

દૃઢ સ્તંભ જેમ મેહેલની દૃઢતાના કારણરૂપ છે, તેમ દરેક શાસનની પ્રૌઢતાના, તે શાસનમાં થાણા મહાન પંખિતો અને જ્ઞાનવંત એવા ધુરંધર આચાર્યોના અસાધારણ બુદ્ધિવૈજ્ઞાને રચાણા એવા સુવિહિત ગ્રંથો, કારણરૂપ છે; એમાં કાર્ય કરતાં કારણની યત્ના વિશેષે કરવી કે, જેથી કરી કાર્ય નિરંતર નિર્વિઘ્નપણે જગતને વિષે પ્રવર્તે. કારણની યત્ના કરી કાર્યનીજ અશ્વ્યસ્થિતિ રહે છે એટલું જ નહીં; પણ તેનો ઉપજોગ કરનારા ઘણાં જનોને આ સંસારને વિષે ઘણાં એક અગત્યનાં વાઘ્યાંતરંગ સુખોની સગવડતા પણ તે કારણ કરી આપે છે. ચિરકાલપર્યંત મહાન્ વૃદ્ધિ અસ્તિત્વ રાખવાની ઇચ્છા કરનારા રક્ષણે, તે વૃદ્ધના મૂલને જલસિંચનાદિક કરવું; કે જેથી કરી તે વૃદ્ધ, પોતાના વીજા વાહ્યના અવયવોને આપો આપ પુષ્ટતા મલતાં નિરંતર પત્ર પુષ્પ ફલાદિકે કરી ઉપકાર કરતું રહે છે.

હાલમાં આ હવેમ કાળને વિષે આપણા જિનશાસનરૂપ ધર્મવૃદ્ધનાં દૃઢ મૂલ, અગાધ બુદ્ધિવાળા પંખિતો અને આચાર્યો—એડે રચેલા પરંપરા એ મોહસુખદાયક એવા સુવિહિત ગ્રંથો જ છે. તેડને વર્તમાન સમયાનુસારે જ્ઞાનરક્ષણાર્થે સદ્ગુણી સહેલો અને ઉચ્ચમ તથા જેથી શુદ્ધધર્મે પ્રવૃત્તિની પરંપરા ચાલે, તે ઉપાય એ છે કે, તે ગ્રંથોને શોધાવી ઠપાવીને વાહ્યાર પાઢવા, તેડનો જગતને વિષે પ્રસાર કરવો, અલ્પમૂલ્યે નાવિકજનોને તેનો લાજ આપવો; ઇત્યાદિક ધર્મવૃદ્ધમૂલની પોષણ ક્રિયા તન મન અને ધનથી કરવી, એ આપણા દરેક સાધાર્મિકના ઇર્ષ્યું સર્વ અગત્યનાં કામોમાંનું પ્રથમ કામ છે.

અથવા એવા સુવિહિત ગ્રંથોનું સંશોધન કરી વીજા અપ્રસિદ્ધ ગ્રંથો મહા પ્રયાસે અને મહોટા સ્વરૂપે પણ જો તે ગ્રંથો પ્રાપ્ત થતા હોય તો તે પ્રાપ્ત કરી, તથા વળી તે જો સંસ્કૃત જાપામાં હોય તો તેનાં ગુર્જરજાપામાં જાપાંતર કરાવી ઠપાવીને વાહ્યાર પાઢવાનું મહા હર્ષદ અને અતિશય ઇચ્છાવિનિયોગનું કામ, જે માણસ, માત્ર શાસનોન્નતિને માટે જ, પોતાના વીજાં વ્યવહારીક કલ્પ મૂકીને કરે, તેને જેટલો પોતાથી વને તેટલો તન મન અને ધનથી આશ્રય આપવો. વર્તમાનસમયમાં આપણા જિનશાસનને વિષે પંખિતોની ન્યૂનતાને લીધે નવીન ગ્રંથો રચી શાસની ઉન્નતિ કરવી, તેમ તો વનતું નથી; એ દૃઢતા તો બુદ્ધિનિધાન એવા પૂર્વાચાર્યો સંપૂર્ણ પ્રકારે કરી ગયા છે. હવે આપણું કામ માત્ર એટલું જ છે કે, જગત્ત્રીવોના ઉપકાર માટે પૂર્વોક્ત પંખિતો સૂરિ પ્રમુખ જે ગ્રંથોની રચના કરી ગયા છે, તે ગ્રંથોને કેટલાક

મહાત્મ સમ્યક્દષ્ટિ પુરુષો જાણવાની જ્ઞાનના ખંખાર જે કરી ગયાઠે, અને તે જ્ઞાન ખંખારાં કાંઈ પ્રવલતા એ અને અત્પરબુદ્ધિની અજ્ઞાનતા એ કરી આધુનિકકાળને વિષે ઘડતર પામી ગોપ્ય રહ્યા ઠે, એટલું જ નહીં પણ તે ઘડતરના ખંખારોને ઘણો કાલ અતિત થવાને લીધે તથા પ્રમાદને યોગે પુનઃ તે ઘડતરોનું ચક્રાર ન થવાને લીધે તે માનતા ઘણા ઘટ્યો તો વિચેદ ગયા ઠે, અને ચોઢાજ ઘટ્યો જે હાલમાં ચિચિમાન ઠે, તે ડંડો કોડપણ રીતે જગત્ને વિષે પ્રસાર કરી તે ઘડતરના કત્તાંડના પરોપકાર કલ્પનો જ્ઞાન સર્વ સાધર્મિકના ડંડને સુલે લેવા દેવો જોડે બીજા બધાં દાનો કરતાં જ્ઞાનદાન એ મરોત્કુષ્ટ ઠે આ શિવસુલકારક શાસન ઠે, અને આ મિથ્યાલિ શાસન ઠે, એવા ત્રિેકમય જે અનુજન તે જ્ઞાનના યોગેજ થાય ઠે અને એવો શુદ્ધિવેક પ્રગટ થયે નિષ્કલનો, શુદ્ધશાસનનો આશ્રય કરી પરજવને વિષે કલ્યાણકારક ઢેચ સપદા અથવા મોક્ષપદા પ્રાપ્ત કરે ઠે' અર્થાત્ નિષ્કલનોની પરલોકસુલ સંઘી સપૂર્ણ સામગ્રી કહીને તો તે માત્ર એક વત્તમ જ્ઞાનજ ઠે એવું જે વત્તમ જ્ઞાન, તે પૂર્વાચાર્યો એ અથ રૂપે સાક્ષાત્ મૂર્તિમત સ્થાપન કલુષે, તેની આધુનિકકાળને અનુસરતા સસ્કારે પ્ર નિષ્ઠા કરી અર્થાત્ તેને શોધાવી ઘડાવીને નિષ્કલનોના ઘડતર માટે અને ફરી વિ ઘડ ન જાય તે માટે જગત્ને વિષે વિસ્તાર કરવો, કે જે અઠી હાલના સમયમાં સ્થિત ની પદ્ધતિની અલ્પતા ન્યૂનતા પૂરાય એ વિસ્તાર કરનારને, તેમજ એવા શુદ્ધ કામમાં તન મન મનથી આશ્રય આપનારાંડને અપ્રમેય અને અલ્પ યશઃ, એ વગર વિવાદે સ્વત સિદ્ધ ઠે

ગતી જેમ સૈન્ય, ક્રિતા, અને કોષાદિક એ રાજ્યના અંગો ઠે, તે અંગો જેટલા પ્ર માણમાં મરજ હાય, તેટલા પ્રમાણમાં તે રાજ્યની પ્રવલતા અને દૃઢતા લેવાય ઠે પરચક્રીડના મનમાં જય પ્રવેશ કરાવવા માટે અને સ્વચક્રીડ, બલવો કરી સ્વતંત્ર થવા માટે અથવા પરરાજ્યમાં જવા માટે ઘડોગ ન કરે, તે માટે તેડને આકોશમાં રા લવા એ રાજ્યોગોની પ્રવજતા તેડના મનમાં વતરે પરીરીતે નિરતર પ્રતિષ્ઠપણે વતાવ ણી, એ અતિગય જરૂરનું કામઠે, તેમ હ્રદા સુવિદિત ઘટ્યો, એ ધર્મેરૂપી રાજ્યનું એક મુ ય્દમાં મુગ્ય ઘટ્ટે, તે અંગની પ્રવજતાથી અન્ય સીધીડના મનમાં જિનધર્મેને વિષે હમેશ વત્તમ ચિચાર, અને સાધર્મિકના ડંડને શુદ્ધદેવ, શુદ્ધગુરુ અને શુદ્ધધર્મ વપર નિ રતર શ્રદ્ધા રહે, અને કુદેવ કુગુરુ તથા કુધર્મના આઘદથી તેડ દૂર રહે, એ કારણ માટે તે અંગને મનનુત રામનુ, એ રતરોલ્લ મહા આવશ્યકતાનું કામઠે એક દેશમાં સર્વોત્તમ રત્નોની રાણ ઠે, તે મરજી સ્થાના સર્વ લોકોને માહિતી પણ ઠે, તથાપિ પ્રમાદ, અજ્ઞાન અને આત્મ પ્રમુલ અપ્રમુલોપકારી તે લોકો તે રત્નોની આવશ્યકતા ઠતા તે રત્નોને રાણમાં રહેવા દેશમાં કોણ જાણે શુ મોટું પોતાનું મહાપણ સમજતા હોય ! ! "

કાલાંતરે તેડની અપ્રમાદી, જ્ઞાની અને યોગી એવી પ્રજાની જાણમાં તે ઉત્તમ રત્નોની ટાણ આવી; તે સમયે તેડ તે રત્નોને ટાણમાંથી વહાર કાઢી તેનો ઉપયોગ કરતી વેલા વારંવાર પોતાના વડીલોની બુદ્ધિનો ઉપદ્રાસ કરશે કે, આવાં ઉત્તમ રત્નોની તે કાલના આપણા વહિલોએ કાંડ ગણના કરી નહીં? એ તેડની બુદ્ધિને શું કહેવું? તેમ ધર્મના ગ્રંથોને જગત્તુનેવિપે ન પ્રસિદ્ધ કરવામાં જે લોકો મહાપણ સમજતા હોય, તે ડ ના મહાપણને શું કહેવું? કાલાંતરે અમૂલ્ય ગ્રંથોતો કોડ પરીક્ષકના અને ગોધકબુદ્ધિવાલાના હાથમાં જશે, તે સમયે તેડની આવશ્યકતાવિપેની ઉત્તમ ગણના થડ પ્રસિદ્ધિ થવાનીજ, તેનીસાથે અજ્ઞાનીડની અજ્ઞાનબુદ્ધિની તે સમયે જે હેલના થશે તેપણ કાંડ જેવી તેવી નહીં થાય—સારાંશ સારી વસ્તુની ગણના કાલાંતરે પરીક્ષકના હાથે જગત્તુનેવિપે થવાનીજ, તો તે આપણે પોતેજ કાં ન કરીએ ?

એ પૂર્વોક્ત કારણો શીવાય બીજાં પણ એ પુસ્તકો ઠપાવી પ્રસિદ્ધ કરવાનાં ઘણાં કારણો જ્ઞાનવૃદ્ધિનાં છે, તે યદ્યપિ અહીં પ્રસ્તાવનામાં ગૌરવતા થાય, તેના નયનેલીધે દર્શાવ્યાં નથી, તથાપિ વિવેકીજનોના મનનેવિપે ગ્રંથો પ્રસિદ્ધ કરવાની રમણતા હર હમેશ થડ રહેલી છે, એ વાત પ્રસિદ્ધજ છે. ઇત્યાદિક હેતુડને માટેજ મેં આ પ્રકરણ રજાકર નામનું પુસ્તક ઠપી પ્રસિદ્ધ કરવાનું કામ ચાલું કહ્યું છે, તેમાંનો પ્રથમ જાગ તથા બીજો જાગ પ્રથમ ઠપાડ પ્રસિદ્ધ થએલો છે, અને આ ત્રીજોજાગ પણ સુજ્ઞનોની રૂપાથી સમાપ્ત થયો છે, તેથી મારા અંતઃકરણનેવિપે આનંદ પ્રદિપ્ત થયો છે.

વિજ્ઞાપના.

નિરંતર ધર્મશ્રદ્ધાવંત, અત્યંત વિનયવંત, અને પરમ જ્ઞાનાનિલાપિ એવા સુજ્ઞતા ધર્મિક જાડડની તથા સાધુજનોની સેવામાં આ પ્રકરણરજાકરનો ત્રીજો જાગ નિવેદન કરતાં મને પરમ દુર્લભાવ છે. અને એ સમયે આપણા સર્વ સાધર્મિકજાડડને અતિ શય નમ્રતાપૂર્વક વિનતી કરુંબુંકે, માણસ કોડપણ કામમાં નિરંતર યોગવંત રહ્યોથકો તે કામના અનુજવે કરી તે કામની સ્પષ્ટતા તેનાથી ઉત્તરોત્તર જેમ સારી થાય છે, અર્થાત્ કામ કામને શીખવે, તેમ આ, સર્વ સાધર્મિકજાડડની રુડી સહાયતાએ પૂર્વે આરંભેલા યોગને કરતાં મારો એમાંને એમાં કેટલોક કાલ નિર્ગમન થયો છે;

મહાન સમ્યક્દષ્ટિ પુરુષો લગ્નાવીને જ્ઞાનના ખંડાર જે કરી ગયાઢે, થયે તે જ્ઞાન
ખંડારાં કાલપ્રવલતાએ થયે અલ્પબુદ્ધિર્ઝની અજ્ઞાનતાએ કરી આધુનિકકારનાં
યે વ્યવસય પામી ગોચ્ય રહ્યા ઢે, એટલુજ નહીં પણ તે ગ્રંથોના ખંડારોને ઘણો કા
લ વ્યતિત થવાને લીધે તથા પ્રમાદનેયોગે પુનઃ તે ગ્રંથોનો અઢાર ન થવાને લીધે તે
માના ઘણા ગ્રંથો તો વિઢેદ ગયા ઢે, થયે ઓઢાજ ગ્રંથો જે હાલમા પ્રિયમાન ઢે, તે
ઝનો કોઢપણ રીતે જગત્નેવિપે પ્રસાર કરી તે ગ્રંથોના કર્તાઝના પરીપકાર કલ્પનો
જ્ઞાન સર્વ સાપ્રમિકનાઝર્ઝને સુઢે લેવા દેવો જોઢે વીજાવર્ચા વાનો કરતાજ્ઞાનવાન
એ મર્તેત્ક્રુષ્ટ ઢે આ શિવસુલકારક શાસન ઢે, થયે આ મિષ્યાલિ શાસન ઢે, એવો
મિત્ક્રમય જે અનુચર તે જ્ઞાનના યોગેજ થાય ઢે થયે એવો શુઢવિવેક પ્રગટ થયે
નવિકજનો, શુઢશાસનનો આશ્રય કરી પરજવનેવિપે કલ્યાણકારક દેવ સપદા અથવા
મોઢૂતપદા પ્રાપ્ત કરે ઢે. અર્થાત્ નવિકજનોની પરલોકસુલ સઢ્ધી સંપૂર્ણ સામગ્રી
કહીએ તો તે માત્ર એક ઉત્તમ જ્ઞાનજ ઢે એવુ જે ઉત્તમ જ્ઞાન, તે પૂર્વાચાર્યોએ ગ્રંથ
રૂપે સાઢ્ઢાત્ મૂર્તિમત્ સ્થાપન કલ્પુઢે, તેની આધુનિકકાલને અનુસરતા સઢ્કારે પ્ર
નિષ્ઠા કરી અર્થાત્ તેને ઢોધાવી ડપાવીને નવિકજનોના ડપકાર માટે અને ફરી વિ
ગ્રેદ નજાય તેમાટે જગત્નેવિપે વિસ્તાર કરવો, કે જે થકી હાલના સમયમા સ્ત્રિની
પંક્તિનો અલ્પત ન્યૂનતા પુરાય એ વિસ્તાર કરનારને, તેમજ એવા શુજ કામમાં તન મત
પનથી આશ્રય આપનારાઝને અપ્રમેય થયે અલ્પમ ધગઢે, એવગર વિવાદે સ્વત સિઢ ઢે
ગત્તો જેમ સૈલ્ય, કિઢા, થયે કોપાદિક એ રાજ્યના અગો ઢે, તે અગો જેટલા પ્ર
માણમાં સઢઝ હોય, તેટલા પ્રમાણમા તે રાજ્યની પ્રવલતા અને દઢતા લેસંચાય ઢે
પરચનીઝના મનમાં ગ્રય પ્રેશ કરાવવા માટે અને સ્વચક્રીઝ, વલવો કરી સ્વત્ર
થા માટે અથવા પરાજ્યમા જવામાટે ડયોગ ન કરે, તેમાટે તેઝને આકોશમાં રા
સવા એ રાજ્યાગીની પ્રવનતા તેઝના મનમા ડતરે એવીરીતે નિસ્તર પ્રસિઢપણે વતાવ
ચી, એ ડતિગય જરુરુ કામઢે, તેમ ઇહા સુવિહિત ગ્રંથો, એ ધર્મેરૂપી રાજ્યનુ એક શુ
સમેગ પત્રમ વિચાર, થયે સાપ્રમિકનાઝર્ઝને શુઢદેવ, શુઢગુરુ, અને શુઢધર્મે ડપર નિ
સ્તર શ્રદ્ધા રહે, થયે કુદેવ કુગુરુ તથા કુધર્મના આયઢ્ઢથી તેઝ દૂર રહે, એ કારણમાટે
તે અગને મનુત રાસવુ, એ સરોલ્લર મઢ્ઢા આવશ્યકતાનુ કામઢે એક દેશમાં સર્વોત્તમ
રત્નોની ગ્વાણ ઢે, તે સઢઝી લ્હોના સર્વે લોકોને માહિત્તી પલ ઢે, તથાપિ પ્રમાદ, અજ્ઞાન
અને ડાનન પ્રસુલ અગુણોએકી તે લોકો તે રત્નોની આવશ્યકતા ડતા તે રત્નોને
સાપ્તમાં રહેવા દેવામાં કોણ જાયો શુ મોટુ પોતાનુ મહાપણ સમજતા હોય । । ।

कालांतरे तेउनी अग्रमादी, ज्ञानी अने उद्योगी एवी प्रजानी जाणमां ते उत्तम रत्नोनी खाण आवी; ते समये तेउ ते रत्नोने खाणमांथी वहार काढी तेनो उपयोग करती वेला वा रंवार पोताना वडीजोनी बुद्धि नो उपहास करणे के, आवां उत्तम रत्नोनी ते कालना आपणा वडिलोए कांइ गणना करी नही ? ए तेउनी बुद्धिने शुं कहेवुं? तेम धर्मेना ग्रंथोने जगतनेविपे न प्रसिद्ध करवामां जे लोको महापण समजता होय, ते उ ना महापणने शुं कहेवुं? कालांतरे अमूल्य ग्रंथोतो कोइ परीक्षकना अने गोथकबुद्धिवालाना हाथमां जगे, ते समये तेउनी आवश्यकताविपेनी उत्तम गणना थइ प्रसिद्ध यवानीज, तेनीसाथे अज्ञानीउनी अज्ञानबुद्धिनी ते समये जे हेलना थगे तेपण कांइ जेवी तेवी नही थाय—सारांश सारी वस्तुनी गणना कालांतरे परीक्षकना हाथे जगतनेविपे यवानीज, तो ते आपणे पोतेज कां न करीए ?

ए पूर्वोक्त कारणो शिवाय बीजां पण ए पुस्तको ठपावी प्रसिद्ध करवानां घणां कारणो ज्ञानबुद्धिनांठे, ते यद्यपि अहीं प्रस्तावनामां गौरवता थाय, तेना नचनेलीधे दुर्शाच्यां नथी, तथापि विवेकीजनोना मननेविपे ग्रंथो प्रसिद्ध करवानी रमणता हर हमेश थइ रहेली ठे, ए वात प्रसिद्धज ठे. इत्यादिक हेतुउने माटेज में आ प्रकरण रत्नाकर नामनुं पुस्तक ठापी प्रसिद्ध करवातुं काम चालुं कछुं ठे, तेमांनो प्रथम जाग तथा बीजो जाग प्रथम ठपाइ प्रसिद्ध थएजो ठे; अने आ बीजोजाग पण सुज्ञजनी रुपायी समाप्त थयो ठे, तेथी मारा अंतःकरणनेविपे आनंद प्रदित थयो ठे.

विज्ञापना.

निरंतर धर्मश्रद्धावंत, अत्यंत विनयवंत, अने परम ज्ञानानिलापि एवा सुज्ञसा धर्मिक जाइउनी तथा साधुजनोनी सेवामां आ प्रकरणरत्नाकरनो बीजो जाग निवेदन करतां मने परम हर्षथायठे. अने एवे समये आपणा सर्व साधर्मिकजाइउने अति शय नम्रतापूर्वक विनती करुंवुंके, माणस कोइपण काममां निरंतर उद्योगवंत रह्योथ को ते कामना अनुजवे करी ते कामनी स्पष्टता तेनाथी उत्तरोत्तर जेम सारी थाय ठे; अर्थात् काम कामने शीखवे, तेम आ, सर्व साधर्मिकजाइउनी रुढी सहायताए पूर्वो आरंजेला उद्योगने करतां मारो एमांने एमां केटलोक काल निर्गमन थयो ठे;

તેણે કરી યંચોને શુદ્ધ કેવી રીતે કરવા તથા કરાવવા ? સાધાર્મિકનાદર્શની જ
 ચિને અનુસરતી ગાથાના અર્થની, શ્લોકના અર્થની, અને વાપ્યરચનાની સ્પ
 કેરીરીતે કરવી તથા કરાવવી ? ઇત્યાદિક ચાતોનો મહારી અલ્પબુદ્ધિ પ્રમાણે
 પણ કિંચિત્ વત્તરોત્તર અનુનય થયો છે, અને તે અનુનયનો આ પ્રકરણરત્ના
 પ્રીજા નાગર્મા વપયોગ કયો ઠતાં પણ શ્રી પ્રવચનસારોદ્ધારના સ્થાનિલ પરવત
 એક હજાર ચોવીશ નાંગાના દ્વારમાં, તથા વીજા પણ કોઈ કોઈ સ્થાને અલ્પ
 દોષ, બુદ્ધિદોષે કરી તથા દૃષ્ટિદોષે કરી તથા ગુરુગમ્યના અજ્ઞાવથી રહ્યા હશે
 માં કોઈપણ શક નથી વલી આ પ્રકરણરૂપી રત્નાકરનેવિષે દોષરૂપી તૃણના અ
 ંદુષ્ઠ હોવાથી નિરતર રત્નાકરની વપરજ તથા કરવાના સજ્ઞાવવાલા છે, તે વપર
 થી દૃષ્ટિ કરનારા અર્થાત્ દોષદૃષ્ટિ ધારણ કરનારાંને તો તેહેજ દૃષ્ટિગોચર પર્
 ણ મહામૂલ્ય આ પ્રકરણરૂપી રત્નો, જેડ નિરંતર મહત્વવાલાં હોવાથી રત્નાકર
 તરજાગનેવિષે પણ યંદાં રહેઢે, તેડને અવતોકન કરનારા અને પ્રાપ્ત કરનારા તો
 હા આ વીજા જનોજ છે માટે હુ સર્વ સાધર્મિકનાદર્શની પાસે આ પુસ્તકર્મા
 દોષોને માટે હમા માયુષ્ઠ; અને વિનતી કરુ હું કે તેડ સર્વ દોષોને સુધારી વ
 અને મને અલ્પબુદ્ધિવાલો જાણી વાલો સમજીને માદારા કોઈપણ દોષ જાણી ન
 મદારા વપર સ્નેહપુક રૂપાદૃષ્ટિ રાલી તેડ પોતાનું વદારચિત્ત પ્રદર્શિત કરશે

આ પુસ્તકને આશરો આપનારા સદ્ગૃહસ્થોની યાદી

આ પ્રકરણરત્નાવર નામનુ પુસ્તક વાપી પ્રસિદ્ધ કરવા માટે જેડ મુલ્ય મુલ્ય
 કરનારા સાહેબો છે, તેમનાં નામ અક્ષિત કરતાં પ્રથમ આ પુસ્તકના વાંચનાર
 નોને મદદ આપનારા જનોના સદ્ગુણોની સૂચના કરુહુ
 જેમ હાતપહીની ઘચુમાં આજ કોઈ જાતિના પુરુષો રહ્યા છે, કે તેથી તેન
 સદાશાજ દૂષને મદદ કરવાનાજ સજ્ઞાવવાલી હોય છે, તેમજ કાકપહીર્ન
 માં આ શોડ જાતના પુરુષો રહ્યા છે, કે તેથી તેની ઘચુ સદાકાલ વિષ્ણુનેજ
 કરવાના સનકવાલી હોય છે; તેમજ સજુળીજનોના અર્થ કરણના પરિણામને
 યાજ શોડ સજ્ઞા જાતિના પુરુષો રહેના હોય છે, કે તેથી તેમની બુદ્ધિ સદાક
 સ્વાર્થ કરવાનેવિષેજ પ્રવર્તમાન થકી રહે છે, અને હર્મુળીજનોના અર્થ કરણ

રિણામનેવિપે એવાજ કોઈ જાતના પુંજલો રહ્યા છે, કે તેથી તેમની બુદ્ધિ સદાકાલ હુષ્કલ્પો કરવાનેવિપેજ પ્રવર્તમાન થકી રહે છે.

એ વાતનો પ્રત્યક્ષ અનુનવ આ ગ્રંથ ગાપવાના પહેલાં એ ગ્રંથ ગાપવાના સહાયનો આરંજ કહ્યો, તે દિવસથી માંમીને આ ત્રીજો જાગ સમાપ્ત થતાં સુધીમાં મને દિવસા નુદિવસ સ્પષ્ટ થતો જાય છે. એટલે મહારા આ ગ્રંથો ગાપવાના અતિ હસ્તર, અને સર્વોચ્ચ પુણ્યહેતુ કલ્પનો આરંજ ચાલુ રહેવાથી તેનો આશ્રય લેતાં લેતાં જે રાજદંડ તુલ્ય મોક્ષનિકટ નવ્યજનો સદ્બુદ્ધિ વાલા છે; તેમાં જોપણ કોઈ અલ્પ ઇચ્છવાન છે, તો પણ આ માહારા પ્રારંજિત શુનકલ્પને આજપર્યંત હરેક રીતે જેમ પોતાથી વને તેવી રીતે આશ્રય આપતાજ જાય છે; અને પોતાના સજ્જનપણાનો ગુણ પોતાની વદારતા યુક્ત વતાવતાજ જાય છે. અને જે કાકપટ્ટીતુલ્ય અનવ્ય દૂર્નવ્ય હટ ડર્ગુણીજનો છે, તેંડનું ઇચ્છ જો કે હટકલ્પોમાં વ્યય થતાં તે હટો પોતાને કલ્પકલ્પ માનતા જાય છે, તેંથાપિ આ શુનકલ્પને તેંડનાથી આશ્રય મલતો નથી, એ કર્મની વિચિત્રતાજ છે.

આ ગ્રંથને શેઠ કેશવજી નાયકે આપેલી મદદવિપે.

હરેક દેશ, રાજ્ય, જ્ઞાતિ તથા સંઘનેવિપે સર્વોચ્ચ શુનકર્મફલનોક્તાપુરુષ દીપક ની પઠે પ્રકાશક હોય છે; તેમાં વલી અદ્ભુત વચુક્તમતિમાન, આતપનામકર્માદિસ હાયકસાધનયુક્તશરીરાકૃતિવાન, સ્વનિવાસસ્થાનજનાદિકવત્તરોચ્ચરસુખપદાદિઆરોહણ કરણોત્સુંકપુમાન, તે તે સ્થાનીય મહાદીપક કહેવામાં પણ કાંઈ વોય નથી. કેમ કે, અંધકારે કરી આવરિત પદાર્થોને જેમ દીપશિલા પ્રકાશ કરે છે, તેમ પૂર્વોક્ત લક્ષણ પુરુષ સ્થાનિત સ્થાનને અદ્ભુત પ્રખ્યાતિરૂપ દીપ્તિમાન કરે છે. જે સંસ્થાનનેવિ પે એક પ્રખ્યાત પુરુષ હોય, તેના યોગે તત્સંબંધી હ્તર જનોની પણ પ્રખ્યાતી થાય છે. એવા પ્રજાવિક પુરુષો ક્ષતિજ હોય છે. કેમ કે, પૂર્વજન્મનેવિપે યત્કષ્ટ શુન ક મોંનું વંધન કહ્યા વિના એવી યત્કષ્ટતાની પ્રાપ્તિ થતી નથી. ત્યારે જે એવી યત્તમતા પામ્યા છે, તે પુરુષ ધન્ય છે.

જુઓ સંપ્રતિરાજા, કે જેણે જિનપ્રણીત સર્વોચ્ચ ધર્મને અંગીકાર કરીને એવાં ધર્મ કલ્પો કર્યાં કે, જનશાસનની અતિ પ્રખ્યાતી થઈ. તેણે ઠેકાણે ઠેકાણે દેવાલયો કરાવ્યાં; કેટલાએક જ્ઞાનના ખંડારા કરાવ્યા; સ્વધર્મોંડને વિવિધ પ્રકારે આશ્રયો આપ્યા; અ

ने पोते शुद्धश्रावकप्रतादि आचरण करी अंते उत्तम गतिने पाव्या त्पार पठी के
लाफ काजे वसुपाज तथा तेजपाल ए वे प्रख्यात आवको सर्वे संपत्तिपुत्र
या, तेउए पण नानाप्रकार जिनचेव्यो तथा ज्ञानचंदारादि करावीने स्वधर्मीनी प्र
प्यातीनी वृद्धि करी त्पार पठी अणहिल्लपुरपाटणमा कुमारपाल राजा जिनप्र
रुपितर्मभक्षकानगान यथा तेणे पण जे विचित्र स्वधर्मरुख्यो कखाळे, ते सर्वजण
प्रतिष्ठ ते अत्युत्तम अर्हदेवापायो तथा अत्युत्कृष्ट ज्ञानचंदार कराव्या ठे, ते
फोले अद्यात नथी एना राज्यमा समयमा विद्वत्शिरोमणीनूत श्रीहेमाचार्य यर्ष
गरा ने, तेमणे माडात्रण कोड श्लोक सख्यांक त्रिधित्रिपयक अथो गुणन क
गा ने तेमांना पणा ग्रयो वर्तमान काजमां विद्यमान ठे ए कुमारपाल राजाना प
रम गुरु रता ए कुमारपाल राजाए पोताना आखा राजमां हिसानो लेश पण
रत्या दीरा न दोतो तेथी जैननी कीर्ति ज्यां त्या प्रसारी रही हती अथ
दुर्गाती गमे तेदजो डेप करता, तो पण तेउनु काई चालतु नही सर्वत्र जिनधर्म
ना नय जयसार यर्ष रता हता

ए यक्षपी नृपां क प्रनाविरुपुरुषने लीये धर्मनु केवु दीपन थाय ठे। धर्मनु
दीपतु धर्मां ज्योउपर आगार राखे ठे, नरीन जिनचेव्यो कराववा, पुरातन जने
रीतन यर्ष गणां देवानयोना जीर्णोद्धार कराववा, स्वधर्मांउने यथायोग्य आश्रया
दश, इत्यादिअ अनेर धर्मरुख्यो, ते यश धर्मरुख्यो करता ज्ञाननी वृद्धि करवा
जुं एर नम रत्य नथी ते रुख्य तो था ग्रथा गपीप्रसिद्ध करवावुंठे ते उद्यमने
मुख्य पेशेना नयना मदद रगना पुर्वोक्त सपति राजा प्रमुख महापुरुषोनी पंक्तिमा
गणरा गणपत सानमां श्रीमुपजनगरना रेहेगती श्रावकममलना आगेवान जगत्
प्रतिष्ठ, नेनी कीर्ति दशो दिजाउनेरिपे प्रसार पामेजी ठे, अने जे एवा गुन रुखा
रिपिने हागे गमे दुष्यनां यय करी रुख्यरुख्य धयजा ठे, एवा ग्रेत केशवजी ना
एउठे तेमनु नाममगणायें था पुनरुनेरिपे अस्ति करुवु

तेकर पनी मरन मज्जादि, दयावन, रुपणसारहित, निजोंजि, सदा शांतमुख
रान, दैवतान पमांपराही, अनेरु शास्त्रज्ञ, चतुर, प्रियेकी, जे हरदमेश
दार्ढ्य हुरदयने महादी उगाताथी आगगे आपताज आख्याठे, अने जे धर्म,
अर्हदे तय निजदिक् उत्तम गुणोए गोननिर, महान् पुरुषोनी पंक्तिमां गणायना
रर दाम्पती दिनपतागनीना प्रिय मुनि, मद्रिमातागरजी तथा मुनि सुमति
महाजोत्तमने मनेदी दहागता मज्जि था मयने धणोज साग आगगे आप्याठे,

अने दजी आचर्यन पण ए कृत्यने उंचेजन आपताज लायने. माटे ए मद्रा पुत्तो
तुं नाम स्मरणार्थे आ पुस्तकनेविषे अंकित करूं.

ने बाग पत्री प्रयोगक संप्रदायिक गजार्थ जे अति अद्भुत धर्मकृत्यना करनार मद्रान्
पुत्तो अर्ध गवजार्थः नेमनीज पंक्तिमां गणना कर्या योग्य. अने वर्तमान समये
नृपनिनादय नाह्यात दिव्यभूमिमतजहम्यादि अनेक वचनोपयुक्त श्रीमरुछदावा
दत्तगर्निवासी रायबादाष्ट. बाबु मादेव. लज्जीपतिनिंदजी ठत्रपति निंदजी. तथा
रायबादाष्ट बाबुसाहेब. धनपतिनिंदजी ठत्रपति निंदजी. एमणे आ अचने सारो
आगरो आप्योत्रे. माटे आ पुस्तकनेविषे नामस्मरणार्थे अंकित करूं.

नेवागपत्री श्री मुंबईनगरनिवासी जेठ दग्नम नगरी. जेठ पेजाजाऽ पदमनी. जेठ
वर्धमान पुतली. जेठ नोजगज-देमज एउ मुंबईमांता आवकमंजना मुख्य जेठिया
ते; एमणे आ पुस्तक अंकित करवाने अर्थे यणोज सारो आगरो आप्यो ते, माटे
एमनां नाम स्मरणार्थे अत्युपकारपूर्वक आ पुस्तकनेविषे अंकित करूं.

नेवागपत्री श्रीमुंबईनगरनिवासी जेठ कस्तुरचंद निंयजी पारेस, तथा जेठ कीका
जाई कृजचंद-एमणे आ ज्ञानवृद्धिकृत्यने अति उदारतापूर्वक महोटा आश्रय आ
प्यो माटे एमनां नाम स्मरणार्थे महोटा मानसहित अंकित करूं.

तेवागपत्री श्रीमुंबईनगरनिवासी जेठ परवत लया, जेठ जीवगज वसाऽआ. जेठ
वर्धमान टोकरी. जेठ जादवजी परवत, जेठ मृजजी देवजी, जेठ वाकरजी देवजी,
जेठ मुगरसी नेजपाज-एउए पण यथाश्रद्धानपणे आ पुस्तकने आश्रय आप्यो ते,
माटे एमनां नाम महोटा उपकारपूर्वक अंकित करूं.

श्री अमदावादनगरनिवासी आवकमंजनां मुख्य जेठ, दलपतजाऽ नगुजाऽ
अने जेठ मयाजाऽ प्रेमाजाऽ-एउए आ पुस्तकने घणी उदारतायी सारो आगरो आ
प्यो ते, माटे एमनां नाम स्मरणार्थे महोटा आचारसहित अंकित करूं.

श्रीनरुचनगरनिवासी जेठ अरुपचंद मनुकचंद एमणे आ ज्ञानवृद्धि कृत्यने
आगरो आपवायी एमनुं नाम स्मरणार्थे अंकित करूं.

श्रीताणंदनगरनिवासी जेठ सांजचंद हुकुमचंद-एउए पण आ शुनकृत्यने अति
उत्कृष्ट आगरो आप्योत्रे, तथा आपता रह्या ते, तेमनुं नाम स्मरणार्थे अंकित करूं.

हवे साधुमंजमा मुख्य मदद आपनारा तथा अपावनारा अने जेटलुं पोता
यी बने तेडलुं उत्साहपूर्वक उंचेजन आपनारा एवा धुरंधर संवेगपद्मी गुणानुरा
गी महामोह विध्वंस करनारा मुनिश्री मृजचंदजी महाराज तथा कवेरसागरजी माहा
राज ते. एउनां नाम स्मरणार्थे आ पुस्तकमां महोटा मान सहित अंकित करूं.

नेमज सवेगीमुनि आत्मारामजी तथा मुनि नीतिविजयजी एमना तरफची ज्ञान
 ६ आन्यने आश्रय मज्जनानो गुण स्मरण करी आ पुस्तकनेविषे नाम अंकित करेवुं
 श्रीशिवनाथचार्य जट्टाक श्री विवेकसागरसूरि, तथा श्री तपगुहाचार्य जट्टा
 श्रीगणेशसूरि, तथा पंजित रूपसागरजी पन्यास-एवंनी तरफची आ उद्यमने
 ७ आत्मा मज्जाची आधुस्तकनेविषे नाम अंकित करेवुं

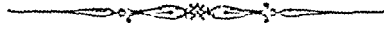
ईश्वराने जे जे गद्दहानवानज्जनोए पोतानी उत्कृष्ट रुचिए ज्ञाननु महत्व व
 तद्वत् निमित्ते मज्जाक्यानुगारे आरंभित ज्ञानवृद्धिरूप कार्यने मवव आपी छे, ते
 मज्जा गद्दहाना नाम हु आवता घोषाजागना अंततनेविषे अंकित करीश

શ્રી

પ્રકરણરત્નાકર નામના પુસ્તકના ત્રીજાજાગમાહેલા ગ્રંથોની સ્થૂ

લવિપયાનુક્રમણિકા પ્રારંભ:

પહેલો ગ્રંથ શ્રીનેમિચંડસ્રિકૃત પ્રવચનસારોદાર નામેઢે. એ ગ્રંથ મૂલ તથા વા
લાવબોધ સહિત ઠાપ્યોઢે. એ ગ્રંથમાં જૈનસેલીમાંના જૂઢા જૂઢા વગેરે ઠવતેર વિપયો
લેહને તેનાં વગેરે ઠવતેર ઢાર વાંધેલાંઢે. તેમાંનાં વલી કેટલાંએક ઢારોમાં તો પ્રસંગા
ગત્ તે ઢારના નામને અનુસારે વીજા પણ અપૂર્વ અપૂર્વ અનેક વિપયો આવેલાંઢે.
એવાં પણ ઘણાં ઢારોઢે; તે વાંચનારા વિવેકીજનોને આ ગ્રંથ વાંચવાથી સ્પષ્ટ સમજાહ
આવગે. પણ એની અનુક્રમણિકા માત્ર વગેરે ઠવતેર ઢારોનીજ કરીએ ઢેએ; કારણ તે ઢા
રોમાં વલી પ્રસંગે વીજી વાતો જે આવેઢે તેની અનુક્રમણિકા કરતાં ગૌરવતા થાયઢે.

વિપયોનાં નામ.

પૃષ્ઠ.

પ્રથમ મંગલાચરણ તથા એ ગ્રંથમાં કહેવાનાં વગેરે ઠવતેર ઢારોનાં
નામ પાંસઠ ગાથાએ કરી કહ્યાં ઢે.

૧

૧ પહેલા ઢારમાં ચૈત્યોને વંદન કરવાનો વિધિ કહ્યોઢે.

૫

૨ વીજા ઢારમાં ગુરુને વંદન કરવાનો વિધિ સવિસ્તર કહ્યોઢે, એમાં પચીશમુ
હપતિની પહિલેહણા, તથા શરીરઆશ્રી પચીશ પહિલેહણા, તથા આ
વચ્ચેકે પચીશ વાંઢણા, ઠ સ્થાનક. ઠ ગુણ, ઠ ગુરુવચન, આચાર્યાદિ
ક પાંચ અધિકારીનાં લક્ષણ, પાસઠાદિક પાંચ અનધિકારીનાં લક્ષણ,
પાંચ પ્રતિપેઢ, એક અવગ્રહ, પાંચ આહરણ, તેત્રીશ આગાતના, વત્રીશ
દોષ, વાંઢણા દેવાના. આઠ કારણ એ સર્વનું વિસ્તારમહિત વર્ણન કરેલુંઢે.

૧૪

૩ ત્રીજા ઢારમાં પ્રતિક્રમણ કરવાનો વિધિ કહ્યોઢે.

૩૪

૪ ચોથા ઢારમાં પચ્ચલ્કાણ લેવાનો વિધિ કહ્યોઢે. એમાં પ્રત્યેક પચ્ચલ્કા
ણના જેઢ, પ્રત્યેક પચ્ચલ્કાણના આગાર, તે આગારોનું સ્વરૂપ, ચારપ્રકા
રના અગનાદિકનું સ્વરૂપ, જેમાં નિવિ અને નિવિઆતાનાં સ્વરૂપ, ત
થા અનંતકાય અને અનહ વન્નુડનાં લક્ષણો, તથા તેમનાં કેટલાંક

- નામો વિગેરે અનેક વાતો દેખાડીડંટે ૩૯
- ૫ પાંચમા દારમા કાયોત્સર્ગ કરવાનો વિધિ કહ્યો છે ૫૬
- ૬ ઠાઠ દારમાં ગૃહસ્થને પઢિકમરાના વારપ્રતના, તથા જ્ઞાનાચાર, ઘરે નાચાર, ચારિત્રાચાર, વીર્યાચાર, તપાચાર, સંલેપણાગ્રત, કર્માદાનના, અને સમ્યક્ત્વના મહી એકશોને ચોવીશ અતિચાર કહ્યાં છે એમાં ઠક જ્ઞાનાચારાદિકનાનેદ વચાણતા તપાચારનાજેદ સવિસ્તરપણે કહ્યાં છે ૫૮
- ૭ સાતમા દારમાં જરત તથા એવતકેત્રોમા નૂત, વર્તમાન તથા નવિષ્વકાલમા ચોવીશીપણે જે તીર્થકરો થઈ ગયા છે, થયાં છે તથા થશે, એમ પાંચ ચોવીશીના નામો કહ્યા છે ૭૭
- ૮ આઠમા દારમા કૃષ્ણાદિક તીર્થકરોના આથ ગણધરોના નામ કહ્યા છે ૭૯
- ૯ નવમા દારમા ચોવીશ તીર્થકરોની પ્રથમ પ્રવર્તનીડંટા નામ કહ્યાં છે ૮૦
- ૧૦ ઘનમા દારમા અરિહત નામ કર્મ ઉપાર્જન કરવાના જે વીશ થાનક છે, તેમના નામ એકેકા સ્થાનના વર્ણનયુક્ત સવિસ્તરપણે કહ્યા છે ૮૦
- ૧૧ અંધારમા દારમાં કૃષ્ણાદિકતીર્થકરોના માતાપિતાના નામ કહ્યાં છે ૮૩
- ૧૨ વારમા દારમા તીર્થકરોની માતાપિતાની ગતિ કહી છે ૮૩
- ૧૩ તેરમા દારમા ઠલ્કટ અને જઘન્યથી વિચરતા તીર્થકરોની સહ્યા, અને ચંચલમા દારમાં કલ્કટ અને જઘન્યથી તીર્થકરોના જન્મની સહ્યાકહી છે ૮૪
- ૧૪ પદરમા દારમાં તીર્થકરોના ગણધરોની સહ્યા કહી છે ૮૬
- ૧૫ સોડમા દારમા તીર્થકરોના મુનિયોની સહ્યા કહી છે ૮૬
- ૧૬ સત્તરમા દારમા તીર્થકરોની સાવવીડંટીની સહ્યા કહી છે ૮૭
- ૧૭ અઢારમા દારમા તીર્થકરોના વૈક્રિયલધિવત્તની સહ્યા કહી છે ૮૮
- ૧૮ ડંગણીગમા દારમાં તીર્થકરોના વાદીડંટીની સહ્યા કહી છે ૮૯
- ૧૯ વીડમા દારમા તીર્થકરોના અવગિજ્ઞાનીડંટીની સહ્યા કહી છે ૮૯
- ૨૦ એકવીડમા દારમા તીર્થકરોના કેવલજ્ઞાનીડંટીની સહ્યા કહી છે ૯૦
- ૨૧ વાઘીશમા દારમા તીર્થકરોના મનપર્યવજ્ઞાનીડંટીની સહ્યા કહી છે ૯૧
- ૨૨ ત્રેણીશમા દારમાં તીર્થકરોના ચોદ પૂર્વધર સાધુડંટીની સહ્યા કહી છે ૯૧
- ૨૩ ચોવીશમા દારમાં તીર્થકરોના શ્રાવકોની સહ્યા કહી છે ૯૨
- ૨૪ પચીશમા દારમાં તીર્થકરોની શ્રાવિકાડંટીની સહ્યા કહી છે ૯૩
- ૨૫ ઠવીશમા દારમા તીર્થકરોના જહ્નોના નામો કહ્યાં છે ૯૪
- ૨૬ સનાવીશમા દારમા તીર્થકરોની વેવીડંટા નામો કહ્યા છે ૯૬

અનુક્રમણિકા.

૨૭	અઘવીશમા ધારમાં તીર્થકરોના શરીરનાં પ્રમાણ કહ્યાં છે.	૧૧૮
૨૮	ઝંગણત્રીશમા ધારમાં તીર્થકરોનાં લક્ષણો અથવા લંબન કહ્યાં છે.	૧૧૯
૨૯	ત્રીશમા ધારમાં તીર્થકરોના શરીરોના વર્ણ કહ્યાં છે.	૧૨૦
૩૦	એકત્રીશમા ધારમાં તીર્થકરોના આયુષ્યનું પ્રમાણ કહ્યું છે.	૧૨૧
૩૧	વત્રીશમા ધારમાં તીર્થકરોના પરિવાર કહ્યાં છે.	૧૨૨
૩૨	તેત્રીશમા ધારમાં જે તીર્થકરો જેટલા સાધુઓની સાથે નિર્વાણ પામ્યા, તે સાધુઓની સંખ્યા કહી છે.	૧૨૩
૩૩	ચોત્રીશમા ધારમાં જે તીર્થકર જે સ્થાનકે મોકલ્યા તે સ્થાનકો કહ્યાં છે.	૧૨૪
૩૪	પાંત્રીશમા ધારમાં પેહેલા તીર્થકર થયા પછી વીજો તીર્થકર કેટલે કાલે થયો? તેના અંતરનું કાલમાન કહ્યું છે. એ ધારમાં તીર્થકર ચક્ર વર્તિ અને વાસુદેવો-એટનું અંતર તથા જે તીર્થકરના વારામાં અથવા આંતરે જે ચક્રવર્તિનું, અને જે વાસુદેવો થયાં છે, તેના નામ તથા તેમનાં શરીરનું પ્રમાણ તથા આયુષ્ય વિગેરે ઘણી વાતો કહેલી છે.	૧૨૫
૩૫	ઠત્રીશમા ધારમાં જે તીર્થકરના વારામાં તીર્થનો વિવેદ થયો, તે કહેતાં તેમાં તેનું અંતર પ્રમુખ પણ કહ્યું છે.	૧૨૬
૩૬	સાઢત્રીશમા ધારમાં દગ આશાતનાનાં નામ કહ્યાં છે.	૧૨૭
૩૭	આઢત્રીશમા ધારમાં ચોરાશી આશાતનાનાં નામ કહ્યાં છે. તથા એથી પ્રાપ્ત થતા ગૃહસ્થને દોષો તથા સાધુએ કેટલા કાલસુધી જિનમંદિરમાં રહેવું? इत्यादिक कहुं છે.	૧૨૮
૩૮	ઝંગણચાલીશમા ધારમાં અષ્ટ મહાપ્રાતિહાર્યોનાં નામ કહ્યાં છે.	૧૨૯
૩૯	એકતાલીશમા ધારમાં ચોત્રીશ અતિશયનાં નામ કહ્યાં છે.	૧૩૦
૪૦	બેતાલીશમા ધારમાં અઢાર દોષોના નામ કહ્યાં છે.	૧૩૧
૪૧	ત્રતાલીશમા ધારમાં નામસ્થાપનાદિ ચાર પ્રકારના જિન કહ્યાં છે.	૧૩૨
૪૨	ચાલીશમા ધારમાં તીર્થકરોનું દીક્ષાસંવંધી તપ કહ્યું છે.	૧૩૩
૪૩	પાંતાલીશમા ધારમાં તીર્થકરોનું જ્ઞાનસંવંધી તપ કહ્યું છે.	૧૩૪
૪૪	સાલીશમા ધારમાં તીર્થકરોનું મોક્ષસંવંધી તપ કહ્યું છે.	૧૩૫
૪૫	જાલીશમા ધારમાં નવિવ્યકાલનેવિપે થવાના જે ચોવીશ તીર્થકરોનાં જીવોનાં નામ કહ્યાં છે.	૧૩૬
૪૬	ચાલીશમા ધારમાં અથ, કર્ધ્વ અને તિથ્યાં લોકનેવિપે સિદ્ધિને પ્રાપ્ત થવાની સંખ્યા એક તમયાત્રી કહી છે.	૧૩૭
૪૭	પાંતાલીશમા ધારમાં અથ, કર્ધ્વ અને તિથ્યાં લોકનેવિપે સિદ્ધિને પ્રાપ્ત થવાની સંખ્યા એક તમયાત્રી કહી છે.	૧૩૮

- ૪૮ થદતાત્રીશમા ઢારમાં એક સમયે થતા સિદ્ધોની સંખ્યા કહી છે ૧૨૪
- ૪૯ ડંગણપચાશમા ઢારમાં સિદ્ધના પતર જેદના નામ કહ્યા છે ૧૨૪
- ૫૦ પચાશમા ઢારમા ડલ્હટ્ટ, મધ્યમ અને જયન્ય એ ત્રણ પ્રકારની અયગાહના એ કરી એક સમયનેચિપે કેટલા સિદ્ધ થાય? તેની સંખ્યા કહી છે ૧૨૬
- ૫૧ એકાવનમા ઢારમાં ગૃહસ્થજિગ, અન્યજિંગ, અને સ્વજિંગે થતા સિદ્ધોની સંખ્યા એક સમયાશ્રી કહી છે ૧૨૭
- ૫૨ વાગ્રનમા ઢારમાં વગ્રીશ આદેદેઈ નિરતરપણે એકશોને આઠ સીમ, એક સમયથી આઠ સમય સુધી સીજતા સિદ્ધોની સંખ્યા કહી છે ૧૨૭
- ૫૩ વ્રંપનમા ઢારમાં સ્ત્રીવેદ, પુરુષવેદ અને નપુતકવેદના સીજતા જીવોની સંખ્યા એકસમયાશ્રી કહી છે તથા કેઈ ગતિથી આવીને કેટલા જીવો એક સમયનેચિપે ડલ્હટ્ટથી સિદ્ધ થાય? તેપણ કહ્યું છે ૧૨૭
- ૫૪ ઘોપનમા ઢારમાં નિદ્ધતુ સંસ્થાન કહ્યું છે ૧૨૭
- ૫૫ પંગારાશમા ઢારમાં સિદ્ધોને રહેવાતુ સ્થાન કહ્યું છે ૧૨૮
- ૫૬ ડપ્પનમા ઢારમાં નિદ્ધની ડલ્હટ્ટી અયગાહના કહી છે. ૧૨૨
- ૫૭ રનાવનમા ઢારમાં નિદ્ધની મધ્યમ અયગાહના કહી છે ૧૨૨
- ૫૮ અસ્યવનમા ઢારમાં નિદ્ધની જયન્ય અયગાહના કહી છે ૧૨૨
- ૫૯ ડંગણગાતમા ઢારમાં શાશ્વત જિનનાં આમત્રણપૂર્વક નામ કહ્યા છે ૧૨૨
- ૬૦ સાતમા ઢારમાં ચિનકરપી સાધુના ડપકરણોની સંખ્યા કહી છે ૧૨૨
- ૬૧ અરસતમા ઢારમા સ્પરિકરપી સાધુના ડપકરણોની સંખ્યા તથા તેનાં પ્રમાણ, અને પ્રયાજનાદિક તથા, ડપકરણાદિકની વ્યવસ્થાને અર્થે સાધુડના જેદ, તથા જુઝનાના પાંચપ્રકાર વિગેરે કહ્યા છે ૧૨૬
- ૬૨ ઢાગડતા ઢારમાં સાધુડના ડપકરણોની સંખ્યા કહી છે ૧૪૪
- ૬૩ વ્રેન્ડના ઢારમાં ચિનકરપી સાધુડ કલ્હટ્ટથી એક ઘસિમાં કેટલા હોઈ તેની સંખ્યા કહી છે ૧૪૭
- ૬૪ ઢોન્ડના ઢારમાં આચાર્યના ડગ્રીશ યુણોનાં નામ કહ્યાં છે એમાં ઢાન્ડ પ્રકારની ગણીની સપત્ત, તે પ્રત્યેકના ચાર ચાર જેદ કરતાં વ ઢ્રીન્ડ જેદ, તેમાં ચારપ્રકારના વિનય મેજવતાં ડગ્રીશ યુણ થાય છે તથા પ્રકારનારે દર્શનાચાર, જ્ઞાનાચાર, ને ચારિત્રાચારના આઠ આઠ જેદ કાળા ઢોન્ડી, તથા વારપ્રકારતુ તપ મેજવતા ડગ્રીશ યુણ ક ઢાન્ડે ૯ સિત્તલ ઢીની પગ મુન્ના યુણની ડગ્રીશીડ કહ્યો છે ૧૫

૬૫	પાંચઠમા ધારમાં દિનયના વાવન જેદ કહ્યા છે.	૧૫૯
૬૬	ઠાગઠમા ધારમાં ચરણ સિત્તરીના સિત્તેર જેદ છે એમાં પાંચ મહા વ્રત, દશપ્રકારનો શ્રમણધર્મ, સત્તર પ્રકારનું સંયમ, દશપ્રકારનું વૈયાવચ, નવપ્રકારે વ્રત્તચર્યની ગુતિ, જ્ઞાનત્રિક તે જ્ઞાન, દર્શન ને ચારિત્ર, વાર પ્રકારનું તપ, ક્રોધાદિ ચાગનો નિગ્રહ, એ સર્વ સિત્તેરજેદ કહ્યા છે. ..	૧૬૦
૬૭	સદસત્તમા ધારમાં કરણ સિત્તરીના સિત્તેર જેદ છે, એમાં ચાર પિંમવિશુદ્ધિ, પાંચ સમિતિ, વાર જાવના, વાર પઢિમા, પાંચ ઈંદ્રિયોનો નિપેથ, પચીશ પઢિલેહણા, ત્રણ ગુતિ, અને ચાર અનિગ્રહ—એ સમસ્ત વચ્ચા છે. તેમાં પ્રથમ પિંમવિશુદ્ધિમાં આહારલેવાના વેતાલીશ દોષ સ વિસ્તરપણે વચ્ચાયા છે.	૧૬૮
૬૮	અદશઠમા ધારમાં અંધાચારણ અને વિદ્યાચારણ મુનિવંતી ગમનશક્તિ કહી છે, તથા તેમના જેદ પણ અનેક રીતે દર્શાવ્યા છે. . . .	૧૭૮
૬૯	ડંગણોતરમા ધારમાં પરિહારવિશુદ્ધિતપનું સ્વરૂપ કહ્યું છે. . . .	૧૭૧
૭૦	સિત્તેરમાં ધારમાં યથાલંદિ સાધુડનું સ્વરૂપ કહ્યું છે. . . .	૧૭૭
૭૧	एकोतेरमा ધારમાં નિર્યામક જે ગ્લાનીની પરિચર્યા કરે, તેના અઢતાલીશ જેદ પ્રત્યેક જેદના વર્ણન સહિત કહ્યા છે. . . .	૧૮૩
૭૨	વહોતેરમા ધારમાં પાંચ મહાવ્રતની પચીશ અજુજાવનાડ કથન કરી છે	૧૮૬
૭૩	તોતેરમા ધારમાં પચીશ અજુજાવનાડનું કથન કહ્યું છે. . . .	૧૮૮
૭૪	ત્રીમોતેરમા ધારમાં મહાવ્રતોની સંખ્યા કહી છે. . . .	૧૮૮
૭૫	પંચોતેરમા ધારમાં કૃતકર્મ વાંદણાની સંખ્યા કહી છે. . . .	૧૮૬
૭૬	ઠોતેરમા ધારમાં કયાલેત્રમાં કેટલા ચારિત્રપ્રાપ્તથાય તેની સંખ્યા કહી છે	૧૮૬
૭૭	સીત્તોતેરમા ધારમાં સ્થિતકલ્પનું વર્ણન કરેલું છે. . . .	૧૮૬
૭૮	દ્વિષ્ઠોતેરમા ધારમાં અસ્થિતકલ્પનું વ્યાખ્યાન કહ્યું છે. . . .	૧૮૭
૭૯	ડંગણાએંસીમા ધારમાં પાંચ જાતનાં ચૈલ્યોના નામ કહ્યાં છે. . . .	૧૬૦
૮૦	એંસીમા ધારમાં પાંચપ્રકારના પુસ્તકોનાં નામ કહ્યાં છે. . . .	૧૬૧
૮૧	એક્યાસીમા ધારમાં પાંચ પ્રકારના ઢાંખાનું વર્ણન કહ્યું છે. . . .	૧૬૧
૮૨	વ્યાસીમા ધારમાં પાંચ જાતનાં તૃણ કહ્યાં છે. . . .	૧૬૩
૮૩	ત્ર્યાસીમા ધારમાં પાંચ જાતનાં ચર્મ કહ્યાં છે. . . .	૧૬૩
૮૪	ચોરાસીમા ધારમાં વસ્ત્રનું પંચક કહ્યું છે. . . .	૧૬૪
૮૫	પંચ્યાસીમા ધારમાં અવગ્રહના પાંચ જેદ કહ્યા છે. . . .	૧૬૫

- ૮૬ ઠગાસીમા ધારમાં વાવીશ પરિસદ્ વિસ્તામ્પૂર્વક કહ્યા છે
 ૮૭ સત્યાસીમા ધારમાં માંડલીના સાત પ્રકાર દર્શાવ્યા છે
 ૮૮ અઠગાસીમા ધારમાં જનુસામિ પઠી દશ વસ્તુનો વિદેદ તેના નામ કહ્યાં છે
 ૮૯ નેવ્યાસીમા ધારમાં કૂપકશ્રેણીનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.
 ૯૦ નેવૂમા ધારમાં કુપકશ્રેણીનું સ્વરૂપ કથન કહ્યું છે
 ૯૧ એકાણુમા ધારમાં સ્થમિલના એકહજાર ને ચોવીશ જાગા કહ્યાં છે
 ૯૨ વાણુમા ધારમાં પદ સત્યાએ યુક્ત ચત્તર પૂર્વનાં નામ કહ્યાં છે
 ૯૩ ડ્યાણુમા ધારમાં પાંચ નિગ્રથોનું સ્વરૂપ કથન કહ્યું છે
 ૯૪ ચોરાણુમા ધારમાં પાંચ પ્રકારના શ્રમણનું કથન કહ્યું છે
 ૯૫ પચાણુમા ધારમાં જમવાની એપણાનું પચક કહ્યું છે
 ૯૬ ઠનુમા ધારમાં પિમ્પાનની એપણાનું સત્તક કહ્યું છે
 ૯૭ સત્તાણુમા ધારમાં નિદ્ધાચર્યાની થાઠ વીણિનું સ્વરૂપ કહ્યું છે
 ૯૮ થજાણુમા ધારમાં દશ પ્રકારના પ્રાયશ્ચિત્ત વર્ણવ્યા છે
 ૯૯ નવાણુમા ધારમાં ડંગસામાચારીનું સ્વરૂપ અને શોમા ધારમાં પદવિજાગ સામાચારીનું સ્વરૂપ વર્ણવ્યું છે
 ૧૦૧ એકશો ને એકમા ધારમાં દશ પ્રકારની ચક્રવાલ સામાચારી કહી છે
 ૧૦૨ એકશો વેમા ધારમાં નિગ્રથપણુ જીગ્ને પાંચવાર આવે તે દર્શાવ્યું છે
 ૧૦૩ એકશોને ત્રીજા ધારમાં સાધુના વિહારનું સ્વરૂપ કથન કહ્યું છે
 ૧૦૪ એકશો ને ચારમા ધારમાં અપ્રતિવદ્ વિહારનું સ્વરૂપ કહ્યું છે
 ૧૦૫ એકશોને પાંચમા ધારમાં જાત અને અજાત કટપનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે
 ૧૦૬ એકશો ને ઠઠા ધારમાં સાધુને અચિત્ત પરવવાનું અને ડચ્ચાર કરવાની દિગ્ધિ કહી છે
 ૧૦૭ એકશો ને સાતમા ધારમાં ડીદ્ધાને અયોગ્ય એવા અદાર પ્રકાર ના પુરુષો છે, તેમનાં લક્ષણો કહ્યાં છે
 ૧૦૮ એકશોને આઠમા ધારમાં વીશ પ્રકારની સ્ત્રી ડીદ્ધાને અયોગ્ય છે તેમનાં લક્ષણ કહ્યાં છે
 ૧૦૯ એકશો નવમા ધારમાં દશ પ્રકારના નપુત્તક ડીદ્ધાને અયોગ્ય છે, અને ઠ પ્રકારના નપુત્તક ડીદ્ધાને યોગ્ય છે, તેમનાં લક્ષણો કહ્યાં છે
 ૧૧૦ એકશોને દશમા ધારમાં વિકરેદિય અણ્ણા પુરુષોને ડીદ્ધા આપવા થી નિદા પાપ, માટે ન આપવી એમ કહ્યું છે

- ૧૧૧ એકશો અગ્યારમા ઢારમાં જેટલા મૂલ્યનું વસ્ત્ર યતિને કહ્યે તે કહ્યું છે ૩૭૬
- ૧૧૨ એકશો વારમા ઢારમાં સિદ્ધાતરપિંમના જેવ તથા તે લીધે થકે જે દોપોનો સંતવ થાય છે તે કહ્યું છે તથા અપવાદે સિદ્ધાતરપિંમ લેવાનો વિચાર, ડચાદિ કયન કહ્યું છે. ૩૭૬
- ૧૧૩ એકશો ને તેરમા ઢારમાં જેટલા શ્રુત જણે સમ્યક્ત્વ હોય તે કહ્યું છે. ૩૭૭
- ૧૧૪ એકશો ચઠ્ઠમા ઢારમાં જેમ નિયંયપણ ચતુર્ગતિમાં જમે, તે દર્શાવ્યું છે ૩૭૭
- ૧૧૫ એકશોપન્નરમા ઢારમાં સ્ત્રેત્રાતીત. એકશો સોડમા ઢારમાં માર્ગાતીત, એકશોસત્તરમા ઢારમાં કાલાતીત. અને એકશો અઢારમા ઢારમાં પ્ર માણાતીત—એ ચાર વાનાનાં ચાર ઢાર સાથે વચ્ચાણાં છે. . . . ૩૭૭
- ૧૧૬ એકશો ઝંગણીશમા ઢારમાં સુખસદ્યા, અને એકશો વીશમા ઢારમાં હઃસુખસદ્યાનું સ્વરૂપ ડચ્ય અને જાવના જેવે કરી કહ્યું છે. . . ૩૭૮
- ૧૧૭ એકશોએકવીશમા ઢારમાં અશુભક્રિયાના તેર સ્થાનક કહ્યાં છે. . . ૩૭૮
- ૧૧૮ એકશો વાવીશમા ઢારમાં ચાર પ્રકારના સામાયક છે, તેનેવિપે એક જવાશ્રી કેટલા આકર્ષે થાય તેનો વિચાર કહ્યો છે. . . . ૩૭૯
- ૧૧૯ એકશો ત્રેવીશમા ઢારમાં શીજાંગના અઢાર હજાર જંગ કહ્યા છે. ૩૮૦
- ૧૨૦ એકશો ચોવીશમા ઢારમાં સાત નયનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે. . . . ૩૮૦
- ૧૨૧ એકશો પચીશમા ઢારમાં સાધુને વસ્ત્ર લેવાનો વિધિ કહ્યો છે. . . ૩૮૧
- ૧૨૨ એકશો ઠવીશમા ઢારમાં આગમવ્યવહાર, શ્રુતવ્યવહાર, આજ્ઞાવ્યવહાર, ધારણાવ્યવહાર ને જીતવ્યવહાર એ પાંચનું સ્વરૂપ પ્રયક્ષપ્રયક્ષ કહ્યું છે. ૩૮૨
- ૧૨૩ એકશો સત્તાવીશમા ઢારમાં જેવારે ચારિત્ર ગ્રહણ કરે, તેવારે ચોલપ ટાલિક પાંચ પ્રકારનાં યથાયાત થાય તે વર્ણવ્યાં છે. . . . ૩૮૩
- ૧૨૪ એકશો અઠાવીશમા ઢારમાં રાત્રી જાગરણ કરવાનો વિધિ કહ્યો છે. ૩૮૪
- ૧૨૫ એકશો ઝંગણત્રીશમા ઢારમાં આલોચણ આપનાર ગીતાર્થ ગુરુની ગવે પળા કરવાસારું જોવા નિકલવું, તેનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.. . . . ૩૮૪
- ૧૨૬ એકશો ત્રીશમા ઢારમાં ગુરુ જે આચાર્યાદિક તેની, અશુદ્ધ તે આધા કર્માદિક દોષે હુપિત અને શુદ્ધ તે સદતાલીત દોષેરહિત, એવા અશના દિકે જેટલા કાલસુધી પ્રતિજાગરણ કરવી, તેનો કાલ કહ્યો છે. . . ૩૮૫
- ૧૨૭ એકશો એકત્રીશમા ઢારમાં વપવિ ધોવાનું કાલમાન કહ્યું છે. . . ૩૮૫
- ૧૨૮ એકશો વત્રીશમા ઢારમાં જોજનના જાગ દર્શાવ્યા છે. . . . ૩૮૬
- ૧૨૯ એકશો તેત્રીશમા ઢારમાં વસ્ત્ર જે વપાશ્રવ તેની શુદ્ધિ કહી છે. . . ૩૮૬

- ૧૩૪ એકશો ચોત્રીશમા ધારમાં સંલેપણને વારવર્ષ સુધી કરવી તેમાં શું શું
તપ પ્રમુખ કરવું? તેનો વિધિ વિસ્તારપણે કહ્યો છે ૩૫૪
- ૧૩૫ એકશો પાત્રીશમા ધારમાં યતિને ગ્રામાદિકનેવિષે જે ડપાશ્રય લેવું, તે
વૃત્તનને આકારે લેવું એમ કહ્યું છે ૩૫૪
- ૧૩૬ એકશોત્રીશમા ધારમાં ઝબઝબને પ્રાસુકજલને સંધિતપણાનો કાલકહ્યો છે ૩૫૪
- ૧૩૭ એકશોને સાઢત્રીશમા ધારમાં તિર્થંચ, મનુષ્ય, અને દેવોનેવિષે પુરુષો
કરતાં સ્ત્રીઃ તે જેનાથકી જેટલા ગુણી અધિક છે તે કહ્યું છે ૩૫૫
- ૧૩૮ એકશોને આઢત્રીશમા ધારમાં દશ અઘેરાનું વર્ણન કહ્યું છે ૩૫૫
- ૧૩૯ એકશોને ડગણચાલીશમા ધારમાં ચાર પ્રકારની જાપા કહી ને તેનાં
અતર્ગત દશ પ્રકારના સત્ય તથા મૃપાવાદના દશ પ્રકાર કહ્યા છે ૩૬
- ૧૪૦ એકશોને ચાલીશમા ધારમાં શોઝ પ્રકારના વચન કહ્યાં છે ૩૬
- ૧૪૧ એકશોને એકતાલીશમા ધારમાં મહીનાના જેદ પાંચ પ્રકારે કહ્યા છે ૩૬
- ૧૪૨ એકશો વેતાલીશમા ધારમાં વર્ષના જેદ પાંચ પ્રકારે કહ્યા છે ૩૬
- ૧૪૩ એકશો તેતાલીશમા ધારમાં ચઝદરાજ લોકનું સ્વરૂપ કહ્યું છે ૩૬
- ૧૪૪ એકશો ચુમાલીશમા ધારમાં દીર્ઘકાતાદિક ત્રણ સજ્ઞાઃ કહી છે ૩૭
- ૧૪૫ એકશો પોતાત્રીશમા ધારમાં આહારાદિક ચાર સજ્ઞાઃ કહી છે ૩૮
- ૧૪૬ એકશો ઝેતાત્રીશમા ધારમાં ડંગાદિક દશ સજ્ઞાઃનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે ૩૮
- ૧૪૭ એકશો સઢતાત્રીશમા ધારમાં પત્તર સજ્ઞાઃનું સ્વરૂપ કહ્યું છે ૩૮
- ૧૪૮ એકશો થઢતાત્રીશમા ધારમાં વિશુદ્ધ સમ્યક્ત્વના સઢસઢ જેદ કહ્યા છે ૩૯
- ૧૪૯ એકશો ડગણપચાશમા ધારમાં એકચાદેદે દશપ્રકારનું સમ્યક્ત્વકહ્યું છે
તથા દશપ્રકારની રુચિને પણ સમ્યક્ત્વ કરી કહ્યું, તથા કેડ ગતિમાં
કયુ સમ્યક્ત્વ હોય તે કહ્યું છે ૩
- ૧૫૦ એકશો પચાશમા ધારમાં જીવોની કુનકોટીની સંખ્યા કહી છે ૩
- ૧૫૧ એકશો એકાવનમા ધારમાં જીવોની ચોરાશીજાણ થોનિ દર્શાવી છે ૩
- ૧૫૨ એકશો વાવનમા ધારમાં અતીતાદિક ત્રણ કાલ, ઇચ્છ્ય, નચ તત્ત્વ, એ
કેંડિપાદિક પાંચ, અને અનેંડિય સાથે મેલવતા જીવ પદ્ક, ઇલેશ્યા,
પાંચ અન્તિકાપ, પાંચ મહાત્રત, પાંચ સમિતિ, ચાર ગતિસાથે મોક્ષ મે
લવતા પાંચ ગતિ, પાંચ જ્ઞાન, પાંચ ચારિત્ર, એવું વર્ણન કરેલું છે =
- ૧૫૩ એકશો ત્રેપનમા ધારમાં આવરૂની પ્રતિમાનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું છે
- ૧૫૪ એકશો ચોપનમા ધારમાં ધાન્યમાં અઘીજપણ કેટલેકાને ધાપ તે કહ્યા છે

१५५ एकशो पंचावन्नमा द्वारमां जेटुं क्षेत्र उल्लंघन कस्याथी वस्तु अचित्त थाय ते, तथा अचित्त थकांपण आचरण अनाचरण करवुं केन करवुं? ते कसुंते.	४०२
१५६ एकशो उपन्नमा द्वारमां चोवीश प्रकारनां धान्यनां नाम कस्यांते.	४०३
१५७ एकशो सत्तावनमा द्वारमां सत्तर प्रकारनां मरणनी व्याख्या कहीते.	४०३
१५८ एकशो अछावनमा द्वारमां पव्योपमनुं प्रमाण कसुंते.	४०४
१५९ एकशो उगणशाठमा द्वारमां सागरोपमनुं प्रमाण कसुंते. ..	४०९
१६० एकशो साठमा द्वारमां अवर्तापिणीनुं प्रमाण कसुंते.	४१०
१६१ एकशो एकशठमा द्वारमां उत्तापिणीना कालनुं प्रमाण कसुंते.	४१०
१६२ एकशो वाशठमा द्वारमां चारप्रकारना पुज्जपरावर्तनुं स्वरूप दर्शावुंते.	४११
१६३ एकशोने त्रेस्तठमा द्वारमां पन्नर कर्मनूमिनुं स्वरूप दर्शावुंते. ..	४१४
१६४ एकशोने चोगठमा द्वारमां अकर्मनूमिनुं स्वरूप दर्शावुंते.	४१५
१६५ एकशो पांस्तठमा द्वारमां आठ प्रकारना मद दर्शावुंते.	४१५
१६६ एकशो ठाशठमा द्वारमां प्राणातिपातना वशे तेतालीशचेद दर्शावुंते.	४१५
१६७ एकशो सडस्तठमा द्वारमां एकशो आठ प्रमाण कस्यांते. एटजे संरंज, स मारंज ने आरंज, एना एकशोने आठ चेद विवरी कहाते.	४१६
१६८ एकशो अडशठमा द्वारमां ब्रह्मचर्यना अठार चेद कहाते.	४१७
१६९ एकशो उगणोत्तेरमा द्वारमां दश प्रकारनु संप्राप्त थने चउठ प्रकार नुं अतंप्राप्त मलीने चोवीश प्रकारना कामनुं स्वरूप दर्शावुंते.. ..	४१७
१७० एकशो सीत्तेरमा द्वारमां दश प्राणनां नाम प्रदर्शित कस्यांते... ..	४१९
१७१ एकशो एकोत्तेरमा द्वारमां दश जातनां कल्पवृक्षोनुं स्वरूप कसुंते...	४१९
१७२ एकशो वडोत्तेरमा द्वारमां मात नरकनां नाम तथा गोत्र कस्यांते.	४२१
१७३ एकशो तडोत्तेरमा द्वारमां नारकीना आवासनी संख्या कहीते. ..	४२१
१७४ एकशो चूमोत्तेरमा द्वारमां साते नरकनेविपे वेडना ठे ते कहीते. ..	४२१
१७५ एकशो पंचोत्तेरमा द्वारमां साते नारकीनां आयुष्य कस्यांते.	४२२
१७६ एकशो ठडोत्तेरमा द्वारमां साते नारकीना शरीरनुं मान कसुं ते. ..	४२२
१७७ एकशो सीत्तोत्तेरमा द्वारमां नारकीनां उत्पत्ति, नाश थने विरहकाल कस्यांते.	४२३
१७८ एकशो इहोत्तेरमा द्वारमां नारकीनेविपे जेड्यानुं स्वर्ग कसुं ते. ..	४२३
१७९ एकशो उगणांसीमा द्वारमां नारकीनां अवधिज्ञाननुं स्वरूप कसुं ते.	४२३
१८० एकशो एंसीमा द्वारमां परमायामिनुं स्वरूप दर्शावुं ते. ..	४२४
१८१ एकशो एकासीमा द्वारमां नागकीयकी उडव्यांजीवोने जे जे जडिय	

- નો સનય હોય તે કહ્યું છે ૪૨
- ૧૮૨ એકશો વ્યાસીમા ધારમા નારકીનેવિપે જેજીવોનું ઉપજવું થાય તે કહ્યું છે ૪૨
- ૧૮૩ એકશો વ્યાસીમા ધારમા એક સમયનેવિપે કેટલા નારકી ઉપજે તેમ જ એકશોને ચોથાસીમા ધારમા એક સમયનેવિપે તે નરકમાર્થી કેટલા જીવો નીકળે ? તેનું સ્વરૂપ કયન કહ્યું છે ૪૨
- ૧૮૪ એકશો પચાસીમા ધારમા પોતાનીજ કાયનેવિપે જેટલો કાલ રહેવું પડે, તેને કાયસ્થિતિકહિંપે તે એકેડિયાદિક જીવોની કાયસ્થિતિ કહી છે ૪૨
- ૧૮૫ એકશો ટથાસીમા ધારમા એકેડિયાદિક જીવોની નવસ્થિતિ કહી છે ૪૨
- ૧૮૬ એકશો સત્યાસીમા ધારમાં એકેડિયાદિક જીવોના શરીરનું માન કહ્યું છે ૪૨
- ૧૮૭ એકશો અવયાસીમા ધારમા પાંચે ઇન્દ્રિયનું સ્વરૂપ અને વિષય કહ્યાં છે ૪૨
- ૧૮૮ એકશો નૈવ્યાસીમા ધારમાં એકેડિયાદિકને લેદયા કહી છે ૪૨
- ૧૮૯ એકશો નૈવુમા ધારમાં એકેડિયાદિક જીવોની ગતિ કહી છે ૪૨
- ૧૯૦ એકશો આણુમા ધારમા એકેડિયાદિક જીવોની આગતિ કહી છે ૪૨
- ૧૯૧ એકશો વાણુમા ધારમા ઉપજતા અને મરતા જીવોને વિરહકાલ તથા એકશો વ્યાણુમા ધારમા ઉપજતા અને મરતાની સંખ્યા કહી છે ૪૨
- ૧૯૨ એકશો ચોરાણુમા ધારમાં ચાર નિકાયના દેવોની આસુસ્થિતિ કહી છે ૪૨
- ૧૯૩ એકશો પચાણુમા ધારમા ચારનિકાયના દેવોનાં સુખ કહ્યા છે ૪૨
- ૧૯૪ એકશોઠણુમા ધારમા ચાર નિકાયના દેવોનું દેહમાન કહ્યું છે ૪૪
- ૧૯૫ એકશોસત્તાણુમા ધારમા દેવોને લેદયાઈ કેટલી હોય તે કહી છે ૪૪
- ૧૯૬ એકશોઅષ્ટાણુમા ધારમાં દેવોને અવધિજ્ઞાનનું માન કહ્યું છે ૪૪
- ૧૯૭ એકશો નવાણુમા ધારમાં દેવોને વત્પત્તિનો વિરહકાલ કહ્યો છે. ૪૪
- ૨૦૦ વશોમા ધારમાં દેવોને વહર્સનનો વિરહકાલ કહ્યો છે ૪૪
- ૨૦૧ વશોને એકમા ધારમા દેવો એક સમયમાં કેટલા ઉપજે અને એક સમયમાં કેટલા ચર્વે તે કહ્યું છે ૪૪
- ૨૦૨ વશોને ઘીના ધારમાં દેવોની ગતિ કહી છે ૪૪
- ૨૦૩ વશોને ત્રીણા ધારમાં દેવોની આગતિ કહી છે ૪૪
- ૨૦૪ વશોને ચોથા ધારમાં નિવ્રજતિમા ઉપજતાને વિરહ કહ્યો છે ૪૨
- ૨૦૫ વશોને પાંચમા ધારમા જીવોને પ્રત્યેક શરીરે આહાર ગ્રહણ કેવીરીતે કરવો ? તેના અને ધ્યાનોશ્વાસના પ્રકાર કહ્યા છે ૪૨
- ૨૦૬ વશોને ઘણા ધારમા વ્રણસેને વ્રેસવ પાણનીના જેટલા ૪૨

૨૦૭	વગ્ને સાતમા દારમાં ધાત પ્રકારના પ્રમાદ કહ્યા છે.	૪૭૩
૨૦૮	વગ્ને ધાતમા દારમાં ઋતદ્વેષના ચક્રવર્તિનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૭૩
૨૦૯	વગ્ને નવમા દારમાં ઋતદ્વેષના વલદેવોનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૭૩
૨૧૦	વગ્ને દશમા દારમાં ઋતદ્વેષના વાસુદેવોનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૭૩
૨૧૧	વગ્ને અગ્યારમા દારમાં ઋતદ્વેષના પ્રતિવાસુદેવોનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૭૪
૨૧૨	વગ્ને બારમા દારમાં ચક્રવર્તિનાં ચંદ્ર રત્નોનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૭૪
૨૧૩	વગ્ને તેરમા દારમાં ચક્રવર્તિના નવનિધાન કહ્યા છે.	૪૭૬
૨૧૪	વગ્ને ચંદ્રમા દારમાં એક આદેદેને એકશોને ઠેતાલીસ પર્થત જુદી જુદીરીતે સમસ્ત જીવોના જેદ કહ્યા છે.	૪૭૯
૨૧૫	વગ્નેપન્નરમા દારમાં ધાત કર્મનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૬૨
૨૧૬	વગ્નેસોલમા દારમાં ધાત કર્મની એકશોને અઘાવન ઉત્તર પ્રકૃતિ છે તેનાં નામ તથા તેઉં સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૪૬૨
૨૧૭	વગ્નેસત્તરમા દારમાં કર્મનો વંધ, ઉદય, ઉદીરણા અને સત્તા કહ્યાં છે.	૪૭૦
૨૧૮	વગ્નેઅઘારમા દારમાં કર્મનો અવાધાકાલ તથા કર્મની સ્થિતિ કહી છે.	૪૭૨
૨૧૯	વગ્નેઉગણીશમા દારમાં વેતાલીશ ગુણપ્રકૃતિ કહી છે.	૪૭૨
૨૨૦	વગ્નેવીશમા દારમાં વ્યાસી પાપપ્રકૃતિ કહી છે.	૪૭૩
૨૨૧	વગ્નેએકવીશમા દારમાં પ્રતિજેદો સહિત ઉપશમિક, ક્ષાયક, ક્ષાયો પશમિક, ઉદયિક, પરિણામિક અને સન્નિપાત ઇઝાવરું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૪૭૩
૨૨૨	વગ્નેબાવીશમા દારમા જીવનાં ચંદ્ર સ્થાનક અથવા જેદ કહ્યા છે.	૪૮૦
૨૨૩	વગ્નેત્રેવીશમા દારમાં અજીવના ચંદ્ર જેદ કહ્યા છે.	૪૮૦
૨૨૪	વગ્ને ચોવીશમા દારમાં ચંદ્ર ગુણસ્થાનકનાં સ્વરૂપ કહ્યાં છે.	૪૮૦
૨૨૫	વગ્નેપચીશમા દારમાં ચંદ્રમાર્ગીણાનાં સ્થાનક કહ્યાં છે.	૪૮૨
૨૨૬	વગ્નેઠવીશમા દારમાં વાર ઉપયોગનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૮૩
૨૨૭	વગ્નેસત્તાવીશમા દારમાં પંચર યોગનાં નામ કહ્યાં છે.	૪૮૩
૨૨૮	વગ્નેઅઘાવીશમા દારમાં જે ગુણસ્થાનની સાથે જીવ પરલોક જાય, તે ગુણસ્થાનકનાં નામ, અને જે ગુણસ્થાનક જીવની સાથે પરલોકે ન જાય, તેમનાં નામ સહિત વિવક્ષા કરી છે.	૪૮૩
૨૨૯	વગ્નેઉગ્રીણશમા દારમાં ચંદ્ર ગુણગણાં કાલમાન કહ્યું છે.	૪૮૪
૨૩૦	વગ્નેત્રીશમા દારમાં નારકી, તિથંચ, મનુષ્ય, અને દેવતાને વૈક્રિય જ રીર સંબંધી ઉલ્કષ્ટો વિકુર્વિણાકાલ જે છે તે કહ્યો છે.	૪૮૪

- ૨૩૧ વરોએકત્રીશમા દારમાં સાત સમુદ્ગાતનાં સ્વરૂપ કહ્યાં છે ૪૮૩
- ૨૩૨ વરોને વત્રીશમા દારમાં ઠપર્પાક્ષિનાં સ્વરૂપ કહ્યાં છે ૪૮૫
- ૨૩૩ વરોતેત્રીશમા દારમાં ચાર અણાહારકના સ્વરૂપ કહ્યાં છે. ૪૮૬
- ૨૩૪ વરોને ચોત્રીશમા દારમાં જયનાં સાત સ્થાનક કહ્યાં છે ૪૮૭
- ૨૩૫ વરોને પાંત્રીશમા દારમાં અપ્રશસ્ત વ જાપાઉં કહીંઉં ૪૮૭
- ૨૩૬ વરોઠત્રીશમા દારમાં ગૃહસ્થના વ્રતના જાંગા કહ્યાં છે ૪૮૭
- ૨૩૭ વરોસાદત્રીશમા દારમાં અઢાર પાપસ્થાનકના નામ કહ્યાં છે ૪૮૯
- ૨૩૮ વરો આઢત્રીશમા દારમાં સાધુના સત્તાવીશ ગુણ કહ્યાં છે ૫૦૦
- ૨૩૯ વરો ડંગણચાલીશમા દારમાં શ્રાવકના એકવીશ ગુણ કહ્યાં છે ૫૦૦
- ૨૪૦ વરો ચાલીશમા દારમાં તિર્યચણીને વત્કુષ્ટ ગર્ભસ્થિતિ, અને વરો એ કતાલીશમા દારમાં મનુષ્યણીની વત્કુષ્ટ ગર્ભસ્થિતિ, તથા વરો વેતાલીશમા દારમાં મનુષ્યની સ્ત્રીના ગર્ભની કાયસ્થિતિ એત્રણ દાર એકઠા કહ્યાં છે ૫૦૩
- ૨૪૩ વરોતેતાલીશમા દારમાં ગર્ભમારહો જીવજે આહારનુ ગ્રહણ કરે તે કહ્યું છે ૫૦૪
- ૨૪૪ વરો ચૂમાત્રીશમા દારમાં સ્ત્રી રુધીર ક્તુસવધી અને પિતાનુ વીર્ય તેને યોગે જેટલે કાલે ગર્ભનો સત્તવ થાય, તે કાલ કહ્યો છે ૫૦૪
- ૨૪૫ વરો પીસતાલીશમા દારમાં જેટલા પુત્ર ગર્ભને વિષે થાય, અને વરો વેતાલીશમા દારમાં જેટલા પિતા પુત્રને થાય, તે દર્શાવ્યું છે ૫૦૪
- ૨૪૭ વરો સઢતાલીશમા દારમાં સ્ત્રીને ગર્ભ ન હોવાનો કાલ અને પુરુષને થયેલી પળાનો કાલ દર્શાવ્યો છે ૫૦૪
- ૨૪૮ વરોચઢતાલીશમા દારમાં પુરુષ તથા સ્ત્રીના શુક્રાદિકનાં પ્રમાણ કહ્યાં છે. ૫૦૫
- ૨૪૯ વરોડંગણપચાશમા દારમાં સમ્યક્ત્વાદિક ઉત્તમ ગુણોનો લાજાતર વ વ્કુષ્ટો કેટલે કાલે જીવને થાય ? એટલે સમ્યક્ત્વ પામ્યા પછી કેટલે કાલે શ્રાવક થાય છે ? સ્ત્રીાદિક ક્રમ કહ્યો છે ૫૦૬
- ૨૫૦ વરોપચાશમા દારમાં જ્યાંથી નિકલ્યાથકાજીવમનુષ્યપણુનપામે તે કહ્યું છે ૫૦૬
- ૨૫૧ વરો એકાવનમા દારમાં પૂર્વના અગનુ પ્રમાણ કહ્યું છે ૫૦૬
- ૨૫૨ વરોવાવનમા દારમાં પૂર્વનુ પ્રમાણ કહ્યું છે ૫૦૬
- ૨૫૩ વરો ત્રેપનમા દારમાં લવણસમુદ્ગની શીલાનુ પ્રમાણ કહ્યું છે ૫૧૦
- ૨૫૪ વરો ચોપનમા દારમાં વત્તેયાંશુલ, આત્માશુલ અને પ્રમાણાંશુલ એત્રણ જાતના અશુલના પ્રમાણ કહ્યાં છે ૫૧૧
- ૨૫૫ વરો પચાવનમા દારમાં તમસ્કાયનુ સ્વરૂપ કહ્યું છે ૫૧૧

૨૫૬	વજ્રે ઠપ્પનમા દારમાં ઠ અનંતાનુ સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૫૧૩
૨૫૭	વજ્રે સત્તાવનમા દારમાં આઠ પ્રકારનાં નિમિત્ત કહ્યાં છે.	૫૧૪
૨૫૮	વજ્રે અઘાવનમા દારમાં માન અને ઝમ્માનનાં પ્રમાણ કહ્યાં છે.	૫૧૬
૨૫૯	વજ્રે ઝંગણશાવમા દારમાં અઢાર પ્રકારનાં જઢ્ જોજન કહ્યાં છે.	૫૧૬
૨૬૦	વજ્રે સાવમા દારમાં પટ્ટસ્થાનકની વૃદ્ધિ તથા હાણી કહી છે.	૫૧૮
૨૬૧	વજ્રે એકશવમા દારમાં જેને કોઈ અપહરી ન શકે તે કહ્યું છે.	૫૧૮
૨૬૨	વજ્રે વાસવમા દારમાં ઠપ્પન અંતર દીપની વક્તવ્યતા છે.	૫૧૮
૨૬૩	વજ્રે ત્રેસવમા દારમાં જીવતું અલ્પ વહુલ કહ્યું છે.	૫૨૧
૨૬૪	વજ્રે ચોશવમા દારમાં યુગપ્રધાન આચાર્યની સંખ્યા કહી છે.	૫૨૨
૨૬૫	વજ્રે પાંશવમા દારમાં ઝત્તસર્પિણી કાલેષ્વરમ્જિનનાતીર્થનાં પ્રમાણકહ્યાં છે.	૫૨૨
૨૬૬	વજ્રે ઠાશવમા દારમાં દેવોના મૈથુનનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૫૨૩
૨૬૭	વજ્રે સઢસવમા દારમાં કુમ્ભરાજીનું સ્વરૂપ ઢર્શાવ્યું છે.	૫૨૩
૨૬૮	વજ્રે અઢસવમા દારમાં અસલાહના અનેક જેદ વિસ્તારસહિત દેલાહવા છે.	૫૨૫
૨૬૯	વજ્રે અગણોતેરમા દારમાં નંદીશ્વર દીપની સ્થિતિ સવિસ્તર કહી છે.	૫૨૪
૨૭૦	વજ્રે સીનેરમા દારમાં અઘાવીશ લઘ્વી વિસ્તારપૂર્વક વર્ણવી છે.	૫૩૯
૨૭૧	વજ્રે એકોતેરમા દારમાં જુદાં જુદાં અનેક જાતનાં તપ વચાણાં છે.	૫૪૫
૨૭૨	વજ્રે વહોતેરમા દારમાં લવણસમુદ્માંહેલા પાતાલકલશની વક્તવ્યતા છે.	૫૬૧
૨૭૩	વજ્રે તહોતેરમા દારમાં આહારક શરીરનું સ્વરૂપ કહ્યું છે.	૫૬૩
૨૭૪	વજ્રે ચુમોતેરમા દારમાં અનાર્ય દેશોનાં નામો કહ્યાં છે.	૫૬૪
૨૭૫	વજ્રે પંચોતેરમા દારમાં આર્ય સાહીપદીશ દેશનાં નામો કહ્યાં છે.	૫૬૫
૨૭૬	વજ્રે ઠોતેરમા દારમાં સિદ્ધના એકત્રીશગુણ તથા પ્રકારાંતરે વલી લીજા પણ સિદ્ધના એકત્રીશગુણ કહ્યાં છે.	૫૬૬
	તેવાર પઢી યંચકર્તાની શુરુ પરંપરાનાં નામ, તથા પ્રયોજનાદિક છે.	૫૬૭

इति प्रवचनसारोद्धार ग्रंथनी स्यूत विषयानुक्रमणिका समाप्तमिदम्.

વીજો ગ્રંથ શ્રીમદ્દાવીરજિનસ્તુતિરૂપ વોઢસો ગાથાનુ હુમિતું સ્તવન, શ્રીમયજો
 ત્રિજયજી ડપાખ્યાયનુ રવેલુ છે જેમા હુંઢકમતિનુ નિરાકરણ કરેલુ છે તે ગ્રંથ શ્રી
 પદ્મવિજયપત્રીના કરેલા વાણાવવોધ સહિત વાપ્યો છે તેની રચણ વિષયાનુક્રમણિકા.

પ્રથમ ઢાજમાં મગજાચરણ, પ્રયોજન, સવધ અને અનિષેધ કહીને
 પત્રી રચાપનાનિક્ષેપો તથા શ્રીવીતરાગ ચારે નિક્ષેપે સત્યઢે, તથા જિન
 પ્રતિમા વોંદવા યોગ્યજ ઢે, એમ સિદ્ધાંતસાથે દેસાડયું ઢે એમા ચાર
 પ્રકારનો સત્ય, તથા વશ પ્રકારનાં જાપાસત્ય, તથા ચાર નિક્ષેપા શ્રી
 શ્યાવડપત્રની કરણીમાંજ સિદ્ધ કથા ઢે એ સિવાય વિજીજિપીના ડ
 રાદરણ, તથા જવાચારણ અને વિદ્યાચારણમુનિડંદ જિનપ્રતિમાને વડ
 ન કર્યું ઢે તે, તથા વીજો પણ પ્રસંગાગત અનેક વડાદરણોઢે

૫૬૫

ધીતી ઢાનમાં પ્રતિમાને વાદવી તો સ્વરી, પણ પૂજવી નહી, એડુ બોલનાર
 ને નિદાંતગાથે દરતાડંદ જિનપ્રતિમા પૂજી તેના અધિકારોદેસાડચારે.
 જેમાં મુખ્ય અધિકાર તો સૂરિયાજ દેવનો ઢે અને તે સિવાય વીજા પણ
 પળા અધિકારા ઢે તથા ચેત્ય શબ્દનો અર્થ જિનપ્રતિમાજ થાય ઢે, તથા
 પૂરે પળા નદતા અર્થ અનેકરીતે કથાઢે તથા મનુષ્યોધી દેવો અધિક
 રિયેકયાતા ઢે, માટે ણમની પૂજાદિકરણી અવશ્ય માનવીજ જોડ
 રાપરિજ અનેક યાતો દર્શાવી ઢે

૫૬૫

પ્રીધી ઢાનમાં ને ધૂરે, ઢરતાની પૂજાદિક ઘુજકરણીમા આડુ અચલ
 ઢેડેડે, તેમને મનુષ્યોની પૂજાદિક કરણી નિદાંતની સાથે દેસાડી ઢે
 ણમાં અવશ્ય ધમિત્રાનકના અધિકાર તથા ચેત્યશબ્દનો અર્થ જિનપ્રતિ
 માજ થાય ઢે, તે ધ્યુનિ સહિત વ્યાકરણના નિયમપૂર્વક દેસાડયો
 ઢે તથા આગદ આરક, નિદાયે રાજા, અને મુખ્યતાણ ડીપદિ
 જિનપ્રતિમા પૂજીઢે, તેડના અધિકાર નિવાય શ્રેણિક મહાવ્રજ પ્રમુખ
 ઢાંચા ઢળ આરકાંણે પ્રતિમાપૂજનરૂપ ઘુનરત્ય કલુઢે તે દેસાડયું ઢે
 રોડી રાગના જે કુનનિડંદ પૂજામાં દિમા માનેઢે, તેમન સિદ્ધાંતાની
 મારે જિતપૂજાનુ રત્ય તે અદિમારૂપ ઢે એમ દેસાડયું ઢે એમાં પ્રસંગ
 રૂપ રાગ પૂજની અવકાંણા પામદ તથા માર્ગમ વાસ્તવના અધિકાર
 રાગના અર્થે અવશ્ય પૂરે વીજા લીરી તેમારે લોચોના ધરના નિ
 વોંદ રાગના આ સિદ્ધાંતનાગીમા પડદ વજાડાયો તેનો અધિકાર
 રાગ ઢેલિદ, વડાદર પ્રમુખ રાતાડના સામાડયાના અધિકાર, તુની

૬૧૭

- થા નગરીના શ્રાવકોના વલીકર્મના અધિકાર, તથા જિનપૂજા છે; તે સમક્રિતસંવરની કરણી છે, તથા પ્રથમ તીર્થંકર શ્રી કૃપનદેવજીએ લે સ્વન, સિલ્પ અને ગણિત કલાઈ શિખવી તેનાં વડાદ્ધરણો અને હેતુ, સ્વરૂપ તથા અનુવંધ એવા હિંસાના ત્રણજેઠ વિગેરે અનેકવાતો દેખાડીઈ છે. ૬૩૨
- પાંચમાં ઢાલમી જિનપ્રતિમાનું વર્ણન સિદ્ધાંતોમાં વસ્તારે છે તે દેખાડ્યું છે. એમાં શાશ્વતા નંદીશ્વર પ્રમુખના જિનવિંવને જેરીતે શુદ્ધ દ્વ્ય જાવથી કલ્યાણીક પ્રમુખ દિવસોનેવિષે અનેક પૂજન કરવા યોગ્ય ઉત્તમ વસ્તુએકરી દેવો પૂજા કરેછે. તે વધું સવિસ્તરપણે દેખાડ્યું છે. ૬૫૨
- ઠઠી ઢાલમાં યોગવહીને સૂત્ર વાંચવાં તથા જણવાં; અને સૂત્ર, નાપ્ય, નિર્યુક્તિ, ચૂર્ણિ, ટીકા, એ પંચાંગી પ્રમાણ કરવી; તથા અસલાહ ઢાલ વી, શ્લોકાદિક અનેક વાતો કહેલીછે. એમાં સિદ્ધાંતોમાં નેવું વોલનાં પા વાંતર દેખાડ્યાં છે, તથા પ્રસંગે ઉદ્દેશ નિદેશ, નિર્ગમન અને દ્વેષ કા લ પુરિપાદિકનાં સ્વરૂપ દેખાડ્યાં છે. ૬૬૨
- ત્રીજો ગ્રંથ શ્રીમદ્ધગોવિજયજી ઉપાધ્યાયનો લખેલો કાગલ છે. જેમાં જૈનસૈ લીધી વિપરીત ચાલનારા એવા દિગંવર લોકો, તથા ઢુંઢક લોકોઉપર રૂપાકરીને કેટલાએક મહત્ ગ્રંથોને અનુસારે તેમને શિલામણ આપ તાં ઉપદેશ કહ્યોછે. ૬૯૭
- ચોથો ગ્રંથ નિગોદત્તત્રીતી વાલાવબોધસહિત છે, એમાં નિગોદનું સ્વરૂપ ઠઠી શ ગાથાએકરીને વર્ણન કહ્યું છે. ૭૧૧
- પાંચમો ગ્રંથ રત્નાકરસૂરિકૃત રત્નાકરપંચવીશી વાલાવબોધસહિત છે. એમાં ર ત્નાકરસૂરિએ પરમેશ્વરની સ્તુતિ કરતાં પોતાના અંતઃકરણથી દૂર્ગુણો, દર્શાવી વેરાગ્યરસંયુક્ત આત્મનિંદા કરી છે. ૭૨૦
- ઠગો ગ્રંથ શ્રીમદ્ધશોવિજયજી ઉપાધ્યાય રચિત શ્રીસીમંધરસ્વામિની વિનતિ રૂપ સલાસો ગાથાનું સ્તવન વાલાવબોધસહિત ઠાપ્યું છે. એ સ્તવ નમાં જુદી જુદી અગ્યાર ઢાલો છે; અને તેમાં જૈનમાર્ગથી વિપરી તરીતે ચાલનારા તથા અસત્યોપદેશ આપી જોલા અજ્ઞાની લોકોને પ્રમાવનારા એવા વેપધારીઈને સિદ્ધાંતાનુસારે શિક્ષા આપી છે. તથા તે સિવાય અને પ્રસંગે એકજ જ્ઞાનવાદિ તથા એકજ ક્રિયાવાદિ એવા એકાં તમત ગ્રાહકોને શિલામણ વેતાં નિશ્ચય અને વ્યવહાર વસ્ત્રે નયની મૂલ્યતા રાખતાં પરમેશ્વરની વિનતિ કરી છે. ૭૩૦

સાતમો યંથ શોજનમુનિની કરેલી ચતુર્વિંશતિ જિનસ્તુતિ બાલાવબોધ સહિ
ત ઠાપોત્રે એ યથમા એકેકા તીર્થંકરની ચાર ચાર શ્લોકેકરી સ્તુતિ
કરીત્રે તેમા શાર્દૂલવિક્રીડિત, રુચિરા, પુષ્પિતાગ્રા, મંદાક્રાંતા, નર્દટક,
સુગંધરા, દ્રુતજલિત, હરિણિ, દંમકાદિક અપૂર્વ વૃત્તોમા અજગ, શ્લે
પાર્થ, યમકાદિક, સમચરણીઘથ પ્રાસાદિક કાવ્યચાતુર્ય, રસયુક્ત અ
ને વપમા અલકારોએ સહિત પરમપાન્થિયુક્ત વિદ્વજ્ઞાનપ્રદર્શણીય
એવી અનુપમ રચના છે.

આઠમો યથ નવવૈરાગ્યશતક છે એ પૂર્વાચાર્યોનો કરેલો છે એ યથ દ્વાર્ય
સહિત ઠાપ્યો છે એમાં શાંતરસ મુખ્ય છે
નવમો યથ અજિતશાંતિ સ્તવનની પેરે શ્રી કૃપ્ત વીર જિનસ્તુતિ સસ્કૃત
જાપામા છુદી છુદી જાતના અંનેક વ્રતોએ કરી કહેલી છે
દશમો યંથ ક્વદયપ્રદીપ પટ્ટવિંશિકા છે એ યથ સસ્કૃત જાપામાં છે એમાં
માર્ગાનુ સારી પુરુષોને યોગ્ય સત્યોપદેશ છે
અગ્યારમો યથ માર્ગાનુસારીના લઙ્કણનાં દશ કાવ્ય, હેમચંદ્રાચાર્યકૃત
યોગશાસ્ત્રમાંથી કાઢાઢેલાં છે તે ઠાપ્યા છે

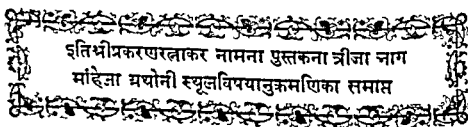
૪૬૪

૮૧૨

૮૨૧

૮૨૧

૮૨૧

॥ श्री जिनैश्वर्य नमः ॥

ANURCHAND BHAIRODAN
JAIN LIBRARY

अथ

Moholla Marotian Ward
Bikanir.

श्री प्रवचनसारोद्धारग्रंथ बालावबोधसहित प्रारम्भ्यते.

प्रथम अर्थकर्त्ता, रूपजादि तीर्थंकरोने नमस्कार करेवे.

आर्यावृत्तं ॥ श्रीमन्नाजेयादीन्, नत्वा कृत्वा च शारदां चित्ते ॥

प्रवचनसारोद्धार, करोमि बालावबोधमहं ॥ १ ॥

अवतरण.— प्रत्येक शास्त्रना आरंभमां अचीष्ट देवताना वंदनरूप मंगलाचरण करवानी श्रेष्ठ पुरुषोनी रीति ठे, ते प्रमाणे आ ग्रंथना आरंभमां पण प्रथम ग्रंथकर्त्ता मंगलाचरण करे ठे. अने ते मंगलाचरण द्वाराए ग्रंथनां अनिधेय संबंध प्रयोजन तथा अधिकारी ए चार अनुबंधोनी सूचना करे ठे.

मूल आर्याः— नमिज्जण जुगाइ जिणं, वोढं न्वाण जाणण निमित्तं; पवयण सास्सुद्धं, गुरुवणसा समासेणं. ॥ १ ॥ अर्थः— जुगादि जिन जे श्री रूपनदेव जगवान, तेमने नमस्कार करीने नव्य प्राणीउने बोध यवासारु संक्षेपे करी गुरु ना उपदेश वढे प्रवचन सारोद्धारने कहुं तुं. आ आर्यामां जुगादि जिन श्री रूप नदेव जगवानने नमस्कार कखो ठे ते वढे आयनेविपे मंगलाचरण सिद्ध थयुं. नव्य प्राणीउ कहेवाथी अधिकारीनी सूचना करी, जाणवा निमित्ते ए प्रयोजन जाणवुं अने प्रवचनसारोद्धार ए अनिधेय कहुं; गुरुना उपदेशरूप कथनवढे ग्रंथनो वाच्य वाचक नाव संबंध जणाव्यो. ॥ १ ॥

अवतरण.— हवे चोसठ गाथाए करी वशें ने ठोतेर दार कहेठेः— मूल आर्याः—चिइ वंदण वंदणयं, पन्निमणं पञ्चखाण सुस्तगो; चोवीस समहिय सधं, गि हि पन्निमणाइ वाराणं ॥ २ ॥ अर्थः— प्रथम चैत्यवंदनद्वार, जे वधा द्वारो मां श्रेष्ठ ठे; तेनुं वर्णन करुं तुंः—त्यां चैत्य शब्दे जिन प्रतिमा ते चंडकांत, सूर्य कांत, मरकत, (सोनुं) मुक्ताफल, अथवा शैलदल (पापाण) प्रमुखनी वनावेली पण चित्तना जावेकरी अथवा कर्मकरी साक्षात् तीर्थंकरनी बुद्धि उत्पन्न याय तेथी “चैत्य” कहिये तेने काया, मन, तथा वचनेकरी जे प्रणिधान करवु तेने

“चैत्य वदना” कहिये एवी चैत्यवदनानी विधिने केहेवे करी चै
प्रथम द्वार समजवो

हवे किया किया जाविके केवी केवी रीते चैत्यवदन करवु ते ।
वे ठे - चैत्यवदन करनारी जो कोई मद्धिक इक्षित राजादिक हो
“सवाए इष्टिए, सवाए दितिए, सवा पञ्चुइए, सब बलेण, अने सब प
एवां वचनो बडे जिनशासन प्रभावना निमित्त मोटी इक्षिकरी चैत्य
वी अने जो सामान्य वेचववालो पुण्य होय तो तेणे आदल्यादिकनो
करी अने लोकोना उपहासनो त्याग करीने चैत्यवदन करवाने प्रवचनु ।
ताडनादिक सचित इध्यनो परिहार करी, कटक, (कडा) कुमज, केपूर, अने
क उचित इध्य लईने एक उख परिधान पहरेवो ने बीजा उपला बखव
रासण करवु एवी रीते पुरुषाश्रयी विधि जाणवी हवे स्त्रीए केवीरीते
वन करवु ते दर्शवे ठे - पोतोनु शरीर सारीपठे ठाकीने विनप नत गात्र
मस्तक अजग्री वधन करी चितने एकाग्र राखी श्री वीतरागनु दर्शन कग्वा
अनिगम पूर्वक श्री जिन मंदिरमा प्रवेश करे एविपे श्री जगवती सूत्रमा
ठे - “सच्चिदान दिवाण, विउत्तरणाए, अचिदान दिवाण, अविउत्तरणा य
एगन गान्धिण, उत्तरा सगेण, चकुफासे, अजलिय ग्गहेण, मणसो एगति का
ए,” अने क्योक “एगोइ अचिदान, दिवाण, विउत्तरणाए” एवां पाठ पण ।
गामां अने ठे एनो अर्थ आवीगीते थाय ठे - पूर्वोक्त इक्षियान राजादि
पुण्य ज्यारे चैत्यवदन करवाने अथे जिनमंदिरमा प्रवेश करे त्यारे तत्काल पो
तानां राजचिन्ह वस्त्र, चामर, तथा मुकुटादिक बाहेर मूकी देवा जोइए, पोतानी
साथे राखया नही एविपे तिहुतामा बीजे ठेकाणे पण कह्यु ठे - “अबहदरा
पचरुताइ, पचरुताइ कटुद्वयाइ, खग्गदत्तोवाहण, मवमतचामराउय” एवीरीते
एविधि मरुपे देव्यामी अने देवताउनी चैत्यवदननी विधि यथकर्त्ता आगजदेवामनो
हरे “वदणप” एटले जे गुणवतनी वदना करवी ए बीजो द्वार, परिकमउ
ए बीजो द्वार, पञ्चगाण करवा ए चोथोद्वार, पञ्चखाण (प्रत्याख्यान) एटले
प्रत्याख्यान शब्दमाथी प्रति-आ-ख्यान ए त्रण पद नीकले ठे ते दरक पदनी
उदा पुदो खयें चाए ठे ते आवीगीते - “प्रति” एटले खेठा प्रवचने
पणे, “आ” एटले मर्मादा विवक्षित काजमान
करवु तेने पञ्चगाण कहिये अथे -

मूल आर्याः—नरहंमि नूपसंपद्, नविस्त तिवंकराण नामाऽ; एरवयंमिवि
ताऽ, जिणायु संपद् नविस्ताणं. ॥३॥ उत्तहाऽ जिणंदाणिं, आऽम गणहर पवि
तणी नामा; अरिहंत जिनछाणा, जिण जणणी जणय नाम गई. ॥४॥ उक्किठ ज
हन्नेणं, संखा विहरंत तिव नाहाणं; जम्मा समएवि संखा, उक्किठ जहन्निया तेसिं. ॥५॥
जिण गणहर मुणि समणी, वेउविय वाऽ अवहि केवजिणो; मण नाण चउदस पु, वि
सदु सट्ठीण संखाओ. ॥६॥ जिण जका देवीओ, तणु माणं लंठणाणि वन्नाय; वय परि
वारो संवा, उअंच सिवगमण परिवारो. ॥७॥ निवाण गमण ठाणं, जिणंतराऽंच तिव
बुद्धेओ; दस चुलसीवा आसा, यणाउ तह पाडिहेराऽ. ॥८॥ चउतीसाऽ सयाणं, दोसा
अछारसारिह चउकं; निक्कमणो नाणम्मी, निवाणं मिथ जिणाण तवो. ॥ ९ ॥
जावि जिणेसर जीवा, संखा उट्टाह तिरिय सिद्धाणं; तह्यऽक समय सिद्धा, एं
ते पन्नरस जेएहिं. ॥ १० ॥ अवगाहणायसिद्धा, उक्किठ जहन्न मज्झिमाएअ;
गिहिलिंज अन्नलिंज स्तलिंज सिद्धाण संखाओ. ॥११॥ वत्तीसाऽ सिद्धांतिय विरयंजा
व अठ अहिय सयं; अठ समयेहि एकिकूणं जावेक समयंतं. ॥१२॥ येवेए पुंवे
ए, नपुंसए सिद्धमाण परिसंखा; सिद्धाणं संठाणं, अठठिठ ठाणंच सिद्धाणं. ॥
॥ १३ ॥ अवगाहणाय तेसिं, उक्कोता मज्झिमा जहन्नाय; नामाऽ चउन्हं पिहु,
सासय जिणनाह पडिमाणं. ॥ १४ ॥ उवगरणाणं संखा, जिणाण यविराण
साट्ठणीणं च; जिण कप्पिआण संखा, उक्किठ एक वसहीणं. ॥१५॥ ठनीसं सु
रिणा, विणओ वावन्न जेअ पडिनिन्नो; चरणं करणं जंवा, विज्जा चारण गम
ण सत्ती. ॥ १६ ॥ परिहार विसुद्धि अहा, लंढानिज्जा मयाण अट्ठयाजा; पण
वीस जावणाओ, सुहाय अत्तुहाय पण वीनं. ॥ १७ ॥ संखा मद्धयाणं, किऽ क
म्माणय दिणे तया विजे; चारिजाणं संखा, त्रियकप्पो अत्रियकप्पोय. ॥१८॥ चोअ
पुव्वय दंमय, तण चम्म दुताऽ पंच पनेयं; पंच अवग्गह जेया, परीमहा मंमजीन
त. ॥ १९ ॥ दस ठाण बुववेओ, खवगस्सेट्ठीअ उवगमस्सेट्ठी; अंमिज्जाण नट
स्तो, अहिओ चउमहिय बीनाए. ॥ २० ॥ पुवाणं नामाऽ, पयनंया संठ्ठ्याऽ
चउदनवि; निग्गंया समणाविय, पनेयं पंच पंचेव. ॥ २१ ॥ नाने मणाय पण
गं, पिने पाणोय एतणा तन; निक्का यरिया बीही, पु मट्ठं पाय जिनाऽ. ॥२२॥
नामाचारीओहं, मि पय विजागंमि तह्य दत्तहाओ; निग्गंयनं जीवस्स पंच चाग
उ नवयाने. ॥२३॥ साट्ठ विहाग नग्गं, अण्णमिअओय मोदिहे यतो; जाया जा
या कप्पो, पण्ठिवणु चार करणग्गिनी. ॥२४॥ अत्तग्गं पुग्गिनेसु, वीनं उट्ठीसु दग्ग

नपुतेसु, पद्मचिणा थणरिहा, तद्विगलंगस्तरूपाः ॥ २५ ॥ जंमुनजईकण, वउ
 सेक्काय रस्तपिमेय, जेतिय सुत्तेत्तम्म, जह् निग्गया विउगइया ॥ २६ ॥ वि
 ने मग्गे काले, तहा पमाणे थईय मक्कप्प, उद्ध मुद्ध सेक्का चउक, तेरस रिगिण
 वाणाः ॥ २७ ॥ एगम्मि बहु जने सुथ, आगरिमा चउविहेपि सामग्ग, सीन
 गाणछरस, हस्त नय सत्तग चेव ॥ २८ ॥ वउग्गहणविहाण, वउदारा पव
 तह् अहा जाय, निति जागरणम्मि विही, आजोथण दोयगनेसा ॥ २९ ॥ गुम्पसु
 हाण कीरइ, अमुद्धसुद्धेहि जे तिथ काल, उरहीयोथणकालो. जोथण नायाव
 सहिसुहि ॥ ३० ॥ सलेहणा डुवात्तस, वरिते वतहेण वमहि सगहण, उम
 णिस्तफासु अस्तपि, जलस्त सच्चित्तया कालो ॥ ३१ ॥ तेरगीयो तिगिया ए
 माणवीयो नराण देवीयो, देवाण जग्गुणाथो, जिति थ मत्तेण अद्वियाथा ॥
 ॥ ३२ ॥ अउेरयाण दसग, चउरो जाताउ वयण सोजसग, मासाण पंचजेया,
 नेया वरिसाण पचेव ॥ ३३ ॥ जोग्गस्तरूव सत्ता, उ तिन्नि चउरोव दमव पत्त
 सवा, तह सत्तसठ लक्खण, जेथ विमुद्धच सम्मत्त ॥ ३४ ॥ एग विह डुविह
 तिविह, चउहा पचविह दसविह सम्म, दवाइ कारगाई, उवत्तम जएहि वात्तम्म
 ॥ ३५ ॥ कुल कोडीण सखा, जीवाण जोणि लक्ख चुलसीइ, तिक्काजाई विच, उ
 विवरण सद्धि पडिमाथो ॥ ३६ ॥ धन्नाण मवीथत्त, खेत्ताईथाण तह अचित्तं,
 धन्नाई चोवीत्त, मरण सत्तरस जेयच. ॥ ३७ ॥ पज्जिथोवम अयर वत्त, पिणी
 ए उवत्तपिणीण वित्तरूव, दवे खेत्ते काले, नावे पोनाल परिअट्ठो ॥ ३८ ॥ पत्तरस
 कम्मनूमी, अकम्म नूमी उ तीत्त अछमया, बोत्तिसया तेथाला, जेया पाणा इ
 वायस्त ॥ ३९ ॥ परिणामाण अत्तेत्तरसय वज्जच अछदत्त जेथ, कामाण
 चउवीत्ता, दत्त पाणा दत्त य कप्पडमा ॥ ४० ॥ नरया नेरइआण, आ
 वात्ता वेयणाउ तणुमाण, उप्पत्ति नात्त विरहो, जेत्तावाहे परम अदिमा
 य ॥ ४१ ॥ नरउं वट्ठाणल, दित्तजवो तेसु जेत्ति उववाउं, सखाउ पक्क
 ताण, तहायउं वट्ठमाणण ॥ ४२ ॥ कायविइ जवविइउं, एगिदिय विग
 ल सन्नि जीवाण, तणुमानमेत्ति इदिय, सरूव वित्तयाय जेत्ताउ ॥ ४३ ॥ एयाण
 जउ गई, जत्तोवाणेहि आगईएत्ति, उप्पत्ति मरण विरहो, जायत्त मरत्त सखाय
 ॥ ४४ ॥ जवणयइ वाणमत्तर, जोइत्तिथ विमाणवात्त देवाण, विइ जवण वेहमा
 ण, जेत्ताउं उहि नाणच ॥ ४५ ॥ उप्पत्तीए तडुवहणाइ विरहो इमाण सखाय, ज
 म्मियएयाणगई, जत्तो वायागईएत्ति ॥ ४६ ॥ विरहो सिद्धि गईए, जीवाणाहारा

हण ऊसासा; तिन्नि सया तेसठी, पासंमिण्णयपमाया ४४ नरहाहि वा हलहरा,
रहिणो पडिवासु देवरायाणा; रयणाइं चउदस नव, निहिउं तह जीव संखाउं ४७
कम्माइ अउतेसिं, उत्तर पयडीण अछवन्न सयं; वंधोदयाणुदीरण, सत्ताणय किं
पिहु सरुव ॥ ४९ ॥ कम्मतिईं सावाहा बायालीसाय पुन्न पयडीउं; वासीइ पाव प
यमी उंनाव ठकस पदिजेयं ॥ ५० ॥ जीवाण अजीवाणय, गुणाण तह मग्ग
णाण पत्तेयं; चउदसगं उवउंगा, वारस जोगाय पन्नरस ॥ ५१ ॥ परलोअगईं गु
णवा, एणु तहताण काल परिमाणं; नरय तिरि नर सुराणं, उक्कोस विउवणाका
जो ॥ ५२ ॥ सत्तसमुग्गयाया ठप्पळ्ळत्तिउं अणहारया चउरो; सत्तनयछाणाइं, ठप्पासा
अप्पसत्ताउं ॥ ५३ ॥ जंगागिहिवयाणं, अछरस पावठाण गाईंपि; मुणि गुण स
त्तावीसा, इगवीसा सावय गुणाण ५४ तेरिठ्ठीणुकिछा, गप्पछिइ तहय सामणुस्सी
णं; गप्पस्तय काय तिई, गप्पतिई जीव आहारो ॥ ५५ ॥ रिदु रुहिर सुक्क जोए,
तेत्तिअ कालेण गप्प संनुइ; जेत्ति अपुत्ता गप्पे, जेत्ति अ पिअरोअ पुत्तस ॥ ५६ ॥
महिला गप्प अजोगा, जेत्ति अ कालेण अवीअउ पुरिसो; सुकाईण सरीर, छिया
ण सत्ताण परिमाणं ॥ ५७ ॥ संमत्ताईं पुत्तम, गुणाणलाहंत रंज मुक्कोसं; न लहंति मा
णु सत्तं, सत्ता जेणंत रुवट्टा ॥ ५८ ॥ पुवंग परीमाणं, माणं पुवस्स लवण सिहमाणं;
उस्सेह आय अंगुल, पमाण अंगुल पमाणाईं ॥ ५९ ॥ तम कायसरुवमणं,
तठ्ठकगं अछगं निमित्ताणं; माणुम्माण पमाणं, अछरस नक्क नोक्काईं ॥ ६० ॥
ठछाण बुद्धिहाणी, अवहरिउं जाइ नेव तीरंति; अंतर दीवा जीवा, जीवाणं अप्प
वहुअंच ॥ ६१ ॥ संखानिस्सेस जुग, -प्पहाण सूरीण वीर जिणतिठे; उस्स
प्पिणि अंतिमजिण, तिउ अविठ्ठेय माणंच ॥ ६२ ॥ देवाणप्प वियारो, सरुव म
छएह कएहाराईणं; सक्कायस्स अकरणं, नंदीत्तर दीव तिइ नवणं ॥ ६३ ॥ लकीउं
तव पापा, ल कलस आहारगस्स रुवंच; देसा अणारिया आ, -रिया य सिद्धे ग
तीस गुणा ॥ ६४ ॥ समय समुद्धरियाणं, आसत्थ समत्तिमेसि डाराणं; नामुक्किच
ण पुवा, तंविस्सय विअारणा नेया ॥ ६५ ॥

अर्थः—आ ग्रंथमां आरंभयी अंत पर्यंत वधा धारोना जावनो उद्धार सिद्धांतो
मांथी कस्यो ठे. ते उपर कहेल्ला धारोनां नामोत्कीर्त्तन पूर्वकज तेमां विषयविषे
पण विचारणा जाणवी ॥ ६५ ॥

एवो रीते सर्व धारोनां नाम कल्या पठी अनुक्रमे धारवखाणतां प्रथम चैत्यवं
दन धारतुं वर्णन करे ठे — आ ग्रंथ उपर संस्कृत नायामां टीका कर्त्ताए शास्त्रां

तरनी समतथी चैत्यवदना वारने त्रिपे (१९७) स्थानकनी जणावनारी त्रण
गाथाउ कहेवे - आर्या - "सोजस पुण आगारा, दोसाण गूणवीन उस्सग्गे, व
क्षिप निमित्त दुत्तिथ, पचेवयहेयवो जणिया ॥१॥ अदिगाम पुणचारम, दमपव
वहुति नापवा, तिन्नेव वदिणिङ्का, पुइउ पुण दुत्ति चत्तारि ॥२॥ तिन्नि निसीहीए
मा, इतीस तह सपयाउ सत्तणउ, चिपववणमि नेय, सत्तण उतपंतु गाणाण ॥३॥
अगणीउ तिदिसवि, वोही खोहाइ दीह्मकोय; इय एय माइएहि, अउण्णो दु
ऊ उस्सग्गे " ॥ ४ ॥ एमा चोथी गाथा पुर्वे कोई प्राकृत व्याख्या कताए ना
खी जणाय वे. तेथी अमे पण आही लई लोयीवे

हवे सूत्र कारक कहेवे - मूल आर्या - तिन्नि निसीहिय तिन्निप, पयाहिणा नि
न्नि चैवय पणामा, तिबिहा पूयाय तहा, अवउतिय जावण चैव ॥६६॥ तिदि
तिनिरिक्खण विरई, तिबिह नूमी पमळ्ळण चैव, वत्ताइ तिथ सुदा, तिथ च ति
विह च पणिहाण, ६७ ॥ इय दह तिय सयुत्त, वदणपंजो जणाण तिकाज; कु
णइनरो अवउत्तो, सो पावइ निळार विवळ ॥६८॥ अर्थ - दश प्रकारनी त्रिक वने
चैत्यवदन करवु, ते दर्शवे वे - जे निपेधे करी नीपनी ते नेपेधिका कहिये तेमां प्रथम
काया, वचन, अने मनना अनुक्रमे करी जे घर सवधी व्यापार घाएवे तेनो निपेध
करवो इत्यादि निपेधिकात्रिक् आगल कहेसे बीजी प्रदक्षिणा त्रिक् एटले ज्ञान, द
र्शन, अने चारित्रनी आराधना रूप अनुक्रमे चेतने दक्षिण दिशाथी त्रण प्रद
क्षिणा करवी त्रीजी प्रणाम त्रिक, एटले जिन प्रतिमाने सन्मुख आवी नक्तिने
अतिशय करी नूमी उपर त्रण वार मायु टेकीने नमस्कार करवो चोथी पूजा
त्रिकनो प्रकार " पुष्पकथ " इत्यादि आगज कहेसे पाचमी अवस्थात्रिक ते " अवउ
तिथ होइ उवमउ " इत्यादिक वाक्ये करी मथकर्त्ता आगज कहेसे ठठी त्रिदिशा निरख
णवर्ज्य त्रिक् एटले चैत्यवदन समये जे दिशामां जिन प्रतिमा होय ते दिशाएज निर
खवु, अर्थात् प्रतिमा सावे जोवु, बाकीनी त्रण दिशा कोरे नजर करवी नही बाजवध
व्याख्या कर्त्ता जखें वे के कायाए करी वे हाथ जोमी मस्तके लगाडी, मने एकात जगव
त नेप्यावतो वचने करी मधुर वाणीवडे परमेश्वरना गुण स्तवतो जे दिशि प्रतिमा
होय ते दिशि जोवु बाकीनी त्रण दिशि सन्मुख जोवु नही जो बीजी दिशा तर
फ जोइए तो चैत्यवदनाने अनावर थाय सातमी नूमी प्रमाळ्ळन त्रिक् एटले चै
त्यवदन करनाराए जीवयत्तने अर्थे सम्यक् प्रकारे दृष्टिवडे जोईने जो गृहस्थ हो
य तो वत्ताचने करी अने साधू होय तो रजोहरणे करी त्रण वार नूमिका प्रमा

ર્જન કરવું “આઠમી વન્નાઽતિશ્રવન્નઞ્ઞા” ઇત્યાદિ નવમી “મુદ્ધાઽતિયં જિણમુદ્ધ” ઇત્યાદિવડે જાણી લેવું. એટલે આઠમી વર્ણત્રિક્, નવમી મુદ્ધાત્રિક્ એ ત્રિકોના અર્થે આગલ કહેવાશે તેથી અત્રે લખ્યા નથી. અને દશમી પ્રણિધાન ત્રિક્ પણ “કાયમ ણા” ઇત્યાદિ ગાથાવડે આગલ આવશે માટે આ ઠેકાણે વિસ્તાર કહ્યો નથી. એવી રીતે ઠીક દશ ત્રિક્ વડેજ પુરુષ પ્રનાત મધ્યાન્હ અને સંધ્યા સમયે સાવધા ન ચિત્તથી શ્રી વીતરાગ જગવાનનું વંદન કરે; તે સમસ્ત કર્મનો ક્ષય કરવા વાલી અને મોક્ષરૂપી લક્ષ્મીને દેવાવાલી વિસ્તીર્ણ નિર્જરાને પામે. ॥ ૬૮ ॥

અવતરણ.—ઊપર કહેલી તિન્નિનિસહી પ્રમુખ દશ ત્રિક્તું વિસ્તારથી વર્ણનકરેલે. મૂલ:—વર જિણહર જિણપૂઆ, વાવારજ્ઞાયઽતિ નિસીહ તિગં; પુષ્પસ્કય હુણ્હિં, તિવિહા પૂયા મુણેયજ્ઞા. ॥ ૬૯ ॥

અર્થ:—ગૃહસ્થ સંવંધી જે જે સાવચ વ્યાપાર છે તે સરવેનો ત્યાગ કરવો તેને પ્રથમ નિપેધ કહેવું, એટલે ચૈત્યવંદન કરવા જતાં જિનાલયની પાયરી ઊપર પગ મૂકતાંજ પોતાના ઘર સંવંધી અથવા ધંધા વ્યવહાર સંવંધી સર્વ વ્યાપારને તજી દેવું. અર્થાત્ તેનો નિપેધ કરવો. વીજી જિનગૃહ સંવંધો જે જે પાપાણ તથા કાષ્ટ પ્રમુખ ઘડાવવારૂપ સાવચ વ્યાપાર થતો હોય તે સરવેનો ત્યાગ કરવો તેને વીજો નિપેધ કહેવો. એટલે જિનગૃહમાં પ્રવેશ થયા પછી શ્રી જિનની સન્મુખ સ્થિત થતાં તે જિનગૃહ સંવંધી સમારવા વગેરે વ્યાપારનો નિપેધ કરવો. અને શ્રી જિનેશ્વરની પૂજા કરતી વખતે ફૂલ, ફળ, જલ દીપક ઇત્યાદિ પૂજાની સામગ્રી જે જેલી કરી હોય તે પૂજા થઈ રહ્યા પછી ચૈત્યવંદન કરવાના સમયે તે સાવચ વ્યાપાર જાણીને સરવે તજી દેવું. અર્થાત્ તેનો નિપેધ કરવો. તેને ત્રીજો નિપેધ કહે છે. વીજી પ્રદક્ષિણા તથા ત્રીજી પ્રણામ ત્રિક્તું લક્ષણ આગલ કહ્યું છે. ચોથી પૂજા ત્રિક્તું વ્યાખ્યાન આગલ કહ્યું નથી માટે તે કહે છે:—પૂજા ત્રણ પ્રકારની કહી છે. તેમાં પહેલી વિવિધ વર્ણના મહાસુગંધવાલા ફૂલો વડે પૂજા કરવી કહી છે તે. વીજી શાલો તંડુલાદિકવડે પૂજા કહી છે તે. અને ત્રીજી સ્તુતિરૂપ પૂજા; એટલે જેમાં લોકોત્તર સન્નૂત તીર્થકરના ગુણોની અને સંવેગની ઊપજાવનારી સ્તુતિ હોય. હંમાં ગાથામાં “પુષ્પાદિ” પ્રમુખના ઊપલક્ષણ વડે વીજા ઠેકાણે કહેલી શ્રી જગવંતની પૂજા વિધિનેવિષે મહા મનોહર રત્ન, સુવર્ણ, મુક્તા ચરણાદિક અલંકારો અને નાના પ્રકારના વસ્ત્ર પેહેરાવાવાંનું કહ્યું છે તે આંદી પણજાણી લેવું. અને શ્રી જિનેશ્વર આગલ સરસવ, તથા ચોસા પ્રમુખે કરી આઠ માંગલિક

प्रवचनसारोद्धार.

जलयां पृथी प्रधान जल मगल दीप, दधि, घृत, प्रमुख पदार्थोने
 जालनेरिपे ढोवबु गोरोचन तथा कसूरिकादिक वडे तिलक करबु ए
 नगवतनी पूजा करीने इरिआ वही पम्कमवा पूर्वक शकस्तवादिक
 वदना करीनेजे वचन कवि विरचित, गनीर अर्थ सहित, विविध वर्ण
 वत्पत्र करनार, अने जेमा पोताना पापनु वर्णन करेलुं होय इत्यादिक
 वचन स्तोत्र वने गुणोत्कीर्तन करबु इत्यादिक प्रकारे त्रिविध पूजा क
 वपजहणवडे सर्व जनने ध्यानदने करवावाली श्रीअरिहतनी अष्ट प्रका
 पण जाणो लेवी ते विषे था एक गाथा कहौ ठे - "वरधूयगध चोख
 वृममेहि पवर दीनेहि, नेवळ फल जलेहिय, जिणपूआ अछहा नणिया
 दये गाथाना पूर्वार्ध वडे पांचमी अवस्था त्रिकु वर्णन करे ठे - मू
 पां - हाड वचमण केरनि, सिद्धतेहि जिणे अवव तिग, अर्थ - वक्षस्य
 पर्यायस्या. तथा निद्रास्या ए त्रण अवस्था चैत्यवदन करवाना सम
 यो वी त्रिदिगा निरक्षण वर्ज्य त्रिक, सातमी नूमि प्रमार्जन त्रिक् ए वे
 नो अर्थ पूर्व कथा ठे माटे था ठेकाणे लख्यो नथो
 गाथाना वचनार्थवडे आवमी वर्णादित्रिक कहेठे - मूल आर्वा - व
 नवणउ, उद्धार तिपं त्रियाणिळा ॥ ७० ॥ अर्थ - अकार तथा ककारादि
 राना नारप्रमुखना वचार करिये ते वर्णानवन कहिये अने अर्थ यकी क
 त अर्थांनयन कहिये तथा सूत्र अने अर्थ वेदुयकी वचारिये ते आजवनान
 कहिये अपात् श्री नगवत सवधी गुणानुवाद सहित आजवने करी नगवत
 प्रतिमान जाबु ए नीने त्रणवालेररी वर्णादित्रिक जाणवी ॥ ७० ॥ हवे नवम
 सुश त्रि अत दशमी प्रतिधान त्रिक एरु गाथावडे कहे ठे -
 मून आर्वा - निण सुन जोग मुदा, मुता सुनोय तिनि मुदाउ, कायमण
 ददणनिगे, हणच निरिहच पणिहाण पावांतरे, हणच पणिहाण तियमेयं ॥ ७१ ॥
 अर्थ ॥ एरु निण सुश, बीनी योगमुश बीनी मुकासुक्ति सुश, ए त्रण सुश
 नो नाम मात्र था गाथामाना पूर्वार्धमां कहेनां ठे एनां अर्थ आगज कदो
 अने प्रतिमान त्रिकना अर्थ अग्रज कहेठे - शरीरना अगुन व्यापारने राखीने
 सुन व्यापार कर्या एतल काय महा सुनत्रतपणो क कमा जोडीन मननरिपे
 अद्विज विनामणि श्री नगरने व्यापी मुग करी मधुर वचन वडे सवयन करबु
 ए त्रिदिन प्रतिधान जाणया ॥ ७१ ॥

अवतरणः— हवे जे मुझावडे जे करवुं ते कहे ठे.—मूलः— पंचगो पणिवाडं,
पुय पाढो होइ जोग मुदाए; वढण जिण मुदाए, पणिहाणं मुत्त सुत्तीए ॥ ७२ ॥
अर्थ ॥ सूत्रमां प्रणिपात पंचांग कहुंठे ते प्रणिपात पंचांगमुझाए जाणवो. स्तुति
गठ ते योग मुझाए थाएठे “अरिहंत चेइयाणं” इत्यादि चैत्यवदना जिनमुझा
वडे थाय ठे. अने “प्रणिधानते जयवीराय” मुक्तासुक्ति मुझायें थाय ठे. ॥ ७२ ॥

अवतरणः—पंचांग प्रणिपात करवानो प्रकार कहेठे.—मूलः—दो जाणू डुन्नि करा,
पंचमंगं होइ उत्तमंगं तु; संमं संपणिवाओ, नेउं पंचंग पणिवाओ. ॥ ७३ ॥ अर्थः—वे
जातु एटले गुठणो वे कर एटले हाथ ए चार अंग थया अने पांचमो उत्तमांग
एटले मस्तक ए पांचे अंग समके ० रुढीरीते पृथवीने लगाडी नमस्कार करवो.
यद्यपि इहां सूत्रमां नृमीए लगाडवानुं कहु नथी तथापि परंपरा संप्रदायथी अं
गीकार करी लेवुं, प्रकर्ष करी श्रीजगवत आगल प्रपतन एटले नमन करवुं तेने
संप्रणिपात जाणवो. एवी रीते पंचांग प्रणिपातनो प्रकार कह्यो. ॥ ७३ ॥

अवतरणः— मुझा करवानो प्रकार कथन करेठे.—मूलः—अन्नोनंतर अंगुलि,
कोसागरेहिं दोहि हवेहि; पिटोवरि कुप्परिसिं, तिएहि तह जोग मुदत्ति. ॥ ७४ ॥
अर्थः—वे हाथनी दजो आगलीओ माहोमाहे घालीने कमलना मोमानी पठे आकार
करवो. पठी पेट उपर वेव जुजानी कोणीठंटेकवी राखवी एम करता योगमुझाथाय.

मूलः—चत्तारि अंगुलाई, पुरयो उणाइ जउ पछिमओ; पायाणं उस्त
गो, एसा पुण होइ जिणमुदा. ॥ ७५ ॥ अर्थः—वे पंग सरखा उजा रहीने पग
वच्चे चार आंगला जेटलो अंतर राखवो तेमां पण पेनीओ वच्चे चार आगजयी
पण कांइक ओठो अंतर राखीने काउसगग करिये ते जिनमुझा कहेठे. ॥ ७५ ॥

मूलः—मुत्तासुत्ती मुदा, जउ समा वोवि गप्पिया हथा; ते पुण निमाज
देसे, लगा अन्ने अल्लगत्ति. ॥ ७६ ॥ अर्थः—वेहु हाथ नेजा करी जाजी राखवा पण
हथेजीने हथेजी लगाडवी नही मात्र आगजीओना उपरना नाग अने हथाजीओ
नो थडनो नाग एक बीजानी साथे लागी रहेवो जोइए. जोइएला हाथोनो वंच
थोडीरु पोकज जागा राखवी. एवी रीते उल्लाम सद्धित गन्तिनपणे मुझा करीने
ते लजाटने लगाटवी. कंठजाएक ग्रंथरुनीओ कहेठे के, ते मुझा रूगिने नजाट
नी सांवे जे आकाश प्रदेजे रह्या थका हाथ आंवे देवाय त्या गन्धियं एटले लजा
ट अने ते मुझावंचे अवसान रहेवो जोइए. एने मुत्तासुक्ति मुझा कहेठे. ॥ ७६ ॥

अवतरणः—चैत्यवदना करवाना नमये वंदन करनाराए सिंघे देसाण उजा रही

प्रवचनसारोद्धार.

ने वदना करवी ते अवग्रहपूर्वक कहेते - मूल - दाहिण चामग त्रिं, नर नासिए निरप देवे उक्किष्ठ सति हनु, गहे जह्नेण कर नचगे ॥ ७७ ॥ अर्थ - व्यपदन कर्ता दक्षिण एटले जमणी बाजुए पुरुषोनी समूह रह्यो थका देव वादे अने वाम एटले मावी बाजुए स्त्रीनी समूह रह्यो थका देव वादे त्या वल्ह्यो साठ हाथनी अवग्रह एटले अतर अने जयन्त्य नव हाथना अतर तीर्थकर्षी होवो जोइए, ए वने अतरना वखेनो जे अतर तेने मध्यम अवग्रह कहिये ॥ ७८ ॥

अवतरण - नमस्कारादिकनी सपदा एटले विश्राम लेवानास्थानकनी सख्या कहेते - मूल - अष्ठ नवचय अ, छवीस सोल सय बीस बीसामा, मगल इरिया वहिया, सक्कठय पमुह दनेसु ॥ ७९ ॥ अर्थ - आ ठेकाणो अनुक्रमे करी मगन रूप नवशरानेरिपे आठ सपदा, इरिया वहियानेरिपे आठ सपदा शकस्तवनेरिपे नय सपदा, अरिहत चेइयाणनेरिपे आठ सपदा, चोवीसद्यानेरिपे अठवीस सप दा, पुण्णर वरदीनेरिपे शील सपदा, अने निक्षाण बुक्षाणनेरिपे बीस सपदा ए टा बीसामाना स्थानक ए दमकोमां जाणवा ॥ ८० ॥

अवतरण - सरवे सपदाईनी सख्या कहे ते - मूल - पच परमेहि मते, पए पए तत्त सपया कमतो, पजत सत्तर सत्कर, परिमाण अछमी नणिया ॥ ८१ ॥ अर्थ - पंच परमेष्टी मज्जेनेरिपे प्रत्येक पदने अते सपदा कही ते एवा अनुक्रमे गात पदनी तात सपदाओ याए अने ठेनी अठमी सपदा सत्तर अक्षर प्रमाण प्रवचन प्रपक नगजत कही ते कोइक आचार्य एम कहेते क पढम हवइ म मन ए नव अक्षरनी आठमी सपदा अने ए सो पच नमुकारो सब पावण्णत्त णो ए ये पदनी ठी सपदा जाणवी ॥ ८२ ॥

अवतरण - इरिया वही प्रसुयनी सपदाना धुरिया कहे ते - मूल - इध गम पाण द्यामा, ज मे एगिदि अनिह्या तस्त, इरिया बीसामेसु पढम पया हुति नापडा ॥ ८३ ॥ अर्थ - पहेंनी "इयामि पडिक्कमिच" बीती इरिया वहियाए श्रीनी गमणागमण चोयी पाणक्रमणे पांचमी जेमेजीवाविराहिया ठवी एगदिया सानमी अनिह्या आठमी तस्सज्जरिक्कणेण इहा "गामिकाउत्तम" ए पद ह वी इरियावहीसु सत्तर, ए सूत्रमां सर्व मज्जेने वज्जीस पद ते अने आठ सपदा व टमिहाउत्तम' पावन कया तेमाटे काउत्तम दमक कहिये ॥ ८४ ॥

मूल - अरिह आठय पुरिमा, जागा नय धम्म अण्ण जिण सत्ता ५ एए सपदा, पढमुल्लिगण पया नेपा ॥ ८५ ॥ अर्थ - "नमागुण ए"

હેજા પદ વમે વંદના કરનારાને ક્રિયાનું કહેનારપણું જણાવ્યું. અને અરહંતાણ જગવંતાણ ” એ વે પદોવમે જગવંતનેવિપે સ્તોતવ્ય કરવાની યોગ્યતા જણાવી. એ ત્રણે પદોની એક સંપદા થઈ. “આદિગર” ઇત્યાદિ જે ત્રણ પદઠે તે સ્તુતિપર ઠે માટે સ્તોતવ્ય જાણવા; અને તેની વીજી સંપદા સમજવી. એને સાધારણાસાધારણરૂપ સંપદા કહે છે. જે કારણ માટે તીર્થીકર સ્વયંસંયુક્ત અને આદિકરણશીલ છે. તે કારણ માટે તે સ્તુતિ કરવાને યોગ્ય છે. એવું આ સંપદાથી સિદ્ધ થાય છે. “પુરુ પોત્તમાણ” ઇત્યાદિ જે ચાર પદ છે. તેમાં જિનની સ્તુતિ હોવાથી તેની સ્તોતવ્ય સંપદા થાય છે. એજ અસાધારણગુણરૂપ હેતુ સંપદા થાય છે. તે હેતુ દર્શાવે છે:— સિંહ, પુંમરીક એટલે કમલ, અને ગંધસ્તિ એ ત્રણેના ધર્મેને નોગવવાથીપુરુપોત્તમ કહેવાય છે. તેથી સ્તોતવ્યપણાની ઉત્પત્તિ સિદ્ધ થાય છે “લોગ” ઇત્યાદિ પાંચ પદની ચોથી સંપદા થાય છે. એમાં સામાન્યપણે સ્તુતિ કહી છે, ને એથી સર્વે જનો પર ઉપકારીપણુ સિદ્ધ થાય છે, તેને લીધે એને ઉપયોગ સંપદા કહે છે. વળી એમાં જ લોકોત્તમાદિ વિગ્રેપણ કહ્યાં છે તેથી પરાયત્વપણે જણાવ્યું છે. “અનય” ઇત્યાદિ પાંચ પદની પાંચમી સંપદા થાય છે. એમાં પૂર્વોક્ત ઉપયોગ સંપદાને હેતુ સંપદાપણુંજણાવ્યું છે. કેમકે, અનય દાનાદિ પદે કરી પરના અર્થિની સિદ્ધિનું પ્રતિ પાદન હોવાથી એને ઉપયોગ હેતુ સંપદા કહે છે. “ધમ્મદયાણ” ઇત્યાદિ પાંચ પદની ઠઠી સંપદા થાય છે. એમાં ધર્મ દાયકાદિક વિગ્રેપણે કરીજ સ્તુતિ કરી છે. એ સંપદાનેવિપે ઉપયોગ હોય તેથી એને વિગ્રેપે ઉપયોગ સંપદા કહે છે. “અ પ્પમિહ્ય” એ પદની સાતમી સંપદા થાય છે. એમાં શ્રીઅરિહંત જગવતને અપ્રતિ હત્ત વર જ્ઞાન દર્શન ધર વ્યાવૃત્ત ટઢસ્ય પ્રમુખતાવડે સ્તુતિ કરીએ, ને સ્તુતિ કરનાર પણ તેવોજ થાય તેથી એને સકારણ સ્વરૂપ સંપદા કહે છે. “જણાણ” ઇત્યાદિ ચાર પદે કરી આઠમી સંપદા થાય છે. એમાં પોતાની પટે વીજા જનોને ફલનું કરવા પણું અર્થેવડે દર્શાવ્યું છે. કેમકે, એ પદનો અર્થ એવોજ છે, તેથી એને આત્મતુલ્ય પરફલ કર્તવ્ય સંપદા કહે છે. “સવ્વનૂણ” ઇત્યાદિથી જિઅનયાણ” પર્યંત નવમી સંપદા થાય છે. એમાં પ્રધાન ગુણનો અપરિહ્ય થકી પ્રધાન ફલની પ્રાપ્તેકરી અર્થ રહેજો છે, અને જે સર્વજ્ઞ સર્વે વર્ગો છે, તેનેજ શિવ અચલાદિ સ્થાનકની પ્રાપ્તે જિત જય પણાનો અંગીકાર હોય તેથી એને અનય ફલ સંપદા કહે છે. એ સંપદાયે કરી શક્કેં શ્રીજિનવરના જન્માદિકને વિપે સ્તવે તેથી એ શક્તસ્તવ કહેવાય છે, તેનેવિપે જે સંપદા છે તેના એ ઝલ્લિંગન ચિતારવાના પદ જાણવા. ઇહાં જે

प्रवचनसारोद्धार

लापां पट्टी प्रतिबोधे सतमी सामान्यतो यतेरहो राज्रमध्ये सत
 पि चैत्य वदना कायेवान्यथातिचार सनवात् महानिशीये प्रायश्चित्त ज
 गृत्ता माय साध्वीया त्रिस्तथ्य चैत्यवदना न कुर्यात्तस्य प्रायश्चित्त इति
 ॥ ७० ॥ मृज - पडिकमउ गहिणो विहु, सत्तविह पचहाउं इथरस्त
 त्रेण पृणा, तीहु सजासु इयतिवीह ॥ ७१ ॥ अर्थ - वने पडिकमणाने
 करीने गृहस्थनेपण सात प्रकारे चैत्यवदना करवी, अने इतरके ० बीजाज
 मणा ना करना तेने पांच वखत चैत्यवदना करवानु कहु ठे अने जे
 न करे तने उगमाउंत्री त्रेण सथा समये तो जरूर चैत्य वदना करवी
 आतरण - हरे जयन्त्य, मध्यम, अने उत्कृष्ट रीते चैत्यवदनाना
 रने - मृज - नरकारेण जहन्ना, दडग शुइ जुअज मझिमा नेआ,
 गिहि पुग, मऊउय पच मिम्माया ॥ ७२ ॥ अर्थ - काउसगने
 नदराग सितरी, 'नमा जिणाण', इत्यादि वडे एक नमस्कार कही
 गप करिप अथवा पराग प्रणाम करायो ते जयन्त्य चैत्यवदना नूमिउपर
 'गहनाण' इत्यादि दमक शुइ वने करी देवनी वदना करवी तेने म
 प्यवदना करे ठे अने उत्कृष्ट चैत्यवदनातो साधु अथवा आवक चैत्य
 रनरिने चर्न पयासित प्रतिज्जेमित प्रमाजित स्वमिजनेविपे रह्यो उता त्रे
 पुनरिप स्याप्यां ठे पानानी दृष्टि अने मन जेणे, वली सरेग वेराग्यना स
 र्गि ररा न वना रामां नण करीने कचुस्ति यधु ठे जेनु शरीर, अने
 न यन यन प्रत्या ठे दसांशुना पूर तेणेकरी जेना नयनकमल पूरण थय
 एतां नकिस्ति पुन यपा यका अत्यंत दुर्जन जगवतनु नमन मनमा मान
 मुतएव सागसाग सागमुदयर परमेश्वरनी सन्मुख स्थित रह्यो थका अस्त्व
 लदिएलेपुक पाय गहमवस्त्री चैत्यगंदि तेने उत्कृष्ट चैत्यवदना कहेने ॥ ७३
 एरी गंतगतरीग गायाए करी चैत्यवदना धारनु रणन कयु हरे (गुस्वदना
 ना हर वदन करतां उता प्रथम एफ शा ने वाणु स्थानिक वांछणाना कहेने -
 अथ द्वितीय गुन्वदनधार प्रारब्धते
 मन - मुदएव रद्दाय म्म एणु पणरीम दृति पत्तेय, उछाणा उवउ
 ए उवउ वरनि गुन्वदणा ॥ ७४ ॥ अत्रिगाग्निपाय पंचय, इयने पचय प
 र्गिह, एकाउगाद पचा, निदाण पचय आदरण ॥ ७५ ॥ आमायण ननी
 म एका वनेन करणा अठ, वापया अमय वाणाण उदणे हाड नायय ॥ ७६ ॥

प्रवचनसारोद्धार.

अर्थः—मुखनो अनंतक एटले वस्त्र, एने मुखानंतक अथवा मुहपती कहेते. एनी पचीशपडिलेहणा तथा शरीरा श्री पचीश पडिलेहणा, आवश्यक पचीश बांदणा, ए म पचीस प्रत्येके जाणवा. ठ स्यानक. ठ गुण, अने ठ गुरुवचन. आचार्यादिक अधि कारी पांच, इतर अनधिकारी पासठादिक पांच, व्याहृतादि प्रतिपेध पांच, अवग्रह एक, अजिधान पांच बांदणचिइ इत्यादि पांच आहरण सीयले इत्यादि, तेत्रीश आसातना, वत्रीश दोष, “अणाढियं” इत्यादि बांदणा देवाना कारण आछ, ए सर्वमज्जी एकशो ने वाणु स्यानक बांदणानेविपे थाय ठे. ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥

अवतरणः—एवी रीते उद्देश मात्र देखाडीने हवे विस्तारपणे अनुक्रमे करी कथन करतां ठतां प्रथम मुहपतीनी पचीश पडिलेहणा देखाडे ठेः— मूल.— द्विषि पडिलेहण एगा, नव अस्कोडा नवेव पस्कोडा; पुरि मिह्ना ठञ्चनवे, मुहपती होइ पणवीसा. ॥ ९६ ॥ अर्थ.—प्रथम मुहपती लईने दृष्टि पडिलेहण करवुं, पठी नव अस्कोडा, नव पस्कोडा तथा ठ पुरिमिह्ना करवां, ए संप्रदायगम्य ठे माटे वि स्तार कस्यो नयी. एवी रीते मुहपतीनी पचीश पडिलेहणा जाणवी ॥ ९६ ॥

हवे देहनी पचीस पडिलेहणानी गाथा ग्रंथांतरयी कहेतेः—“बाहू सिर मुह उ चरे, पाए सुय तिन्नि हुंति पत्तेयं; पिन्ही इहुंति चउरो, एसा पुण वेह पणवीसा.” मूलः— ठञ्चाहुसु तिन्नि सिरे, तिन्नि मुहे तिन्नि उरसि चउ पिन्हे; चउणे सुठळ एवं, पणवीम पमळणा देहे ॥ ९७ ॥ अर्थ.—ठ बांहनेविपे, तेमां प्रथम मावी बां हनो मध्य पठी जमणो पासो पठी मावोपासो ए त्रण एमज जमणी बांह नेविपे पण त्रण, एवीज रीते मस्तक उपर त्रण, मुख उपर त्रण, उरएटले हृदय उपर त्रण, ते पण सर्वत्र मध्य दक्षण अने वामनागे अनुक्रमे देवी पीठ एटले बांसा उपर चार, ते दक्षण नागे वामे नागे उपर अने हेवे एवी रीते चार जाणवी अने चरणोने विपे ठ. एमां पण प्रथम मावा चरणनेविपे ने पठी जमणा चरणनेविपे ते पण मध्य दक्षण तथा वाम नागना क्रमेदेवी एवी रीते देहनेविपे पचीश प्रमार्जन करवां ए पुरुष शरीर संबंधी प्रमार्जन कहां अने स्त्रीना शरीरना कंटलाएक अवयवो गो प्य रहेवाने लीधे दर्शन राखवा जणी पूर्वोक्त पुरुषनी रीति प्रमाणे ठ बाहोनी उपर ठ चरणोनी उपर, तथा त्रण मुखनी उपर एवी रीते पंढर प्रमार्जन करवां. ॥ ९८ ॥

हवे पचीश आवश्यक कहेते— मूल—उडणय अह्माजापं, फिड कम्मं बाग वयं चउनि र; ति गुत्तंच डुपवे. निण्ण निग्गमापं ॥ ९९ ॥ अर्थ.—ये व अवनमन एटले नमन कराव ठे, तेने गरवच नन कहेते. तेमा एक तो ज

પ્રવચનસારોદ્ધાર

ગુરુની પાસે જાય છે અને “ઇદમિ ઇત્યાદિથી તે નિસીહોયા છુધી પોતાના શ્ર
 નિપ્રાય જણાવવા શાસ્ત્ર મુલ્યથી ઉચ્ચાર કરે છે ત્યારે, અને વીજી વીજી વચ્ચે પૂર્વ
 ની પદે વાદણુ કરે ત્યારે એમ વે વાર અચનમન કરવું તથા અહા જાય (યથા જા
 ત) એટલે જેમ જન્મ એમા વે પ્રકાર છે એક શ્રમણપણા આશ્રયો, અને વી-
 યોનિ નિર્ગમન આશ્રી જન્મ જાણવું તેમાં શ્રમણપણુ આશ્રયી એટલે જેમ શ્રમ-
 યતી વચ્ચે ડંગો, મુદ્દપત્તી અને ચોજ પટક એટલો શ્રમણ આશ્રયી જે થયા
 અને યોનિ નિર્ગમનપણુ એટલે જેમ યોનિમાંથી પ્રસવ થતા વાલક પોતાના
 મસ્તકને હાથની સપુટ લગાડ્યો તતાં વાહેર નિર્ગમન કરે છે તેમ વાદણુ પણ ક
 રવું તે માટે યથા જાત વાદણુ પણ કહીયેં વલી કૃતકર્મ વાંદણુ પણ કેવો એત્રણ
 તથા હાથ જોડી રાખીને અહીં કાયાદિ વાર આવર્ત હસ્તના ન્યાસવિશેષ કરવા,
 એ પત્તર મસ્તકવડે ચાર વાંદણાં કરવા સ્વામેમિલ્લમાસમણો ઇહા એક શિષ્યનો અને
 એક ગુરુનો એરીતે વીજે વાંદણો મલી ચાર વાર મસ્તક નમાવે અથવા સ્પાસ સ
 મણિજોને એમણ ગુરુ શિષ્યના ચાર જાણવા એ (૧૯) અને ત્રણ ગુણિ એટલે
 પોતાનું મન સરુપાદિક રહિત કચું તતા એકાગ્ર રાખવું, અસ્વનિત વચનનો વ
 શાર કરવો, અને કાયાયે થયોક્ત આવર્ત સાચવે એ ત્રણ ગુણિ એ વાચીસ યથા તથા
 પ્રયત્નદ્વં પ્રવેશ કરવાં સમયે વે વાર વાંદણા કરવા, અને અવગ્રહમાથી નીસ્નતા
 એકવાર વાદણુ કરવું એ પચીસ યથા વીજે વાદણો અવગ્રહ્યકી નિકજવું નહીં એ
 અવતરણ - હવે ઇ સ્થાનકોનું વર્ણન કરે છે - મૂલ - ઇદમિ અણુન્નવણા, અથા
 તદ્વજ્જનજવણાય, અવરાહ સ્વામણાપિય, ઠગ્ગણા હુતિ વદણ એ એ અર્થ - પ્રથમ
 ઠગ્ગે માટે વિસ્તાર કયો નથી અને ત્રીજી ઇથ્થ ઇદમિ એટલે સચિતાદિ ઇથ્થની અનિ
 પા અથવા અનુપ યુક્તને “ઇદમિ” એવી રીતે કહેવું તે તથા ચોથો ક્ષેત્ર ઇદમિ
 મળ્યાદિ ક્ષેત્રની ઇદમિ કરવી તે વલી પાંચમી કાલેષા એટલે રાત્ર પ્રમુલ્ય કાનની
 નેનાપા જેમકે, “રપિણિ જમિસારિયાઓ, ચોરા પર દારિયાઈ ઇવતિ તાના
 સુ નિરુ, વડુ ધન્નાકેઈ હનિરુ” અને ઠગો જાવ ઇદમિ, એના વે પ્રકાર છે -
 પ્રશસ્ત અને વીની અપ્રશસ્ત જ્ઞાનાદિકની અનિજાપાને પ્રશસ્ત જાવ ઇદમિ ક
 અને કામિની પ્રમુલ્યની અનિજાપાને અપ્રશસ્ત જાવ ઇદમિ કહે છે એ વચ્ચે પ્રકા
 જાવ ઇદમિ પ્રશસ્ત જાવ ઇદમિ ગ્રહણ કરવાનો આંદી અધિકાર છે હવે વીનો
 જાવનારૂપ સ્થાનક પણ નામાદિ જેવે કરી ઇ પ્રકારનો છે - પહેલાં નામાનું

જાપના. અને વીજી સ્થાપનાનુજાપના. એ વે મુગમ છે માટે વિસ્તાર કયો નથી. ત્રીજી
 ઇચ્છાનુજાપનાના ત્રણ પ્રકારઃ— પ્રથમ લૌકિક. વીજી લોકોત્તર, અને ત્રીજી
 કુપ્રાવચનિકી. તેના એકેકના વલી સચિત્ત. અચિત્ત અને મિશ્રના જેવે કરી ત્રણ ત્રણ
 પ્રકારઃ. લૌકિકી મચિત્ત એટલે અથ્વાદિકની અનુજાપના, લૌકિકી અચિત્ત એટલે મુ
 ક્તાફલ તથા વૈશુર્યાદિકની અનુજાપના, અને લૌકિકી મિશ્ર એટલે આનરણાદિ નૃપિત
 વનિતાદિકની અનુજાપના જાણવી. લોકોત્તર સચિત્ત એટલે શિષ્ય પ્રમુખની અનુજાપ
 ના, લોકોત્તર અચિત્ત એટલે વસ્ત્રાદિકની અનુજાપના, તથા લોકોત્તર મિશ્ર એટલે વસ્ત્રા
 દિ સહિત શિષ્યની અનુજાપના જાણવી. અને કુપ્રાવચનિકી અનુજાપના પણ ઉપર
 કહેલી વે અનુજાપનાઈની પઠે ત્રણપ્રકારે છે ત્રીજો અવ્યાવાયરૂપ સ્થાનક ઇચ્છ અને
 નાવ એ વે જેવે કરી વે પ્રકારનો છે. વ્યાવાય એટલે પીડા તેથી જે પ્રતિકૂળ એટ
 લે પીડા રહિત હોય તેને અવ્યાવાય કહે છે. સ્વદ્વાદિકના અનિષાત એટલે મા
 ર વડે જે પીડા થાય છે તેને ઇચ્છ વ્યાવાય કહે છે, અને મિચ્છાત્વાદિકના ઉપ
 ઘાત એટલે વચનાદિક માર વડે જે પીડા થાય છે તેને નાવ વ્યાવાય કહે છે. એ
 વેદુ પ્રકારના વ્યાવાયના અનાવે અવ્યાવાય સ્થાનક થાય છે તે “વદુ સુનેણજે”
 ઇચ્છાદિ પદે કરી જાણી લેવું. ચોથો યાત્રારૂપ સ્થાનક. એના પણ ઇચ્છ અને ના
 વ એ વે જેવે છે. તેમાં તાપસાદિ મિચ્છાદૃષ્ટિને પોતાની ક્રિયામાં વત્સર્પણ તેને ઇ
 ચ્છ યાત્રા કહે છે, અને સાધુને વિષે નાવ યાત્રા કહે છે. પાંચમો યાપનારૂપ
 સ્થાનક ઇચ્છ અને નાવ એ વે જેવે કરીને વે પ્રકારનો છે:— તેમાં શર્કરા અને ડા
 દ્વાદિ સારી ઔષધીએ કરીને શરીરની દૃઢ યાપના કરવી એટલે દૃઢિ કરવી, તેને
 ઇચ્છ યાપના કહે છે, અને ઇંડિય નોંડિયોને ઉપશમેકરી વિષયોથી ઉપરાગ
 કરી શરીરને સામાહિતપણુ શાંતિ કરવી તેને નાવ યાપના કહે છે. અને ઠગો શ્વા
 મણારૂપ સ્થાનક પણ ઇચ્છ અને નાવ એ વે જેવે કરીને વે પ્રકારનો છે. તેમાં ક
 લુપિત ચિત્તવાલા આ લોકના નયવડેથી વીક રાખનારાને તે ઇચ્છથી શ્વામણા કહે
 છે અને સંવિગ્ર ચિત્તવાલા આ સંસારથી વીક રાખનારાને નાવ શ્વામણા કહે છે.
 એવી રીતે વાંદણાને વિષે ઠ સ્થાનક થાય છે તે કહ્યા. ॥ ૬૬ ॥

અવતરણ:-વાંદણાકરનારને ઠ ગુણથાયતેકહે છે. મૂલ:- વિણઘોવચારમાણ, સ્ત
 નંજણા પૂવણા શુરુજણસ્ત; તિહયરાણય આણા સુઅધમ્મારાહણા કિરિયા. ॥ ૧૦૦ ॥
 અર્થ:- પ્રથમ વિનયોપચારરૂપ ગુણ એટલે આઠ પ્રકારના કર્મોનો નાશકરવારૂપ
 વિનયવડે તેને ઉપચારકે ધારાધવાનો પ્રકાર છે જ્યાં તેને વિનયોપચાર કહે છે, તે વિન

યોગચારવહે ગુરુ વાદણું કરાયઁ વીજો માણસ નેજનારૂપગુણ જે જાત્યાદિ આઠ પ્રકારના, મદેકરી યુક્ત હોય તે વેચને માને નહીં, ગુરુની વચ્ચના કરે નહીં, પગની ધ્વા વા કરે નહીં, માટે માનનુ ત્યાગ કરીને અમાનાદિ ગુણ વહે વાદણુ થાયઁ ત્રીનો પૂજણા ગુરુજણસ્ત ગુરુ એલે જ્ઞાનાદિક ગુણેકરીને અધિક તથા જે ગુરુજન તેમ ની વહુમાન વહે પૂજા થાયઁ ચોથો તિથયરાણ કે ૦ તીર્થકરની આજ્ઞાને આરાધ વારૂપ ગુણ થાયઁ પાંચમો સુચયમ્મારાહુણા કે ૦ શ્રુત ધર્મની આરાધના રૂપગુણ થાયઁ અને ઠગો અકિરિયારૂપ ગુણ એલે અક્રિયા થી તિથસ્થાનરૂઝ પ્રાત થાયઁ એવી રીતે પરપરાએ કરી વાદણા જરૂણ વિનયવહે હોય ઁ યજ્ઞક “તદ્વારણ જતે, સમણવામાહણ થા વદમાણસ્તથા, પદ્મુવા સમાણસ્તથા વદણ પદ્મુવાત ણાય, ક્રિકત્રાગોયમા, સવણફલા, સેણ સવણે, નિકલે નાણફલે, નાણ કિ ફલે, વિનાણફલ, વિણ્ણાણો પચ્ચલાણ ફલે, પચ્ચલાણે સયમ ફલે, સયમે અનહદ્દ એ ફલે, અનહદ્દેતવ ફલે, તવેવોદાણફલે, વોદાણે અકિરિયાફલે, અકિરિયાતિ ધિગ્ગમણફલતિ વાદણા વેતા એ ઠ ગુણ થાયઁ ॥ ૧૦૦ ॥

અવતરણ - હવે ગુરુના ઠ વચન વેચાહેઁ - મૂલ - ઠવેણ અણુજાણામિ, તદ્દ નિ તુક્ષ્ણિ વટ્ઠઈ એવ, અહમવિલામેમિ તુમે, વચણાઽ વદણરિહસ્ત ॥ ૧૦૧ ॥ અર્થ - પ્રથમ ઠવેણ એલે મને નિરાવાધ ઁ વીજુ અણુજાણામિ એલે અણુજા આપુ હુ જીજુ તદ્દતિ એલે જેમ તુ કહેઁ તેમજ ચોથુ તુક્ષ્ણિવટ્ઠઈ એલે મને સયમયાત્રા પ્રવર્તે ઁ, પાંચમું તેમ હુને પણ એવ એલે એવી રીતે પ્રવર્તે ઁ ગુરુ અહમવિલામેમિતુમે એલે હુ પણ તમને અવધિશિષ્યણાદિચ્ચત્તિક્રમ લખાકુ હુ એ ઠ વચન વદના કરવા યોગ્ય અચાર્યાદિકના જાણથા ॥ ૧૦૧ ॥

અવતરણ - પાંચ અધિકારી કહે ઁ - મૂલ - આપરિય અવજ્ઞાણ, પવતિ ઁ રે તદ્દેવ રાયણિ, એ એસિ કિઽ કમ્મ, કાયવ ણિક્કરણા ॥ ૧૦૨ ॥ અર્થ - પ્રથમ આપરિય એલે જે સૂત્ર તથા સૂત્રના અર્થને સારી પદે જાણતા હોય શરીર સમસ્ત શ્રેષ્ઠ લક્ષણ સહિત હોય, અને ગતીરધીર, વિનૂષિત એવા આચાર્યની હુસુકુણે મોઢુને અર્થ સેવા કરવી એલે જેને મોયે કહેતાં સમીપ રહીને જણીયે એવા અપાધ્યાયને પવતિ, યથોચિત પ્રશસ્ત યોગનેવિયે સાધુને પ્રવર્તીયે યજ્ઞક - સજમ જોણુ, જો જોગો તદ્દતં પવતેઽ, અસહ્ય નિલો ચોથો ઘેરે એલે જે જ્ઞાનાદિકનેવિયે સીદાય ઁ પામે

પ્રાણીને આ લોક અને પરલોકના ઉપાયને દેખાડીને સ્થિર કરે એવા સ્થવિરની વંદના કરવી. ઝંકંદ્રિ.— “થિગ્ કરણા પુણ થેરા, પવતિ વાવારિણસુ અઘેસુ, જો જગ્ગ નીચડજડ. સંતવજ્જોતથિરકુણડ.” અને તદેવકે ૦ તેમજવજી પાંચમો રા યણિણ એટલે જ્ઞાન, દર્શન. ચારિત્ર એ ત્રણ રત્ને કરીને જે પોતાથી અધિક હોય તે ગ્તાધિકને પણ વાંદવું એ પાંચેને કર્મદ્વય લક્ષણ જે નિર્જરા તેને અર્થે રૂત કર્મે એટલે વદણ કર્મે કરવાને યોગ્ય વાંદણું કરવું. ॥ ૧૦૨ ॥

અવતરણ:— પાંચ અવંદનીય કહે છે:— મૂલ:— પાસઘો ઓસન્નો, હોઈ કુસી જો તદેવ સંસન્નો; અહંદો વિય એ, અવંદણિજ્ઞા જિણ મયંમિ. ॥ ૧૦૩ ॥

અર્થ:— પહેલો પાસઘો એટલે જે જ્ઞાનાદિકની પાસે તટસ્થપણે રહે અથવા જે મિ ય્યાત્વાદિક વંધન હેતુરૂપપાસ તેનેવિપે રહતો હોય તે પાર્થસ્થ વીજો ઓસન્નો ત્રીજો કુસીજો, ચોથો સંસન્નો, પાંચમો અહંદો. એપાંચેજણ વંદન કરવા યોગ્ય નથી. ૧૦૩

અવતરણ:— એજ વિસ્તારથી કહે છે.— મૂલ:— સો પાસઘો હુવિહો, સઘે દેસેય હોય નાયઘો; સઘંમિ નાણ દંસણ, ચરણાણં જો ઉપાસંમિ. ॥ ૧૦૪ ॥ અર્થ:— તે પાસઘો બે પ્રકારનો હોય છે. એક સર્વત: વીજો દેશત: તેમાં જે જ્ઞાન દર્શન અને ચારિત્રની પાસે તટસ્થપણે રહે તેને સર્વ પાસઘો કહેછે. ॥ ૧૦૪ ॥

અવતરણ:— હવે દેશ પાસઘો કહેછે:— મૂલ:— દેસમ્મિ અ પાસઘો, સેજ્ઞાયર નિહમ રાયપિંમંચ; નિયંચ અગ્ગિ પિંમં, હુંજડ નિક્કારણે ચેવ. ॥ ૧૦૫ ॥ અર્થ ॥ દેશ પાસઘો એટલે સેજ્ઞાતર પિંમ, અન્યાહતપિંમ રાજપિંમ નિલ્યપિંમ અને અગ્ર પિંમ એટલા પિંમ કારણ વિના હુંજે એટલે જોજન કરે તે. ॥ ૧૦૫ ॥

અવતરણ:— ડંસન્નાના બે જેદ દેખાને છે:— મૂલ:— ડંસન્નો વિય હુવિહો, સઘે દેસેય તઠ સઘંમિ, ડંડવડ પીઠ ફલગો, ડંવિય ગજોઈય નાયઘો. ॥ ૧૦૬ ॥ અર્થ:— એક સર્વ ડંસન્નો અને વીજો દેશ ડંસન્નો તેમાં રુતુ વડ કાલનેવિપે ચોમાસા વિના જે પીઠ ફલકતું સેવન કરે અને સ્થાપના પિંમને જોગવે. તે સર્વ ડંસન્નો ॥ ૧૦૬ ॥

અવતરણ:— દેશ ઓસન્નો કહેછે:— મૂલ:— આવસગ્ગ સક્ષાણ, પઢિલેહણ નિક્ક જાણ નત્તે; આગમણે નિગ્ગમણે, ગણેઅ નિસીઅણ તુયટ્ટે. ॥ ૧૦૭ ॥ અર્થ:— પચીશ આવશ્યક અને પચીશ પઢિલેહણપૂરે પૂરા કરે નહી. સ્વાધ્યાયનકરે નિદ્ધા ગોચ રી વિધિ પૂર્વક કરે નહી, એમ ધ્યાન અનુકાર્ય પણ વિધિ કરી કરે નહી, આગમન એટલે બાહ્યથી આવવું, નિર્ગમન એટલે ઉપાશ્રયમાંથી બાહ્યે જવું, ગણેઅ એટલે કાચસગ્ગનો કરવો નિપોઢન એટલે વેશી રહેવો, તથા તુયટ્ટ એટલે રાત્રીનેવિપે સુવો,

प्रवचनसारोद्धार.

मूल - श्रावस्तयाऽ न करे, अहवा विकरे इहीण महियाऽ, गुरु वयण वल
तहा, नणिउ देसावसन्नोति ॥ १०० ॥ अर्थ ए सर्व पूर्वोक्त श्रावस्तयादिक
बोल कया ते करे नही, अथवा न्यूनाअधिकपणे करे, तेने जो गुरु कहे के, व
श्रावस्तयादिक कर, तो तेमने तेज वचन वडे पाठो जवाब थापे थने वलट्टु कांई
अनिष्ट वचन कही सजलावे, तेने देस उसन्नो गणधर तीर्थकरे कह्यो ठे ॥ १०० ॥

अवतरण - कुशीलनु वर्णन करे ठे मूल - तिविहो होइ कुशीनो,
नाणे तह दसणे चरितेय, एसो अवदणिल्लो, पन्नचो वीयरगेहि ॥ १०१ ॥ अर्थ ॥
कुशीजा त्रण प्रकारना ठे -- एक ज्ञान कुशीज, बीजो दर्शन कुशीन, त्रीजो चा
रित्र कुशीज कुशील एटले जेनो आचार कुत्सितशीलवालो होय माटे श्री वीत
राग जगवाने एवा कुशीला अवदनीय कया ठे ॥ १०१ ॥

अवतरण - उपली गाथाना सगला द्वार दर्शावे ठे - मूल ॥ नाणे नाणायार
जोव विराहेइ काल माईहि, दसणे दसणायार, चरण कुशीजो इमो होइ ॥ १०२ ॥
अर्थ -- ज्ञाननेत्रिपे काल थने विनयादिक आठ अतिचार लगामीने जे ज्ञाननी
विराधना करे तेने ज्ञान कुशील कहे ठे दर्शननेत्रिपे निस्तकिय इत्यादिक अति
चार जगाडीने जे दर्शननी विराधना करे दर्शनाचारविराधे तेने दर्शन कुशीज कहे
ठे थने चरण एटले चारित्र कुशीज आगल देखाडे ठे ॥ १०२ ॥

अवतरण - चारित्र कुशीन दर्शावतां द्वार गाथा कहेठे - मूल - कोऊथ
जूइ कम्मे, पतिणा पतिणे निमित्ति माजीवी, कक कुरुयाइ लखण, उवजीवइ
विक्क मताइ ॥ १०३ ॥ ए गाथानो अर्थ द्वारे वखाणेठे अवतरण - चारित्र
कुशीननु वर्णन करता पहेला गाथाना वे पदवडे तेना लक्षणरूप कौतुक कहेठे -
मूल - सोहंगाइ निमित्त, परेति नवाणइ कोउअनणिप, जरियाइ जूइदाण,
चूई कम्म विणि दिठ ॥ १०४ ॥ अर्थ - सान्नाग्य एटले जन मान्यताने अर्थ नाना
प्रकारना चेटक करवा जेमके, सतानादिकने अर्थ स्नानादिकनु करावबु, अथवा ज
नी प्रमुखनु वधावबु, इत्यादिक मूलना आदि शब्द वडे जाणीजेबु अथवा कौतुक
एटले आभर्षकारक कृत्य करी देखाडबु जेमके, पोताना मुखमां गोली घाजीने
नाकतानमांथी क्हाडवी थनेमुखमांथी अग्निनीज्वाला क्हामवी इत्यादिक करी
देखाडे तेने आभर्ष कहेठे चूति कर्म एटले ताप प्रमुख निवारण करवाने अर्थ
मन्नादिके सिद्ध करीने रक्षा थापे थने ते सव्याना चारे पात्रो वधावे इत्यादि ॥ १०४ ॥

अवतरण - पतिणा पतिण कहे ठे - मूल - सुविणग विक्का कहिय थाइ

खिणि धंठियाइ कहियंवा ; जं सीसई अनेसिं, पसिणा पसिणं ह्वइ एयं. ॥११३॥
अर्थ - विद्याए करी स्वप्नं गुणागुणपणं कहेवुं, कर्ण पिशाचिका विद्यावडे गुह्य
वात्ताओ कहेवी, घांट प्रमुख मंत्रवदे अनिमंत्रीने प्रश्न पूठनारने तेनो जवाव
कहेवो. ते प्रश्नाप्रश्न जाणवुं ॥ ११३ ॥

अवतरण:-निमित्त अने आजीवी ए वने एक गाथावदे कहे ठे:- मूल:-
तीयाइ नाव कहणं, होइ निमित्त इमंतु आजीवं ; जाइ कुज सिप्पकम्मे, तव गुण
सुत्ताइ सत्तविहं. ॥११४॥ अर्थ:-अतीत, आगामि, अने वर्तमान ए त्रणे कालना
जाजालाज नावतुं जे कथन करवुं तेने निमित्त कहे ठे. इमंतु के० एमज आजीविका
ते जाइते माता संबंधीनी जाति, कुजते पिता संबंधी, शिल्प, ने कर्म आजीव, एम
तप प्रगटपणे करे तेनो अन्यास प्रसिद्ध करे, तथा गुण शब्द अशुद्ध जणावठे माटे
गण ते चंडादिक समजवा. अने सूत्र कालिकादिकनो अन्यास प्रगट करे, आदि
शब्दवदे एवा पोताना अनेक जेव सुचवे. एम गुण अने सूत्र ए वनेकरी तात
प्रकार यावठे. इत्यादि कारणो दर्शावी अजीविका चलावे. ॥ ११४ ॥

अवतरण:- कक्कादि कहे ठे:- मूल:-कक्क कुरुआइ माया, नियमीएमंनणंतिजं
चणियं ; श्रीजस्कणाइ लस्कण, विज्ञा मंताइआपवडा. ॥ ११५ ॥ अर्थ:- कक्क
कुरुआ शब्दनो अर्थ माया थाय ठे, एतुंज तात्पर्य कहेठे नियमीए एटले निरुति
शब्दे करी शठपणं धारण करीने बीजाने मंनण एटले उगी जेवुं. केटजाएक आयो
अर्थ करे ठे:- प्रसूति प्रमुख रोग उपर जे काढो पाय ठे तेने कक्क कहेठे अथवा
पोनाना शरीरने लोइ प्रमुखनो उगटणो लगाववो, ते शरीरना एक देशमां अथवा
सर्व शरीर उपर तेने कक्क कहेवुं, अने कुरुआ पण शरीरना एक देशने अथवा आ
खा शरीरने थोइ नाखवुं. अने स्त्रीनां नामुडिक लक्ष्ण प्रमुख कहवां. जेमके, दाड
लक्ष्णोपेत होय तो इय मजे, अने भांश लक्ष्णोपेत होय तो मुय थाय इत्यादि
लक्ष्णनो कहवो वज्रो ज्वां ताथना सहित स्त्री देवी अधिष्ठाधिक होय, ने विद्या
अने जिहां नाथनाहित देव अधिष्ठाधिक होय तेने मंत्र कहे ठे. मूजना आदि
शब्दवडे मूल कर्म चूर्णादिक आपे ते इत्येव मादिक प्रगटेज जाणवा. ॥ ११५ ॥

अवतरण:- त्रण गाथाए करे संमको कहे ठे:- मूल:- संमको उइआपिं
सो पुण गोचतलंद ए चव; उच्चिठ मणुच्चिठं जंजिंची वृद्धं नव. ११६ अर्थ - जं
मां गुण अने दोष मिश्र वया होय एटजे एका मयाद्रांये एटजे केटजाएक गुण
होय अने केटजाएक दोष होय तेने संमको कहे ठे. तंतां वज्रो प्रकार देवादे ठे - जं

મ ગાયત્રી પાસે તેનો ચારો નાઘીએ તે જે વાસણમાં નાઘીએ તે વાસણમાં ગાફા
 યાધેનમાંનો કેટલો એકઠો થયો હોય અને કેટલાએક જેમનો તેમ એક કોર
 રહી ગયો હોય એમ જે અનુઠિટ એટલે એકઠો ન થયો હોય તે પણ તેનેવિપે ગુલ
 કે જે નેજ સેલ કરે સરવે એકઠો થઈ રહેતે ॥ ૧૬ ॥ મૂલ -- એવેવ મૂલુતર, ડોલા
 ય ગુણાય જતિયા કેઈ, તે તમિસન્નિહીયા, સતત્તો નણૂતમ્હા ॥ ૧૭ ॥ અર્થ --
 એવી રીતે મૂલ અને ઉત્તર ગુણ સવધી જેટલા દોષ અને ગુણ છે તે તેનેવિપે સતિ
 હતકે એકઠા લાજે એટલે મૂલનુ રૂપ વદજાવી નાઘે અને પ્રસંગ વહે સારા થય
 વા નરજા ગુણ વીઠામાં આવે પણ સારા અનેનરસાગુણ સાથેજરહે માટે સતત
 કહે છે ॥ ૧૭ ॥ મૂલ -- પાસઠાઈએસુ, સરિગેસુ ચ જઞ મિલઈંડ, તહિ તારીસં
 હોડ, પિયધમ્મો અહવર્ધ્યરાંડ ૧૧૮ અર્થ -- તેસતત્ત પાસઠાઈની સાથે અય
 યા સવેગીડનીમાથે જ્યા જેનીસાથે મલે ત્યા તેના જેવો થઈ જાય વઝી પ્રિય ધર્મ
 એટલે પોતાને પ્રિયે ધર્મે હાંધ તે અથવાહતર જે વીજાનો ધર્મે અપ્રિય હોય તો
 પણ તે ગમે ત્યાં પ્રસંગાનુસાર મઝી જાય તેને સતત્ત કહે છે ॥ ૧૮ ॥

અતરણ -- વે ગાયાએ કરી સતત્તના વે જેદ વેલાહે છે -- મૂલ -- સોહવિગ
 પ્પો નણિંડ, નિણેહિ જિય રાગ દોસ મોહેહિ, એગો ડ સકિજિછે, અમકિનિછેત
 હા અત્રો ૧૧૯ અર્થ -- રાગ, દોષ અને મોહને જેણે જીત્યા છે એના વપલકુણ
 વહે ઝીના અનેરુ દાપ પણ જીત્યાત્રે જેણે એવા જે શ્રીજિનવર તેમણે તે સતત્ત વે
 પ્રારનો રહ્યા છે એક સકિટ અને વીજો અમકિટ ॥ ૧૧૯ ॥

મૂલ -- પવાસરપ્પસત્તા, જામ્બુ તિહિગારવેહિ પહિવહો, ઇઝિગિહિ સકિનિછે
 તમના સરિનિછેંડ ૧૨૦ અર્થ -- જે પ્રાણાતિપાતાદિ પાચ આશ્રવનેવિપે આસત્ત,
 ત્તોઈ રસ સાતા લઠુણ ત્રણે ગારવ વહે પ્રતિવપ સહિત, હોય વઝી સ્ત્રીનો
 તરનાર તે સ્ત્રીમકિટ જાણયા, અને જે મૂહસ્થસત્રધી દિપદ એટલે વે પગલાલા દા
 િદાગ પ્રમુખ, તથા ચતુ પદ એટલે ગાઈ જેસ અને ઘોડા પ્રમુખ પથુ હાય અને
 ન પાખ્યાન્નિક્કી અને પળી ચિતા હાપે તેને મૂહસ્થ સકિટ સતત્ત જાણયા ૧૨૦

અતરણ -- ત્રણ ગાયાવને યથાવદો કહે છે -- મૂલ -- ડસ્સુન માયમ્તા, ડ
 ત્તવેવ પત્તવે માળા, એમા ડઅહા વદા, ડઘા વદેતિણ્ણા ॥ ૧૨૧ ॥ અર્થ --
 ૧ ડસ્સુનને આચરે, અને ધીનાન પણ ડમ્મુત્રવદે પ્રરુપે, તેને યથાવદા કહેતે ડ
 ૨ ડઅવદાપણ તેનેજ રહ છે, યથાવદ અને ડઘાવદ એ પદોનો અર્થ એકનર
 મૂલ -- ડમ્મુનમગુરુડ, મવદ ડિગ્ગવિપ અણ્ણવાડ, પરતતિ પવન્નિ, તણ

इणमो अहाठंदो. ॥ १२२ ॥ जे तीर्थकर अथवा गणधरे उपदेश्यो न होय, मात्र पोताना मन गमता ठंदेके अणिप्राय वडे कल्पना करेलुं होय एवं अनुपपाती एटले पोतानी बुद्धिमे जेनी रचना करी ते तेथी जगवंतना आगमने अनुयायी थाय नही. एवा उत्सृजने जे प्रवर्त्तावे तेने उत्सृज कहिये वली यथाठंदानो लक्षणांतर कहेते जे ग्रहस्थना प्रयोजनने विषे, करण करावण अनुमतीए करी जे प्रवर्त्त तथा कोऽ एक साधु प्रमुखथी कांऽ अपराध थऽ नयो होय तो ते बारंवार ज्यां त्यां वक्तो फरे तेने यथाठंदी कहे ठे. ॥ १२२ ॥

मूलः— संहदमऽ विगप्पिय, किंचिअसुह साय विगऽ पमिवद्धो; तिहि गारवेहि मज्झइ, तं जाणाऽ अहा ठंदं. ॥ १२३ ॥ अर्थः— पोताना मतवडे अने पोताना अणिप्राय प्रमाणे नाना प्रकारना विकल्पे करी कांऽक अध्ययनादिकनी रचना करे अपुष्ट आलंबनवमे नाना प्रकारना सुखनी इत्ता करे विगयनेविषे प्रतिबंध होय कारण विना विगयनो आहार करे कृथादि गौरवता पामीने जे गर्व करे तेने यथा ठंदो जाणवो. इहां पासडाने सर्वथा अचारित्रिउज केऽक मानेठे ते अयुक्त ठे जो सर्वथा एकांत अचारित्रिहोय तो देश अने सर्वे एवां वे चेदनो करवो ते असंमत चारित्रना अजावनो वे स्थानके सरिखोज तेमाटे वे चेदना कल्पना थकीज चरित्र सत्ताजाणवी ए सर्ववात पोताना मनथी नथीकही किंतु निसिद्ध चूर्णिमांषण एमकलुंठे पासडो अऽ सुत्त पोरसिंवा नकरेऽ दंसणाऽ यारेसु वटऽ चारिंत्तेसु नवटऽई अऽयारेवा नवळेई एवं सडो अडई पासडोति एटले एने सबल चारित्र युक्तपणो जाणवो ए अढारगाथायेकरी पासडादिक पांचे अवंदनीयक ह्या एटले वांदवायोग्य नही. ॥ १२३ ॥

अवतरणः—पांच प्रतिपेध कहेठेः—मूलः—वरिक्कं परदुत्ते, पमत्तेमाकयाऽ वंढिळा; आहारंच करित्तो, नीहार वाजऽ करेऽ. ॥ १२४ ॥ अर्थः— अनेक जविक लोक सहित सजामां देशनादि करवाना श्रमथी जेतुं चित्त विद्वेषने पामेलुं ठे तेने व्याहित कहे ठे. तेवखते वांदवुं नही, कोऽ एक कारणे जे उपरांठापणाने पामेलो होय तेवारे वांदवुं नही वली प्रमादेकरी क्रोधे करी अथवा निडाएकरी युक्त जे होय तेवारेपण वांदवु नही, एमज चोथो आहार करता अने पांचमो निहार करतां पण वांदवुं नही. ए पांच बोल वडे अनुक्रमे पांच दोष जणाव्या ठे ते आप्रमाणेः—पहेलो धर्मांतराय, बीजो अनवधारण, त्रीजो कोप, चोथो आहारांतराय, अने पांचमो लज्जाने वश थयो थको शंका न जांजे एपांच दोष जाणी लेवा. ॥ १२४ ॥

અચરણ - હવે ક્યારે વાદવા તે કહે છે - મૂલ અનુષ્ઠુપ વદ - પસંતે આ સળવેય, વપસ્તતે વચ્છિણ, અણુન પિતુમેહાવી, કિંઽ કમ્મ પઞ્જણ ॥ ૧૨૫ ॥
 અર્થ - ૧ પ્રગાત તે આહિતાદિકના અજાવ થકી, ૨ આસન ઉપર વેઠા વતા, ૩ વ પગાતે ડિય નો ડિયેને વપશમે પર્ને છે ક્રોધાદિ પ્રમાદથી રહિત વચ્છે વચ્છિણવેણ
 ઇત્યાદિ વચન વચ્ચરતો એવા ગુરુની સન્મુલ્ય ઉપસ્થિત્યને વદાદિક વચન વને
 મુહિમાન પુરુષ અનુજ્ઞા માગીને રૂત કર્મ વાદણાની પ્રયોજના કરે ॥ ૧૨૫ ॥

અચરણ - હવે અવગ્રહ કહે છે - મૂલ - આયષ્માણ મિત્તે, ચો વિત્તિ
 દોઽ વગ્ગો ગુરુણો, અણુણાપસ્તત્તયા, ન કપ્પણ તણ પરિસેઽ ૧૨૬ અર્થ -
 નામાદિક જેદે કરી ઠ પ્રકારના અવગ્રહ છે - તેડમા નામાગ્રહ અને સ્થાપના
 ગ્રહ એ પ્રકાર સુજન છે, ઇત્યાવગ્રહ એટલે મુક્તા ફલાદિકતુ દેવુ, દેવગ્રહ
 તે દેવગ્રહ તે સકોગ યોજન એકજ દેવગ્રહને વિષે અવગ્રહ લીધાથી પાપ છે
 જાનાગ્રહ એટલે રુતુ વદ કાલને વિષે એક માસ, વર્ષને વિષે ચાર માસ અથવા
 જે જેટલા કાલનો અવગ્રહ કરે તેને કાલાવગ્રહ કહે છે અને નાવાગ્રહ તે
 પ્રગમ્મ અને અપ્રગમ્મ એ વે જેદ વને વે પ્રકારનો છે પ્રગમ્મ તે જ્ઞાનાદિકના પ્ર
 ગમ્મ અને અપ્રગમ્મ તે ક્રોધાદિકનો અવગ્રહ કહેવો અથવા “દેવિંદ્રાય પિ
 દિવિ” ઇત્યાદિ વદમાણ એટલે જે આગલ અવગ્રહ કહેવાનો તે જાણવા પા
 તુ રહી તો દેવગ્રહને પ્રગમ્મ નાવાવગ્રહનો અધિકાર છે હવે ગાથાર્થ કહે છે
 ગરીનો પ્રમાણ સાઢા વ્રણ હાથ હોવાથી તે પ્રમાણે ચારે દિશિણ સાઢાવ્રણ વ્રણ
 હાથ ગુન્નો અવગ્રહ થાય છે તિહા આજ્ઞા માગ્યા વિના પ્રવેશ કરવો કપેનહી.

અચરણ - હવે પાંચ વદનના નામ ગાથામા કહે છે - મૂલ - વદણ ચિંડિ કિંદ
 મ્મે, પૂયા કમ્મચ ણિણયકમ્મ ચ, વદણયસ્ત ઇમાય હવતિ નામાઽ પચેવ ॥ ૧૨૭ ॥

અર્થ - પ્રથમ વદન એટલે સ્તરન કરવું, એટલે પ્રગમ્મ મનો વચન તથા
 વાપાના આપારે કરી ગુન્ને જે વદન કરવું તે કર્મને વદન કર્મ સમજવું તે વર
 ન વે પ્રકારનું છે એક ઇત્ય વદન અને બીજો નાવ વદન તેમા મિથ્યાદિષ્ટિ અથવા
 અનુભુત મમ્મચ્છદિને જે વદના થાય છે તે ઇત્યવદના કહેવાય છે, ત્રીજા વદન
 ન મમ્મચ્છદિને જે વદન થાય છે તે નાવવદન કહેવાય છે બીજું ચિંડિ વિન્ન
 ઇતિ વચન જે વૃગ્ગ કર્મનું વચન એટલે સુદ્ધિ થાય છે તેને ચિતિ કહે છે
 આદો વાગ્ગને વિષે કાર્યના વપચારનું કરવું એટલે કુશલ કર્મના વપચાર
 નું વાગ્ગ જે રજો ઢગ્ગાદિ વપચારનો સમૂહ એના પણ ઇત્ય અને નાવ

रूपे वे जेद जाणवा. तेमां तापसादिकनालिंग ग्रहण तेनो कर्म अथवा अनुपयुक्त स
म्यकदृष्टिना रजोद्वग्णादि ग्रहणनुं कर्म तेने इव्यरूप जाणवुं, अने उपयुक्त सम्यकदृ
ष्टिनुं रजोद्वग्णादि कर्म ते नावरूपे जाणवुं त्रीजुं करवुं ते रुति एटले जे नमन आवा
र्तादिक क्रिया करवी एना पण इव्य अने नावरूप वे जेद ठे. तेमां निन्हवादिकने अ
थवा अनुपयुक्त सम्यकदृष्टिने जे नमनक्रिया करवी ते इव्यरूप जाणवी, अने उपयुक्त
सम्यकदृष्टिने जे नमनआवर्तादिक्रिया करवी ते नावरूप जाणवी. चौथुं पूजा एटले
पूजनकर्म ते प्रशस्त मन, वचन अने कायनी जे चेष्टा तेने पूजन कर्म कहेवुं. ए पण
इव्य अने नावरूप वे जेदे पूर्वनीपरें जाणवुं. पांचमुं विनीय कहेतां विणासीए
जे थकी आठ प्रकारनुं कर्म तेने विनय कहिये एना पण इव्य अने नावरूप वे जेद
ठे ते पण पूर्ववत् जाणी लेवा एवी रीते वांदणानां ए पांच नाम थाय ठे. ॥ १२९ ॥

अवतरणः—पांच वांदणाना पांच आदरण दृष्टांत कहे ठेः—मूल.—अनुपट्ठ उंद. सी
यले खुट्टए किन्हे, सेवर पालए तहा; पंचेहि दिठंता किय, कम्महुवंति नायवा. १२७
अर्थः—वदण कर्म उपर शीतलाचार्यनो दृष्टांत लेवो. चिति कर्म उपर खुगुचेला ना
नाने आचार्य पद दीधु ठे ते दृष्टांत लेवो. रुति कर्म उपर रुझ तथा बीराशालवीनो दृ
ष्टांत लेवो. पूजा कर्मनी उपर वन्न सेवकोनो दृष्टांत लेवो. अने विनय कर्म उपर पाल
कने संबुकुमरनो दृष्टांत लेवो. ए पांच दृष्टांते करी पांचवंदन कर्म समजी लेवा. १२७

हवे त्रण गाथायेकरी तेत्रीग आसातना कहेठेः—पुरउं परकासन्ने, गंताचिछण
निसीयणाय मणे ए आलोयण पडिसुणणे, पुवाजवणेय आलोए ॥ १२९ ॥
तहउवदंस निमंतण, ख-क्षा अथणे तहा अपडिसुणणे ॥ ख-क्षतिथ तद्वगए, किं
सुम तज्जाय नोसुमणे ॥ १३० ॥ नोसरसि कहंठित्ता, परिसंजित्ता अणुच्छियाइक
हे ॥ संघारपायघटण, चिहुञ्ज समासणेयावि ॥ १३१ ॥

हवे एना नामोनो वखाण गाथाये करी कहे ठेः—मूल—पुरउं अग पएसे, परके
पासंमि पड आसन्ने ॥ गमणेण तिन्निगणे, ए तिन्नि तिन्निथ निसीयणए ॥ १३२ ॥
अर्थः—पुरउंके० अग्रप्रदेशे गुरु थकी आगलें परकेपासंमिके० वेहुपासे पडआसन्नेके०
हूकडो ए त्रणे स्थानके गमणेणके० चालताथका त्रण आशातना एमज ए त्र
ण स्थानके उचारहेवाथी पण त्रणआशातनाथाय अने निसीयणएके० ए त्रण
स्थानके वेसवाथी पण त्रण आशातनाथाय केमके हूकडो रहेवाथी सासोस्वास्त
तथा वीकनो श्लेषमलागे तेवारे आशातना थाय. ॥ १३२ ॥

एज वात सूत्रकार देखाने ठेः—मूलः—विणयप्रसाइण दू, तणाव आसायणा

व नवएथा ॥ सेहस्त विचारगमे, रायणिए पुव माय मणे ॥ १३३ ॥

प्रिनयनगादिक दूषण यकी ए पूर्वोक्त नव आशातना जाणवी एमज व
प्रिकजे गुरु तेनीताये उडिलें गथायका पहेलायायी गाचे ते दगमी आश

मूल - पुवगमणा गमणे, लोए सेहस्त आगयस्त तउ ॥ राउमुतेसु जा
गुरुनणि थपदिमुणणा ॥ १३४ ॥ अर्थ - वाहेर यकी गुरुमाये आवेलो शि
यकी पहेला गमणा गमण आलोचे ए इयारमी आशातना राउमुतेसु जा
के० रात्रिनेचिपे गुरु बोलावे जे कोण सुतो ते कोण जाण ते एवु सानली ज
होय तोपण सादआपेनही ते अग्रति श्रवणनामे वारमी आशातना ॥ १३

मूल - आलवणाए अरिह, पुव सेहस्त आलविनस्त ॥ रायणिघाउ
तेरत मासायणा होइ ॥ १३५ ॥ अर्थ - आलापनके० बोलाववु तेने अर्ह
योग्य जे श्रावकादिक ते श्रावकादिको आख्यायकाने रत्नाधिकजे गुरु तेनाथी
लाज जे शिष्य बोलावे ते शिष्यने तेरमी आशातना थाय ॥ १३५ ॥

मूल - अतणार्णयं लजु, पुवसेहे तहेव रायणिए ॥ आलोए चउदसमि,
ववदसणे नवर ॥ १३६ ॥ अर्थ - अशनादिक लेइने प्रथम शिष्यादिक आगलें था
६ पठी रत्नाधिक आगलें आलोवताने चउदमी आशातना होय तेमज प्रथ
शिष्यने अशनादिक देखाडी पठी रत्नाधिकने देखाडे ते पत्ररमी आशातना जाणवी

मूल - एव निमित्तणोवी, ल-६ रयणाहि गेण तह सि६, अतणाए पुत्राए,
खरति बहु दल तस्त ॥ १३७ ॥ अर्थ - एमज पहेला बीजाने अशनादिकनी
निमित्तणकारी पठी गुरुने निमित्रण करे ए सोनमी वली गुरुने पूवथाविना बीजाने
आहारादि थापे तथा पोते खाए ए सतरमी ॥ १३७ ॥ इहा शिष्य प्रभ करे

मूल - सगह गाहाए जो, नख-६ सढो निरुगिए बीसु, तं ख-६ाययण ए
खरति विनऊ जोइळा ॥ १३८ ॥ अर्थ - सगह गाथामा खधशब्द बुद्धो
यो नची तो इहां क्वांथी लीथो तेनो उत्तर जे वयपि सगह गाथामा खधशब्द
बुद्धो कयो नथो ते खधाइए ए पदनेचिपे खध एयो शब्द जूदा करी लीजे कमरे
ए गाथा पण सूत्रकारनी करजी जाणवी ॥ १३८ ॥

मूल - एव ख-६ा अयणे ख-६ बहु अति अयण मसणति, आर्ह सहामापं
होइ पुणार पन सागनं ॥ १३९ ॥ अर्थ - एमज खधाअयणे ए पदे अडारसं
दाय पावजे ए ते आचोरीते - ख-३ शब्दे षणो अयन शब्दे अशन आदिशब्दे ऊः
शक जाणवो हे गेय पुणो के० वजी ते पत्रशाक वेगण चीनडो चिणादिक ए ग

प्राप्तुं विवरण दशाश्रुतस्कंधनी अपेक्षाये लख्योठे ते सूत्र आवीरीते ठे सेहेअस
एवा रायणिण सतिं चउमाणे तउ सेहेखई उतढं रसियं मणुनं मणामनिई
लुखं अहारित्तानवति आसायणा सेहेति ॥ १३९ ॥

अवतरण.— वली एनोज विजोप सूत्रकार गाथायेकरी वखाणोठे:— मूल.— व
नाइजुअं उतढं, रसियं पुण दाभिमं वगार्षं ॥ मणइंजु मणुसुं, मन्नइ मणसा
मणामनं ॥ १४० ॥ अर्थ ॥ वर्णादिकें करी सहित उतढं के० उंचो रसेकरीस
हित ने वली कोइकरीते अचित्त करेला एवा दाडिम आंवाप्रमुख मनने इष्ट म
नोइ एटले मनने माने जे सारो अथवा खराव तेने मणाम कहिये. ॥ १४० ॥

मूल.— निई नेहवगाढं, रुकं पुण नेह वळ्ळिअं जाण; एवं अण्णमि सुणणे
नवर मिणंविस् विसयंति. ॥ १४१ ॥ अर्थ ॥ निईते स्निग्ध चोपहे करीने अथ
गाढ के० ध्याम लूखो ते चीगट रहीत इत्यादिक आहार गुरुनी सायेकरतां सरस
वस्तु पोते वापरे ते अठारमी, एवं के० एमज अण्णमीसुणणे के० गुरुना वचन सां
जल्या ठतां गणकारे नही पाठो जवाव न आपे ते अयोगणीसमी नवरं के० एटलो
विजोप ठे जे प्रथम वारमी आशातना कही गया ते रात्रीनेविपे गणकारे नही
एम समजतुं अने आ हमणानी कही ते दिवससंबंधी जाणवी ॥ १४१ ॥

मूल.— खईंति बहु जणंते, खर ककस गुरु सरेण रायणिपं; आसायणाउ
सेहे, तउ गए होइ जावना. ॥ १४२ ॥ अर्थ ॥ गुरुयें वोलाव्योयको खई के०
खर ककस वचने आकरे अदेकरी रत्नाधिकने कहे तथा तिहांज वेगो उत्तर आपे
एम अवज्ञाकरे ते शिष्य ने वोशमी आशातना कहियें. ॥ १४२ ॥

मूल.— सेहो गुरुणा जणिउं, तउ गउं सुणइ देइ उल्लावं; एवं कितव जणइ,
नमउणणु वंदामि. ॥ १४३ ॥ अर्थ ॥ शिष्यने गुरुयें वोलाव्यो यको तिहांज
पोताने स्थानके रद्योयको गुरुतुं वचन सांजली उत्तर आपे पण पासेनावे ते ए
कवीसमी आसातना कहिये तथा गुरुये पुठयु ठता त्यांजमउण वंदामि कही
पूठे सुं आवेश आपोठो ए वावीसमी ॥ १४३ ॥

मूल.— एवं तु मंति जणई, कोसि तुमं मझ चोयणाएओ; एवं तज्जाएणं, पमि
जणणा सायणा सेह. ॥ १४४ ॥ अर्थ ॥ तुं कोणठो जे महारी चोयणानेविपे प्रवर्त्ते
एम तुकारे वोलावे ते त्रेवीसमी. एमज जेवुं वचन गुरु कहे तेहीज वचन कहीने
पाठो जवाव देतां शिष्यने आशातना थाय ते कहेठे. ॥ १४४ ॥

मूल.— अज्झो किं न गिलाणं, पडिजग्गसि पडिजणोइ किं न तुम; रायण एक

हयेंते, कहच एव अमु मणति ॥ १४५ ॥ अर्थ - गुरु कहे हे आर्य आ ग्ना ननी प्रति जागरणा सार सुदि केमनथी करतो तेवारे पाठो जवाव आपे जे तु केम नथी करतो एम तर्जुना करी बोले ते चौवीसमी गुरुधर्म कया कहे ते शु न्य चिन्ते सानले पण एम न कहेजे हे महाराज तमे जज्ञो अर्थ कखो एरी २३ जा पा न करे ते अमुमण नामे पचीसमी आसातना ॥ १४५ ॥

मूल - एव नो मरति तुम, एतो अठो न होइ एवति, एव कहमा ठिटिय, सयमे व कहच मारजई ॥ १४६ ॥ अर्थ - रत्नाधिके अर्थ केतेठते कहेके तमने बराबर अर्थकेतां आघटतु नथी ए अर्थ एम नथी ते ठवीसमी एमज गुरु कया केताहो य तेना व्याख्यानने छेदीने पाते आगलथी केवामामे ते सतावीसमी ॥ १४६ ॥

मूल - तह परि सपिय जिदइ, तह किचि नणइ जहइ सामिलई, ताए अ णुठिपाए, गुरु नणिय सविठर नणई ॥ १४७ ॥ अर्थ - तेम वली गुरु कया क रता होय प्रसुदित परखदा सांनजता ठता शिष्य एवु कहे के जोजन वेजा र्य निहायेला सूत्रपारसीनी वेजा र्य ठे पठी निहा मजगे नही माटे हवे उठो इया दिफ कहीने परखदा जग करे ते अष्टावीसमी तथा तेहीज परखदा उठथानी अ गाठ गुरुयेंजे अर्थ ते सत्ता आगल कखोते तेज अर्थ सविस्तरपणे पोतातु माय ण वतायवाने सत्ताजनोने वारवार कहे ते श्रोगणत्रीसमी ॥ १४७ ॥

मूल - सिद्धामथारवा, गुरुणो सघट्टण पाएहि, खामेइ न जो संहो, एसा आसायणा होइ ॥ १४८ ॥ अर्थ - मज्या ते शरीर प्रमाण सयारोते अठोहाय प्र माण जे गुरु सवधी ठे तेने पग साये सघटी फरसीने तथा गुरुना पगने पग ल गाढी पठी खमावे नही एवा शिष्यने त्रीसमी आशातना जाणवी ॥ १४८ ॥

मूल - गुरु सेळा सयारग, विष्णु नितियण तुयट्टणेइह वरा, गुरु उव स मामण विष्णुणइ करिणेण दो चरिमा ॥ १४९ ॥ अर्थ - गुरु सवधी सत्ता स पारकनेरिपे विष्णुके० उना रहे अथवा नितियणके० वेसे तुयट्टणके० सुर्गहे एवी रीते करतां शिष्यने एकत्रीसमी आशातना अढके० हवे अवराके० बीजीक हेने गुरु पकी वचाथातन वपर वेसे ते वत्रीसमी गुरुने वरावर सरखे आसने बेरो ते तेत्रीसमी आदिशब्द थकी निस्तीयण तुयट्टण करतानेपण ए चरम के० ठेजी वेदु आशातना वत्रीसमी तथा तेत्रीसमी जाणवी एटले ए एकवीस गाथायें करी तेत्रीस आशातना देखामी ॥ १४९ ॥

हवे वांढणाना वत्रीस दोय देखामे ठे - तेमां प्रथम गाथाए सात, बीजी गाथा

વમે આઠ, ત્રીજી ગાથા વમે સાત ચોથી ગાથા વહે સાત અને ઠેલી પાંચમી ગાથા
 એ કરીને ત્રણ દોષ; એવી રીતે પાંચ ગાથાએ કરીને વત્રીશ દોષ દેવામે છે, તેમાં
 પ્રથમ નામ માત્ર કહીને પઠી અર્થ કહેશે:—

મૂલ અનુષ્ઠ અણાદિયંચ ચઢંચ, પવિઠં પરિ પિંમયં; ટોલગં અંકુસં ચેવ, ત
 હા કષ્ઠજ રિગિઅં ॥ ૧૪૯ ॥ મહુવત્તં મણસાપઠં તદ્ય વેડ્યા; નય સા
 ચેવ નયંતં, મિત્તી ગારવ કારણં ॥ ૧૫૦ ॥ તેણિઅં પઢિણિયં ચેવ રુઠં તક્કિય મે
 વય; સઠંચ હિલિયં ચેવ તદ્દા વિપ્પલિયં ચિયં ॥ ૧૫૧ ॥ વિઠ મદિઠંચ તદ્દા,
 સિંગંચ કરમોચણં; આલિઠ અમણા લિઠં, ઝણં ઉત્તર ચૂલિયં ॥ ૧૫૨ ॥ મૂઝંચ
 ઢૂરં ચેવ, ચુમજિંચ અપઘિમં; વત્તીસ દોસ પ્પસુઠં કિઠ કમ્મં પઠક્કા ॥ ૧૫૩ ॥
 અર્થ:— પહેલો અણાદિય એટલે અનાદત્ત દોષ, વીજો યઠ એટલે સ્તવ્ય દોષ.
 ત્રીજો પવિઠ એટલે પવિઠ દોષ. ચોથો પરિપિંમિય એટલે પરિપિંમિત દોષ. પાંચ
 મો ટોલગઠ એટલે ટોલગતિ દોષ. ઠગો અંકુસ એટલે અંકુશ દોષ. સાતમો કષ્ઠ
 વ એટલે કષ્ઠપ દોષ. આઠમો મહુવત્ત એટલે મત્સોદત્ત દોષ. નવમો મનસા પ્રહ
 ઇ દોષ. દશમો વેડ્યા વઠ એટલે વેદિકાવઠ દોષ. એકાદશમો નયસા એટલે નય
 દોષ. વારમો નયંત એટલે નજંત દોષ. તેરમો મિત્તી એટલે મેત્રી દોષ. ચૌદમો ગા
 રવ એટલે ગર્વ સંવંધીદોષ. પંદરમો કારણ દોષ. શોલમો તેણિય એટલે સ્તન્ય દો
 ષ. સત્તરમો પઢિણિય એટલે પ્રત્યનીક દોષ. અઠારમો રુઠ એટલે રુઠ દોષ. યોગ
 ણીશમો તક્કિત એટલે તર્જિત દોષ. વીશમો સઠં એટલે સઠ દોષ. એકવીશમો
 હીલિય એટલે હીલિત દોષ. વાવીશમો વિપ્પલિય એટલે પરિકુંચિત દોષ. ત્રેવીશ
 મો વિઠમવિઠ એટલે દૃષ્ટાદૃષ્ટ દોષ. ચોવીશમો સિંચ એટલે શૂંગ દોષ. પચીશમો ક
 ર એટલે કરદોષ; ઠવીશમો મોચણ એટલે મોચન દોષ. સત્તાવીશમો આલિઠ અ
 મણાલિઠ એટલે આશ્લિષ્ટાનાશ્લિષ્ટ દોષ. અઠાવીશમો ઝણ એટલે ન્યૂત દોષ. યો
 ગણત્રીશમો ઉત્તર ચૂલિય એટલે ઉત્તર ચૂલિત દોષ. ત્રીશમો મૂઝ એટલે મૂઝ દોષ.
 એકત્રીસમો ઢટર એટલે પ્રશ્ન દોષ. અને વત્રીશમો ચૂમજીય એટલે ચૂમજિકદોષ.
 એવી રીતે વત્રીશ દોષનાં નામ જાણી લેવાં. ॥ ૧૪૯ ॥ ૧૫૦ ॥ ૧૫૧ ॥ ૧૫૨ ॥ ૧૫૩ ॥

હવે એવત્રીશ દોષનું વિસ્તાર સહિત વર્ણન કરે છે:—મૂલ—આયર કર્ણં આ
 દા, તત્તિવરીયં અણાદિયં દોઃ; દવે નાવે યઠો, ચોનંગો દવઠ નડત ॥ ૧૫૪ ॥
 અર્થ:—આયર વિના વાંદનું, તેને અણાદા દોષ કહેવે. આદર કર્ણું તે
 ને તેથી જે વિપરીત એટલે અનાદર કર્યું તે અણાદા કહેવે. ના

સાંત્રો અથવા પાઠલે માંત્રો ગમે ત્યાં સ્થેઝા વને ફિરવું તેને સાતમો કઠપ દોષ કહે છે.

મૂલ:- ઝઘ્ઘિત નિવેસંતો, ઝઘ્ઘત્તઽ મઘ્ઘ ઝઘ્ઘ જલ મઝે; વંઘિઝ કામો વઘ્ઘ, ઝ સોઘ પરિચટ્ટ એ તુરિચ્ચ ॥ ૧૫૭ ॥ અર્થ:- જેમ પાણીમાં માઠજું સ્થિર રહે નહીં, તેમ જે વાંદણુ કરતાં સ્થિર રહે નહીં, જેમ માઠજું ઘડીકમાં વાહેર દેશવાય ઘડીક માં પાણીમાં ગેપ થઈ જાય તેમ જે વાંદણુકરતાં ઝઘ્ઘતા વેસતાં ત્રવકી મારે વિચિત્ર ચાલા કરે અથવા એકને વાંદી વીજા આચાર્યને વાંદે તેને આઠમો મઘ્ઘ દોષ કહે છે.

મૂલ:- અપ્પ પરિ પત્તિણં, મણપ્પઽ સોય વેઽચ્ચા પણગં; તં પુણ જાણૂ પરિ જાણૂ હિઠ્ઠઽ જાણૂ વાહિંવા ॥ ૧૫૮ ॥ અર્થ:- પોતાને અર્થે અથવા વીજાને અર્થે ગુરુદ્વારાએ કાંઈ કાર્ય સિદ્ધિ ન થવાથી તેનો મનમાં દેપ ઉત્પન્ન થાય છે તેમાં પોતાને આચાર્યાદિકે પ્રદેપ કહ્યો એ આત્મઅપ્રીતિ ઇમ શિષ્યના સંવંધીને પણ કહેવતે પરઅપ્રીતિ એમ ઇર્ષાલુ થકોવાંદે તેને નવમો મનપ્રહુદોષ કહે છે. ॥ ૧૫૮ ॥

અવતરણ.- વેદિકાદોષ પાંચ પ્રકારે કહે છે:- મૂલ:- કુણઽ કરે જાણુંવા એગકરં ઠવઽ કર જુથ્ઘલ મઝે; ઝવઠંગે કરઽ કરે, નયંતિ નિઙ્ઘૂહણઈયં ॥ ૧૫૯ ॥ અર્થ:- વેંદુ હાથ ગૂઠણ ઉપર મૂકી ૧ અથવા વેઝ હાથની વિચમા ઢીચણરાણે ૨ એક ઘુઠણ વે હાથનીવચે રાણે ૩ અથવા રાણામાં હાથ રાખવા ૪ વેંદુ હાતવત્તંગે ધરે ૫ એ પાંચ પ્રકારે વેદિકાવઽ દશમો દોષ જાણવો. અંતે જો હું વાંદણું પ્રમુખ દર્શન નહીં તો આચાર્ય મને કહામી મૂકવો એવો જે જય તેને અગ્યારમો જય દોષ કહે છે.

મૂલ:- નયઽવ નઽ સત્તિવર્ઘ, ઇવદઽ એહો રયંતિવેસંતો; એમેવય મોત્તીએ, ગારવ સિરકા વિણીઝહં ॥ ૧૬૦ ॥ અર્થ:- વીજા મુનિઓ નજે છે અનુવર્તે અથવા નજ શે ઇત્યાદિક દેહીને હું પણ વીજાની પટે વાંદણું કરું તેને વારમો નજંત નામે દોષ કહે છે. જોહું આચાર્યને વાંદૂ તો મારી સાથે આચાર્યની પ્રીતિ થાએ અંતે મિત્રાઽ થા એ વર્ગે મિત્રતાના કારણથી જે વાંદણું તેને તેરમો મૈત્રી દોષ કહે છે. મને લોકો સમાચારિમાં પંક્તિ કુશલવિનીત જાણે એમજ વીજાસાધુ પણ જાણે એવા અંતિ પ્રાયે જે વાંદણું તેને ચૌદમો ગારવ દોષ કહે છે. ॥ ૧૬૦ ॥

મૂલ:- નાણાઽ તિગંમાતું, કારણ મિહ્ લોઽ સહયં હોઽ; પ્રથ્થા ગારવ હેઽ, નાણગ્ગહણે વિએ મેવ. ॥ ૧૬૧ ॥ અર્થ:- જ્ઞાનાદિક ત્રણ મૂકીને જે આલોક સંવંધી સુલના સાધનોની પ્રાપ્તિને અર્થે વાંદણું દિએ એટલે વસ્ત્ર કાંવચ્યાદિકની ઇ ઝા રાણે તેને પંદરમું કારણ વાંદણું કહે છે. આંહી કોઈ આજ્ઞાંકા કરે કે એકાંત જ્ઞાનાદિક આશ્રયો વાંદણું દેતાં તેને કારણ વાંદણું શાવાસ્તે ન કહિયે? તેનો ઉત્તર

જો પૂજાના અન્નિપ્રાયથી ગૌરવની અન્નિજાપા કરે, અને જો જ્ઞાનના મદ્દણને
દે ત્રપ્તલક્ષણથી દર્શનાદિક પણ લેવાં તો તેને પણ કારણ ગાંદાગુજ કહિયે

મૂલ - હાથ પરસ્ત ઢિઢિ, વદતે તેણિયં હવડાણ, તેણોવિય અપ્પાણ
ઝંનાવણામામે ॥ ૧૬૨ ॥ અર્થ - વીજા સાધુની દૃષ્ટિને ચુકવીને વાંદણ
ટલે પોતામાં અને સાધુ પ્રમુલમા અતરો રાણીને પોતાને હુપાને કેમકે, ૮
ણાને દેવતાં વાંદીશ તો લાજ યશે, અથવા મને વીજાથી લધુ જાણએ ૯
માટે પોતાને ગોપ્ય રાણીને ચોરની પઠે જે વાંદે તે સ્તન્ય નામનો શોજમો ૮

મૂલ - આહારસ્ત ઇ કાલે, નીહારસ્તાગ્રિહોડ પમિણીય, રાસેણ ધમધમત
વદઈ રુઠ મેષતુ ॥ ૧૬૩ ॥ અર્થ - આહારના કાલનેવિષે અથવા નીહારના ૩
વિષે જે વાદણુ વિષે તેને સત્તરમુ પ્રત્યનીક દોષ દોષે કરીને ધમધમતો થકો
વા યુરુને ક્રોધાયમાન કરતો થકો જે વાદણુ કરે તેને અહારમો રુઠ દોષ ક

મૂલ - નવિ કુમ્પિતિ ન પસીયતિ, કઠસિવોચેવતઙ્ગિથ્ય એય, સીતગુન્નિમા
ય, તઙ્ગેડ શુરુ પલિયપંતો. ॥ ૧૬૪ ॥ અર્થ - ગુરુ કોપ કરતા નથી તેમ પ્રસાદ ૧

કરતા નથી, એટલે ઘટેલી જેમ શિર દેવની કાઠની પૂતજી વિગેષ તેની પદ
એ અથવા મસ્તકે કરી આગલીએ કરી અથવા તૂકુટીએ કરીને તર્જના કરવી તે
ઝંગળીશમો તર્જિત દોષ કહે છે ॥ ૧૬૪ ॥

મૂલ - વીસનછાણમિણ, સપ્પાચ જઠે સઢનવડાણ, કવઢતિ કડાથ વતિય
સઢપાવિકહોતિ એગ્ગા ॥ ૧૬૫ ॥ અર્થ - એ વાંદણુ વિશ્વાસનુ સ્થાનક એ કેમકે
વાંદતાં ઠતાં આચાર્ય તથા શ્રાવકાદિક માહરો વિશ્વાસ કરશે એવા નામે કરી
વાંદે પરતુ ખજાનાવેકરી છુપ્યએ તેને વીશમો સઠ દોષ કહે છે એનેજ કપટ કૈતવ
અને સઠ એ ત્રણ નામે કહે છે ॥ ૧૬૫ ॥

મૂલ - ગણિવાપગજિઠ્ઠજિતિ, હીનીઝ કિ હુમે પણમિકણ, દર વદિશ્ચમિવિક
હ, કહેડ પત્તિય વિષ એય ॥ ૧૬૬ ॥ અર્થ - હે ગણિન, હે વાચક, હે અપેક હે
અર્થે શ્લોકાદિક શબ્દે કરીને ગુરુની હીજના કરેને કહે કે સું તન પ્રણામ કરિયે
એમ કહીને જે વાદણુ કરે તેને એકચોગમો હીજિત દોષ કહે છે થોમુક વાંદણ
કયા ઠતા દેશાદિ સત્તરીની વિકયા કરે તેને ચારીશમો કુચિત દોષ કહે છે ૧૬૬

મૂલ - અતરિઝિતમસેવા, ન વદઈ વદઈ ઝડીસતો, એય વિઠમવિઠ સિમે પુણ
કુન પાસેહિ ॥ ૧૬૭ ॥ અર્થ - અતરિત કેવળ યતી પ્રમુલને અતરે રહ્યો થકો અથ
વા અધારાનેવિષે રહ્યો થકો કોઈ દેલે નહીં ત્યારે વાંદે નહીં ૧૬૭

वांटे तेने त्रेवीगमो दृष्टा दृष्ट दोष कहे ठे. मस्तकने सन्मुख टालीने मावी तथा जमणी ए वस्त्र बाजु तरफ वांदणु दिए तेने चोवीगमो गंग दोष कहे ठे. ॥ १६३ ॥

मूलः— करमिवमन्नऽदितो, वंदणयं आहरति अकरोति; लोऽय कराउ मुक्का, न मुक्किमो वंदण कराउ. ॥ १६४ ॥ अर्थः— जेम राजादिकनो कर प्रजाने जरुर देवो पडे ठे तेम वांदणा संबंधी अरिहंतनो कर पण शिष्योए देवो जोऽये. एम जाणीने जे वांदणु दिए तेने पचीशमो कर दोष कहे ठे. ग्रहित व्रते करीने अमे लोक संबंधी करथी तो मुक्त थया ठैए पण अर्हत संबंधी वांदणा लक्षण करथी मुक्काणा नथी एम जाणीने जे वांदणु करे तेने ठवीशमो मोचन दोष कहे ठे.

मूलः— आग्निऽ मणाग्निऽ रयहरणसिरेहि होऽ चउजंगो; वयण खिरेहिंजणं, जहन्न काले वसेतेहिं. ॥ १६५ ॥ अर्थः— आग्निष्ट अने अनाग्निष्ट दोषनी रजो हरण ने मस्तक साथे चतुर्जंगी थाय. प्रथम रजोहरण साथे हाथ लगाडे साथे न लगाडे ए एक जंगो, बीजो मस्तके लगाडे पण उंवे न लगामे; त्रीजो मस्तके न लगाडेने रजोहरणे पण न लगामे; चौथो रजोहरणे लगामे अने मस्तके पण लगा मे ए सत्तावीगमो दोष समजवो. अहरोना समूहने वचन कहे ठे. ते वचनमां प्रमादे करीने एक वे अहरो उठा कहे अथवा कोर्क अति कतावलो प्रमादना वशे करीने वांदणु थोडी वारमां पूरुं करे, त्यां वचनाद्वार तो रह्या पण जेप अथ नामादिक ते आवश्यक पण उठा थाय तेने अतावीतमो न्यून दोष कहेठे. ॥ १६६ ॥

मूलः— ढाऊण वंदणं मवण वंदामि चुजिया एसा; मूवव सदरहिउ, जं वंद ५ मूयगं तं तु. ॥ १७० ॥ अर्थः— वांदणुं दईने पठी मोटे साठे करी “मवण वंदामि” कहे तेने उगणत्रीशमो चुलिकादोष कहेठे. मूववके० मूगानी पठे मुखय की शब्द कहादयाविना जे वांटे तेने त्रीशमो मूक दोष कहेठे. ॥ १७० ॥

मूलः— ढडुर मरेण जो पुण, सुत्तंयोतेऽ ढडुर तमिहः चुमजिं विगिणिहज णं, रयहरणं होऽ चुमलिं तु. ॥ १७१ ॥ अर्थः— मोटा स्वरवडे जे वांदणातुं सूत्र घोपे उच्चार करे तेने एकत्रीशमो ढडुर दोष कहेठे. अने उमाफनी पठे रजो हरण जालीने फरावतो वतां जे वांदणुं दिये तेने वत्रीशमो चुमलिक दोष कहेठे एवी रीते वादणाना वत्रीश दोष कही वताव्या. ॥ १७१ ॥

हवे नियत अने अनियत ए वे प्रकारना वांदणाना स्थानक देखाडे ठे. तेमां प्रथम आव नियत स्थानक कहेठे— मूलः— पमिकमणे सज्जाए, काउस्तगगा वरा ह पाहुणए; आलोयण संवरणे, उत्तम ठेय वंदणयं. ॥ १७२ ॥ अर्थः— प्रथम

प्रवचनसारोद्धार

पडिकमणे एटले अणुस्थानकयी जे गुणस्थानकनेविषे आवडु तेनेविषे, वी
मज्जा एटले वाचनादिकनेविषे, त्रीजु काउसग के० गिगयना परिजोगने अणु
आपिज प्रमुखनु शिर्जनेन थायते तेनेविषे, चोथु अपराध एटले गुरुत्वधी विन
यना उत्तरननविषे, पाचमु पाहुणए एटले परोणानेविषे तेपरोणा वे प्रकारनाठे -
एक साजागिक अने बीजा असाजोगिक ठे तेमा साजोगिक एटले एक समाचारी
ना साधुनु आगमन थयायी तेने गुरुने पूढी वादणु देवु अने असाजोगिक एट
मे उरी समाचारीनो साधु आवे तो पहेला गुरुने वादणु दर्शने गुरुने पूढी वां
अने नट्टा हायता उदारे ठु आजोयण एटलेवादाणु दर्शने आजोयणा सेवी
मानमुं मरणे एटने जे एकासणादि पञ्चकाण घणा अगारे लीवा होय वे त्यां
नोतन पत्री आगार सहेपराने अथे अथरा नोकारसी प्रमुख कीरा थका अजीर्णा
दि वाण्णे, अनार्य सेतांमर वांदाणु थाय आतमु उत्तमार्थ एटले अन्नशनमापण
वांदाणुदेवु १४० तथा १७७ वे गाथात्रोना आरु दवज मडाणा तेथीइहा १७४
एव वांदाणाना न अनियत स्थानक कहेने - मूल -माण निय कम्म वधण.
आगापण करण परपण गितणया, नरगुडि अवाहीए, ठ होता वदणा क
रणे ॥ १७७ ॥ अर्थ - (१) ज्यां मान हाय, (२) नित्य कर्म वधन थु हो
य, (३) आगातनानु रय्य होय, (४) प्रवचननी आझानु उत्तरन होय, (५)
नरनी उदि पती हाय (६) अने ज्या अझानी हाय ए न स्थानके वदना कर
वी नह। उदन न कर्यान अथ ए न वाय रुहा ठे माटेज ए अनियत स्थानक वे
एरी रीत पारीग गायाए करी वांदाणाना वाय क्हा आही बीजा वादणानो
हार मण्णे थया हव त्रीचा पडिस्मणाना हार कहे ठे

अथ प्रतिक्रमण हार त्रितीय प्रारज
तना आगमना प्रथम प्रतिक्रमण शब्दना व्युत्पत्ति अर्थ करे ठे - प्रतिप उपसर्ग
प्रतिहत अर्थनविषे प्रवृत्ते क्रमवद पादना विरूपनविषे प्रवृत्त एता नात्र - प्र
तेत-प्रतिहत अथरा प्रतिक्रमण एटन पात्रा करुनु एता समकथा अथरा पडिस्म
एते पडिस्मना कथिये मयमरूप नरुणयानु ज पातानु स्थानक त मुहीन बीजा
अमममरूप अथरा ना स्थानक न जनु तेन क्रमण रुठ ठे अन्न त अमयमरूप
अमममरूप अथरा ना पात्रा पाताना मयमरूप नरुणयाना स्थानक आगु तन
अमममरूप अथरा ना अन्न - मयमानानुत्पत्त स्थान, प्रमादम्य यगाज्ज न
अमममरूप अथरा ना प्रतिक्रमणमुच्यते ॥ नास्मा अर्थ - आग न - ज पाताना

સ્થાનકથી પર ઇટલે નિન્ન સ્થાન છે. ત્યાં પ્રમાદને વગ ચડને ગતઃ ઇટલે જવાયું
 ઠતાં ફરી ત્યાંથી જે પોતાના સ્થાનકે પાહું આવ્યું તેને પ્રતિક્રમણ કહેત્રે. હવે વી
 જી રીતે અર્થ કરે છે.— અથવા પ્રતિકૂજ ગમન જે ક્ષાયોપશમિક જાવથી ઔદ
 યિક જાવને વિષે જબું તેને પણ પ્રતિક્રમણ કહે છે. તથાપિ તેનો અર્થ તેજ
 છે પ્રતિકૂજ ગમનથી પ્રતિશ્ચ્ચનો સર્વત્ર વ્યાપ્તિ જાણવી. ઊર્લ્લચ પ્રતિ પ્રતિ પ્રવર્તન
 અથવા શુન ફલ જે મોક્ષ ફલદાયકનેવિષે નિઃશલ્ય ચતિને તે પ્રતિક્રમણ કહિ
 યે. એવી રીતે એ પ્રતિક્રમણ અતીત અનાગત અને વર્તમાન એ ત્રણે કાલવિષયક
 જાણી લેવું. અંહિ શિષ્ય પ્રશ્ન કરે છે કે, પ્રતિક્રમણ તો અતીત કાલને વિષેજ શુ
 ક છે એમ કહેવું છે. જેમકે — “અર્હ્યં પઠિકમામિ, પરુ પુત્રં સંવરેમિ, અણાગયં
 પચ્ચક્કામીતિ” આવો પ્રમાણ ઠતાં પ્રતિક્રમણને ત્રિકાલવિષયક કેમ પ્રતિપાદન
 કરોઠો તેનો ગુરુ ઉત્તર કહેત્રે.—અંહી પ્રતિક્રમણ શ્ચ્ચમાત્ર અશુનયોગયક્કોનિવૃત્તિ
 જાણવી. યજુક્તે “મિત્તિપ્પમિક્કમણં, તદ્દેવ અસ્તંજમે પમિક્કમણં; કસાયણ પ
 મિક્કમણં, જોગાણયં અપ્પ સંયાણં.” તેકારણ માટે પ્રતિક્રમણ ત્રણે કાલનેવિષે
 જાણી લેવું. જેમકે, પૂર્વકૃતપાપની નિંદા કરવી તે દારે અશુનયોગનો નિવૃત્તિરૂ
 પ અતીત વિષયનો પ્રતિક્રમણ જાણવો અને સંવર દારે કરી પ્રલુત્પન્ન વિષય
 ઇટલે વર્તમાન સમયે સંવર કહ્યુંત્રે તેવર્તમાન પ્રતિક્રમણ જાણવો અને પ્રત્યાલ્લાન
 દારે કરી ઇટલે પચ્ચક્કાણ લેવો તે અશુન યોગનિવર્તન પચ્ચક્કાણે અનાગત સમયનો
 પ્રતિક્રમણ જાણવું. ડ્યાદિ તે પ્રતિક્રમણ દૈવસિકાદિ ત્રેદોઁકરી પાંચપ્રકારે થાય
 છે.—દિવસના અંતનેવિષે દૈવસિક પ્રતિક્રમણ થાયત્રે. રાત્રના અંતે રાત્રિક પ્રતિક્ર
 મણ, પહ્ના અંતે પાહ્લીક પ્રતિક્રમણ, ચાર માસના અંતે ચાતુર્માસિક પ્રતિક્રમણ,
 અને સંવત્સરના અંતે સાંવત્સરિક પ્રતિક્રમણ થાયત્રે. દૈવસિક શ્ચ્ચની વ્યુત્પત્તિતો
 દિવસ સંધંધિયાય કણિ દૈવસિક ડ્યાદિ તેનેવિષે સ્થિત નર પણ વે પ્રકારના છે.
 એક ધ્રુવ ને વીજા અધ્રુવ. તેમાં જરત અને ઈરવત ક્ષેત્રોનેવિષે પ્રથમ અને ચરમ તી
 ર્થકરના સમયે વન્નેકાલે પ્રતિક્રમણ કરવું તેને ધ્રુવ કહિયે. અને મહાવિદેહ ક્ષેત્રને
 વિષે સદાકાલ તથા જરતાદિક દશ ક્ષેત્રનેવિષે મથ્યના વાવીશ તીર્થકરોના સમયે
 કોડ કારણને લીધે પ્રતિક્રમણ કરવું પણ અન્યદા ન કરવું તે અધ્રુવ કહેવાય છે.
 યદાહ.— “સપઠિક્કમણો ધમ્મે, પુરિમસ્સય પઠિમસ્સય જિણસ્સ; મઝમગાણ
 જિણાણં, કારણ જાણ પઠિક્કમણં.” પ્રતિક્રમણ વિધિ આવી રીતે છે.— પંચ વિદ્યા

चार गिष्ठ ६ हेतु मिह साहु सावगो वावि, पडिकमण सहगुरुणा गुरुविराह कुण
५ इकोवि " ते चिइवदण इत्यादिके करी कहेने -

हे प्रथम सध्याप्रतिक्रमण विधि देखामे ठे - मूल - चिइ वदण सुस्तगा,
पुत्तिअपमिजेह वदणा लोए, सुत्त वदण खामण, य वदण चरित्त उस्तगा ॥
१७३ दसणु नाणोसगो, सुयदेवय खित्त देवयाणच, पुत्तिअवदण थुइ तिय, स
कण्ठययोत्त देवसिथं ॥ १७५ ॥ अर्थ - तेमाप्रथम त्रसस्थावर प्राणीए करी रहि
त प्रेक्षित प्रमाजित गमनेविषे इरियावही पडिकम्मीने, चत्यवटन विधान करबु
पठे आचायादिकने समाश्रमणादिक देउने देवसिक अतिचारना चितननेअर्थे काउस
ग करे, पण काउसगमा बहु व्यापारवाला साधु जेटले एक गुण देवसिक अतिचार
घित्ते, तेउले तेथी वमणा अतिचार अत्प हिडक गुरु चितवे तेथी गुरु हलवेथी
घित्ते, त्यारपठी साधु गुरुनी समीपे काउसगमने उच्चार करे ते पालोने लोगस उक्को
पगरे जणीने पठोमुद्रपती पडिलेहिवी, त्यार पठी वादणो देबु पठी आजोपति एउले
आजोचन आजोउबु कायोत्सर्ग तथा चितित अतिचार गुरुने केवा पठी पडिकम
ण सूत्र जणुबु साधु ए पण पोते जणुबु अने श्रावकेपण पोते जणुबु त्यार पठी वा
दणो आपबु रामणेति एउले गुयादिकने रामणु करे ते प्रथम गुरुने खमावी पठी
अनुगमे बोना सर्व मोटाथोने खमावबु ज्यारे पचकाडि गण होय त्यारे त्रीनो खा
मणु करबु ते पचकमां जे मोटो होय तेने खमावबु एरी रीते प्रजातना प्रतिक्रमण
नेरिपे पण तदणु वदणयति एउले वांउणु देबु मूलमा (च) शब्द समुच्चय वा
चीउ ए गुरुना आश्रय करवाने अर्थे अजियाउण नामनुवांउणु कहेने पठी
आरिप्रातिचारनो काउसग करबो पठी दर्शन विद्युद्धिनिमित्ते तथा ज्ञानातिचार
सुद्धि निमित्ते काउसग करवा, त्यार पठी श्रुत समृद्धि निमित्ते श्रुत देवतानो का
योत्सर्ग करबो पठी स्तुति देवी अथवा वीजाए स्तुति देता शान्तजी त्यार पठी
सर्व बिद्रोनु निर्दजन करवाने अर्थे केउ देवतानो कायोत्सर्ग करबो ते समये
एक नमस्कारनु जितयन करीने स्तुति देवी अथवा वीजाए स्तुति देता शान्तजी.
मनमा चकार समुच्चय अर्थे ठे त्यार पठी नमस्कार करी वेशीने ' पुत्तिपति '
एउले मुद्रपतीका ए करी प्रत्युपेक्षण करबु, त्यार पठी मगजादि निमित्ते
वदणु देबु त्यार पठी इष्टानो अणुसहि एम जणीने नीचे वेशी एक गुरुनी
स्तुति जणुना उता प्रबुद्धमान स्मरे करीने प्रबुद्धमान एउले श्री महावीर स्वामीनो
प्रबुद्ध स्तुतियो जणुवी तदनुतर ' सकृत्पति ' एउले शकस्तव जणु, त्यार पठी या

चंति ' एटले स्तोत्र नणवुं. ल्यार पठी दिवसातिचारनी विमुद्दिने अर्थे कायोत्सर्ग करवो ते समये चार लोकस्य उद्योतकर कहेवां. एवुं गाथामां कवु नथी तो पण जाणी लेवुं ' देवसियंति ' एटले ए संध्या समये देवसिक प्रतिक्रमण जाणवुं. एट ले वे गाथा वने देवसी प्रतिक्रमणनी विधि कही. इति संध्या प्रतिक्रमण विधि.

हवे प्रजात प्रतिक्रमण विधि कहे ठे:- मूल:- मिह्वाउकड पणिवा, य दंडगं काउसग्ग तिअ करणं; पुत्तिअ वंदण आलो अ सुत्त वदणय खामणयं. ॥१७४॥ वंदणयं गाहा तिअ, पाढो ठम्मासि अस्त उस्तग्गो; पुत्तिअ वंदण नियमो, युइ तिअ चिय वंदणा राउं ॥ १७५ ॥ इउवि पढमे चरणो, दंसण सुद्धीय वीय उ स्तग्गो; सुअ नाणस्त तईउ. नवरं चिंतेइ तिअइमं॥१७६॥ तइय निसायइआरं, चिं तइ चरमंमि किंतवं काहं; ठम्मासा एग दिणा, इहाणिला पोरिसि नमोवा॥१७७॥

अर्थ:- नूमिकाने मस्तक लगानी, आखी रात्रना अतिचारनो मिह्वामि ड.क म दइने, प्रतीपाद दंमक नमोवुणं कहीने उस्तग्गतियके काउसग्ग त्रण करवा. पठी मुहपती पडिलेही, वांदणुं दइ, आलोअणुं आलोइ. प्रतिक्रमण संबंधी सूत्र गुणी, उना थइ, पठीवे वांदणा दइ, खामणुं करी वली वे वांदणा दइ. "आयरिय उवज्जा ए" इत्यादि त्रण गाथा कही पठी ठ मासी तप चिंतववा संबंधी काउसग्ग करवो. तेमां ठ मासी तपनी चिंतवना आवी रीते करवी:- श्री महावीरना तीर्थनेविपे उ ल्हपताथी ठ मासी तपवर्चे ठे. माटे हे जीव ए तप तूं करी शकजे के नही? एम पोताना अंतरमां चिंतवना करवी पठी जो ते तप पोताथी थइ शके नही तो वली चिंतवन करवुं के एक दिन ओठा ठ मासी तप थई शकजे? एम एक एक दिवस ओठो करतां ज्यारे ओगणत्रीश दिवस उठा थई रहे ल्यारे तेनो मास एक गणीने पांच मासी तपने विपे प्रथमनी पठे अंतर प्रश्न करवुं, पठी चोमासी, त्रीमासी, वेमासी अने एक मासी चितवना करवी. ते पण जो पोता थी वनी शकतुं होय नही तो तेमांथी एक एक दिवस उठो करतां तेर दिवस उ ठा करीने वली चिंतववुं के हवे चोत्रीसम तप करी शकाजे के नही? ते पण जो उरे नही तो वत्रीसम विपे चितववुं. एमयावत् पठी दग्गम, अछम, ठछ, चउठ, अने जेवट आंघिल सुधी आववुं. ल्यार पठी निवो एकासणुं पोरिसीनी अवविमुथी नी चिंतवना करवी. एम नवकारगी आदि जेटलुं करी शकाय ते पञ्चस्काण मनमां चितववुं. अने ते नमो अरिहताणं कहीने पालवुं ल्यार पठी मुहपती पडिलेही, वे वांदणा दइने, पञ्चस्काण करवां. पठी युअतिअ एटलेगोडलीए वेगीने गिलोई प्रसु

ચરુના ઉત્તર ગુણ શિક્ષાવ્રત છે હિસાદિકનો નિવૃત્તિરૂપે કરી મૂલ ગુણોનું પ્રત્યા
 ગ્ધ્યાનત્વ થાય છે, પ્રતિપદ્ધ નિવૃત્તિરૂપે કરી પિમવિશુદ્ધવાદિક થયે દિગ્વ્રતાદિ
 ઉત્તર ગુણુ પ્રત્યાગ્ધ્યાનત્વ થાય છે. ત્યા પોતે કરેલા પ્રત્યાગ્ધ્યાન કાલનેવિષે
 પ્રિય મદિત સમ્યક વપસુક ગુરુ વચનનો વચ્ચાર કરતા પ્રત્યાગ્ધ્યાન કરે છે
 તે પ્રત્યાગ્ધ્યાનનેવિષે ચતુર્નગી થાય છે - જેમ કે, પોતે પ્રત્યાગ્ધ્યાનનું સ્વરૂપ જાણ
 તો ઠતા જાણનારા ગુરુનોપાઝે કરે છે એ પ્રથમ જગ, ગુરુ જાણનારા હોય
 અને પોતે અજાણ ઠતા ગુરુનીપાઝે કરે તે દ્વિતીય જગ, શિષ્ય જાણ હોય અને
 ગુરુ અજાણ ઠતા તેની પાસે કરે તે તૃતીય જગ, અને ગુરુ તથા શિષ્ય વચ્ચે અ
 જાણ ઠતા ગુરુની પાસે કરે તે ચતુર્થ જગ જાણથી એ ચાર જગ પોતાના મને
 પર્યાપ્તિ કયા નથી પણ સિદ્ધાંતનેવિષે કહેતા છે. યદાહ - "જાણ્યો જાણ
 મગાસે જાણ્યો અજાણ મગાસે અજાણ્યો જાણ મગાસે અજાણ્યો અજાણ
 મ મગાસે ડ્યાદિ" તેમા પ્રથમ જગ શુદ્ધ છે કેમકે વચ્ચે જાણપણ છે. બીજો
 જગ પણ શુદ્ધ છે. કેમકે, ગુરુ જાણનાર અને શિષ્ય અજાણ ઠતા તેને સહેપૈયો
 ઘોષ કરી પ્રત્યાગ્ધ્યાન કરાવે છે અન્યથા અશુદ્ધ છે ત્રીજો જગ જો પણ અશુ
 દ્ધ છે, પરંતુ એ પણ તથાવિધ ગુરુની અપ્રાપ્તિ ઠતા ગુરુના વહુ માનેકરી ગુરુસત્ત
 થી પિતા, વિઠ્ઠલ, વધુ, મામા, અને શિષ્યાદિ બીજાપણ કોઈ સાક્ષી કરીને જ્યારે
 પ્રત્યાગ્ધ્યાન કરે છે ત્યારે શુદ્ધ છે ચોથો જગ અશુદ્ધ છે ॥ ૧૮૭ ॥ ૧૮૮ ॥

અ. ઉત્તર ગુણ પ્રત્યાગ્ધ્યાન પ્રતિદિન વપમાગિત્યેકરી કહેવાય છે - તે પચ્ચસ
 ણના દશ પ્રકાર છે તે કહે છે - પહેલાં જાણી પચ્ચકાણ, બીજાં અતીત પચ્ચકાણ,
 ત્રીજાં કાટિ સદિત પચ્ચકાણ, ચાથાં નિયત્રિત પચ્ચકાણ પાંચમો સાગાર પચ્ચકા
 ણ ઠતાં પિંગતાગાર પચ્ચકાણ, સાતમો પરિમાણરૂત પચ્ચકાણ, આઠમો નિર્વિશેષ
 પચ્ચકાણ નવમો માલેત પચ્ચકાણ, અને દશમો અદ્યા પચ્ચકાણ છે તેમા નવમો
 સાતેત પચ્ચકાણ આવપ્રકાર છે અને દશમો અદ્યા પચ્ચકાણ દશ પ્રકારે છે.

મૂજ - હાહી પહોમવણા, ડનઠ ન તમો હવેજ કાઠમે, ગુરુ મણ ગિલાણ
 નિગમ, તમસ્મિ કહ્વા વજતેણ ॥ ૧૮૯ ॥ અથ ચિતિથ્ય પુર્વે જો, કુણડ તવન
 યજામપ વિનિ, તમડકર્નતે ણે, વ હેવણાતય ડજ વઠ ॥ ૧૯૦ ॥ અર્થ - પ્રથ
 મ જારિ પશારાણુ વળન કરે છે - ગુરુ ઇટલે આચાર્યાંદિ, મણ ઇટલે સાધુના
 મમ્મદ, જ્ઞાન ઇટલે રોમે કરીને પ્રસિત શિષ્ય, અચ્ચજન જાત ઇટલે નાના ચનાર
 અને તપમ્મી ઇટલે ડનઠ તપના કરનાગ ઇટ સપધી જે કાર્યે વિશ્રામણાદિક મા

वे तेणे आकुल व्याप्त पणाची मारुं मन व्याकुल थवाची पर्युषणादिक पर्वना
दिवसे अष्टम्यादिक तप जो थड शकतो नही तो मने एलाजनी हाणी थडे इयंचिंति
०० एवो चितवीने जे कोई ते पर्व आव्यानी पहेलांज ए तप करवा विपे गुरुनी
गजे पञ्चस्काण लडने नावि शुन कार्यनी सिद्धि करी लेवाना हेतुथी जे तप करेते
न अनागत नावी तप तीर्थकरादिक कहे ठे. ए पहेलो नावी पञ्चस्काण जाणवो.
हवे बीजो अतीत पञ्चस्काण देखामे ठे:- अनागत नावी तपनी पठे पूर्वोक्त कार
गोने लीधे पर्युषणादि पर्वने दिवसे जो तप थड शक्यो न होय तो ते पर्व गया पठी
सहित तप करवो तेने अतिक्रान्त अतीत तप कहे ठे. ॥ १७६ ॥ १७० ॥

मूल - गोसे अप्रचर्त, ज काउ त कुणऽ बीअ गोसेवि; इअ कोडी डुगमिल
रो. कोडी सहियंति नामेणं. ॥ १७१ ॥ अर्थ:- हवे बीजा कोटि सहित पञ्चस्का
णतुं स्वरूप कहे ठे - प्रजातना समये अनक्तार्थ एटले उपवास करीने एमज
आंविज, नीवी, एकासणुं, अने एकलगाणो प्रमुख व्रत करीने वली बीजा दिव
शर्मा प्रजातने समये गत दिवशनी पठेज व्रतनो आरज करवो त्यारे गतदिवशना
प्रजात समयथी व्रतनो आरंज थयो ने वर्त्तमान दिवशना प्रजात समयमां अंत
थयो कहेवाय. ते पूर्व व्रतना अंतने समये पूर्वनी पठेज वली बीजा व्रतनो
आरंज करवो एम एक पठी एक शुंखलावऽ एकनो आरंज अने बीजानो अंत
एवा कोटिक्रम वडे जे तप करवो तेने कोटि सहित पञ्चस्काण कहे ठे. ॥ १७१ ॥

मूल - हिंछेण गिलाणेणव, अमुग तवो मुगटिणंमि नियमेण; कायवोत्ति निअं
टिअ, पञ्चस्काणं जिणाविति. ॥ १७२ ॥ अर्थ:- नियंत्रित पञ्चस्काण कहेठे:- हिंछे
ण एटले निरोगता ठते अथवा गिलाणेणके० सरोगीठते पण चिंतवेजे अमुक दिवसे
अमुक ठठ अष्टमादिक तप मारे जरूर करवो एवा नियमेण के० निश्चय वडे जे
तप करवो तेने त्रिलोकनाजाण जगवत नियंत्रितनामे चोथो पञ्चस्काण कहेठे. १७२

अवतरण:- ए तप कया कालेहत्तो ते देखामे ठे. मूल:- चोदस पुव्विसु जिण
कप्पिएसु पढमंमि चेव संघयणे; एववोच्चिन्नं चिय, थेरावि तया करे सीय. ॥
१७३ ॥ अर्थ:- चौद पूर्वना धरनार अने जिनकल्पीनेविपे वली प्रथम वज्ररूपज
नाराच संघयणनेविपे एतप विवेढ गयोपण ए तपने तेकाले स्थविरकल्पी करता हत्ता.

अवतरण - सागार नामे तप अथवा पञ्चस्काण कहे ठे. मूल:- महत्तरयागा
राऽ, आगारेहिं जुअंतु सागारं; आगार विरहियं पुण, जणिय मणागार नामंतु.
॥ १७४ ॥ अर्थ:- महत्तरागारेणं इत्यादिक आगारे करी सहित होय तेने सागार

તપ યને એ આગારે કરીરહિત હોય તે યનાગાર નામે તપ એવી રીતે થી.
 યને ગણપ્રસાદિકે કસુઝે એ પાત્રમો આગાર ને ઠલો યનાગાર પચ્ચરકાણ કહે
 યાંદી કોડે આગકા કરેકે “અન્નઘણા યોગેણ, મહત્સાગારેણ” એમુકી
 ગદિ આગારેકરી રહિત યનાગાર કહેવાનું કારણ શુ તેનો ઉત્તર યાવી રી
 મૂઝ - કિતુ યણા યોગાડહ, સહસાગારેયહુત્રિ યણિયવા, જેણતિણાડ
 ક્કા, મુદમિ નિતિરિક્ક વારુહિ ॥ ૧૯૫ ॥ ડય કય આગારહુગવિ, મેત ૪
 રદિઅમણાગાર, હુત્રિક પિતિ કતાર ગાદ રોગાડ એકુક્કા ॥ ૧૯૬ ॥ યર્ય
 નાનાગ ણટલે યોના હોય યયવા જેની સ્મરણશક્તિ યોવી હોય તેથી પચર
 નું સ્મરણ રહે નહી તે યને ડહા સહસાતુકારેકરી મુયમા તુણાદિ યાલે, ય
 પાતાની મેલે કાંડ પદાર્થ મુયમા પડે. તેનો શો ઉપાય થાય ? ડયકય કે ૦ ૧
 ણયરી ૦ ૧ યાગાર કયા તતા પણ યનાગાર કહેવાયઝે તે યનાગાર કયા કર
 તે કહેઝે - હુત્રિક, ણટલે યા હુકાઝ પડયો હોય યનેફિરતા પણ વૃત્તિ મન
 નહોય તે હુત્રિક યને વૃત્તિકાતાર તે વૃત્તિકહેતા વચ્ચુ ણટલે જેણેકરી શરીર
 નિર્ગાદ યાલે તે વૃત્તિનિક્કા પ્રમુત તે રિપયક કાતાર યા હોય તેને વૃત્તિ કાતા
 રહેઝે જેમ યટયોમાનિક્કા મલે નહી તેમજ સિણવદયાદિ ગામમા યદાતા
 યાદાણા પ્રમુત હોય તેથી, યયગ શાસનના ઠયો હોય તેના યાકોણ પણાનેલીરે
 નિક્કા ન મલે ત ઉચાણે પની કોડ મોટો રોગ થયો હોય તે મટાડવા શાલ કાડ
 યદાણ જાતુ પદ યાદિ શદ્દરમે કાનાર તે કેસરી સિદ્ધની આપવાવહે કરવુ પડે તે
 મુન - ડનોદિગ રાનેદિગ, યરેદિ નિક્કાદિ યદર વહેદિ, જો જનપરિવાય
 રોડ પરિમાણરમેશ્વ ॥ ૧૯૭ ॥ યર્ય - યાતની સત્ત્યા કરી કાલીયાતી સ
 ત્ત્યા કરી યયગ યગની સત્ત્યાપે કરી સદેષ નિક્કા તે મત્તુદાદિક તણ કરી
 યયગ ડયતે દુર, ઉદન મુગ, પ્રમુત તેણે કરીને જે કાંડ યોય આહારના પરિ
 મ્યાગ રો, નને પરિમાણ રુત સાતમા પચરકાણ કહે ઝે ॥ ૧૯૭ ॥
 મુન - નવ યતણ સવ, ય પાણગ યાડમવિ મહંપિ, યોનિરડ યાડમપિહુ, સહ
 ૫ નિરવમેનન ॥ ૧૯૮ ॥ યર્ય - યસણ શદ્દના યર્ય સસ્થતમા યશન થાય ઝે એ
 ગદ્દ યગ યાતુ માયી થયો ઝે ૦ યાતુ યોજનને યર્ય રતે ઝે યર્યતે ણટલે ને
 યમો યે તે યગન ઝે પાણગ શદ્દના સસ્થતમા યાનરુ થાય ઝે ૦ શદ્દની મ
 ન રતુ પા ઝે ત યોગની કિયાને યર્ય રપગય ઝે તેનુ રુપ યાન થાય ઝે તેન
 રુપિ તે યાનર યાડમનો સસ્થતમા યાદિમ શદ્દ ઝે. એની મૂઝ યાતુ યાન ૪

खावाने अर्थें वपराय ठे तेनुं रूप खादिम थाय ठे अने स्वाद (पर्व) ए धातु आस्वादने अर्थें वपराय ठे तेनुरूप स्वादिम थायठे हवे समयजापायें जे निरुक्ति तेणे करीव्युत्पत्ति दर्शवि ठे. आशु एटले उतावलपणे, नूखने उपशमावाने अर्थें अग्न शब्द ठे. प्राणेंडियादि दशने तृप्तिकार पणे वत्तें तैपान शब्दनो अर्थें जाणवो. ख शब्द आकाशवाची ठे तेथी मुखना पोलाणने ते रूपे करी तेमां वस्तु खवाय ठे तेने खादिम कहे ठे. अने रसादिक स्वाद वडे स्वादयति स्वादरूपी गुणवालो जे पदार्थ तेने स्वादिम कहे ठे. एवी रीते जे ए अर्थें देखाडयो ते यद्यपि एकार्थिक ठे, तोपण जे तथाविध ज्ञानथी रहित वाल ठे तेने सुखाववोधने अर्थें अने विवक्षित इय्यनी सुखे परिहरणादिने अर्थें एनेद कल्पना देखाडीठे. एवाउक्त प्रकारना अगनादिक सर्वनुं जे वोसिरवुं तेने निरविज्ञोप नामे आठमो पञ्चस्काण कहेठे.

मूल:-केयंगिहंति सहते, ए जेउतेसिं इमंतिसाकेयं; अह्वा केयं चिंधं, सकेय मे वाहु साकेयं ॥ १ एण ॥ अर्थ:-केत शब्दनो अर्थें घर थायठे तेणे करीने जे सहित होय ते ग्रहस्थ जाणवो ए साकेत अथवा केत शब्दनो अर्थें चिन्ह पण थायठे. एटले अंगुठादि चिन्ह प्रमुख सहित जे होय तेने साकेत सचिन्ह कहेठे.

अवतरण:-ए नवमो साकेत पञ्चस्काण आठ प्रकारे थायठे ते कहेठे. मूल:-अंगुष्ठि सुष्ठि गंति, घरसेउस्तास यिवुग जोऽके; पञ्चस्काण विचाले, किञ्चमिण मज्जिगहे सुविंयं ॥ १२० ॥ अर्थ:-अंगुष्ठादि आठ पञ्चस्काण एवी रीते करवा ते पञ्चस्काणने विचाले थाय एटले कोऽके पोरति प्रमुख पञ्चस्काण कीधो ठतां ते पोरिसिनोका ल पूरो थऽ रह्या पठी मनमा कल्पना थाय के मारे अमुक एक काम करवुं ठे ते काम करीने पठी जमीश त्यांशुधी वली साकेतक पञ्चस्काण करुं तो सारु एम विचारी पहेजो “अंगुष्ठसहियं पञ्चस्कामि” एटले ज्यांसुधी मूठमां आंगोठो राखुं त्यासुधी पञ्चस्काणनी शीमाथऽ. एमज बीजो मूठ बांधवी तेने मूठसहियंपञ्चस्कामी बीजो गांठ बांधवी ते गांठसहियं पञ्चस्कामि चौथो घरसहियं पञ्चस्कामि पांचमो सेउपरसेउ एटले आंगनो परसेवो ते ज्यांसुधी परसेवानो विंडु नीकले त्यांसुधी ते सेउसहियपञ्चस्कामि ठाणे थासोव्हास एटले उस्ताससहियं पञ्चस्कामि. सातमो यिवुग एटले पाणीनो पपोटो ते सहित, एटले यिवुग सहियं पञ्चस्कामि; आठमो जोऽ एटले टीवा प्रमुखनी ज्योति सहित, ते जोऽ सहियं पञ्चस्कामि; ए आठ प्रकारनो नवमो साकेत पञ्चस्काण कहेवायठे. ए पञ्चस्काण जेम प

પ્રવચનસારોદ્ધાર.

ચાકાણ વિચાલે થાય છે તેમ અનિગ્રહનેવિપે પણ થાય છે અને જ્યાં શુધી શુભ માંમંત્રીમા થાવે નહીં ત્યાં લગે સાધુને પણ એપચ્ચકાણ થાય છે ॥૨૦૦॥

હવે દશમો અધ્યાપચ્ચકાણ કહેવે - મૂલ - અધ્યાકાલો તસ્તપ, પમાણ મહત્તુ જ નવે તમિહ, અધ્યા પચ્ચકાણ, દસમતુ પુણ શ્મ નણિઅ ॥૨૦૧॥ અર્થ - અધ્યા શ્મ વહે કાલ જાણવો તેનો જે પ્રમાણ મુહૂર્ત, પ્રહર, પ્રમુખ ઉપચારથી જાણી લેવું એટલે દશમો કાલ દર્શક અધ્યા પચ્ચકાણ તીર્થકર ગણધરે કહ્યો છે ॥ ૨૦૧ ॥

એ પચ્ચકાણનો ચાલના પૂર્વક જયન્ય કાલમાન કહેવે મૂલ - અધ્યા પચ્ચકાણ, એયતુ જડ વિનેવ કાલતુ, તહ વિજહન્નો કાજો, મુ દુત મિત્તો મુણેયવો ॥ ૨૦૨ ॥ અર્થ - અધ્યા પ્રત્યાખ્યાન એયતુ કે ૦ એ ચયપિ ચલુ તથાપિ કાલ માન કહ્યો નથી તોપણ જયન્યે મુહૂર્ત માત્ર જાણવો ॥૨૦૨॥

હવે અધ્યા પચ્ચકાણના દશ જેદ દેખાવે છે - મૂલ - નવકાર પોરિસી, પુ રિમદુકાસણેગણેય, આપવિલ અનતઠે, ચરિમેય અનિગ્રહે વિગડે ॥ ૨૦૩ ॥ અર્થ - નવકારસી, પોરિસી, પુરિમદુ, એકાસણો, એકલગણો, આવિલ, વપ યાસ, દિવસચરિમ અથવા નવચરિમ, અનિગ્રહ, અને વિગડે, એ દશ નામને

હવે નોકારસી પ્રમુખ દશ પચ્ચકાણની આગાર સત્ત્વા કહે છે - મૂલ - દોવે ય નમુકારો, આગાર ઠવ પોરિસીએઠ, સત્તેવય પુરિમદુ, એકાસણમિ અષ્ટે ॥૨૦૪॥ સત્તેગણાસત્ત, અષ્ટેય અવિલમિ આગાર, પચેવય અ પ્તઠે, ઠ પ્પાણે પરિમ ચત્તારિ ॥ ૨૦૫ ॥ પચ ચરો અનિગ્રહિ, નિઘીએ અઠ નવય આગાર, અપ્પાઠરણે પચઠ, હવતિ સેસેસુ ચત્તારિ ॥ ૨૦૬ ॥ અર્થ - પ્રથમ 'નોકારસી

‘પોરિસી જગપરિહારાયે’ અન્નઘણાનોગણ, અને સહસાગારેણ, એ વે આગાર જાણવા સામોદેણ, સાદુવયણેણ, અને સહસમાદિવતિયાગારેણ, એ ઠ આગાર છે સા ટ પાસી જગપરિહારાયે પણ એજ ઠ આગાર જાણી લેવા પુરિમદુનેવિપે વપન દણ્ડી અવહુનેમિપેણ પોરિસી અથવા સાદ પોરસી જગપરિહારાયે કહેજા ઠ આગાર જશે તેઆમા મહત્તરાગાર મેલવીને સાત આગાર સમજી લેવા એક માણ જગપરિહારાયે અન્નઘણાનોગણ, સહસાગારેણ, સાગારિઆગારેણ, આઠ અપ્પસારેણ, એ અઠ્ઠણેણ, પારિગવણીઆગારેણ, મહત્તરાગારેણ, અને સહમ માદિવન્નિઆગારેણ, એ આઠ આગાર છે અને વેઆસણ જગપરિહારાયે પણ એ આઠ આગાર જાણવા એકજગણાજગપરિહારાયે પણ આવટણ પમા

ણં વિના વાકીના સાત આગાર એકાસણાનીપઠે જાણવા. આંબિલ જંગપરિહારાથે
અન્નઘણાનોગેણં, સહસાગારેણં, લેવાલેવેણં, ગિહ્વસંસઠેણં. ડલિતવિવેગેણં, પારિ
ઠાવણીયાગારેણં. મહત્તરાગારેણં, અને સવસમાહિવતિયાગારેણં એ આઠ આગાર ઠે.
ઉપવાસ જંગપરિહારાથે અન્નઘણાનોગેણં, સહસાગારેણં, પારિઠાવણીયાગારેણં,
મહત્તરાગારેણં, અને સવસમાહિવતિયાગારેણં, એપાંચ આગારઠે. પાણીજંગપરિહારા
થે, લેવેણવા, અલેવેણવા, અઘેણવા, વહલેણવા, સતિઘેણવા, અને અસિઘેણવા.
એ ઠ આગારઠે. દિવસ ચરિમ જંગપરિહારાથે" અન્નઘણા નોગેણં, સહસાગારેણં. મ
હત્તરાગારેણં, અને સવસમાહિવતિયાગારેણં એ ચાર આગારઠે. વલી જવચર્મિ જંગપરિ
હારાથે મહત્તરાગાર, તથા સવસમાહિવતિયાગાર એ વત્તેનું કોડ કામ નથી એમ જો
તે જાણે તો અન્નઘણાનોગેણં. અને સહસાગારેણં એ વે ઠતાં પણ તે નિરાગાર
ઠે. અન્નિગ્રહ પચ્ચક્ષાણ જંગપરિહારાથે" દિવસ ચર્મિનેવિપે કહેલા ચાર આગાર
જાણી લેવા. ઇચ્છ, ક્લેષ, કાલ, તથા જાવ એ ચાર પ્રકારે અન્નિગ્રહ થાય તે તેને
વિપે પૂર્વોક્ત ચાર આગાર કહ્યા ઠે તે વલી કોડક સ્થાને પાંચ પણ કહ્યા ઠે.
નીવીનેવિપે, આંબિલ પચ્ચક્ષાણમાં કહેલા આઠ આગાર હડને તેમાં પદુચ્ચમક્ષિણ
ઝમેરવો એટલે નવ થાય ઠે. અને કેટલાક આઠ પણ કહે ઠે. નીવી ગચ્છનો યુ
ત્પત્તિ સહિત અર્થ કહે ઠે - એનો મૂલ શબ્દ સંસ્કૃતમાં નિર્વિગતિક ઠે. એમાં નિઃ
ઉપસર્ગ ઠે અને વિઠતિક પદઠે. નિ. ઉપસર્ગે અજાવ દેવાદે ઠે અને વિઠતિક એ
ટલે ચિત્તને વિકાર કરનાર. તે વિઠતિ નિર્ગત યડ એટલે વિઠતિ નટી તેથી નિર્વિ
ઠતિસિદ્ધ થયું. અથવા મૂલ સંસ્કૃત શબ્દ નિર્વિગતિક ઠે. એમાં પણ પ્રથમની પઠે
નિઃઉપસર્ગે અજાવ વાચી અને વિગતિક શબ્દ વડે પાકુડ ગતિનું નિર્ગતન મિદ્ધ થાય
ઠે. એટલે જે કરવાથી પ્રાણીની નગ્ગી ગતિ નિવૃત્ત થાય ઠે. માટે એનું નામ નિર્ગતિ
ક કહિયે એને આઠ અને નવ આગારનો કારણ તે નવણી ડંગાદિમ એ ગાથાયેરગી
આગજ કહેમે અપ્રાવરણાનિગ્રહનેવિપે પૂર્વોક્ત ઇચ્છાદિ અન્નિગ્રહ પચ્ચક્ષાણમાં કહેલા
ચાર આગાર હડને અને તેઓમાં પાંચમો ઓજવદાગારેણં એ આગાર ઝમેરવો, એ આગાર
શાયક પ્રમુચ્ચના આવવાથી ઓજ પઠે લેતાં પણ જંગ થાય નટી એ આગાર રીજે આને
પાંચ આગાર જાણવાઅન્યથા ઓજ નવે અન્નિગ્રહનેવિપે ચાર આગાર જાણવા.

નીવી પચ્ચક્ષાણનેવિપે આઠ આગાર પણ કહ્યા ઠે ને નવ આગાર પણ કહ્યા
ઠે તેનું કારણ છું? તે કહે ઠે - મૂલ - નવણી આંગાદિમગ, અદ્ય દત્તિ વિગિ
અ પય શુદ્ધેચ્ચ; નવ આગારાણિ, મેન દવાગંચ અદ્યે. ॥ ૨૨૨ ॥ અર્થ. - નવ

નીત એલે માલ્લ, યોગા હિમ્મ કહેતાપકવાન અઢ્ય ટહી એલે કઠીણ મહા
 વધિ પિશિત એલે માલ, ધૂત, તથા ગોલ પ્રસિદ્ધ ટે એટલી નયનીનાદિ અઢ્ય
 વિગયનેવિપે નવ આગારઁ જેનો ઝક્ષિત એલે વિવેક કરી સક્રિયે કે જેતું મૂન
 કારણ ઇચ્છ્ય જુઝ ઘતા પતી પરિણામથી રૂપાતર થયુ ટે અને એ વિપયમા અઢ્ય
 કહ્યુ ટે એવા પદાર્થનેવિપે નવ આગાર થાય ટે અને વાકી જેનો વિવેક કરી સ
 કીયેનહી તેનેવિપે આઠ આગાર થાય ટે ॥ ૨૦૦ ॥

પૂવે “સર્વે અસણ સર્વ ચ પાણમ” એ ગાથામા ચાર અસનાદિ કહ્યા ટે તેવું
 નુ વિવેચન કરીને દેસાહે ટે - મૂલ - અસણ ડંબળ સત્તુગ, મુગ્ગ જગારાઽ સ્વક
 ગ વિહીય સ્ત્રીરાઽ સ્ત્રણાઈ મમ્મ પ્પનિઽ ડંબિય ॥ ૨૦૦ ॥ અર્થ - અસણ એ
 લે ચાવલાદિક ધાન સવલુ સમજલુ, સાતુ, મૂગ, પ્રમુખની જગારાઽ એલે રાવ થ
 થવા પેજ બનાવે ટે તે સ્વક્ષ્મ વિધિ એલે શાજા, મામા, મોદક, સ્ત્રાની, પંક,
 લાપસી, અને સાકલી પ્રમુખ સમસ્ત પકવાનની જાતિ જાણવી અને ફીર એલે
 દૂધ આદિ શબ્દ વહે દહી, ધૂત, ઘાસ, તીમણ રસાલાદિક મેવા જાણવા વની
 સૂરણ પ્રસિદ્ધ ટે આદિ શબ્દ આધુ પ્રમુખ સગલી વનસ્પતિના સાલણાનો પરિવ
 જાણવો વલી મામા પ્રનૂતિ પ્રનૂતિના મહણવમે રોટી કૂલિર, ડહર ઇત્યાદિ સમ
 જી લેવા એ સર્વે પદાર્થને અસણ જાણવો ॥ ૨૦૦ ॥

હવે પાનક કહે ટે મૂલ - પાણ સોવીરજવો, દગાઽ ચિત્ત સુરાઽય ચેવ, યા
 ઝકાઽ સર્વો, કક્કઢગજલાઽય તહા ॥ ૨૦૧ ॥ અર્થ - પાન એલે પાનક પદાર્થ
 સોવીર એલે કાઝી, યવોદિકાદિ એલે યવાદિક ધાનનો ધોવણ આદિ શબ્દ
 કરી ગોધૂમ, ચોલા, તથા કોડવાદિકનુ ધોવણનો પાણી ચિત્ર એલે નાના પ્રક
 રનો સુરાટિ સર્વરી પ્રવાહી પદાર્થ અહી પણ આદિ શબ્દ વહે સરકો લેવો યા
 ઝકાઽ અપકાપના જેટલા જેદ કહ્યા ટે નોમતરિક્ક ઇત્યાદિ સમસ્ત જાણવા
 તેમ કક્કમ્મ એલે કાકડી સ્વલુજા પ્રમુખમાથી જે પાણી નીકલે ટે તે જાણુ
 આદિ શબ્દવમે સ્વજૂર, ડાહુ, નાલીયર, પ્રમુખની આવીજવાળી ઇત્યાદિ જાણવા ૨૦૧

હવે સ્વાદિમ કહે ટે - મૂલ - નતોસ દતાઈ, સ્વકૂરગનાલિકેર દસ્કાઈ, કક્કઢ
 અવઢ ફણસાઽ વઢુવિહ સ્વાઽમ નેય, ॥ ૨૦૨ ॥ અર્થ - નતોપ એલે જૂજેજા ચણા,
 ગોધૂમ, અને જવ અને દતાઈ એલે દાતોને હિતૂંવાલ્ય ગુઢાદિ આદિશબ્દવન ના
 રોતી, શાન, અને શાકર એમજ સર્વે જાતની સુલહી અથવા દતાદિ દંશવિશેષ
 પ્રસિદ્ધ ગુણે કરી સસ્કારયુક્ત દત્ત પવનાદિક તેમજ નાલિયર, સ્વજૂર, ડાહુ આદિ

दे अखोम वगेरे जाणवा. तेमज फल विज्ञेय ककड एटले काकडी, आंवा. फ
स. आदि शब्दे करी केला प्रमुख सर्व फल लेवा, एवी रीते बहु विद्के० अनेक
कारे खादिम जाणीलेवुं. ॥ २१० ॥

हवे खादिम कहे ठे:- मूल:- दंतवणं तंबोलं, चित्तं तुलसी कुहेडगार्ड्यं;
हु पिप्पलि सुंमार्ड, अणोगहा साऽमं नेयं. २११ अर्थ:- दंतवणं एटले जेणेकरि
तनी शुद्धि याय ठे एवी वावल प्रमुखनी दाल ते प्रसिद्ध ठे. तांबोल एटले
गवेजिना पान अने शोपारी प्रमुख चित्रके० अनेक प्रकारना यायठे ते. तुलसी
कुहेडक एक जाततुं फल विज्ञेय आदि शब्दे करी जीरो: वरेआली. लेवा, महुके० मधु,
परी, सूत आदि शब्द वडे गुल मरचां, अजमोद, हरमे, वहेडा अने आमला तथा
नेकटु चांदादि सर्वेलेवा. एम अनेगहाके० अनेक प्रकारे खादिम पदार्थ जाणवा.

हवे असनादिमां जे विगड जेमां आवे ठे ते देखाडे ठे:- मूल:- पाणम्मि स
विगड. खाऽम पक्कन्न अंसउं नणिउं; साऽम गुलमहु विगड, तेमाउं सत्त अस
मि. २१२ अर्थ:- पानक पदार्थोमां मदिराविगड कलु ठे. खादिमनेविपे पक्कन्न
अंसउं के० पकवानांश विगड कल्याणे. खादिमनेविपे मधु, अने गुलादिपदार्थ विगड
याय ठे. वाकी सात विगड असणंमिके० धान्यमां जाणवा. नवरंके० एटलो वि
गड जे सरउंमद खादिमगुलनेविपे तलेजा गुदरनो अवयव जाणवो. ॥ २१२ ॥

हवे ठ प्रकारनी शुद्धि कहे ठे:- मूल अनुष्टुप् ठंड:- फासिथं पालिथं चैव
मोहिथं तीरथं तद्वा; किन्तिथं माराहिय चैव, जड्जा परि सम्मिउं. ॥ २१३ ॥
अर्थ:- स्पर्श कथं. पायुं, गोधुं. निश्च तीथं, तेमज कीर्त्युं, आराध्युं, वली आ
र कथं एवा पञ्चकाणविपे विज्ञेय जड्जा के० यत्न करवा ॥ २१३ ॥

एवा पञ्चकाणने विपे नाम मात्र कहीने हवे गाथाए करीने व्याख्यान करेठे:
मूल:- उच्चिण काले विहिणा, पत्तंजं फासिथं तयं नणिणं; तद् पाजिथं च
असड. सुम्मं उव्वओग पडियरिणं ॥ २१४ ॥ अर्थ:- साधु अथवा श्रावकना पञ्चका
णनो अर्थ कहेठे:- समस्त प्रकारे जाणतो ठतां सूर्यउदय यथानी पहेजां पोतानी
साखे चैत्यस्थापना चार्यनी समक्रे. पोताना विवक्षित पञ्चखाणनो अंगीकार करीने
मठी चारित्र पात्र गीतार्थ गुरुने समीपे विधि वडे कृतकर्म बांदणु करीने विनये करी
रागादि रहित उपयुक्त यथा यत्नो अंजली वंद्य करीने जीणे अवाजे गुरुना वचन
पठे जेवारे उचगे तने फासिथं कहेठे. तेमज पाजित एटले असड कहेतां वारंवार
तेज पञ्चखाणनो उपयोग चितवा. तेणेकरि सहित करीनाजवो ते पाजित जाणवो.

मूल - महु पुग्गल रसयाण, अ-अंगुलय तु होइ ससठ, गुल पोग्गल नवणीए, अ-अमलय तु ससठ ॥ २१४ ॥ अर्थ - मधु मांस अने माखणनो रस एनो अ-अंश आ गलानो प्रमाण कह्यो ठे तेठलु लीयाथी निविगइ थाय अने उपरात विगइ जाणतु अने गोल पोग्गल के ० मास नवनीत एटले माखण, तथा अ-अमलके ० खारी जानतु मोर अथवा पीजु ए वस्तु उ जेटली निविगइ पदार्थोंमा मले ते विगइ थायठे ॥ २१४ ॥

मूल - विगई विगइयाणिय अणतकायाण वळ्ळवसूणि, दस तीस व चीस, बावीस सुणेह वनेमि ॥ २१५ ॥ अर्थ - विगई ए दश ठे, अने विगइगत एटले विगयथी नीपना निविगइया ते ठ नह्य विगयना त्रीशठे, अणत काय वत्रेम ठे, अने वर्ज्य वस्तु जे अणद्वय ते बात्रीश ठे ए सर्व सविस्तर हुं कहु तु ते तमे शाननो ए गायामां “ सुणेह ” ए आज्ञावाचक शब्द कहेवाथी जे पोतानी सावे शाननवा ने नय्य जीरो आवे तेनेज धर्म शनलावयो अने बीजा जे साजजवा न आवे ते ने कहिये नही यडक्त - अणुवच्छिस्त धम्म, साहु कहिळाइ सुहुविपिअस्त विगय होइ सुहु, विळा अग्नि धम तस्त, ए गायामा अनुपस्थित एटले जे सावे थाया नथी ते जाणवो वाकीनो अर्थ मुज्ज ठे यत सुवा जाणइ कळाण, सुवा जाणइ पावग, वज्ज जाणइ सुवा, ज ठेय तं समायेर ॥ अर्थ सुगम जाणवो २१५

हरे दश विगईना विरुतिनेद कहेठे - मूल - डुइ दहि तेज नवणिय, धप, गुड महु मम मळ पक्क, पण चउ चउ चउ चउ डुग, तिग तिग डुग एण पडिनिन्न ॥ २१६ ॥ अर्थ - दूध, दही, तेज, माखण, घी, गाज, मधु, मास, मद्य, अने पकवान्न ए दश नाम विगयना ठे एमा पांच दूधना, चार दहीना, चार तेलना, चार माखणना, चार घृतना, वे गोलना, त्रण मधुना, त्रण मासना वे मयना, एक पकवान्ननो, एम एकेकना जेद थाय ठे ॥ २१६ ॥

विरुति गत निविगया देखाटे ठे - मूल - दत्त हया विगइय विगई पुण तेण तं ह्य दध, उरुरिए तत्तमिउ, उक्कि दध इम अत्ते ॥ २१७ ॥ अर्थ - “ दध एटले कजमगाली तंडुजादिक, तेणे करीने निविगय करेली जे क्षीरादिक, तेने “ विगइ गय ” एटले विरुतिगत कहे ठे तेण के ० ते कारण माटे चोगवा प्रहु रखने दूधप्रमुखतु जे रूपांतर थाय ठे ते इय कहेवाय पण विगई कहेवाय नही ए माटेज नीमीना पञ्चकाण करनारा जे ठे तेने क्या क्या काई काई कटपे ठे तम रजी “ उरुरिये ” एटले रसोई करवाना ठामढामाथी पूमी वगैरे जे तजी कहा डीए ठेए मतजव के शजगता चूलाउपर घी घालीने चढावेलु ठामहु अग्नि बडे तम

या पत्नी तेमां घट्टुं आदि धान्यनो लोट घाली तेनी जे रशोई थाय ठे तेने उत्कृष्ट इव्य
 एणवुं. एटले ते विकृतिगतज ठे. ५मं अन्ने के० एम कोइ बीजा केटलाक कहेने
 ही गीतार्थनो आचो अनिप्राय ठे. के चूलाउपर चमावेला घृतादिकने नीचे ऊता
 तेमां घृत प्रमुख टाढो थया पत्नी तेमां जे कणिक प्रमुख घालीए ते वखते तथा
 य पाकना अन्नाव होवायी विकृतिगत कहेवाय अने चूला ऊपर तस थता
 मां घालीने सारी रीते जे पकवुं एटले परिपक्व थयला नेने विकृतिज कहे ठे.
 गाथानुं व्याख्यान टीका कारं एवी उक्त रीतिए कयुं ठे अने पंमित जनोए वि
 र करीने व्याख्यान करी लेवुं. हवे कोई कहेगे के ए आचार्यें पोतानी मन क
 ना करी हगे ? तेम न जाणवु केमके सिद्धांतमां पण विकृति गतनुं स्वरूप ए
 रीतेज कयु ठे. यतः 'आवस्सग चुन्नीए गाहा' एटले अवश्यक चूर्णिनेवि
 परिज्ञात ठे. आंही ग्रंथनेविपे सामान्य द्वारे वर्णन कयुं ठे. अने विशेष द्वारे
 हेवुं ठे जे कुशल बुद्धिवान ठे तेमना अर्थे पञ्जियवति एटले प्रयुजवुं अ
 त् कारणनेविपे कहेवुं ए अनिप्राय जाणवो. आंही यद्यपि क्षीरादि प्रमुख सा
 त विगई नथी किंतु विकृतिगत कहां ठे. अने ते नीवीताने पण कल्पे ठे तथा
 जे ए उत्कृष्ट इव्य जमताथकां जे संत जन ठे तेना मनने पण विकार पमाडेठे
 ने जे ए नीवीकीथी ठे तेने उत्कृष्ट निर्जरा पण प्राप्त थाय नही. माटे एवा इव्य
 लेवां तेज सारुं ठे अने जे विविध तप करवा थकी महाकृश थयो होय अने अ
 ग्रान, सज्जाय, तथा अध्ययनादिक करी शकतो न होय तो उत्कृष्ट इव्य ज
 वुं तेने कांई दोष नथी अने कर्मनिर्जरा पण मोटी थाय ठे. यदाहुः नवर इह
 रे जोगो, निविगइयाणं पि कारणावेस्को ॥ उक्कोस दव्वगहणे, नउं विस्सेण वि
 ओ ॥ १ ॥ आवन्न निव्विगइयस, अस्ताहुणो जुज्झं परी जोगो ॥ इंदिय जय
 दीए, विगई चायं मिनो जुत्तो ॥ २ ॥ जो पुण विगई चायं, काऊणं खाइ नि-
 दुराई ॥ उक्कोसग दव्वई, तुव फले तस्स सोनेउ ॥ ३ ॥ दीसंति अ केइ इहं,
 वस्काएवि मंदधम्माणो ॥ कारणियं पडिसेवं, अकारणेणवि कुणमाणा ॥ ४ ॥
 लमोयग तिलवट्ठिं, वरिसोलग नाजिकेर खंडाई ॥ अइ वहुल घोसखीरिं, घय
 फय वंजणाईय ॥ ५ ॥ घयवुम मंगगाई । दहि इइ करंवेनेह माईहिं ॥ कुव
 चूरिमपमुहं । अकारणेकेइ जुज्झंति ॥ ६ ॥ नयतपि इहपमाणं । जहुत्तकारीण
 णमन्नूणं ॥ जरजम्ममरण जीतण । नवन्नवुव्विग्गचिणाणं ॥ ७ ॥ मोचुं जि
 णमाणं । जिआण वहु इहदवगित वियाणं ॥ नहु अन्नोपमियारो । कोइ

ली, कुमारि तह थोहरी गिलोईय, दहसण वस करिछा, गऊर तह लोणउ लो
 ठो ॥ २३९ ॥ गिरिकनि कितल पत्ता, खीरसुआ येग अछ मुठाय; तह लो
 ए रुक ठली, खिछुडो अमयवलीय ॥ २४० ॥ मूजा तह नूमिरुहा, विरुहा
 तह ढक बनूलो पढमो, अथरवलो य तहा. पल्लको कोमलंविजिया ॥ २४१ ॥
 आळू तह पिमाळू, हवति एए अणतनामेहि, अन्न मणतं नेय. लसकण छुती
 य समयाउ ॥ २४२ ॥ अर्थ - सवाहु कदजाइ के० निश्चंयकी १ सर्व कदनीनाति
 अनत कायकादिक जे ठे ते २ सूरणकद ३ वज्रकद ४ अछहलिकाके० नी
 लोहजिइ तेमज ५ अछ के० नीजोआड ६ अछकचूरो के० नीजोकचूरा ७ सता
 रीप्रति६ ८ विराजीलताविशेष ए कुआरी १० थोहरि ११ गिलोइ एटले गुनवेन
 १२ जसण १३ वस सवधीनी कारेली १४ गाजर तेमज १५ लोणउ के० साजी
 वृद्ध १६ लोढो लोढक ते पयनी कद वनस्पति विशेष १७ गिरिकनि एटले गि
 रिकणिका वलि विशेष तेना कितजय पत्ता के० कुपजपान ते नबुनिकलनु कोम
 ल पान १८ खीरसुकद अने १९ येगकद ए वे कदविशेष २० अछमुठाय के०
 नीजीमोष तेमज २१ लोण वृद्धनीठाल २२ खिछुडो कदविशेष २३ अमृत वे
 ली तथा २४ मूजा ए प्रति६ ठे तेमज २५ नूमिरुहा के० नूमि फोडा तथा २६
 विरुहा प्रति६ दिदलपान जेने अकुर आव्या होय ते तेमवजी २७ ढक बनूलो
 के० ढक ते वनस्पति शाकविशेष पहेलो उगे ते २८ सूकरवाल देश प्रति६. ते
 मज २९ पाजकोते शाकविशेष ३० कामलविलिया के० काची आवजी जेमां ठोडं
 पपु न होय ते ३१ आलु अने ३२ पिमाळु ए वे कदविशेष प्रति६ ठे एटलीव
 नस्पति सवधी वस्तु अनत काय कही ठे ते आर्यदेशमा प्रति६ ठे तेम बीनी
 पण अनतकाय वस्तुना लहणोनी युक्तिये करी सहित थकां सिद्धांत थकी जाण
 वा ॥ २३८ ॥ २३९ ॥ २४० ॥ २४१ ॥ २४२ ॥

वजी केटजाएक अनतकाय देखाडीने तेना लहण समयोक्त देखाडे ठे - मूल -
 पोसाढ करीरकुर, तिहुअ अइकोमलवगाईणि, वरुण वड निवगाइण, अकुर
 राई अणताई ॥ २४३ ॥ अर्थ - घोपातकी अने करीर ए वे वनस्पतिना अकुरा
 पाप ठे तेने अनतकाय कहे ठे अने तिहुक ते वृद्धना अतिकामज फल. जमां
 गुटजी बघाणी न होय एवा आवा प्रमुख तथा वरुण जातनो वृद्धिगोप.
 तथा बटनु जाड, अने निवादि जातना वृद्धना अकुर ते सर्व अनतकाय जाणवा
 मून - गृह निर मयि पव, समजग महीरग च विन्नरुह, साधारण तरी,

तद्विवरीयंच पत्तेयं. ॥ १४४ ॥ अर्थः— जेनी नेसो तथा सांध अने पर्व के० गां
त ते गूढ के० गुप्त होय पण जाण्यामां न आवे जे समजंग के० जांग्या थकास
रखा जांगे अहीरगके० जेने ठेदता तांतुआ थाय नही अने ठिन्नरुहं के० जे ठे
द्या थका पाठा वावीये तो उगी आवे ते साधारण शरीर. अने जे ए लक्ष्णोथी
विपरीत होय ते प्रत्येक वनस्पति जाणवी. ॥ १४४ ॥

मूलः— चक्रं व जङ्गमाण, स्त जस्त गंठी हवेळ चुन्न घणो; तं पुढविस
रित जेयं, अणंतजीवं वियाणाहि. ॥ १४५ ॥ अर्थः— जे जांगतां थकां कुंजारना
चकला जेवा देखाय, जेनी गांठमां चूर्ण घणुं थाय, जेनो पृथ्वीनी पठे जेद थाय,
ए सरवने अनंतकाय जाणवी. ॥ १४५ ॥

मूलः— गूढ सिरागंपत्ते, सन्नीरं जंच होइ निन्नीरं; जंपिअ पयावसंधिं, अणंत
जीवं वियाणाहि. ॥ १४६ ॥ अर्थः— जेनी नेसो देखाती न होय, एवा पांढडां जेमां
क्षीर होय, अथवा जे क्षीररहित होय, जेनी सांधमां उष्णता घणी होय. अथवा
सर्व प्रकारे जेनो सांधो दीगमां आवे नही, एवी वनस्पतिने अनंतकाय जाणवी.

हवे वावीण अनन्त कहें ठेः— मूलः— पंचुंवरि चच विगई, हिम विस करगे
य सवमट्टीय; रयणीनोयणं चिय, बहुवीय अणत संधाणा ॥ १४७ ॥ अर्थः—
पांच उंवर एटले वड वृक्षना फल, पीपलाना फल, पीपरीना फल, उंवर फल,
अने कोटिंवनी ए पांच. तेमज चचके० चार मद्यादिक विगई एटले मदिरा, माख
ण, मध, अने मांस ए चार मली नव थया. दशमुं हिम, अग्यारमो वज्रनागादिक
विपनी जाति, वारमुं करगा, तेरमुं सर्व जातनी माटी, चोदमुं रात्रिजोजन, पंद
रमुं पंपोटक केवल बीजमय दाडिम खस खस प्रमुख बहुबीज, जाणवा. शोल
मुं सगला अनंतकाय. सत्तरमुं संधाणा के० सर्व जातनु अयाणुं. ॥ १४७ ॥

मूलः— घोलवडा वायंगण, अमुणिय नामाणि पुष्प फलयाणि; तुष्ठफलं
चलियरसं, वज्रह वज्राणि वावीसं. ॥ १४८ ॥ अर्थः— अडारमुं घोलवडा एट
ले काचा घोलमां नाखेला वडा, ओगणीशमुं रीगणा, बीशमुं जेना नाम जाणता
न होये एवां फूल तथा फल, एकवीसमुं तुष्ठफल के० असारफल ते अतिकाचा
फल महुडा जांबु सुगनी फरी इत्यादि. अने वावीशमुं शडेजुं अन्न जेनुरस चला
यमान थयुं होय एवो कुत्तिततअन्न कालातिकांत सुखडी प्रमुख जाणवी. वज्राणि
के० वर्जवा योग्य वावीसं के० ए वावीस अनन्त. तेने तुमे वज्रह के० वर्जो
एटले त्याग करो. इतिश्री पञ्चरत्ना षार चतुर्थ समाप्त ॥ १४८ ॥

પ્રવચનસારોદ્ધાર

હવે પાંચમો વત્સર્ગ કાવત્સર્ગનો દાર કહે છે - પ્રથમ શબ્દાર્થ કરે છે - સ્થાન, માન, ધ્યાન, અને ક્રિયાના અધ્યતિરે વસાસાદિ બોલ ટાલોને કાચ એટલે શરીર, તેનો વત્સર્ગ એટલે જે ત્યાગ, તે ચોત્સર્ગ કહે છે તેના બે પ્રકાર છે - તેમા એક ગમનાગમનાદિ ચેષ્ટાએ કાચાવહી પ્રમુખને પડિકમવા સમયે બીજો અનિચવ એટલે દેવતાદિ કોઈ ઉપદિ પરાનિવ કરે તેવારે તે વપસર્ગને જીતવાને અર્થે કાવત્સર્ગ કરવો

હવે પ્રથમ કાવત્સર્ગના ડંગણીસ દોષ કહે છે - મૂલ - ઘોડગુ જાયાય કુદ્દે માલેય સવરિ વડુ નિયલે, જલુત્તર થણ ઝડી, સજડ સ્વજિણેય વાયસ દે ॥૨૪૯॥ સીસો કપિય મૂડ, અચુલ નમુદાડ વારુણી પેહા, એ એ કાવત્સર્ગે, તિ દોસા ડગુણવીસ ॥૨૫૦॥ એ પૂર્વોક્ત ડંગણીસદોષનો અર્થ ગાથાએ કરી વચાણે

મૂલ - અસોઘ વિસમ પાય, આવટા વિતુ તાડ વત્સર્ગો કપડ કાવત્સર્ગ લયવચર પવણ સગેણ ॥૨૫૧॥ અર્થ - ધોમાની પટે એક પગ લગારેક વાકુ રાત્રીને જે કાવત્સર્ગ કરવુ તેને પ્રથમ ઘોડક નામનો દોષ કહે છે કવોર પવનના ચોળે જેમ વેલો હાલ્યા કરે તેમ કાવત્સર્ગમા કપાયમાન થવુ તેને બીજોલતા દોષ કહે છે

મૂલ - સ્વજેવા કુદ્દેવા, આવડનીચ કુણડ વસગતુ, માલેચ ઉત્તમગ, અવજિથ કુણડ વત્સર્ગ ॥૨૫૨॥ અર્થ - યાવજાને અથવા કુદ્દેકેનીતને આધારે ઝના રહીને જે કાવત્સર્ગ કરવુ તેને ત્રીજો સ્તનદોષ કહે છે વપરનો માલ અથવા ચાંદના પ્રમુરન ઉત્તમગ જે માથુ તે ટેકીને કાવત્સર્ગ કરવુ તેને ચોથો માલ દોષ કહે છે

મૂલ - સવરી વસણ વિરહિયા, કરેડ સાગારિચ જહઠ્ઠેડ, ઉવિકુણ ગુણે સ કરેહિ ડચ કુણડ વત્સર્ગ ૨૫૩ ॥ અર્થ - જેમ નીજમી વચ્ચ રહિત ઘતાં પો તાના ગુલ અથવા હાથે કરીને ઢાકે છે તેમજ વચ્ચે હાથો ગુલ વેશવિપે રાત્રીને જે કાવત્સર્ગ કરવુ તેને પાંચમો સવરી દોષ કહે છે ॥ ૨૫૩ ॥

મૂલ - વગણામિ ઉત્તમગ, કાવત્સર્ગ જહા કુતવદુઘ, નિચ્ચજિચ્ચવં વિવચરણે, ટિગાગિય અહય મેજગિવ ॥ ૨૫૪ ॥ અર્થ - જેમ સારા કુલનીવડુ નીચુ માથુ કરીને રહે છે તેમ મસ્તક નમાવીને જે કાવત્સર્ગ કરવુ, તેને ઘઠો વધૂ ઘાં પ કહે છે જેમ કાડ પુરુપના પગમા વેડી ઘાલી હોય તેના જોળે તે પોતાના પગ પગમા મેઘીને અથવા પસારીને રહે છે તેવોરીતે જે કાવત્સર્ગ કરવુ, તેને સાતમો નિર્ગાડત દાપ કહે છે ॥ ૨૫૪ ॥

મૂલ - કાકુણ ચાન પટ, અનિહીળ નાહિમમલસુવરિ, હેષાય જાણુમિ

તે, ચિહ્ન લંબુત્તરુસ્સગ્ગં. ॥ ૨૫૫ ॥ અર્થ:- ચોલવટો નાની કરતાં ડંચો વાંચ્ય થી નીચે ગૂઠણો સુધી જાંગ ડવામી રહે છે. એવી અમર્યાદાવને જે કાઠસ્સગ્ગ કરું તેને આઠમો લંબોત્તર દોષ કહે છે. ॥ ૨૫૫ ॥

મૂલ.-પઞ્ચાઙ્ગણ્ય થસે, ચોલગપટ્ટેણ ઠાઠ ડસ્સગ્ગં ; ડંસાઠ રક્ષણસા. અહવ ણાત્તોગ દોસેણ ॥ ૨૫૬ ॥ અર્થ:- ડંસ મસકાદિકના નયેકરી એટલે કાઠસ્સગ્ગ કરતાં મઠ્ઠર કે માલ્ય કોઠ કરડે નહીં માટે અથવા અનાત્તોગે કરી પોતાના સ્તન ચોત્તપટાદિકે ઢાકીને જે કાઠસ્સગ્ગ કરું. તેને નવમો સ્તનદોષ કહે છે. ॥ ૨૫૬ ॥

મૂલ - મેઙ્ગિત્તુ પઠિહ્યાઓ, ચરણે વિઙ્ગારિ ઙ્ગ વાહિરં ; કાઠસ્સગ્ગં ઇત્તો વાહિર ડહી મુણેયવો. ॥ ૨૫૭ ॥ અંગુઠે મેલવિં, વિઙ્ગારિય પઠિહ્યાઢ વાહિંતુ. કાઠસ્સગ્ગં ઇત્તો, નણિઓ અપ્પિતરુદ્ધિત્તિ. ॥ ૨૫૮ ॥ અર્થ:- પગની વન્ને પેની મેલવીને તથા આગલા વન્ને પગનાં ફળ મોકલા રાખીને જે કાઠસ્સગ્ગ કરું તેને વાહ્ય શકટ દોષ કહે છે, અને વન્ને પગના આગલા ફળ સાથે મેલવીને તથા પાઠર્લ પેની મોકલી રાખીને જે કાઠસ્સગ્ગ કરું તેને અન્યંતર દશમો શકટોર્ધ્વિકદોષ કહે છે.

મૂલ:- કપ્પંવા પટ્ટંવા, પાઠણિયં સંજઠ્ઠ ડસ્સગ્ગં, ગાયઠ્ઠ ડલિણં ચ જહા રયહરણં અગ્ગઓ કાઠં. ॥ ૨૫૯ ॥ અર્થ:- કપડો તે પટેહી અથવા ચોલવટો પહેરીને મહાસતીની પરે જે કાઠસ્સગ્ગ કરું તેને અગ્યારમો સંયતિ દોષ કહે છે. જેમ યોદાના ચોકડાની લગામ હાથમાં ઝાલીને સ્વાર સ્થિત રહે છે તેમ ડોહરણ અને ઓપો આગલ કરીને જે કાઠસ્સગ્ગ કરું તેને વારમો ડલિણ દોષ કહે છે. અથવા કોઈક આ દોષનું વર્ણન આવી રીતે કરે છે:- જેમ ઘણું હાં ક્યાથી ચોકડાણ કરી પીઢા પામેલો યોદો સ્થિર ન રહેતાં વારવાર માથું ડંચું નીચું કર્યાં કરે, તેની પટે જે કાઠસ્સગ્ગ કરું તેને ડલિણ દોષ કહે છે. ॥ ૨૫૯ ॥

મૂલ.- નામેઠ તહા ઢિંઢિ, ચલ ચિત્તો વાયસોઢ ડસ્સગ્ગે ; ઠપ્પઠ્ઠ આણ નણં, કુણઠ્ઠ અપટ્ટં કવિંઢવ. ॥ ૨૬૦ ॥ અર્થ:- જેમ કાગડો પોતાની દૃષ્ટિ સ્થિર ન રાખતાં પ્રત્યેક ક્ષણમાં ઢગો ઢિશા તરફ નજર ફેરવ્યા કરે છે તેમ જે કાઠસ્સગ્ગ કરતાં દૃષ્ટિ સ્થિર ન રાખતાં ગમે ત્યાં નજર ફેરવ્યા કરવી તેને તેરમો વાયસ દોષ કહે છે. ચોલવટ ડમીનને લાગશે તો જૂઝાદિક નરાઠ્ઠ જગ્રો તેના નયથી સંકેલીને કો ડના ફલની પટે કાઠસ્સગ્ગ કરું તેને કોઠ નામે ચાંદમો દોષ ઝાણવો. ॥ ૨૬૦ ॥

મૂલ.-સીસં પકંપમાણો, ઝક્કાઠ્ઠોઢ કુણઠ્ઠ ડસ્સગ્ગં, મૂઢઢ ઢૂઢુ અંતો, તહેવ ઠિઢંત માણ્ઠ ॥ ૨૬૧ ॥ અર્થ:- જેમ કોઈને જૂત વલગું હોય અથવા કોઈ ઢદની

ગાયા પઢી હોય તેથી તે માથુ ફલાવીને ધૂણે તેરી રીતે મસ્તક ધૂણાવતો ઠતાં
કાઠસગ્ગ કરવુ તેને પદરમું શીર્ષોત્ક્રપિત દોષ કહે છે વોવહાની પઠે અવ્યક્ત હુ
હુ શબ્દ કરવુ, અથવા જેમ કોઈ વનસ્પતિ પ્રમુખને કાપતા જેમ હુકાર શબ્દ કરે
તેની પઠે કાઠસગ્ગ કરવુ તેને સોલમું મૂક દોષ કહે છે ॥ ૨૬૧ ॥

મૂલ.— અણુલિ નમુહાઓવિચ, ચાલતો કુણડ તહય ઇસ્સગ્ગ, આલાવગ
ણવાણ, સત્તવણઠ્ઠચ જોગણ ॥૨૬૨॥ અર્થ—કાઠસગ્ગના આલાવા ગણવાશાફ
આંણુલીના ચાલા કરે યોગ જે બ્યાપારાતર તેને સસ્યાપન તે નિરૂપણ કરવાસાફ
નુકુટી ચલાવતા થને ચકાર શબ્દથી આશ્વના પાપણઆગજ પાઠલ ફરાવતા કા
ઇસ્સગ્ગ કરવુ, તેને સત્તરમો અણુલી નમુહા દોષ કહેછે ॥ ૨૬૨ ॥

મૂલ— કાઠસગ્ગમિ ઠિઠ, સુરા જહા બુઢબુઢેઈ અવત્ત, અણુપેહતો તહ વા
નરોવ ચાલેઈ ઇછપુમ ॥ ૨૬૩ ॥ અર્થ— જેમ મદિરા બુઢબુઢાટ કરે તેમ નમ
સ્કારાદિકની ચિતવના કરતો ઠતાં અવ્યક્ત બુઢબુમ કરવુ તેને અઢારમો વાશ્ણી
દોષ કહે છે થને તેવી રીતેજ નમસ્કારાદિ ચિતવતા વાંદરાની પઠે હોઠ પુટ ચના
યતાં રહેવુ તેને ઝંગણીશમો પ્રેય દોષ કહે છે એવી રીતે ઝંગણીશ દોષ કાઠસગ્ગ
ના કહ્યા છે તેમાં સ્તન થને કુઝ્ય એ વે દોષ કોઈ જુદા માને છે તેમજ અણુની
થને નમુહા એ વે જુદા દોષ માનીએ તો એક વીશ દોષ થાય ॥ ૨૬૩ ॥

મૂલ— એ એ કાઠસગ્ગ, કુણમાણેણ વિબુદેણ દોસાઠ, સમ્મ પરિહરિયઠા,
જિણ પઠિસિદ્ધિ કાકણ ॥ ૨૬૪ ॥ અર્થ— પૂવોક કાયોત્સર્ગ કરતા પનિતે
સમ્યક્ પ્રકારે આ કહેલા દોષોનો ત્યાગ કરવો એવી રીતે શ્રી વીતરાને એનો નિપેદ
કહ્યો છે એવુ જાણ્યા ઠતા પણ “ અગિણીઠ ઠિંદિક્કવ ” ઇત્યાદિ કારણે ચાલતાં
દોષ નહીં ॥૨૬૪॥ એવી રીતે દૂષણમાત્રને કહીને પાંચમો કાઠસગ્ગ ઘાર કહ્યો
હવેગૃહસ્થને પન્નિકમવાના વારવ્રતના એકશોનેચોવીશ અતિચારોનો ઠવો ઘાર કહેછે—

મૂલ— પણ સંજેહણ પઢર,સ કમ્મ નાણાઈ અઠ પત્તેથ, વારસ તવ વિરિ
થ તિથ, પણ સમ્મ વયાઈ પત્તેય ॥૨૬૫॥ અર્થ—સંલેપણાના પાંચ અતિચાર, ક
મોદાનના પદર અતિચાર, જ્ઞાનના આઠ અતિચાર, દર્શનના આઠ અતિચાર વા
રિત્રના આઠ અતિચાર તપના વાર અતિચાર, વીર્યના ત્રણ અતિચાર, સમ્યક્ત
ના પાંચ અતિચાર થને પ્રત્યેક વ્રતના પાંચ પાંચ અતિચાર પ્રમાણે વાર વ્રતના
સાઠ અતિચાર મઝી સર્વે એકશો ને ચોવીશ અતિચાર થતી પન્નિકમવો ॥૨૬૫॥
એવી રીત ઘાર ગાયા કહીને એઝ ઘારનુ વિસ્તારથી વર્ણન કરતા જેવી રીત

પ્રવચનસારોદ્યાર.

સૂત્રમાં ઉદ્દેશ કીધો છે તેજ ક્રમ લઈને પ્રથમ સંલેપણાના પાંચ અતિચાર કહે.

મૂળ:- ૬હ પરલોગાસંસા, પર્વગ મરણંચ જીવિયાસંસા; કામે જોગે ય તદ્ મરણંતે પંચ અઙ્ચારા. ॥ ૨૬૬ ॥ અર્થ:- પ્રથમ ૬હલોકાગંસા, દ્વિતીય પ લોકાગંસા, તૃતીય મરણાગંસા. ચતુર્થ જીવિતાગંસા. અને પાંચમી કામજોગંસા એ પાંચ અતિચાર સંલેપણાનેવિષે કહ્યાછે. એટલે શ્રીજિનશાસનનેવિષે જે ક્રિયાઈનો કલાપ થાય છે તે સઘલો આગંસા વિના કરવો જોયે. જેમકે, “આવ સયા વિનિર્મુક્તો, નુષ્ઠાનં સર્વમાચરેત્; મોક્ષે જવેચ સર્વત્ર, નિષ્પદ્મોમુનિ સત્તમ:” ॥ ૧ ॥ એનો અર્થ:-જે પ્રાણી આગંસાને મૂકીને સર્વ અનુષ્ઠાનને આચરે છે અને જેને મ ક્ષી અને સંસારની તેમજ વધા પદાર્થોની ઇચ્છા નથી તેને મુનિઈમાં શ્રેષ્ઠ કહિયે.

પહેલી ૬હલોકાગંસા એટલે મનુષ્યને અન્ય મનુષ્યના જવની જે વાંઘા થવં તે ૬હલોકાગંસા અને તેનો પ્રયોગ તે આવી રીતે જેમ કે, આ અણસણને પ્રમાણે આવતા જવનેવિષે હું રાજા અથવા ધનવાન શ્રેષ્ઠ થાઈં ઇત્યાદિ જે પ્રાર્થના કરવં તેને ૬હલોકાગંસા પ્રયોગ કહિયે એ પ્રથમ ૬હ લોકાગંસાતિચાર કહિયે.

એવી રીતેજ મનુષ્યના જવનેવિષે યુક્ત યુક્તિયુક્ત જે સુંદર દેવાંગના સ્ત્રીઓ છે તેઓના નેત્ર કમલ વડે પાન કરેલું જેમનું દેદીપ્યમાન લાવણ તડૂપ જે પુણ્ય તેજ જેને અમૃત છે એવા ઇંદ્રાદિ દેવતા યવાની જે પ્રાર્થના કરવી તેને વીજો પર લોકાગંસા નામે અતિચાર કહેતે.

અણસણ વ્રત ધારણ કહ્યું ઠતાં કોઈ ગામઢીઆ પ્રાંતને લીધે તેની વીજા પુરુષો ઘણી પૂજા અથવા પ્રગંસા કરે નહીં અથવા શરીરમાં કોઈ ગાઢ રોગની પીઢા થી અંતઃકરણમાં રહેને પામીને હવે જલદી મૃત્યુ આવે તો સારું થાય એવી જે પ્રાર્થના કરવી તેને ત્રીજો મરણાગંસા નામનો અતિચાર કહેતે.

કર્પૂર, કન્તુરી, ચંદન, વસ્ત્ર, ગંધ, પુષ્પ, ઇત્યાદિ પૂજા સામગ્રીના પદાર્થો દેત્વી તથા નાના પ્રકારના ધોલ તથા રાસા પ્રમુખ ગીતો ગવાતા ગાંજલીને અથવા એ શેઠ મોટા પરિવારવાલો છે તેથી માણશો ઘણા આવે છે, માટે એ ધન્ય છે, એ પુન્યવાન છે તેથી શ્રદ્ધા કરવા યોગ્ય છે એવી પોતાની પ્રગંસા ગાંજલીને પોતાના મનમાં જાણે કે શાસનની પ્રજાવના મારા ઉદ્દેશથી વૃદ્ધિને પામે છે તેથી જો હું ઘણું જીવું તો સારું એવી જે પ્રાર્થના કરવી તેને ચોથો જીવિતાગંસા નામનો અતિચાર કહેતે.

આવતા જન્મમાં મને કામ જોગની પ્રાપ્તિ થાય તો સારું એવી અણસણ લી

ધા ઠતાં જે પ્રાર્થના કરવી તેને પાંચમો કામનોગારંગસા નામનો અનિવાર કહેતે
કામ શબ્દે શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ, અને ગંધ, જાણવા ॥ ૧૬૬ ॥

એવી રીતે અણસણ વ્રત ધારણ કર્યા પછી મરણના સમયે જો ઉપર કહેના
પાંચ અતિવાર હોય તો તેનું પ્રતિક્રમણ કરવું આલોચના લેવી.

હવે કર્માદાનના પદર અતિવારની વ્યાખ્યા કરે છે - મૂજ - નાહી કોમીતા
હી, વળ અગારસ્તરૂવ કમ્માઈ, વાણિક્કાણિય વિસ લલ્લ દંત રસ કેસ વિત્તયા
ણિ ॥ ૧૬૭ ॥ દવ દાણ જત વાહણ, નિલ્લઠણ અસઈ પોસ સહિયાણિ, સન
લાસય સોસાણિય, કમ્માઈ હવતિ પન્નરસ ॥ ૧૬૮ ॥ અર્થ - પોતાના ગાના
વજ્રદ તથા ડોકરી વીજાનું નાહુ કરે, અથવા વીજા કોઈને નાહે અથવા
તેને પ્રથમ નાટક કર્માતિવાર કહે છે હોકરી નૂમિ રાખાવવી, પાપાણી તોડ
વાં, તજાવો અથવા કુવા રાખાવવા, છૂણ પ્રમુલ્લ જેટલી ઇષ્ટવીકાયવસ્તુ છે તે
રખી કહાડવી, અથવા યવ, ઘઠૂ મૂગ અને સરસવ પ્રમુલ્લ ધાન્યનું વેચવું, અથવા
સાતુ તથા આટા પ્રમુલ્લ આજીવિકાને અર્થે કરે અથવા કરાવે, તેને બીનો
સ્ફોટકર્માતિવાર કહે છે ગાનાં પડા અથવા પાવર પ્રમુલ્લ કરાવીને વેચે વે
ચાવે તેના અગ્ર સગ્રહ આજીવિકાને નિમિત્તે જે કરે તેને ત્રીજો શકટ કર્માતિવાર
કહે છે ફુન, ફલ, પત્ર, પુષ્પ અને કદાદિક ઉત્પન્ન કરવા અથવા કરાવવા
અથવા ઈવો જેટલી વસ્તુ વનમા ઉત્પન્ન થતી હોય તેડનો વ્યાપાર કરવા અથવા
કરાવવો અથવા યન વેદાયવું તેને ચાચો વનકર્મ અતિવાર કહે છે અગાર
ઘટલે અગ્રિની નીચી પ્રમુલ્લમાં પકાવીને સિંદુ કરેલી દરેક વ્યાપારોપયોગી વસ્તુ જેવી
કે, કુનાર લોહાર સોનાર કમાર તથા ચણા પ્રમુલ્લનો તેલવો ઇત્યાદિક અગ્રિસ
થને સમારજે જે આજીવિકા કરવી તેને પાંચમો અગાર કર્માતિવાર કહે છે
૧ પાંચ પ્રકારના કર્માતિવાર કહ્યા હવે એના જેવા વીજા પાંચ પ્રકારના કુવાપિ
વ્યાતિવાર કહે છે તેઓમાં પ્રથમ વિપવાણિજ્ય ઇટલે વિપ અફીણ વહનના, અ
ને શોમન પ્રમુલ્લ જે વસ્તુનો થોડો જાગ રાધાથી પ્રાણની હાણી થાણ, અથવા
લોહના સર્વે હથીયાર જેવા કે તરવાર, કટારી, કમાન, સરકસી, અને કુદાન
પ્રમુલ્લ જેથી અનેક જીવોની હાણી થાય તેવા માલનો ક્રય વિક્રય કરવો તેને ઠગ
વિપવાણિજ્યાતિવાર કહે છે લાલ, ધાડી, ગુઝી, મણશીજ, હરીઆલ અને તુરી
પ્રમુલ્લ જે વસ્તુમાંથી રંગ ઉત્પન્ન થાય છે તે વસ્તુનો ક્રય વિક્રય કરવો તેને સાતમો
લાહુ વાણિજ્યાતિવાર કહે છે દાંત, નલ, ચર્મ, શલ્ક, કોમ્પા ગોપ અને ર

સૂરી પ્રમુખ વીજા પણ એવા જે પદાર્થો હોય તેનો જે ક્રય વિક્રય કરવો તેને આઠમો દંત વાણિજ્યાતિચાર કહે છે. મધુ, મધ માલખણ, માંત, દૂધ, ઘૂત, તેજ, પ્રમુખ જેટલી રત્નરૂપ વસ્તુ છે તેના ક્રય વિક્રયને નવમો રસવાણિજ્યાતિચાર કહે છે. મનુષ્ય, દાત, દાતી, ઘોમા, હાથી, ઊંઘ, ચોકમા, વલદ અને ગાય પ્રમુખ પોતાની આજીવિકાને અર્થે લઈને જે વેચવાં તેને દશમો કેશવાણિજ્ય કર્માતિચાર કહે છે કેટલાએક વનમાં આગ લગાડવામાં પુણ્ય જાણિને તે કર્મ કરે છે અથવા છુના તૃણાદિક વાજી નાલ્લીયે તો વીજા નવા યગે ઇત્યાદિક અગ્નિપ્રાયયી જે વનમાં આગ લગાડવી તેને અગ્યારમો દ્વદાન કર્માતિચાર કહે છે. શેરમી, તલ, સરસ વ. અને અલમી પ્રમુખ વસ્તુને યંત્રમાં પીઝવી, તેને વારમો યંત્ર પીઝન કર્માતિ ચાર કહે છે. કાન કાપવાં, નાક વિંચવાં, ગાય અથવા વલદ પ્રમુખને માંન દેવા, અને ગલ, કંબલ, તથા પૂઠ પ્રમુખ અવયવોમાંના કોઈ અવયવને કાપી નાલ્લું, તેને તેરમો નિર્લેઠન કર્માતિચાર કહે છે. માર્જર, મોર, કૂકડ, કુતરા, તારહી અને સૂઢા પ્રમુખ હાટ પહોંતેને અથવા હરાચાર દાત દાતી પ્રમુખનું જે પોષણ કરવું તેને ચૌ દમો અસતી પોષણકર્માતિચાર કહે છે. અને પાણીથી જરેજો સરોવર, ઇહ, અથવા તજાવ પ્રમુખ જલસ્થાનકોનું શોષણ કરવું કે જેથી ઘણા જીવોનો હ્ય આય તેને પંદરમો જજાશય શોષણાતિચાર કહે છે. એ પંદર કર્મથી જ્ઞાનાવરણી આદિકર્મોનું આદાન એટલે ગ્રહણ થાય છે. માટે એ કર્મોદાન આવકે લાવવા, પણ સમાચરવાં નહી. જો અનાનોગાદિ થકી કોઈ સમાચરવું થયું હોય તો તેનું પ્રતિક્રમણ કરવું.

હવે જ્ઞાનના આઠ અતિચાર કહે છે:- મૂલ:- કાલે વિણે વહુમાણ વઘાણે તદ્દા ય નિન્દ્વણે; વંજણ અઠ તહજણ, અઠ વિહો નાણ માયારો. ॥ ૧૬૮ ॥ અર્થ:- શુન કલ્યાદિ કરવાનો જે નિયમિત વિધિયુક્ત કાલ કહ્યો હોય તે કાલ માં તે ક્રિયા કર્યાથી ફલદાયક થાય છે અને સમયોલ્લંઘન કર્યાથી તે નિષ્ફલ થાય છે. જેમ કહ્યું છે કે, “કાલમ્મિ કીરમાણં, કિત્તિ કર્મ્મં વહુ ફલં જહા નણિયં; ઇચ્છ સવજ્ઞિય કિરિયા, નિય નિય કાલમ્મિ કાયવા.” જે સૂત્ર જણવા નો જે કાલ હોય, તે કાલને વિપે તે ન જણવું, અથવા અકાળે જણવું ગણવું એ પહેજા અકાળાપચારનાતિચાર. જ્ઞાનનો, જ્ઞાનીનો અથવા જ્ઞાનના સાધન પુસ્તકાદિકનો વિ નયોપચાર કરવો. તેમાં જ્ઞાનીનીપાસે આસન, દાન અથવા આજ્ઞા પાઝનાદિ વિન યથી જણવું તેમ ન કરતાં વિનયને અજાણે જણવું તેને વીજો અવિનયાતિચાર કહે છે. વહુમાણ તે શુસ્કપર પ્રીતિ એટલે અંતરંગ ચિત્તનો પ્રમોદ રાહીને જણવું એવો વિધિવર્તા

प्रवचनसारोद्धार

ना ध्यान करवा थने ठगो उत्सर्ग तप एटले काउसग्न करवो एवोरीते व
 रे अन्यतर तप कह्यो ठे सर्व मलीने वार प्रकारनु तप कह्यु ॥ २७२ ॥
 तेमज तपना वार प्रकारना अतिचार ठे थने त्रण वीर्यना अतिचार
 कहे ठे - मूल - सम्मगकरणे वारस, तवाश्यारा तिगनु विरियस्त, मण
 काया पाव, प्पउत्त विरिथ ति अश्यारा ॥ २७३ ॥ अर्थ - ए वार प्रकारना जे
 कहा, ते सम्यक् मन वचन थने कायानी बुद्धिविना करवा तेने अकरण कहि
 ते सम्यक्रीते न कराय अथवा विपरीत पणाने करवेकरी अथवा तेयोमा काई
 पिको ओगोकरता अथवा अथवावस्थित अनुष्ठान प्रमुखना करवाथी वार प्रकार
 ना तपना अतिचार थाय ठे एमज मन, वचन तथा काया ए त्रणेनी बुद्धि कखा
 विना जे करवु तेथी त्रण अतिचार वीर्यना थाय ठे ॥ २७३ ॥
 हवे सम्यक्त्वना पाच अतिचार कहेठे - मूल - सका कखाय तद्वा, वितिगि
 घा अन्नतिष्ठियपससा, परतिष्ठियउवसेवण, मइयारा पच समचो ॥ २७४ ॥
 अर्थ - शका एटले जीवादिक नव तत्वनेविपे सशय करवो कखा एटले अन्य
 दर्शननेविपे पण श्री वीतरागना दर्शननी तुज्यता करवी वितिगिवा एटले मति
 नी प्रमता थकी क्रियाना फजनेविपे जे सवेह थवो ते अन्य तीर्थी जे अन्य द
 शीनीनी प्रगसा करवी एटले था महा तपस्वी नजा क्रियानुष्ठान करे ठे इत्यादिरूप
 थने परतीर्थीनु उपसेवन एटले तेनी सेवा करवी तेथकी तेनी क्रिया शानयामा
 तथा दोषमा थावे तेथी सम्यक्त्वने मजिनता थाय तेथी अतिचार लागे एवी
 रीते सम्यक्त्वना पाच अतिचार कहा ठे ॥ २७४ ॥
 हवे वार त्रत सवधी अतिचार कहा ठता प्रथम प्राणातिपात विरमणत्रतन
 पाच अतिचार कहे ठे - मूल - पढमवए अश्यारा, नर तिरियाणन्न पाण वोठे
 थो, वधो वडोय थइना ररोवण तह ठविठेथो ॥ २७५ ॥ अर्थ - नर एटले
 मनुष्य थने तिर्यचादिकने अन्न पाणीनो व्यवहेद करवो एटले तेमा विघ्न करवो,
 त्र प्रयमातिचार इहा था विप्रि जाणवो के, रोगादिक कारणे अथवा पोताना पु
 त्रदिकने शीरामण देवासारु आज थाने लमवानु देसो नही तोपण जमती वे
 लाए पहेना तेमनी सार करीने पठी पोते जमे परतु सनाल न लेता पोते जान
 न कखाथी अतिचार लागे ए प्रथम अन्न पाण व्यवहेदातिचार जाणवो ॥
 आवके थापदादिकने वयन वडे एवी रीते बाधवु जोये के आग पाणीया
 देकना उपइवनी वेजाए तत्काज ते वधनथी मुक्त थई गके तेमज पुत्रादिकन

सीखामण देवासारु सबल बंधनथी बांधवुं नही एवी विधि ठतां पशुआदि अथ वा पुत्रादिकने सबल बंधन बडे बांध्याथी बीजो बंध अतिचार लागे

पश्यादिकने अथवा पुत्रादिकने कोई अपेक्षाने लीधे अर्थात् कोई कारणने लीधे योग्य रीते ताडन करवु एवी विधि ठतां कोई पण अपेक्षा अथवा कारण विना मारतां त्रीजो बध अतिचार लागे.

पश्यादिकनी पीठ पर एटलो नार नाखवो जोये के जेथी ते पोतानी मेले उठी शके, अने ते नार मुखथी उत्तारी अथवा चडावी शकाय एम ठतां जो बधारे नार आरोपिए तो चोथो अतिचार आरोपण अतिचार लागे.

पश्यादिकनुं गल कंवल कापवुं नही, नाक बीधवुं नही, दृषणनुं ठेदन करवुं नही इत्यादिक दुःखदायक क्रिया करतां ठतां पांचमो ठविहेद अतिचार लागे. ॥ १७५ ॥

हवे थूल मृपावाढ विरमण नामना बीजा व्रतना पांच अतिचार कहे ठे - मूल - सहसा कजंकण रह सदूसणं दारमंतजेयंच ; तह कूम लेह करणं, मुस्तो वएसो मुमादोसो. ॥ १७६ ॥ अर्थ- सहसा पणोकरी कोई पण निरपराधी मा एगने चोर. यार, अथवा जुगारी प्रमुखनो जे आल चडाववो ते प्रथम सहसा त्कारातिचार जाणवो. कोईक वे माणसो एकांते कांई वातो करतां होय ते जोई ने ए राजविरुद्ध वातो करे ठे एवुं जे कहेवुं तेने बीजो रहस्य जाणण दृषणाति चार जाणवो. पोतानी स्त्री आदिक स्वकुटुंबी माणसना हाथथी अथवा मित्रादि कना हाथथी चूले चूके कोई एवुं काम वनी गयुं होय के ते ठातुंज राखवुं जोये. प्रसिद्ध करायज नही एवुं होय अने ते काम थई गया पठी ते कामना करना राए तेनो पश्चात्ताप करीने ते दोपनो त्याग कीथो होय तेमठतां केटलाएक दिवस बील्या पठी ते वात गई गुजरी थई गई होय तेवा अवसरे ते वात प्रकट कख्याथी ते लोक लाजना बंधनथी कोई विषादिक प्रयोगथी पोताना प्राणनी हाणी करे तेनुं कारण ते वात प्रकट करना होवाथी तेने ते दोष लागे तेने त्रीजो दारमंत्र चेदातिचार कहे ठे. फूगो लेख वनाववो फूतुं नामुं लखवुं कमवेग अहरो लखवा, प्रथम लखेला अहरो ठरी प्रमुखना प्रयोगथी कहाडी नाखवा. पगवाना ऊपर फूठी महोर करवी, अने फूग खतो वनाववा इत्यादिक प्रकार वमे जे कांई फूतुं वनाववुं तेने चोथो कूटलेखनातिचार कहे ठे. पोते उपदेष्टा वनीने नाना प्रकारनो पापोपदेश करवो एटले कोई वनमानी फडी वूटी वतावीने कहेवुं के अमुक वूटी क हाडी अमुक वूटीना रममां जेलीने तेनी साथे आटली बीजो जो

पुनः गाय, तो तेना शरीरनेविषे अतिशय जोग करवानी शक्ति पाय था मर
ना पर कयाची अमुक देवता प्रसन्न पाय थे अने जेवी इच्छा होय ते मने ठे
हु कामगाममा मन्त्रानिपुण हु एम कहिने चोरागी जोगना आसननी विधि सी
मडागी ने कहेनु के आ शीखाची विधि प्रकारे रति विज्ञात सारी रीते प
ना रत करी मरगो वीर्यनी वृद्धि थजे कामनो विशेष उद्भव थजे अथवा
शरीरयादिकनां शास्त्रो शीखडावयां कोर्से हु स्वर्मा नाखी देवाना उपाय बताववा
गानाना स्नेहीना प्रनिपट्टिने कुपुद्धि देरी. अने विषय कपायदिकनी उत्पत्ति थाप
री नरीनारी राता वनारीने करी तेने पाचमो मृपोपदेशकयनातिचार कहेवे.

जे प्रीता पुन अदत्ता दान विमण प्रतना पाच अतिचार कहेवे -
मृन - गागलीय चार, प्योगज रुडमाण तुजमाण गिउरळवपहारो, ससितु
इ तडर पयहागा ॥ २१३ ॥ अर्थ - प्रथम चोरे चोरी करीने आणेजी वसु
ममी राणीने जे वेगारी नेरी तेने स्तेनाहतातिचार जाणयो बीजो चोने
करी करगारी प्रेणा करी अथवा धर्य देयु अने तेने शवल प्रमुख दर्से तेने
प्रयोग करगारी तेने शीखप्रयोगातिचार कहे वे बीजो तोल तथा माप फुडो राय
ए, एने सेगाता जुडा अने टागना जुडा रायगा अर्थात् लेवानो मोटा, अने
रेडाना नाग रायगा तेने रुडमानातिचार कहे वे चौथो पोताना राजाना वरी
रा राखनेसि दयना गोनथी सोई रम्पु पोताना गाममाथी लई जईने त्या वव
री अदरा तना गाममाथी हाउ गम्ता रम्पु जईने पाताना गाममां आरीने मां
रुड करी तथा गनादानु उलवज थाप वे तेने गजपिरुडगमनातिचार
कहेवे अथवा मगिपुड एने नानने लोरे काई मारी रम्पुमां तना जरी बी
चो रुडही रम्पु ननान रायरी एने मृज ननम शुद्ध इय हाय नेमां बीची मा
हद रुडही रम्पु ननान तना व्यापार करग जेम रे, रुपुग्मां लुण पुनने
हामरु दयन अने करगमा कमुया प्रमुख जेनी दया तेने तत्प्रतिरुपातिचार कहेवे
जे कदा प्रवचन प्रतना पाच अतिचार कहे वे - मृन - ननड इतरप
मर अरगिपुड विप्रव नमगा कामेनिवडिनामा, अणगहीडा परगिगाडा
॥ २१४ ॥ अर्थ - प्रथम कामेनिवडिनामा, अणगहीडा परगिगाडा
प अदरा दर्शनने गानना मनापन महीया करी रायनी ननां तना माय उ
मनन कम्पे नेने इतरगिपुडनागमनातिचार कहेवे बीजा विरगा अदरा
हमरु कम्पे नेने विनानी स्त्री हाय, जनी कपर मायनी नाग राता रुड

पुरुषनो होय नहीं, अने कोई पुरुषनी पतिरूप सत्तातले होय नहीं एवी स्त्रीने कोई पुरुषे ग्रहण करेली नहीं होवाथी तेनी साथे संजोग करवो तेने अपरिगृही तागमनातिचार कहेवो. त्रीजो कामनी तीव्र अजिलापा करवी, एटले परस्त्रीतुं दर्शन यतां ज कामाग्निनी ज्वाला ऊठे. हृदयमां निरंतर स्त्रीतुं चिंतन कथां कर तुं. दीवानानी पठे बुद्धि काम वश थयाथी अस्थिर रहेतुं. अने शरीरमां कामनी वृद्धि करवाने अर्थे कोई आपसीप्रमुख अथवा माद्य पदार्थ खावो. वीर्यसंजन करवाने अर्थे कोई मात्रा अथवा पाकप्रमुखतुं सेवन करतुं तेने त्रीजो तीव्रानुगगाति चार कहेवो. चोथो कामोद्दीपन करवाने अर्थे कामशास्त्रमां कहेया प्रमाणे नाना प्रकारना हाव जाव युक्त अनेक तरेहथी विविध विधिएं कामक्रीडा करवी जेम के, जू कुटीरूप धनुष्यमां नेत्र कटाक्षरूप बाण चमावीने स्त्रीएं पुरुषने अथवा पुरुषे स्त्री ने मारवा तेमज आलिंगन. चुंबन, अने हास्य प्रमुख करवां तेने अनंगक्रीडाति चार कहेवो. पांचमो लोकोमां पोतानी प्रतिष्ठा अथवा कीर्ति बधारवाने अर्थे कोई पुरुषनो कोई स्त्रीनी साथे पोते आगेवान यईने विवाह करी देवो, तेने परविवाह करणातिचार कहे ठे. एम जो स्त्रीएं ब्रह्मचर्यव्रत धारण कयुं होय तो तेणे उक्त रीति ए पुरुष विषे प्रवर्त्तन कखाथी ए अतिचार लागे एम सर्व स्थले जाणी जेवुं २७८

हवे पांचमा यूज परिग्रह पणिणाम व्रतना वे गायबहे पांच अतिचार कहेजे. — मूल — जोएऽ खिन वतू.णि रुप कणगाऽ देऽ सचचाणः धण धन्नाऽ पर्यरे, वं धऽ जातिय पमळंतो. ॥ २७९ ॥ दुपयाऽ चउप्पयाऽ, गप्पं गाहेऽ कुप्पमंगंघः; अप्पधण वहुमुल्लं. करेऽ पंचम वए दोसा. ॥ २८० ॥ अर्थ — प्रथम पोतानु एक क्षेत्र अथवा एक घर होय तेना पडांगना बीजा क्षेत्र नथा बीजा धरनी शीम जांगीने ते पहेजानी साथे जोडी जेवुं. अर्थात् नियम ग्रहण करती बेजाण पांच अथवा नात प्रमुख मंगला धारण करेली होवाथी तेनी अपेक्षाकरं जे पोताना क्षेत्रने लागतुं क्षेत्र होय ते जोमी जेवुं. तेमज पोतानुं प्रथमतुं नानंतुं घर होय तेनी जोडेवुं कोई बीजानुं घर बेचातु जईने तेनी साथे जोमी जेवुं. पोताना स्थानतुं बधानुं ने मनमां जाणवुं के मारी नियमित मंगलामा काई पण दोर आवगे नही ते प्रथम क्षेत्र पणिणामातिचार कहेवो. बीजो न्पुं अथवा मोतुं आटतुं ज राखवुं एवुं मंगला पणिणाम कीरुं ठनां तेनी वृद्धि यई जयाथी मनमा दिचार क रे के आटतुं पुत्र शास् राखवुं. आटतुं स्त्रीने अर्पण कयुं, आटतुं शत्रु, दुष्ट ने आपवुं, एटले मार्गे तो पणिणाम मंगला जेटतुं ज रहेजो. तेमां मन काई दार

લાગનાર નથી મારા પોતાના નામનુ હોય તો મને દોષ લાગે એવી રીતે જોનેને
 લીધે ઓટા વિચારે કરી કુરીત કરવી તેને વીજો રોપ્યસુવર્ણપરિમાણાતિક્રમાતિચાર
 ર કહેવો ત્રીજો એક વર્ષ પ્રમુખ સુધી થાટજુ ધાન્ય અથવા થાટલુજ ઇચ્છ પા
 સે રાખવું, એથી વધારે રાખવું નહીં એવો સંખ્યા પરિમાણ નિયમ લોગ પઠી પા
 ન્ય અથવા ઇચ્છનો વધારો થઈ જવાથી તે વધેલું સર્વ વીજાની પામે રાખીને અ
 થવા કોઈ વીજાની પામે હોય તો તેની પામેજ રહેવા દઈને પોતે મનમા જાણે
 કે, મેં તો પોતાની પામે રાખવાનો નિયમ કર્યો છે, પણ વીજાની પામે રહેવા
 યો નહીં એવો નિયમ કર્યો નથી, તેથી એમ કહ્યાથી કાંઈ દોષ લાગનાર નથી
 એમ કુવિકૃત્પ કરીને જેની પામે ઇચ્છ હોય તેને કહે કે થાટલા ઘાઘાડા અથવા
 થાટજા માગ કે વર્ષ પઠી તમારી પામેથી હું હિશાવ ચુકવી લઈશ તેમજ ધાન્ય પ
 ણ જો કેન્દ્રમા હોય તો નિયમિત સમય ગુપ્તી લ્યાજ રહેવા દઈને અથવા વીજા તે
 ફુતના ધરમાં રહેવા દઈને નિયમ પૂરો થયા પઠી લેવાની ઇચ્છા રાખવી અને પોતાને
 નિર્દોષી સમજવો તેને ધન ધાન્ય પરિણામાતિક્રમાતિચાર કહેવો ચોથો દ્વિપદ એટલે
 દાસ થને દાસી પ્રમુખ, તેમજ ચતુષ્પદ એટલે ગાઈ, જેસ, ગઠ, તથા ઘોડા પ્રમુખ,
 પશુડ થાટલાજ રાખવા એથી અધિક રાખવા નહીં એવો સંખ્યારૂપ નિયમ રાખ
 પઠી તે દામ દાસીઓ અથવા પશુઓ પ્રમુખ ગર્ભ ધારણ કર્યાથી તેડની સતતિ
 ની વૃદ્ધિ થવાથી તે નિયમિત દાસ દાસી અથવા પશુડથી ઉત્પન્ન થયા છે તેથી
 તેઓ પોતાના માવિત્રોથી જુદા કહેવાય નહીં અથવા વધેલી સતતિ કોઈ સર્વ
 ધીને થાપી દેવી અને તેનું ગુપ્ત રીતે સ્વામિત્વ પોતેજ રાખવું તેને દ્વિપદચતુષ્પદ
 પ્રમાણાતિક્રમાતિચાર કહેવો પાંચમો ગ્રામ, પીતલ, અથવા કાશા પ્રમુખ ધાતુ
 ડના થાટજા વાગણોજ ધરમા રાખવા એવો સંખ્યા પરિમાણ નિયમ ઠતા તે વાસ
 ણોની સંખ્યા નિયમ પ્રમાણે રહેવા દેતા તેડની તોલમા વધારો કરવો અને મનમાં
 એમ જાણવું કે મારેતાં માત્ર વાસણોની સંખ્યાનો નિયમ છે પણ તોલનો તા નિયમ
 નથી તેથી તોજ અધિક કર્યાથી કાંઈ દોષ લાગે નહીં તેમજ જો કાચા તોનની સ
 ણ્યાપુરક નિયમ જિગા હાપ તા જ્યા મોટો તોલ ચાલતો હોય એવા કોઈ જ્ઞાત
 મા સ્થાના તાનના પરિમાણે વામણો કરાવવા, અને મનમા એમ જાણવું કે મેં મારા
 તોનનો નિયમ જીરો છે સરો પણ કાચો અને પાકો તો થાદિજઠે વીના વેગમા કા
 ઘા અને પાકો નહીં હોવાથી લ્યાના ગમે તેવા તોજવઢે વાશણાનું વજન થયું હાપ

तेथी व्रतजंग थाय नहो एवी कुटिलता करवी तेने कुपद परिमाणातिक्रमातिचार कहेवो. ए पांच अणुव्रतना अतिचारो कहा. ॥ २७९ ॥ २८० ॥

हवे त्रण गुण व्रतना अतिचार कहे ठे. तेमां प्रथम ठा दिशि परिणाम व्रतना पांच अतिचार कहेठे:- मूल:- तिरियंअ होय उट्टं, दिसि वय संखा अइ क्रमे तिन्नि, दिसि वइ दोसा तह से. विम्हरणं खेत्तबुद्धीय. ॥ २८१ ॥ अर्थ:- प्रथम तीर्था लोकमां आटलासुधी गमनागमन करवुं एवुं व्रतवुं परिमाण कीया पठी अनानोगादिकवने काई अधिक गमनागमन थई जाय तो तित्ठां गमनाति क्रमातिचार लागे. बीजो अधोगमन करतां विस्मृति अथवा चित्तनी विच्रमताने लीधे व्रतना परिमाण करतां काई वधारे गमन थई जाय तो अधोदिसि गमना तिक्रम अतिचार लागे. त्रीजो ऊर्ध्व गमन करतां उक्त कारणादि वने काई वधारे गमन थाय तो ऊर्ध्वदिशि परिमाणातिक्रम अतिचार लागे. चोथो कोई दिशि ए गमन करतां में दश योजन पंथ कखो के पंदर योजन कखो ठे एवी विस्मृति थई जाय अथवा दिशिपरिमाण कखाने घणा दिवस थई गयाथी जे दिशिविपे जेटला योजननो परिमाण होय ते नूली जईने ते परिमाणमां न्यूनाधिकता करवी. अथवा ते परिमाण कागलमां लेखी राखेलुं नही होवाथी तेमां वधघटथई जाय अथवा बुद्धिनी मंदताने लीधे अथवा विच्रमताने लीधे अधिक न्यूनता कखाथी अस्मृति अंतर्धान अतिचार लागे. पांचमो जे दिशिनेविपे जेटला योजन जवानी तूट राखी होय ते दिशिमां ते तूटना करतां वधारे गमन थई जाय त्यारे बीजी दिशानेविपे ते वधेला पंथगमननो आरोप करी लईने परिमाण पूरुं करवुं. एटले पूर्व दिशानेविपे गो कोश जवानी तूट होय ते पश्चिम दिशानेविपे पचाश कोश जवानी तूट होय. हवे पश्चिम दिशाए पोणोशो कोशवुं गमन थई जाय त्यारे पूर्व दिशाना गो कोशमां पचीश कोश नाखी देवा अर्थात् हरेक प्रकारे दिशिने विपे गमन परिमाणमां न्यूनाधिक यवाने लीधे एक दिशिवुं अधिक गमन बीजी दिशिना न्यूनगमनमां जेलवी लेवुं तेने हेतवृद्धि अतिचार कहे ठे. ॥ २८१ ॥

हवे सातमा जोगोपजोग व्रतना पांच अतिचार कहेठे:- मूल:- अप्पकं डुप्प कं, सच्चिंतं तह सच्चि पडिवई; बुद्धोसहि नक्कणयं, दोसा उवजोग परिजोगे. ॥ २८२ ॥ अर्थ:- ए व्रतने उपजोग परिजोग पण कहे ठे. केमके क्रियाना जे दयकी जोगना वे प्रकार थाय ठे एक उपजोग अने बीजो परिजोग, ए टले एकज वार आहार तथा फूल प्रमुखनो जोग करवो. अने

बारवार नोग नोगववा जेम के, गृह तथा स्त्री प्रमुख नोग बारवार नोग
 ठे ए परिनोग कर्मनेविपे पूर्वोक्त पदर कर्मादान जाणवा तेमा आवके उत्त
 समयने विपे प्रासुक एपणीय आहार लेवो जो ते न होय तो बहु पाप स
 चनो त्याग करवो. प्रथम आटो ठाण्याविना तेनी रोटी कखाथी तेमा ते थन
 जना कण रही जाय ठे तेम उता तेने अचित जाणीने खावु अथवा लोण
 अचेतन जाणीने अग्निसस्कार कखाविना काचोज खावो तेने अपक नक्षणाति
 चार कहवो बीजो कार्फ पाकेलु तथा कार्फ नही पाकेलु जे अन्न प्रमुख होय
 जेमरे, जुगारी प्रमुख सर्व जातिना कणिश (पॉक) अग्निमा पकाव्याथी तेमाना
 कंटजाएक कण पाके ठे ने कटजाएक काचा रही जाय ठे तेम उता ते अचित
 जाणीने सावु तेने विपक नक्षणातिचार कहवो त्रीजो आवकने सचित आहा
 रनु अथय पञ्चराण उता अनाजो थकी परिमाणु उल्लघन थई जाय एअ
 पाणीने घण उकाजा दीगयी ते अचित थाय ठे एवु परिमाण उता तेने एक
 अथया वे उकाजा दई अचित थयु एम जाणीने ते पाणी पीवाई जाय तथा
 सतिन वस्तुने अचित थयामां कार्फ वखत बाकी रह्यो उता ते वस्तु अचित जा
 णीने सवाई जाय तेने सचित्तहार अतिचार कहवो चोथो अचित वस्तुनो स
 तिन वस्तुनी साये सवध उतां ते सवधनो जग थया पठी तरतज ते वस्तु सवाई
 जाय, जेमरे, गुदर अचित ठे तेने वृद्धनी साये सवध उता ते सवधनो जग थ
 पा पठी तरतज सावु जाण नही, केमके सचित वस्तुना स्पर्शथी कंटजाएक
 वयत तमां पण सचितपणु रह ठे तेवा समयमा ते खवाड जवाय तेने सचित प्रति
 घटानिचार कहवा पाचमो जे वस्तु मेजय्यामा घणो प्रयत्न करवा पने, थन
 नक्षण करायो पूर्ण वृत्ति थाय नही, जेमके, बदरी फल (बोर) मा जे वडीड
 पाय ठे ते जाग्याथी तेमा अति सूक्ष्म स्वादिष्ट नक्षणीय पदार्थ नीरुले ठे त ई
 जारा वडोरा जाग्याना प्रयत्न कयो उता तेमाथी मेजवेजी वस्तुथी आत्मानी व
 ति थाय नही तेम उता तेनु नक्षण करवु तेने बुर्धपथातिचार कहवा ॥२८१॥
 हव आठना अनयदम विरमण प्रतना पाच अतिचार कहे ठे - मृन - ई
 ॥ २८२ ॥ अथ - अनयददना शब्दार्थ आगो रीते थाय ठे - फाडण द
 एअने प्रयाजन नही उता पातानी आत्माने ददनी प्राप्ति थाय तन अनयद
 हेरो एना पाच अतिचागमाना प्रथम नयनादिक शरीरना अवयवाए ॥

बीजाने दान्यादिकनी उत्पत्ति करची अथवा चांग पुरुषना जेवी कुचेष्टा करची तेने
 सांकुजातिचांग कहेवो. बीजो मुख थकी एवा शब्दो उच्चार करवा के जेची वांचज
 नागना हृदय कचवाय अने पोतानी अग्रप्रतिष्ठा थाय तेने मांखर्य वाचाजातिचांग
 कहेवो. बीजो जोगोपनोगनी अधिकता करची जेमके, अंगमज दण्ण करनार सावु
 वंगरे वस्तुची स्नान करता पाणी वधारे वापरवुं. केशादिकने सुगंधी तेल जगाडवुं
 अंतर्गदिक सुगंधि पदार्थांनो उपयोग करवो. इत्यादिक अर्थ आंगन करवो तेने जोगो
 पनोगाद्यतिचार कहेवो. चोथो अंगारग्न विषयक कथन करवुं. एतले मंद मंद दान्यपु
 क नापण करवुं. जेथी विषय कामना उत्पन्न थाय एवा नाना प्रशंगना श्रुती कहेवा.
 अथवा बीजाने कोथ उत्पन्न थाय एवुं नापण करवुं तेने गंदपेत्पादकातिचार कहेवो.
 अने पांचमो पोताना उपयोग करता वधाने अग्रिकरणनां मंत्रद करवो. अथवा जेवुं
 परिणाम हिंमारुपे थाय एवा पदर्थेने एकठा करी गववा. अने मरणा मंत्रागने ते
 वस्तुं बीजाने मांगी आपे जेम के. गंध उग्रज. मुग्रज. अने तजया प्रमुग्र द
 थोत्रागो पोताना उपयोग करता वधाने गववा. तेने अग्रिकरणनातिचार कहेवो.
 ए पांच अतिचार अनर्षदं नामना व्रतनेरिपे वद्या ने. एवी गीते ए व्रत गुण
 व्रत ते पांच अणुव्रतने गुणनी उत्पत्ति करनार होवाची एतने गुणव्रत वद्या ने.

हरे नवधी ते वार गुधी चार गिह्याव्रतो वहे ने - ए चार व्रत गिह्यानी पने
 अथवा गिह्यागण होवाची एतने गिह्या व्रतो वद्या ने. जेम नवीन गिह्यानां पु
 न पुन. अन्त्यास करवो जांये. तेथोमां प्रथम जे नामापर नामवुं नवमं व्रत न
 तेनो अर्पे थावी गीते पाय वे - गग हंप्ता अन्त्याने गम वहेवुं. अने थाय ए
 एतने तेनो जाज पयो. तेने समाप वहेवो अने ते समन्वय जाजने करनार हो
 वाची नामाधिक व्रत वहेवु. बीजो अर्थ - आने अने गेह ए वे आननी परि
 एतिरुप जे जियाथो वगय ने ते अहज अने माउय आनार ने तेनो त्याग क
 रीने जपये वे पही प्रमाण आनाने समता परिणामना गववु. तेने नामादि
 क व्रत वहेवु. बीजो अर्थ - गम वहेलां समान प्रकारे वद्या. वद्या. नद्या वद्या
 ए ए व्रतप्रवीणप मरज वद्यानीन वृत्ति एव मोह मार, तेने अन्तर एतने जा
 न पयो तेने नामाधिक व्रत वहेवु. ते पुन पुन करवुं. पद्वे - "एतने व्रत
 मोलाते. नामापर वहेवु" ॥ २२३ ॥

ए नामाधिकव्रतना वार अतिचार वहे ने - व्रत - एव व्रतने वद्यानां,
 वद्यातिराग नां वद्यानां वः वद्यातिराग वद्या वद्या. वद्यानां वद्या वद्यानां.

॥ ૨૬૪ ॥ અર્થે - પ્રથમ શરીરના હસ્ત પાદાદિક અવયવ પુજ્યાવિના અને પ્રમાણ્યા વિના હજાગવા, જીતને પોત લગાડીને વેશબુ, પૃથ્વી પુજ્યાવિના નિશા પ્રભુ સ્વ કાગી, અપ્રેક્ષિત તથા અપ્રમાર્જિત સ્થમિલને વિષે વશબુ તેને કાચ હ પ્રણિયાન અતિચાર કહેવો ઘોડો મનો હ પ્રણિયાન તે મનમા ગ્રહ સવધી સાવચતુ વિ તરન સ્વુ ઘોડો વચન હ પ્રણિયાન તે ગયાહે મુખે સાવચપણે વોગ્ગુ. સર્વ ક ગ્ગ તે નિશા તથા વિક્રયાને મત્રો શૂન્ય ચિને કરીને જે અનુષ્ઠાનનું કરવું અત્ત મિયત કાજ તે જે સામાયક કાજ પુરા થવાની નિરત રહે નહીં અને જેમ તેમ અનાદર પળે સ્વુ ૮ પાચ અતિચાર સામાયકના જાણવા ॥ ૨૬૪ ॥

દસમો દેશાવગાસિક વ્રતના પાચ અતિચાર કહેઢે - મૂલ - આણય પે ગયળ, ગરણુપાડે ય સ્વ અણુવાડે, વહિ પોગલ પરકવો, દોસા દેસાવગાસલ ॥ ૨૬૫ ॥ અર્થે - દેગોસ્ત્રી જ્યાંહા અવકાશ ઢે તેને દેશાવકાશ કહિયે તે પ્રપમ શિખતો છત્રમે પરદેશનો વ્યાપાર પ્રમુખે કરીને પોતાની વ્રતી ચલાવવાને અર્થે જે પોતન ગતાદિ પ્રમુખ સુત્રી દૂર જવાનો નિયમ કસો ઢે તેનો વલી સદ્દેપ કવો છત્રમે મૃતગમ્યામ્યાનાદિકથી દૂર જવાનો નિપેધરૂપ અથવા સર્વ વ્રતસદ્દેપકરણ સ્વ નિયમ ઢે ૮ કપર દૃષ્ટાંત કહેઢે - જેમ વાર યોજનમા વ્યાપનાર દુશિવિર વપરા આગીરિય વિયમ વિયધર સવધી વિય કોઈ મનુષ્યના સર્વ અંગનેતિને વ્યારી રદા જાપ, તેને કોઈ મત્રવાદી વતારીને એક અંશુલી પ્રદેશે લાવીને મૂકે છત્રો આમ ગમજુ ક, જમ મત્રવાદી આગા શરીરમાં વ્યાપેજો વિય અનુક્રમે ૫ ૬૬ અવપરમાર્થી જતારતો કતારતો ઢેડે એક અંશુલીના એક પ્રદેશમાં આગી ગાંડે. તેમ વ્રત ધાગળ કરનાર પુરુષ ગત યોજનાદિ ગમનરૂપ નિયમને ઘટાડતો ઘટાડતા ગવ્યાદિકસુત્રી આવી રાખે તે દેશાવકાશિક વ્રત કહેવાયઢે ૯ વ્રતમાં દેશની ૫૪ મુહુર્તોદિ માનના પળ સઠોચ થાયઢે તે અર્થાત્ જાણી ડેવુ

દેશાવકાશિક વ્રતના પાચ અતિચાર ઢે, તે આ પ્રમાણે - પ્રથમ આનપન, ઘી જો પ્રેરવાળ, ઘીના ગદાનુપાત, ઘાંધો રૂપાનુપાતી, તથા પાચમો પુજન પ્રકેપ તેમ્ દાગ્ગુરતો દેશાવકાશિક કીયો ઢે તે વિવક્ષિત ક્ષેત્રથી બાહર રહજુ જે મચનના રિદ્દ દ્વ્ય, તે સ્વાધી વાકગદિકના હાથે મળાવી વિવક્ષિત (૬૫લા) ક્રેત્રમાં ૮ ગરવડુ તે સ્વા અનિગ્રાપથી કે નો હ પોતે જડે લાવીશ તા વ્રત ખગ થા ગત ૨૬મ આનપનનિચાર કષ્ટિયે; ૫૪ અનિગ્રાપેથી વિવક્ષિત ક્રેત્રમાં રહની ૬૪ ૬૫ કોઈ મનુષ્યદાગ બાહર મોકનારી દેવી તેને ઘીનો પ્રેરણાનિચાર કષ્ટિ

एवी रीते पोते लीधेला व्रतनो जंग न थाय माटे पोते करवानी क्रिया कोई बीजा
द्वाराए करावी पोतानुं प्रयोजन सिद्ध करी लेवुं तेथी यद्यपि व्रतनो जंग यतो
नथी तथापि व्रत सफल यतुं नथी. केमके. वाहेर गयाथी गमनादिक व्यापारे
करी सृष्ट्य प्राणीउंनो घात थाय ठे तेनो वचाव करवाने अर्थे देशवकाशिक व्रत
लीधामां आवे ठे. ते व्रत लीधा पठी पोते तो गमन क्रियानो त्याग करे परंतु
पोतानुं प्रयोजन सिद्ध करवाने अर्थे कोई बीजानी मारफते ते क्रिया करावे तेथी
शु हिंसा यती नथी ? उलटी वधारे हिंसा यवानो संजव ठे. केमके, पोते गमन
कल्याथी ईर्ष्यासमितिनी शुद्धतारुण गुण थाय ठे, ते बीजाने मोकव्याथी यतो नथी.
किंतु ईर्ष्यासमितिना अज्ञावथी दोषनी प्राप्ति थायठे. माटे एम कल्याथी अतिचार
लागे ठे. तेमज पोताना घरने फरती नीत प्रमुख जे प्राकार होय ठे तेदली ज
गोथी वाहेर जई कोर्ने हाक मारवी नही एम अग्निग्रह पूर्वक व्रत धारण कयुं
वतां पोते ते क्रिया करे तो व्रतनो जंग थाय, माटे पोतानुं कोई प्रयोजन सिद्ध
करवाने अर्थे ते नीतनी पासे जई कोर्ने बोलावयुं होय तो मोटा अवाजे खुंकारो
करीने बोल्याव्याथी बीजो गद्धानुपातातिचार लागे ठे. अथवा ते नीतादिक ऊंचा
स्थलनेविपे पोतानुं कार्य सिद्ध करवाने अर्थे जई ऊजो रहे तेने जोर्ने जे माणस
द्वारे काम करावयुं होय ते माणस पासे आवे त्यारे पोतानुं प्रयोजन सिद्ध करी
लीधाथी चोथो रुपानुपातातिचार लागे अने पोतानुं कार्य सिद्ध करवाने अर्थे
नियमित जागाथी पोते वाहेर न जतां पापाण अथवा काष्टनुं ककडुं लईने कोई
माणसनी पासे फेंकवु तेथी ते पाडो आवे त्यारे तेने कहीने ते प्रयोजन सिद्ध क
री लेवाथी पांचमो पुज्ज प्रहेपातिचार लागे ठे. ॥ २८५ ॥

हवे बीजा पौषध नामना शिक्षा व्रतना पांच अतिचार कहे ठे:- मूल - अ
प्पमिलेहिय मपम, क्षिपंच च सेव्वाइ यमिल्लाणि तहा; सम्मं च अणणुपालण, अ
इयारा पोनहे पंच ॥ २८६ ॥ अर्थ - पौषध एटले पुष्टि धर्मने धारण करनार.
ते पौषध व्रत अष्टमी आदि पर्वने विपे धारण करिये. एवी विशेषता ठे. ते आ प्रमा
णे:- चार शिक्षा व्रतमांना सामायक तथा देशवकाशिक ए वने प्रति दिवसो कर
वा अने पौषध तथा अतिथिसंविज्ञाग ए वे प्रतिनियत दिवस अष्टमी आदि पर्वने
विपे करवां एम आवश्यकादि शास्त्रोमां कह्युठे. तेमां बीजा पौषध व्रतना पांच अति
चार ठे ते आ प्रमाणे:-अप्पमिलेहिय दुप्पमिलेहिय सक्कासंथारे अप्पमज्झिय दुप्प
मज्झियसक्का संथारे अप्पमिलेहिय दुप्पमिलेहिय उच्चार पातवण नूमि, अप्पमज्झि

साधुने नद्वज पृष्ठवुं पडे के आ चीज कोनी ठे. त्यारे बीजा कोई संवंधी वर्गरेनुं ना म जिण जेथी ते साधु ते वस्तुनुं ग्रहण करे नही तेथी पांतातुं व्रत पण रघु ते चीज पण वची एम कयाथी बीजो अन्यव्यपदेशातिचार कहिये; कोई वेग्मा प डेली चीज साधुए जोई ने मांगी ठतां ना कहेयाय नही तेथी मनमां कांई ची टाईने आपवी अथवा बीजो कोई नामान्य पुरुष दान देतो दोय तेनी कीनि झां नलीने मत्तगथी तेथी अधिक दान देतुं तेने मत्तग दानातिचार कहिये; अने साधु आदागदिक लई आब्या पत्री तेने तेनी आवीने ते वस्तुनुं दान दीयाथी पांचमो कालातिक्रमातिचार लागे ठे. ॥ १८७ ॥ ए ठां ६८ थयो.

द्वे सातमो ६८ कहे ठे—मूल.—जरहम्मि जय संप५, जविस्त तिष्ठंकराण ना मा५, एवयमि वितार्ड. संप५ जिण जावि नामा५ ॥ १८८ ॥ अर्थ—जरत अने ऐग्वत क्षेत्रोमां जूत वर्त्तमान तथा जविष्य कालमां चोवीशी पणे जे तीर्थकरो थई गया, थया ठे तथा थशे तेमनां नामनो आ सातमो ६८ कहे ठे:— ॥ १८८ ॥

मूल.—जरहे तीए संप५, जावि जिणे वंदिमो चववीसं; एवयमिवि संप५, जावि जिणे नामउं वंदे. ॥ १८९ ॥ अर्थ—जरत ऐरवत क्षेत्रोमां जूत जविष्य अने वर्त्तमान कालमां थई गएला. थया ठे तथा थवाना जे तीर्थकरो तेउने हुं वंदना करुंहुं. १८९

प्रथम जरत क्षेत्रना अतीत चोवीस जिनोनां नाम कहेठे:— मूल.—कंवय नाणी निवा,णि मायरो जिण महायसो विमलो; सवाणुनृ५ सिरिहर, दत्तो दामो यर सुतेउ. ॥ १९० ॥ मामिजिणोय शिवासी, सुमई सिवग५ जिणोय अठो उ; नाहनमीस्तर अनिलो; जसोहरो जिण कयग्योय. ॥ १९१ ॥ धम्मीस्तर सु६ मई,सिवकर जिण संदणोय संप५य, तीउस्तपिणि जरहे जिणेसरे नामउं वंदे. १९२ अर्थ—केवल ज्ञानी, निर्वाणी, सागरजिन, महायश, विमल, सर्वानुजुति, सिरि धर, दत्त, दामोदर, तथा सुतेज. ॥ १९० ॥ स्वामीजिन, शिवासी, (एमने मुनिसु व्रत पण कहेठे) सुमति, शिवगति, अस्तांग, अथवा अवाय, नमीश्वर, अनिल, यशोधर तथा कृतार्थ. ॥ १९१ ॥ धर्मीश्वर, शुद्धमति, शिवकर, स्पंदन तथा सं प्रति ए नामे चोवीस जितेश्वर आ जरतक्षेत्रनेविषे उस्तपिणी अतीत कालमां जे थई गया ठे तेउने हुं वंदना करुं हुं. ॥ १९२ ॥

जरत क्षेत्रना वर्त्तमान चोवीस जिनोनां नाम कहेठे.—मूल.—उसजं अजि थं संजव, मजिनंदण सुम५ पवम सुप्पासं; चदपह सुविहि तीयल, तेजंसं वा सुपुळं च. ॥ १९३ ॥ विमल मणंत धम्मं, संति कुंछं अरच मत्तिच; सु

णिमुव्वय नमि नेमि, पास वीर च पणमामि ॥ १९४ ॥ अर्थ - रूपज, अन्नित, सजव, अन्नितदन, सुमति, पद्मप्रज, सुपार्थ, चङ्गप्रज, सुविधि, शीतल, श्रेयास, तथा वासुपूज्य ॥ १९३ ॥ विमल, अनत, धम्म, अंति, कुधु, अर, मल्लि, मुनिमुव्वत, नमि, नेमि, पार्थनाय, तथा श्रीवीर ए चोरीश जिन नरत क्षेत्रनेविपे वनमान कालना यथा तेमने हु प्रणाम करु ठु ॥ १९४ ॥

नरत क्षेत्रना अनागत चोरीश जिनोना नाम कहेत्ते - मूल - जिण पणनाह सिरि सूरदेव सुप्पास सिरिसयपनय, सवाणुज्ज देवसुय, उदय पेढाल मनिवदे ॥ १९५ ॥ पोहिल सयकित्ति जिण, मुणिमुव्वय अमम निक्कनायच, जिण निप्पुलाय सिरि नि, ममत्त जिण चित्तगुत्त च ॥ १९६ ॥ पणमामि समाहिजिण, सवर य जसोहर विजय मल्लि, देव जिण एत वीरिय, नदनिप नावि नरहमि ॥ १९७ ॥ अर्थ - पद्मनाभ, श्री सूरदेव, श्री सुपार्थ, श्री स्वप्रज, सर्वानुज्जित, देवश्रुत, उदय, पेढाल, ए गाथाना आद्यमा जिन शब्द ठे ते वया नामोने लगाडवो, तेमनी हु वदना करुठु ॥ १९५ ॥ पोहिल जिन, अनकीर्त्ति, मुनिमुव्वत, अमम, नि कपाय जिन, नि पुलाक, श्री निर्म्ममत्व जिन, चित्तगुत्त, आही पण पाठजी गाथामाथी हुं वदना करुठुं एम लेठु ॥ १९६ ॥ समाहिजिन, सवर, यशोधर, विजय, मल्लि, देव, अनतवीर्य, नद जिन अथवा नदरुत्त ए नरतक्षेत्रनेविपे नावि जिन थवाना ठे ते कह्या समवायागनेविपे तो आ प्रकारे नामदीगमा आवेठे - यथा “महापठमे सुरा देवे सुपासेय सयप्रजे सवाणुज्ज अरहा देवगुत्ते यहोर्कई उदए पेढालपुत्तेय पोहले सयएइया मुणिमुव्वय अरहा सव नाव विक जिणे अमम निक्कसाएय निप्पुलाएय निम्ममे चित्तगुत्ते समाहीय आ गम्मस्सेण होर्कई सवार अनियछीय विवाए विमलेइय देवोववाए अरहा अणत्त विजएइय थागचस्सेण होर्कइत्ति” ए जणिय कालमा यनारा ठे ए प्रकारे की थागज पण नामविपे जे कोई ठेकाणे समवायागादिकथी विसम वाद दीगमा आवे त्या मतातर ठे, एम जाणुठु ॥ १९७ ॥

अवतरण - हवे ऐरवत नामना क्षेत्रमा वर्त्तमान जिनना नाम कहे ठे - मूल - वालचद सिरि सित्तय, अग्गीसेण च नदिसेण च, सिरि वन वयधर सो, मचद जिण दीहसेण च ॥ १९८ ॥ वदे सयाउ सच्चइ, उ ज्जुत्तिसेण जिण च न पत्त, सोहस्मेण सयजज, उवसत्त देवसेण च ॥ १९९ ॥ महविरिय पास म रुदेव सिरिहर सामिकुट्ट मनिवदे, अग्गिस्सेण जिण म ग्गदत्त सिरि वारित्तण

च ॥ ३०० ॥ इय संपद् जिणनाहा, एरवए कितिया सनामेहिं; अद्दुणा नाव जिणंढे, नियनामेहिं पकित्तेमि ॥ ३०१ ॥ अर्थः— बालचङ्, श्रीसिचय, अग्नि सेन, नंदितेन, श्रीदत्त, व्रतधर, सोमचंड जिन, दीर्घसेन, ॥ ३०० ॥ गतायुष, सत्यकी, युक्तिसेन, श्रेयांसजिन, सिंहसेन, स्वयंजल, उपगांत, देवसेन, एउनी वंदना करुं तुं. ॥ ३०१ ॥ महावीर्य पार्श्व, मरुदेव, श्रीधर, स्वामिकोष्ट, अग्निसेन, अथ दत्त अथवा मार्गदत्त श्रीवारिपेण. ए सर्वने समस्त पणे वडुं. ॥ ३०० ॥ एप्रकारे सांप्रत वर्त्तमान जिन ऐरवत् कृत्रनेविपे तेमनां नाम कह्या. ॥ ३०१ ॥

हवे ते ऐरवत् क्षेत्रमां नावि जिननां नाम कहुं तुं — मूलः— सिद्ध पुत्र घो सं, जसघोसं, सायरं, सुमंगजयं; सव्वसिद्धि निवा, एतामि वंदामि धम्म धयं ॥ ३०२ ॥ तह सिद्धिसेण महसे, ए नाह रविमिच्च सव्वसेण जिणे; सिरिचंड दढकेउं. महिंदयं दीहपासं च. ॥ ३०३ ॥ सुवय सुपासनाहं, सुकोसलं जि एवरं अणंतं; विमलं उत्तर महरिद्धि देवयाणंदयं वंदे. ॥ ३०४ ॥ अर्थः— सिद्धार्थे, पूर्णघोष अथवा पुण्यघोष, यशघोष, सागर, सुमंगल, सर्वार्थसिद्धि, निर्वाणस्वामी, ने धर्मध्वज, एमने वडुं तुं. ॥ ३०२ ॥ तथा सिद्धसेन, महासेननाथ, रविमित्र, सत्यसेनजिन, श्रीचंड, दढकेतु, महेंद्र, दीर्घपार्श्व, एमने हुं वडुं तुं. ॥ ३०३ ॥ सुव्रत, सुपार्थनाथ, सुकोशल जिनवर, अनंतनाथ अथवा अनंतार्थ, विमल, उत्तर, महर्द्धि, ने देवतानंदक, एमने हुं वंदना करुं तुं. ॥ ३०४ ॥

अवतरणः— हवे पूर्वोक्त गायामां कहेजा तीर्थकरोनी सर्व संख्या कहेवेः— मूलः— निविसु नवसमुदे, वीसाहिय सय जिणे सुहसमिद्धं; सिरिचंड सुणिव ङनए, सासय सुहदायए नमह. ॥ ३०५ ॥ अर्थः— नव समुद्ध्यो तरेला जे एक शोने बीश संख्या जिन जे सुखना समुद्ध्य अने जेमने श्रीचंडमुनिपतिए नमन कयुं ठे एवा शाश्वत सुखदायकने हे नव्य लोको तमे नमस्कार करो. ॥ ३०५ ॥ अही पांच चोवोशीना एक शोने बीश तीर्थकरना नामोतुं सत्तम ढारनेविपे विवरण कयुं.

हवे 'उत्तजाटि जिणिंदाणं आइम गणहरति' अष्टम ढारने विवरतां कहेवेः— मूलः— सिरि उत्तहसेण पडु सीहसेण चारु बज्जनाहका; चमरो पक्कोप विय, पडु दिन्न पडुणा वराहोय. ॥ ३०६ ॥ पडुनंद कुलुहा विय, सुनोम मंदर जसा अरिघो य; चक्काउह संव कुंन, जिस्तह मल्ली य सुंनो य. ॥ ३०७ ॥ वरदत्त अज्झदिन्ना, तहिंदनूईय गणहरा पढमा; तिस्ता रिताहार्णं, हरंतु पावाइ पण याणं. ॥ ३०८ ॥ अर्थ— श्री कृपजसेन, सिंहसेन, चारु. वज्जनाचार्य, चमर,

પ્રયોત, વિદર્ન, દત્તપ્રહુ, વરાહ ॥ ૩૦૬ ॥ પ્રહુ નદ, કીસ્તુન, સુર્જામ, મદ્ર
યશ, અરિષ્ટ, ચક્રાયુધ, શંખ, કુન, નિપજ, મહિ, ને શુન ॥ ૩૦૭ ॥ વરદન,
આર્યદત્ત, તથા ફ્ફજૂતિ, એ પ્રકારે રૂપનાદિ જિનોના પ્રથમ ગણધરો છે તે પ્રણત
જનોના હરિતને હરણ કરે છે ॥ ૩૦૮ ॥

હવે નવમો પવત્તિણીનો દાર કહેતે - મૂલ - વંની ફગ્ગૂ સામા, અનિગ
તહ કાસરી ર્ફ સોમા, સુમણ વારુણિ સુજસા, ધારિણિ ધરિણી ધરા પવમા
॥ ૩૦૯ ॥ અક્કા સિવા સુર્ફ દામણીય રક્કી ય વંધુ ચ્ફ નામા, પુપ્ફવર્ફ અનિના
જ, રુદિન્ન તહ પુપ્ફચૂલા ય ॥ ૩૧૦ ॥ ચ્ફદણસહિય પવત્તિણિ ડ ચ્ફકવીગણ
જિણવરિદાણ, હરિયાફ હરતુ સયા, સત્તાણ નત્તીહુત્તાણ ॥ ૩૧૧ ॥ અર્થ-
ગ્રાહી, ફટ્થુ, શ્યામા, અજિતા, કાશ્યપી, રતિ, સોમા, સુમના, વારુણી, સુગા,
ધારિણી, 'પરણી, ધગ, ને પદ્મા ॥ ૩૦૯ ॥ આર્યા શિવા, શુન્ના, અથવા સુચિ દામિની,
રક્કી, વધુમતી, પુપ્પવતી, અનિલા, યદ્દત્તા, ને પુપ્પચૂલા, ॥ ૩૧૦ ॥ ચ્ફ
દના, સહીત એ ચોરીસ જિનવરેન્ની પ્રવર્ત્તિનીડ, તે નક્કિએકરી સહિત પ્રાપ્તિ
ઉંતુ હરિત એટલે પાપ હરણ કરેતે ॥ ૩૧૧ ॥ એવી રીતે ત્રણ ગાથાએકરી તીર્થ
કરોની પ્રથમ પ્રવર્ત્તિનીડના નામ કયન પૂર્વેક નવમો દાર કહ્યો

હવે 'અરહતજ્ઞણ તાણત્તિ' અર્હત નામ કર્મ ઉપાર્જવાના સ્થાનક લક્ષણ દર્શ
નો દાર કહેતે - મૂલ - અરહત સિઁ પવયણ, ગુરુ થેર વહુસ્સુએ તવસ્તીસુ, વજ
છપાય એનિ, અગ્ગિસ્કનાણો વડેગે અ ॥ ૩૧૨ ॥ અર્થ - પહેલા અશોકાદિ આઠ
મહાપ્રાતિહાર્યરૂપ પૂજાને જે અર્હ એટલે યોગ્ય તે અર્હત, વીજા અપગત સ્ક
લ કર્માગ, પરમ સુલ્લી ને એકાત રુત્તરુલ્ય તે સિઁ, ત્રીજા પ્રવચન એટલે દાર
ગાંગ અથવા સય, ચોથા ગુરુ તે આચાર્ય ધર્મોપદેશ કર્તા, પાંચમા સ્થવિર તે
ત્રણ પ્રકારના છે - તથા ઉપાધ્યાય તે સૂત્રાદિકના જાણનારા વહુશ્રુત, તે ત્ર
ણ પ્રસાન્ના - સૂત્રધર, અર્થધર ને ડજયધર તેમાં સૂત્રધર કરતા અર્થધર પ્રધાન
અને અર્થધર કરતા ડજયધર એટલે સૂત્ર ને અર્થ એ વસ્ત્રેને ધારણ કરનાર શ્રેષ્ઠ
છે સાતમાં ચિચિત્ર અનગનાદિ જેદ નિન્ન વાર પ્રકારના તપને કરનારા તે તપ
શ્રી, એ સાત સ્થાનોનેરિપે વાત્સલ્ય જાવ કરવું એટલે અનુરાગ તે તીર્થકર નામ
ચપતુ કારણ થાય છે તથા અજીક્ષણ એટલે નિરતર પણે જ્ઞાનોપયોગ વ્યાપાર
છે જેહને તે જ્ઞાનેરિપે વ્યાપ્રિયમાણતા એ આવસુ કારણ છે ॥ ૩૧૨ ॥

મૂન - દમણ ત્રિણ અવસ્મણ અ મીજવણ નિરડ્યારો, સ્વણ લવ તવચ્ચિવા

૧. વેયાવચ્ચે સમાહીય. ॥ ૩૧૩ ॥ અર્થ:- નવમો દર્શન ઇટલે સમ્યક્ત્વ; દશમો વિનય ઇટલે જ્ઞાનાદિનો જે પૂર્વે કહી આવેલા ટૈયે ને આગલપણ કહેવાના ઠે; ઇગ્યારમો એની શુદ્ધિનું કરવું તે આવશ્યક ઇટલે અવશ્ય કર્તવ્ય સામાધિકા દિ; વારમો શીજવ્રતપાલવું તે ઉત્તર ગુણ વ્રત; અને મૂલ ગુણ વ્રત; એડને નિરતિચાર પણે પાલ્યાથી તીથેકર નામ કર્મ વાંધાય ઠે. તેરમો ક્ષણલવ ઇટલે લવાદિ સ્તોક કાલ વિગેષ. એમ સર્વકાલને વિષે નિરંતર સંવેગ જાવનાએ અને ધ્યાન સેવ નેકરી જે સમાધિ તે ક્ષણ લવસમાધિ; ચઠ્ઠમો તપ ઇટલે વાહ્યાન્યંતર નેદ જિ ન્ન અનગનાદિનેવિષે યથાશક્તિએ નિરંતર જે પ્રવૃત્તિ તે તપસમાધિ; પનરમો ત્યા ગ વે પ્રકારનો ઠે- એક ઇવ્ય ત્યાગ ને વીજો જાવ ત્યાગ. તેમાં ઇવ્ય ત્યાગ ઇટલે આદ્યાર ઉપધિ તથા સત્યાદિક જે પોતાને કામ ન આવે તેનો પરિત્યાગ અને ઉપયોગમાં આવે તેનું ચતિર્ઠને દાન દેવું; અને જાવ ત્યાગ ઇટલે ક્રોધા દિકનો ત્યાગ તથા જ્ઞાનાદિકનું ચતિ જનોને દાન દેવું. એવંને પ્રકારના ત્યાગનેવિષે સૂત્રનો અતિક્રમ ન કરતાં યથા શક્તિયે જે પ્રવૃત્તિ કરવી તે ત્યાગ સમાધિ; સો લમા વેયાવચ્ચના દશજેદને વિષે સૂત્રને અનતિક્રમે સ્વશક્તિ અનુસાર જે નિરંતર પ્રવૃત્તિ તે વેયાવચ્ચ સમાધિ; સત્તરમો મન વચન તથા કાયાએ કરી જે અશુભ વ્યા પારનું સંધન કરવું તે યોગ સમાધિ; ॥ ૩૧૩ ॥

મૂલ:- અપુત્રનાણ ગ્રહણે. સુચજતી પવચણે પ્પનાવણયા; એહિ કારણેહિં, તિઠયરત્તે જહ્ડ જીવો. ॥ ૩૧૪ ॥ અર્થ:- અઢારમો નિરંતર નવીન નવીન જ્ઞાન નું જે ગ્રહણ તે અપૂર્વ જ્ઞાન ગ્રહણ જાણવું. ડંગણીતમો શ્રુત જ્ઞાનની જક્તિ ઇટલે શ્રુતવિષે વહુમાનનું કરવું; વીસમો પ્રવચનનેવિષે પ્રજાવનાનું કરવું. એ કહેલા વીસ હેતુ કરીને જીવ તીથેકરપણું પામેઠે. ॥ ૩૧૪ ॥

અવતરણ:- એમાંના કેટલાએક વોજોનું સૂત્રકાર સ્વતઃ વ્યાખ્યાન કરેઠે- મૂલ:- સંયો પવચણ મિઠં, ગુરુણો ધમ્મોવણસવાઈયા, સુત્તઙોનયધારી, વહુસસુયા હુંતિ વિસ્ત્રાયા. ॥ ૩૧૫ ॥ અર્થ:- સંય શબ્દે પ્રવચન કહેવું અને ગુરુ તે ધર્મોપદેશાદિકના દેવાવાલા તથા સૂત્ર અર્થ અને તેહજયના ધરનાર તે વહુશ્રુત જાણવા. ॥ ૩૧૫ ॥

મૂલ:- જાઈ સુચ પરિયાએ, પહુચ્ચેરોતિ જહ્ કમ્મેણં; સઘીવરસો સમવાય, ધારડ વીત વરિસો ય. ॥ ૩૧૬ ॥ અર્થ:- જાતિ, શ્રુત, અને પર્યાય આશ્રી સ્યવિર ત્રણ પ્રકારના ઠે, તેમાં જાતવર્ષ પ્રમાણ જાતિ સ્યવિર. સમવાયાંગના ધરનાર તે શ્રુતસ્યવિર, જેને દીહા લીધે વીત વર્ષ થઈ ગયા તે પર્યાય સ્યવિર હોય ॥ ૩૧૬ ॥

મૂલ - નત્તી પૂઝા વણ્ણપ્યમળ વઙ્ગણ મવન્ન વાયસ્સ, આસાયણ પરિહારો, અરિહતાઈણ વઘ્ઘણ ॥ ૩૧૭ ॥ અર્થ - નક્તિ તે જે અતરંગ વહુમાનની વિગેરતા અને પૂજા તે યથોચિતપણે ફલ આહાર વસ્ત્રાદિકે કરી ઉપચરબુ વર્ણકે શ્રાવણ તેનું પ્રકટનકે પ્રકાશબુ વલી અવર્ણવાદનુ વર્જેબુ એમ આસાતનુ પરિવર્જેબુ પૂર્વોક્ત અરિહતાદિક સાતપદનુ વાઠવ્ય કરબુ ॥ ૩૧૭ ॥

મૂલ - નાણુવડ્ઁગો નિસ્ક, દસણ સુદ્ધી અ વિણય સુદ્ધી અ, આવસ્સ ચ જો એસુ, સીજ ઘણુ નિરઙ્કારો ॥ ૩૧૮ ॥ અર્થ - જ્ઞાન લેવામા સાવધાન નિરતર એજ ઉપયોગ હોય, દર્શન શુદ્ધિ તે નિરતિચાર પણે સમ્યક્ત્વ નિર્મલ રાખે, વિનર શુદ્ધિ તે પણ નિરતિચારપણે વિનયનુ કરબુ આવશ્યકના યોગનેવિપે પણ મન વચન કાયાના યોગ સ્થિર રાખે, તથા શીજવ્રતપાલે તે મૂલ ગુણ તથા ઉત્તરગુણ વિપે નિરતિચારપણુ એ વાર સ્થાનક થયા ॥ ૩૧૮ ॥

મૂલ - સવેગ જાવણા જાણ સેવણ સ્વણ લવાઈ કાલેસુ, તવ કરણ જઈ જણસ, વિ નાગ કરસ જહ સમાહી ॥ ૩૧૯ ॥ અર્થ - ૧૭ સવેગજાવનાયે કરી શુદ્ધધ્યાન તપા ધર્મે ધ્યાનનુ આસેગુ તે ક્ષણજગદિક વિશેષનેવિપે તે ક્ષણ લવ સમાગી, ૧૪ યથા શકિએ તપનુ કરબુ, ૧૫ યતિજનને સવિનાગનુ કરબુ જેમ સમાધિને કરવે ૩૧૯ ॥

મૂલ - વેયાવઙ્ગ દસહા, ગુરુમાઈણ સમાહિ જિણણ ચ, કિરિયા દારેણ તહા, અણુવ નાણસ્સ મહણ તુ ॥ ૩૨૦ ॥ અર્થ - ૧૬ વ્યાહત તે ગુરુ પ્રમુખ દશનુ દશ પ્રશ્ન રે કરબુ, ૧૭ ગુરુવાદિકને ક્રિયાદારે સમાધિનુ ઉપજાવબુ જેમ તેમને સુલ્લ થાય તેમ કરબુ ૧૮ અપૂર્વ જ્ઞાનનુ ગ્રહણ તે નહુ નહુ જ્ઞાન જાણબુ સ્તિ ॥ ૩૨૦ ॥

મૂલ - આગમ વહુમાણોવિય, તિશ્સ સ્સ પનાવણ જહાસત્તો, એહિ કારણેહિ, તિશ્સપરત્ત સમક્કિણઈ ॥ ૩૨૧ ॥ અર્થ - ૧૯ સિદ્ધાંતનેવિપે વહુમાનનુ કરબુ ૧૦ તીર્થ તે ચતુર્વિંશ સધરૂપ તેનો પૂજા પ્રજાવના પોતાની શક્તિને અનુસારે કરવી એ વીમ કારણે કરી તીર્થકરપણુ પ્રાણી ઉપાર્જે, હ્રા વર્તમાન સ્વામી અને કપન દેવ અથોએ પૂર્વ જવનેવિપે કહેજા સર્વ વીસે સ્થાનકનુ સેવન કરુ એ મધ્યમ અ જિતનાયસ્વામી આદે દર્શને વાવીશ તીર્થકરમાના કોઈએ એક, કોઈએ બે, કોઈએ ત્રણ, અને કોઈએ સર્વ વીસે સ્થાનકના સેવન કયા એ એ તીર્થકરનામ કર્મ મનુષ્ય ગતિનેરિપેજ વર્તમાન પુરુષ સ્ત્રી કિંવા નપુત્તક તે તીર્થકર જાવ પામવાની પૂર્વ ગ્રીના જવમાં વંધનો આરન કરેઢે ॥ ૩૨૧ ॥ સ્તિ દશમ દાર સમાપ્ત

અવતરણ - ' જિણજણણી જણય નામેતિ ' એટલે રૂપનાદિક જિનેશ્વરનીમા

ता तथा पिताना नामोनों अग्यारमो द्वार कहेछे.— मूलः— मरुदेवि विजयसे
 णा, सिद्धा मंगला सु सीमाय; पुह्वो लक्षण रामा, नंदा विन्दू जया सामा.
 ॥ ३११ ॥ सुजता सुवय अइरा, तिरिदेवी य प्यनावई; पञ्चमा वर्ण्य वप्पा, सिव
 वम्मा तिसल यई य. ॥ ३१२ ॥ नानि जिअ सत्तुरिआ, जित्थारि संवरो अ; मे
 हे धरे पईछे अ महसेण अ खत्तिए. ॥ ३१४ ॥ सुग्गीवे दढ रहे पिअ वसुपुळे
 अ खत्तिए; कयवम्म सिंहेसेण अ, जाणु विता सणेऽ अ. ॥ ३१५ ॥ सुरे सुदं
 सण कुंजे, सुमिन्नविजए समुदविजए अ; राया य अस्त सेणे. सिद्धे विव ख
 त्तिए. ॥ ३१६ ॥ अर्थः— रूपञ स्वामीनी माता मरुदेवी; अजित स्वामीनी मा
 ता विजया; संनव नाथनी माता सेना; अजिनंदन स्वामीनी माता सिद्धार्थ;
 सुमतिनाथनी माता मंगला; पद्मप्रज स्वामीनी माता सुगीमा; सुपार्थस्वामीनी
 माता पृथ्वी; चंद्रप्रज स्वामीनी माता लक्ष्मणा; सुविधि स्वामीनी माता रामा;
 सीतल स्वामीनी माता नंदा; श्रेयांसस्वामीनी माता विष्णु; वासुपूज्य स्वामीनी
 माता जया; विमल स्वामीनी माता श्यामा; अनंतजिन स्वामीनी माता सुय
 शा; धर्मनाथनी माता सुव्रता; शांतिनाथ स्वामीनी माता अचिरा; कुंभुनाथनी
 माता श्री; अर स्वामीनी माता देवी; मल्लिजिननी माता प्रजावती; मुनिसुव्रत
 नी माता पद्मावती; नमिनाथ स्वामीनी माता वज्रा; अरिष्टनेमीनी माता शिवा;
 पार्थनाथ स्वामीनी माता वामा, अने श्री वर्द्धमान स्वामीनी माता त्रिगला जाण
 वो. ए वे गाथाएकरी जिननी माताओंनां नाम कइया. ह्वे एज अनुक्रमे पिताओंनां
 नाम कहेछे. तेमज श्री रूपजदेव स्वामीनो पिता नाजि; अजितस्वामीनो पिता
 जितशत्रु; संनवनाथ स्वामीनो पिता जितारि; अजिनंदन स्वामीनो पिता संवर;
 सुमतिनाथ स्वामीनो पिता मेय; पद्मप्रज स्वामीनो पिता धर; सुपार्थ स्वामीनो
 पिता प्रतिष्ठ; चंद्रप्रज स्वामीनो पिता महासेन द्वित्रिय; सुविधि स्वामीनो पिता
 सुग्रीव; सीतल स्वामीनो पिता दृढरथ; श्रेयांस स्वामीनो पिता विष्णु; वासुपूज्य
 स्वामीनो पिता वसुपूज्य द्वित्रिय; विमलस्वामीनो पिता कृतवर्म; अनंतजिन स्वा
 मीनो पिता सिंहेसेन; धर्मनाथनो पिता जानु; शांतिनाथनो पिता विश्वसेन; कुंभु
 नाथनो पिता सूर; अरस्वामीनो पिता सुदर्शन; मल्लिजिननो पिता कुंज; मुनिसुव्रतनो
 पिता सुमित्र, नमिनाथनो पिता विजय; अरिष्टनेमिनो पिता समुद्र विजय; पार्थ
 नाथ स्वामीनो पिता अश्वसेन; अने वर्द्धमान स्वामीनो पिता सिद्धार्थ द्वित्रिय. ३१६
 अवतरणः— 'जिण जणणि जणय गत्ति' एट्ठे तीर्थकरना माता तथा पिता

ની ગતિનો વારમો દાર કહે છે. — મૂલ — અષ્ટાદ્ધ જણીતં, તિથપરાણ બુદ્ધ
તિ સિદ્ધાંત, અષ્ટય સળ કુમારે, માહિદે અષ્ટ વોયલા ॥ ૨૧૭ ॥ નાગેસુ વતન
પિથા, સેસાણ સત્ત હુંતિ ઈસાણે, અષ્ટય સળકુમારે, માહિદે અષ્ટ વોયલા ॥ ૨૧૮ ॥

અર્થ — રૂપન દેવ નગવાનની આદિ લઈને ચંદ્રપ્રનના અતસુગી થાત તીર્થક
રોની માતાંત સિદ્ધિને પામી; સુવિધિ સ્વામીને આદિ લઈને શાતિનાયના અતસુગી
થાત તીર્થકરોની માતાંત ત્રીજા સનત્કુમાર નામના દેવલોકમા ગઈ, તથા કુપુ
સ્વામીને આદિ લઈને શ્રી મહાવીર સ્વામીના અતસુધી થાત તીર્થકરની માતાંત
માહેંડ નામના ચોથા દેવલોકમા ગઈ તેમજ શ્રી રૂપન દેવ સ્વામીના પિતાના
નિરાજા, નાગ કુમારનામા જવનપતિની દ્વિતીય તિકાયનેવિપે ગયા, અજિત નાયની
આદિ લઈચંદ્રપ્રન સ્વામિસુગી સાત તીર્થકરોના પિતાંત ઈશાન નામના વીંના દેવ
લોકનેવિપે ગયા, સુવિધિ પ્રનૃતિ શાતિનાય પર્યંત થાત તીર્થકરોના પિતાંત સનત્કુ
માર નામના ત્રીજા દેવલોકમા ગયા, અનેકુધુ પ્રમુલ્લ શ્રીમહાવીરાત થાત તીર્થકર
ના પિતાંત માહેંડ નામના ચોથા દેવલોકમા ગયા એવી રીતે જાણવું ॥ ૨૧૭ ॥

અવતરણ — હવે ‘ઠકિઠ જહન્નેદિ, સત્તા પ્રિદત્ત તિથ નાદાણ’ એટલે ઠ
ત્કુપે થને જયન્યે કરી પ્રિચરતા તીર્થકરોની સલ્લા ગાથાના પૂર્વાદિગ્ધે તેમોદાર
ર તથા ‘જન્મ સમણિ સલ્લા, ઠકિઠ જહન્નિયા તેસ’ એટલે ઠત્કુપે તથા વ
ધન્યથી તેડના જન્મની સલ્લા ગાથાના ઉત્તરાદિમા ચૌદમો દાર કહે છે —

મૂલ — સત્તરિ સપ મુકોસ, જહન્ન વીસાય દેસ વિરદત્તિ, જન્મ પદ વજાન
વોસ દસ હુંતિ દુ જહન્ના ॥ ૨૧૯ ॥ અર્થ — ઠત્કુપેકરી સમય ક્ષેત્રનેવિપે એક
જ કાલે એકશોને સિત્તેર તીર્થકરો વિહાર કરે છે, તે થા પ્રમાણે — પાંચ જત
ક્ષેત્રનેવિપે એક એક થને પાંચ એવત્તનેવિપે પણ એક એક ઠત્કુપે વિહાર કરે
તે થાવી રીતે — પાંચ મહાપ્રિદેહ ક્ષેત્રમાના પ્રત્યેક ક્ષેત્રનેવિપે ઠત્કુપે વત્રીશ વિજ
પના સન્નાવ થકી વત્રીશ વત્રીશ તીર્થકરો પ્રિચરે છે તે વગ્ગ એકશોને સાત વાર
તથા પાંચ જતને પાંચ એવત્તના મત્રી દશ જેજિયેલ્યારે એકશોને સિત્તેરની સન્ના
નો સનગ પાપ છે તથા જયન્યથી વીંશ તીર્થકરો વિહાર કરે છે તે થાવી રી
તે — જમુ દીપના પૂર્વ પ્રિદેહમા શીતા મહા નદીએ દિનાગ કચ્ચા જે દક્ષિણ થને
વત્તર નાગ લ્યા એક એકનો સદનાય હોવાથી વે, અપર વિદેહનેવિપે પણ શીતા
દપા મહાનદીએ દિનાગીરુત જે દક્ષિણાત્તર નાગ તેડનેવિપે એક એક હાવાથી વ
એ વત્રે મત્રી ચાર પપા એ પ્રકારેજ અપર દીપ દ્ય સત્રધી ચતુષ્પથ મહાવિન્

નેવિપે ચાર ચાર કરતાં શોડશ થાય ને પ્રથમના ચાર મઝી વીમની સંખ્યા થાય. નગ્ન અને એગ્ગત એઓનેવિપે યુગત્રિયાના કાલે એકાંત સુખ આશ્રીને અનાવજ છે. વીજા કેટલાએક સુગિ કહે છે કે, જ્યન્યે વગી વજજ તીર્થકરો વિહાર કરે છે. કારણ કે, પાંચ મહાવિદેહના પૂર્વાપર વિદેહનેવિપે પ્રત્યેક વિહાર કરનાર એકેક નાંજ સજ્ઞાવ હોવાથી વજ તીર્થકરો જન્યમાન થાય છે. એ તેરમો દાર થયો.

હવે પ્રતિજન્મ આશ્રયીજોતાં ઊલ્લઘ્ણી એક કાલે વીમ જિનોની પઠે વીમ તીર્થકરોનો જન્મ થાય છે. કેમકે, મર્વ તીર્થકરનો અર્ધગત્ર સમયેજ જન્મ થાય છે. માટે મહાવિદેહ દ્વેષનેવિપે તીર્થકરના જન્મ મમયે જરત ને એગ્ગત દ્વેષોમાં દિવસોનો સજ્ઞાવ હોવાથી તીર્થકરનો ઉત્પત્તિનો અનાવ છે. તેથી એટલાજ થાય છે આશંકા.— મહાવિદેહવાંતિ વિજયનેવિપે ચાર થઝી અધિક તીર્થકરોની ઉત્પત્તિનો સંજવ છે, તેથી ઊલ્લઘ્ણી વીસજ કેમ કહ્યા ?

ઉત્તર:— અહીં મેરુનેવિપે પાંચુક વનમાની ચૂલિકાની ચાર દિશાઈ મધ્યે પ્રત્યેક ચાર યોજન પ્રમાણ વાહુલ્ય ને પાંચ યોજન શત પ્રમાણ આયામ ને મધ્ય જાગનેવિપે સાઢાત્રણ શે યોજન પ્રમાણ વિષ્કંજ અર્ધચંડ સંસ્થાન સંસ્થિત, સર્વથે ત, સુવર્ણમય, એવી ચાર અનિપેકશિલા છે. ત્યાં ચૂલિકાના પૂર્વ દિગ્ગાવિની પાંચુકંજલ શિલાનેવિપે વે તીર્થકરોના અનિપેક સિંહાસન છે. તેમાં એક ઉત્તર ને એક દક્ષિણ છે. ત્યાં જે શીતા મહાનદીના ઉત્તરમા કઢાદિ વિજયનેવિપે તીર્થકર ઉત્પન્ન થાય છે. તેને ઉત્તર સિંહાસનનેવિપે દેવેંડ અનિપેક કરે છે. અને જે શીતા મહાનદીના દક્ષિણ જાગનેવિપે મગલાવતી પ્રમુખ વિજયમાં ઉત્પન્ન થાય છે તેને દક્ષિણાલ્ય સિંહાસનની ઉપર અનિપેક કરે છે. તેમાં એક ઉત્તર ને એક દક્ષિણ એવા વે સિંહાસન છે ત્યાં શીતોદા મહાનદીની દક્ષિણ દિશામાં પદ્માદિ વિજયનેવિપે જે તીર્થકર ઉત્પન્ન થાય છે તે દક્ષિણ સિંહાસને અનિપેક થાય છે અને જે શીતોદા મહાનદીની ઉત્તર દિશામાં ગંધિલાવતિ પ્રમુખ વિજયનેવિપે ઉત્પન્ન થાય છે તે ઉત્તર સિંહાસને અનિપેક થાય છે, તથા જે જરત દ્વેષનેવિપે તીર્થકરો ઉત્પન્ન થાય છે, તે ચૂલિકાના દક્ષિણ દિગ્ગાવિપાંચુકંજલ શિલાનેવિપે અનિપેક થાય છે. જે એગ્ગત દ્વેષનેવિપે ઉત્પન્ન થાય છે તે ઉત્તર દિગ્ગાવિની રક્ત કંજલ શિલાનેવિપે અનિપેક થાય છે. જે સિંહાસન કહ્યાં તે વધાં રત્નમય છે તે વધાં પાચસેં ધનુષ્ય આયામ વિષ્કંજનાં. અને સાઢાત્રણશં ધનુષ્ય વાહુલ્ય પ્રમાણે છે. એથી અધિક સિંહાસનો અનાવ હોવાથી વિદેહોનેવિપે ચારના કરતાં અધિક તીર્થકરોનો એક

काले उत्पन्न भवानो अनाव ठे. अने जघन्यथी एक काले दशज तीर्थकरो उग्न
थाय ठे तेमा जरतनेविपे पाच, अने ऐरवतनेविपे पांच, मली दश जाणवा कारण
के, प्रत्येके एकेकनोज सज्जाचाव ठे जरत ने ऐरवतनेविपे जिनजन्म समयेमहा वि
हमा दिवस सज्जाव होवावी अधिकनी उत्पत्ति यती नथी ए चौदमो द्वार ययो ३२९

अवतरण - जिण 'गणहरति' एटले श्री तीर्थकरोना गणधरोनी सख्याना
पदरमो द्वार कहेठे - मूल - चुजसीइ पच नवई, विउत्तर सोल सुत्तर सपच,
सनुत्तर पण नवई, केणउई अष्टसीई य ॥ ३३० ॥ एकासीई वावत्तरी य ठाव
ति सत्तवन्ना य, पन्ना तेयासीसा, ठत्तीसा चेव पणतीसा, ॥ ३३१ ॥ तेतीस अ
वीमा, अछारस चेव तह्य सत्तरस, इकारस दस इकारसेव इय गणहर पमाण ॥ ३३१ ॥

अर्थ - श्री कृपणदेव स्वामीना चोराशी गणधर, अजित नाथ स्वामीना पचा
णु गणधर, सजव स्वामीना एक शो ने वोतेर गणधर, अजिनदन निनना एक
सो ने सोज गणधर, सुमतिनाथना एक शो पूरा, पद्मप्रज स्वामीना एक शो ने
सात गणधर, सुपार्थ स्वामीना पचाणु गणधर, चंद्रप्रज स्वामीना ज्याणु ग
धर, सुविधि नाथना अठवाशी गणधर, शीतल जिनता एक्याशी गणधर, श्रवण
स्वामीना ठोतेर गणधर, वासुपूज्यना ठासठ गणधर, विमल नाथना सत्तावन, अनन
नाथना पचाश, धर्म जिनना तेतालोश, शातिनाथना ठत्तीश गणधर, कुधुनाथना
पांतीश गणधर, अर जिनना तेत्तीश गणधर, महि जिनना अठवावीश गणधर, मुनि
सुव्रत स्वामीना अठार गणधर, नमिनाथना सत्तर गणधर, नेमिनाथना अग्यार ग
णधर, श्री पार्थनाथ स्वामीना दश गणधर, अने श्रीवीर जगवानना अग्यार गणध
जाणवा ए प्रकारे करी कृपणादि चोवीश तीर्थकरोना यथा क्रमे करी गणधर एव
जे मृज सूत्र कर्त्ता तेउनु प्रमाण कह्यु ॥ ३३२ ॥ ए पदरमो द्वार ययो

अवतरण - 'मुणिति' एटले तीर्थकरोना मुनिओनी सख्याना शोनमो द्वार
कहे ठे - मृज - चुजसीइ सहस्ताए, ग लख दो लख तिननि लखा य, वोसहिया
तोसहिया, निन्निय थर्दाइ ड इक ॥ ३३३ ॥ चउरासीइ सहस्ता, विसत्तरी अ
सठि ठावठी, चवत्तठी वासठ्ठी, सठ्ठी पन्नास चालीसा ॥ ३३४ ॥ तीसा वीसा अ
घरसेव सोजसय चवदस सहस्ता, एथ साहु पमाण चउवीसाए जिण वराण
॥ ३३५ ॥ अर्थ - आद्य जिनना चोरासी हजार, अजित नाथना एक लाख ए
प्रमाण अनुक्रमे त्रोजातीर्थकरना वे लाख, चौथाना त्रण लाख, पाचमाना त्रण ना
सने बीन हजार, ठगाना त्रण लाखने त्रिश हजार, सातमाना त्रण लाख, आठ

माना अठ्ठी लाख, नवमाना वे लाख; दशमाना एक लाख; अग्यारमाना चोरा
शी हजार; बारमाना वोतेर हजार; तेरमाना अमसठ हजार; चौदमाना ठासठ ह
जार; पंदरमाना चोसठ हजार; शोलमाना वासठ हजार; सतरमाना साठ हज
र; अमारमाना पचाश हजार; उगणीशमाना चालीश हजार; बीगमाना त्रीश ह
जार; एकवीशमाना बीश हजार; बावीगमाना अठार हजार, त्रेवीशमाना शोल
हजार; अने चोवीशमा श्रीवर्द्धमान स्वामीना चउद हजार मुनिउं हता. ए क्रमे
करी चोवीश तीर्थकरोना साधुउंनुं प्रमाण कह्युं. ॥ ३३५ ॥

अवतरण:- कहेला सर्व साधुउंनी जे संख्या थाय ठे ते कहेठे:- अठावीसं
लखा, अठ्ठावीसं च तह सहस्रताइं; सवेसिंपि जिणाणं, जईणमासं विणिदिठं ॥
३३६ ॥ अर्थ:- अठ्ठावीश लाख ने अठ्ठातालीश हजार एठ्ठुं सर्व जिनोना य
तिउंनुं परिमाण जाणवुं, तं जेउंने जिनैडे पोते दीक्षा दीधेली ठे तेउंनुं समजवुं,
परंतु गणयरोए जेउंने दीक्षा दीधी ठे तेउंनुं नही. केम के, ते यतिउं घणा ठे.
॥ ३३६ ॥ ए शोलमो द्वार पुरो थयो.

अवतरण - 'समणित्ति' एटले साध्वीउंनी संख्याना सत्तरमो द्वार कहेठे:-
मूल:- तिन्निय तिन्निय तिन्निय, ठ पंच चउरो चक तिगेक्केका; लखाउं सहमो तुं,
तडवरि सहसाणि मासंखा. ॥ ३३७ ॥ आ गायामां एकली संख्या मात्रज कही
ठे. जेम के. त्रण, त्रण, त्रण. ठ. पांच. चार, चार, त्रण, एक अने एक एटला
लाख क्रमेकरी थायठे; तेमां रूपन जिननी अर्थिकाउंनी संख्या त्रण लाख; एमने
मुकीने वाकीना जिनोनी साध्वीउंनी संख्यानी उपर क्रमेकरी जेटला हजारो अ
धिक ठे ते कहे ठे:- मूल:- तीसा ठत्तीसा तीस तीमा बीसा य तीस असईय;
बीसा दसम जिणिदे, लक्खोवरि अक्किया ठकं. ॥ ३३८ ॥ अर्थ:- त्रीश; ठत्तीस; त्री
श, त्रीश, बीश; त्रीश; एशी, बीश एटला हजार अनुक्रमे कहेली बीजा तीर्थकर
थी दशमां तीर्थकर सुधि लक्षांक संख्यानी उपर समजवी. जेम के. प्रथम जिन
नी तो त्रण लक्षाज जाणवी अने अजित नाथनी त्रण लाखने त्रीश हजार; सं
नव जिननी त्रख लाख ने ठत्तीश हजार; अनिनंदन जिननी ठ लाखने त्रीश ह
जार; सुमति नाथनी पांच लाख ने त्रीश हजार; पद्मप्रननी चार लाख ने बीश
हजार; सुपार्श्व जिननी चार लाख ने त्रीश हजार; चंडप्रननी त्रण लाख ने
एशी हजार; सुविधि जिननी एक लाख ने बीश हजार; अने दशमा शीनज जि
ननी एक लाख ने ठ आर्या उं जाणवी. ॥ ३३८ ॥

અવતરણ - હવે શ્રેયાંશાદિ જિનોની આધીઓનું પ્રમાણ કહેતે - મૂળ - લક્ષ્મી તિન્નિ સહસ્તા, લક્ષ્મી લક્ષ્મી ય અઠ સય સહિત, વાસતી પુણ વાસતી સહિત પુણ પદ્મા પદ્મેગ ચત્ત ચત્તા, અડતીત ઠતીત સહસ્તા ય ॥ ૩૩૯ ॥ અર્થ - શ્રેયાંશ જિનની એક લાખને ત્રણ હજાર સાધ્વીત, યાસુપૂજ્ય જિનની એક લાખ, વિમલ જિનની એક લાખ ને આઠ ગે, અનંત જિનની વાસત હજાર, ધર્મ જિનની વાસત હજારને ચારગે, શાંતિ જિનની એકસત હજાર ને ઠ ગે, કુશુનાય જિનની સાત હજાર અને ઠ ગે, અર જિનની સાત હજાર, મલ્લિ જિનની પચાવન હજાર, મુનિ મુવતની પચાગ હજાર, નમિનાય જિનની એકતાલીશ હજાર, નમિનાય જિનની ચાલીશ હજાર, પાર્શ્વનાય સ્વામીની અમત્રીશ હજાર અને શ્રીમહાવીર સામીની સાધ્વીતની સહ્યા ઠત્રીશ હજાર જાણવી ॥ ૩૪૦ ॥

અવતરણ - કહેલી સર્વ સાધ્વીતની જે એકદર સહ્યા થાય તે તે કહેતે - મૂળ - ચોગ્રાલીત લક્ષ્મી, વાયાલ સહસ્ત ચોસય સમગ્ગા, અઢા ઠક એમો, અઢાણ સમગ્ગો કમસો ॥ ૩૪૧ ॥ અર્થ - ચુમાલીત લાખ વેતાલીત હજાર વાર ગ ને ઠ સાધ્વીત એકદર થાયતે એમ ક્રમે કરીને સર્વ આર્યાઓનો સમગ્ર જાણીયો ॥ ૩૪૧ ॥ સત્તરમો ઘર પૂર્ણ થયો

અવતરણ - 'વેવવિયતિ' એટલે વૈક્રિક લલિધને ધારણ કરણારાત્રીની સહ્યા ના અદ્ધારમા ઘર કહેતે - મૂળ - વેવવિય લલ્લોણ, વીસ સહસ્તા ય સય ઠ ગપ્પહિયા, વીમ સહસ્તા ચત્ત સય, ડગુણીત સહસ્ત અઠ સયા ॥ ૩૪૨ ॥ ડગુણીત સહસ્ત અઠ સય, સતિસય પનરસ ચત્ત મ, તેરસ ચારસ સહસ દસમે ॥ ૩૪૩ ॥ ડકારસ દસ વય અઠ સત્ત ઠ સહસ્ત એગ પદ્મ નયા, સત્ત સહસ્ત સતિ સયા, દુત્રિ ય સહસ્તા નવ સયા ॥ ૩૪૪ ॥ ડુત્રિ મહસ્તા પચય, મહસ્ત પનરસ સયા ૬ નેમિમિ, ડકારસ સયપાસે સયા ૬ મનેવ ગી જિણે ॥ ૩૪૫ ॥ અર્થ - જેઓને અનેક પ્રકારના વૈક્રિયરૂપ કરવા નો શક્તિ છે એવા વૈક્રિય લલિધના જનોની સહ્યા આઘ જિનને વીસ હજાર ને ઠગેની જાણગે અજિત જિનના વીમ હજાર ને ચારગે, સત્તવ જિનના ડગુણીત હજાર ને આઠ ગ, અનિનદન જિનના ડગુણીત હજાર, મુમતિ જિનના ડકાર હજાર ને ચાર ગ, પદ્મ પ્રનના શોડ હજાર એક ગે ને આઠ, સુપાર્શ્વના ડકાર હજાર ને ત્રણ ગે, ચંદ્રપ્રનના ચોદ હજાર, સુવિધિના તેર હજાર શીન

जिनना वार हजार, श्रेयांस जिनना अग्यार हजार; वासुपूज्यना दश हजार;
विमलना नव हजार; अनंत जिनना आठ हजार, धर्म जिनना सात हजार;
शान्ति नाथना ठ हजार, कुंथु जिनना पांच हजार ने एक शो. अर जिनना सात
हजार ने त्रणशें, मल्लि जिनना वे हजार ने नवशें; मुनिसुव्रत स्वामीना वे
हजार; नमि जिनना पांच हजार; नेमि जिनना दोंड हजार; श्रीपार्थनाथना
अग्यार शें; अने वीर जिनना सातशें वैक्रिय लब्धिवान मुनीओ जाणवा. ॥
॥ ३४० ॥ ए अष्टाशमो ढार ममात्त थयो.

अवतरण— 'वाडनि' एटले तीर्थकरोना वादीओनी संख्याना उंगणीशमो
ढार कहेते.— मूल— महु ठ सया डुवालम. मद्दस्त वारसय चउमच नद्दीया;
वारंकारम मद्दमा. दम मद्दमा ठ सय पन्नामा. ॥ ३४६ ॥ ठन्नवड चुत्तसीई, ठ
दत्तरी मद्धि अछवन्ना य; पन्नासा य सयाण, सीयाला अहव वायाला. ॥ ३४७ ॥
ठनीसा वनीमा. अछावीमा सयाणि चउवीसा; विमद्दस्ता सोल सया. चउदस्त
वास्त दम मयाई ॥ ३४८ ॥ अछ मया ठन्न सया. चत्तारि सयाइ हुंति वीरमि;
वाड मुणीण पमाण. चउवीसाए जिनवराणं. ॥ ३४९ ॥ अर्थ— राजसन्तानेविपे
प्रतिवादीउनी साथे प्रमाण शुक्त जापण करनाग वार हजारने साढा ठ शें वादीउ
प्रथम तीर्थकरना जाणवा. अजितनाथना वार हजार ने चार शें; संचव जिनना
वार हजार; अजितनंदन जिनना अग्यार हजार; सुमति जिनना दश हजार ने सा
ढा ठ शें, पद्मप्रज जिनना नव हजार ने ठ शें; सुपार्थजिनना आठ हजार ने चार
शें; चंडप्रज जिनना सात हजार ने ठ शें; सुविधि जिनना ठ हजार; शीतल
जिनना पांच हजार ने आठ शें; श्रेयांस जिनना पांच हजार; वासुपूज्य जिनना
चार हजार ने सात शें; अथवा मतांतरे चार हजार ने वशें पण कहेला ठे. वि
मल जिनना त्रण हजार ने ठशें; अनंत जिनना वत्रीश शें; धर्म जिनना वे ह
जार ने आठ शें, शान्तिनाथ जिनना चौवीस शें, कुंथु जिनना वे हजार; अरनाथ
जिनना शोल शें; मल्लि जिनना चौद शें; मुनिसुव्रतना वार शें; नमिनाथ जिनना
एक हजार; नेमिनाथ जिनना आठ शें; श्रीपार्थ जिनना ठ शें अने वीर जिनना
चार शें वादी वाढ समारंजनेविपे सुरासुरने पण अजय एवा यतिउनुं प्रमाण
कसु ॥ ३४९ ॥ ए अंगणीशमो ढार परिपूर्ण थयो.

अवतरण— हवे 'अवहित्ति' एटले तीर्थकरोना अवधि जानीओनो वीशमो
ढार कहे ठे.— मूल— उद्दीनाणि मुणीणं, नउड चउणवड ठन्नवड सयाणि;

अष्टाणवड सयाइ, इकारस दस नव सहस्त्रा ॥ ३५० ॥ असीड चुनति बहुतरि
 सही चवपन्न अठ चत्ताला, तेथाला ठत्तीला, तीला पणवीस ठवीला ॥ ३५१ ॥
 वावीला अष्टारस सोलस पन्नरस चउ दस सयाणि, तेरस साडुण सयाणि,
 उंही नाणीण वीरस्त ॥ ३५२ ॥ अर्थ - प्रथम जिनना अवधि ज्ञानी मुनि नव
 हजार जाणवा, अजित नाथना नव हजार ने चार गें, सन्नय जिनना नव ह
 जार ने ठ गें, अजिनदन जिनना नव हजार ने आठ गें, सुमति जिनना अग्यार
 हजार, पद्मप्रन जिनना दश हजार, सुपार्थ जिनना नव हजार, चडप्रन जि
 ना आठ हजार, सुविधि जिनना आठ हजार ने चार गें, शीतल जिनना वीस
 ग, श्रेयास जिनना ठ हजार, वासुपूज्य जिनना पाच हजार ने चार गें, विमल
 जिनना चार हजार ने आठ गें, धनत नाथना चार हजार ने त्रण गें, धर्म जि
 नना त्रण हजार ने ठ गें, शान्तिनाथ जिनना त्रण हजार, कुणुनाथ जिनना द
 हजार ने पाच गें, अरनाथना वे हजार ने ठ गें, मद्धि जिनना वे हजार ने
 व गें, मुनिसुव्रतना एक हजार ने आठ गें, नमिनाथना एक हजार ने ठ गें, न
 मीश्वर जगवानना पदर गें, श्रीपार्थ जिनना चउद गें अने चरम जिनना ते
 गें अवधि ज्ञानिठ जाणवा ॥ ३५३ ॥ ए वीशमो द्वार पुरो यथो

अवतरण - हवे 'कैवलजिनि' एटले तीर्थकरोना केवल ज्ञानीश्रींनी सख्यांनी
 एकवीशमो द्वार कहे ठे - मूल - वीस सहस्त्रा उसहे, वीस वावीस अहव अ
 जियस्त, पन्नरस चउदस तेरस, बारस इकारस दसेव ॥ ३५३ ॥ अ-द्वम् स
 यय, ठस्तद्वा ठच्च पच सट्टाय, पचेव अ-द्व पचम, चउ सहसा तिन्नि य सयाव
 ॥ ३५४ ॥ वत्तोस सया अहया, वावीस सयाइ दुति कुणुस्त, अष्टावीस वावी
 स तहय अष्टारस सयाइ ॥ ३५५ ॥ सोलस पन्नर दस सय, सनेव सया हवति
 वीरस्त, एण केवजि नाण, मण पळ्ळय नाण मिन्हितु ॥ ३५६ ॥ अर्थ - अन्न
 देव जगगनना वीस हजार केवजी अजित जिनना वीस हजार अथवा वावीस
 हजार, सन्नय जिनना पदर हजार, अजिनदनना चौद हजार, सुमति जिनना
 तेर हजार, पद्मप्रन जिनना बार हजार, सुपार्थ जिनना अग्यार हजार चडप्र
 न जिनना दश हजार, सुविधि जिनना साढा सात हजार, शीतल जिनना सात
 हजार, श्रेयास जिनना माढा ठ हजार, वासुपूज्य जिनना ठ हजार, विमल जिनना
 माढा पाच हजार, धनत जिनना पांच हजार, धर्म जिनना साढा चार हजार
 शान्तिनाथ जिनना चार हजार ने त्रण गें, कुणु जिनना त्रण हजार न व गें अ

थवा वे हजार ने वशें; अरजिनना वे हजार ने आठ शें; मन्त्रि जिनना बावीस शें; मुनिसुव्रत जिनना एक हजार ने आठ शें; नमि जिनना एक हजार ने ठ गें; नेमि जिनना दोड हजार; पार्थ्वनाथ स्वामीना एक हजार अने वीर जगवानना सात गें; एटलो केवल ज्ञानवान साधुओनी संख्या समजवी ए प्रमाणे पूर्वोक्त क्रमे करी तीर्थकरोना केवलीओतुं प्रमाण कह्युं; हवे मनः पर्यव ज्ञानीओतुं मान कहे ठे:- ॥ ३५६ ॥ ए एकवीशमो ढार पूरो थयो.

अवतरण:- हवे 'मणनाणिति' एटले बावीशमो मनःपर्यव ज्ञानीओनो ढार कहेठे.- मूल:- वारस सहस्स तिण्हं, सय सट्ठा सत्त पंचय दिवडुं; एगदस सट्ठ ठस्सय, दस सहसा चउ सया सट्ठा. ॥३५७॥ दस सहसा तिन्नि सया, नव दिवठ सया य अठ सहसा य; पंच सय सत्त सहसा, सुविहि जिणे सीयले चेव ॥ ३५८ ॥ ठ सहस्स दोन्हि मित्तो, पंच सहस्साय पंच य सयाइ; पंच सहस्सा चउरो, सहस्स सय पंच य प्पहिया. ॥ ३५९ ॥ चउरो सहस्स तिन्नि य, तिन्ने व सया हवन्ति चालीसा; सहस डुगं पंच सया, ङगवन्ना अर जिणंदस्स ॥३६०॥ सत्तर सयाइ पन्ना, पंच दस सया य वार सय सत्ता; सहसो सय अ-इ-छम, पंचेव सयाउ वीरस्स. ॥ ३६१ ॥ अर्थ:- आदि जिनना मनः पर्यव ज्ञानी वार हजार ने साढा सात गें; अजित जिनना साढा वार हजार; संनव जिनना वार हजार ने दोड गें; अजिनंदन जिनना अग्यार हजार ने साढा ठ गें; सुमति जिनना दश हजार ने साढा चार गें; पद्मप्रज जिनना दश हजार ने त्रण गें; सु पार्थ्व जिनना नव हजार ने दोड गें; चड्प्रज जिनना आठ हजार; सुविधि जिनना साढा सात हजार; शीतल जिनना साढा सात हजार; श्रेयांस जिनना ठ हजार; वासुपूज्य जिनना ठ हजार; विमल जिनना साढा पांच हजार; अनंत जिनना पांच हजार, धर्म जिनना साढा चार हजार, शांति जिनना चार हजार; कुंशु जिनना त्रण हजार त्रण गें ने चालीश; अरजिनना अढी हजार ने एकावन; मन्त्रिजिनना साढा सत्तर गे; मुनिसुव्रतना पंदर गें; नमि जिनना वार गें ने साठ; नेमि जिनना एक हजार; पार्थ्वनाथ स्वामीना साढा सात गे अने श्री महावीर स्वा मीना पांच गें मनःपर्यव ज्ञानी जाणवा. ॥३६१॥ ए बावीशमो ढार पूर्ण थयो.

अवतरण - हवे 'चउदस पुव्विति' एटले तीर्थकरोना चांद पूर्वने धारण कर नारा साधुओनी संख्यानो त्रेवीशमो ढार कहेठे.- मूल:- चउदस पुवि सहस्सा, चउरो अ-इ-छ माणिय सयाणि; वीसहिय सत्ततीसा, ङगवीस नयाय पन्नासा.॥

॥ ३६२ ॥ पनरस चववीस सया, तेवीस सया य वीस सय तीसा, दो सहस्र प
नरस सया, सय चवदस तेरस सया ॥ ३६३ ॥ सय वारस एकारस, न
नव थचेव ठञ सय सयरा, दसहिय ठञेव सया, ठञ सया थच सच हिया
॥ ३६४ ॥ सय पच थच पचम, चवरो थच तिन्निय सया, वसना निण
ण, चवदस पुवीण परिमाण ॥ ३६५ ॥ अर्थ - आदि जिनना चार हजार ने
साढा सात गे चौद पूर्वयर, श्रीअजित जिनना त्रण हजार सात गे ने वीण,
श्रीसन्न जिनना वे हजार एक गो ने पचाश, श्रीअजिनदन जिनना दोड हजार,
श्रीसुमतिजिनना वे हजार ने चार गे, श्रीपद्मप्रज जिनना वे हजार ने त्रण गे,
श्रीसुपार्थ जिनना वे हजार ने त्रीश, श्रीचङ्गप्रज जिनना वे हजार, श्रीसुविधि
जिनना दोड हजार, श्री शीतल जिनना एक हजार ने चार गे, श्री श्रेयास
जिनना तेर गे, श्री वासुपूज्य जिनना वार गे, श्रीविमल जिनना थया
गे, श्रीअनंत जिनना एक हजार, श्रीधर्मजिनना नव गे, श्रीशक्ति जिनना थच
गे, श्रीकृष्ण जिनना ठ गे ने शितेर, श्रीअर जिनना ठ गे ने दश, श्रीमजि पि
ना ठ गे ने अडसठ, श्रीमुनिसुप्रत जिनना पाच गे, श्रीनमि जिनना साढा चार
गे, श्रीनेमि जिनना चार गे, श्रीपार्थ्व जिनना साढा त्रण गे, श्रीवीर जिनना
त्रण गे, ए पुवोक्त रूपनादि जिननेडोना क्रमे करी चतुर्दश पूर्वियोनु परिमाण रूप
अवतरण - हवे 'सङ्घित' एटले तीर्थकरोना आवकोनो चोवीगमो दार क
हेवे - मूल - पढमस्त तिन्नि लखा, पच सहस्ता छ लख जा सति, लखावीर
थच नवई, तेणवई थचसीई य ॥ ३६६ ॥ एगासी ठायत्तरि, सत्तावन्नाय तह
पन्नासा, एगुण तीस नयासी, इगुणासि पन्नरस छेय ॥ ३६७ ॥ ठञिय सहस्त च
वरो, सहस्त नवई सहस्त सतिस्त, ततो एगो लखो, उवरि गुणसी य चुनसी य
॥ ३६८ ॥ तेपासी वावत्तरि, सत्तरि इगुणत्तरीय चवसछी, एगुणसछि सहस्ता,
सावग्गाण जिणवराण ॥ ३६९ ॥ अर्थ - आदि जिनना आवक त्रण लख न पाव
हजार, श्री अजित जिनना वे लाख ने थयाणु हजार, श्री सन्न जिनना वला
ख ने थयाणु हजार, श्री अजिनदन जिनना वे लाख ने थयाशी हजार श्री
सुमति जिनना वे लाख ने एक्याशी हजार, श्री पद्मप्रज जिनना वे लाख न गे
तेर हजार, श्री सुपार्थ जिनना वे लाख ने सत्तावन हजार, श्री चङ्गप्रज जिनना
वे लाख ने पचाश हजार, श्री सुविधि जिनना वे लाख ने उगणत्रीश हजार
श्री शीतल जिनना वे लाख ने नेयाशी हजार, श्री श्रेयास जिनना व लाख न व

गणेशी हजार; श्री वासुपूज्य जिनना वे लाख ने पंदर हजार; श्री विमल जिनना वे लाख ने आठ हजार; श्री अनंत जिनना वे लाख ने ठ हजार; श्री धर्म जिनना वे लाख ने चार हजार; श्री शांति जिनना वे लाख ने नेबु हजार, कुंशु जिनना एक लाख ने योगणाशी हजार, श्री अर जिनना एक लाख ने चोराशी हजार; श्री मल्लि जिनना एक लाख ने ज्याशी हजार; श्री मुनि सुव्रत जिनना एक लाख ने वोतेर हजार; श्री नमि जिनना एक लाख ने सिचेर हजार; श्री नेमि जिनना एक लाख ने उंगणोतेर हजार; श्री पार्श्व जिनना एक लाखने चोस ठ हजार; श्री महावीर स्वामीना एक लाख ने योगणसाठ हजार; एवी रीते चो वीश जिनवरेंडना आवकोनुं कमेकरी प्रमाण जाणवुं॥३६॥ए चोवीशमो वारथयो.

अवतरणः—हवे ‘सद्धीणंति’ एटले तीर्यकरोनी आविकाउनी संख्याना पचीशमो वार कहेठेः—मूलः—पटमस्त पंच लक्षा, चउपन्न सहस्र तथाणु पण लक्षा, पणयालीस सहस्सा, ठ लक्ष ठत्तीस सहस्सा य ॥ ३७०॥ सत्तावीस सहस्सा, हिय लक्षा पंच पंच लक्षा य, सोलस सहस्स अहिया, पण लक्षा पंचउ सहस्सा ॥ ३७१ ॥ उवरिं चउरो लक्षा, धम्मोजा उवरि सहस्र तेणवई, ङग नवई ङगहत्तरि, अमवन थडयाल ठत्तीसा. ॥ ३७२ ॥ चउवीसा चउदस तेरसेव तत्तो तिलक्ष जावीरो; तडुवरि तिनवइगात्ती, विसत्तरी सयरि पन्नासा. ॥ ३७३ ॥ अमयाला ठत्तीसा, ङगु चत्तहार सेवय सहस्सा; सद्धीण माण मेयं, चउवीसाए जिणवराणं ॥ ३७४ ॥ अर्थः—तत्र प्रथम श्री आदिजिननी आविकाउयो पाच लाख ने चोपन हजार जाणवी. श्री अजित जिननी पाच लाख ने पिसत्तालीश हजार; संजव जिननी ठ लाख ने ठत्तीश हजार, श्री अजिनंदन जिननी पांच लाख ने सत्यावीश हजार; श्री सुमति जिननी पांच लाख ने गोल हजार; श्री पद्मप्रज जिननी पाच लाख ने पांच हजार; श्री सुपार्श्व जिननी चार लाख ने ज्याणु हजार; श्री चंडप्रज जिननी चार लाख ने एकाणु हजार; श्री सुविधि जिननी चार लाख ने एकोत्तेर हजार; श्री शीतल जिननी चार लाख ने अछवन हजार; श्री श्रेयांस जिननी चार लाख ने अमत्तालीश हजार; श्री वासुपूज्यनी चार लाख ने ठत्तिस हजार; श्री विमल जिननी चार लाख ने चोवीश हजार, श्री अनंत जिननी चार लाख ने चौढ हजार; श्री धर्म जिननी चार लाख ने तेर हजार, श्री शांति जिननी त्रण लाख ने ज्याणु हजार; श्री कुंशु जिननी त्रण लाख ने एक्याशी हजार, श्री अर जिननी त्रण लाख ने वोत्तेर हजार; श्री मल्ली जिननी त्रण लाख ने शिचेर हजार. श्री मुनिसुव्रत जिननी त्रणला

ચને પચાશ હજાર, શ્રી નમિ જિનની ત્રણ લાચ ને અમતાલીશ હજાર, શ્રી નેમિ જિનની ત્રણ લાચ ને ઠત્રીશ હજાર, શ્રી પાર્થ જિનનો ત્રણ લાચ ને ઓગણાલીશ હજાર, અને શ્રીવીર જિનની ત્રણ લાચ ને અમાર હજાર, એ રીતે ચોવીસ જિનેંદોની શ્રાવિકાઓનું પ્રમાણ કહ્યું ॥ ૩૭૪ ॥ પચીશમો દાર પૂરો થયો

અવતરણ - હવે 'જિણ જસ્કતિ' સર્વ તીર્થકરોના યજ્ઞોના નામોનો ઠવીમા દાર કહે છે - મૂળ - જસ્ક ગોમુહ મહ ક્લસ્ક તિમુહ ઈસર સતંત્રુ કુસુમા, મા યંગો વિજયા જિય, વનો મણુડંસુરકુમારો ॥ ૩૭૫ ॥ ઠમુહ પયાલ કિત્ર, યુ રુમો ગપ્પ તહય જસ્કિદો કૂવર વરુણો નિઝમી, ગોમેહો વામણ મયગો ॥ ૩૭૬ ॥ અર્થ - નક્કિનેવિપે દક્ષ એવા તીર્થકરોના યજ્ઞ તેમા પ્રથમ શ્રી આદિ જિનેંદોના મા મુલ નામે યજ્ઞ તેનો સુવર્ણના જેવો વર્ણ કહ્યો છે ગજ વાહન, ચાર યુજાઈ, વસા દ્વ માત્રિકા યુક્ત, વે દક્ષિણ હસ્તોનેવિપે માતુલિંગ અને વે વામ હસ્ત પાશકાન્વિત છે શ્રી અજિત જિનનો મહા નામનો યજ્ઞ, તેના ચાર મુલ, શ્યામવર્ણ, કાંદિ વાહન, આઠ હાથ, વરદ મુજરાદ સૂત્ર પાશક અન્વિત દક્ષિણ દિશાના ચાર હાથ અને વામ દિશાના ચાર હાથો વીજપૂરક અન્ય અકુશ શક્તિયુક્ત જાણવા શ્રીતત્ત જિનના યજ્ઞનું નામ ત્રિમુલ, તેના ત્રણ મુલ છે, ત્રણ નેત્ર, શ્યામ વર્ણ, મયૂર વાહન, ઠ યુજાઈ તેમા નકુલ ગદાનય યુક્ત, દક્ષિણ કર કમલ ત્રય, અને માતુલિંગ નામ દ્વસૂત્રયુક્ત વામપાણિપદ્મત્રય જાણવા શ્રી અનિનદન જિનના યજ્ઞનું નામ શ્યામ, શ્યામ કાંતિ, ગજવાહન, ચાર યુજાઈ, તેમા દક્ષિણના કરકમલ ધ્ય માતુલિંગ નામ સૂત્રયુક્ત અને વામપાણિ ધ્ય નકુજાકુશાન્વિત જાણવા. શ્રી સુમતિ જિનના યજ્ઞનું નામ મતુવરુ, શ્વેતવર્ણ, ગુરુ વાહન ચાર યુજાઈ, તેમા દક્ષિણના વે હાથ વરદ શક્તિ યુક્ત, અને વામપાણિ ધ્ય ગદાનાગપાશ યુક્તજાણવા શ્રી પદ્મપ્રજ્ઞ જિનના યજ્ઞનું નામ કુસુમ, નીલવર્ણ, કુરુગ વાહન, ચતુર્જુજા, તેમાં દક્ષિણની વે પનાનર યુક્ત, વામ દિશાની વે નકુજાદ્વસૂત્રયુક્ત કહી છે શ્રી સુપાર્શ્વ જિનના યજ્ઞનું નામ માતંગ, નીલ વર્ણ, ગજવાહન, ચતુર્જુજા, તેમાંની વે દક્ષિણ યુજા વિન પાશયુક્ત અને વે વામ યુજાઈ નકુજાકુશ યુક્ત છે શ્રી ચંદ્રપ્રજ્ઞ જિનના યજ્ઞનું નામ વિજય, હરિત વર્ણ, ત્રણ લોચન, હસવાહન, ચાર યુજાઈ તેમા દક્ષિણની વેમા ચક્ર તથા ગામ વાજુની વેમા મુજ્જ છે એમ જાણવું શ્રી સુવિધિ જિનના યજ્ઞનું નામ અજિત, શ્વેતવર્ણ, કૂર્મ વાહન, ચાર હાથ, તેમા દક્ષિણના વે માતુલિંગાદ્મસૂત્રયુક્ત, અને વામ હસ્ત ધ્ય નકુજા કુતકાલયુક્ત જાણવા શ્રીપીત

લ જિનના ચક્રનું નામ વ્રહ્મા, એનાં ચાર મુખ. ત્રણ નેત્ર, સિતવર્ણ પદ્માસન, ઇ
 ઇ જુજાઈ તેમાં દક્ષિણ પાણિ ચતુષ્ટય માતુલિંગ મુજર પાશકા જય યુક્ત, તથા
 વામ પાણિ ચતુષ્ટય નકુજ ગદા કુગાહ સૂત્રયુક્ત જાણવા. શ્રીશ્રેયાંસ જિનના ચ
 ક્રનું નામ મનુજ, મતાંતરે ईश्वर નામ પણ કહેલું છે. ધવલ વર્ણ, ત્રણ નેત્રો, વૃષ
 ન વાહન, ચતુર્નુજા, તેમાં દક્ષિણ પાણિદય માતુલિંગ ગદાયુક્ત તથા વામ પાણિ
 દય નકુજાહ સૂત્રયુક્ત જાણવા. શ્રીવાસુપૂજ્ય જિનના ચક્રનું નામઅસુર કુમાર,
 શ્વેત વર્ણ, હંસવાહન, ચતુર્નુજા તેમાં દક્ષિણ પાણિદય માતુલિંગ વાણાન્વિત
 તથા વામ પાણિદય નકુજ ધનુર્યુક્ત કહ્યા છે. શ્રી વિમલ જિનના ચક્રનું નામ
 પણમુખ, શ્વેતવર્ણ, શિશિ વાહન, હાદગ જુજા, તેમાં દક્ષિણ પાણિપદ્મ ફલ
 ચક્ર વાણ સ્વદ્ગ પાશાહ સૂત્રયુક્ત અને વામ પાણિપદ્મ નકુજ ચક્ર ધનુ ફલક
 અંકુશ ને અનય યુક્ત જાણી લેવાં. શ્રીઅનંત જિનના ચક્રનું નામ પાતાલ, ત્રણ
 મુખ, રક્ત વર્ણ, મકર વાહન, ઠ જુજાઈ, તેમાં દક્ષિણ પાણિત્રય પદ્મ, સ્વદ્ગ તથા
 પાશયુક્ત અને વામ પાણિત્રય નકુજ તથા ફલકાહ સૂત્ર યુક્ત જાણવાં. શ્રીધર્મ
 જિનના ચક્રનું નામ કિન્નર, ત્રણ મુખ, રક્તવર્ણ, કૂર્મવાહન, ઠ જુજાઓ તેમાંની
 દક્ષિણ ત્રણ વીજ પૂરક ગદા તથા અનય યુક્ત અને વામ જુજા ત્રણ નકુજ પ
 દ્માહ નાનાયુક્ત જાણવી. શ્રીશાંતિનાથ જિનના ચક્રનું નામ ગરુડ, વરાહ વાહ
 ન, ક્રોડ વદન, શ્યામ રુચિ. ચાર જુજા તેમાં દક્ષિણકરદય વીજ પૂરકને પદ્મ
 યુક્ત અને વામકરદય નકુજ અને અદ્યુક્ત છે. શ્રીકુંઘજિનના ચક્રનું નામ ગં
 ધર્વ, શ્યામવર્ણ. હંસ વાહન, ચતુર્નુજ તેમાં દક્ષિણ બે પાણિમાં વરદ ને પાશક
 છે; અને વામ બે હાથમાં માતુલિંગ ને કુશ છે. અરજિનના ચક્રનું નામ ચદૈંદ્ર,
 ઠ મુખ, ત્રણ નેત્ર, શ્યામવર્ણ, શંખ વાહન, વાર જુજા તેમાં દક્ષિણ હાથ, વીજ
 પૂરક વાણ સ્વદ્ગ મુજર પાશક ને અનય યુક્ત છે; અને વામ હાથ, નકુજ ધનુ
 ફલક શૂલ અંકુશ અદ્ય સૂત્ર યુક્ત છે. શ્રી મલ્લિજિનના ચક્રનું નામ કૂવર ચાર
 મુખ. ઇંદ્રાયુધ વર્ણ. ગજ વાહન. અષ્ટ જુજા તેમાં દક્ષિણ હાથમાં વરદ પરશુ શૂ
 લ ને અનય છે અને વામ હાથમાં વીજપૂરક શક્તિ મુજર અદ્યસૂત્ર ને અનય છે.
 કોઈ કૂવરને વટલે કુવેર પણ કહે છે. શ્રીમુનિસુવ્રતના ચક્રનું નામ વરુણ, ચતુ
 મુખ. ત્રણ નેત્ર, શ્વેત વર્ણ, વૃષન વાહન, જટામુકુટ નૃપિત. આઠ જુજા તેમાં
 દક્ષિણ હાથમાં વીજપૂરક ગદા વાણ શક્તિ છે અને વામ હાથમાં નકુજ પદ્મયનુ
 પરશુ છે. શ્રી નમિજિનના ચક્રનું નામ નૃકુટી ચાર મુખ, ત્રણ નેત્ર. સુવર્ણવર્ણ

वृषभ वाहन, आठ छुजा तेमा दक्षिण करमा बीजपूरक शक्ति सु
अन गाम करमा नकुल परशु वज्र ने अक्षसूत्र ठे श्री नेमिजिन
गोमेयो, व्रण सुग्न श्याम काति, पुरुष वाहन, ठ छुजा तेमा दा
मानुनिग परशु अने चक्र ठे, अने वाम हाथमा नकुल शूल ने गज
पार्श्वनिना यक्षु नाम वामन. मतातरे पार्श्व पण नाम ठे श्रीमहावीर
ना मनिन मस्तक, श्याम वर्ण, कूर्म वाहन, चतुर्मुख, वे छुजा तेमा
मां बीनपूरक सर्प ठे अने वाम हाथमा नकुल सर्प ठे श्रीमहावीर
शुनु नाम मार्तण्ड, श्यामवर्ण, गज वाहन, वे छुजा तेमा दक्षिणकरम
श्याम करमा बीजपूरक ठे ॥ २७६ ॥ ए ठगीशमो द्वार कह्यो

प्रारतण - द्वार 'जिणदेवीवृत्ति' जिन देवी एटले जे तीर्थकरोनी
गनापिष्टापिष्टा तेथानां नामोना सत्यावीगमो द्वार कह्ये -
शृणु - देवीप्रो चक्रेश्वरि, अजिआ डुरिआरि कालि महकाली, अक्ष
शाना, सुताग्या साय मिग्निष्ठा ॥ २७७ ॥ परर विजयकुसा पन्न यति
अक्षुषा पण्णी, यज्जुत्त उच्च गगारि अथ पञ्चमावर्ष सिद्धा ॥ २७८ ॥

तत्र आद्य तिननी देवीनु नाम चक्रेश्वरी मतांतरे सणा प्रतिचक्रा सुरर्ण
पण्ड रासन अष्ट बुजा, दक्षिण हाथमा वरद बाण चक्र ने पाश ठे अने
कर्म धनुष रत्न घर ने अष्टुग ठे श्री अजित जिननी देवीनु नाम अति
गग गग नागमनासिद्ध, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा वरद ने पाशक ठे,
कर्म हाथमा बीनपूर ने अष्टुग ठे श्री सत्तज जिननी देवीनु नाम पुगितारि,
कर्म द्वार रासन, चतुर्भुज, दक्षिण हाथमा वरद ने अक्षसूत्र ठे अने वाम
कर्म द्वार ने अनेय ठे श्रीअनिनद तिननी देवीनु नाम कानी श्याम वर्ण, पण
मन धनुषना दक्षिण हाथमा वरद ने पाश अने गाम हाथमा नाग न छे,
न ठे श्री मुमति तिननी देवीनु नाम महाफाजी सुरर्ण वर्ण पद्मासन चतुर्भुज,
दक्षिण हाथमा वरद ने पाश अने गाम हाथमा मानुनिग ने अक्षुषा ठे श्याम वर्ण
अन पिन्नरी देवीनु नाम अक्षुषा, मतांतरे श्यामा नाम पण ठे श्याम वर्ण
अन वाहन चतुर्भुज दक्षिण हाथमा वरद ने बाण अने गाम हाथमा वरद
न ठे श्री महादेव तिननी देवीनु नाम शाना, सुरर्ण वर्ण गज वाहन वरद
अन दक्षिण हाथमा वरद ने अक्षसूत्र ठे अन गाम करमा शृणु ने अनेय न छे
वरदवन तिननी देवीनु नाम ज्ञाना, मतांतरे चतुर्भुज नाम पण न रातर ।

રાત્રાકાર્ય જીવ વિગ્રેષ વાહન. ચતુર્જ, દક્ષિણ હાથમાં સ્વદગ ને મુજર અને વામ હાથમાં ફલક અને પરશુ છે. શ્રી સુવિધિ જિનની દેવીનું નામ સુતાગ્નિ, ગૌર વર્ણ, વૃષભ વાહન. ચતુર્જ, દક્ષિણ હાથમાં વરદ ને અક્ષત્ર છે અને વામ કરમાં કલગ ને અંકુશ છે. શ્રી ગીતલ જિનની દેવીનું નામ અશોકા. નીલવર્ણ. પદ્માસન. ચતુર્જ; દક્ષિણ હાથમાં વરદ ને પાશ છે અને વામ હાથમાં ફલક ને અંકુશ છે. શ્રી શ્રેયાસ જિનની દેવીનું નામ શ્રીવત્સા, મતાંતરે માનવા નામ પણ છે. ગૌર વર્ણ. સિંહ વાહન. ચતુર્જ. દક્ષિણ વે હાથોમાં વરદ અને મુજર છે અને વામ વે હાથોમાં કલગ ને અંકુશ છે. શ્રી વાસુપૂજ્ય જિનની દેવીનું નામ પ્રવરા, મતાંતરે ચ મા પણ નામ છે. શ્યામવર્ણ, અશ્વ વાહન, ચતુર્જ. દક્ષિણ વે હાથમાં વરદ ને શ કિ છે અને વામ હાથમાં પુષ્પ ને ગદા છે. શ્રી વિમલ જિનની દેવીનું નામ વિજ યા. મતાંતરે વિદિતા, હરિત વર્ણ. પદ્માસન. ચતુર્જ. દક્ષિણ વે હાથોમાં વાણ ને પાશ અને વામ વે હાથોમાં ધનુષ્ય ને નાગ છે. શ્રી અનંત જિનની દેવીનું નામ અં કુશા, ગૌરવર્ણ. પદ્માસન, ચતુર્જ; દક્ષિણ હાથમાં સ્વદ્ગ ને પાશ છે અને વામ હાથમાં ફલક ને અંકુશ છે. શ્રી ચર્મ જિનની દેવીનું નામ પદ્મગા, મતાંતરે કંદર્પા ગૌરવર્ણ, મત્સ્ય વાહન. ચતુર્જ. દક્ષિણ હાથમાં ઉત્પલ ને અંકુશ અને વામ હાથમાં પદ્મ ને અનય છે. શ્રી ગાંધિનાથ જિનની દેવીનું નામ નિર્વાણ. સુવર્ણ કાં તિ. પદ્માસન, ચતુર્જ. દક્ષિણ હાથમાં પુસ્તક અને ઉત્પલ, અને વામ હાથમાં કમંદુલ ને કમલ છે. શ્રી કુંજિનની દેવીનું નામ અચુતા, મતાંતરે વજ્રા ક નકઠવિ. મયૂરવાહન ચતુર્જ. દક્ષિણ હાથમાં વીજપૂરક ને શૂલ અને વામ હા થમાં મુપંદી ને પદ્મ છે. શ્રી અગ્નિ જિનની દેવીનું નામ ધારણી, નીલવર્ણ, પદ્માસ ન. ચતુર્જ, દક્ષિણ હાથમાં માતુલિંગ ને ઉત્પલ અને વામ હાથમાં પદ્મ ને અ ક્ષત્ર છે. શ્રી મહિ જિનની દેવીનું નામ વેંગદ્યા. રુપ્ણવર્ણ. પદ્માસન, ચતુર્જ દક્ષિણ હાથમાં વરદ ને અક્ષત્ર અને વામ હાથમાં વીજપૂરક ને શક્તિ છે. શ્રી મુનિમુવ્રત જિનની દેવીનું નામ અવુતા. મતાંતરે નરદના. કનકચ્ચિ, નિશાન ચતુર્જ. દક્ષિણ હાથમાં વરદ ને અક્ષત્ર અને વામ હાથમાં વીજપૂરક ને શૂલ છે. શ્રી નમિ જિનની દેવીનું નામ ગાંધારી. શ્વેતવર્ણ. ટંક વાહન. ચતુર્જ. દક્ષિ ણ હાથમાં વરદ ને સ્વદ્ગ અને વામ હાથમાં વીજપૂરક ને કુલ છે. શ્રી નેમિ જિનની દેવીનું નામ અંવા. કનકચ્ચિ. નિશ વાહન, ચતુર્જ. દક્ષિણ હાથમાં આશ્રુલંબી ને પાશ વામ હાથમાં ચક્ર ને અંકુશ છે. શ્રી પાર્શ્વ જિનની દેવીનું

નામ પદ્માવતી, કનક વર્ણ, કુર્કુટ સર્પ વાહન, ચતુર્ભુજ, દક્ષિણ હાથમા પદ્મ
ને પાશ વામ હાથમા ફજ ને શ્રકુશ છે શ્રી ગૌર જિનની ઢેલીતુ નામ
સિદ્ધાધિકા, હરિતવર્ણ, સિંહ વાહન, ચતુર્ભુજ, દક્ષિણ હાથમા ધુસ્તકને ધન
અને વામ હાથમા ઘીજપૂરક ને વીણા છે, અત્ર સૂત્રકારે યદુ અને વેરીડના કેવ
લ નામજ કહ્યા, પણ નયન વદન વર્ણાદિ સ્વરૂપ કહ્યા નથી તે અમે શિવના
દ્વિતને અર્થે નિર્ગાળકજિકાદિ શાસ્ત્રાનુસારે કરી કિંચત તદીય મુલ્ય, વર્ણ, પ્રહ
ણાદિકતુ સ્વરૂપ કહ્યું ॥ ૩૭૮ ॥ એ સત્યાવીશમો દ્વાર પૂરો થયો

અવતરણ - હરે 'તણુમાણતિ' એટલે તીર્થકરોના શરીરોના પ્રમાણનો અગ્ર
ગીતમો દ્વાર કહેવે - મૂલ - પચ ધનુસ્તય પદમો, કમેણ પત્રાસદીણ જા સુવિદી
દસદીણજા અણતો, પચૂણા જાવ જિણ નેમિ ॥ ૩૭૯ ॥ નવ હજ પમાણો પામ
મામિઓ સત્ત હજ જિણ વીગે, ઇસ્તેહ અગુલેણ, સરીરમાણ જિણ વરાણ ॥ ૩૮૦ ॥
અર્થ - શ્રી આદ્ય જિનના શરીરનું પ્રમાણ પાંચ ગેં ધનુષ્ય પઠો શ્રી અનિતનિતથી
તે સુવિરિ જિન સુધિ કમેકરી પચાશ પચાશ ધનુષ્ય ડંબુ વેહપ્રમાણ જાણવું એનો
ફજિતાર્ય - શ્રી અજિત જિનના શરીરનું પ્રમાણ સાઢા ચાર ગેં ધનુષ્યોનું, સત્ત
ચાર ગેં ધનુષ્ય, શ્રી અજિનેવન સાઢા ત્રણ ગેં, શ્રી સુમતિ જિન ત્રણ ગેં, શ્રી
પદ્મપ્રજ જિન અઢી ગ, સુપાર્થ જિન બ ગેં, શ્રી ચંદ્રપ્રજ દોઢ ગ, શ્રી સુવિરિ જિ
ન છ ગો સુવિરિ નતર અનત જિનસુધો જેટલા તીર્થકરો છે, તેઓના શરીરોનું
પ્રમાણ કમેકરી દશ દશ ધનુષ્ય ડંબુ કરવું એટલે સુવિધિજિનના શરીરના પ્ર
માણમાંથી દશ ધનુષ્યો ડંબાં કઠાથી જીતલ જિનના વેહનુ માન નેવું ધનુષ્ય જે
એમાં જિન ણી, શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સિત્તેર, શ્રી વિમલ જિન સાઠ, જન
તનિન પચાગ, હરે અનત જિન પઠો નેમિ જિનસુધિ જેટલા તીર્થકરો છે, તેઓ
ના શરીરોનું પ્રમાણ અનુક્રમે પાંચ પાંચ ધનુષ્ય ડંબુ કરવું જેમ કે, અનત જિન
ના વેહમાનમાંથી પાંચ ધનુષ્ય ડંબુ કઠાથી શ્રી ધર્મે જિનના વેહનુ માન પિત્ત
લીંગ ધનુષ્ય જાણવું શ્રી શાંતિનાથ ચાત્રીશ, શ્રી કુષ્ઠ પાત્રીશ, શ્રી અગ્નિ જિ
ન શ્રી મધિ જિન પચીશ, શ્રી સુનિસુપ્રત જિન વીશ, શ્રી નમિ જિન પદર, શ્રી
નેમિ જિન દશ, શ્રી પાર્થજિનના શરીરનું પ્રમાણ નવ હાથ અને શ્રી વીર જિ
નના શરીરનું પ્રમાણ સાત હાથ જાણવું એ પ્રકારે ઇસ્તેધાગુલેકરી શ્રી વિનવાત
શરીરનું પ્રમાણ જાણવું ॥ ૩૮૦ ॥ એ અઠવાવીશમો દ્વાર પૂરો થયો

અવતરણ - હરે 'લવણતિ', એટલે શ્રી તીર્થકરોના લઢણોનો ડગળગીત

હાર કહેઠે:- મૂલ:- વસહ ગય તુરય મકકડ, કુંચો કમલંચ સઘિઉં ચંદો; મયર સિરિવઞ્ચ ગંધય, મહિમ વરાહો ય સેણેય. ॥ ૩૫૧ ॥ વઙ્ગં હરિણો ઠગલો, નંદા વત્તો ય કલસ કુમ્મો ય નીત્રુપ્પલ સંઘ ફણી, સીહોચ્ચ જિણાણ ચિન્હાઈ. ॥ ૩૫૨ ॥
અર્થ:- વૃષજ, ગજ, તુરંગ, મર્કટ, ક્રાંચ, કમલ, સ્વસ્તિક, ચંદ્ર, મકર, શ્રીવત્સ, ગંધક, મહિષ, વરાહ, શીંચાણો, વઙ્ગ, હરિણ, ઠગલ, નંદાવત્ત, કલશ, કૂર્મ, નીલોત્પલ, શંખ, સર્પ, સિંહ, એ ક્રમેકરી ચોવીસે તીર્થકરોનાં ચિન્હ જાણવાં ॥ ૩૫૨ ॥
એ ડંગણત્રીશમો હાર પૂર્ણ થયો.

અવતરણ:- હવે 'વન્નાડતિ' એટલે તીર્થકરોના વર્ણનો ત્રીશમો હાર કહેઠે:-
મૂલ:- પવમાજવાસુપુજ્ઞા, રત્ના સતિ પુષ્પદંત સતિગોરા; સુવય નેમી કાલા, પાસો મહ્ની પિયંગાના. ॥ ૩૫૩ ॥ વરતવિયકણયગોરા, સોલસ તિલંકરા મુણે યથા; એસો વન્નવિજાગો, ચઝવીસાણે જિણંદાણ. ॥ ૩૫૪ ॥ અર્થ:- પદ્મપ્રજ ને વાસુપૂજ્ય એ વન્નેનો વર્ણ જાણના ફૂલના જેવો રાતો ઠે; શ્રીચંદ્રપ્રજ ને સુવિધિનો વર્ણ ચંડની પઠે ગૌર ઠે. શ્રીમુનિસુવ્રત ને નમિનો વર્ણ ઇંડનીલ મણિના જેવો કલ ઠે, શ્રીપાર્થ ને મહ્નિનો વર્ણ પ્રિયંગુપુષ્પના જેવો નીલ ઠે. એઓના શિવાય વાકી રહેલા શોલ તીર્થકરો તપાવેલા સુવર્ણના જેવા વર્ણ વાલા જાણવા એ ચોવીશ તીર્થકરોનો વર્ણવિજાગ જાણવો. ॥ ૩૫૪ ॥ એ ત્રીશમો હાર પૂરો થયો.

અવતરણ.- હવે 'વયપરિવારોતિ' એટલે જે તીર્થકરે જેટલા પરિવારની સાથે ઢીઢા લીધી તે વ્રત પરિવારનો એકત્રીશમો હાર કહેઠે:- મૂલ:- એગો નગવ વીરો, પાસો મહ્ની ય તિહિ તિહિ સણ્હિ; જગવંપિ વાસુપુજ્ઞો, ઠહિં પુરિસ સણ્હિ નિર્કંતો ॥ ૩૫૫ ॥ ડગ્ગાણં જોગાણં, રાયન્નાણં ચ સ્વન્તિયાણં ચ; ચઝહિં સહસેહિ ડસજો, સેસાઝ સહસ્સ પરિવારા. ॥ ૩૫૬ ॥ અર્થ:- તત્ર એક શ્રી વર્ધમાન શ્યામીએ કોઈની સાથે વ્રત ગ્રહણ કહ્યું નથી; જાવથી તથા ઇચ્છથી એક લાણેજ ઢીઢા લીધી ઠે. શ્રી પાર્થનાથ જગવાન તથા શ્રી મહ્નિ જિન એમણે ત્રણ ત્રણ જો પરિવારની સાથે ઢીઢા લીધી ઠે. તેમાં શ્રી મહ્નિ જિન સ્ત્રીંડ તથા પુરુષો પ્રત્યેક ત્રણ ત્રણ જોની સાથે મહ્ની એટલે ઠ જોની સાથે મહ્ની ને પ્રવ્રજિત થયા ઠે, અને આ સૂત્રકારે તો ત્રણ જોની સાથે ઢીઢા લીધી એમ કહ્યું ઠે. તેમાં કે વલ પુરુષ અથવા સ્ત્રીંડનું જ ગ્રહણ કરેલું ઠે. વીજો પદ્મ ઠતાં પણ કાંઈ ચિંચકા નથી એવો સંપ્રદાય ઠે. એ વિષે સ્થાનાંગટીકામાં પણ કહ્યું ઠે કે, મહ્નિ જિનં સ્ત્રિગતૈરપિ ત્રિજિરિતિ' એટલે મહ્નિ જિને ત્રણ જો સ્ત્રીંડની સાથે ઢીઢા લીધી

एतौ जिणतराइ, वोठ फ़िल वसन सामिणो अजित, पन्नास कोमि लखे
 राण समुप्पन्नो ॥३९५॥ तीताइ सनय जिणो, दसहि अनिनदनो जिण वा
 वहि समइ जिणियो, उपपन्नो कोडि लखेहि ॥३९६॥ नउई अ सहस्सेहि, व
 वोलायाण पवमानो, नउहि सहस्सेहि तउ, सुपास नामो समुप्पन्नो ॥३९७॥
 मी सहहि नउहि, जाउ चदप्पहो जिणाणदो, नउई सागर कोमिहि सु
 जिणो वेसिथो समए ॥३९८॥ सीयल जिणो महप्पा, ततो कोडोहि नउहि
 तो, कोमीए सेअसो, कणाइ इमेण कालेण ॥३९९॥ सागर सणए एगे, ए त
 ठारहि वरिम लखेहि, ठवीताइ सहस्से, हि तउपरे अतरे सुत्ति ॥ ४००॥ च
 त्रा अयरेहि, वसुप्पुक्क जिणो जयुत्तमो जाउ, विमलो विमल गुणाहो, ते
 हि अयरेहि रयरहिउ ॥ ४०१॥ नउहि अयरेहि एता, चउहि धम्मो यधम्मपु
 धरजा, तिहि कणेहि सती, तिहि चउ नागेहि पजियस्त ॥४०२॥ नागेहि दा
 कृषु, पजियस्त अरोउ एग नागेण, कोडि सहस्सणेण, वासाण जिणोतरे नणि
 उ ॥४०३॥ मल्ली तिसखरहिउ, जायो वासाण कोमिसहसण चउपन्न वान
 लखेहि सुवउ सुवउ सिद्धा ॥४०४॥ जाउ ठहि नमि नाहो पचहि लखेहि वि
 एणरो नेमि, पासो अरुळम सय, समहिय तेसीइ सहस्सेहि ॥४०५॥ अट्टाड्डा तर
 हि, गणहि वीरो निणोतरो जाउ, इत्तम अइ दूसमाण, दोएहपि उच्चत सहस्सेहि
 ॥४०६॥ पुक्काइ कोडा कोमी, वसह जिणाओ इमेण कालेण नणिअ अतर दा
 एप समयाणुमारेण ॥ ४०७॥ अर्थे - जिनना निर्वाण स्थान पठो जिनाना अत
 दु कटु - श्री रूपन जिन पठो श्री अजित जिन पचास जाख कामी सागर
 म कान गया पठो समुप्पन्न एटले सिद्ध यथा पण समुप्पन्न एटने उपपन्न यथा
 एगो अर्थनथी, अही रूपन स्वामी इत्यादि पढोनेविषे अव्यर्थ पचमी त
 अवशि वे प्रसारना ठे अनिविधि ने मर्यादा तेमा जो अनिविधिनरिप पचमी
 रागने समुप्पन्न ए शब्दना जात एटले यथो एवो अर्थ करिये ता रूपन सामि
 ना जन्म कानथी यथाक अजितादिना जन्म काजनु मान अउ तथी रूपन सा
 मिना सर्व कानमानथी अधिक ड पम सुवमारकना नेवाश। पढ वाका रह्या वता
 श्री महागो स्वामीनी उपनि प्रमत्त थगे, थने आगममा ता अन्यूनादि न
 व्यापी पढ वाकी वता श्री महावीर स्वामीनी सिद्धि कही ठे माटे आगम विग
 प्रमग आगमो तेथी अही अनिविधियर्थक पचमी नथी किन्तु मयादानरिप व न
 मा पण समुप्पन्न एटने जात एवा अर्थ रूपा ता यथोक्त जिनातर कानमान ह।

નેજ ચતુર્થાંક પર્ણિપૂર્ણ થાયઁ. વડી અજિતાદિ જે ત્રેવીજ તીર્થંકર ઠે નેઓનું સવે
 યાપુષ્ય કાલમાન જિનાંતર કાલે કરી અનંતગ્રહીતત્વ ઠે. તે માટે અધિક થાય ઠે.
 તેથી યાગજ યાગવાની જે ઉત્તરપિંળી તેનેવિપે મહાવીરની ઉત્પતિ પ્રમુક્ત થયે તે
 કોઈ ૬૯ નથી તે માટે કૃપન સ્વામ્યાદિ નિર્વાણથી યથોક્ત કાલથી અજિતાદિ તી
 થંકર મનુષ્યન એટલે મિ.૬ થયા એવું વ્યાખ્યાન કરવું અન્યથા કરવું નહી. તથા અ
 જિતના નિર્વાણથી ત્રીજ લક્ષ કોટી સાગરોપમ ગયા પછી નંનવ જિન મિ.૬ થયા, સં
 નવ જિનની પછી ૮૪ લક્ષ કોટી સાગરોપમ ગયા પછી અનિનંદન મુક્ત થયા. અનિનં
 દન જિનની પછી નવ લક્ષ કોટી સાગરોપમ ગયા પછી સુમતિ જિને ૬ મુક્ત થયા સુમ
 તિ જિનની પછી નેવુ સદ્સ્ય કોટી સાગરોપમ ગયા પછી પદ્મપ્રજ જિન મુક્ત ગયા. પદ્મ
 પ્રજ જિન પછી નવ સદ્સ્ય કોમી સાગરોપમ ગયા પછી સુપાર્થનાથ તીર્થંકર નિર્વાણ
 પામ્યા સુપાર્થ જિન પછી નવમે કોમી સાગરોપમ ગયા પછી ચંદ્રપ્રજ જિન જનને ધ્યાનં
 દ કરનાર મિ.૬ થયા. ચંદ્રપ્રજ જિન પછી નેવુ કોઢી સાગરોપમ ગયા ઠતાં સુવિધિ જિન
 મિ.૬ાંતનેવિપે મિ.૬ત્વે કરી કહેલું ઠે. સુવિધિ જિન પછી નવ કોઢી સાગરોપમ
 ગયા પછી શીતલ મહાત્મા મુક્તપણે કહ્યા ઠે. શીતલ જિન પછી એક કોઢી સાગ
 રોપમમાં એક શો સાગરોપમ તથા ઠાસઠ લાખ ને ઠવીસ હજાર વર્ષ કળા કરિયે
 એટલો કાલ ગયા પછી શ્રેયાંસ સિ.૬ થયા. શ્રેયાંસ જિન પછી ચોપન સાગરોપમા
 નંતર વાસુપૂજ્ય જિન જગદ્વચમાં ઉત્તમ થયા. વાસુપૂજ્ય જિન પછી ત્રીશ સાગરો
 પમાનંતર વિમલ જિન સિ.૬ થયા. નિર્મલ ગુણ સહિત અને કર્મ રજવથ્થમાન રહિત
 એવા વિમલ જિન પછી નવ સાગરોપમાનંતર અનંત જિન સિ.૬ થયા. અનંત જિનની
 પછી ચાર સાગરોપમાનંતર ધર્મનાથ સિ.૬ થયા. ધર્મનીધુર ઉપાધવાને ઉત્તમ વૃષ્ણ
 સમાન જે ધર્મનાથ જિન, તેમની પછી એક પલ્લોપમના ચાર નાગ કલ્યાથી તેવા
 ત્રણ નાગ કળા ત્રણ સાગરોપમાનંતર (એટલે ત્રણ સાગરોપમમાં પોણો પલ્લોપમ
 ંઠો કરિયે એટલો કાલ સમજવો) શાંતિનાથ જિન શિવથી પામ્યા. શાંતિ જિન
 પછી અર્ધ પલ્લોપમાનંતર શ્રી કુંથુજિન નિવૃત્ત થયા. કુંથુજિનથી પલ્લોપમનો
 ચોથો નાગ તેમાં કોટિ સદ્સ્ય વર્ષ ઓઠો કાલ ગયાનંતર શ્રી અરજિન સિ.૬ થયા.
 અરજિન પછી કોટિ સદ્સ્ય વર્ષ ગયાનંતર ત્રિશલ્ય રહિત મલ્લિ જિન સિ.૬ થયા. મ
 લ્લિ જિન પછી ચોપન લાખ વર્ષ ગયા નંતર શ્રી મુનિસુવ્રતજિન એટલે શોનનિક ઠે
 વ્રત જેનાં તે સિ.૬ થયા. સુવ્રતજિન પછી ઠ લાખ વર્ષ ગયાનંતર નમિનાથ સિ.૬
 થયા. નમિનાથ જિન પછી પાંચ લાખ વર્ષ ગયાનંતર નેમિનાથ જિન સિ.૬ થયા.

नेमिनाथ जिन पत्नी ज्योती हजार अने साढासातगे वर्षे गयानंतर श्रीपाद
जिन सिद्ध यथा श्रीपाद-वर्जित पत्नी अहीगे वर्षे गयानंतर श्रीगौर जिन सिद्धता
ने पाम्या अही जोता आरातेरिपे नेयाशी पक्ष अपरिपूर्ण आदिनाथ सिद्ध
यथा अने श्रीमहावीर नेयाशी पक्ष कणा चोथा आरामा सिद्ध यथा ए प्र
माणे चतुर्थे आगक राजमान सर्वे जिनानंतर काज सवृत यथा ते चोथो आगे
वेताजी १ हजार वर्षे न्यून काढाकोटी सागरोपम प्रमाण थे तेने पाचमो दुसम
तदा वगे अनिष्ट पम ए वनेआराना वेताजीस हजार वर्षे सहित करिये तेवार एकरो
दा राटी सागरोपम थायने ॥४०७॥ एरी रीते सिद्धांतानुसारे अंतराय द्वार वही

अनगण - इहे प्रसारतरेररी सर्वे तीर्थकर चक्रवर्ती, अने वासुदेवो एगे
नो अतर ज तीर्थगता राजमा अथवा आतरे जे चक्रवर्ति अने वासुदेव यथा
वे ने तथा तेउना शरीगनु प्रमाण अने ते सर्वनो आधु कहे थे - मूज - वनीत
पर्याऽ काउ निग्याप यात्रि रेहाहि, उद्गाय यात्रि कावे, पच घराऽ तवे पदमे
॥४०८॥ पद्मगण निग्निरतर, सुगु डग ति जिण सुत्र तियगच, दो जिण सुगु ति
पदा सुगु निगो सुगु दागिद् जिणा ॥४०९॥ चिंत्त्र पतिछवणा - दो चक्रि सुनि
तेग्न वण यरी सुगु चक्रि दो सुगा, चकी सुगु डचकी, सुगु चकी डसुगु
॥ ४१० ॥ तस्य पतिछवणा - दस सुत्र पच केमव, पण सुत्र केमि सु
गु, कगी प चो सुगु कमरा गिय, सुत्र डग केसर ति सुत्र ॥ ४११ ॥ प
ण पति छवणा - वमद नग्दाण दागदयि, वञ्चन पच धणुसए दुती, अ
गिय मग्गण दागदयि, वञ्चन यात्रि अरु च ॥ ४१२ ॥ पद्मास पद्मास,
पण दग्गिणी निगण तेण पर, ता जाय पुण्ढतो, वणु मय मेग जने
पद्मा ॥ ४१३ ॥ नउऽ धणु सीयाग्मा, मेङ्गस तिप्रिमडाण पुग्था, ना
धम दुग्मिमीडा, वञ्चन तेग्मि डाऽ ॥ ४१४ ॥ कममा असीऽ सत्तगि, सही
पद्मग तेदय वणयात्रा, णा दयति वणुथा, वापानरु चमयग्म ॥ ४१५ ॥
इग्गान धणुग्मरु, मणकुमारग्म चक्रवर्तिग्म, सतिग्म य चत्ताना, उग्गु ति
पद्मग दग्गिणी ॥ ४१६ ॥ तीम धणुणि अग्मरु, गुणतीम पुग्मपुग्मो
अग्म, अरुवत्त सुग्मे, वहीम धणुणि दत्तग्म ॥ ४१७ ॥ मत्तिग्मय व
पद्मग, वीन य धणुणि सुग्म यग्मे, नारायणग्म सानग्म, पद्मग्म नग्मि
वृग्मिग्म ॥ ४१८ ॥ वाग्म जय नामग्मा, नेमी नग्दाण दम धणुग्म
वग्म वग्म दग्मे, नव ग्यणीया अ पामग्म ॥ ४१९ ॥ वाग्म मत्त ग्यणी वग्म

नणिञ्च माउञ्च ग्रहूणा; पंचम घरय निदिष्टे, कमेण सवेसि बोद्धामि॥ ४१० ॥
 उनन्न नरन्नाण दोएह्वि, चुलसीई पुव्व मय सद्दस्साई; अजिय सगगाण दोएह्वि,
 वावत्तरि सय सद्दस्साई ॥ ४११ ॥ पुग्ग्यो जहक्कमेणं, सची पन्नाम चत्त तीनाया;
 वीमा दम दो चेवय, लक्खेणे चेव पुवाणं ॥ ४१२ ॥ सेङ्गंन तिविहूणं, चुलसीई
 वाम मय नदस्साई; पुग्ग्यो जिण केसीणं, धम्मोजा ताव तुल्लमिणं॥ ४१३ ॥
 कमनो वावत्तरि मत्ति तीन दम चेव सय सद्दस्साई; मयवस्म चक्किणो पुण, पं
 चेययं वाम लक्काई ॥ ४१४ ॥ तिन्निय सणकुमारे, संतिसय वास लक्क मेगं तु;
 पंचाणउड मद्दस्सा, कुंथुम्मविआउञ्चं नणिञ्चं ॥ ४१५ ॥ चुलसीई सद्दस्साई,
 आउञ्चं होड अर जिणंदस्स; पणसत्ति मद्दस्साई, आउं सिरि पुमंरीयस्स ॥ ४१६ ॥
 सत्ति सद्दस्सा सुचुमे, उप्पन्न सद्दस्म हुंति दत्तस्स; पणपन्न सद्दस्साई. मल्लिस्सवि
 आउञ्चं नणिञ्चं ॥ ४१७ ॥ सुव्वय मह पउमाणं, तीस सद्दस्साई आउञ्चं नणिंयं
 वाग्म वाम सद्दस्सा, आउ नारायणस्म जवे ॥ ४१८ ॥ दस वास सद्दस्सा
 ई, नमि हरिमेणाण हुंति दोएह्वि; तिन्नेव सद्दस्साई, आउं जय नाम चक्किस्स.
 ॥ ४१९ ॥ वास सद्दस्सो आउं, नेमी कएहाण होड दोएह्वि, सत्तय वास सयाई
 चक्कीसर वंजदत्तस्स ॥ ४२० ॥ वास सयं पासस्स य, वासा वावत्तरीच वीरस्स
 डय वत्तीस वराई, ममय विहाणोण नणिआड ॥ ४२१ ॥ व्याख्या.— अही प्रज्ञा
 पके करी आलेखना उपदर्शनने अयं सूत्र कर्ता पोते स्वमुखे पटिका एटले कोष्ठ
 कनी स्थापना करवानी रीत वतावेठे. प्रथम तिर्थक एटले आडी तेत्रीश लीटी क
 रीने तेना वत्रीश घर करवां. पठी ऊनी ठ लीटीओ करी तेनां पांच गृह करवां. ते
 पांच गृहमांना पहेला गृहमां तेम आडा वत्रीश गृहमांना पण पहेला गृहमां रूप
 न जिनहुं नाम लखवुं, एम प्रत्येक आडा घरमां अनुक्रमे तीर्थकरोनां नामो ल
 खतां धर्मे जिनसुयी पंदर नामो लखवां. ल्यार पठी शोलमां अने सत्तरमां ए वे घर
 मां वे शून्यो मूकवां, त्यांथी त्रण गृहोमां शांतिनाथ, कुंथु अने अरजिन ए त्रणनां
 नाम लखवां. त्यांथी त्रण धरोमा त्रण शून्यो मूकवां. त्यांथी वे गृहोमां क्रमे करी
 मल्लि अने सुव्रत ए वे जिनोनां नामनी स्थापना करवी, त्याथी एकगृहमां शून्य
 मूकवुं. त्यांथी एक गृहमां नमि जिनहुं नाम लखवुं; त्यांथी एकग्रहमां शून्य मूकवुं;
 त्याथी एक गृहमां नेमि जिनहुं नाम लखवुं, तेनी बाजूना घरमां शून्य मूकवुं; ल्यार
 पठी वे गृहने विषे अनुक्रमे पार्थजिनने वीर जिनना नामोनी स्थापना करवी ए प्र
 थम पंक्तिनी स्थापना कही हवे वीजी पंक्तिनी स्थापना कहे ठे— तत्र प्रथमना

નમિનાય તિન પઠી ડ્યાસી હજાર અને સાઢાસાતમે વર્ષે ગયા
 જિન મિઠ પ્રયા શ્રીપાર્શ્વજિન પઠી અઢીમે વર્ષે ગયાનતર શ્રીગી
 ન પામ્યા અઢી ગ્રોજા આરાનેવિપે નેવ્યાશી પદ્ધ અપરિપૂર્ણે આ
 પ્રયા અને શ્રીમદ્ધાવીર નેવ્યાશી પદ્ધ કણા ચોથા આરામા સિદ્ધ
 માણે ચતુર્થે આરુઠ રાજમાન સર્વે જિનાનતર કાલ સવૃત થયો તે
 વતારીજ હજાર ૪૪૦ ન્યૂન કોટાકોટી સાગરોપમ પ્રમાણ છે તેને પ
 તયા ગ્રાજા અતિદુર્લભ એ વસ્ત્રે આરાના વેતાલીસ હજાર વર્ષ સહિત કરિયે
 ડા કાઢી સાગરોપમ થાયત્રે ॥૪૦૭॥ એવી રીતે સિદ્ધાંતાનુસારે અતરાય
 પ્રયતરણ - હો પ્રસારાંતરેકરી સર્વે તીર્થંકર ચક્રવર્તી, અને વાસુ
 ના અતર જ તીર્થંકરના કાનમા અથવા આતરે જે ચક્રવર્તિ અને વા
 ને ન તથા તરુના ગરીગનુ પ્રમાણ અને તે સર્વનો આયુ કહે છે - મૂલ
 ૧૪૦૮ ॥ પદ્મગ્ન વિજયનિરતર, સુભ દુગ તિ જિણ સુન્ન તિયગચ, દો જિણ
 ૧૪૦૯ ॥ સુભ વિજય સુભ દાગિદ્ધ જિણા ॥૪૦૯॥ વિદ્ય અ પતિઠરણા - દો ચ
 ૧૪૧૦ ॥ તસ્ય પતિઠરણા - દમ સુન્ન પચ કેમર, પણ સુન્ન કે
 ૧૪૧૧ ॥ દા સુભ કેમર પ્રિય, સુન્ન દુગ કેસવ તિ સુન્ન ॥૪૧૧॥
 ૧૪૧૨ ॥ પતિ ઠરણા - યમદ નરદાણ દાગદરિ વચ્ચત પચ ધણુસણ દુર્લ
 ૧૪૧૩ ॥ નરદ ધણુ મીયામ્મા સેક્કમ તિવિરમાડણ પુશ્ચા
 ૧૪૧૪ ॥ કમસા અસીડ મનરિ સ
 ૧૪૧૫ ॥ મણુમારમ્મ ચક્રવર્તિમ્મ, સતિમ્મ ચ ચત્તાના કુષુ
 ૧૪૧૬ ॥ તોમ ધણુણિ અરમ્મવ, યુણતીમ પુગમયુદ્ધો
 ૧૪૧૭ ॥ મદ્ધિમ્મય
 ૧૪૧૮ ॥ યાગમ જય નામમ્મા, નમી રાદ્ધાણ દમ ધણુચન મ
 ૧૪૧૯ ॥ રીમ્મ

नणिअ माउअ अहूणा; पंचम घरय निदिहे, कमेण सवेसि वोडामि. ॥ ४७० ॥
 उसह नरहाण दोएहवि, चुलसीई पुव सय सहस्ताई; अजिय सगराण दोएहवि,
 वावत्तरि सय सहस्ताई. ॥ ४७१ ॥ पुरअो जहकमेणं, सची पन्नास चत्त तीताया;
 वीणा दस दो चेवय, लक्केगे चेव पुवाणं ॥ ४७२ ॥ सेळंस ति विहूणं, चुलसीई
 वास सय सहस्ताई; पुरअो जिण केसीणं, धम्मोजा ताव तुल्लमिणं. ॥ ४७३ ॥
 कमत्तो वावत्तरि सचि तीस दस चेव सय सहस्ताई; मयवस्त चक्किणो पुण, पं
 चेवयं वास लक्काई. ॥ ४७४ ॥ तिन्निय सणकुमारे, संतिसय वास लक्क मेगं तु;
 पंचाणउ सहस्ता, कुंथुस्मविआउअं नणिअं. ॥ ४७५ ॥ चुलसीई सहस्ताई,
 आऊअं होऽ अर जिणंस्त; पणसचि सहस्ताई, आउं सिरि पुमंरीयस्त. ॥ ४७६ ॥
 सचि सहस्ता सुजुमे, उप्पन्न सहस्त हुंति दत्तस्त; पणपन्न सहस्ताई. मल्लिस्तवि
 आउअं नणिअं. ॥ ४७७ ॥ सुवय मह पवमाणं, तीस सहस्ताऽ आउअं नणिअं
 वारम वास सहस्ता, आऊ नारायणस्त नवे. ॥ ४७८ ॥ दस वास सहस्ता
 ई, नमि हरिमेणाण हुंति दोएहंपि, तिन्नेव सहस्ताई, आउं जय नाम चक्किस्त.
 ॥ ४७९ ॥ वास सहस्ता आउं, नेमीकएहाण होऽ दोएहंपि; मत्तय वाम सयाई
 चक्कीगर वंनदत्तस्त. ॥ ४८० ॥ वास सयं पासस्त य, वाना वावत्तरीच वीरस्त
 ५य वत्तीस वराई, नमय विहाणोण नणिआऽ ॥ ४८१ ॥ व्याख्या— अही प्रज्ञा
 पके करी आलेखना उपदशीनने अयं सूत्र कर्त्ता पाते समुग्गे पटिका एटले कोष्ट
 कनी स्थापना करवानी रीत वतावेत्ते. प्रथम तिर्यक् एटले आडी तेत्रीश लीटी क
 रीने तेना वत्रीश घर करवां. पठी ऊनी ठ लोटीओ करी तेनां पांच गृह करवां. ते
 पांच गृहमांना पहेंला गृहमां तेम आडा वत्रीश गृहमाना पण पहेंला गृहमां क्य
 न जिनतुं नाम लखवुं, एम प्रत्येक आडा घरमां अनुक्रमे तीर्थकरोनां नामो ल
 खतां धर्म जिनसुधी पंदर नामो लखवां. त्थार पठी शोलमां अने नचगमां ए वे घर
 मां वे गून्यो मूकवां, त्यांथी त्रण गृहोमां शांतिनाथ, कुंथु अने अग्निजिन ए त्रणनां
 नाम लखवां. त्यांथी त्रण घरमां त्रण गून्यो मूकवां. त्यांथी वे गृहोमां क्रमे करी
 मल्लि अने सुव्रत ए वे जिनानां नामनी स्थापना करवी, त्यांथी एकगृहमां गून्य
 मूकवुं. त्यांथी एक गृहमां नमि जिनतुं नाम लखवुं; त्यांथी एकग्रहमां गून्य मूकवुं;
 त्यांथी एक गृहमां नेमि जिनतुं नाम लखवुं; तेनी वाजूना घरमां गून्य मूकवुं; त्थार
 पठी वे गृहने विपे अनुक्रमे पार्थ्वजिनने वीर जिनना नामांनी स्थापना करवी ए प्र
 थम पंक्तिनी स्थापना कही हवे बीजी पंक्तिनी स्थापना कहे ठे.— तत्र प्रथमना

श्रेयांसने त्रिष्टयादीयी लईने यावत् वर्द्धमान जिन ने पुरुषसिंह सुधी ठे
 चार्हनुं प्रमाण अनुक्रमे आप्रमाणे ठे:-अग्यारमां गृहनेविपे श्रेयांस जिन
 ए वासुदेव एअना देहनी उंचार्हनुं मान ऐशी धनुष्योनुं जाणवुं; त्यांथी
 गृहनेविपे वासुपूज्य जिन ने विष्टष्ट वासुदेव ए वनेना शरीरनी उंचार्हनुं
 तत्तर धनुष्य; त्याथी तेरमा गृहनेविपे विमल जिन ने स्वयंजू वासुदेव ए व
 देहनी उंचार्हनुं मान साठ धनुष्य; त्यांथी चौदमां गृहनेविपे अनंत जिन ने
 वासुदेव ए वनेना देहनी उंचार्हनुं मान पचाश धनुष्य; त्यांथी पंदरमां
 ए धर्म जिन ने पुरुषसिंह वासुदेव ए वनेना देहनी उंचार्हनुं मान पिस्ता
 धनुष्य; तथा शोलमां गृहनेविपे मववा चक्रवर्तिना देहनी उंचार्हनुं मान
 वेतालीश धनुष्य एटले वेतालीश धनुष्य ने वे हाय; सत्तरमां गृहनेविपे
 मार चक्रवर्तिना देहनी उंचार्हनुं मान सामी एकतालीश धनुष्य; अठारमां
 ए शान्ति जिनना देहनी उंचार्हनुं मान पूरा चालीश धनुष्य; आंगणीशमां
 ए कुंष्टु जिनैडना देहनी उंचार्हनुं मान पांत्रीश धनुष्य; वीशमां गृहनेविपे
 जिनना देहनी उंचार्हनुं मान त्रीश धनुष्य; एकवीशमां गृहनेविपे पुरुषपुमरीक
 ना देहनी उंचार्हनुं मान आंगणत्रीश धनुष्य; बावीशमां खाणामां सुनूम
 देहनुं मान अठरावीश धनुष्य; त्रेवीशमां खाणामां दत्तवासुदेवना दे
 चार्हनुं मान ठवीश धनुष्य; चौवीशमां घरमां मल्लि जिनना देहनी उंचार्हनुं
 चीश धनुष्य; पचीशमां गृहनेविपे मुनिसुव्रत जिनने पद्मचक्रवर्तिना देहनी
 मान वीश धनुष्य; ठवीशमां गृहनेविपे नारायण वासुदेवना देहनी उंचा
 न शोल धनुष्य; मल्यावीशमां गृहनेविपे नेमिनाथ जिन ने हम्पेणचक्रीना
 उंचार्हनुं मान पंदर धनुष्य; अठरावीशमां खानामां जयचक्रवर्तिना देहनी
 मान वार धनुष्य; आंगणत्रीशमां गृहनेविपे नेमिनाथ जिन ने रुल वासु
 देहनी उंचार्हनुं मान दश धनुष्य; त्रीशमां गृहनेविपे ब्रह्मदत्त चक्रीना देह
 चार्हनुं मान मान धनुष्य; एकत्रोशमां गृहनेविपे पार्थ जिनना देहनी उंचा
 न नव हाय, अने वत्रीशमां खाणामां श्री वीर जिनना देहनी उंचार्हनुं
 तात हायनुं जाणवुं. एवी रोते प्रथम जिनादि सर्वनुं उंचव कसुं; द्वे
 रंकिगृहक निविष्ट सर्व जिनादिकनुं क्रमे करी आयु कहुनुं:- प्रथम खाणा
 न जिनने सत्त चक्रवर्ति ए वनेनुं आयु चोगशी लक्ष पूर्व; बीजा गृहमां
 जिन ने सत्तर चक्रवर्ति ए वनेनुं आयु चोत्तर लक्ष पूर्व; एनी आगज य

या क्रमे मनरादि जिनोनु आयु साठ, पचाश, चालीश, त्रीश, बीश, द
 एक लक्ष पूर्व गीतज्ञ जिनसुधी ठे ते आप्रमाणे - त्रींजा गृहमा सन
 आयु साठ जह पूर्व, चौथा गृहमा अजिनदन जिननु आयु पचाश ल
 पायमा गृहनेरिपे सुमति जिननु आयु चालीश लक्ष पूर्व, ठग गृहनेरिपे
 न जिननु आयु त्रीश लक्ष पूर्व, सातमा गृहनेरिपे सुपार्थ्व जिननु आयु बी
 पून आयुमा गृहनेरिपे चक्षुप्रज जिननु आयु दश लक्ष पूर्व, नवमां गृह
 गुरिगि जिननु आयु वे जह पूर्व, दशमा गृहनेरिपे शीतल जिननु आयु
 तह पूर्ण तथा अग्यागमां गृहनेरिपे श्रेयास जिननु आयु ने त्रिष्टुष्ट वासु
 आयु पागमी तह एवं आगन तीर्थकर, तथा वासुदेवो, जेओनु तुयतुयथा
 नहम रगो हह न - वातेर साठ त्रींज ने दश लक्ष वर्ष एटले वारमां गृहनेरि
 काग्याग जिन न द्विष्ट वासुदेव ए वज्रनु आयु वातेर लक्ष वर्ष, तेरमां गृ
 नरिगि शिमा जिन न मयन वासुदेवनु आयु साठ लक्ष वर्ष, चौदमा गृहने
 रिगि अना जिनन पुण्यात्तम वासुदेवनु आयु त्रींज लक्ष वर्ष, पदरमां गृह
 नरिगि धर्म जिन ने पुण्यमिह वासुदेवनु आयु दश लक्ष वर्ष तथा गानमा
 पुण्यादि मयगारमिनु आयु पांच लक्ष वर्षनु सत्तरमा गृहनेरिपे सनमृमा
 मयगारमिनु आयु ग्रण तह वर्ष, अटारमा गृहनेरिपे गाति जिन चक्रवर्तिनु अ
 पु लक्ष तह वर्ष तंगणीशमां गृहनेरिपे कृद्युजिन चक्रिनु आयु पचाशु द
 यय दश त्रींजमा गृहनेरिपे अग्निन चक्रिनु आयु चाग्यागी हजार वर्ष,
 एहजमा गृहनेरिपे पुण्यपुण्यीह वासुदेवनु आयु पायठ हजार वर्ष, वा
 हामुदेवु आयु वृषन हजार वर्ष चारीशमा गृहनेरिपे मति जिननु आयु
 मयन हजार वर्ष, पचींजमा गृहनेरिपे मुनिसुव्रत जिन न मटपक्ष चक्रिनु आयु
 पु - हजार वर्ष त्रींजमा गृहनेरिपे नागपण त नक्षण वासुदेवनु आयु शत
 लक्ष वर्ष, मयारीशमा गृहनेरिपे नमि जिन ने हरिपण चक्रिनु आयु दश हजार वर्ष
 अयारीशमा गृहनेरिपे नमि जिन ने हरिपण चक्रिनु आयु दश हजार वर्ष
 रिगि नमि जिन न रज वासुदेवु आयु एक हजार वर्ष तंगणीशमा गृह
 एहज दशभरु आयु सात हजार वर्ष एकत्रीशमा गृहनेरिपे पाथनितन अ
 एहज दशभरु आयु सात हजार वर्ष एकत्रीशमा गृहनेरिपे रीगि जिननु आयु वातर यन न
 एहज दशभरु आयु सात हजार वर्ष एकत्रीशमा गृहनेरिपे रीगि जिननु आयु वातर यन न
 एहज दशभरु आयु सात हजार वर्ष एकत्रीशमा गृहनेरिपे रीगि जिननु आयु वातर यन न

हवे तिगवठेउनि एटले जे तीर्थरुग्नी वागमां तीर्थेनो विवेद थयो ते कहेता
 ठनां तेनो अंतर प्रमुख देखाडे ठे.— मूलः—पुग्मिंतिम अछं, तरेसु तिगवठे नति
 वोडें; मज्जिणसु सनसु. एनिय काले तु वोडें ॥४३॥ चउ नागं चउ नागो,
 तिन्नि यचउनाग पजिय चउनागो; तिन्नय चउ नागो, चउउ नागो य चउ
 नागो. ॥४३॥ व्याख्याः— जेम चार आंगलीओना त्रण अंतरा याय ठे तेमअर्ही
 चोयीश तीर्थकरोना त्रेवीस अंतरा याय ठे तत्र पूर्व श्री रूपनादि जिनथी ते सुवि
 धिजिन सुथी नय तीर्थकरोना संबंधे करी आठ आंतरा यायने अने शांतिनाथ
 जिनथी लर्से मद्रावीर जिनना अंतरासुथी नय जिनना संबंधे करी आठ आंतरा
 यायने ए सोल अंतरानेविपे नयरूप तीर्थेनो व्यवहेद थयो नथी पण ‘मज्जि
 लणसुत्ति’ एटले मथ्यवनिं सुविधि जिनथी लर्से शांतिनाथ जिन पर्यंत आठ ती
 र्थकरोना सात आंतरामां तीर्थेनो व्यवहेद थयो ठे ते आ प्रमाणे.— चउनागेत्या
 दिः— सुविधिथी ते शीतल जिनसुथी यचमांता आंतरानेविपे पळोपमना चार
 नाग कयाथी तेमांता एक नाग जेटला कालसुथी तीर्थेनो व्यवहेद थयो एटले
 अर्हधर्मनी वाक्कीनो पण नाश थई गयो. शीतल अने श्रेयांस जिनना आंतराने
 विपे पळोपमना चोथा नाग जेटला कालसुथी तीर्थेनो विवेद थयो. श्रेयांस जि
 नने वासुपूज्य जिनना आंतरानेविपे पळोपमना चार नाग संबंधी त्रण नाग जे
 टला कालसुथी तीर्थेनो व्यवहेद थयो; वासुपूज्यने विमल जिनना आंतरानेविपे
 पळोपमना चोथा नाग जेटला कालसुथी तीर्थेनो व्यवहेद थयो. विमल ने अं
 नंत जिनना आंतरानेविपे पळोपम संबंधी चार नागमाना त्रण नाग जेटला
 काल सुथी तीर्थेनो व्यवहेद थयो. अनंत ने धर्म जिनना आंतरानेविपे पळोप
 मना चोथा नाग जेटला काल सुथी तीर्थेनो व्यवहेद थयो. तथा श्री धर्मनाथने
 शांतिजिनना आंतरानेविपे पळोपमना चोथा नाग जेटला कालसुथी तीर्थेनो व्यव
 हेद थयो ए सर्व कालने एकठो कयाथी पोणा त्रण पळोपम जेटलो काल
 याय. ॥४३॥ एनोज विज्ञेय देखाडे ठे.—मूलः— सुनूण दिछिवायं, हवति एक्कार
 सेव अंगाऽ ॥ अछसुजिणंतरेसु, उमह जिणदाउं जा सुविही ॥ ४३४ ॥ अर्थः—उ
 सह के० रूपन जिनथी मामीने जासुविही के० जावत् सुविधिनाथ सुधीना
 आठ आंतरानेविपे एक दृष्टीवादनने सुनूण के० सूकीने वाक्कीना इग्यार अंग हवं
 ति के० होय ॥४३४ ॥ मूलः— सनसुजिणंतरेसु, वोठिन्नाई डुवाल संगऽ ॥ सु
 विहिजिणा जा संती, कालपमाणं कमेणेसिं ॥ ४३५ ॥ अर्थः— श्री सुविधि जिन

थी मामीने श्री शातिनाथ सुधी आठ तीर्थकरना सात आतरानेविषे अनुक्रमे ५
 वेंत्कीरीते पोणत्रण पत्र्योपमना काल जेटला प्रमाणमा द्वादशागीनो विष्टेद थया
 ठे ॥ ४३५ ॥ मूल - अहसु जिणतरेसु, वोच्चिन्नाई नहति अंगाऽ ॥ सतिनिणा जा
 वीर, बुद्धिन्नो दिष्टिवाच तहि ॥ ४३६ ॥ अर्थ - श्री शाति जिनथी मामीने याव
 त श्री वीरजिन सुगीना आठ अतरानेविषे अगनो विष्टेद न थयो त्या दृष्टीवा
 नो विष्टेद थयो ॥ ४३६ ॥ हवे पूर्वगत केटलो काल रह्यो ते कहे ठे - मून - एण
 वास सहस्त, पुवगय वीरतिव्व अणुचिण ॥ सेसाण केसि सख, काजमसत्तव
 केसिपि ॥ ४३७ ॥ अर्थ - श्री वीर जगवानना तीर्थनेविषे एक सहस्र वर्ष लगे
 पूर्व गत श्रुतनो अर्थ प्रवर्त्यो अने जेप तीर्थकरोना शासनेनेविषे क्पांक सख्यातो
 काज प्रवर्त्यो क्पाक अस्ख्यातो काल प्रवर्त्यो ॥ ४३७ ॥ ए चार गाथाठे प्रदेय
 ठे ए ठत्रीशमो द्वार पुरो थयो

अवतरण - हवे दस असायणत्ति एटले दश आशातनानो साढत्रीशमो द्वार
 कहे ठे - मूल - तंवोज पाण जोयण, वाणह थीनोग सुयण निधुवण, मुनुवा
 र जुथ, वळ्ळ जिणमदिरस्ततो ॥ ४३८ ॥ व्याख्या - तावूज पान प्रमुसुं नह
 ण करवु, पाणी पीवु, जोजन करवु, उपानत्त (जोमा पेरवा) स्त्रीनोग करवा, स
 पन एटले सुवु, निष्ठीयन एटले थूक नाखवी, लघुनित करवी, वच्चार के० वही
 नित करवी, अने जूगारवु रमवु, ए दश आशातना श्री वीतरागना श्रवणनेविषे
 शिवेकी जिने त्याग करवी ॥ ४३८ ॥ ए साढत्रीशमो द्वार पूगे थयो

अवतरण - हवे 'आसायणाव चुलसीत्ति' एटले चोखाशी आसातनानो
 आढत्रीशमो द्वार कहेठे - मूल - शार्दूलविक्रीडितव्वद - खेलि केजि कजि क्पा
 कुनजय, तंवोज मुग्गाजय, गाली कयुजिया सरीरधुवण, केसे नहे लोहि
 य, जवोत्त तय पित्त वत दसणे विस्तामण दामण, दत्त ही नह गननामिप मि
 रो, सोत्त श्रवीण मज ॥ ४३९ ॥ मत मीत्रण लेखय विनजण चमार उडामण,
 ठाणी कप्पड दानि पप्पड वही विस्तारण नासण, अक्कद विकह सरिमुघडा ते
 मिश्र सवारण, अग्गीमेण रथण परिखण, निस्सीहिया जजण ॥ ४४० ॥ वना
 याणह मउ चामर, मणोणोगत्त मजजण, सच्चिन्ताणमचाय चाय मनिए दिष्टि
 नो अजजो, माहेगुनरसगजग मउड मोलि सिरा मेहर, दुडा जिडुह मेडिय
 रमण, जोहार नमस्सि ॥ ४४१ ॥ रेकार धरण रण विवरण वाजाण पन्हाउय,
 पाक पायपनारण पुनपुडी पय रथो मेहुण, जूया जेमण गुनू वेळ वणिन म

जं जलुम्मकणं; एमारियमवज्ज कज्ज मुज्जुं वज्जे जिणिंदाए ॥ ४४२ ॥ अर्थः—
 आय के० ज्ञानादिकनो जान तेनो शातयति के० विनाश आय तेने आशातना
 कहियें ते कहेहे:- १ खेल एटले मुखभलेष्म जिन मंदिरमां नाखवुं; २ केलि एट
 ले अनेक प्रकारनी क्रीडा करवी; ३ कलि एटले वचननो कज्ज करवो, ४ कला
 एटले धनुर्वेदादिक कज्ञानो अन्यास करवो; ५ कुललयं एटले महोमामांथी पाणीना
 कोगला अथवा कुरलां नाखवां; ६ तंबोल एटले पान सोपारीनु खावुं; ७ मुग्गालयं
 एटले तेनो उंगल थूकवुं; ८ गाली एटले मुखथी चकार मकार बोलवुं गालनु काढवुं.
 ९ कंगुलिया एटले लघुनीत अथवा वडीनीत करवी; १० सरिर धुवणं एटले शरीरनुं
 धोवुं प्रक्षालन करवुं; ११ केसे एटले बाल कतराववा; १२ नहे एटले नख कतराव
 वा; १३ लोहियं एटले रुधिर नाखवु; १४ नत्तोसं एटले मिर्गई प्रमुखनुं खावुं
 १५ तय एटले फोडा प्रमुखनी त्वचा कहामीने नाखी देवी; १६ पित्त एटले थो
 पथादिकेकरी पित्तनुं कहाडी नाखवुं; १७ वंत एटले वमन करवुं. १८ दसण
 एटले दांत कहाडी नाखे अथवा समरावे; १९ विस्तामणं एटले अंगसंवाधन
 अथवा वीतामणनुं करवुं; २० दामणं एटले गाय तथा जैस प्रमुखने बांधवुं;
 २१ दंत शब्दे दांतनुं मेल, २२ अढी शब्दे नेत्रोनुं मेल, २३ नह शब्दे नखोनुं
 मेल, २४ गंम शब्दे गंमस्थलोनुं मेल, २५ नासिय शब्दे नाशिकानुं मेल, २६ सि
 रो शब्दे माथानुं मेल; २७ सोत शब्दे श्रोत्र एटले कानोनुं मेल; २८ ठवीणं
 मलं एटले चामडीनुं मेल कतारीने प्रासादमां नाखवुं; २९ मंत शब्दे मंत्र एटले
 मंत्रेकरी नूतप्रेतादिकनुं कहाडवुं; अथवा राज्यादि कार्यानी मसलेहत करवी; ३०
 मीजण शब्दे काई विवाद कार्यने अर्थे वृद्ध पुरुषो वगैरे मलीने त्यां एकवा थवुं; ३१
 लेखयं एटले व्यवहार संबंधीकागल पत्र लेखवां; ३२ विचंजणं एटले दायादिकना
 विचार करवा; ३३ चंमार एटले पोताना ड्यूनो चंदार करी राखवो; ३४ छडा
 सणं एटले पग ऊपर पग मूकीने वेशवुं इत्यादि छटासन करवुं; ३५ ठाणी एटले
 ठाणा करीने सूकववां; ३६ कप्पम एटले कपडां धोईने सूकववां; ३७ दालि एट
 ले मुगादिकनी दाल सूकववी; ३८ पप्पड एटले पापम वाटीने सूकववां; ३९
 वडी एटले वडी करीने सूकववी; एटला वानाने विस्तारणं एटले सूकववुं अथ
 वा प्रसारवुं प्रमुख ते ठाणाथी लईने वडी पर्यंत जाणवुं; ४० नामण एटले ठा
 नी रीते ठुपी रहेवु; ४१ अक्कंदं एटले पुत्र कज्जत्रादिकना वियोगथी रहवुं; ४२
 विकहं एटले नाना प्रकारनी रमणीय स्त्री पुरुषोनी शृंगार प्रमुखनी विकयाउं एकां

પ્રવચનસારોદ્ધાર

ત મ્યજ્ઞ વમી કરગી, ૪૩ સરિયુ ધમણ એટલે વાણ ધમવા થને શેર
 યન સગુ એો પાઠ દીગમા આવે ત્યા સર એટલે વાણ ને થય
 તેનુ ઘડુ જાણુ, ૪૪ તેરિય સગવણ એટલે તિયેચ પથુ પદ્યાદિક રા
 શ્રમી સંગ એટલે ટાટ પ્રમુગ્યના નિવારણને થયે અગ્રીનુ સેવન કરુ, ૪૫
 એટલે સ્તાઈ પ્રમુગ્ય કરુ, ૪૬ પરિસ્થળ એટલે સુવર્ણાદિક પદાર્થોની પ
 ગી, ૪૭ પ્રેશ કરતાં સમાચારી ચતુરોએ અવશ્ય નિસ્તીહિ કરવી જો
 નગ કરગ, ૪૮ તનો એટલે ટર, ૪૯ ઓણહ એટલે જોડા, ૫૦ સઘ એ
 ૫૧ ચામર એટના પદાર્થો ઉપાશ્રયથી વાહારે કહામી ન મૂકતા મ
 ર નંજગ, ૫૨ મળાણેગત એટલે મનમા નાના પ્રકારની કટપનાઈ ક
 ૫૩ મનન એટલે શ્રાગને તેજાદિક લગામુ મર્દનકરુ, ૫૪ સચિત્તાણમ
 એટલે તાપુ પુષ્પાદિક જે મચિત્ત પદાર્થો તેઓનો અભ્યાસ, ૫૫ ચાપ મ
 એટલે મુદિરા દાર પ્રમુગ્ય સ્નાદિક અજીય પદાર્થોનો ત્યાગ કરે, જેયકી અ
 યાર યાપ અન્ય દર્શની કાસી કરે નિહાચગનો ધર્મ કહે તેથી ન મૂકવા
 નિહા એટલ નગચતન દીત અજગી વદ ન કરે ૫૬ સાહેયુત્તરસગનગ એ
 ૫૭ નીચે પહેગાનુ વસ્ત્ર થને એક ઉતરાસણ તેનો જગ કરવો અર્થાત્ તેમ
 કરુ ૫૮ મચન એટલે મસકની કપર મુઠુટ ગણ કરુ, ૬૦ માનિ એ
 માયા જગ દટા ગારગ ૬૧ નિગમેદર એટલે માયાની કપર પુષ્પાદિક મુચન
 કરગ અપરાધદગ ગય ૬૨ દુહા એટલે હોડ કરવી ૬૩ તથા મેડિયાય રમગ
 એટલે દાદ રમન કરગી દદાયી રમુ ૬૪ જોહાર એટલે નગ મયાને હુગ
 રુ કરુ નિગાદિકન તાન્કા કરુ ૬૫ જમકિય એટલે જામ ચેટાનુ કરુ અપા
 એટલે જાની જર રાગમા દાય ગાની રગામુ ૬૬ રંગે જે ક્રિયા કરગીતે ૬૬ દેશ
 એટલે આત્માન રાગાદિ નિર્મલગના શબ્દ વોજગ, ૬૭ ઘરણ એટલે ધરણે ના
 એટલે રમ ગરનાદિ કરુ ૬૮ ગળ એટલે મગામ કરગ, ૬૯ ગિરણ ગાના
 એટલે રમ વીભાગા કણી પ્રમુગ્યનુ ટુ ૭૦ પટલગિય એટલે વ મૂવળ ગાની
 માય લગ્ય કરી ગામાયાથી કાનીઈ પીટી રાવ કહામી વેગુ ૭૧ પાક એ
 દાન વાદીઈ નાગરી ૭૨ પાપ પમારણ એટલે પગ પમારગ ૭૩ દુડગી
 એટલે દુડદુટિકા દીપ ન કરુ, ૭૪ પુર એટલે પગ પમારગ ૭૫ વીરન મો
 નાગુ ૭૬ રટ એટલે પગ પ્રમુગ્યન નાગનો મૂજ જાટકી નાગરી ૭૭ મ
 એટલે મચન મગ કરગી, ૭૮ ગુરા એટલે માયામાંની જુ કહામગ ૭૯ મ

દટલે નોજન કરવું; ૭૯ ગુણ દટલે જિંગ ડયાડું કરવું; પાતાંતરે જુન દટલે વાહુયુદ્ધાદિક કરવું; ૮૦ વેગ દટલે વેચક કલ્ય કરવું; ૮૧ વાણિજ દટલે ક્રય વિક્રયાદિ વ્યાપાર કરવો; ૮૨ સેગ દટલે માંચાપ્રમુખે શય્યા કરીને ત્યાં સૂવું; ૮૩ જલ દટલે પાણી પીવા નારુ રાખવું અને નાચી ડેવું; ૮૪ મઝ્જણ દટલે સ્નાન કરવું; ૮૫ આદિ આગાતનાના કારણ સદોષ કાર્ય જિનમંદિરનેવિપે નરણયકા વર્જ કરવાં; અથવા નિર્મેજ અંત.કરણ વાલાએ ત્યાગ કરવાં કેમ કે, એમ કસ્યાથી આગા તના આયત્રે. તે પણ કપર કહેલી આગાતનાડનોજ ત્યાગ કરવો એમ નથી પણ વીજી હાસ્યાદિક જે અપક્રિયા છે તે વધીનો ત્યાગ કરવો. ॥ ૪૪૨ ॥

આશંકા:— પૂર્વે તાંબોલાદિક દગ આગાતનાડ કહીત્રે તેનાજ ઉપજદ્દુણેકરી એ વધી આગાતનાડનું ગ્રહણ થાયત્રે તેમ ઠતાં વીજો જુદો દાર ગાસારુ કસ્યો.

સમાધાન:— નામાન્ય અનિધાન થયું ઠતાં પણ વિગેષ વાલાવગોધાર્ય અનિધાન કસ્યામાં આવેત્રે. એવિપે દ્વણ્ત:— બ્રાહ્મણ વધા આચ્યા ને વસિષ્ઠ પણ આચ્યા એવો લોકમાં પ્રયોગ છે. દટલે બ્રાહ્મણોમાં વસિષ્ઠ પણ સમાઈ ગયો ઠતાં કોઈ વિગેષ વોધને અર્થે વસિષ્ઠ એવું જુડું જ કહેવાય છે.

અવનરણ:— એ આગાતનાડ કસ્યાથી ગ્રહસ્થને જ ડોષ ઉત્પન્ન થાય છે અથવા કોઈયેપણ કરવીજ નહીં એવા વિકલ્પોનું નિવારણ કરેત્રે:— સાવચ કરણોદયત ગ્રહ સ્થોનેજ નવ વ્રમણાદિક ડોષની ઉત્પત્તિ થાય છે એમ નહીં પણ નિરવચ આચાર રત્તમુનિડને પણ એ આગાતનાડથી ડોષની ઉત્પત્તિ થાય છે તેવિપે કહે છે:— મૂજ:— આસાયણાડ નવનમણ કારણં ડ્યવિજાવિડં જડ્ણો; મલ મલિણતિ ન જિણમં વરમ્મિ નિવસંતિ ડય સમડં ॥૪૪૩॥ અર્થ —સંસારમાં પરિવ્રમણ કરવાનું એ આગાતનાડ કારણ છે એવો વિચાર કરીને યતિડ જે છે તે પોતાની મલમલિન વેહ હોવાથી શ્રી જિન મંદિરનેવિપે વાસ કરતા નથી એવું સિદ્ધાંતમાં ગણધરે કહ્યું છે. ॥૪૪૩॥

અવતરણ:—તેજ સમય વ્યવહાર જાપ્ય જાપિત દેલાહે છે:— મૂજ:—હપ્પિગંથ મલ સ્તાવિ, તણુરપ્પેનહાણિયા, હુહા વાયવ હોવાથી, તેણ ઇંતિ ન ચેડે ॥૪૪૪॥ અર્થ:— સ્નાન કસ્યાથી પણ શરીર તે મલ પ્રસ્વેદનું શ્રવણ દાર હુરનિગંથવાણુંત્રે તેમાં થી વાયુ ડો કેળ્વે પ્રકારનો નીકલે છે એક અથો વાયુ દટલે અપાન દારાએ અને વીજો કધ્વીદટલે મુખદારાએ નીકલેત્રે. તેકારણ માટે યતિ જિનમંદિરમાં વાસ કરતાં નથી.

અવતરણ:— સાધુએ કેટલો કાલમુધી જિનમંદિરમાં વાસ કરવો તે દેલાહે છે મૂજ — તિસિવા કદ્દૂડ જાવ, યુડં તિસલોડ્યા; તાવ તવ અણ્ણસાય, કારણેણ પ

રેણઉ ॥૪૪૫॥ અર્થ - કાપોત્સર્ગ કર્યા પછી ત્રણ સ્તુતિ જ્યાંસુત્રિ વોનાય કે તિસર્ગોઈયા ત્રણ શ્લોક ઠંદનીપ્રિયોપતા જ્યાં છે તે આવીરીતે - જેમ કે, નિહાણ બુદ્ધાણ એ પહેલો, જો દેવાણ એ વીજો, અને એકોવિનમોદ્ધાય એ ત્રીનો, તેમન આગલી વે ગાથાઉ અને ચોઈની ચોથી ગાથા તે ગીતાર્ય આચરણા કહિયે ગીતાર્યની આચરણા તે મૂલ ગણધર જણિત સમાન જાણવી તેથી તેટલા કાનસુધીય તિયે જિનમદિરમાહે રહેવું અનુજ્ઞાત છે, અથવા ઝર્મ વેશનાદિક ધર્મ અને આદિ અર્થે આલ્યા જે જાવિક જન, તેઓના ઉપકાર કરવાના કારણે વેલવદનની પાઠણ પણ યતિને ત્યાં રહેવાની અનુજ્ઞા છે, વાકીના કાલમા જિનાશતાનાદિ જયે કરી સાધુને તીર્થેકર અને ગણધરાદિકે રહેવાની ઘ્યાજ્ઞા કરી નથી માટે બની જનો તે આશાતનાનો ત્યાગ કરે છે એમજ ગ્રહસ્થે તો અવશ્ય ત્યાગ કરવી જાએ છે. એવી તીર્થેકરની ઘ્યાજ્ઞા છે ઘ્યાજ્ઞાનો જગ મોટા અનર્થનું કારણ થાય છે વદાહુ - “આણંચિયચરણમિત્યાદિ” ॥ ૪૪૫ ॥ એ અટગ્રીશમો દાર પૂરો પવો

અવતરણ - અષ્ટ મહા પદિહારાંતિ એટલે અષ્ટ મહાપ્રાતિહાર્યનો ઝગણા લીંગમો દાર કહે છે - મૂલ - કિફિલ્લિ કુસુમ બુદ્ધી, દેવબુદ્ધિ ચામરા સળાફ, જા ચલય જેરિ વત્ત, જર્પતિ જિણ પાઠિહેરાં ॥ ૪૪૬ ॥ અર્થ - પ્રતિહારની પદે પ્રતિહાર એટલે ફડના આદેશકારી દેવ, તેડના ઠુલ્યાને પ્રાતિહાર્ય કહેતે તે પ્રાતિહાર્ય થાત છે તે આ પ્રમાણે - જેનેવિપે રાતા પાતરાનો સમૂહ શાની રહ્યા છે, સર્વે કાનકિ કસિત પુષ્પસમૂહમાથી નિરતર અત્યત પરિમલાજાર નીરુજી રહ્યો છે, તેના અનિ શયેકરી જાનાયલા ધ્રમરોના સમૂહનો રણ રણ શબ્દ થઈ રહ્યા છે, તેણેકરી તન સ્કાર કરવાને આલેલા જવ્ય જનના કર્ણરખ શીતજ થઈ રહ્યા છે, એવો અતિ મ નોરમ જેના આકાર અને વિસ્તીર્ણ શાલાઉ વાલો કિફિલ્લી એટલે અશોક વૃદ્ધ જિનના ઉપરલા જાગનેત્રિપે દેવ ધારણ કરે છે એ પ્રથમ પ્રાતિહાર્ય જનનવિ પે તથા સ્વજનેવિપે ઉત્પન્ન થનારા પાંચ રંગનાં વિકસિત પુષ્પ, જેડની ના નીવે ને મુલ કપર એટલે જેમ વૃદ્ધની ઊપર હોય છે તેવા ફુલાની જાનુ પ્રમાણ રવો રુટિ કરે છે એ વીરુ પ્રાતિહાર્ય અતિશય રસપુક્ત અમૃતના રસન વુન, અનિ ત્વરાઈ કરી અનેક વેશ થકી હરણ કરેલા એવા મુક્તાફલના વ્યાપારનકિ જેડના પ્રસારિત મુલ છે એવા હરિણોના કુજ કાન ઢંડેને શાનની રહ્યા છે, અને સર્વે જનને આનંદ દાયક એવો દિવ્ય ધ્વનિ દેવ કરે છે એ ત્રીરુ પ્રાતિહાર્ય, સુદર કદલી કામતત્ત્રથી તંતુ મમજના જેવી સુદર ફિરણાના સમૂહની

વિસ્તૃત થતિ ઇતમ વિચિત્ર પવિત્ર રત્નોમાંથી નીકલેલા કિરણાકુર જાલ સમૂહના યોગે દિશા દિશાનેવિપે પ્રસારને પામેલા ઇંડુ ધનુષ્યની પઠે મનોહર સુવર્ણના રમણીય દંમયુક્ત ચામરો દેવો ઢોલે છે; એ ચોથું પ્રાતિહાર્ય. અત્યંત દેદીપ્યમાન જઠારના સમૂહકરી સુંદર સ્કંધવંધયુક્ત કમરુપ વૈરીને વીવરાવવાને ક રાજ દપ્પેકરી જીવતા સિંહના રૂપની તુલ્યતા કરનાર અને જેમાં નાના પ્રકારના શ્રેષ્ઠ રત્ન જઠેલાં હાંયડે, તેડંથી નીકલેલી કિરણાવલીને લીધે અંધકાર મંવર નાગ થઈ ગયેલો છે એવું ચારુનર મેરુના ઘૂંગની પરે કંઠું સિંહામન દેવ કરે છે, એ પાંચ મું પ્રાતિહાર્ય. ચરત્ કાજાનેવિપે પ્રકાશમાન અસ્વંદ કિરણ મંમલે કરી પ્રચંદ સૂર્ય ના મંમજની પઠે હુરાલોક એટલે જેની સામે જોવાઈ શકાય નહીં; અને સ્વનાવેક રી દેદીપ્યમાન તીર્થંકરકલ્પ સંવંધી નિરુપમ રૂપનું આઠાદન કરનાર તથા અતુલ એવું પ્રજા પટલને એકતું કરી જિનના પાઠજા નાગનેવિપે મંમજાકાર નામંમજ દેવ કરે છે. એ ઠતું પ્રાતિહાર્ય; મંડુ એવો નાંકાર શબ્દે કરી આશું જગ વ્યાપ્ત થઈ રહે એવી જેરી તે ડુંડની દેવો વગામંડે એ સાતમું પ્રાતિહાર્ય; ત્રિજાંચનેવિપે પરમેશ્વરપણાનો જણાવણદાર ચરત્ કાજના ચંડ મુચકુંડની પરે અને ઇચ્છા મોતીડની માલાયે વિરાજમાન કુમુદ એટલે શ્વેત પુષ્પ એ પ્રમાણે સ્વઠ, લંબાયમાન મુક્તાફજ સમૂહની નિ નારીરૂપ જાત્રી વડે શોનાયમાન એવાં ત્રણ ઠત્રો દેવો કરે છે. એ આઠમું પ્રાતિહાર્ય; એ પ્રકારે કરી જિનેશ્વરના આઠ પ્રાતિહાર્ય નયોન્નિષ્ઠત્વ કરી વર્તે છે એમાં અગ્રોક વૃદ્ધ ના પ્રમાણ કપર ગાથા કહે છે. પશુકં:—“ઉત્તહસ્ત નિન્નિ ગાક, વચીન ધણુ વડ માણસ; તેન જિણાણમગોડ, સરીરડ વારસ ગુણોય” તેમાં કદન જિનનો અગ્રોક વૃદ્ધ ત્રણ ગાઠનો ડંચો શ્રી મહાવીરનો અગ્રોક વૃદ્ધ વચીન ધનુષ્ય ડંચો અને અજિતાદિ જિનથી વાલીના જે શ્રી પાર્શ્વ જિનપર્યંત વાલીશ તીર્થંકરો છે તે ડંચો અગ્રોક વૃદ્ધો પોતપોતાના શરીરના પ્રમાણ કરતાં વાર ગુણો અધિકજાણવા.

આશંકા—મહાવીરનો અગ્રોક વૃદ્ધ તો પોતાના શરીર કરતાં વાર ગુણો કહેજો છે; પશુકં: આવશ્યક ચૂલો શ્રી મહાવીર સમવચ્ચ પ્રમાણે.—“અગ્રોક વરપાદવં જિ પ વજ્રનાથ વારસ ગુણં રણો વિઠ્ઠલનિ” તેન ઠતો અગ્રોક વચીન ધનુષ્ય કેન કર્યું?

સમાધાન.—આવશ્યક ચૂલોમાં તો કેવડ અગ્રોક વૃદ્ધ માન રાત્રે ને અગ્રોક તો નાજવૃદ્ધ નરિન પ્રમાણ રાત્રે ને માટે અગ્રોક પાપ કેવડ અગ્રોક વૃદ્ધ તો વાર ગુણો છે. ને માન કાપ પ્રમાણ શ્રી મહાવીરના શરીર કરતાં વાર ગુણો વગા ધી એવીશ ધનુષ્ય ધાય અને માન વૃદ્ધ અગ્રોક ધનુષ્ય પ્રમાણ છે. એ વચ્ચે મ

जीने वत्रीश धनुष्य थाय ठे एवो सप्रदाय पण ठे तथा समवायांगेषुक्तं - "व
 धणुयाइ, चेइय रुको य वक्षमाणस्तु, निच्चोउगो असोगो, उच्चन्नो सालरुको
 तट्टीकाच - निच्चोउगोति - नित्य सर्वदा क्रतुरेव पुष्पादि कालोयस्य स नित्यं
 असोगोति - अशोका निधानोय समवसरणचूमिमध्ये भवति, उच्चन्नो सालरु
 एति अयच्चन्न सालरुकेणेत्यतएव वचनादशोकस्योपरि सालरुकोपि कथं
 नित्यं प्रसीयत इति तथा योजनचूमि पर्यंत पुष्पवृष्टिप्रिये कोईएक प्रेरणा कोरे -
 आगका - प्रिकसित उत्तम पुष्पना समुदायेकरी युक्त समवसरण चूमिनेवि
 जीय दया रमिक अत करण वाला श्रमण लोकोनु अवस्थान तथा गमन क
 वानु केम थायठे? कारण के त्या जीवोनो नाश थवानो सजव ठे
 समाधान - ते पुष्प अचित्तज होय ठे प्रसार करवा सारुज देवो कोरे
 आगका - ए वात अयुक्त ठे वधा पुष्पो विकुर्वमाणज थता नथी केमके,
 त्यां जजज तथा स्यजज पुष्पोनो पण सजव ठे ए अनार्प नथी, थार्प ठे यत
 'गिट्ठाई सुगनि जन थजय दिव कुसुम नीहारिं, पइरिति ससतेण दसक्षवसुकुसुम
 बुद्धि, सिद्धांत वचने करी ए प्रमाणे शाजव्याथी बीजा सहदय जनो उत्तर थापे ठे
 समाधान - ज्या व्रती रहेवे ते देशनेविपे देव पुष्पनी वृष्टि करता नथी
 आगका - ए पण उत्तरनो आनास ठे, खरेखर उत्तर कहेवाय नही तपो
 धन जे ठे तेथोए काष्टीनूत अवस्थानु अयजवन करीने तेज दशमां अवश्य रहेउ
 नही कारण के, त्यां प्रयाजन गमनादिकना पण सजव ठे तेमाटे नितिन
 गीतार्प मम्मत्त उत्तर हय कहेवे -
 समाधान - जम एक योजनमात्र जे समवसरण चूमि, तेनेप्रिये पण अयप्रि
 मित सुगसुगदिकना जे समर्द ते थयो वता पण परस्पर काई बाधा थती नथी
 तथा जानुमुथी नावेना मद मकरदनी सपत सपादित आनंद एग मदग, मव
 कुद, कमन, वट्टन, मानती, प्रिकसित मोगरा, इत्यादि जे कुसुम समृद्ध तजानी
 छपर सचार करनाग अयया रहेनारा त्यां बेसनारा कवनारा, एग मुनि समृद्ध
 थने विबुध जन समृद्ध वता काई बाधा थती नथी वधारे थुं कहेवु' सुगम
 तेना आग छपर पढना ठे तेमनी पठे अत्यंत अचिननीय निरुपम तीर्थरत्न
 नावयी प्रफाउमान जे प्रमार तेना योगे उद्घास थाय ठे
 आगका - (दिव्यच्यनिनप्रिये काई पूरे पढ वचन कहेवे) सकन चनन
 अनंद देनार, उत्तम जे शास्त्र, शास्त्र, इत्यादिना रसेकरी मिश्रित थन तपाव

કુથ રત્નનો સહોદર તીર્થકરનોજ એ ધ્વનિ ઠતાં પ્રતિહારે કહ્યો એમ કેમ કહ્યું ?

સમાધાન:- ડહાર મતિ જે ઠે તેમણે એ યોગ્ય કહ્યું. તીર્થકરની અપર પરમ મધુરતાએકરી મનોરમ પદાર્થ સમૂહે કરી અધિક શબ્દની પંક્તિ સ્વચાવેકરી ઠે ; જે સમયે માલકૌસાદિ જે ગ્રામ, રાગ, તેઓએ કરી જવજનના ઉપકારાર્થે જ ગવાન વેશના દિએઠે. તે સમયે વગ્ને વાજૂએ રહેનારા ટેવોએ અતિ મનોહર વેણૂ વીણા એઓનું મંડ શબ્દ કરણ તેણેકરી તેજ તીર્થકર શબ્દ અત્યંત કલતર એટલે દૃઢ કરાયઠે. જેમ કે, મધુર ગાનનેવિપે પ્રવૃત્ત તરુણ લોકના ગાયન રવના સમયે વીણા વગાડનાર તેનો સાથકરીને તેની સહાયતા કરેઠે તેમ એ પણ જાણી લેવું. માટે અંગેકરી પ્રતિહાર ટેવકૃતત્વને કાંઈ વિરુદ્ધ નથી. એમ કહ્યાથી સર્વ સમંજસ ઠે. ॥ ૪૪૬ ॥ એ ડંગણચાલીશમો ઢાર પૂરો થયો.

અવતરણ:- ‘ ચત્તીસા તિસયાણંતિ ’ એટલે ચોત્રીશ અતિશયોનો ચાલીશમો ઢાર કહે ઠે - મૂલ:- રય રોય સેયરહિડ, ટેહો ધવલાડ મંસ રુહિરાડ; આહારા નીહારા, અદિસ્તા સુરહિણો સાસા ॥ ૪૪૭ ॥ જમ્માડ ડમે ચત્તરી, ડકારસ કમ્મ રક્ષ જવ ડિહ્ન; રેતે જોયણમિતે, તિજડ જણો માડ વહુડવિ. ॥ ૪૪૮ ॥ નિયજાસાએ નર તિરિ, સુરાણ ધમ્માવવોહિયા વાણી; પુવ્વપ્રવરોગા ડવસમંતિ નય ઢુંતિ વેરાડ. ॥ ૪૪૯ ॥ ડુપ્પિરુક મમર ડુમ્મારિ ડેઢ અડ્ઢુઢિ ડયણનિવુઢીડ; ઢુંતિ ન વહુજિયતરણી, પસરે જામંમલુઢોઢો ॥ ૪૫૦ ॥ સુરરડયા ગુણવીસા, મણિમય સીહાસણં સપય પીઢં; ડત્તત્તય ડંઢડય, સિય ચામર ધમ્મચક્કાડ ॥ ૪૫૧ ॥ સહજગ ગુરુણા ગયણ, ઢિયાણ પંચવિ ડમાડ વિયરંતિ; પાવપ્રવડ અસચ્ચો, ચિઢડ જહ પ્પહૂ તહ. ॥ ૪૫૨ ॥ ચત્ત મુહ મુત્તિ ચત્તકં, મણિ કંચણ તાર રડય સાલ તિગં; નવ કણય પંકયાડ, અહોમુહા કંટયા ઢુંતિ. ॥ ૪૫૩ ॥ નિજ મવઢિયમેત્તા, પહુણો ચિઢંતિ કેમ રોમ નહા; ડંદિયઅઢા પંચવિ, મણોરમા ઢુંતિ ડપ્પિ રિચ્ચો ॥ ૪૫૪ ॥ ગંયોઢયસ્સ વુઢી, વુઢી કુસુમાણ પંચ વન્નાણં; ઢિત્તિય પયાહિણી ડ્રો, સવણા પવણોવિ ડયણુકૂજો ॥ ૪૫૫ ॥ પણમતિ ઢુમા વઢ્ઢં, તિ ઢુંઢુઢીડ ગની રષોસાચ્ચો; ચત્તીસાડ સયાણં, સહ જિણિંઢાણ ઢોડ ડમા. ॥ ૪૫૬ ॥ અર્થ:- ? રૂજ શબ્દે મજ, રોગ જે થ્વાસ પ્રમુગ્ધ ને સ્વંઢ જે પરસેવો એઓએ કરી રહિત. ડપલરુ ણે કરી લોકોત્તર રુપ તથા ગંધ કરી સુંઢર એવો તીર્થકરનો ટેહ, ૧ તથા ડચ્ચ લ ગાયના ટૃધની ધારા સમાન માંસ ને રધિર ઢોય ઠે; ૨ જેનો આદાર અને નીહાર અવધ્યાદિક જ્ઞાન જિવાય ચર્મચટ્ટુવાલાથી ટેવાય નહી. ૪ વિરુમિત ર

मजनी पवे सुगमित जेनो श्वासोन्नास होय ठे. ॥४४४॥ जम्माउश्मे चउरो के
 अतिशय तीर्थकरना जन्मनी बखतेज थएला होय बीजा इकारस कम्म
 के० अग्यार अतिशय ज्ञानावर्णी आदि चार घाती कर्मोना क्ययी थायवे
 हे ठे - ७ योजन प्रमाण क्षेत्रनेविपे समवसरणे त्रिजगना कोडाकोडी प्रा
 मा पण परस्पर बाधा न थाय, किंतु सुखे करी वत्ते ॥४४५॥ ६ जगवतनी अ
 गरी जाया मनुष्य तिर्यच ने देवताओने तेओनी पोतपोतानी जापारूप थ
 धर्मेना अग्रजोने देनारी अथवा धर्मेना अवबोधना जाण पणानी कर
 थाय ठे एनो जावार्थ - एक योजन व्यापिनी एकरूप एवी ए जगवत
 गाणी मेने नाणेना उदकनी पवे तदाश्रयानुरूपत्वे करी परिणामने पामेठे
 न - "देरा देरी नरा नारी, शबराश्चापि शाबरी, तिर्यचोपि हि तैरिश्वा, मेनि
 जगवतुगिर" ७ त्रिणि छवननेविपे अद्भुत अतिशय शिवाय एक कासे थनेक
 जीरोनी कपर उग्रसर करवाने समर्थ थाय नही ७ पूर्व उत्पन्न थएना रोगादि
 ७ ज्ञान थाय ठे ने नया उत्पन्न थता नथी ७ पूर्व जवनेविपे बांधेला बर द्यने
 जाति सगरी तिराय काई थाय नही ॥४४६॥ ८ छुर्निहकाल पहे नही १० कम्म
 सत्ते मरुअने परचक्रनो उपपन्न थतो नथी ११ छुम्मरिशब्दे छुट देवतादिस्त
 मरण थाय नही १२ ईतिते घणा तीड सृडा कदर इत्यादि धान्यादिकनो ना
 कर्नाए प्राणीओनी उत्पत्ति न थाय १३ अतिवृष्टि थाय नही तथा १४ अनावृष्टि
 थाय नही एगगादिक ज मात ठे ते ज्या ज्या जगवान विहार करेठे त्या त्या चो
 दिगानेरिपे प्रपेर पचीग याजनमां थता नथी यहुक्त समवायागे - "उठ उठ
 रिपण अहिना जगयता विहरति तउ तउ त्रियण पणुवीमाएण ई ई न जग
 मारी न जगइ मवक न जगइ परचक्र न जगइ अइवुठि न जगइ अणा बुढी
 न जगइ छुप्पिण न जगइ अउपन्ना त्रियण उप्पाईयागाही विण्णामय उपमन
 निजि" १५ एनाग टीकायामपि दशम्याने जिखितं - 'महावीगम्य जगव
 मववद्रागमितयोननममयगतं रमारिगिदुरज्जिह्वायुपपन्नम्यापीति १७ ती
 नी प्रज पटनना उद्यान प्रमर ठे ॥४४७॥ ८ अग्यार अतिशय कर्मेना क्ययी थाय
 ठे, इवे दाहोना आगणीअ अतिशय सुररचित कहेठे - १६ आकाशनी पठ थ
 रन मय क्लृष्टि मणिवु मिहासन सपाद पीठ युक्त १७ अति परित्र प्र ३
 प्र १८ चिनना अग्र जागनरिप हजारागेमे न्हानी पताकाथोएफरी मद्रिन द्य

અત્યંત સુંદર કંચી રત્નમય વીજી ધ્વજાઓ કરતાં મોટી હોવાથી તેને ઇંડુધ્વજ કહે છે તે. ૧૯ જિનના પાર્શ્વ જાગનેવિપે ઇટલે વન્નેપાણે વે ચહોના હાથમાં શ્વેત ચામર. ૨૦ અગ્ર જાગનેવિપે મહા કિરણોં કરી દેદીપ્યમાન કમલાકાર ધર્મ પ્રકાશક ધર્મચક્ર. ॥૪૫૧॥ એ કહેલા સિંહાસનાદિ પાંચ જ્યાં જ્યાં તીર્થીકર ગમન કરે છે ત્યાં ત્યાં સાથે જાય છે. ૨૧ જ્યાં પ્રહુ વેશે છે ત્યાં વિચિત્ર પુષ્પ, પદ્મવ તેણે કરી પદ્મવિત અને અત્યંત સ્પૃહણીય ઠત્ર, ધ્વજ, ઘંટા, પતાકા ઇત્યાદિકે કરી પરિવૃત્ત એવો અશોક વૃક્ષ પ્રાહ્નૂત ત્યાં સમિપેં થાય છે. ॥ ૪૫૨ ॥ ૨૨ ચાર દિશોનેવિપે ચાર મુખ તેમાં પૂર્વાર્જિમુખ જગવાન પોતે વેશે છે, બાકીની ત્રણ દિશાઓનેવિપે તીર્થીકરના આકાર પ્રમાણે તીર્થીકરના પ્રજાવે કરી યુક્ત તીર્થીકરને અનુરૂપ એવા સિંહાસનાદિ યુક્ત દેવોં આકાર કરેલા હોય છે તે દિશાયેં રહેલા જીવોને એમ જણાવવા માટે કે જગવંત અમારી સામા જોડેને પ્રલેકને બોધ કરે છે. ૨૩ સમવસરણ થાય છે તે મણિ, કાંચન, રોપ્ય એઓં કરી રચિત ત્રણ પ્રાકારનું હોય છે. તેમાંનો પહેલો પ્રાકાર રત્નમય વૈમાનિક દેવ કરે છે, વીજો મધ્યનો પ્રાકાર ઉત્તમ સુવર્ણમય જ્યોતિષ્ક દેવ રચે છે; અને ત્રીજો બાહ્યનો ઉત્તમ પ્રાકાર રોપ્યમય જવનપતિ દેવ કરે છે. ૨૪ નવ સુવર્ણનાં કમલ માલવણના જેવા સ્પર્શવાલા રચાય છે. તેમાંના વે કમલોની કપર જગવાન પોતે ચરણ મૂકે છે. વાકીના સાત કમલો પાઠલ રહે છે. જગવાન જ્યારે આગલ પગ નાલે છે ત્યારે પાઠલનાં વવે કમલો આગલ આવતા જાય છે. ૨૫ જ્યાં જ્યાં જગવાન વિહાર કરે છે ત્યાં ત્યાં કંટક અધોમુખ થાય છે. ॥૪૫૩॥ ૨૬ પ્રહુના કેશ, રોમ ને નલ અવશિષ્ટ માત્ર ને અવૃદ્ધિ સ્વજાવેજ રહે છે. તેમાં ઢાઢી, મૂઠ ને મસ્તકના કેશ જાણવા અને વાકીના આંગ કપરના રોમ જાણવાં ૨૭ પાંચ ઇંડિયોના શબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ ને ગંધ એ પાંચ વિષય તે અમનોદ્ધને અજાવે કરી ને મનોદ્ધને પ્રાહ્નૂતિ કરી ચિત્તને પ્રેરણ દાર થાય છે. ૨૮ વસંતાદિ ઠ ક્રતુ, શરીરને પુષ્ટ કરનાર જે સુખ સ્પર્શાદિ તેઓના સંપાદકલ્પે કરી સર્વકાલ વિકસિત કુસુમાદિકની સમૃદ્ધિ કરી અનુકૂળ. સંપન્ન થઈ ચિત્તને હર્ષ કરનાર થાય છે. ॥ ૪૫૪ ॥ ૨૯ જ્યાં જગવાન રહે છે ત્યાં કઢતી ધૂલનો નાશ કરવાને અર્થે ગંધોદક જે કર્પૂર પ્રમુખ સુગંધિક વસ્તુએં મિશ્રિત જલની વૃષ્ટિ થાય છે; ૩૦ શ્વેત, રક્ત, પીત, નીલ ને રણ એ પાંચ રંગના મંદાર પારિજાતક ને ચંપક, ઇત્યાદિક પુષ્પોની વૃષ્ટિ થાય છે. ૩૧ જ્યાં જગવાન સંચાર કરે છે ત્યાં નીલ, ચાપ, ચારહાજ તથા મયૂર પ્રમુખ તથા

વીજા પણ જે જાણ શકુનના કરનાર પક્ષીઓ તે સર્વ પ્રદક્ષિણ ગમન કરે
 ઢે ૩૨ મંવર્તક વાયુ ઇક યોજન પર્યંત ક્ષેત્ર સુધી વિશાળકરે કરી અને
 સુરનિ, શીતલ ને મદત્વે કરી અનુકૂળસુખ લેનાર થાય છે. પશુક સમવાયાગે -
 “સીયલેણ સુંદ્ર પાતેણ સુરનિ મારુણ જોયણ પરિમનજ સવથો સમતા સપ્પ
 ક્કિકુલ્લિ” ॥૪૫૫॥ ૩૩ જ્યાં જગવાન ગમન કરે છે ત્યાં વૃક્ષ નમ્ર થાય છે ૩૪ જ્યાં
 જગવાન સંચાર કરે છે ત્યાં સજલ મેઘના જેવા ગંજીર શબ્દવાળા હુહનિ વાગે છે એ
 પ્રકારે સર્વ જિનૈંડોના ચોત્રીત અતિશયો થાય છે અહીં સમવાયાગની સાથે કાંઈ
 અન્યથાપણ દીગમા આવે છે તે મર્તાંતર જાણવું ॥ ૪૫૬ ॥ મર્તાંતરવીજ સર્વજ્ઞ
 વિક્ષેપ છે એ ચાલીશમો ઢાર પૂરો થયો

અવતરણ - હવે ‘દોસો અષ્ટારસત્તિ’ એટલે અષ્ટાર દોપોનો એકતાલીશમો
 ઢાર કહેતે - મૂલ - અન્નાણ કોહ મય માણ લોહ માયા રહ્ય અરહ્ય, નિદ
 સોય અતિયવણ, ચોરીયા મહર જયા ય ॥ ૪૫૭ ॥ પાણિવહ પેમ કીજા, ૫
 મગ હાસાઝ જસ્ટ હ્ય દોના, અષ્ટારસત્તિ પણછા, નમામિ દેવાહિ દેવતં ॥૪૫૮॥
 અર્થ - ૧ અજ્ઞાન એટલે સગય અનધ્યવસાયી વિપર્યયાત્મક લક્ષણ મોઢ્ય ૨
 કોહ એટલે ક્રોધ ૩ મદ એટલે કુજ, વજ, એથર્થ ટપ ને વિદ્યાદિકનો અહંકાર
 કરવો અથવા વીજાના અનિમાનને નિવધન કરવું તે ૪ માન એટલે ધરનિનિવે
 શને ન મૂકવું અથવા તેનું યુક્તિ કરી ગ્રહણ કરવું ૫ લોજ એટલે ગૃહિ ૬
 માયા એટલે દન અથવા કપટ ૭ મતિ એટલે અનીષ્ટ પદાર્થોની કપર મનેસ્ત્રી
 પ્રીતિ કરવી ૮ અરતિ એટલે અનિષ્ટ સપ્રયોગના સજવર્થી મનને હુલ થાપ તે
 ૯ નિડા એટલે સાપાવસ્યા પાંચ પ્રકારની ૧૦ શોક એટલે વૈધુર્ય અથવા હસા
 ત્મક અત કરણની વૃત્તિ ઇટને વિયોગે આક્રંદાદિરૂપ તે ૧૧ અલીક વચન એટલે
 વિતથ નાપણ ૧૨ ચોરી એટલે પરિવ્યવહાર કરવું ૧૩ મત્સર એટલે વીજા
 ની સપતિને જોઈ ન શકવું ૧૪ નય એટલે પ્રતિ નય કરવો એટલે કાંઈ ન
 ય કપજાવવું અથવા કોઈથી નય કપજે તે ॥૪૫૯॥ ૧૫ પ્રાણિવધ એટલે હિંસા
 કરવી ૧૬ પ્રેમ એટલે સ્નેહ વિગેય પરસ્પર ચિત્તનો રાગ ૧૭ ક્રીના એ
 ટલે વિવિધપ્રકારની ક્રીનાના પ્રસંગેવિષે આસક્તિ ૧૮ હાસ્ય એટલે હમવું એ
 અષ્ટાર દોર જેના નષ્ટ થએલા છે એવા દેશાધિદેવને હુ નમસ્કાર કરુ હું ॥૪૬૦॥
 એ એકતાલીશમો ઢાર પૂરો થયો

અવતરણ - હવે ‘અરિહ ચવકતિ’ એટલે નામાદિ ચાર પ્રકારના અરિહતના

વેતાલીશમાં ઠાર કહેત્રે:- મૂલ - જિણ નામા નામજિણા. કેવજિણો મિવ ગયા
ય નાવ જિણા; ઉવણજિણા જિણપડિમા. દ્વજિણા નાવજિણ લીલા ॥ ૪૫૯ ॥
અર્થ - જિન ચાર પ્રકારના છે - નામ જિન, સ્થાપના જિન, ઇચ્છ જિન ને નાવ
જિન તેમાં રૂપજ અજિત તથા સંજવાદિ તીર્થરૂગનાં જે નામ માત્ર તેને નામ
જિન કહિયે અષ્ટ મદાપ્રાતિહાર્યાદિ સમૃદ્ધિને માહાત અનુજવતા એવા કેવલી
પટલે જેઠને કેવલ જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ થઈને પરમ પદને પ્રાપ્ત થયા તે નાવ જિન
જાણવા અદ્વી ગાથાના અનુજામે કરી વચમા નાવજિનનું વ્યાખ્યાન કર્યું છે.
અને કાંચન મુક્તાફલ શેલ તથા મરુકતાદિની નિર્માણ કરેલી જિન પ્રતિમાને
સ્થાપના જિન કહેત્રે અને નવિષ્ય કાલનેવિષે શ્રેણિકાદિકના જીવો જે તીર્થ
કર થવાના છે તે ઇચ્છજિન કહેવાય છે. ॥ ૪૫૯ ॥ એ વેતાલીશમોઠાર પુરોથવો

અવતરણ.- હવે 'નિરુક્તમણ તવોત્તિ' પટલે તીર્થકરોએ ઢીઠ્ઠા સંવંધી તપ
લીધો તેનો વેતાલીશમો ઠાર કહેત્રે:- મૂલ - સુમડઠ નિવજનતે, નિગ્ગચ્છો
વાસુપુજ્ઞ ચચ્છેણ પાસા મહ્ધી વિચ અઠ્ઠમેણ સેસાઠ ઠછેણ ॥ ૪૬૦ ॥
અર્થ - આ અવસરપિણી કાલનેવિષે ચોવીમ તીર્થકરોમથ્થે સુમતિ નાથ જગવાને
નિલ્ય જોજન કરતા ગૃહવાસ ત્યાગ કરીને ઢીઠ્ઠા લીધીત્રે. વારમા વાસુપૂજ્ય જિન
એક ઉપવાસ કરી પ્રવ્રજિત થયા છે. ત્રેવીશમાં શ્રી પાર્થનાથ જિન અને ઓગણી
શમા શ્રી મહ્ધિજિન એ વન્ને ત્રણ ત્રણ ઉપવાસકરી ઢીઠ્ઠાલીધી છે; અને વાકીના
રૂપજાદિ વીગ તીર્થરૂગોએ વન્ને ઉપવાસ કરી વ્રત અંગીકાર કર્યું છે એવેતાલીશમો ઠાર

અવતરણ - હવે 'નાણતવોત્તિ' પટલે જ્ઞાન સંવંધી તપનો ચુમાલીશમો ઠાર
કહેત્રે:- મૂલ - અઠ્ઠમ જત્ત વસાણે, પાસો સહ મહ્ધિ રિઠ નેમીણં; વસુપુજ્ઞસ્સ
ચચ્છેણ ઠઠ જત્તેણ સેસાણં. ॥ ૪૬૧ ॥ અર્થ - અઠ્ઠમ જત્ત્વાંતસમયે શ્રી પાર્થ
જિન, રૂપજ સ્વામી, મહ્ધિનાથ ને અરિપ્પનેમિ એ ચાર ને કેવલ જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ
થઈ વાસુપૂજ્ય જિનને એક ઉપવાસને અર્થે કેવલજ્ઞાન ઉપનું, વાકીના અજિતસ્વામી
પ્રમુખ ઓગણીગ તીર્થકરોને ઠઠ જત્તે કેવલ ઉત્પન્ન થયું છે. એચુમાલીશમો ઠાર.

અવતરણ - હવે 'નિવાણતવોત્તિ' પટલે મોહસંવંધી તપનો પિસતાલીશમો
ઠાર કહેત્રે - મૂલ - નિવાણં સપત્તો, ચચ્છડસ જત્તેણ પઢમ જિણચંદો; સેસાઠ
માસિણ, વોરજિણઘોય ઠછેણ ॥ ૪૬૨ ॥ અર્થ - ચતુર્દશ જત્ત પટલે ઠ ઉપ
વાસે કરી પ્રથમ જિનચંડ શ્રી રૂપજદેવ નિર્વાણ પટલે પરમાનંદને પ્રાપ્ત થયા
સામાન્યકેવલીમાં પૂજ્ય પણાનેલીધે જિનચંડ કહિયેં વાકીના અજિત જિનથી લઈને

पार्श्वनाथ पर्यंत जावीश तीर्थकर मास एटले त्रीज उपवासेकरी मोहने पाया अ
ने चोरीशमा श्रीरीर जिनेइ ठेणेके वे उपवासेकरी मुक्त थयाठे एपिस्ताजीशमोद्वार

श्रवतरण - हवे 'नाव जिणेसर जीरिति' एटले नविष्य कालनेविषे थवाना
तीर्थकरोना जीवोनो ठेतालीशमो द्वार कहेठे तेनु श्रिवरण करता प्रथम तेनी प्र
स्तावनानो गाथा कहेठे - मूल - वीर वरस्त जगवयो, वोलिथ चुलसीइ वरि
स सहसेहि, पठमाई चववीन, जह हुति जिणा तहा शुणिमो ॥ ४६३ ॥ अर्थ -
अत्रे पटी पचम्यइथ, अने तृतीया सप्तमीना अर्थे ठे समग्र ऐश्वर्यादि गुणपुक्त
श्रीमहावीर जगगान निर्वाण पाया पठी चोखाशी हजार वर्ष गया केडे पद्मनाभ
प्रमुख चोरीस जिने जे प्रमाणे थजे, तेथोने नाम ग्रहण पूर्वक नमस्कार कर
वु अही थावी नावना करवी - आ श्रवसर्पिणीनेविषे ड पम सुपमा लक्ष
चाया थारानेविष नेव्याशी पक्ष अचतिष्ठमान ठता श्रीवर्द्धमान स्वामी निवृत्तयया
तदनंतर नेव्याशी पक्ष अधिक प्रत्येक एकवीश हजार वर्ष प्रमाणना आ श्रवत
र्पिणी मन्थी रे थारक, तथा उत्सर्पिणी सबधी अतिडु पम अने ड पमरूप प्र
त्येक एकवीश हजार वर्ष प्रमाण वाला थाचना वे थारा व्यतीत थया पठी त्री
जा ड खम सुखम नामना थाराना नेव्याशी पक्ष वीव्या पठी श्री पद्मनाभ वत्प
न्न थजे ए चारे थाराना चर्यानी सख्या चोखाशी हजार वर्षनी पायठे तेनी उ
पर ये नेव्याशी पक्षो एटले एक नेव्याशी पक्षो श्रवसर्पिणीना ने बीजा नेव्याशी
पक्षो उत्सर्पिणीना जाणया तेनी श्रवपत्वने लीधे श्रिवद्धा करी नथी ॥ ४६३ ॥

श्रवतरण - हवे तेज क्रमेकरी कहेठे - मूल - पढम च पठमनाच, सेणिय
जीव जिणेसर वद, वीथ च सूरवेव, वदे जीव सुपासस्त ॥ ४६४ ॥ तश्यं सु
पास नाम, उदाय जीव पण्ठ नत्र वास, वदे सयपनजिण, पोडिल जीव चव
ठमह ॥ ४६५ ॥ सवाणुनूड नाम, वढाउ जीव च पंचम वदे, ठठ देवसुप नि
ण, वदे जीव च त्रितिस ॥ ४६६ ॥ मत्तमपं उदय जिण, वदे जीव च सखना
मस्त, पेढानं अचमयं, थाणद जिप नमसामि. ॥ ४६७ ॥ पोडिल जिण च नव
म, सुगय मेर सुनद जीरस्त, सयकिति जिणिद सम, वदे सयगस्त जीरिति
॥ ४६८ ॥ एगारमम सुणिसुवप च वदामि देवइय जीयं, वारसम अमम जिण, सु
वइ जीर जयपई ॥ ४६९ ॥ निरस्ताप तेरसम, वदे जीव च वासुदेवस्त, वनर
च निथ वदे, चोदमम निणुनाइ जिण ॥ ४७० ॥ सुजस्ता जीव वद, पनरसम
निम्नमन जिण नाम, गेहिणि जीव नमिमो, सोजसम चित्तयुत्तति ॥ ४७१ ॥

रूपक. परम गुरु प्रणीत प्रवचन तेथो जे निराधार नही तेने संघ कहिये. ते अ
वा प्रथम गणधर उत्पन्न थए जे सिद्ध थया ते तीर्थ सिद्ध; ४ रजोहरणादिरू
व्यवस्थित ठतां जे सिद्ध थया ते स्खलिंग सिद्ध; ५ परिव्राजक संबंधि वल्कल
पायादिरूप वेपना धरनार जाव सम्यक्त्वने अंगीकार करी तेहीज समये जो
वल ज्ञान पामी काल करी सिद्ध थाय ते अन्य लिंग सिद्ध कहिये; अन्यथा
जो पोतानुं पणुं आयुष्य जुवे तो ते लिंगनो त्याग करीने साधुलिंगने धा
ए करे ठे. पठी जो सिद्ध थाय तो तेने अन्य लिंग सिद्ध न कहिये ६ स्त्रीलिंग
तां सिद्ध थया ते स्त्री लिंग सिद्ध. ते स्त्री लिंग त्रण प्रकारनो ठे.— वेद. शरीर
निर्वृत्ति, ने नेपथ्य, तेमां अही मात्र शरीर निर्वृत्तिनुं प्रयोजन ठे. पण वेद ने नेप
थ्य करी न जाणवुं. केमके, वेद ठतां सिद्धतानो अजाव ठे, तेम नेपथ्यनुं पण
प्रमाण पणुं ठे. ते स्त्रीलिंगनेविषे वर्तमान ठतां जे सिद्ध थया ते स्त्रीलिंग सिद्ध.
७ पुरुष शरीर निर्वृत्तिरूपे व्यवस्थित ठतां जे सिद्ध थया ते पुरुष लिंग सिद्ध.
८ जे गृहस्थ ठतां सिद्ध थया ते गृहलिंग सिद्ध ते मरुदेवी प्रमुख जाणवा. ए
पुंसक लिंगे वर्तमान ठतां जे सिद्ध थया ते नपुंसक लिंग सिद्ध, १० तीर्थनो जे अ
जाव तेने कहिये अतीर्थ. तीर्थना अजावे मरुदेवी प्रमुखनीपरं अथवा श्री सुवि
धे नाथने श्री शांतिनाथने अतरे तीर्थनो व्यवघेद थया पठी पाठी तीर्थ
नी उत्पत्ति थई नथी तेना अंतराल समयमा जे जाति स्मरणादिके सिद्ध थया
ते अतीर्थ सिद्ध; ११ किंचित् वृषजादि कारण अनित्यादि जावनानो हेतु जाणी
ने बोधवान् थईने जे परमार्थ जाणीने सिद्धताने पाम्या ते प्रत्येकबुद्ध सिद्ध; १२
एक समये एकाही जे सिद्ध थया ते एक सिद्ध; १३ एक समये जे अनेकनी ता
थे सिद्ध थया ते अनेक सिद्ध; १४ पोतानी मेलेज तत्वज्ञान पामीने आर्षकु
मारादिनीपरं जे सिद्ध थया ते स्वयंबुद्ध सिद्ध, १५ आचार्यादिकना प्रतिवांचे
करी जे बोधने पाम्या थका सिद्ध थया ते बुद्ध बोधित सिद्ध; १६ पूर्वोक्त तीर्थकर
रत्नादिना विजोषेकरी जेदोनुं प्रतिपादन कयुं, ए पंदर प्रकार सिद्धानेविषे रत्ने
ला ठे. पण तीर्थकर सिद्ध अतीर्थकर सिद्धरूप वे जेदनेविषे अथवा तीर्थ सिद्ध
ने अतीर्थ सिद्धरूप वे जेदनेविषे वाक्कीना वधा जेदोनो अंतरजाव थाय ठे. न्यारे
१ जेदोनुं उपादान शास्त्र कयुं? तेम न नमजवुं तेम के. जो पण ए बोधवुं
बु ठे तेम अंतरजाव थाय ठे तो पण विवर्द्धन वे जेदना उपादान मात्राही

પિતૃવાદિ પણાને લીધે વિગેપેકરી વિવરણ કચુ નથી ॥૪૭૬॥ એતેતાને
અવતરણ - હવે 'સલા વઢાહ તિરિય સિદ્ધાણમિતિ' એટલે અથ
તિર્થા લોકનેપિપથતા સિદ્ધોની સલ્યાનો સુમતાલીશમો દાર કહેતે - મૂન -

વઢુ લોણ, હવે સમુદે તિઉં જલે ચેવ, વાવીશ મહો લોણ, તિરિય અહુતર
॥ ૪૭૭ ॥ અર્થ - કર્ધ્વ લોકનેપિ એક સમયે વલ્કુષ્ઠપણે ચાર સિદ્ધ

સમુદનેપિપે વે, જોય ન્હદ નદ્યાદિ સવધિ જલનેવિપ ત્રણ, પણ પ્રાજ્ઞતાનિ
રી તો જલમા ચાર સિદ્ધ થતા દેસાય ઠે અધોજોકનેવિપે વલ્કુષ્ઠ એક

વાવીશ સિદ્ધ થાયઠે સિદ્ધ પ્રાજ્ઞતાનેવિપે વલી આમ વીગમા આવે ઠે -
"ચત્તારિ વઢુ લોણ, જલે ચચક હવે સમુદપિ, અષ્ટ સય તિરિ લોણ, રીમ

અહો લોણ' એતટ્ટીકાયા ચ - "વિગતિ ઇચ્છક દિવિગતિ પ્રમાણ મૂહીતે
નૃત્યા નવન્ય ઇતિ' ઇચ્છક રચને કરી જો પણ અહી 'દોવીશ મહા લાણ'

થાય ઠે તો પણ સમીચીનજ ઠે અને તીર્યગ લોકે એક સમયે વલ્કુષ્ઠથી
જો ને આવ સિદ્ધ થાય ઠે ॥ ૪૭૭ ॥ એ સુદતાલીશમો દાર પૂરો થયો

અવતરણ - હવે 'તહ એક સમય સિદ્ધાણતિ' એટલે એક સમયે નિદ્ધોન
સલ્યાનો અમતાલીશમો દાર કહે ઠે - મૂન - ઇકોવ દોવ તિન્નિવ, અષ્ટ સય

જાર એક સમણ, મણુઅગર્ણ સિન્નિ, સલાવ ય વીયરાગાઉ. ॥ ૪૭૮ ॥ અર્થ -
એક સમયે જયન્યથી એક, વે અથવા ત્રણ સિદ્ધ થાય ઠે અને વલ્કુષ્ઠથી એક શો

ને આવ નિદ્ધ થાય ઠે તે મનુષ્યગતિપિ જાણવા પણ દેવગતિનેવિપે નનાણવા
તે પણ સલ્યાતા આવપાવાજા જાણવા પણ અસલ્યાતા આવપાવાજા નસમન

વા તે પની રીતરાગ લક્ષણવાલા એટલે જેઉં સર્વ કર્મ કનક અપગત કરેના
ઠે તે સમજરા પણ વીજા કુતી મીડની સમત પઠે સકર્માઉ નહા જાણવા

૥ ૪૭૮ ॥ એ અદતાલીશમા દાર પૂરો થયો
અવતરણ - તેય પન્નગસ નેહિતિ' એટલે તે નિદ્ધ પદર જેવે ઠે તેના આગળ

પચાગમા દાર કહે ઠે - મૂન - તિગયર અતિઉયરા તિગ સત્તિગ નાનિગ થી ડુ
રિસા, ગિદ્ધિ નિંગ નપુમ અતિગ સિદ્ધ પનેય વુદાય ॥ ૪૭૯ ॥ એ અણગ મય

વુદ વુદ બોદિય પનેયથો નણિયા, સિદ્ધાંતે સિદ્ધાણ જેયા પન્નગમ મરાતિ
॥ ૪૮૦ ॥ અર્થ - ૧ તીર્થરુગની પદવી ખાગીને જે નિદ્ધ થયા તે તીર્થરુગ નિદ્ધ

૨ મામાન્ય પળે કેરુજ જ્ઞાન પામીને જે નિદ્ધ થયા તે અતીર્થરુગ નિદ્ધ ૩ નળ
કરી મમાર સાગરને તગાય તેને તીર્થ રહિયે યથારુગિ

પ્રરૂપક. પરમ ગુરુ પ્રણીત પ્રવચન તેથી જે નિરાધાર નહીં તેને સંય કહિયે. તે અથવા પ્રથમ ગણધર ઉત્પન્ન થયે જે સિઁ યયા તે તીર્થ સિઁ; ૪ રજોહરણાદિરૂપ વ્યવસ્થિત ઠતાં જે સિઁ યયા તે સ્ત્રિલિંગ સિઁ; ૫ પરિવ્રાજક સંવંધિ વલ્કલ કાપાયાદિરૂપ વેષના ધરનાર જાવ સમ્યક્ત્વને અંગીકાર કરી તેહીજ સમયે જો કેવલ જ્ઞાન પામી કાલ કરી સિઁ યાય તે અન્ય લિંગ સિઁ કહિયે, અન્યથા તે જો પોતાનું ઘણું આગુપ્ય જુવે તો તે લિંગનો ત્યાગ કરીને સાધુલિંગને ધારણ કરે છે. પઠી જો સિઁ યાય તો તેને અન્ય લિંગ સિઁ ન કહિયે ૬ સ્ત્રીલિંગ ઠતાં સિઁ યયા તે સ્ત્રી લિંગ સિઁ. તે સ્ત્રી લિંગ ત્રણ પ્રકારનો છે.— વેદ. ગરીર નિર્વૃત્તિ, ને નેપથ્ય, તેમાં અહીં માત્ર ગરીર નિર્વૃત્તિનું પ્રયોજન છે. પણ વેદ ને નેપથ્યે કરી ન જાણવું. કેમકે, વેદ ઠતાં સિઁતાનો અજાવ છે, તેમ નેપથ્યનું પણ અપ્રમાણ પણ છે. તે સ્ત્રીલિંગનેવિષે વર્તમાન ઠતાં જે સિઁ યયા તે સ્ત્રીલિંગ સિઁ ૭ પુરુષ ગરીર નિર્વૃત્તિરૂપે વ્યવસ્થિત ઠતાં જે સિઁ યયા તે પુરુષ લિંગ સિઁ. ૮ જે ગૃહસ્થ ઠતાં સિઁ યયા તે ગૃહલિંગ સિઁ તે મરુદેવી પ્રમુખ જાણવા. ૯ નપુંસક લિંગે વર્તમાન ઠતાં જે સિઁ યયા તે નપુંસક લિંગ સિઁ; ૧૦ તીર્થનો જે અજાવ તેને કહિયે અતીર્થ. તીર્થના અજાવે મરુદેવી પ્રમુખનીપરે અથવા શ્રી સુવિધિ નાથને શ્રી ગાતિનાથને અતરે તીર્થનો વ્યવહેદ યયા પઠી પાઠી તીર્થની ઉત્પત્તિ થઈ નથી તેના અંતરાલ સમયમા જે જાતિ સ્મરણાદિકે સિઁ યયા તે અતીર્થ સિઁ; ૧૧ કિંચિત્ વૃષ્ણાદિ કારણ અનિત્યાદિ જાવનાનો હેતુ જાણી ને બોધવાન થઈને જે પરમાર્થ જાણીને સિઁતાને પામ્યા તે પ્રત્યેકબુઁ સિઁ; ૧૨ એક સમયે એકાકી જે સિઁ યયા તે એક સિઁ; ૧૩ એક સમયે જે અનેકની સાથે સિઁ યયા તે અનેક સિઁ, ૧૪ પોતાની મેલેજ તત્ત્વજ્ઞાન પામીને આર્ષકુમારાદિનીપરે જે સિઁ યયા તે સ્વયંબુઁ સિઁ; ૧૫ આચાર્યાદિકના પ્રતિબોધે કરી જે બોધને પામ્યા થકા સિઁ યયા તે બુઁ બોધિત સિઁ, ૧૬ પૂર્વોક્ત તીર્થકરત્વાદિના વિગ્રેષેકરી જેદોનું પ્રતિપાદન કયું, ૧૭ પંદર પ્રકાર સિઁતાનેવિષે કહેલા છે, પણ તીર્થકર સિઁ અતીર્થકર સિઁરૂપ વે જેદનેવિષે અથવા તીર્થ સિઁ ને અતીર્થ સિઁરૂપ વે જેદનેવિષે બાકીના બધા જેદોનો અંતરજાવ યાય છે. ત્યારે ગ્રેષ જેદોનું ઉપાદાન આસારુ કયું? તેમ ન સમજવું કેમ કે, જો પણ એ બોજવું સાચું છે તેમ અંતરજાવ યાય છે તો પણ વિવહિત વે જેદના ઉપાદાન માત્રથી

शेष जेदोन परिज्ञान न थाय माटे विशेष परिज्ञानने अर्थें आ शास्त्रारं प्रयासत फल ठे माटे शेष जेदोन उपादान कसु ॥ ४८० ॥ ए उंगण पचाशमो क्षर यथा

अवतरण - हवे 'अवगाहणाय सिद्ध, उक्किष्ठ बहुत्र मज्झिमाएयति' एते उल्लुष्ट मध्यम ने जघन्य ए त्रण प्रकारनी अवगाहनाएकरी एक समयनेविपे के टला सिद्ध थाय तेनो पचाशमो क्षर कहेवे - मूज - दोवेनुकोसाए, चउर जह चाइ मज्झिमाएव, अछाहिपं सय खलु, सिद्धाइ अयोगाहणाइ तदा ॥ ४८१ ॥ अर्थ - एकज समये उल्लुष्टयी पांच शें धनुष्य प्रमाणना शरीरनी अवगाहना वा ला वे सिद्ध थाय, तथा जघन्ययी एक समयमा वे हाथना शरीरनी अवगाहना वाला चार सिद्ध थायवे, अने ते यकी वचमाना मध्यम अवगाहना वाना तो एक समये एक शो ने आव सिद्ध थायवे,

आशका - नानिकुलगरनी पत्नी मरुदेवी ने नानिराजा ए वनेनां शरीरोनु पाव जें पचीश धनुष्यनु प्रत्येक मान वरशे नही, केमके, जेटलु नानि राजाना शरीरु मान ठे तेटलुज मरुदेवीना शरीरुनु मान ठे यत - "सवयण सगण उच्चै चैव कुलगरेहि सममिति वचनात्" तेमा मरुदेवी जगवती सिद्ध यथा, सार उल्लुष्टयी पांच शें धनुष्य अवगाहना केम घटे? अर्थात् न घटे

समाधान - एमां दोष नयी केमके, मरुदेवीना तनुनु प्रमाण नानिराजाना तनुयी कांश्क न्यून ठे उत्तम संस्थानवान स्त्री, उत्तम संस्थानवान पुरुषना क रता पोतपोताना कालनी अपेक्षाए किंचित् थोठा प्रमाणवाली थायवे माटे मरुदेवीनी पण पांच श धनुष्यनी अवगाहना कहेवाची काई दोष नयी बनी ह स्तिना स्कयनी कपर आरुढ ठता सकुचितागी मरुदेवी सिद्ध यथा ते कारण माटे शरीर सकोची जावची अधिक अवगाहनानो सजव होवाने लीपे काई वि रोध नयी अथवा जे उल्लुष्टयी पांच शें धनुष्योनु मान आगमने विपे कसु ठे ते वाहुआपेक्षाएकरी जाणवु अन्यथा पांच शें ने पचीश धनु प्रमाण उल्लुष्टाव गाहना ते मरुदेवी माताना कालनेविपे वर्तनारा मनुष्यने अज्ञाव करवा योग्य थो, केमके, मरुदेवीना आ देशातरे नानिकुलजर तुल्य ठे तडक सिद्ध प्रानृत टी काया - मरुदेवीविश्राए सतरेण नानितुल्यति " सिद्धप्रानृत सूत्रेषुक्त - उगा दणा जहन्ना, रयण डग अह पुणोइ वकोसो, पंचेव धणु सयाइ, पणुह पडुने ण अहिआइ " एतटीकाव्याख्याच - 'पृथक शब्दो बहुत्ववाची बहुत्व चेह पंच विंशति रूप इष्टमिति' ॥ ४८१ ॥ ए पचाशमो क्षर पुरो यथा

અવતરણ.— ‘ગિહિલિંગ અન્નલિંગ સ્મલિંગ સિદ્ધાણ સંવાડતિ’ એટલે ગૃહિંગ તથા અન્યલિંગ અને સ્મલિંગ મિશ્રોની સંખ્યાનો એકાવનમો દાર કહેતે: મૂલ.— ૬૬ ચરમે ગિહિલિંગે, દસન્નલિંગે સયં ચ અઠ્ઠહિયં; વિન્નેયં ચ સલિંગે મમયેણં સિદ્ધમાણાણં. ॥ ૪૮૨ ॥ અર્થ:— અહીં જિનશાસને મનુષ્ય લોકમાં ગૃહસ્થલિંગિ વર્તમાન એકજ સમય ઉત્કૃષ્ટથી ચાર મિદ્ર થાય છે. તથા તાપસાદિ અન્યલિંગે વર્તમાન ઉત્કૃષ્ટથી એક સમયે દશ સિદ્ર થાય છે. તેમ યતિલિંગે એક સમયે ઉત્કૃષ્ટથી એક શોનેઆઠ સિદ્ર થાય. ॥ ૪૮૨ ॥ એ એકાવનમો દાર પૂરો થયો.

અવતરણ.— સાંપ્રત ‘વત્તીસાર્થ સિદ્ધંતિ અવિરયમિતિ, વત્તીશાદિ નિરંતર પ એ સીજતાં એક શો ને આઠ સીમ એક સમયથી આઠ સમય સીજતાની સંખ્યાનો વાવનમો દાર કહેતે:— મૂલ.—વત્તીસાર્થ સિદ્ધંતિ અવિરયં જાવ અઠ અહિય સયં, અઠ સમદ્દિ એકે, ક્ષણં જાવેક સમયંતિ ॥ ૪૮૩ ॥ વત્તીસા અડયાલા, સઠી વાવત્તરી ય વોથવા; ચુલસીઈ ઠવ્વર્ડ, હુરહિય મઠોત્તરસયં ચ. ॥ ૪૮૪ ॥ અર્થ:— એકથી લઈને વત્તીશ પર્યંત મિદ્ર થાય છે. નિરંતર આઠ સમય સુધી યાવત્ જાણવું. અહીં આ પરમાર્થ છે.— પ્રથમ સમયને વિષે જગન્યથી એક અથવા વે અને ઉત્કૃષ્ટથી વત્તીશ સિદ્ર થાય છે. વીજા સમયને વિષે પણ જગન્યથી એક અથવા વે અને ઉત્કૃષ્ટથી વત્તીસ માંમીને યાવત્ આઠમાં સમયે પણ જગન્યથી એક અથવા વે અને ઉત્કૃષ્ટથી વત્તીશ સિદ્ર થાય છે એમ જાણવું. એની ઉપર અવશ્ય અંતર સમયાદિકે કોઈ પણ મિદ્ર થાય નહીં. તથા પૂર્વોક્તરી તે વત્તીશ આદિર્દ અડતાલીશ પર્યંત નિરંતર ઉત્કૃષ્ટ કરી સાત સમય યાવત્ પ્રાપ્ત થતા સુધી સિદ્ર થાય છે. એની ઉપર નિયમે કરી અંતર સમયાદિક રહે. તથા ડગણ પચાગ આદિ વેઈને સાઠ પર્યંત નિરંતર સિદ્ર થાય છે તે ઉત્કૃષ્ટથી યાવત્ ઠ સમય પ્રાપ્ત થતા સુધી તેની ઉપર અવશ્ય અંતર રહે. તથા એકસઠ આદિ વેઈને વોત્તેર સુધી નિરંતર સિદ્ર થાય છે તે ઉત્કૃષ્ટથી પાંચ સમય સુધી ત્યાર પછી નિયમથી અંતર રહે. તથા તોતેરથી લઈને ચોઘાશી સુધી નિરંતર સિદ્ર થાય તે ઉત્કૃષ્ટથી ચાર સમય સુધી. ત્યાર પછી અવશ્ય અંતર રહે તથા પચ્ચાશીથી તે ઠગુ સુધી નિરંતર સિદ્ર થાય છે તે ઉત્કૃષ્ટથી યાવત્ ત્રણ સમય સુધી. ત્યાર પછી નિયમથી અંતર રહે. તથા સતાણુથી તે એક શો ને વે સુધી નિરંતર સિદ્ર થાય તે ઉત્કૃષ્ટથી વે સમય સુધી ત્યાર પછી નિયમથી અંતર રહે. તથા એક શો ને ત્રણથી લઈને એક શો ને આઠ પર્યંત સિદ્ર થાય છે તે નિયમથી એક સમય પ્રાપ્ત થતા સુધી ત્યાર પછી અવશ્ય સમયાદિક અંતર રહે. ॥ ૪૮૪ ॥

हवे आठ समय आदेदर्द एकेक कणो समय अतर पमे ते देखाडे ठे मू
त य ठय पच चेवचत्तारि तिन्नि दो एक्कं, वत्तोलाऽ सुसमया, निरतर अतर
अर्थ - बत्तीस सीजे तो आठ समय पठी आतरो, अडतालीस सीजे त्या
पठी आतरो, साठ सीजे ते वारे ठ समय पठी आतरो वक्तरे सीजे तेवारे
पठी आतरो, चोरासी सीजे तेवारे चार समय पठी आतरो पडे ठनु सीजे
समयपठी आतरो पडे एक सो वे सीजे तेवारे वे समय पठी आतरो पडे अने
आठ सीजे तो एक समयपठी आतरो पड्या पठी सीजे परतु आतरा विना

ए ४८४-८५ एवे गाथा तेना अर्थ प्रमाणेज जाणवु ॥४८७॥ ए वावना
। अवतरण - 'थीवेए पुवेए नपुसए सिस्समाण परिसखा मिति' एटले

पुरुषवेद तथा नपुसक वेदना सिफता जीरो तेनी सख्यानो त्रेपनमो
ठे - मूल - वीस णि गाठ पुरिस्ताण अठ सय एण समयउं सिज्ज, दस
पुसा तह, उवरि समएण परितेहो ॥ ४८६ ॥ अर्थ - एक समयनेत्रिपे
पेथी वीश स्त्री सिद्ध थाय पुरुष एक शो ने आठ सिद्ध थाय अने नपुसक
सिद्ध थाय उक्त सख्यानी कपर सर्वत्र पणो एक समये सिद्ध थवानो सिद्ध
प्रतिपेध ठे, एटले एथी वधारे सिद्ध थई शके नही ॥ ४८६ ॥

अवतरण एज धारनेत्रिपे कई गतिथी आवीने केटगा जीया उत्कर्षेथी
समये सिद्ध थाय ठे? ते त्रिशेपे करी प्रतिपादन करता ठता कहे ठे - मूल
वीस नर कण जोऽस, पचय नवण वण दसय तिरियाण, इत्तीउं पुरिस्ता पु
दस दस सव्वेपि कण त्रिणा ॥ ४८७ ॥ कण्ठ सय पुहवो आठ पकण जा
चत्तारि, रयणाउसु तिसु दस दस, ठतरूण मणतर सिज्जे ॥ ४८८ ॥ अर्थ - न
र के० मनुष्योमाथी स्त्रीए स्त्रीपणानो त्याग करीने वीजा नवे पाठा मनुष्य गति
मां आवीने जे एक समयनेत्रिपे सिद्ध थाय ठे ते उक्त रीतीए वीशज जाणवा
सौधर्म तथा ईशान देवलोकनी स्त्रीथो स्वजावे ते नवनो त्याग कखा पठी मनुष्य
गतिमां आवीने एक समये वीश सिद्ध थाय ठे वेज कल्पमा स्त्रीउं उत्पन्न थाय
ठे माटे कण्ठि एवी सामान्योक्ति ठता सौधर्म ने ईशान लखु ज्योतिपीनी स्त्रीथो
मनुष्यगतिमां आवीने एक समये वीस सिद्ध थाय ठे छवनपती, दश निःकायनी तथा
व्यतरनी स्त्रीथो मनुष्यमां आवीने प्रत्येक पाच पांच सिद्ध थाय ठे पचेइय तिर्यगनी
स्त्रीथो त्यां स्त्रीत्वथी निरर्त्तन थईने मनुष्य नयमा आरी दश सिद्ध थाय ठे ए
इत्तीउं एटले स्त्रीउं कही हव पुरिस्ताण के० पुरुष ते सर्व कल्प शिषाय मनुष्य या

तिष्क, नवनपति, व्यंतर, तथा तिर्यग्गति लक्ष्ण पांच स्थान संबंधि पुरुषो पुरुष
त्वथी निवृत्त यई अनंतर मनुष्य नवमां आवी एक समये उत्कर्षे करी प्रत्येक दश
दश सिद्ध थाय ठे. ए कल्पना देवोविना कहुं. ॥४८७॥ पण कल्पथी आवीने केटला
सिद्ध थाय ठे ते कहे ठेः—कल्पस्थ एटले विमानवासी देवो अनंतर नवनेविपे मनु
ष्यपणुं पामीने एक समयमां उत्कर्षथी एक शो ने आठ सिद्ध थाय ठे. तथा पृथ्वी
कायिक, अप्रकायिक, तथा पंकप्रजा यकी आवीने प्रत्येक चार सिद्ध थाय ठे;
रत्नप्रजा, शंकराप्रजा, बालुकाप्रजा ए त्रण; पृथ्वीना आख्या प्रत्येक दश सिद्ध था
य ठे. धूम प्रजादि त्रण पृथ्वीना आवेला सिद्ध यता नथी. वनस्पतिकायथी नि
वर्चन यईने अनंतर मनुष्य नव पामी उत्कर्षे एक समये ठ सिद्ध थाय ठे. तेज
ने वायुकायना अनंतर नवे मनुष्यपणुं प्राप्त थयाथी तथा द्वि त्रि अने चतुरिंशिय
ने नवस्वनावथीज अनंतर जावेकरी सिद्धिनो अजाव ठे. तथा चोक्तं प्रज्ञापनायांः—
“अणंतरागयाणं चंते नेरइया एग समएणं तेवइया एग समएणं केवइया अंतकि
रियं एकारति गोयमा जहन्नेणं एगो दो वा तिन्नि वा उक्कोसेणं दस रयणप्पना पुढ
वि नेरइयावि एवं चेव जाव बालुयप्पना पुढवि नेरइया, पंकप्पना पुढवि नेरइया उ
क्कोसेणं चत्तारि असुरकुमारो दस असुरकुमारीउ पंच एवं जहा असुरकुमारा सदेवी
या तहा जाव वणियकुमारा पुढविकाइया ए चत्तारि एवं आउकाइयावि वणस्त काइ
यासु उ पंचिंदिया तिरिस्क जोणिया दस पंचेदिय तिरिस्क जोणणीउवि दस मणुस्सा
दस मणुस्सीउ बीसं वाणमंतरा दस वाणमंतरीउय पंच जोइसिया दस जोइसि
णीउ बीसं वेमाणिया अष्टसयं वेमाणीउ बीसमिति” सिद्ध प्राज्ञतनेविपे देव ग
तिनेविपे. अन्यत्र त्रण गतिनेविपे पण दश एम कहुं ठे. “सेसाण गर्हण दस दम
गंति वचनात्” तत्व तो श्रुत ज्ञानी जाणे. अही देवादि पुरुषवेदथी अनंतर
निवर्त्तिने केटला एक पुरुषो थाय ठे, केटला एक स्त्रीथो थाय ठे; केटला एक न
पुंसको थाय ठे. एमज स्त्रीथोनापण देवी प्रमुखथी चवीने तेज त्रण नांगा जाणवा
तेम नारक नपुंसको चवीने तेज त्रण नांगारूपे थाय ठे. ए सर्व नव नांगानी सं
ख्या थाय ठे. तेमां जे देवना पुरुषवेदथी निवृत्त यई पुरुष यईने निद्ध थाय ठे ते एक
समयनेविपे एक शो ने आठ सिद्ध थाय ठे. अने वाकीना आठ नांगानेविपे प्र
त्येक दश दशज सिद्ध थाय ठे. तेज विचरीने कहेठेः— देवना पुरुषवेदथी आवी
पुरुष यईने एक समयनेविपे एक शो ने आठ सिद्ध थाय ठे. अने तेज वेदथी आवी
स्त्री तथा नपुंसक यईने प्रत्येक दश दश सिद्ध थाय ठे. तथा देवीना नवथी आवी

પુરુષ થઈને દશે સિદ્ધ થાય છે; એમજ સ્ત્રી તથા નપુત્તક પણ થઈને સિદ્ધ થાય છે જે વૈમાનિક દેવીઓ થકી, જ્યોતિષ્ક દેવી થકી, તથા આવીને વીસ સિદ્ધ થાય છે. એમ પૂર્વે કહ્યું છે, તે પણ અહીં પુરુષ, સ્ત્રી કપણું પામીને તેના દિક સયોગે કરી અર્થવા ત્રિક સયોગે કરી મલ સિદ્ધ થાય છે પણ કેવલ પુરુષો, અને કેવલ સ્ત્રીઓ અર્થવા કેવલ નેજ વીશ સિદ્ધ થતી નથી તથા યદપિ વીશ સ્ત્રીઓ એક સમયે અર્થ સિદ્ધ થાય છે એમ પૂર્વે કહ્યું છે, તત્રાપિ, કોઈ પુરુષવેદપણથી કોઈ સ્ત્રી અને કોઈ નપુત્તકવેદ પણથી આવેલી મલી અહીં સ્ત્રીવેદપણ પામીને થાય છે પણ કેવલ પુરુષ થકી, કેવલ સ્ત્રી થકી અર્થવા કેવલ નપુત્તક આવેલી વીસ સિદ્ધ ન થાય એરીતે એ સર્વે દિશાએ જાંગાની જાવના કરવે સિદ્ધ પ્રાનૃત સૂત્રે - સેસાઝ અઠ જંગા, દસગં દસગ તુ હોઈ એકેકે, સિદ્ધ વીસુ વિગેષ દર્શાવે છે - જેમ કે, નંદનવનને વિષે એક સમયે ચાર સિદ્ધ થાય છે. 'નદણે ચત્તારિ' સિદ્ધ પ્રાનૃત ટીકા વચનાત્ પ્રત્યેક 'વિજયને વિષે વીશ અર્થકર્મનૂમિ કૂટશિલાદિક સર્વે સ્થાનને વિષે એક સમયે વત્કર્ષે કરી દશ દશ થાય છે. 'વીસા એગયરે વિજયે' સિદ્ધ વચનાત્ વલી સહરણો કરી કા અર્થકર્મનૂમિ કૂટશિલાદિક સર્વે સ્થાનને વિષે એક સમયે વત્કર્ષે કરી દશ દશ થાય છે અને પંચક વનને વિષે સહરણથી વે સિદ્ધ થાય છે પદર કર્મનૂમિને જન્મ પામેલા એક શો ને આઠ સિદ્ધ થાય છે યજ્ઞક સિદ્ધ પ્રાનૃત સૂત્રે - "એણે દસગ, દોચેર હવતિ પદ્મગવણમિ, સમયેણ ચ અઠ્ઠસયં, પત્તરસસુ ક નૂમીસુ" તથા વત્સર્પિણી તથા અવસર્પિણી એ પ્રત્યેકના ત્રીજા તથા ચોથા રાને વિષે એક સમયે એક શો ને આઠ સિદ્ધ થાય છે અવસર્પિણીના પાંચમાં આ ને વિષે એક સમયે વીશ સિદ્ધ થાય છે વાકીના પ્રત્યેક વત્સર્પિણી તથા અવસર્પિણીના સર્વે આરાને વિષે એક સમયે દશ દશ સિદ્ધ થાય છે વત્કચ સિદ્ધ પ્રાનૃત સૂત્રે - "વસર્પિણિ વસર્પિણિ, તદ્વ ચઠ્ઠય સમાસુ અઠ્ઠસયં, પંચમિયાએ વીસ, દસગદ સગ ઘે સેસાસુ" અહીં પાંચમો આરો અવસર્પિણિ સબધી જાણવો, પણ વત્સર્પિણી નો ન જાણવો કેમકે, તે કાઝને વિષે તીર્થનો અજાવ છે ॥ ૪૮૭ ॥ એ ત્રેપનમો દાર અવતરણ - હવે 'સિદ્ધાણ સગણતિ' ઘટલે સિદ્ધોના સરથાનોનો ચોપનમો દાર કહેતે - દીઠ વા હસ્તવા, જે સગણ તુ આતિ પુલ જવે, તત્તો તિજાગહીણ મિદાણોગાહણ નણિયા ॥ ૪૮૯ ॥ અર્થ - દીર્ઘ પ્રમાણ પાંચ ગં ધનુષ્યોતુ હ પ્રમાણ વે હાપતું તથા મધ્યમ પ્રમાણ વિચિત્ર હોયતે તેમાં જેટલું ચરમ સમ

ચનેવિષે સંસ્થાન હોય તે સંસ્થાનથી ત્રીજા નાગે હીન એટલે વદન તથા ડદર પ્રમુખ ત્રિણે પુર્ગઈ ગયાથી ત્રીજો નાગ હીન સિદ્ધની અવગાહના થાયઠે. તે પોતાની અવસ્થાનેવિષે જાણવી, એમ તીર્થંકરો તથા ગણપરોએ કહ્યું ઠે. ॥ ૪૮૯ ॥

એજ સ્પષ્ટ પણે દર્શાવે ઠે:- મૂલ:- જ સંગણં તુ શ્દં, નવંચ યં તસ્ત ચરમ સમર્પમિ; આત્મીય પાઠ સવણં, તં સંગણં તદ્દિં તસ્ત. ॥ ૪૯૦ ॥ અર્થ:- જે સંસ્થાન આ મનુષ્ય નવનેવિષે હોય તેજ વગવર્તિતં નવ શરીર અથવા સંસારનો ત્યાગ કરતાં અથવા કાવ્યયોગ મુક્તતાં ચરમસમયે સૂક્ષ્મક્રિયા પ્રતિપત્તિ ધ્યાન ના વણે કરી વદન તથા ડદરાદિ રંધને પૂછાથી ત્રીજે નાગ હીન પ્રદેશ ધન થાય ઠે. તેજ પ્રદેશધન મૂલ પ્રમાણની અપેક્ષાએ ત્રીજે નાગ હીન સંસ્થાન કહેવાય ઠે તે લોકાગ્રસ્થિત સિદ્ધતું જાણતું પણ વીજાતું નહીં ॥ ૪૯૦ ॥

તે અવસ્થાન એક આકારેજ થાય ઠે અથવા અન્ય આકારે પણ થાયઠે? તે કહેઠે:- મૂલ:- ડષ્ટાણડય પાસ, છ ડંચ વિચિતં નિસન્નડં ચેવ; જો જહ્ કરેઽ કાજં; સો તહ્ ડવવક્ષ્યે સિદ્ધો. ॥ ૪૯૧ ॥ અર્થ:- ડષ્ટાણ એટલે ચીતું સૂતાં, ડલટું સૂતાં, પાસુંવાલી સૂતાં કજા ડતાં અથવા વેગ ડતાં, અધિક શું કહેતું પણ જે મનુષ્ય નવમાં જેવા પ્રકારે અવસ્થિત ડતાં કાલ કરે તે તેવાજ પ્રકારે કરી સિદ્ધ થાય ઠે. ॥ ૪૯૧ ॥ એ ચોપનમો દાર પૂરો થયો.

અવતરણ:- હવે ‘અવઠિ અઘણં સિદ્ધાણમિતિ’ એટલે સિદ્ધને રહેવાના સ્થાનનો પચાવનમો દાર કહેઠે:- મૂલ:- ઈસિપ્પાપ્પારાએ, ડવરિં ચલુ જોયણસ્ત જો કોસો; કોસસ્ત ય ડપ્પારે, સિદ્ધાણોગાહણં જણિયા. ॥ ૪૯૨ ॥ અર્થ:- સર્વાર્થ સિદ્ધ વિમાનની ડપર વાર યોજન ડર્ધાં જતા પિસ્તાલીશ લાખ યોજન વિષ્કંન વૃત્તવાલી, એટલાજ આયામ યુક્ત ઠે; તેમાંના વે પણ વિચાલે કમાહ પ્રમાણે આયામ વિષ્કંન અષ્ટ યોજન પ્રમાણ ક્ષેત્રે અષ્ટ યોજન વાહુલ્ય ઠે. તદનંતર એકેક પ્રદેશ હાણી કરતાં અંતનેવિષે મહિકાના પાંચથી પણ પાતલી અંગુલા સંખ્યેય નાગ માત્ર વાહુલ્ય ઠે. સર્વે શ્વેતવર્ણ એટલે નિર્મલ સ્ફટિકના જેવી ઠે. કપાહેલા ડત્ર અથવા ધૃતથી જરેલા વાટકાના આકારે. એવી ઈપત્ પ્રાગ્જારા નામની સિદ્ધ શિલા જાણવી. અહીં કેટલાએક કહેઠે કે, સર્વાર્થ સિદ્ધની ડપર વાર યોજન ડપરાંત પ્રાગ જારાની ડપર એક યોજન ગયા પઠી લોકાંત ઠે. તે યોજનના ડપરલા ક્રોશ એટલે ચોથા ગબ્બૂતિના અથવા ક્રોશના સર્વોપરના ડગા નાગનેવિષે ત્રણ ઈં તેત્રીશ ધનુષ્યોને બત્રીસ અંગુલ જેટલી જગ્યામાં સિદ્ધની અવગાહના ઠે. ડત્કર્પથી એટલોજ

સિદ્ધાવાહનાનો નાવ શ્રી વીતરાગેકહ્યો છે. યદુક્ત ॥ તિન્નિસયા તેત્તીસા ધનુન્નિનાગીમ
 કોત ઠપ્પાગો, જપરમો ગાહોયં, તો કોસસ્ત ઠપ્પાગ ॥ ૪૯૨ ॥ મૂલ - અલોએ પહિયા
 સિદ્ધા, લોયગે ય પહિયા, હં વોદિ ચક્ષાણ, તથ ગતૂણ સિન્નઈ ॥ ૪૯૩ ॥ અર્થ - અહી
 સત્તમી તૃતીયાઈએ અલોકનેવિપે કેવલ આકાશાસ્તિકાય છે પણ પર્માસ્તિકાયાદિના
 અનાવ યકો સિદ્ધ પ્રતિહણાણ યકાં પચાસ્તિકાયાત્મક લોકના અગ્રે એલે મૂર્ધનિ
 નેવિપે પ્રતિષ્ઠિત એલે અપુનર્ગતિએ અવસ્થિત યયા છે તથા આ મનુષ્ય દેત્રનેવિપે
 શરીરનો ત્યાગ કરીને લોકના અગ્રે સમયાતરે પ્રદેશાતરને ન સ્પર્શતા ત્યાં પ્રાત
 યઈને સિદ્ધ થાય છે એલે નિષ્ઠિતાર્થ થાય છે ॥ ૪૯૩ ॥ એ પચાવનમો દ્વારપૂરોચયો

અવતરણ - સપ્રતિ 'અવગાહણાય તેત્તિ, ઠક્કોસત્તિ' - સિદ્ધની ઠલ્લટ્ટી અવ
 ગાહના વેહના માનનો ઠપ્પન્નમો દ્વાર કહેઠે - મૂલ - તિન્નિ સયા તેત્તીસા, ધનુ
 ન્નિનાગો ય હોઈ વોધવો, એસા સ્વત્તુ સિદ્ધાણ, ઠક્કોસોગાહણા નણિયા ॥ ૪૯૪ ॥
 અર્થ - સિદ્ધની ઠલ્લટ્ટ અવગાહના ત્રણ શૈં તેત્રીશ ધનુષ્ય તથા એક ધનુષ્યના
 ત્રીજા નાગ જેટલી જાણવી તે આ પ્રમાણે - સિદ્ધિ ગમન યોગ્ય ઠલ્લટ્ટ અવ
 ગાહના પાંચ શૈં ધનુષ્યરૂપ છે તેનો ત્રીજો નાગ એક શો ઠાસત ધનુષ્ય ને સો
 સત્ત આંગલી તે સિદ્ધિ ગમનકાલે વદન તથા ઝડરાદિ વિવરણો પૂરાયાથી ત
 કુચિત યઈ જતા તે પાંચ શૈં ધનુષ્યોમાંથી થોઠા કચ્છાથી વાકીની ઠલ્લટ્ટ સિદ્ધ
 વગાહના જાણવી અને જે સવા પાંચશૈં ધનુષ્યોની ઠલ્લટ્ટથી અવગાહનાનું માન
 સિદ્ધિગમન યોગ્ય મરુદેવી પ્રમુલ્લતુ ક્યાંક સત્તજાણ છે, તે દેશાંતરેકરી જાણી
 લેવું ॥ ૪૯૪ ॥ એ ઠપ્પન્નમો દ્વાર પૂરોચયો ॥

અવતરણ - હવે 'મક્કિમ સિદ્ધોગોહણત્તિ' એલે મધ્યમ સિદ્ધાવગાહનાના
 સત્તાવનમો દ્વાર કહેઠે - મૂલ - ચત્તારિઅરયણીઠ, રયણિ તિનાગૃણિયા ય વો
 ધવા, એસા સ્વત્તુ સિદ્ધાણ, મક્કિમ ઝંગાહણા નણિયા ॥ ૪૯૫ ॥ અર્થ - ચાર
 હાથ ઉપર એક હાથ ત્રીજે નાગે થોઠો કરિયે એટલી સિદ્ધની મધ્યમ અવગાહ
 ના જાણવી શ્રી મહાવીર જગવાનના શરીરનું માન સાત હાથનું હતું તેણે સિ
 દ્ધાવસ્થાનેવિપે રમ્મપૂચ્છાથી વે હાથ ને આઠ આંગલા જેટલો નાગ સકુચાઈ ગયા
 થી વાકી ચાર હાથ ને શોભ આંગલા મધ્યમાવગાહના જાણવી ઉપલક્ષણથી ઠ
 લ્લટ્ટ સિદ્ધાવગાહનાથી નીચે અને જપન્યથી ઉપર એ સર્વ મધ્યમાવગાહના પાંચ વે
 આગલા - જપન્ય પદે સાત હાથ યચા ને આગમનેવિપે સિદ્ધિ કહી છે તેથી
 એ અવગાહના જપન્યથી કહેવાય તેને મધ્યમ કેમ કહી!

સામાન્ય:- તે અણુ છે. કેમકે, તેને વસ્તુતત્ત્વનું અપરિજ્ઞાન છે માટે સામાન્ય કેવળીને તો હીન પ્રમાણ પણ પાય છે, આ અવગાહના માનનેવિષે સામાન્ય નિહની અપેક્ષા કરી હીનતા કહી છે અને તીર્થંકરની અપેક્ષા જયન્ય પદે તેમ પણ કહ્યું છે. માટે એમાં કોઈ દોષ નથી. ॥ ૪૯૫ ॥ એ સત્તાવનમો દાર પૂરો થયો

અવતરણ:- હવે 'જહ્ન સિદ્ધોગાહણતિ' એટલે જયન્યથી સિદ્ધાવગાહનો અભાવનમો દાર કહે છે:- મૂલ:- એા ય હોય રચણી, અષ્ટેવ્ય અંગુલાદ સાહીયા; એતા ચલુ સિદ્ધાણં, જહ્ન ડંગાહણા નણિયા. ॥ ૪૯૬ ॥ અર્થ:- એક હાથને આઠ આંગલની જયન્યથી સિદ્ધાવગાહના તીર્થંકર તથા ગણધરોએ કહી છે. તે આમ:- સિદ્ધિ ગમનયોગ્યને જયન્ય અવગાહના બે હાથ પ્રમાણ હોય છે. તેમાં રંધ પૂરણ થતાં ત્રીજા નાગના શોભ આંગલ વાદ કરતાં એક હાથ ને આઠ આંગલની જયન્યથી અવગાહના પાય છે. એવી બે હાથની અવગાહના કૂર્મોપુત્રની જાણવી; અથવા સાત હાથ ઝંઝું શરીર ઠતાં પણ યંત્રપીઝનાદિકેકરી સંવર્તિત શરીરની બે હાથની અવગાહના પાય છે. ॥ ૪૯૬ ॥ એ અભાવનમો દાર પૂરો થયો. ॥

અવતરણ:- હવે 'સાસય જિણ પડિમા નામતિ' એટલે શાશ્વત જિન પ્રતિમાં આમંત્રણ પૂર્વક આશિષાનો ડંગણસાતમો દાર કહે છે:- મૂલ:- સિરિ ડસહતેણ પહુવા, રિ સેણ સિરિ વઢમાણ જિણનાહ; ચંદાણણ જિણ સથે, વિ નવહરા હોહ મહ તુપ્પે. ॥ ૪૯૭ ॥ અર્થ:- શ્રી વૃષ્ણસેન એટલે રૂપનાનન, પ્રહુ વારિપેણ; શ્રી વર્ધમાન જિનનાથ, તથા શ્રી ચંડાનન જિન એ સર્વ તમે મને સંસારના નિર્નાશક અથવા નવહર થાવો. ॥ ૪૯૭ ॥ એ ડંગણસાતમો દાર પૂરો થયો.

અવતરણ:- હવે 'જિનકપ્પિ ડપગરણ સંઘતિ' એટલે જિનકલ્પીના ડપકરણની સંખ્યાનો સાતમો દાર કહે છે:- મૂલ:- પત્તં પત્તાવંધો, પાયછવણં ચ પાયકે સરિયા; પહલાદ રચણાં, ચ ગોઘઠં પાયનિલ્લોગો ॥ ૪૯૮ ॥ તિન્નેવ ય પચ્છાગા, રચહરણં ચેવ હોહ મુહપત્તી; એસો હુવાલસ વિહો, ડવહી જિણકપ્પિયાણં તુ ॥ ૪૯૯ ॥ અર્થ:- જેથી વ્રતીની ડપક્રિયા થાય છે તેને ડપકરણ કહે છે. તે ડપધિ બે પ્રકારનો છે એક આંધિક ને વીજો આંપગ્રહિક. તેમાં ડંધ એટલે પ્રવાહ, તે સામાન્ય પણે સદા થાય છે એટલે તે પરંપરા પ્રવાહે કરીને સાધુને ગ્રહણ થાય છે તે આંધિક; અને ડપસમીપે સંયમના ડપટંનને અર્થે જે વસ્તુનું ગ્રહણ કર્યું તે ડપગ્રહ જાણ્યું. જે પ્રયોજનસહિત હોય તે ડપગ્રહિક; એટલે કારણ પહ્યું ઠતાં સંયમ માત્રને અર્થે જે ગ્રહણ થાય છે તે ડપગ્રહિક જાણવો, પણ જે નિત્ય હોય

તે ન જાણવો તત્ર ઔધિક વપધિ બે પ્રકારનો છે - એક ગણના આશ્રયીને બી
જો પ્રમાણ આશ્રયી તેમાં ગણના આશ્રયી તે એક બે તથા ત્રણ આદિરૂપ, તથા
પ્રમાણ આશ્રયી તે દીર્ઘ તથા ઘટ્ટુત્વાદિરૂપ જાણવો તેમજ ઔપગ્રહિક વપધિ
પ તેજ બે પ્રકારનો છે - તત્ર ઔધિક વપધિ ગણના પ્રમાણથી જિન કલ્પને
શ્રદ્ધા પ્રતિપાદન કરિયે છે, તેમાં ૧ પત્ર એટલે પાત્ર ૨ પાત્રબંધ તેજોતી તે ચાર છે
ઢાગાનુ વસ્ત્ર ૩ પાત્રસ્થાપન એટલે તે કબલમય સ્વમ જેમાં પાત્ર રજાવ છે તે
૪ પાત્રકેસરિકા એટલે પાત્ર પ્રત્યુપેક્ષણિક જે ચલવલી તે પ્રતિદ્ધ છે ૫ પદન
એટલે જિહ્વા કરવાને ફરતાં જે પાત્રની ઊપર ઢકાય છે તે ૬ રજસાળ એટલે
પાત્રનો વિટણો ૭ ગોમુક એટલે કબલનો સ્વમ જે પાત્રની ઊપર રેવાય છે તે. આ
ત પ્રકારનો પાત્રનિર્ણય એટલે પાત્ર પરિકર છે ॥૪૯૭॥ તથા ત્રણ પ્રજ્ઞાવક કપનાને તે
પ્રાગ્ગણ્ય જાણવા તેમાં બે સૂત્રના અંતે એક કનનો હોય છે, એ દશ થયા તથા
રજોદ્ધરણ અંતે મુલ્યપોતિકા. એ વત્કર્ષથી દ્વાદશવિધ વપધિ જિન કલ્પને પાષ્ટે.

આશાકા - જિનકલ્પી એક સ્વરૂપેજ થાય છે કે, છુદા છુદા સ્વરૂપે પણ થાય

સમાપાન - મૂળ - જિનકલ્પિયાવિ હ્રિવિદ્યા, પાણીપાયા પમિગ્ગહપરા ય: પા
દાણ કપાદાણા, એકેદ્વા તે નવે હ્રિવિદ્યા ॥ ૫૦૦ ॥ અર્થ - જિનનો કલ્પ એટલે જે
આચાર તેને જિનકલ્પ કહિયે તે વિદ્યમાન છે જેને વિષે તેને જિનકલ્પી કહેશે. તે
દ્વિદકલ્પી કરી બે પ્રકારના હોય છે એક પાણિપાત્ર ને બીજા પત્રજૂહપર, તેમાં જેને
દાદન પાત્ર માત્ર હોય તે પાણી પાત્ર, ને જેને કાષ્ટ પ્રમુલ્લેખ પાત્ર હોય તે પત્રજૂ
પર તે પ્રત્યેક વસ્ત્રી થવે પ્રકારના હોય છે એક સપ્રાવરણ, તે કપનાતદિત ન
બીજા અદાદાણ તે કપનાતદિત ॥ ૫૦૦ ॥ આશાકા - જિનકલ્પીને દ્વાદશવિધ
વપધિ કહી તે સર્વને એક પ્રકારેજ થાય છે ?

સમાપાન - એક પ્રકારે નહીં પણ આઠ પ્રકારે તે કહેશે - મૂળ - જિ
ન ચત્તક પલ્લગ, નવ દત્ત પદ્માસેય વારસગ, એ અઠ ગિગપ્પા, જિણ કલ્પે દુત્તિ
સદ્ધિરમ ॥ ૫૦૧ ॥ અર્થ - ઠિક ત્રિક, ચતુષ્ક, પચક, નવક, દશક આદિ
ક ને દ્વાદશ એ આઠ વિદ્યુત્ત જિનકલ્પની વપધિના થાય છે ॥ ૫૦૧ ॥

અદાદાણ - તેજ દેવાને છે - મૂળ - પુત્તી રમદરણેદિ, હ્રિવિદ્યો તિવિદ્યો ય ધ
ક કલ્પ હૃદ, ચંદ્રકા કલ્પ કુણ, કલ્પ તિગેણ તુ પચવિદ્યો ॥ ૫૦૨ ॥ હ્રિવિદ્યા
તિવિદ્યો ચંદ્રકા, પચવિદ્યો વિદ્યુત્ત સ્નાયનિદ્યોગો, જાપદ નયદા દસદા, કામ
દા હૃદયનદા ॥ ૫૦૩ ॥ અર્થ - મુલ્યપોતિકા તથા રજોદ્ધરણેકરી વિવિધ, ૭

उत्तरण तो पाणिपात्र तथा प्रावण्यवर्जित जिनकल्पिक पण धारण करेते. तेने विभेज एक कपडो चुक थपायी पूर्वोक्त त्रिविध उपधि आयते. तेमज वे कपडां मली चतुर्विध आय; त्रण कल्प सहित पंचविध आय; तथा पूर्वोक्त विविध, त्रिविध, धनुर्विध, पंचविध उपधि, सात प्रकारना पात्र नियोग सहित उतां यथा क्रमे नवविध, दशविध, एकादशविध तथा द्वादशविध आयते. तत्र रजोहरण मुखपोतिका, अने सप्तविध पात्रनियोग सहित नवविध उपधि अप्रावरण पात्र नोजीने जाणवो. वाकीना दशविध, एकादशविध, तथा द्वादशविध पात्रनोजी संप्रावरणने जाणवो. ॥ ५०२ ॥ ५०३ ॥

अवतरण:- हवे सूत्रकारज अप्रावरणना उपकरणोनी संख्या कहेते:-मूल:- अहवा दुगं च नवगं, उवगरणे दुंति दुन्निउ विगप्पा; पाठरण वज्झिपाणं, विसु ६ जिणकप्पिपाणं तु. ॥ ५०४ ॥ अर्थ:- पूर्वे सामान्ये करी जिनकल्पिक उपधि ना आव नेदोतुं प्रतिपादन करुं. अथवा दिकं नवकं एटले ए वेज नेव ठे. तत्र दिक ते जे पात्रे जमे नही ते रजोहरण तथा मुखपोतिकारूप; अने नवकं ते जे पात्रे जमतो होय तेने रजोहरण मुखपोतिका तथा सप्तविध पात्रनियोग लक्ष्य जाणवुं. एवं जे प्रावरण एटले कपडा वर्जित ठे ते स्वल्पोपधिपणेकरी विसु ६ जिनकल्पिक कहेवाय ठे. एओनाज दिक तथा नव लक्षणवाला वे नेव कहा. अने कपडा राखनार अविशुद्ध जिनकल्पिकना तो १०-११-१२ ए नेद जाणवा.

अवतरण:- ए कारण माटे जिन कल्प पडिवजण हारनी तुलना कहे ठे:- मूल:- तवेणय सुत्तेणय, एगत्तेण वलेण य; तुलणा पंचहा बुत्ता, जिणकप्पं पव झुत्तं. ॥ ५०५ ॥ अर्थ:- जेणेकरी आत्मानुं तोलन एटले परीक्षा थाय ठे, तेने तुलना कहिये. अर्थात् आत्माने जिनकल्पांगी करण प्रति परिहण करुं. ते पांच प्रकारनी कहिये, ते कहे ठे.-प्रथम तवेण के० तपे करी एटले चतुर्थे पट्ट अष्टम्यादि ४ मास सुधीनो तप; तेना अन्यासे करी आत्माने जाववुं; ज्यारे एवा तप करवायी प्रथम वाप न थाय त्यारे ते जिनकल्प पडिवजे; अन्यथा नही, ए जाव बीजो सुत्तेण के० सूत्रेकरी एटले पूर्वादिलक्षण श्रुतनो एवो अन्यास करे के जेथी पञ्चानुपूर्यादि क्रमे करी तेतुं परावर्त्तन करवाने शक्तिमान थाय. त्रीजो सत्तेण के० सत्वे करी एटले मानसिक अवष्टेज लक्षणे करी आत्माने ए प्रकारे तोलन करे के जेम गूय्यगृह तथा स्मशानादि जयने उत्पन्न करनारा स्थानोनेविषे कायोत्सर्गादि गृहण समये निरर्गल डुर्गोपसर्ग परिसहादिके करी होजायमान थाय नही. चोथुं ए

गतेण के० एकत्वे करी एटले एक पणे आत्माने जावबुं एकाकी विचरबु; ज्यारे पोतानी ख्याति तेनो बोध करी न शके एटले ए क्पां विचरे ठे एवो पण कोइ जाणी शेके नही एवी शक्ति थाय ल्यारे जिन कटप अंगीकार कराय ठे अय्य नही अने पांचमो बलेणय के० बलेकरी एटले एक अंगुष्ठादिके करी स्थित स्थाई जा व करी कना रहेबु, ए शरीरेकरी, तथा, बीजो धृतिरूप, एटले मनेकरी स्थित पने आत्मानी परीक्षा करवी ए प्रकारे पांच जेवेकरी तुलना जाणवी ए यथा पवी जिनकटपनी प्रतिपत्ति करवायोग्य थाय ठे ॥ ५०५ ॥ ए साठमो द्वार पुरो यपो

अवतरण - हवे 'थविर कप्पोपकरणे इति' एटले स्थविर कल्पना उपकरण नो एकसठमो द्वार कहे ठे - मूल - एए चैव ड्वाजस्त, मत्तग अश्रेग चोनपटो उ, एतो चउदसरूवो, उवही पुण थेरकप्पस्स ॥ ५०६ ॥ अर्थ - पूर्व कहेना जिनकटपक संबंधो पात्रकादि मुखवस्त्रिका पर्यंत वार प्रकारना उपधि अकी तिरिक्त एक मात्रक ने बीजो चोजपट्ट ए वे लीवाथी चतुर्दश उपधि स्थविर कप्पी विषयकने थाय ठे गणना प्रमाणे करी एम जाणबु, तेमां प्रथम पात्रकनु प्रमाण कहे ठे - मूल - तिन्नि विह्वी चवर, गुल च जाणस्स मल्लिम पमाण, एता हीण जहन्न, अश्रेगयरं तु उक्कोस ॥ ५०७ ॥ अर्थ - त्रण वेत ने चार आंगन जेटला परिधिवालु जे जाणस्स के० पात्रं होय ते मध्यम प्रमाणनु कहेवाय ठे ए टले वर्चुल आकारने ठिइ रहित, स्निग्ध वणोपेत, एबु पात्र परिधियुक्त जाणबु एनो के० एवा मध्यम प्रमाणवाला पात्रथी हीण के० न्यून वे अथवा एक वेत प्रमाण वालु प्रमुख पात्र होय ते जघन्य कहेवाय, अने एउथी अश्रेग के० अतिरिक्त एटले मध्यम प्रमाणथी अधिक होय ते उत्कृष्ट प्रमाणवालु जाणबु ॥ ५०८ ॥ हवे पात्रवधनुं प्रमाण कहे ठे - मूल - पत्ताबंधपमाण, जाणप माणेण होइ कायव, जहं गतिमि कपमि, कोणा चवरगुला हुति ॥ ५०९ ॥ अर्थ - पात्रना वधनु प्रमाण ते जाणपमाणेण के० नाजनने प्रमाणे करी थाय ठे जो मध्यम पात्रनो वध करवो होय तो बंधक पण तेज प्रमाणे करबु जघन्य थी करबु होय तो तेपण ते प्रमाणे करबु अने उत्कृष्ट करबु होय तो तेपण ते प्रमाणे मोटु करबु कपर गांववाया उपरांत चार आंगला जेटलु वस्त्र वधारे रहे एबु करबु ॥ ५१० ॥ हवे पात्रनु स्थापनक, गोष्ठक तथा पात्रप्रत्युपेक्षिक ए टले पहिलेहिणी ए त्रणेनुं प्रमाण कहे ठे - मूल - पत्तग ववणोय तहा गोष्ठय पपायपनिजेहण चैव, तिह्वि चवरगुलचैव ॥ ५११ ॥

એવી ઘણાં કાર્ય સરે રૂઢાં ઉત્કૃષ્ટ મધ્યમ ને જયન્ય જે કહ્યુ તે શોજાની અપેક્ષાએ
જાણ્યુ હોય હેમત ક્રતુ એટલે શીતકાળનેવિષે ઉત્કૃષ્ટ ચાર રાખવા, કેમકે, કાનના
સ્નિગ્ધપણાના સઘટને લીધે પટલા જેવાયાનો સત્તવ છે તે માટે અધિક કહિયે તે
મન ઉત્કૃષ્ટ શોજાવાલાં ચાર, મધ્યમ પાંચ, તથા જયન્ય શોજાવાલાં ઠ જાણવાં
તથા વર્ષાક્રતુનેવિષે અત્યંત સ્નિગ્ધપણુ હોય છે માટે અતિઘણે કાલે પટલા જેવાય
છે માટે તે ઉત્કૃષ્ટ પાંચ, મધ્યમ ઠ, અને જયન્ય સાત જાણવાં તે પટલો ધન કો
મત્તાદિરૂપ કરિયે જેના ઢાકવાથી સૂર્ય ન દેખાય ॥ ૫૧૨ ॥

હવે રજસ્વાણુ પ્રમાણ કહેતે - મૂલ - માણ તુ રચત્તાણે, નાણ પમાણે
હોઈ નિષ્પન્ન, પાપાદિણ કરત, મણે ચઠરગુલ કમડ ॥ ૫૧૩ ॥ રજસ્વાણુ પ્ર
માણ નાજન એટલે પાત્રના પ્રમાણે કરી થાયછે તે આવીરીતે જાણ્યુ તિર્થ
પ્રદક્ષિણા ક્રમેકરી નાજનનુ વેષ્ટન થતાં નાજનના મધ્ય નાગે જેમ ચાર આંગ
રજસ્વાણના અનુક્રમે સર્વે ટેડા વધે તે પ્રકારે રજસ્વાણ તે જોલી કરવી એવું પ્ર
માણ - મૂલક નજીણ, રેણુ પતન, વર્ષાદનું ચઢક પડવુ, અને સચિત્ત દૃષ્ટીકા
વાદિ પાત ન થાય માટે રાખવાં ચક્રચ - 'મૂલગ રચ ચક્રોરે, વાસાસિદ્ધાર પપર
રાસતા, કાંતિ યુણ રચત્તાણે, એવ નણિયં જિણિવેદિ' ॥ ૫૧૩ ॥

હવે કમ્પ કે ૦ પનેડીનું પ્રમાણ કહેતે - મૂલ - કમ્પા આપપમાણે, અદાકા
વિરુદ્ધા દ્વંડા, કોચેવ સુનિથાથો, યન્નિય તડ્યો મુણેયવો ॥ ૫૧૪ ॥ અર્થ -
કમ્પ પોતાના શરીરના પ્રમાણે એટલે સાદાત્રણ હાથ વીર્ય એટલે લાંબુ, અને
દી દાપ પદોનુ કદવુ છે એવાં યે સૂત્રનાં કરેલા અને એક કનનું કરેલું મની
પ્રમાણ જાણવું ॥ ૫૧૪ ॥

હવે રજોદરણુ પ્રમાણ કહેતે - મૂલ - વત્તીતગુલ વાહ, ઘડવીત અંગુનાર
દમેણુ, અદ્યુના દમાઈ, એયર હીળ મહિયવા ॥ ૫૧૫ ॥ અર્થ - સામાન્યપણે
રજોદરણ ઘડીના આંગન વીર્ય કે ૦ લાંબુ કરવુ તેમાં ધોવીમ આંગલની વાની
કરી અને આઠ આંગનની દશિકા કરવી અથવા એક આંગલ અધિક અથવા
ન્યૂન સુધી કરવુ એનો અર્થ શું? કે કાંઈ દમ હીન હોય તો દશિકા અધિક પ્ર
માણ વાનીને કાંઈ દશિકા હીન હાય તો દમ અધિક પ્રમાણવાનો કરવા મની
ઘડીના આંગનનુ પ્રમાણ કરવુ ॥ ૫૧૫ ॥

હવે મુદ્ગ વશિકાનુ પ્રમાણ કહેતે - મૂલ - ચઠરગુન ત્રિહુત્રી, એવ મુદ્ગપાત મસ્ત
કે માણ; કોઈ વિષ આગ્મા, મુદ્ગપમાણેણ નિષ્પન્ન ॥ ૫૧૬ ॥ અર્થ - એક વન ન

चार आंगल चतुरस्र मुखवस्त्रिका एटले मुखपोतिका अथवा मुखानंतकतुं प्रमाण जाणवुं. द्वितीय आवेश मतांतरे मुखानंतक मुख प्रमाणे निष्पन्न एटले बनाववुं एविपे ग्राम कहेवाय ठे:- वसति प्रमार्जनार एटले पोसाल पुंजतां साधु नाशिका तथा मुखमां रज प्रवेश रक्षणाने अर्थे अने उच्चार जूमिनेविपे नाशिकाई दोपना परिहारने अर्थे जेटलाथी मुख ढंकाय एवी वस्त्रिकानी त्रिकोणकरीने गलाना पाठला शरज नागमां जेवी रीते गांठ देवाई शकाय तेटला प्रमाणनी मुखवस्त्रिका राखे. ॥५१६॥

हवे मात्रक प्रमाण कहेठे:- मूल:- जो मागहठ पडो, सवि सेसयरं तु मत्त गयमाणं; दोसुवि दव्वग्गहणं, वासा वासेहि अहिगारो. ॥ ५१७ ॥ जे मागधो ए टले जे मगध देश उद्भव प्रस्थ 'दो असईउ पसई, दोपसईथो य सेइया होई; चउ सेइयाइ कुमउ, चउ कुमहो मागहो पडो.' ॥५१८॥ एनो जाव:- असइ के० भूउ, वे भूउनी एक पसई कहिये, वे पसईए एक सेई थाय; एवी चार सेईए एक कुंमो था य; अने एवा चार कुंमाए एक मगध देशनो पाथो थाय ठे. एवा क्रमेकरी निष्पन्न पाथो तेना मानथी वली विशेषतर एटले अधिकतर मात्रक प्रमाण थायठे. तेनुं प्रथो जन हुं ते कहेठे.- वर्षा अने अवर्षा ते ऋतुबंधकाल ए वे कालनेविपे गुरुग्लानादि प्रायोग्य ड्य्यनुं ग्रहण करिये; इहां ए जाव के जे क्षेत्रनेविपे गुरु ग्लान प्राहुणादिने योग्य ड्य्यनो अवश्य जान थतो होय त्यां वयावृत्त्यकर ते मात्रकनेविपे ते संघाटक प्रायोग्य ड्य्य गृहण करे; अने ज्यां तेना प्रायोग्यड्य्यनो ध्रुव जान न होय त्यां सर्व संघाटक मात्रकनेविपे गुरु प्रायोग्य ड्य्य गृहण करे; केमके, एवुं न जणाय के, कोइने कांई जावजो! कोइने हुं जावजो? तथा जे क्षेत्रे जे ते काले खजावेज नक्त पान संपजे ठे त्यां प्रथम मात्रकनेविपे गृहण करवुं, पठी शोधन करीने नक्त पान इतर ठामनेविपे प्रक्षेपन करवुं. तथा छलेज घृतादि दान गृहण सहसात्कारे जा जे तो तेमां जीजे इत्यादि मात्रकनुं प्रयोजन जाणवुं. ॥ ५१७ ॥ ५१८ ॥

हवे बीछुं मात्रकनुं प्रमाण कहेठे:- मूल:- सूवोदणस्त जरियं, डुगाउ अक्षा ए मागउ साह; जुजई एगछाणे, एयं करमत्तग पमाणं. ॥ ५१९ ॥ अर्थ:- सूपो दन एटले नरम दाल चोखा सहित जरेलुं जे एक स्थान एटले नाजनरूप वे गा वथी आवीने साधु खाए, ते किंचित्मात्र बीछुं प्रमाण जाणवुं. मूल नगरथी उपनगर गोकुलादिकनेविपे वे गाउनेविपे रहेजो ठतां त्यांथी निष्का मांगी लावीने वसतिनेविपे मात्रकमां सर्व नाखी ते समये थएला श्रमथी एक स्थाने स्थित थाय. अने ते सूपोदन खाय, ते जेटलुं साधु खाई शके तेटलुं, ते पात्रमां माय.

તેથી અધિક અથવા ન્યૂન કોઈ થાય નહી. ત્યારે તે પ્રમાણ જાણવું એ તાત્પર્ય ॥૫૧૪॥
 હવે ચોલપટ્ટનું પ્રમાણ કહે છે:- મૂલ - હુણ્ણો ચવગુણો વા, હઠો ચોલ
 ચવલપટ્ટોઈ, યેરે જુવાણણછા, સણ્ણે યુલ્લમિય વિનાસા. ॥ ૫૧૦ ॥ અર્થ - વિ
 ગુણ અથવા ચતુર્ગુણ કહ્યો ઠતાં જેમ ચાર હાથ ચતુરસ્ર પ્રમાણ થાય તેમ ચાન
 શબ્દે પુરુષનું ચિન્હ, તેનું પટ શબ્દે વસ્ત્ર તેને ચોલપટ્ટ કહેવો એ વિગુણ અને ચતુ
 ર્ગુણનું પ્રમાણ કેવી રીતે છે તે કહે છે - ક્રમેકરી સ્થવિર એટલે છઠ્ઠ અને બીજો
 તરુણનેવિપે સામર્થ્યના પ્રયોજનને અર્થ જાણવું તેમાં સ્થવિરને બે હાથનો ચોન
 પટ જાણવો કેમકે, તેની ઇંદિયને પ્રવલ સામર્થ્યનો અજાવ છે, માટે અત્થ પ્રાવ
 રણથી પણ નિર્વાહ થાય છે, અને તરુણને ઇંદિયના પ્રવલપણા માટે ચાર હાથનો
 ચોલપટ્ટ કરવો, એ જાવ તે વળી શ્વેદન એટલે જીણો અને સ્થૂલ એટલે જાઠો
 હોયો જોયે એ બે નેદર્માંથી સ્થવિરે વારિક કરવો, કેમકે, ઇંદિયના સ્પર્શથી ચો
 લપટ્ટના વપઘાતનો અજાવ છે માટે અને તરુણને માટે સ્થૂલ કર્તવ્ય છે. કેમકે,
 એની ઇંદિયથી વપઘાત થાય તે માટે ॥ ૫૧૦ ॥

હવે પૂર્વે અનુદિષ્ટ ઉપકરણ પ્રસ્તાવાદિનેવિપે પરિગૃહિક ઉપધિરૂપ સસ્તારક
 ઉત્તર પટ રચાય છે તેનું માન કહે છે - મૂલ - સચારુત્તરપટ્ટો, અઢાઢાકા યથા
 યયા હઠા, દોણ્ણપિય વિઠારો, હઠો ચચરગુણો ચેવ ॥ ૫૧૧ ॥ અર્થ - સસ્ટા
 રક તથા ઉત્તરપટ્ટ એ બન્ને પ્રત્યેક અઢી હાથના આયત કે ૦ લાંબા જોયે અને એક
 હાથને ચાર આંગલા પહોળાઈવાલા જોયે એનું પ્રયોજન - સસ્તારકેકરી પ્રાણી
 તથા શરીરે જે રજરેણુ લાગે તેની રક્ષા થાય છે; માટે તેનો અજાવ હોય તો છઠ્ઠ નૂ
 મિવિપે શયન કયા ઠતાં પણ સાધુ પૃથ્વીઆદિ પ્રાણીઢનો ઉપમર્દન કરનારો થાય
 અને શરીરની કપર રેણુ લાગે, તથા ઉત્તરપટ્ટ પણ દ્વાંમિક પટપદાદિ સરક્ષણ
 થી એટલે ઢાવના કરેલા સચારામાંની ધ્રમરિઓનો ઘાત ન થવા માટે સસ્તારકની
 કપર પચરાય છે એમ ન કરતાં ક્વલમય સસ્તારક કહ્યાથી શરીરના સર્વર્થને
 જીધે છુ પ્રમુગ્ય જીગેની વિરાધના થાય ॥ ૫૧૧ ॥

હવે સૂત્રકાર, કેટલાક ઉપકરણોના પ્રયોજન પ્રતિપાદન કરતાં પ્રથમ રત્નો
 હરણનું પ્રયોજન કહે છે - મૂલ - આપાણે નિસ્કેવે, ણ નિસીયણ તુયટ્ટ સકા
 એ, પુર્વિ પમક્કણછા, લિંગઠ ચેવ રપહરણ ॥ ૫૧૨ ॥ અર્થ - આદાને એટલે ગૃહ્ય
 કરતી વસ્ત્રો, નિષ્કેવે એટલે ત્યાગ કરવાના સમયે, સ્થાને એટલે ક્રન્ધા રહેતાં, નિ
 વીઢને એટલે વેશતાં, કઠતાં, શયન કરતાં સકોચને એટલે આંગને સકેલતાં, વપ

જઠ્ઠણથી આંગનો પ્રસાર પણ જાણવો. એટલી ક્રિયા કરતાં સંપાતિમાદિ સુંઘા
જીવની રક્ષા કરવાને અર્થે પૂર્વે જૈમ્યાદિનું પ્રમાર્જન કરવા સારુ રજોહરણ રાખવું
એવું તીર્થકરે કયન કરેજું છે. પૂર્વે પ્રમાર્જન કરેલા પાત્રાદિકનેવિષે આઘાતન ક
શાથી અવશ્ય મશક કુંપાદિકનો ઉપયાત થાય. તેને જો રજોહરણે કરી પ્રમા
ર્જન કહ્યું હોય તો તેઓની રક્ષા કરી એમ થાયને. તથા અર્દ્ધદીક્ષાનો લિંગ એટ
લે એ પ્રથમ ચિન્દ્ર છે તે જણાવવાને અર્થે રજોહરણ રાખવું. ॥ ૫૨૭ ॥

હવે મુલવસ્ત્રિકાનું પ્રયોજન કહેઁ:- મૂલ:- સંપાદન ગ્યરેણુ, પરમરૂણ ઠાવ
યંતિ મુદ્ધ પોતિ; નાસં મુદ્ધં ચ વંધડ, તીર્થ સહિં પમજ્ઞંતો. ॥ ૫૨૮ ॥ અર્થ:- સં
પાતિમ જીવો મદ્ધિકા માંસ તથા મશકાદિ તેઓના રક્ષણને અર્થે જાપણ કરતાં
મુલની કપર મુલવસ્ત્રિકા દેવાય છે. તથા રજ એટલે સચિત્ત ઇષ્ટવીકાય તેના પ્ર
માર્જનને અર્થે, તથા રેણુ પ્રમાર્જનને અર્થે મુલપોતિકા તીર્થકરાદિકોએ પ્રતિપાદન ક
રેલી છે. તથા વસતિઉપાશ્રયને પ્રમાર્જતાંઠતાં સાધુ નાસિકા તથા મુલ વાંધે છે એટલે
આઘાતન કરેઁ, તેણે કરીને મુલાદિકનેવિષે રેણુ પ્રવેશ કરે નહીં, તેમવાંધવી. ૫૨૮

હવે પાત્ર ગૃહણનું પ્રયોજન કહેઁ:- મૂલ:- ઠકાય રક્ષણઘ્તા; પાયગ્ગહણં જિ
પેહિ પત્રનં, જૈય ગુણ સંજોએ, હવતિ તે પાયગ્ગહણેવિ. ॥ ૫૨૯ ॥ અર્થ:- ઠકા
યની રક્ષણને અર્થે જિનેશ્વરે પાત્ર ગૃહણ કરવાનું કહ્યું છે. પાત્રક વિના સાધુ
જોજનાર્થી ઠ કાયના જીવોને પરિશતનાદિ દોષે કરી વિણાસે છે. અને જે ગુણી
ગુરુ, ગ્લાન, વૃદ્ધ, વાલ તે જિક્ષા ત્રમણ કરવાને અસમર્થ રાજપુત્રાદિ અને પ્રાદુણ
તથા અલધિમાન સાધ્વાદિકને અર્થે જિક્ષા ગ્રહણાદિક સંજોગે કે ૦ સાંજોગિક
એટલે એક મંમલી રૂપનેવિષે જે ગુણ સિદ્ધાંતમાં વર્ણન કરેલા છે, તે ગુણો પાત્ર
ગૃહણ કહ્યાથી થાયઁ. પાત્ર ગૃહણવિના પૂર્વે કહેલા જે ગુરુપ્રમુલ સાંજોગિકા
દિક તેને નિમિત્તે જિક્ષા શાથી જાણી શકાય? ઇતિ જાવ: ॥ ૫૨૯ ॥

હવે વસ્ત્ર ગ્રહણના ગુણ કહે છે:- મૂલ:- તણગહણા નલસેવા, નિવારણં
ધમ્મ સુક્કજાણઘ્તા; દિઠં કપ્પગ્ગહણં, ગિલાણ મરણઘ્તાચેવ. ॥ ૫૩૦ ॥ અર્થ:-
વસ્ત્રવિના તૃણ વ્રીહિ પલાલદર્જાદિનું ગૃહણ કરે; ટાઢેપીડ્યો થકો અનલ એટલે
અગ્નિની સેવા કરે તેમ કરતા જીવોનો વધ થાય તેના નિવારણને અર્થે કલ્પનું
ગૃહણ થાય છે. એનો જાવ જેની પાડો કપડું ન હોય અને ગાઢ શીતપદ્ધતું હોય, તેને
પલાલ તથા અગ્નિનું સેવન અવશ્ય કરવું પડે છે, તેમ કહ્યાથી જીવોનો વધ થા
ય છે. તથા ધર્મે શુદ્ધધ્યાન નિમિત્તે શીતાદિકના વપડવનેવિષે કપડાથી આઘાતિત

પણ લા મુલેકેરી ધર્મધ્યાનને શુંકેધ્યાન કરી શકે છે અન્યથી શીતાદિ કેપમાને કાપ
પયાથી તે ધ્યાન કેમ થઈ શકે ? તથા ગ્લાનિ સંરક્ષણાર્થે કપડું ગૂંદણ ચાપડે; અથ
વા શીત વાતાદિક કરી તે માઢતર ગ્લાનિ થઈ જાય, તથા મૃતકની ઉપર આઘાદનને
અર્થે કપડુંલેવું અન્યથા આઘાદન ન કરવાથી લોક બ્યવહારાદિવિરોધ થાય. ૫૨૫

હવે ચોલપટ્ટનું પ્રયોજન કહે છે - મૂલ - વેઠઘ વાઝને વા, ફાંચહી લક્ષ
જણણો ચેવ, તેસિ અણુગારછા, લિગુહ્યા ય પટ્ટોડ ॥ ૫૨૬ ॥ અર્થ - જે સાધુ
ને પ્રજનન સાધન જે ફિય તે વૈક્રિય ઇટલે વિકારવાન થાય, જેમકે, દાક્ષિણાત્ય
પુરુષોને અથ નાગનેવિપે પુરુષાકાર લીંગમાં આવે, તેવી રીતે વિકૃત થાય ત્યારે
તેને પ્રજાદનને અર્થે ચોલપટ્ટ ધારણ કરવો અવાઝન પદનો સર્વત્ર સંબધ છે તે
જો ચોલપટ્ટેકરી અપ્રાવૃત્ત હોય તો આટલા દોષો પ્રાપ્ત થાય થયા - કોઈ સાધુ
આઘાદન વિનાના સાધનવાળો થાય છે; ઇટલે આગલના નાગનેવિપે ચર્મ કરી
અનાઘાદિત લિંગ હોય તે હુધર્મ કહેવાય તેના અનુગૃહને અર્થે ચોલપટ્ટ જાણવું
તથા કોઈ સાધુનો લિંગ વાધુયે કરી ઉપહ્યો હોય, તેને કરી સ્વદ કે ૦ મહાંગે
પજણો કે ૦ પ્રજનન તે લિંગ થાય તેના અનુગૃહને અર્થે ચોલપટ્ટ અનુમત છે, ત
થા કોઈ પ્રકૃતિએકરીજ લક્ષ્યાવાન હોય છે તેને ઢાકવાને માટે ચોલપટ્ટ જાણવો
તથા સ્વનાયે કરીનેજ કોઈનો વૃદ્ધત્ સાધન ઇટલે વિકારવાન ફિય થાય, તેને
લોક જોઈને હાંસી કરે, ત્યારે તથાવિધ અનુગૃહને અર્થે ચોલપટ્ટ છે. તથા નિં
વપણા કે ૦ લિંગોદયને અર્થે જેમ કે, કદાચિત્ મનોહર રૂપવાલી અનુપમેષ થી
યન પુત્ર ચનિતાને જોઈને લિંગનો ઉદય થાય છે, અથવા જે લિંગ મનોરમ હોય
તેની ઉપર ચોલપટ્ટ ઢાંચુ ન હોય તેને જોઈને સ્ત્રીઆને સ્ત્રીવેદ ઉદય થાય માટે
તેના આઘાદનને અર્થે ચોલ પટ્ટની અનુજ્ઞા તીર્થકરે લીધી છે ॥ ૫૨૬ ॥

હવે એજ દારનેવિપે ઉપકરણાદિની વ્યવસ્થાને અર્થે સાધુના એક કહે છે -
મૂજ - અવરેવિ સપં બુદ્ધા, હવતિ પત્તેય બુદ્ધ મુણિણોવિ, પઢમા હવિહા ણો, તિ
ઉપરા તદિપરા અવરે ॥ ૫૨૭ ॥ અર્થ - અવરેવિ કે ૦ વીજા જિનકક્ષી તથા
સ્પવિર કક્ષી જે કહી થાવ્યા તેઓથી જુદા પણ મુનિઓ થાય છે તે સર્પબુદ્ધ
તથા પ્રત્યેક બુદ્ધ જાણવા તેમાં પઢમા કે ૦ પહેલા સર્પબુદ્ધ તે છે પ્રકારના છે -
એક તીર્થકર સર્પબુદ્ધ અને અવરે કે ૦ વીજા તદિતર તે અતીર્થકર સર્પબુદ્ધ તે
સામાન્ય સાધુ તેના તીર્થસ્થળથી જુદો અધિકાર જાણવો તત્ર સર્પબુદ્ધ પ્રત્યેક
બુદ્ધને વાપિ, ઉપધિ, મૃત તથા લિંગરૂત વિશેષ માટે સર્પબુદ્ધને વોધિ પ્રમુલ કહે

॥५१७॥ मूलः—तिष्ठय वज्रियाणं, बोही उवही सुयं च लिंगं च; तेयाऽ तेसि वो
ही, जाइस्त रणाइणा होइ. ॥ ५१७ ॥ अर्थः— तीर्थंकर वर्जित एटले जुदा जे
वर्षबुद्ध तेथोने जिन धर्मनी प्राप्ति ते बोधि, उपधि एटले उपकरणो, श्रुत एटले ज्ञान
प्रने लिंग, ए चार वस्तु प्रत्येकबुद्ध थकी जेद देखामनारी ठे. तेज क्रमेकरीने कहेठेः—
तेथोमां बोधि ते बाह्य प्रत्ययांतरे करीने जातिस्मरणादिथी बोध थाय ठे. ॥५१७
हवे उपधिनो जेद कहेठेः—मूलः— मुहपत्ती रयहरणं, कप्पतिगं सत्तपायनिज्झो
तो ॥ इह वारसहा नवही. होइ सयंबुद्ध साहूणं ॥५१८॥ अर्थः—मुखपोत्तिक रजोहर
ण, कप्पत्रिक, सप्तविध पात्राद्यो, ए स्वयंबुद्धने वार प्रकारनो उपधि जाणवो. ॥५१८
हवे श्रुतनो जेद कहेठेः—मूलः— हवइ इमेसि मुणीणं, पुवाहीयं सुयं अहवने
थं ॥ जइ होइ देवयासे, लिंगं अप्पइ अहव गुरुणो ॥ ५१९ ॥ अर्थः— ए स्वयंबु
द्ध साधुने पूर्व जन्मनेविपे अधीत एटले पठन करेलुं श्रुत थाय ठे; अथवा नथी
पण थतुं. किंतु नवतर पवित थाय ठे. तेमां ज्यारे पूर्वाधीत श्रुत तेने प्राप्त थाय
त्यारे ते स्वयंबुद्धने देवताद्यो रजोहरणादि लिंग अर्पण करेठे. अने जो पूर्वाधीत
श्रुत उद्धूत न थयो ने नवो श्रुत जण्यो होय तो तेने गुरु लिंग आपे ठे. ॥५१९॥
वली एनोज विज्ञेय कहेठेः— मूलः— जइ एगागी विहुविह, रणत्तमो तारिस्ती
वसेइहा, तो कुणई तमनह गच्च वासुमुणु सरइ निअमणुवा ॥ ५२१ ॥ अर्थः—
ए जो एकाकी विहार करवाने समर्थ होय, अने तेवीज इहा एटले एकाकी विहा
र करवानी अजिलापा थाय तो ते एकलो विहार करे; अन्यथा एकाकी विहार
करवाने समर्थ ठतां जो इहानो अजाव होय तो ते गच्छना वासने अनुसरे ते
गच्छनेविपे नियमे निश्चयेकरीने रहे. ए पूर्वाधीत श्रुतनो सत्ताव जाणवो. अने पू
र्वाधीत श्रुतना अजावे नवा श्रुतना जणनारने तो गच्च वासज अथवश्य कर्त्तव्यठे
तथाधीतः— पुवाहीयं तु सुयं सेह चइ वानवा जइ तेनठितो लिंगं नियमा गुरु
सन्निहे पन्निवहइ गच्छेय विहरइति अहवा पुवाहीय सुय संजवो अठितोसे लिंगं
देवयाद्यो पयठइ गुरु सन्निहे वा पडिवहइ जइ य एक विहार विहरणे सम्मठो
इहा वसेतो एकोवेव विहरइ अन्नहा गच्छे विहरइति ॥ ५२१ ॥
हवे प्रत्येकबुद्धना बोध्यादि चार स्थान कहेठेः— मूलः— पनेय बुद्ध साहूण हो
इ वसहाइ दंसणे बोही; पोजिय रय हरणेहिं, तेतिं जहसो इहा उवही. ॥५२१॥
मुहवत्ती उयहरणं, तह सत्तय पत्तयाइ निज्झोमां; उक्कोत्तावि नवविहो, सुयं पु
णो पुवजवपट्ठियं ॥ ५२३ ॥ लिंगं तु देवया वे, इ होइ कइयावि लिंगं रद्धिउवि;

એનાગિહિય વિહરડ, ના ગઘે ગઘ વાસેસો ॥ ૫૩૪ ॥ એકારસ અગાડ, જહનવ
 હોડ તં ન વકોસ, વેસેણ અસંપુન્ના, ડ હુંતિ પુણાડ દસવતસ્ત ॥ ૫૩૫ ॥ અર્થ -
 પ્રત્યેકબુદ્ધ સાધુને બાહ્ય વૃષ્ણાદિ કારણના દર્શનથી નિયમથી બોધ થાય છે ત
 થા તેને ઉપધિ વે પ્રકારનો હોય છે - જઘન્ય તથા વલ્લુષ્ઠી તેમાં જઘન્યથી મુ
 ર્ણ પોત્તિકા તથા રજોહરણ એ વે પ્રકારે તથા વલ્લુષ્ઠી મુરુવપોત્તિકા, રજોહરણ
 તથા સપ્તવિધ પાત્ર નિર્યોગરૂપ મલીનવધિ જાણવો એને પૂર્વપતિત શ્રુત નિયમથી
 વલ્લવ થાય છે તે જઘન્યથી એકાદશ અંગ આચારાંગાદિક તથા વલ્લુષ્ઠી એક
 વેગેકરી ન્યૂન દશપૂર્વસુધી થાય અને પ્રત્યેક બુદ્ધના લિંગ રજોહરણાદિક વેવતા
 ંજ તેને આપે છે, કદાહિત્ લિંગરચિત્ત પણ હોય છે તથા વસુંધરાનેવિપે એકાકી
 જ વિહારકરે પણ તે ગઘ વાસમા આવે નહી ॥ ૫૩૫ ॥ એ એકસત્તમો દારપૂરો થયો
 । અવતરણ - હવે 'સાદ્ગુણીણોવગરણા ઇતિ' એટલે સાધ્વીઓનાં ઉપકરણો
 વાસત્તમો દાર કહે છે - મૂલ - વગરણાડ ચતુદસ, અચોલપટ્ટાડ કમર ય છુપાડ,
 અક્ષાણવિ નણિયાડ, અહિયાણિય હુંતિ તાણવર ॥ ૫૩૬ ॥ અર્થ - પૂર્વોક્ત પત્ર
 પત્તાવધ ઇત્યાદિ ઉપકરણાદિ ચતુર્દશ તે ચોલપટ્ટ રહિત અને કમરગ યુક્ત આર્થિ
 કાને પણ કહ્યા છે પાત્રાદિનું પ્રમાણ ગણના સ્વરૂપે સ્થવિરોની પટે જાણવું કમ
 રક તે લેપિત તુલક નાજનરૂપ કાંસાની મોટી કટોરીને આકારે એકેક સંપત્તિને
 નિજ વદર પ્રમાણ જાણવું સપત્તિને પણ મમ્મતિ મધ્યે પત્રજૂહ ન થાય કેમકે,
 તુલ્ય સ્વાત્ત વે માટે કિંતુ આર્થા કમતુકેજ આર્થિકા નોજનક્રિયા કરે છે માટે
 કમરનુ ગ્રહણ છે ॥ ૫૩૬ ॥ પૂર્વોક્ત ચતુર્દશ ઉપકરણોથી વ્યતિરિક્ત અધિક વ
 પકરણો પણ આર્થિકાને થાય છે તેજ કહે છે મૂલ - ઓગદળ તગપટ્ટો, અધોરૂપ
 ચત્રણિયા ય વોધવા, અન્યંતર વાહિ નિયં, સિણી ય તદ્ કચુએ ચેવ ॥ ૫૩૭ ॥
 અર્થ - અવગ્રહાનતક પટ્ટક એટલે યોનિને ઢાકવાનુ વસ્ત્ર, અધોરૂપ ને ચલનનિકા
 જાણવી અન્યંતર નિવસની તથા વાહ્ય નિવસની, તથા કચુક, ॥ ૫૩૭ ॥ મૂલ -
 વલ્લુષ્ઠિય વેલ્લુષ્ઠિય, સપાટી ચેવ સંધકરણી ય, આહો વિહમ્મિ એ, અક્ષાણ પણ વી
 સતુ ॥ ૫૩૮ ॥ અર્થ ઉપકરણ, વિકરણ, સપાટી તથા સ્કથ કરણી એ આ
 ધિકા સપ્તધિ નિયોગ ઉપધિના પચીસ ચેવ છે ॥ ૫૩૮ ॥

હવે અવગ્રહાનતકાદિક ચોલ સવિસ્તરપણે વચાણે છે - મૂલ - અહ વગદ
 પાત્ર નાવસત્રિય યુગ વેસ રરુદ્ધ, તંતુ પમાણે પોક, ઘણમસિણ વેહ માત
 રુ ॥ ૫૩૯ ॥ અર્થ - વગદ એટલે યોનિદાર તે સિદ્ધાંતોની સજ્ઞાનો શબ્દ છે

नेत्रे प्रयत्नं न कृत्वा एतत्तु वक्ष्यते तेनैव प्रयत्नान्नमश्चिद्विद्यं. ते नास्मिन्मानी नमस्यान जेवुं
करवुं. एतत्तु जेम वंशी मय्यनामे विज्ञातु एते वंशाना जागे मृज्ज दोय ते तेम
नामवु ते मृज्ज प्रतेज गृहणार्थ एतत्तु वंशचयं गृहणार्थ गृहण कराय ते. ते ग
णना प्रमाणे एकज दोय ते ते वंश अनुवीजयान संग्रहणार्थ प्रन एतत्तु घाटुं
करवुं जोरिये मय्यना ते पुन्य समान कर्मज मय्यनामे पन्दित्रवाने अर्थे ते वंश सुतो
मन कराय ते. कागण के. जेरी स्त्रीनी योनी मुकुमाज दोय ते तेया मुकुमाज
गम्बनी गम्ब अवाथी गजानीयने गजानीयथी नम्यातन पगनय न यवा सारु
कोमज वंश करवुं. तथा देवता प्रमाणनी वगवरा ते वंशनुं मान रुग्घि. केमके, को
रनी देव वासीक दोय ते कोरनी देव मय्यना दोय ते प्रमाणे वंश पण करवुं. ॥५३॥

एते एतत्तु वंशाने ते— मूलः— पटोवि दोय एतो. देवप्रमाणेण सोव नऽ
ययो; हायतो गद्वणनं. रुग्घि वंश मय्यकाजो ग. ॥ ५३० ॥ अर्थः— पटो पण ग
णना प्रमाणे एक थाय ते. ते गेला जागे बीटारने वंश दोयो जोडये. पांदाजोड
याग आंगनानो जोडये. अथवा तंथी कोई अधिक न्यून पांजो दोय तो चिता नही.
एते लावार्स्त्रीनी कटी प्रमाणे करवो. जेम के, कोरनी न्दानी कटी दोय तेने
पटो पण न्दानी जोडये ते कोरनी मोटी कटी दोय तेने पटो पण मोटी जोडये
ते ते अयग्रहानंतकनी आगजथी तथा पाठजथी नेमानो जाग डांकतो यको वांध्या
मां थाये ते. ते वंशे गेडा वांध्याथी मलना काठनी पठ दीगमा थावे ते. ॥ ५४० ॥

द्वे अष्टोरुक् कहे ते मूलः— अष्टोरुथो वि तेदो, वि गिणिह्वं नायए कनी
नागं, जाणुपमाणा चजणी, अग्नि विपालंघिया एव. ॥ ५४१ ॥ अर्थ— अर्धो
रुक् एतत्तु साथजने जे नजं ते अष्टोरुक् जाणवुं. ते दोविके० पूर्वं कल्यां जे
अवग्रहानंतक अने पटो ते वंशे गिणिह्वं के० गृहण करीने सर्व कटी जागने वा
या के० आगदन के द्राकी मूकं ते मल चलनाकति प्रमाणे जाणवुं. तथा जा
णुपमाणा के० गृहणने प्रमाणे होयतं चलणी के० चलनीका जाणवी ते सीवे
ली न दोय पण तेथी कजोये करी केवल अवांतरे वे जवाज वंधाय वे, जेम वलनि
पीट एतत्तु चनी पहेरीने नर्तकी चान्तनी ऊपर चडी जाय ते ते त्यां नृत्य करे वे
तेनां जानु कथादां रहे वे ते प्रमाणे जाणवी. ॥ ५४१ ॥

द्वे अच्यंतरनी असणी तथा वाह्यासणी एतत्तु साडी कहे ते—मूलः— अंतो
नियमिणी पुण, लीण तरी जाव अक्षजवाथो, वाहिरगा पुण जा खलु, कनी य
दोरण पडिबडा. ॥ ५४२ ॥ अर्थः— अंतर्निवसनी ते वली लीनतर आश्रीत

થાય કઠીના કપરલા નાગથી માંમીને થઈ જંબા સુધી થાય છે તે પરિધાન કાને ઢીંઝી પહેરવી, આકુલપણે જનમાં હાંસી ન થાય માટે અને વદ્ધિર્નિવસની કઠીના ઉપરલા નાગથી લઈને જાણલુગા કે યાવત્ નીચે પગના ગિરિયા ઢકાય તેટલી લાંબી કરવી એ પ્રમાણે સાધવીના શરીરના નીચલા નાગના ઠગિધિએ ઉપકરણક્રમાં

હવે કર્ધ્વ કાયના ઉપકરણ કહે છે - મૂલ - ઠાઈ અણુ કુડા, ઠરોરુહા ક ચુઓ અસિધિયઓ, એમેવય ઠકઠિય, સાનવરં વાહિણે પાસે ॥ ૫૪૩ ॥ અર્થ - વીર્યતા આશ્રિત એટલે લવાઈ પોતાના હાથ પ્રમાણે થઈ હાથની જાણવી, પો હોજાઈ એક હાથની, અથવા પોત પોતાના શરીરના પ્રમાણે અણસીયું કરવું, તેની કસો વસ્ત્રે પાસે બાંધવી, એવું કાપાઝિકના કચુકની પટે કચુક કરવું, તથા ઠર અને સ્તનોનું આઘાદન થાય છે તે આ પ્રમાણે - જે આંગમાં સહેજાઈથી ધાની શકાય, જગાર પણ આગ સકુચિત થાય નહીં એવી ઢીંઝી કચુકી ન હોવાથી અતિ વિચિત્ર વિનાગથી નયન તથા મનને અતિ અનિલાગિણીય વેચાય, માટે ક ચુકનું પરિધાન શિથિલજ કહ્યું છે અને એમેવય કે એનીપરેજ ઠકઠી અને કાલની સમીપે હોય તેને ઉપકઠ્ઠિકા કહે છે એટલે જે કુદીનું આઘાદન કરે તે કચુકની પટે ન સીવેલી થાય છે તે ચતુરસ્ર એટલે સમચોરસ પોતા પોતાના હાથ પ્રમાણે ઢોડ હાથની હોવી જાયે તેથી વદ્ધિણ એટલે જમણ પાશુ અને પૂવ ઢકાય છે, અને વામ પાશુ તથા વામ સ્કધને વિષે વીટક વ મેવાંધી થકી પહેરાય છે ॥ ૫૪૩ ॥

હવે વિકઠ્ઠિકા કહે છે - મૂલ - વેગઠ્ઠિઆઠ પટ્ટો, કચુક મુક્કઠિય વ ઠાપંતો, સધામીઓ ચઠરો, તથા હુહુક ઠવ સર્પમિ ॥ ૫૪૪ ॥ અર્થ - ઉપકઠ્ઠિકાથી વિ પરીત લક્ષણવાળો પટ્ટો તે વિકઠ્ઠિક થાય છે તુ શબ્દ ઉપકઠ્ઠિકાના સાદૃશ્યપણના અવધારણને માટે છે, અથવા માવાપાસે પહેરવાનો વિશેષ કાંચુઓ જાણવો અને વેગ ઉપકઠ્ઠિકની કપર વામ પાશોથી પહેરાય છે અને સઘાટકને વિષે ઉપરલા વસ્ત્રો ચાર હોય છે તેમાં એક વે હાથવાળું ઉપાશ્રયને વિષે કામ આવે ॥ ૫૪૪ ॥

મૂલ - વોન્નિ તિ હઠ્ઠા યામા, નિસ્કલ એ એ મુચ્ચારે, ઠસરણે ચઠ હઠ્ઠા, નિસલ પઠાયણામસિણા ॥ ૫૪૫ ॥ અર્થ - એક વે હાથનું પહોળું વે ત્રણ ત્રણ હાથ પોહોલા, એક ચાર હાથ પોહોળું અને એ ચારે સાઢા ત્રણ ત્રણ હાથ લાંબાં હોવા જોઈએ, અથવા ચાર ચાર હાથ લાંબા વીઠામા આવે છે તેમાંનો વે હાથના વિસ્તારવાળો ઉપાશ્રય ને વિષે ઉપયોગમાં આવે છે, એટલે તેને મૂકી પ્રગટ વેહ કરી કદાચિત્ સાધવી હોય નહીં અને વે જે ત્રણ ત્રણ હાથના વિસ્તારવાળા હોય છે તેમાંનું એક નિહાને અર્થે

એટલે વોરવા જતાં ઓદાય છે. અને બીજું પઠી સરિત્તો વેપ ટાલવા સારુ ઝઘારાનું
 એટલે સ્થંભિલેજતાં ઓદાય છે. એ ત્રણ થયા તથા અવસરણે એટલે સમયસરણે વિપે
 વ્યાખ્યાન શાંતિવા જાય છે ત્યારે ચોથું ચાર હાથ વિસ્તારવાનું ઓદાય છે. તે કન્ટી
 ઠતાં ઢાંકવાને અર્થે જાણવું. કેમકે, સાધ્વીને ત્યાં વેગવાનો અધિકાર નથી; કિંતુ
 કન્ટીજ રહેવી જોયે છે. તે કારણ માટે સ્નાયી લઈને પગસુધી શરીરને આઘાત
 ન કરાય છે; અને પૂર્વે પેરેલો વેપ પણ ઢંકાય છે. એ વસ્ત્ર શ્લાઘાદીસિને અર્થે મ
 સૂણ એટલે કોમલ કરાય છે એ ચારે વસ્ત્રોનો જોપણ જેલો પરિજોગ થતો નથી તો
 પણ એટલે ગણના પ્રકારે કરી એકજ રૂપે જાણવું. ॥ ૫૪૫ ॥ હવે સ્કંધ કરણી ક
 હે છે:— મૂલ:— સ્વંધગરણીય ચઢ હઠ વિઠડા વાય વિઠુય રક્ષણ; સુઠ્ઠા કર
 પિથો કીરડ, રૂઠવર્ણ કુઠહ દેઝ. ॥ ૫૪૬ ॥ અર્થ:— સ્કંધકરણી ચાર દાઢ
 પહોળી અને ચાર હાથ લાંબી હોય છે. એટલે સમચોરસ સરસી જાણવી તે ઝ
 રણને વાત વિધુતથી રક્ષણને અર્થે ચતુ:પુટી એટલે ચોવની કરીને સ્કંધ
 ટલે સ્નાયકપર રાખ્યામાં આવે છે. તે સ્કંધ કરણી સંયતિ રૂપવાન હોય તેને કુ
 એટલે કુરૂપ (કુચ) કરવાને પણ કહ્યામાં આવે છે. પાઠલાં જાગને વિપે સ્કંધ
 નીચે સંવર્તિત પણે કોમલ વસ્ત્ર પટકેકરી ઉપકક્ષિક ને વંકક્ષિક જે સ્કંધ
 યથે તેડને વિરૂપતા કરવાને માટે રાખાય છે ॥ ૫૪૬ ॥ એ વાસવમો

અવતરણ:— હવે 'જિણકપિયાણં સંઘા ડક્ષિણ એગવન્દી'—
 જિનકલ્પીડની સંઘા ડક્ષિણે એક વસ્ત્રમાં કેટલી હોય તેનો
 છે:— મૂલ:— જિણકપિયાય સાહુ, ડક્ષોસેણં તુ એગ વસદી.
 મવિ, અહિયા કડ્યાવિ નો હંતિ. ॥ ૫૪૭ ॥ અર્થ:— અટ્ટી
 નુગ્રહને અર્થે અને કિંચિત્ અપ્રસિદ્ધ પણો હોવાને લીધે
 આલંબને કલ્પે એનો પ્રયોજન થાસે તે માટે પ્રથમ જિન
 કરે છે તત્ર જિનકલ્પની ડહા કરનારા એ પાઠલીરાત્રે
 ચારિત્રના અનુષ્ઠાને કરીને મેં આત્માનું હિત કીધું; તે
 હિત પણ કહ્યો તે શિષ્યો મારા ગઘનું પાલન
 આત્મહિતને અર્થે કાંઈ અનુષ્ઠાન કરવું ડચિત્
 એ હોય તો વાકીનું રહેલું આયુ પોતેજ
 એ હોય તો વીજા અતિશયવાન આચાર્ય
 જનકપરિજ્ઞાદિકમાનું કોઈપણ મરણ

जंघाबल क्लीण होय तो वृक्षावास पडिवजी रहे अने जो पुष्ट शक्ति ठतां जिनक प
 ने आदरे तो तेनी प्रतिपत्ति थगाने अर्थ प्रथम पांच तुलनाए करीने आत्माने तान
 बु तद्यथा - तवेण सत्तेण सुत्तेण, एगत्तेण वल्लेणय, तुज्जणा पंचहा बुता, निणकर्ण
 पडिवक्कथो ॥ तुलना जावना परिकर्म ए सर्वे एका अर्थिक ठे एना पडिवनण
 हार आचार्य, उपाध्याय, प्रवर्तक, स्थगिर तथा गणावघेदक स्वरूप प्रापेकरी ए
 पांचज थाय ठे एथो पांच जावना ए करी जिन कटपनी इद्यागाला ठतां प्रथम
 आत्मानो जावना करे अने अग्रशस्त कदर्प देव कित्विय अजियोगिक असुर समाह
 स्वरूप अग्रशस्त पांच जावनाने सर्वथा परिहरतो, तत्र प्रथम तपेकरी आत्माने जावबु
 तेमा कृत्यानो पराजय एवी रीते करवो के, जो देवादिके करेजा उपसर्गादिके सहन
 करता ठ मास सुखी आहार मले नही तो पण कोई बाधाने पामबु नही बीजी सतना
 वनाएकरी जय निझानो पराजय करवो ते पांच जेदेठे जय निझाना जयने थय
 रात्रिए सुतेजा सर्व साधुओने विपे उपाश्रयमांज कायोत्सर्ग कखाथी प्रथम तव
 जावना थाय ठे अने द्वितीयादिक तो उपाश्रयथी बाह्यादि स्थानकाने विपे जा
 एवी आह्व - " पढमा उवस्सवम्मी, बीया वाहीं तईय चउकम्मी, सुन्न थ
 म्मि चउठी, अह पचमिया मसाणम्मी " त्रीजी सूत्र जावनाए करी सूत्राना
 एवो तो दृढ परिचय करवो के, जेम पोतानु नाम कोई समये पण नूलाय नही
 तेम कोइकाले पण सूत्र विस्मरण थाय नही जेम के, दिवस अथवा रात्रे जे
 समये शरीरनी ठायानो अजाव होय ते बखते पण सूत्रादिकना परावर्त्तनना अनुसारो
 स्तोक लव तथा मुहूर्त्तादिक प्रमाण सर्व सम्यक् प्रकारे जाणी शके चोथी एकल
 जावनाए करी आत्माने जावता ठतां सघाटक साधु प्रमुखनी साथे पूर्व प्रवृत्त
 आजाप सुख ड ख परस्पर पूवबु तेनु अथवा कथानो व्यतिकर करबु इत्यादिक
 बाह्य ममत्वनो निराकरण ते मूल व्यवघेद करवो पठी देह तथा उपधि आदिक
 थो आत्माने निन्न जाणीने सर्वथा तेथी पण रहित थाय ठे ते अतर ममत्वना
 निराकरण जाणवो पाचमी बल जावना वे प्रकारनी ठे - एक शरीर वजने बीज
 मनोभूतिबल तेमा शरीर बल जिनकटपीओनु बीजा जनोथी अधिक होय ठे, तेन
 तप प्रमुख कखाथी शिथिलता थई जवाने लोभे यद्यपि शरीरबल तेबु रहेतु नथी
 तथापि भूतिबले करी आत्माने एवी रीते जावबु के जेम मोटा मोटा परिसह
 उपसर्गोथी कोई पण बाधा थाय नही ए पांच प्रकारनी जावनाए करी जेणे पो
 ताना आत्माने जाव्यो ठे, एवो जिनकटपी सरिखो थको गह्वनेविपे रहेतो उपधि तथा

आहार विषयक वे प्रकारनी परिकर्मणा करे; १ तेमां ते जो पाणिपात्रनी लब्धिवंत थाय तो ते प्रमाणोज परिकर्मणा करेते; २ अने जो पाणिपात्रनी लब्धि न होय तो परिग्रह धारित्व परिकर्मणानेविषे यथायोग्य परिवर्त्तन करे, एटले यथायोग्य पात्राने धारण करे. वली आहार परिकर्मणा ते त्रीजी पौरसीये वाल अ ने चणादिक कठोर अंत प्रात रुद्ध यथा:— “संसृ मसंसृ, उड्ड तद् अ प्लेवडा चेव; उग्गहिया पग्गहिया. उस्सिधम्मो य सत्तमि य.” ए सात पिमे पणामध्ये प्रथमना वे ने मूकोने वाकीना पांचमांना गमे ते वे गृहण करे. तेमां पण एक जक्तनी ने बीजी पानकनी जाणवी. ते आगमोक्त विधि ए करी गठमां रह्यो थको तुलना करी पठी जिनकल्पनो अंगीकार करतो ठतो समग्र संयने एकवो करे तेना अजावे पोताना समवायने एकव करी पठी तीर्थंकरनी समीपे तेना अजावे गणधरनी समीपे तेना अजावे चतुर्दश पूर्वधरनी समीपे तेना अमंजयथी दश पूर्वधरनी पात्रे तंना पण अलाजथीचट पीपल तथा अशोक आदिनी समीपे मोटी विनूति ए करी युक्त जिन कल्प अंगीकारकरे पठी पोताना पदे स्यापेला मूरि सहीत वाल वृद्ध, कुल गव एउंनी साथे विज्ञेपे करीजे पूर्वना विरोध होय ते क मावे. तद्यथा:— “जइ किंवि पमाएण, न सुहु जेवच्छियं मए पुवं; तं जेखामेमि अहं, निस्तद्धो निकसाउ य. । १ । आणद मंसु पायं, कुणमाणा तेविनूमि गय सीसा; खामंति तं जह रिहं, जहारिया खामिया तेण. । २ । त्यार पठी पोता ना पदनेविषे स्यापेला सूरिने तथा बीजा संयने अने साधुठने आवी शीख दिये ठे. यथा:— पालेक सुगणमेयं, अण्डिबद्धो य होक सव्व; एसोउ परंपरउं, तुमं पि अं ते कुणसु एवं. ॥ १ ॥ पुव्वप्पवणं विणयं, साहु पमाणसु विणयजोगेसु; जो जेण पगारेणं, उववक्कइ तंच जाणेहिं. ॥ २ ॥

तथा:—अमो समराऽणितं, अप्पतरसु आय मायणं तुप्पं; पग्गिणद एन तुम्हवि वितेसउ संपयं दुक्का. १ इत्यादिक जिह्वा वई, गवथी नीरुजी जता तेने साधुठ आनंदे करी जोता थका ज्यारे ते दृष्टीथी अगोचर थई जाय त्याने दर्पित थका पाठा वले. ए रीते जिनकल्प पडिवजे पठी ते जिनकल्पी विचरतां कोई ग्रामादिकने विषे ज्यां मासकल्प अथवा चतुर्मासादि करे त्यां ठ जाग कल्पे. तेअमांना जे दि वसे एकविनागमां फरी गोचरी करी हांय ते ठेकाणे फरी मानमे दिवने आये; निह्वाचर्या तथा ग्रामांतर गमन ए वने त्रीजी पौरसीएज करे चौथी पौरसी तो ज्यां अवगाहे त्यां रहे. नियमयो जक्तपान जे ठे ते पूर्वोक्त वे पदगाना अजिनदं

કરી, ગ્રહણ કરે એપણા વિપયેજ બોલે વીજા કોઠ્ઠીસાથે જટપે નહીં વસતી
તથા પરિસદ્ધ વપના સદ્ધન કરે, રોગનેવિપે ચિકિત્સા કગવે નહીં તેની વેદના
બધી સદ્ધન કરતા ઠતાં એકાકીજ રહે અનાપાતા સલોકાદિ, દશ ગુણોપેત એ
સ્થાનિલેજ ઘઞ્ઞારાદિ કરે, જીર્ણ વસ્ત્રાદિકનો પણ ત્યાંજ ત્યાગ કરે, પ્રમાર્જનાદિ
પરિકર્મ વિરહિત વસતિનેવિપે રહે જો વેશબુ હોય તો નિયમથી ઠક્કટ જૂમિણ
ઘેગે પણ આસન કપર નવેગે, કેમકે, વપગ્રહિક વપકરણોનો અજાવ ઠે માટે
૧ માસ કલ્પનોજ વિદ્ધાર કરે ઠે મત્ત મતંગજ વ્યાગ્ર સિંહાદિ સન્મુલ્લ આખ્યા
ઠન્માર્ગાદિ ગમન કરતા ઈયાં સમિતિને મૂકે નહીં એને શ્રુત સંપદા પણ જાણ
થી નવમા પૂર્વનો ત્રીજો આચાર વસ્તુ ત્યા સમ્યક્ પ્રકારે કાલતુ પરિજ્ઞાન હા
ય ઠે ઠક્કપેંકરી સપૂર્ણ દશ પૂર્વ જાણવા એને પ્રથમ સવયણ વજની નીતસમા
ન અવધન હોય ઠે એને ૧ જોવ તો નિત્ય કરવો કહ્યો ઠે, ૨ આવસહી, ૩
નૈવેધિકી, ૪ મિથ્યા હુ ઠુત, તથા ૫ ગૃહસ્થવિપયક ઇષ્ટા વપસપદા જઠ્ઠણ પાંચ
સામાચારી થાય ઠે કેટલાએક આચાર્યો કહે ઠે કે, આવશ્યકી, નૈવેધિકી તથા
ગૃહસ્થોપસપદા ૧ ત્રણ સામાચારીઓજ થાય ઠે, કેમકે, એઓ આરામ નિવાસી
હોય ઠે તેથી ઠ્યોપેકરી ઇષ્ટાદિકનો અજાવ ઠે, ઇત્યાદિ જિનકટપીની વીજી પણ
સમાચારીઠ કલ્પગ્રંથાદિકથી જાણી લેવી તથા જિનકટપક સ્થિતિ પ્રતિપાદનાથ
આગજપણ કામમા આવસે તેથી કેટલાએક ઘારો દેલાહીયે ઠે તથા- ૧ 'ક્ષેત્ર
ઘાર, ૨ કાલઘાર, ૩ ચારિત્રઘાર, ૪ પર્યાયઘાર, ૫ તીર્થઘાર, ૬ આગમઘાર, ૭ વેદઘાર,
૮ કટપઘાર, ૯ લિંગઘાર, ૧૦ ધ્યાનઘાર, ૧૧ ગણનાઘાર, ૧૨ પ્રવાજનઘાર, ૧૩ અ
જિગ્રહઘાર, ૧૪ નિ પ્રતિકર્મઘાર, ૧૫ જિહ્વાઘાર, ૧૬ પથઘાર ચેતિ ' એઓમાના તીર્થ,
પર્યાય, આગમ, વેદ, ધ્યાન, અજિગ્રહ, પ્રવ્રજ્યા, નિ પ્રતિકર્મ, જિહ્વા, તથા પથ, ૧૬
રો ઠ્યોગણોતેરમા પરિહાર વિશુદ્ધિના ઘારમાં જે પ્રમાણે કહેવાશે તેમજ અહીં જાણી
લેવા અંને ક્ષેત્ર ઘારનેવિપે જન્મના સજ્ઞાવેકરી પદર કર્મજૂમિનેવિપે અંને સદ્ધરણેકરી
થકર્મ જૂમિનેવિપે પણ થાય ઠે કાલ ઘારે અવસર્પિણી તૃતીય તથા ચતુર્થ આરક
માં જન્મ થાય ઠે, વ્રતસ્થ તો પાંચમાં આરામાં પણ થાય ઠે અવસર્પિણી
નેરિપે તો ત્રીજા તથા ચોથા આરામાં વ્રતસ્થ થાય ઠે જન્મ આશ્રયી તો વીજા
આરામાં પણ દેલાય ઠે પ્રતિજ્ઞાગ કાલ એટલે હુ પમ સુપમરૂપ કાલનેવિપે જ
ન્મના સજ્ઞાવે પણ પ્રાપ્ત થાયઠે કેમ કે, મહાવિવેહ ક્ષેત્રનેવિપે સદા જિનકટપી
નો સજ્ઞાવ હોય ઠે માટે અંને સદ્ધરણેકરી તો સર્વ કાલનેવિપે થાય ઠે જા

રિત્ર દ્વારે પ્રતિપદ્યમાન તો સામાયક તથા ઝેદોપસ્થાપનીયજ્ઞ ધાય તેમાં મધ્ય ના વાવીગ તીર્થકરોને વારે તથા મહાવિદેહમાં સામાયકનેવિપે, અને પ્રથમ તથા ચરમ જિનને તો ઝેદોપસ્થાપનીયનેવિપે તેમ પૂર્વ પ્રતિપન્ન સૂક્ષ્મ સંપરાય તથા યથાર્થ્યાત ચારિત્રનેવિપે પણ ધાય઼ે; પરંતુ તે ઉપશમ શ્રેણીમાંજ ધાય પણ ક્ષ પક શ્રેણીએ ન ધાય. કેમ કે, 'તક્કમ્મે કેવલ પમિએ હા જાવા઼' ઇતિ વચના ત્. એટલે તેને કેવલ જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ થતી નથી કલ્પદ્વારે કરી તો સ્થિતિ કલ્પનેવિપે તથા અસ્થિતિ કલ્પનેવિપે પણ ધાય ઼ે. લિંગ દ્વારે પ્રતિપદ્યમાન વે પ્રકારે ધાય ઼ે, એક ઇચ્છા લિંગ ને વીજું જાવ લિંગ તેમાં પૂર્વ પ્રતિપન્ન તો અવરયે કરી જાવ લિંગે ધાય; અને ઇચ્છા લિંગે નજના તે રજોહરણાદિક કોઈએક સમયે કોઈયે હરણ કલ્પો હોય અથવા જીર્ણ થયાથી પણ તેનો અજાવ ધાય ઼ે. ગણ નાં દ્વારે પ્રતિપદ્યમાન તો જઘન્યેકરી એકાદિ અને ઉત્કર્ષે કરી શત ઇથક્ત્વ ધાય. અને પૂર્વપ્રતિપન્ન તો જઘન્યથી તથા ઉત્કૃષ્ટથી પણ સદ્સ્ય ઇથક્ત્વજ ધાય ઼ે; પરંતુ ઉત્કૃષ્ટથી જઘન્ય થોડા હોય ઼ે, ઇત્યાદિક સ્વરૂપ આગમયકી વિસ્તારયુક્ત જાણી લેવું. હવે એ વિપેજ સૂત્રના અનુસારે કહે ઼ે:— જન્મ શબ્દે ગઘથી વાહેર નીકલેલો સાધુ વિશેષ; તેનો કલ્પ એટલે સમાચારી, તેણે કરી જે વિચરે તેને જિ નકલ્પિક કહે ઼ે. તે જિન કલ્પિ સાધુ઼ં ઉત્કર્ષથી એક વસતીનેવિપે સાત ધાય ઼ે, અર્થાત્ અધિક આઠ થતા નથી અને કોઈ વસતિમાં કોઈ સમયે ન પણ ધાય. યદ્યપિ એક વસતિનેવિપે ઉત્કૃષ્ટેકરી સાત જિન કલ્પી઼ં વસે ઼ે, તથાપિ તે઼ં પ રસપર જાપેણ કરતાં નથી. તે઼ં એક ઠેકાણે મલી ગયા ઠતાં પણ પ્રત્યેક એકાકી પ્રતિદિન અટન કરે ઼ે; પણ વીજાની સાથે ફરે અથવા ગ્હે નહીં ઉત્કંચ:—

“ એગાએ વસહીએ, ઉક્કોસેણં વસંતિ સત્ત જિણા; અવરોપ્પર સંજાસં, વયંતિ અન્નેતે ન્ન વાહિં ચ. ” ॥ ૫૪૭ ॥ એ ત્રેસઠમો દ્વાર પૂરો થયો.

અવતરણ:— હવે 'ઠત્તીસં સૂરિ ગુણિ' એટલે સૂરિના ઠત્રિશ ગુણોનો ચોમ ઠમો દ્વાર કહે ઼ે.— અઠ્ઠવિહા ગણિસંપદ્, ચઠગુણા નવરિ ઢુંતિ વત્તીસં; વિણ આયં ચઠપ્પે઼, ઠત્તીસ ગુણા ઇમે ગુરુણો. ॥ ૫૪૮ ॥ અર્થ:— જેને ગુણના સમૂહની પ્રાપ્તિ થઈ ઼ે, અથવા સાધુના સમુદાયની પ્રાપ્તિ થઈ ઼ે, એવા અતિશય વાજા જે હોય તેને ગણી કહિયે. તેજ આચાર્ય તેની જે સંપત્તિ એટલે જાવરૂપ સમૃદ્ધિ તે ગણિ સંપત્તિ કહેવાય ઼ે, તે આચારાદિ ખેદેકરી આઠ ખેદે ઼ે. તે વલી એકેકના ચાર ચાર ખેદ હોવાથી વત્રીશ ધાય. તેમા ચાર પ્રકારનો વિનય નાંખિયે ત્યારે ગુરુ જે

આચાર્ય તેના ઠગીગ ગુણો થાય તેમાં પ્રથમ આઠ સપદા આ પ્રમાણે છે - ૥૫૬

મૃત - આચાર્ય સુય સરીરે, વયણે વાયણ મઈ પડંગમઈ, એમુસતપપા
અધમિયા મગદ પરિણા ॥ ૫૪૯ ॥ અર્થ - ૧ આચાર સપત્, ૨ શ્રુત સપત્,
૩ શરીર સપત્, ૪ વચન સપત્, ૫ ગચન સપત્, ૬ મતિ સપત્, ૭ પ્રયોગ મતિ
પત્ અને આઠમી સમગ્ર પરિજ્ઞા સપત્ તેમાં પ્રથમ આચારનુ અનુદાન તિ
જે મયત્ તે આચાર સપત્ અથવા સંપત્ એટલે વિનૂતિ તદ્વિષય જાણવો અ
મયત્ તે સપતિ એટલે પ્રાપ્તિ તે આચાર સપત્ એવી આગલ પળ વ્યુત્પત્તિ
ર્ષની જાણના કાર્યો તે આચાર સપત્ ચતુર્વિધ છે મૂલ - “ચરણજીવો મ
ઓ અનિષયવિત્તો અચચત્તો ચેત્, જુગ પરિચય ઇસસંગી, ઉદત્ત ધોતાઈ ગિ
॥ ૫૫૦ ॥” અને જાત - ચરણ યુત, મદ રહિત, અનિયત વૃત્તિ અને અચચત્ત
ચરણ તે ચાત્રિ રહિયે, તે મદ્દા વ્રત તથા શ્રમણ ધર્મ ઇત્યાદિ જાણવું. તે
રૂપાત મરણ છે તેણે કરી જે યુક્ત તેને ચરણ યુત કહિયે વીજા વલી
મ પુત્રજાગ મુદ્દા’ આ પાઠ વોન છે તેનો પણ પરમાર્થ એજ છે કેમકે, સમ
ચાત્રિ છે તેન રિપે ધ્રુવ યોગ મમારિ તેણે કરી જે યુક્ત પણો તે તથા
કુત, તપ, તથા શ્રુતાદિકના વજ્રવેરુગી રહિત તેને કહિયે મદ રહિત પ્ર
‘અગમદ’ આ પાઠ છે તેનો પણ એજ અર્થ જાણવો કેમ કે, સમ્યક્
પ્રવચનગી જાતિ, શ્રુત, તપ તથા રૂપાદિ પ્રભુ લક્ષણ કરી આત્માનું
એટલે દુઃખ તાતપત્ત વૃદ્ધિ શ્રુતપત્ત વુ ઇત્યાદિ રૂપે કરી અવધારણ તે પ
કદરાપ છે, જે પ્રમદ્દ નહીં તેને કહીયે અપ્રમદ્દ તે જાતિ પ્રમુલને રિપે
જના નહીં આ શ્રયે સમજાવો અનિયત વૃત્તિ એટલે ગ્રામાદિકને વિષે અ
(અપ્રતિવદ્) રિહાર મરુપ પણો જાણિયે તથા અચચત્ત એટલે જેણે પો
ફિલો વગ કરેનો છે અન્યત્ર ‘વૃદ્ધશીનતા’ આ પાઠ છે, તત્ત્વ વૃદ્ધ શીન
ટલે કામિનીના મનને મોહન કરવાને વય તથા યૌવનને રિપે કરિ વર્તમાન
પણ નિર્વિકાર સ્વાયત્તા એટલે વિકાર ઉત્પન્ન થાય નહીં યત્ “મન
મનિવૃત્ત” કાવને યૌવનેરિ રિહાંત ॥ મૃદુરિય પુનરિતરે, જવતિ વૃદ્ધત્વનાવ
પ્રવચનના પુરોક્તના અર્થે થયો દેવે ગાયના ઉત્તરાઈ પદ વીજી શ્રુતમા
અર્થ જેદ કદ છે - તેમા મૃચના માત્ર મૃત્ર જાણવું એવાયે યુગ એટલે યુગ
પ્રવચન જાણવું, આગમ પરિચિત એટલે તેમાં ક્રમોત્ક્રમ ગચનાદિક
વર્ણવવન નિદા મૃત્ર થાય તે, અન્નમી એટલે અન્નમીપાદે મમમ

पद्ममयने जाणवुं उद्यान एटले घोषादि स्वग्ना प्रकाश तेनी विगुडिनो कर नाग अन्यत्र ' बहु श्रुतना. परिचित मृत्रता. विचित्र, मृत्रता. तथा घोष विगु डि करता ' एवो पाठ दीगमां आवे ते. तेनो पण अर्थ एज ते. ॥ ५०० ॥

हवे त्रीजी गरीर संपदा चार प्रकाशनी ते ते अर्क गाथाये कहेते - मूल. - चउरंगो कुंटाई. बहिग्नण बज्जियो तवांनचोः ॥ अर्थ. - तत्र १ चतुग्म एटले आगेह परिणाह युक्त तथा लावी पोदोलाई ए प्रमाण युक्तः गरीर. तथा २ अकुटाई एटले संपूर्ण ते जेना दस्तादिक तथा ३ बहिग्नत्वादिथी वर्जित ते अधिकल इंडियवालो; समस्त इंडियपूरण; तथा ४ दृढसंहनत्ये करी बाह्याऽन्यतरं चेदे करी तपनेविषे आसक्त एटले ममर्थ जाणवो. ए गरीर संपदाना चार चेद जाणवा. अन्यत्र तो ' १ अगेह परिणाह युक्ता. २ अनवत्राप्यना. ३ परिपूर्णइयता, ४ स्थिर संहननता ' एवो पाठ दी गमां आवे ते; एनो पण एज अर्थ थाय ते जे केवल अवद्यमान ते अवत्राप, जेनुं अवत्रापण लज्जन होय तेने अनवत्राप्य कहिये, अथवा अवत्रापयित एटले लज्जित करवाने योग्य एटले शक्य अने अनवत्राप्य ते लज्जा करवा योग्य न होय तथा अवत्राप्य ते अहीन सर्वांगे एटले अलज्जाकर जाणवो ॥

हवे चोथीवचनसंपदानाचार चेद कहेते मूलः - वाऽमुदुरत्त निस्तिथयः फुडवयणो संपयावयणो ॥ ५०१ ॥ अर्थ - वादी. मधुर वचन, अनिश्रित वचन, तथा स्फुट वच न ए प्रकाशना वचनेकरी वचन संपत् जाणवी. तत्र १ वदनने वाद कहिये, एटले जेनुं प्रशस्त वादनुं बोलवुं ते. अथवा जे अतिशयवान ते. ते वादी आदेय वच न वालो जाणवो. तथा २ प्ररुष्ट अर्थ प्रतिपादक कोमल सुस्वरता तथा गंजीर तादि गुणोपेत होवाथी श्रोता जनना मनने आनंद उत्पन्न करनार ते जेना वचन तेने मधुरवचन कहिये ३ राग वैषादिकेकरी ने नीकलेला, एवां कलुषता महित जेनां वचन न होय, तेने अनिश्रित वचन कहिये; ४ स्फुट एटलेजेना व चन सर्व जनने सुबोध करनार होय सुज्ञन बोलवुं होय तेने स्फुट वचन कहिये. बीजा ठेकाणे तो आदेय वचनता, मधुर वचनता, अनिश्रित. वचनता, तथा अ नंदिग्य वचनता, एवो पाठ जणाय ते एनो अर्थ पूर्वनी पठेज जाणी जेवो. ॥ ५०१ ॥

हवे पाचमी वाचना संपत्तना चार चेद अर्क गाथावडे कहेते - मूल. - जोगोपरिच ण वायण, निज्जविद्या वायणाय निब्वहणे. अर्थ. - तत्र १ परिणामिक गुणोपेत शि प्योने जाणीने जेने जे सूत्र योग्य होय, तेने ते आपी तेनो उद्देश तथा नमुद्देश करावे तेने योग्यवाचक कहिये केम के, आपरिणामिकने सूत्रार्थ दीधाथी जेम

કાચા ઘડામાં નાણેડુ પાણી વિનાગને પામે છે તેમ તેને પણ દોષનો સનવ થાય
 છે માટે પૂર્વે વીધેલા આલાપકોને શિષ્ય પ્રત્યે સમ્યક્ પ્રકારે પરિણમાયા પત્રી વી
 જા આલાપકની વાચના આપે, તેને વીજી પરિણત વાચન કહિયે વાચના એટલે
 વ્યાખ્યાન, તેનો નિર્ણયપિત એટલે નિર્વાહ કરનાર, શિષ્યને ઇત્સાહ ઉપજાવીને ક
 તાવલો ગ્રંથ પૂરો કરાવે, પણ વચમાં મૂકી દિયે નહીં તેને ત્રીજી નિર્ણયપિતા કહિયે
 તથા નિર્વાહણ એટલે અર્થનો નિર્વાહક જાણવો એટલે પૂર્વાપર સંગતિ કરી પાત
 જાણ ઠતાં વીજાને કથને કરી સર્વ અર્થ સમજાવી દિયે તેને ચોથી નિર્વાહણ કહિયે
 ગ્રંથાંતરને વિષે આમ વીઠામાગ્રાવે છે - વિદિત્વા દેશન (૨) વિદિત્વા સમુદ્દેશન પારિ
 ણામિકાદિ શિષ્યને જાણીને સ્વર્થ પરિનિર્વાપ્ય વચન તે પૂર્વે નદોષેજા આજાપકને
 અનધિગમ શિષ્યને પુનઃ સૂત્રદાન દેવું સ્વર્થ અને અર્થ નિર્ણયપણા તે અર્થની પૂર્વાપર
 સંગતિની ગમનિકા જાણવી સ્વર્થ । હવે ઠલી મતિ સપત્ ચતુર્થા કહે છે - મૂળ -
 રંગમહા રૂપા વાપા, વારણ મહા સપયા ચરુરો ॥ ૫૫૨ ॥ અર્થ - અવગ્રહ, રૂપા,
 આવાપ, તથા ધારણા અવગ્રહાદિકનું સ્વરૂપ વ જો ને શોભમા દારમા વિસ્તાર કહે
 વાણે તથા સાતમી પ્રયોગ તેવાદાદિ પ્રયોજનની સિદ્ધિને માટે વ્યાપાર જાણવા તે પ્ર
 યોગના પ્રસ્તાવ સમયનેવિષે જે મતિ એટલે વસ્તુનું વિવેચન કરવું તેને પ્રયોગ મતિ
 કહિયે તેની ચાર પ્રકારની સપત્ છે - મૂળ - સત્તી પુરિસ સ્વેત, વધુ નાવ પવ
 જાવ વાય ॥ અર્થ - શક્તિ, પુરુષ, ક્ષેત્ર, તથા વસ્તુને જોઈને વાદ કરે તેમાં
 પ્રથમ શક્તિ જ્ઞાન એટલે વાદાદિ વ્યાપાર કાલને વિષે આ વાદી મહા બોલણહાર
 વેશાય છે તેને જીતવા જેટલી મારામાં શક્તિ છે કે નહીં । એવી રીતે પોતાની શ
 ક્તિનો આલોચન કરવું, વીજી પુરુષ જ્ઞાન એટલે આ પ્રતિવાદી પુરુષ સૌગત સાંખ્ય
 વૈજેશિકાદિક અથવા કોઈ વીજો છે સ્વાદિ ને વિચારી જાણી લઈને વાદ કરે
 ત્રીજી ક્ષેત્રજ્ઞાન એટલે આ ક્ષેત્ર મર્યાદા વાલું છે અથવા કોઈ વીજા પ્રકારનું છે અ
 થવા કપટી છે કિવા નિષ્કપટી છે ? તથા સાધુજાવિત છે કિવા અજાવિત
 છે ? સ્વાદિક સારી રીતે પ્રમાણે ચોથી વસ્તુ જ્ઞાન એટલે આ રાજા અમાત્યાદિ
 સજાસદાદિ વસ્તુ દારુણ અદારુણ અથવા નષ્ટક અનષ્ટક છે કે કેમ ? સ્વાદિક
 વિચારીને તે પ્રમાણે નિરૂપણ કરે એ પ્રયોગ મતિના ચાર જેદ કહ્યા હવે આવમી સમગ્ર
 એટલે સ્વીકરણ તે અગીઠાર તેની પરિજ્ઞા એટલે જાણપણ તેને પરિજ્ઞા સમગ્ર કહે છે
 તેની સપત્ ચાર પ્રકારની છે તે કહે છે - મૂળ - " ગણ જોગ સસત્, સજ્ઞાણ સિદ્ધા
 જાણે ॥ ૫૫૩ ॥ અર્થ - તેમા પ્રથમ ગણ એટલે ગણ વાલ, હર્ષલ, ગ્લાન, ગીતાર્થ

ति समुदाय लक्षण तेने निर्वाह. योग्य क्षेत्रतुं ग्रहण करतुं ते गण योग्याप
ग्रह संपत् प्रथमा जाणवी. बीजी नडकादि पुरुष ते योग्य देशनादि करवी ते
संस्क संपत् द्वितीया कहिये. ग्रंथांतरे तो निषद्यादि एटले संथारा प्रमुख उप
रण मलिन नथाय तेने पीठ फलकोपादानात्मिका द्वितीया संपत् कहेल ठे.
ए ए पीठ फलकादिकतुं ग्रहण यतुं नथी, केम के. सिद्धांतने विपे अग्रहित
माटे. तथा जीत कल्पनेविपे:-“ पीठफलगाइ गहणे. नउ मझिंती ति सज्जा
वासासु विसेतेणं, अन्नं कालं तु गम्भए नउ. ॥ पाणा सीयल कुंषा, इयाय
गहण वासासु ” त्रीजी जेम समयने विपे कहुं होय तेम सज्जाय प्रत्युपेक्ष
णिह्वाटनोपधि समुत्पादन लक्षण ते स्वाध्याय संपत् तृतीया कही ठे. चौथी
रु दीहाना आपनार तथा अध्यापक ते जणावनार रत्नत्रयाधिक प्रमुखनी
उपधिनो वहेतुं, विश्रामणनु करतुं आख्यां यका उपाश्रयमां पेततां मामातुं लेतुं
त्यादि शिष्यने सीखावे ते शिष्योपसंग्रह संपत् चतुर्थी जाणवी. एवी रीते सं
तापरिज्ञा ए चार. प्रकारे जाणवी. एटले चार चार प्रकारे करी आठ प्रकारनी
जाणीनी संपदा बखाणी एटले ए वधा मली वत्रीस गुण थया ॥ ५५३ ॥

हवे चतुर्विध विनय कहेठे:-मूल -आचार स्य विणए, विस्किवपो चव होइवो
गवा; दोसस्त परीधाए, विणए चउहे स पडिवत्ती. ॥ ५५४ ॥ अर्थ:-आचार विन
य, श्रुतविनय, विहंपण विनय तथा दोष पग्घात विनय. एम विनयनेविपे
चार प्रकारनी प्रतिपत्ति जाणवी जेणेकरी कर्म निवर्तन थाय तेने विनय कहि
ये तत्र आचार एटले यतीनो समाचार. ते आचार विनय चार प्रकारनो ठे:-
एक संयम सामाचारी, बीजो तप सामाचारी त्रीजो गण सामाचारी चौथो एका
कीविहार सामाचारी. तत्र संयम ते पोते आचरे अने बीजाने गृहण करावे; ते
मा जे सीढाए तेने स्थिर करे; अने संयमनेविपे जे उद्यत होय तेनी उपवृहणा करे,
ए प्रथम संयम सामाचारी जाणवी बीजी पाह्किादिकनेविपे पोते पण तप करे
ने बीजाने पण करावे. निह्वाचर्याने अर्थ पोते जाय अने बीजाने पण तेमां प्रय
त्तावे, ए बीजीतप सामाचारी कहिये. त्रीजी गण सामाचारी ते पडिलेहणानेविपे वा
जवृद्ध, तथा ग्लान प्रमुखनो वैयावृत्त्यादिकना कार्य प्रत्युपेक्षणानेविपे पोते उ
द्यमपण करे अने बीजा अग्लान गणने तेम कग्वानी प्रेग्णा करे तेने गण मामा
चारी कहिये. चौथी एकाकि विहार प्रतिमाने पोते आचरे अने बीजाने ग्रहण क
रावे. एने एकाकि विहार नामाचारी कहिये. ए पहेतुं आचार विनय कह्यो हवे

વીજો શ્રુતવિનય પણ ચાર પ્રકારનો છે - તત્ર સૂત્રની વાચના શિષ્યાદિકને
 દેવી એ પ્રથમ, તેના અર્થનું યથાર્થ વ્યાખ્યાન કરવું એ વીજો હિતવાચના એ
 ટલે સૂત્ર અને સૂત્રનો અર્થ તથા એ વચ્ચે પારિણામિક ગુણોપેત શિષ્યની જા
 વના કરીને જેને જે યોગ્ય હોય તેને તે આપે એ ત્રીજો, તથા સૂત્ર અથવા
 અર્થ નિ શેષ પરિસમાપ્તિ સુધી વાંચે પણ અનવસ્થિતપણે અતરાસે મૂકી ન
 દિયે તે ચોથો જાણવો ત્રીજો જેથી વિક્લેપ થાય તેને વિક્લેપણ કહે છે તે
 વિક્લેપવિનય ચાર પ્રકારનો છે - તત્ર મિથ્યાદૃષ્ટિને મિથ્યા માર્ગથી કહાડીને
 સમ્યક્ત્વ માર્ગે ગ્રહણ કરાવે તે પ્રથમ વીજી સમ્યક્દૃષ્ટિ ઠતાં ગૃહસ્થ હોય તને
 ગૃહસ્થ નામવાથી કહાડીને ચારિત્ર લેવરાવે તે દ્વિતીય ત્રીજી સમ્યક્ત્વ
 થકી અથવા ચારિત્ર થકી પડી ગણાને તે નાવમાથી કહાડીને ફરી પૂર્વ સ્થાને
 પરિસ્થાપે તે તૃતીય ચોથી જેમ ચારિત્ર ધર્મની અનિવૃદ્ધિ થાય તે પ્રમાણે પાતે
 પ્રવૃત્તે, અનેપણીય પરિજોગાદિકનો ત્યાગ કરે અને એણીય પરિજોગને ધારણ ક
 રે એ ચતુર્થ હરે ક્રોધાદિક જે દોષ તેનો પરિઘાત એટલે વિનાશ તેજ ચોથો દ્વાર
 પરિઘાત વિનય જાણવો એ પણ ચાર પ્રકારનો છે - ક્રોધમા આપેલા મનુષ્યને દેશ
 નાદિકે કરી શાંત કરવો અર્થાત્ તેનો ક્રોધનો નિર્ધાત એટલે નાશ કરે, તે પ્રથમ
 કપાય વિષયાદિકે કરી હુટ થયલા ને તેવા નાવથી નિવર્તન કરવું તે દ્વિતીય અને
 ખત્તપાન વિષય અથવા પર સમય વિષય આકાંક્ષાનું નિવર્તન કરવું એ તૃતીય,
 તથા પોતે ક્રોધ દોષ આકાંક્ષા રહિત ઠતા અત્મહિતે પ્રવર્તવું તે ચતુર્થ જાણવો
 એ ચાર પ્રકારના વિનયને અંગીકાર કરે એ પ્રમાણે એ સર્વે મલી ઠત્રીશ ગુણો
 ગુરુના હોય, અથવા એ ઠત્રીશ ગુણોવાલા ગુરુ હોય, ॥ ૫૫૪ ॥

અથવા પ્રકારાતરે વીજા ઠત્રીશ ગુણ કહે છે - મૂલ - સમ્મત નાણ ચરણે,
 પનેપ થઠ થઠ જેણા, વારસ જેયો ય તવો, સૂરિ ગુણા હુતિ ઠત્તીસ ॥ ૫૫૫ ॥
 અર્થ - સમ્યક્ત્વ એટલે દર્શનાચારના નિ શક્તિાદિક, જ્ઞાન એટલે જ્ઞાનાચારના કાન
 વિનયાદિક અને ચરણ એટલે ચારિત્રાચારના ઈર્ષાસમિત્યાદિ એ પ્રત્યેકના આવ આવ
 જેદ મજીને ચોરીશ જેદ થાય વાહ્ય અને અન્યતર એ વે પ્રકારના તપના પ્રત્યેકના
 ઠ ઠ જેદ હોવાથી તે અનગનાદિક વાર જેદ મલીને વીજા ઠત્રીશ જેદ થાય ॥ ૫૫૫ ॥
 હરે નમ્યતરે કરીને પણ ગુરુના ઠત્રીશ ગુણો કહે છે - મૂલ - આચારાઈ અ
 ષ્ઠ તદ્દ એવય દસપિ હોઈ તિયકણ્ણો, વારસ તવ ઠાયસ્સગ, સૂરિગુણા હુતિ ઠ
 ત્તીસ ॥ ૫૫૬ ॥ અર્થ - આચાર તથા શ્રુતાદિક પૂર્વે કહેજી આવ ગણિની સપ

दा, तथा 'आचेलकुहेनिय. सिआयर रायपिम किइ कम्मे, वय जेष्ठ पडिक्कमणे मासं पङ्कोसवाण कप्पे.' एवीरीते वदयमाण स्वरूप दशविधस्थित कल्प; तथा वार प्रकारनो तप, अने पूर्वोक्त स्वरूप ठ अवश्यकादिक एटले सामायिक, चोवीगस्तव वंदनक, प्रतिक्रमणक, कायोत्सर्ग तथा प्रत्याख्यान लक्षण ठ आवश्यक जाणवा ए सर्व मलीने ठत्रीश गुणो थाय ठे. ए शिवाय बीजी पण गुरुना गुणनी ठत्रीशी घणी ठे. पण अति विस्तारना नयथी ते इहां कहता नथी. तोपण सोपयोगी प एाने लीधे तथा सुप्रतीत पणाथीआ कहिये ठैये, 'देस कुल जाइ रूवे, संययण धिई जुओ अणासंती; अविकवणो अमाई, थिर परिवाडी गहिय वक्को. जिय प रितो जिय निदो, मअडो देस काल नावन्नू; आसन्न जइ पडो, ताणा विह वे स नासन्नू. पंच विहे अइयारे, जुतो सुत्त तडुनय दिहिनू; आहरण हेउ कारण नय निउणोगाहणा कुसलो; ससमय परसमय विज्ज, गंजीरो दित्तिमंसिवो सोमो; गुण सयल जिउ जुतो, प्रवचण सार परिकहेउं. ए प्रमाणे चार गाथाउनेविपे कहेला सूरिना ठत्रीश गुणो दीगमां आवे ठे. तत्र युत शब्द प्रत्येकनी साथे लगाडवो; जेम के, देशयुत तथा कुजयुत इत्यादि तेमां १ साडी पचवीस आर्यदेश कहेवाय ठे तेनेविपे जे उत्पन्न थयो होय ते देशयुत. तेना समीपे सर्व शिष्यो सुखेकरी अध्ययन करे तैथी देशतुं ग्रहण कथुं. २ कुज ते पिता संबंधी जाणवुं; जेम के, लोक व्यवहारे करी आ इहवाक कुजनो ठे एम कहेवाय ठे तेणे करी युत होय ते पडिवज्या अर्थनो निर्वाह करे. ३ जाति ते माता संबंधी जाणवी. तेणे करी युक्त ते विनयादि गुणोपेत थाय ठे. ४ रुप युत ते लोकमां बहुमान पामनारो होय ठे; जेम के, 'यत्राकृतिस्तत्र गुणावसंतिति वादात्' एटले ज्यां आकृति हो य त्यां गुणो वजो ठे एवी वदंता ठे. केमके, कुरूपने अनावेय पणानो प्रसंग था य ठे एटले तेणे क्यांय मान मलतुं नथी. ५ संहननेकरी विशिष्ट शरीरनी सामर्थ्य रूपे करी युक्त होय ते आख्या करता थाकी जाय नही. ६ धृति ते विशिष्ट म नतुं अवर्धनन एटले धैर्य तेणे करी युक्त होय ते अति गहन अर्थनेविपे पण मु जाय नही. ७ अनाशंसी एटले जे श्रोताउनी पात्रेथी वस्त्रादिकनी आकांक्षा करे नही. ८ अविकवणन एटले अतिवहु जापी नही. जेम के, कोईए थोडोपण अप राध कथो उतां तेनु उत्कीर्तन एटले मुखथी वारवार कही वताववुं एवा विक वन रहित होय. ९ अमापी एटले मूर्खताए करी रहित कपट रहित. १० स्थिर एटले अतीशये करी निरंतर अन्यासने लीधे जेने अनुयोगनी परिपाटी स्थिर थई

ઠે, તે સ્થિર પરિપાટી તેતુ મન સૂત્ર અથવા અર્થનેવિષે લગાર પણ સ્પષ્ટીત થતુ
 નથી ૧૧ ગ્રહીત વાક્ય તે ઉપાદેય વચન એટલે તેતુ સ્વત્પ વચન ઠતા પણ મહા
 અર્થની પઠે જાસે ૧૨ જિત પર્યદ તે મોટી પર્યદાનેવિષે પણ ક્ષોજને પામે નહી ૧૩
 જિતનિષ્ઠા એટલે જેને નિષ્ઠા યોડી હોય તે રાત્રે સૂત્રાર્થની જાવના કરતો પણ નિષ્ઠા
 યે પીમાયે નહી ૧૪ મધ્યસ્થ એટલે સર્વ શિષ્યોની કપર સમાન ચિન્તિ વાલો ૧૫
 વેશ ૧૬ કાલ ૧૭ જાવફ એટલે જે વેશ કાલ તથા જાવનો જાણનાર હોય તે
 સુલેઠરી વિહાર કરે અથવા શિષ્યોના અનિપ્રાયને જાણીને તેડને સુલેઠરી વર્તણ
 (એ ત્રણ ગુણ સાથે ઠે) ૧૮ આસન્નલબ્ધ પ્રતિજ્ઞ તત્ર આસન્ન એટલે તત્કાળે
 જેને કર્મના ક્ષયોપશમાવરણ વિના પ્રતિજ્ઞા એટલે પરતીર્થી આદિકને ઈતર વેશ
 ની શક્તિ પ્રાપ્ત થઈ ઠે તે ૧૯ નાનાવિધ વેશનાપફ એટલે જે નાના પ્રકારના વેશ
 ની જાણવને જાણતો હોય તે નાના વેશોના શિષ્યોને સુલેઠરી શાસ્ત્રોતુ ગ્રહણ
 રાત્રે અને તે તે વેશના જનોને તે તે જાણ કરી ધર્મ માર્ગનેવિષે આણે તથા
 નાદિક પાંચ પ્રકારના આચારે કરી યુક્ત તે પોતે આચારનેવિષે અચસ્તિત
 વીજાને આચારમા પ્રવૃત્તિ કરાવવાને ઉચુક્ત કરે પણ જો પોતે આલસ્ય હોય
 વીજાની પ્રવૃત્તિ કરાવી શકે નહી એ પાંચ ગુણ મેલવતા ચોવીસ યથા ૨૫ સૂ
 ર્ય તજનય વિધિજ્ઞ તે આમ - સૂતાર્થ તથા તજનયની ચતુર્જંગી કપજે તેમાં પ્ર
 સૂત્ર પણ અર્થ નહી, વીજો અર્થ પણ સૂત્ર નહી, ત્રીજો સૂત્ર તથા અર્થ વચ્ચે
 ચાલો સૂત્ર પણ નહી ને અર્થ પણ નહી એ ચાર જાંગમાથી ત્રીજા જાંગના ગ્રહણે
 તજનય ગ્રહણ કહ્યુ ઠે તે માટે સૂતાર્થ તજનય વિધિજ્ઞ જાણવો ૨૬ આદરણ
 તુ તથા ઉપનયમા નિપુણ હોય તેમા આદરણ શબ્દે દૃષ્ટાત લેવુ અને હેતુ
 પ્રકારનો ઠે - એક કારક ને વીજો ક્ષાપક તેમા કારક તે જેમ ઘટનો કતા
 કાર હોય ઠે તેમ જાણવુ અને ક્ષાપક તે જેમ અધકારનેવિષે ઘટાદિક પદાર
 પ્રકાશ કરનાર દીપક હોય ઠે તેમ જાણવુ ઉપનય તે ઉપસહાર એટલે જે દ
 કરી ડીઠેના અર્થ તેને સરિલા સુયોજન કરવુ ઇતિ જાવ અને પાઠે કરી તો ક
 ઉપનયને સ્થાનકે કારણ કહેઠે તે કારણ નો અર્થ નયનિમિત્ત જાણવુ નેમ
 ન ઉઠેવિષે નિપુણ તે આદરણ હેતુ ઉપનય નિપુણ કહિયે તેજ આચાર્ય
 તાની અપેક્ષા એટલે તેની પ્રતિપત્તિના નિરોધથી ક્યાંક દૃષ્ટાંતેકરી ઉપન્યાસ
 ૨૭ ક્યારુ હેતુ દગાડી સમજાયે અને ૨૮ ક્યાંક ઉપનય એટલે તે નિપુણ
 સમ્પર્ક અધિકૃત અર્થનુ યથાર્થ વર્ણન કરે ૨૯ નય નિપુણપણે નયના કપ

अवसरे सम्यक् सप्रपंच विवक्ते करी नयने वापरे जे नय ज्यां लागतो होय तेने त्यां जोडे ३० ग्राहण कुशल एटले प्रतिपादन करवानी शक्तियें युक्त ३१ स्वसम य एटले पोताना शास्त्रनो जाण तेमज ३२ परसमय एटले परना शास्त्रनो जा ए तेने कोईएक परवशीनीये आक्षेप कस्यो ठते तेनो निरवाहकरे ३३ गं जीर एटले अनुष्ठ स्नाय. ३४ दीप्तिमान एटले जेनो परवादी तिरस्कार करी ग के नही ३५ शिव ते कोपयी रहित अथवा ज्यां ज्यां विहार करे त्यां त्यां कल्या णनो करनार. अने ३६ साम्य एटले गांत दृष्टि ए प्रकारे उत्रीश गुणोकरी सहि त गुरु जाणवा. अने उपलक्षणथी ए कहेला गुणोथी बीजा पण गुणो जेवा के, आदार्य धैर्य स्थैर्य गांजीयांदि के करी शशधरकर निकर कमनीयरलंकृतः प्रवच नो पदेशक गुरु होय ठे. तथा चाहः— गुण सयल जिउज्जुतो. पवयण सारं प रिक्हेउंति. अथवा मूल गुणो तथा उत्तर गुणो जाणवा. एवा ओकडोगुणो एकरी कलित एटले युक्त, समीचीन ते प्रवचन एटले द्वादश अंगनो सार एटले अर्थ क थन करवा समथे. यङ्क — गुणसुष्ठिवस्त वयणं. घण परिसत्तोय पावठ जाई; गुण हीणस्त न सोहइ, नह विहूणो जह पईवो. ॥ ५५६ ॥ एचोसवमो द्वार थयो अवतरण— हवे 'विणउ वावन्ना नेय पमि निज्जोति' एटले वावन जेवे करी विनयनो पांसवमो द्वार कहे ठेः— मूल— तिठयर सिद्धकुज गण, संघ किरिय थ म्म नाण नाणीणं; आयरिय थेरु चज्जा, य गणीणं तेरस पयाणि. ॥ ५५७ ॥ अर्थः— तेमां तीर्थकरादि स्वरूप तेर पद जाणवा. तत्र तीर्थकर अने सिद्ध ए वे प्रसिद्ध ठे, त्रीजुं कुलपद ते नागेंड कुलादिक जाणवुं; चोद्यु गण पद ते कोटिकादि कहि ये; पांचमुं पद संघ प्रसिद्ध ठे; ठुं प्रतीत क्रिया ते अस्तिवाद रूप समजवी, सात मुं पद धर्म ते क्कमादि दशविध श्रमणधर्म कहेवुं; आवमुं पद ज्ञान ते मत्थादि कहेवाय ठे; नवमुं पद ज्ञानी ते ज्ञानवान जाणवुं, दशमुं आचार्य पद ते पांच प्रकारनो आचार पालनार; अग्यारमुं स्थविर पद ते संयमनेविपे सीदायलाने स्थिर कर वानो हेतुवंत, वारमुं उपाध्याय पद प्रसिद्ध ठे; अने तेरमुं गणी पद ते केटलाए क साधुना समुदायनो उपरि जूत जाणवो. ॥ ५५८ ॥ हवे ए प्रत्येक पदनो चार चार प्रकारे विनय थाय ठे ते कहे ठेः— मूल — अणसायणा य नत्ती, बहुमा णो तह य वस्स संजलणा; तिठयराई तेरस, चउगुणा हुंति नायवा (वावन्ना) ॥ ५५९ ॥ अर्थ— प्रथम आशातना एटले जाल्यादि हीजना, ने तेना अनावे अ नाशातना जाणवी, ते अनाशातना सदैव तीर्थकरादिकोनी करवी. बीजां

केमके क्रोधादिक जे चार ठे ते वे प्रकारना ठे - एक उदीर्ण अने बीजा अनुदीर्ण तेमाना उदीर्णो जे निग्रह ते क्रोधादि निग्रह जाणवो, अने अनुदीर्णो तो तेओना उदयनु निरोधन जे क्वात्यादिरूप ते जाणवाने अर्थ जुड उपपादन कबु अथवा वस्तु त्रण प्रकारे ग्रहण करी तेमा एक ग्राह्य बीजी हेय ने त्रीनी उपादेय तेमा क्वात्यादिक उपादेय करवा योग्य ठे अने क्रोधादिक त्याग करवा योग्य ठे माटे एनिगृहीतव्य ठे. एटला माटे ए उपन्यासकरेलो सर्व अनय ठे ॥५५॥

हवे एत्रिपे पोते सूत्रकार अथयवेकरी कहेने - मूल - पाणिबह मुसावाए, अ दत्त मेदुण परिगृहे चैव, एयाऽ दुति पचउ, महवयाऽ जईण तु ॥५६॥ अर्थ - पढने देओकरी पदना समुदायनो उपचार थाय ठे पाणिबहने ग्रहणे प्राणिवध विरति एम कहेवो एरी रीते मृषावादादिकनेत्रिपे पण जाणवु तत्र प्राणीउ एटले व्रत तथा स्थावर जीवोनी १ अज्ञान, २ सशय, ३ विपर्यय, ४ राग, ५ द्वेष, ६ स्मृतिव्रश, ७ योग्यप्रणिधान तथा ८ धर्मानादर रूप अष्टविध प्रमादना योग्य री वर एटले हिंसा करी तेने कहिये प्राणिवध तेथकी विरति एटले सम्बद्धान श्रवण पूर्वक जे निवृत्ति ते प्रथम व्रत जाणवु बीजो मुसावाए एटले अनेक वचन अथवा कृतु वोजवु ते प्रिय पथ्यने तथ्य वचन तेना परिहारे करी जे जाण करवु तेने कहिये मृषावाद तेथकी जे विरति ते बीजु व्रत जाणवु तत्र प्रिय वचन एटले जे सान्नाथी चितनेहर्ष कपजावे पथ्य एटले आगामिक कालनेविपे जे हितकरनार थाय, तथ्य एटले सत्य ए तथ्य ठता पण व्यवहारनी अपेक्षाएकरी अ प्रिय वोजवु नही जेम के, चोरने कहेवु के तु चोर ठे, अने कुटणीने कहेवु के तु कुटणी ठे एम कह्याथी तेने अप्रिय लागवाथी तथ्य न कहेवाय अने बी जो तथ्य थको पण जे अहित ठे जेम के वनमां जता कोई पारधीए पूठयु के, अ हीथी कोई मृगजु जतु तमे जोयु के, तेने जो तथ्यने अनुसरीने साचे सावु कहिये के पणे जाय ठे तो तेनो घात थयाथी पाप लागे माटे एवा स्थले सत्य जाण करवु ते पण तथ्य कहेवाय नही त्रीजु अदत्त एटले धणीए न था पेत्तानुं थादान एटले ग्रहण करवु तेने कहिये अदत्तादान ते अदत्त स्वामी, जो य, तीर्थर, तथा गुरु ए चार प्रकारनो ठे तेमा तृण, काष्ठ, तथा पायाणप्रमु ग्वना मात्रके न दीया ठता जे जई लेवु तेने स्वाम्यादत्त कहिये, बीजो स्वामीए दीरु ठता जीवे न दीयु होय जेम के पोते प्रज्या लेवाना परिणाम रहित ठता ततो माता पितादिके पुत्रादिकने गुरुने अर्पण कखो होय अथवा सचित्त पृथ्वी काया

દિશ ઘીજ તેના શ્યામીળ છાપી ઠતાં તેના છગિદ્ધાતા ઝીવતી ઝીગજ કહેવાય ન
તી તે જીવનન કહેવાય. ઝીજો તીર્થસ્થાન કહે કરી નિગેથ કરેલા જે આધાકર્મો
આદિય અન્ન તેનું પ્રદાણ કરવું તે તીર્થસ્થાન કહેવાય છે. અને આધાકર્મો
આદિ ધોરગિનિ પદાર્થ તેના શ્યામીળ ઝીજોઝાઝતાં પણ શુન્ની અનુભા વિના જે ગૃ
હણ કર્યો તેને શુન્ન અદન કહેવું. તેથી જે ગિરમનું તે ઝીજું અદનગિરમણ વ્રત
જાણવું ધોયો મેષુન પટલે ન્હી તથા શુન્નપનું ૬૬ પટલે જામું તન્નન્ગરી જે ક
મે તેને મેષુન કહેવું તેથી જે ગિરનિ તે ચતુર્થવ્રત જાણવું. પાંચમો જેથી પગ્ગિ
સમસ્તપ્રમાર પ્રદાણકે ૦ આદાન ધાય તેને પગ્ગિદ્ધ કહિયે અથવા પગ્ગિદ્ધાણને
પગ્ગિદ્ધ કહિયે. તે પગ્ગિદ્ધ ધન. ધાન્ય, કુંદ્ર, વાસ્તુ, રુપ્ય, સુવર્ણ, ચતુષ્પદ, ૬
પદ તથા કુપ્ય સેવેકરી નવ પ્રકારનો છે તેથી ગિરનિ પટલે જે મૃદ્ધાનો પગ્ગિદ્ધાર
જે નિવૃત્તિ તે પાંચમો વ્રત 'મુગ્ધાપગ્ગિદ્ધોયુષો' ઇતિ વચનાત. ઇચ્છાદિ ઠતાં પણ
તૃણ રહિત મનને પ્રશમ સુખ્ય સંપ્રાપ્તિપૂર્ણ ચિત્તના વિવ્રમ પણાનો અનાવ છે. એ
વાગ્ણ માટે ધર્મના ઉપકરણને ધારણ કરનારા મુનિને પણ શરીર તથા ઉપકર
ણોનેવિષે સમત્વ ન હોય તેથીજ તે નિર્મમત્વ કહેવાયછે એવિષે તીર્થકર ગણધરાદિ
કે વાણ છે કે. વચ્ચ પાત્ર ઉપકારિ ધર્મ સાધન નિમિત્તે પુર્વાંક રીતે ધારણ કહ્યા
ઠતાં વેદની પઠે પગ્ગિદ્ધાણ કરવું નહી. અને જો મને કરી રાખ્યા હોય તો પતી
ને ૫ મૃદ્ધા સદિત આપછે. એવ શબ્દ પ્વકારનેઅર્થ છે તેથી પ્રથમ તીર્થકર અ
ને ચરમ તીર્થકરોને ચાર વ્રતો નથી હોતા પણ પાંચ પૂરા હોયછે એવું જણાવ્યું
જે વ્રતોની વૃદ્ધિ કરે અથવા નિયમોની પ્રાદી કરે તેને મહાવ્રત કહિયે. અને
સર્વે જીવાદિ વિષયપણે કરી મહાવિષયપણું છે. ઉક્તચ.— "પટમમ્મિ સઘજીવા,
વીણ ચરિમેં ય મહ દઘાર્ડ; સેસા મહઘયાં સ્વલુ, તદેકદેસેણ દઘાણં." તેહાજ
ઇચ્છ્યને એક વેગ છે માટે. ॥ ૫૬૦ ॥

હવે શ્રમણ ધર્મ કહેછે:— મૂલ.— સ્વંતીય મદ્ધ લ્હવ, મુત્તી તવ સંજમેય વો
ધધા; સર્જ સોયં આકિચણં ચ વંનં ચ જડધમ્મો ॥ ૫૬૧ ॥ અર્થ — ૧ ક્ષાંતિ
પટલે ક્રમા. શક્તિમાન વા અશક્તિમાન ઠતાં સદ્ધન પરિણામ તે ક્રમા. ૨ સર્વથા ક્રો
ધનો પરિહાર તે મૃદુ પટલે અસ્તવ્ય તેનો જે જાવ અથવા કર્મ જે અનુષ્ઠેકપણે
નીચીવૃત્તિ પ્રવર્તે માનનો પરિહાર તેને માર્દવ કહિયે. ૩ રુદ્ધુ પટલે અવરૂપણું
તેનો જાવ અથવા કર્મ, તેને આર્જવ કહિયે પટલે મન વચન કાયાપેકરી વિ
ક્રિયાનો જે અજાવ તે માયા રહિતપણું કહિયે ૪ મુક્તિ પટલે મોચન તે વાહ્ય અને

અન્યતર વસ્તુનેવિષે તૃષ્ણાનો વિષેદ એટલે લોનનો પરિત્યાગ જાણવો ૫ તપ એટલે જેણેકરી રસાદિ સાત યાતુઓ અથવા જ્ઞાનાવરણોયાદિ કર્મ તાપને પામેઝે તેનેકહિયે તપ તે અનશનાદિ જેદોએકરી બાર પ્રકારે જાણી લેવું ૬ સયમ તે આશ્રવનિવિરતિ લક્ષણ જાણવું ૭ સત્ય તે જ્યા મૃપાવાદથી વિરમવું તેને જાણવું ૮ શોચ તે સયમપ્રતે નિરુપલેપતા અથવા નિરતિચારપણ જાણવું ૯ જેને કિંચિત્ત ઇચ્છાદિક ન હોય તેને અકિંચન કહિયે તેનો જે જાવ તેને કહિયે આ કિંચન્ય, વપલક્ષણથી એ જે શરીર તથા ધર્મોપકરણાદિ ઠે તેઓનેવિષે નિર્મમલ ને આકિંચન્ય કહિયે ૧૦ નવવિધ બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિઓ તેનેવિષે પોતાના પુરુષાકારનું રુપવું તે બ્રહ્મચર્ય એ દશ પ્રકારનો યતિધર્મ ઠે ॥ ૫૬૧ ॥

વીજા વલી આરી રીતે પાઠ કરે ઠે - સ્વતી મુત્તી થક્કાર, મદ્ય તદ્દ જાળે તવે ચેવ, સયમ વિયાગ કિંચણ, વોધવા વજચેરે ય ॥ જાણવ તે ઇચ્છાથીઅપ વપધિપણ, અને જાવથી ગૌરવતાનો પરિહાર એટલે ત્યાગ તે સર્વ સગથી મુક્ત થવું અથવા યતિઓને વસ્ત્રાદિકનું દેવું વાકીનું પૂર્વની પઠે જાણી લેવું ॥ ૫૬૧ ॥

હવે સયમ ધર્મ સત્તર પ્રકારે કહે ઠે - મૂલ - પચાસવાવિરમણ, પચ્ચિદિય નિગ્મહો કસાયજાઓ, દમત્રયસ્ત વિરઈ, સત્તરસદ્ધા સયમો હોઈ ॥ ૫૬૨ ॥ અર્થ - આશ્રુયતેકે ૦ જેણે કરી કર્મોનું વપાર્જન થાય ઠે તેને કહિયે આશ્રવ તે નવાં કર્મો વધાવાના હેતુઓ તે ૧ પ્રાણાતિપાત, ૨ મૃપાવાદ, ૩ અદત્તાદાન, ૪ મૈષ્ટુન અને ૫ પરિગ્રહ એ પાંચ જેદે જાણવો એ પાંચેથીજે વિરમવું એટલે નિવર્તન થવું તેને પચાશ્રવ વિરમણ કહિયે ઇંદિયો તે સ્પર્શન, રસન, ગ્રાણ, ચક્ષુ, તથા શ્રોત્ર લક્ષણ પાંચ જાણવી તેઓનો નિગ્રહ એટલે નિયમમા રાખવું, અર્થાત્ત સ્પર્શાદિ વિષયોનેવિષે લપટતાના પરિહારે કરી વર્તવું તેને પચેંડિનિગ્રહ કહિયે કપાય તે ક્રોધ માન માયા તથા લોભ લક્ષણ ચાર જાણવા તેઓનો જય એટલે જે વદય થયા હોય તેને વિફલ કરવા અને જે અનુદિત્ત હોય તેને અનુત્પાદનેકરી રોકી રાખવા તે ક્રોધાદિચારનો ત્યાગ જાણવો હવે દમ ત્રણતે ચારિત્રરૂપ એશ્વર્યના અપહારે કરી આત્માને દમ્ભાવવો અથવા અસારપણે કરિયે તે ૬ પ્રયુક્ત મન વચન ને કાપ તેની જે ત્રિક તે દમત્રય તેની જે વિરતિ એટલે અશુભ પ્રવૃત્તિથી નિગંધ તે દંડત્રય વિરતિ એવી રીતે સત્તર પ્રકારે કરી સયમ થાય ઠે ॥ ૫૬૨ ॥

અથવા વીજા પ્રકારે સયમના સત્તર જેદ થાય ઠે તે આ પ્રમાણે મૂજ - પુદ્ગલિ દગ યગણિ મારુય, વણસડ્ વિ તિ ચઢ પણિદિયા જીગ, પહુપ્પેહ પમક્ષણ, પ

प्रवचनसारोद्धार.

शिवान् मणोवर्द्धकाः ॥ १८३ ॥ अर्थः— पृथ्वी, उदक, अग्नि, मास्त, वन-
 नि र्हादिय त्रादिय, चतुर्दिग्य, पंचदिग्यने मनो वाक् कायाए करी करण क-
 यण तथा अनुमतिए करी संज्ञन समार्जन आरंभतुं वर्जतुं, ए नव प्रकारे जीव संय-
 जाणवो तत्रः—“संक्रुष्यो संज्ञोः पश्चात् करी नवे समार्जो; आरंजो उदवर्ज, सु-
 नयाणं नु नवेनिः” तथा दशमो अजीवरूप जे पुस्तकादिक ते, ते दुःपम काजन
 गोपे करी तथाविध प्रज्ञा, आधु, श्रद्धा, संवेग, उद्यम तथा वजादिकेकरीहीन
 आजना काले उपना जे शिष्यादिक तेना अनुग्रहने अर्थे प्रतिज्ञेखन तथा प्रमार्जन
 पूर्वक यत्ने करी धारण कयाची अजीव संयम थाय ते. इहां पिमविशुद्धिनी म-
 दोटी वृत्तिमाहे संयमेणति एटले संयमतुं बखाण करते अजीव संयम पुस्तक
 अग्रतुपेक्षु दुःप्रतुपेक्ष्य दृष्य वृण चर्म पंच मत्र हिरण्मादिकनो अग्रदणरूप इहां
 शिष्य पूजेते एना अग्रदण संयम किंवा ग्रहणे संयम थाय गुरु उत्तर कहेते के, अ-
 पवादो ग्रहणेपण संयम थाय. यहुक्तं॥ दुष्पटि निद्रियदूतं, अक्षाणाऽ विविचिगि
 गहंति ॥ शिष्यऽ पोग्रयपणं, काजियनिष्कृति कास्तछा ॥ १ ॥ अर्थः— अक्षाण के
 ने अर्थेते वजी शिष्य पूजेते के बीजानो विगोप केम नथी पण पुस्तक पांचे ज्ञाननो सा-
 धन ते तो उत्तरगं केम न लेवु तेनो उत्तर—सत्त्वने उपयातना कारण ने जीवे आ-
 द्य— जे तेसंजीवाणं, तद्य गयाणंच सोणिअं दुष्का ॥ पीजिळंते धणियं, गजिजते
 अकरे फुनिउं ॥ २ ॥ पीडीत यको लोदी नीकले ते आखरमां जाय. ११ चहुए
 करी सारीपेते जोऽने बीज हरित जतु संमत्तयादि रहित स्थाननेविपे गयन आ-
 सन तथा चंक्रमणादि करावतुं तेने प्रज्ञा संयम कहेवो. १२ जे गृहस्थ पाप
 व्यापार करेते तेनी उपेक्षा करवी पण एम न कहेवुं के, तु नजीपरं ग्राम ग्राम
 चिताकर अथवा संयमनेविपे सीदनारा साधुउने जे प्रेरणा करवी अने पा-
 र्यादिक जे निर्दधत यणे प्रवर्तताने उपेक्षानुं करवुं ते उपेक्षा संयम कहिये. १३
 रदोरीते प्रकृत स्थितिजनेविपे पण रजोहरणादिके करी प्रमार्जने, गयन, आसन,
 निरूप तथा आदान आदि करनार अथवा ग्रहस्थने देखतां कलजुमि प्रवेश यकी
 अंत नृमि प्रवेशनेविपे प्रवेश करे त्यां सचित्त अचित्त मिश्र रजे करी खरडायाजा पादा
 दिकनी रजदूर करवाने अर्थे रजोहरणे करी पुंजे प्रमार्जन करे त्यां पण अण पुंजता
 असंयम अने ग्रहस्थदृष्टिदाजी पुंजताने प्रमार्जना संयम जाणवो. यहुक्तं—पायाई
 सागरीए, थपमज्जितावि संयमो होऽ, ते चेव पमज्जंते, सागरीए

૧૪ નક્કપાનાદિક પ્રાણિસત્ત્વ, અવિગુહ, અથવા કામ ન થાવે તે અતુષ્કારક એવી વસ્તુને જતુ રહિત સ્થાનનેવિષે સૂત્રોક્ત વિધિએકરી પરિષ્ઠાપના કર્યાથી પરિષ્ઠાપના સયમ કહેવાય ૧૫ હર્ષે હોહ રીસ તથા અનિમાનાદિક થકી મનને નિવૃત્તાપે થને ધર્મે ધ્યાનાદિકનેવિષે મનની પ્રવૃત્તિ કરે તેને મન સયમ કહિયે ૧૬ દ્વિગત્ત્વ કલોગ્મણા થકી નિવૃત્તિ અને મધુર નિપુણ થાવો એવી શુભ જાપાનો ઘોનશ તે યત્ન સયમ કહિયે ૧૭ ગમનાગમનાદિક જે અવશ્યકરણીયઠે તેને વિષે જે ઉપયુક્ત સારગત્ત્વ ઠતાં કાયાનો વ્યાપાર કર્યો તેને કાયસયમ કહિયે ૧૮ રીતે ૮ મનર પ્રકારે પ્રાણાતિપાત નિવૃત્તિરૂપ સયમ થાયઠે ॥ ૫૬૩ ॥

એ રીવાસર્ય કહે ઠે - મૂલ - આપરિય વચ્ચાએ, તવસ્તિ સેહે ગિલાણસા હુસુ, ગમણોત્ર સગ કુજ ગણ, વેપાયઘં હવઈ દસહા ॥ ૫૬૪ ॥ અર્થ - ૧ આ ગાર ને જ્ઞાનાદિક પંચરિય તેને જે આચરે ઠે એટલે સેવે ઠે તેને કહિયે આ ગાર ૨ તપ ગમીપે આરીન જેયકી અધ્યયન અથવા ઉપચય થાય ઠે તેને તપાધ્યાય કહિયે ૩ જેનેરિપે વિષ્ટટ તથા અગિરુષ્ટ તપ વિદ્યમાન હોય તેને તપસિ કહિયે ૪ નયનર દોહિત શિદ્ધાને યોગ્ય હોય તેને શિષ્ય કહિયે ૫ ગ્લાન તે જ્ય શદિ ગગ કરી આકાંત માધુજ ૬ સાધુ ૭ સ્યરિર તે સમનોહ સામાચારિના ક તાર હાય ૮ સર ણટને શ્રમણ, શ્રમણી, શ્રમણોપાસક, તથા શ્રમણોપાસિકા એવો સમુદાય જાણયો ૯ જુન તે ચાણદિ ગણુ ણક આચાર્ય પ્રણેય સાધુ સમુદાય જાણયો ૧૦ ગણ તે કાટિકાદિક જાણયો ૧૧ આચાર્યાદિક દશને અન્ન, પાન, વસ્ત્ર, સાગ્ર વસ્ત્રિ પંચાન્નક મન્નાગ્ર આદિ ધર્મે સાધનેકરી ગ્રહણકરે શુશ્રૂષા, કાંતાગ્ર શાન્તા અપમર્ગનેરિપે જેવત્ત્રિયા પરિપાનન ડલ્યાદિ વેપાયવર્ત્ય જાણયુ ॥ ૫૬૫ ॥

હવે નરરિય પ્રવ્રગુત્તિ કહ ઠે - મૂલ - વગદ્ધિ કદ્ધ નિમિત્તિદિય, કુદ્ધત્ત્વ હુસુ રીતિય વાળીય; અહમાયાદાર વિનુ, સળા ય નર વજન શુત્તીઓ ॥ ૫૬૫ ॥ અર્થ - ૧ દ્વિગત્ત્વ સ્ત્રી પશુ, પંક્તિ ણ્યો ૧ કરી સહિત વપાશ્રયાદિ વસતિનુ મેરન કરવુ નહી તેમા સ્ત્રી તે દેવ તથા મનુષ્યના નેદં વે પ્રકારની ઠે તે વની સહિત તપ અવિન નીનિ પ્રમુગ્ધ વપર આત્મેવેની પુતની ણ્યા નેદં વળ વે પ્રકારની ઠે રીતિ ૫૬૬ એટલે નિર્ગુ યાનિને વિષે વપ્તગ્રથાન, ગાર્ડ, જેમ, તપ વા દોની દાની, ગાદરી પ્રમુગ્ધ વળ સનાય્યમાન મેરન વળાન લીધ ત્યાગ કરવા દોનું ઠે પ્રીતિ પંક્તિ ને નહુમક વપ તૃતીય પેદાદિકને વિષે વર્તનાગ મરત્તે હર્મરત્ત સ્ત્રી તથા પૃથ્વીની મેરન કરવાનેરિપે અનિગ્ત અને તનરિય અ

તેના કરેલા વિકારનાં ઢર્શને કરી આત્માને કામ વિકારના સંનવથી બ્રહ્મ-
તને વાધા ઉપજે માટે સ્ત્રી પશુ નપુંસકાદિકે રહિત એવી જે વસ્તિ ઉપાશ્રય
તેનું સેવન કરવું. વીજો કેવલ એકાકી સ્ત્રી હોય તેને ધર્મકથા તે ધર્મ દેશના લ
વાક્ય પ્રવંધરૂપ કથન કરવા યોગ્ય પણ નથી. અથવા સ્ત્રીસંવંધિની કથા ક
સુરતોપચાર ચતુરાલાટી વિદગ્ધ પ્રિય ઇત્યાદિ રૂપ કર્તવ્ય નથી. કેમ કે,
ગાનુવંધિની છે. વેગ, જાતિ, કુલ, નેપથ્ય, જાપા, ગતિ વિવ્રમ, ઇંગિત, હાસ્ય,
૧, કટાક્ષ, પ્રણય, કલહ શૃંગારરસ સહિત કામિનીઓની કથા અવશ્ય
મુનિને પણ મનને વિકારીનૂત કરે છે. માટે તે ન કરવી ત્રીજો નિપચા આસ
શું અર્થ છે? તે સ્ત્રીનીસાથે એક આસને વેગવું નહીં. અને તે ઝઠીગયા પઠી
એક મુદ્દર્ષ સૂચી ત્યાં વેગવું નહીં. કેમ કે, તેના ઉપજોગવાલું આસન ચિ
વિકારનું કારણ થાય છે. વદાહ:—“ ઇન્દ્રિય મિલિય સયણા, સણમિ તપ્પા
મયો જણો: દંસેઃ મણં પાણો, કુદં જહ્ ફાસ દોસેણં.” ૪ અવિવેકી જ
અપેક્ષા કરી ઇજ્ઞા કરવા યોગ્ય સ્ત્રીની નયન નાસિકાદિક ઇન્દ્રિયો ઉપ
ણથી સ્તન તથા જઘનાદિ અંગ પણ જાણવા. તેઓને અપૂર્વ રસના અતિશય
નેત્રો કથામીને જોવાં નહીં. કદાચિત્ અચાનક દીગમા આવી ગયાં તો જોયા
નેત્રોનું જાવણ નાસિકાનું સરજપણું, તથા પયોધરોનું મનોહરપણું ઇત્યાદિની એ
ચિત્તેકરી ચિંતના કરવી નહીં. કેમ કે, તેનું અવલોકન તથા ચિંતવન મો
દંકનો હેતુ છે. માટે તેમ ન કરવો ૫ કુડ્યાંતરે એટલે નીત અથવા ત્રાટી
લેને આડે દંપતિનો સુરતાદિ શબ્દ સાંજલ્યામાં આવે એટલે તે સ્ત્રી પુરુષ મા
આદે સંજોગ સમયે તત્સંવંધી રાગવિપે વાર્તાઓ કરતા હોય તે સાંજલ્યાથી
ચિત્ત વિકારવંત થાય તેથી તે સ્થાનનો પરિત્યાગ સાધુએ કરવો. ૬ પૂર્વ ગૃહસ્થા
પ્રાનેવિપે સ્ત્રીસંજોગની ક્રીડા કરેલી તેનો અનુનવ જહ્ણ તથા ઇત્યાદિ રમણ
ણનું સ્મરણ કરવું નહીં. કેમ કે તેના સંસ્મરણે કરી પણ જેમ ઇંધનના
અગ્નિ દીપ્તિવાન થાય છે તેમ મતિનેવિપે નવે સરથી વિકાર ઉત્પન્ન થાય
૭ પ્રણીત એટલે અતિ સ્નિગ્ધ મધુરાદિ રસ જક્તનું યોજન કરવું નહીં કેમ
નિરંતર પૌષ્ટિક સ્નિગ્ધ રસે કરી સંતુષ્ટ થયાથી પ્રધાન ધાતુના પરિપોષણથી
નો ઉદય થાય માટે ન કરવું ૮ નિદ્રા માગી લાવેલું રુઝું અહાર પણ અતિ
હાર કરીને કંઠ સુધી ડહર જરવું નહીં. કેમ કે તે બ્રહ્મચર્યનો નાશ કરનારો છે.
૯ શરીરને પણ પીડા કરનાર છે. “ ૯ વિનૂપણ તે પોતાના શરીરની ગોજાને

अथे सस्कार स्नान, विलेपन, धूपन, नख, दात, तथा केगनुं समारबु ते करव
थी अन्नह्य सेववानी अजिनाया थाय माटे विनूपा करवी नही अशुचि गरीस्त
स्कार रहीत होय तेना मनमा जो विकार उपजे तो पण ते कात्यायेकरी अकार्य न
करे एटला ब्रह्मचर्य एटले अमैद्युन व्रतनी गुप्तिथो राखवाना उपायो ठे ॥५६॥

हये ज्ञानादि त्रिक कहे ठे - मूल - वारस अगार्डय, नाण तत्तस्य सद्व्याण
तु, दसण मेय चरण, विरई देसे य सवेय ॥ ५६६ ॥ अर्थ - ज्ञान शब्दे कर्मनो
क्षय अथवा कर्मनो क्षयोपशम ठतां तेथी उत्पन्न थयो जे अवबोध तेनो हेतु होवा
थी षादशागादि अने आदि शब्दथी उपाग प्रकीर्णकादिनु परिग्रहण करबु ते ज्ञान
तथा तत्व ते जीवादि नवपदार्थ तेनो अर्थ एटले अनिव्येय तेने विपे श्रद्धान करबु ते
मज एज प्रत्यय रूप जे रुचि तेने दर्शन कहिये तथा पाप व्यापार यकी विरमबु
ते ज्ञान श्रद्धान पूर्वक परिहारने चरण कहिये ते वे प्रकारनु ठे - एक देशथी
वीछु सर्वथी तेमा देशथी श्रावकोने जाणबु, अने सर्वथी साधुओने जाणबु ॥५६७॥

हये षादश प्रकारनु तप कहे ठे - मूल - अणसण मूणोवरिया, विक्ती सवे
वण रसच्चाउ, काय किलेसो सजीण्या य वझो तवो होई. ॥५६८॥ पायवित्त वि
णओ वेयावच्च तदेव सज्जाओ, आण उवसग्गोविय, अप्पितरओ तवो होई ॥
॥ ५६९ ॥ अर्थ - ए वे गाथा अने एओनु स्वरूप ते तपना अतिचारोनी व्याख्या
मा पूर्वज व्याख्यान करेलु ठे माटे फरी अही तेविपे वधारे लखता नथी ॥५६९॥

हये क्रोधनिग्रहादि कहे ठे - मूल - कोहो माणो माया, लोको चवरो ह्वति
हु कसाया; ए एमि निग्गहण, चरणस्स ह्वति मे चेया ॥ ५६९ ॥ अर्थ - को
मान माया तथा लोको ए चार कपाय जाणवा जेने विपे प्राणीओनी दिसा थाय
ठे तेने कहिये कप, तडूप जे ससार तेने विपे थाय एटले प्राप्त थायठे एटले जे
एकरी प्राणीने ससारनी प्राप्ति थायठे तेने कपाय कहिये तेओनु निग्रहण ए
ले नियंत्रण जाणबु एवीरिते चरण एटले चारित्रना पूर्वोक्त सित्तेर सख्याये जेदो
थायठे एटले व्रतना पाच जेद, श्रमण धर्मेना दश जेद, समय सवधी सत्तर जेद
वेयावृत्त्यना दश जेद ब्रह्मगुप्ति नव, ज्ञानादि त्रिक, तपना वार, अने क्रोश्रनियहादि
चार ए वया एकठा कथाथी सित्तेरनी सख्या थायठे ॥ ५६९ ॥ ए ठासठमो वार

अवतरण - हये 'वर्णति' एटले करण सत्तरिनो समसठमो वार कहे ठे -
मूल - पिम्विसोही समई, नावण पिममाय इदिय निरोही, पडिलेहण गुत्तीउ
अनिग्गहो चव करण तु ॥ ५७० ॥ अर्थ - जेनु पिम्वन थाय तेने कहिये पिम्व

ते नजातिग्रो तथा विजानिचोनुं अथवा कविण इत्यनुं एकत्र समुदायनो संया
त एटले मज्जयो तेने पिंम कहिये. वली समुदायिचकी समुदाय क्यारेक चित्र हो
य एवी रीते घणा प्रद्यर्थो एकत्र मलेला पिंम शब्देकरी कहेवाय ठे तेनी विविध
एटले अनेक प्रकारे आधाकमाधिकने पग्हारे करी छुदि एटले निर्दापता तेने कहिये
पिंमविछुदि तथा समिति ते सम्यक् एटले प्रगस्त अर्हतप्रवचनानुसारं जे चेष्टा
तेने ममिति कहिये. ते ईयांसमित्यादिक पांच जाणवी. तथा जे जाववी तेने कहिये
जावना; ते अनित्यत्वादिकनुं चिंतवबुं. तथा प्रतिमां एटले प्रतिज्ञा जे अनियग्रहो
प्रकार मासिक प्रमुख. तथा स्पर्शादिक इंद्रिय तेओनो जे निरोध एटले पोतपोतानेवि
पे इष्ट तथा अनिष्टने विपे रागद्वेषनो अजाव एम जाणबुं. तथा प्रतिलेखना तेआगमा
नुगारे करी प्रति प्रति निरीक्षण एटले चोलपट्टादि उपकरण प्रमुखने ले
खन के० निरखबुं ते प्रतिलेखन कहियें. तथा गुप्ति जे गोपवबुं. तेणेकरी यतिने
पोतानी आत्मानुं राखबुं. अथवा मनादि योगनियग्रह ते गुप्ति कहिये. तथा जे
अनियग्रहियं तेने कहिये अनियग्रह ते इव्यादिसंबंधी नियमविशेष अनेक प्रकारे जा
णवा. चकार समुदायने अर्थे ठे अने एवकार ते अनुक्रमे प्रतिपादनने अर्थे ठे.
अने ए करणतु के० जे कराय तेने करण कहेबुं ते मोक्षार्थी साधुओ करे ठे.
एम जाणबुं तु शब्द विशेषणार्थे तेथी एम कहेबुं के मूल गुणने सजावेज कर
णपणुं ठे ते एने अन्यथा न थाय अही कोई आशंका करे ठे.

आगंकाः— ममितिना ग्रहणथी पिंमविछुदिनुं ग्रहण थवाने लीधे पिंमविछु
दिनुं जुडं ग्रहण कर्त्तव्य नथी. जे कारण माटे एपणासमितिनेविपे सर्व एपणानुं
ग्रहण थयुं ठे. तो पिंमविछुदि पण एपणाज ठे. तेनो जेदेकरी उपन्यास केम कखो?

समाधानः— पिंमथी व्यतिरेकपणे पण एपणा टीगमां आवेठे. ते वसति प्र
मुखना पिंमप्रहेपणे एपणा थाय ठे तेने एपणा समितिनुं ग्रहण अथवा पिंमवि
छुदिनो जेठ कहेवो ते कारणे करी ग्रहण कर्त्तव्य ठे परंतु कारण विना न करबुं
एवो अर्थे जाणाववाने अर्थे अथवा आहारविना पिंमविछुदि प्रमुख करी न
शकाय ए माटे जेदेकरी उपन्यास कखो ठे. माटे पिंम, शय्या, वस्त्र. अने पात्र
ए अकल्पनीय लेवा नही अने जे कल्पनीय थाय ते साधु लिये ॥५९०॥

हवे जे दोपोएकरी रहित पिंमनी छुदि थाय ठे ते दोपोने सामान्येकरी त्रण जेदे
कहे ठे.—मूलः—सोलस उगम दोसा, सोलस उप्पायणाय जो दोसा; दस एसणा य
दोसा; बायालीसं इह हवति. ॥५९१॥ अर्थः— प्रथम उज्जम शब्दे पिंमनी उत्पत्ति

તદિષ્ય જે આધાર્કર્મી આદિ દોષ તે ઝગમ દોષ સોલ જાણવા. વીજો ઉત્પાદન તે પજાવવું, તે શુદ્ધ પિમને પણ ધાત્રીત્વાદિ પ્રકારે કરી દૂષણનું ઉપજાવવું તદિષ્ય કરવું. ઉત્પાદન દોષ તે પણ શોલ જાણવા તથા દશ એણાના દોષ છે. એણા એટલે અપીયે જોડ્યે અનશનાદિ ગ્રહણ કાલને વિષે શક્તિાદિક પ્રકારે કરી જોવું તેને કહ્યે એણા તેના દોષ તે એ ત્રણે મત્યારથી બેતાલોશ દોષ થાય છે ॥ ૫૭૧ ॥

હવે પ્રથમ ઝગમ વિષયક શોલ દોષોના નામ કહે છે - મૂલ - આહારકર્મ રેનિય. પુર્તકર્મે ય મીસજાએ ય, ઉવણા પાહુડિયા એ, પાથોયર કીપ પામિ શે ॥ ૫૭૨ ॥ પરિચ્છિદ્યે અનિહુ, નિત્રે માલોદમે ઇય અગિહો, અણિ કે અનોયર સોજસપિહુગમેદોસા ॥ ૫૭૨ ॥ અર્થ - આધાર એટલે આ શુદ્ધ ગાપુને કારણે મને નકાદિક પકાવવું છે, એવા મને કરી સાધુનિમિત્તે જે અનશનાદિ ગ્રહણ નીવડારે તે આધાર કર્મ એટલે જે પાકાદિ ક્રિયા તેને કહિયે આધારકર્મ તેના યોગે કરી તે નકાદિ પણ આધારકર્મ જાણવા અથવા આધાર એટલે સાધુના પિત્રના આશયથી નકાદિ કરાય છે તેને આધારકર્મ કહિયે સાધુનિમિત્તે સધિનને અગિત કરવું અને અચિત્તનો પાક કરવો એમ પદ્ધિ જીવિ કરવાના વધથી જે થાય તે આધારકર્મ દોષ જાણવો

૨ જનું ઝડેશન કરવું તેને કહિયે ઝડેશક દોષ, તે સકેત જાણવો તે યાવ આધારકર્મનું પ્રણિધાર, તેણે કરી નિર્વૃત્તિનું તેના પ્રયોજનને ઝડેશક કહિયે તે જે પ્રકારના છે - એ આંખે વગેરે વીજી પિનાગે કરી તેમાં થોય તે સાધુનું અને વિનાગ તે પ્રયત્ન જાણવું અત્ર આ જાણવા છે - ન વીજી કાંઈ પણ પ્રાપ્ત થવું નથી તે માટે કેટલી તક નિશ્ચા દેવી એમ જાણી કેટલાક અગિત નહીં નાખ્યાથી નિર્વૃત્ત થયું જે અનશનાદિ તેને થોય કાંઈ તે સમાન્યે કરી પોતાના અને વીનાના છુદા છુદા વિનાગ કરવાના ॥ ૫૭૩ ॥ એ આંખે જાણવું એમ ઓગંદેશિકની વ્યુત્પત્તિ જાણવી તથા વિવાહ પ્રકાર રિત્તે રિતે જે કાંઈ વધેનું હોય, તેને જુદું કરીને દાનને અર્થે પડપના કરવી રિત્તે રિત્તે કહ્યું એટલે વિનાગે કરી પોતાની સત્તાટાલીનિત્ર કરવાનો જે ઝગમ તેને રિત્તે રિત્તે કહિયે ૫ જેમા પ્રાયે કરી ઓગંદેશિક થાય તે જેમ કાંઈ નહીં નહીં અનુભવે સુનિહ પામેનો ગ્રહણ મનમાં ચિત્તન કરે કે, ૫ જે રિતે મદા કહેવા. જોરનો જે જે તે જે સપ્રાપ્ત વર્તનના પ્રતિદિન અર્થે જે જે તે મરને તે જોરન દાનની શક્તિનો અનાદ મારામાં છે તથાપિ મરને

નુસારે દેવા યોગ્ય છે. કેમકે આ જન્મનેવિપે ન આપ્યું હોય તો ઉત્તર જવે સ્વર્ગા
વિક જોગની પ્રાપ્તિ થતી નથી. જો દાનાદિ નથી કરતો તો પુણ્ય વિના સ્વર્ગગમ
ન થતું નથી. એવું જાણીને આગ્રહ પૂર્વક પ્રતિ દિવસ થાવત્ પ્રમાણે કરી નોજન
રાંધે; તે પ્રમાણે નોજન રાંધવાનો આરંભ કહ્યો ઠતાં તેવા સમયમાં કોઈ પાપંમી
વચમાં આવી પડે તેને જિહ્વાદાનને અર્થે આટલું પોતાને અર્થે, એવા વિજ્ઞાન કહ્યા
વિના અધિક ચાવલો નાચી દિયે તે ઓછા ઉદેશિક થાય છે. અને વિજ્ઞાનોદેશિક
ત્રણ પ્રકારનો છે:— તેમાં પોતોને અર્થે નિષ્પન્ન અશનાદિક જે જિહ્વાચરોના દા
નથી છુટું કલ્પેલું હોય તે ઉદ્દિષ્ટ જાણવું. અને જે જિહ્વા દાનને અર્થે છુટું કહ્યા
મેલું શાંતિ ઓઢન કરંવાદિ રૂપપણે તે વીજું; અને વિવાહ પ્રકરણનેવિપે છુટું
કહ્યાહેલું મોદક, તથા ચૂર્ણાદિ રૂપ જિહ્વાચરોને દાનને અર્થે કીધેલું કાર્ય તે ત્રીજું.
એ એકેક વલી ચાર ચાર પ્રકારે છે:—ઉદેશ, સમુદેશ, દેશ અને સમાદેશ. તેમાં જે ઉદેશ
કરેલું કર્મ વિજ્ઞાન તેને ઉદેશિક કહિયે. જેમ કે, કોઈ પણ જિહ્વાચરો પાપંમી અથવા
ગૃહસ્થ વર્ગરે ગમે તેટલા આવે તે વધાનેદેવા યોગ્ય છે એવો જ્યારે સંકલ્પ કહ્યો હોય ત્યા
રે ઉદેશ સંજ્ઞક કહેવાય છે જ્યારે એવી કલ્પના કરી હોય કે પાપંમીને ન આપવું ત્યારે
તેને સમુદેશાચ્ય કહેવું. જ્યારે એવી ચિંતવના કરે કે શાક્યાદિકના શ્રમણોને
આપીશ ત્યારે દેશાનિધિ કહિયે. અને જ્યારે એવો સંકેત કરે કે, નિગ્રંથ જે અર્હત
યતિઓ તેઓનેજ આપીશ એવો પરામર્શ કરે ત્યારે સમાદેશ નામ જાણવું. યત
વક્ત:— ‘જાવતિ ય મુદેશં, પાસંમીણં જવે સમુદેસં, સમણાણં આસં, નિગ્ગં
યાણં સમાસં.’ એવી રીતે પૂર્વ સંખ્યાએ કરી ઉદેશિક વિજ્ઞાન ચાર થયા તેને
પૂર્વોક્ત ત્રણે ગુણતા વાર પ્રકારનો વીજો ઉદ્દેશિક ટોપ થાય છે.

આશંકા.— આધાકર્મ અને ઉદેશકર્મ એ વસ્ત્રમાં પરસ્પર વિરોધેલું છે ?

સમાધાન.— પ્રથમથીજ સાધુને અર્થે નિષ્પાદિત ઠતાં ફરી પણ તેની સાથે
વીજો પાક કરવો તેને ઉદેશિક કર્મ કહે છે. એ વિરોધ છે.

૩ ઉજ્જમાદિ ટોપ રહિતપણે સ્વતઃ જ્ઞાતિક પવિત્ર ઠતાં અન્ય અવિશુદ્ધ કોટિક
જ્ઞાતિક અવયવે કરી સહિત મેલવ્યાથી પૂતિજૂતવું કર્મ કરવું તેને ત્રીજો પૂતિકર્મ ટો
પ કહિયે. તેના યોગે કરી તે જ્ઞાતિક પણ પૂતિકર્મ કહેવાય છે. એનો અર્થ આ છે:—
જેમ સૌરચ તથા મનોહરત્વાદિ ગુણોએ કરી શાલ્યાદિ નોજન ઇચ્છ્ય વિશિષ્ટ ઠતાં
પણ હૃગંધઆદિ ઇચ્છ્યાના જવે કરી યુક્ત થયાથી અપવિત્ર થાય છે. અને તે વિશિષ્ટ
જનને ત્યાગ કરવા યોગ્ય થાય છે. તથા નિરતિચાર ચારિત્રના સાતિચાર પણાને

લોધે અપવિત્ર કરણેકરી અવિશોધિ કોટિના અવયવ માત્રેજ સયુક્ત ઠતા સ્વરૂપે કરી છુદ્ધ આહાર અપચ્છંદ્ય માન જાવે ઠતા પણ પૂતિના કારણથી પૂતિ જાણીયે તથા આયાકર્મીકાદિ અવયવના લેણેકરીને પણ સસૃષ્ટ થાલી, વાટકુ તથા ક ટોરી આદિક પૂતિ ઠતા પરિહરણ કરવા યોગ્ય છે એ ત્રીજો પૂતિદોષ કહ્યો

૪ કુટુબ પ્રણિધાન તથા સાધુ પ્રણિધાન મીઝનરૂપ મિશ્રપણે કરી એટલે મ લેલા જાવથી ઇત્પન્ન થણુ પાકાદિ તે જાવને પામેણુ જે નક્કાદિ તેને મિશ્રજાત કહિયે તે ત્રણ પ્રકારનું છે - એક યાવદર્થિક, વીજી પાપન્નિ મિશ્ર, ને ત્રીજી સાધુમિશ્ર તત્ર ઝુર્નિદ્ધ કાલાદિકનેવિષે ઘણા નિહાચરો અપલન્યમાન હોય તેઓનો અનુકપાએકરી જેવા કે, ગૃહસ્થ અગૃહસ્થ ગમે તે નિહાચરના આગમનથી તેને કુટુબનીજ બુદ્ધિએકરી સામાન્ય નિહાચર યોગ્ય એકત્ર મેલવીને જે રાધે તે યાવદર્થિક મિશ્ર કહેવાય અને જે કેવલ પાપન્નિ યોગ્ય તથા પોતાને યોગ્ય એકઠી રસાઈ કરી હોય તેને પાપન્નિમિશ્ર કહિયે અને જે કેવલ સાધુ યોગ્ય તથા પોતાને યોગ્ય એકત્ર રંધાય તે સાધુમિશ્ર કહિયે શ્રમણ અને પાપમીઓનો અતર્જાવ વિવક્તિ છે માટે શ્રમણમિશ્ર છુદાપણે કહ્યું છે એ ચોથો મિશ્રજાતિદોષ જાણવો

૫ કેટલો એક કાલસુધી જે સાધુના નિમિત્તે રસ્વાય તેને સ્થાપનાદોષ કહ્યો છે અથવા આ સાધુને ઘેરુ છે એમ જાણીને ઘેરાની વસ્તુને કેટલોએક કાલ અથવા સ્થાપન કહ્યું હોય તે સ્થાપના જાણવી તેના યોગે કરી ઘેરાયોગ્ય હોય તેને પણ સ્થાપના કહિયે એટલે ઠઠ્ઠી તથા થાલી પ્રમુખમા ધાલીને સુસ્થિત કહ્યું તથા ટીકાદિકનેવિષે થોમો કાલ અથવા ઘણો કાલસુધી સાધુના નિમિત્તે કરી ધારણ કરેલા અશનાદિકની સ્થાપના જાણવી એ પાંચમો સ્થાપના દોષ કહ્યો

૬ કોઈ ઇષ્ટ અથવા પૂજ્યને અર્થે વધુમાન પુરસ્તરી કરીને જે અનીષ્ટ વસ્તુ ઘેરાય છે તેને પ્રાનૃત કહિયે પ્રાનૃતની પટે પ્રાનૃત જાણવું સાધુને ઘેરાયોગ્ય નિહાદિક વસ્તુ જે જેટની પટે હોય તેને પ્રાનૃતિ કહિયે અથવા પ્ર એટલે પ્રકાર કરી આ એટલે સાધુદાન લક્ષણ મર્યાદા તેણેકરી નૃતા એટલે નિર્વૃત્ત થણી નિહા તે પ્રાનૃતા જાણીયે કેમ કે, સ્વાર્થે ક પ્રત્યયનો વિધાન છે માટે તે પ્રાનૃતિ ને પ્રકારની છે એક વાદર અને વીજી સૂક્ષ્મ તત્ર વાદર તે સ્થૂલ આરજ વિષય પો જાણવી અને સ્વત્પ આરજના વિષયપણે સૂક્ષ્મ જાણવી એ એકેકના પણ અજેદ છે - એક ઇત્પવ્યક્ષણે કરી ને વીજો અવપ્યક્ષણે કરી જાણવો તત્ર સ્વયં પ્રવૃત્તિ કાલની અવધિનેવિષે કહેથી આરજનું કરવું તેને અવપ્યક્ષ કહે છે અ

प्रवचनसारोद्धार.

ग्राम समजहुं.—कोई आवक कोई नगरनेविपे पोताना अपत्यनो विवाह कर
 आरंभ करे. तेहुं लग्न पण ज्योतिपिए कहाडी दीहुं होय परंतु ते समये अन्य
 हार करी जावाने लीधे त्यां गुरुजन होय त्यारे ते आवक मनमां एवी कल्पना
 के, आ विवाहनेविपे नानाप्रकारना मनोरम सखमी तथा पकानो यज्ञे. ते व्रत
 कंसपण उपयोगमां आवगे नही केमके, वखते तेउने आवता घणो काल लागी ज
 माटे, हाल सांजव्यामां आवे ठे के, गुरुज थोडा बाहाडामां विहार करीने
 त्र आवनार ठे. माटे ते समयनेविपे मारे विवाह करवो, जेणेकरी साधुजने हुं
 शनादि पुष्कल आहुं. केमके, तेज अशनादिक सफल कहेवाय के जेनो विनिय
 ग सुपात्रनेविपे पाय! एथी महापुण्यहुं उपार्जन यज्ञे. अने मोटा कल्याणनी प्रा
 सि यज्ञे. ५त्यादिक चितवना करीने निश्चय करेला लग्नने आगल ठेलीने गुरुना
 आववाना समये विवाह करे. एवीरीते विवाह दिनहुं उत्प्वक्करण करीने जे न
 कादि उपक्रिया करवी ते वादर उत्प्वक्करण प्राचृतिका जाणवी. तथा कोई एक
 आवके पोताना पुत्रादिकना विवाहहुं दिवस निश्चय कथुं तेदजामां त्यां साधुओ
 आवी पहाता. त्यारे ते मममां आवीरीते परिजावना करे के, आ साधुओ
 पुत्र तथा विशिष्ट एहुं जन्म पानादिक पुण्यने अर्थे ठेहुं जोऽवेठे. ते प्राये करी वि
 वाहादिकनेविपे मोटी विशाल पर्वाणि यज्ञे. अने मारा पुत्रनो विवाह यज्ञे त्यां सु
 धी तो यतिओ बीजे ठेकाणे विहार करी जज्ञे. एवो विचार करीने वीजुं पाजे नजी
 कनो लग्न कहावे. एम विवाहना लग्ननो समय ठेराव्या ठता तेहुं अवक्क्करण
 करीने जे नकादि उपक्रिया करवी ते वादर अवक्क्करण प्राचृतिका जाणवी.
 तथा कोई कुटुंबिनी स्त्री सूत्र कातवाना वेपारविपे लागेली होय तेनी पाजे वालक
 रोतो रोतो नोजन मागतो होय के, मा मने खावाने आप. ते प्रस्तावनेविपे पाजेना
 गृहोमां निद्रा मागतां साधुजुं संघाटक तेणे जोहुं. त्यारे सूत्र कातवाना लोनेकरी
 रोता अने धांधल करता वालकने कहे के, हे वालक तु रोदन तथा प्रजापन ना
 र, जो आ पेला साधु घेर घेर निद्रालेता अतुक्रमे ज्यारे आपणे घेर आवगे ते संघा
 कने निद्रा ठेवासारु हुं कवीश त्यारे तने पण नोजन आपीश. त्यार पठी क्रमे
 री साधुओहुं संघाटक आव्याथी धर्मादिकने अर्थे कवीने निद्रा आपे त्यारे
 वालकने पण नोजन आपे. हवे जे दूणनेविपे वालके नोजन मागुं हतुं ते
 ये तेने आपवा उचित ठतां नविष्य कालनेविपे साधुजने निद्रा ठेवाना समये
 तेने उत्प्वक्करण कहे ठे. तेनेविपे जे प्राचृतिका ते सूक्तोत्प्वक्करण

कहिये तथा कोई गृहस्थनी स्त्री कातणु करती ठता खावाने मागता बानकने कहे के, एक पूर्णी काती लऊ पठी तने नोजन थापु एटलामा साधु थाव्या त्वारे कठीने तेने निद्रा थापे, थने बालकने पण खावाने दिये हने पूर्णी काती लीग पठी ठाकराने नोजन थापवानु ठता वचमा साधु थावी लागायी ते समये ज बालकने खावा थापवु तेने अवष्कप्करण कहिये ए प्राज्ञतिका साधुने सूक्ष्म अवष्कप्करण प्राज्ञतिका कहिये ए प्राज्ञतिका साधुने अर्थ कठी ठता बानकने नोजन दान देवा पठी हस्तधाउनादिके करी पट्कायादि उपमर्दनो हेतु होवायी अकल्पनीय ठे ए ठो प्राज्ञतिका दोष कह्यो

७ साधुना निमित्ते अग्नि प्रदीप तथा मणि आदिकनी स्थापनाए करी अथवा नित्यादि थपनयने करी बाह्यार निकाम्य धारणेकरी प्राडु प्रकटत्वेकरी देवानी व स्तुतु करण तेने प्राडुप्करण कहिये तेने योग्य जे नक्तादिक ते पण प्राडुप्करण कहिये अथवा प्राडु कण होय जेनु तेने कहिये प्राडुप्करण ते वे प्रकारे ठे - एक प्रकाश करण, ने बीजु प्रगट करण, कोई आवक साधुनी चत्किएकरी नूपित मन वालो, निरतर सत्पात्र ठाने करी पवित्र करेला ठे जेणे पोताना हाथो, पण म द विवेकी ठे तेथी अधिकार वाला गृह्णविपे पहेलु साधुने देवायाम्य अशनादि क साधुने देवु ठे एरी परिजावना करीने तेना प्रकाशवाने अर्थे अजवाबु करवा वाली मणिने त्या स्थापन करे, अथवा अग्नि प्रदीप करे, वा गवाहू करावे, ना नु दरवाछु होय तो माटु करावे अथवा नीतिप्रमुखमा काणु पाढे, एवीरिती को ई ठेकाणे पढेनी वगानी वस्तुने प्रकाशवु तेने प्रकाश करण कहेने थन घरमा ना चूलानी ऊपर पोताना गृह्णने अथ राधेलु उदनादिक ते अधिकारमाथी कहा डीने बाहेरना चूलानी ऊपर अथवा घरना चूलाथी निन्न काई बीजा स्थानके थ थवा काई बीजाज प्रकाशवान प्रवेशनेविपे साधुने दानने अर्थे जे स्थापन करवु तेने प्रकट करण कहिये ए वझे प्रकारनु प्राडुप्करण ठकाय जीगोनी हिता क वाना दोषना सज्ञाय होवायी साधुने ते वर्जन करवा योग्य ठे ए प्राडु कृत दोष

८ साधुने अर्थे जे मूज दर्शने काई वस्तु बेचाती लइये, तेने क्रीतदाप कहे ठे ते चार प्रकारे ठे - आत्म इच्छ क्रीत, आत्म जावक्रीत, परइच्छ क्रीत तथा पर जावक्रीत तत्र आत्माएकरी पातेज इच्छथी वङ्कयंतादि तीर्थे शेष परावत्तादि गुटि का सौजाग्यादि सपादक रक्षादि रूपेकरी प्रदान कस्यांथी परम अर्थनो त्याग क रता ठता जे नक्तादिक ग्रहण करवु तेने आत्म इच्छ क्रीत कहिये एनेविपे आटला दो

પોઠે:-વજ્રયંતાદિ તીર્થેશેપગુટિકા સમર્પણ કહ્યા પઠી થોડાકાલેજ દૈવયોગે ગૃહસ્થ ને અકસ્માત જ્વરાદિકે માંદાઈ થઈ આવે ત્યારે તે મનમાં જલ્પના કરે કે, હું સાજો તા જો ઠતાં આ સાધુએ આપેલી ગુટિકાથી રોગી થયો; એવી વકવાથી શાસનની મલિ નતા થાય અને એવી જો રાજાદિકને સ્વર પડે કે અમુક જૈનનો સાધુ ગુટિકા આપીને માણસોને માંદા પાડે છે તેથી તેને પકડી મારકૂટાદિ કરે. અને તે શેષાદિ સમર્પણ કહ્યાથી દૈવયોગે રોગ મંદ થઈ જાય તો લોકોમાં તે સાધુનો વહાવા થા ય તે સાધુને અયોગ્ય હોવાથી શાસનની હીજના થાય તથા તીર્થાટન કરતાં દેવ ને અર્પણ કરેલી કાંઈ વસ્તુ લઈ આવીને આપ્યાથી શરીર તથા વ્યાપારની પુટી થયાથી ઠકાયના જીવોનો ઘાત થાય તેથી કર્મવંધ થાય ઇત્યાદિ 'દોષો જાણવા વીજો આત્મજાવક્રીત તે પોતે નક્કાદિકને અર્થે ધર્મ કથન કરનાર વાદી, ક્ષપક તાપક તથા કવિ પ્રમુખે કરી ધર્મ કથા ઉપન્યાસાદિ લક્ષણ જાહેર કરી કહેલા ધર્મ કથાના ઉપન્યાસ થકી જે અગનાદિકનું ગ્રહણ કરવું. તે આત્મજાવક્રીત ક હિયે. એના દોષ પોતાનું નિર્મલ અનુષ્ઠાન નિષ્ફળ કરવું વગેરે જાણી લેવા. ત્રી જો પરદ્રવ્યક્રીત એટલે પર તે ગૃહસ્થે સાધુ નિમિત્તે સચિત્ત અચિત્ત મિશ્ર દ્રવ્ય કરી કરેલા અગનાદિકનું જે ગ્રહણ કરવું તેને પરદ્રવ્ય ક્રીત કહિયે એના પ્રત્યાયવિરાધનાદિ પ્રતિષ્ઠા દોષો છે તે જાણી લેવા. તથા પરજાવ ક્રીત તે પર એટલે યતિ આદિકની નક્તિના વજ્રેકરી સાધુના નિમિત્ત પોતાના વિજ્ઞાન પ્રદ ર્જનાદિરૂપે કરી અથવા ધર્મકથાદિરૂપે કરી જાહેર કરી વીજાને પીગલાવીને જે ગૃહ ણ કરવું તેને પરજાવ ક્રીત કહે છે. એના ત્રણ દોષો છે.- એક ક્રીત દોષ, વીજો વીજાના ગૃહથી આપ્યાથી અન્યાહત દોષ અને ત્રીજો લાવી લાવીને એકત્ર સાધુને અર્થે સ્થાપન કરવું એ આત્મો ક્રીત દોષ કહ્યો.

એ અપ એટલે હમણા મને અમુક વીજ જોઈએ છે તે આપ હું તને પાઠી આપીશ એમ કહીને સાધુને અર્થે કઠીનું લેવું તેને અપિમિલ્ય અથવા પ્રામિલ્ય કહેવો. અહીં જે અપિમિલ્યનું ગ્રહણ કર્યું તે પણ ઉપચારથી કહ્યું છે એમ જાણી લેવું. તે વે પ્રકારનો છે.- એક લૌકિકને વીજો લોકોચર તેમાં લૌકિક તે કોઈ ગૃહસ્થ વી જાનો પાણીથી ઝરીનું લઈને કોઈ વ્રતી એટલે સાધુને આપે તે જાણવો. એના દોષ કહે છે તે કઠીનો લેનારને તેના આધીન રહેવું પડે, વચનનું વંધન થઈ પડે અને નિયમથી તે કરવું જોયે એ જાણવા. અને લોકોચર તે વધ્યાદિકની પરસ્પર સાધુ ઓનેવિપે લેવડ દેવડ જાણવી. તે વલી વે પ્રકારે છે:- તેમાં પ્રથમ કોઈ સાધુ

કોઈની પાણીથી વસ્ત્રાદિ માગી જિયે તે એવી બોલીથી કે કેટલાએક દિવસભરી હુ
વાપરીને પઠી પાણું આપીશ અને વીજું કોઈ એવી બોલીથી જિયે કે થાટલા દિ
વસ પઠી હુ તને આના જેવુંજ વસ્ત્રાદિ આપીશ તેમા પ્રથમ પ્રકારે લીધેલું વસ્ત્રા
દિ શરીરના મલાદિકેકરી મલીન થયુ હોય, ફાટી ગયુ હોય, ચોરાઈ ગયુ હોય,
અથવા કોઈ ઠંકાણે રસ્તામા પડી ગયુ હોય તો તેને લીધે માહો માહે કઝીપ્રો
થાય, ઇત્યાદિક દોષ જાણવા અને વીજા પ્રકારે લીધેલુ વસ્ત્રાદિ ફરીજ્યારે પછી
માગે ત્યારે બોલી પ્રમાણે તેથી પણ વિશેષ આપ્યુ ઠતા તેનુ મન માનવુ કઠણ થા
યઠે તેથી પણ કોઈ વચ્ચે કલહની ઉત્પત્તિ થાય એનવમો પ્રાપ્તિય દોષ જાણવા

૧૦ જે માધુને અથે પરિવર્તે એટલે ઠાકઠીક કરી રાખ્યું હોય તેને પરાવર્તે ક
હેઠે તે કે પ્રકારનો ઠે - એક જૌકિક અને વીજો લોકોત્તર જાણવો તે વની
એકેક કે પ્રકારનો ઠે - તેમા એક નદ્રવ્યવિષય અને વીજો અન્યત્ર ઇચ્છવિષય
એમ જાણવા તેમા તત્ત્વવ્યવિષય તે સ્વગત ધૃત આપીને સાધુને અથે સારું સુગ
ધ વાલુ ધૃત હેવુ ઇત્યાદિ જાણવુ અને અન્યત્ર ઇચ્છવિષય તે જેમ કોઈવકૂર સમર્પણ
કરીને સાધુને નિમિત્તે શાલ્યોદનનુ ગ્રહણ કરવુ ઇત્યાદિ જાણવુ એ જૌકિક જાણવો.
એમજ લોકોત્તર પણ જે માધુઓ પોતપોતામા વસ્ત્રાદિકનુ લેવુ દબુ કરે તડૂપ જાણ
વો તેની પણ તેવે પ્રકારે જાવના કરવી એમા પણ પૂર્વની પઠે દોષજઠે એવત્તમો દોષ

૧૧ અનિ એટલે સાધુની મનુસુખ હત એટલે કોઈ ગ્રહસ્મે વીજા કાર્ગૃહસ્થની પા
ગેથી આણેનુ અનિહત જાણવુ તે કે પ્રકારે ઠે એક અનાચીર્ણ ને વીજુ આચીર્ણ તેમો
પ્રથમ અનાચીર્ણ કે પ્રકારનો ઠે - એક પ્રવચ્ચ ને વીજુ પ્રકટ તેમા જે સાધુએ અન્યાત્ર
તપણે જાણ્યુ હોય તેન પ્રગટ કહિયે તે પ્રત્યેક કેવે પ્રકારે ઠે - સ્વધ્યામવિષય
તથા પરધ્યામવિષય જેમા સાધુઓ વાસ કરી રહ્યા હોય તેને સ્વધ્યામ કહિયે અને જા
કીનાને પરધ્યામ કહિયે તેમા કોઈ શ્રાવિકા નક્તિયુક્ત સાધુને પ્રતિલાને કરી અ
ન્યાહતની ગકાની નિરૂત્તિ કરવાને અથે ઇત્માહને દિવસે કોઈ વાંટવા નીકળે ઠે
તેની પઠ ઉપાશ્રયમા આવેને પોતાની સાથે મોદકાદિક લાવીને સાધુને કહે કે,
હે નગરનુ, મને જાઈ પ્રમુલ્લ કોઈ મગાના ગૃહથી આ પ્રાપ્ત થયેલુ ઠે તે આ
રે હું સ્વજનોના યેર આ ઇત્માહનેવિષે આપવાનુ પોતાના ગૃહથી આણીને આપવા
ગઈ ત્યારે તેડા રોગાદિ કોઈ કારણને લીધે લીધુ નહી હમણા હુ માત્ર વદન ક
ન્યાને આવેની હુ, તેથી આ નક જો તમારે લેવા ધોગ્ય હોય તો એનુ ગ્રહણ કરો
એમ કહી તે જે આપે તે પ્રવચ્ચ સ્વધ્યામ વિષય અન્યાહત જાણવુ તથા કોઈ પ્રા

मनेविषे घणां श्रावको होय अने ते वडा एक कुंडुंबवालां होय, कोईएक समयने विषे तेउंना गृहनेविषे विवाहनो संजव थयो. तेमां जमए वंगरे थसंगया पठी प्रचूर मोढकादिक अन्न वध्युं. त्यारे तेउं मनमां विचार करवा लागे के, आ अन्न जो साधुउने आप्युं होय तो आपणने महत्पुण्यनी प्राप्ति थाय. एवो संकेत करी ने ते साधुउमांना केटलाएक दूर रहे ठे अने केटलाएक पाजे वगे ठे पण अं तगले नदी वहे ठे. तेथी तेउं ठकाय जीवोनी विराधनाना जयथी थावता नथी. अने जो कदाचित् थावे तो पण प्रचूर मोढकादिकने जोईने जो आपणे कहीशुं के आ शुद्ध ठे तो पण आधाकर्मनी गंकाए करी गृहण करगे नही. माटे जे ग्राममां साधुथो वगे ठे त्यांज प्रघ्न लईने जनुं सारुं ठे. वली बीजो विचार एवो करे के, जो साधुउने त्यां जईने आपशुं त्यारे तेउं अशुद्धनी आशंका करीने गृहण नहीकरगे ते कारण माटे बीजी ज्ञातिवालांना हाथेज केटलुंएक तेउने अपावबुं कदाचित् तेम दीयाथी पण साधुउं कबूल करगे नही केम के ए अवस्थाए करी अशुद्धनी शका थाय. तो ज्यां ज्यां उच्चारदि कार्यार्थी नीकलेला ठता साधुउं दी गमां थावे त्यां तेमने देबुं एवो विचार करीने कोईएक विजातीय मनुष्यना हाथे थोडुंके अन्न आपवानुं कखुं; तदनंतर उच्चारदि कार्यने थर्थे केटलाएक नीकलेला साधुउं दीगमां आव्याथी तेउने कखुं के, हे मुनिराज, आ अमारी पासे वधेलुं अन्न मोढकादि प्रचूर रहेल ठे ते जो तमारा कांई उपयोगमां थावे तो तेनुं ग्रहण करो, एम कद्याथी साधुउं तेने शुद्ध जाणीने ग्रहण करी जिये तेने प्रघ्न प रग्रामविषय अजिहत्त कहिये, एम परंपरा ज्ञानेकरी जेनी परिष्ठापना करवी ते जाणबुं. तथा कोई साधु कोईने घेर जिह्वा मागवा पेठो त्यां गौरवने योग्य स्वजनादिकने माटे जोजन करेलुं हतु ते कारण माटे त्यां तो साधुउंए जिह्वा देवानी प्रेरणा करी नही, तेथी कोई आविका पोताना गृह्या मोढकादिक लईने उपाश्रयमां थावी साधुने आपे तेने प्रगटस्वग्रामविषयअजिहत्त कहिये; आचीर्ण वे प्रकारनुं ठे:-क्षेत्रविषय. तथा गृहविषय तेमां क्षेत्रविषय ते उत्कृष्ट, मध्यम तथा जय न्यथी त्रण प्रकारनुं ठे. तत्र कोई मोटा ग्रहनेविषे घणा जमनारा जननी पंक्ति वेठी ठतां त्यां एक पर्यंत साधुनुं संघाटक आय्युं अने अगनादिक जे देवा योग्यठे ते तो बी जा घरमां पड्युं ठे त्यां साधु संघाटक बुद्धि जयादिके करी देवायोग्य अगनादिकने स मीप जवा शक्तिमान न थाय ते माटे एकशो हाथथी आपेलुं ग्रहण करे तेने उत्कृष्ट क्षेत्रथी अपहत आचीर्ण जाणबुं, अने एक शो हाथ थकी दूरथी आपेलुं तो प्रतिपेध

જાહે તથા મધ્યમ ક્ષેત્રથી અન્યાહત તે કર પરિવર્તથી કપર ચાલતુ એક શો હાથથી
 કિંચિત્ ન્યૂન થાય ત્યાં સુધી જાણવું થને કરપરિવર્તનેવિષે તો જવન્યે કરી ક્ષેત્ર
 ચીર્ણ અન્યાહત જાણવું કર પરિવર્ત એટલે હાથનું કિંચિત્ ચલન કરવું તેને જાણ
 વું જેમ કે, કોઈ જોજન દેનારી વાઈ કચે તેકાણે કચી હોય અથવા પોતેજ પો
 તાના હાથમાં ગૃહણ કરેલા મોદક તથા મમકાદિક પ્રસારિત વાહુવડે કને
 હોય, તેવી રીતે સ્થિત થતા સાધુ સપાટકને જોઈને હાથમાં રહેલા મોદકાદિક
 કરી તેને જોજાગે ત્યારે તે હાથને નીચે પાત્રને ધારણ કરે તે સમયે જુજાતુ કિ
 ચિત્ પણ ચાલન ન કરતાં કિંચિત્ સુષ્ટિને સિધ્ધિલ કરે તેથી મમકાદિક પાત્રને
 વિષે પડે એ ક્ષેત્રવિષય આચીર્ણ જાણવું થને ગૃહવિષય અન્યાહત આચીર્ણ વની થ
 વી રીતે જાણવું - એક દ્વારમાં ત્રણ ગૃહ હોય, ત્યાં જ્યારે સાધુસપાટક નિહા
 ણ કરે ત્યારે એક સાધુ એકજ ઘેરનેવિષે ધર્મેલાજ્ઞ કરાચી જે ઘેરમાંથી નિહ
 નેત્રી હોય તેજ ઘેરનેવિષે ઉપયોગ કરીને નિહા ગૃહણ કરે છે થને પાટજ રહે
 વીજી સપાટક તો ધર્મ લાજિત ગૃહથી ઇતર વે ગૃહ થકી આણેલી નિહા વ
 યોગ દર્શને ગૃહણ કરે છે એવી રીતે ત્રણ ઘેરમાંથી આણેલું આચરિત અશ્વનાદિ
 જાણવું, પણ ચોથા ગૃહથી આચરિત ન જાણવું એ ઇચ્છારમો અન્યાહત વોપ કહ્યો

૧૨ ઝઙ્ઙિદનને ઝઙ્ઙિત્ર કહેછે સાધુને અર્થે ધૃતાદિ દાન નિમિત્ત કુમતી
 મુગ્ય ધૃતનાં રામણનાં મહાદાની ઉપર ગાળ પ્રમુગ્ય સ્થાપન કરેજુ હોય તેને
 પાઢવું તે વે પ્રકારનું વે - વિહિતોઙ્ઙિત્ર તથા કપાટોઙ્ઙિત્ર તત્ર જે ઘરનેવિષે અર્થ
 ના તાપરમે સચિત્ દૃષ્ટીકાપ પ્રમુગ્ય જતુડ તપાયમાન થઈને નાગેલાડે શ્લેષ્મ
 ઘેકરી આઘાદિત થયજા દારની, ઉપર નરાયણા ઠતાં પ્રતિદિન પરિજ્ઞાગ રામ
 ન, ધૃતાદિને કરી જરેના ઘટ કૃતુપ તથા કુઙ્ઙાદિ સાધુને દાન નિમિત્તે ગમાની
 રામ પ્રમુગ્ય અપાયછે, તે જે આપવાનું રામ પ્રમુગ્ય તેને વિહિનાઙ્ઙિત્ર કી
 યે એ ઘ્યુનપતિ જાણવી થને જે રામ તથા ગોજ પ્રમુગ્યે કરી સહિત ગમદા
 જરેના કપાટાદિ હોય, તેનું દાર દર રાજ કગાડવું પડતું ન હાય, ત સા
 ના દાનને નિમિત્તે કગામીને તેમાંથી રહાહેલા રામ તથા ગોજ પ્રમુગ્ય વસ્તુ
 સાધુને આપતી. તેને કપાટોઙ્ઙિત્ર કહિયે એમાં ઠકાયજીવોની વિરાધના થાય ત
 પ્રમાણે - કૃતુપાદિના મહોદામાંથી સાધુને આપીને વાલીનાનું ગૃહણ કરવા
 અર્થે કરીયી કૃતુપાદિનું મુગ્ય સચિત્ દૃષ્ટીકાપને જલેકરી આર્દિનું કરી
 ની કપર નીપે, તેથી દૃષ્ટીકાપની વિરાધના થાયછે દૃષ્ટીકાપમધ્યે મુક્તાદિ ન

કીટકાદિકનો સંજવ થાયઠે, તેથી તેડની પણ વિરાધના થાયઠે. તથા કોઈ કુતુપાદિકને ડંજલખવાને અર્થે લાખને તપાવીને તે કુતુપાદિકના મુખની ઉપર તેની મુઠા કરે તેથી તેજસ્કાયની વિરાધના થાય; અને જ્યાં અગ્નિ ત્યાં વાયુકાયની વિરાધના તો થાયજ ઠે. તથા કુતુપાદિકની ઉપર લેપન કરવાને અર્થે મૃત્તિકાદિકને સોધતાં તે દાતા ને કદાચિત્તુ દેવયોગે કોઈ વીઠીનો કાંટો વાગવાથી પીડા થતી વીઠામાં આવે ત્યાં રે લોકો કહે કે, જુવો તો સ્વરા આ ચતિડને દાન આપવાનો કેવો પ્રનાવ ઠે! દાન દેતાં વારજ આવા ફલની પ્રાપ્તિ થઈ એવો ઉપહાસ કરે, તથા પ્રથમથીજ કુતુપાદિકના મુખ સાધુને અર્થે ઝગાડેલાં ઠતાં પુત્રાદિકના માગવાથી તેમને ધૃતાદિક આપ્યાથી તથા વિક્રય વ્યાપારનેવિપે પ્રવૃત્તિ થઈ જવાથી તથા તે કુતુપાદિકનાં મુખ વંધ કરતાં જૂલી જવાથી તેમાં મૂલ્કાદિક જીવો પડીને વિનાશને પામે. તેમ કપાટોઝિન્નનેવિપે પણ એટલાજ દોષો થાય ઠે જેમ કે, કપાટયકી પૂર્વ કોઈ પણ ધૃત્વીકાય તથા અપકાય કરચ, કોચા, વીજ પૂરક મુક્ત થઈ જાય ત્યારે કપાટના કઘાડવાથી તેઓની વિરાધના થાયઠે. જલકાય જીવો કરકાટિકનેવિપે આલોટતા જલરૂપ પ્રસારને પામીને પાણીના ચૂલામાં જઈ પડે તેમ થયાથી અગ્નિકાયની વિરાધના થાય. જ્યાં અગ્નિકાયની વિરાધના થાય ત્યાં વાયુકાયની વિરાધના અવશ્ય જાણી લેવી. વલી તેમાં જૂમિકા પ્રવિષ્ઠ ટિંકોનેવિપે પ્રવેશ કરનારા કીટક ગૃહ્ ગોધાદિકનો વિનાશ થયાથી ત્રસકાયની વિરાધના થાય. તેમજ દાન તથા ક્રય વિક્રય થકી અધિકરણની પ્રવૃત્તિ થાયઠે. તે કારણે વસ્ત્રે પ્રકારનું ઝઙિન્ન ગ્રહણ કરવું નહીં. પણ જ્યારે કુતુપાદિકનું મુખવંધ પ્રતિ દિવસે વંધાય અને તૂટે એમ હોય ત્યારે લાખની કરેલી મુઠાથકી રહિત કેવલ વસ્ત્રની ગાંઠ વીધામાં આવે વલી તેની ઉપર સચિત્ત ધૃત્વીકાયાદિકનો લેપ પણ કરેલ ન હોય એવું જ્યારે સાધુને અર્થે ઝઙિન્ન વીધામાં આવે ત્યારે તે સાધુએ ગૃહ્ણ કરવું. તથા કપાટોઝિન્ન પણ જે દરરોજ કઘડાતું હોય ત્યાં ઉદ્ઘાટનનેવિપે પણ કપાટાક્ષિના અંદરના સ્વાણામાં રાખેલું અન્ન સાધુને કલ્પે એ વારમો ઝઙિન્ન દોષ કહ્યો.

૧૩ માલાતરનેવિપે ઠીકાટિકની ઉપર રાખેલું અગ્નનાટિક સાધુને અર્થે આણીયે તેને કહિયે માલાપહત તેના ચાર જેટ ઠે— એક ઊર્ધ્વ માલાપહત, વીજો અધોમાલાપહત, ત્રીજો ઉચ્ચ માલાપહત તથા ચોથો તિર્થંગ માલાપહત જાણવો. તેમાં ઊર્ધ્વ માલાપહત, જયન્ય ડલ્લુટ તથા મધ્યમ કરી ત્રણ પ્રકારેઠે. તેમાં ઉપર વલગેલું ઠીકું પ્રમુખ હોય તે સાધારણ રીતે ક્ષ્મા થના માણનના લાયમાં

આવી શકતુ ન હોય તેનો સમૂહ નાશ કરાવ્યો, પાઠજી પેની કચી કરી, પા
 દના અધોનાગરૂપ આગલના ફળો વને જૂમિન્યસ્ત દાતા પોતાના ચઢુ
 કરી અદૃષ્ટ થતા જે અશનાદિક ગૃહણ કરે તે પાપ્ણોત્પાટન માત્ર મોક એટલે
 થોડી ક્રિયાએકરી ગૃહીત હોવાથી જવન્યથી ઉર્ધ્વમાલાપહત જાણવું. અને જે નિષ્ર
 ણી આદિની કપર ચઢીને પ્રાસાદના ઉપરના તલથી દાતા ગૃહણ કરે તે નિષ્ર
 ણી કપર ચઢવા પ્રમુખ ગુરુ ક્રિયાએ કરી ગૃહીત હોવાથી ઉત્કૃષ્ટ માલપહત ક
 હેવાય, અને વીજા મધ્યવર્તિ તે મધ્યમ જાણવું તથા સાધુને અર્થે જૂમિ ગૃહાન્ન
 નેવિપે પ્રવેશ કરીને ત્યા પહેલું નક્કાદિક લાવીને આપે તે અધોવર્તિ જૂમિગ્રહણ
 કી અપહરણ એમ કરી અધોમાલાપહત જાણવું તથા માટીના પાત્રમાં, કન
 માં તથા મજૂપ કાષ્ઠકાદિકનેવિપે સ્થિત કિંચિત્ કષ્ઠ સહિત જે દાતા આપે તે ઝન્ય
 એટલે કર્ધ્વ તથા અધોગત વ્યાપારાદિ ઇષ્ટિકા તથા કુનાદિકે કરી હરણ કરેલું હોય
 તેને ઝન્ય માલાપહત કહિયે તથા અતિ મોટા કુન પ્રમુખ મધ્યે પનેજુ દેવા
 અશનાદિ હોય તેના ગૃહણને અર્થે જે દાતા પાઠજી જાગ ઠચાં કરે તેણે કરી ઉ
 ધ્વ વ્યાપારતા થાય તથા જેણેકરી અધોમુખ કરી વાહુનો વ્યાપાર કરે એ તે અધો
 ત વ્યાપારતા કહિયે, જ્યારે જાડી નિત્યાદિકનેવિપે સ્વચ્છાના જેટલા ઊંચા પ્રદેશ પ્રા
 ગોલજી પ્રમુખ લાંબુ હોય, તેમાં તિર્યગ પ્રસારેલા હાથો નારંગીન તેમાંથી દેવા
 ગૃહણ થાય એ તે પ્રાપ્ત કરી જોઈ અથવા ન જોઈને દાતા ડિયે એ તેને તિ
 ર્યગ માલાપહત્ કહે એ તિર્યગ માલ તે જીતિ આદિકનેવિપે સ્થિત ગવાહાદિક
 અપહરણ એમ કરી જાણવું

આશકા - માલશબ્દે કરી ઠચા પ્રદેશ હોય તેજ કહેવાય એ તેમ ઠતા જૂમિ
 ગૃહાદિક એટલે નીચે જૂમિનેવિપે સ્થિત તેને માલ શબ્દે કરી કેમ કહ્યું ?

સમાધાન - લોકની રૂઢીથી ઊંચા પ્રદેશનેજ માલ શબ્દે કરીજ ગૃહણ કરે
 એ, પણ સમય પ્રસિદ્ધિએ કરી સમયનેવિપે માલ શબ્દે જૂમિનું ગ્રહણ પણ થા
 એ એ માજાપહતમા આટલા દોષ એ - માંચીની કપર માંચાની ઉપર અથવા કપરના
 કની કપર ચઢી પોતાના શરીરનો પાઠજી જાગ ઊંચા કરીને કપર વજગેલા ઠોકાદિક
 નેવિપે સ્થિત મોટકાદિકનું ગ્રહણ કરતા કોઈ દાન વનારનું નીચેથી પગ નપ
 જાય તેથી નીચે પને ત્યારે નીચેની પૃથ્વી કપરના પિપીજિકાદિ તથા પૃથ્વીકા
 દિક જીવોનો વિનાશ થાય વલો દાતાના હસ્તાદિકનો પણ વચ્ચે જગ થઈ
 ય, અને કોઈ વધારે સ્વાચ્છ એકાણુ હોય તો પ્રાણનો પણ ઘાત થાય તથા પ્રવચ

नी हीजना पाय; जेम के, आ दाता साधुने अर्थे अशनादि जेवाने ऊपर चमतां नीचे पढीने मरी गयो माटे ए साधुउ कल्याणकारी नथी एवा दोपनो आरोप करे; ए दातानी ऊपर कोई दोष राखे नही. एवी रीते लोकमां मूर्खताथी अपवाद थाय. इत्यादिक दोषोना संज्ञवथी साधुए मालापहत ग्रहण करवा योग्य नथी. अने योग्य पगोठी आदिकनी ऊपर चढी सारी रीते पोताना शरीरनो चार तोलन करी तथा कोई प्रकारे पण पढी न जवाय तेवी रीते ऊचा रही दात्री ऊपर चढी अशनादिक आपे ते मालापहत न कहेवाय माटे साधुए जेवुं. अने केवल साधु पण एपणानी शुद्धिना निमित्ते प्राप्तादादिकना दादरादिकनी ऊपर चढीने अपवादे करी जूमिए लावीने स्थापेजुं ग्रहण करे. ए तेरमो मालापहत दोष कहा. १४

चाकर अथवा पुत्रादिकनी इहा न ठतां तेउनी पाशेथी जाटीने जे साधुने दान देवाने माटे ग्रहण करवुं तेने आठेय कहेठे. ते त्रण प्रकारनो ठे:- स्वामिविषय, प्रभुविषय, तथा चोरविषय. तत्र जे ग्रामादिकनो धणी होय तेने स्वामि कहेये; तथा मात्र गृहनो जे नायक होय तेने प्रभु कहिये; अने जे चोरी करनार होय तेने चोर कहेठे. हवे ग्रामादिकनो स्वामी य तीउने देखीने पोताने कल्याणनी इहाथी कजीउ करीने अथवा बलात्कारे करी साधुने अर्थे गाममां रहेनारा कटुवीउनी पाशेथी अशनादिक ठीनवी लईने ते यतिअोने जे आपे तेने स्वामीविषय आठेय कहेठे: तथा जे गाई प्रमुखनी रक्षा करनारा पुत्र, पुत्रिका, वधु तथा नार्यादिक सकाम जनोनी पाशेथी तेमनी इहा न ठतां ग्रहण करीने ते ग्रहनो नायक साधुउने दूय वगैरे आपे तेने प्रभुविषय आठेय कहिये. तथा केटलाएक चोरो पण संयतिउनुं सारुं करनारा होयठे. ते मार्गमां चालतां कोईएक समये केटला एक वाटमार्गी नोजन करतां वेठेला दीगमां आयां तेटलामां त्यां जिहाने माटे फरतां तेउनी इहा पूरती गोचरी न मलतां केटलाएक यतीउ पण आवता दीगमां आया, तेउने निमित्ते तथा पोताने अर्थे पेला जमवा वेठेला ग्रहस्थोनी पाशेथी बलात्कारे मालमता ठीनवी लईने तेमांथी केटलुं एक साधुउने आपे तेने स्तेन विषय आठेय कहेठे. ए त्रणे प्रकारनो आठेय साधुउने कल्पे नही. केम के, एमां अत्प्रीति, कलह, आत्मघात, अंतराय तथा प्रदेष प्रमुख अनेक प्रकारना दोषोना संज्ञव ठे. तेमां चोर विषय आठेयमां कांईक विशेष दर्शावे ठे.- जे वाटमार्गीउ संबंधी जक्तादिक बलात्कारे ठीनवी लईने चोरो साधुउने आपे ठे. ते सार्थिक लोको के, जेउने चोरोए

छुटी लीया ठे ते एम कहे के अमेतो अवश्य चोरोना हाथे लूटाववाना हुता, ते जो चोरो अमने छुटीने तमने आपे ठे, तां एथी अमने पण मोटो सतोप थापे एवीरीते ते मालवालाने अनुज्ञात उतां आपेलु अशनादि अवश्य साधु ग्रहण करे पठी ज्यारे चोरो जता रहे त्यारे ते ग्रहण करेलु इव्य फरीथी तेना मालेकोने न मर्पण करे अने कहे के, चोरोना जयथी अमे आ समये ग्रहण तो कखु पण हवे चोरो जता रखा ठे माटे आ तमारु इव्य तमे पावु लेथो, एम कखु उतापण जो ते सुझ माणसो होय अने कहे के, ए तमने चोरे आप्युं नथी पण अमेन दीधु ठे माटे ए लेवामां तमने काई दोष नथी त्यारे ते अवश्य सेवा योग्य ठे ए चवदमो आठेय दोष कह्यो

१५ जे सर्व स्वामीओएकरी साधुने अर्थ अनुज्ञात होय तेने अनिसृष्ट कहे ठे ते त्रण प्रकारनु ठे - साधारणानिसृष्ट, चालकानिसृष्ट, तथा जडानिसृष्ट तेमां पणा जनोने सामान्य होय तेने साधारण कहिये, तथा ग्रामादिकना धणीए पोताना पायदल लस्करने प्रसाद एटले इनाम आप्यु होय ते अथवा कोई कुटुंबना मालके क्षेत्रादिकने विप रहेला कामकरनाराने जे काई दीधु होय ते एने देशी जापामां नक्त कहे ठे एने चोलक कहे ठे अने जम ते हस्ति समजवो ए उलकरी निसृष्ट एटले अनुज्ञात साधुने कटपे नही तत्र साधारण निसृष्ट एटले काई हाट, गृह, तथा बीजा काई ठेकापो रहेलो तिलकुट्टितल, वस्त्र लहुक, व पि तथा अशनादिक वस्तुना चदकरी अनेक वस्तु विषय जेम के, घाणी आदि येत्रन स्थले तिनकुट्टितलादिक, डुकानना ऊपर वस्त्रादिक तथा गृहने गिपे अशनादिक पणा जानान साधारण अथ ते गामना जटला चारसो हाथ तउना अनुमतयो जे काई साधुने दीधामां आवेने तेने साधारण अनिसृष्ट कहिय तथा जो लरु व प्रसारनो ठे - विघ्न अने अविघ्न, तत्र काई कुटुंबिक क्षेत्रमां रहेना का म करनागउमांथी काईने पाजे लईने तेने नोजन आपे ते ज्यारे एक एक हारोने पाण्य जुदा जुदा वामनामां नावे त्यारे ते चांजिक अने त नाजनना सब हानिकोने पाण्य एक माटी याजीमा नाखीने मोरुजावे स्थारे तेन विघ्न कहने पठी ते चांजिक जेना निमिने निघनिघ करनु देशानु होय तेने न दर्शने मृन स्वामि न कृट्टीर तेना न वसता अथवा वसतां साधुन आपे ते वेदनेसरी तनु पोता नु करनु दाबायी, तथा कांठुविक ज ज द्वाजिकाने योग्य चांजिकने एकटु ना जन चारे ते साधुने दवान धणीने जाणतां, अजाणतां, तथा दसता न दस

તાં સાધુને આપે તે સાધુએ લેવું નહીં કેમ કે. તેથી દેષાંતરાયે કરી પરસ્પર કલ્પ દ્વંદ્વો સંજવ ઠે. તથા જહાનિમુષ્ટ એટલે હાથીને દેવાનું જોજન રાજા તથા હાથી થી ઠાનું લેવું નહીં કેમ કે, હસ્તિનું જે જોજન તે રાજા સંવંધી ઠે તેથી કદાચિત્ રાજાને ખવર પમેતો તે લેનારને પકડે અથવા પકડીને લેવે વા તેને દંડાદિ કનો સંજવ થાય. વલી તે દેનારે સાધુને પિંમ આપ્યું તેથી કોપાયમાન થઈને રાજા કદાચિત્ તેને તેના અધિકાર કપરથી કહાડી મૂકે તેથી તે વિચારાનો નિર્વાહ વંધ થઈ જાય અને લોકોમાં એવું કહેવાય કે, પેલા સાધુને જોજન આપ્યું તેથી વચ્ચારા એની ચાકરી ગઈ એવા દોષ લાગે; તથા રાજાને અજાણે લીધાથી અદક્ષતાદાન દોષ પણ લાગે; તથા હાથીને જોતાં પણ સાધુએ તેના જોજનમાંથી ગ્રહણ કરવું નહીં. કેમ કે, તે સચેતન હોયઠે. તેથી તેણે જોઈ લીધાથી એવું મનમાં આણે કે, મારા કવલમાંથી આ મૂંઢાણ પિંમ ગ્રહણ કહ્યોઠે. તેથી તે કોપાયમાન થઈને કોઈ સમયે યથાચોગ્ય માર્ગમાં પરિવ્રમણ કરતાં ઉપાશ્રયને વિષે તે સાધુને દેખી તે ઉપાશ્રયને તોડી નાખે, અને જો તે સાધુ લાગમાં આવી જાય તો તેને મારી પણ નાખે. એ પનરમો અનિમુષ્ટ દોષ કહ્યો.

૧૬ અધિ એટલે અધિકપણે કરી જે અવપૂરણ તેને કહિયે અધ્યવપૂરણ. પોતાને અર્થે રાંધવાને ચૂલાની કપર ચડાવેલું ઠતાં સાધુએ આવેઠે એમ જાણીને તેડના યોગ્ય જોજન તૈયાર કરવાને અર્થે તે રંધાતા જોજનમાં વીંછું નાખવું તે. અહીં ક પ્રત્યય સ્વાર્થે ઠે. તેના યોગે કરી અધ્યવપૂરક કહિયે. તે ત્રણ પ્રકારનો ઠે:- સ્વગૃહ્યાવદર્થિકમિશ્ર; સ્વગૃહ સાધુમિશ્ર; અને સ્વગૃહપાપંદિમિશ્ર. તત્ર સ્વગૃહ્યાવદર્થિક મિશ્રને વિષે સ્વગૃહસાધુમિશ્ર અને સ્વગૃહ પાપંદિમિશ્ર એવે નો અંતરજાવ થાય ઠે અને સ્વગૃહ શ્રમણમિશ્રનો સ્વગૃહ પાપંદિમિશ્રમાં અંતરજાવ ઠે. તત્ર યાવદર્થિકના આવવાની પહેલાંજ ચૂલામાં આગ પેટવી, ચાલીમાં પાણી નાખી વગેરે પોતાને અર્થે વધી રાંધવાની તૈયારી કરી પાઠલથી યથા સંજવ ત્રણેમાંના યાવદર્થિકાદિકોને અર્થે તંડુલાદિક વધારે નાખે તેને અધ્યવપૂરક કહે ઠે. જે કારણ માટે તે એકતું રંધાય ઠે તે કારણમાટે મિશ્રપણે થાણું કહેવાય ઠે. જે પ્રથમથીજ યાવદર્થિકાદિ અને પોતાને માટે જેલું રંધાય તે મિશ્ર જાણવું અને જે પ્રથમ પોતાને અર્થે રાંધવાનું શરુ કર્યું હોય અને પાઠલથી પાપંદિ અથવા સાધુ પ્રમુખનું આગમન થાણું જાણીને તેઓમાં અધિકતર જલ તથા તંડુલાદિ જે નાખાય તેને અધ્યવપૂરક કહે ઠે. હવે જ્યાં સ્વગૃહ તથા યાવદર્થિક

मिश्र अथ्यवपूरक शुद्ध नक्त होय तो तेमाथी जे कणा तथा कापिट एटले पाप
प्रमुखने थयें जे पाठनथी नागेलु होय तेटलु थालीमाथी जुड करीने थयवा का
पटिका थकी जुड करीने थ्याप्याथी बाकी रहेलु जे थन्न ते साधुने कपे ए कारण
माटे एने विशोवि कोटि एटले गोधेलु कहे ठे तथा म्बगृह पापनि मिश्र तथा सगृह
साधु मिश्रनेरिपे शुद्ध नक्तमाथी पमेलु जे होय तेन पापनिथ्यादि थकी थालीमाथी
जुड करी थापे ते लेबु नही केम के, ते वधु नोजन पूतिदोपेकरी छुट थाय ठे एतोन
मो अथ्यवपूरक दोष रह्यो ॥५७२॥५७३॥ एवी रीते शोल उन्नम दोषो बहा

अग्रतरण - हवे सोज उत्पादन दोष साधुथी थाय ते कहेठे - भूज - धाई दू
निमित्त, थ्याजीर वणीमगे तिगिछा य, कोहे माणे माया, लोने य हवनि दस एण
५७४ पुति पछा नयव, पित्रा सते य वुन्न जोगेय, उप्पायणा य दोसा, साजतए सून
कम्मेय ॥५७५॥ अर्थ - १ प्रथम धात्री दोष था प्रमाणे - तत्र जेने बाजको थाय
थयवा पिये तेने धात्री कहिये, थयवा बाजकोने जे दूध पिवराववाने थयें था
रण करे तेने धात्री कहेठे वजी ए बालपाजिका पण कहेवायने ते पांच प्रकार
नी ठे - क्षीरधात्री, मज्जनधात्री, मदनधात्री, कीमनधात्री, तथा वल्लभाधात्री
थही धात्रीपणानु जे कारण एटले साधन थने कारण एटले हेतु होय ते धात्री
गदे बहेगपत्रु दीगमा थावे ठे तथा विप्रकृणाए करी धात्रीनो पिम धात्रीत
णाना ररण थने ररण वरं जे उत्पन्न थाय तेने धात्री पिम कहिये एवी रीते
इति थ्यादिकनेरिपे पण नायना करगी काई साधु निहाने थयें थ्यागजना थोन
गोना धर्मा पेठा था गेना बाजकन जाईने तेनी माताने कहेवा लागे के, था
यानरं हजी सुगी स्तनपान करवानु मूकपु नथी तेथी क्षीरादिकने थयें रोन
करे ठे माटे मने शीघ्र निह्ना थापो पत्री ए बाजकने स्तनपान करावजो थयवा
पदेना एने स्तनपान करावी लीथो थार पत्री मने निह्ना देजो थयवा मन निह्ना
मनी हमणा एम जाणीने था बाजकने स्तनपान करगो थने बीजा धर्माथी
निह्ना मागी चन्ने पत्री करीथी हुं थही थ्यागीज थयवा तु निराकुन थईने वेरी
रहे हुज कयाथीर क्षीर जावीने थने थ्यापीज एवी रीते पोते धात्रीपणु के
तथा बाजकने स्तनपान करगु होय तोज मनिमान् रोग रहित तथा दीर्घ
थाय ठे, थने थो स्तनपान मागी रीते न करगीए तो तेथी उजदु थाय तथा
जोनेरिपे हुत्रनु सुय वातु पणु छुनेन ठे ते कारण माटे बीजा वया क्मान
मूर्छने था बाजकने स्तनपान करावो एम कयाथी वणा दोषो थाय ठे जमक

बालकनी माताने ते बोजतुं सारुं लागे तेथी बीजा वधा ठेकाणेशी मन खेंचीने
 आधाकर्मादिक करे. वली ते बालकने लागता वलगता तथा बीजा जनो ते बा
 लकनी मातानी साये नापण करवानो साधुनो संबंध होवाथी खोटी संज्ञावना
 करे; केम के, तेमने ते साधुनी साये सहवासतुं कारण दीगमां आवे माटे. अथवा
 ते बालकनी माता दैवयोगे मरी जाय तो ते साधुनी साये वधा देप करे. अथवा
 वेढनीय कर्मना विपाकना वगथी ते बालकने जो ज्वरादिकनी मांदाई थाय, त्यारे
 ते बालकनी माता एम कहे के ते मारा पुत्रने पीडा करी ठे इत्यादिक कहीने सा
 धुनी साये कलह कळायी प्रवचननी मलीनता थाय. अथवा कोई गृहस्थना गृह
 नेविपे बालकने धवरावनारी धात्रीने पोतानी बुद्धिना प्रपंचेकरी त्यांथी कड्डावीने
 बीजा धात्रीने रखाव्याथी धात्रीत्व लक्षण दोपने संपादन करे. जेम के, कोई एक
 साधु जिह्वाचर्याने अर्थे कोझता गृहनेविपे प्रवेश करतां ते गृहनी कोई एक स्त्रीने
 शोक सहित जोझने तेने पूठे के, केम वाई तुं आज्ञे अधीरी देखाय ठे? त्यारे ते
 कहे के, जे दु खनेविपे सहायता करनारो होय तेनेज दुःख कहेवाय ठे. ते सां
 नली तेने यति कहे के दुःखमां सहायता करनारो कोण कहेवाय ठे? त्यारे ते वाई
 कहे के, जेनी पात्रो दुःख कहेतां ते दुःखनो निवारण करे ते दुःखमां सहाय करनार क
 हेवाय. फरी मुनि कहे के. मारा बिना बीजो तेवो तमने कोण नासे ठे? त्यारे ते वाई
 बोले के. शान्तलो:- अमुकना घरमां हुं धात्री हती, त्यां बीजा धात्रो आवी अने
 मने कहाडी मूकी तेथी ते मारुं धात्रीपणुं गणुं तेथी हुं खिन्न थईं तुं; त्यारे साधु अनि
 मानमां आवीने कहे के, ज्यां सुधी हुं तने पाठी त्यां रखातुं नही त्यांसुधी माहरे तारा
 घेरथी जिह्वा जेवी नही एम कहीने पठी तेनी प्रतिपद्धी धात्रीने ते घेरमांथी कहाव
 वाने अर्थे ते धात्रीने ठीठेली नही ठतां तथा तेतुं स्वरूपण न जाण्ठावतां तेनी आस
 पास जईने पूठा करे. के, ते तरुणी ठे? किंवा मध्यमा ठे? अथवा वृद्धा ठे? वली श्रेष्ठ
 स्तनोवाली ठे? किंवा स्थूल स्तनोवाली ठे? अथवा चपटा स्तनोवाली ठे? फरी मांस
 वाली ठे? अथवा कश ठे? तेमज काली ठे? अथवा गोरी ठे? इत्यादिक पूठीने ते
 गृहस्थना घरमां जई ते बालकने जोझने गृहना स्वामी प्रमुखनी समद्ध धात्रीना
 दोष कहेवा लागे के, वृद्ध धात्री तो बलहीन स्तनोवाली होयठे तेनां स्तन धाव्या
 थी बालक पण बल रहित थाय. कश शरीरवाली धात्रीनां स्तन न्हानां होवाथी
 तेने धाव्याथी बालक पण परिपूर्ण स्तनना अज्ञावथी अवस्य शीदाईने कशज थाय. अ
 ने स्थूल स्तनवालीतुं दूध पीधाथी बालकनां अंग कोमल होवाने जीथे धात्रीना पयो

धरनी नीचे मुख अने नाक चपायायी तेजु नाक चपटु थई जाय तेम
 धायायी वाजक सर्वदा पोताजु मुख लांबुं कखायी सूरुंना जेजु लांबुं
 उक्त - "स्यामास्यगिरावात्री, सूच्यास्य कूर्परस्तनी, चिपिट स्थू
 यन् तन्त्री रुशोचवेत् ॥१॥ जामयनवति स्थूलाया, स्तनुक्यास्त्वबज करं,
 वम्याया, स्तन्यं पुष्टिकरं स्मृतं ॥२॥ तथा ए जे नवी राखेली धात्री मे
 रूप, तथा शरीरे करी रुशादिक होवायी सारी नथी, इत्यादिक तेनी व
 निंदा करे यथा - 'कृमा असयते वर्ण, गौरी तु बलवर्जिता, तत श्या
 धात्री, वनरणं प्रगसितेत्यादि " एवु ते साधुजु बोलयु ते गृहनो स्वामी
 स्यगिरिन्वादि मरुपे र्नेमान धात्रीनी परिचावना करीने तेने कदाही मूके
 साधुना समतयी जीती धात्रीने राखे पठी ते अति आनवित थई थकी ते
 अति मनोह तथा पिपुन निहा थापे एवी रीते साधु आहार छे ते धात्रीपि
 ते अनेरिरे घणा दाप छे ते आ प्रमाणे - जेने कदाही मूके ते अति प्रवे
 पामे तेथी ते साधुनी कपर एवो आन चहाडावे के पेळी नवी धात्रीनी साये सा
 छाप र्नेने एम कहे, थने अति देयना थापेशथी कदाचित् ते साधुने विष बईने
 पण नापे र्नी जे जुनी कदाहीने नवी राखेली धात्री ते पण कदाचित् मनमा
 पितवन के के जेम था साधुए मारी आगलनी धात्रीने कदाहीने मने रस
 नेम कदाचित् मन पण रुडापीने बीजीने रखावे तेमा नवाई जी! तपारे
 कण्ठ जाये के जेम ए साधुना अनाय थई जाय एवो विचार करीने विद्या
 प्रपाणरुद साधुन मारी नाय एवी रीते मज्जन धात्री पणु, ममन धात्री पणु, कीड
 धात्री पणु, तथा उन्मग धात्री पणु ए प्रत्येक बीजानी पाजेथी कराव्याथी अथा
 पाने कराथी पणा दोरानी पणिारना जणया योग्य छे ए प्रथम धात्री दोष जाणगे
 ७ ने परस्पर सदेशाने रुदेनारी होय तेने दृती कहे छे एवु परस्पर सदिष्ट
 दोषनरूप दृतीव कराव्याथी जे पिमनी उन्पति थाय छे ते यतिपण दृतीपिन
 रुदेवाय छे ते दृती वे प्रसारणी हाय छे - स्वग्रामरिपे तथा परग्रामरिपे तत्र
 ते ग्रामना साधुया रुदेना होय ते ग्राममान ज्यारे सदेशो कहे तपारे मग्रामरिपे
 दृती रुदेना अने ज्यारे परग्रामने रिपे जईने सदेशो कहे तपारे परग्रामरिपे दृती
 रुदेवाय छे ते एक एक प्रगट अने प्रसिद्ध एका बने प्रकारे छे तेमां वनी प्रसिद्ध
 वे प्रकारे छे - एक जोकातर विद्या अने बीजी मराटि साधुउंचीपण गुप्त विद्या
 नवी बीली वनी नोर तथा जाकातर ए उन्म विद्या छे - एतम पाम १

હેનારા સંઘાટિક સાધુડં પણ જાણી ન શકે એ જાવ. તત્ર કોઈ એક સાધુ નિજ્ઞાને અર્થે નીકળ્યાથી પોતાના વિશેષ જાણને અર્થે તેજ ગ્રામસંવંધી તથા વીજા ગ્રામ સંવંધી કોઈ એક પ્રાંતમાં અથવા તેની માહિલી કોરે માતાદિકનો કહેજો સંદેશો પુ ત્રિકાદિકની પાણે કહે; જેમ કે, તારી માતા, તારો પિતા, અથવા તારા ગ્રાતાદિકે કહ્યું છે કે, તું આજે અહીં આવજે એમ મારી પાણે કહેવરાવ્યું છે. એવી રીતે સ્વ પદ્ધ તથા પરપદ્ધના શાંતલતા નિશંકપણે કહેવાથી પ્રગટ સ્વગ્રામ તથા પરગ્રામ વિષય દ્વિતીય જાણીયે. તથા કોઈ એક યતિ કોઈ ઠોકરીની માતા પ્રત્યે સ્વગ્રામને વિષે અથવા પરગ્રામને વિષે સંદેશો કહેવાને માટે પ્રેરિત થયો થકો તે સંદેશાને લઈને તે માતાદિકની પાસે જઈ કહે કે, આ દૂતીપણું સાધુને નિશ્ચયકરી નિંદા કરવા યોગ્ય છે. કેમ કે, સાવચૂક છે માટે. વીજા સંઘાટકના સાધુઓ મારો દૂતીપણાનો દોષ ન જાણે તો સારું ! એ અર્થે ખંચંતરે ગ્રામ કહે છે:— તારી પુત્રી જે અતિ સુગંધ આધિકા છે, તેણે સાવચૂક યોગ્ય રહિત એવા જે અમે, તે પ્રત્યે કહ્યું છે કે, મારા આવવાનું આ પ્રયોજન છે. તે મારી માતાની પાણે તમારે જઈ કહેવું. એમ કહ્યાથી તેની માતા પણ અતિ ચતુર્ગઈથી તેનો અનિપ્રાય સારી રીતે જાણી લઈ વીજા સંઘાટકના સાધુને સ્વચ્છ ન પડે માટે તે સાધુને કહે કે, તમારી પાણે ફરીથી એવો સંદેશો કોઈ વહાડે ન આપે માટે હું તેને વારીશ. એવી રીતે સંઘાટક સાધુથી ઘાનું રાખે પણ લોકનું જય ન રાખે એમ લોકોત્તર પ્રવચન સ્વગ્રામ પરગ્રામવિષય દૂતીત્વ જાણવું. અને લોક તથા લોકોત્તર ઝનય પ્રવચન આવી રીતે છે:—કોઈ આધિકા સાધુને કહે કે, મારી માતાને કહેજો કે, આગલ જે તારી પ્રતીતનું કાર્ય જેમ તું જાણે છે તેમજ સિદ્ધ થયું છે એમાં સાધુના સંઘાટકને તથા વીજા લોકને એ સંદેશો જાણ્યામાં ન આવવાને લીધે અને ઝનયપ્રવચન કહિયે. અને વિષે દોષો સર્વત્ર ગૃહસ્થ વ્યાપારણાદિકે કરી જીવોનું ઓપમર્દન થાય ઇત્યાદિક જાણવા. એ વીજો દૂતી દોષ જાણવો.

૩ અતીતાદિક અર્થના પરિજ્ઞાનનો જે હેતુ અથવા શુનાશુનાદિ ચેષ્ટા અ ને ઓપચારથી તેના જ્ઞાનનો હેતુ પણ નિમિત્ત કહેવાય છે. એવા નિમિત્તનું સાધન જે પિંડ તેને નિમિત્ત પિંડ કહિયે એનો અર્થ ગ્રામ છે:— કોઈ એક વ્રતી પિંડાદિક જાણને નિમિત્તે ગૃહીની પાણે નિમિત્તનું કથન કરે. જેમ કે, અતીત દિવશોને વિષે તને આવી રીતે સુખ તથા દુઃખ થયેલું હતું. તથા જાવિ કાલને વિષે અમુક દિને તને રાજાદિકની ઘણી મહેરવાની થશે, અને હમણા આજ કાલ તને આવી આવી રીતે થશે; ત્યારે તે ગૃહસ્થ પણ જ્ઞાન, અજ્ઞાન, સુખ, દુઃખ જીવિત તથા મર

लादि विषय निमित्त पूछेखुं अथवा न पूछेखुं उतां पेजा धृष्ट साधुएं जेम कहे तेम
 शांजती लईने मनने आवर्जी ते मुनिने मोदकादिकविशिष्ट विपुल निद्रा आ
 पे तेने निमित्त पिम कहिये ते लेखु यतीने योग्य नथी पोताना तथा परमा वि
 पये पटकाय वधादिक अनेक दोषोनो सजव ठे ए बीजो निमित्त दोष जाणवो

४ जे भवे प्रकारे जीवन करनार होय तेने कहिये आजीव अथवा आजीविका
 ते पांच प्रकारे ठे - जानिपिय, कृजपिय, गणपिय, कर्मपिय तथा शिपिय
 पय ए प्रत्येक रनोयवे प्रकारे ठे - सचताथी तथा असूचनाथी तत्र सूचनाथी ते रन
 ननग गिअवेरगी कथन अथ असूचनाथी ते स्पष्ट वचने करी कथन एम जाणवु
 नगरसा रूपातानी जाति प्रगट करवाथी आजीविका करे तेने जाति उपजीवन कहेने ते
 म ते, ताईनिदाने अथे विचरता ब्राह्मणना गृहनेविषे जाय, त्या ब्राह्मणना पुत्रो सम्प
 द सोमादि क्रिया करी सद्या उतां ते जोईने तेना पितानी पात्रो सजाति प्रगट करवाने
 अथे जोने, यथा समिधि मंत्र, आहुति स्थान, पाग, काल तथा घायादि आश्रित त
 म्पर अथवा अगम्यर क्रिया प्रमुख होय ते तत्र पीपलादिकनी काईक नीनी आहार
 प्रमुखना कटमाने समिधि कहिये, प्रणवादिक वेषपद्धतिवाला मंत्र कहेवाय ठे,
 अग्निनेविषे पृत नागयु तेने आहुति कहेने बल्लुट आदिक स्थान होय ठे; य
 ममेगादिक पद घोनापत्रे, प्रजातादिक काज जाणवो, अथ उदात्त तथा अनुदा
 त्तादिक पाप रद्देवाय ठे अथ जे प्रमाणे योजना करवी जाये त्यां तेवी रीते का
 यी तेने सम्पद क्रिया करिय तत्रमाणे आ तमारो पुत्र सम्पद क्रिया करवाथी जोई औ
 शीपना पुत्रनी पत्र चणापत्र यदिग वेदादि शास्त्र पाठग एवा काई उपाध्यायीनी
 पात्रोवी ए सम्पद नाएन ठे एवी रीते कह्याथी ते ब्राह्मण कहे के ठे साधु वृ
 द्धगम्य ब्राह्मण ठे जे भाटे आ सोमादिक सर्व जाणो ठे त वावत साधु काई उ
 धनना चुर घई गहे ए सूचनाएकरी स्वजातिनु प्रगटन थयु अथ असूचनायेरगीम
 जानितु जीवन तां कांज पृथवाथी अथवा न पृथवाथी आहारादिकन अथ पातानी
 जानितु प्रगट करीने आजीविका करे जेम के, दुब्राह्मण वृ स्यादिक कह अग्निने अथ
 दोषो ठे - ते आग्रमाणे के, जो ते ब्राह्मण माग दाय ता पातानी जानितु पत्रपातनी
 एवे आहारादिक तने भाटे पकारीने तेन आपे त्याने आध्यात्म दाय जाण अथ
 ते नाशु माग होय तो आ पापान्मा ब्राह्मणपणाने सूकीने वृष्ट थया उ वृ
 द्धितरत उगी पोतना गृहमाथी वाहारा बहाडी मुक एवी रीते वृत्रिपादि वृत्रि
 ने रीते एव नाना करवी. ए घावो आजीविका दाय जाणया

૫ વતુ ધાતુ યાચના કરવાને અર્થે છે. જેમ કે, વતુતે એટલે યાચે છે. પ્રાયેક રી ધાયકને અનિમત્ત જે અમણાદિક તેડનેવિપે પોતાનું નક્કપણું વતાવીને જે પિં મની યાચના કરવી તેને વનીપક કહેતે. કોઈએક નિર્ઘેય, શાક્ય, તાપસ, પ રિત્રાજક, આજીવિક, દિજ, પ્રાચૂર્ણ તથા શ્વાન, કાક, અને શુક ઇત્યાદિકનો નક્ક જે કોઈ ગૃહી, તેના ગૃહનેવિપે જિહ્વામાટે નમતો માધુ પેતો, તેની આગલ અગ નાદિકના લાનના અર્થે નિર્ઘેયના ગુણ વર્ણને કરી પોતે તેનો નક્ક છે એમ દર્શાવે તે આ પ્રમાણે:—તે સાધુ કદાચિત્ નિર્ઘેયના ઉપાગકના ઘેરનેવિપે પ્રવેશ કરે, ત્યારે નિર્ઘે યોને આશ્રીને વોલે. જેમ કે, હે શ્રાવકતિજક, તારા આવા ગુરુડ છે:— સાતિગય જ્ઞાને કરી નૂપિત, વદુશ્રુત, શુદ્ધ ક્રિયાનુષ્ઠાન પાલન પરાયણ, જેડાં વતુર ધા મિક જનોનાં મન વિગદ સામાચારીના સમાચરણે કરી ચમત્કાર સહિત કરેલાં છે; જેડ જિવનગર માર્ગના સાર્યવાદ છે ઇત્યાદિ. તથા જો શાક્યના ઉપાશકના ગૃહમાં પ્રવેશ કરે, અને ત્યાં શાક્યો જમતા વેળા હોય ત્યારે તેના ઉપાશકની આગલ તે શાક્યોની પ્રશંસા કરે, તે આમ.— અહો ! મહાનુજાવ શાક્ય શિષ્યો જે છે તેડ કદાહેલા ચિત્રની પઠે નિશ્ચલ થયા થકા પ્રશાંત ચિત્તવૃત્તિએકરી નોજન કરે છે. મહાત્માડને એવી રીતેજ નોજન કરવું યચિત્ છે. તેમજ દયાલુ તથા દાનશીલ ઇત્યાદિ કહે ઇત્યાદિ. એવી રીતે તાપસ પરિત્રાજક, આજીવિક તથા દિજોને આશ્રયેક રીને તેના ગુણ તથા દાન વર્ગેરેની પ્રશંસા કહ્યાથી વનીપકપણું જાણવું. તથા અતિથિડના નક્કોની આગલ આમ કહે — આહો પ્રાયેકરીને લોકો પોતાના પરિ ચિત્ત, આશ્રિત અથવા ઉપકારીને દિયે છે, પણ રસ્તામાં ચાલતાં યાકીને આવેલા અતિથિને જે પૂજે તેજ દાન જગતમાં પ્રધાન કહ્યું છે. તેમજ શ્વાનોના નક્ક પુરુષ ની આગલ કહે કે, આ કાંઈ કૂતરા જાણવા નહી, શ્વાનની પઠે દેશાય છે સ્વરા, પણ કૈલાશ પર્વતથી આવીને યદ્દજ શ્વાનરૂપે કરી ઇષ્ટીનેવિપે વિચરે છે; માટે એડની પૂજા મોટા હિતને અર્થે થાય છે. એવી રીતે કાકાદિકના નક્કોનેવિપે પણ જાવના કરી લેવી એ પ્રમાણે વનીપકપણું કહ્યાથી ઉત્પાદન કરેલું જે પિંમ તેને વનીપક પિંમ કહિયે. એનેવિપે ઘણા દોષો છે;— જે કારણ માટે ધાર્મિક અથવા અધાર્મિક કોઈ પણ પાત્રને ઘીધેલું દાન નિષ્ફળ થતું નથી. એમ કહ્યાથી અપાત્રદાનને પા ત્રદાનની વરોવરી કરી પ્રશંસા કહ્યાથી સમ્યક્લાતિચાર થાય. કેમકે, કુપાત્ર જે શાક્યાદિક તેડની સાહ્યાત્રપ્રશંસા થાય માટે. ઉત્તંચ:— “ દાપં ન હોઽ અપ્પ લં, પત્તમપત્તેસુ સન્નિ હુન્નંતં; ઇય નણિએવિય દોસા, પત્તંસડ કિંપુણ અપત્તે ”

તરી રીતે શાક્યાદિકની પ્રશસા કહ્યાથી લોકનેવિષે મિથ્યાત્વને સ્થિર કહ્યું એમ થશે તે આ પ્રમાણે — જોક કહેકે સાધુઈ પણ એની પ્રશસા કરે છે, તે કારણથી એનો પર્મજ મન્ય છે કિંતુ તથા જો તે શાક્યાદિકોનો જન્મ સારો હોય તો તે સાધુએ જો પ્રગમાને જાણીને તેના યોગ્ય શ્રાધાકર્માદિક સમાચરે ચલી તેનેરિપે લુચ્ચપણે જાણીને શાક્યાદિક વ્રતને ધારી લિયે, તથા લોકોનેવિષે કહેવાય કે એણે જન્માન્તર્ગતરિપે દાન દીધું નથી માટે શ્રાદ્ધારને થયેં કૃતરાનીપટે જાપદુશ્યા કલાક મેં ત્યાં શ્રવણગદ પાપ થને જો ગૃહીને સારો ન લાગે તો તેને પેરમાંથી કઢાવી મૂરે તથા મરે માન્ય નિર્ગતાની પ્રશસા કહ્યાથી સુપાવાદ તથા પ્રાણાતિપાતાદિ ન અનુમાદન કરનારો પાપ એ પાંચમો યનોપક દોષ જાણવો.

૬ જ ચિન્તિત્તવુ તેને કહિયે ચિકિત્સા, તે રોગ પ્રતિકાર એટલે તે રોગનો પ્રતિકાર કરવા પ્રયત્ન કરવા જાણના ત ચિકિત્સા એ પ્રકારની છે — એક સૂક્ષ્મ ને બીજી વાદ ત્ર મુદ્ધ આપપરિપિ પેથના જાપને કરી જાણવી થને વાદર પોતે ચિન્તિત્સા કરવાથી મમજાવી ત્ર કાંઈ જ્વરાદિક રોગેકરી શ્રાક્રાત થઈતા ગૃહસ્થના ગૃહેરિપે માધુ નિદાને થયેં પ્રગમ કર, તેને જોઈને પેજો ગૃહસ્થ પૂને હે જાગવું, ત્યાં મારી વ્યાપિતા પ્રતિકાર કાંઈ જાણો ઠા? ત્યારે તે સાધુ કહે કે, હ શ્રાવક, તેના તને મગ થયા છે તેવો મને પણ એક વાત થયો હતો તે અમુક શ્રાવકે કરી મન થયામ થયા તરી રીતે અજ્ઞાની રોગી ગૃહસ્થને આપથના કરવાનો થ નિદ્રાવ અપાદન કરીને આપથની સૂચના કર થયવા રોગીએ ચિકિત્સા પુરજા પા કરે કે થુ દુરે થુ ઝર જથી મગના પ્રતિકાર જાણુ! ત્યુ કહ્યાથી મગી ન જાણીતા જાણવો પરિપ પેથ પુર તેન સૂચના કર, તેને સૂક્ષ્મ ચિન્તિત્સા કહિયે જો ત્યાં પાન પેથ યનીન સાદાત યમન રિચેત, તથા કાયાદિક કરે પ્રયત્ન ધીનાના દાય કરવા તેને વાદર ચિકિત્સા કહિયે તરી રીતે વપારી થ ત્યાં હસ્થ મને નિદ્રા થળી દગ ત્યાં હનુથી યતિ યત્ર પ્રકામ્ની ચિન્તિત્સા કર પ્રયત્ન કરવા તે નુહ પિનને થયેં અમ યતિન રજુ થયિત નથી કમ ન, એવી દાવના મનર થાય છે કમ છે, ચિકિત્સા કરવાના મમથે કદમન કમ નિ થોડાં વરકરી કાય કદનાતિ પાપ વ્યાપાર કરવાથી અમયમ થાય તદા મેરજિન થયેં ગૃહસ્થ નાદાના નાપના ગાનાતી પટે પ્રગુળી થયાથી વ્યાપ્તી થન થનક હરેનાના નાપની થાત કર તથા જો દેરયાગ માધુ કરના થિર થનક થનક થનકી વ્યાપિ થરિક થાય તા તના પુરારિક કાપાયમાન થઈને નર

राजकुजादिकनेविषे गेंचे ल्यारे लोक कहे के आहारादिकना लालचु साधु ग्राम ग्राम
वैद्यकादिककनेत्रे, एम प्रवचनचुं मलिनपणुं आय. ए ठगे चिकित्सा दोष जाणवां.

३ क्रोध एटले कोप; तेनो हेतुक जे पिंम तेने क्रोधपिंम कहिये. ते आवी रीते
कोईएक साधुसंवंधी उच्चाटन मारणादिक विद्या प्रज्ञाव, गाप दानादिक तप प्रज्ञा
व, तथा सहस्र योऽादिकचुं बल; राजकुजननेविषे बल्लनपणुं: जाणीने अथवा
शापदाने करीने कोईने मारणादि अनर्थरूप क्रोधना फलने साक्षात् देखीने जय
पामी गृहस्थ जे काई तेने आपे तेने कहिये क्रोध पिंम. अथवा कोईए बीजा ब्रा
ह्मणादिकोने आपुं अने साधुए याचना करी ठतां पण तेने न मढ्याथी ते
कोप करे, ते जोई साधुनो पोतानी ऊपर कोप आय, ते सारुं न कहेवाय. एम
जाणीने जे आपे तेने क्रोध पिंम कहिये. अही नर्व पिंमचुं, उत्पादन करवाने
अर्थे कोपज मुख्य कारण दीगमां आवे ठे, अने विद्या तथा तप प्रमुख तो तेना
सहकारी कारणो ठे आ लक्षण विद्यापिंमादिके करी सहित ठतां तेने एकतुं नमजचुं
नही केमकं, तेउनां लक्षणां जुंदा होयठे. ए क्रोध पिंम दोष सातमो जाणवां.

४ मान एटले गर्व तेनो हेतु जे पिंम तेने कहिये मान पिंम. एनो अर्थे आ
ठे.— कोई एक यतिने केटलाएक साधुच कहे के. तुं अमने लब्धिमान जाण्यामां
आवेठे माटे आ अमुक अमुक अमने खावाने आय. इत्यादिक वचनेकरी तेने उ
त्तेजन आपीने बली कहे के, ताराथी शुं यवानुं ठे! काई पण सिद्धि घबानी
नथी! एवुं अपमान यथाथी ते गवेंकरी आंधलो थईजाय; अथवा पोतानी लब्धि
प्रगंमादिक अपार विख्यातीने पामेली शानली जे जे ठेकाणे हुं जावूं ते ते ठेका
णे तर्व मने प्राप्त आय ठे, तेमज जन प्रशंसा पण करे ठे. एवी रीते जेना मनमां
अभिमाननी बुद्धि थई होय, एवो साधु कोईएक गृहीनी पाजे जईने ते गृहीने तेवां
तेवां वचने करी दाननेविषे अभिमान दीपन करे के, जेप तेना कलत्रा दिकनी दां
न ठेवानी इष्टा न ठतां पण अशनादिक आपे तेने आठमो मानपिंम कहे ठे.

५ माया ते परवंचनात्मिक बुद्धि जाणवी. तेणेकरी कोई साधु मंत्र योगादि
उपायमां कुशल थईने पोताना रूपचुं परावर्तनादिक करीने जे मोदकादिने पेदा
करे तेने मायापिंम कहिये. ए माया पिंम रूप नवमो दोष थयो.

१० लोभेकरी गृहस्थनी पाजेथी जे गृहण करचुं तेने लोभ पिंम कहिये. अ
ही आवी जावना करवी.— कोईएक साधु, आजे हुं अमुक सिंद केतर मोदकादि
क गृहण करीश. एवी बुद्धिए करी बीझूं वाल तथा चणादिक मजतु ठतां पण ते

प्रवचनसारोद्धार

गृहण न करे, किंतु तेनीज इच्छा करे, तेने लोनपिम कहिये अथवा पूरे ते
 दिना अजावे पण यथा जावे मजेजु घणु जापगी आदिक नोजन सारु ठे
 करीने जे गृहण करे तेने लोन पिम कहिये यद्विवा दूधादिक मट्युंठतां हवे
 क्यांक खांम तथा शाकर प्रमुख मले तो सारु थाय एवो अध्ययसाय करीने
 तां जे खांमप्रमुख मली जाय तेने लोन पिम कहेठे ए दशमो लोन दोष पयो
 ११ सस्तव वे प्रकारनो ठे - वचन सस्तव तथा सबधिसस्तव तत्र वचन ए
 टले श्लाघा तडूपपणे जे सस्तव तेने वचन सस्तव कहिये अने सबधी ते मावि
 त्रादिक तथा ससरादिक तडूपपणे जे सस्तव तेने सबधि सस्तवकहेठे ते एकेकद्वि
 ध ठे, पूर्वसस्तव तथा पश्चात्सस्तव, तत्र देवानु प्राप्त न थयु ठतां पूर्वज दातारना यु
 णोनु जे वर्णन करबु ते पूर्व सस्तव कहेठे अने देवानु प्राप्त थया पठी जे दातारना
 गुणोनु वर्णन करबु तेने पश्चात् सस्तव कहेठे अही आवी जावना करवी - काईएक
 साधु निहाने माटे अटन करतां कोईएक गृहनेविपे किंचित् ईश्वर दातारने जोपि
 दान लीधाथी पूर्वज सत्य अथवा आंदायादिक गुणोएकरी ते ग्रहस्थनो जे सस्तव क
 रे जेम के, अही दानपति, अमे जे प्रथम वात शान्जली हती ते अमे प्रत्यक्ष थाने
 जोइये ठये तथा अही तही विचरनारा जे अमे तेने एवा आंदायादि गुणो बीना को
 ईनेविपे पण दीगामा अथवा शान्ज्यामा आब्या नथी तथा तमे धन्य ठे के, जे
 नां आया गुणो सर्वत्र अस्वजित सर्व दिग्वलयमां व्यापी रह्या ठता प्रसारने पा
 मी रह्या ठे एरी रीते पूर्व सस्तव जाणवो तथा जे गृहस्थे दान दीधा पठी तेनी
 थयां ठे, एमा काई अजुतता नथी, केम के, दातार अथवा गुणवान दीगधी को
 ए आनदवान न थाय। एने पश्चात् सस्तव कहे ठे ए बन्ने रूपवाला सस्तवोने
 वेपे माया, मृपावाद, अत्यतानुमोदनादिक दोष उत्पन्न थायठे तथा माता
 तादिरूप पण जे सस्तव एटले परिचय तेने पूर्वसबधी सस्तव कहिये केम
 पोतानी पाठल जाव होय ठे तत्र कोई साधु निहाने अर्थे कोई एक गृह
 मये प्रवेश करे, अने आहारने माटे लंपट पणे पोतानु वय तथा परनु वय
 गीने तेनीसाये तदनु रूप सबधनी घटना करे, जेम के - तेने तेनी

पठे जोईने मातृस्थानेकरी आंखमांथी थोडांएक आंगु पाडे. ते जोईने ते पृथवा ला
गे के. महाराज. अथीग केम देखाउ ठो? त्यारे ते साधु कहे के. मारी माता
आपना जेवीज हती अने जो ते मय्यम वय वाली होय तो आवी मारी वेन
हती, तेमज वयेकरी जो बाल होय तो आवी मारी ठोकरी हती इत्यादिक चापण
करे. ए प्रमाणे पश्चात् संस्तवनेविषे जावना करवी. एनेविषे पण धणा दोपो ठे—जेम
के, जो ते गृहस्थ सागे होय तो माधु प्रतिबंध सहित थाय, प्रतिवय थयाथी आधा
कर्मादिक करीने तेने आहार आपे. अने जो ते गृहस्थ खराव होय तो आ अमने
पोतानां कपटि प्राये जननिआदिक कल्पना करी उगवानी युक्ति करे ठे. एवु चितवन
करीने पोताना गृहमांथी बहार कहाडी मूकवा प्रमुख अपमान करे; तथा अथीरो
थईने आंखोमांथी आंगु कहाड्याथी आ मायावी ठे, माटे एवी रीते अमने दया
आणवा मारुं चालाउ करे ठे एम तेनी निंदा थाय. तथा मारी आवी माता ह
ती एम कहाथी ते वाईनो पुत्र पूर्वज अचानक मरण पामेलो होय तेनी स्मृति
थई ते साधुनी ऊपर एवो जाव उत्पन्न थाय के, मारा सुवेला पुत्रना स्थाने आ
नेज हुं पुत्र मानी लईज, एवी बुद्धिएकरी तेनी शुश्रूषा तथा दान करे. अने तमा
रा जेवी मारी साख हती एम कहाथी ते जो खराव होय तो पोतानी विधवा अ
थवा कुरमा ठोकरी दैवयोगे वेवेजी ठतां तेने आपे इत्यादिक दोपो ठे, माटे सं
स्तव पिंम यतिए कल्पवो नही ए अग्यारमां संस्तव दोष जाणवो.

१७-१३ हवे विद्या ने मंत्र ए वे दोपो साथे कहेठे:- तत्र विद्या ते प्रज्ञप्ति
आदि स्त्री रूप देवता अघिष्ठित तथा जप ने होमेकरी साथ अथवा अक्षरपक्ष
ति पुरुषरूप देवता अघिष्ठित पाठ मात्र सिद्धि जाणवी; अने अक्षरविशेष पक्ष
ति ते मंत्र जाणिये. एउना आपारेकरी जे पिंम तुं उपार्जन करवुं तेने विद्यापिं
म अने मंत्रपिंम कहिये. एना दोष आ प्रमाणे ठे— जे विद्याएकरि अजिमंत्रित
थयो थफो दान दिये तेने कोई बीजो विद्यावालो जुवे तेने महाद्वेष उत्पन्न थाय अथ
वा कोई बीजो पोतानो पक्षपाती तेवी विद्यावालो होय ते द्वेषमां आवीने प्रतिविद्या
येकरी स्तनन, उच्चाटन, तथा मारणादि करे. तथा विद्याद्विकेकरी बीजानो झोह
कग्वारूपे पोतानुं जीवन करनारा आ मूर्खो ठे एवी लोकोमां निंदा थाय तथा
एउ जादूकरा ठे एम जाणीने राजकुलनेविषे गृहण, आकर्षण, वेप परित्याजन
कदर्थन तथा मारणादिक करे. एम विद्या तथा मंत्र ए वे दोपो साथे जाणी लेवा.

१४-१५ हवे चूर्ण अने योग ए वे दोपो साथे कहेठे.—तत्र नयननेविषे अंज

પ્રવચનસારોદ્ધાર

નાદિક ચૂર્ણ અને તેનું અતર્યાનાદિક ફાજ જાણવું અને પાદ પ્રત્નેપનાદિ ચો
 સાંનાગ તથા દાંર્જગ્ય કરનારો જાણવો એના વ્યાપારે કરી જે પિનનું ઉપા
 કરવું, તેને ચૂર્ણ પિન તથા યોગપિન કહિયે એના પૂર્વની પઠેજ દોષો જાણીને
 આશકા - ચૂર્ણ અને યોગ એ બન્ને ક્ષોદ એટલે જૂકારૂપે હોવાથી તેઓ
 સ્પર વિશેષ શુ ઠે કે જેયકી એને જુદા કહ્યા
 સમાધાન - એ તારુ બોલવું યદ્યપિ સાચું છે, તથાપિ કાયનો બહિર ઉપયોગી
 ચૂર્ણ છે, અને બહિર તથા અતર ઉપયોગી યોગ છે તે વલી અન્યવહાર્ય તથા
 આહાર્ય એ જેઠેકરી વે પ્રકાર થાય છે તત્ર જલ પાનાદિકે કરી અન્યવહાર્ય તથા
 પાદલેપાદિકે કરી આહાર્ય જાણવો તે માટે એ નિન્ન છે એ વિશેષ જાણવો
 ૧૬ એ પાગેજ કહી આઘ્યા જે દોષો તેઓમાનો શોભમો દોષ મૂલકર્મ છે તે
 અતિ ગહન નવરૂપ વનનું મૂલ કારણ છે પ્રોહનો હેતુ કર્મ તે સાવચ ક્રિયા
 જાણવી તેનો મૂજ તેનો જે કર્મ તેને મૂલકર્મ કહિયે તત્રગર્જસ્તનન, ગર્જાધાન,
 ગર્જપાત, કૃતયોનિત્વ કરણ તથા અકૃત યોનિત્વ કરણ, પ્રમુલવડે ઉપાર્જન કરે
 લો જે પિન તેને મૂલ કર્મપિન કહિયે એ સાધુને યોગ્ય નથી કેમ કે, એથી પ્રદે
 ૫, પ્રવચનની મલિનતા, તથા જીવ વિચાતાદિક અનેક દોષોનો સજવ છે
 જેમ કે, ગર્જનું સ્તંનન અને શાતન સાધુએ કહ્યાથી પ્રદેપની ઉત્પત્તિ થાય
 તેથી શરીરનો પણ વિનાશ થાય છે ગર્જાધાન તથા કૃતયોનિત્વ કરણ થકી યા
 યત્ મેધુન પ્રવૃત્તિ ગર્જાધાન થકી પ્રાયે વિપુત્રની ઉત્પત્તિ થાણી દીગમાં આવે છે
 અને કૃતયોનિત્વ કરણેકરી જોગાતરાયાદિક થાય એ શોભમો મૂલ કર્મ દોષ ક
 હ્યો એ પ્રમાણે - શોજ ઉત્પાદન દોષો સાધુ થકી થાય તે કહ્યા
 અવતરણ - એપણાના દસ દોષો કહેઁ - મૂલ - સક્રિય મરિક્રિય નિરિક્રિય વિહિ
 સાહરિય દાયગુમિસ્તે, અપરિણય નિત્ત ઠડિય, એસણ દોસા દસ હવતિ ॥
 અર્થ - સક્રિય એટલે આધાર્કર્માદિ દોષે કરી સજાવિત જાણવું હ્રદા ચતુર્ભંગીઝેમ
 એ ગક્રિય તથા નોજન શકિત એ પ્રથમ જગ, ગ્રહણ શકિત તથા નોજન અગક્રિય
 બીનો જગ, નોજનનેવિષે શકિત તથા ગ્રહણનેવિષે અશકિત, એ ત્રીજો જગ તથા
 રણે પણ અગક્રિય અને નોજને પણ અગક્રિય એ ચોથો જગ જાણવા તેમાના ધ્યા
 ત્રણ નાંગાનેવિષે શોજ વ્રજમના દોષો અને નવ એપણાના દોષરૂપ પચીગ દો
 ધ્યે જે દાવે કરી ગક્રિય થાય તે દોષોને પ્રાપ્ત થાય છે તે આ પ્રમાણે - આ
 આધાર્કર્મપણે ગક્રિય ગ્રહણ કરે અથગા રવા એ ત્યારે આધાર્કર્મ દોષકરી ગા

य; अने ज्यारे औद्देशिक पणे शंकित ग्रहण करे अथवा खाए ल्यारे औद्देशिक दोषे करी बंधाय इत्यादि; तथा चतुर्थ जंगनेविषे जे वर्तमान ते शुद्ध समजवुं तेनो कोई पण दोषेकरी संबंध थाय नही इत्यर्थः एतनो आवीरीते संजव ठे. जेम के, कोई साधु स्वनावेकरी लज्जामान होय ते कोईना गृहनेविषे निहाने अर्थे प्रवेश कखो ठतां तेने प्रचुर निहानी प्राप्ति थई, त्वारे पोताना मनमां शंका आणे पण लज्जावडे तेने पठवाने शक्तिमान थाय नही पठी तेमज शंकित ठतां गृहण करी अने सक्ति ठताज खाए तेने प्रथम जंगवर्त्ति कहिये. तथा कोई साधु निहाने अर्थे गयो ठतां कोई गृहमांथी पूर्वनी पठे शंकित मनेकरी प्रचुर निहाने लेईने पोतानी वसतिमां आर्वे अने जोजनना समये तेनुं मन मोलायमान थाय तेने कोई बीजो साधु हांय के. जेणे ते साधुए जे घेरमांथी निह्ना लीयी हती ते सारी री ते जाणेली हती ते तेनो अजिप्राय जाणीने तेने कहे के, हे साधु जे ठेकाणे त ने विपुल निह्ना मली तेना गृहनेविषे आजे महा प्रकरण वर्त्ते ठे; अथवा तेने पे र क्यांकथी मोटुं लाजनक आब्युं ठे. एवी रीते तेना वचन सांजजीने ए शुद्ध अन्न ठे एवो निश्चय करीने शंका यकी रहित थयो यको जोजन करे तेने द्वितीय जंगवर्त्ति कहिये. तथा कोई साधु कोई गृहस्थना घेरमांथी नि शंकित प्रचुर निह्ना गृहण करीने वसतिमां आब्यो, ते समये बीजो कोई साधु पोताना जेवी निह्ना मागी लावीने गुरुनी आगल आजोवणा जेतां सांजजीने तेने शंका उत्पन्न थाय तेथी चितवन करे के, जेवी मने प्रचुर निह्ना प्राप्ति थई ठे, तेवीज आ बीजा नंया टकना नाधुडने मजी ठे. माटे ए निश्चेकरी आधाकर्मादि दोष दुष्ट ठे एम जाण्वा ठतां खाए तेने तृतीय जंगवर्त्ति जाणवो. ए प्रथम शंकित दोष कखो.

२ ब्रह्मि एतले पृथ्वादिकेकरी गुंमाजेजुं जाणवुं. ते वे प्रकारे ठे.— एक सचिच ब्रह्मि. तथा बीजुं अचिच ब्रह्मि. तेमा सचिच ब्रह्मि त्रण प्रकारुं ठे.— पृथ्वीकाय ब्रह्मि. अपकाय ब्रह्मि. तथा वनस्पतिकाय ब्रह्मि. तत्र शुष्क अथ वा आर्द्र सचिच पृथ्वीकायेकरी देवानुं नाजन अथवा दम्न जो ब्रह्मिन् थयुं दो य ल्यारे सचिच पृथ्वीकाय ब्रह्मि जाणवुं. बीजुं अपकाय ब्रह्मि ते चार प्रकारुं ठे.— पुराकर्म, पश्चात्कर्म सस्तिग्ध तथा उदकाई. तत्र जन्मादिकना दाननी पूर्वे जे ना धुने अर्थे कर्म एतले दम्न तथा मात्रादिकने पाणीवडे धांवानी जे क्रिया तेने पुणकर्म कहिये. जे जन्मादिकना दानथी पाठज कराय ठं ने पश्चात् कर्मकद्रिये; अंटाणज लक्ष एवाजा जनेकरी खरदायला हन्नादिक ते सस्तिग्ध; अने स्पष्ट उपलब्धमान जे जजनां

प्रवचनसारोद्धार

धु सेवन करे तो बन्नेने कर्मबन्ध थाय तथा अहो आ साधु उ अति निरुद्ध
 पासेथी पण निह्ना जिये ठे एवी लोको निदा करे अने जो अपराधकारी
 त कचपित होय, मत्रे करीहत थएलो होय, कोईए तेने प्रीयन्ग तथा देवा
 सोगय दीया होय के तने वेदादिकनु सेवन करवु नही. एवो नपुसक दिये त
 का गृहण करवी तथा कपायमान कायपालो पण निह्नादान समयनेविप
 वातु होय तेमानु केटलुएक नाखिदिये तथा साधुने आपता ढोलाई जाय अथ
 ते देवानु पात्रक पढीजाय तो फुटि पडे अने ते निह्नानु नाजन जो दृढ हाय तय
 पुत्रादिके तेने जाव्यो होय, ते निह्ना आपे तो गृहण करे एम ज्वरवडे पीन
 ताना हाये निह्ना गृहण कखाथी पण दोषोनी सजावना करवी केमके तेना
 पागेथी निह्ना गृहण कखाथी कदाचित् साधुने पण ज्वर सकमण थाय त्यारे
 लोकोमा वात फेजाय के, अहो आ आहार लपट साधु उ आवा ज्वरेकरी पीडाता
 गृहस्थनी पागेथी पण निह्ना जिये ठे अने त्यारे तेने ताप कतरा गयु होय
 त्यारे यत्नेकराते कदाचित् निह्ना गृहण पण करवी तथा अधना हाये निह्ना गृ
 हण कखाथी एवी वात फेजाय के, आ पेटना जीखारी उ जे निह्ना दर्श शके नही
 एम आधला पागेथी पण निह्ना लीयाविना मूकता नथी तथा अध होयते जाई न
 शराने लीधे चालतां पगवडेनूमि आश्रित पटविधजीय निकायनी घात थाय तेना
 काई स्थले पग लपसी जाय अने नूमि कपर पडो जाय तो तेम थयाथी निह्ना
 दानने थयें लीधेली हाथमानी थाली प्रमुख पडी गयाथी ते फुटी जाय, थया
 साधुना पात्रकथी बहार पडे त्यारे परिगाटि थाय एवा आगनाने पण जो तेना
 पुत्रादिके हाये करी पकड्यो होय, ने ते आपे त्यारे ते निह्ना ग्रहण करवी तेम
 ज वाज ते जन्मथी आठ वर्षनी अदर वयवाजो कहेजाय ठे तेथी तेन प्रमाणनी
 रवर होती नथी तेथी तेनी माता प्रमुख वेवा ठता पण अतिप्रसू नि
 ह्ना आपे, तेथी तेना मात्रिओ तथा बीजा जनोमा एरी रात फेजाय क आ
 तुदारा साधु उ वाजकानेज उगी खाय ठे. तेथी ते मातादिकुना ते प्रतीनी
 कपर देव उत्पन्न थाय पण जो ते वाजक कहे के, मारी माता प्रमुख काई क
 ने लीधे बाहार गयां ठे अने मने कही गया ठे के, जो कोई प्रती वारवा थाव
 तेने आपजे ते पण जो ते वाजकने प्रथमथी देवाना साधारण स्वभाव हाय
 यी पाय्य रीते आपता होय तो तेनु दीधेलु गृहण करे कम क तथी तेनी मा
 दिकुना कनडनो अजाय होय ठे माटे तथा जेणे मदिरादिक पीउ हाय त

ने मत्त कहेवे. ते तेवा आवेगे निह्ना वेतां कदाचित् उन्मत्त पणे साधुने आवीने वलगी पडे तो ते नोजन वधुं वीखराई जाय. अने कदाचित् सारी रीते निह्ना आपे ने ते साधु लईलिये तेने वीजा जन जुवेतो धंचना करे के, आ साधुउ पीवे लानी पात्रेथी निह्ना लिये ठे ते जरूर तेनी लाल वगैरे वडे खरमायली होवी जोईये तेथी ए अशुचि ठे. तथा मदनोन्मत्त वगैरेनी निह्ना लेता पण चूकता नथी ए शुं ए उने योग्य ठे! अथवा कोई मत्त पुरुष मदनीविज्वलताएकरी सामे आवी कहे के हे सुंमा; तुं केम अही आव्यो ठे? एम कहीने तेने मारे अथवा तेनो घात पण करी नाखे. तथा उन्मत्तनी पात्रेथी निह्ना लीयाथी तेना आस वगैरे वीजा गृही होय ते तेनी निर्जत्सना वगैरे करे इत्यादिक दोषोनी जावना करवी ते पण जो मत्त पुरुष नड्क होय अने मद्य प्राशन कस्यु ठतां तेना निशानुं तेने लह्क पण न होय अने ते गाममां वीजो कोई सागारिक एटले आवक न होय तो तेनी पात्रेथी निह्ना लेवी. अन्यथा न लेवी. वली उन्मत्त पण जो नड्क तथा शुचि होय तो कल्पवा योग्य ठे. तथा जे ठिन्नकर एटले जेना हाथ न होय ते मूत्र तथा उत्सर्गादिक कस्य पठी जल शौचादि बराबर करी गके नही, तेणे निह्ना दीयाथी लोको निं दा करे जे हस्तना अजावे निह्ना दिये तेमांनी केटलीएक कदाचित् नीचे पडी जाय त्यागे पटजीवनी विराधना थाय. तथा ठिन्नचरण एटले जेना पग न होय तेणे निह्ना दीयाथी पण एटलाज दोषो जाणवा. केमके पादना अजावे ते जेम तेम चा लता पडी जाय तो नूमिनेविपे आश्रित पिपीलिका वगैरे प्राणीउनी घात थाय तेमां ठिन्न कर पण जो वीजा सागारिकना अजावे निह्ना आपे तो यत्ने करी लेवी अने ठिन्नचरण वालो पण जो लाकडी प्रमुख ना आधारें हलवे हलवे चाली आवे ते पण वीजो कोई सागारी देनार न होय तो तेनी पात्रेथी लेवुं तथा गलकुष्ठ ए एले जेजुं कोढे करी शरीर गली गयुं होय, ते निह्ना आपतां तेनो आस तथा लव्कना संस्पर्श करी तथा तेना आंगमांथी श्रवता रोग तथा रुधिरादिके करी सा धुने पण कदाचित् कोढनो संजव थाय, ते पण जो मंमलप्रतूतिरूप कुष्टाकीर्ण काय होय अने त्यां वीजा आवकनो अजाव होय तो तेनी पात्रेथी निह्ना लेवी पण वीजा कुष्टीनी पात्रेथी निह्ना लेवी नही शंप कुष्टि जो सागारिक होय तो पण तेनी शामे जोवुं नही. अने मंमल एटले वृत्ताकार खराव न लागे एवी उत्पन्न यएली होय ठे माटे तेने करीने नखेकरी विदारण कस्य ठतां पण चेतनाने संवेदन थाय नही. तथा हाथमां नाखवानी वीडिरूप बंधनेकरी हस्त बंधायला ठता तथा पगमां ना

સવાની લોઢાની વેડી વમે પગ વધાણા ઉતાં દાતરી નિકા આપે તો તેને વેતા
 થતિ કષ્ટ થાયઁ તથા મૂત્ર અને વત્સર્ગાદિકને વિષે તેડનાથી ગૌચ થાય નહીં મા
 ટે તેની પાગેથી નિકા ગ્રહણ કચ્છાથી લોકોમા જુગુપ્સા ઇટલે નિદ્રા થાય જે
 મ કે, આ સાધુડ પોતે પણ અશુચિ ઁ માટેજ આવા અશુચિ વગાયજા ઉતા તે
 ની પાગેથી પણ નિકા લોધાવના ચૂકતા નથી અને પગેકરી વગાયજા ઉતા તે
 અહીં તહીં પીડા વગર ફરી શકતો હોય, તો તેના પાગેથી નિકા લેવી પામ્ય ઁ
 અને વીજો જે અહીં તહીં ફરી ન શકતો હોય તે વેળેલા ઉતા નિકા દિયે તેની
 પાગેથી પણ જો વીજો કોઈ સાગારિક ત્યા વિદ્યમાન ન હોય તો નિકા લેવી અને પ
 ના હાય વધાયલા હોય તે તો નિકા આપીજ ન શકે તેથી તે તો નિપેયજ ઁ તથા
 પાડુકા ઇટલે કાષ્ટ મય ઉપાન્હ તેના ઉપર આરુઢ ઉતા નિકા દેવાને આવતા ક
 દાચિત્ પગ ચસી જાય તો તે પડી જાય માટે ન લેવી તો પણ પાડુકા કપર
 ઘટેલો ઉતા અચલપણે સ્થિત હોય તો તેના પાગેથી નિકા લેવી તથા કાચરીમા
 ઘોચા સ્વામતી હોય તો તેની પાગેથી નિકા લેવો નહીં કેમ કે કાચરીમા નાલેના
 શાટ્યાદિક વીજોનો સપટ્ટાદિ કરે ઁ તે નિકા દાન આપવાની પ્રવે અથવા પત્રી
 પાણીફરી હાય ધોવા વર્ગે પોતાની સામે કચ્છાથી દોષ થાય ઉત્પાદિક વીના
 પણ દોષ લાગે અત્રે પણ સ્વામનારીએ સ્વામવાને અથે ઉત્પાદિત મૂગનને કાઈ
 પણ ધાન્યજી વીજ લાગુ ન હોય, ઇટલામા સાધુ ત્યા આવે ત્યાર જા તે યજ્ઞ
 કરી વીના અર્થે રહિત મુશલ ગૃહના સુખા પ્રમુલને વિષે રાચીને નિકા દિય તો
 તે સાધુએ લેવી તથા શિજાફકરી તિજ તથા આમજકાદિક પોગનારી તે પી
 શતા અ્યારે નિકા દેવાને માટે કઠે ત્યારે પીતવાના તિજાદિ સત્ત કંટનાફક ત
 ચિત્ત હાયના નલ્લોમા વજગી રહેવાનો સત્તવ ઁ તે નિકા દેવાને માટે હસ્તાદિક
 ગાટપાથી નિકા દિધાથી તેના સવય કરી જીવ વિરાધના થાય તે નિકાના અવયવક
 રી મરદાપજા હસ્તોને જજેકરી ઓળ ત્યારે અપકાયની વિરાધના થાય તે પીશવાવુ
 વધ કરી તે પીશનારી પ્રાસુક વસ્તુ આપે ત્યારે સાધુએ લેવા યોગ્ય ઁ તથા ચૂનાની
 કપર કમાઈ પ્રમુલમા જુજાતા ચણા પ્રમુલને હજાવતી હાય તે જા નિકા ત્યા ક
 ઁ ન્યારે તે કઢાઈમા નાલેલા ગોધૂમ તથા ચણા વર્ગે વહાર ઉડતા તના કપડા
 મા લાગે તેથી તે વસે તા પ્રદેપાદિ દાપ થાય અહીં પણ જે સચિન ગાડમાદિક
 કઢાઈમા નાલેલા તેમાંથી વાદાર કઢાઈ લીધા હાય, અને તે ટાઢા થડ મયા
 હાય તે આ કે, હાયમા લીગથી હાય વસે નહીં, આ સમયમા નિકા કરના

साधु आये ल्यारे ऊठी करीने ते आपे ते साधुये लेवु तथा जे कातनारी होय एटले रूनी पोणीमां सत्र करती होय ते; तथा जे रूतनी चरखीमांथी रूतमांथी कपामीयांनी कदाभनारी होय; तथा जे मुंजायला रूतने हाथोवडे वीखीने तूटुं तूटुं करती होय; तथा जे पीजणेकरी रूतने पीजती होय एटले अति तूटुं अथ वा कोमल करती होय; एटलीउनी पाजोथी निह्ना लेवी नही केम के, एउना हा थो रजेकरी खग्डायला दोवाथी पाणीथी धुए तेथी अपकायनी विराधना थाय इत्यादिक दांपोनां संजव ठे माटे तेमज कपामीया प्रमुखना सचित्तना संवादना सं जव ठे माटे. पण मृत्र काततां सृत्रने अतिशय श्वेततां लाववाने माटे जंखनुं चूर्ण लगाडयाथी पण हस्त खग्डायला न होय तो तेनी दीधेली निह्ना लेवी तेमज क पास वीखेरनारी तथा पीजनारी पश्चात हस्त थोवनादि क्रिया न करे तो तेउनी पाजोथी निह्ना लेवी तथा ढलनारी एटले जे घरंटोए करी गोधूमादिकने पीगी जो ट करती होय. ते निह्ना देवाने ऊठोने हाथ धुवे तेथी अपकायनी विराधना था य माटे तेनी पाजोथी निह्ना न लेवी. पण सचित्त मुज्जादिक दलाववाना सुधां ते ढ लनारी गरटीने मूकीने ठटी थाय एटलामा साधु निह्ना मागवा आवे अथवा अ चेतन मुज्जादिक ढलती होय अने निह्ना आपे तो साधुए लेवुं. तथा विलोवनारी ते द धिप्रमुख मथनारी, ज्यारे ते दधि प्रमुख वने खरढायली ठतां मथती होय, ल्यारे ते बलगेली दधि प्रमुखथी हाथ नेढायला ठतां निह्ना दिये तेथी अस्तजीवोनी विराधना थाय अत्रे पण वेदथी संसक्त दधि प्रमुख मथती होय ल्यारे तेना हाथे निह्ना साधु न कल्पे. तथा जमवा वेठेली दात्री दानने अर्थे आचमन करे एटले पाणी पिये तेम कखाथी उदकनी विराधना थाय, अने जो आचमन न करे तो लोको मां जुगुप्सा थाय. उक्तंच—‘ठक्काय दयावतो, विसंजउं इत्तहं कुणऽ वोहिं; आहारं नीहारे जुगंठिए पिंरु गहणाय’ तथा आपन्नसत्त्वा एटले गर्जवाली स्त्रीनी पाजोथी निह्ना लेवी नही. केम के, ते निह्नादानार्थे कंची यर्स्ने निह्ना आपी ने पाठी आ मन ऊपर आवे त्यां सुधी गर्जने बाधा थवानो संजव ठे. अही स्थविर कल्पि कने यावत् आठ माससुधी कल्पे ठे, अने पूरा मासे नथी कल्पता. बली पूरामा से पण जो कंचा नचनादिकनेविषे सम्यक् प्रकारे स्वनावे स्थित ठतां त्यांथी दिये तो गृहण करवुं. तथा बालवत्सा एटले बालकोनी माता होय ते बालकने नू मि ऊपर अथवा मांघि प्रमुखनी ऊपर नाखीने जो दिये तो ते बालकने माजोर तथा सारमेयादिक शशजाना बालकनी पठे मांसना कटका करी नाखे तो ते नाश

ને પામે તથા આહાર કરી સ્વરૂપાયા હાયો સૂકાઈ ગયાથી કર્કશ થા
 માટે નિઠ્ઠા દર્શને ઢાઢી તેવાજ હાયે વાલકને ગૃહણ કરે તેનું કોમન
 વાયી તેને પીડા થાય પણ જે વાલક આહારનાદાયો લાગાયી અથવા નૃમિ
 ક્યાથી રહે નહી, તેની માતાના હાયથી નિઠ્ઠા કટપવા યોગ્ય છે અને તેના
 ગિર કલ્પિક આહાર ગૃહણ કરે છે તે પ્રાયે તે વાલક શરીરે મોટો હાય, તે
 માજાર પ્રમુખ કરડી સ્વાવાનો સત્ત્વ ન હોય માટે અને જે જગત્ત જિન
 તેતા નિરપવાદને માટે સૂત્રના વલેકરી ગર્જાવાનાદિ જાણી પ્રથમથીજ આપ
 વાજપત્તાને સર્વથા નોજનને અર્થે પરિહરે તથા જેથી પટ્કાયનો સવટ્થ યાય
 દસ્તપાદાદિ શરીરના અવયવોને ફરજે તેથી સજીવ જલણ, ઉદક, અગ્નિ, વાયુ, પ્
 ગ્નિ વીજ પૂર ફજાદિ મત્સ્યાદિ હસ્ત સ્થાને હોય, સ્થિ ધાર્થક, દૂર્વા પત્તવમા
 ફા, શતપત્રિકા પ્રમુખ પુષ્પ જેને શિરસ્થાને હોય માજતી માજાદિક ઊરસ્થાને હા
 જપા કુસુમાદિક આનરણ કર્ણસ્થાને હોય, પહેરેલા વસ્ત્રોના અતરનેવિષે ધારણ
 કરેલા સરસવૃત્ત તાવૃલ પત્રાદિક કટિસ્થાનનેવિષે સવિત્ત જલકણાદિક પર્ણમા
 વજગેજા હોય, ડલ્યાદિક ધારણ કરીને જો ઢાઢી દિયે તો તે નિઠ્ઠા યતિને ન રૂપે
 કેમ કે, સપટાદિક દોષોનો સત્ત્વ થાય તથા તેજ પટ્કાય જીર્ણો વિનાશને પા
 મે છે તે તર કુદ્યાદિકેકરી નૃમિ સ્વોદતો થકો પૃથ્વી કાયની ગિરાયના, જે હા
 મહાન કરતા, રસ્થ ધોતો તથા વૃદ્ધને પાણી પાવા પ્રમુલે કરી મગન કરતો પ
 ફા અપકાયનો ગિરાયના, જે અગ્નિના કણનું મીજન કરતો થકા અગ્નિકાયની
 ગિરાયના, જ ચૂગામા અગ્નિને ફૂકયાથી સવિત્ત વાયુવહે જરાયલી રમણ પ્રમુ
 થદીતરી ફેરયાયો ગાયુકાયનો ગિરાયના, અને પેલી પ્રમુલ્ય ઝેદનેકરી પનસ્પતિરાય
 ની ગિરાયના, અને માચા પ્રમુલમાથી મારુણ પ્રમુલ્યને કદામી નામ્યના પ્રમરાય
 ની જ ગિરાયના કરતા હોય તેની પાજેથી યતિયે નિઠ્ઠા ભેરી નદી તથા જ્યા સ
 પ્રત્યપાય મનાયમાન અપાય દટલે અહિત ફજ થયાની કારણ નત વપારિના
 પોગ હાય તે સ્થાને નિઠ્ઠા ભેરી નહી તે અપાય ત્રણ પ્રકારના છે - નિયક કદ,
 તથા અપ તે માતિયેર્ગાર્ડ પ્રમુલ્ય વહેજાણવા, કર્ધર ઉત્તરગ તે કાપેજા કાઠાદિકર
 તથા અપ તે સર્વે કટકાદિકે કરી જાણિયે ત્રણ પ્રકારના અપાય અન પ
 થી જે હુદા વીના અપાય હાય તરની બુદ્ધિનેવિષે સત્તાયના કરીને પણ નિઠ્ઠા
 પ્રદણ કરવી અદી ગિરાયના સમજવું કે, જ્યા પટ્કાયના સવટ્થ થતા હાય તર
 ના વિનાય થતા હોય, અને સપત્યાપાયના અપવાદ ન હાય ત્યા સવથા નિઠ્ઠા ન

कल्पवी. बीजा अपवादो जे देखाडेला ठे ते जाणवा. एवा बीजा पण देनारना दोपो शास्त्रांतरनेविषे परिचावना करीने परिहरवा ए ठगो दायक दोष जाणवो.

१ उन्मिश्र एटले सचित्तनी साथे जे मलेलुं होय ते. कोईएक गृहस्थने घर यति वोरवा आब्यो ठतां तेनी पात्रो आहार तो एकज वस्तु होय ते पण थोडी होय ते के म अपाय एवी लज्जा थाय अने बीजी देवानी वस्तु लेवा जतां वार लागे. देवानी तो घणी उत्सुकता होय, त्यारे एक पात्रोनी बीजी सचित्त वस्तु जोईने धारे के आ चीज जो आमां मेलवीये तो सारी मीठी यत्रो एम नक्तिएकरी मेलवीने सचित्त नरुणरूप नांगो करे. एम प्रत्यनीकपणे अथवा अनाजोणे करी साधु उचित यत्रो एवो विचार करीने मेलववानी वस्तु प्रमुख अकल्पनीयपणे मुनिने अनुचित थायठे; जेम के. करमईक. दाडिम, कुलिकादिके करी मेलवीने जे दिये तेने उन्मिश्र कहिये. अही कल्पनीय तथा अकल्पनीय ए वने वस्तुओने एकठी ओ करीने जे आपे तेने उन्मिश्र कहिये. हवे संहरण अने उन्मिश्रनेविषे आटलो विगोए ठे:- जे जाजननेविषे न देवानी वस्तु तेथी कोई बीजा स्थगनिकादिक प्रमुखमांथी हरणकरीने दिये तेने संहरण करीने दियेठे, तेम आ ठेकाणे नथी एटलो जेठ ठे. ए सातमो उन्मिश्र दोष जाणवो.

७ अपरिणत दोष एटले अप्राशुकी नूत अर्थात् परिणामने न पामेलुं आहार जाणवु. ते सामान्यपणे वे प्रकारे ठे.- इव्यथी तथा नावथी तेवली एकेएक वे वे प्रकारे ठे.- दातृविषय तथा गृहिहृविषय तत्र परिणामने न पामेला जे पृथ्वीकायादिक इव्य तेस्वरूपे सजीव ठे. अने जे जीवेकरी विप्रमुक्त एटले रहित यणुं ठे तेने परिणमित जाणवुं. ते ज्यारे दातानी सत्तामां वचें ठे त्यारे दातृविषय कहेवाय; अने ज्यारे गृहिहृनी सत्तानंविषे वचें त्यारे गृहिहृविषये; जाणिये तथा कोई वे अथवा बहु जनोने साधारण देवा योग्य वस्तु होय, तेनेविषे तेओमांना कोईने एवो नाव थाय के, हुं आ वस्तु थाणुं, तेने नावपरिणत कहे ठे. वाकीनाने न जाणवु. माटे ए नावथी दातृविषय परिणत जाणवुं. एमां अने साधारण अनिसृष्टमां आटलो जेठ ठे.- दायकना परोरूपणे दातृनाव परिणत वस्तुने साधारण अनिसृष्ट जाणीये, अने दायकनी नमरू दातृनाव परिणतने नावथी दातृविषय परिणत कहेठे. तथा एक संवादकरूप कोई वे नाधुओ निहाने अर्थे कोई गृहीना गृहमां गयां. तेणे निह्ना देवा मांमी त्यारे तेमांना एक नाधुए जाणुं के आ मजे लुं अशनादि शुद्ध ठे, एणुं मनमां परिणाम करुं अने बीजाना मनमा तेवी परिण

प्रवचनमार्गेश्वर.

१० दंडिन मुद्रित नया नून ॥ पयोंय शब्दो नं. ते दंडिन ज्ञा प्रकाशं नं. -
 सचिन, अचिन नया मिश्र. ते पय कोरं समये सचिनमां. कोरं समये अचिनमां
 जने कोरं समये मिश्रमा. तत्र वरं ठेकाणे मिश्रमा सचिननेविं अंनमां नं. ते
 ते दंडिननेविं सचिन नया अचिन ॥ वरं उद्योना आयागुन नया आयागुन
 नया मंगोणे करी चतुर्त्तगी याय नं. ते आग्रमाणे - १ सचिननेविं सचिन: अचि
 ननेविं सचिन ३ सचिननेविं अचिन ४ नया अचिननेविं अचिन पमांन
 आदिना ज्ञा जंगानेविं सचिननेविं दंडि दंडोना सजावने ज्ञिं सेवुं अयोग्य नं:
 वही ॥ १ ॥ पणिनाटी प्रमुख सदान दंडो याय नं जेम के. कोरं जवने वना उद्यनुं
 वसन निहदंडेनागे करं तेथी नूनी आश्रिन प्रथिकाय प्रमुख वसे: अने वसन कोरुं
 जो जीन उद्य दंडो नां तेथी पाय नूनि आश्रिन प्रथीकायादिकनी विगयना याय.
 माटे वसन जगनागता दंडो न अदण करुं. एवमांनो दंडिन दंडो अयो. एवमांन
 पाता दंडो याय नं. एवसे ॥ आवक नया नायु वनेथी याय एवसेवही नंदे
 करी वेताजीन दंडो अया: एनो विमान विनविननेविं जोरं सेवो. ॥ ४३३ ॥
 दंडे विन विद्युडिनो नवेमंयद करं नं. - मृज - विननेपाय नडा. नंविना यद
 नयन कम्मल: न दंडाडन ज्ञाड पडका. गचगां अगुमंडि व. ॥ ४३४ ॥ अर्थ:-
 विननेपाय एवसे विनविद्युडि: नवे मंयदे करी कंडवान अवतगा करं नं. ते न
 व कोटी एवसे विनागे करी करं नं. - तत्र पांने दणो नही: वेचातुं जिये नही
 अने मंये नही. ए व्रज. एन कागातुनति ए करी पाय यथा वीजाना दंडो याय
 कगं नही. वेचातुं वेवगं नही अने गंयवे नही: नया वीजाए करी दंडाववानी
 वेचातुं सेवानी नया गंयववानी अनुनादना न करं. ए मज्जिने नव कोटीं याय
 वे एनव पडकरी विनविद्युडिनो नवे मंयद याय नं. ए जावने जागवो. ॥ ४३५ ॥
 अवतगा:- अही पूर्व कंडेना दंडो प्रकाशना उल्ल दंडो ते सामान्य करी
 वे प्रकाशं नं. ते आग्रमाणे:- विमोयि कोटिरय नया अविमोयि कोटिरय. तत्र
 वे दोषकरी मृष्ट दंडो ते वयुं त्याग करुं दनं वाहीतुं कड्यतुं: ते दोषविमोयि
 कोटि जागवी. अने वाही वजी अविमोयि कोटिमां समजतुं.
 तेमां जे अविमोयि कोटिरयतया विमोयि कोटिरयदंडो वेते करं नं:- मृज:- कम्म
 डेतिप्रवर्गि: नि प्रवर्गमी नचगमिया दुनिया: अजोय अविमोही. विननेविं कोटी न
 वेमना. ॥ ४३६ ॥ अर्थ:- मृजमां कम्म नात्र करुं दंडो ते वने. १ आयागुन कंडे नंविन
 जागवुं: ४ आदिमिक नया विनागोडिकना वना ज्ञा एवसे कम्मना कंडे मिश्र

होवाथी ठेला त्रण कहा ठे ५ पूतिकर्म चक्रपानरूप आसु ७ मिश्रजात ते पा
 पडिमिश्र तथा साधुमिश्र, ते अतना वे वावर जेद जाणया ८ प्राकृतिका आसी
 १० अध्यवपूरकना सगृह पापंमिमिश्र तथा स्वगृह साधुमिश्र अतना वे जेद जा
 णया एटला उज्जम दोपो अविशोधि कोटिमा जाणया, आ अविशोधि कोटिमा
 अचयवे करी शुष्क सिद्धाविके करी तथा तक्रादिकना लेपेकरी ने वल्ल चणकादि
 ना अलोपेकरी मलेजु जे शुद्ध चक्र ते सूकी दर्शने पण जे अकृत कटपत्रय पात्रमा
 अशुद्ध चक्र जे पठी गृहण थाय ठे ते पुतितर जाणी लेवी अने जोय उपादेशिक
 नव प्रकारे ठे तो पण विनागोदिसिक जे ठे ते उपकरण पुतिमिश्रना आदि जेदनी
 स्थापना, स्रक्ष प्राकृतिका, प्राहु करण, क्रीत, प्रामित्यक, परिवर्तित, अन्याहत, उन्न
 न्न, मालापहत, आयेय अतिसृष्ट अने अध्यवपूरकना जेद एवारूपे अविशोधि
 कोटि जाणवी जेनेविपे कहाडी लीधेजु जोय चक्र शुद्ध थाय ठे, अथवा जेनेवि
 पे कहाडी लीयाथी कटपत्रय रहित पात्र पण शुद्ध थाय ठे, तेनी विशोधि एवी जे
 कोटीतेने कहिये विशोधिकोटि उक्तच - उद्वेसियमि नवग, उवगरणे जव पूर्य
 होई जावतियमी सगयं, अज्ञोयर एय पढम पय ॥१॥ परिग्रहे अचिह्ने, उन्निते,
 मालो ह्ने इय अष्टिने, आणिसिधे पाउयस्की य पासुवो सुदुमाया हुडिया ॥ शिव
 छरियग पिमोय जो जाय बुविहो सववि एस रासी तिसोहि कोडी मुणेयवो" अ
 ही निहाने अर्थे अटन करवा वाजाए पूर्वे पात्रनेविपे शुद्ध चक्र गृहण करु हा
 य, अने पठी तेज पात्रनेविपे कोई अनाजागादिक कारणना वशे करी विशोधि
 कोटिरूप दोपे करी इष्ट चक्रनु गृहणयसु, त्यार पठी तेना जाणवामा आसु क,
 आ में विशोधिकोटिरूप दोपे करी इष्ट चक्रनु गृहण कसु अने जा ते विना ननी शक
 तो ते सर्व विधिये करी परिष्ठापन करे, अने जा न नजे तो जेटलु विशोधि को
 टिरूप दोपे करी इष्ट होय तेटलुज सम्यक् प्रकारे जाणी करीने तेना त्याग कर
 अने जो वण गयादिकेकरी तुय्य होवाथी जुडु लखाई न आववायी न जाणी श
 कवाने लीये मिश्रित थई जाय अथवा इव्येकरी तक्रादि होय तो तेनो सर्वन वि
 वेर हाय ठे तेथी तेनेविपे सर्व प्रकारे विचार करीने एवु जाणे के कोई ह्दय
 अवयवो आमा मज्जी गया हजो तो पण ते पात्रमां नही लीयेजानेविपे ग्रहण क
 रवावाजो साधु चक्रने सूकीदीये केमके ते अविशोधि कोटि थाय ठे माटे ॥५७॥
 हरे पात्र समिति कह ठे - मूज - इरिया नासा एसण, आयाणाईसु तहय
 परिच्छयणा, सम्मद्ध उपविता सा समई पचहा एव ॥ ५७ए ॥ अर्थ - ज प्र

ने रियां एटले गति जाणरी जाणना ने जाण-एण ने एणना, आदीरने एट
 लेगुणन करण ने आमान जाणवु तेनी आदिनेरिने निरेगादि क्रिया विगोर ने
 नेने आमानादिक कहेवु एटले इरी, जाण, एणना तथा आमानादिक जाणवी
 तथाएगिणपन एटले एगन करवु, मरुक्क आगमानुतारे जे प्रवृत्ति एटले चेष्टा तेने
 समिति रवे ने, ए पाच केष्टाउनी नात्रिण एटले पाणिनादिक गेहा ने, ते माटे ई
 री १ समिति २ जाण समिति ३ एणना समिति ४ आमान समिति एने (५) परि
 एणना समिति एवी नीने वन मारने ररी पाच प्रमाणनी समिति जाणरी तत्र वन
 नया ग्यागरण जे जीर जान ने तेने अन्नरदाननी गेहा जीरी ने जेणे एवी
 जे यति, ते आरव्य प्रयोजने ररी मोरना गमनवी अत्यंत गिर यरी शोय
 सर्वनी विरणाए ररी तपेना शोय, प्रानुप्रविधिक एवा मार्गनेरिने चाजनागे ना
 धु जवुउनी गहाने निमिने तथा पोताना शरीरनी गहाने निमिने पोताना पगना
 अथजागधी गहाने गमनी प्रमाण केत्र निगरीने नापु चाजे तेने इयां एटले गति,
 तेनी जे समिति तेने रियां समिति ररिरे यइके - पुण्ड जुा मायाए, एटमाणो
 मदिचगे वड्डि तावीयदरीयाई, पाणेइ उग मट्टिय, ॥ १ ॥ उवाय विगम खा
 गुं, विज्जने परिपड्डइ; नरुमेण न गंजुहा, विद्धमाणे परुमे ॥२॥ एवी रीते उ
 पयोगे करी चालता यति थकी कोई पण प्राणिनो यथ थई जाय तो तेने पाप लागे
 नही यदाहु - "उवाजयस्मि पाए, इगिया समियस्त संकमहाए; वा वड्डिकु
 लिगी, मग्गि नजोग मागइ; नहु तस्स तन्निमिने, वंयो सुहुमो विदेसिउं सम
 ये; अणवड्डो उपउंगे, ए सव जावेणसो जम्हा " तथा - "जिय डुवमर डुव
 जीवो, अजयादस्स निज्जउ; हिंसा पयदस्स नठि वंयो, हिंसा मिचेण समिदस्स"

१ वास्यनी बुद्धिना अध्ययनने प्रतिपादन करनाराए नावय जापाएटले
 धूताग, कामुक एटले कामी, क्रव्याड एटले गहस्त, चोर तथा चार्वाकादि
 नान्तिक प्रभुयना जेवु बोजवानो निर्दज पणे त्याग करीने सर्व जनाने सहेज सम
 ज्यामा थावे अने सर्वने अन्निमत एवु जापण करवो ते पण स्वल्प एटले थोडुं
 जापण कया वता तेवणा प्रयोजनने साथी शके, अने अस्तदिग्य एटले जेमां स
 देह उत्पन्न न थाय एवुं जे बोलवु तने जापासमिति कहे ने.

३ गवेपण ग्रहण आसेपणा ते दोपे करी अदृषित अन्नपानादिक रजोहरण त
 था मुखवस्त्रिकादिक उपरिक उपधि तथा शय्या, पीठफजक वस्त्र, पात्र, दंभादिक थौं
 पग्रहिक उपधिने शुद्ध रीतेजोईने तेनी जे गवेपणा करवी तेने एणणा समिति कहिये.

४ आसन, संस्तारक, पीठफलक, वस्त्र, पात्र तथा दम्कदादिक चक्रुए करी
खी तथा प्रतिलेखना करीने सम्यक्उपयोग पूर्वक रजोहरणादि वस्त्रे पुजीने जे गृह
करबु अने जे निरखेली तथा प्रतिलेखन करेली नूमिनेविषे राखे तेने आदाननि
प समिति कहिये अनुपयुक्तनी प्रतिलेखना तो पूर्व पण आदान तथा निद्वेष
विषे शुद्ध समिति न थाय यदवाचि - “पडिलेहण कुणतो, मिहो कह कुण
जणवय कहवा, दोश्य पञ्चकाण, वाएइ सय पमिठइवा ॥ १ ॥ पुढवी थावहा
ए, तेकवाक वणस्तइ तसाण, पडिलेहणा पमत्तो ठण्हपि विराहिउं जणित ॥ २ ॥
५ पुरीय एटले मज, प्रस्रवण एटले मूत्र, निष्ठीवन एटले मुखमाथी पडती ला
ल अथवा शूक, श्लेष्म एटले नाकमाथी नोकजतो सेटो अथवा लीट अने शरी
कपरनो मज तथा अनुपयोगी वसन एटले वस्त्र, अन्न तथा पानादिकनो जे जुर
हित स्थितिनेविषे उपयोग पूर्वक परित्याग करबु तेने परिष्ठापना समिति कहिये
ए पांच समिति थई ॥ ५४९ ॥

अवतरण - हवे वार जावनाउनु प्रतिपादन करे ठे - मूज - पढम मणिव
मसरण, सत्तारो एगयाय अन्नच, अमुञ्च आसव सवरोय तह निङ्कारा नवमी ॥ १ ॥
जोग सहावो वोहिय, डव्ह धम्मस्त साहगा अरिहा, एयाइ दुति वारस जहकम्म
जावणीयाउ ॥ ५५० ॥ अर्थ - प्रथमा अनित्य जावना, द्वितीया अशरण जावना,
तृतीया सत्तारजावना, चतुर्थी एकत्व जावना, पचमी अन्यत्व जावना, षष्ठी अ
शुचित्वजावना, सप्तमी आश्रव जावना, अष्टमी सवर जावना, नवमी निर्द्ध
राजावना, दशमी लोकस्वजावना, एकादशी वोधि डव्हजत्व जावना, अने
वारमी धर्मकथकोऽर्हत्ताजावना ए वार जावना तेयथाक्रमे एटलेरात्र दिवस जाव
नीय एटले अन्यास करवा योग्य ठे एउनु किचित् स्वरूप निरूपण करबु
तत्र प्रथम अनित्य जावना स्वरूप - अनुपुव्वत्तम् - यस्यते वज्रसारणात्ते
प्यनित्यत्वरुता, किपुन कदलीगर्जनि सारात्रिहिं देहिन् ॥ १ ॥ अर्थावृत्तम् -
विषयमुख डग्धमिव स्वादयति जनो विडाल इव मुदित । नोत्पादितनकुटमि
व वपु । जतूना जीवितं वातधूतघ्नजपटोपम ॥ २ ॥ अनुपुव्वत्त - धराधरधुनीनीरपूरपारि
चर्नाचजचचल । यौवन मत्तमातंगकर्णतालचलाचल ॥ ३ ॥ लावण्य ललनानोकनो
ताम्य, चपलाचपला श्रिय ॥ प्रेमद्वित्रिकणक्षेमस्थिरत्वं विमुख मुख ॥ ४ ॥ त
पामपि नावानां, नावयन्नित्यनित्यतां, प्राणप्रियेपि पुत्रादीं, विपन्नेऽपि न शत्र

ति ॥६॥ सर्ववस्तुषु नित्यत्वग्रहत्रस्तस्तु मूढधीः । जीर्णतार्णकुटीरेपि, जग्ने रोदित्य
हर्निशं ॥ ७ ॥ ततस्तृष्णाविनाशेन, निर्ममत्वविधाधिनां । शुद्धीर्नावयन्नित्यमि
त्यनित्यत्वनावनां ॥ ८ ॥ इति प्रथमा अनित्यत्व जावना.

अथ द्वितीया अशरणजावनाः— शिखरिणी वृत्तम्— पितुर्मातुर्भ्रातृस्तनयद्वि
तादेश्च पुरतः प्रचूताधिव्याधिब्रजनिगमिताः कर्मचरटैः ॥ रटंतः क्षिप्यंते यममुख
गृहांतस्तनुनृतो द्वा कष्टं लोकः शरणरहितः स्यास्यति कथं ॥ १ ॥ शार्दूल
विक्रीडितं वृत्तम्— ये जानंति विचित्रशास्त्रविसरं ये मंत्रतंत्रक्रियाप्रावीण्यं प्रथयं
ति ये च दधति ज्योतिःकलाकौशलं । तेपि प्रेतपतेरमुष्य सकलत्रैलोक्यविध्वंसनव्यग्र
स्यप्रतिकारकर्मणि नहि प्रागल्भ्यमावित्रति ॥ २ ॥ नानाशास्त्रपरिश्रमोद्भटनटैरावेष्टिताः
शत्रवो गत्युदाममदांधसिंधुरशतैः केनाप्यगम्याः क्वचित् । शक्रः श्रीपतिचक्रिणोपि
सहसा कीनाशदासैर्वेलादारुष्टा यमवेदम यांति द्वा द्वा निस्त्राणता प्राणिनां ॥ ३ ॥
उदंडं ननु दंडसात्सुरगिरि पृथ्वीं पृथुव्रत्रसाद्ये कर्तुं प्रजविष्णवः कशमपि क्लेशं
विना नात्मनः ॥ निःसामान्यबलप्रपंचचतुरास्तीर्थिकरास्तेप्यहो नैवाज्ञोपजनौघवस्मर
मपाकर्तुं कृतांतः क्रमः ॥ ४ ॥ अनुपुवृत्तम्— कलत्रमित्रपुत्रादिस्नेहग्रहनिवृत्तये ।
प्रतिशुद्धमतिः कुर्यादशरणत्वजावनां ॥ ५ ॥ इत्यशरणजावना ॥

अथ संसारजावनाः— वृत्तम्— सुमतिरमतिः श्रीमानश्रीः सुखी सुखव
क्लितः सुतनुरतनुः स्वाम्यस्वामीप्रियः स्फुटमप्रियः ॥ नृपतिरनृपः स्वर्गोतिर्यदुरोपि
च नारकस्तदिति बहुधा नृत्यत्यस्मिन् जवीजवनाटके ॥ १ ॥ शार्दूलविक्रीडितं वृत्त
म् ॥— वध्वा पापमनेककल्मषमहारंजादिभिः कारणैर्गत्वा नारकनृमिषूद्भटतमः संव
द्वनष्टावसु । अंगवेदनजेदनग्रहणनक्लेशादिदुःखं महक्लीवो यद्वनते तदत्र गदितुं
ब्रह्मापि जिह्वाननः ॥ २ ॥ मायात्प्यादिनिबंधनैर्वदुविषैः प्राप्तस्त्रिभुवं गतिं सिंह
व्याघ्रमतंगलैणवृषजवागादिरूपस्पृशां । कुनृत्तावयव्यताडनरुजावाहादिदुःखं सदा
यक्लीवः सहते न तत्कथयितुं केनाप्यहो शक्यते ! ॥ ३ ॥ स्वाद्याखाद्यविवेकशून्य
मनसोनिह्नीकृतालिंगिताः, सेव्यासेव्यवियौ समीकृतवियोनिःशूकतावज्जना । तत्रा
नार्यनरानिरंतरमहारंजादिभिर्दुःसहं, क्लेशं संकलयंति कर्म च महादुःखप्रदं चिन्वते
॥ ४ ॥ मत्प्याः हृत्प्रियवाढवप्रनृतयो येष्यार्यदेशोज्जवा स्तेप्यज्ञानदरिद्रताव्यसनितादौ
जर्ग्यरोगादिभिः । अन्यप्रेषणमानजंजनजनावजादिनिश्चानिशं, दुःखं तद्विपदंति
यत्कथयितुं शक्यं न कल्पेरपि ॥ ५ ॥ रंजागर्जतमः सुखी शिखिशिखावर्णांनिरुचै
रयः, सूचीनिः प्रतिरोमजेदितवपुस्तारुण्यपुण्यः पुमान् । यदुःखं जनते तदष्टगुणित

स्त्रीकृष्टिमध्यस्थितौ सपद्येत तदप्यनंतशुणितं जन्मक्षणे प्राणिना ॥ ६ ॥ वागे
मृत्रपुरीषधूजिज्जुवनाङ्गानादिनिर्दिष्टा, तारुण्ये विनवार्जनेष्टविरहानिष्ठागमादिभ्य
या । वृद्धत्वे तनुकपट्टपदुता स्वासाद्यतुष्टात्मता, तत्का नाम दशास्ति सा सुव
मिह प्राप्नोति यस्या जन ॥ ७ ॥ सम्यग्दर्शनपालनादिनिरपि प्राप्ते नवे त्रैदो
जीरा शोफरिनादमन्तरतपस्वर्षादिकत्वादिनि । ईर्ष्याकाममदृधाप्रनृतिनिमा
त्पतपीडादिता क्लेशेन कृपयति दीनमनसोदीर्षी निज जीवितं ॥ ८ ॥ अतुष्टु
नम् - ५३ शिरफलाधायि, नववैराग्यवीर्य । सुधावृष्टि सुधी कुपयिनां सत्ता
नागनां ॥ ९ ॥ इति सत्तारजावना ॥

अथ चतुर्थ्येकत्वजायना - उपजातिवृत्तम् - उत्पद्यते जतुरिदं कएव, नि
पद्यते चैकएव ५ ग्यो र्मजियत्येकएव चित्र मासेवते तत्फलमेकएव ॥ १ ॥
शार्दूलिक्रीडितम् - यङ्गीयेन धनं स्वयं बहुविधं कष्टरिहोपाज्यते, तत्तनूप
यनप्रमित्रनयत्रात्रादिनिर्ज्यते । तत्तत्कर्मवशाच्च नारकनरस्वर्गानिर्त्यग्नवे
५ मय सुष्ठु स्तनानि सहते ५ स्वान्यसख्यान्यहो ॥ २ ॥ जीरो यम्य कृते प्रमयतु
दिग दैव्य समानवते, धर्माद्रश्यति वचयत्यतिहितान्यायादपक्रामति, देहता
पि महात्मना न पदमप्येक परमिन् नये गद्यत्यस्य तत कथं वदत ना
मालायमागम्यते ॥ ३ ॥ ५४ उच्चावृत्तम् - स्वाथैकनिष्ठमजन सदेहमुज्जत
न तस्मिन्निवस्य मम्यरु, सर्वत्र कयाणनिमित्तमेक, रमे सहाय विदधीत धीमान्
॥ ४ ॥ ५५ पेखत्वजायना ॥

अथ पचमी अन्यत्वजायना - शार्दूलिक्रीडितवृत्तम् - जीरो कायमपि अत्र
म्य यदत्रो जायतार याति तन्निजाऽर्मा यपुनापि कैवलि कथा इत्यादिवस्तुत्रे ॥ ५ ॥
स्मात्पिपति यम्यरु मज्जपज्योहति दन्तादिनिर्ध पुनाति यनादिनिश्च हरते तत्रापि
साम्य श्रयेत् ॥ १ ॥ अतुष्टुवृत्तम् - अन्यत्वजायनामेव, य कराति मन्त्रमनि ।
तस्य सर्वमनाग्रेपि न शार्ङ्गापि जायते ॥ २ ॥ ५६ अन्यत्वजायना ॥

अथ षष्ठ्यश्रित्वजायना - शार्ङ्गावृत्तम् - लयणाकारपदाया पतिना ना
५ पदा जवनीद । काये तथा मना म्य रुदमावशुचि सदाकाय ॥ १ ॥ ना
निरिहमिन् वृत्तम् - काय शाणितशुक्रमीननजरा गन जरावेष्टिता मात्रामाति
मयदेनगमनेष्टि विमान्यपित । विद्यमानममाकुञ्ज दमिन्नागडपगयत
द केमयेन सुगुहनि वृत्तियया सर्वमिन् पदमज्ज ॥ २ ॥ मुम्माद शुनगमि
दृष्टदिहोर्गुणाद्योदनशकारपट्टिमृतातृतपुग्मगीच्युताघादिव । नून पन्द

सैव यत्र मज्जसान्त्तपद्यते सर्वतन्तं कायं सकलागुचिं गुचिमद्गो मोहांधिता मन्व
ते ॥ ३ ॥ अञ्ज. कुञ्जगर्तवैपुर्ननुवद्दिग्गन्धा. गुचित्वं कियत् कालं लंज यथोत्तमं
परिमलं कस्तूरिकाद्यन्तथा ॥ विष्टाकोष्टकमेतदङ्गकमद्गोमथ्ये तु गौचं कथंका
रं नेपथ्ये तत्राप्यप्यत कथंकार च तत्तर्गारजं ॥ ४ ॥ दिव्यामोदसमृद्धिवास्तित
दिशः श्रीखंमकस्तूरिकाकर्पूरागरुकुङ्कुमप्रनृतयोजनावा यदाऽलेपतः । द्वागंधं दधति
क्षणेन मलतां चावित्रते तोप्यहो देहः केश्वन मन्यते गुचितया वैधेयतां प
श्यत ॥ ५ ॥ अनुपट्वृत्तम्.— इत्यार्गाचं गरीरस्य. विज्ञाप्य परमार्थतः । सुमति
ममतां तत्र. न कुर्वीत कदाचन. ॥ ६ ॥ इत्यगुचित्त्वनावना ॥

अथ सप्तम्याश्रवनावना.— अनुपट्वृत्तम्.— मनोवचोवपुर्योगाः. कर्म येन
गुणाऽगुचं ॥ नविनामाश्रवत्येते. प्रोक्तास्तेनाश्रवा जिनः ॥ १ ॥ मञ्ज्या सर्वेषु स
त्वेषु. प्रमोदेन गुणाधिकः । मथ्यस्येनाविनीतेषु. रूपया दुःखितेषु च ॥ २ ॥ सतत
वासितं स्वांन कम्पचित् पुण्यशालिनः । वितनोति गुचं कर्म द्विचत्वारिगदात्मकं ॥ ३ ॥
रौद्रार्त्तध्यानमिष्यात्वकपायविपर्ययेन. । आक्रान्तमगुचं कर्म, विदधाति द्व्यशीति
धा ॥ ४ ॥ सर्वज्ञगुरुसिद्धातसंपन्नजगुणवर्णकम् । कृत हितं च वचनं, कर्म संचि
नुते गुचं ॥ ५ ॥ श्रीसंघगुरुसर्वज्ञधर्मधार्मिकदूषकं । उन्मार्गदेशिवचनमगुचं
कर्म पुष्यति ॥ ६ ॥ देवार्चनगुरुपास्तिताधुविश्रामणादिकं । वितन्वति सुगुप्ता च, तनु
वितनुते गुचं ॥ ७ ॥ मासागनसुरापानजतुयातनचौरिकाः । परदारादिकुर्वाणम
गुचं कुरुते वपुः ॥ ८ ॥ गार्दूलविक्रीडितं वृत्तम्.— एतामाश्रवनावनामविरतं योजावये
ज्ञावत स्तस्यानर्थपरंपरैकजनकादुष्टाश्रवौघान्मनः । व्यावृत्त्या खिलदुःखदावजलदे निः
शेषगर्मावलीनिर्माणश्रमणे गुचाश्रवणो नित्यं रति पुष्यति ॥ ९ ॥ इति आश्रव नावना

अथ अष्टमी संवरनावनाः— अनुपट्वृत्तम्.— आश्रवाणां निरोधो यः, संवरः सप्र
कीर्तितः । सर्वतोदेशतश्चेति, द्विधा सनु विनिद्यते ॥ १ ॥ अयोगिकेवलपिष्वेव. सर्वतः
संवरोमतः । देशतः पुनरेकदिप्रनृत्याश्रवरोयिषु ॥ २ ॥ प्रत्येकमपि सद्धेया इ
व्यनावविज्ञेदतः । यत्कर्म पुञ्जगदानामान्मन्याश्रवतो नवेत् ॥ ३ ॥ एतस्य सर्व
देशान्यां, वेदनं इव्यसंवरः । नवहेतुक्रियायास्तु त्यागोसौ जावसंवरः ॥ ४ ॥ मि
ष्यात्वकपायादीनामाश्रवाणां मनीषिणिः । निरोधाय प्रयोक्तव्या उपायाः प्रतिपं
थिनः ॥ ५ ॥ यथा.— मिष्यात्वमार्त्तरौद्राख्यकुष्याने च सुधीर्जयेत् । दर्शनेनाकलं
केन गुजध्यानेन च क्रमात् ॥ ६ ॥ द्वात्या क्रोधं मृडत्वेन मानं मायां मृडत्ततः । सं
तोषेण तथा लोचं; निरुंवीत महामतिः ॥ ७ ॥ शब्दादिविषयानिष्टाननिष्टांश्च वि

पोषमान् । रागद्वेषप्रहाणेन, निराकुर्वीत कोविदः ॥ ८ ॥ य एतन्नावनाजगीर्तनार्थं
नजते नर । एति स्वर्गपवर्गेश्वीरवश्यं तस्य वदयता ॥ ९ ॥ इति संवरनावना ॥

अथ नवमी निर्जरानावना - अमुदुवृत्तम् - सत्सारहेतुनूताया, य क्व क
मेततते । निर्जरा सा पुनर्देहा, सकामाकामजेदत ॥ १ ॥ अमणेषु सकामा
स्यादकामा शेषजतुषु । पाक स्वतःपायाञ्च कर्मणा स्याद्यथाभवत् ॥ २ ॥ क
मेष्वां न ह्योनूयादित्याशयवता सता । वितन्वतां तपस्यादि सकामाशमिना मता
॥ ३ ॥ एकेन्द्रियादिजतूनां सङ्गानरहितात्मना । शीतोष्णवृष्टिदहनध्वेदजेदादि
नि सदा ॥ ४ ॥ कष्टं वेदयमानानां, य शाटीकर्मणा जवेत् । अकामनिर्जरा मेना
मामनति मनीषिण ॥ ५ ॥ तपः प्रवृत्तिनिर्वृदि, व्रजती निर्जरा पतः । समस्त क
मेतसार, हन्यात्ता जावयेत्तत ॥ ६ ॥ इति निर्जरानावना ॥

अथ दशमी लोकरुसनावनावना - आर्चावृत्तम् - वैशाखस्थानस्थित कटिस्थर
पुगनराकृतिर्जोक । जवति इव्यं पूर्णस्थित्युत्पत्तिर्व्ययाकाति ॥ १ ॥ अमुदुवृत्त
म् - कर्दतिपेगधोजेदे, सा त्रिधा जगदे जिने । रुचकादष्टप्रदेशा मेरुमध्य
वस्थितात् ॥ २ ॥ नवयोजनशत्युर्ध्वयधोनागेपि सा तथा । एतत्प्रमाणकृति
यक् लोकभिरुपदार्यनुत् ॥ ३ ॥ कर्ध्वलोकस्तदुपरि सत्तरङ्गुप्रमाणक । एतत्प्रमा
णसपुनर्भाषोजोक प्रकीर्तित ॥ ४ ॥ रत्नप्रज्ञा प्रवृत्तयः, पृथिव्यः सत वेष्टिता ।
पनादपियनवाततनुयार्त स्तमोषना ॥ ५ ॥ तृष्णाकुधावताघातजेदनध्वेदनादि
नि । इत्थानि नारकास्तत्र, वेदयति निरतर ॥ ६ ॥ प्रथमः पृथ्वीपिप्पे यान
नानां सहस्रक । अशीतिर्लक्षमेव च, तत्रोपरि सहस्रक ॥ ७ ॥ अथश्च सुक्त्वापि
म्य, शेषस्यान्यतरे पुनः । नयनाधिपदेवानां, जवनानि जगुर्जिना ॥ ८ ॥ असुरा
नागान्मन्त्रित सुपर्णा अग्रयानिज । स्तनिताब्धि दीपदिशकुमारातादशेति ते ॥ ९ ॥
व्यवस्थिता पुनः सर्वे दक्षिणोत्तरयोर्दिशो । तत्रासुराणां च मेरोर्दक्षिणावामिनां
विभु ॥ १० ॥ उदीच्यानां वज्रिनाङ्गकुमारादेर्यथाक्रमः । धरणां नूतानदधः द्वि
हंसिहन्तया ॥ ११ ॥ वेणुदेशे वेणुदानी चाग्निशिरसाग्निमाणवा । येनवप्रजननम
सुराग्रमहागोपकां ॥ १२ ॥ जलक्रीताजज्ञप्रनस्ततः पूर्णोवशिष्टक । अग्निनाग्नि
वाहन इडा देया वपादिशो ॥ १३ ॥ आर्चावृत्तम् - अस्याएव पृथिव्या उपरि
तने सुनयोजनमद्वये । योजनशतमधश्चपि च, सुक्त्वाष्टसु योजनशतेषु ॥ १४ ॥
अमुदुवृत्तम् - दिशाचायष्टजेदना व्यतगणां तरसिनां । नगगणि नवत्यत्र दक्षिणा
नरयादिशो ॥ १५ ॥ पिशाचानूतयद्वाध, राहसा रिन्नरास्तथा । त्रिपुरा मदा

रगा गंधर्वा इति चाष्टया ॥ १६ ॥ दक्षिणोत्तरनागेन, तेषामपि च तस्थुषां । द्वौ द्वौ
विद्वौ समान्नाता, यथासंख्यं सुबुद्धिनिः ॥ १७ ॥ कालस्ततोमहाकालः सुरुपप्रति
रूपकः । पूर्णेनदो माणिनदो, नीमो नीमो महादिकः ॥ १८ ॥ आर्यावृत्तम्—कि
न्नरकिंपुरुषासत्पुरुषमहापुरुषनामकौ तदनु । अतिकायमहाकायौ, गीतरतिश्चै
व गीतयशाः ॥ १९ ॥ अस्याएव पृथिव्या, उपरि च योजनशतं हि यन्मुक्तं । त
न्मध्यादधउपरि च योजनदशकं परित्यज्य ॥ २० ॥ मध्ये शीताविह योजनेषु तिष्ठं
ति वनचरनिकायाः ॥ अप्रज्ञातिमुंख्याअष्टावल्पादिकाः किंचित् ॥ २१ ॥ अनु
पुब्ववृत्तम्—अत्र प्रतिनिकायं च, द्वौ द्वौ विद्वौ महाद्युती । दक्षिणोत्तरनागेन, वि
ज्ञातव्यौ मनीषिनिः ॥ २२ ॥ आर्यावृत्तम्—योजन लक्षोन्नतिना, स्थितेन मध्ये
सुवर्णमयवपुषा । मेरुगिरिणावशिष्टे, जंबुद्वीपे जवन्त्यत्र ॥ २३ ॥ अनुपुब्ववृत्तम्
वर्षाणि नारतादीनि, सप्तवर्षधरास्तथा । पर्वताहिमवन्मुख्याः षट्शाश्वतजिना
लयाः ॥ २४ ॥ आर्यावृत्तम्—योजनलक्षप्रमिता जंबुद्वीपात्परो द्विगुणमानः । ल
वणसमुद्रः परतस्तद्विगुणद्विगुणविस्तारः ॥ २५ ॥ अनुपुब्ववृत्तम्—बोद्धव्या धा
तुकीखंमकालोदय्या अस्संख्यकाः । स्वयंनूरमणांताश्च, द्वीपवारिधयः क्रमात् ॥ २६ ॥
प्रत्येकरससंपूर्णा श्रुत्वारस्तोयराशयः । त्रयोजनरसा अन्ये सर्वेपीकुरसाः स्मृ
ताः ॥ २७ ॥ सुजातपरमद्वय, हृद्यमद्यसमोदकः । वारुणीवरवार्धिः स्यात्,
क्षीरोदजलधिः पुनः ॥ २८ ॥ सम्यक्स्थितखंमादि सुगंधद्वयसमोदकः । घृतव
रः सुतापितनव्यगव्यघृतोदकः ॥ २९ ॥ लवणाद्विस्तु लवणास्वादपानीयपूरितः
कालोदः पुष्करवरः स्वयंनूरमणस्तथा ॥ ३० ॥ मेघोदकरसाः किंतु कालोदजल
धिर्जलं । कालं गुरुपरिणामं, पुष्करोदजलं पुनः ॥ ३१ ॥ हितं लघुपरिणामं,
खल्वस्फटिकनिर्मलं, स्वयंनूरमणस्यापि, जलधेर्जलमीदृशं ॥ ३२ ॥ त्रिजागाव
त्तसुचतुर्जातकेकुरसोपमं । त्रैपासंख्यसमुद्राणां, नीरं निगदितंजिनेः ॥ ३३ ॥ स
मनूमितलादूध्वं, योजने शतसप्तके । गते नवतिसंयुक्ते, ज्योतिषां स्यादतिस्थलं ॥
॥ ३४ ॥ तस्योपरि च दशसु योजनेषु दिवाकरः । तद्युपर्यशीतिसंख्ययोजनेषु निशाक
रः ॥ ३५ ॥ तस्योपरि च विंशत्यां योजनेषु ग्रहादयः । स्यादेव योजनशतं ज्यो
तिर्लोको दशोत्तरं ॥ ३६ ॥ जंबुद्वीपे त्रयंतौ च, द्वौ चंद्रौ द्वौ च नास्करो; चत्वारो
लवणांजोर्ध्वं चंद्रा सूर्याश्च कीर्त्तिता ॥ ३७ ॥ धातकीखंमके चंद्राः सूर्याश्च द्वौ
दशैव हि । कालोदे द्विचत्वारिंशच्चंद्राः सूर्याश्च कीर्त्तिता ॥ ३८ ॥ पुष्करार्धे द्विस
ततिश्चंद्राः सूर्याश्च मानुषे । क्षेत्रं द्वात्रिंशमिदूनां, सूर्याणां च शतं जवेत् ॥ ३९ ॥

प्रवचनसारोद्धार

मानुषोत्तरत पचाशद्योजनसहस्रकै । चङ्गेतरिता सूर्या सूर्यंरतरिताश्च तां ।
मानुषोत्तरचङ्गप्रमाणार्धप्रमाणका । तत्केत्रे परिगृह्यथा वृद्धिमतश्च
या ॥ ४१ ॥ स्वयनूरमण व्याप्य, घटाकारा अस्त्रव्यका । शुनजेग्या मदने
स्तिष्ठति सतत स्थिरा ॥ ४२ ॥ समजूमितलादूर्ध्व, सार्द्धरज्जा व्यवस्थिता ।
त्पावनत्पसपत्नी, सौधमेशानमानका ॥ ४३ ॥ सार्द्धरज्जुद्वये स्याता समानी
द्विणोत्तरो । सनत्कुमारमाहेश, देवलोका मनोहरौ ॥ ४४ ॥ कर्ध्वजोक्तस्य
ध्ये च, ब्रह्मलोक प्रकीर्तित । तदूर्ध्वलातक कटपो महाशुकस्तत पर ॥ ४५ ॥
देवलोक सहस्रारोयाष्टमोररूपचक्रे । एकेष्टा चङ्गवद्वत्तावानतप्रणतोतत ॥
॥ ४६ ॥ रज्जुपष्ठे तत स्यातामेकेशवरुणाच्युता । चङ्गवद्वत्तुजाश्वव, कन्याद
दश कीर्तिता ॥ ४७ ॥ ग्रैवेयकास्ततोध्वस्ता स्वयोमध्यमकास्तथा । त्रयस्योपरि
ना सूरितिग्रैवेयकानव ॥ ४८ ॥ अनुत्तरविमानानि, तदूर्ध्व पच तत्र च । श
या विजयमप्राच्या वैजयती प्रचक्ष्यते ॥ ४९ ॥ प्रतीच्या तु जयताख्यमुदीच्या
मपराजितम् । सर्वार्थसिद्ध तन्मध्ये सवोत्तममुदीरितम् ॥ ५० ॥ स्थितिप्र
नावलेश्यानिर्विष्टुद्धवविदीतिनि । सुखादिनिश्च साधर्माद्यावत् सर्वार्थसिद्धक
॥ ५१ ॥ पूर्वपूर्वस्त्रिदेशेन्यस्ते धिकाउत्तरोत्तरे । हीनहीनतरा वेहगतिसर्वपरिग्रह
॥ ५२ ॥ घनोदविप्रतिष्ठाना विमानाकटपयोर्द्वयो । त्रिषु वायुप्रतिष्ठानास्त्रिषु वा
युदधस्थिता ॥ ५३ ॥ ते व्योमविहितस्थाना, सर्वेषुपरिवर्त्तिन । इत्यूर्ध्वलोकवि
मानप्रतिष्ठानविधि स्मृत ॥ ५४ ॥ सर्वार्थसिद्धा द्वादशयोजनेषु हिमोज्ज्वला । याव
नपचचत्वारिंशद्वद्वायामविस्तरा ॥ ५५ ॥ मध्येष्टयोजनपिमा शुद्धस्फटिकनिर्मना ।
सिद्धशिलेष्टप्रागनारा, प्रतिष्ठा जिनशासने ॥ ५६ ॥ तस्या उपरिगव्यूतत्रितयेतिगते
सति । तुर्यगव्यूतिपद्मागे, स्थिता सिद्धानरिमया ॥ ५७ ॥ अनतसुखविज्ञानवीरस
दशीना सदा, लोकातस्पर्शिनोन्मोन्म्याविगाढा शाश्वताश्च ते ॥ ५८ ॥ शार्दूलविक्रीर्निर्व
वृत्तम् - एवमव्यजनस्यलोकविषयामन्यम्यतोनावना, सत्सारेकनिवचनेन विषयमा
मे मनो धावति । क्लिबन्मोन्मपदार्थनावनसमुन्मीजत्प्रबोधोदुर यमध्यानविधाविह
स्थिरतर तज्जायते सतत ॥ ५९ ॥ इति लोक स्वनाव नावना
अर्थकादशमी बोधिषु
पुतरुपुक्किष्टोनिजे कर्मनित्रा ॥
निजेरतया सप्राप्यपुण्यशुनप्रा
॥ ६० ॥ नतजाततत्पुण्य ॥
- शार्दूलविक्रीडितवृत्तम् - पृथ्वीनीरदुताशवा
रज्जुपरायत्तनिनतानहो जीव काममका
विद्वित्रीहिमामिह ॥ १ ॥
गहेतोरवात्रा

त्ययं तत्वातत्त्वविवेचनं ककुशलां बोधिं न तु प्राप्तवान् कुत्राप्यह्यमोक्षसौख्यजननी श्री
सर्वविहेगिता ॥ १॥ अथ नुदुवृत्तम् - बोधिर्लब्धा यदि न वेगे कदाप्यत्र जंतुभिः । इयत्का
लं न ते पातं ब्रूवे पर्यटनं च वेत् ॥ ३ ॥ इव्यचारित्रमप्येतैर्वद्भुशः समवाप्यते । संज्ञान
कारिणी क्वापि न तु बोधिः कदाचन ॥ ४ ॥ ये सिद्धा ये च सिद्धयंति ये सस्त्यंति च केच
न । ते सर्वे बोधिमाहात्म्यात्तस्माद्बोधिरुपास्यतां ॥ ५ ॥ इति बोधिदुर्जनज्ञावना.

अथ द्वादशमी धर्मकथकोर्द्धन्नितिजावना.— अर्हंत केवलालोकालोकितालोक
लोकिकाः । यथार्थं धर्ममाख्यातुं परिष्ठानपुनः परे ॥ १ ॥ वीतरागाहि सर्वत्र पदार्थ
करणोद्यताः । न कुत्राप्यनृतं द्रुयुस्ततस्त-धर्मसत्यता ॥ २ ॥ ह्यात्यादिर्नैवेधर्मं च दशधा ज
गदुजिनाः । यं कुर्वन् विधिनाजतुर्नैवावर्था न निमज्जति ॥ ३ ॥ पूर्वापरविरुद्धानि हिंसा
देः कारणानि च । वचांमि चित्ररूपाणि, व्याकुर्वन्नितिर्नैवेष्टया ॥ ४ ॥ कुतीर्थिकैः प्रणी
तस्य सज्जति, प्रतिपंथिनः । धर्मस्य सकलस्यापि कथं स्वाख्यातता चवेत् ॥ ५ ॥ यत्र य
त्समये कापि दयासत्यादिपोषणं ॥ दृश्यते तच्चोमात्रं बुधैर्ज्ञेयं न तत्त्वतः ॥ ६ ॥ शा
ईलविक्रीर्नितं वृत्तं — यत्प्रोदाममदांयसिधुरघटं साम्राज्यमासाद्यते यन्नि-शेषजनप्रमो
दजनकं संपद्यते वैजवं । यत्पूर्णं दुस्तमद्युतिर्गुणगणः संप्राप्यते यत्परं सौभाग्यं च विजृं
नते तदखिलं धर्मस्य लालायितं ॥ ७ ॥ यन्नाष्टावयति हितं जलनिधिः कल्लोजमालाकु
लो यत्पृथ्वीमखिलां विनोति सज्जिलास्तारेण धाराधरः ॥ यच्चंद्रोष्णरुची जगत्पुद्गलतः
सर्वायकारिर्निर्दिष्टा तन्नि शेषमपि ध्रुवं विजयते धर्मस्य विस्फुजितं ॥ ८ ॥ शिखरिणीवृत्त
म् — अयं धूनां वंधुः सुहृदसुहृदा सम्यग्गदोगदासिंक्तांतानां धनमयनजावार्त्तमनसां ॥
अनाथानां नाथोगुणविरहितानां गुणनिधिर्जयत्येकोयर्मः परमिह हितव्रातजन
क ॥ ९ ॥ अनुपुवृत्तं — अर्हता कथितोयर्मः सत्योयमिति जावयेत् ॥ सर्वसंपत्
करे धर्मे धीमान् दृढतरो चवेत् ॥ १० ॥ इति धर्मकथकोर्द्धन्नितिजावना.

गार्हपत्यविक्रीडितवृत्तम्.— एकामप्यमलामिमां सुमततं योनावयेनावनां नय्य. सोपि निद्व्यगोपकलुपं दत्ता सुखं देहिनां ॥ यस्त्वच्यस्तनमस्तजनतमयस्तादादशा प्यादराद्व्यस्येवन्नते सस्तौख्यमतुजं किं तत्र कौतूहलं ॥ १ ॥ अर्थ.— ए वार नाव नामांनीकोईएक थमज नावना जे नय्य निरतर नावे ते पण ते देहीने सुख द णे अगोप कलुप एटले वधा पापोना नाश करे तो जे समस्त जनतिहान्तोना थ न्यास कखो उतां थति थ्यादरेकरी वारे नावनाथोनां थच्यान करे ते थतुज सौ ख्यने पामे तेमां अर्थये जूं ! ॥ १ ॥ इति षादशनावनाः समाप्ताः ॥ ५८१ ॥

अवतरण.— हवे प्रतिमासुं प्रतिपादन करेवे.— मूल — मानार्ड नन्ता पढमा

प्रवचनसारोद्धार.

विषय तस्य सत्तराऽ दिणा । अहाराऽ एगाराऽ, जिह्वा, पडिमाण वारसग ॥५॥
 अये - एक मास प्रमुख आदि दर्शने सात मासनी सातमो प्रतिमा थाए
 जेनु एक मासनु परिमाण होय तेने मासिकी प्रथमा प्रतिमा कहेने एम दि
 निरी द्वितीया, त्रिमासिक तृतीया ते यावत् सप्तमासिकी सप्तमी जाणवी प
 मा विषय तस्य सत्तराऽदिणत्ति एटले ते सात प्रतिमाथोनी ऊपर प्रथमा एटले
 आठमी, द्वितीया एटले नवमी अने तृतीया एटले दशमी ए त्रण प्रतिमाया
 सातसात रात्रि दिवसनी थापठे अहाराऽति- जेनु अहोरात्रनु परिमाण होय
 तेने अहारात्रिकी कहिये एवी एकादशमी प्रतिमा जाणवी एगाराऽति-जेनु एक
 रात्रिनु परिमाण होय तेने एक रात्रिकी कहिये एवी बादशमी प्रतिमा जाणवी
 एवीरीते साधुनीप्रतिष्ठाविशेष ते जिह्वाप्रतिमा वार थाय ठे ॥ ५८२ ॥
 अग्ररण - हवे ए प्रतिमाथोनी पडिवक्कणहार कहेने - सूत्र - पडिवक्
 ५ आया, सपणधिर्हि जुथो महासत्तो, पडिमाउ नाविथप्पा, सम्म गुरुणा थ
 गुनायो ॥ ५८३ ॥ गणेशिय निम्माउ, जा पुवादसजवे अत्तपुत्ता, नवमस्त त
 पयु, होऽ जह्यो सुपानिगमो ॥ ५८४ ॥ वोसच्चत्त देहो, उवसग्गा सहो जह
 प निणरुप्पी, एतण अग्निगहिया, नत्त च अत्तेवढ तस्त ॥ ५८५ ॥ अर्थ-
 कहेनी प्रतिमाथोनी अगीसर करनार ते वज्ररूपन नाराच सवयण युक्त होय
 तेथी अर्थत परिसिद्ध सहन करवाने समर्थ थाय वली धृति एटले चित्तनी स
 रपना पुन पक्काहाप तेथी रति अरति प्रमुखवढे पीडाने पामे नदी त्रीश्रु महा
 मत्त एटले पणा साहामिह होय ते निश्चेकरी अनुकूल तथा प्रतिकूल जे वस्त
 नों तेनेरिपे हय तथा विपादने पामे नदी चोथु नाविथप्पा के० जायितारमा ए
 मे मन्नायनाए करी जायित अत्त रणवाजो थयवा प्रतिमानुष्ठाने करी जायि
 रमा जाणवो ते जायना पांचतुननाएकरी थापठे तयथा - 'तवेण सुनण सत्त
 एण्णेण वनेण्ण बुत्तणा पंचदा बुत्ता, पडिम पडिवक्कथो ॥१॥ एवी व्याख्या पूर्व
 कही आवेना ठेये ते प्रमाणे जाणवी तथा सम्मके० सम्मक् यथागमजे गुरुणा
 एण्णेनी अनुनाउके० अनुमन लउने ॥ ५८३ ॥ गुरुनाअनावे स्यापनागर्प द
 पडा गहना अनुमतेरुग्गिने निम्माथो के० निश्चेकरी गद्य जे साधुसमुदाय तर्हि
 र्हने आदागदिक्कनरिपे प्रतिमा कटप पक्किमणाएकरी परिनिष्ठित थाय द
 - 'पडिमा कप्पिय द्दुत्तो, गणेशिय कृणुऽ इति पक्किम्म, आदागा यद्विम्भ
 हेव पडिवक्कण' आदागदिप्रतिस्मय आगननी गायामा कहउ पक्किमनुत्तर

माण ते मानिसादिक ज्ञाननेविषे यावतु परिमाण प्रतिमायां ते ते प्रतिमानुं ते पणिक
 मे समजतुं तथा वर्षांनुनेविषे ए प्रतिमायांनां त्रयीकार घनो नही. माटेतेनो परि
 कमेरने नही तथा आदिनी वे प्रतिमाने एक वर्षमां. त्रीजी अने चोची प्रतिमां एक
 एक वर्षमां अने बाहीनी त्रण प्रतिमायां अन्यत्र वर्षनेविषे पणिकमे प्रतिपनि जाण
 नी. एगीने ज्ञान प्रतिमायां नववें पूर्ण घायवे. द्वे तेने केदजो श्रुताजिगम घा
 यवे— ते कहेने यावतुदण पूर्व. अन्नपूर्ण एटले कांईक उणा समजया. संपूर्ण दण
 पूर्वधर जे होय ते तो अमांय वचनने लीये धर्मदेशनादिकेकरी नव्यने उपकार का
 रित्वने लीये तीर्थनी वृद्धि करवानेअर्थ प्रतिमा कल्प न पडिवळे एम उत्कृष्ट श्रुता
 विगम जाणयो. अने जयत्य तो नवमां पूर्वेना तृतीय आचार वस्तुसुधी श्रुताविगम
 जाणयो. एया श्रुतथी रक्षित होय तो निगतिशय ज्ञानपणाने लीये ते काजादिक
 ने जाणे नही ॥ ५८४ ॥ तथा संस्कारना अनावने लीये शरीरनी ममता जेणे
 त्यागी दीयी ठे. तथा देव मनुष्य अने तिर्यग्ना उपसर्ग जिनकटपीने पवे सहन
 परनारो होय. तथा एषणापिम् ग्रहणनो प्रकार सात प्रकारे होय ते कहेने
 उक्तंच संतछम संतछा. उक्त तद् अण्णलेवटाचेवः उगहिया पगहिया, उधिय
 धम्मा य सत्तमिया. एनो अर्थ— ए वटयमाणस्वरूपे आम गृहण करुं ठे; जे गृ
 हण करनारा ठे ते आम गृहण करे. ते सात एषणा मध्ये आद्यनी वेनुं गृहण
 करुं नही, अने पठीनी पाचुं गृहण करुं तेमां वली विवक्षित दिवसे अंत
 नी ते पांचमां वेनुं ग्रहण करुं. एक जक्तनेविषे अने एक पाननेविषे. तथा जक्त
 ते अन्न जाणुं. ते अलेपकृत एटले अलेपकारक वद्य तथा चणकादिकजाणुं ते प्रति
 मानी प्रातिनी ५८५नो परिकर्मे करवावालो; च शब्दे एने उपधि पण वे एषणानी
 होय अने तेना अजावे यावतु उचित करेलानी प्राति थाय. त्थारपठी ते कारण
 सिद्ध थाय तो तेने मूकी दिये. उक्तंच— उवगरणं सुद्धेसण, माणजुअं जमुचि
 अं सकप्पस्स, त गिएह्मं तय नावे, अहागडं जाव उचियंतु ॥ जाए उचिएयित
 य, वोमिरइ अहागडं विहाणेण; इय आणानिरयस्सिह, विन्नेयं तपि तेणसमं ॥
 कल्पनेविषे उचित उपधिने, ते पोतानी वे एषणाए करी ग्रहण करेठे. ए एषणा
 चार ते अंतनी समजवी ते आप्रमाणेः— प्रथम कपासिकनुं वद्य गृहण करेनुं
 वीजुं मूकी दीधेलुं, त्रीजुं ओढवा प्रमुखथी परिजोगेलुं होय ते; अने चोथुं ते मू
 की देवाना जेवो होय ते. एवीरीते कृतपरिकर्मे जे करे ठे तेज कहेठे. ॥ ५८५ ॥
 मूजः— गद्याविणिक मित्ता, पडिवळ्ळ मासियं महा पडिमं; ठत्तेग जेणस्स

प्रवचनसारोद्धार.

पाणस्त तद्य एग जवे ॥ ५८६ ॥ जठममेइसूरो, नतउगणा पयपि सवि,
 नोएग राइवासी, एगच डगच असाए ॥ ५८७ ॥ डछाण हडिमाइण, नानएण
 यपि उतरइ, इय माईनियम सेपि, विहरइजा खकियोमासो ॥ ५८८ ॥ अ-
 पठी ते गठने सूकी दिये तत्र जो ते पोतेआचार्यादि होय तो जेने प्रतिमानीय
 ति थई होय एवा बीजा कोई साधुने पोताना पदनेविपे थोडा काजसुगी स्त
 अने पठी शुन इव्यादिक शरत्काजादिकनेविपे सकज साधुउने आमत्रण कीह
 मण पूर्वक उक्तच - स्वामेई तउ सय, सवालुबुड जहो चिय एव, अन्नमविप
 पुषविरुद्धे वितेसेण । ज किचि पमाएण, न सुछुने वक्षिप मएणुवि, तने तने
 मि अह, निस्तहो निकसाउति । एम गठमाथी नीकलीने मासिकी एउछेइ
 मास प्रमाणनी महाप्रतिमा एटले मोटी प्रतिज्ञा अगीकार करे तत्र एक अविनि
 दानरूप जे एकज जातनो नोजन होय तेवो अन्नजिये ते पण अज्ञात एउछेइ
 जाणेलु होय वली वीणेलु होय ते तथा उद्वृत्ता एटले वधेजा होय तेपण पाठ
 पांच एणायकरी सहित होय अने अलेपकारी, होय ठपणपण जेनी इवा नह
 वली जेनी एकज धणी होय अने दाटगनेवती होय, वालकोनी माता हाय, तथा
 पीयमान स्तनवाली होय तो ते एक पदमाहे सूकीनेबीछु बाह्यार राखी दीये तंग
 एकजणी आपनार होय तो जिये तथा पान पदार्थनु अहार पण एकज आपनार हा
 तो लोये तत्र मासिक प्रतिमा एक दाती थाय जल, स्थल तथा पर्वतादिकनेविपे न
 सुधीसूर्य होय त्यां सुधी चाले ॥ ५८६ ॥ पठी जठममेईसूरेके ० ज्या सूर्य अस्त थाय त्याकी
 एक पग मात्र पण थायो न चाले तथा जो आ प्रतिमापन्न ठे एउी रीते सोंछ
 ने जाणामा थावी गयु होय, तो त्या ते एग राइवासिके ० एउ अहोरात्र बान
 करे पण एथी वधारे काल सुधी रहे नही तथा अन्नाएके ० बीजा जे ग्रामादि
 ज्या एवी खवर न होय के आ प्रतिमा प्रतिपन्न ठे, त्या एक दिवस एक रात्र अथवा ४
 दिवस वे रात्रि सुधी रहे वधारे वास करे नही ॥ ५८७ ॥ तथा डछाणहडि माईण
 डट हस्ति सिंह अने व्याघ्रादिक मारणहाराजे पशुउतेनाथी नयण पयपिकमरपे
 मरणनी जीतिएकरी एक पग पण आगल न कसरे केम के जा तेनाजयया माउ
 थागज नयेकरी दाढे तेथी, तथा तेनी पाठज ते डट जनावर दाढ तेथी हगिनाई
 क जीगोनी विराधना थाय अने जो अडट पशु दीगमा थावे ता साउ पानान
 मार्गे चाटयो जाय तेथी हस्तिादिकनी विराधना थाय नही इयमायनियममवि
 के ० इव्यादिक नियमनो सेवनारो पयो थको थादि शब्दे करी तडकाया वायडान

न जाय अने नायदामांथी नटकामां न आवे इत्यादि अनिवार्यवान यशो यको विद्वत्के० त्यां सुयी नदीनो पुने न थाय त्यां सुयी ग्रामानु ग्रामे विहार करे जा अस्मिन्मयमानोके० ते यावत अन्वयित परिपूर्ण मान थाय त्या सुधी जाणवु. आदि शब्दथी बीजा पण प्रणा नियमो जाणवा. जेम के. नंमारक उपाश्रय मा गवाने अर्थ, मंशय अन्यत्र यथाथी मृत्रार्थ पुनवाने अर्थ, गृहादि प्रनवाने अर्थ तृण काष्ठादिनी अनुग्रा मागवाने अर्थ पुढेलो जे मृत्रार्थ तेनो जवाय ते आचा ये अथवा बीजाने कहेया मान एक अथवा वे वयत प्रतिमा प्रतिपन्न दिये अन्य था जापांतर करे नही तथा आगनुक आगार, विवृत गृह तथा वृक्षमृज लक्ष ण ए व्रण तेकाणे यमति करे. अन्यत्र वास करे नही तेमां आगनुकागार एटले कार्पटिक लोक आनीने वंश. विवृत गृह एटले नीचे कुटीनो अनाय दोय अने उ पर आग्रादननो अनाय दोय ते अनावृत जाणवु. अने वृक्षमृज एटले ज्या मा धुने त्याग करवा योग्य दोषो प्राप्त न थाय एवा करीगदिकना वृक्षना थंडमां जाणवुं. वक्तव्य - जायण पुष्पाणुव्रण पुटवागरण जासगां चवः आगमण विष ढ गिह स्क्रमूलगा वासयतिगोति तथा अग्नि यही नयपामे नही उपाश्रयादिक मा आग प्रदित यथाथी त्यांथी नाही जाय नही कदाचित् ते गृहादिकमाथी को ई ग्वेचीने कहाडे तो ते जाय पण खरो अने पगमां लागेलुं कांडुं तथा रेती प्रमु ख कहाटी नावे नही. आंखमां पढेली रेणु तृण तथा मलादिक कहाडे नही. तथा हाथ पग अने मुखादिक थंग प्राप्तुक जलेकरी धोए नही. बीजा साधुउ पु टालवने धोए तो जले; पण पोते धोए नही ॥ ५०० ॥

मृज - पद्मा गद्य सुवेई, एव दुमासी तिमासि जा सत्त; एवर दत्ती वडुड, जा सत्त उसत्त मासीए ॥ ५०१ ॥ अर्थ - पद्माके० ते मास पुरो यथा पढी गद्यसुवेई के० गद्य एटले साधुनो समूह तेना स्थाननी पात्रेना ग्राममा आवे त्या आचार्या दिकने वात प्रगट करे, ते आचार्य राजाने जणावे, के प्रतिमातुं जेणे पालन क खुं ते एवो अमुक साधु अही आव्योवे. त्थार पढी नृपादिक लोक अथवा भ्रमण सपेकरी अनिवार्यमान यशो यको ते गद्यमा प्रवेश करे. ते तपना बहुमानने अर्थ तथा बीजाने श्रद्धानी वृद्धि यवाने अर्थ, तथा प्रवचननी प्रजाववाने अर्थ जाणवुं. एम प्रथमा प्रतिमा कही हवे वाकीनी ठ प्रतिमाउ कहेवे - एव दुमासी तिमासिके० एवी रीते एज क्रमे करी दिमासिकी तथा त्रिमासिकी प्रमुख जासत्त के० ज्यां सुंयी सात मासिकी प्रतिमा थाय त्यां सुंधी जाणवो तेमा एवरके० एट

જો વિશેષથી જે પ્રથમ માસિકની જે પ્રતિમા છે તેના કરતાં દિમાસિકી પ્રમુલ પ્રતિમામાં 'દત્તયસ્તાસુ વર્કતે' એટલે દાત્તિની વૃદ્ધિ થાય છે દિમાસિકીનેવિષે જે દાત્તિ, ત્રિમાસિકીનેવિષે ત્રણ એમ જાસતીસત્તમાસિકે ૦ યાવત્ સાત દત્તિય પાણીની અને જોજનની તે સાત માસિકી પ્રતિમામાં હોય એમ જાણવું ॥૫૭૯॥

અવતરણ - હવે અષ્ટમી પ્રતિમા કહેતે - મૂલ - સત્તોય અષ્ટમીએ નવરૂં હૃદયમ સઘ રાફડિ, તોય ચઢઢ ચઢઢેણ પાણણ અહ વસેસા ॥ ૫૮૦ ॥ ઝત્તાણગ પાસહી, નેસહી વાવિ ગાણ ગાહતા, મહાહસગે ધોરે, દહાર્ તથ અવિ કપો ॥ ૫૮૧ ॥ અર્થ - ત્યાર પછી સત્તમી અને તર અષ્ટમી પ્રતિમા તે સત્ત અહો રાત્રીની યાવતે એ પ્રતિમાનેવિષે ચતુર્થ નક્ત તે એકાતરે એકાંતરે પાણણ કે ૦ પાણી રહિત ચક્રવિદ્યાર કરે હવે પૂર્વે કહી આવેલી પ્રતિમામાંથી અહવસેસાકે ૦ એટલો વિશેષ ખેદ છે અહીં પારણે આવિલ કરવું દત્તિનો નિયમ નથી ॥ ૫૮૦ ॥ તથા ઝત્તાણગે ૦ કચે મુલે સૂર્ય સન્મુખ કાઠસગાદિ કરે અને પાસહી એટલે પૂઠ વાલી જૂમિયે અણફરસતોરહે અને ગરુડાસન અથવા વીરાસન વાલી વેસે વાવિ ગાણગાહાકે ૦ અથવા ઠજોજરહે ગામથી બાહાર રહ્યો ચકો, મહાહસગે ધોરેકે ૦ ડપસગે ડપ ડવ ધોર રાફ દેવાદિ સંબંધી સહનકરે દહાર્ તથ અવિકપોકે ૦ ડવ્ય દેવ કાન નાવ આશ્રિત મન તથા કાપાયે કરી નિ પ્રકપ ચકો રહે ॥ ૫૮૧ ॥

અવતરણ - હવે નવમી પ્રતિમા કહેતે - મૂલ - દોઝા વિરિ સશ્ચિય, વહિયા ગામાડયાણ નવર તુ, ઝકઢ લગડસાર્, દનાયય ઝઘ ગાહતા ॥ ૫૮૨ ॥ અર્થ - ઘીંજી એટલે નવમી પ્રતિમા તે પણ સાત અહો રાત્રીની અને એવીજ રીતે તપ અ ને પારણાએકી સરસી જાણવી અને વહિવૃત્તિયે પણ સરસા પળોજ કહી છે બાહિર તે ગામાદિક અને સનિવેશ વિશેષે જાણવું એમાં નવરતુ કે ૦ કેવલ આટલું વિશેષ છે જે ઝકઢ કે ૦ ઝકઢ વેગે લગમ શબ્દે વાકા પહેલા લાકડાની પટે સુવે ઘોડે જો હોય તેને લગડશાયી કહિયે એટલે મસ્તક અને પગની પેનીયે અથવા પીઠ વડે પા ઠજા વેગેને જૂમિના નાગને સ્પર્શ કરી સુવે દમવત્ એટલે લાકડીની પટે નાગો પ ઈ પગ પસારી જૂમિની ઉપર નાખેલું શરીર તેને દમ્નાયત કહિયે એ રીત નાગો પ ઈ સુવે રહ્યા વા શબ્દ ત્રિકટપાર્થ છે તે વાકે ૦ અથવા એવી સ્થિતિ કરી રહેતા ચકો દેવાદિકના કરેલા ડપસગેને સહન કરે. ॥ ૫૮૨ ॥

અવતરણ - હવે દશમી પ્રતિમા કહેતે - મૂલ - તચાવિરિ મિશ્ચિય નવર ગાણ તુ તસ્ત ગો દોહી, વીરાસણ મહાવાવી, ગાહતા અવ સુહોવા ॥ ૫૮૩ ॥

અર્થ:-સાતમી થકી ત્રીજી ઇટલે દશમી પ્રતિમા પણ સતરાત્રિ દિવસની કહેલા સ્વરૂપની પટેજ જાણવી. પણ નવરંકે ઇટલો વિશેષજે કેવલ શરીરનો ઘણાતુકે સ્થાન ઇટલે રાખવો તે જેવીરીતે ગોદોહીકે ગાર્ફને દોહવા વેસિયે ઇટલે પગની પેની કપાહી આગલા તલીયે વેસી જેમ ગોવાલીઝ ગાર્ફ દોહવા વેશે તેમ શરીરને સ્થિર કરે વીરાસન ઇટલે દૃઢ સંવયણી પુરુષોનું જે આસન તેને વીરાસન કહિયે. જેમ સિંહાસનની ડપર વેઠેલો ઠતાં તેના પગનીચે ઇશ્વીને વલગેલા હોય તેની નીચેથી સિંહાસન કહાહી લીધું ઠતાં પણ તેનો આસન મગે નહીં પગ ત્યાંજ સ્થિત હોય એવી રીતે વેસે અહવાવિકે અથવા માવી જાંઘનીકપર જમણું પગ કરે અથવા માવા હાથની હયાલીની કપર જમણા હાથની હયાલી કરે. અને તે નાનીને લગાહી રાખે એમ પ્રતિમાનીપરે વેસે તેને વીરાસન કહિયે. અથવા એ વા શબ્દ પ્રકારાંતરને પ્રગટ કરવાને અર્થે ઠે. અપિ શબ્દ સમુચ્ચ અર્થે ઠે. ગાડકા ઇટલે એવી રીતે વેશવું. અથવા અંબલુક્કોવાકે આન્નકુચ્ચ ઇટલે આંવાના ફલની પટે વક્કાકારે સ્થિત થાય-એવી રીતે એ ત્રણે પ્રતિમા ડસાતસાત અહોરાત્રીની કરતા એકવીશદિવસે પુરી થાયઠે ॥૫૯૩

અવતરણ:- હવે ડ્યારમી પ્રતિમા કહે ઠે.- મૂલ:- એમેવ અહોરાઈ, ઠઠં ન સં અપાણગં નવરં; ગામ નગરાણ વહિયા, વગ્યારિય પાણિયે ગાણં. ॥૫૯૪॥ અર્થ:- એમેવ કે એમજ કહી આવેલી રીતિ પ્રમાણે અહો રાત્રિકી પ્રતિમા ડ્યારમી થાય ઠે. નવરં કે ઇટલો વિશેષજે કેવલ ઠઠં નક્ક જે ડપવાસ ડ્યરૂપ તેને વિપે ચારે આહારનો ત્યાગ કરે. માટે અપાણગં કે પાનક આહારથી પણ રહિત કહિ ઠે એનો આરંન એકાશને કરી થાય ઠે. નવરં કે ઇટલો વિશેષ ઠે જે ગામ નગરાણ વહિયા કે ગ્રામ ને નગરથી વાહારે વગ્યારિય પાણિયે કે વિસ્તારિત પાણિ ઇટલે સુજાદંમ લાંબીકરીને ઇરીતે ગાણં કે સ્થાન ઇટલે કાઢસગ્ગ ધ્યાને રહે ઠે. એ અહો રાત્રિકી પ્રતિમા ત્રણ દિવસે થાય ઠે. અહોરાત્રના અંતે ઠઠં નક્ક કરવામાં આવેઠે તેમાટે. યદા:- ‘અહો રાઈ યાંતિહિ, પઢા ઠઠં કરે ડત્તિ’ ॥ ૫૯૪ ॥

અવતરણ:- હવે વારમી પ્રતિમા કહે ઠે.- મૂલ:- એમેવ એગરાઈ, અષ્ટમ નતેણ ગાણ વાહિરડ, ડંતી પપ્પાર ગડ અણમિતનયણેગ દિઠીયે ॥૫૯૫॥ સાહદુદોધિ પાણ, વાવારિય પાણિ ગયણે ગાણં; વાવારિ લંચિય સુડ, અંતે સમયાડ લંચિતિ. ॥૫૯૬॥ અર્થ:- એમેવ ઇટલે અહોરાત્રિકી પ્રતિમાની પટે એગરાઈ ઇટલે એક રાત્રિકી પ્રતિમા થાય ઠે. એમાં વિશેષ ઠે તે આ પ્રમાણે.-અષ્ટમ નતેણ ઇટલે પાનક આહાર રહિત ડપવાસ ત્રણ કરવા અને ગાણકે ડ્યામાડિકથી વાહિરડ કે ડવા

रपठी कल्पत्रिक जाणवा एना उपलक्षणची उपग्रहिक उपधि प्रत्युपेक्षा
योग्य ठे तथा उग्याट पौरुषिनेविषे सात प्रकारे पात्र नियोगनी प्रत्युपेक्षा
वी तत्र आसनेवेसीने प्रथम मुखवस्त्रिकानी प्रत्युपेक्षा करीने पठी गोव
त्युपेक्षा करवी पठी पटलाउ, त्यारपठी पात्रकेसरिका, त्यारपठी पात्रवंध
पठी रजत्वाण त्यारपठी पात्रस्थापन ए प्रत्युपेक्षणानी विप्रि विस्तारना
लखी नथी विस्तारे उंय निर्युक्ति तथा पच वस्तुकादिक ग्रंथोथी जाणीलेवी ॥ ६०१ ॥
थवतरण - थही वस्तिप्रमार्जननो विशेष कहे ठे - मूल - पडिलेहिक
रहि, गोसमि पमळणाउ वसहीए, थवरसहे पुण पढम, पमळणा तयणु पन्नि
॥ ६०१ ॥ अर्थ - गोसे एटले प्रजात समये मुखवस्त्रिकादि लक्षण पूर्वोक्त
त्रिके० उपधिनी पन्निजेहिकणके० प्रतिजेखणा करीने त्यारपठी यतियें वसहीके
नियारूप जे रसति ठे तेनी उपयुक्तेकरी पमळणाके० प्रमार्जना करवी थ
गाहरे० बीजी पावजा पहारे फरी प्रथम वसतिनु प्रमार्जन करवु, थने तयणु
के० तेगार पठी उपधीनी प्रतिजेपना करवी ॥ ६०१ ॥
थवतरण - जोयकाल थने वपांकाळे उपाश्रय प्रमार्जननो विगोप कहेठे मूल -
दोत्रिवपमळणाउ, उउमि वासासु तश्य मळएहे, वसहि बहुसा पमळस थर
सपदथन्नहिगो ॥ ६०२ ॥ अर्थ - ज्या वसतिनेरिपे जीवोनो ससकि एटले मेनावदोन
यता हाय, त्यां पण रुतुवद कातमां एटले आव मासमा दोत्रिवके० वे प्रमार्ज
न कहेना ठे एर सवारनी थने बीजी पावजा पहारेनी एवे वार वसतिनु थवश्य प्रमा
जन कतंथ्य ठे, थने वासासुके० वपां कालनेविषे जीवोनो मेला वडो घणो वा
य ठे माटे वसतिनी बीजी प्रमार्जना थाय ठे तेमा वे पहेना कही ते थन तर
परे० बीजी मनएहे के० मथ्यान्ह काजनेविषे थायठे तथा रुतुवद काळे थप
ग वपां काळे कुपुआदि प्राणीउएर। वसहिके० वस्ति ससक्त थयायी वहुमा
के० पणी वार पण रमनिनी पमळजेके० प्रमार्जना करवी ईहां वा गद्य विक्रय
दर्शनाये उ. ते विक्रय था ठे - जा पूर्वोक्त प्रमार्जना प्रमाणेज जीव ससक्त
नो जाय ता पणा वग्नत प्रमार्जन न करवु थने जो जीव ससक्त न टने ता प
प्रमार्जना पण करवी थन जो पणी वार पुजता पण जीव समक्त टने न
थन वराग समक्त दसाय थने कजटा प्राणिउना सपद थाय त्यार न वस्ति
थवतरण - दवे प्रण शुचि कहेठ - मण शुचि माड्याउ, शुचीउ त्रिद्रुनि नार

વા, અકુસલ નિવૃત્તિરૂપા, કુસલપવિત્તી સરૂપા. ॥૬૦૩॥ અર્થ:- મનોગુપ્ત્યાદિક એટલે મનોગુપ્તિ વચન ગુપ્તિ તથા કાય ગુપ્તિ લક્ષણ ત્રણ ગુપ્તિઠં જાણવી. એઠું સ્વરૂપ આ પ્રમાણે ઠે.- અકુસલ એટલે અશુભ મન વચન તથા કાયની નિવૃત્તિરૂપ તે અકુસલ મન વચન, કાયના નિરોધ રૂપ જાણવી. અને કુસલ એટલે શુભ મનો વચન કાયની પ્રવૃત્તિ રૂપ જાણવી. એનો અનિપ્રાય આ ઠે:- મનોગુપ્તિ ત્રણ પ્રકારે ઠે:- તેમાં પ્રથમ અર્તે રાંદ ધ્યાનાનુબંધિ કલ્પના સમુદાયના વિયોગ રૂપ જાણવી. વીજી શાસ્ત્રાનુસારણી પરલોકની સાથક ધર્મધ્યાનાનુબંધિની મથ્યસ્થ પરિણતિવાલી પરિણામવિગ્રેપે જાણવી તે કુસલ તથા અકુસલ મનોવૃત્તિના નિરાધેકરી સમતા પરિણામરૂપ થાયઠે. ત્રીજી યોગ નિરોધાવસ્થાનેવિપે જે આત્મા આત્મ સ્વરૂપે થાય તે સ્વાત્મારામ તૃતીયા જાણવી. એ મનોગુપ્તિ અર્થે હવે વચન ગુપ્તિના વે જેદ કહેઠે.- એક મુખ નયન નૃકુટિના વિકારો તથા ચપટીનો વજાડવો પ્રમુખ જાણવી. તેમાં નેત્રને વિકાગી, મુખથી હુંકારો કરે નૃકુટીને ઝંઘીનીચી કરે એવી સૂચના કરવાની જે ચેષ્ટા તથા ઝંઘીયાવો, સુકારો કરવો, હુંકારો કરવો ઢેખાલ પ્રમુખનો નાખવો ડલ્યાદિક અર્થની જણાવનારી જે ચેષ્ટાઠં હોય ઠે તેઠનો પરિહાર કરીને આજે મારે આ ન કરવું. એવો અનિપ્રહ કલ્યાથી પહેલી વાક્યુપ્તિ જાણવી; એટલે ચેષ્ટાવિગ્રેપેકરી પોતાના પ્રયોજનોની સૂચના કરતો ઠતા માન ધારણ કરવાનો અનિપ્રહ લેવો નિષ્ફલ ઠે. તથા વાંચવું, પૂઠવું, તથા વીજો કોઈ પોતાને વ્યાકરણાદિ પૂઠે તેને લોક તથા આગમથી અવિરુદ્ધ મુખપોત્તિકાથી ઢાંકેલા મુખકમલથી વોલે એમ વચન વૃત્તિને નિયમમાં રાખવી એવાં જેઢેકરી વાંચનનો જે નિરોધ તે સમ્યક જાણ રૂપ પ્રતિપાદિક જાણવી. ડહાં જાપા સમિતિનેવિપે સમ્યક્ વચનની પ્રવૃત્તિ હોયઠે અને ગુપ્તિમાં સમ્યક્ વચનનો પણ નિરોધ ઠે એટલો જાપા સમિતિ અને વચન ગુપ્તિમાં જેદ ઠે. યદાહુ.- ‘સમિતિ નિયમા ગુપ્તો, ગુપ્તો સમિયત્તણંમિ નયણિજ્ઞો કુસલ વય મુદીરતો, લંચડ ગુપ્તોવિ સમ્મિવિ. ॥ હવે ત્રીજી કાય ગુપ્તિ પણ વે પ્રકારે ઠે:- તેમાં એક ચેષ્ટા નિવૃત્તિ લક્ષણ અને વીજી યથાગમાનુસારે ચેષ્ટા નિયમ લક્ષણ જાણવી. તત્ર જે દેવ સંવંધી તથા મનુષ્ય સંવંધી ડપ સર્ગો ઠતાં તથા કુથા પિપાસા પ્રમુખ પરિસહાદિક થતા ઠતાં પણ કાયોત્સર્ગ કરવા પ્રમુખવડે કાયને નિશ્ચલ કરવી તથા સર્વ યોગ નિરોધાવસ્થાનેવિપે સર્વથા કાય ચેષ્ટાનો નિરોધ કરવો તે પ્રથમા કાયગુપ્તિ જાણવી. તથા ગુરુને પૂઠતાં શરીર સંસ્તારક, જૂમિકાદિ પ્રતિલેખના પ્રમાર્જનાદિ આગમમાં કહ્યા પ્રમાણે ક્રિ

યા કલાપ સહિત શયનાદિક યતિને કરવો એ રીતે શયન થયે તથા નિદ્રેપાદિ નેવિપે સ્વપ્નદ્વેષ્ટાનો ત્યાગ કરવો અને નિયમે કરીને કાચુ ચેષ્ટા કરવી તે ત્રીજી કાચુગુપ્તિ જાણવી ॥ ૬૦૩ ॥

અવતરણ - હવે ચાર અનિગ્રહ કહે છે - મૂલ - દહે છેતે કાલે, જાવેપ અનિગ્રહ વિણિદિષ્ટ, તે પુણ અણેગ જેવા, કરણસ્ત ઇમ સરૂવતુ ॥ ૬૦૪ ॥
અર્થ - ઇચ્છાથી, ક્રેત્રથી, કાલથી, જાવથી એ ચાર પ્રકારના અનિગ્રહો જિનેશ્વરે કહ્યા છે તે વલી સર્વે અનેક જેદે છે તે ત્રિલોક્ય સ્વામી શ્રીમદ્વાવીરે ઘડ્યાવ સ્થાને વિપે વિચરતા કોગવી નગરીમા ગ્રહણ કર્યા છે તેમા ઇચ્છાનિગ્રહ તે હુ કુત્તમાપ ચક્રુજ સૂર્યના એક કોણમા તલપીશ, તથા ક્રેત્રાનિગ્રહ તે દેનારીના પગ વત્તેયત્રથી આઠરી લીધેલા હોય એક ઠવરામા હોય ને વીજુ પગ વાદાર એ વી ઠતા મને આપે તો લક તથા કાલાનિગ્રહ તે જો દિવસે વીજો પોર યજ્ઞયા પઠી વાત્રી દેશે તો લર્જશ તથા જાવાનિગ્રહ તે જો માથુ મૂઝેજુ ઠતા રોતી પરી દેશે તો હુ જિદ્દા લર્જશ અન્યથા મારે ગૃહણ કરવી નહી એ વિવિના અનિગ્રહે કરી જગવતે ઠમાસને પાંચ દિવસ અન્ન પાણી લીધુ નહી પઠી ચદન વાલાન હાથે પારણો કહ્યો એ ઇચ્છાદિક ચાર અનિગ્રહો જાણવા એવી રીતે વક્ત પ્રકારે કરી કરણસિવ રિતુ સ્વરૂપ જાણવું એ કરણના સિત્તેર જેદો ગુરુડે કહેલા છે તે આ પ્રમાણે - વેતાત્રીશ આધાકર્માદિક દોષો, પિન્ન, તેર આદાર ૪ મઘ્યા તેવલ્લિ ૩ વસ્ત્ર ને ૪ પાત્ર તે વિશુદ્ધ દોષ રહિત લિયે એલકૂળ વસ્તુ ચતુષ્ટય પળે કરી ચાર પિન્નાદિક ગણાવે તથા પાંચ સમિતિઁ, મલી નવ, દાદશ જાવના મલી એકવીશ દાદશ પ્રતિમા ઁ મલી તેત્રીશ, પાંચ ઇદિય નિરોધ મલી અમત્રીશ પચીશ પ્રતિલેખના મલી ત્રેસ ઁ, ગુતિઁ ત્રણ મલી વાસત્વ અને અનિગ્રહો ચાર મલી સિત્તેર જેદો થાય ॥ ૬૦૪ ॥

આશકા - ચરણ તથા કરણનેવિપે વિશેષતા શુ છે ?

સમાધાન - જેનું નિત્ય અનુષ્ઠાન હોય તેને ચરણ કહિયે, અને જે પ્રયોગન પ્રાપ્ત થયે કહ્યામા આવે તેને કરણ કહિયે યથા વ્રતાદિ સર્વ કાલ પાળ્યામા આવે છે, પણ કોઈકાલ વ્રતથકી શૂન્ય હોતો નથી અને પિન્ન વિશુધ્ધાદિક તા પ્રયોગનની પ્રાપ્તિ થયાથી કહ્યામા આવે છે એમ જાણવું એ સદસત્તમો દાર પૂરાયણો

અવતરણ - હવે 'જયા ત્રિક્ષાચારણગમણસત્તિતિ' એટલે જયાચારણ અને વિષાચારણોની ગમન વિષયક શક્તિનો અઢસત્તમો દાર કહે છે - મૂલ - અશ્વસય ચરણ સમઝા, જયા વિજ્ઞાહિ ચારણા મુણઁ, જયાહિજાડપદમા, નિસ્સકાવરવિ કોવિ

॥६०॥ एगुप्पाएण गउ, रुयगवरं मिय तउ पडिनियत्तो; वीएणं नंदीतर, मि
 एउ तइएण समयेणं. ॥६०६॥ पढमेणं पंढगवणं, वीउ प्पाएण नंदणं एई, तइउ
 प्पाएण तउ, इह जंघा चारणो एई. ॥६०७॥ पढमेण माणुत्तोत्तर, मगंसु नंदी
 सरंतु वीएणं. एउ तउ तइएणं, कयचेइय वंदणे समणे. ॥६०८॥ पढमेण नंदण
 वणं, वीउप्पाएण पंढगवणम्मि; एइ इहंतइएणं; जो विक्का चारणो होइ. ॥६०९॥
 अर्थ— चरण एटले गमन ते जेमां विद्यमान ठे तेने चारण कहिये. तत्र वीजा
 मुनिउने पण गमन तो होय ठे. पण इहा तो विज्ञेपे करी गमन आगमननुं ग्रहण
 करवुं जेम आ कन्यारूप वतीठे. एम कह्याथी रूपवाला विज्ञेपणे करी सहित
 होय तेनी पठे ए पण जाणवुं. तेम इहां अतिशय चारित्रनी समर्थाइये करी अ
 तिशय गमनागमननी लब्धिपेकरी जे संपन्न होय तेने चारण कहिये ते वे प्रकार
 ना ठे. एक जंघाचारण ने वीजा विद्याचारण तेमां जेने चारित्र अने तपना
 विज्ञेप प्रजावथी उत्पन्न थयली गमना गमन विषयकलब्धि तेणे करी जे संपन्न
 होय तेने कहिये जंघाचारण अने जे विद्याना वज्ञे करी उत्पन्न थयली गमनाग
 मन लब्धि करी युक्त होय तेने विद्याचारण कहिये. तेमां प्रथम जंघाचारण प
 हेंजा सूर्यना किरण निश्चा करी अवलंबिने एकज उत्पाते उपढी चारित्रना अ
 धिकपणा थकी यावत तेरमां रुचकवर द्वीपसुधी तिठो जवाने समर्थ थाय ठे.
 त्यांना चैत्य बांढेठे. अने विद्याचारण नंदीथर द्वीप सुधी जई शके ठे. तत्र जंघा
 चारण जे ठेकाणे जवानी इज्ञा करे त्यांसूर्यना किरणोनुं अवलंबन करीने जाय ठे.
 विद्या चारणो विपे पण एमज जाणी लेवुं. ॥६०५॥ तेमां जंघाचारण रुचकवर द्वीप
 प्रत्येजता ठतां एकज उत्पाते करी जाय ठे. अने पाठा फरतां एक उत्पाते नंदी
 थर नामा आत्मा द्वीप प्रत्ये आवे ठे; त्यां विसामो लेई अने वीजा उत्पाते पोताना
 स्थानके पाठा इहा आवे ठे. ए तीर्तिगतीना एवी रीते त्रण उत्पातो जाणवा ॥६०६॥
 अने ज्यारे उर्ध्वगतियें जाय त्यारेप्रथम मेरुनी गिरवर उपर जवा नीकले त्यारे ए
 कज उत्पाते करी पंढकवनपर जई चढे अने पाठा फरतां एक उत्पाते नंदन व
 नप्रत्ये आवेठे अने वीजा उत्पाते पोताना स्थाने आवेठे जवाचारणने चारित्रा
 तिश्यना प्रजावेकरी लब्धिना उपजीवननेविपे कृतसुक्यना जावथी प्रमादनो संज
 व थायठे. तेथी चारित्रातिशयनु वंधन थईने तेनी लब्धिनी कांईक हीनता थाय
 ठे. तेथी त्यांथी पाठा फरतां वे उत्पादे करी पोताना स्थानके आवे ठे. ॥६०७॥
 विद्याचारणो तिर्तिगतियें प्रथम उत्पाते करीनेज मनुष्योत्तर पर्वतप्रत्ये जायठे.

તથા વીજે ઉત્પાતે નદીશ્વર હીર્ષે જાયઠે ત્યાં જઈને ચૈત્ય વદન કરેઠે ત્યાંથી પાઠા ફરતા એકજ ઉત્પાતે ફરી પોતાના સ્થાન પ્રત્યે આવેઠે ॥૬૦૬॥ તથા ઉર્ધ્વગતિયે તે મેઠ ની કપર જતા પણ પ્રથમ ઉત્પાતેજ નદનવન પ્રત્યે જાયઠે અને વીના ઉત્પાતે પમકવન પ્રત્યે જાયઠે ત્યાં ચૈત્યોને વદના કરીને ત્યાંથી પાઠા ફરતા એકજ ઉત્પાતે ફરી પોતાના સ્થાને આવેઠે કારણકે વિદ્યાચારણો વિદ્યાના વશથી થાય છે તે માટે તે વિદ્યાનો વારવાર સેવન કરિયે તો અત્યંત ચોલી થાયઠે. તે માટે જાણી જતા એકવીસામો લિયેઠે પણ પાઠા ફરતા શક્તિના અતિશય પણાના સનવથી એકજ ઉત્પાતે ફરી પોતાના સ્થાને આવેઠે. પણ ક્યાંથીસામો લેતા નથી ॥૬૦૭॥ એ વે ચારણોના જેદ સૂત્રકારે કહ્યા પણ ઉપજઠ્ઠણથી વીજા પણ ઘણા પ્રકારના ચારણો થાયઠે તે આ પ્રમાણે -

આકાશમા ફરનારા, પર્યંક આસને બેઠા થકા જાય કાયોત્સર્ગે સ્થિત થયા થકા કહી જાય પગ કપાડ્યા વિના આકાશમા જતારહે એ બ્યોમચારણ જાણવા વીજા વલી વાવ્ય, નદી, તથા કૂપ સમુદ્રાદિકને વિષે અપકાય જીવની વિરાધના કરા વિના જલને વિષે જૂમિકાની પટે પગ ઉપાડે તે જનચારણ હોય છે વીજા વલી પૃથ્વીની કપર ચાર આંગણ આકાશમા જવા કચી કરવાને નિપુણ હોય તેને જવાચારણ કહિયે

નાના પ્રકારના વૃદ્ધ વેલીઠં તથા પુષ્પાદિકનું ગ્રહણ કરીને તેના સૂક્ષ્મ જીવોને ન વિરાધતા કુસુમની પાલ્લડીના સમુદાયને અવલંબી રહેઠે, તેને પુષ્પ ચારણો કહિયે વીજા ચાર ઝેં યોજન કચા નિપેય તથા નીજવત પર્વત ઝેં તેના ટુક કપર સમ શ્રેણીયે આવવા જવાને નિપુણ હોય તેને શ્રેણિચારણ કહિયે

વીજા અગ્નિગિલાને આશ્રયીને તેજકાય જીવોને ન વિરાધતા અને પોતે પણ ન વજતા પગે ફરી ગમન કરવાને નિપુણ હોય તેને અગ્નિશિખાચારણ કહિયે વીજા ધૂમવર્તિ તે નિર્યંક અથવા કર્ધ્વ ગમન કરવાને અગ્નીની પરેધુમનો આ લગન કરીને જે અસ્થગિત ગમન કરે તેને ધૂમચારણ કહિયે

વીજા વાકાચૂકા વૃદ્ધોના અતરાયમાંના અવકાશમા જે કુહજવૃદ્ધ સવધી કાનિ આઠાના તંતુને આજીવન કરી ગમન કરવાને જે સમર્થ તેને મર્કટ તંતુચારણ કહિયે વીજા ચંદ્ર, સૂર્ય, ગ્રહ નક્ષત્ર તારાદિકની તથા વીજી કોઈ પણ જ્યોતિના કિરણો નો આશ્રય કરી ગમનાગમના કરે તેને ચક્રમણ જ્યોતિરશિમ ચારણ કહિયે

जे सामो अथवा कपंगो जे दिगार्तनेविषे वायगंजनो होय ते दिनिये तेज आ काय प्रदेजनी श्रणीने आश्रय करीने तेनी सायेज चाले तेने वायु चारण कहिये.

जे जाफलनुं अथजंवन करीने अप्रकायिक जीवने अपविगधता थका तेनीज साये गति करे तेने नीद्वार चारण कहिये. इत्यादिक बीजा पण जलद एटले मेर चारण; उंय चारण तथा फलचारणादिक जाणवो ए अदमवमां हार थयो.

अथतरणः— द्रवे 'पग्निद्वारविसुद्धिं तवांति' एटले पग्निद्वार विवृद्धितपनो आं गणोत्तमो हार कहेते— परिद्वारियाणवतवो. जदन्न मळो तहं वळोमो; सी ठाह् वाम काले. जणिआं धीरेदि पत्तं ॥ ८१० ॥ अर्थः— जे परिद्वारिये तेने प रिद्वार कहिये. ते तपविशेष जाणवो. तेणेकरि जे विचरे तेने पग्निद्वारिको कहिये ते वे प्रकारे तेः— एक निर्विगमानक अने बीजा निर्विष्टकायिक. तेमां विवद्धि त तपविशेषने संवनार होय ते निर्विगमानक कहिये. अने जेणे विवद्धित तप विशेषनुं संवन करुं न होय ते निर्विष्ट कायिक कहिये. अही नव साधुआंनो गण एटले गद्य जाणवो. तेमां चार निर्विगमानक. एटले विवद्धित तपविशेषना करनार होय; अने चार अनुचारी एटले वेयावजगर होय तथा एक कल्पस्थित वाचनाचार्य करेलो होय. यद्यपि ए सर्व साधुआं श्रुतातिशय संपन्न होयते तथा पि कल्प होवाथी ते नवमांनो कोई पण एक वाचनाचार्य स्थापवामां आवेते. निर्विगमानक तथा निर्विष्टकायिक ए वनेनो तप त्रण प्रकारनो होयतेः— जघन्य मध्यम तथा उत्कृष्ट ए त्रण प्रकारे परिद्वार विवृद्धियानो तप जाणवो ते शीतकाल. उष्णकाल तथा वर्षाकाल ए प्रत्येकनेविषे त्रण प्रकारनो जाणी लेवुं. एवुं धीर जे तीर्थकर तेथोए कसु ठे. ॥ ८१० ॥ ते जूदोजूदो देखाहेते.

अथतरणः— तेमां ग्रीष्म कालनेविषे करवानो तप कहेतेः— मूलः— तव जह नो गिम्हे, चउठ ठं तु होइ मळिमथो; अछम मिह मुळोसो, एचो सिसिरे प वरकामि ॥ ८११ ॥ अर्थः— ते त्रण कालोमां ग्रीष्म काल अतिरुद्ध होवाथी तेमा जघन्यथी तप चतुर्थ ते एक उपवासरूप जाणवो; मध्यम तप पष्ट ते वे उप वासरूप जाणवो; अने उत्कृष्ट तप अष्टम ते त्रण उपवासरूप होयते. तप श ब्द नपुंसक लिंगे उतां प्राकृत जापाने लीधे सूत्रमां पुल्लिंगे राख्यामां आव्यो ठे.

अथतरणः— एनी पठी शिशिरकृत एटले शीतकालनेविषे करवाना तपविषे कहे तेः— मूलः— सिसिरे उ जहन्न तवो, ठछाई दसम चरिम गो होई; वासासु अछ माई, वारस पङ्कंत गो नेउ ॥ ८१२ ॥ अर्थः— शिशिर एटले शीतकाल ते ग्री

પ્તમકાલથી કિંચિત્ સાધારણ છે તેનેવિષે જે તપ થાય છે તે આ પ્રમાણે
 જયન્યથી પૃથમ, મધ્યમથી અષ્ટમ અને વલ્કુલથી દશમ તે ચાર વપવાસરૂપ
 હુ તથા વાસાસુકે ૦ વર્ષા કાલતે સાધારણ કાલને તેનેવિષે જયન્યથી
 મધ્યમે દશમ, તથા વલ્કુલથી દ્वादશમ તે પાંચ વપવાસરૂપ જાણવું ॥ ૬૧
 મૂળ - પારણમે આયમ, પચસુ ગ્રહો હસુ નિગ્ગહો નિક્કે, કપ્પઠિયાવિ પ
 ણ, કરતિ એમેવ આયમ ॥ ૬૧૩ ॥ અર્થ - એ ત્રણે કાલનેવિષે આયમને પ
 ણ થાય છે યથા સસૃષ્ટાદિક સાત નિક્કા થાય છે તેમાંની ઠેલી પાંચનુ ગ્રહણ
 રહુ, અને આગલી બે સસૃષ્ટ અને અસસૃષ્ટ એડનો ત્યાગ કરવો એટલે વધતાં
 પાંચજ ગ્રહણ કરવાયોગ્ય છે એમ જાણવું તેમાં વાની વિવિધિત દિવસે કપા
 કહેલી ઠેલી પાંચમાની આજ મારે વેજ વિવિધિત નિક્કા ગ્રહણ કરવી એ
 ર પરિહારિકોનો તપ જાણવો અને વીજા જે તે કલ્પસ્થિતાદિક પાંચ છે, તેમાં
 એક વાચનાચાર્ય તથા ચાર અનુચારિય છે એ સર્વે પૂર્વોક્ત નિક્કાના અનિમ્નહુક
 યથા ઠતા નીકાલે પ્રતિ દિવસે આવિલ કરે ॥ ૬૧૩ ॥
 મૂળ - એવ ઠમ્માસ તવ, ચરિય પરિહારિયા અણુચરતિ, અણુચરમે પરિહારિય,
 પયઠિએ જાવ ઠમ્માસા ॥ ૬૧૪ ॥ અર્થ - એમ ઠમાસ સીમ તપ કરી પઠી પરિહાર
 વિશુદ્ધિ તપવાલા જે ચાર હોય તે અનુચરો થાય અને જે પહેલા અનુચરો હાય તે
 પરિહારિકના તપનેવિષે સમસ્ત પ્રકારે સ્થિત થાય તે પણ ઠમાસ સુધીજાણવું ૬૧૪
 મૂળ - કપ્પઠિયવિ એવ, ઠમ્માસ તવ કરેઈ સેસાડ, અણુપરિહારિય જાવ, ચ
 યતિ કપ્પઠિયતવ ચ ॥ ૬૧૫ ॥ અર્થ - એમ વાર માસ વીલ્યા પઠી કલ્પસ્થિત
 જે વાચનાચાર્ય તે પણ પૂર્વોક્ત ન્યાયે કરી ઠમાસ યાવત્ પરિહારિક તપ કરે
 પ્રતે વાકીના આઠ અનુપરિહારિક જાવ, તે વૈયાવૃત્યકરપણ તથા વાચનાચાર્ય
 ણાને કલ્પસ્થિત પણે રહીને ગ્રહણ કરે છે એટલે સાત વૈયાવૃત્યકર થાય અ
 એક વાચનાચાર્ય થાય એમ જાણવું ॥ ૬૧૫ ॥
 મૂળ - એવ સો અઞ્જરસ, માસ પમાણો ય વન્નિય કપ્પો, સલ્લેવડ વિસેસો વિ
 સુત્તાઠ નાયલો ॥ ૬૧૬ ॥ અર્થ - એ પ્રમાણે કલ્પ જે આચાર વિશેષ તે અ
 માસ પ્રમાણવાલો કહ્યો તે સક્ષેપે જાણવો અત્ર જે સવિશેષ છે તે કપા
 વિશેષ સૂત્રોથી જાણવું ॥ ૬૧૬ ॥
 પ્રવતરણ - હવે કલ્પની સમાપ્તિનેવિષે જે કર્તવ્ય છે તે કહેવું - મૂળ - ૬
 મ્મત્તો ઇત્ય, જિણવાઠ વિતિગણવા ॥

ले पारिहारिकानुष्ठानरूपनी समाप्ति थयापठी फरी तेज पारिहारिक कल्पने पडिव जे अथवा जिनकल्प पडिवजे अथवा गृहमांहे आवे ते परिहारिक विद्युडिका वे प्रकारे ठे— इत्तर ने यावत् कथिक. तेमां जे परिहारविद्युडि कल्पनी समाप्तिअ नंतर परिहार विद्युडि कल्पने अंगीकार करे अथवा गृहनेविपे जाय तेने इत्तर कहिये. अने जे परिहारविद्युडि कल्पनी समाप्ति थया पठी अवधाने करी जिनकल्पने अंगीकार करे तेने यावत् कथिक कहिये उक्तंच— ‘इत्तिरिय धेरकपे, आवकहियति’ एम जाणतुं अही इत्तरोने देव मनुष्य तथा तियेचे करेला उपमर्गो जेवा के, तत्काल यात करे. एवा तथा जे अत्यंत डु खेकरी पण सहन न थाय एवी वेदना उत्पन्न न थाय अने यावत्कथिकोने तो ए वधी वेदनाउत्तनो संजव ठे उक्तंच— ‘इत्तिरियाणुवत्तंगा आयंका चेयणाय न हवति; आवकहियाण जइयाइति’

अवतरणः— आ कल्प जेनी समीपे अंगीकार कराय ठे ते दोढ गाथाये करी कहेठेः— पडिवळ्ळमाणगा पुण, जिण मग्गासे पवळ्ळंति. ॥ ६१७ ॥ तिच्चयरसमीवा. सेवगस्ता पासेवनोवअन्नस्स, ए एत्तिजंवरणं. परिहारविद्युडिगंतु ॥ ६१८ ॥ अर्थः— परिहारविद्युडिकल्पने पडिवजणहार जिन सकासे एटले तीर्थकरनी पाने अंगीकार करे अथवा तीर्थकरनी समीपे जेणे आसेव्यो ठे तेनी पासे अंगीकार करे ए वेने मूकीने बीजानीपाजें प्रतिपत्ति थाय नही एअंतुं जे चरण एटले चारित्र ते परिहारविद्युडि कहेवाय ठे. परिहार जे तपोविशेष तेणेकरी विद्युडि एटले निर्मलता जे चारित्रमां थाय एवी एनी व्युत्पत्ति जाणवी ॥ ६१७ ॥ ॥ ६१८ ॥ अर्थः ए परिहार विद्युडिका कया क्षेत्र अथवा कया कालनेविपे संजवेठे तेना निरूपणने अर्थ श्री पन्नवणा उपांगना पदजा पदे एना बीज क्षरोनी पस्पणा करीठे ते कहिये ठइये.

१ तेमां क्षेत्र क्षरनेविपे वे प्रकारनी मार्गणा ठे.— एक जन्मथी ने बीजी सद्भावथी तेमां जे क्षेत्रमां जन्म थयो होय त्यां जन्मथी मार्गणा जाणवी. अने ज्यां कल्पनी अंगीकार थायठे त्यां सद्भावथी मार्गणा जाणवी. हवे जन्म अने सद्भाव आथी पांच जस्त तथा पांच ऐरवतमां प्राप्त थायठे, पण महाविदेहनेविपे नथाय. जेणे करी जिनकल्पिकोनी पठे संहरणथी सर्व कर्मजमिनेविपे अथवा अकर्म जमिनेविपे प्राप्त नथाय उक्तंच— खेत्ते जरहे रवण, मुहुंति सद्गण वज्जिया नियमा’;

२ काज क्षरनेविपे अवर्माप्पिणीना तृतीय अथवा चतुर्थे आरकमां जन्म जाणवो अने सद्भाव तो पांचमा आरामां पण जाणवो. अने उल्माप्पिणीना द्वितीय, तृतीय, अथवा चतुर्थे आरामां जन्म जाणवो अने त्रीजे तथा चांये आने

સન્નાય જાણવો યત્ન - ઇસ્તપ્તિની ૩ દોષ જન્મણ ૩ તોષ મતિ જાણે
સપ્તિની વિચરીત, જન્મણ ૩ સતિ જાણેય' ઇસ્તપ્તિની ઇસ્તપ્તિની
આરકપ્રતિ જાગકાલનેવિપે જન્મનો સન્ન ન થાય કેમકે મન્નાવિદેહ ક
વે તેડનો ઇસ્તપ્તિને માટે.

૩ ચારિત્ર દારે સયમ સ્થાનને દારે કરી માર્ગના કરવી ત્યા સામાયક
રિત્ર અને ઇદોપસ્થાપનીય ચારિત્રનાજે જન્ય સયમ સ્થાનક છે તે સમાન
ણામ પણાયે કરીને માહોમાંહે તુચ્છ છે તે માટે ઇસ્તપ્તિના લોકાકાશ પ્રદેશ
એ જે સયમસ્થાન તેને ઇદોપસ્થાનને ઇદોપસ્થાન સયમ સ્થાનક તે પરિહાર વિદ્યુદ્ધિ
યોગ્ય અને તેપણ કેવલીની દૃષ્ટિયે ચિતવતા ઇસ્તપ્તિના લોકાકાશ પ્રદેશમા
થાય અને ધુરલા વે ચારિત્ર તેને ઇવિરુપિ પણે કરીને તેનો ઇદોપસ્થાન થાય છે
વલી તે થકી ઇપરલાજે સયમસ્થાનકતે સૂક્ષ્મસપરાય અને ઇદોપસ્થાન ચારિત્ર
યોગ્ય હોય ત્યાં હવે જેને પડિહાર વિદ્યુદ્ધિનામા કલ્પનો પડિવજવોડે તે પોતાની મે
લેજ તેડલાજ સયમ સ્થાનનેવિપેજ થાય અને ઇદોપસ્થાનનેવિપે નજથાય અને જેના
અતીતનય ઇધિકરી જોઈયે તેવારે પૂર્વપ્રતિપન્નની વિવદ્ધા કરિયે તેમ વિવદ્ધા કર
તાં ઇદોપસ્થાન સ્થાનકનેવિપે પણ હોય જે કારણે પરિહાર વિદ્યુદ્ધિકલ્પની સમાપ્તિ
હોય તેવારે અનેરા ચારિત્રનો પણ સન્ન થાય છે એમ અનેરા ચારિત્રનેવિપે વર્તમાન
અને અતીત નયની ઇપેક્ષાયે પૂર્વપ્રતિપન્નનો ઇવિરોધ હોય
૪ પર્યાય દારનેવિપે, પર્યાય વે પ્રકારે છે - ગૃહસ્થ પર્યાય તથા યતિપર્યાય
૫ પ્રત્યેક ઇલી વે વે પ્રકારે છે - તે જઘન્યથી તથા ઇલ્લપ્તથી છે તત્ર ગૃહસ્થ પર્યાય ૩
જઘન્યથી ઇલ્લપ્તથી ૩ વર્ષ અને યતિપર્યાય જઘન્યથી ૩ વર્ષ અને વને ઇલ્લપ્તથી
જઘન્યથી ૩ વર્ષ પ્રમાણ ઇલ્લપ્ત પંચ વસ્તુકે - એસ્ત એસ્તનેડ, ગિદિ પર્યાય
૬ વસ્તુકે - જન્મેણ તોસ વરિસો, પર્યાય ઇલ્લપ્તથી ૩ વર્ષ પ્રમાણ ઇલ્લપ્ત
૭, કપ્પ ૩ મણુડંદુરિસદો ॥ ૧ ॥ ઇલ્લપ્ત
૮ તીર્થ દારે નિશ્ચેયકી તીર્થપ્રવર્તતામાં હોય પરતુ તીર્થને ઇલ્લપ્ત તથા તીર્થનેવિ
૯ પરિહાર વિદ્યુદ્ધિક થાય નહીં તીર્થને ઇજાવેતો જાતિ સ્મરણાવિક થાય ઇલ્લપ્ત -
૧૦ ઇલ્લપ્ત થાય તો પુરુષ અપૂર્વ આગમનો અધ્યયન કરતો નથી કેમકે પરિહાર
૧૧ ઇલ્લપ્તનો કલ્પ ઇધિકરીને ઇદોપસ્થાનને જે તપ તેના આરાધવેકરી તેલ્ય ક

त्यथाय अने पूर्वाधित श्रुतने निरंतर मन स्थिर राखवाने अर्थे एकाग्रचित्ते स्मरणकरेते यष्टं अपुं नहि ह्यं आगममेतो पडुच्चतं कथं; जमुचिय पगहियजो गाराहण ए सकयकिञ्चो ॥१॥ पुढाहीयं तु तयं पायं अणुतरं निञ्चमेवेतो; एग गमणोसम्मं विस्तोयतिगाय खयहेउं. ॥२॥

४ वेद द्वारे प्रवृत्तिकालें मात्र पुरुषवेद अने नपुंसकवेद ने परिहार विद्युद्विपणो संनवेठे पण स्त्रीवेदने संनवतो नथी अने अतीत नयने अधिकरीने जो पूर्व प्रतिपन्नो चितन करियें तो सवेदि अने अवेदिपण होय तेमां श्रेणीप्रति पत्तिना अनावे सवेदी अने उपशम श्रेणी अथवा कृपकश्रेणी प्रतिपत्तिने स्थानके अवेदि उक्तं वेदोपवृत्तिकाले ५वी वळो उहो एगयरो ॥ पुढपडिवन्नगो पुण, हो ५ सवेदो अवेदोवा ॥ १ ॥

८ कल्पद्वारमां स्थितकल्पमां होय परंतु अस्थित कल्पमां न होय त्रिकल्पं नियनियमा इतिवचनात् तेमां आचेलिकादिक दशस्थाननेविपे रहेलाजे मुनि तेने स्थित कल्पि कहियें अने जे शय्यातर पिंदादिक चारकल्पोमां रहेनारा अथवा चेलकादिक वाकीना ८ कल्पोमां रहेनारा होय तेउंना कल्पने अस्थित कल्प कहेंटे.

९ लिङ्गद्वारमां नियमेकरीने इव्यालिंग अने नावलिंग ए वने लिङ्ग जाणवा परंतु एके लिंग विना पण विवद्वित कल्पने पडिवजवानो अधिकार नथी

१० लेश्याद्वारे तेजोलेश्यादिक त्रणलेश्याये पडिवजे अने पूर्वप्रतिपन्न सर्व लेश्याये पडिवजे ते कोईकने थाय त्यां अत्यंत अशुद्ध लेश्याये प्रवर्त्तेनही किंतु थोडीसीवेळारही आपणा वीर्यनावले पाठो वले परंतु कर्मने वसे प्रवर्त्ते नही.

११ ध्यानद्वारमां प्रवर्द्धमान धर्मध्यानेकरी परिहारविद्युद्विक कल्पने पडिवजे अने पूर्वप्रतिपन्न आर्त रोड ध्यान पण थाय ठे परंतु त्यां घणो रहे नही.

१२ गणनाद्वारमां जघन्यत्वे करी त्रण पडिवळे अने उत्कर्ष करीने एकसो गण पडिवजे अने पूर्वप्रतिपन्न जघन्य अने उत्कर्षकरी तो गण पडिवजे पुरुष गणनायें जघन्य सतावीस पडिवजे उत्कृष्टकरी एक हजार पडिवजे तथा पूर्व प्रतिपन्न जघन्यथी अने उत्कर्षकरी एकसो पृथक् अथवा एक हजार. आह च गणउ ति नेवगणा; जहन्नपडिवति सयस उक्कोस; उक्कोस जहन्नेणय, सयसोच्चिय पुढपडिवन्ना ॥ १ ॥ सत्तावीसजहन्ना, सहस्समुक्कोसकअपडिवति ॥ सयसो सहस्सतोवा, पुढपडिवन्न जहन्न उक्कोसा ॥ २ ॥ ज्यारे पूर्वप्रतिपन्न कल्पमांथी एक निकलेठे अने वी जो प्रवेश करे ठे त्यारे नाना प्रक्षेपने विपे प्रतिपद्यमान कोईवारे एक थायठे अ

यथा पृथक्त्व एतत्ते जुदाजुदा पण थायते अने पूर्वप्रतिपन्न पण एमन कोईएक वारे एकज थायते अथवा जुदाजुदा पण प्राप्त थायते उक्तंच पडिवळमाण न यणा, एहोळ्ळ एकोविकण पक्के॥ पुवपडिवन्न थायि, नईया एको पुहत्ता ॥१॥

१३ अग्निग्रहद्वारमां इव्यादिक चारे अग्निग्रह ग्रहण यता नही केमके था कल्पज यथोक्त स्वरूपे महा अग्निग्रह रूपते उक्तच द्वाइय अग्निग्रह, वि विन रुवात दुति पुणकेई ॥ अयस्स जावकप्पो, कप्पोच्चि यग्निग्रहो जेण ॥ १ ॥ एयमि गोव राई, नियमानियमेण निरववाढाय ॥ तप्पालण विषपर, अयस्स विसुद्धिणनु ॥२॥

१४ प्रव्रज्याद्वारमां ए परिहार विद्युदिक कोईने दीक्षायापे नही पण यथा शक्तिये उपदेश थापे उक्तच ॥ पद्मावेइनएसो, अन्नकप्पवियएत्ति काकण ॥१॥ वति

१५ सुनापनाद्वारे ए कोईने सुमन करे नही ईहां कोई पूठे जे प्रव्रज्याने अनता नियमे सुमन थाय माटे प्रव्रज्या ने ग्रहणे एनो पण ग्रहण थयो तेम उता बु दो द्वार केम कह्यो तेनो उत्तरजे प्रव्रज्यां द्वारमा नियमे सुमननो अत्तनव ठे के मके अयोग्यने कोईके प्रव्रज्या दीयाठता पण पठी योग्यताने जाणपणे सुमननो अयोग्य पणोठे तेमाटे जुदो द्वार कह्यो

१६ प्रायश्चित्तद्वारमा सूक्ष्म अतिचार कपनाठता पण निश्चेथी चारेगुरुनो या यश्चित थाय केमके ए कटप एकाग्रतायें थायते तेमाटे तेना जगथी गुरुदोयलां

१७ कारणद्वारं कारण शब्दे आलंबन कहिये ते रुढीपरे जे बुद्धिज्ञानादिक वतहोयत्तेने आलंबन नहोय केमके जेना आश्रयथी अपवाद पदनां मेवनार या य एयो कोई ते अगीकार करेज नही एणेतो निरापेक्षपणे जे कर्म ह्य निमित्त तप ने प्रारब्धोठे तेहिज यथोक्त विधियेकरीने पूरणकरे

१८ नि प्रतिकर्मद्वारमां शरीर आश्रयतीतो आश्रयमा पहेलो मेल मात्र पण का ठेनही कारण तेनो शरीर नि प्रतिकर्मठे माटे अने प्राणांत उपसर्ग थावे तापण अपवाद सेवेनही उक्तच निष्पन्निकम्म सरीरो, अग्निमलाइमिना वणेइसया पाण तिएवियमहा, वसणमि नचट्टए वीए ॥१॥ अण्ववहुत्ता लोयण, विसया इ उ उ हाव एसत्ति, अहवा सुहजावाठ, बहुगपेय चिय ईमस्स ॥ २ ॥

१९ निष्ठा द्वारमा परिहार विद्युदिक निष्ठा अने विहार ए वेहु त्रीना प होरने विपे करे तथा वाकीना पदोरनेविपे कायोत्सर्गकरे निष्ठातो स्वप्न जणाय ठे थने जो कोईपण कारणे एनु जयावल क्षीण थयुं होय तेथी विहार न थाय तथापि ते महानाग्यगान अपवादने सेवन करे नही किनु यथा याग्यपणो यो

તાનો આચાર પૂરો કરે. ઝક્કંચ તડ્યાએ પોરિસિએ, નિસ્કાકાલો વિદ્યારકાલોય, તેસા સુય ઝસ્તગ્ગો, પાયં ધ્યાપ્પાય નિદત્તિ ॥ ૧ ॥ જંઘાવલંમિ સ્વીણે, અવિદ્યારમા ણો વિ નવર નાવક્કે, તથેવ અદ્ધાકપ્પં, કુણ્ણ ઝજોગં મહાનાગો ॥ ૨ ॥

૨૦ વંધ દારે એ પરિહાર વિશ્વદિક વે પ્રકારેતે તેમાંજે કલ્પ સમાપ્તે તેહિજ કલ્પ પડિવજે અથવા ગચ્છમાં આવે તે સ્ત્રવર અને વીજા જે આંતરા રહિત જિનકલ્પ પડિવ જે તે યાવત્ કથિક જાણવો વલી એટલો વિગ્રોપ જે સ્ત્રવરને એકલ્પના પ્રજાવથકી દેવ મનુષ્યકૃત ઉપસર્ગ તથા તત્કાલમરણને આપે એવા રોગાદિક તથા સહન કરવાને દોહિલી એવી વેદના પણ નથાય અને યાવત્ કથિકને એવી વેદનાઝનો સં નવ ઠે એ વીસમો વંધ દાર થયો વિસ્તારે શાસ્ત્રાંતરથકી જાણવો એવીરીતે એ પરિહાર વિશ્વદિકનો ઝંગણોતેરમો દાર સમાપ્ત થયો.

અવતરણ:- અદ્ધાલંદતિ એટલે યથા લંઘિસાધુનો સીતેરમો દાર કહિયેઠે. મૂલ:- લંદંતુહોક્કાલો, સોપુણ ઝક્કોસ મક્કિમ જહ્નનો ॥ ઝડઝહ્ન કરો જાવિહ, સુક્ક ઇસોહોઈ ઝજહ્નનો ॥ ૬૧૯ ॥ અર્થ:- સિદ્ધાંતની પરિનાપાયે લંદશબ્દે કાલનો ઝચ્ચારણ થાયઠે માટે લંદ શબ્દે કાલ સમજવો તે કાલ ઝલ્લુટ મધ્યમ અને જ ઘન્ય એમ ત્રણ પ્રકારેતે તેમાં ઝડઝહ્ન કરોકે ૦ પાણીયેકરી નીજેલો હાથ જેટલા કાલમાં સુકાઈજાય તેને જઘન્ય કાલ કહેઠે આટલા કાલને જઘન્ય જે કહ્યોઠે તે માત્ર પ્રત્યાશ્વાનના નિયમવિગ્રોપને લીધે જાણવો અન્યથા સિદ્ધાંતમાંતો કાલ નો જઘન્યપણો સમયાદિ લઘુણ અતિસૂક્ષ્મતરને કહ્યોઠે ॥ ૬૧૯ ॥

અવતરણ:- હવે ઝલ્લુટ અને મધ્યમ કાલનો પરિમાણ કહેઠે. મૂલ:- ઝક્કો સપુહ્લકોઢી, મક્કેપુણ હુંતિ યોગવાણાઈ ॥ ઇષ્પુણ પંચરત્તં. ઝક્કોસં હોઈ અહ્લંદં ॥ ૬૨૦ ॥ અર્થ:- ઝલ્લુટ કાલમાનતો પૂર્વકોટી સંખ્યાપ્રમાણઠે તે પણ ચારિત્રના કાલમાન આશ્રયેકરીને ઝલ્લુટ કહેલોઠે અન્યથા પલ્લોપમાદિરૂપ એવોપણ ઝલ્લુટ કાલનો સંજવઠે. પુણકે ૦ વલી મક્કેકે ૦ મધ્યમકાલના વરસપ્રમુખ જેઠેકરી યો ગવાણાઈકે ૦ અનેક સ્થાનક હુંતિકે ૦ ઠે. ॥ ૬૨૦ ॥

અવતરણ:- ઈહાં પાચ રાત્રી પ્રમાણ ઝલ્લુટો લંદ હોય તેજ દેખાઢેઠે. મૂલ:- જમ્હાઝ પંચરત્તં, ચરંતિ તમ્હાઝ હુંતિ અહ્લંદી ॥ પંચેવ હોઈ ગથે, તેસિંઝક્કોસ પરિમાણં ॥ ૬૨૧ ॥ અર્થ:- જમ્હાઝકે ૦ જે માટે પંચરત્તંકે ૦ પાચ અહોરાત્રલગે પેટાર્ધ એટલે પેટાઢિ વીથીયેં ગ્રામાદિકનેવિપે નિહાને અર્થે વેહ નિર્વાહ કરવા સારું ચરતિકે ૦ વિચરે તમ્હાઝકે ૦ તે કારણ પણ માટે હુંતિકે ૦ થાય ઠે અહ્લં

દીકે० યથાજંદી થને જેનો પચેવહોગ્ગથેકે० જે પાંચનો સમુદા
 ઇટલે લંદિકાના પચક એ નામના ગણ એવા કલ્પને પ્રાપ્તયાપ
 ગણનાયે એ પુરુષ પરિમાણ ઊલ્લુષ્ઠ છે એમ સમજવું ॥ ૬૨૧ ॥
 ૧. અવતરણ - હવે એમાના સર્વ પ્રકારનો કથન કરતાં અથર્ગારવ
 લીધે નથી કરતા પણ યથા લદિનો જિનકલ્પની સાયે સમપણો થને
 યેઠે મૂલ - જાચેવિય જિણકપ્પે, મેરા સાચેવ લદિયાણ તુ, નાણત્તપુણ
 માસકપ્પય ॥ ૬૨૨ ॥ અર્થ - જાચેવકે० જે જિણકપ્પેકે० જિનકલ્પકને
 રની તુલનાદિરૂપ મેરાકે० મર્યાદાકહેલીઝે સાચેવકે० તેજ મર્યાદા લ
 યથાલદિને માટે પણ ઘણુ કરીને કહેલીઝે અને નાણત્તકે० નાનાત્વજેદ ત
 ડ અને યથાલદીને ઘણુકરી સરસ્વાજઠે પુણકે० વલી સુત્તેકે० સૂત્રનેવિપે
 નેવિપે માસકલ્પનેવિપે અને ચકાર શબ્દે પ્રમાણ વિપયિનેવિપે જેદ પ
 અવતરણ - હવે વિધાનપૂર્વક થોડુ કહીને પ્રથમ માસકલ્પનો જે
 સ્વાહેઠે, મૂલ - અહલદિયાણગથે, અપ્પલિવદ્વાણ જહજિણાણ તુ ॥ નવ
 સેસો, ઊઠવાસે પણગચઠમાસો ॥ ૬૨૩ ॥ અર્થ - તેમાં પ્રથમ યથાલદિક
 રનાઠે એકગઢનેવિપે પ્રતિવદ્ અને વીજા અપ્રતિવદ્ એવા બે જેદ છે, તેમ
 લદિકને ગઢનેવિપે પ્રતિવધ તે કારણપરત્વે કાંઈ ન સાજલેલો જે અર્થ તેને
 વાને માટે છે એવું માનવું ત્યારપછી યથાલદિકને ગઢનેવિપે અપ્રતિવધોનું
 એ છે અને પ્રતિવધોની તવેણ સત્તેણે શ્લ્યાદિક નાવનારૂપ સપૂર્ણ પણ સામા
 ઠે તે જેવી જિનકલ્પકોનેવિપે પૂર્વે કહેલી તેવીજ જાણવી, હવે નવરકે० એ
 કારના યથાલદીકોને જિનકલ્પકોથી કાલનેવિપે ઇટલો વિશેષ જેદ જાણ
 જે ઊઠવાસે પણગચઠમાસેતિ ઇટલે ક્તુવધકાલમા યથાલદીક સાધુઠ
 વિસ્તીર્ણ ગ્રામાદિક હોય તો તે ગામની ઠ પ્રકારની ગૃહપત્તિરૂપ ગેરી કરીને
 એક સેરીમા પાચ પાચ દિવસ નિદ્ધાટન કરેઠે તે નિદ્ધા ધૂતાદિક પાચ માહેલી
 દીઘુદી નિદ્ધા જિયે જે એક દિવશે લીધી તે વીજે દિવશે જિયે નહી અને તેજ વિધિયે
 વાસ પણ કરેઠે એ પ્રકારે ઠ વીધીયે કરીને એક ગામમા માસ પૂર્ણ કરેઠે હવે
 જો તેવું મોટું ગામ ન હોય તો તેની પાસેના નાના નાના ગામમા પાચ પાચ દિ
 વસ રહેઠે અને વર્ષાકાલના ચારમાસ એક ગામમા રહે ઊત્તચ કલ્પનાપ્યે એક
 ક પચ દિણે, પણ પણઠ નિષ્ઠિઠમાસો, એત્તચુર્ણિશ્ચ જડ્ એગોચિવ માસો સવિયારા
 નિ વિઠિત્તોતોઠવી હીઠકાઠ એકેકી એ પચ પચ દિવસાણિ હિઠતિ વિડ્યાણ વિ

पंच दिवसे जाव दहीए. वि पंच दिवसा एवं एग गामे मानो नवऽ अह्नद्वि एगो
गामो नवियागे नांदवं नद्वानंदीया ए दगाम विनम्न पणियं तेणं तेनिं एक्कं पं
चदिवसाणि अहंनि एवं मानो विजिह्ममाणो पण पण निच्छिं द्वांति ॥६२३॥

अवतण्ण - द्वे गव प्रतियं तथा अग्रतियं यथा जंदिक्कोना पण्णं जेद
कंदे - सृज - गव पडि वडाणं. अह्नद्वीणं तु अह पुता विनेनां. उग्गद जं
ते निंतु. ना आय गियाण आनवऽ ॥ ६२४ ॥ अर्थः- अर्थादिकना काणं गव
नंयते प्रतियं ते जेने एवा यथाजंदिक्कोने गव अग्रतियं यथाजंदिक् नायं पु
ण्णं वजी अह्नं एतजो विंगय जेद ते. ते कहे ते. गव प्रतियं यथाजंदि
क्कोना जेकोण पंचक जहण क्त्रावगृह कहेजो ते ते तवाज आचायेना निआये क
रीते विहाण कं ते तेज आचायेना पणने क्त्रावगृह आय ते. ए तात्पर्य. द्वे ग
हमां अग्रतियं जं ते तेने जिन कल्पीती जेम क्त्रावगृह नयी ए जेद ते ॥ ६२४ ॥

अवतण्णः- वे प्रकाणा यथाजंदिक्कोना पण निह्मदतना नाना प्रकार
कहे ते.- सृजः- एगवन्दि ए पण्णं दहीदी उंय गामिह्वंति. दिवसे दिवसे अ
हं अमंति बीही सुनियमण ॥ ६२५ ॥ अर्थः- जुवऽ राजनेविप एतजे नीतह
तु तथा श्रीमादि आठमानमां एक उपाश्रयमा मात्र पांच दिवसनयन ग्हेउः
अने वयांजुमां चार महिना ग्हे ते. गाममां ठवीथीउ एतजे गंगीउ करीने ग्हेउः.
द्वे एमां एवा अर्थ ते के यथा जंदिक् जं ते गृहं निदय ठ गंगीए गामने विपे
कल्पना कं ते. अने एक एक गंगीने विप पांच पांच दिवस निह्मपयंदन कंते.
तथा त्याज वान कं ते. उकंच पंच कल्प चूर्णां. ठप्रागे गामो कौण्ड एणो पंच
दिवसं हिं निनि तद्वे वनेनि वानासु एगव चउन्मानोति ते गंगीमां दिवसे दिवसे नि
यमे करीने पत्थर निह्म पर्यंदन कं ते. उहतांदि निह्मपंचक मांयी जे एक दिव
ने कं ते तेज फरी बीजे दिवसे कं नही. एतजे दग्गज जुदी जुदी निह्म कं
ते. ए जाव ते. आ प्रमाणे अमे कहेलुं ते ते उनम प्रकाणी बुडिवाजा इत्थां
ए नमयाविगेवे करी बीजा प्रकाणुं पण व्याख्यान कंहुं एवा अमागे आगयते.

अवतण्णः- द्वे सृजना नाना प्रकारनां क्यन कर्ता प्रथम यथाजंदिक्
ना जेद कहे ते.- सृजः- पतिवऽ इयं विहु. एक्कि ते जिणाय घेराय ॥ अह
स्तउदंनं निय. अन्नमनेनेनि पडिंवा ॥ ६२६ ॥ अर्थः- यथाजंदिक् वे प्रकाणा ते.
एक गव प्रतियं अने इवकं बीजा गव अग्रतियं. ते वने वजी इकं वे प्रका
णा ते. एक जिन कल्पिक अने बीजा त्यवि कल्पिक. तमां जे यथाजंदिक् कल्प

इत्यादि अपवाद आय माटे आचार्य ते यथाज्ञेदिते नन्मुपजज्ञेज अर्थआपे
मूत्र - नतरेज्ञज्ञगंतुं, आयगिर्नादि एतमोच्य ॥ अतर पक्षिपडिवस. जग
मयमद्विच वमद्विच ॥ ८२८॥ निगडअपगिर्नागं. तेवदंते नवदडमोउ. तंनुम पडि
वडा. नाद्विजद्विजाड विद्वगंति ॥ ८२९॥ अर्थ - कदाचिन ते आचार्यनो जयावज ही
णदोय तेथीते नामो जई शक नही तो पोताना मूत्र केंद्रथी अडीगअत कपरनो नि
हाचया नंवथी ग्रामगिर्नाग तेने अंतरपक्षी कद्विच त्यां जाय अथवा मूलकेंद्रथी वा
द्विअथवा मूत्रकेंद्रज बीजी वस्तिमा आय वे वायद पक्षी अथवामूत्रगी वस्तिमयावे
ज्ञा ए जाय के जे आचार्य यथाज्ञेदिते नमीपे जई शक नही तो ते यथाजं
दिमांदे जे धारणा कुशल दोय ते अंतर पक्षीये आवे त्यां आचार्य तेने जईने अर्थ
कहे इहां वली मंवाडीया नाधु ते मूत्र केंद्रथी अथन पान लेईने आचार्यने
आपे पठी ते गुरु जोजन करी नयानमये पोतानी मूत्रगी वस्तिमें आवे
दवे ते गुरु जो अंतर पक्षीयें पण आववाने असमर्थ होयतो अंतरपक्षी
अने प्रतिवृत्तग्रामने विचारते जई अर्थ रुचनकरे त्यांपण जावाने अममर्थ होयतो
प्रतिवृत्तग्रामेजाय त्यां जई न शके तो प्रतिवृत्तग्राम अने मूत्रकेंद्रविचारजेजाय
त्यां जई न शके तो मूल केंद्रथी वाहेर ज्यां कोई लोक नहोय एवा एकांत प्रदेशे
जाय त्यांपण जई नशके तो मूलकेंद्रमाज बीजे स्थानके जाय त्यापण जई नश
के तो मूलकेंद्रनी वस्तिमांदेज गुप्तस्थानके ज्यां बीजा लोक न होय त्या आचार्य
तेने अर्थ आपे एम त्या गया थका तेने गडवासी साधुवांदे पण ते यथाज्ञेदिते त्या गड
वासीया साधुने वांदेनही पठी ते अर्थ जेप अप्रतिवद् ठतां लेइरूरीने पठी ज्यां
पोतानी इहामा आवे त्या विहारकरे उक्तंच कडपचूर्णो आयरिएसुत्तपोरसिं अथ
पोरिसिंच गन्धेनियाणदाउं अहलंदियाणं सगामगंतुं अथंसारेइ अहनतर इदोवि
पोरिमीउं दाउंगंतु तोमुत्तपोरिसिंदाउंवच्च ॥ अथपोरिसिंसोसेणदवावेइ अथसुउ
पोरिनिंपिदाउं गतुनतरइतो द्रोविपोरिसीउं सीमेणवायावेइ अथपणाअहलंदिएवाएइ
जइनसकेइआरिउंउवेत्तवहि अथाज्ञेदियसगासगंतु ताहेजोतेसि अहलंदियाण धार
णाकुसजो अंतरपक्षि आसने खेनवसहिंएति आयरियातस्सगंतु अथंकहति एथपुण
संवाडो नत्तपाणंगहाय आयरियस्स नेइगुरु वेयाजियंपण्डिएइति एवपिअसमवे गुरु अं
तरपक्षियाएपडिवसजगामस्सय अंतरावा एइतिअसतिपडिवसनेवाइए असतिपडिव
नस्सवसगामस्स य अंतरावाएति असतिवसजगामस्सवहियाएवाएति अंतरतेसंगामे
अन्नाएवसहीए अंतरते एगवसहीएचेव अपरिजोगउवासेवाएति इत्यादि ६२॥ ६२९

अवतरण - हवे जिनकटिपक यथाजडिक अने स्थवरकटिपक यथाजडिकनो माठो माहेजेविशेष जेदवे ते कहेने मूल - जिणकटिपियायतद्विय, किञ्चिन्निगठं पितेन कर्त्तुं ति, निष्पट्टिकम्मसरीरा॥ अविच्छिन्नमजपिनचलिति ॥ ६३० ॥ अर्थ - तेमा जिनकटिपक यथाजडिक तो पोताना कटपमा स्थित समये मरणात् रोगादिक उत्पन्न यथा ता तेना नाशने अर्थ काऽपण चिकित्सा करता नथी केमके तेनो ति प्रतिक्रिया शरीर एटले पोताना शरीरे प्रतिक्रिया रहित ठे माटे ते नगवत पोताना नेत्रतवरी मेल मात्रनेपण काढतानथी ते कटपस्थितनो एबुज लक्ष्ण ठे ॥ ६३० ॥

अवतरण - हवे स्थविर कटिपक यथाजडिक कहे ठे - मूल - येसण तात्त, अतरत्त अप्पिणति गह्वस्स, तेवि असे फासुएण, करिति सव्वपि परिक्कम् ॥ ६३१ ॥ अर्थ - स्थविर कटिपक यथाजडिक ते वली नानात्व एटले अनेक प्रकारे आय ठे ते आवीरीते - अतरत्त के० पोताना समुदायनो साधुहोय तेला शरीरे उत्पन्न थयेजु रोग सहन करी नशके तो ते यथाजडिक पाठा गह्वमा जाय अने ते गणपंचक पूरो करवाने अर्थ ते गह्वमा रहेनार उत्तम ज्ञानवत अने अति प्रमुखे करी युक्त एवा बीजा मुनिने पोताना कटपमा प्रवेश करावे पठी ते गह्वमा गयला रोगी साधुने बीजा गह्ववासी साधुज प्रासुक अन्न पान औषधादि करी समस्त परिकर्म घणा प्रकारे करे ॥ ६३१ ॥

हवे कोने वस्त्रपात्र आय अने कोने नयाय ते कहे ठे - मूल - एक्के परिग्गहगा, सप्पावरणा हवति येराउ ॥ जे पुणनिजिणकपे, जयए ति व उपायाऽ ॥ ६३२ ॥ अर्थ - स्थविरकटिपक यथाजडिक पाचे प्रत्येक एकेक तद्ग्रह धारण करे ठे अने सप्पावरणाके० प्रावरण एटले वस्त्रेकरी सहन होय अने जे यथाजडिकोमाथी पठी जिनकटपमा जसे एटले जिनकटिपक यथाजडिक होय तेउने प्रत्येक वस्त्र, पात्र, पततद्ग्रह, ए सर्वनी जयएके० नजना ठे एके केटलाणकोने वस्त्र, पात्र, श्यादिक साधन होय, अने केटलाकने ते साधन होय एवा अवातर जेठ ठे ॥ ६३२ ॥

अवतरण - हवे सामान्य करीने यथाजडिक साधुना प्रमाण कय करे ठे गणमाणउजहन्ना, तिन्नि गण सयग्गसोय उक्कोसा ॥ पुरित्तपम एो पनरत्त, सहस्स सोचेय उक्कोसा ॥ ६३३ ॥ अर्थ - गणमाणउ क गह्वना प्रमाण थकी जहन्नाके० जयन्ये करी तिन्निगणके० त्रणगण आय उक्कोसाके० उल्लेख करी सयग्गके० शतप्रथक्त्व गण आय तेमज पुरित्तपमा

के० पुरुष प्रमाण करियें तो जघन्य पनर पुरुष थाय ठे केमके ए कल्पमां प्रत्ये
क पांच पुरुष होय ठे ते पांचने जघन्य त्रण गणेकरी गुणियें तेवारे पन्नर पुरुष
थाय ठे अने उत्कृष्ट पुरुष प्रमाणतो सहस्त्र सोचेवके० एक सहस्त्र प्रत्यक्त्वथाय
हवे सहस्त्र प्रत्यक्त्व पुरुष प्रमाणनाज आश्रयेकरीने फरी विशेष कहे ठेः—
मूलः— पडिवज्जमाण गावा. इका इहवेज्जण परकेवि ॥ होंति जहन्ना एए, सय
ग सोचेव उक्कोसा ॥ ६३४ ॥ अर्थः— प्रतिपद्यमान यथालंदिकोनो निश्चेकरीने पां
च मुनिनो एक गवथाय ठे तेमां ज्यारे ग्लानत्वादिक कारणे वशे एकादि उण
थाय अथवा परकेवि कं० प्रहेप एटले प्रवेश कराववाना योगेकरी पंचक गव थाय
ठे ए परमाणे जघन्य प्रतिपद्यमानक गण पण समजवा अने उत्कृष्ट प्रतिपद्य
मानक पण शतक प्रत्यक्त्व समजवा ॥ ६३४ ॥

मूलः— पुवपडिवज्जगाणवि । उक्कोस जहन्न सोपरीमाणं ॥ कोडिपहुत्तं नणियं ।
होइ अहलंदियाणंतु ॥ ६३५ ॥ अर्थः— पूर्वेप्रात यथेला यथालंदिपण जघन्ये
करीने अने उत्कृष्टताए करीने कोटि प्रत्यक्त्व संख्यादिक थाय ठे. तेमां जघन्यपरि
माणंतुं प्रमाण न्यून संख्याए समजवुं. आप्रमाण पूर्वे जेणे यथालंदिपणो आदखो
ठे एवा पडिवज्जणहार यथालंदिक साधुओनुंकह्यो. उक्तंच कल्पचूणौ पडिवज्जमा
णगाजहन्नेणं तिन्निगणा उक्कोसेणं सयपुहत्तं गण एपुरिसप्पमाणेणं पडिवज्जमाण
गाजहन्नेणं पन्नरस पुरिसाउक्कोसेणं सहस्त्रपुहत्तं पुवपडिवज्जगाणं जहन्नेणं कोडि
पुहत्तं उक्कोसेणवि कोडिपुहत्तमिति ॥ ६३५ ॥ इति यथालंदिक साधुनो दार समाप्त.

अवतरणः— निज्जामयाणं अडयालत्ति एटले निर्यामक जे ग्लाननी परिचर्या
करे तेवा साधुना अडतालीस चेदोनो एकोतेरमुं दार कहेठे. मूलः— उवत्त दार
संथार कह्ग वाईय अग्गदरंमि।नत्ते पाणे वियारे, कह्गदिसाजे समज्जाय ॥ ६३६ ॥
एएसिं तु पयाणं । चउक्कगेणं गुणिज्जमाणेणं । निज्जामयाणसंखा । होइ जहा
समयणिदिच्छ ॥ ६३७ ॥ अर्थः— हवे निर्यामक एटले अशक्त यथेला सा
धुओनी शुश्रूषा करनार ते साधुओनीपासैं रहेठे. आ योगे करीने तेथो
ने पराधीनपण एवा टोपेकरी डुट होवाथी ते अगीतार्थे ठे एवुं समजवुं नही,
कारण कोइ कालप्रसंगे शुश्रूषा करनारपण गीतार्थादि गुणयुक्त अने वर्णनकरवाने
योग्य थायठे, अने तेनामा बहुसारा गुणो होइने ते विशेषे करी साधुओनी शु
श्रूषा करवामाटे उद्युक्त थायठे. ते शुश्रूषा करनार उत्कृष्टेकरी अडतालीस प्रका
रना ठे. तेहुं वर्णन करेठे उवत्त एटले उदत्तनादिए करीने साधुना शरीरनी शुश्रू

प्रवचनसारोद्धार.

पा करनार चार जण होय बीजा दार एटले साधुना अन्यंतर अदरने
 लोकनो समर्दन टालवाने अर्थे रहेनारा चार होय बीजा सथार एटले सथ
 आपनार चार होय चौथा कहग एटले अनशन वृत्तिगजा साधुपासे रह
 कथन करनारा चार होय पांचमा वार्य एटले वाद करनारा चार होय न
 गदारमि एटले अग्रवारनी पासे रहेनारा चार होय सातमा नत्ते एटने साधु
 न परिवेषण करनार चार होय आठमा पाणे एटले पाणी आणवाने योग्य
 होय नवमा वियरे एटले उच्चार परिस्थापक चार होय थने दशमा प्रसव
 परिस्थापक चार होय इयारमा कहग एटले वाहार धर्म कथन करनारा चार, क
 रमा दिसा जे समग्राय एटले पूर्व, दक्षिण, पश्चिम अने उत्तर एचारे दिशानोनि
 जे रहीने हजारो वीरपुरुषोत्तम युद्ध करवाने समर्थ होय ए पूवे कहेला वार प्रकाश
 निर्यामक ते प्रत्येक साधुना चारचार नेट ठे ए प्रकारे सर्व निर्यामकानीतरला अ
 डतालीशनी थायठे ए प्रमाणे सिद्धातनेविषे अडतालीस कहेलाठे ६३६॥६३७
 अवतरण - ह्वेसूत्रकर्ता पोतेज अडतालीश लक्षणनु विवरण करेठे मून-
 उवत्तति परावत्तयति पडिवन्न अणसण चउरो ॥ तह चउरो अप्रितर डवार मू
 लमि चिछति ॥ ६३८ ॥ सथारय सथरआ, चउरो चउरो कहति धम्मसे ॥ चग
 यवाविणोसे अगदारे मुणिचउक ॥ ६३९ ॥ चउरो नत्त चउरो य पाणिप तउ
 चिप निहालिती ॥ चउरो उच्चार पुरि उवति चउरोय पासवण ॥ ६४० ॥ चण
 वोहि धम्म कहिति चउरो वि चउसु विदितासु ॥ चिछति उवदवर, स्त्रिया सहस
 हिणो मुणिणो ॥ ६४१ ॥ अर्थ - अहिया सामान्य विगिए धणुकरीने अनशन
 व्रत करनारा साधुए पोतेज उवर्तनादिक करवु, परवु ते करवाविषे ते साधु थ
 समर्थ होय तो तेनी शुश्रूपाविषे योजना करेला चार साधुउ उवर्तन करेठे उ
 वरतन शब्द साधरण ठे, ए माटे तेज चार साधुउ उवर्तना पराप्पना एने
 उयजवो पायलवो एना उपलक्षणथी उगाडवो, वेसाडवो वाहार नेर्ज्जवा अद
 र लाववो उपधिनो पडिवजवो इत्यादिक शुश्रूपाकर्म ए चार करेठे तेमन अथ
 तर दारनी पासे जे चार साधु रहेठे ते त्या आवनारा लोकोनी जीड न थाव
 ते सारु ते अनशननी पासे रहेठे केमके ते त्या न रहेतो ते दारनी पाम नाग
 नी जीड थाय तेथी अनशनव्रत करनारानी समाधिमा पिघ्न उत्पन्न थाया ॥ ३६॥
 तेमज बीजा चार साधु ते अनशनने अतुल्ल समाधिनी वृद्धि थवा साह न
 स्थारक विद्यावणहार थायठे ते न करे तो तेने समाधिनी वृद्धिथाय नही न

मज ते अनशनी पोते तत्त्व गीतार्थे ठे तेम ठतापण वीजा चारसाधु विव्रितते
नी पासे उत्तम प्रकारनी विशिष्ट देशनाथी धर्म कथन करे ठे. जो पण ते सर्व
रीते शास्त्रार्थमां निपुण होय तो पण अनशनादिके करीने तेने उद्देश प्राप्त थाय ठे
ते दूर थवा सारु धर्म कथन करेठे. तेमज वीजा चार साधु, वाढी अनशनव्रत
करनाराना प्रभावथी विस्तार पामेली म्नुति श्रावक लोकोए करी देखीने कोर्क ड
गत्मा डुष्टबुद्धिवत् पुरुष ते म्नुतिने न सहन करी वीतरागना मतनी निंदाकरवा
आवे तेनुं निराकरण करवा सारुं वाढ करनारा अतिशय वक्ता अने प्रमाणनेविषे
निपुण एवा चार लब्धिसंपन्न साधु ते डुष्टोनो पराजय करी ते अनशनीनी शुश्रूषाकरेठे
तेमज बाहेरने दरवाजे चार साधुउं सामर्थ्यवान रहेठे तेउं अन्य जनोनो प्रवेश
निवारवाने अर्थे त्यां रहेठे ॥ ६३९ ॥ तेमज वीजा चार साधु ते तेणे अनशनी
यें आहारनो त्याग कर्यो ठतां कदाचित् क्षुधायेपीडीत तेने आहारनी अपेक्षा था
य तो ते आहारनी याचना करेठे ते कोर्क देवता संचारथी आहारनी याचना क
रेठे किवा ग्लानता प्राप्त थवाथी याचना करे ठे तेनी परीक्षा करवा सारु ते चा
र साधु प्रथम तेने प्रश्न करे ठे के तमे गीतार्थे ठो किंवा अगीतार्थे ठो अथवा
तमने अनशनव्रत करेजानुं स्मरण ठे के नथी. तेवारे ते प्रस्तुत कहे के मने व्रत
नुं स्मरण ठे एवुं केतां पण आ समये दिवस ठे के रात्रीठे. इत्यादिक प्रश्न पुठी
खातरी करे ने जाणे के ए देवता अधीष्टित नथी किंतु परीसह पीडीतठे तेवारे
तेने समाधी संपादान करवाने अर्थे किंचित् आहार समर्पण करेठे पठी ते आ
हार स्विकारीने ग्लानत्वनो पराजय करीने समाधिनी वृद्धि करेठे हवे जो कदाचि
त् वेदनादित आहार न करे तो ते आर्त्तव्यानेकरी जवनपतिव्यंतरादिक प्रत्यनि
क देव यर्जने पठी कदाचित् यतिने उपडव करे तेमज वीजा चार साधुउं तेना दे
हने वांछादिक प्राप्त थाय तेनी शान्ती करवा सारु पाणीनी गवेपणा करेठे. तेम
ज वीजा चार साधुउं एकांतस्थलमां उच्चार ते बडिनीति परठवे तेमज वीजा
चार साधुउं मूत्रोत्सर्गने दूर परठवे ॥ ६४० ॥ तेमज वीजा चार साधुउं उपाश्र
यनी वाहार रहीने लोकोनो समीपे मनने आनंद करनारा धर्म कथन करे ठे. ते
मज वीजाचार साधुपूर्व, दक्षिण, पश्चिम, अने उत्तर ए चारे दिशाने विषे रहिने
तुष्ठ उपडवथी रक्षण करेठे ते चारे सहस्रयोधि महामन्न जेवा जाणवा. ॥ ६४१ ॥

अवतरणः— हवे ए अढतालीश साधुउं जो प्राप्त नथाय तो केटलाये चला
वबुं ते कहे ठे. मूलः— ते सवाचावे ता कुळा एकेकगेणकुणा जा तप्पासविई ए

गो जलाइ अन्नेसउ वीउ ॥ ६४२ अर्थ - ते निर्यामक सर्वे अमृताजीश प्राप्त न
थाय तो ते प्रत्येक चारमाथी एक एक कमी करवो तेना अन्नावे वेवे कमी करता
एवा प्रकारे करीने जघन्य माने करी यावत् वे निर्यामक अवश्य होवाजोइए ते
वेमां एक अन्नशनी साधुनीपाते निरतर रहेउ वीजो पाणी विगेरेनी गवेपण कर
नारो होइने अन्नपानादिक आणवा सारु पर्यटन करे मूलतो उत्सर्गे अन्नशनी
पोतेज सर्व करे अने तेम जो न करे तो अदृतालीसमाथी उठा करता यथा
योग वे जोइये पण एक निर्यामके अन्नशनव्रत करनारानी सुश्रुया नकरवी यउ
क एगोजइ निह्णवगो अण्णावत्तो पराप वयणच, सेसाण समजावे वि, दुती वीउ
वस्स कायवोत्ति ॥ ६४३ ॥ ए अदृतालीस निर्यामकोनो एकोतेरमो द्वार समाप्त थउ.

अवतरण - पणवीस जावणाउ सुहाउत्ति एटले पचीस जावना जे अन्न वे
तेनो बहोतेरमुं द्वार कहे ठे - मूल - इरिया समिए सयाजए, उवेह, जुवेक
पाण नोयण ॥ आयाण निरुक्ख डगठ सजए समाहिए सजयए मणोवई ॥ ६४४ ॥
अर्थ - प्राणातिपात निवृत्ति प्रमुख पाचमहाव्रतानु दृढत्व संपादन करवासारु जे
जाविये, अन्यसीये तेने जावना कहे ठे तेमा प्रथम जावना अन्नो अर्थ कहेउ
जेना योगेकरीने सन्मार्गनो अन्त्यास थापठे तेने जावना कहेउ जेम अन्त्यासवि
ना विद्यामलीन थाय ठे तेम जावनाना अन्त्यासविना व्रत मलीन थायउ ए
प्रत्येक महाव्रतनी पाच पाच जावणाउ ठे तेमाना प्रथम महाव्रतनी पाच जावना
कहेउ प्रथम इरियासमिति एटले समता राखवी केमके, समता रहित य
को अ समता वत प्राणी जीवनी हिसाकरे माटे ए प्रथम जावना जाववी

हवे सयाके समस्तकालें उपयुक्त यको उत्तम प्रकारे एकाग्रचित्ते यई अवनोत्त
करीनेनोजन करे वा शब्देकरीने जलप्राशन पण करे ठे एमा एवो अर्थ ठे केपा
ताना पात्रमा पडेली जिह्वा पोताना नेत्रेकरी अवलोकन करे अने ते निह्ण
प्राप्त अण्णा मज्झिकादिकोनु वारवार निवारण करी प्रत्येक जिह्वाने वखते अन्नो
अवलोकन करे, अने पोताने स्थानके आवी प्रकाशयुक्त जग्यामा बेसीन प्रति
प्राप्तमा जोतो जोतो नोजन करे, तेमज अवलोकन करी जलप्राशन कर एप्र
माणे न अवलोकन करतो नोजन करे किंवा जलप्राशन करे तो तेथी प्राणीजी
हिसानो सजव थाय ठे ए प्रमाणे वीजी जावना कही

तेमज प्रात्रादिकनु ग्रहण करवु अथवा ग्रहण करेजु पात्र फरी नीचे मूकवु तन्ना
सुश्रुप्ता नकरे एटले जे स्थलथी पात्रादिक ग्रहण कवु ते स्थल अथवा ते पात्रादि

क जंतु उंना उपसर्गे पीमित ठे के नही तेनो विचार करी ते पात्रादिक ह्वालन पूर्व क ग्रहण करे अने ते प्रमाणेज सारे स्थले मूके एवुं न करेतो प्राणीनो घात करनार थाय ठे ए त्रीजी जावना थई.

तेमज साधु संयम समाधिये युक्त थको कोऽपण कर्मनेविपे प्रवर्त्त थाय त्यारे स्वस्थ अने शांत तथा अडुष्ट चित्ते ते कार्य करे एवुं जो न करे अने डुष्ट चित्ते करे तो तेनो कायसंलीनतादिक उद्योगपण सर्व कर्मबंधनोकारण थायठे. इहां प्रसन्न चंदनो दृष्टांत जाणवो. श्रूयतेहि प्रसन्नचक्षो राजर्षिर्मनोगुप्त्या जावितोऽहिंसाव्रताहिं सामकुर्वन्नपि सप्तमनरकष्टव्योयोग्यंकर्म निर्मितवान् ॥ आ प्रकारनी चोथी जावना ठे.

ए प्रकारेज मिथ्यावाणी उच्चार करे नही. केमके मिथ्याजापण करनार प्राणीनो घात करेठे एम वचननो अडुष्ट पणो प्रवर्त्ताववो ए पांचमी जावना. तत्त्वा र्थ ग्रंथमां आ पांचमी जावनाना स्थाने एषणा अने समिति लक्षण ए जावना कहेली ठे. ॥ ६४३ ॥ एवा प्रकारनी प्रथमव्रत नी पांच जावना कही.

हवे बीजा महाव्रतनी पांच जावना कहेठे.— मूल — अहस्तसत्रे अणुवीथ जासए जे कोह लोहजय मेव वज्जए ॥ सदीहरायं समुपेहियासिया सुणी दु मोसं प रिक्कए सया ॥ ६४४ ॥ अर्थः—हवे हास्य न करता सत्यजापण बोलवुं केमके हसीने बोलनारो कदाचित् मिथ्याजापण पण करे, ते नथाय तेने प्रथमजावना जाणवी.

तेमज सत्यक् प्रकारे ज्ञान पूर्वक विचार करी जापण करे केमके विचार कखाविना जो बोले तो कदाचित् मिथ्या जापण पण बोलाय तैथी तेने वैर पीडा अने सत्वोपघातादिकनो संजव थायठे. ए बीजी जावना जाणवी.

तेमज जे क्रोधनो, त्याग करे एवो जे साधु तेनो स्वभाव मोक्षुं अवलोकन करनारो ठे ते एवो थईने निरंतर निश्चयथी मिथ्याजापणनुं वर्जन करे ठे अने क्रोधने स्वाधीन थनारो वक्ता पोतानी अथवा बीजानी अपेक्षा न करतां जे म तेम बोलतो थको कोऽपण मिथ्याजापण करे एटजा माटे क्रोधनी निवृत्ति करवी तेज श्रेष्ठे ए त्रीजी जावना जाणवी.

तेमज जोने पराजव करेवुंठे चित्त जेवुं ते प्राणी अत्यंत इय्यनी इहाए जूरी साह्मी विगेरे देईने मिथ्याजापण करनारो थायठे. माटे सत्यव्रत पालणकरनाग साधु ए जोननो त्याग करवो ए चोथी जावना जाणवी.

तेमज जयपीमित जे होय ते पण पोताना प्राणादिकना ग्रहण सारु कपट

यी बोलेने माटे निर्णयपणु स्थापन करतु ए पाचमी जावना जाणवी एवी ए
बीजा महाव्रतनी पाच जावना कही ॥ ६४४ ॥

हवे व्रीजा महाव्रतनी जावना रुहेने - मूल - सयमेव अउगहजायण वडे
मश्म निसम सज्जिणु उगह ॥ अणुव विष तुजियपाणनोयण जाइतामाहमि
याणउगह ॥ ६४५ अर्थ - जे साधु जनते ते सयमेवके० पोतेज पोताने सुने
करिने निह्नादि पदार्थ सम्यक रीतिए जाणीने गृहपति अथवा गृहपतिये जे
आज्ञा दीरी होय एवा लोकोनी पासे याचना करेते पण परमुखे याचना करे न
ही ए रीते देवेदादिक अवग्रहनी याचनाये प्रवर्तवो केमके घरना मालेकतिवाय
बीजानी पासे याचना करे किया बीजाना मुखे याचना करावे तो माहोमाहे निराम
निर्दटनादिक अने अदन परिजोगादिक दोष प्राप्त थायते, ए प्रथम जावना जाणवी

तेहिज मागी लीधेजा अवग्रहनेत्रिप तृणादिक लेवा सारु पण बुद्धिमान मा
धु उद्यम करेते ते केवी रीतेके अवग्रहना देनारनो अनुज्ञा वचन साजनीने तृ
णादिक निये परतु तेना वचन साजत्याविना जो तृणादिकजिये तो ते अदन ती
कार कर्पा सरखुं थायते ते न करे एवीजी जावना जाणवी

तेमज सयके० सदासर्वकाल निह्नुके स्पष्ट मर्यादा ए अवग्रहनी याचना क
रवी एमा एवो अर्थते के एकवार स्वामिए अवग्रह दीयो हाय तो बारवार अ
ग्रहनी याचना करवी पूर्वे अवग्रह माग्यो उता त्या ग्लानादिक आवस्थायें मूत्र
पुरीपात्सर्ग परवता पात्र कर अने चरण प्रक्षालन करता स्थानानिदायकनी
पीडानी परिहार करवा सारु याचना करवीजजोईये एवी व्रीजी जावना जाणवी

तेमज अणुवविषके० गुरुनी अथवा अनेरा साधुनी आज्ञा लेईने पोतें जो
जन करे किया जज प्राशन करे एमा एवो अर्थ ते के सूत्रोक्तविधिये नीम जे
प्राणुक एपणीय ते आलोयण पूर्वक गुरुने जणावी गुरुनी अनुज्ञालेई मननीन
अथवा एकलो नोजन करे एना उपलक्षणथी कधिक उपग्रहिक नेदनिन्नज धर्म
साधनना उपकाणो ते ते सर्व गुरुनी अनुज्ञायेंज सेवन कर अन्यथा अदन
सेवन कथा प्रमाणो थाय ते ए चोथी जावना जाणवी

तेमज जे सरखे धर्मे चाले तेने साधर्मिक कहिये एटले जे एक शासन प्रति
न सविज्ञ साधु प्रथम कोई क्षेत्र माशादिक कालनो शक्रोश योजन कृत्रावग्रह
मागीने रहोते तो तेनी अनुज्ञा लीयाविना जो बीजोसाधु त्या गहे तो ते चारी क
यां सरखु थाय ए पाचमी जावना जाणवी, ए व्रीजा महाव्रतनी पाच जावना कही

હવે ચોથા મહાવ્રતની પાંચ જાવના કહેઢે. મૂલ.—આહારગુને અવિનૂતિયપ્પા ડગ્ગિન નિપ્પાડ ન સંથવેહ્લા ॥ બુદ્ધ મુણી સુદ્ધકહં ન કુહ્લા ધમ્માણુ પેહીતંથડ વંચ ચેરે ॥૬૪૬॥ અર્થ — જે આહારનેવિપે ગુત યાય પણ અતિ સ્નિગ્ધ અને માત્રાધિક જે આહાર હોય તે આરોગે નહીં કેમકે અતિ ગવલસ્નિગ્ધ મધુર રસ યુક્તઆહારનો પ્રીતિ પૂર્વક નોજન કચ્ચાથી ધાતુપુટ્ટી યાય તેથી વેદોદય યવાને લીધે અબ્રહ્મ સેવા કરે અને જો કેવલ અતિમાત્રા નોજન કરે તો તે ચકી પૂર્વોક્ત દોષ ન યાય કિંતુ કાય ક્લેશ તો અનુનવે માટે પર્ગમિત આહાર કરવો એ પ્રથમ જાવના જાણવી

હવે વિનૂપારહિત ઢેહ એટલે સ્નાન વિલેપનાદિ નાના પ્રકારની વિનૂપા ધારણ કરવાવિપે આસક્ત ચિત્ત યયું તો બ્રહ્મવ્રતને વાધા ડપજે એ વીજી જાવના જાણવી.

તેમજ સ્ત્રીને અવલોકન કરવી નહીં. અર્થાત્ સ્ત્રીના અવયવ જે મુખ, સ્તના ટિક તે ડગ્ગાપૂર્વક ન જોવા. તેમ ચિતવવા પણ નહીં જો ચિંતવિયે તોબ્રહ્મવ્રતના અતિચારનો સંચય યાય એ વીજી જાવના જાણવી.

તેમજ સ્ત્રીની સાથે પરિચય કરવો નહીં કેમકે તેનો સંસ્તવ, વસ્તિ તથા તેણે ડપયુક્ત ગયન, આગન ડગ્ગાટિક વિષય તેનું સેવન કરતાં ડતાં બ્રહ્મવ્રતનો જંગ યાય ઢે. એ ચોથી જાવના જાણવી.

તેમજ બુદ્ધકે ૦ જેને તત્ત્વજ્ઞાન પ્રાપ્ત યયેજું ઢે, એવો સાધુ તેણે કુહ્ડ કે ૦ પ્રગં સા કરવાને અયોગ્ય એવી સ્ત્રીવિષયક કથા વર્ણન કરવી નહીં. તે વર્ણન કરવાના આસક્ત પણાથી મનને ડન્માદ પ્રાપ્ત યાયઢે. એ પાંચમી જાવના જાણવી. એ પાંચ જાવના એ કરીને જાવિત જેનું અંતકરણ ઢે તે ધમ્માણુપેહી કે ૦ ધર્મનુ સેવ ન કરવામાં તત્પર થઈને સંથડ કે ૦ સમ્યક્ પ્રકારે બ્રહ્મચર્યની વૃદ્ધિને પામે ઢે એ પાંચમી જાવના જાણવી એવી ચોથા વ્રતની પાંચ જાવનાકહી ઢે. ॥ ૬૪૬ ॥

અવતરણ:— હવે પાંચમા મહાવ્રતની જાવના કહેઢે— મૂલ—જે સદ્ રુચ રસ ગંધ માગે, ફાસેય, સંસપ્પમણુસુ પાવે ॥ ગહિં પડસં ન કરેહ્લ પંપિએ, સેહો ડંતે વિરે અકિંચણે ॥ ૬૪૭ ॥ અર્થ — તેમાં જે સાધુ તેણે ગન્ધ, રુપ, રસ, ગંધ, એ ચાર વિષયો મકાર એ અલાઢ્ઠણિકઢે તેથી આગત આવ્યો જે સ્પર્શ તેને પણ પામીતેનેવિપે આસક્ત થઈને સેવન કરવું નહીં એક મનોહર અને વીજા પાપકારક તે અમનોહર એટલે ડગ્ગ અને અનિષ્ટ, તેને વિપે રાગદેષ કરે નહીં એ વિષયો સેવન સમયે વહુ મનોહર જાગે ઢે પરંતુ એનું પરિણામ કુસ્વદ ઢે. માટે પર્ગમિત અને તત્ત્વજ્ઞાન જાણનાર વલો દાંત કે ૦ જિતેંડિય પુરુષ તેણે એડના ચપર યિ

૨૫૦
 રત્ન થઈ સર્વ વિષયોનો પરિત્યાગ કરીને વાહ્યાન્યંતર પરિવ્રજ રહિત થઈ અર્કિચ્છો
 થયું અને એ શબ્દાદિક પાંચના અણ કરવા થકી એ પાંચમા મહાવ્રતની પાંચ જાવ
 નાઈ થાય અને જો એમ ન થાય તો શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ અને સ્પર્શ એ પાંચ વિ
 ષયોને વિષે આસક્ત થઈ પાંચ પ્રકારે કરી વ્રતનો જંગ થાય તે માટે એ પાંચ વિ
 ષયોનો પરિત્યાગ કરવો આ એકંદર પચીશ જાવનાઈ પાંચ મહાવ્રતોને વિષય
 હેલીઈ છે. ॥ ૬૪૭ ॥ એ શુન જાવનાનો વધુતેરમો દાર સંપૂર્ણ થયો

અવતરણ - અસુહાઈ પણવીસતિ એટલે અશુન પચીશ જાવનાનો તોતેરમો
 દાર કહે છે મૂલ - કદપ્ય દેવકિંચિત્ત અનિર્ઝંગા આસુગીય સંમોહા ॥ એસાદુષ્ય
 સદ્યા પચરિદા જાવણા તદ્દ ॥ ૬૪૮ ॥ અર્થ - તેમા કાદર્પિ દેવકિંચિત્ત, આ
 નિયોગી, આસુરી, અને સમોહા એ પાંચ પ્રકારની અપ્રગત જાવનાઈ છે તેનો
 પ્રથમ કદર્પ એટલે કામ તેણે કરી પ્રધાન હાસ્ય પ્રમુખ નેનવિષે નિરતપણે કરી
 ને વિટસમાન એટલે જાર પુરુષ જેવા જે દેવવિગ્રોપ તે કદર્પ કહિયે તેની જે જા
 વના તે કાદર્પિ જાવના જાણવી એમજ દેવોમા અસ્પૃશ્યાદિ એટલે જેને અડવી
 નહીં એવા પાપિષ્ટ જે કિલ્લિચ્છિક દેવવિગ્રોપ તેની જે જાવના તે દેવકિંચિત્ત જાવના
 તેમજ આસમતાત્ પ્રકારે અનિષ્ટુજ્યતેકે ૦ મુશ્વત્વે કરીને દૂતકર્મને વિષે વ્યાપાર ક
 રે છે તે આનિયોગિક એટલે કિરુરસ્યાનીય દેવવિગ્રોપ તેની જે જાવના તે અનિયો
 ગી જાવના તેમજ અસુર એટલે સુવનપતિ દેવવિગ્રોપ તેની જે જાવના તે આસુ
 રી જાવના તેમજ સમુદ્યતિ એટલે સમ્યક પ્રકારે જે મુજાય તે અત્યંત માદને પા
 મેજા દેવવિગ્રોપ તેની જે જાવના તે સમોહા જાવના આ પાંચ જાવના અપ્રગત થ
 ને સંક્લેશકારક નાના પ્રકારના સ્વજાવની કહેલીઈ છે તેમા જે સાધુ તત્ત્વર પડે
 જે જાવનાને વિષે પ્રવર્તે છે તે સાધુ શુન જાવનાના મદ પણ થકી અશુન જાવના શુન
 થયો થકો ચારિત્રના લેગ પણ થકી તેજ કંદર્પાદિક દેવ વિગ્રોપ તેડની ગતિન પામે
 ઠકચ જો સજડ વિણ્યાસુ અપ્પસદ્યા સુવદ્દ કહિવિત્તો, તદ્દહેસુ ગદ્દ સુસુ કર
 ડ ચરણહીણો, તેમજ સર્વથા પ્રકારે જે ચારિત્રરહિત હાય તેની તો જગના જાણ
 વી તે તો કદાચિત્ત પૂર્વોક્ત દેવવિગ્રોપની ગતિમા જાય અને કદાચિત્ત નરકમા કિવા
 તિર્યગ્યોનિમા કિવા મનુષ્યોનિમા પણ ઉપપન્ન થાય છે ॥ ૬૪૯ ॥

અવતરણ - આ પાંચ જાવના પ્રત્યેક પાંચ પાંચ પ્રકારની છે તેમા પેહેની પા
 ચ પ્રકારની કાદર્પી જાવના કહે છે મૂલ - કદપ્યે કુકુર્ષે દોસીનતેય હાસગણ
 ય ॥ પરિમિદ્ય જણણોવિય કદપ્યો યોગહાતદ્ય ॥ ૬૪૯ ॥ અર્થ - કદર્પ કોકુચ

दुःशीलत्व, हास्यकरण, परविस्मयजनन तेमां कंदर्प अनेक प्रकारनो ठे ते कहे ठे कह कदाट्टकरी मोटा उंचा गव्दे करीने हास्य करवुं. परस्पर हास्य मस्करी करवी पोताना गुरुप्रमुखनी साथे निष्ठुर वक्रोक्ती ए यथेष्ट नापण करवुं कामशास्त्रनी कथा कहेवी तुं आवीरीते कर एवुं कहीने कामोपदेश करवो. कामविषयक प्रशंगा करवी. ५ त्याटिक ए ठ प्रकारे कंदर्पि नावना करे. यडुकं कहक हकह स्सहसणं कंदप्पो अण्हु पापसंजावा कंदप्पकहा कहणं कंदप्पुवएस संसाय ॥

तेमज कुकुच एटलेनामनीचेष्टा तेनोजे नाव ते कौकुच कहिये ते वे प्रकारनो ठे एक काय कौकुच बीजो वचन कौकुच तेमां जे पोते हास्य न करता नृकुटी नेत्राटिक देहाव यवे करीने हास्य कारक चेष्टा करीने बीजाने हसावे ते काय कौकुच कहिये तेमज पोतेप ए हसीने बीजाने पण हसाववो पोते हास्य करतो विविध प्रकारना जीवोनी नापाना शब्दो पोताना मुखथी उच्चार करे वाजित्र प्रमुख मुखथी वजावे तेथी बीजाने हसवुं या वे ते बीजो वचन कौकुच. यडुकं शुमनयण वयण दसण्डएहि करचरण कन्नमा ईहिं ॥ १ ॥ तंनं करेऽ जहहस्तऽ परोउत्तणा अहस्तंवा

तेमज डुष्ट स्वनावनो जे नाव ते दुःशीलत्व त्यां संभ्रमावेगे करीने बीजाने अवलोकन न करतां जे अणविमास्यो उतावलो उतावलो वोलेठे. अने जे शरट कालनेविपे एटले अश्विन तथा कार्तिकमासनेविपे दर्पे करीने गोधासमान शीघ्र शीघ्र गमन करे ठे, अने जे सर्व ठेकाणे कोर्षण विचार न करतां कोर्षण कार्य उतावलो उतावलो करेठे अने तीव्रदर्पे करी महाअनिमान युक्त यको निरतर स्फुटन पास्यो सरखो रहेठे. ते सर्व दुःशीलत्व जाणवुं. यडुकं नासऽ डुपं डुपं गह्वण्य दरिउवगोविसो मगए ॥ मञ्जुयडुयकारी फुटऽ उविउ विदप्पेण.

तेमज जे नामनीपरे बीजाना नापाटिक विषईया विरूपवेपना ठिडोने निरतर गवेपण करतो रहे अने तेवाज विचित्रवेप अनेविचित्र नापणे करीने जोनाग लोकोने तथा पोताने हास्य उत्पन्न करावे ते हास्य करण कहिये. यडुकं वेसवयणे हिं हासं जणयंतो अण्णो परेसिंच ॥ अहहासणोत्ति नन्नऽ यवणोवठले निययंतो.

तेमज गारुडो विद्यावर्गरे ईशजालप्रमुख कौतुहले करी अने प्रहेजिका कुदे टकाटिकोए करीने तेवा तेवा जे ग्रामना नानाप्रकारना लोकोने पोते हास्य न करतां विस्मय उत्पन्न करे एम अज्ञानी लोकोने फसवे ठे तं परविस्मयजनन जाणवो यडुकं. सुरजाजमाऽएहिं तु विम्ह्य कुणऽ तव्विह जणस्स ॥ तेसुन विम्ह्यऽ सपं आहट्टकुहेमएहिंच ॥१॥ ए पाच प्रकारे कांडाप्प नावना कवी ॥ ६४ए ॥

અવતરણ - દેવકિલ્ચિપી જાવના પાંચ પ્રકારની છે તે કહે છે મૂન - ૬
 યનાળ કેવલીણ ધમ્માપરિયાણ સય સાદૂણ, માઈ અવસુવાઈ કિલ્ચિત્તિપ નાવ
 કુણડ ॥ ૬૫૦ ॥ અર્થ - એક હાદશાગીરૂપ અતજ્ઞાન વીજો કેવલ જ્ઞાન
 ત્રીજો ધર્માચાર્ય એલે ધર્મનો ઉપદેશ કરનાર ચોથો ચતુર્વિધ સય પાંચમા સાધુ અને
 યતિ એસરનો અવર્ણવાદ બોલે અને માયી એલે પોતાની શક્તિ યુત કરનાર તે મા
 ચી અવર્ણવાદિ એલે અશ્લાયારૂપ સુજ્ઞાનાદિકના સારા ગુણ ઠતા તેની નિ
 કરીને તેમાં અથતા દોષ કાઢાડવા તેમાં અતજ્ઞાનનો અવર્ણવાદ આવી રીતે બે
 જે ધૃતી આદિક ઠ પ્રકારના જીવનિકાય તે ઠજીવણિયા અધ્યયનમોહે કર્ત
 યતી મત્ત પરિહા અધ્યયનેવર્ણ્યા તેમજ પ્રાણાતિપાતાદિક વ્રત પણ ફરી
 મ્પાંજ કહ્યા છે તેમજ પ્રમાદ તે મધાદિ જે અપ્રમાદના વિપક્ષી જૂત છે તે વ
 પુનરંકિયે ઠેરાળે ઠેરાળે કહ્યા છે ત્યા પણ તેટલુજ કથન કહ્યું છે પણ અતિ
 તા ક્ષ્યાયે નથી તેવારે એમ વલી વલી કહેતા સુજ્ઞાને પુનરુક્તિ દૂપણ વળ
 ય ઠ તથા તમાર જો મોહનીજ વાંઝા છે તા સૂર્ય પ્રકાસિ પ્રમુલ જ્યોતિષ શા
 નો શોપ્પોજન છે કેમકે એ અયોતો સતારના હેતુ છે માટે નિરુપયોગી છે એવી
 એ સુજ્ઞાની નિદા કરી અવર્ણવાદ બોલે છે ઠકચ કાયાવચાય તેજિય ત ચવ પમા
 અપ્પમાપાય ॥ મોક્ષાદિગારિયાણ જોડ્સ જોળીદિ કિ કહ્ક ॥ ૧ ॥

દર કેવનજ્ઞાનનો અવર્ણવાદ કહે છે તે પરી રીતે કે કેવજીને જ્ઞાન દર્શન
 પોળ એ યે અનુક્રમે કરીન થાય છે કિયા સમકાલેજ પ્રાપ્ત થાય છે તેમાં જ
 ક્રમેફરી પ્રાપ્ત થાય છે એ કહેતા તા જ્ઞાનફાલમાં દર્શનનો અનાય અન દર્શ
 કાજમા જ્ઞાનના અનાય થયો એ પ્રકારે પરસ્પરનુ આવરણત્વ પ્રાપ્ત થયે હવે જ
 પત્તુ એક સમકાલે પ્રાપ્ત થાય છે એમ કહેતો ત્યારે જ્ઞાન અન દર્શનનુ અવર
 ણે તિવ્રત્વ રહેજો નહીં છરીતે કેવજ જ્ઞાનીના અવરણવાદ બાલે છે ઠકચ
 સમુપ્પાણ અગ્ગાંજા ગળયા હવેગદ્દ પિ ॥ કેવલ દસણ નાણાળમેગમ્પાણ ॥

હવે ધર્માચાર્યોના અવર્ણવાદ કહે છે એ ધર્માચાર્યની જાતિ માગી નથી જ
 કમ્પવહારમા કુજજ નથી, એ ઠચિત અનુચિત જાણતો નથી કિયાનિ નામ
 કાર્ગનાં જાણણુ ગુમ્પાંયે બોલે અને ગુમ્પા વિનયમાં પ્રવર્તે નહીં, નમન પુ
 વિહ્ને મવેવળ કરતા ઠતા મર્વ સજાની સમક્ષ ગુમ્પા અઠતાદાય જાણ
 યે પ્રતિહૂન પળો આચરણ કરે ઠકચ જગાઈદિ અચર જગડ ઠકડ ન
 વવાર ॥ અદિત્તિ વિદિપ્પેદો ણા મગડ અણ્ણુજો ॥ ૧ ॥

हवे संघनो अर्पणवाद कहे ठे. जेम गृगालादिक घणा पशुनो समुदाय तेवोज
आ पण समुदाय ठे. तेमां कया समुदायचुं तुं सेवन करीस? इत्यादिज्ञापण करे.

हवे साधुनो अर्पणवाद कहे ठे ते एवो के आ साधु एक बीजानो उत्कृष्ट स
हन करता नथी. माहोमाहे कोइकोइनो सहन करे नही तेथीज परस्पर स्पर्धा
करतां देगांतग्मां भ्रमण करे ठे. पण एकस्थले मलीने एकठा रहेता नथी ते
मज ए महाकपटी, मायावी होइने निरंतर लोकोने रीजववा सारुं नीची दृष्टीकरी
हलवे हलवे चालेठे. जोतां तो सारा साधु देखाय ठे परंतु स्वभावे तो बहुनि
पूर ठे. जेवारे क्रोधायमान थाय ठे. तेवारे कोइ वस्तु दीधायी तत्काल सं
तोष पामे ठे. तेमज गृहस्थलोकोने नानाप्रकारनां चाटुक वचनो कहीने गृ
हस्थने पोता उपर रुची करावे ठे. उक्तंच. अविस्महणा तुरियगई अणायुवची
य अविगुरुणां पि ॥ खणमिच पीड्रोसा गिहिवज्जलगाइसं वडगा ॥ अन्यैरप्युक्तं ॥
अनित्यतागदमुदाहरंति जग्रां च तुर्वा परिशोचयंति ॥ यथा तथान्यंच विकल्पं
ति हरीतकी नैव परित्यजति ॥ एरीते साधुनी निंदा करे. कयांक सवसाहूणं एवो
पाठ देखाय ठे तेवारे ए मायी ए पद जुदो करी पांच जावना कहिये तेमां मायी
नो स्वरूप एवीरीते ठे जे पोतानो स्वभाव गोपवतो बीजाना ठताणुण गोपवे चो
रनीपरे सवलाहुंतीसांके एवो गूढाचारीतेमायी जाणवो. यथा. गूढश्चायसहावं
ठायइ य गुणे परस्स संतेवि. चोरोवसवसंकी गूढायारोहवइमाई ॥ ६५० ॥

अवतरण.— अजियोगी ए नामनी पांच प्रकारनी बीजी जावना कहे ठेः—
मूलः— कोउय नूईकम्मे पसिणेहिं तहय पसिण पसिणेण ॥ तहय निमित्तेणंचि
य, पंचवि अप्पा जवे साय ॥ ६५१ ॥ अर्थः— अजियोगी जावना कौतके
करीने जूतिकर्मे करीने प्रश्नकरीने प्रश्नाप्रश्न करीने अने निमित्ते करीने एम
पांच प्रकारनी ठे. तेमां बालक विगेरना रक्षण, पोषणादि निमित्त ज्ञान,
हस्तभ्रमण, अजिमंत्रण, धुधु करण, सुहणा प्रमुखनो कहेवो हाय फेरववो
धूप मंत्री आपवुं इत्यादिक जे करेठे ते कौतुक. उक्तंच. विन्नवण होम सिर प
रिरया य खार डहणाई धूवेय ॥ असरिस वेसग्गहणं अवतास ए उज्जण वंधो. ॥

तेमज घर, शरीर, क्रियाणादिक एउना रक्षणने सारुं जे जस्मादिक प्रमुख सूत्र
ना दोराथी परिवेष्टन करी आपे ते जूतिकर्मे ॥ १ ॥ उक्तंच. नूईए मट्टिए एचसु
नेण य होइ नूईकम्मं तु, वसही सरीर चंमय रक्का अजिउंगमाईया ॥ १ ॥

तेमज बीजानी पासे लाज किवा अलाज थरो एविपे प्रश्न करे, अथवा पोते

प्रवचनसारोद्धार.

सम अष्ट, सङ्ग, दर्पण, उदक प्रमुखने अवतारी जाणे ते प्रश्न.
 त्हेय होऽ पतिण ज पातऽ वा सयतु तं पतिण ॥

तेमज पोतानु शुनाशुन जीवित मरणादिक ते पोते विद्याए करी
 घाटिकादिक अवतारी जे देवता तेणे कहेजो जे शुनाशुन जीवित मर
 जाने कहे ते प्रश्नाप्रश्न उक्त ॥ पतिणापतिण सुमिणे विज्ञासिष्ठ कहे
 ग्रहा आऽ सणिया घटियसिष्ठं परिकहेऽ ॥ तथा अतीत अनागत अन
 गनुना जाणपणानो कारण जे ज्ञाननो विशेष तेने निमित्त कहियें ॥
 ए गतुकादिक जे ते ते पोताना गौरवादिकने अर्थें जो साधु करे
 पाणि वार्धे अने अण्णाद पदे अतिशय ज्ञानवत गौरव रहित निष्ठह
 ५ एकरे तो आराधक केपाय अने उर्ध्वगोत्रपण वार्धे

अतर्गण - चाथी आसुरी जावना कहे ते - मूल - सय विगह
 समन्तता निमित्तहणच ॥ निक्खिवियावियथ्वरा, पचमग निरणुकपत्त ॥ ६५
 अर्थ - पहनी सय के० सदासर्वकालनेविषे विगह के० वढवाडनो करव
 णि गीननरे० सनाय ते जेनो तेने विग्रहशीज कहिये इहा ए जाव जे प्र
 यटादिकरीने पत्री जा सामोथणी समावे तोषण तेना उपरधी क्रोध निवार
 करे नहो विगहानु वधेज दोढे तेमज बीजी ससक्ततप ते आहार उपधि अने स
 नादिरनयिरे प्रतिपद तेनाज जाये करी अनशनादिक करे तेने ससक्ततप कहिय
 एमज प्राची प्रिमानयिषयी जीवितय मरण जानालान सुखडु खादिकना निमि
 त्त अणिमाने करी प्रसाध कर्या त प्रिय निमित्त बीजी जावना जाणरी चा
 यी निर्दयपणे व्यावगति जीय अजीग्नेसमान गणतो थका करुणारहित सप
 ता उपर आमकनादिक करी पत्री तेना अनुतापन एटले पश्चात्ताप पण न क
 राऽ कइ तापण ते निर्दय नाय प्रगट करे ए निरुपता नामे चाथी जावना वा
 एरी पाचमी न काऽ प्रपापात्रने काऽण कारणे कापता जाऽ तेना उपर दया
 नकर ते निगुरूप नामे पाचमी जावना जाणवी ॥ ६०२ ॥

अतर्गण - समाह जावनाना पाच प्रकार ते ते कहे ते - मून - उमग मना
 मग दृष्ट मग पटिनीय ॥ मादाय मादनणणता सा दयऽ पचविदा ॥ ५३ ॥

अर्थ - उमग केवता उमग दमनादि प्रसार करी समाह जावना न अ
 पेहेनी ने जानाति दृष्टता यका विपणित मममार्गे उपदेश न उमग
 ना नामे पेहेनी जावना जाणरी बीजी ज परमार्थिक ज्ञान, दर्शन चात्र न

અ નાવમાર્ગ તેદનેવિપે પ્રતિપદ્ધ જે સાધુડ તેડની પ્રત્યે પોતાની બુદ્ધિથી રચેલો જાત્યાદિ દ્રોષ તેણેકરી હુલ્લવે તે માર્ગ દૂષણ નામે ટ્રીજી નાવના. ટ્રીજી જ્ઞાનાદિ માર્ગે અણઠતાં દૂષણે હુલ્લવી પટ્ટી જમાજિની પેઠે એકેદેજે ઝગ્માર્ગ પડિવડેલ તે ઝમગ્ગ પદ્ધિવચિનામે ટ્રીજી નાવના. ચોથી - અતિથણાં મૃદ્યુદિચાલો ઠતાં અતિ ગદ્ગદજ્ઞાનાદિકના વિચારે મનમાં મુજાડજાય અને પગ્તીથિની નાના પ્રકારની સમૃદ્ધિ જોડ તેનેવિપે મોદ્દ પામે તે મોદ્દનામે ચોથી નાવના. પાંચમી મોદ્દ ઝપજાયવાના સ્વનાવે કરી અથવા કપટે કરીને અનંગને અન્ય ટ્રીજીન ઝપર મોદ્દ ઝપજાયે. તે મોદ્દજનન નામે પાંચમી નાવના જાણવી. ૬ પંચીજ નાવના અગુન્જતે એમાં તાધુ જે જે નાવે વર્તે તેવીગતિમાં ઝપજે ॥ ૬૫૩ ॥ ૭ તોનેગ્મો ૬૪ સમાપ્ત થયો. ॥ ૬૫૩ ॥

અવતરણ - સંસ્થા મદ્દબ્યાણંતિ એટલે મદ્દાવ્રતની નાંખ્યાનું ચુમોતેગ્મુ ૬૪ ક હેઠે. મૂલ - પંચવડ રલ્લુ થન્મો પુરિમસ્ત્તવ પટિમસ્ત્તવ જિણમ્મ ॥ મજ્જિમયાણ જિણાણં ચઝવડ હોડ વિવ્રડ ॥ ૬૫૪ ॥ અર્થ - પ્રાણાતિપાન વિગ્મણાદિક પાંચમ દ્વાવ્રત તે પ્રથમ જિનને ચગ્મ જિનના વાગનાનાધુ તેમને થાય. અને મથ્યમ ચારી થ જિનના વાગના માધુ તેમને ચાર મદ્દાવ્રત થાય. અર્હાયા રાજના મનાયે ક રીને તે જીવ જહુજટ. ને વક્ર જટ થાય તેં તેમાં જહુજટલે ઘર પગારદિત અને જટ એટલે યથાર્થ અર્થનું જે જાણપણું તેના અનાયથી કદેજો જે અર્થ માત્ર નેનાંજ થ દૂષ કરનાર તે જહુ જમ અદિયા પ્રપમ જિનના વાગના માધુ ને નટાયજાંકર માધુ ને દણંતે ઘે તેડે એવા મુગ્ધથે કે ગુરુપ નટ જોવાનો નિપેય કર્યો દોષ નો માત્ર નટ જોવા ન જાય પણ રાગના કારણથી નટના નિપેયવિગેપે નટવી જોવાનો પણ નિપેય થાવી ગયો એમ ન જાણે અને ચગ્મ એટલે શ્રી વર્હમાન જિનના વાગના ટ્રીજ તે વક્ર જટ એટલે વાકા અને સૂર્ય ને એવી રીતે કે નટનો નિપેય મુગ્ધે કર્યો દોષ ય અને એવામાં નટવી નાવતો ટ્રીજી તો તેને જુલ અને મુગ્ધુજે ત્યારે વક્રપણે ન થાય આપે ઝદરપીઠાદિ અણઠતા પણ પુરેજા પ્રશ્નો ટ્વર વદુ આપદે આપે. ધર્મી નટવીનો ગુરુપ નિપેયકર્યો દોષ ને નટને જોવા ગયો દોષ ત્યાર મુગ્ધુજે ને મમયે તે સૂર્યપગાળી કદેકે નટવીનો તમે નિપેય કર્યો છે. વગુ નટ જોવાના નિપેય કર્યો નથી એમનાણે વક્રપણાનો આચરણ થને તે વક્રજટ થવે વારીય જિનવાગના ટ્વનો જ હુ પ્રાણ છે. જહુ એટલે મગ્ગ અને પ્રાદ એટલે પ્રદાવંત (દુદિગાદે). ને મગ્ગુડ ન ટના નિપેયકરી પ્રદાવંત પગાળી રાગના કારણે પોતાની મહુ થીનો પણ નિપેય કરે. વજી જહુપગાળી જે પ્રમાણે જહુ છે ને પ્રમાણે પાડે. ઘને પ્રદાવંતપાળી થ

પદેશ માત્રેકરી હેય જાણી ઠાંમે તે કારણે સદા સ્ત્રી અપરિગૃહીત નોગ્ય નયાર
 એમ જાણી પરિગ્રહ વિરમણથી મંથુન વિરતિ પળો પણ પડિવહે તે સાર તેને
 પાંચ વ્રતનો ધર્મ તે ચાર વ્રતોને અગીકારે થાય તે માટે ચતુર્થામ ધર્મ જાણના
 અને પ્રથમ જિનનાવારાના માધુને કુચુ જડ પળાથી ઘણા ઉપદેશે સમજા હેય
 અર્થેના જાણપણાનો જ્ઞાન થાય વલી ચરમ જિનના યતિ વક્ત્ર જન પળાથી ક
 ટે કરી હેય પદાર્થના આસેવવાથી પરિગ્રહ વિરમણત્રતથીજ મંથુનવિરમણ વ્ર
 અગીકાર કરે નહી તે માટે એવને પચયામ ધર્મ કહ્યો સ્તિ ગાથાર્થે એ મહા
 તોની સરખાનો ચુમોતેરમોદાર સમાત થયો ॥ ૬૫૪ ॥

અવતરણ - કિયકમ્માણય દિણે સરવત્તિ એટલે કુતકર્મ વાદણાની સરખાનુ પચાને
 મોર દાર કહેત્રે મૂલ - ચત્તારિ પમિક્કમણે કિયકમ્માતિન્નિદુતિ સજ્જાણાપુવાહે વ્ર
 રાહે કિયકમ્મા ચવદસ દવતિ ॥ ૬૫૫ ॥ અર્થ - પમિક્કમણાનેવિપે ચારપ્રકારની ન
 ના થાયઠે એક આલોચન વદન વીજી કમ્મણક વદન ત્રીજી આશ્રયણ વદન
 અને ચોથી પ્રત્યાખ્યાન વદન વલી સ્વાધ્યાયનેવિપે ત્રણ વદન થાય ઠે એક સ્વાધ્યાય
 તેમા એક સ્વાધ્યાય પ્રસ્થાપને વીજી સ્વાધ્યાય પ્રવેદને ત્રીજી સ્વાધ્યાયાનતરે એમ પ્રત્યક
 દિવસમા પ્રજ્ઞાત કાલે એ સાત વદનથાય તેમજ અપરાહ્નકાલ એટલે પાઠને ચોથે પહો
 રે પણ એમજ માત વદના થાય તેમાં એક ઉદેશ વીજી સમુદેશ અને ત્રીજી અનુ
 ણ ત્રણ વદના સ્વાધ્યાયનેવિપે સજ્જવે અને ચાર વદના સત્યાકાલે પડિકમ્મણાને
 પે સજ્જવે એ પ્રમાણે કુતકર્મ વદના ચોદ થાય સ્તિ ગાથાર્થે ॥ ૬૫૫ ॥ પચોતેરમાદાર

અવતરણ - સ્વિત્તે ચારિત્તાણ સરવત્તિ એટલે કીયા કુત્રમા કેટલા ચારિત્ર પ્ર
 ન થાય તેની સરખાનો ઠોતેરમુ દાર કહેત્રે મૂલ - તિન્નિયચારિત્તાં વાવીન તિ
 ણાણ એરવડ જરહે ॥ તદ્દ પચ વિદેહેસુ વીચ્છંતેય ચ નવિહોડ ॥ ૬૫૬ ॥ અર્થ -
 સામાયિક સૂચ્યસપરાય અને યથાસ્વાત એ ત્રણ ચારિત્રો પચજરતામા અને પાંચ
 એરવતોમા મધ્યમ વાવીસ જિનના વારા તથા પાંચ મહાવિદેહોનેવિપે સદાસત્રે
 પ્રાપ્ત થાયઠે અને વેદોપસ્થાપનીય તથા પરિહારવિશુદ્ધિક એ વે ચારિત્ર સ્વીકૃત
 પ્રાપ્ત થતા નથી તથા પ્રથમના અને ઠેના તીર્થકરોને વચ્ચે જરત અને તેરવદન
 વિપે પાંચે ચારિત્ર પ્રાપ્ત થાય ઠે એમ જાણવુ ॥ ૬૫૬ ॥ એ ઠોતેરમો દાર ઘણો

અવતરણ - વિડકપ્પોતિ એટલે સ્વિત્તિ કટપનુ સીતાતેરમુ દાર કહન મિહા
 યર પિંનમિય ચાવહ્લામેય પુરિસજેદેય ॥ કિયકમ્મસ્સયકરણે વિડકપ્પો મજ્જિના
 ણ તુ ॥ ૬૫૭ ॥ અર્થ - કટપેશવે કરીને સાધુનો આચાર તે સામાન્યપણે થાયવુ

कादिक दश प्रकारनो ते त्यां प्रथम अने चरम तीर्थकगेना साधुउने एवशेकल्प स
वेदा सेववा पडेते माटे तेनो अवस्थित कल्प ते. अने मध्यम वाचीन जिनना साधु
उने तो चार स्थानकोनुं सेवन करवुं पडेते वाकी ठस्थानकोनेविषे अवस्थितकल्प
पणुं ते तेणेकरी दश स्थानकनी अपेक्षाये अनवस्थित कल्पते तथा वली म
ध्यम जिनना साधुने चार स्थानोमां मध्य ग्हेवुं पडेते. अने ठस्थाननेविषे कि
यारेक ग्हेवुं पडे ते तेणे करीने स्थित अने अवस्थित कल्प वेदु प्रकारे संनये
ते. त्यां प्रथम स्थित कल्प कहेते. तेमां प्रथम अद्यात्तर पिंम एनुं मरुप आगज कडी
हुं अने चार मद्यात्तर पुरुष जेष्ट कृतकर्म बांढणानुं करवुं तेमां जे तत्पर ग्हेते ते
स्थित कल्प ईद्रां ए नावजे वाचीन जिनना साधुने तथा तु गजदयी मद्याविदेदने
विषे जे साधुउने तेउने प्रथम अने चरम जिनना साधुनीपरं मद्यात्तर पिंम न मे
यो. १ तेम पग्निगृह विरमणव्रतमां घोषा मद्यात्तरनां अंतर्जाय पाय ते नेयी ते नि
रंतर चतुर्चास धर्मे माने ते. २ अने प्रथम तथा चरम जिनना साधुने मद्या
व्रतना आगोष लक्षणपी अई जे उपप्रापना ते वरे चेष्टपणुं जाणुं ३
तेम अन्त्युष्ठान लक्षण अने आद्यात्तरादिष ए दे प्रमाणुं अन्तरमांढणा ते
साधुउ पोतापी जे पच्चास वृक्ष साधुलोष तेने वदन ररे अने साधुउ पचास
जेष्ट ठता पण आजनां दीक्षितयतिने पुरर जेष्ट धर्मप्रापरां गांटे. ४ ए पारे
स्थानक सर्वने निरंतर पाय ते माटे स्थिति कल्प जाणवो. ॥ इति माध्याय्य १५७ ॥

अपतरण.— अक्षिप कपोति एतले अक्षिपतिरक्षिनुं ईतोतेरमुं दार करेते.
आचेजुहुं ऐशिय, पमिकमणे रायपिमनगोमुं ॥ एवमएवमंतिप्र. अक्षिपमंतिप्र
पोषतो ॥ १५७ ॥ अर्थः—आचेजक, चहेतिर, प्रतिजमान, गजपिन, मागजप्र,
पर्यपणाररप, एतजारपानकनुं जे निरंतर सेवन करना नवी पण येइतरे एके स्थान
कनी सेवन करे ते ते मध्यम वाचीन जिनना साधुउनां अवस्थित कल्प जाणवो
पाणा के ते मध्यम जिन साधु आचेजक्यादिहुं सोई समयेत सेवन करेते ॥ १५७ ॥

तेमां प्रथम आचेजकनुं स्वरूप कहेते. सूत्र — आचेजकानां अरमां पूर्वमक्षर
पश्चिममक्षरं च जिगमस ॥ अक्षिपमंतिप्र जिगमस दोहमचेतो अक्षिपमंतिप्र ॥ १५७ ॥
अर्थ — आचेजकाने ते आचेजक कतिसे तेना योग्यता धर्मद्वारा अक्षिपमंतिप्र
मध्यमे ते प्रथम तीर्थेकर अने तेना तीर्थेकरना साधुउनां लोप द. ईश ए म
ना हे ते आचेजक हे प्रमाण ३ एव अक्षिपमंतिप्र वन कहे दोहम जिगमस
मध्य तेमां प्रथम अक्षर ३१ तीर्थेकर ई अक्षर ३२ एव तेना अक्षर ३३ एव ते

गया पत्नी वस्त्र रहितपणाने लीये अविद्यमान वस्त्र जाणवो अने जोय प्रथम त
या चरम जनना वाराना साधुउने विद्यमान वस्त्र उता श्वेत अने सप्त मृज्ज
ला समित वस्त्र होवाने लोभे ते अचेलज कहेवाय ठे कारणके लोकमा पण
ला वस्त्रने अजावे वस्त्र ठते पण अचेलज कहेवायठे जेम कोईक दोसी पातल
शादजो पुराणो थयो तेवारे शामीवालाने कहे के हु नागी फरुडु माटे साडीआय
दृष्टांते जाणवो अने मध्यम वावीम जनना साधुउ ते सचेल पण थायने श्वेत
पण थाय एमने बहुमूला पाच वरणना वस्त्रोनी पण अनुज्ञा ठे ते माटे ॥६५॥

अवतरण - उदेमिषत्ति ए कहेठे मूल - मज्झिमगाण तुइम, कम ज मुदित्त तत्त
चेत्ति, नोरुप्पइ सेसाणउ कप्पइ त एत्त मेरत्ति ॥६६॥ अर्थ - उदेश एटने साधु
ना सत्तपेकरी जे कीमु ते आदेशिक आशकर्म जाणवो ते मज्झिमके मध्यम वा
वीम जिनना साधुनो ए स्वरूपठे के अशनादिक जेना आशयीकीरा होय तेने
ज कटपे पण सेमाणके ० जोय बीजाओने कटपे एवी मेरत्तिके ० मर्यादाठे ॥६६॥

अवतरण - पडिकमणेत्ति ए वखाणेठे मूल - सपडिकमणो धम्मो, पुरिमस्स
पडिमस्सय जिणस्स, मज्झिमगाणजिणण, कारणजाए पडिकमण ॥६७॥ अर्थ -
जे पडिकमणासहित तेने सप्रतिक्रमण धर्म कहियें ते प्रथम अने पश्चिमके
निनेश्वरनेवारे पापजागे किचा नलागे तोपण एने पडिकमणो अवश्य करवा अने
मज्झिमके ० वचमाना वावीस जिनना साधु ते तो काई अतिचार लागो जावे
तोज पडिकमणोकरे अन्यथा करे नही ॥ ६६१ ॥

अवतरण - रायपिमत्ति ए वखाणेठे मूल - अस्सणाइ चउक्कवउ पत्त कव
यपायपुनणप, निविपिममि नक्कप्पत्ति पुरिमअतिमज्झिजईण ॥ ६८॥ अर्थ -
प्रथम अने चरम निनना यनिने राजा चक्रवर्त्तादि सबधी पिमते अस्सनादि चारवने
पाचमु वस्त्र ठगो पात्र सातमो वज्र आठमो पादप्रोठनक ए आठ प्रकारा नि
मनेता अनेक दोयनो सनव ठे ते आवीगीते - राजकुलमा जिहाने अये जात
यनिने घणानाकना पेतवा नितरराथी घणो समई थाय, काई अजाण पुन
अमगजनुडि ए पात्रजग अथरा देह्याताडि करे वली चोर हरु पायकादिनी
सजायनाए राजा गीराय ता तेथी ते कुज, गण तथा सयने उपघात कर नही
बहुनिदा थाय माटे ए महापापी राजप्रतिग्रहपणाने मुकबु वज्री रात्रिपिमति
स्कार करवा योग्यठे एवु स्मृतिमां पण कपुठे राजप्रतिग्रहदधाना, वाद्यपान
पुषिष्टि ॥ मित्रानामिर बीजानां, पुनर्जन्म नरियते, इत्यादि दाय जाणी रात्रि

लेवो नही. एरीते पुरिमके० प्रथम अने अंतिम जिनेश्वरे अकल्पनीय कह्योते. ॥६६१

अवतरण:-मांसंति कहेते. मूल - पुरिमेयरतिवृगण मासकप्पो विउ विणिदि
छो, मन्निमगाणजिणाणं, अछियउ एत विन्नेउ ॥६६३॥ अर्थ:- प्रथम अने चर
म तीर्थकरना साधुने मासकल्पे विहार करवो ए स्थितिकल्प जगवते कह्योते एम
न करे तो अनेक दोषनो संजव थायते. यहुक्तं पडिवंधो लहुअत्तं. न जणुवयारोन
देसविन्नाण, नाणराहणमेए, दोसा अहारपरकंमि ॥ १ ॥ जो कदाचित् भुनिहादि
कने योगे संयमयोग क्षेत्रना अजावथकी ग्लानपणे योग्यनक्तादिकने अजावे वा
ह्यहते मासकल्पनकरीशके तोपण जावथकी संस्तारकादिक परावर्त्तने अवश्ये क
रवोज जोईये अने मध्यम बावीसजिननेवारे तो अछियउके० अस्थिति कल्प क
हिये अने अनवस्थित तो ए मासकल्प जाणवो तेहने रुजु सरजपणा यकीने
अधिक रहेतां पण पूर्वोक्त दोषनो असंजवते उक्तेच दोमासऽमन्निमगा. अउंतिउ
जाव पुवकोडीवि, विहरतीवासामुवि, अकदमे पाणरहिएय ॥१॥ निन्नं पि मासकल्पं,
करंति तणुयपि कारणं पप्प, जिणकप्पियावि एवं, एमेव महाविदेहम्मि ॥१॥ ६६३॥

अवतरण:-पङ्कोसवणाकप्पोति ए वखाणेते. मूल - पङ्कोसवणाकप्पो, चेवं
पुरिमे वरायजेएणं, उक्कोसेयरजेउ, सो एवरं होऽ विन्नेउ ॥६६४॥ अर्थ - ईहां प
ङ्कोसवणा शब्दनो अर्थ करेते परिके० समस्त प्रकारे उपणाके० एकक्षेत्रे वासक
रवो ते पर्युपणा तेने मलतो जे कल्प एटले उणोदरीनो करवो अने विगईनो
त्याग करवो पीठफलक संस्तारक उच्चारादिकना मात्रा प्रमुखनो संग्रह करवो
लोचनो कराववो नवा शिष्यनो अदिक्खवो वली प्रथम जे जस्म उगलादिक लीधे
ला हांय तेनो त्याग करी नवानो ग्रहण करवो दिगुणोवर्पा संबंधी उपकरणनो
धारण करवो नवा उपकरण नलेवा सक्रोश योजन क्षेत्रावग्रहयकी दूर नजहुं ऽ
त्यादिक वर्षाकाल संबंधी समाचारते. अनिवस्थितहुए पण केवल मासकल्पेज अ
नवस्थित नथाय. ईहां चकार पद पूर्वाने अर्थे ठे. एवके० ए उक्तप्रकारे तेहिज दे
खाडेते पुरिमेवरायके० पूर्वोक्तरादिजेदेकरीने अने आदि, अंतिम अने मध्यम जिन
ना साधु तेहने विगोपे ईहां ए जावजे पहेला अने ठेला ए वे जिनना वारे पर्युप
णा कल्प अवस्थितते अने बावीस जिनना साधुने अनवस्थितते ईहावली विगोप
देखाडेते. उक्कोसके० उत्कृष्टतर जयन्य एटले उत्कृष्ट अने जयन्यने जेदे सके० तेपर्यु
पणाकल्प नवरके० केवल थायते ते विन्नेउके० जाणवो. ॥ ६६४ ॥

अवतरण:- पूर्वोक्त वे जेदे देखाडेते. मूल - चाउ म्मासुक्कोसो, सत्तरि राईदि

૩ જહ્નુઝોડ, થેરાણજિણાણ પુણ, નિયમા ઠકોસડ ચેવ ॥ ૬૬૫ ॥
 ઝમ્માસકે ૦ ચારમહિનાનો ઠલુષ્ટ પર્યપણાકટપ જાણવો થને સત્તિ
 રાત્રી થને ઢીવસનો જથ્થા પર્યપણા કટપ થાયઠે એમા પ્રથમ થને
 ના સ્થવિર કલ્પિકને એ વે પર્યપણા કલ્પ થાયઠે તેમજ એ વજ્રે તીર્થ
 નકલ્પિક સાધુઓને નિશ્ચેયકી ઠલુષ્ટેજ પર્યપણા કટપ થાયઠે કારણ
 અપવાદના સેવનારાઠે તેમાટે તેને ઠલુષ્ટેજ થાયઠે એ અગતેરમો દ્વારસમ

અવતરણ - ચેડ્યત્તે ઇટલે પાચ ચૈલ્યની સત્ત્વાનો ઓગણાસીમો દ્વા
 ઠે મૂલ - જત્તી મગલ ચેડ્ય, નિસ્સકડે અણિસ્સ ચેડવાવિ સાસય ચેડ
 મ, મુવર્ડઠ જિનવરિદેહિ ॥ ૬૬૬ ॥ અર્થ - ઈહા ચૈલ્ય શબ્દ સર્વપદોની સાયે
 વો તેવારે એક જત્તિ ચૈલ્ય વીજો મગલચેલ્ય ત્રીજો નિશ્ચાઠતચૈલ્ય ચોથો અ
 ઠતચૈલ્ય પાચમો શાશ્વતચૈલ્ય ઇરીતે શ્રી જિનવરે ડપલિટ ઇટલે કહ્યાઠે ॥ ૬૬૭ ॥
 અવતરણ - પૂર્વોક્ત પાચ ચૈલ્ય સૂત્રકારજ વચ્ચાણેઠે. મૂલ - ગિહ્જિણ પડિ
 એ જત્તિચેડ્ય ઉત્તરગઘડિયમિ, જિણાવિવે મગલ ચેડ્યતિ સમયચુણોવિતિ ॥ ૬૬૮ ॥
 અર્થ - ગૃહસવધિની પ્રતિમા યથોક્ત લક્ષણ સહિત ત્રિકાલપૂજાવદનાદિન
 અર્થે કરાવિયેઠે તેને જત્તિચેલ્ય કહિયે તેમજ વીજો ઉત્તરગશબ્દે ઘરના દ્વાર ઉપર
 તિથોં કાઠ તેને ઉત્તરગ કહેઠે ત્યા શ્રી વીતરાગની પ્રતિમા હોય તેને મગલ
 ત્ય કહિયે એવી સજ્ઞા સિદ્ધાંતના જાણનારે કહિઠે જેમ મધુરાનગરિયે ઘર કોમ
 ઠતા મગલ નિમિત્તે ઉત્તરગે શ્રી પાર્શ્વનાથની પ્રતિમાકરે અન્યથા તે ઘર પડિના
 વજી એ શાશ્વતી કરેલી સ્તવનમાહે એમ કહ્યો ઠે - જમ્મિ સિરિપાસપડિમ સત્તિ
 એ કરેપડિગિહ્જુવારે, અઢ્ઢાવિ જણોપુરિતં, મદુરમધન્નાનપેઘ્વતિ ॥ ૬૬૯ ॥

મૂલ - નિસ્સકમ જગઘ્ણસ સતિય તદિયર અનિસ્સકમ, સિદ્ધાયયણ ચડ્મ, ચ
 ઇપપણગવિણિદિષ્ઠ ॥ ૬૭૦ ॥ અર્થ - ત્રીજો નિશ્ચાઠતચૈલ્ય તેને કહિયે જે કોર્ક ગઘ
 સવયો ચૈલ્ય તે જેના પ્રતિષ્ઠાદિ પ્રયોજને તેહિજ ગઘના જના અધિકારી થાય
 રતુ વીજો કોર્ક પ્રતિષ્ઠાદિક કરવા પામેનહી ચોથો એ થકી ઇતરતે અનિશ્ચાઠત
 ત્ય જાણવો જ્યા સર્વકોર્ક પ્રતિષ્ઠા દીક્ષા માલારોપણાદિક કાર્યકરે પાચમા નિદ્ધા
 યતન તે શાશ્વતજિનની પ્રતિમા જાણવી ઇમકે ૦ એ ચલ્યનો પચક વિશેષકરી કહ્યા
 અવતરણ - એજ પ્રકારાતરે કહેઠે મૂલ - નીયાઈસુરજોએ, જત્તિકયાડ ચ ના
 હમાઈહિ, નિસ્તાનિસ્સકયાઈ, મગલકય સુતરગમિ ॥ ૬૭૧ ॥ અર્થ - નિયાઈક
 નિત્ય શાશ્વતિપ્રતિમા જે દેવલોકનેવિપે ઉપલક્ષણથી મેરુનીશિખર ના નાથ

दीश्वर रुचकादिक क्षीपोनेविषे ते ते शाश्वत चैत्य जाणवा अने नरतादिके जे क राव्या ते नक्ति चैत्य जाणवा अने निश्राकृत तथा अतिश्राकृत पूर्वोक्त रीतेज जा णवा अने मंगल चैत्य ते उत्तरंगनेविषे करेला जाणवा. ॥ ६६ए ॥

मूल:- वारतयस्त पुत्तो, पमिमंकासीयचेईएरम्मे, तवयघलीअहेसी, साहम्मिय चेइयंतंतु ॥६७०॥ अर्थ:-वारतकमुनिनापुत्रे स्नेहे करीने पोताना पितानी मूर्ति मुहपति तथा उघा प्रमुख सर्वपरिग्रह सहित रम्यचैत्यनेविषे करावी त्यां दान शा लायई ते यलीशब्दे साधर्मिक स्थली सिद्धांत जापायें कहिये ते साधार्मिक चैत्य जाणवो ए कथा एज ग्रंथनी टीकामां कहिये ए उगणएसीमो द्वार समाप्त थयो.

अवतरण:-पोष्यपंचगति एटले पांच प्रकारना पुस्तकनो एसीमो द्वार कहेवे. मूल:-गंभी कवविमुष्ठी संपुमफल ए तहा ठिवाडीअ, एयपोष्यपणगं, वरकाणमिणंजवे तस्त ॥६७१॥ अर्थ:-गंभी पुस्तक, कवपी पुस्तक, मुष्ठी पुस्तक, संपुटफलग पुस्तक, वेदपा टी पुस्तक ए पांच पुस्तक कहा ॥६७१॥ एहिज पुस्तक पंचकनो वखाण करेवे.

मूल:-वाहिल पुठएहिं, गंभीपोठोउतुल्लगो दीहो, कवविअंते तणुठ, मळे पिहुलो मुणेपवो ॥ ६७२ अर्थ:- वाहुल्यपणे, पद्मोपणे, अने जाडपणे सरिखो तुल्य होय ते गंभी पुस्तक जाणवो दीहोके० दीर्घपणे पण तुल्य जाणवो बीजोकवपी पुस्तकते अंते एटले ठेहडे पातलो अने वचाले पद्मोलो जाणवो ॥६७२॥

मूल:- चउरंगुलदीहोवा, वट्टागिइमुठिपुठगोअहवा. चउरंगुलदीहोचिय. चउरं सो होऽ विनेव ॥६७३॥ अर्थ:-त्रीजो चार अंगुल लांबो अने वाटले आकारे ते मुष्ठीपुस्तक जाणवो अथवा चार अंगुल लांबोज थाय अने चउरंस थाय ॥६७३॥

मूल:- संपुमगो डुगमाई, फलयावोठंठिवाडिमिचाहि, तणुपनूनिग्रहवो, होऽ ठिवाडी बुहा विति ॥६७४॥ अर्थ:-चोथो संपुटफलग पुस्तक ते वे प्रमुख फलक जोडेयके थाय हवे पाचमो ठिवाडिके० वेदपाटी पुस्तक कहेवे तनुके० जेना थो डा पाना होय तोपण तंटले पाने करीते उंचो देखाव तेने वेदपाटीनामा पुस्तक बुहावितिके० बुद्ध पंडितो कहेवे ॥ ६७४ ॥

मूल:- दीहोव हस्तोवा, जो पिहुजो होऽ अण्णवाहलो. तम्मणिघ ममयसार, ठिवाडिपोषं नणंतीह ॥ ६७५ ॥ अर्थ:-दीर्घ अथवा न्हस पद्मोलो होय अने जेद नो वाहुल्यपणो अल्प होय ते जेणे सिद्धांतनो सांग जाणवो एवा पुस्तो एने ठिवाडी पुस्तक कहेवे. इति गाथापंचकार्य ए एनीमो द्वार समाप्त थयु ॥ ६७५ ॥

अवतरण:- दंमपंचगति एटले पांचवामानो एक्यासीमो द्वार कहेवे मूल -

प्रवचनसारोक्षर

लक्ष्मी तद्वा विलक्ष्मी, दम्भेय विदम्भेय नालीय, जणिय दम्भेयपण्य, वस्त्राणमि
स्त ॥ ६७६ ॥ अर्थ - एकलक्ष्मी, वीजोविलक्ष्मी, त्रीजोदम्भ चोथोविदम्भ
नाली ए पांच दामाकल्याणे ॥ ६७६ ॥ तेनो वस्त्राण आचीरीते थाय ठे.

मूल - लक्ष्मी आयपमाणा, विलक्ष्मिचरगुलेण परिहीणे, दम्भे वाहुपमा
विदम्भेकस्त्रमेत्ताउ ॥ ६७७ ॥ अर्थ - लक्ष्मीपोताना गरीर प्रमाणे साढात्रण
नी थाय ठे अने लक्ष्मी थकी वीजी विलक्ष्मी ते चार आयुज परिहीण के ॥

थाय ठे दम्भे वाहु प्रमाण स्कध प्रदेश प्रमाण थाय विदम्भे कारवमात्र प्रमाणवाने
मूल - लक्ष्मी चरगुल, समूलीया दम्भेचगे नाली, नडपमुह जनुनारे, ती
यगिङ्गए सलिल ॥ ६७८ ॥ अर्थ - लक्ष्मीथकी चारयगुल समुद्रित के ॥ अथकीना

ली थाय एटले त्रण हाथने शोल अगुलनी थाय ठे ते पाचदामा माहेनी इहिने
तेणेकरीने सलिलके ॥ नदी प्रमुख उतरता तेना पाणीनो उरपणो जोवायठे ॥ ६७९ ॥

मूल - वज्जलक्ष्मीए जवणि याविलक्ष्मि कवड्डुवार, घट्टिङ्गए उवस्तय, त
यण तेणाड रक्क ॥ ६८० ॥ अर्थ - नोजननी वेलाये सागारी प्रमुखना रात
वाने अर्थे लावीयेकरी तिरस करिणी एटले पडदो वायीये अने विलवीयेकरी क

वड्ड के ॥ क्पाक प्रत्यत ग्रामादिकनेविपे नोजन वखते उपाश्रयनो डुवार ते चार
कुतराप्रमुखनो अटकाव करवाने अर्थे घट्टिङ्ग के ॥ वध करीये अम्भकाविये ॥ ६८१ ॥

मूल - उववधम्भेय दम्भे, विदम्भेयिप्पए वरिसयाले, जसोलहुडनिङ्ग
प तरियउ जलनण ॥ ६८२ ॥ अर्थ - उववध के ॥ कुववधकाल एटने चो

मासाविना आवमास कालमा नीकावेलाये विपद मनुष्यादि जे प्रवेपी होय ते
थने चतुष्पद गाय घोडादिक तथा बहुपद शरणादिक तेना निवारणने अर्थे दामा हपी
या निहारकरता अटवीमा व्याघ्र चोरादिकनो जय निवारणने अर्थे दामा हपी
यारठे माटे दामोलेयो अने वरिस के ॥ वपाकुतुमा चारमास कालमुधी विदम्भेकली
जे केमके ते न्हानोहोय तेथी वस्त्रमाहे जलके ॥ अथकाय फरसे नही ॥ ६८३ ॥

हरे ए थकी थता गुण अवगुण देखामे ठे मूल - विसमाइ वक्षमाइ इतर
पक्षाइ एगवन्नाइ, दम्भेयुअपोक्षाइ, मुहाइ सेसाइ अमुहाइ ॥ ६८४ ॥ अर्थ - वि
पमतो एक त्रण पाच सात ने नव कातली सीम वक्षमाइ के ॥ उपराउपर उडि
ने पामतोपमो महोदो दस पक्षाइके ॥ दश पर्व एटले दश गांवमुधी एकीना जाय
थने दशथी उपरात तो एकी पण सपदा करे अने वेकीपण सपदा करे त कातनी
एकवर्णनी जती जाणनी दामानेविप पडोलपणो न थाय पण नखो निघ्याट नाय

ते शुनकारणी जाणवो अने ए थकी विपरीत लक्षण ते अशुन दायक थाय इहां
उपनिर्मुक्तनी गाथा कहे ठे:- एगपवं पत्संति, उपवाकजहकारिका, तिपवा लाज
संपन्ना, चउपवा मारणंतिया ॥१॥ पंचपवाउजालछी, पंचेकलहनिवारणी, ठपवा नू
आयंको, सत्तपवा निरामवा ॥ २ ॥ अछपवाअसंपत्ती. नवपवा जसकारिया. न
पवाउजालछी. तहियं सवसंपया ॥३॥ इति गाथापट्कार्य. एव्यासीमो ६८

अवतरण:- तणपणगंति एटले पांच तणनो व्यासीमो ६८ कहे ठे:-
तणपणगं पुण नणियं, जिणेहि जियराग दोसमोहेहिं, साजीवीहियकोइव. ग
मे तणाइंच ॥ ६७२ ॥ अर्थ:- राग, द्वेष, अने मोह जेणे जीत्या ते
थरे तणनुं पंचक आवीरीते कह्युं ठे ते कहेठे. एक साजी कजमनाई
बीजी ब्रीहिसाली प्रमुख चावलादिकनी बीजी कोइव ते धाननोविंगे
पलाल चौथी राजक ते कांशुविंगे ते राजधाननो पलाल जाणवो.
के० अरण्याना श्यामाक प्रमुख तणविंगेप कहाठे एव्यासीमो ६८

अवतरण:- चम्मपंचगंति एटले चर्म पांचनो व्यासीमो ६८ कहे ठे:-
अय एल गावि महिती, मिगाणमजिण च पंचमं होइ, तजिगा
कितीअ वीयतु ॥ ६७३ ॥ अर्थ:- ठालीनो चर्म, गागनोचर्म
सनो चर्म, हरिणनो चर्म, ए पांचना अजिन के० चामदो
वा बीजा आवेगेकरी चर्म पंचक प्रयोजनसहित कह्युं
या ते एक तजियो अने तेना अनावे वेहुतजानापण
न देखाय अथवा सयवारो मेजी जाय तेवारे उजाने
नयथी उतावला जतां कांटादिकथी पोतानो रक्षण
अथवा कोइ कोमज पगवालो होय ते चालवाने
बीजो खलज ते खासमा ते पगे व्याउथाय एटले
तो मार्गे जता तणादिक हुजने थाय वजी
होय तो पहेरवाने अथे राखे बीजा वधेके०
प्रमुखने सांधवानणी कामथावे चौथो कोम
कोइकना नख अथवा पगने कांइ लागवा
वेचाधिचे अथवा नख प्रमुख राखवाने
लति ते कोइक मार्गमां दावानजना
ठे अथवा पृथ्वी कायादिक सचिन

રીને વેત્તીયે અથવા માર્ગમા ચોર લોકોયે વસ્ત્ર લેડ લીયા હોય તો પહેરવામા પ
 ણ કામ આવે એને કોડક કૃતિ કહે છે ને કોડક નતિ કહે છે એવા વે નામ છે એ
 યતિજનયોગ્ય ચર્મપચક્ર કહ્યું ॥ ૬૮૩ ॥ એ વ્યાસીમો ચર્મપચક્રનું દાર સમાત થયું

અવતરણ - દૂસપંચગતિ એટલે વસ્ત્ર પચક્રનું ચોરાશીનું દાર કહે છે - મૂન -
 અપ્પમિલેહિય દૂસ, તૂલી ડવહાણગ ચ નાયક ॥ ગહુવહાણા લિગિણિ મસૂર એ વે
 પોત્તમ ॥ ૬૮૪ ॥ અર્થ - દૂપ્યવસ્ત્ર વે પ્રકારના છે એક અપ્રત્યુપેદ્ય અને વીજા
 હ પ્રત્યુપેદ્ય તેમાં અપ્રત્યુપેદ્ય એટલે જેને મૂલથી પહોંચે શકીયે જ નહીં તે અને હ પ્ર
 ત્યુપેદ્ય એટલે જે કપ્પે પહોંચે શકીયે તે જાણવા તેમા અપ્રત્યુપેદ્ય વસ્ત્ર પાંચ પ્રકારના
 શ છે પ્રથમ રુષી જરેલી તથા અર્કતૂલાદિકે જરેલી વિઠાવવા સારુ તજાડ અર્થાત
 યનીયનો વિગ્રોપ ૧ ડપધાનક એટલે હસરોમાદિકે કરી જરેલું ડત્તીકું ૨ ગફાર
 ધાનિકા એટલે ડત્તીકા ઉપર રાખવાનું ગાલમસરિયું ૩ આગિણી એટલે ગામ
 અને કોળીને નીચે વેવા સારુ હોય ૪ લુગમાનું અથવા ચામડાનું હોય ને તેનો
 ધીપગ જરીમોદુ સીરેલું હોય તે એવું ગોલ આસન જેને ચાકજો કહે છે તે ૫ ૧
 પાંચ ઘણું કરીને વસ્ત્રમા થાય છે ॥ ૬૮૪ ॥

હવે વીજો હ પ્રત્યુપેદ્ય વસ્ત્ર તેના પાંચ પ્રકાર છે તે કહે છે - મૂન - પદ્ધતિ
 કોયવિ પાવાર નવય એ તહ્ય દાદિગાલીય ॥ હપ્પમિલેહિય દૂસે એ વીર્ય ને પ
 ણગ ॥ ૬૮૫ ॥ અર્થ - પદ્ધતિ ૧ કોયવિ, ૨ પ્રાવારક, ૩ નવતક, ૪ અને ૫
 દગાજો એ હ પ્રત્યુપેદ્યના પાંચ પ્રકાર છે ॥ ૬૮૫ ॥

અવતરણ - એ સમસ્ત વોલ પદ્ધતિ પ્રમુલ સૂત્રકાર વચાણે છે મૂન - પદ્ધતિ
 હમુધરણ, કોયવડરુય પૂરિડ પઢિડ ॥ દદગાલિ ધોય પોત્તી મેસ પતિ દાનવેજેના
 ॥ ૬૮૬ ॥ અર્થ - પદ્ધતિ શબ્દકરીને હાથીની પોત ઉપર નાખવાનો આથમ જેને સાર
 વડી કહે છે વડી એના ડપલકુણથી થોડા રોમે જરેલા તથા વહુ રોમે જરેના હ
 ય તે તથા ડંટનો આચર પણ એ પદ્ધતિમાં જ ગણાય ૧ કોયવી એ શબ્દ
 રીને રુપ જરેલું વસ્ત્ર જેને ચૂરટી કહે છે વડી તેમા શાલજોડી તથા ઠમિષી ૨
 ટપત્ર થએલાં વસ્ત્ર પીતાંચર વિગેરે તે સી ચૂરટીમા ગણવાં ૨ દદગાજી શબ્દ કરી
 ને દશીડ સહિત દ્રાહ્મણને પેહેરવા યોગ્ય વસ્ત્ર ૩ પ્રાવારક ૪ અને નવતક ૫ એ
 પ્રતિદ છે તેમાં પ્રાવારક એટલે માણકી પ્રમુલ સજોમ વસ્ત્ર વીજા ગ્રથકાગ ૫
 મોટો કાંચજો તથા પરિત્રિ એવું કહે છે અને નવતક એટલે જીર્ણ ૫ ॥ ૬૮૬ ॥
 એ વિષેનુજ્ઞાન થયા સારુ સૂત્રકાર તેનો પર્યાય કહે છે મૂન - પરમો તદ્દ શાસીન

लोम पमउतहा हवइ जीणं ॥ सदसं वडं पल्हवि पमुहाण मिमेउ पङ्गाया
॥ ६७७ ॥ आ गाथानो पूर्व गाथामां अर्थ कहेलो ठे. ॥ ६७७ ॥

अवतरण:- पंच अवग्रह नेयति एटले पांच अवग्रहना नेदनुं पंचासीमुं
दार कहेठे. मूल:- देविद राय गिहवइ । सागरि साहम्मि उगहे पंच । अणु
जाणा विय साहूण कप्पए सव्वा वसितं ॥ ६७८ ॥ अर्थ:- देवेइ, राजा,
गृहपति, सागरिक, अने साधर्मिक, ए पांच संबंधे पांच अवग्रह ठे. ए मा
टे ए पांचेनी अणुजाणावियके० आझा लेइने साधुए सदावास करवो. ॥६७८॥

अवतरण:- एनो स्पष्ट अर्थ सूत्रकारज कहेठे. मूल:- अणुजाणावेयवो जईहिं दा
हिएदिसाहि वो इंदो॥जरहंमि जरहराया जं सो ठक्कंमहिनाहो. ॥६७९॥ अर्थ:-
दक्षिण दिशानो धणी सौधमंइ तेनी नरत क्षेत्रना यतिए आझा लेवी ने पठी
त्यां वास करवो तेम ऐरवत क्षेत्रना यतिए ईशानेइनी आझा लेवी. वली नरत
क्षेत्रनो धणी चक्रवर्ती ठक्कंमनो नायक नरत राजा तेनो अवग्रह लेवो. ॥६७९॥

अवतरण:- गहवाइ इत्यादि वखाणेठे. मूल:- तह गहवई विदेसस्स नायगो साग
रायति सेक्कावई॥साहम्मिउअ सूरि जंमि पुरे विहियवरिसालो ॥६८०॥ तप्पडिवइं
तं जाव दोहि मासे अउं जईण सया॥अणुजाणाए पंचहिवि उगहे कप्पइ न ठा
उं ॥ ६८१ ॥ अर्थ:- गृहपति एटले देशमंमलनो नायक तेना अवग्रहनेविपे व
सनारा साधुए तेनी आझा लेवी सागारी एटले शय्या वस्तिदान इतर ते स
व्यातर घरनो धणी तेना घरनेविपे रहेवासारु पण यतिए आझा. मागवी साध
र्मिक एटले सूरि आचार्य तेथोनो उपलक्षणथी उपाध्यायादिक ते जे नगरमां व
पांशुतुमां चतुर्मास वास करे ते नगरनी पासे पांच कोणपर्यंत ते आचार्यादिकनो
प्रतिवइ उता ते क्षेत्रनो तेणे पहेलो अवग्रह लीधोठे तोत्यां तेनो अवग्रह लेवो.
ए प्रमाणे यतिने सदा आझा माग्याविना पांचे अवग्रहनेविपे रहेवुं कल्पे न
ही. इहा पेहेलो पेहेलो अवग्रह बाधित जाणवो. जेम राजावग्रहे करीने देवेंडा
वग्रह बाधित थायते कारणके राजावग्रहमांराजानी आझाज प्राधान्यठे. ए प्रमाणे
आगलजावना करवी ॥ ६८० ॥ ६८१ ॥ ए पंचासीमुं दार समाप्त थयुं

अवतरण:- परीसहति एटले बावीस परिसहनुं ठासीमुं दार कहेठे. मूल:-
खुहा पिवासा सीउएहं दंसा चेला रइ छिउ॥चरिया निसीहिआ सेक्का अकोस वह
जायणा ॥ ६८२ ॥ अर्थ:- परि एटले समस्त प्रकारे जिन मार्ग नहि मूकवा
सारु अने निर्जरासारु जे सहन करवुं पडे ते परिसह कहिये. तेमां एक दर्शन परि

सह अने बीजी प्रज्ञा परिसह ए वे मार्गे नमूकवाने अर्थें अने निर्जराय बीम
रिसह ठे तेना नाम कुधा १ विपासा २ शीत ३ उष्ण ४ दंता ५ अचेजा ६ रति ७
स्त्री ८ चर्मा ९ नेपेपको १० शय्या ११ आक्रोश १२ वय १३ यावना १४ द
लाज १५ रोग १६ तृणस्परी १७ मल १८ सत्कार १९ प्रज्ञा २० अज्ञान २१
अने सम्यक्त २२ ए बावीस परिसहनो यथाक्रमे सक्षेप अर्थे कहें

१ तेमां कुधाची उत्पन्न यनारी वेदना जे समस्त वेदनाची अग्रि आतरा
अने पेटनी बालनार तेने आगमोक्तप्रमाणे सहन करतां अनेपणीयने परिहारा
उपशमावता कुधा परीसह जीव्यो जायते पण अन्यथा जीताय नही ए कुधा त
मस्त परीसहोमा सहन करवो बहुदोहजो ठे माटे सद्गुणी श्रेष्ठ गणीने प्रथम म्हणें

२ कुधापीडा मटाववा सारुं ठंचानीचा घरोनेविषे विहार करवाना अमे तरस उत्तम
थाय माटे बीजो पीपासापरीसह ते तरसे करी अति आकुजित थयो ठतो पण शीत
ल जलादिनी प्रार्थना नही करता तृप्ता सहन करे ते पिपासा परिसह जाणवो ए
परिसह बहु कठण ठे इहा जे यतिपणीयने अजावे समग्र अनेपणीय परिहारा प्रा
णिमात्र उपर चित्तमा दया आणीने तृप्ता सहन करे तेथे पिपासापरिसह जीव्यो

३ एम कुधा तथा तृप्तापीडितने शीतपणु थाय माटे बीजो शीतपरीसह
ते एम - शीतकालनेविषे सबल टाढ पडे ते समय गृहादिकेरहित अल्प जीर्णवम
धारण करतारा यतिप आगमोक्त विधिपे पोताना कटपनीज गवेपणा करवी अतिशी
ते पीडित थाय तो पण अग्रि प्रदीप्त करी तेथे तापवु नही तेमज बीजा ए प्रदीप्त को
जा अग्नीवु पण सेवन करवु नही एवी रीतिपे रवेवाची शीतपरिसहनो जय क्यो

४ उष्णपरिसह एटले उष्णकुठु ए शीतकुठुनो विपक्षीते तेमाटे चोघो
उष्णपरीसह ते एम उष्णकालनेविषे तसशिलाये सूर्यनुप्रतिविंब माये थावे एवा
मध्यान्ह समये वेसी आतपना थयेथके पण उत्रीनी के लुगमानी ठाया बीजेन
ही बीजणाप्रमुखना वायुने अणवाठतो अने स्नानविलेपनादिवर्जतो थको उष्ण
परिसह सहे ते उष्णपरिसहनो जय जाणवो

५ उष्ण पठी वर्षाकाल थावे ते समये मांस मसा मधुरादिक थाय ते सारु उष्ण प
ठी मश परिसह पांचमो ते मशादि छु माकण शूल ह्मादि कुड जतु तेथो जेम श
त्रुथो सग्राममां वाणनो प्रहार करे तेवो मक मारे परतु एवा तेथोना उपद्रव्यो
ते ठाम तजीने जाय नही अथवा तेना परिहारने सारु धूत्र तथा बीजणा प्रभु

खनी बाँझना करे नही ते मांसादिक जंतुउ पोतानुं लोही पीये तो पण तेनाउपर प्रवेप करे नही तेनुं निवारण करे नही. एरीते मंस परिसह्नो जय थाय.

६ मांसे परानव पाम्योथको पण वख बांठे नही. तेथी ठठी चेल एटले वख तेनो अजाव ते अचेल. जिनकल्पी तथा स्थविरकल्पी ए वनेने अचेल कहेठे. फाटेजुं, अल्पमूलजुं अने जुनुं ते पण अचेल. ए अचेलनो परीसह ते अचेल प रीसह ते एम के पोतानुं फाटेजुं वख जोइ एम न जाणे के आ वख फाटेजुंते तेथी आज ने काले कोइ नवा वखनो आपनार सुजतो नथी तो हवे केम कर शुं, एवीरीते अतिदीन जाव मनमां न आपो अथवा आ वख उतारीने बीजा न वां वख पेहेरीशुं एवीरीते नचिंतवे ते अचेल परीसह्नो जय जाणवो.

७ अचेल ते अप्रतिवद् विहारी ठतां तेने शीतादिकना संजवे करी अरति उप जे ते अरति परिसह. जे रमण करवुं ते रति. अने संयमनेविपे जे धृति तेनाथी विपरी त ते अरति तेनो परिसह ते अरतिपरिसह. विहार करतां यतिने मनमां अरति उपजे तो धर्मेनेविपेज रत थवुं. क्हांत्यादिक धर्मेध्याववुं एरीते अरतिपरीसहने स ह्न करे ते अरतिपरिसह जय जाणवो.

८ संयममां अरति उत्पन्न थाय एटले स्त्री निमंत्रि ते तेनी अजिलापा करे ते सारु हवे स्त्रीपरीसह कहेठे ते एम के स्त्री दीठी थकी तेने रागनो हेतु जाणी, तेनी गति, इंगित, आकार, विलोक इत्यादिक पण रागना निबंध जाणी अंग, प्रत्यंग थान, हसित लजित, विचित्र विलासादि अणचिंतवतो अने ते स्त्री दीठी ठतां काम बुद्धि ए तेनी जणी दृष्टि साये दृष्टी मेलवे नही ए स्त्रीपरीसह्नो जय जाणवो.

९ एकस्थले रेहेतां मंदस्तवने स्त्रीउपर अनुराग थाय ते सारु एक गामे न रहे ते माटे स्त्री परीसह पठी चर्यापरीसह एटले चाजियें ते एमके. आजस र हित थडने ग्राम, नगर कुलादिकोनेविपे विहारनो करवो ते इव्यथी चर्या अने जो एकगामे रहेता पण अप्रतिवद् ममतारहितपणो आदरवो ते जावथी चर्या एवो प्रतिमास कल्पे विहार करे ते चर्यापरीसह जय जाणवो

१० जेम ग्रामादिकनेविपे अप्रतिवद् चर्या करवी तेम देहादिकने विपे अप्रति वद् स्वाध्याय सारु नैपिधिकी करवी तेमाटे चर्या पठी नैपिधिकीनो परीसह. जे निपेधियें तेनेनिपेध कहियें ते एक पापकर्मनो बीजो गमनागमननो तेहिज ठे प्रयो जन जेनो तेने निपेधकी कहिये. इहां निपेधकी शब्दे शून्य घर श्मसानादिक स्वा ध्याय नूमिका तेनो परिसह ते निपेधकी परीसह. कोइ ठेकाणे निपया परीसह

एवु कहेलु ठे निपीदति ते निपियास्थानक जे स्त्री पणु, अने पमक विवांचित ते
 त्यां रहता थका, इष्ट अनिष्ट जे उपसर्ग उपजे ते सर्व वडेगरहितपणे सम्यग्नी
 लिए सहन करे तेने नैपियिकी अथवा निपया परिसह कहेने

११ निपेधकीये सप्ताय करी सझाने आवे ते सारु हवे अगीयारमो शय्या प
 रिसह कहे ठे ते एम के जेनेविपे शयन करे ठे ते शय्या एटले उपाथय थप
 या सत्तारक तेनो जे परिसह ते शय्यापरिसह ते एम के उचीनीची जूमी, प
 णी बूल घणी टाड तथा घणी उन्नता अने कण तथा सुकोमान अने सुहा
 जो सयारो पामी तेने सारो नवारो कहेनही, उडेग करे नही पण एम विचारो
 के उपाथये एक गृहस्थ रत्नमय घरमा रहे ठे, एकने घेरलीपणो पण थनु नयी
 एक पथ्यरु उपर तलाइपाथरी सुए ठे ने एक जांये सुए ठे, माचो पण मनतो न
 थो तो माहारे शु करवा शोच करयो जोइए? आज अहीया ठेए अने वहाणे
 बीजे स्थले जइशु एवीरीते वेहुने विपे राग द्वेप बर्जे ते शय्या परीनह जय जाणा

१२ सयार्ये रहेलाने सयातर अथवा अन्यकोइ आक्रोश करे तेथी हवे ज
 रमो आक्रोश परिसह कहे ठे ते आवीरीते के यतिने कोइ अनिष्ट वचन वांजे
 क्रोध करे तेवारे जाणे के ए महारो उपकारी ठे तेथी मने शिखामण आपेने
 केमके कटाच ए बोल हु करत पण हवे नही करु अथवा ए जे कहेते ते ताड
 करतो ज नथी तो ए मने एम कहेते तो तेमा महारे सावाम्ते जोर करवापड,
 एम विचारी क्रोध नकरे जो क्रोध करे तो साधुपणो ठता चमाल समान पाव

१३ आक्रोशनो करनार जे होय ते वध पण करे तेथी हवे वधपरिसह क
 हेते वधते हनन ताहन सवधी जे परिसह तेने वध कहिये, ते आवीरीते कांफ
 पाविष्ट माणस यतिने ठीक पाटू चापट कशादिकना प्रहार करे तोपण तेना उपरते
 यति क्रोध करे नही पण अकलुपित चित्तवत थको एवी चित्तवना करके ए ग्री
 रते पुनजरूप छुदोते अने महारो आत्मा एथी छुदो जे माटे आत्मानेता कां
 विध्वंस करी शकेज नही अने ए जे मने ताहन प्रमुख करेते ते महारा कृतकर्म
 उदय आध्यात्रे तेनां ए फजते एम जाणी ते सहनकरे

१४ परथी हणाणाने आप्यादिकनी याचना करवानो प्रयोजन थाय माट पाव
 ना परिसह कहेते जे अनेरा पाजेथी याचिये ते याचना कहिये ते आवीरीत क थ
 तिने वस्त्र पात्र अन्न पान उपाथय विगेरे काईपण चीज एटले एक शजो
 ली चीन पण माग्याविना छेरीनही यद्यपि पोतानी शोचा राखवाने अथ माग न

ही तथापि पोताने प्रयोजन थये दाहियार लाज ठांमीने याचना करे पण एवो चिंतवे नही जे जाई रांधेला धानने अर्थे जला माणशने घेरजइ याचना करवी तो ते करता गृहस्थावासज जलो के ज्यां आपणा जुजादमना पराक्रमथी उपजाव्यो जे अन्न ते दीन हीनादिकने आपी पठी जमीये एवी विचारणा करे नही. अथवा याचना क खाथी कोई आपे किवा न आपे माटे हुं आ गृहस्थने घेरजई लाखनो मर्मगमावीने सीरीते याचना करु इत्यादिक चितवना नकरतां याचना करे ते याचना परिसह.

अवतरण.— पन्नरमी अलानादि परिसह कहेवे मूल.— अज्ञान रोग तण फास मलसकार परीसहा ॥ पन्ना अन्नाण सम्मचं ईइ वावीस परीसहा ॥६६३॥
अर्थ.— (१५) याचना कखाठता पण लानांतरायना उदयथी कोईचारे माग्या ठता मलेनही ते माटे याचना पठी अलान परिसह जाणवो ते जे लाननो अज्ञा व तेहिजपरीसह ते अलान परिसह कहिये. ते आवीरीते के यतिये कोईपासे या चनाकरी अने त्यांथी ते पदार्थ मय्यो तेवारे आवुं चिंतवे. वहुं परघरे अष्टि, विव हंखाइमसाइमं, नतव पंमिउकुण्ड, इवादिऊ परोनवा ॥ १ ॥ एम चिंतवतो मु खराग फेरवेनही अथवा पिंमने आलाने एवो चिंतवे के आज नही मलेतो का ले अथवा परमदिवशे अथवा चोयेदिवशे जहीसुं एम विचारणा करवाथी अला न परीसह ने वाथा न थाय ते अलाननो जय कखो.

१६ अलान थकी आंतप्रांत नोजनेकरी रोगोत्पत्ति थाय माटे हवे रोगपरि सह कहेवे. ते जेवारे काश श्वास ज्वर अतीसारादिक उपजे तेवारे जिनकल्पी साधुतो तेनी चिकित्सा अणकरावतो पोताना कर्मनो विपाक चिंतवे अने स्थवि रकटिपक तो आगमोक्त विधिये करी निरवद्य चिकित्सा करावतो मनमांहे क र्मेविपाक चिंतवतो हाय वोय करेनही, ए रोगपरिसहनो जय जाणवो.

१७ रोगीने सव्याये सुताथका तृणस्पर्श थाय तेथी हवे तृणस्पर्श परीसह तेहि ज देखाडेवे. यतिजेवे ते पोलो तृणटालीने तृणनोज नोग गव्व निर्गतने अनुमत अ ने गव्ववासी यतिने सापेह संयमथाय तेथी वस्त्रपण लिये परंतु जेवारे जूमिका जीनी होय अथवा वस्त्र पुराणो थयो होय किवा चोरे लीधो होय तेवारे जेने अनुज्ञावे ते सुयें एम केवल तृणनो अढी हाथप्रमाण संयारोठते पण तृणना अग्रजाग तीखा होय तेथी जे पीडा उत्पन्न थाय ते सहनकरे.

१८ तृणेकरी प्रसेवाने संयोगे मलउपजे माटे तृणपरिसह पठी मलपरिसह कहे वे. प्रसेवाने जले करी कवीन पणे थई होय एवी रज जे मल तेनो परिसह ते मलपरि

सह कहिये मज शरीरे घणो होय ते उण्णकालना तापने सयोगे प्रसेवाधी नी जाईने तेमज दुर्गधे गवाय ते दुर्गध दूर करवा सारु स्नान वांछेनही बजो ए वही क्यारे बूटीस एम पण चितवे नही ते मजपरीमह जय जाणवो

१९ मजव्यास पुरुष अनेरा कोइ पवित्रनो सत्कार यतो देखी पोतेपण कोइ क सत्कारादिकनी वाढाकरे तेमाटे मजपरीसहनी पठी सत्कार परीमह कहे ठे ते आवीरीते ठे अनेरा कोइयेस्तवन नमन चरणस्पर्शन सामोउजो थावो आसन दान महोटा राजादिके निमंत्रणादिकनो करवो एवो सत्कार पोताने यतो देती मनमां उत्कर्ष आणे नही अने सत्कार न करवाधी देप पण आणे नही ते सत्कार परीमह जाणवो

२० कुथापरीसहना जयधी प्रज्ञाने बहुव्यपणे गर्व नकरवो तेमज प्रज्ञाने छ जाये खेदपण न करवो तेथी ते प्रज्ञापरीसह ते आवीरीते ठे जेणे करी वस्तुनो तत्व प्रकपे करी जाणीये ते प्रज्ञा तेनो जे परीसह ते प्रज्ञापरीसह प्रज्ञावत पु प घणाश्रुतनो जाणवता में नवातरने विपे रुडीरीते ज्ञान आराधन कखो ठे तेथी हुं मनुष्य ठतापण समस्त जाणवुं सर्वना पूठेला प्रश्नो नो उत्तर आपुवु एवो गर्व नकरे अने प्रज्ञाने अजावें मनमा उद्वेगपण नकरे हु सुखवु काइज जाणतो नथी ते थी सहुकोइ मने पराजव करे ठे पूठया थका जीवादिक इच्छना नाम पण जाउ नही अर्थात् मने काइज आवडतु नथी इत्यादिक चितवना करे नही परतु पूर्व तर्कमनो स्वरुपज चितवे तो परीसह पीडे नही ते प्रज्ञापरीसह जाणवो

२१ प्रज्ञानीपरे अज्ञानपण सहन करवो माटे प्रज्ञानी पठी अज्ञानपरीसह जाणवो वस्तुनो तत्व ते श्रुतज्ञाने जणाय ठे तेनो अजाव ते अज्ञानपरीसह जाणवो ते आवीरीते ठे ते यति मनमा एम न जाणे के में सर्व अखिरतपणो त्यागीने प्रतिपणो श्रगीकार कखो ठे तोपण काइ जाणतो नथी तेमज में जज महानडादिक तप पदिवज्या तथा उपदान जे सिद्धातादिकमा कहेला आविनप्रमुख मासिकादिक प्रतिमाकरी एवीरीते क्रियायें हु चालुवु तो पण सारो नवारा काइ जा णुनही अने आगममा तो एम कहु ठे के एगजाणइ सोस्तवजाणइ एवा वचनप की पूरो नजाणु अने फोकट ज्ञान गर्वकरुवु इत्यादिक चितवेनही इहा प्रज्ञा अने अज्ञाननो ए विशेषे के प्रज्ञा परीसह अनेरो पूठे तेवारे थाय अने अज्ञा न तो मत्यादिक ज्ञान महारामा पूरणनथी एम विचारे अथवा प्रज्ञा त शानता स्फुरयो अने अज्ञान ते त्रिकाल विषयिक वस्तुना अजाणपणाने कहेते

११ अज्ञान थकी दर्शननेविषे शंकाथाय तेथी हवे वावीसमो सम्यकत्व परी सह कहेते तेनो स्वरूप आहुंते के सम्यकत्व ते सम्यक् दर्शनी पुरुष क्रियावादी प्रमुख ना विचित्र मतिउने सांजलवेंकरी किंचित्मात्र चूकेनही अने उत्तराध्ययनमां क हुंते के. नडिनूणंपरेलोए, ङ्ढीवाचित्तवस्तिणो, आङ्गुवा वंचिउमिति, ईईनिकुनचिंत ए ॥ १ ॥ व्याख्या:- नवांतरनेअर्थे तेनही अथवा तपश्चीनी आमोसही प्रमुख ऋधी तेमज पगना रजेकरी रोगनो एकदूणेकमां उपशम करवो तथा तृणने खेचवे करी कामित वस्तुनुदेहुं तेमज शाढावार क्रोम धननी वृष्टी यवाने अर्थे तथा क्रो ध उपने पापाणनी वृष्टी करवाने अर्थे पणनही अथवा लोच उपवासादिक कष्टे करी वंचूहुं एवो निहुचिंतवे नही. वली अजूजिणा अष्टजिणा, अङ्गुवाविनविस्त ई, सुसंते एव माहंसु, ईईनिकुनचिंतए ॥ १ ॥ एवी चिंतवणाकरीने दूषण नलगा डे एरीते ए वावीस परीसहनी जयकरे इति गाथार्थ. ॥ ६९३ ॥

अवतरण:- कयोपरीसह कयाकर्मनी प्रकृतिथो उत्पन्न थायते ते त्रण गाथाये करी कहेते. मूल:- दंसणमोहेदंसण, परीसहोपन्ननाणपढमंमि, चरमे लाजपरीसह सत्तेव चरित्तमोहंमि ॥६९४॥ अक्रोस अरईंङ्ढी, निसीयाचेल जायणा चेव, स क्षारपुरक्षारे, एकारसवेयणिळंमि ॥६९५॥ पंचेव आणुपुढी, चरिया सेङ्गा तहेव ज ह्वेय, वह रोग तणफासा, सेसेसु नडिअवियारो ॥६९६॥ अर्थ:- मोहनीयना वे नेदते एक दर्शन मोहनी बीजी चारित्र मोहनी त्यां दर्शन मोहनीय मिथ्या त्वादिक त्रिकना उदयथकी सम्यकत्व परीसहनी सज्ञाव थायते तेमज प्रज्ञापरीसह अने अज्ञानपरीसह ते प्रथम ज्ञानावरणीयना उदयथीयाय अने चरमके० ठे लो जानांतराय तेना उदयथी अज्ञान परीसहथाय. हवे सात परीसह चारित्र मोहनीयना उदयथी थायते ते आवीरीते. प्रथम क्रोधना उदयथी आक्रोश परीसह थायते बीजी अरति मोहनीयना उदयथी अरतिपरिसह थायते त्रीजी पुरुषवेदना उदयथी स्त्रीपरीसह थायते चोथी नयमोहनीयना उदयथी निषिधि कीपरिसह थायते पांचमी जुगुप्सना उदयथी अचेलकपरीसह थायते ठवी मानना उदयथी याचनापरिसह थाय ठे सातमी लोच मोहनीयना उदयथी सत्कार पुरस्कार परीसह थायते. हवे इग्यार परीसह वेदनीय कर्मना उदयथी थायते ते कहेते तेमां अतुकुमे ऋधादिक पांच तथा चर्या सज्या अने वली आ ठमी मल नवमी वध दशमी राग इग्यारमी तृणस्पर्श ए इग्यारपरीसह वेदनी यना उदयथी कही शेषकर्मनेविषे परिसहनी अवतार नथी ॥६९४॥६९५॥६९६॥

श्रवतरण - गुणगणानेविषे परीतहोने समवतारी देखावेने
स वापरस्त, पराय चउदसय सुहुमरायमि, ठउमठ वीयराने, चउद
मि ॥६९७॥ अर्थ - ए कृथादिक वावीसे पगीसह जे ठे ते यावत
मा नवमा गुणगणाने विषे थाय ठे चउदपरीसह सूक्ष्मसपराय
गुणगणाने विषे सनवे तेमा पाचतो कृथादिक जाणवी अने ठगे
सय्या, थावमी यथ, नवमी अज्ञान दशमी राग, इग्यारमी तृणस्परी,
तेरमी प्रज्ञा, अने चउदमी अज्ञान ए चउद थाय एटले चारित्र मोक्ष
अथवा उपगम तेना प्रतिबद्धी सात अने एक दर्शन मोहनीये प्रति
ठ न थाय वाकीनी चउद थाय अने इग्यारमा ठउमस्थ गुणगणो तथा
तराग गुणगणाने विषे पण पूर्वोक्त चउदज थाय ठे हवे तेरमा स
चउदमो अयोगी ए वे गुणगणाने विषे अनुक्रमे कृथादिक पाच, ठगे
तमी यथ, थावमी, मज, नवमी सय्या, दशमी रोग, अने इग्यारमी तृण
इग्यार परीगर वेदनीयने प्रतिबद्धे थायठे ॥ ६९७ ॥

अथतरण - उल्टे तथा जयन्ये एक प्राणीनेविषे समकाले केटली परिसह
ते कहे ठे - मूज - वीस उकोसपण, वटति जहन्नउय एकोय, सीउसि
पनिमीहि, थाय छुग न वटति ॥६९८॥ अर्थ - उल्टेथीतो वीसनो उदय
अने जयन्यथी ता एका होय एटले एक शीत ने उज तथा चर्या ने निमि
छुग के० थने एका समराजे वचनही. माटे उल्टेथी रीस थाय केमरे
गीत थाय त्याउज नहाय अने चर्या होय त्यानिपथकी नहोय इत्यादि ॥६९८॥

अथतरण - मज्जी मज्जगति एटजे सात मामजिनो सत्यासीमा ६८ कहे ठे
मूज - सुने असे जायण, काने आयस्मण्य सप्ताए, सयारे चेर तहा सत्तविदाम
मनीनउणा ॥६९९॥ अर्थ - एमूज वीजो सूननो अर्थे त्रीजा जानन चाक
जयह पाचमा आयस्यक ठगे सथाय सातमा सथारो ए सात मामनीन विरे
के अविनने कवे करी प्रवेशथाय ठे अन्यथान कटपे एसत्यासीमा ६८ ममन

अथतरण - दमजणवुडति एटजे दस स्थानरुना विचेदना अथगमन
६८ कहे ठे - मूज - मण पग्गिमाहि पुनाह, आहारग खरग उरसमस्य म
मनिअ केवन मिनणाय पनुमि वासिना ॥ ७०० ॥ अर्थ - ए ममनपय
वीनो दमन प्रट्ट जे अरि ज्ञान जेना उपजवायी अरिदय करन नान
न एरी परमागमि, त्रीनी पुनासनदिय चायी आहारक जन्मि, पांयमी दम

णी. ठी उपशमश्रेणी. सातमो जिनकल्प. आठमो परिहारविशुद्धि. सूत्रसंपराय. ने यथाख्यात ए संयमत्रिक. नवमुं केवल ज्ञान, अने दशमो सिद्धिषाय के० सी जवो (निश्चयवो). इहां केवली तथा सीजवो ए वे जुटा कहा तेनो कारण ए ठे के केवलीतो नियमे सीजे अने जे सिद्ध थाय ते केवलज्ञान पामिने सीजे एवो ज एाववाने अर्थे कहा. ए दश स्थानक जंजुस्वामि थकी विवेद गयां तथा प्रथम संघयण, प्रथम संस्थान अने अंतरमुहूर्त्ते चउद पूर्वनो उपयोग ए त्रण अर्थे ते श्री यूलनइ स्वामिना बखतथी विवेद गया. उक्तंच. संघयणं संगणं, पढमं सं जोयपुव अणुउंगो, एए तिन्निवि यथा, बोद्धिना यूलनदंमि ॥१॥५ति॥७००॥

अवतरण:-खवगसेद्धि एटले रूपक श्रेणीनो नेव्यासीमो ढार कहेते.-मूल:- अणमिद्वमीत सम्मं, अष्ट नपुंसिणी वेयठकं च, पुवेयंच खवेई, कोहार्इय संजल ए ॥ ७०१ ॥ अर्थ:- इहा रूपकश्रेणीनो पडिवजणहार पुरुष आवतरसथी उपरनी उमरनो वर्त्तमान ठता बज रूपन नाराच संघयणनो धणी शुद्ध ध्यानवंत अ विरत, देशविरत, प्रमत्त, अप्रमत्त संयति माहेजो अनेरो कोई पडिवजे पण इहां ए टलो विगेष जे केवल अप्रमत्त संयतिहोय तो पूर्वनो जाण शुक्लध्यानोपगत होय अने बीजा सर्व धर्मध्यानोपगत होय. त्यां पहेली अनंतानुबंधियानी विसंयोजना कहेते.

इहां श्रेणीना अपडिवजणहार पण अविरत चतुर्गतिक ठतां ह्यायोपशमिक स म्यकृष्टि देशविरत तिर्यंच तथा मनुष्य अथवा सर्वविरत मनुष्य जे समस्त प र्याप्ते पर्याप्ता यथा संचवपणे विशुद्धि परिणाम्याठतां अनंतानुबंधीनी रूपणाने अर्थे यथाप्रवृत्तिकरण, अपूर्वकरण, अनिवृत्तिकरण ए त्रण करण करे ए कर एनी वक्तव्यता सर्व कर्मप्रकृति थकी जाणवी.

अनिवृत्ति करणे पढोतो ठतो उद्वजना संक्रमणे करीने अनंतानुबंधीनी स्थिति आवलिकामात्र सूकीने वाकीना उपरला अनंतानुबंधिया सर्वनो विनाश करे अने आवलिकामात्र ते स्तिबुकसंक्रमणे करीने वेद्यमान प्रकृतिने विपे संक्रमावे एरी ते अनंतानुबंधिचतुष्क खपावीने दर्शन मोहनीय रूपाववाने अर्थे यथाप्रवृत्त्यादिक त्रण करण करे अने अनिवृत्तिकरणावाविपे वर्त्तमान थको दर्शनत्रिक संबंधीनी कर्म स्थिति उद्वजना संक्रमणे करी उद्वले ते जांसीम पळोपमना असंख्यातमां ना गमात्र प्रमाणे रहे तेवारपठी मिथ्यात्वना दलिक तेसम्यक्त्व अने मिश्रमां प्रद्वेपे.

ते पहेले समये स्तोक बीजे समये तेथी असंख्यातगुण अधिक एम त्यांसुधी ज्यांसु धी अंतरमुहूर्त्तना चरम समयनेविपे आवलिकागत सूकीने गोप द्विचरम समय संक्र

मित दक्षिक थकी अस्त्रख्यात गुणो सक्रमावे थने आवजिकागत तो स्तिवुक
री सम्यक्त्वने विपे प्रक्षेपे एरीते मिथ्यात्व खपाव्या पठी अतरमुहूर्तेकरी सम्यक्त्वने
व्यात्व ते एवाज अनुक्रमे सम्यक्त्वने विपे प्रक्षेपे तेवार पठी सम्यक्त्वने
रपावे हवे वजी सम्यक्त्व अपवर्तवा एवीरीते जागो के जेवीरीते अतरमुहूर्त
प्यत मुहुर्त्तमात्र स्थितिक थयो ते हवे अनुक्रमे वेदतो थको समय थ
एक थावजी गोप थयो तेवार पठी अनतर समये तेनी उदीरणानो वेद
ज्यासुधी चरम समय त्यासुधी केवल विपाकानुजवे वेदीए

पठी अनतर समये द्वायिकसम्यकदृष्टी थाय जो वक्षापुष्क कृपकश्रेणी स्व
मामे तो अनतानुवधीना ह्य, पठी मरणने सजवे पाठो पडीवजे तो वक्षि
मिथ्यात्वना उदयथकी वली अनतानुवंधियाने पुटीपणे पमामे कारणके अनत
नु वशियानो बीजचूत मिथ्यात्व हजी विणस्योनथी तेमाटे

अने जे क्षीण मिथ्यादर्शनी ते पुटीपणे अनतानुवंधीने मिथ्यात्व बीजना अनाव
की कर्मेनही अने क्षीणसत्तक ते अप्रतिपत्तित परिणामे देवताने विपे अवश्य उर
अने प्रतिपत्तित परिणामि ते तो जेवो परिणामि तेवा परिणामने अनुसारे ना
नाप्रसारनी गतिमाहे उपजे तथा वक्षापुष्पणे जे तेवारेज काल न करे तो पा
सत्तकक्षीण थयोथको निश्चेथीरहे पण चारित्र मोहनीय कृपाववाने थथे यत्नही
इहां गिथ्य प्रश्न करेते के गत्यतरने विपे जातो क्षीणसत्तक केटनेजवे मोह
नाय तेनेगुरु उतर कहेते के बीजे अथवा चाये जये मोह जाय तेमा जो ते
अथवा नरकगतिये जाय ता ते वेव अथवा चारित्र मोहनीय उपशमाववाने

वेज माह जाय थने जे तिर्यच अथवा नारकीनो जय विचानेकरी बीने न
त वर्यथापुष्यवाजामा उपजे पण सख्यातावर्ष थापुष्य बालामा न उपजे पठी
त्याची देवगतिपामि करी मनुष्यमां थावी मोह जाय एरीत चारनय पणयाव
हवे मत्तक ह्यवाजा पूर्ववक्षापुष्क एवोजे होय ते तेवारेज कानकरी माह
पामिन वेमानिरुनेत्रिप उपजे जे वक्षापुष्क ते चारित्र मोहनीय उपशमाववाने
थये उद्यमकरे पण गोप जवने त्रिप वक्षापुष्क होय तो नकरे
इहां बनी शिष्यपुत्रे के दर्शन त्रिप ह्यगयो ता ए सम्यक दृष्टी किंवा अन
स्यकदृष्टी जाणगो तेगारे गुरु कहेते के सम्यकदृष्टीतो तहारा केगथी सम्यकर
नने अनावेपण सम्यकदृष्टी पणा थया एम न कहेगो इहांतो जेहना मगना ह
दगो होय एवा कोइवा ते समान गपाने जनायकी मिथ्या

त्वना पुञ्जरूप जेठे ते इहां सम्यकदर्शन क्येपणे गचाठे परंतु जे आत्माना परि
णाम स्वभाव तत्त्वार्थश्रद्धान लक्षण सम्यकदर्शन ते गयोनयी अने ते तो अति
शुद्ध घाचठे अचपटलने अनावे मनुष्यदृष्टी तेनीपरें महाशुद्धतर स्वरूप थाय.

हवे जे अवशायुष्क रूपकश्रेणी आरंजे तो सत्तक क्यकीधेठते निश्चयकी अ
नुपरात परिणामिको चारित्रमोहनीय स्वभाववाचणी उद्यमकरे अने ते चारित्र
मोहनीय स्वभाववाने अर्थे यथाप्रवृत्त्यादि त्रण करण करे ते आवीरीते के यथा प्र
वृत्तिकरण अग्रमत्तगुणताणे तथा अपूर्वकरण अपूर्वकरण गुणताणे अने अनिवृत्तिकर
ण ते अनिवृत्तिवाडर संपराय गुणताणे करे त्यां अपूर्वकरणनेविपे स्थितियातादिके क
रीने अग्रत्याख्याना वरणचतुष्क अने प्रत्याख्यानावरण चतुष्क ए आठ ते केवीरी
ते स्वभाववेठे जेम अनीवृत्तिकरण कालना प्रथम समयेज ते कपायाष्टक पद्योपमा
संख्येय नाग मात्र स्थितिकथयो वली एज अनीवृत्तिकरण कालना असंख्यातमा
नाग गयेठते थीणधीनो त्रिक. नरकगति, नरकानुपूर्वो, तिर्यग्गति, तिर्यगानुपूर्वो ए
केंडिय, वेंडिय, तेंडिय, अने चउगेंडियनी जाति स्यावर, आतप, उद्योत, सूक्ष्म,
साधारण, ए सोलप्रकृतिनी उदलना संक्रमेकरी उदलतांथकां पद्योपमासंख्येय
नाग मात्र स्थितिथई तेवारपठी वध्यमान प्रकृतिमांहे ते सोलप्रकृति गुण संक्रमे
ते समय समय घालतीठति समस्तप्रकारें क्षीणथाय.

इहां सूत्रकारनो ए अजिप्रायठे के कपायनो अष्टक प्रथम स्वभाववा मांझोने
तेपण हजीमुधी क्षीण थयो नथी अने विचाले पूर्वोक्त नोजप्रकृतिस्वभावी पठी
ते पण आठकपाय अंतरमुद्दूचें स्वभावे. अने बीजा आचार्य एम कहेठे के नोज
प्रकृतिज प्रथम स्वभाववामांझ अने विचाले आठकपाय स्वभावी पठी नोजप्रकृति
स्वभावे तेवारपठी अंतरमुद्दूचें नवनोकथाय अने चार संज्वलननो अंतरकरणकरे
ते अंतर करण करीने नपुंसकवेदना दजिक उपरजी स्थितिगत उदलना विपं
री स्वभाववामांझ तेपण अंतरमुद्दूचें पद्योपमासंख्येयनागमात्र थया तेवार पठी
वध्यमान प्रकृतिने विपे गुण संक्रमे ते दजिक प्रहेपे एम प्रहेपतां अंतरमुद्दूचें न
मस्त नीचजी स्थितिना दजिक क्षीण थया.

जे नपुंसकवेदे रूपकश्रेणी स्वभावमांझ तो अनुभवतो ते स्वभावे अन्यथा प्रका
र आवजिका मात्र ते थाय ते छेई दजी वेद्यमान प्रकृतिमांहे निवृत्तसंक्रमें संक्र
मावे एठले करी नपुंसकवेद स्वभावे पठी एवाज अनुक्रमे स्वविद स्वभावे नैराग्य
ठी ठ नोकथाय समसाले स्वभाववामांझ अने तेवारपठी तेनी दफरजी स्थितिगत

प्रवचनसारोद्धार

जेदलिकठे ते पुरुषवेदमाहे सक्रमावे नहो किंतु सज्वजन कोधने विपे
 वे एम ए सर्व पूर्वोक्त विधेकरी खपावतायका अंतरमुहूर्ते सर्वथा प्रका
 या हवे तेहिज समये वेदनो वध उदय उदीरणानो विवधेद अने स
 थायजिकानेविपे एटलो वध मूकी शेपनो पण क्य थयो तेवारे ए थव
 कोप वेदतायकाने एना त्रणविनाग होय तेनानाम अश्वकर्णकरणाक्षा,
 णाक्षा, किट्टिवेदनाक्षा तेना स्वरूप ईहा शास्त्रातरोक्त जावे देखाडीयेते
 घोडाना कर्णनीपरे जे न्हाना न्हाना कर्मनापुत्रज तेहना न्हाना न्हाना
 करे जे थकी कालत्रिपेने विपे ते अश्वकर्ण करणाक्षा कहिये ते कर्मना
 रससहित कूटी कूटीने किट्टीनीपरे अति न्हानाकरे तेने किट्टिकरणाक्षा कहिये
 किट्टीररी तेने वेदे ते किट्टीवेदनाक्षा कहिये
 त्या अश्वकर्ण करणाक्षायें वर्तमानततो समय समयनेविपे चार सज्वन
 पापना अंतरकरण थकी उपरली स्थितिनेविपे थनता अपूर्व स्पर्शकरे ते सर्व
 क कोने कहिये ते कहेते इहां जे थनतानत परमाणुये नीपनाते एवाजे स्वर ते
 जीव कर्मपणे ग्रहण करे त्याजे एकेका स्वधनेविपे सर्व जयन्य रस परमाणुयाने
 तेनो रसपण केवलीनी बुद्धियें सर्वजीवने थनतगुण रस जाग आपे थनेराते र
 सनाग एनेअधिक थनेरोवली वेहुए अधिक एम एकोत्तरवृक्षे त्यामुदी जाणत
 ज्यासुद्धि थनेरो परमाणुअथनतगुणा थने सिद्ध थकी पण थनतमे जा
 न अधिक रसनागये त्यां जयन्यरसे जेकोई परमाणुयाते तेनो समुदाय समान
 जातिपपणा लग्नीने एक वर्गणायेज कहिये एम थनेराजे एकाधिक रसनाग सर्व
 त तेनो समुदाय तेनी बीजी वर्गणा जाणरी थनेरावली वधधिक रस जाग पु
 तेनो समुदाय तेनी बीजी वर्गणा एम एरीते एकोत्तर रसनागवृद्धि परमाणुयानो
 समुदायरूप जे वर्गणा ते सिद्धथकी थनतमाजाग समान अजव्यथकी थनत गु
 व्हरी थने एना समुदाय ते स्पर्शक कहियें एटले माहोमाहे स्पर्शकर न मा
 स्पर्शक वहेवायते एम उत्तरात्तर वृक्षेकरी परमाणुयानी वर्गणा जाणरी इहां स
 र्शक एटना गामे ते के एयकी एकात्तरें अग्रिणि निरतर वृक्षे वधता रस न ना
 किंतु सर्व जीवदही थनतगुण जे रसनाग तेथकी तेहिज अचुरुमे बीना स्पर्श
 मानियें एमज बीनो स्पर्शक एम ज्यासुद्धी थनता स्पर्शक थाय त्यासुद्धी
 हवे एनायकीन पहेनी वर्गणा थाददेईन निष्ठुद्धिना जे प्रकृत तेना वधदही
 थनतगुण हीन रमकरीने पहेना नीपरे स्पर्शकरे एना स्पर्शक पहेना माझ

कोइये कखानची तेची तेने अपूर्व कहिये एणे अश्वकरण करणा-आ पुरीकीची
करणा-आनेविषे वर्तमान थको पुरुषवेद समयोन आबलिका ६यें क्रोधनेविषे गुण
संक्रमेकरी संक्रमावतो चरम समये जीव संक्रमेकरी सर्व संक्रमावे ते वारे पुरुषवे
द क्षीण थाय. एरीते अश्वकरणकरणा-आ संपूर्ण थइ. अने किट्टीकरणा-आये वत्त
मान थको चारसंज्वलननी कपायना उपरली स्थितिना जे दजिक तेनी किट्टीकरे
किट्टीनोस्वरूप कहेते. जे पूर्वस्पर्धक अने अपूर्वस्पर्धक थकी प्रथमादि वर्गणालेइ
विशुद्धिप्रकर्षना वगथकी अत्यंत हीनरस करीने तेने एकोत्तरवृद्धि त्यागें वणे अं
तराले करीने स्थापवो तेआवीरीते ज्यां ते वर्गणाना अस्तकल्पनायें रसना अं
नुनाग तेह्मो शत एकोत्तरादिक जे हतो तेहीज वर्गणानी विशुद्धिना वगथक
रसना अनुनाग दशक अथवा पनर तेनो जे स्थापन करवो तेने किट्टी कहिं. अ
ने ए किट्टी परमाणें अनंति ठतापण स्थूलजाति जेदद्याथ्री वारनी कल्पना जा
यें ते एकेक कपायनी पहेली बीजी ने त्रीजी एम त्रण त्रण किट्टी करे अने
क्रोधे रूपकथेणी पढीवजे तेने जाणवो.

जेवारे माने पडिवजे तेवारे उदलन विधि करीने क्रोधे खपावे अने अश्वकरण
यठे तेनी पूर्वक्रमे नवकिट्टीकरे अने जो मायायें पढीवजे तो अश्वकरण
उदलनाविधे रूपणाकीथीठति शेष वे कपायनी पूर्वअनुक्रमे द किट्टीकरे
लोजे पडिवजे ते उदलनाविधे क्रोधादिक त्रण कपाय अश्वकरण
त्रण किट्टीकरे ए किट्टी करवानी विधिकही

हवे किट्टीकरण-आ त्रणे पूरणयइतते क्रोधे थणी अश्वकरण
ली किट्टी संबंधी जे दजिक बीजी स्थितिगतेने न अश्वकरण
अने वेदपण त्यासुधी के ज्यांसुधि समये अश्वकरण
मवेदे तेवारपती बीजा समयनेविषे बीजी किट्टीकरे
पिंने प्रथम स्थितियेंकरे अने वेदे पण नांभी
मात्र शेषरहे तांसीमवेदे तेवारपती त्रीजी किट्टीकरे
प्रथम स्थितियेंकरे अने वेदपण त्यासुधी

शेष त्रण किट्टी वेदना अश्वकरण
णे समय समयने विषे अश्वकरण
अने त्रीजीकिट्टी वेदना-आ तेना

य उदीरणाने समकाले विधेदे अने सत्तापण एक समयोन आवजिकादिने दरी वद्ध एवो भूकी तेने अनेरोनही सर्व माननेविषे प्रहेप्यो

तेवारपठी माननी प्रथम किट्टी तेना दलिक बीजी स्थितिगत आकारि प्रथम स्थितिपे करे अने वेदेपण तासीम जांसीम अंतरमुहूर्त एम जोधनोपण वेपणिय व्यतिष्ठन अथेयके तेना दलिक समयोन वे आवजिकाये माननेविषे गुण सत्त सत्क्रमावतो थको चरम समय सर्व सत्क्रमावी माननीपण पहेजी किट्टीनादिक पहेजी स्थितिनेविषे कीयाते तेवेदता समयाधिक आवजिका ओपयाय तेवारपठी माननी बीजी किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत आकारि प्रथम स्थितिपे करी ते जांसीम समयाधिक आवजिकामात्र ओपरहे त्यासुधिवेदे पठी बीजी किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत आकारि प्रथम स्थितिगत करी वेदे समयाधिक आवजिकामात्र ओपरहे त्यासुरीवेदे अने तेहिज समये मानना वधउदय उदीरणानो समकाले विधेदयाय अने सत्कर्मपणे तेने समयोन आवजिका दिकत्रधेज ओपतेकोपनीत जाणयो जेम त्या जोध माननेविषे प्रहेप्यो तेमईहा मानते मायानेविषे प्रहेप्यो

तेवारपठी मायाना प्रथम किट्टीदलिक द्वितीय स्थितिगत आकारि प्रथम स्थितिपे करी अंतर मुहूर्तमात्र लगे वेदे सज्वजन मानसबधी वधादिकनो विधेदयेपण सज्वजन मानना दलिक समयोन आवजिकादिके गुणसत्क्रमणे करी मायानेविषे प्रहेप्ये मायानापण प्रथम किट्टीदलिक बीजी स्थितिगत करी पहेजी स्थितिपे करी तायास समयाधिक आवजिका ओप याय तेवारपठी मायाना द्वितीय किट्टीदलिक द्वितीय स्थितिगत आकारि प्रथम स्थितिपे करी समयाधिक आवजिकामात्र पनगे वेदे तेवारपठी बीजी किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत आकारि प्रथम स्थितिपे करी समयाधिक आवजिकामात्र ओपलगे वेदे तेहिज समयनेविषे मायाना वध उदय उदीरणाने समकाले विधेदयाय अने मायानो सत्कर्मपण समयोन आवजिका दिक वधमात्रेज ओपरहे जेणेकारणे गुण सत्क्रमे लोचनेविषे प्रहेप्यो

पठीलाननी पहेनी किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत आकारि पहेनी स्थितिपे वेदे ते ज्ञानग अंतर मुहूर्त एटजे सज्वजन मायाने वधादिके व्यतिष्ठन पणेंद्र मायाना दलिक समयोन विदु आवजियें गुण सत्क्रमें समस्त जोचनेविषे सत्क्रमावत जोचनी प्रथम किट्टीना दलिक प्रथमस्थिते करी वेदतोयका समयाधिक आवजिका ओपययो तेवारपठी लोचनी बीजी किट्टीना दलिक बीजी स्थितिगत

आकर्षि प्रथम स्थितियें करी वेदे ते जांसीम बीजी किट्टीना दलिक प्रथम स्थिति गत कीयाते ते आवलिकामात्र शेष जाणवी.

अने तेहीज समयें संज्वलन लोचना बंधनो व्यवहेद थाय वादर कपाय संबंधी उदय उदीरणानो व्यवहेद थाय अने अनितृत्तिवादर संपराय गुणवाणानो काल ए सर्व समकाले व्यवहेद थाय तेवारपठी सूक्ष्म किट्टीदलिक द्वितीय स्थितिगत आकर्षि पहेली स्थितियें करी वेदे तेवारे एने सूक्ष्मसंपराय कहियें.

हवे त्रीजी किट्टीगत आवलिका शेष ठे ते सर्व विद्यमान आगली प्रकृतिनेविषे स्तिबुकसंक्रमे संक्रमावे अने प्रथम द्वितीय किट्टीगत जेवरीतेठे तेवरी तेज बीजी त्रीजी किट्टीगत मध्ये वेदे अने सूक्ष्मसंपराय लोचनी सूक्ष्म किट्टी वेदतो यको सूक्ष्मकिट्टीना दलिक जे समयोन वे आवलिकाये व६ ठे ते समय समयनेविषे स्थितिघातादिकेकरी त्यां खपावे ज्यां सूक्ष्मसंपरायनी अधाना संख्या त जाग गया होय एक आकतो रहे ते एक संख्यातमो जाग जे आकतो रहे ते जा गने विषे संज्वलननो लोच सर्व अपवर्त्तनायें अपवर्त्ति सूक्ष्मसंपरायनी अधा स मानकरे ते सूक्ष्मसंपरायनी अधा हजीसुधी अंतरसुहूर्त्त प्रमाण ठे ते आरनी पठी मोहनीयना स्थितिघातादिक निवर्त्ते शेषकर्मना स्थितिघातादिक प्रवर्त्ते अने लोचनी अपवर्त्तित स्थिति उदय उदीरणाये करी वेतो यको त्यांसुधीगयो के ज्यां सुधि समयाधिक आवलिका मात्र शेष त्यां उदिरणा रहीजे.

तेवारपठी ते स्थिति केवल उदयेकरी वेदे ज्यांसुधि चरमसमय. अने ते चरमसमय नेविषे ज्ञानावरण्यादिक पांच, दर्शनावरणीय चार, यशकीर्त्ति, उच्चैर्गोत्र, पांच अंतराय ए सोलप्रकृतिना बंधनो विवेद थाय तेम वली मोहनीयना उदय अने स चानो विवेद थाय तेवारे ए ह्रीण कपायी ययो.

वली तेहने शेषकर्मनी स्थितिघातादिक ए पूर्ववत् प्रवर्त्ते जांसीम ह्रीणकपाय अधाना संख्येयजाग गयांहोय अने एक जाग रहे ते जागने विषे ज्ञानावरणादिक पांच, अंतराय पांच, चार दर्शनावरण वे निडा ए सोल प्रकृतिनी स्थिति ने सत्ता ए सर्व अपवर्त्तनायें अपवर्त्ते ते अपवर्त्तिने ह्रीणकपायअधसमान करे केवल निडादिकनी आपणा आपणा रूपनी अपेक्षायें एक समयउणी सामान्यप ए अने कर्मरूपपणे सरखी ते ह्रीणकपायअधपण अंतरसुहूर्त्त मान ठे.

तेवारपठी ते आरनीने तेना स्थितिघातादिक रह्या, शेष आकतानी थाय ते सोल कर्मप्रकृति निडादिके हीन तेने उदय उदीरणा, वेतो, यको त्यांसुधी गयो

જ્યાતીમ સમય અધિક શ્રાવણિકા માત્ર ગ્રેપ રહે તેવારપટી ઘડીરણા નિર્વાકીનો
શ્રાવણિકા સીમ કેવલચંદ્રે કરી તે વેદે તે જ્યાસુરી ક્ષીણકપાય શ્રદ્ધાનો જે
સમય તે થકી ઝરલો સમય તે દિચરમ સમયને પ્રિયે નિષ્કાદિક આપણેરૂપે ત
ની અપેક્ષા ક્ષીણ થયો અને ચંદ્ર પ્રકૃતિનો ચરમસમય ક્ય થયો તેવાત
અનંતર સમયે કેવલી થાય. ॥૭૦૧॥

અવતરણ - આપણા સૂત્રકાર સર્વપદે જુદી જુદી ચલાણનાર ઠતો કહે
મૂઝ - કોહો માણો માયા, લોહોણતાણુંબંધિણો જણિયા, સ્વકિણ સ્વક સત્,
મિશ્ર મીતચ સમ્મતે ॥ ૭૦૨ ॥ અર્થ - ક્રોધ, માન, માયા, અને લોભ એ ચાર
નતાનુવધિયા કપાય સમકાલે સ્વપાવીને સદેકે નપુસક જે શ્રેણીનો પડિવડ
હાર તે મિથ્યાત્વ, મિશ્ર, અને સમ્યક્ત્વ એ ત્રણ પ્રકૃતિ અનુક્રમે અતરસુદૂત સ
યે મરેનો પણ રૂપણકાજ અતરસુદૂર્તમાન અને શ્રેણી પરિસમાપ્તિ કાન પણ
તરસુદૂર્ત માત્રજ જાણયો કેમકે અતરસુદૂર્તના અસરભ્યાતા જેદ છે માટે ॥૭૦૩॥

મૂન - અપચકાણે ચરો, પચ્ચકાણેય સમમવિ સ્વવેદ, તપણુ નપુતા
શિ. વેપકુગ રમય સ્વવેદ સમ ॥ ૭૦૩ ॥ અર્થ - અપચ્ચારભ્યાનિયા ક્રોધાદિક
અને પ્રત્યાભ્યાનિયા ચાર એ આઠે એકઠા રપાવે તેવારપટી નપુસકવેદ ને સંતા
અંદ્ર સમરખાનેજ રપાવે એમ સ્ત્રીવેદ તથા નપુસકવેદના ક્ય થકી સમકાલે
પુન્યવદના વધના અવધેદ કરે તે સ્વપાવીને સમકાલે વરુમાણ પ્રકૃતિભાત
॥ ૭૦૩ ॥ તેજિજ દેવાદેહે

મૂન - હાસ રઘ અરઘ પુવેય સોશ્ર નયજીય હુગઠ સત્તરમા ॥ તદ્દ સજનણ
માણ માર્પચ લોનચ ॥ ૭૦૪ ॥ અર્થ - હાસ્યાદિક ઠ તથા પુવેદ એ સાત પ્રકૃતિ રમણી
પટી મારજનના ચાર કપાય રપાવે ॥ ૭૦૪ ॥ આં લોનને પ્રિયે ઇટલો વિગેય છે તે કહે

મૂન - તા કિટીરુપ અમસ, લોહ રમણ રવિય મોહલયા ॥ પાવે જાણનાય, પ
પામયે કેરન નાણ ॥ ૭૦૫ ॥ અર્થ - તેવારપટીમાયારૂપણાનંતર લોનના રમણી
રમણી કિટીરે તેને રપાવે એમ સર્વે મોહના ક્ય થકી લોકાજાકના પ્રકાનક પ
કેરન જાન પામે હાં ઇટલા વિગેયકે એજે લોનની કિટીના કરણ તે લાન પ્ર
પ્રદે જાણયો અને જેવાર કાય શ્રેણી પડિવડે તેવારે ક્રોધાદિક ચામની કિટી
રની માને પડિવડે તેવારે માનાદિક ત્રણની કિટીરે અને મામાયે પડિવડ
વારે મામા અને જાનની કિટીરે આ સૂત્રમા જે રૂપણાના રમ રહ્યા તે ન
ક હરક આશ્રીને કહ્યા ॥ ૭૦૫ ॥

मूत्रः— नवर ५३१ ग्ववगा. नपुंसगं खविच ग्वव५ श्रीवेय ॥ हास्ताऽनगं ग्वविचं.
खव५ ग्ववेयं नगे खवगो ॥ ७०६ ॥ अर्थः— नवरकं० एटलो विजोपत्रे के जेवारे
स्त्री कृपकश्रेणी प्रारजे तेवारे पहेलुं नपुंसकवेद सपावी पठी स्त्रीवेद अने स्त्रीवेद
ना कृपययात्री समकालेज पुरुषवेदना बंधनो अवबोधेदथाय तेवारे अवंदक पहे
लीजे पुरुषवेद तथा हाम्यादिक ठ ए मात प्रकृति ह्ती ते समकाले खपावे जेप
तेमज जेवारे पुरुष पडिवजे तेवारे पहेलुं नपुंसकवेद पठी स्त्रीवेद पठी हास्यादि
क खपावीने पठी पुरुषवेद खपावे जेप पहेलानी परे जाणवो. ए कृपकश्रेणीना
स्वरूपनो नेव्यासीमो ६११ समाप्त थयो. ॥ ७०६ ॥

अवतरणः— अवसमसेष्टिति एटले उपशमश्रेणीनो नेवुमो द्वार कहेठे.
मूत्रः—अणदंम नपुंस ५३१. वेयठकंच पुरिसवेयच ॥ दोदो एगंतरिए, सरिसे सरिचं
उवसमेई. ॥ ७०७ ॥ अर्थः—उपशमश्रेणीनो पडिवजणहार अप्रमत्त संयत गुणवाणेज
द्वोय अने प्रमत्त. अप्रमत्त. देशविरति. अविरते ए मांहे मेली आवे ते होय अ
ने अनेरा एम कहेठे के अविरत देशविरत प्रमत्त अप्रमत्त माहेलो मेजि आवे ते
अनंतानुबंधी उपशमावे अने दर्शनत्रिकादि संयमनेविपे वर्त्तमान ठता ज त्यां
पहेली अनंतानुबंधीनी उपशमना देखाडेठे.

अविरत्यादिक माहेलो मनोयोगादिकयोगे वर्त्तमान तेजोलेइयादिक त्रण गु
नलेइया माहेली कोईक लेइया माहे वर्त्ततो साकारोपयोगयुक्त प्रत्येक कर्मनी ए
क कोडाकोडी सागरोपममांहे स्थिति. करणकाल थको पहेलो पण अंतर मुहूर्तसुधि
विशुद्धमान चिन्तथको एम रहैतो आगले शुभप्रकृतिबंधे परतु अशुभ प्रकृतिनबाधे
अने समय समयनेविपेअशुभ प्रकृतिनो अनुनाग अनंतगुण हाणी करतो शुभप्र
कृतिनो रस अनंतगुण वृद्धे करे अने स्थितिवंधेपण पुरेहुए ठते पूर्वस्थिति संव
धीनी अपेक्षाये पत्योपमने असख्यातमे नागे हीन स्थिति बंध करे अने अंत
रमुहूर्त पूरण थये ठते अनुक्रमे यथाप्रवृत्तकरण अपूर्वकरण अनिवृत्तिकरण ए
त्रणकरणनी प्रत्येके अंतरमुहूर्त प्रमाण जेनी स्थिति एवाकरे चौथी ते उपशां
ताक्षा अनिवृत्तिकरणाद्वाना संख्याताजाग गयेठते एक जाग रहैथके अनंतानुबंधी
नी नीची अवलिकामात्र सूकीने अंतरमुहूर्तप्रमाण अंतरकरण अंतर मुहूर्तकरे अं
तरकरणना दलिक उखेलीने बध्यमान प्रकृतिमां प्रक्षेपे अने प्रथमस्थितिना आ
वलिकागत दलिक स्तिवुकसंक्रमणे वेद्यमान प्रकृतिमांहे प्रक्षेपे.

अने अंतरकरण कीधेठते बीजा समयनेविपे अनंतानुबंधीनी उपरली स्थिति

મત્રી દક્ષિણ ઉપશમાવવા માંમે તે પ્રથમ સમયે સ્તોક વીજે સમયે ગ્રીને
અનુક્રમે અસરયેયગુણ વૃદ્ધિ તે તાલીમ જાતીમ અતરમુદ્દર્શને સમસ્ત પ્રકારે
નુવરી ઉપશમાયા ઉપશમિત તેને કહિયે જેમ ધૂજને પાણીથી સીંચી ઉપર
ઢાસાયે છૂટી થકી મહાનિચિત થાય તેમ કર્મરૂપ ધૂલી નિર્મલ અથવાસાર
પાણીને સીંચી સીંચીને અનિવૃત્તિકરણરૂપ ધુસડાયેકરી કૂટતો થકો પઠી સરના
ઉદય ઉદિરણા નિયત નિકાચનાદિ કરણને અયોગ્યથાય એક અનતાનુવરીને
ઉપશમના ન માનરી કિતુપિસયોજના છૂપણા તે પહેલી કહી

તે સાપ્રત દર્શનત્રિકની ઉપશમના કહેતે ફેંદાં ક્ષાયોપશમિક સમ્યક્દૃષ્ટીને
મનેરિયે પનેમાન અતરમુદ્દર્શને દર્શનત્રિક ઉપશમાવતો પૂર્વોક્ત ગ્રણકરણને કરે
વિશુદ્ધિયે રહમાન અનિવૃત્તિકરણની અધ્યાને સરસ્યાતજાગે ગયેતતે અતરકરણને
ત રમતા સમ્યક્ત્વની પહેલી સ્થિતિ અતરમુદ્દર્શમાન સ્થાપે મિથ્યાત્વ અનમિશ્રણ
રના દર્શન આરનિકામાત્ર ઉત્કિરતાથકા સમ્યક્ત્વની પહેલી સ્થિતિમાં પ્રવે
ન મિથ્યાત્વ મિશ્રની પહેલી સ્થિતિના દક્ષિણ સમ્યક્ત્વની પહેલી સ્થિતિના દક્ષિ
માંદ નિયુક્તમક્રમણે સરમાયે અને સમ્યક્ત્વની જે પહેલી સ્થિતિએ તેને વિ
કાનુસારહુતિ ક્રમેદ્યયર્થયકી ઉપશમ સમ્યક્દૃષ્ટી થાય અને મિથ્યાત્વાદિ ત્રિકની
અપરની સ્થિતિના દક્ષિણએ તેની ઉપશમના અનતાનુવરીની ઉપરલી સ્થિતિ
ના દર્શનનીય જાણરી

અમ ઉપશાંત દર્શન ત્રિક ઉતો પ્રમત્ત અને અપ્રમત્તના જે પરાવર્તન તે ગુણ
મા ને માનેરરી ચાગ્રિ માદ્દનીય ઉપશમાવણહાર થકો વલી યથા પ્રવૃત્ત્યાદિક
અ કરણ કરે પણ ફેંદાં યથાપ્રવૃત્તિરૂપ અપ્રમત્ત ગુણગણે અને અપૂર્વે કરણ
અપૂર્વગુણગણે કરે અને અપૂર્વેરૂપે રહ્યો ઉતો સ્થિતિવાતાદિકેકરી નિર્મલ
પદ પઠી અનતર સમયે અનિવૃત્તિકરણે પ્રવેશ કરે અને અનિવૃત્તિકરણ
મગ્યેરનાગે ગયેતતે દર્શન મનેરે રહિત ગેપ અકલોમ મોદ્દનીયની પ્રવૃત્તિના અ
રૂપના કર અને તેણે પ્રમાણે જે વેદનોતયા જે મગ્યજનરૂપાયનો ઉદયત તે જ
નો પાંતના ઉદય જાનમાન પહેલી સ્થિતિરે અને ગેપ ડગ્યાર કરાય અને અ
કરણની અરનિકામાત્ર સ્થિતિરે ફેંદાં ગ્રણવેદ અને મગ્યજનચારનો ઉદય
ન અંતરકરણગત દક્ષિણ પ્રવેશમાત્ર મરૂપ અયરિમાગના જયવી ગુણ
તે અંતરકરણ કરીને નપુમ્મરેદ અતરમુદ્દર્શ ઉપશમાયે તે પ્રથમ મને
સ્તોક નેશાપદી કિનીનાદિ સમયે અમગ્યેયગુણરૂઠે આંતર ઉપશમાવ

તે અંતરકરણ કરીને નપુમ્મરેદ અતરમુદ્દર્શ ઉપશમાયે તે પ્રથમ મને
સ્તોક નેશાપદી કિનીનાદિ સમયે અમગ્યેયગુણરૂઠે આંતર ઉપશમાવ

चरमसमय आगली प्रकृतिनेविषे समय समयनेविषे उपशमाव्याठे जे दजि क तेनी अपेक्षाये त्यांजगें अतंरुयेयगुण प्रहेपे जांसीम द्विचरम समय अने चर म समयनेविषे उपशमावतो आगली प्रकृतिनेविषे संक्रमावियेठे जे दलिक तेनी अपेक्षाये अतंरुयेय गुण जाणवो

एम नपुंसकवेदे उपशमावे ठते पूर्वोक्तविधियें करीने अंतरमुहूर्ते स्त्रीवेद उपश मावे तेवार पठी अंतरमुहूर्ते हास्यादिक ठ ते ठ ए उपशमावे ठते तेहिज सम ये पुरुषवेदना वंय उदय उदीरणानो व्यववेद थाय तेवारपठी एकसमयउणि वे आवलिये समस्त पुरुषवेद उपशमावतो समकालें अंतरमुहूर्तमात्रे प्रत्याख्यान अप्रत्याख्यानावरण क्रोध उपशम्या अने तेहिज समयें संज्वलनना क्रोधनो वंथ उदय उदीरणानो विवेद थायो.

तेवारपठी समयउण वे आवलियें संज्वलननो क्रोध उपशमावे ते उपशमाव्या पठी समकालें अंतरमुहूर्ते अप्रत्याख्यान ने प्रत्याख्यानावरण मान समकाले उप शमावी तेहिज समयें संज्वलनना मानना वंथादि त्रणनो विवेद थाय.

पठी समयोन विहुं आवलियें संज्वलन मान उपशमावी पठी अंतरमुहूर्ते अ प्रत्याख्यान प्रत्याख्यानावरण माया समकाले उपशमावे ते उपशमावीने तेहिज समये संज्वलननी मायानावंथादिक त्रणनो विवेद थाय.

ए कथा पठी केवल लोचनो वेदक थको लोचवेदनाक्षाना त्रण विभाग करे. एक अश्वकर्णकरणाक्षा बीजो किट्टिकरणाक्षा बीजो किट्टिवेदनाक्षा त्यां वेहुने आद्यना विहुंनागे वर्तमान थको संज्वलनना लोचनी बीजीस्थिति थकी दलिक खेचीने पहेली स्थितियें करे अने वेदे पण.

अने अश्वकर्ण करणाक्षायें वर्तमान पहेले समयेज अप्रत्याख्यान प्रत्याख्या नावरण अने संज्वलनरूप ए त्रण लोच समकालें उपशमाववालागो विशुद्ध वय तो अपूर्व स्पर्शक पूर्वोक्त शब्दार्थ करे संज्वलनमायानो वंथादिक विवेद गए ठतें नमयोन विहुंआवतिकायें संज्वलनी माया उपशमावे.

एम अश्वकर्णकरणाक्षायें गयाठतां किट्टिकरणाक्षायें प्रवेश करे त्यां पूर्व स्पर्शक थकी बीजीस्थितिगत दलिक लेऽने नमय समय अनंतर किट्टिकरे किट्टिकरणाक्षाने चर मसमये समकालें अप्रत्याख्यान प्रत्याख्यानावरण लोच उपशमावे तेहिज नमये प ठी संज्वलनना लोचना वंथनो विवेद वादर संज्वलनना लोचना उदय उदीरणा नोप

काल स्त्रीवेद उपशमाववालागो त्यांगयो ज्यांसीम नपुंसकवेदोदयनी अक्षानो ऽ
चरम नमय अने ते समयें स्त्रीवेद उपशम्यो अने नपुंसकवेदनी एक समयमात्र
उदय स्थितिने. गोप सचलो नपुंसकवेद उपशम्यो. हवे समयमात्रनी हुंतिजे उद
यस्थिति नपुंसकवेदनी तेणोपण अतिक्रमिठतीये अवेदकथाय तेवारपठी पुरुषवे
दोदय नातप्रकृति उपशमाववा मांने गोप पूर्वपरे जाणवुं.

हवे स्त्रीवेदे श्रेणीपद्विजे ते पहेजा नपुंसकवेद उपशमावे पठी स्त्रीवेद उप
शमावतो त्यांसीम ज्यांसीम आपणा उदयनो ऽचरम समय अने तेने समयें ए
क चरममात्र उदयस्थितिमूकी गोप सचलो स्त्रीवेदसंबंधी दजिक उपशम्यो तेवा
रपठी चरम समयें गयेथके अवेदकठती पुरुषवेद अने हास्यादिपट्ट ए सातप्रक
ति समकाले उपशमावे गोप तेमज जाणवो. ॥ ३०८ ॥ ३०९ ॥

हवेपुरुषवेदे श्रेणीपद्विजे तेहनो स्वरूप पहेजी गाथाये कह्यो. मूल - तो पुवेयतचो,
अपञ्चकाणपञ्चखाणाण ॥ आवरण कोहजुअजं. पसमऽ संजलणकोहंपि ॥ ३१० ॥
अर्थ सुगम ठे. एयकमेण तिस्रिवि, माणेमाया उलोहतियगंपि ॥ नवरसंजलणा
जिह लोहतिनागे ऽय विसेसो ॥ ३११ ॥ अर्थ - ए क्रोधादिकने उपशमाववा
ने क्रमे त्रणे अग्रत्याख्यानावरणादि मान माया अने लोच उपशमावे नवरं संज
लन लोच किट्टि वेदना नाम त्रीजे जागें एवो वहुमाण विगोप तेदेखाडे ठे ॥ ३११ ॥

मूल - संखेयाऽंकिट्टी कयाऽ खंमाऽ पसमसकमेण ॥ पुणरवि चरमं खंमे, असंख
खंमाऽकाकणं ॥ ३१२ ॥ अर्थ - असंख्याता जे जे संज्वलन लोचनखंम ते कि
ट्टीके० सूक्ष्मपणे कीया ते अनुक्रमे समय समयप्रते उपशमावतो चरमखंमना
वली असंख्याता खंमकरीने समय समयप्रते एकेक उपशमावे. ॥ ३१२ ॥

अवतरण - जे प्रकृति उपशमावतो जे गुणगणे वेंचें ते कहेठे. मूल - अणु
समयं एकेकं, उपसमऽऽहहि सत्तगोवसमो ॥ होऽ अणुो तचो, अनीअट्टिहोऽ नपु
माऽ ॥ ३१३ ॥ पसमंतो जा संखेय लोहखंमाऽ चरमखंमस्त ॥ संखाई ए खं
मे, पसमंतो सुहम रागोसो ॥ ३१४ ॥ इय मोहोवसमम्मि, कयम्मि उवसंतमोह
गुणगणं ॥ सबसिद्धिनामं, हेऊ संजाय बीयरयाणं ॥ ३१५ ॥ ए त्रण गाथानो अ
र्थ कहेठे. इहां श्रेणीनो पद्विजणहार सत्तकनो उपशम करेथके अपूर्वकरण गु
णगणे वेंचें तेवारपठी नपुंसकवेदादिक प्रकृति उपशमावतो जांसीम संख्यातावाद
र लोचनना खंम उपशमावे तासीम अनिवृत्ति वाढर थाय तेवारपठी सूक्ष्मकिट्टीप
णे कखा. चरमखंमना असंख्याता खंम उपशमावतो सूक्ष्मसंपराय गुणगणोथा

य एम मोहनीयने उपशमे उपशान्तमोह गुणगणो होय ते सर्वाथैतिदिनो
 ए दोर पण कोऽ अप्रतिपत्तित परिणामि वीतरागते तेहने एवो बाह्ययकी
 इतिश्रेणीद्वयस्वरूप चाचयमपन्नमद्विरेणोद वृत्तरनुसारादिह जिजिखेअणि
 क ॥ १ ॥ इतिगायानवकायै॥ ७१ ॥ उपशमश्रेणीना स्वरूपनो नेवुमु दार समान

अथतरण - थमिजाण चउचीस सहस्सोत्ति एटले एक सहस्सने चोवीस
 मिना सव्वी एकाणुमो दार कहेते मूल - अणावायमसजोए, परस्मै
 यण ॥ ममेअज्जु सिरेयाणि, अचिरकाल कयमिया ॥ ७१ ६ ॥ विठेने दूरमो
 नामने विनयज्झिए ॥ तसपाण वीयरहिए, उच्चाराईणवोसिरे ॥ ७१ ७ ॥ अ
 थनापात असजोके परस्स १ अमोप धातिक २ सम ३ अज्जुपिर ४ अगि
 ज्जुत्त ५ विस्तीर्ण ६ दुरमयगाढ ७ अनासन्न ८ विलज्जितं ९ अने प्रस
 चीनार्त्तिनं १० एण जे दशप्रकारनां स्यमिज्ज ते त्यां पुरीप प्रथवणादिक
 नां तेमां अनापात असजोके परस्स था पदनो वनेपद साथे सवय ते अ
 एटने अय्यागम जे स्यमिज्जने पिपे एक आपात एटले आवबु ते सपक
 णपट्ट मय्ति पणु निहा आवबु ने ते आपात जाणवो अने ते आपात
 टने प्रापु निरा नयी ते अनापात बीजो वृक्षादिकना अनावयकी सना
 मय्ताजे तिगं ते मज्जाकयत अने तयकी विपरीत ते असजोकवत इहांच
 चाप ते दयाटेने ए अनापात असजोक बीजो अनापात सजोक, बी
 जानयन अमगाह, चाथा आपातयत मनोकयत

ए चतुर्णीमो पट्ठा जगानो अनुज्ञाते ओप जगानो निपेयते इहो वा
 एने उपायगयो बीजा बाहीना प्रण विप्रिनिपयरूप सहज जाणगामो
 माटे नेरटनी जगानु मय्ति निरूपण करेते तेथी आपातयतन सतायत
 था जगाते आ आपान स्यमिज्ज ते वे प्रसंगना एक मय्तिपातयत् बीजा प
 तयत् तेमा मय्तिना व नेर एक मय्ति मयत आपातयत, बीजा मय
 ति आपातयत तेमा रनी मय्ति मयत वे प्रसंगनाते एक मयिज्ज व
 हागे तेना आपान बीजा अमयिज्ज पामथादिक तेना आपात तमायतो
 ना वे नेत्र एक मानागोह बीजा अमानागिह तेमांरनी अमयिज्जपण
 नेर एक मयिज्जगोह एटन पानाना अनुज्ञाननी निदासगनाग यथान
 मय्ति प्रसंग बीजा अमयिज्ज पाकीह त पान मय्ति करना मागनी स्य
 मय्ति अने मय्यायुनी निदासगनाग अर्थनी गाथा कहेते तज्जाय चरित

रीते आचार्योंनी माहोमांहे सामाचारी विनिन्नथाय ते ते नीचमनांज्ञने स
विपरीत आचरणने देखे जे शिष्यते तेने आपणी सामाचारीने पक्षेकरवे ए सामाच
री नथाय ईस्तेके० माहोमांहे कलहहोय अने असप्रिद्ध जे पातगादिक तन जा
पाते पण न जावो केमके ते घणापाणीची शोचकरे एवो तेनो प्रधाननी
देखी शिष्य जे शोचवादी मय्यम होय ते एवोरुहे के ए पण प्रवर्जित वे
ए नजोळे एवु अनुकूलपणु मनमां आणीने समिपेपण जाय मनाइन जे
सामाचारी तेने आपाते न जवु अने तयतिनो आपात ज्याथाय ते समस्तप्रका
वर्जवो एटले स्वपक्षापातना दोष कहा

हवे परपक्षापाते जे पुरुषापाते स्थमिते जाय तो घणु निर्मज्जन जे
अने थोडेके लुखपाणीये अथवा पाणीने अजावे जे जाय ता ते यावनारान
स्त्रीने कहे के ए अशुचीते एवो अवरणवादकरे वली एने कोई अन्नपानादिक द्वा
शो मा एवो निहानो निपेध पण करे अथवा अजिनव आवक कोई थपाहाप ता
तेने विपरिणाम थाय अने स्त्री नपुसकापातवते स्वर तडुनयनेविपे हास्य आ
कादिक दोष उपजे त्या आपनेविपे साधुनी उपर शकारोप करे के ए आपण
फसाववा ढोंग करे के सु परतु स्त्रीने के नपुसकनेदेखी काईक शकारे के
पापकर्म साधुप्रत्ये कामनो अजिजाप करे अने उजयनी शका एटजे माहाना
ए मैथुनने अर्थे आख्याते वली स्त्री अने नपुसकापाते आत्म पर अने तडुनय घा
याय एनाथी उपने दूषणेकरी तेमनीज सयाते अनाचारसेवे अने तेवु अकार्य देल
कोई गृहस्थ राजकुलादिकने विपे लज्जाय अने तेथी प्रवचननो उडाहारा
अने दर्पवत तिर्थचने आपाते पाडवु थाय श्रृंगादिके ताडन थाय अने वली मा
रणादिक दोष सजवे गर्हित एटले निदवा योग्य स्त्री नपुसक तेने आपाते वली ला
ने मैथुन शका थाय वे अने केवारेक प्रतिसेवापण करे एटले आपात दोष कहा
एम सलोकेपण तिर्थच वर्जित मनुष्य विषयिक जाणवा केमके तिर्थचनो स
लोक न थाय अने मनुष्यने तथा स्त्री पुरुष नपुसकने मलोके जे आपात विषयि
क दोष कहा वे तेज दोष प्राप्त थाय

हवे जो कदाच आत्म, पर अने उजयथी उत्पन्नथयेजु मैथुन दूषण न थाय तो पण
एवी सजावना थाय एटले कोई एवु कहे के जे दिशाजणी अमारी नार्याप्रमुख उच्चार
दिकने अर्थे जायते तेज दिशाजणी एसाधु पण जायते ते माटे निश्चयथकी एसाधु
कोईक स्त्रीनी बांधा करे वे, तथा एने सकेत दीधोळे ते दिवसे ए अहीयाज आवे

प्रवचनसारोद्धार.

रीते आचार्योंनी माहोमाहे सामाचारी विनिन्नथाय ठे तेथी अमनोझने साम
 विपरीत आचरणने देखवे जे शिष्यने तेने आपणी सामाचारीने पळेकरवे एसा
 री नथाय ईस्तेके० माहोमाहे कजहहोय अने असप्रिज्ञ जे पासगादिक तेने
 पाते पण न जावो केमके ते घणापाणीथी शोचकरे एवो तेनो प्रधाननी
 देखी शिष्य जे शोचवादी मध्यम होय ते एवोकरे के ए पण प्रवर्जित वे
 ए नजोत्रे एवु अनुकूलपणु मनमा आणीने समिपेपण जाय मनोझने जे
 सामाचारी तेने आपाते न जवु अने सयतिनो आपात ज्याथाय ते समस्त
 वर्जवो एटले स्वप्नापातना दोष कहा
 हवे परपक्षापाते जे पुरुषापाते स्थितिजे जाय तो घणु निर्मज्ज जन वे
 अने थोडके लुखपाणीये अथवा पाणीने अजावे जे जाय ता ते आवनात
 खीने कहे के ए अशुचीत्रे एवो अवर्णवादकरे वली एने कोई अत्रपानादिक
 शो मा एवो निहानो निपेध पण करे अथवा अजिनव आवक कोई थयोहाय
 तेने विपरिणाम थाय अने स्त्री नपुसकापातवते स्वर तडनयनेविपे हाय व
 कादिक दोष उपजे त्या आपनेविष साधुनी उपर गकारोप करे के ए आर
 फसाववा डोंग करेठे के सु परतु स्त्रीने के नपुसकनेदेखी कार्क शकाकरे
 पापकर्मि साधुप्रत्ये कामनो अनिजाप करेठे अने उजयनी शका एटजे माहान
 ए मधुनने अर्थे आब्याठे वली स्त्री अने नपुसकापाते आत्म पर अने तडनय
 थाय एनाथी उपने दूषणेकरी तेमनीज सयाते अनाचारसेवे अने तेंबु अकाय वे
 कोइ गृहस्थ राजकुजादिकने विपे लइजाय अने तेथी प्रवचननो उद्गाह
 अने दर्पवत तिर्यंचने आपाते पाडवु थाय श्रृंगादिके ताडन थाय अने वनी
 रणादिक दोष सजवे गदित एटले निटवा योग्य स्त्री नपुसक तेने आपाते वनी
 ने मधुन गका थाय ठे अने केवारेक प्रतिसेवापण करे एटले आपात गय
 एम सजोकेपण तिर्यंच वर्जित मनुष्य विषयिक जाणवा केमके तिर्यंचना
 लोक न थाय अने मनुष्यने तथा स्त्री पुरुष नपुसकने मजोके जे आपात विर
 क दोष कहा ठे तेज दोष प्राप्त थाय
 हवे जो कदाच आत्म, पर अने उजयथी उत्पन्नयथेखु मधुन दूषणन थाय ना पर
 एवी सजावना थाय एटले कोइ एवु कहे के जे दिज्ञानणी अमारी जायाप्रमुख उद्गा
 दिकने अर्थे जायत्रे तेज दिज्ञानणी एसाधु पण जायत्रे ते माटे निभयथी एसा
 कोइ स्त्रीनी वाटा करे ठे, तथा एने सकेत दीपोत्रे ते दिवसे ए अहीयान आस

प्रवचनसारोक्षर.

रीते आचार्योंनी माहोमांहे सामाचारी विनिन्नथाय ठे तेथी थ
 विपरीत आचरणने देखे जे शिष्यते तेने आपणी सामाचारीने प
 री नथाय ईसेके० माहोमांहे कलहहोय अने असप्रिज्ञ जे पात
 पाते पण न जावो केमके ते घणापाणीथी शोचकरे एवो तेने
 देखी शिष्य जे शोचवादी मध्यम होय ते एवोकहे के ए पण
 ए नलोठे एवु अनुकूलपणु मनमां थाणीने समिपेपण जाय
 सामाचारी तेने आपाते न जवु अने तयतिनो आपात ज्याथाय
 वर्जवो एटले स्वपक्षापातना दोष कहा
 हवे परपक्षापाते जे पुरुषापाते स्वमिले जाय तो घणु निर्मज
 अने थोडके लुखपाणीये अथवा पाणीने अनावे जे जाय ता ते अ
 स्त्रीने कहे के ए अशुचीठे एवो अर्थवादकरे वली एने कोई अन्नपान
 शो मा एवो निहानो निपेध पण करे अथवा अजिनव आवक कोई थ
 तेने विपरिणाम थाय अने स्त्री नपुसकापातवते स्वपर तडुनयनेविपे ह
 कादिक दोष उपजे त्या आपनेविपे साधुनी उपर शकारोप करे के ए
 फसाववा ढोंग करेठे के सु परतु स्त्रीने के नपुसकनेदेखी कोई शकार
 पापकर्मि साधुप्रत्ये कामनो अजिजाप करेठे अने उन्नयनी शका एटजे मा
 एमैधुनने अर्थे आब्याठे वली स्त्री अने नपुसकापाते आत्म पर अने तडुनय
 थाय एनाथी उपने दूषेकोकरी तेमनीज सघाते अनाचारसेवे अने तेतु अकार
 कोइ गृहस्थ राजकुलादिकने विपे लइजाय अने तेथी प्रवचननो उडाइ
 अने दर्पवत तिर्यचने आपाते पाडवु थाय श्रृगादिके ताडन थाय अने वली
 रणादिक दोष सजवे गर्हित एटले निदवा योग्य स्त्री नपुसक तेने आपाते वली ला
 ने मधुन शका थाय ठे अने केवारेक प्रतिसेवापण करे एटले आपात दोष कहा
 एम सलोकेपण तिर्यच वर्जित मनुष्य विषयिक जाणवा केमके तिर्यचना त
 लोक न थाय अने मनुष्यने तथा स्त्री पुरुष नपुसकने मलोके जे आपात विरि
 क दोष कहा ठे तेज दोष प्राप्त थाय
 हवे जो कदाच आत्म, पर अने उन्नयथी उत्पन्नथयेखु मधुन दूषण न थाय ता पव
 एवी सजावना थाय एटले कोइ एवु कहे के जे दिशानणी अमारी जायाप्रमुख उन्ना
 दिकने अर्थे जायठे तेज दिशानणी ए साधु पण जायठे ते माटे निश्चयकी ए मा
 कोइरु स्त्रीनी वाठा करे ठे, तथा एने सकेत दीधोठे ते दिवसे ए अहीयाज आन

प्रवचनसारोद्धार.

रीते आचार्योंनी माहोमाहे सामाचारी विनिन्नथाय ठे तेथी अमनोझने सामाचारी
 विपरीत आचरणने देखणे जे शिष्यठे तेने आपणी सामाचारीने पक्षेकरवे ए सामाचारी
 नथाय ईसेके० माहोमाहे कजहोय अने असविज्ञ जे पासगादिक तेने का
 पाते पण न जावो केमके ते घणापाणीथी शोचकरे एवो तेनो प्रधाननाहि
 देखी शिष्य जे शौचवादी मध्यम होय ते एवोकहे के ए पण प्रवर्जित वें
 ए जलोठे एवु अनुकूलपणु मनमा आणीने समिपेपण जाय मनोझने जे ए
 सामाचारी तेने आपाते न जवु अने सयतिनो आपात ज्यांथाय ते समस्तप्र
 वर्जवो एटले स्वपक्षापातना दोष कह्या
 हवे परपक्षापाते जे पुरुषापाते स्थगिते जाय तो घणु निर्मज जन जेज्जा
 अने थोडके सुखपाणीये अथवा पाणीने अजावे जे जाय तो ते आवनाराने!
 स्त्रीने कहे के ए अशुचीठे एवो अवरणवादकरे वली एने कोई अन्नपानादिक का
 शो मा एवो निहानो निपेध पण करे अथवा अनिनव आवक कोई अयोहोय त
 तेने विपरिणाम थाय अने स्त्री नपुसकापातवते स्वर तडनयनेविपे हाय अ
 कादिक दोष उपजे त्या आपनेविपे साधुनी उपर शकारोप करे के ए आपने
 फसाववा ढोंग करेठे के सु परतु स्त्रीने के नपुसकनेदेखी कोईक शकाकरे के
 पापकर्मि साधुप्रत्ये कामनो अनिलाप करेठे अने उचयनी शका एटजे माहोमाहे
 ए मैथुनने अर्थे आख्याठे वली स्त्री अने नपुसकापाते आत्म पर अने तडनयन
 थाय एनाथी उपने दूषणेकरी तेमनीज सयाते अनाचारसेवे अने तेनु अकार्य देतो
 कोई गृहस्थ राजकुजादिकने विपे लज्जाय अने तेथी प्रवचननो उदाहरण
 अने दर्पवत तिर्थचने आपाते पाडवु थाय शृंगादिके ताडन थाय अने वनी मा
 रणादिक दोष सजवे गार्हित एटले निटवा योग्य स्त्री नपुसक तेने आपाते वली सा
 ने मैथुन शका थाय ठे अने केवारेक प्रतिसेवापण करे एटले आपात दोष क
 एम सजोकेपण तिर्थच वर्जित मनुष्य विपयिक जाणवा केमके तिर्थचनो क
 लोक न थाय अने मनुष्यने तथा स्त्री पुरुष नपुसकने मलोके जे आपात विधि
 क दोष कह्या ठे तेज दोष प्राप्त थाय
 हवे जो कदाच आत्म, पर अने उचयथी उत्पन्नथयेजु मैथुन दूषण न थाय ता पर
 स्त्री सजावना थाय एटजे कोई एवु कहे के जे दिशानणी अमारी नार्थाप्रमुख उज्जल
 कने अर्थे जायठे तेज दिशानणी ए साधु पण जायठे ते माटे निश्चयथी ए मा
 ईक स्त्रीनी वाद्या करे ठे, तथा एने सकेत दीपोठे ते दिवसे ए अहीपाज आव

प्रवचनसारोद्धार

रीते आचार्योंनी माहोमाहे सामाचारी विनिन्नयाय ठे तेथी ५
 विपरीत आचरणने देखवे जे शिष्य ठे तेने आपणी सामाचारीने पदकरवे ए साम
 री नथाय ईस्तेके० माहोमाहे कलहहोय अने असप्रिद्ध जे पास्तगादिक तेने श
 पाते पण न जावो केमके ते घणापाणीयी शोचकरे एवो तेनो १२
 देखी शिष्य जे शोचवादी मध्यम होय ते एवोकरे के ए पण प्रवर्जित १३
 ए नलोठे एवु अनुकूलपणु मनमां आणीने समिपेपण जाय मनोज्ञने १४
 सामाचारी तेने आपाते न जवु अने सयतिनो आपात ज्याथाय ते समलक्ष
 वर्जवो एटले स्वपक्षापातना दोष कह्या
 हवे परपक्षापाते जे पुरुषापाते स्थगिते जाय तो घणु निर्मज्ज जन वेइका
 अने वोडके लुखपाणीये अथवा पाणीने अजावे जे जाय ता ते यावनात !
 खीने कहे के ए अशुचीठे एवो यवर्णवादकरे वली एने कोई अन्नपानादिक का
 शो मा एवो निहानो निषेध पण करे अथवा अजिनव श्रावक कोई थपोहाय त
 तेने विपरिणाम थाय अने खी नपुसकापातवते स्वर तडनयनेविपे हाय का
 कादिक दोष उपजे त्या आपनेविपे साधुनी उपर शकारोप करे के ए आपज
 फसाववा ढोंग करेठे के सु परतु खीने के नपुसकनेदेखी कोई शकाकरे के १५
 पापकर्म साधुप्रत्ये कामनो अजिलाप करेठे अने उजयनी शका एटजे माहामा
 ए मंथुनने अर्थे आब्याठे वली खी अने नपुसकापाते आत्म पर अने तडनय का
 थाय एनाथी उपने दूषेणोररी तेमनीज सथाते अनाचारसेवे अने तेनु अकार्य वे
 कोइ गृहस्थ राजकुलादिकने विपे लइजाय अने तेथी प्रवचननो उदाहरण
 अने दर्पवत तीर्थचने आपाते पाडवु थाय श्रृंगादिके ताडन थाय अने वनी न
 रणादिक दोष सजवे गर्हित एटले निदवा योग्य खी नपुसक तेने आपाते वली ला
 ने मंथुन शका थाय ठे अने केवारेक प्रतिसेवापण करे एटले आपात दोष कह्या
 एम सजोकेपण तीर्थच वर्जित मनुष्य विपयिक जाणवा केमके तीर्थचना व
 लोक न थाय अने मनुष्यने तथा खी पुरुष नपुसकने मजोके जे आपात विपरि
 क दोष कह्या ठे तेज दोष प्राप्त थाय
 हवे जो कदाच आत्म, पर अने उजयथी उत्पन्नययेलु मंथुन दूषण न थाय ना पव
 एवी सजावना थाय एटले कोइ एवु कहे के जे दिज्ञानणी अमारी नायाप्रमुख उज्जा
 विकने अर्थे जायठे तेज दिज्ञानणी ए साधु पण जायठे ते माटे निश्चयथकी ए माडु
 कोइ खीनी वाटा करे ठे, तथा एने सकेत वीथोठे ते दिवसे ए अहीपात प्राच

રીતે આચાર્યોની માહોમાહે મામાચારી વિનિવ્રથાય જે તેથી શ્રમનાફને મામાચારી
વિપરીત આચરણને દેશવે જે શિષ્યને તેને આપણી મામાચારીન પદ્ધતિને મામાચારી
રી નથાય ઈસેકે માહોમાહે કનઢહાય અને શ્રમગિફ જ પામગાદિક તેને આ
પાતે પણ ન જાવો કેમકે તે ઘણાપાણીથી ગાચરને પગ તના પ્રજ્ઞાનનાદિક
દેહી શિષ્ય જે ગાચવાદી મથ્યમ હાય તે પગાકહે કે પ પણ પ્રગિજત જે માટે
એ જલોત્રે એવુ અનુકૂળપણુ મનમા આણીન મમિપેપણ જાય મનાફને જ એક
સામાચારી તેને આપાતે ન જવુ અને તયતિના આપાત જ્યાથાય ત મમન્તપ્રકારે
વર્જવો એટલે સ્વપદ્ધાપાતના દોષ કહ્યા

હવે પરપદ્ધાપાતે જે પુરુષાપાતે સ્થમિને જાય તા ઘણુ નિર્મન જન નેડચાય
અને થોડકે લુચપાણીયે અથવા પાણીન અજાવે જ જાય તા ન આપનાગન ન
સ્ત્રીને કહે કે પ અશુચીત્રે પગા અવળગાડકરે પગા પગ ફાડ અન્નપાનાત્રિક આપ
શો મા એવો નિકાનો નિપેધ પણ કર અથવા અનિનય આવરુ કાડ થયાહાય તા
તેને વિપરિણામ થાય અને સ્ત્રી નપુસકાપાતગત સ્વપર તદ્વનયનેવિપે હામ્ય આગ
કાદિક દોષ વપજે ત્યા આપનેવિપ સાધુની વપર ગકારોપ કરે ન આપણન
પસાવવા ઢોંગ કરેત્રે કે સુ પરતુ સ્ત્રીને કે નપુસકનેદેહી કાંઈક ગકારુ ન આપણન
પાપકર્મિ સાધુપ્રત્યે કામનો અનિલાપ કરેત્રે અને વનયની શકા એટલે માહોમાહે
એ મેથુનને અથે આઘ્યાત્રે વજી સ્ત્રી અને નપુસકાપાતે આત્મ પર અને તદ્વનય વાત
યાય એનાથી વપને દૂષણેકરી તેમનીજ સગાતે અનાચારમેરે અને તવુ અકાર્ય સ્ત્રી
કોઈ ગૃહસ્થ રાજકુજાદિકને વિપે નડજાય અને તેથી પ્રવચનના વડાહથાય
અને વર્ણવત તિર્થચને આપાતે પાડવુ થાય શ્રગાદિકે તાડન થાય અને પગી મા
રણાદિક દોષ સજવે ગર્હિત એટલે નિડવા યોગ્ય સ્ત્રી નપુસક તેને આપાતે પગી નાકા
ને મેથુન શકા થાય જે અને કેવારેક પ્રતિસેવાપણ કર એટલે આપાત દાવ કહ્યા
એમ સજોકેપણ તિર્થચ વર્જિત મનુષ્ય વિપયિક જાણવા કેમક તિર્થચના ન
જોક ન થાય અને મનુષ્યને તથા સ્ત્રી પુરુષ નપુસકને મનોકે જે આપાત વિપયિ
ક દોષ કહ્યા જે તેજ દોષ પ્રાપ્ત થાય

હવે જો કવાચ આત્મ, પર અને વનયથી ઉત્પન્નથયેલુ મેથુન દૂષણ ન થાય તા પણ
એવી સજાવના થાય એટલે કોઈ એવુ કહે કે જે વિશાજણી શ્રમારી જાયાપ્રમુખ વજાગ
વિકને અથે જાયત્રે તેજ વિશાજણી એ સાધુ પણ જાયત્રે તે માટે નિશ્ચયથી મા
કોઈક સ્ત્રીની વાઠા કરે જે, તથા એને સકેત વીધોત્રે તે દિવસે એ અહીયાજ આવર

रीते आचार्योंनी माहामाहे सामाचारी विनिवृत्तथाय ठे तेथी अमनोद्वेगने सामाचारी विपरीत आचरणने देखवे जे शिष्यने तेने आपणी सामाचारीने पक्षेकरवे ए सामाचारी नयाय ईतेके० माहामाहे कलहहोय अने असविज्ञ जे पासव्यादिक तेने आपाते पण न जावो केमके ते घणापाणीची शोचकरे एवो तेनो प्रकालनादिक वेरी शिष्य जे शोचवादी मध्यम होय ते एवोकरे के ए पण प्रवर्जित ठे माट ए नजोत्रे एवु अतुल्यपण मनमा आणीने समिपेपण जाय मनोद्वेगने जे एक सामाचारी तेने आपाते न जवु अने तयतिनो आपात ज्याथाय ते समस्तप्रकारे उजेंगा एटले सपदापातना दोष कढ्या

द्वे परपदापाते जे पुरुषापाते स्वमिते जाय तो घणु निर्मल जल लेइजाय अने पाडके लुखपाणीये अथवा पाणीने अजावे जे जाय तो ते आवनाराने वेखीने रुढे के ए अशुचीत्रे एवो अथर्ववादकरे वली एने कोई अन्नपानादिक आपात मां एसा निहाना निपथ पण करे अथवा अजिनय आवक कोई ययोहाय तो तेने विपरिणाम थाय अने स्त्री नपुंसकापातवते स्वर तडुनयनेविषे हास्य आश फादिक दाप उपजे त्या आपनेविष साधुनी उपर शकारोप करे के ए आपणने फसायवा टोंग करेते के सु परतु स्त्रीने के नपुंसकनेदेखी कोईक शकाकरे के ए पापकर्म साधुप्रत्ये कामना अजिजाप करेते अने उजयनी शका एटजे माहामाहे एमंभुनन थंय आख्याने वनीस्त्री अने नपुंसकापाते आत्म पर अने तडुनय घात थाय एनाची उपने दूषणेदरी तेमनीन सगाते अनाचारमेरे अने तेंपु अकार्य वेरी काइ गृहस्थ राजकुजादिकने विषे जडनाय अने तेथी प्रवचननो उद्गाहयाय अने दर्पणत तिर्यचन आपाते पाडवु थाय श्रृंगादिके ताडन थाय अने वनी मारणादिक दोष सजरे गदित एटले निदगा योग्य स्त्री नपुंसक तेने आपाते वली नारा ने मंभुन शका थाय ठे अने केवारेक प्रतिसेरापण करे एटले आपात दाप कढ्या

एम सजोकेपण तिर्यच गर्जित मनुष्य विषयिक जाणवा केमके तिर्यचना सजोकर न थाय अने मनुष्यने तया स्त्री पुरुष नपुंसकने सजोके जे आपात विषयिक दोष कढ्या ठे तेज दोष प्राप्त थाय

द्वे जा कदाच आत्मन, पर अने उजयची उत्पन्नययेतु मंभुन दूषणन थाय ता पण एरी सजावना थाय एटले काइ एतु रुढे के जे दिशानणी अमारी नायाप्रमुख उवाता दिहने अथें जायते तेज दिशानणी एसाधु पण जायते ते माट निभययकी एसाधु कोइक स्त्रीनी वाधा करे ठे, तया एने संकट दीयाते ते दिवसे ए अहीमाज आवन

तेम वली नपुंनरु अथवा स्त्री, स्वनावे करीने किया वायुना दोपे विकारवंत पुरु
पाकार देग्यो तेनेविपयानिजाप थाय तेणे करी मृद्धांपामी तेउ साजुने उप
सर्ग करे ते माटे ए त्रणे संजोऊ तजवा, तेथी चांये जेगे आपात अने संजोऊ
ए वने दोष ठे, अने व्रीजे जेगे एक आपात दोष ठे तथा व्रीजे जेगे एक संजोऊ
दोष ठे ए त्रणे नंगानो संजोऊ वर्जयो अने पहेले जेगे आपात तथा संजोऊ ए
दूषण माहेल्लो सोऽ दूषण न थाय. ते माटे त्यां जवु. उक्तंच. आपात दोस तऽए, वि
ऽए संजोगउं नये दोसा, ते दोवि ननि पटमे, तहिं गमणं नणिच विहिणाउं ॥१॥

हवे परस्तगुण्याऽनो अर्थे करेते. उपघात उद्धाहादिप्रयोजन जेनाथो थाय
तेआपघातिक अने ते ज्यां नथी तेनेअनापघातिक कहिये. आपघातिकता त्रण प्र
कार ठे. एक आत्मोपघातिक. बीजो प्रवचनोपघातिक. अने व्रीजो संयमोपघाति
क. तेमां प्रथम आरामादिक वाग प्रमुखनेविपे संज्ञा करतां ते आरामनो वणी
मारे ते आत्मोपघातिक जाणवो. अने बीजो जे विष्टानुं स्थानरु अशुचिपणाए
करी जुगुप्सित होय अने ते स्वजे उच्चारादिक करवा जाय त्यारे लोको कहे के
ए तो एवोज ठे, इत्यादिक प्रवचनोपघातिक जाणवो व्रीजो अंगारादिक पाडवाने
तेकाणे जेवां के नीजाडो नही प्रमुख करवाने स्थानके संज्ञा वोसिरावे अथवा बी
जे तेकाणे संज्ञा वोसिरावी जे तेकाणे अग्नि आरज यवानो होय तेतेकाणे नाखे
ते संयमोपघातिक थाय. ते माटे अनौपघात स्थंमिलनेविपे संज्ञावोसिराववी एप्र
माणे बीजे तेकाणेपण जाणवुं.

हवे सम कहेते. समशब्दे अविषम स्थंमिल जाणवुं अने तेथी विपरीतते वि
षम स्थंमिल ते विषमतामे संज्ञा कारणे वेसतां कदाचित् पोते पडिजाय ने तेथी
ते विष्टानो पोताने शरीरे मर्दन थाय तेथी संयमने विराधना थाय.

अङ्गुपिर एटले जे तृणादिकेकरी ढाक्युं न होय ते अने ढाक्युं होय ते सु
पिर त्यां सुपिरे वेसवाथी सर्प वृश्चिकादिकना मंखवाथी आत्मोपघात थाय अने
पुरिप प्रसवण त्यागे करी त्या रहेनारा त्रस तथा स्थावरजीवोना धातेंकरीने संयम
ने विराधना थाय माटे अङ्गुपिरस्थले संज्ञानो त्याग करवो जोईये.

अचिरकालरुत एटले जे स्थंमिल जे ऋतुनेविपे अग्नि प्रज्वालनादिक कारणे
करीने तैयार कीयुं ते ऋतुमां ते स्थंमिल अचिरकालरुत जाणवु. जेम हेमंत ऋ
तुमां करेलुं ते हेमंतऋतुमाज अचिरकालरुत. बीजो ऋतुमां करेलुं ते चिरकाल रु
त अने ते ते ऋतुने आतरे अथवा सचिन्मिश्रपणाने जेगे थाय ते अचिर

कालकृत जाणवो ज्या सत्रल वरसाद थपो होय अथवा सत्रल गाम वस्यो होय तो त्या वारवर्ष स्वमित्र थाय पठी अस्थमिल जाणवो

विस्तीर्ण एटले महोदो ते त्रण प्रकारनो ठे. एक जयन्य, बीजो मध्यम अने त्रीनो उत्कृष्ट तेमा जयन्य एटले आधाम विष्कने करीने हस्तप्रमाण अने उत्कृष्ट एटले पार योजन प्रमाण ते एमके चक्रवर्ति स्कधाचारनिवेश कहेता राजानी तेना ने रहेरानी जग्या अने शेष ते मध्यम जाणवो

दूरमोगादेनो थये कहेते अथवा एटले गजीर ते ज्या चार आगल मध्यम अग्नि तापादिके करी नीचे नूमिका अचेत थई ठे ते पेहेलोजयन्य दूर अथवा दूर अने ज्या पांच आगज प्रमुख थाय ते बीजो उत्कृष्ट दूर अथवा दूर अर्दीया दृढ संप्रदाय चार आगज अथवा दूर उडिनित वोसराविए कायिकी न वोसरीजे

यन्नासन्न एटने जे आरामादिकनी पासे दूकडु नथी तेथी विपरत वे प्रकारे ठे एक इयासन्न अने बीजो जावासन्न तेमा इयासन्न एटले देव, कुल, घर, आराम, क्षेत्र अने मागादिकनी नजीक होय ते त्यां वे दोय थायठे एक सयमोपघात अने बीजो आत्मोपघात. तेमा सयमोपघात एटले ते सारी रीतिये त्याग करे तुं पुरिषादिक कोशएक कर्मकारे करीने अन्यत्र नखावे पठी त्या प्रवेशतु जे विलेपन अने सचेत पाणीए हाय धोने एरीते सयमोपघात थाय अने आत्मोपघात एटने ते परना पणी त्या आधीने रीसाईने कदाचित् ताडनादिक करावे अथवा पो ते मारे त्यारे आत्मविराधना थाय तथा बीजो जावासन्नता रहे ज्या सयजथा याथा हाय त्यारे बीहीने त्वराथी आगज दोमता उतां कोईधूर्त जाणे के ए त्वराथी जायते तेनी नासन्नताने जोईने कपटे कुरी अर्थमागीमा जाटयो यहा आधी भ्रमेश्वनादि करे उता एम पुरीय जेगने धारण करनारने आत्मविराधना एटने मरण किया गजानल अथवा थाय तेथी आत्मविराधना अने पुरीय जेगने सदन करी नशकेतो थयमित्रे सज्ञा व्युत्सर्ग करे किया जगादि ने पनयपु होय तो तेथी प्रवचनविराधना अने सयमोपघात पण थाय अने त्यां न अन्वयपुनेहित स्वमित्रने ठेफाणे व्युत्सर्ग थाय तेथी सयमोपघात थाय माट ए आनन्न इययफी अने नाययफी ए वने प्रकारनो जर्ग

विजयजित एटने विजेररी रहित जगा जाईये विजयज्ञा स्वमित्रने सज्ञा त्या न कररा वेसता यहा विज (द्रमा) उडिनिति तथा लघुनीति जाय तण्णरी

કીડિપ્રમુખ જીવોનો નાશ થાય તેથી સંયમવિરાધના દોષ થાય. વજી વિજ (દર) માંથી સર્પપ્રમુખ નિકળીને મંત્ર મારે તો આત્મવિરાધના દોષ થાય. ત્રસપ્રાણ વીજરહિત; એટલે સ્થાવર જંગમજંતુના સમુદાયે કરીને વર્જિત જગા જોઈયે પણ તેણે કરી સહિત સ્થંભિલે સંજ્ઞાવ્યુત્તર્ગ કરનારા સાધુને જે દોષ પ્રાપ્ત થાય છે. એક સંયમવિરાધના અને વીજી આત્મવિરાધના તેમા સંયમવિરાધના એટલે સ્થાવર જંગમ પ્રાણીક કિંવા વીજનેવિષે સંજ્ઞાવ્યુત્તર્ગ કર્યો હોય તો પ્રાણી ડનાયાતે કરી સંયમવિરાધના દોષ થાયછે. અને સ્થાવર જંગમ સર્પપ્રમુખ પ્રાણીકથી મંત્રવિગેરે ડપડ્ય થાય તો આત્મવિરાધના થાય તથા તીક્ષ્ણ ગોત્વરું કાંટાદિક વીજ પગમાં ધોચાયાથી પગ ફાટીને પડી જાયતો આત્મવિરાધના થાય. એ અ નાપાતાદિક દશ પ્રકારના સ્થંભિલે ડચારાદિ વોસિરાવે ૭૧૭ ॥

અવતરણ:- એ ક્રમે કરી કહેલા દશપદનો એક વે, આલેદેઈ દશ સંઘાતે સંયોગ કરતાં એક હજાર ચોવીસ જંગ થાય. જંગના આણવા સારું આ કરણ ગાયા કહે છે. ક્યા ક્યા સંયોગમાં કેટલા કેટલા જંગ થાય? તેની કરણ ગાયા કહેછે. ડનય મુહં રાસિહુગં, હેવિદ્વાણંતરે જયં પઢમં ॥ જહહ રાસિ વિજને, તસ્તુવરિ યુણિજુ મંજોગા ॥ ૧ ॥ અર્થ:- અહીંયાં દશપદોના વે ડલ્યાદિ સંયોગજંગ આણવાના છે. માટે તેટલા પ્રમાણની વે રાશી ડનયમુખ (વંને જણી જેનાં મુખ) તે સ્થાપન છે એમાં તાત્પર્ય ઇવોકે એકથી દશમુધી અંક એક વે એમ પૂર્વાનુક્રમે કરીને સ્થા કરી તેની નીચે ડલટાનુક્રમે કરીને એકાદિથી દશમુધી અંક માંડવા સ્થાપના

૧	૧૦	૪૫	૧૨૦	૨૧૦	૨૫૨	૨૧૦	૧૨૦	૪૫	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧૦	૯	૮	૭	૬	૫	૪	૩	૨	૧

નીચેની રાશીમા માંડેલા એક અંકના ડપર માંડેલા દશઁ તે એક એક દશ જંગ થાય છે. (અર્થાત્ એકને દશે યુણીએતો દશ થાયછે) તેમાં ડયાનો કર્ણ નથી અને વે ડલ્યાદિક સંયોગે જંગ આણવા સારું ગાયા છે. પઠી નીચેના કોગાની ડેવટ એકના આંકડાની પાઠજ લખેજો જે કડો તેણે ડપરના કોગામાં માંડેજો ડેવટનો દશનો આંકડો તેને વેડુએ થકા પાચ થાવે છે તે પાંચને પેહેલા કોગાના વેની ડપરના નવે યુણી

ए तो पीततालीश थाय ठे ते सयोग जग जाणवा साराश द्विक सयोगमां जग पीततालीसठे पठी वली नीचेना कोठाना त्रीजा सयोग जग थाणवा सारु था प्रमाणे करवु जेम नीचेना कोठामाना त्रणने थांकडे उपरना थाठना थाक डानी थपेक्षाए पूर्वे सिद्ध थयेला पीततालीशना थांकडाने त्रणे जागतां पदर थाये ते पदरने थावे गुणता एकसो बीस थावेठे ए त्रिक सयोगमां जग जाणवा वली नीचेना कोठामा मामेली त्रणनी पाठलनो चोथो थाक तेना उपरना सात थंरुना सयोग जंग सख्यानी थपेक्षाए पूर्वे सिद्ध थएला एकसो गीतने चारे जागतां त्रीस थाये. तेने सातना थांकडाथी गुणतां सयोग जग थक वजो ने दशनो जाणवो ए प्रमाणे वली नीचेना कोठाना चारनी पाठलना पाच वि गरेना थरुना उपरना कोठाना ठ ठे ते वजो दशने पांचे जागवेता वेतालीस थावे तेने ठ ना थांरुथी गुणतां वजोने वावन थाय ए थकनो सयोग जग जाणवो थनु रुमे प्रफार एक सयोगमां दश जग, द्विसयोगमा पीततालीश, त्रिसयोगमां एक सातने गीत, चतुष्कसयोगमां वसे दश, पचकसयोगमा वसे वावन ठवा सयाग मां जसे दश, सातमा सयोगमा एकसोबीस, थाठमा सयोगमा पीततालीस, नयमा सयोगमा दश ने दशमा सयोगमा एक था सवे जगनी एकदर सख्या एक हजार ने त्रयोश ए सी थथुद्ध जग थने एक हजार चोवीसमो थुद्ध जग ठे ते कणमां प्राप्त यतो नथी तयापि ते जगसख्यामां तेनो प्रदेष्टकरी सख्या पूर्ण करवी कार ण सर्व जगोना प्रसार क्यो ठता थुद्धजगनी प्राप्ति थायने उक्तंच दस पण्णान गिसुत्तर, सपच दासपदसुत्तरगदाय, वावन्ना दोदसुत्तर दसुत्तर पचउन्नाय ॥ १ ॥ दसएकौ यक्रमेण जगा एगा दिगारण एत्तु, सुद्धेण सममिजिया जगसहस्त चउ बीस ॥ ३१३ ॥ ए प्रमाणे स्थितिज्ञानो एकाणुमो द्वार समाप्त ययो

अंतरण - पुढाणनामाइ पयसत्वात्तुथाइति एदन्ने चउद पूरनानाम पद नी सख्यापे सपुक एना वाणुमो द्वार कहेने मूज - उप्पाप पढमपुण, एकारस कोडि पदप्रमाणे ॥ बीय थग्गाणीय, उन्नवड जल्लपयसर ॥ ३१४ ॥ अर्थ - ज्या समस्त इत्थ पयांपना उत्पाद थाथी परूपणा कीरीठे त पहेजो उत्पादनामा पूर्वे जाणवो ते इयार कोडी पद जे थयेनी समाप्ति तेना प्रमाणे जाणवो इमन जीनो समस्त इत्थपयांच जीयविज्ञेयना थयकें परिमाण ते ज्यां प्ररुपिय त जीनो थथाणीय नामापूर्वे तेनविष उन्न जाय पदनी सख्यात्रे ॥ ३१४ ॥

नून - त्रिपिप्पगपपुत्रं, सत्तरिपयजम्क जरिप तइय ॥ थयिपनउपयायं त

हीनस्काय च उच्यते ॥ ७१९ ॥ अर्थः—ज्यां सकर्म अकर्मक जीव अने अजीवना व
र्यना प्रवादनी प्ररूपणा करवी ते तइयंके० त्रीजो वीर्यप्रवादानामा पूर्व जाणवो.
अने सचरिपयजस्क लक्षियंके० सीतेरलाखपदे करी जे लक्षित एटजे सहितठे. तथा
वली अस्ति एटजे ठतीवस्तु धर्मास्तिकायादिक ठ इय. अने नास्ति एटजे अठति वस्तु जे
गर्जननासोणडा प्रमुख. अथवा म्यादादने अनिप्रायें आपणेरूपे समस्त वस्तु अस्ति
पणोठे. अने पररूपे समस्त वस्तु नास्ति पणोठे. ए आस्ति नास्ति ज्याकहियें ते अस्ति
नास्ति प्रवाद नामा चोयोपूर्व साठ लाख पदनो जाणवो ॥ ७१९ ॥

मूल.— नाणप्यवायपुवं, एवं एगूण कोडिपयसंखं ॥ सच्चप्यवायपुवं, ठप्पय अ
हिएगकोडीए ॥ ७२० ॥ अर्थः—ज्या मत्यादिक पाचज्ञानना स्वरूपनो कयन करी तेना
जेद प्रनेद कहिये ते ज्ञानप्रवादानामे पूर्व एकेउणो पदनीकोडीप्रमाण पाचमो जा
णवो. अने ठछो सच्च एटजे सत्यशब्दे संयम अथवा सत्यवचन ते जेमां समस्त
जेद सहित अने प्रतिपद् संघाते प्ररूपियें ते सत्यप्रवादानामा पूर्व ठछो जाणवो.
एमां ठ पदे अधिक एककोडी पदनी संख्या जाणवी. ॥ ७२० ॥

मूल.— आयापवायपुवं, पयाण कोमीउहुंति ठतीसं ॥ समयप्यवायमवरं, असीइ
लक्षाइ पय कोमी ॥ ७२१ ॥ अर्थ— आत्म शब्दे जीव ते अनेक नयेकरी जिहां
प्ररूपियें ते आत्मप्रवाद नामा सातमो पूर्व जाणवो. एमा पदनीकोडी ठतीस थाय.
तथा आठमो समयप्रवाद अने अपर एटजे वीजुं नाम कर्मरूप लहियें ठइये तेमाटे
एनुं नाम समयप्रवाद अने अपर एटजे वीजुं नाम कर्मरूप लहियें ठइये तेमाटे
अर्थ एम ठे के ज्ञानावरणीयादिक आठकर्म तेने स्थिति अनुनागादिक उचर जे
करी सहित जिहा कहियें ते कर्मप्रवाद एने विपे एसी लाख अधिक एक कोमी
पदनी संख्या जाणवी ए आठमो पूर्व कद्यो ॥ ७२१ ॥

मूल.— नवमं पञ्चस्काणं, लक्षाचुलसी पयाण परिमाणं ॥ विज्जणुपवाय पन्नर
सहस्र एकारसउकोमी ॥ ७२२ ॥ अर्थ— नवमो प्रत्याख्याननो स्वरूप समस्त
देकरी वखाणिये ते प्रत्याख्यान प्रवादानामा पूर्व कहियें. एनेविपे चौरासी लाख
मो प्रमाण ठे. तथा जेनेविपे विद्यानो अतिशय साधुना अनुकूलपणे सिद्धिने प्र
वर्णवियें प्ररूपणा करियें ते दशमो विद्यानुप्रवाद नामापूर्व, एनेविपे पन्नर ह
अधिक इग्यारकोमी पदनी संख्या जाणवी. ॥ ७२२ ॥

मूल.— ठवीसं कोमीउ, पयाण पुवे यवज्जणामंसि ॥ ठप्पसु लस्क अहिया,
कोमीउ पाणोउ ॥ ७२३ ॥ अर्थः— जेमां ठवीस कोमीपदनी अवंथ्य सफजे

ज ज्ञानक्रिया तप प्रमुख सफलपणे वर्णविये अने वली जेमा अग्रशस्त प्रमादादिक
एट्टे अशुभफल पण वर्णविये ते श्रवणनाम पूर्वनेविये अथवा एनो बीजो कल्या
ण एग नाम पण रुहेते ए वेहुनो अर्थ एकज ठे ए श्रारमो पूर्व जाणवो तथा
वपत्र जाण अथिऊ एक कोमी पदनी सख्यावालो जेमा जीवना इन्द्रियादिक दश
प्रसारना प्राण अनेक प्रकार वर्णव्या ठे ते प्राणविशेष नामा वारमो पूर्व जाणवो

मूत्र - किरियागिताजपुत्र, एग कोडोउपपाण तेरसम ॥ अक्षतेरसकोडी, चव
दममोउपुसारमि ॥ ३२४ ॥ अर्थ - क्रिया जे कायिकीप्रमुख तेने जेदेकरीने गिता
जके० गितोर्णपणे चिदा कहिये ते तेरमो क्रियागिशाल नामा पूर्व नवकोडीप
दनी सख्यावाला जाणवो तथा जेनेगिणे अक्षतेरसकोडीके० साडातेर कोडी पदनी
सख्यावे ते उदमा जाकिउपुसार नामापूर्व जाणवो यद्यपि गायामा विदुसार
णुनाम जे तथापि नाऊ विदुसार एगो शब्दने तेमाथी गायामा लोऊ शब्दनोंलो
प पया जे पण विदुमार शब्देकरी जाकिउपुसार अर्थमा जेगो अक्षर उपर वि
दुनोपर सार प्रधान सगंजम सर्व अक्षरना सन्निपातनी लब्धिनो करनार ते लो
ऊ विदुमार रहिये ते तेहुनेगिने ईहा समवायागनी टीकामाहे पदपरमाणनो
एनीमाये जेदने तेना तत्व केजजीजाणे ॥ ३२४ ॥

पुरे तेने रहिये के जे तीर्थर तीर्थे प्रजांते तेगारे गणधरने सर्व सूत्रने सा
धारण पणावरी पदेना पूरेगत मृत्तार्यरुहे एनी कोई गतनथी के जे पूरेमा नहा
प तापण नगतमा विचित्र प्रफाणा प्राणीने तेमो जे मदबुद्धिनाथणी पुरेना अति
गतीसार्थ जाणी न गहे ता तेना अनुग्रहने अर्थे गणधर रचना करतां यहा प्रथम
आचारगती रचनाकरने तेथी सूत्रकार आचारगती निर्पुक्किना पचनयको रुहेते

मूत्र - पदन आचारग अक्षरतपय सहस्त परिमाण ॥ एग मेमगाणरि,
दुगुणा दुगुणपमाणाई ॥ ३२५ ॥ आर्या - प्रथम आचारग अक्षर द्वार
पद प्रमाण एग ओर मुग्गडागादिक अंग तेना पण दुगुणो दुगुणा पदना परिमा
ण करना चतु एट्टे बीजो मुग्गडाग वरीम द्वार पदनाजे एनी जाणना मांज
इशां आत्मा करी पूर्वमेवदेकरी पूर्वना सृष्टिउप उतापना एन पुरे रहिय ए
आचारगे रुहेते के जेन तार्थकर प्रथम ए पूर्व रुहेत तम गणधरपण रचना एनी रु

अक्षरगण - निगधनि एट्टे पाच निययना श्याणुमो द्वार रुहेत मूत्र - प
च निदना नगिशा दुनाउ उदमा कुर्मनि निगया ॥ दोडमिणाउयतना एग
मा नरेपुदिहा ॥ ३२६ ॥ अर्थ - एक धमोपकरण टांतीने जय न धनादिक मे

यठे तेयकी निर्गत एटले जे रहितठे ते नियंथ पांच प्रकारना श्री तीर्थकरदेवे क
ह्याठे. एक पुजाक बीजो वकुश त्रीजो कुत्तीज चौथो नियंथ पांचमो स्नातक ते
एकेक वे वे प्रकारे ठे. ॥ ७१६ ॥

हवे नियंथ शब्दना अर्थ सूत्रकार कहेठे मूलः—गंयो मिष्ठन्न धणाइउं मउं जे
य निग्गयात्तत्तो ॥ ते निग्गंयावुत्ता, तेसि पुत्ताउं जवे पढमो ॥ ७१७ ॥ अर्थः— ग्रंथ
शब्दे मिथ्यात्वादिक अन्यंतर अथवा धनादिक बाह्य कह्योठे तेयकी जे मुक्त थया
ते नियंथ जाणवा. तेमां पढमोके० प्रथम पुजाकनियंथ थाव. ॥ ७१७ ॥

हवे अन्यंतर परिग्रह देखाडेठे. मूलः—मिष्ठन्नं वेयतिय, हासाइठक्कं च नायवं॥
कोहाइण चउक्कं, चउदस्त अप्रितरा गंथा ॥ ७१८ ॥ अर्थः— विपरीत बोध मिथ्या
त्व पुरुषवेदादिक वेदत्रण हास्यादिपट्ट ते आवी रीतेठे. जे विस्मय उपने नेत्र
प्रमुखनो विकश्वर करवो ते हास्य, बीजो रतिजे असंयमनेविपे प्रीति, त्रीजी अर
ति जे संयमनेविपे अंप्रीति, चौथो जय ते इहल्लोकादिक सातप्रकारनो जाणवो. पांचमो
शोक ते इष्टवियोगादिकयकी मननु दुःख, ठगो जुगुप्सा ते मल मलीन मनुष्यादिक दे
खी तेनीहीजनानो करवो. ए ठ प्रकारकह्या. तथा क्रोधादिक चार ते प्रतिद्वे. एरीते ए
क मिथ्यात्व त्रणवेद हास्यादिक ठ ने क्रोधादिक चार ए चउद अन्यंतर ग्रंथीठे.

हवे बाह्य ग्रंथी कहेठे. मूलः—खेत्तववुयणधम्म संचउं मित्तनाइसंजोगो ॥ जाण
सयणासणाणिय, दासादासीउ कुविंचं॥ ७१९ ॥ अर्थः—खेत्र ते सेतुकेतुप्रमुख, वास्तु
खातादिक त्रणप्रकारे जाणवो, यनते हिरण्यादिक जाणवुं. धान्य ते चौवीस प्रकारनुं
जाणवुं, तेनो संचय, संघाते वय्यासमान वयते मित्र, न्यातिते स्वजनादिक तेनी सा
थे संयोग संबंध, यान ते थोडा हाथी पाजखी इत्यादिक जाणवा, शयनते पयं
कादिक आसन सिंहासन वाजोटादिक, अने दासदासी प्रतिद्वे ठे. कुप्यते थाली
वाटका प्रमुख घरवखरी जाणवी. ए सर्व बाह्य परिग्रह जाणवो. ॥ ७१९ ॥

हवे पुजाकनुं स्वरूप प्रथम देखाडेठे. मूलः—यन्नमत्तार नन्नइ, पुजायसदेण तेण ज
स्त सम, चरणं सोढु पुत्ताउं, लक्ष्मीसेवाहितोय दुहा ॥ ७२० ॥ धान्यजे चोखा प्रमुख रु
णेरहित एवा अत्तार केवज पलंजिकारूप जे धान्य ते समान नन्नइके० कहिये.
पुजाक शब्देकरीने तेना सरखो जेहनो अत्तार. चरणंके० चारित्र होय तेने पुजा
क कहिये. ते एक लक्ष्मी अने बीजो आसेवनाना जेदेकरी वे प्रकारे जाणवो.
तेमा जे इइस्तमान रुद्धिनोयणी तेने लक्ष्मिपुजाक कहिये. अने ज्ञानादिक अति
चारना आसेववायकी आसेवना पुजाक कहिये. ते ज्ञानादिकना विरायवायकी पाच

प्रकारेण ज्ञानपुत्राक दर्शनपुत्राक चारित्रपुत्राक लिंगपुत्राक तथा यथासूक्ष्मपुत्राक
 हरे वक्रगुण लक्षण कहेंते मूल - उचरण सरीरेसु, वचसो डुहावि पचविहा ॥
 आनोग अणानोगे, सवुम अस्सवुमे सुहुमे ॥७३१॥ अर्थ - एक
 उपकरण ने बीजां शरीरना जेदयकी वक्रुश वे प्रकारनोवे एटले एक उपकरण
 वक्रुश बीजा शरीरवक्रुश तेमा उपकरण वक्रुश जे होय ते थकाले वस
 पांइ पात्र दांमा घृष्ट मृष्टकरे घणा उपकरणनी वाठा करे अने शरीरवक्रुश
 ते हर चरण तथा उदनादिकुनी विचूपा कारणविना करे पगने घणो जामडा स
 पाते पमे, नीमात्रा कतराये चोपडे घणा शिष्य तथा घणा आविकादिक ए वेहु
 पामगानी रुद्धिगने ए वेश सर्वेद चारित्रयुक्त ठता पण मोहनीयना क्यने अथ
 तथा साधन रहेते एरीते डुहाके० वेहुप्रकारनो वक्रुश कावरा चारित्रनोवणी पा
 य प्रसार थाय तं रुहेते - जे जाणीने दूषण करे ते आनोगवक्रुश, जे अणजा
 ण्या दूषण करे ते अनानोग वक्रुश, मूलगुण तथा उत्तरगुणना दूषण बीजा लो
 रता समझ न लगाडे ते सत्तवक्रुश, एकी विपरीत ते असत्तवक्रुश, थने
 निगारक थाय तथा सुगयोपताने यथा सुक्ष्मवक्रुश कहिये एपाच प्रकारे हाय
 हरे कुशीनना लक्षण कहेंते मूल - आसेवणा कताए, डुहा कुशीजो डुहा
 रि पचविहा ॥ नाणे दसण चरणे, तयेय थह सुहुमए चेव ॥ ७३२॥ अर्थ -
 दुस्सित्त गोत्र के० चारित्र जेने ते कुशीज कहिये ते एक आसेवणाकुशीज न
 बीजा कथायकुशीन एरीत वे प्रकारे वजी ए वेहुना पाच जेद थाय तेमां जेज्ञ
 नदर्शन चारित्र अने तपेहरी उपनीगना कायादिक सहित थको करे ते ज्ञानकु
 शीन चाणवा एम दर्शनादिकेपण कह्या थने चोयो तपने रामे अनेरा जिंग कु
 शीन रुहेते अने पावना यथा मूर्च्छते मने करी कोयादिकनो सेगनार थाय ॥७३३॥
 हरे नियय रुहेते - मूल - उग्रमामगोय लग्गो, डुहा नियवा डुहावि पचवि
 हां ॥ एदम समउ थपटमा, चरमा चरमां थहा सुहुमो ॥ ७३४ ॥ अर्थ - माइ
 रूप प्रय यही जे निर्गत एटजे निकसो ते नियय वेप्रकारे जे एक उपशामिकने
 बीजा रूपरु ते रजी उत्रे मनी पाच प्रकारे अंतरमुदूत्तप्रमाण निययनी थहा
 तेना वेहेना समये जे ययो ते प्रथम समय नियय जाणयो अने एमज पूरानुपूरी
 द्वितीयादि समये जे ययो ते अथम समय नियय जाणयो तेमज निययनी थ
 दाने चाम तनय जे ययो ते चम तनय नियय जाणयो, उजी अनेरा शेप समय
 ने रिये यथानुपूर्वो जे ययो ते चोया अचरम समय नियय जाणया थने सा

मान्यपणे प्रथमादि समय विवक्षाये सर्व समयमां वर्त्तमान ययो ते पांचम
यथासूक्त समय निग्रंथ जाणवो. ए पांच प्रकार निग्रंथना जाणवा. ॥ ७३३ ॥

हवे निग्रंथ उत्कृष्ट जयन्ते. जेटला पामियें ते कहे ठे. मूल - पाविजेअष्टसयं, र
वगाणुव सामगाण चउपन्ना ॥ उक्कोसउ जहन्ने, ऐक्को व डुगं व तिग महवा ॥ ७३४ ॥
अर्थ - रूपकश्रेणीना पडिवजणहार एक समयने विपे एकसोने आठ पामियें अ
उपशम श्रेणीना पडिवजणहार एक समयने विपे चोपन्न पामिये. ए उत्कृष्टनी वा
कही अने सामान्य यकी नाना समयें तो शत पृथक्त्व लाजे तथा जयन्त्ययी ।
क वे अथवा त्रण एक समयें लाजे. वली रूपकश्रेणीनो विरह उत्कृष्टो ठ मार
पर्यंत पडे एटला कालमां कोइ न लाजे अने उपशम श्रेणीनो विरह उत्कृष्टे वा
पृथक्त्वठे तेना सत्ताव यकी केवारे एकपण न थाय. ॥ ७३४ ॥

हवे स्नातक कहेठे. मूल - सुहृणाण जल विमुद्धो, कम्ममलावेकया सिण
उत्ति ॥ डुविहोयसो सजोगो, तद्वा अजोगो विणिद्धिष्ठो ॥ ७३५ ॥ अर्थ - शुक्ल
नरूप पाणिये करी विमुद्ध एटले निर्मल ययलो एटले जे वातिकर्मरूप मल तेन
विनाशयी निर्मल तेनी अपेक्षाये स्नातक कहियें. ते वे प्रकारेठे. एक सयोगी अने
तेमज बीजो अयोगी एरीते विनिर्दिष्टो एटले तीर्थकरे कहाये. ॥ ७३५ ॥

हवे ए पांच निग्रंथोमा कोन विराधनानो करनार अने कोन विराधनानो व
रनार नथी एवो देखाडे ठे - मूल - मूलुत्तरगुणविसया, पडितेवा सेवए पुला
य ॥ उत्तरगुणोसु बहुसो, सेसा पडितेवणारहिया ॥ ७३६ ॥ अर्थ - मूलगुण ते
प्राणातिपात विरमणादिक अने उत्तरगुण ते पिंमविशुध्यादिक एवा मूलगुण ते
उत्तरगुणविपयिकनी जेनाथी प्रतिसेवा एटले विराधना थाय ए सेवएके० प्रतिसेवन
ते कुशीलने विपे थाय अने पुजाएके० पुजाकने विपे थाय पण एतावता ए वेदुविराधक
होय इहां तत्त्वार्थना जाण्यमा पांच महाव्रत ने ठहो रात्रिचोजन ते पराजियोगे
बलात्कार यकी ए माहेलो कोइपण व्रत विराधेतो पुलाक थाय एक. वली एम
कहे ठे के मधुननेज सेववाथी पुलाक थाय अने प्रतिसेवा कुशील तो मूलगुण
अविराधतो उत्तरगुणनी काइक विराधना करे ए तत्त्वार्थना जाण्यकारनो जाव ज
णाथ्यो अने वकुश उत्तरगुणनोज विराधक थाय ठे परंतु मूलगुणनो विराधक
न थाय. सेसाके० जेप कपायकुशील निग्रंथ स्नातक ए प्रतिसेवानी विराधना
हित होय केमके ए मूलगुण अने उत्तरगुणनी विराधना नकरे. ॥ ७३६ ॥

हवे कयाकयानिग्रंथनो विवेदययो ने कयाकया ठे तेकहेठे. मूल - निगंगं

सिणायाण, पुत्तायसहियाण तिणिह वोंवेउ ॥ समणा वउसकुसीजा, तातिउं ताव
होहोति ॥ ७३७ ॥ अर्थ - नियय स्नातक पुत्ताके सहित ए त्रणेनो विउद थयोउ
अने वकुश ने कुशील ए वे जातना श्रमण ते ज्यालगे तीर्थप्रवर्त्तसे त्याजगे रहसे
॥ ७३७ ॥ इतिगाथा दशकार्य ए व्याणुमो पाच नियचनो द्वार समास थयो

अवतरण - समणत्ति एटले श्रमणनो चोराणूमो द्वार कहे ठे. मूज - निग
थ सक तावस, गेरुथ्याजीव पचहा समणा ॥ तम्मियनिग्गयाते, जे जिणसासणज
वा मुणिणो ॥ ७३८ ॥ अर्थ - एकनिग्रय, बीजा शक्य, त्रीजा तापस, चौथा गेरुह,
पाचमा आजीव ए पाचे प्रकारे श्रमण कहिये हवे ए पाचमा निर्ग्रयते तेने क
हिये के जे श्रीजिनशासनने विपे नवके ० थया एवाजे मुणिणोके ० साधुतेजाणवा.

हवे शाक्यप्रमुख वखाणोठे मूज - सकाय सुगय स्तिता, जे जमिला ते उता
वसागीथा ॥ जोधाउरत्तपट्टा, तिदमिणो गेरुया तेउ ॥ ७३९ ॥ जे गोसालगमयमण,
सरति नन्नति तेउ आजीवा ॥ समणत्तेण चुवणे, पचविपत्ता पत्तिद्धिमिमे ॥ ७४० ॥
अर्थ - शाक्यते सांगतना जिय वौद्ध एवे नामे प्रसिद्ध ठे अने जे जटिल एटले
जटा मस्तकनेविपे बरे वनमा वास करे पाखमी होय तेने तापस गीतके ० कहाउं
अने जे धाउके ० धातुशब्दे धावणी (धाही) गेरु प्रमुख तेणेकरी रक्त ठे वस्त्र जेना ते
धातुरक्त वस्त्र वली त्रिदमिक परित्राजक ना जे उपकरण तेना धरनार ठे तेने गेरुया
कहिये परित्राजक तेने कहिये के जे गोसालगके ० गोसालानामत ने अनुसरे अने
सरतिके ० तेना आश्रितपणे थाय तेने नन्नतिके ० कहिये आजीविका श्रमण एरीते
चुवण के ० लोकमाहे पचवि पत्ता के ० पाचे प्रसिद्धपणे ठे ॥ ७३९ ॥ ७४० ॥

अवतरण - गासेसणाण पणगति एटले यासजे जमवो तेनी एणणानो पच
क तेसवधी पचाणूमो द्वार कहेठे मूज - सजोयणा पमाणो, इगाले धूम कारणे
चेव ॥ उवगरण जत्तपाणे, सवाहिरप्रतरा पट्टमा ॥ ७४१ ॥ अर्थ - सके ० स
म्यक्रकारे रसगृध्रिने अर्थे जोडिये ते सयोजना जाणवी जेम घृत्तनी प्राप्ति थवा
थी खामनी बाठानो करवो ते साथे मेलववु ते सयोजना कहिये ते एक उपकर
ण विपया अने बीजी जक पानविपया अने ते एकेकना वली वाह्य अन्यतर एवा
वेवे चेदुठे तेमा प्रथम जोजनविपया ते पात्र, मुख, अने केवलना चेद थकी त्रण
प्रकारे ठे. बीजो पमाणोके ० प्रमाण त्रीजो इगालनाम दोष चौथो धूधदोष पाचमो का
रणदोष ए पाच प्रकारनी एणया बुद्धा बुद्धना विचारवो तेमा पहेली सयोजना
ते उपकरणसवधीनी जेम कोइरु साधु पोतानी वस्तिबाहेर कोइ गृहस्थपासेयी

चोलपटो प्रमुख पामीने फरी अन्यस्यानके विचूपाने अर्थे पठेडी प्रमुख जेइने वापरे ते बाह्य, अने पोताना उपाश्रयमां निर्मल चोलपटादिक वस्त्र पहरेरी बली विचूपाने निमित्त निर्मल मृदु प्रमुख वस्त्र पहरेरे ते अन्त्यंतर जाणवी तेमज नक्त पान संवेधी नी थावीरीते के एक उपाश्रय ने बाहरे बोहोरवा गयेयके त्याजे क्षीरादिक इय्य अने घृतगर्करादिकनो जोडवो ते बाह्य, अने अन्त्यंतर ते उपाश्रयमां थावी जम ए वेजायें करे ते जाणवी. ए पढमके० पहेली एणणा कही

हवे उत्संगेयतिये संयोजना करवी अने अथवाटे साधुने संवाढे यणा घृतादिकनी प्राप्तिये कांश्क वधे तो ते वधेलो घृत उपाडवाने अर्थे खांम प्रमुखनो जोडवो तेमज घृतने मांमाताये एऊजो पण वृत्ति यया पठी खवायनही अने परतवंतापण पठी कीनी प्रमुखना थाववा यकी असंयमनी वृद्धि याय तेमाटे संयोजना करे.

तेम ग्लानने सारो करवाने अर्थे बली राज पुत्र प्रमुखें चारित्रि लीधे थके प्रधान रस लाजित्य सुखोचिन्ते ते साधुने योग्य अने थरस विरसादिक अहारना अणजा ववायकी रसगृहें संयोजना करवी ते दोष नणी थाय नही. ॥ ३४१ ॥

हवे प्रमाण प्रमुख दोष वखाणेठे. मूलः—कुक्कुडिअंमयमेत्ता, कवलावत्रीत नोयण प्रमाणे ॥ राएणा सायंतो, संगारं करऽ सचरिन्तं ॥ ३४२ ॥ अर्थेः—कुक्कुमी पद्धी विजोय तेनो अंमके० इमो ते मात्रा प्रमाणे जे कवल तेवा वत्रीत कवल अथवा जे कवलेकरी जेनो मुख नराय तेने कवल कहेठे अथवा जेनो जेटलो आहार ते नो वत्रीतमो नाग ते कवल जाणवो तेवा वत्रीत कवल नोजननो प्रमाण जा णवो पण तेथकी अधिक जेतां थका दूषण प्राप्त थाय अने उठोजेता गुणथाय ए बीजो प्रमाण दोष कह्यो.

बली राएणके० रागेकरी तिहां राग ते अन्न एटले नोजननी उपर अथवा देनाराना उपर सुकमत्ति सुपकत्ति सुविने सुहृदमडे इत्यादिक रूपने कहेवे करी नोजन अरोग्यनो ठतो पोतानो चारित्रि बालीने अंगारा समान करी नाखे ए त्री जो इंगालदोष कह्यो. ॥ ३४३ ॥

मूलः—उजंतो अमणुसुं, दोतेण तधूमगं कुणे चरणं ॥ वेयणथायंकपमुह, कारणा ठव पत्तेयं ॥ ३४४ ॥ अर्थेः—नोजन करतो ठतो अमनोझ दोपेकरी एटले आ अन्न अज्जणेठे अथवा एमा जूण यणो नाख्योठे तथा ववारत्तारो दीधो न थी तेमज आ रोटली काचीठे खीचडी काची ठे इत्यादिक दूषण कहतो थको नो जन करे तो धूमके० धुमाढानीपर पोतानो चारित्रि कालोकरे ए चोयो धूत्र दोष कह्यो.

पाचमो नोजन करवा सबधीकारण ठ ने तेजप्रत्येके रेगावने मून-
वेयण वेयावचे, इरियाछाएय सयमछाए ॥ तह पाणवन्तिपाए. ठठ पुण भूम
चिताए ॥ ७४४ ॥ अर्थ - वेदनीयना प्रवजपणा यही कृपा सहनहरी नमक
तो ते उपशमाववाने अर्थे आहारनो ग्रहण करे ए पहेजो कारण जाणवा बीजा
वेयावचे जे करवो ते पण आहारना ग्रहणगिना करायनही माटे रेपावजना ता
रणे पण आहार ग्रहण करवु ए बीजो कारण जाणवा बीजा इरिया गदे इरिया
समिति तेने अर्थे आहारलेवो एटले आहारना ग्रहण कयागिना इरियासमिति
पण सोधायनही ए बीजो कारण तेमज सत्तरप्रकारनो सपमपण आहार जीवा
विना पलेनही माटे सयम पालवाने अर्थे आहारलेवो ए चायाकारण तहक
तेमज प्राण जे इडियादिक दशप्रकारनाठे तेनी वृत्ति पालवो तेने अर्थे अथवा
प्राण प्रत्येक जीवतथ्य ने अर्थे एटले जीववाने अर्थे आहार लेवो ए पाचमा कार
रण जाणवो ठठो वली धर्मध्याननो चितवन करवाने अर्थे अथवा श्रुतधर्मनो चित
न करवाने अर्थे तेमज वाचनादिकपण नोजन कयाविना थाय नही माटे ए कारणथी
पण नोजन लेवो ए ठठोकारण जाणवो ए उक्त प्रकारे ठकारणे नोजन करताय
का दूपणनथी अने शरीरपुष्ट्यादिकने निमित्ते जो नोजन करिये तो दूपण प्राप्त थाय
हवे नोजन नकरवासबधी ठकारणठे तेकहेठे - आयाके उवसगंगे, तितिक्षया व
नचेर गुचीसु ॥ पाणिदया तव हेक, सरीखोभेयणछाए ॥ ७४५ ॥ अर्थ - एक
अंतक ज्वरादिक रोगठता जमवानही कोइ उपसर्गकरे तेवारे ते सहन करवानी
वाठाये जमवोनही एमज माता पिता व्रत भूकावे तेवारे नजिमेतो तेथी सडुका
इ कहेके एने व्रत भूकावोठो ए घर आब्यो पण नहीजिमे एवो लोकोनो अपवा
द साजली ते पोतानीमेले उपसर्ग करता रहिजाय तेमाटे जिमवोनही बीजा व्र
हचर्यनी गुस्त्राखवाने अर्थे नजिमिये तो तेथी सुखे ब्रह्मचर्य व्रत पले चोथा प्राणी
मात्रनी दयाने अर्थे उपवास करी वेसिये क्याथे जवुन होय एम नलीपरे जीवद
या कीथी होय तेथी जिमवोनही पांचमो चतुर्थादिक तपने निमित्ते जिमवोनही
ठठो मरणना अतसमये शरीर भूकवाने अर्थे अनशनलेई आहारनो त्यागकरे
तेवारे जिमवोनही ए ठ कारणे जिमवुनही जो जिमिये तो दूपणलाग इति
गाथा पचकार्य ॥ ७४५ ॥ पचाणुमो द्वार समाप्त थयो

अवतरण - पिमेपाणे एसणा सत्तगति एटले पिम्पाननी एपणानो ससक ते
नो ठठुमो द्वार वखाणेठे मूल - ससहमससहा, उड्ड तह अण्य लेवडा चव

उग्गहिया पग्गहिया. उप्पिय धम्माय सत्तमिया ॥ ७४६ ॥ अर्थः—इहां सिद्धा
तनी जापाये पिंम शब्दे जोजन कहियें तेनी एपणा एटले जे लेवानो प्रकार तेने
पिंमेपणा कहियें. ते सात प्रकारेठे ते असंसृष्ट संसृष्ट इत्यादि क्रमेकरी ठे. इहां
जे आगल आगलठे तेविशुद्ध जाणवी एमांथी प्रथम गमे तेनुं व्याख्यान कछु
होय तो पण चाली शके. परंतु सूत्रमांहे पहेला संसृष्टनो ग्रहण कछो ते गाथा
ना बांधवाने अर्थे जाणवो. हवे साधु वे प्रकारनाठे. एक गव्ववासी बीजा गव्वनि
गीत तेमा जे गव्ववासीठे तेने सातेपिंमपणा लेवानी अनुज्ञाठे अने गव्वनिगीतने
प्रथमनी वे पिंमेपणा नो अग्रहणठे. ए सातना नाम कहेठे. असंसृष्टा, संसृष्टा,
उद्धता, अल्पलेपिका, अवगृहीता, प्रगृहीता, उप्रितथर्मा. ॥ ७४६ ॥

हवे ए साते पिंमेपणा सूत्रकार वखाणेठे. मूल.— तम्मियसंसंठा द्दुमत्तए
इमा पढमनिक्का ॥ तविवरीया बीया, निक्कागिस्सिहं तयस्त नवे ॥ ७४७ ॥ अर्थः—ते
सातप्रकारनी निक्कामांहे संसृष्टते तक्र तीमण प्रमुखेकरी संसृष्ट एटले खरडायला हाथे
लेता अने वाटली प्रमुख मत्तके० मात्रक पण खरडायला होय तेणेलेता संसृष्ट निक्का
ते पढमाके० प्रथम जाणवी अने तेयकी विपरीत एटले ज्यां मात्रक अने हस्त एवने
खरडायला न होय तेवा हाथे अने मात्रके लेता असंसृष्ट बीजी निक्का थाय.

मूलः—निच्च जोएणं नोयण, जायमुद्धरिय मुद्धानिक्का ॥ साय्यप्पलेवियाजा,
निच्छेवावद्धचणगाई ॥ ७४८ ॥ अर्थ— निच्चके० निज (पोताने) जोयणंके० यो
ग्यव्यापारे परित्ता प्रमुखने अर्थे नोयणजायके० जोजन जात एटले एक ठा
मडामाथी काढीने बीजा गमडामां नाखेठे एवा प्रस्तावे मद्दात्ताये जईने यमजा
न दीयो तेवारे तेमाद्दात्ताने बोद्धोरावे तो ते बीजी उधृत निक्का जाणवी. अल्पलेपिका
जे निक्कानेविषे थल्प शब्दे अनाववाची तेथी नथी लेपरूप पश्चात्तकर्म जिद्दां अथवा
थल्प पश्चात्तकर्म ठे जिद्दां ते अल्पलेपिका अथवा निजेंपिका कहिये. तेवा वाज
चणाप्रमुख आदिशब्दकी पंवा ए पण लीजे ते अल्पलेपिका चोथी निक्का. ॥ ७४८ ॥

मूल— नोयण कालेनिह्या, सरावपमुहेसु होऽ उग्गहिया ॥ पग्गहिया न वा
क, लुत्तुं य करेण यत्तणाई ॥ ७४९ ॥ अर्थ—नोजनकाले जिमवानी वेजाये पीर
सेली यालीठे सरावजा प्रमुख माहे ते लेता साधुने पांचमी उद्धृति निक्का थाय
ठे. उही पग्गहिया एटले अवगृहीता ते जिमवानी वेजाये जिमनारने पग्गिगाने
अर्थे दोहेले प्रमुखेकरी उपाय्यो जे आहार ते द्दजी जिमनार माणने जीयोनथी

एवा प्रस्तावे साधु आच्यो अथवा जिमनारे जिमवाने कपज उपाडयोत्रे तें यति ने देतां यका प्रगृहीतनामे उछी जिह्वाथाय ॥ ३४९ ॥

मूल - जोषणजाष जठहु, एारिपनेहपति डुपयाई ॥ अक्षचन वासा, उन्निर धम्मा नवे निस्का ॥ ३५० ॥ अर्थ - नोजन जातिजे अगनादिकु नो ते प्रकार गान वाने नाखी देवाने योग्य अमनोझ पणाथकी जेने द्विपद ब्राह्मण श्रमणादिक कोइ लेवाने वाठा करे नही अथवा त्यजवाने योग्यत्रे ते दूर गाम्छोत्रे त सा धुये लेताथकाने सातमी उन्नितधर्मानामे निह्वा थाय ॥ ३५० ॥

हवे पानेपणा एटले पाणीनी एपणा कहेवे मूल - पाणेसणाविएव, नवर उ उठीए होइ नाणत्त ॥ सोवीरायामाई, जमलेवाडति सममुत्तो ॥ ३५१ ॥ अर्थ - न नक सवधीनी जे एपणाठे तेपण एमज जाणवो पण नवरके० एटलो विशांठे जे चोथी ने विपे होइ नाणत्तके० नेद होय एटले चोथी अटपलेपिका तिहा पान क ते सोवीर काजी आयाम उंतामण आदि शब्दयकी उन्होपाणी तडुलनोपाणी ए सर्व अलेपरुत जाणवा ए समयुक्तिके० सिद्धांतनी युक्ति सिद्धांतना नापित अ ने शेष इक्षुरस शाकवाणी आंबिलवाणी प्रमुख जे लीगोवता यतिने कर्मरूप छे पकरे ते लेपरुत जाणवो इति ॥ ३५१ ॥ ए ठुमोदर समाप्त थयो

अवतरण - निस्कायरियाविहीण अछगति एटले निह्वा चर्यानी आठवीथीना सत्ताणुमो दार कहेवे मूल - उड्डूगतुपच्चा, गर्ईय गोमुत्तिया पद्दगविहि ॥ पेडाव अक्षपेडा, अप्रितरवाहिसवुका ॥ ३५२ ॥ अर्थ - निह्वाचर्यानी वीथी एटले श्रेणीनो प्रकार ते तिहां पहेली कजुगति, बीजी प्रत्यागति, त्रीजी गोमूत्रिका, चोथी पत्तगवीथी पाचमीपेडा, उछी अक्षपेडा, सातमी अन्यतरसवुका आठमी बाह्यसवुका

हवे एना नाम सूत्रकार वखाणेवे मूल - गणा उड्डूगईए, निस्कतो जोइ चलइ अनमतो ॥ पढमाए बीयाए, पविसिय निस्तरइ निस्कतो ॥ ३५३ ॥ अर्थ - पाताना स्थानक यकी निकली कजुके० सरलगतियेज विहरतो जाय चलतो पाठो फरे तेवा रे थण विहरतो एटले विहरे नही ए पहेली कजुगति जाणवी बीजी प्रत्यागत वीथीने विपे जातो आवतो वेहु वारे विहरे ॥ ३५३ ॥

मूल - वामाउ दाइणगिहे, निस्किळ्ळादाहिणाउ वाममि ॥ जीए सा गोमुत्ती थड वियडा पयगविही ॥ ३५४ ॥ अर्थ - वाम एटले मावा पसवाडाना घरथ की जिमणा पसवाडाना घेरे वोहोरे तेमज वली जिमणा पसवाडा यकी मावापा साना घेरेनेविपे व्होरे एवीरीतें जे निह्वा मागियें ते गोमुत्रिकानामे त्रीजी वीथी

जाणवी. वली जिहां अर्द्धवितर्द के० आघोपाठो अनियतपणे बोहोरियें एटले पं
तग तीड प्रमुखनीपरे अनाश्रित क्रम जिहा करवो ते चोथी पतग वीथी जाणवी.

मूल.—चउदिसि नेणीजमणे, मये मुकंमि नन्नए पेडा ॥ दिसि डुग संवदस्ते
गो निखणे अर्द्धपेनिति ॥ ३५५ ॥ अर्थ— चारेदिमिनेविपे श्रेणीविहरे अने
विचमां राखे एने पेढानामा पाचमी वीथी नन्नए के० कहियें. जेम वस्त्रादिक या
जवानो स्थानक वशमय प्रसिद्ध तेनीपरे ग्रामदेन्नादिक ने चउरस्तपणे वेंचे ते पे
ढावीथी जाणवी. अने जे दिसिडुगके० विदुदिसिने विपे श्रेणीयें विहरे अने वेदि
शि मूकी आपे ते अर्द्धपेढानामा ठी वीथी जाणवी. ॥ ३५५ ॥

मूल—अभ्रिंतर संवुक्का, जीए जमिरो वहिं विणस्तरई॥ वहिसंवुक्काजन्नइ, एयं वि
वरीय जिक्काए ॥ ३५६ ॥ अर्थ.— शंवूककेहेता शंख तेना प्रकारे जिहां जमवुं ते
शंवूका नामा वीथी जाणवी. ते बाह्य अने अच्यंतरना जेदेकरी वे प्रकारनी ठे. ते
माजे विहरेतो शंखनीपरे बाह्यर निकले ते सातमी अच्यंतर शंवूका अने जिहां
विहरेतो बाह्यर थकी अंदरथावे ते पूर्वोक्त थकी विपरीतथाय ते आठमी बाह्य
संवुका वीथी जाणवी. पचाशकनी वृत्तिमांहे शखवृत्तगमन प्रदक्षणे ने अग्रदक्षणे
ना जेदेकरी वे प्रकारे कह्योठे माटे ए नामातरठे. एम शास्त्रांतरने विपेठ वीथी
कहिठे. तेएम एक ऋजुगति वीजी प्रत्यागति ते शंवूका ए एकनी विवक्षा करिये
तेवारे ठ थाय इतिगाथा पंचकार्य ॥ ३५६ ॥ आठ वीथीनो सत्ताणुमो द्वार समाप्त.

अवतरण.—दसपायठित्ताइति एटले दशप्रकारना प्रायश्चित्तना अठाणुमो द्वार
कहेठे. मूल.—आलोयण पडिकमणे, मीत विवेगे तहावि उस्सगगे ॥ तवठेयमूलअ
णवठि,याय पारचिए चेव ॥ ३५७ ॥ अर्थ—आ एवो शब्द, मर्यादाने अर्थेठे ते
आवीरीते.—जह् वालो जं पत्तो, कळमकळं च उल्लुथंजणइ ॥ तं तह् आलोइळा,
मायामयविप्पमुक्कोय ॥ १ ॥ ए मर्यादायेंकरी लोचियें एटले प्रगटपणे करिये अर्था
त वचनेकरी प्रकाशिये. ते आलोचना कहिये. आलोचनमात्रें जे सूजे ते आलोच
नानेविपे जे श्रेष्ठतापणा लगीने कारण कार्यनो उपचार कहिये एवा न्यायय
की ए प्रायश्चित्त पण आलोचना ठे. एमवीजा प्रतिक्रमण विगेरे जे गाथामां नाम
कह्या ठे ते सर्व जाणवा. हवे एनी व्याख्या गाथाये करी देखाडेठे. ॥ ३५७ ॥

मूल.—आलोइळां गुरुणो, पुरउं कळेण हवसयगमणं ॥ समिस्समुहाणमिद्धा
करणे किरइ पडिकमणं ॥ ३५८ ॥ अर्थ.— गुरुने पूठी अनुज्ञालेइ पोताने योग्य
निद्धा वस्त्र पात्र सत्ता संस्कारक पादप्रोठन प्रमुख लेवाने अर्थे अथवा आचार्य

उपाध्याय स्थविर बाल ग्लान शिष्य कृपक समर्थने प्रायोग्य वस्त्र पात्र नक्त पा
न थोपथ प्रमुख जइ आब्यो ठतो तथा उच्चारादिक करीआब्यो अने चेत्यपदना करी
आब्यो तथा गृहीत पीठ फलकादिक पाठा गृहस्थने देइ आब्यो तथा बहुश्रुत
अपूर्व सविज्ञाने सशय पुठवा गयो थको तेपूठीआब्यो इत्यादिक एक शो हाथ थ
की उपरात दूर अथवा नजीक जइ आब्यो ठतो गुरु समक्ष आलोचना करे ए
आलोचना यतिने अवश्य कर्तव्यते

तिहा उपयुक्त अडुपणो निरतिचार चारित्रनो घणी वयस्य अग्रमत्त यती ते
ने आलोचनायाय अने सातिचार चारित्रने उपरना प्रायश्चित्तनो सनव जाणवा
तथा जे केवलज्ञानना धरनारठे ते तो ठुल्य ठुल्य पणा थको निरतिचारेज वत्तवे
माटे तेने आलोचनानो अनावठे

इहा कोइ पूठे जे अग्रमत्त साधुतो नित्यकर्म गमनागमनादिक त्या उपयुक्त
अने डुष्टनावपणायकी पण निरतिचार ठे तो तेने आलोचना शावास्ते लेवी
जोइये केमके तेउ तो आलोचना विनाज सूत्रोक्त विधिये प्रवर्ततो शुद्धजठे

एनो उत्तर कहेठे केवल चेट्टानिमित्ते अथवा सूक्ष्मप्रवादनिमित्ते जे सूक्ष्म
आश्रव क्रिया लागे ते आलोचना मात्रे शुद्ध थाय माटे तेनी शुद्धिने अर्थे आलो
चना ठे ए प्रथम आलोचना प्रायश्चित्त कह्यो

बीजी समिईके० समिति प्रमुखने मिथ्याकरणे विपरीत पणाने आचरवे अने
प्रमुखना ग्रहण थकी गुमिनो पण ग्रहण करवो इहा ए जावजे सहसात्कारे य
थवा अनाजोगथकी ईयांसिमितिये मार्गे वात करतो जाय अने जापासमितिये
गृहस्थनी नापायें बोले तेमज आकरे ढढर म्वरे शब्दकरे तथा एपणासमितियें
नक्त पान गवेपणानी वेलायें सावधान नहोय तेमज चोथी तथा पांचमी समि
तिमा नाम मात्रा उपकरणना आदाने निक्षेपे पण अनुपयुक्त होय अने अप्रत्युपे
क्षितादिक स्थानिजे उच्चारादिकने वासिवावताथका जो हिसादिक दोष न लागे तेम
ज जो मने करी डुश्चित्त अने वचने करी डुर्नापित तथा कायाये करी डुश्चेष्टित ते
मज वजी कदपनो उपहास स्त्रीप्रमुख नी जे चार विकथाठे तेने करवेकरी एमज काथा
दिक चार ने करवेकरी शब्दादिकने विषे राग करवाथी तथा अनानागे सहसात्कार
थकी कोइक आचार्य प्रमुखना उपर मनेकरी प्रदेप ने करवेकरीने अने वचन अंतर
जापाने करवे करीने कायायेकरी पुरोगमनादी करवेकरीने तथा इछा मिथ्यादिक सामा
चारीने अण करवेकरी इत्यादिके बीजो प्रतिक्रमण मिथ्याडु कृत प्रायश्चित्त करिये

मूल.— सदाई ए सुगगाऽविरयणं साहिउं गुरुण पुरा ॥ दिङ्गऽमिउा डुक्कड,
मेयं मीतंतु पण्णिनं ॥ ७४ए ॥ अर्थ.— शब्दादिक ष्टानिष्टविषयोनेविषे रागादिक
नो विरचन करवो. इहा ए नावजे अनेक प्रकारना शब्दादिक विषय पामे थके
कोऽ एम जाणो जे हुं शब्दादिकने विषे प्रवत्त्यों किवा न प्रवत्त्यों एवो संगय ठता
मिश्रप्रायश्चित्त जाणवु. ते प्रथम गुरु आगल साहिउंके० कहिये. पठी आलोचना
करवो. पठी गुरुना आवेअथी मित्रा डुक्कड देवो. ए त्रीजुंप्रायश्चित्त जाणवुं ॥ ७५ए ॥

अने ज्या एवो निश्चयज थाय के अमुक शब्दादिकनेविषे राग अथवा द्वेष उ
पनोते तो त्या तपयोग्य प्रायश्चित्त आवे. अने जे कोऽ शब्दादिक उपर राग द्वेष यवो
नथी एवो निश्चयथाय तो त्या ते शुद्धज ठे तो त्या प्रायश्चित्त आवे नही.

मूल.— कज्जो अणे सण्णिजे, गहिए असणाऽए परिच्चाउं ॥ कीरऽकाउस्तगो,
दिठे इस्तविणए पमुहंमि ॥ ७६० ॥ अर्थ.— अशुद्ध अशनादिक एटले अशन, पान,
खादिम, सादिमरूप चार लीधेत ते अने आधिकोपग्रहिक उपकरण अशुद्ध लीधेत
ते तेनोल्याग करवो. इहा ए नाव जे सम्यक् उपयुक्त कोऽरुसाधुए नक्तपानादिग्रहण क
रुं अने पठी ते अप्राशुक्त किवा अनेपणीय जाणुं त्यारे ते ग्रहण करेलानो त्या
ग करवो तेहिज प्रायश्चित्त कहिये. एना उपलक्षणयकी पर्वत, राहु, मेघ, हिम,
तथा रजेकरी सूर्यनुं आवरण थयुं ठतां अशवनावेकरी सूर्यउदय पान्यो एवी बुद्धिए
अशनादिक लीधुं होय अथवा अस्त यवो नथी एवी बुद्धिए ग्रहण करेलुं अशनादिक
होय तेमज जे अशनादिक पेहेला पहोरमां ग्रहण करी चोया पहोर सुधी राखुं हो
य तथा अर्द्ध जोजन अतिक्रमे शवनावे अथवा अशवनावे त्यायकी आणेलो अ
थवा लेई गयलो ते परतववो ते विवेक प्रायश्चित्त जाणवु. शव अने अशवतुं ए
लक्षण के जे इडिय विकथा, माया तथा क्रीमाये करीने पूर्वोक्त बोल करे ते शव
जाणवो. अने ग्लान, सागारी, अस्थंमिल, तथा जयादिक कारण यकी करे ते अ
शव जाणवो. ए विवेक प्रायश्चित्त चोथुं जाणवुं.

तेमज ड स्वप्नादिक जोयां ठता तेनुं विशोधन जे करे ठे ते कायोत्सर्ग प्राय
श्चित्त पाचमुं जाणवु. इहां ए नावजे सावद्य बहुल प्राणातिपातादिकतुं करवुं
बली प्रमुखना ग्रहणथी गमनागमन अने होडीमां वेशी नदी पार उतरवी. इत्या
दि प्रमुखे एवी रीते ड.स्वप्न थाय तो तेनी बुद्धिने सारु कायोत्सर्ग प्रायश्चित्त कर
वु उक्तंच. गमणागमण विचारें सुत्तेवा सुमिण दंसणेराउं ॥ नावानइत्तंतारे, पा
यवितविकस्तगो ॥ १ ॥ हवे सुत्तेवा ए बोलनो अर्थ करेठे.— सूत्रनेविषे उदे

श, समुदेश, अनुज्ञा, प्रस्थापना, प्रतिक्रमण श्रुतस्कधनु परावर्त्तन अने यगपरि
वर्त्तनादिक प्रमुख अविधिये कया होय तो ते अविधि समाचरण परिहारने ता
रु अथवा तेहनी शुद्धिने अर्थे कार्योत्सर्ग करवो एपाचमुप्रायश्चित्त कस्य ॥७६॥

मूल - निविगड्याइ, दिङ्गाइ, पुढवाइपट्टणे तववितेसो, तवडुदमस्त मुणिलो, किङ्क
५ पङ्कायवोडेउ ॥ ७६१ ॥ अर्थ - पृथ्वी आदिकतु सपट यवानी निवी ठ मास
पर्यंत तपविशेष करे ए उदग्रयने अनुसारे अने जीतकटपने अनुसारे तपोजड
ए ठतु प्रायश्चित्त ठे ते करवु हवे तप डुईम ते कहीएके जे ठ मास कृष्ण
अनेरुजे श्रुष्ट तप तेनु करवु ते करवा समये तेणेकरी तपगावित याय ने कहे
के मारा आ मोहोटा तपे करीने शु विशेष करवु ठे अथवा जे ए तप करवा
सारु अतमर्थे, एवा ग्लान, बाल अने वृद्ध अतहादिक तेवा तपनी श्रद्धाए की
रहित, अथवा जे कारणविना अथवाद सेववानी रुचि करे तेने व्रतकाल यकी
दिन पचकने अनुक्रमे श्रमण पर्याय उदिये ए सातमुठेव प्रायश्चित्त करवु ॥७६१॥

मूल - पाणाञ्चायपमुहे, पुण वयारो वण विहेयवं ॥ ताविङ्गाइ नवएतु कराइ
पायप्पडुमणो ॥७६२॥ अर्थ - आकुट्टेकरी प्राणातिपात प्रमुख प्राणी वध कीधे
अने आदिशब्द यकी अनेरा मृपावाद, अपराध सकटपपूर्वक कया हाय ता पुन
मृतारोपण एटजे फरी पण व्रतस्थापन करवा इहा ए जावार्थे ठे जे आकु
ट्टिए पचेडिय जीयनो वध कीधे, दणें करीने मैथुन सेवा करी हाय एम मृपावाद,
अदत्तादान, परिग्रह एनु उल्लुष्ट आकुट्टीये सेवन कस्य उतां किवा बारवार सेवन क
सु ठता पुन के० फरी नवा व्रतनो उच्चार कराविये ए पुनव्रतस्थापन प्रायश्चित्त
करवु ए मूलनामनु आठमु प्रायश्चित्त जाणवु

ताविङ्गाइके० स्थापिये नही जे व्रतने विपे हाय प्रमुख लाकडी मुष्टी प्रमुख नि
रापेह यकी धार परिणाम ठता पोताने तथा परने धात प्रहारादिक करे तेणेकरीनेनु
अति प्रडुष्ट मन होय ए रीते जेने सक्रिष्ट चित्तनो परिणाम थाप, एवाने एवु उ
चित्त तपनु प्रायश्चित्त अथाय के ते ज्या जग पातानी मेले उठी तथा वेसी शक नही
जेवारे वठ्या वेसवानु प्रयोजन पडे तेवारे बीजा कोइने कहे के हे अर्थ मन उठा
ड किंवा बेशाड एवु कहे त्यारे ते बीजो जे होय तेपण तेनीसाथे अण बोझतापका
तेनु कार्य करे. एटजो उचित्त तपनु प्रायश्चित्त तेने देवायठे एटजु तप कीधे ठते
पठी तेने उपस्थापना करवी ए अथनउस्थापना नामा नवमु प्रायश्चित्त जाणवु ॥७६२॥

मूल - पारचियमा वङ्गाइ, सज्जिगनिवजारियाइ सेवाहि ॥ अथवत्ताजिगधरणे वा

रस्त वरिसाई सूरीणं ॥ ७६३ ॥ अर्थः—मूल प्रायश्चित्त ते जे सलिंग संयति तेणैसाधवी
अथवा नृपचार्या एटले राजानीराणी, तेनी साथे सेवा कीधी होय. आदिशब्दयकी
लिंगिघात राजादिकनावधनुं ग्रहण करवुं ए पारं चितनामा दशमुं प्रायश्चित्त. पण ते अय्य
क लिंगना धरनार, जिनकल्पिनी तुलना करनार, द्वेत्रादिकयकी बाहिर रक्षायका विपु
ल तपना करनार, अने महासत्त्व आचार्य तेने पण ए थाय ते जघन्य तो ठमासनो अ
ने उत्कृष्टो वारवर्ष सीम थाय ते वारपठी वली तेने नवी दीक्षा आपिये. ॥ ७६३ ॥

इहांज वली विशेषे कहेंते. मूलः— नवरं दसमावत्तो नवममुक्तावयाण पञ्चितं
ठम्मासे जावतयं, जहन्नमुक्कोसउवरिस्ति ॥ ७६४ ॥ अर्थः— एमां नवरके० एटलुं
विशेषते के ए दशम प्रायश्चित्त योग्य अपराध कीधे तेनी प्राप्ति थाय, तथा नव
मुं अनवस्थाप नामा प्रायश्चित्त कीधे यके तेनी प्राप्ति थाय ए वे प्रायश्चित्त ते अ
सावयाणके० उपाध्याय ने थाय. इहां ए अर्थते के जेजे अपराध सेववा यकी
पारचित आवे तेते अपराध घणा वखत सेववा ठतां उपाध्यायने पण अनवस्था
प्येज आवे केमके उपाध्यायने अनवस्थाप्य पर्यंतज प्रायश्चित्त कहेंते.

एमज सामान्य साधुने अनवस्थाप्य पारं चित अपराधे ठते मूल पर्यंतज प्राय
श्चित्त आवे. ते अनवस्थाप्य जघन्यथी ठ महीनानुं अने उत्कृष्टथी एकवर्ष जा
णवुं. आशातना अनवस्थाप्य जे तीर्थकर गणधर अने प्रवचनादिकनी निंदा
करे आशातनाकरे. तेने आश्री ए कह्योते अने जे हस्त ताडनानो करनार
साधर्मि तथा अन्यधर्मिनी चोरी करे ते प्रतिसेवा अनवस्थाप्य ते आश्रयी कहिये
तेवारे जघन्यथी एकवर्ष अने उत्कृष्टथी वारवर्ष जाणवां. ॥ ७६४ ॥

हवे ए दश प्रायश्चित्त ते ज्यां लगे तीर्थहोय त्यां लगे होय किंवा न होय ते
कहेंते. मूलः— दस ता अणुसंस्कृती, जाव चउदस पुवि पढम संघयणी ॥ तेण
पर मूलने, दुष्यसहो जाव चारिन्ती ॥ ७६५ ॥ अर्थः— ए दशो प्रायश्चित्त त्यां
गे प्रवर्त्ते, ज्यां लगे चउदपूर्वना धरनार होय, वज्ररूपननाराचनामा प्रथम संघय
णना धणीहोय त्यां लगे जाणवा. तेणके० ते वार पठी नवमुं अनवस्थाप्य अने दश
मुं पाराचित ए वेनोविवेद यथा नंतर आलोचनादिक अष्टविध प्रायश्चित्त ते त्या
सुधी वर्त्तमान जाणवां. ज्यांसुधी दु. प्रसह नामा सूरि यसे त्यांसुधि जाणवा. ते स
माधिस्य यथा पठी तीर्थ चारित्रनो विवेद यज्ञे. ए अणुमुं द्वार समाप्त ययुं.

अवतरण.— कहुंमि पयविजागंमि सामाचारि कुंति एटले उंग सामाचारि
नुं नवाणुमुं द्वार अने बीजी पदविजाग सामाचारीनुं शोमुं द्वार ए वे द्वार

પ્રવચનસારોદ્ધાર

નાચે રહેતે. ॥ મૂઝ - સામાયારીઉહમિ ઉહનિરુત્તિ જ પિય સઘ ॥ સાપય
 જાગ સામા, યારી જા ટ્રેયગધુત્તિ ॥ ૭૬૬ ॥ અર્થ - હજા ઉંઘસામાચારીનેરિ
 જે ઉંઘનિરુત્તિમા રહ્યોતે તે સર્વે ઉંઘ સામાચારી જાણવી એ નવાણુમુ દાર થને
 જે નિતરુજ તથા નિગીયાદિક ઘેદયયોમાં જલા સાધુનુ યાચરણ કરેલું જે
 કિયાજાપનો ગિગયદલાડયોતે, તે પદગિજાગ સામાચારી જાણવી એશોમુ દાર થયું
 હજા માંત્રતકાજના જે શ્રમણ તેને તથાવિધ શ્રુત પરિજ્ઞાનશક્તિરહિત થને
 યાપુરમુલનીયણ દાણી ટે તે યાશ્રયી ઉંઘસમાચારી નવમાં પૂર્વયકી ત્રીનો
 યરુ યાગાર એ નામે તે થકી તિહાં પણ વલી વીસમો પ્રાનૃત તે થકી વની ઉ
 પપ્રાનૃતિ થકી ઉદારરુરી એમ પદગિજાગ સામાચારી તે પણ નવમાં પૂર્વે થકીત
 ઉદારરુરી ॥ નામુ દાર સમાયયયુ ॥ ૭૬૭ ॥
 અપતરણ - વસદાસામાયરિતિ એટલે વશપ્રકારની ચક્રવાલ સામાચારીનો એ
 રુગાને એમુ દાર રહેતે મૂઝ - હગમિશા તદ્, કારો યાવસ્તયા નિતી
 દિયા ॥ યાપુગણા પનિપુગા, વદણાય નિમતણા ॥ ૭૬૮ ॥ ઉવસપયાય કાને,
 સામાયારી નરે વસગિદા ॥ ૭૬૯ ॥ એસિ તુ પયાણ, પતેયપરુવણ વોછ ॥ ૭૭૦ ॥ અર્થ -
 એક હગદાર, વીની મિથ્યાફાર, ત્રીજી તયાકાર, ચોથી યાવશ્યકી, પાંચમી નેપા
 ફી, ઊઘી યાપ્રશના, સાતમી પ્રતિપ્રગા, યાવમી વદણા, નવમી નિમત્રણા, થને વશમી
 પસરદા એકાગિપરિસામાચારી વશપ્રકારની ટે એવશે પવની દ્વયક પ્રરુપણ કરે
 એ રા પ્રકાર પ્રત્યક્ અર્થસક્તિ ગયાણનાર ગતા પહેલો હગાકારી રહેતે તે
 દેગારુ મૂઝ - નર અપ્રગિજાગ, કારણ જાણ કરેક્રમેકાઠ ॥ તરુય હગ
 દારો, ન રુપર વનાનિત ગાઉ ॥ ૭૭૧ ॥ અર્થ - હગાકાર એ એટલા ગાસ્તે રહેતે
 દારો એરિતે ગરિય તે હગા જાણરી, થને જ રરિયે તે કાર જાણગા હજા ફાર ૭
 ર જે તે પ્રયેદે જાડિયે એટલે હગાકાર, મિથ્યાફાર, તયાકાર, તિહાં હગાય ર
 ને તુ મહાર એ કારે દર પણ વનાનિયાગ ન રહેગા કે એ સાય તુદિજ ર
 ન રહેતુ એ સૂરદારનુ રચન ર, ને રદાપિ કાઠ ફારણે સાધુ વીના પ્રત
 પ્રગિજાગ અન્યયેના દર દારણગિના પતીને અન્યયેના તો રરરીન નદી ગા
 રન જે, પણ જ્ઞાનાદિક દારણ વપને થર થનેગને પ્રાર્યેનાકર તા ત અન્યયના
 દરનાર સાધુએ યાગજા સાધુન હગાકાર રૂઢીને અન્યયેના દરની ન તુ અનુ
 યા એક મહાર દાન દર, અયગા અન્યયેના દરપાશિના ન કાઠ અનગા રના ન
 દરનાર હોર તેનેજુલ દરેક્રમે દાનદરતા તેણે પણ સામા હગાકાર રચા જા

सूत्रमांहे कोइ एवो शब्द आख्यो ते एवो जणाववाने अर्थे आख्योते जे कीयाविना ज पारका कामना करनार होय ते तो विरलाज जाणवा. यतः विरला जाणंति गुणा विरला पालंति निदोषेनेहं ॥ विरलापरकङ्ककरा, परडुके डुरिया विरला ॥ १ ॥

हवे इच्छाकार जे करिये ते शाने अर्थे करिये ते कहेते. न कल्प इच्छाजिउगाउ एटले वलाजियोगे करी साधुने न कल्पे तेमाटे इच्छाकार करवो. अने गायाने ठेडे तु शब्द आख्योते ते किहांएक वलाजियोग पण कल्पे एवो जाणवाने अर्थेते. ॥ ७६ ॥

हवे मिथ्याकारना विषय देखाडे ठे. मूलः— संजम जोए अन्नछियस्त जं किपि वि तह मायरिय ॥ मिथ्याएयंतिवियाणि कण मित्रन कायवं ॥ ७७ ॥ अर्थे— मिथ्या, वितथ, अनृत एवा पर्याय जाणवा. मिथ्या फोक ए क्रिया शब्दो एम अर्थे. संयम योग जे समिति गुह्यादि रूपते तेनेविपे जे अन्युचितके० सावधान ठे तेणे जो कांइ समित्यादिकने विपे विपरीतपणे आचरण कखु पठी जाख्यामां आख्युंके मे अमुक अन्यथा कीयुं तो तेने मिथ्याजाणी मिथ्याकार करियें. परंतु जे उद्देसीने कार्य करियें अने वली वली कार्यने करवे, मिथ्याकार न करियें तथा करियें, तेने तथाकार जाणवो. ते सूत्रादिकना प्रश्नने विपे जेम तुमे कखु ते तेमजठे.

हवे जेने एआपिये ते कहेते. मूलः— कप्पा कप्पे परिनिच्छियस्त गाणेसु पंचसु त्रियस्त ॥ संजमतवदुगस्तउ ॥ अविकल्पेणं तहकारो ॥ ७८ ॥ अर्थे— कल्प शब्दे विधि आचार अने तेयकी विपरीत ते अकल्प जाणवो. अथवा कल्प ते जि नकल्प. स्वविर कल्पादिक जाणवो अने अकल्पते चरक प्रमुखनी दीक्षा तेनेविपे जे परिके० समस्त प्रकारे निच्छियस्तके० निष्ठित जे रह्योते, ज्ञाननी निष्ठानेविपे जे पद्मोच्योते, एटले ज्ञानसंपदा जाणवी वली गाणेसुके० जेनेविपे साधु रहे तेट लामाटे एस्थान ते प्राणातिपात विरमणादिक पांच महाव्रत तेनेविपे स्थित आश्रितते एटले ए मूलगुणनी संपदा जणावी. वली संयम सत्तरप्रकारनो तेणे अने वार चेदनुं तप तेणेकरी आट्यके० सपन्नते ए उत्तर गुणनी संपदा जाणवी. एवाने अविकल्पे तेना वचननेविपे वितथपणानी शंका न करतां तथाकार करवो. एतावता एवा गुरुने वांचना पृथनादिक पठी सामाचारीना शीखाडवा. अनंतर शिष्ये कहेवु के जेम तमे कह्योते ते तेमज ठे. एवा अनिप्रायें त्रीजो तथाकार जाणवो. ॥ ७९ ॥

हवे अवश्यकी अने निपेधकी एवेहु कहेते. मूलः— आवस्तिया विहेया, अवस्तगंत वकारणे मुणिणो ॥ तस्मि नित्तीहियाय जव सिक्कागणाइआयरइ ॥ ८० ॥ अर्थे— अवश्य कर्तव्यनी जे क्रिया ते आवश्यकी एवी आवश्यकी जे क्रिया ते विहेयाके०

करवी एटले अवश्य करवो जोइयेंजे ज्ञानादिक निहा परिचमणादिकजे कारण तिहा
उपाश्रयकी निरुजताथका यतिये आवस्तहि करवी थने कारणे एवु कहेवा य
की कारणगिना जवु निपेधु, तथा तम्मिति एटले बाहिरथकी पावो वटयो गतो
तम्मिके० ते स्थानकनेविपे निस्तिहि करे एरीते जवके० ज्यासेझाके० सझा उपा
श्रयनेगिपे प्रस्थान एटले प्रवेशजहण त्या अवस्थान आधारके० थाचरे थादिशब्द
पकी चेत्यमां प्रवेशकरता पण करे ए आवश्यकी निपेधकीमजी पाच सामाचारी थई
मूज - थापुगणाव कळे, पुवनिस्तिहेण होइ पणिपुवा ॥ पुवगहिण वदण,
निमतणा होइ थगहिण ॥ ३३३ ॥ अर्थ - था एटले समस्त प्रकारे गुरुने पूवी
ये ते थापुगणा एहिदां करवी ते कहेते कळेके० वाठित कार्यनेविपे प्रवर्तमान गते
करवी जे हे नगचर हु थमुरु एक पिहार गमनादिक कार्य करु ए ठी सामा
चारी जाणवी एमज पडिपुवाके० फरी पूवीये ते प्रतिष्ठया तेनो विषय कहेते पु
वनिस्तिहेणके० पहेजां निपेध कखोते के हे वत्स था थमुरु कार्य करीश नहीतेम
गतां तेन कार्य करवानु प्रयोजन उपनेयके ते कार्यना करनार शिष्ये पूवु ने
हु ए कार्य करु थथवा गुरुये प्रथम कहेलुते के हे वत्स थमुरुकदिवसे थमुरु वे
नाये थमुरु कार्य करजे, थने तेदिवस तेज वेजा आवेथके गुरुने जइ कहेके तमे
रपु रवु ते प्रस्तावते माटे तमे कहा तो हु ते काम करु तेवारे पुवनिउत्तेण एग
पावते तना थये जे पहेना निपुक्त एटले प्रेखोते एम पूववाथी गुरु कार्यंतर क
र थथवा ए कार्यची मया एमज रुहे ते माटे प्रतिष्ठया करवी ते सातमी सामाचारी.
पुविगहिण वदणा शब्द निमत्रणा कहिये ते थावीरीते प्रथम जीगुने ज
गनादिक तिहा शय चीना साधुउने वदनाके० निमत्रणा करवी के म थशना
क थापुते ते जा काश्ने उपयाग थावेता इगार द्या ए थातमी सामाचारी
या निमत्रिये ते निमत्रणा कहिये ते थावीरीतेने थशनादिक लाव्याविना थनरा
पुउ प्रत्ये कहेवु के हु तनारे प्रायोग्य थशनादिक जेइ थापु ते नयमी सामाचारी.
इव उपसपदा मगाणेते मून - उपसपयाय तिबिहा, नाणे तह मण रि
॥ एनादुदसपयाग, सामाचारी तदन्नाय ॥ ३३४ ॥ अर्थ - उपसपदन०
ते गिष्टि थुतादिकन कारण काइ थथि गुणी जाणीने तेनी समीप नावु
ये ते उपसपदा ज्ञानादिक वणना जेदयकी वणप्रकारे जाणवी तिहा रनी ज्ञान
नी, तेना वण वण जेव न ते थावीरीत, एक वर्तना, बीची मयना थन रा
दय ए वणे दान थाथी कहेते तमा प्रथम प्रदण कखान ज सृष्टादिक न

अस्थिरजाणी तेनो गुणवो ते वर्तना जाणवी. अने तेहिज श्रुतादिकनुं कोऽ एकदेश विस्मरण थयुं तेने ग्रहण करियें ते संयना जाणवी. एना घटना अने योजना ए वे पर्यायठे. अने ग्रहण ते नवाज सूत्रनुं ग्रहण करबुं तेने ग्रहण क हिये. ए त्रणे एकसूत्र बीजो अर्थ त्रीजो तडुनयविषयिक एकेक जाणवा. तेने पूर्वोक्त त्रणे गुणतां नवचेद ज्ञानने विपे थायठे.

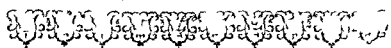
हवे दर्शननेविपे जे सम्मत्यादिक शास्त्र दर्शन प्रनावक तेनेविपे पण एहिज नवचेद थाय. अने चारित्रनेविपे उपसंपदा वे प्रकारनीठे. एक वेयावच्च विषयिक अने बीजी रूपण विषयिक. इहां एवो अग्निप्रायठे जे कोईक चारित्रने अर्थ अने रा गव्धनो आचार्य तेसारु वेयावच्चगरपणुं पडिवजे ते कालथकी कोऽ इत्तर काल अने कोऽ जाव जीव लगे पमिवजे. इहां कोऽ पूठे के एवो जे उपसंपदाने अर्थ बीजा गव्धमाहे जाय तेवारे पोतानाज गव्धमां रह्योथको चारित्रने अर्थ वे यावच्च केम नकरे? तेनो उत्तर कहेठे के जे पोताना गव्धनेविपे तथाविध वेयाव च कराववाने समर्थ सामग्रीने अन्नावे परगव्धनी उपसंपदा ग्रहण करे.

हवे रूपणा विषये कहेठे ते आवी रीते.— कोइक रूपणने अर्थ अनेरा गव्ध नी उपसंपदा ग्रहण करे. ते वे प्रकारेठे. एक यावत्कथिक ने बीजी इत्तर. तेमां जे गव्धांतरमां जइ अन्नशन करशे ते यावत्कथिक अने इत्तररूपक तेमां एक तो अष्टम दशमादिकना करनार ते विरुष्टरूपक अने बीजा ठछ प्रमुख तपना करनार ते अविरुष्टरूपक जाणवा. ए प्रगटपणे दश प्रकारनी सामाचारी कही तथा तेमज बली अन्नाय एटले बीजी पणवद्दमाण दशप्रकारनी सामाचारीठे तेदेखाडेठे.

मूल.— पमिलेहणा पमज्जण, निक्किरियालोय खंजणाचेव ॥ पत्तग धुयण विवारा, थंमिल आवस्सया ईया ॥ ७७५ ॥ अर्थ.— एक पडिलेहणते पे हेले पहोरे अने पाठले पहोरे वख पात्रादिकनुं पडिलेहण करबुं बीजी प्रमा र्जन ते उन्नय कालनेविपे उपाश्रयनुं पूंजबुं. त्रीजी निक्का, ते कायिकादिक व्या पार कीधापठी पात्राजेइ आवस्सहिकरी उपाश्रयथकी निकजीने अहारादिकनेवि पे मूर्त्तानो त्यागकरी पिंमेसणा पानेसणानी उपयुक्तता धारण करीने वेतालीस दोष विशुद्ध अहार लें तेजिह्वा कहिये. चोथी इरिया, ते आवीरीते के पूर्वोक्त जि ह्वा लीया पठी निस्तहि पूर्वक उपाश्रयमांहे प्रवेशकरी नमोखमासमणाणं गोय माइणं एवो वाचिक नमस्कार मुखथी प्रकाशकरी योग्य देश प्रथम चहु साथे जोइने रजोहरण साथे पूंजी इरियावहि पडिकमवी.

पाचमी थालोय एटले काउस्तगमाहं उपाश्रययकी निरुत्था पठी जिहने य
 ये जमता जे अतिचार लाग्याठे ते गुरुने जणावगाने अर्थे प्रथम काउस्तगमाहं
 चितवे पठी काउस्तग पाली चउरिसठोऊही जेवीरीते अग्रनादिक कटारी प्रभुते
 करी स्त्री अथवा पुरुषे दीधुं लीधुंहोय ते सर्व गुरुनी यागज गुरुनी सन्मत ने
 वीरीतिये दीधुं लीधुंहोय तेवीज रीतिये आगमोक्त प्रिये आजोवे तेविप्रिभूद
 शर्वकाजिक सूत्रमा आवीरीते कहीठे उरुष्यन्नो अणुविगो, अद्विक्तेण चंपता,
 थालोए गुरुसगासे, ज जागद्विपनवे एवीरीते अलाचीने पठी डुराजोचित नक्त पान
 ने अर्थे अथवा एषणीय अनेपणीयने अर्थे काउस्तगकरे, त्या नमस्कार चितवी
 पठी वीसमतो एवीरीते चितवे के द्वियमछजानमछिठ जश्मे अणुगह कुळा ॥ साहू
 दुळामितारिठ इत्यादिक चितवी फरी परिश्रमना नाशने अर्थे सुहृत्तमात्र वेतीन
 सहाय करे ए पाचमी थालोयणा सामाचारी कही

ठछी जुजणा सामाचारी कहेठे पूर्वोक्त विधिकरी तेवारपठी नि सागारिक प्रवेशे
 वेती राग द्वेप रहितठतो नवकारगुणीने सदिसतपारयाम एवु कहीने गुस्ती य
 नुझाये नोजन करे. सातमी पत्तगधुअण एटले पात्रानु धावु ते नोजन कराप
 ठी थाठापाणी साये पात्रनेविपे समयप्रसिद्ध त्रण काप थापीने पात्राने धांईनाल
 बु. ते सिद्धात जापाये त्रेप जाणवा थाठमी विचारा एटले पठी यद्यपि प्रथम ए
 कासणादिक पञ्चखाण कीथोठे तोपण अग्रमादने अर्थे सागारियागारेण इत्या
 दिक आगार रुपवाने अर्थे पञ्चखाण करयो ते कथापठी विचार सज्ञा परिहरवा
 ने अर्थे बाहिर थमिले जावु नवमी थमिल एटले परने अनुपरोपि एवु जे प्रायु
 क नूमिनाग लक्ष्ण ते स्थमिज तिरछो जयन्य एकहाय मात्र पडिलहे त्या स
 त्यावीस स्थमिजा ते आवीरीते तेमां कायिकायोगे वस्तिमा ठ स्थमिजा बाहिरना
 जागमां पण ठ मलीने वार कायिकिना तेमज उच्चार योग्यपण वार अने त्रण
 काज ग्रहणना ए सर्व मजी सत्यावीसयया दशमी आवस्तय एटले आवश्यक
 सामाचारी ते पडिकमणोकरे आदि शब्दयकी कालग्रहणादिक पण लेवा एरीते
 एदश सामाचारी इहां सहेपेकही विस्तारे पचगस्तुना बीजा द्वार यकी जाणवी
 ॥ ७७५ ॥ इतिगाथा नवकार्ये ए दश सामाचारीनु एरुशोने एकमु द्वार समाप्तयु
 ॥ इति श्री प्रवचनसाराक्षर नामके ग्रंथे एकोत्तर शततम द्वार समाप्तम् ॥

अवतरण.— निगंयन्तं जीवस्त पंचवारात् नववासेति एतले संसारमां वस
तां यकां निग्रयपणु जीवने पाचवार आवे तेनुं एकशो वीजुं द्वार कहेते.
मूलः— उवसमसेणिचउक्कं, जायइ जीवस्त आनवं नूणं ॥ ता पुण दोएगजवे, ख
वग्गसेणी पुणो एगा ॥ ७७६ ॥ अर्थः— उपशमश्रेणीनो चतुष्क एतले जीवने उप
शमश्रेणी चारवखत, आनवके० नव जे संसार तेमा नानानव आश्रयी उल्लुट्ठयी
उपशमश्रेणी चारवखत आवे. आ शब्द मर्यादापणे करी जाणवो, एनो ए अर्थ
जे संसारमाहे वसतायकां नूनंइति निश्चय यकी जीवने उपशमश्रेणी चारवखत
प्रातयाय, अने उल्लुट्ठयी एकज नवमांवेवार याय, अने कृपकश्रेणी वली एकज
याय, इहां ए जाव जेउपशातमोह क्षीणमोह गुणगणे निग्रयपणुहोय त्यां चार
उपशमश्रेणी ने एक कृपकश्रेणी याय तेथी पांचवार याय इति॥७७६॥ द्वार समाप्तः

अवतरणः— साधुविहारसरूवति एतले साधुना विहारनुं जे स्वरूप तेनुं एक
शो ने वीजुं द्वार कहेते. मूलः— गीयणोय विहारो, वीउ गीयणमीसितं न
णितं ॥ इत्तो तइय विहारो, नाणुन्नाउं जिणवरेहिं ॥ ७७७ ॥ अर्थः— गीत शब्दे
जाणोते जेणे कृत अकृत लक्षण अर्थ, तेने गीतार्थ बहुश्रुत कहियें. तेमां एक
गीतार्थनो विहार ते एकजा गीतार्थनोज विहार अने बीजो गीतार्थ मिश्रित विहार
ते केटलाक गीतार्थ ने केटलाक अगीतार्थनो विहार जाणवो. इत्तोके० एयकी तइय
वियारोके० वीजो जे विहार ते नाणुन्नाउंके० श्रीतीर्थकर देवे अनुज्ञातपणे कीथो नथी.

ए विहार इत्यादिकना चेद यकी चार प्रकारे ठे ते कहेते मूलः— दवउ च
खुसापेहे, जुगमेतं तु खेत्तउ ॥ कालउं जावरीएक्का, उवउत्तोय जावउं ॥ ७७८ ॥
अर्थः— चक्रुयेंकरी जूमिका सारी रीते जोवी ते इव्यथकी विहार जाणवो. पठी ते
जोइ करीने जुगमात्र जूमि जागे जोईने पगजरतो चाले ते क्षेत्रयकी विहार जाणवो. अ
ने वडी पद्दोर प्रमुख ज्यालगे जइ आबुनुं ते कालयकी विहार जाणवो. अने जे
उपयुक्तपणु समस्त इत्यादिकने विपे सावधानपणु ते जावयकी विहार जाणवो.
इव्यथकी विहार न करे पण जावयकी विहार करतो थको आराधक कहेवाय. उक्तंच
वाससयंपि वनंता, मुणिणो आराहणा णिया ॥ इति गाथा इत्यर्थः द्वार समाप्त.

अवतरणः— अपडिवइविहारोति एतले अप्रतिवइ ते जे रागादिके रहित
एवो विहार तेना स्वरूपनु एकशो चारमु द्वार कहेते. मूलः— अपडिवइय
सथा, गुरुवएसेण सब्बावेसु ॥ मासाइ विहारेणं, विहरेक्कहोच्चियं नियमा ॥ ७७९ ॥
अर्थः— अप्रतिबंधविहार ते गुरुना उपदेशयकी सदागुरुनी अनुज्ञा लेईने इत्यादि

कनो प्रतिबद्ध वर्जिने मासकटप करे ते सफल जाणवो पण अन्यथा एवो विचार करे के अमुक स्थानके अमुक नगरे जाउ, त्या नजा महर्द्धिक थावको ठे ते उपा जिने आपणा करु जेम ते थावको मने त्यागी ने बीजाना नक्त नथाय एरीते प्रथम इच्यने प्रतिबद्धे विहार कस्योयको कार्य साधरु थाय नही तेमज क्षेत्र यात्री कोइ उपाश्रयमा रहेताथका अहीया वायरो सारो थावतो नथी तेथी अहीया रहे ता थका रति यती नथी पण अमुक क्षेत्रे नली वस्तिठे माटे त्या जइये एम जाणीने विहार करेतो बीजो क्षेत्र प्रतिबद्ध थाय ए पण फोकट नटकवा जेवु समजवु पण चारितार्थे न समजवु तथा घणा सालीप्रमुख नीपजवाथी हालमा मार्गे सारा थयाठे थने शरद ऋतुठे तेपण विहार करवाने घणी सारीठे एम विचारी विहार करे तो बीजोकाळ प्रतिबद्ध थाय एथी पण अर्थ साधक नथाय तथा अमुकक्षेत्रे गयाथी मने स्निग्ध मधुरादिक आहारना लाजे करी महारा शरीरने पुष्ट्यादिक सुख थरो आ क्षेत्रमा तो लोकोनो प्रेम सागे नथी अथवा उद्यत विहारे विहार करता ए उद्यत विहारी ठे एवु मने लोक कहेगे थने बीजा थनेरा साधुउने शिष्यल विहारी कहेगे इत्यादिक जावनाये विहार करता थका चाधु जावप्रतिबद्ध पणु थाय ए विहारपण निरर्थक ठे एइत्यादिक चारे प्रतिबद्ध रहि त जे होय तेनो सफल विहार ठे एरीते यथोचितपणे सधयणादिक ने अनुमाने निप माके० निश्चयेथी मासाइके० मासकटपादिक विहारे करी यति विहार करे ॥ ७७९ ॥

हवेपरनो अनिप्राय आगकी तेनो आ गाथाये करी उत्तर कहे ठे मूल— मोक्षूण मासकटप, थनो सुत्तमि निष्ठ विहारो ॥ ताकहमाइ गहण, कळे ऊणाइ जावेण ॥ ७८० ॥ अर्थ—ए मास कटप मूकीने अन्नोके० अनेरो बीजो जे सुत्र मा कह्यो नथी एवो विहार करे ताके० तो मासाइ एटले इहा आदिशब्दनु ग्रहण कहेके० केम आणु कळे के० कार्यकरवो इहा ए जाव जे साधु चारित्रवत मुख्यपणे मासकटपे विहार करवो थने कारण योगे कदाचित् मासकटपथी उंठे दिवसे पण विहार करवो तेमज क्यारेक मास थकी उपरांत पण रहेवु जाव थकी एवु जणाववाने अर्थे आदिशब्दनु ग्रहण कखुठे ॥ ७८० ॥

वली एज वात प्रगट करतो कहे ठे मूल— कालाइ दोस उद्धइ. न ववउ एत कीरण निषमा ॥ जावेण तहवि कीरइ, सथारग वच्चया ईहि ॥ ७८१ ॥ अर्थ— कालादि दोष थकी एटले काजदोष ते दुर्जिह्वादिक थकी तथा क्षेत्रदोष ते सयम योग क्षेत्रना थजावे वली इच्छदोषते नक्कादिक शरीरने योग्य न होय थने ना

व दोष ते शरीरें ग्लान ययो होय, अथवा ज्ञानादिकनी हाणी प्रमुख कारणोथी जो कदाचित् बाह्यवृत्ते मासकल्प नकराय तो पण नियमा एटले निश्चयकी जावे करी तो एक स्थानके रहेते थके पण मासकल्प करिये ते करवानी रीत कहेते.

जे सूवानी जूमिका होय तेने संयारो कहिये. ते संयाराना परावर्त्तन प्रमुखे करी मासकल्प करवोज, वली आदिशब्द थकी उपाश्रयनु अथवा पाढानुं पण परावर्त्तन करवुं. अहीयां ए जावठे केजे स्थानके संयारो कखो होय त्यां मासकल्प पूरण, यथाथी अन्य स्थानके संयारो करवो. तेमज जे वस्तिमां रह्या होश्ये तेथकी बीजी वस्ति ये रहेवुं, तथा जे पाढामां निह्मालीधी होय तेथकी बीजापाढामां निह्मा लेवी पण तेज पाढानी निह्मा लेवी नही. एवी रीते आचरण करतां थकां मासकल्पने अज्ञावें पण यतिपणानी विराधना थाय नही. यद्वाचि. पंचसमियातिगुत्ता इत्यादि

हवे एक क्षेत्रे उत्कृष्टे रहेवानो कालमान कहेते. मूल— काउण मास कयें तडेव त्रियाण तीस मगसिरो॥ सालंबणाण जेहु, ग्गहोय ठम्मासिउं हो॥ ७८१॥ अर्थ— ज्यां आपाढ संबंधी मासकल्प कखो, पठी क्षेत्रना अज्ञाव थकी ते मास कल्प करीने चउमास पण त्यांज कखो अने तेचारमास पूरा थया ठता पण जो वरसाद बंध न थाय तो मागसर महीनाना दश दिवश सुयी वाट जोवी तेठला मां पण वरसाद बंध न थाय तो वलीपण बीजा दश दिवस वाट जोवी. एम वा ट जोतां जोतां संपूर्ण मागसर मास बीतीजाय एरीते सालंबन पुटकारणना सेव नार यतिने ज्येष्ठ के० उत्कृष्टो ठ मासना अवग्रह थाय. ॥ ७८२ ॥

हवे मागसर मास पूरण थये थके वरसाद बंध थवाथी अने रस्तामानो कादव सुकाऽ गयाथी यति ये शु करवु ते कहे ठे. मूल— अह थउ पयवियारो, चउपाडि वयमि होय निग्गमणं ॥ अह्वावि अनित्तस्स, आरोयण मुत्तनिदिछा ॥ ७८३॥ अर्थ— अथ के० हवे अठिके० ठे जेने पयवियारो के० जावानुं अनुकूलपणु ठे. ते चोया कार्त्तिक मासना पडवाना दीवश पठी अने मागसर मासना पडवानी अगाव निग्गमणं के० निर्गम न थायज. अह्वावि के० अथवा अनित्तस्स के० अणनिकलताने एटले जे विहार न करे तो तेने आलोयण देवानी जे प्रमाणे सिद्धातमा वहीठे ते प्रमाणे आलोयणा थावे. इहा कोऽ कहेजे के एक हे त्रे रहेता थकां पण वणो चत्तापरठे तोपण कुजप्रतिवक्षादिक दोष अवश्य उपजे तेमाटे एक स्थाने वास करवो युक्त नयी. ॥ ७८४ ॥

ते उपरज कहेते. मूल— एग क्खित्तिनिवासी, कालाऽकंतचारिणो जऽवि ॥ त

हवि दु विमुक्षचरणा, विमुक्ष आलवणा जेण ॥ ७८४ ॥ अर्थ - एक क्षेत्र जे
 वासकर ते एक क्षेत्रनिवासी एवाजेकालातिक्कालचारी एटलेकालने अतिरुमिने अथा
 त् चतुर्मासादिक कालनु उल्लघन करीने कदाचित् रह्या तोपण जे विमुक्ष निर्मज
 चारित्रना धरनार ठे ते विमुक्ष ठता शवचावना अचाये करी अदृषित होय तयी
 तेने एवो आलवनयाव्यो जे वृक्षावस्था यइ किवा जरावल परिक्षीण यवो अथवा
 तथाविध क्षेत्रनो अचाव होय एवा आलवन जे कारणे थाय तो एकत्र स्थानके रहे
 हवे आलवन क्या जोडु ते कहे ठे मूल - सालंबणो पडतो, अचाण डुग
 मेवि थारेइ ॥ इय सालवण सेवी, थारेइ जई अस्तडचाव ॥ ७८५ ॥ अर्थ - पडतो
 यका जेने आलविये आश्रय करिये तेने आलवन कहिये, ते इय अने नावना
 नेदेकरी वे प्रकारे ठे ते वली एकेको पुष्ट अने अपुष्टना नेदेकरी वे प्रकारे ठे
 तेमा सबल वेली प्रमुख ते पुष्ट इयालवन कहिये अने जेना यकी पडता यका
 घणु आलवन न होय एवा मानना ठोडा सरखु होय ते अपुष्ट इयालवन
 जाणवु अने पुष्ट नावालवन जे तीर्थे अव्यवधेदादिक ते आगल अततर गाथा
 नेविपे कहेशे तेमज अपुष्टनावालवन ते जे पोतानी मतिमात्रे करीने उपेक्षा करिये
 हवे गाथार्थे कहे ठे सालवण के० सबल आलवन जेणे लीउ ठे एवा प्रा
 णी पोतापासे डुगमेवि के० खाडा प्रमुख माहे पडतो यको ते सबल आलवन
 ने धारणकरे तेम सालवन सेवानो करनार यति ते अश्व मायाये रहित नाव
 यको आत्माने धरीराखे एटले आत्माने डुर्गतिमां पडता वारीराखे अथनिप्रायवे
 हवे पुष्ट नावालवन देखाडे ठे मूल - काह अति अडुवा अहिस्त, तवाविहा
 पो सुयवक्कमिस्त ॥ गणच नीए सुयसारइस्त, सालवसेवी समुवेइ मुक्त ॥ ७८६ ॥
 अर्थ - दु इहा रह्योठतो जिन शासन सबधी अति के० अव्यवधेद करीश, व
 वचावीश, अथवा अमुक शास्त्र मूल सूत्र तथा तेनो अर्थ दर्शननी प्रजावना नो
 करनार ठे ते अहिस्त के० पठन करीश, अथवा तपोलब्धि युक्तपणा यकी,
 नाना प्रकारना तपने विपे वक्कमिस्त के० उद्यम करीश वाके० अथवा गणजे
 गठ ते दु सूत्रोक्त न्यायेकरीने सारइस्तके० सारिश इत्यादिक अततराक्त आज
 वनेकरी यत्ने कोइएक नित्यवासादिक सेवतो श्रीनगवतनी आज्ञा ने न उल्लघ
 तो यको मोक्षपद समुवेइ के० पामे ते कारण माटे तीर्थे अव्यवधेदादिकेज अ
 यवा ज्ञानादिकनी वृद्धि करवी मांहेलु काश्पण कारण होय तेज आलवन

जेवुं पण अन्य आलंवन जेवुं नही. अन्यथा तो आचीरीतेने आलंवणाण जरिउं, जोउंजीवस्त अजउ कामस्त ॥ जजं पेउइजोए, तंत आलंवणं कुणइ. ॥१॥ ७८६॥

अवतरण.—जायाजायकप्पति एटले जातअने अजात कल्पनुं एकसोने पांचमुं धार कहेते. मूलः—जाउं यअजाउं य, डुविहो कप्पोय होइ नायवो ॥ एकेकोवि य डुवि हो, समत्तकप्पो य अत्तमत्तो ॥ ७८७॥ अर्थः—जेने जातके० होय श्रुतनी संपदानो जव्यात्म एटले जाज तेना अच्यतिरेकपणाथकी कल्प जाणवो. ते कल्पने जात कल्प कहिये. अने एनायीजे विपरीत होय तेने अजातकल्प कहिये. एरीते वे प्र कारे कल्प थायठे. ते वजी एकेकना वे वेजेदठे. एक जातसमाप्त कल्प अने बीजो अजातसमाप्तकल्प. तेमज जात अत्तसमाप्त कल्प अने अजात अत्तसमाप्त कल्प ॥ ७८७॥

हवे जात कल्प अजातकल्प समाप्त कल्पादिकनुं स्वरूप कहेते मूलः—गीय उजायकप्पो, अगियउं खलुनवे अजाउंय ॥ पणगं समत्तकप्पो, तदूणगो होइ अत्त मत्तो ॥ ७८८॥ अर्थः—गीतार्थ पूर्वोक्त अर्थ तेनोजे आचार तेने जातकल्प कहिये. एमज अगीतार्थनो आचार ते अजात कल्प कहिये. ते पांच जण एकठा थाय तेवारें ते समाप्तकल्प कहेवाय, अने पाचथकी ओठा होय तेअत्तसमाप्त कल्प जाणवो ॥ ७८८॥

मूलः—उउवडेवासासुं सत्तसमत्तो तदूणगो इयरो ॥ अत्तसमाप्ताजायाणं, उहेण नकिंचि आहवं ॥ ७८९॥ अर्थः—ए पांचनी संख्या कही ते उउवडेके० चोमासुं टालीने आठ महिनावेविपे जाणवी. अने वासासुंके० चोमासाने विपे तो एटलुं विरोपठे जे नवानुं आववुं नयाय. ग्लानादिक जावना संजवयकी सातेजणाये करी कल्प समाप्त थाय अने तेथकी न्यूनहोय तो अत्तसमाप्त कल्प जाणवो. अत्तसमाप्त कल्प अने अजातकल्प साधु तेनेकारणे उहेणके० उत्तमं कोइहेअ ते हेअगत शिष्य नक्त पान वस्त्र पात्रादिक आगम प्रसिद्ध किंचि आहवंके० कांइ ठे नही. ॥

अवतरण.—परिववणुच्चार करण दिसति एटले अचित्त साधुने परिवववानुं अने उच्चार करवानी दिशिनुं एकशो ने ठुं धार कहेते. मूलः—दिसा अवर दक्किणाय, दक्किणाय अवराय दक्किणा पुवा अवरुत्तराय पुवा, उत्तर पुवोत्तराचेव, ॥ ७९०॥ अर्थः—एक नैर्ऋतकोण, बीजी दक्षिणदिशि, त्रीजी पश्चिमदिशि चोयी अग्निकोण, पांचमी वायव्यकोण, ठवी पूर्वदिशि, सातमी उत्तरदिशि, अने आठमी ईशानकोण.

मूलः—पउरसु पाण पठमा, वीया ए नत्तपाण नलहंति ॥ तइयाए उवहिमा इ, नउिचउहीअत्तप्राउ ॥ ७९१॥ अर्थः—जे क्षेत्रे मास कल्प वास होय, अथवा चउमास कल्प वास साधुये कसो होय तेणे मृतक ॥

ने अर्थें महा स्थानिल आसन दूर मध्य लक्षण त्रण जोया तेनु प्रयोजन या
 रीतेने, जो कदाचित् पहले स्थानिले खाडो पाणीची नखो होय तिहां हरित सा
 उपने वरुते ते स्थानिल कीडी प्रमुखे ससक्त थयो होय अथवा त्या कोऽ गाम आवी वरु
 हाय, किंवा साथरह्यो होय, तेथी व्याघात थयो तो बीजे स्थानिले जड परववणा करवी
 त्यां पण ए पूर्वोक्त अथवा बीजो कोऽ व्याघात थयो होय तो बीजे स्थानिले परववि
 तिहा दिशिनो विजाण आवीरीते ठे पवरसुके० प्रचुर घणा अन्न पान वस्त्र पात्रा
 पवेति दिशिये जायनाय ए पवरसुपाण पढमा ए गाथाने अनुक्रमे कहेते बीयाके०
 बीजी दक्षिणदिशि तथा नैऋतकोण प्रमुखे परववता जे थाय ते कहेते बीजी १
 दक्षिणदिशिये परववता जक्त पाननो पाठला साधुर्जने जाण न थाय तऱ्याके० बीजी
 पश्चिम दिशे परववता उपरि प्रमुखनी प्राप्ति न थाय चोथी दिशि दक्षिण पूर्वनी
 रमां अग्नि कोणे परववता पठवाडे सजायनो अजाय जाणवो ॥ ७९१ ॥
 मूल - पचमियाड अस्तखडि, ठळिए गणस्त जेयण जाण ॥ सत्तमियागेनर,
 मरण पुण अरुमे पिति ॥ ७९२ ॥ अर्थ - पांचमी दिशि वायुकोणे परवववाथी
 माहामाड अस्तखडिके० कज्जथाय ठळी पूर्वदिशाये परववता गणस्तके० गवमां १
 रस्पर नेदथाय सातमी उत्तरदिशाये, परववता ग्लानपणु अने रोगनी उत्पत्ति प
 वाडेना साधुर्जने थाय आठमी दिशी ईशानकोणठे त्या मृतक साधु परववता
 बीजा काड साधु मरण पामे एवु शास्त्रना जाण पुरुषो कहेते अहीयां पू
 पूरे दिशिने अनाय उत्तरात्तर दिशा जे पूरे दिशा तेनेविषे परवववानु कसु ते प
 रत्तर पाण नाने जाणु अने जा पूरे दिशिना सदजाये ते दिशिमा परववतु
 मूळी बीजी ज ने दिशिमा परववे ता ते ते दिशाना पाठलनाने दाप कया त हा
 थाय ए त्रण गाथार्ये परववणानी दिशिरुही ॥ ७९२ ॥
 हरे उच्चार सर्यानी दिशि सर्याणेठे मूल - दिसि पवण गाम सरिय न
 एण पमळयाण निस्तुत्ता ॥ जस्तोग्गहाति काउण, वोसिरे थायमेळाया ॥ ७९३ ॥
 अर्थ - एका पढनी पिति आत्मने के मागे जता वे जणा जाडा जाड मार
 न जाय तथा उत्तरना न जाय माहामाहे रात सरता न जाय अने विस्था गे
 त्यानड वनी पती निनेपनाने अर्थे पुरीय त्यागनेन माटे माटीना दगडा प्रमुखनि
 ने जो तेना उपर कीडी प्रमुख हाय ता ने माटीना दगडा प्रमुखन गायन
 ये प्रस्फोटना कर व्यायसी उठी निदोप उमिले नड त्या पण उचा रुद्ध पव
 द उर राड नाणम हाय, तथा नीनु साडा गुफादिक्का काडहाय अने न

तों वृक्षादिकने नीचे आरामने अर्थे कोइ रह्यो होय एम उंचो नीचुं अने तीर्तुं सर्व जोइने गृहस्थ प्रमुखनी वृष्टीने अजावे प्रेक्षित प्रमाजित स्थमित्तें जइ अणु जणाह जस्तावगाहोति एवो उच्चार करी वेसतो यको संमाता ए पूंजीने दिशि प्रमुख जोइने वडीनित वोतिरावे.

हवे गायानो अर्थे करेते:-दिशि पूर्वादिक आगल कहेइं अने पवन ग्राम सूर्य एत लाने पुठ करवो नही, ठाहेडी वालियें अथवा वेसतायका पोतानी ठाहेडी ते मल उपर आवे पठी पमज्जियणके० त्रणवार पूंजी उपलक्षणथी स्थंमित्तो जोइने अणुजा णह जस्तावगाहोति एम कहीने संज्ञा वोतिरावे सुचिने निमित्ते आचमन जिये.

हवे प्रमुख दिशि जणाववाने अर्थे गाथा कहेते. मूल:-उत्तरपुवापुक्षा, जम्माए निसायराअहिवदंति ॥ घाणारिताय पवणे, सूरियगामे अवसोउ ॥ ३९४ ॥ अर्थ - उत्तर अने पूर्व ए वेहु दिशि लोकमाहे पूज्यते तेथी तेने पुठ देतांयका लोकमांहे अर्घणवाद याच. जम्माएके० दक्षिण दिशि यकी निशाचरके० पिशाचादिक देवता अहिवदंतिके० उत्तरदिशाये आवे ते सामा आवताने पूठदेता तेमने क्रोध उत्पन्न याच, तेथी जीवतव्यनो विनाशकरे. तेमाटे रात्रे दक्षिण दिशा ने पुठ आपवानु वर्जन करिये. उक्तंच. यतः उज्जे मृत्रपुरिपेच. दिवा कुर्यादुदन्मुख. रात्रां दक्षिणतश्च व तथा चायुर्न ह्रीपते ॥ १ ॥ इति. घाणाके० वायुने पुठ देतांयका अयुग्मगंय न सिकामांहे प्रवेशकरे. तेथकी हरस्तनो रोग उत्पन्न याच अने लोकोपण दूपवे, अने कहेके ए एवाने योग्य जे तेथी वायुने पुठ वेइ वेसेते. वजी सूर्य अने ग्राम. जिद्दां पोते मातकटपाडि रह्योते, तेने पुठ करतां यका लोकमाहे एवो अर्घणवाद याच के ए कांड जाणतोऊ नथी, केमके लोकमां उद्योतनो करनार एवो सूर्यते तेने पुठ करी वेसेते एम लोकोकहे तथा जे ग्राममा वात्त करिये ते गामने पुठररी केम वेसीये? इत्यादिक लोकाचार मात्र पण ए जाणतो नथी. ॥ ३९४ ॥

हवे वाया बखाणेते. मूल:-संतन गाहणी पुण, ठायाएनिग्गयाए वोनिग्ग ॥ वाया तइ उएहंमिवि, वोतिरिय मुहुत्तयं चिठे ॥ ३९७ ॥ अर्थ - संतन गंड वेइंइय जीरेकरी सहितवे ग्रहणी एतले कुद्दीजेनी, ते गखवाने अर्थे फूज फजना न था पनारा वृक्षोनी वाया निरुज्जीहोय त्या वेने अने वायडी हजी न निरुज्जी होय ने मयान्हे संज्ञा बाधाहोय तो उष्णतामा पण पोताना जरीग्नी वाया पुगंरनी उ पर करी संज्ञा वोतिरावे ते संज्ञा वोतिरी पठी मुहुत्तेमात्र त्यां वायटोहरी वेनी

रहिये तेमके तेदलो काज वीन्यापठी ते मलना जीवो पोताने यागेज परिण
थाय. अन्यया उणताना यागेकरी ते जीवोने घणीज बाधा थाय. ॥ ३९५ ॥

हये ते वखत पोताना उपकरण केवोरीते धरवा ते कहेजे मूल - उवगर
गमजाणु, गमी मत्तोय दाहिणेहजे ॥ तउणउवपुत्रेतिहि थायमण अदूरमि ॥
॥ ३९६ ॥ अर्थ - उपकरणमा मांनो, उंगो ए माची सांथल उपर राखे, अने मात्र
पाणीनो गमडो ते जमणा हायनेविपे राखे, मावे हाये माटीनु दगडु जुठवाने थप
साने तेनायी त्यांजुंठणुकरी सुचीकरे तिहा जुठणुकरी पठी त्रणवार शोचने थ
ये आचमनकरे ते अदूरके० दुकडुज आचमनकरे परतु अलगु आचमन नकरे
जा कर ता उद्दाह थाय कोइ जाणेके ए शोच करतोनाथी इति गाथा चतुष्टयाये

आतरण - अद्यत्स पुरितेसुति एदले अठार पुरुषो दीक्षाने अयोग तेनु ए
रगा ने सातमु दार कहेजे मूल - बाले बुडे नपुसेय, कीरे जडेय दाहिणे ॥ त
योगपागारीय, वमनेय अदसणे ॥ ३९७ ॥ अर्थ - प्रथम जन्मथकी मांमीने
आउपर्य पर्यंतनी उमर गानाने राजक कहिये तेने दीक्षा आपवीनही क्याएक
पनी गनेमां रहां ते दिसयी आउपर्य गणांजे, एम श्री निसीथ चूर्णि प्रमुप
नां रहांजे अने श्रीपरसामि उ मासना हता तेवारे चारित्रनो परिणाम थयो.
तेरा सात कृतित उनेजे माटे एथी व्यनिचार जाणवो नही

बीनो वुंछे० वृद्धते मिनेर उपेनी उमर पठी नो जाणवो इहा इक्षिपारि
नी न्यूरता राजकने रेनामर थायजे तेथी कोइक साठ उपे पठी वृद्ध कहेजे ए
रा वृद्धते चारित्र मयरी ममायानादिक कर्ता कुनेन थाय यदुक - उजासप
सनीइर, रिणप नकरड गवमुदइ ॥ बुद्धा नि दिक्खिया, नइजाउं सासुरगणा ॥
अन्यथा सा उपेना आयुष्यथी उपरांत जेगरे आयुष्य थाय तेगरे ते आयुष्यना
वपेनी नग्नाना दग नाग हरिये तमां आठमा नगमा अने दसमा नागनविप
वनेमान पहा वृद्ध कइगार

प्रीना ननुमक ते पुरुष ने श्री वनेना उपर अनिनायना करतार तमां पुरुष
ने दाहारे पुरुष ननुमक अने श्री निमित्तणा मात्र नाणरी, अथवा अमरुन श्री
ना थायार इनेन तना गदादिक साननी सामानिनाय उत्पन्न थयाया श्री
कहेनही तेरापही रणा दापाना सनव थाय माटे एगाने दीक्षा न थायरी
सापो पुरुषादनि पुरुष प्रीय तेन वदना वदय रणा थाय, अथवा पुरुषावना
वदयथी वदयथी मने आनगनादिक कर तमां प्रीय पण उद्दाह

पाचमां जड ते व्रणप्रकारेण, एक नापाजड, बीजां शरीरजड, अने बीजां करणजड.
 तेमा रज्जो नापाजडना व्रणनेद्वे, एक जडमृक, बीजां मन्मनमृक बीजां एजमृक.
 तेमा ज पाणीनां पुटनानीपरं वृद्धपुटादृक्कतां यत्तां वांजे ते जडमृक जाणयां अने
 जे वचन वांजनां यत्तां ग्याय ते मन्मनमृक, अने जे एजकं वांजनांपरं व्यक्त
 मृकपणा यत्तां जडमात्र वांजे ते एजमृक. ए प्रमाणे नापाजड व्रण प्रकारे कर्यां द्वे
 शरीरजड ते जे विचरतां तथा शब्दणा प्रमुख क्रिया कृताय करणा अति न्यूनपणा य
 का अमक थाय तेने शरीरजड कहिये. अने जेने शिखामण आपता वृता जडपणा
 ने योगे शिखामण जागे नही तेने करणजड कहिये. ए व्रण जानीना जडमा नापा
 जड जे वे ते ज्ञान लेवाने अत्यमये, माटे एने दीक्षा न आपवी. अने शरीरजड
 तो मांगे गमन करतां तथा नक पानादिक जेस आचराने अत्यमये थाय, माटे एने
 दीक्षा आपवी नही. रज्जो ते जागे होय माटे जाडाने हास प्रमुख ना
 कोट्यां परमेयां होय ते पोतायकां कीडी प्रमुखता विनाश यत्तां संवम विगड
 थाय, वज्जो लोक पण निशकरे के ए वणा अन्ननो नरुण करणागेवे. जो वज्जो
 अन्न न खातो होय तो आयु पुष्ट शरीर केम होय? एनु गजं फुजी गयु ड
 काड रुमालाथी फूट्यु नथी एनु लोक बोले. वज्जो तेने आस वणां चट्ट
 तेयीं सर्प, जड अने थप्रिप्रमुख दुकडा आयायी दूर जड शकं नही अने
 जड होय तेने समिति गुह्यादिक शिष्याडिये तो शिष्ये नही तेयीं एने दीक्षा
 वृद्धो बाह्यिके नगदर, अतितार, सोट, फेफरु, अने हूरस, चर प्रमुख
 तेनीचिक्किता करता सत्यमविराधना थाय, स्वाध्याय पत्रिमयादिक दीक्षा
 सातमो तेण शब्दे चोर जे खातरनो पाडनार अने वटेमार्गने पुटना
 दीक्षा आपवायी गधने वय वंयन ताडनादिक कदगीना थाय माटे
 आठमो रायावगारी एटले राजाना नेंदार अंत पुर, शरीर
 प्रमुखना सोहनो करनार जे होय ते राजापकारी कहेवाय.
 की राजा देशथी बाहेर काटी मूके अथवा राजा रीगाणा
 इत्यादिक दोषांनो संजव थाय.
 नवमो उन्मत्त, गामो ते जे यक्षादिकने वगथयेना
 ना उदयथी परवश थयो होय, तेवा उन्मत्तने दीक्षा
 कष्टनो संजव थाय तेथी सया ध्यान सयमादिक
 दशमो अदशीन, एटले जेने दशीन दृष्टि नथी

ने इहा स्थानार्द्धि निडावाजो पण सम्यक्त्व दर्शनना अजाययकी एहज व्युत्पत्ति
तिहा ए पण जेगो एमा दूषण कहेते ते मदाक्षीने दृष्टी रहित पणा लागीने तिहां तिहां
सचार करतो जीवरिराधना करे तेथी सयम विराधना थाय तेमज विषम की
फटकादिक उपरपडतायकाने आत्मविराधना थाय वली थीणधी निडायुक्त जे हाय
ते श्रापकादिकना उपर रीसायो थको मारणादिक पण करे तेथकी घणा दोष उपर

मूज - दासे डुळेय मूडेय, अणजे जुगिएइय ॥ उच्चैः एय जयए, तेहनिष्
डियाडय ॥ ७९७ ॥ अर्थ - अग्यारमो दासेके० बीजानी दासीनो उपनो अथवा
डुकाज प्रमुखे वेचातो लीधेलो अथवा लेणामा आब्यो होय अने ते लेणवार ना
परमा रहतो होय ते दीक्षा आपवाने योग्य नही केमके दासने दीक्षा आपता ते
नो धणी लेइताय बढयाम थाय, तेथी माठी केवत थाय

गारमो डुष्ट, ते ने प्रकारनाळे, एक रुपाय डुष्ट, अने बीजो विषय डुष्ट तेमां जेम
गुरुये जीरीजे मर्यानी नाजी तेना व्यतिकर थकी रीसाएला साधुनी परे उच्छेष्ट
रुपाय जेमा होय ते रुपाय डुष्ट तेमज जे परस्त्री उपर अति गृथ हाय ते विष
य डुष्ट ए वेहु सफ़िट अथ्यसायथकी दीक्षाने अयोग्यते

तेरमां, जे मूढ होय ते स्नेहादिके करी परवश चित्त थका यथावस्थित वनु
तत्वनो अजाण हाय, अने जगवतनी दीक्षा तो विवेकनु मूनवे तेमाटे अज्ञानी
ग्याह्यादिक गिरक गिरजपणाने योगे न जाणे माटे ए कार्य साधक न थाय
चवदमा, अण न राजा सिंग शत्रुकागना सोना प्रमुखना धारनार ते रुणा
नं रुहिये तेने दीक्षा आपगायकी राजादिकोए करेनु ग्रहण अने आकर्षणादि
रुदयेना, इत्यादिक दोष जाणरा

पद्मरमो जुगिए, एटचे जाति, कर्म, अने शरीर तणे करी दूषित हाय न जुगित
प्रण प्रसारे जाणरा, तेमा ने सोजी खूजी मान्नी बोवी प्रमुख अनेप कुनना न जाति
जुगित, अने ने असाय मावाकामना करनारा कसाइ प्रमुख ते कर्मजुगित जाणवा
एनन ज हर चरण, हरण, नासिकादिके रहित तेमज वजी कूरमा रामणा पो
गजा, वृजा, ए सवे शरीरजुगित जाणरा ए प्रणे जुगित ने दीक्षा आपगा थकी
नोहना अर्थप्रवणपूर्वक रिवादिक् ग्रहण निमित्ते अथवा एटना अमुह

मोननो अर्थग्रहणपूर्वक रिवादिक् ग्रहण निमित्ते अथवा एटना अमुह
दिवन मुरी दु तनारा यड रहोज एरीगीने ज परागीन थायते तेने अग्रव ६ ना
पगो. तेने दीक्षा देना यहा रुजहादिक दोष थाय

સત્તરમો, નયણિ તે જે મહોનો ઠેરાવી કોફર ધનવંતના ઘરનેવિપે આટલ દિવસ હું તાહરી ચાકરી કરીશ; એવી વોલીકરીને દિવસોની સંખ્યા વાંધી રહ્યોઠે. અને તે ધનવંતના હુકમમાં પ્રવેશે તેને નૂતક કહિયે. તેવાને દીકા ઢેતાંયકાં તે જેનો પગાર ચાપઠે તે મહોનો આપનાર શાહુકાર સાધુ ઉપર અત્યંત અપ્રીતિ ધારણકરે. ડ્યાદિક દોપનો સંનવ થાય.

અટારમો સેહનિપ્ફેડિયા એટલે જે દીકા લેવાને ડટ્ટે તે શિષ્ય તેહની નિપ્ફેડિયા એટલે ચોરી. હાં એ નાવજે માતપિતાના મોકલ્યાવિના દીકા આપિયે તો તેનાં માત પિતાને કર્મ વંધનો સંનવ થાય, અને સાધુને અદત્તાદાનાદિક દોપનો સંનવ થાય. એરીતે એ અઢારે પુરુપાકાર ઠતા પણ દીકાને અયોગ્યઠે ઈતિ ગાથાયે

અવતરણ:— વીસંડીસુંતિ એટલે વીસ સ્ત્રીને વિપે પણ દીકાને અયોગ્ય ઠે તેનું એકગો આઠમું ઢાર કહેઠે. મૂલ:— જે અઢારસ નેયા, પુરિસસ્ત તહ ડિયા એતેચેવ ॥ ગુઢિણિસવાલવઢા, ડુન્નિવિ ઈમેદુંતિ અન્નેવિ ॥ ૪૯૫ ॥ અર્થ:—જે અઢાર જેદ પુરુપના કહ્યા તેવીજરીતે સ્ત્રીના આકારની ધરનાર સ્ત્રીના પણ તેહજ અઢાર જેદ જાણવા. અને તેમાં વીજા વે અધિક કરિયે. તે કહેઠે. એક ગુર્વિણી, એટલે ગર્નવતી અને વી જો સવાલવઢા એટલે ન્હાના વાલકે સહિત હોય. તેના દોપ લોકોપવાદાદિક અને સયાય વ્યાયાતાદિક પ્રતિઢરે. એરીતે ડુન્નિવિકે ૦ એ વે જેદ મેલવતાં વીસ ચાપઠે.

અવતરણ.— દસનપુસેસુંતિ એટલે ઢશ નપુંસક દીકાને અયોગ્ય તેનું એકસો નવમું ઢાર કહેઠે. મૂલ:—પંદ્ર એ વાડ એ કીવે, કુંની ઈસાલુયનિય ॥ સૌણી તક્ક મ્મ સેવોય, પક્કિયા પક્કિણ્ય ॥ ૫૦૦ ॥ સોગંધિય આસત્તે, દસ એ નપુંસગા ॥ સંકિલિલિતિ સાહૂણં પઢાવેઠં અકપિયા ॥ ૫૦૧ ॥ અર્થ:—એક પંદ્રક, વીજો વાતિક, ત્રીજો ક્લીવ, ચોથો કુંની, પાંચમો ઈપીલું, ઠછો શકુની, સાતમો તત્કર્મસેવો, આઠમો પક્કિાપક્કિક, નવમો સૌગંધિક અને દશમો આસત્ત. એ દશ નપુંસકના મન ના પરિણામ માઠા હોયઠે માટે એમને દીકા આપવી સાધુને કલ્પે નહી.

હવે પંદ્રક એટલે નપુંસકના લક્ષણ કહેઠે. વક્ત્વ. મહિલાસહાવો સરવ ન્ન જેઠ, મેઢે મહંતં મઝયાડ વાણી ॥ સસદગં સુત્તમફેણગંચ, એયાણિ ઠપ્પંદ્રગ લક્ષણાણિ ॥ ૧ ॥ અર્થ:— વચ્ચિ પુરુપાકારઠે તોપણ મહિલાકે ૦ સ્ત્રીનો સ્વનાવઠે. તે આવીરીતે કે તેની ગતિ મદ થાય, માર્ગમાં જાતો યકો શંકાપણે પુઠે જોતો જાય. તેનું શરીર અતિસુકુમાલ અને શીતલ થાય. તથા સ્ત્રીનીપરે ગલહ ઓ વેડ પેટ ઉપર તરઠો માવો હાથ રાહી ઉપર જમણા હાથની કુણી વેડ જમ

प्रवचनसारोद्धार.

एा हाथे गाल देइ थयवा घणो हाथ उजाहृतो थको वातकरे केम उपर हा
 राखे थने प्रावरणने यनावे स्त्रीनीपरे बाहे करी कदय ढाके वोजतोयका तति
 प्रमणपणे पापण हजावे केशवधन तथा वस्त्र प्रमुखनु पहेरबु प्रमुख ते नी
 नी परे करे स्त्रीना आचरण प्रमुख पहेरवानो घणो हर्ष करे स्नानादिकनु एका
 ते आचरण करे पुरुषोनी सजामां नयसहित गका पामतो सचार करे स्त्री
 माहे निशकपणे तेमनु जे राधबु, खामबु, दजबु प्रमुख कार्यते ते करे इत्यादि
 महिलाने स्वजावे पमकनु लक्षण कछु ए प्रथम लक्षण बोजु स्वर थने वणना
 नेद तेमा स्वर ते साद थने वर्णते शरीर सवधी, एना उपलक्षणयकी गत
 स्पर्श ते पण स्त्री पुरुषनी अपेक्षायेप्रिरीतथाय त्रीजु मेढमहत एटले जेनो मेढ
 शब्दे पुरुषाकार ते महत शब्दे महोटो थाय चोयो स्त्रीनीपरे मूत्र जेनी सुकुमात्र
 वाणीयाय पाचमा सदग एटले जेनो शब्देकरी सहित स्त्रीनीपरे मूत्र प्रसव
 थाय ठो वली फेनके० फीणरहित मूत्रथाय ए ठ पमकना लक्षण कछा
 बीजो वाश्ये जेने वात होय ते वातिक जाणवो इहा ए जाव के जेने पोतानी मे
 लेययवायायुयेकरी पुरुषाकार स्तव्य होय ते स्त्री सेवाक्याविना वेद यरी शके नही
 त्रीजो, क्लीव जे अतमर्थ ते चार प्रकारेठे दृष्टिक्लीव शब्दक्लीव आनिगन
 क्लीव, थने निमत्रण क्लीव तेमा जे विवस्त्र स्त्री देखी दोन पामे ते दृष्टिक्लीव स्त्री
 नो शब्द साजली दोन पामे ते शब्दक्लीव, स्त्रीने आलिगन कछु तथा निमत्रण
 कछु उता त्रत धरी शके नही ते अनुक्रमे आलिगनक्लीव तथा निमत्रणक्लीव
 चोयो कुनी एटले जेहना मोहोत्कटपणाए करीने सागारिक थने वृषण ए
 कुन एटले घडानी परे स्तव्य थाय तेने कुनी कहेने
 पाचमो ईर्पात्रु ते प्रतिसेवन करेली स्त्री देखी घणी रीत करे अथवा जेने रीत
 उपजे ते ईर्पात्रु जाणवो
 ठो सोणी के० शकुनि ते चडकला पक्षी विशेषनी परे उत्कृष्ट वेदपणा यरी
 रतर स्त्री सेवानेविषे प्रसक्त होय
 सातमो तत्कर्मसेवी एटले जे मैथुन सेवा करी पठी वीर्य निशरवाथी उदात्त
 एा ने लीधे कुतरानी परे ते वीर्यने चाटे इत्यादिक निय कमाथकीन पातान
 मानी जिये ते तत्कर्मसेवी जाणवो
 यावमो पक्केके० चादणे पखवाडे जेने मैथुन नो अधिक अनिनाप थाय
 थपके एटले थधारे पखवाडे मैथुननो अल्पअनिजाप थाय, ते पक्षापक्षी

नवमो पोताना लिंगमां सुगंध मानतो तेनी गंध लिये ते सोगंधिक.

दशमो आसक्त, एटले जे वीर्य पड्यापठी पण स्त्रीने विशेषे आलिंगन आपी तेनी कदा प्रमुखमां प्रवेशकरे ते दशमो आशक्त कहिये.

एतुं जाणपणुं मित्रादिकना कथन थकी थाय संकिष्के० एने नगर दाह समान काम होय. अथ्यवसायपणा थकी ने स्त्री पुरुष सेवा आश्रयथी एतुं अत्यंत मलिन चित्त होय ठे. तेमाटे ए साधुने दीक्षा देवासारु थकवपनीयठे. एमां जे पुरुषने आकारे नपुंसक ते पुरुषमांहे गण्या अने स्त्रीने आकारे नपुंसक ते स्त्रीमां गण्या. इहां जे नपुंसकने आकारे होय ते नपुंसक जाणवा. एटजुं विशेषे

हवे एनपुंसकना सोल जेदठे तेमां दश जेद दीक्षा आपवाने अयोग्य. ठे ते कदा. हवे ठ जेद दीक्षा आपवाने योग्य ठे ते कहेठे उक्तंच. वदिए चिप्पिए चेव, मंतउ सहिउवहे ॥ इसिसत्ते देवसत्ते, पवाविज्जनपुंसए ॥ १ ॥ अर्थः—जेनां राजाये अंत. पुरनी रखवाली कराववाने अर्थे वाढ्यावस्थामां वृषण गलाव्याहोय ते वदिक. वी जो चिप्पिएके० जे जन्मतांज अंगुठा अंगुलीए वृषणनुं संमर्दन करी नही सरखा करे ते चिप्पित कहिये. एरीते कथा थकी एने नपुंसक वेदनो उदय थाय तेमज त्रीजो तथा चोथो कोइकने मंत्रनी शक्तिये अने उंसहके० औषधने प्रजावे पुरुषवेद अथवा स्त्री वेदे उवहके० ह्णायो ठतो तेने नपुंसक वेदनो उदयथाय. पांचमो इसिसत्तेके० इसिजे रुपि प्रमुख ते रीशाणो थको कोइकने शाप दीधो होय के महारा तपना प्रजावथी अमुक नपुंसक थाजो. इत्यादिक शाप नपुंसकपणुं जाणवुं. ठठो एवी री ते वली कोइ देव जवनपत्यादिकना शापे करी त्रीजा वेदनो उदय थाय. एवा न पुंसकने निषेध संवंधी लह्णनो असंजव ठे तेथी दीक्षा आपवी योग्यठे. ॥ ८०१ ॥

अवतरणः—विगलगंति एटले विकलेंडिनुं एकशोने दशमु द्वार वखाणोठे. मूल—हठे पाए कसे, नासाउठेविवज्जिए चेव॥ वामणग वडजखुज्जा, पंगुल कुंटा य काणाय ॥ ८०२ ॥ अर्थः—जे हाथ, पग, कान, नासिका, होठ, एणोकरी व जित होय तथा वामणगके० जे हाथपगादिक अवयवहीन होय तेने वामणो कहिये, वली जेने आगल अथवा पाठल खुंध निकली होय तेने वडज कहिये अने जे एकपासे हीन होय तेने कुवडो कहिये. जे पगेचालीशके नही तेने पागलो कहिये जे ना हाथ न्यून होय तेने तूंगो कहिये. एक आंख जेने होय तेने कांणो कहिये एवा ने दीक्षा आप्या थकी प्रवचननी निंदा रूप दोष थाय माटे एवाने दीक्षा आपवी नही हवे जो कोइ व्रत ग्रहण कथापठी विकलाग थाय ते संवंधी कथन करे ठे.

मूत्र - पञ्चात्रिंशोति प्रियजा, आयस्यित्तं न कप्पए तेत्ति॥सीतो मावेयवो, काण म
 द्विताय नन्नमि ॥ ७०३ ॥ अर्थ - पञ्चात्रिके० जे दोहाजीधापठी विकलके० हीना
 ग थाय ता तेने शिष्यपणामाज राखवो पण तेने आचार्यपण कटपे नही थने
 जा रुदाच र्मनी रिचित्रगतिपणाना योगे आचार्यपद पास्यो थने पठी विकनाग
 थाय ता ते पाताना पाटे गुणोपेत शिष्यने स्थापीने पोते जेम काणगके० चारेजो
 मद्दिग (पामा) एनो एरो अर्थ के जेवो चोरेला पामाने कोइ न देखे ते सारु
 गुहानी अदर क्रिया नगरनी बहार एकात स्थलमा क्रिया वनमां गुप्त स्थले राखे ते ते
 म एने पण प्रवचन हीनना निन आज्ञाजगादिक दोषना प्रसंगथकी एकातेज रहेवु.
 परतु ए आचार्यनु ज कार्ये ते सरे स्थिर करे इति गाथा अर्थ ॥ ७०३ ॥
 अंतरण - जमाजजडकप्पगति एटले जेटला मूल्यनु वस्त्र यतिने कल्पनी
 प नाय तनु एकजा न अग्यारमु धार कहेने मूल - मुलजुय पुण तिबिह, जहन्नपं
 मप्रिम र वज्ञास ॥ जहन्नपणधारसग, सयसदस्त च उकास ॥ ७०४ ॥ अर्थ - मो
 र्मनीन पुक ज उच्च ते त्रण प्रकारे ते जयन्य, मध्यम, थने उत्कृष्ट ना जेवय
 री नाणरां तेमां जयन्य ते अदर रूपक थने उत्कृष्ट ते एक लक्ष प्रमाणरूपक
 या मानु थने तेनी जयमानु ते मध्यम जाणवु एमां जयन्य, उत्कृष्ट थने म
 थम ए त्रणे प्रकारा उच्च साधुने कटपे नही परतु ए त्रणमां जयन्य करतां प
 ग याडा मूत्रनु उच्च साधुने कटपे ॥ ७०४ ॥
 दूर छाना कटना रूपरना मान हाय ते रुद्रे मूत्र - दासाजरगादीविज्ञाव
 उन्नरा उहा एका ॥ दासनरागा पुण पाडनिपुनो द्वयइइका ॥ ७०५ ॥ अर्थ -
 रित ने इहा मांराटदगमाह दक्षिणदिशि ये याननमात्र समुद्र अगगादीन
 यात्र ते वीर नयरी नाणरा ते विदु साजरगा एटले ने रूपकनु नाणु
 य तेन उन्नरावेना एक रूपक थाय थन ते उत्तरपथसवरी विदु रूपक स
 थाय तेगार पाडजीपुरना एक रूपक मानरक नाणु थाय
 हर प्रकारतर स्थाना मान रुद्रे मूत्र - दादक्षिणागहाया, कचीण ननउं मड
 उ ॥ एका कुमुननगरउं तेण प्रमाण इम दाड ॥ ७०६ ॥ अर्थ - अथवा प्रसागत
 रूपक पय नयरी र करके साची नगर नयरी ननउंरु० रूपक एरनाणु थाय
 रुड डगुणरु० उमणा करिये तगार एक कुमुननगर पामनापुरना रूप
 पु थाय, ते रूपकन प्रमाणे इहा उच्च प्रमाण जाणवु ॥ ७०६ ॥
 अंतरण - मेडासरपिनानि एटन्न मिद्यानरना पिन्नु एरसा न गामु

वार कहेते. मूलः— सैकायरो पदूवा, पदुसंदिछाय होइ कायवो ॥ एगअणैगेयपहूप
हुसंदिछोवि एमेव ॥ ८०७ ॥ अर्थ—सज्जा गदे साधुने आप्युं जे उपाश्रय तेणेकरिने
तरे तेने सज्जातर कहिये. ते घरनो धणी अथवा घरधणीये बीजा कोइने प्रमाण
करी आप्युं होय तेणे त्यां सज्जातर कीधुं होय, ते एकने आप्युं होय अथवा
वणाने आप्युं होय तो तेना प्रचुपणे एक होय, अथवा अनेक पण होय. संदिष्ट
पणे एक अनेक होय. एज अर्थ विरोपे कहेते. ॥ ८०७ ॥

मूल.— सागारियसंदिछो, एगमणैगे चउकनचणाउ ॥ एगमणैगावज्जा, एणैसुय
गवए एणं ॥ ८०८ ॥ अर्थः— सागारिक शब्दे उपाश्रयनो स्वामि तथा बीजो तेथ
णीये संदिष्ट. ए वेहु एकने अनेक थाय. इहां चतुर्नगनी नजनाते ते आवी रीते. १
एकप्रभु एकप्रभुसंदिष्ट २ एक प्रभु अनेक प्रभुये संदिष्ट ३ अनेकप्रभु एकप्रभुए सं
दिष्ट ४ अनेकप्रभु अनेकप्रभुसंदिष्ट. इहा एक पण अने अनेक पण वर्जवोज
इहा अपवाद कहेते. जो एणैसुयके० अनेक सव्यातर थाय एटले संव समुदाय
मजि उपाश्रय कराव्यो होय, ते इहां अपवादपदे एणैके० कोइ एक ते माहेला वडे
राने सव्यातर स्थापेते अने अनेराथाकताने घरेजिह्वा जियेते ए जावना प्रसिद्धे.

हवे सव्यातरक देखाडे ते कहेते मूल.— अन्नवसेकणं, आवस्तगचरिममसु
हिंतुकरे ॥ दोसुवितराचवंती, सज्जाइसु अन्नहा नयणा ॥ ८०९ ॥ अर्थ.— अनेरे
गामे अथवा सायमाहे वसेकणं० सुइने आवस्तगके० पाठली रात्रनुं पडिक
मणुं अनेरेस्थाने करे तो वे सव्यातर थाय. एटले एकतो जे स्थानके रात्रेसूता
ते अने बीजो जिहां पाठली रात्रनुं पडिकमणुं कखुं ए वेउ सव्यातर थाय. या
दि शब्दयकी चोर धाडना नयनो परिग्रह थायते. अन्नहाके० अन्यथा प्रकारे न
जना सव्यातरनी जाणवी. सव्यातरनी विकल्पना ते जे घरमां रह्यो ते अथवा
अनेरो सव्यातर थाय तेहज नजना आगली गाथाये कहेते. ॥ ८०९ ॥

मूलः—जइजग्गति सुविहिया, करति आवस्तपंतु अन्न ॥ सैकायरोनहोई, सुचेवक
एव सोहोई ॥ ८१० ॥ अर्थ.— सुटके० जलुंते जेनुं विहितके० अनुष्ठान तेने सुवि
हित कहिये. ते रात्रीना चार पहोर जागरण करे अने जागीने अन्यस्थानके प्रना
तनुं पडिकमणुंकरे तो जिहा जाग्यो ते सव्यातर न होय. अने जिहा सुतो होय
अथवा प्रनातनुं पडिकमणुं करे ते सव्यातर थाय. अने जो उपाश्रय न्हानो
होय अने साधुउं वे त्रण स्थानके रहेला होय तो तेमां जे स्थले आचार्यो दिक
वडेरो रहे तेज सव्यातर होय पण बीजा सव्यातर न होय. ॥ ८१० ॥

प्रवचनसारोद्धार

द्वे उज्जमादिक द्वाय केवीरीते लागे ते कहेते मूल - वाहुध्वागवस्तव, पदमा
 नियपाणगाइ रुक्मेसु ॥ सप्रायकरण आचष्टिआ करे उगमेगयर ॥ ८१५ ॥ अर्थ
 गजना वाहुजपणायकी प्रथमालिका शिष्यने तिरामणी अथवा ग्लानने अर्थ
 पणगाइरु० उज्जपाणी प्रमुख कार्यें वली वली जाता स्यातर आचज्यो होय, त
 जाय करतां वरी अने वरी परिचये स्यातरोपणे आचजित चित्तपणायकी उज
 मादिक माहेना अन्यतर दोय करे ॥ ८१५ ॥ इतिगाथा दशकार्ये वारसमात
 यरतरण - जतिअसुने सत्तमति एटले जेटला सूत्रे सम्यकत्व होय एवु एरुशोने
 तरसु वार रुक्मे मूल - चउदस दसयअनित्रे, नियमासत्तमनु सेसए नयणा ॥
 मइउरिगियासे दाइ दुमिउ न सेसेसु ॥ ८१६ ॥ अर्थ - चउदपूर्व अने दशपूर्व जे
 न रिप भुत दाय तन निभयकी सम्यकत्व होय, अने गोप भुत जेने रिपे होय
 तेने रिपे सम्यकत्वनी नजना जाणरी एटले सम्यकत्व होय किया न पण होय
 एवा रिउजपणे थन मतिज्ञान अरिभिज्ञान तेना रिपयांसे विपरीत पणे वये थके
 मतिअज्ञान न रिजगज्ञान ए उ वतां मिष्यात्व पण निधे थकी वाय ॥ ८१६ ॥
 अरतरण - चउदनिगयायि चउगइयति एटले जेम निर्मथपण चतुर्गेतिक या
 य तेनु एरुशा ने चउदसु वार कहेते मूल - चउदस उंदी आहारगावि मण
 ताणि वीपरागायि ॥ इति पमायपरवता तपणतरमेय चउगइया ॥ ८१७ ॥ अर्थ -
 चउदपूर्वपर, अरिज्ञानी, आहारक जडिअत, इहां चउद पुरीपर ते आहार
 चउदपरत दाय एवा न पण दाय तथी उहुनु जुडुवुड महण कीमुने तथा
 एरी रुतुरित रिनयरा तदनतर तत्ताज चतुर्गेतिना जागीथाय ॥ ८१७ ॥
 अरतरण - पत्रातीत, मागातीत, सानातीत, थन प्रमाणातात एवा चार ग
 एरुशा पन्नर, एरुशा ताज एरुशा सतर, थन एरुशान अठार एवा चार
 माये वताणें मूल - चमणुग एरिभि अतावकतमि गतिथ ममणा
 एरुश न तनर नानु वेताइयति समवती ॥ ८१८ ॥ अर्थ - ज मृय उदय
 वेना अताइयेरेक रात्रे जोमु ज अशनादिक चार त माहेतु साइण थन
 ताउत नोंगयु रुक्मेनही अने जा नागर ता पत्रातीत रुक्माय एवी
 एवी रुक्मिणे आगमनु नावितरे ए एरुशा पन्नरसु वार यथु ॥ ८१८ ॥
 - थनशांसे रुक्मि रुक्माप्रतगाउ आणु ॥ परउ आनिऊन
 तजिनरुप ॥ ८१९ ॥ अर्थ - उ रुक्मायकी आणु अनादिक

मांहेलु कोइपण अशनादिक यतिने कल्पनीयठे. पण वे कोशयी उपरांतनुं आणेनुं अशनादिक ते मार्गातीत अकल्पनीयठे माटे लेवुं नही. ए एकशो शोलमुं वार.

मूल.—पढमप्पहरणीयं, अतणाइ जईणकप्पए जोनुं॥जावतिजामेउट्टं, तमकप्पं कालइक्कत्तं ॥ ८१० ॥ अर्थः—पहेला पहोरनुं लावेनुं अशनादिक यतिने जम वुं कळे, ते जिहांसुधी त्रीजो पहोर तिहांसुधी जाणवुं. उपरांत चोथा पहोरमां ते अकल्पनीय थाय. पडिलेहण कखा पठी ते कालातिक्रांत पणाने लीधे जमवुं नही. ए एकशो सत्तरमुं वार समाप्त थयुं. ॥ ८१० ॥

मूल.—कुक्कुडिअंमयमाणा, कवला वत्तीस साहुआहारो॥अह्वानियआहारो, की रइ वत्तीस नाएहिं॥८११॥अर्थः—कूकुडी तेपट्टीविशेष, तेना इमाने प्रमाणे वत्तीस कवल प्रमाण साधुनो आहार जाणवो. अथवा निजके पोतानो आहार एटलेजेटला आहारयो जेनुं पेट जराय, तेनो वत्तीसमो जाग करिये ए पण कवल प्रमाणठे.

मूलः—होइ पमाणाईयं, तदहियकवलाण जोयणे जइणो ॥एगकवलायऊणे, ऊणो यरिया तवोत्तंमि ॥ ८११ ॥ अर्थः—ते वत्तीस कवल यकी अधिक कवलनुं जोजन कखायी यतिने प्रमाणातीत थाय. अने वत्तीस यकी एकादिक कवल उठो लीधा यकी उणोदरता नामे तप ते साधुनेविपे थाय. ॥८११॥ इति गाथा पंचकार्य.

अवतरणः—सुख सयानुं एकशो उगणीसमुं वार तथा दुःख सयानुं एक शो वीसमुं वार ए वे वार साये कहेठे. मूलः—पवयण असद्वहाणं, परलानेहा य कामथासंसा ॥ एहाहाइ पवणं इय, चचारिवि दुःख सेक्काउ ॥ ८१२ ॥ अर्थः जेनेविपे शयन करिये तेने सया कहिये. तेमां दुःखनी देवावाली सया ते दुःख सया. ते इय्य अने जावना जेद यकी वे प्रकारनीठे. तेमां इय्यदुःख सया ते अमनोहर ख द्वादिरूपजाणवी. जावे इस्थित चित्तपणे करी दुअमणपणु करे. ते इहां जाव य की ते चार प्रकारे ठे. तेमां प्रथम प्रवचन जिनशासननो असद्वहो. बीजी अनेरा के० बीजाने वस्त्रादिकना अलाजनी प्रार्थनानुं करवुं. इहां चकार समुच्च य ने अर्थे ठे. त्रीजी तेमज काम मनोहर शब्दादिकनी आशंसा अजिजापानुं कर वुं. चोथी स्नानादिके करी शरीर प्रमुखनुं मर्दन करवुं. धोवा विठलवानी प्रार्थना करवी. ए रीते चचारिविके० ए चारे नावदुःखसया जाणवी. एने विपे वर्त्तमान ठतो ते प्राणी कोइरीते पण सुख पामे नही. ॥ ८१२ ॥

ए जेम दुःखसयाये दु ख. तेम इहां सुख सयाते पण इय्य जावना जेदे करी पूर्वोक्त रीते कहेवी. मूलः—सुहसेक्काइ वि चवरो, जइणो धम्माणु राय रत्तस्त ॥

प्रवचनसारोद्धार.

विवरीयावरणात्, सुहृत्सेवका उत्तिजसुति ॥ ८१४ ॥ अर्थ - जेम पूर्वोक्त दुःखस्य चार कही तेमज जइणो के० यतिने सुखसत्ता पण चार थाय ते पूर्वोक्तयी विपरीत जाणवी इहा यतिने गाढतर अर्मनो अनुराग जे अनिजाय रूप तिहा रत्ने० यासकडे चित्त जेनु, एवाने प्रथम जे प्रवचन असद्वहणा प्रमुख वोल कहा ते यो विपरीत प्रवचननी सद्वहणा जाणवी तेमज बीजी परजाननी वागनु करु बीजी मनोज्ञ शब्दादिकनी आशस्तानो अनाव चोथी खानादिकनु अप्रार्थनु एम विपरीत आचरण करवाधी सुखसत्ता थाय एमा वनेतो थको साधु सदा एम सुखी थाय ए वे वार साथे वखाएया ॥ ८१४ ॥

अवतरण - तेरसकियावाणोइति एटले तेर क्रियाना स्थानकनु एकशाने एकवीसमु वार वखाएणे मूल - अष्टाणछा हिता, कर्मादिनीय मोसदिसुय, अष्टमाणमिने, मायालोनेरियावहिया ॥ ८१५ ॥ अर्थ - जे करिये ते क्रिया कर्मवधनु कारण चेष्टारूप तेना स्थानक जे जेद ते तेरे ठे एक अर्थक्रिया, बीजी अनर्थक्रिया, एम क्रिया शब्द सर्वत्र जोडवो बीजी हिता, चोथी अकस्मात्, पाव मि दृष्टिविपर्यास, ठी मोसमृपाप्रत्यय, सातमी अदत्तवृत्ति, आठमी अध्यात्म की, नवमी मानवृत्ति, दशमी मित्र, अग्यारमी माया, बारमी लोभ, तेरमी ईर्ष्या पयिकी, ए तेरक्रियाना नाममात्र कहा ॥ ८१५ ॥

हवे सूत्रकार गाथाये करी वखाएणे मूल - तसथावर नूएहि, जोदमनितरं उकळेण ॥ थायपरस्तवअष्टा, तमउदम तयाविति ॥ ८१६ ॥ अर्थ - त्रस, थाव र रूप नूतके० प्राणी तेहने जो दम नितरईउके० दमकरवो पोताना आत्माना धर्मरूप धनने थपहारे ते दम कहिये दम शब्दे हिता जे जोइकरे ते कळेणके० कोइ कार्यने करवे करीने, ते पोताना शरीरने कार्ये अथवा पर जे बाधवादिक् ते ने कार्ये जे करे तेने अर्थे दम एटले अर्थक्रिया श्री तीर्थकर देव कहेते ॥ ८१६ ॥

मूल - जोपुण सरडाईय, थावरकाय चवणजयाईय ॥ मारेउविदिऊण ठे ईतो अणछाए ॥ ८१७ ॥ अर्थ - जे शरड शब्दे काकीडो, आदिशब्दकी उदर प्र मुख त्रतकाय, थने स्यावरकाय जे वनस्पति ते वेजी सूर्यादिकने जे मारे एमन त्रत जीयो मारे तथा वन जता वेदी ठानीने नाखे अर्थात् ते वेदीने नाखी दिये तन थणछाएके० बीजी अनर्थ क्रिया कहिये ॥ ८१७ ॥

मूल - अहिमाइ वइरिपस्त वइस्ती तेहीसईवहिसेही ॥ जोदम थारजइ, हि सादमो हवइएतो ॥ ८१८ ॥ अर्थ - सर्प प्रमुख अथवा एवरीए थमारु थमु

क कांइकहणुंठे, ए अमने पूर्वे मारतो हतो अथवा सांप्रतके० हमणा मारजे, अथवा आवती कालेमारजे. एमजाणीतेने दंनपोडाकरे तोहिंसादंनक्रियालागे ॥८२८

मूल:- अन्नछाए निसिरई, कंमई अंन माहणे जोव ॥ जोवनिन्यंतो सस्तं, ठंदिक्का साजिमाईयं ॥ ८२९ ॥ अर्थ:- एकने मारतां वीजाने मारे. अनेरा मृग, पक्षी, काकीमाने अर्थे निसिरई के० नाखे कंम शब्दे वाण नाखे आदियकी पंथर प्रमुखथकी. अनेरा गमे ते प्राणीप्रत्ये जे कोइ मारे अथवा जे कोइ शाली मांहे अनेरा तृण प्रमुख ठेदतो यको ते शाली प्रमुखने ठेदे. ॥ ८२९ ॥

मूल:- एसअकम्हादंनो, दिधिविक्कासउं इमो होइ ॥ जोमिच ममिचंतिय ॥ काउंघाएअ अहवावि ॥ ८३० ॥ अर्थ:- ए चोथी अकस्मातदंन क्रिया जाणवी. हवे पांचमी दृष्टि विपर्यास क्रिया एवीरीते याय के जे कोइ मित्रने अमित्र काउंके० करीने घाएज के० विनाश करे अहवावि के० अथवा. ॥ ८३० ॥

मूल:- गामाईयाएऊव, अतेणतेण चिवावि वाइक्का ॥ दिधिविक्का तेते, किरिया ठाणं तुपंचमयं ॥ ८३१ ॥ अर्थ:- गाममां रहेनारा कोइएक पुरुषे कांइ एक अपराध कखो ठतां तेनायोगे जे संपूर्ण गामने मारे ठे, आ वागदृष्टि विपर्यास दंन. अथवा वली चोर न होय तेने चोर कही मार आपे ए पाचमुं दृष्टि विपर्यास नामे क्रियानुं स्थान कहिये. ॥ ८३१ ॥

मूल:- अचछनायमाईण वावि अछाइ जो मुसं वयइ ॥ सो मोसण्णइउं दंनो ठछो हवइ एसो ॥ ८३२ ॥ अर्थ:- अचछके० पोताने अर्थे अथवा ज्ञाति वडेरा प्रमुखने अर्थे जे कोइ असत्य बोले ते मृपा प्रत्यधिक नामे दंन ठछो याय. ॥ ८३२ ॥

मूल:- एमेव आयनायग, अछा जो गिएहई अदिन्नंतु ॥ एसोअदिन्नचित्ती, अप्रवीउं इमो होइ ॥ ८३३ ॥ अर्थ:- ए पूर्वोक्त मृपावादनी पेरेज जे पोतानो नायक एटले स्वामि तेना अर्थे जे गिएहई के० ग्रहण करे तथा स्वजन प्रमुख ए पाठ यकी एवो अर्थे यायठे के स्वजन ने अर्थे जे कोइ अदत्तादान लिये ते अदत्तादानवचिकी नामे सातमी क्रिया जाणवी. अने आठमी अय्यात्मकी क्रिया आवीरीते याय ते आगलि गाथाये देखाडे ठे. ॥ ८३३ ॥

मूल:- नवि कोइकिचिणणई, तह वि दुहियएण डम्मणो किंचि ॥ तस्त प्रघी सीसइ, चउरोठाणा इमे तस्त ॥ ८३४ ॥ अर्थ:- जेने कोइये कांइपण न कबु ठतां पण पोताना हृदयमा डुमन आमणो दुमणो याय तेने आठमी अय्यात्मकी क्रिया सीसइके० कहिये. एना चार ठाण ठे ते आगली गाथाये देखाडे ठे. ॥ ८३४ ॥

प्रवचनसारोद्धार

मूल - कोहो माणो माया, जोहो अग्रविहिरियए चेता ॥ जोपुण जाइमयाई, थप विहेणतु माणेण ॥ ७३५ ॥ अर्थ - क्रोध, मान, माया, ने लोच ए अथ्यात्मकी क्रियाने कारण ठे पुणके वली जाल्यादिक आव प्रकारना मानके ॥ अग्निमाने करीने मूल - मत्तो हीलेइ पर, खिसइ परिजवइ माणवचेता ॥ माई पियनायगाइ जो पुणअपेवि थवराहे ७३६ ॥ अर्थ - मत्तोके ॥ मदोन्मत्तयको परके ॥ वीना ने हीलेइके ॥ हीलना करे परने ठगे, परनी निदा करे, विशाकरे, कदर्थनादिके क री पराजव करे ते नवमी मानप्रत्ययकी क्रिया जाणवी माईके ॥ माता पिता ज्ञा ती, नाति स्वजन, सगा प्रमुख तेमने थोडे थवराहेके ॥ अपराधे पण जे पुरुष ते मातादिकने शु करे १ ते आगली गाथाये कहेठे ॥ ७३६ ॥

मूल - तिब दम कुणई, दहणकणवध ताडणाईय ॥ तम्मिचदोसविची, कि रियावाण नवेदसम ॥ ७३७ ॥ अर्थ - तीत्र एटले महोटी दम पीडा करे इह न एटले मम देइ चिन्ह करे वध एटले दोरडेकरी वाधे ताडना प्रमुख करे ते मित्रदेप वृत्तिनामे दशमु क्रिया स्थान जाणतु ॥ ७३७ ॥

मूल - एगारसम माया, अन्न हियपंमि अन्नवायाए ॥ अन्न आयरईवा, सकम्न एण गूढसामठो ॥ ७३८ ॥ अर्थ - अग्यारमी माया क्रिया तेपोताना मनमा एक चितवणा करीहोयअने मुखथी वीछु बोले वली आचरण त्रीजुज करे एम सया के ॥ सदाकाल डुष्टचित्तवत थको आपणे कमेंकरीशक्ति गुप्त राखे परने नजणावे ७३८

मूल - मायावत्ती एसा, इत्तोपुण लोहवत्तिया इणमो ॥ सावज्जारन परिगहे सुसत्तो महत्तेसु ॥ ७३९ ॥ अर्थ - ए अग्यारमी मायावृत्ति क्रिया जाणवी इहा थ को आगज हवे वली लोच प्रत्ययकी क्रिया वारमी कहेठे, ते आवीरीते ठे साव ज्ञ जे सपाप आरज करे तो तेमां घणा जीवोनु उपमर्दन थाय ते महत्तेके ॥ परि ग्रह धन धान्य रूप तेने विपे आसक्त थयो थको घणो सपाप आरज करे ॥ ७३९

मूल - तह इती कामेसु, गिहो अण्णाणयं च ररक्तो ॥ अन्नेसि सत्ताण वह वध मारणे कुणइ ॥ ७४० ॥ अर्थ - तह के ॥ तेमज स्त्रीना कामुक मनोहर श बादिकने विपे पोतानु चित्त गृह आसक्तवत राखतो थको ते कारणने लीधे अन्य प्राणीठने पण वध, वधन, मरणांत उपसर्ग करे ॥ ७४० ॥

मूल - एतेह लोहवत्ती, इरियावहिय थउ पचकामि ॥ इहखलु अणगार स्ता, समिई गुत्तीसु गुत्तस्त ॥ ७४१ ॥ अर्थ - एसा के ॥ ए इहाजिनशासनने वि पे लोचवृत्ति नामे वारमी क्रिया जाणवी तेरमी इरियाविहिनामे क्रिया ते थउ

કે० ડહા પની ચ્યુત્પત્તિ પ્ચીત્રે કે ઈરણ કે० ગમન તેણેકરી જે સદ્વિત વિશેષ જે માર્ગ તે ઈરિયા પય. તિહા ચડ જે ક્રિયા તે ઈરિયાપયિકી કહિયે. એ ચદ્વનો અર્થે કહ્યો. હવે ગાયાનો અર્થ કહેત્રે. ડહાં સજુ ઈતિ નિશ્ચે અણગાર જે સાધુ તે ઈરિયા સમિતિ પ્રસુત પાંચ સમિતિ અને મનોગુન્યાદિકુત્રણ ગુતિ તેણે કરી સહિતહોય એવા.

મૂલ:- સવર્પ નુ અપ્પમનસ્ત જગવડ જાવ ચન્કુ પન્દમિ ॥ નિવચડ તા સુદુ માદ્. ઈરિયા વદ્વિયા કિરિયણસ્તા ॥ ૫૪૨ ॥ અર્થ:- સતત કે० નિરંતરપણે અ પ્રમત સાધુને વિષે તથા વલી ઉપશાંત મોહ ક્ષીણમોહ, અને સયોગી જદ્વણ એ ત્રણ ગુણજાણાને વિષે વર્તતા એવા સાધુ જગવંત તે શરીર સંબંધી વીજી સમસ્ત ક્રિયાનુ જ્યાં લગી સ્થંપન કરે. ચદુ કે० નેત્ર તેનો પદ્મમાત્ર મેયોન્મેય કરે, એક સામાયિક સાત વંધજદ્વણ અતિથલ્પ ક્રિયા યાવ ઠે. એવાને પ્રગટપણે ઈરિયા પયિકી ક્રિયા તેરમી હોય ॥ ૫૪૨ ॥ ઈતિ ગાયા અષ્ટાદશકાર્ય.

અવતરણ:- આગરિસા સામડા ચઢવિહેવિવિ એગજવેતિ જે આકાર્પયે તે ધ્યા કર્પે પ્રથમ લેવું. અથવા પ્રથમ લેડને મૂક્યું હોય તેનુંજ ફરીયો જે ગ્રહણ કર વુ તે આકર્પે કહિયે. તે ચારપ્રકારના સામાયક તેનેવિષે એક જવમા કેટલા આ કર્પે યાવ? તેનું એકગોને વાવીસમું ઘર કહે ઠે. મૂલ:-સામાર્પ ચઢદા, સુચદં સણ વેસ સવજેઈદિં ॥ તાણડમે આગરિસા, એગજવ પપ્પ જણિયદા ॥ ૫૪૩ ॥ અર્થ:- એક શ્રુતસામાયક, વીજો, સમ્યક્ત્વસામાયક ત્રીજો દેશવિરતિ સામાયક. ચોથો સર્વવિરતિ સામાયક, એ ચાર પ્રકારના સામાયકઠે એ ચારે સામાયકના આકર્પે પૂર્વોક્ત શબ્દાર્ય એક જવ પામીને એકજવ આશ્રીને આકર્પે જણિયદા કે० કહેવા તેજ દેસાડેઠે. મૂલ:-તિણ્હં સહસપુહત્તં, સય પુહત્તંચ હોડિરિઈ ॥ એગજવે આગરિસા, એવડ્યા હાતિ નાયદા ॥ ૫૪૪ ॥ અર્થ:-પ્રથમના ત્રણ સામાયક તેને સહસ્ર પૃથક્ત્વ ઇટલે વેહજારથી માનીને નવહજાર સુધી એકજવમાં આકર્પે યાવ. ડહાં પહેલોજ સામાયક પડિવજે, અથવા પ્રથમ લીયોઠે તે મૂક્યો અને ફરી લેવો તે આકર્પે કહિયે. અને વિરિઈએકે० સર્વ વિરતિનો આકર્પે તો શતપૃથક્ત્વ ઇટલે વ સેથી માંનીને નવ સે સુધિ એક જવમાં યાવ. ॥ ૫૪૪ ॥

હવે નાના જવ આશ્રી કહેઠે. મૂલ:- તિણ્હમસંલસહસ્તા, સહસપુહત્તંચ હોડિરિઈ ॥ નાણાજવ આગરિસા, એવડ્યા હાતિ નાયદા ॥ ૫૪૫ ॥ અર્થ:- પ્રથમ ના ત્રણ સામાયકના આકર્પે અસંલ્ખ્યાતા સહસ્ર જાણવા. કેમકે એ ત્રણે સામાયકના આકર્પે એક જવમાં સહસ્ર પૃથક્ત્વ હોય તે ગુણાકાર કહ્યાથી અસંલ્ખ્યા

सर्वनो अतिक्रम याय. मूलगुण आश्री एक अतिक्रमे तो पांचेनो अतिक्रम याय. ए कारणथी दश प्रायश्चित्त सफल याय व्यवहार नय मत आश्री चारित्रियाने अति चारनो संजव ठे, अने निशे नयमतो जंगेज. यज्जं. एउइमंवित्रेयं, अइदं पज्जंतु बुद्धिमं तेहिं॥ एकंपि सुपरिसुद्धं, सीजगं सेससप्रावे ॥ एनो अर्थे करे ठे ईहां शीजांगना अ धिकारने विषे अइदंपर्यं के० ए रहस्य बुद्धिमंते जाणवु. जे कारण माटे एक सुपरिसुद्ध शीजांग समस्तने सप्रावे होय, पण श्रावकनी परे हायावे. तेथी जंगे वर्त्ततो श्रावक कहिये, तेम ए न समजवुं. जो समस्त जंगे सहित होय तो सर्व विरति कहिये, पण एकादि जंगे वर्त्ततो सर्वविरति न कहेवाय. तेमाटे शीजांगना जांगा श्रावकने न याय. मननी स्थिरता राखवाने अर्थे श्रावक गुणे तो जले गुणो

मूल:- लोए करणे सन्ना, इन्द्रिय जोमाइ समणधम्ममाय ॥ सीजंगसहस्साणं, अछारसगस्स निष्पत्ती ॥ ८४७ ॥ अर्थ:- योगत्रण, करणत्रण, संज्ञाचार, इन्द्रियपांच, जोमाइके० पृथ्वीकायादिकदश, अमणधर्मदश, एरीते शीजांगना जे अछार ह जार नेद तेजुं नि.पत्तीके० निपजवुं याय. तेज कहेठे. ॥ ८४७ ॥

हवे विज्ञेपे एनी संख्या देखाहेठे मूल:- करणाइ तिन्निजोगा, मणमाईणी हवति करणाइ ॥ आहाराइसन्ना, चउ सोयाइन्द्रिया पंच ॥ ८४८ ॥ अर्थ:- ईहां प्रथम योग पठी सूत्रना बंध सारु बीजा बखाणियेठे. योग त्रण, ते मनोयोगादिक जाणवा. इहा गायाने धुरे करणाइ एटले करवुं जेनी आदिमांते एवा त्रण करण तथा आहारादिक चार संज्ञा जाणवी. अने सोयाके० श्रोत्रादिक पांचइन्द्रिय जाणवी.

मूल - जोमाई नव जीवा, अजीवकाउय समण धम्मोय ॥ खंताइ दस पया रो, एवं तिई नावणा एसा ॥ ८४९ ॥ अर्थ:- जोमाइके० पृथ्वीकायादिक नव जीव अने अजीव साये दश याय. अमण धर्म ते खांत्यादिक दश प्रकारे एवके० एरीते तिईके० यंत्र पटादिक उपर लखवो. नावनाते एसाके० आगल कहेजे ॥ ८४९ ॥

तेहिज देखाहेठे. मूल - न करइ मणेण आहार सन्नविप्पजटगोउनिअमेण ॥ सोइं दिअ संवरणे, पुढविजिए खति संजुतो ॥ ८५० ॥ इय मद्रवा इजोगा, पुढवीकाए हवति दसजेया ॥ आउक्कायाइसुवि, इअ एए पिमिअं तु तयं ॥ ८५१ ॥ सोइंदिएण एवं, सेसेहि विजइमं तउ पंच ॥ आहारसन्नजोगा, इअ सेसाहिं सहस्सजुगं ॥ ८५२ ॥ एवमणेण वयसाइएसु एव तुठ सहस्साइ ॥ नकरे सेसेहिं पिअ, एए सवेवि अछारा ॥ ८५३ ॥ अर्थ:- इहा नकरइके० करण लक्षण प्रथमयोग स्विकाखो ठे, ते मनसा ए प्रथम करणठे. आहारसन्न विप्पजट गोउनिअके० आहारसंज्ञा विरहित यत्ताज प्रथम

सज्ञा तथा आवश्यकताए करी निरोधन कछोठे रागादिक गुण जेनो, एवी श्रोत्रे
यनी प्रवृत्ति तेथी प्रथमेन्द्रिय कहेली ठे एवीरीतीए शु न करे? ते कहेने पृथ्वी
काय जीवारन करे नही एवु तात्पर्यठे एणे प्रथम जीवस्थान क्कमायुक्तके० क्क
तिसपन्न एणेकरी प्रथम श्रमण धर्मजेद जाणवो ए प्रकारे करी एक शीजाग याविना
वित ठे एटले मने करी आहार सज्ञा रहित यको श्रोत्रेन्द्रियनो सवर करी क्कमायु
क्त पृथ्वीकाय जीवारन करे नही ए शीजनु प्रथम अग याविनावित एटले प्र
ठे हवे शेष ठे ते पण अतिदेशे करी देखावेट ॥ ८५० ॥

एज प्रकारना पूर्वोक्त अनिलापे करी मार्दवादियोगात्के० मार्दव आर्जवादि
दश पद सयोगेकरी, एटले जेम पूर्वे क्कमायुक्त एक जेद थयो तेम मार्दवने सयो
ग बीजा जेद, तेमज आर्यवने सयोगे बीजा जेद, एरीते पृथ्वी कायनो आश्रयक
री एटले पृथ्वी कायारन एवा अनिजापे करी, दश यतिधर्मेकरी, दश जेद ते दश शी
जविकल्प थायठे तेवली अण्णकायादि नव स्थाननेविपे पण अपि शब्दे करी दश
मास्थाननीपेरे आक्रमण करीए, तेवारे सर्व जेद प्राकृतपणेकरी एकत्र कखायीए
कशो सख्या थायठे ॥ ८५१ ॥ ते मात्र श्रोत्रेन्द्रियने सो जेद थायठे तेमज वाक्कीनी
करिये तेवारे पाचर्श थायठे केमके इन्द्रियोना पाच प्रकार ठे माटे पाचजो थाय
ते मात्र एक आहार सज्ञा योगेकरी आ जेद थयाठे हवे शेष नय सज्ञादिक प्र
णेना पण पांचर्श पाचर्श जेद ए पूर्वोक्त रीतेज थाय एम सर्वना मलीने वे हजार
जेद थायठे ॥ ८५२ ॥ एये हजार तेमात्र मनोयोगन प्राप्त थएजा ठे तेमज वचन अन
काय एना पण ववे हजार जेद थाय ठे एम एकदर सख्या ठ हजार थायठे ए
ठ हजार मात्र न करोति ए मयांदाये प्राप्त थया तेमज शेष न कराये तेनपण ठ
हजार अने अनुमति न थापे एना पण ठ हजार जेद ठे ए सर्व मेलनिये ल्यारे
शोजना जेद एकत्रकखा वता अट्टार हजार थायठे ॥ ८५३ ॥ एक योगेकरी थ
टार हजारज थायठे एम काइ नयी, पण वे इत्यादिक सयोगजन्य जग जो आ
स्थजे लीश हाय ता एना घणाज जेद थायठे एटले एक वे इत्यादिक सयाग
करी सयागनेविपे सातविकल्प थायठे एवाज करणने विपे, सज्ञाने विपे इदि
माने विपे, पृथ्वीकायादि विगेरेनेविपे एक हजार तेवीस जग थाय ए प्रमाणे क्क
मादिकने विपे पण आ राशीनो परस्पर गुणाकार कखो होयतो त्रैवीश अथच
चोराशी करोड एकावन लाख त्रैसठ हजार वेशेने पासठ २३ ८४ ५१ ६३ २६५

जेद थाय ठे. तो पठी अठार हजारज केम कहा? एहुं कोइ पुत्रे तेने उत्तर कहे
 ठे के जो थावक यर्मनी पेते बीजा जंग करी सर्व विरतिनी प्रतिपत्ति थाय तो ते
 गणना योग्यठे. एक पण सीजांगना जंगना शेप सजाव ठे एटले जेद यता नथी
 एहुं नजाणहुं. कारण अन्यथा सर्व विरतीज यनारनही. एना यंत्रनीस्थापना करियेठे

जेनोकरति ६०००	जेनोकरासति ६०००	जेनाभयति ६०००							
मणमा २०००	वससा २०००	तणुणा २०००							
निग्गिआ हारमन्ना ५००	निग्गिअभय सन्ना ५००	निग्गिअपरि ग्रह सन्ना ५००	निग्गिअमेहु नमन्ना ५००						
श्रेविट्टी १००	चुरिट्टी १००	ग्रोण्टी १००	जीद्दाड्टी १००	म्पेण्टी १००					
पुट्टीका आपकाया गारभ १०	तेउकाया रभ १०	वानुका रभ १०	वनम्पति कारारभ १०	वेट्टिया रभ १०	तेट्टिया रभ १०	वैरेट्टि गारभ १०	पवेट्टि गारभ १०	अजीसा रभ १०	
एनिनुआ नमद्ववति तेमुणी उदे १	मग्गिअ तेमुणीउदे २	मुनिनुआ तेमुणीउदे ३	तननुआ मुणीउदे ४	ममनाते मुणीउदे ५	मच्चनुआ तेमुणीउदे ६	मोयनुआ तेमुणीउदे ७	आरुचना तेमुणीउदे ८	अभनुआने मुणीउदे ९	१०

अवतरण.— नयसत्तगंति एटले सात नयनुं एकशो ने चोवीसमुं द्वार कहेठे.
 मूलः— नेगम संगह ववहार उडुसू चैव होइ वोपवे ॥ सदेय समजिहठे, एवंचूए
 यमूलनया ॥ ८५४ ॥ अर्थः— त्यां प्रथम नय शब्दनो अर्थे थावीरीते ठे के अ
 नंत धर्मात्मक वस्तु अवधारण पूर्वक एकादि कोइक नित्यत्वादिह धर्मे कहोने
 पोतानी बुद्धि प्रत्ये प्रमाडे तेने नय अजिप्रायनो विशेष कहिये. इहां जे नय नया
 तरने सापेक्षपणे थापणपाने अजिप्रेत यमें स्यादादपूर्वक वस्तु पडिवजे ते पर
 मार्ये वृत्ते संपूर्ण वस्तुपामे अने प्रमाण माहे अंतर्गजवे.

एमज जे नयने निरपेक्षपणे थापणपाने अजिप्रेत यमें अवधारण पूर्वक व
 स्तुनुं जाणपणुं वाठे; तेज वस्तुना एरुदेश ग्राहकपणा यकी नय कहिये.
 परंतु ते मिथ्यादृष्टी अथथावस्थितार्थ वस्तुना ग्राहकपणा यकी जाणवो. एज
 कारणे कहोठे के सवेनयामित्रावाइणोइति जे कारणे नयवाद ते मिथ्यावादने,

प्रवचनसारोद्धार.

ते कारणे जिनप्रवचनना जे जाण ते मिथ्यावाद परिहारनी वाढाये सव वा
द पूर्वकज बोले थने यद्यपि लोक व्यवहारे साक्षात् त्या वाद प्रयुजे तथापि
पण तेनु ग्रहण करुजुज जोश्ये उक्तच अग्रयुक्तोपि सर्वत्र स्यात्कारायात्प्रमीर्य
विर्यानिपेधेन्यत्रापि, कुशलश्रेयप्रयोजक ॥ १ ॥

अनुवाद वचन थने अतिदेशवचनने विपे पण ते नैगमादिक सात नय
तिहा नेकके० घणा प्रमाणे एटले महासामान्य अवातर सामान्य विज्ञेयादि ति
परिक ए प्रमाणे करी वस्तुनु विज्ञेयपण ते मिणीतेके० मिणिये एटले जाणि
तेने नैगम कहिये अथवा निश्चितने ज्या गम एटले माहोमाहे जुवीनूदी तान
न्यादिक वस्तुनु ग्रहण ते नैगम कहिये अथवा गमके० मार्ग ते जेनेविपे ए
नथी तेने गम जाणवो एटले घणाप्रकारे करी वस्तुनु ग्रहणके० अगीकार के ते
यापरीते - सत्ताजकण महासामान्य, अवातर सामान्य, इय गुण कर्मत्वादि
अत्यविशेष सकज असाधारण स्वरूप अवातर विशेष रूप यकी निवर्तन दम, ए
सर्व माहो माहे विगकजित स्वरूप माने तेमाटे नैगम कहिये
इहा शिष्य चालना करेते के जो ए सामान्य विज्ञेयना अगीकारक कखा परतु जे
सामान्य ते इय थने विशेष ते पर्यायने कहिये तो ए इयास्तिक पर्यायास्तिक
नय मतना अवलवनपणा यकी तेने सम्यक्दृष्टि प्रतिपन्न जिनमतनी पर
कहिये तोज रुडु पण मिथ्या दृष्टी केम कहिये?
हरे एना उत्तर रुहेते ए मिथ्या दृष्टि ते सामान्य विज्ञेयन माहामाहे चूडा वू
दा मानेते जेमगुण अन गुणी अग्रयव ने अग्रयरीक्रिया नेकारक जेम एना जेदतम
त्या पण जेद माने तेमाटे कणादनीपरे एने मिथ्यादृष्टिज कहिये ए नैगम नयकहा
वीजो सगृहनाति अज्ञेय विज्ञेयने परिहारे करी जगत्रयने सामान्यरूप परे
जिये ते समग्र नय कहिये
त्रीचो व्यवहरिये ते व्यवहार अथवा विज्ञेय करी व्यवहरिय निगकगिय ए
ने व्यवहारे करी सामान्य पण निरा करिये तेथी एने व्यवहार नय कहिय नम
मरने विपेठतापाचेणने, तथापि लोक व्यवहारे करी तेने काला उणज कहिय नम
नय जे ते ते अनेरावर्ण ठता पण तेने न माने मात्र एकनीज मुग्यता क
चाया कछु शब्दे सरज ते अतीत अनागत वक ने परिहारे वनमान कण व
खूत्रे निष्कृतपणे वस्तु दखाने, ते कछु मूत्र अथवा कछुमूत्र एटले कछु
पूर्वोक्त वकना परित्याग यकी सन्मुख थपुं ते जे अतज्ञान तेणे कछुमूत्र न

श्रुत ज्ञान ग्रहण एटले अंगीकार करी शेषनुं अग्रहण कखु एनय अतीतनो विनष्ट अने अनागतना अनुत्पन्नपणाथकी अलब्धात्म लाजपणा ने लीधे अर्थ क्रियाने विपे असमर्थपणाना सद्भाव थकी वर्तमानज माने. वली जे पारकी वस्तु ते पण परमार्थ वृत्तिये अठता समान नि.प्रयोजनपणाने लीधे जेम परनुं धन काम न आवे तेनीपेरे माने. वली लिंग, वचन, निन्न पणे ठतां एकज माने अने निक्षेपाचारे माने. ते रुजुसूत्रनय जाणवो.

पांचमो शब्दते के० पडिवजिये शब्द वाच्येज जेनो अर्थ ते शब्द जाणवो. ते सांप्रत वस्तुना आश्रवा थकी सांप्रतपणे एनुं नाम ठे. एनय पण रुजुसूत्र नी पेरे अतीत अनागतने परिहारे सांप्रत वस्तु माने. अने ए पारकी वस्तु पण न माने तथा चार निक्षेपामांहे एक जाव निक्षेपोज माने. पण नाम, स्थापना, ने इव्य ए त्रण निक्षेपा पटादिकनी पेरे घटादि कार्यना करनार न थाय. माटे माने नही. वली ए नय ते लिंग तथा वचनना जेद थकी वस्तुनो पण जेद माने. जेम तटी ते जूदो अर्थ कहे अने तट ते जूदो अर्थ वोले. एमज वली एकवचन तथा बहुवचनादिक शब्दे जेद जाणवो. अने जे शक्र पुरंदरादिक शब्द ते पण सुरपतिप्रमुख शब्दने अजिन्न लिंग वचनपणाथकी तेनो अर्थ पण अजिन्न ज कहे. तेथी ए एकार्थ जाणवो. ए पांचमो शब्दनय कह्यो.

ठछो सं एटले एकीनावे शब्दनी प्रवृत्तिने विपे जे आरूढ थयोठे, प्रवर्त्योठे ते समनिरूढ कहिये. ए नय पर्याय शब्दना जूदा जूदा अर्थ मानेठे ते आवीरीते:—घटनात् घटः स्त्रीना मस्तकने विपे अरोहलक्षण चेष्टा करे तेवारे घट तेमज कुट एटले कौटिल वाचकठे. इहां नीचे पद्मोलो, उपर सांकडो एवा आकारनो धरनार ते कुट. एमज उन्न अने उन्न धातु पूरणार्थ ठे. तेवारे कुके० पृथ्वी तेने विपे रह्यो थकोउन्नके० पूरिये ते कुज कहिये. जेवारे जूमिकाने विपे रह्यो ठतो पाणी प्रमुख साये पूरिये ते वारे कुज कहिये. एम समस्त पर्याय शब्दनी साये नानाप्रकारे पडिवजे अने वली एहुं कहे पण शब्दांतरे जे अजिधेय ते इव्यने पर्यायपणे अन्य शब्द वाच्य वस्तुरूपपणुं न पडिवजे. अने एकपणाने पडिवजे. तेथी सकल लोक प्रतिष्ठ व्यवहारनो उद्देश थाय. जेम शब्दनय लिंग वचनादिकने जेदे जेद कह्यो तेम एने पण पर्याय शब्दनो जेद अंगीकार कखो. ए ठछो समनिरूढनय कह्यो.

सातमो एव शब्द प्रकारनुं वचन ठे ते जेह्वो व्युत्पत्तिनो प्रकार तडूप पणे जूत के० पद्मोचे ते एवंजूत नय कहिये. एवंजूत शब्द कहिये. ते साधवाने जे नय सम

थैवान थाय तेने पण एवचूत कहिये ए नय शब्दने थयै साये प्रिजेपित करेने थयैना
 वशयकी शब्दनु निश्चितपणु थाय घट शब्दे तत्वयकी तेज के जे चेष्टावत शब्दना
 वशयकी ते शब्द वाच्य निश्चितपणु थाय जेप ते थापणे थनिवेये गुन्यपणा
 यकी न कहिये एमज पाचडिय, विग्रि वज्रादिक दशग्रि प्राणने जे गरण
 करे ते प्राणीनेज ससारी जीव कहिये पण जेप प्राण वारण व्युत्पत्तिये रहित
 सूत्रोक्त सिद्धनेग्रिपे आत्मा कहिये जे कारणे अतीतके ० ज्ञान दर्शन सुर्यादिक पया
 प्रते जाय तेथी आत्मा कहिये एवी शब्दनी व्युत्पत्ति त्याज ठे ए सात मूल नय कहा
 हरे ए नयोना जेदोनी सख्या कह्ये मूल - एकेकाय सयग्रिहो, सत्तनय सया
 दवति एवतु ॥ बीडग्रिय थाएसो, पचेय सया नयाणतु ॥ ८५५ ॥ थयै - नंगमादि
 क जेनु प्रथम स्वरूप कहु ते सात नय मूल जाणया तेवारपठी नंगमनयना
 शोनेद एमज नयहना पण शो जेद एरीते एकेका नयना शा शा जेद फरता
 सात नयना सात शा जेद थायठे थने वाजोपण थाएमा एटले थादेय शब्द
 मतठे त्या पचेय के ० पाचज नयना शो शा जेद थायठे ते थावीरीते के
 समनिरुद्ध ने एवचूत ए रे नय शब्दपणायकी शब्द नयमा थवतरे तेगरे
 ग्रण नय मली एकनी विवक्षा करिये तो पाच मूल नय थाय तेना प्रत्येके शा
 शा जेद करता पांच शा जेद थाय थने थपिशब्दयकी ठ शा तथा चार गा
 थन व शा जेद पण थायठे ते थावीरीते जा सामान्य ग्राहि नंगम नय सग्रह
 ने ग्रिपे प्रहृषिये थने ग्रप ग्रिग्रप ग्राह्य नंगम जे ठे ते व्यग्रहाग्मा प्रहृषि
 य तेगार सातमाथा नंगमना नाप कया तथा ठ नयना ठ शा जेद थाय एम
 ज नंगमना जाप तथा समनिरुद्ध ने एवचूत ए रे नय पुं शब्द नयमा मम
 वताग्या ठे तेथी वाकीना सग्रह, व्यग्रहार, कजुसूत्र न शब्द ए चारमुन नयना
 शा शा जेद करता चारशा जेद थाय तेमज इव्याथिक ने पयायाथिक ए मुन
 रे नयज ठ तेनी थपेक्षाये वशा नेदज थाय तेमां नंगम, सग्रह ने व्यग्रहार ए
 ग्रण नय इव्याथिकमा थतरजनेने थन ग्रप कजुसूत्र, शब्द, समनिरुद्ध न ए
 चूत ए चार नय पयायाथिक नयमा थतरजनेने थयरा सात नयना थमग्याना
 नेदपण थायठे नाउड्या गयण पद्दा, ताउड्यादुति नयगाया इव्याथिकना
 रस्तु थनत यमांमरु ठ, तेमां एक धर्म मान बीजा धर्म न मान नमदाग
 एफाते थनित्यज माने तेने इर्नय जाणया थन सरेनय त्याहाद दीग न नित्या
 नित्यच माने ए प्रमाण ठ इति गाथा इव्याथिक ॥ ८५५ ॥ सात नयनु द्वार समात थयु.

અવતરણ - વડગદ્ધણ વિદ્વાનપિતિ એટલે વસ્ત્ર લેવાની વિધિનુ એકઠો ને પત્ની
શમું ૬૮૨ કદ્દને. મૂજ - જન્ન તયદાકીયં, નેયચુયં નેયગદ્ધિય મન્નેસિં ॥ આહડ
પામિજ્જચિય કણ્ણ નાદુળોવત્તં ॥ ૬૫૬ ॥ અર્થ - પ્રથમ વસ્ત્ર ત્રણ પ્રકાર
નારે. એકતો પંકડિયના અવયવથી ઉત્પન્ન થયાં, જેમ સુમો રૂપાજ થઈ થયો તે
જાણવો વીજા વિરુલ્લેડિયના અવયવ થઈ થયા એવા મોંગવાદિક એટલે કમી જે
જીવમા તેઓથી ઉત્પન્ન થનારા, જેવા કે રેગમાદિક જાણવા. ત્રીજા પંકડિયના
અવયવ થઈ નિષ્પન્ન થયાં જે કવજ જાંવનિ પ્રમુખ વલી એક થયારુતિ, એટલે
જેમાહે સીવવાનું કામ પડે નહીં જેવુમયું તેવુજ ઉપયોગમા આવે, વીજું અલ્પ પ
રિકર્મ તે જેમા એકજ સીવણી થાય. ત્રીજું વહુજ પરિકર્મ તે જેમા સીવણી વણી
થાય અને તે વણા કટકા કરીને સીવેલું હોય. ડ્યાદિક જેટ જાણવા. ॥ ૬૫૬ ॥

તેમા પહેલું વચારુત મલે તો અલ્પ પરિકર્મ ન લેવુ. અને અલ્પ પરિકર્મ મજ
તું હોય તો વહુજ પરિકર્મ ન લેવુ. એમ વેચને થનાવે વહુજ પરિકર્મ લેવુ. જેમ
જેમ સયમનો વ્યાયાત ન થતો હોય તેમ તેમ લેવુ એ ગચ્ચવાસિ જિયે ત્યા જે ન
તયદા કે ૦ તે વસ્ત્ર સાધુને અર્થે કીત એટલે વેચાતુ મૂજ આપી લીધું ન હોય. વલી
યતિને અર્થે વણું પણ ન હોય. તથા નયગદ્ધિય કે ૦ જે વસ્ત્ર આપણા પુત્ર કલત્ર
કર્મકરાદિક પાસેથી ઠીનવી લીધેલું ન હોય. વલી અહર શબ્દે અન્યાહત તે સ્વ
ગ્રામ ને પરગ્રામના જેટ કરી વે પ્રકારનું ઠે.

ત્યા જે હાટે વસ્ત્ર થાય. પઠી મનમાં જાણે કે યતિ વસ્ત્ર વોહોરવા આવશે
એમ જાણી વેરે લાવી રાખે તે સ્વગ્રામ અન્યાહત જાણવું. અને પરગ્રામ અન્યાહ
ત તે વીજા ગામયકી લાવી આપે તે પરગ્રામ અન્યાહત થાય.

પ્રામિત્ય તે જે વીજા પાસેથી ઝઘીનું લેડ સાધુને આપે ડ્યાં પિંડ વિશોધિના
દોષ સમસ્ત. વલી વિશોધિ કોટી અવિશોધિ કોટી જાણવી. ત્યા જે સાધુને અર્થેજ
વસ્ત્ર વણાયું હોય તે અવિશોધિ કોટી. અને જે ધોવરાવવુ પ્રમુખ સાધુને અર્થે
કરાવે તે વિશોધિકોટી ડ્યાદિક દોષ રહિત જે વસ્ત્ર હોય તે સાધુને લેવુ કલ્પે

હવે કલ્પનીય વસ્ત્રમા પણ જે વસ્ત્ર લેતા સારુ નઠારું થાય તે દેશાડે.
મૂજ - અંજણ સંજણ કદમ, લિતે મૂસ જરિક્કય અગ્ગિવિદ્ધે ॥ તુમ્મિય કુટ્ઠિય
પક્કવલીઠે હોડ વિવાગુ સુદ્ધ અસુહોવા ॥ ૬૫૭ ॥ અર્થ - અંજન તે સુરમો, સં
જન તે દીપમજ, અને કદમ એટલે કાદવ અથવા ગામાપ્રમુખની મલી તે પ્રસિ
દ્ છે. તેણે કરી લિત એટલે સ્વરડાયલુ વસ્ત્ર હોય, અથવા ઝંદરે કરડેલું હોય,

यवान थाय तेने पण एवचूत कहिये ए नय शब्दने अर्थ साये विशेषित करेने अर्थन
 वशयकी शब्दनु निश्चितपणु थाय घट शब्दे तत्वयकी तेज के जे चेष्टावत शब्दना
 वशयकी ते शब्द वाच्य निश्चितपणु थाय ओप ते थापणे अनिवये शून्यपण
 यकी न कहिये एमज पाचेडिय, विविध वजादिक दशविध प्राणने ने गार
 करे ते प्राणीनेज ससारी जीय कहिये पण ओप प्राण वारण व्युत्पत्तिये रहित
 सूत्राक्त सिद्धनेविषे आत्मा कहिये जे कारणे यतीतके ० ज्ञान दर्शन सुरादिक पया
 प्रते जाय तेथी आत्मा कहिये एवी शब्दनी व्युत्पत्ति त्याज ठे ए सात मूल नय कहा
 हवे ए नयोना जेदोनी सख्या कहेंते मूल - एकेकोय तयविहा, तत्तनय तथा
 हवति एवतु ॥ बीउविय आएसो, पचेव तथा नयाणतु ॥ ८५५ ॥ अर्थ - नामादि
 क जेनु प्रथम स्वरूप कहु ते सात नय मूल जाणवा तेवारपठी नेगमनयना
 शोनेद एमज सग्रहना पण शो जेद एरीते एकेका नयना शो गा जेद करता
 सात नयना सात शा जेद थायते अने बीजापण थाएमा एटले थाएशु शब्द
 मतठे त्या पचेव के ० पाचज नयना शो शो जेद थायते ते आवीरीते क
 समजिरुठ ने एवचूत ए वे नय शब्दपणाथकी शब्द नयमा अचतरे तेवारे
 त्रण नय मली एकनी विवक्षा करिये तो पाच मूल नय थाय तना प्रत्येके शा
 शो जेद करता पाच शो जेद थाय अने अपिशब्दयकी ठ शा तथा चार गा
 अने व शा जेद पण थायते ते आवीरीते जा सामान्य ग्राहि नगम नय सग्रह
 ने रिपे प्रदूपिये अने ओप विजय ग्राही नगम जे ठे ते व्यवहारमा प्रद्वि
 तेगार सातमाथी नेगमना नाप रुखा तेथी ठ नयना ठ शा जेद थाय एम
 नेगमना जाप तथा समजिरुठ न एवचूत ए वे नय पूर्वे शब्द नयमा सम
 गा जेद करता चारशा जेद थाय तेमज इध्याधिक ने पयायाधिक ए मून
 नयज ठे तेनी अपेक्षाये वशा जेदज थाय तेमा नेगम, सग्रह न व्यवहार ए
 नय इध्याधिकमा अतरनयेने अने ओप कजुसूत्र, शब्द समजिरुठ न एव
 ए चार नय पयायाधिक नयमा अतरनयेने अथवा सात नयना असख्याता
 ए थायते जापश्या वयण पहा, तावइयाहुति नयवाया इध्यादिवचनात्
 तु अतत अमात्मरु ठे, तेमा एरु धर्म माने बीजा धर्म न मान चमदावा
 अनित्यज माने तेने दुर्नय जाणया अत सर्वनय त्या बाद दीया त नित्या
 माने ए प्रमाण ठे इति गाथा इयाथी ॥ ८५५ ॥ सात नयनु द्वार समाप्त थयु.

अवतरण - वज्रगदग विद्राणंति एटले वस्त्र जेवानी विधितु एकशो ने पची
 शम् ६४ कहेंते. मूज - जत्र नयछाकीयं, नेयचुय नेयगदिय मन्नेनिं ॥ आहड
 पामिच्चिय कण्ण सादुणोवजं ॥ ८७६ ॥ अर्थ - प्रथम वस्त्र व्रण प्रकाश
 नात्रे एकतां एकेडियना अययवयी उत्पन्न ययां. जेम खुमो कपाज यकी ययो ते
 जाणयो. बीजा विरुजेंडियना अययव यकी यया एया रोजयादिक एटले रुमी जे
 जीवमा तेओयी उत्पन्न यनारा. जेवा के रेगमादिक जाणवा बीजा पचेंडियना
 अययव यकी निष्पन्न ययां जे कवज जोवनि प्रमुख वजी एक यथारुति, एटले
 जेमाहं सीववानुं काम पडे नही. जेवुमयुं तेवुज उपयोगमा आये, बीजुं अत्प प
 रिकर्म ते जेमा एकज सीवणी थाय. बीजुं बहुज परिकर्म ते जेमा सीवणी वणी
 थाय अने ते वणा कटका करीने सीवेजुं होय. इत्यादिक जेद जाणवा. ॥ ८७६ ॥

तेमा पहेलुं यथाकृत मले तां अत्प परिकर्म न जेवुं. अने अत्प परिकर्म मज
 तुं होय तो बहुज परिकर्म न जेवुं. एम वेवने अनावे बहुज परिकर्म जेवु. जेम
 जेम समयमनो व्याघात न यतो होय तेम तेम जेवु ए गद्यवाति जिये त्या जे न
 तयछा के० ते वस्त्र साधुने अर्थे कीत एटले वेचातु मूल थापी लीवुं न होय. वली
 यतिने अर्थे वण्यं पण न होय. तथा नयगदिय के० जे वस्त्र थापणा पुत्र कलत्र
 कर्मकरादिक पासेयी ठीनयी लीधेजुं न होय. वली अह्व शब्दे अन्याहृत ते स्व
 ग्राम ने परग्रामना जेदे करी वे प्रकारनु वे.

त्या जे हाटे वस्त्र थाय. पठी मनमा जाणे के यति वस्त्र वोहोरवा आवशे
 एम जाणी वेरे लावी राखे ते स्वग्राम अन्याहृत जाणवु अने परग्राम अन्याह
 त ते बीजा गामयकी लावी आपे ते परग्राम अन्याहृत थाय.

ग्रामित्य ते जे बीजा पासेयी उचीनुं जेइ साधुने आपे इहां पिंम विशोयिना
 दोष समस्त. वली विशोयि कोटी अविशोयि कोटी जाणवी. त्यां जे साधुने अर्थेज
 वस्त्र वणाव्युं होय ते अविशोयि कोटी. अने जे धोवरावजुं प्रमुख साधुने अर्थे
 करावे ते विशोयिकोटी. इत्यादिक दोष रहित जे वस्त्र होय ते साधुने जेवु कदपे

हवे कदपनीय वस्त्रमा पण जे वस्त्र जेतां सारु नगरं थाय ते देखाडेते.
 मूलः—अंजण खंजण कदम, लिने मूस नरिय अग्निविदडे ॥ तुसिय कुटिय
 पङ्कवलीडे होइ विचारु सुह अमुहोवा ॥ ८७७ ॥ अर्थ—अंजन ते सुरमो, ख
 जन ते वीपमल, अने कदम एटले कादव अथवा गानाप्रमुखनी मली ते प्रसि
 ६ वे. तेणे करी लिने एटले खरडायलु वस्त्र होय, अथवा उंदरे करडेजुं होय,

तथा उद्देश करमेलुं होय, तथा आगमा वयुं होय, तूणेलु होय अथवा धात्री
 ये कूटता यका काकरी साये कूटाणु होय, तिष्ठ पड्यु होय, वनी पङ्कज के० पु
 राणादिक पर्याये करी एटले जीर्णपणाए जे युक्तने एवा वस्त्रना ग्रहण यकी
 विपाक जे परिणाम ते जलो अथवा नूमो जेवो हाय ते विप्रि विजोप देसाडे वे
 पहेलो जेवारे वस्त्रनो आपनार वस्त्र वहोराववा आये तेगारे ते वस्त्र त्या
 उखेडी जोडये जो तेने ठेडे काड सुवर्णादिक बाधु होय तो गृहस्थने रुहे न
 था गाठ उखेडी जुठ तेवारे ते गृहस्थ पातेज जोडने ते गाठमा बाधेजी चीन
 लडलीये अने पोते साधु देखे तो पोतेज तेने आये यद्यपि गृहस्थने रुहेता यका
 अधिकरण दोष थाय ते थोसु समजवु, पण जो नज कहे तो सबल उद्वाहादिक दाय
 प्राप्त थाय अने सुवर्णादिक न होय तो अजनादिक जोड गुण दोष विचारणा करे
 मूल - नयनाग कए वडे, चवरो कोणाय दोन्नि अताय ॥ दोरुसा वट्टीउ, म
 सेरुस्त एकतु ॥ ८५८ ॥ अर्थ - नयनाग वस्त्रना करिये तेमा चार मूणा,
 अने दोन्निके० व ठेहेडा, तेमज वे नीचे तथा उपरनी किनारीना जाग अने एक
 मने के० वस्त्रनो माहेलो जाग एरीने नवनाग करिये ॥ ८५९ ॥

मूल - चत्तारि देवयानागा, डुवेनागाय माणुसा ॥ आसुराय डुवेनागा, एणु
 ए जाण ररुस्ते ॥ ८५९ ॥ अर्थ - चारकुणाना चारनाग ते देवताना जाग जाण
 या, वे ठेडाना जाग ते मनुष्यना जाणवा वे कीनारीना जाग ते असुर देवाना
 जाणया अने वचमानो एक नाग ते राक्षसना जाणया ॥ ८६० ॥

हो एनु फज देसाडन मूल - द्येसु उत्तमा जानो माणुस्तेमु यमयिमो ॥ आ
 सुरेसु य गेजन्न, मरण पुण जाण ररुस्ते ॥ ८६० ॥ अर्थ - चार देवताना जाग
 निपे जो कदाचित् पूर्वोक्त अजनादिक लाग्याहोय तो त्या उत्तम जान जाणया
 अने मनुष्यना जागमा जा पूर्वोक्त अजनादिक लाग्या होय तो सारुपण नही न
 मातु पण नही मध्यम फज जाणवु अने असुरना जागमा अजनादिक नाग्या
 होय तो ते वस्त्र वोहोरया यकी गजानत्व रोगनी उत्पत्ति थाय अने राक्षसना
 जागमा अजनादिक थावे तो मरण प्राप्ति जाणवी ॥ इति गाथा पंचकार्य ॥ ८६१ ॥

अवतरण - व्यवहारा पचति एटले पाच व्यवहारनु एकशा ने ठवीमसु दार
 रुहेने मूल - आगमसुय थाणा धारणाय जीपच पच व्यवहारा ॥ केवन मणाह
 चउदस, दस नय पुवाइ पढमाठ ॥ ८६१ ॥ अर्थ - व्यवहारिये जीवादिक जणक
 रीने तेने व्यवहार कहिये थयवा साधुने प्रवृत्ति निवृत्ति रूप ते व्यवहार तना

प्रवचनसारोद्धार.

ए जे ज्ञान विशेष तेपण व्यवहार कहिये. ते व्यवहार पांच प्रकारे. ते
 आगम व्यवहार ते आगम्यतेके० जाणिये जेणेकरीने पदार्थोने तेने
 कहिये. बीजो जे सांजलीये ते श्रुतव्यवहार जाणवो. त्रीजो जेणेकरी आ
 श्रुत आणिये ते आज्ञाव्यवहार जाणवो. चोथो धारिये ते धारणाव्यवहार
 पांचमो जीत शब्दे आचार ते जीत व्यवहार जाणवो.

प्रथम जे आगम व्यवहार ते केवलज्ञानी मनःपर्यवज्ञानी, श्रवधिज्ञानी, चउ
 र, दशपूर्वधर. अने नवपूर्वधर एनो व्यवहार ते एज ठ प्रकारनो ठे. तेमां प्रथम
 वलीना ग्रहण थकी आलोचना केवली पासेथी लेवी केवलीने अनावे मन प
 नी पासेथी आलोचना लेवी. एम पाठला पाठलाने अनावे आगला आग
 पासेथी आलोचना लेवी. त्यां केवली प्रमुख जे ठे ते आगम व्यवहारी समस्त
 चार पोतेज जाणे, तेनी पासे गया ठतां ते पोतेज अतिचार प्रगट करी आ
 ना थापे किवा अन्यथा प्रकारे एवी आशंका चित्तमांहे आणे ते कहेउं.

जः-कहेहिं सवें जो बुत्तो, जाणमाणो विगूहई ॥ नतस्सदिति पठित्तं, वित्तिअ
 असोह्य ॥ ७६१ ॥ अर्थः-किंवा अन्यथा प्रकारे एवी आशंका चित्तमांहे लावीने
 आगम व्यवहारी पुरुष जे आलोचनानो आपनार ते आलोचना लेनारने कहे
 तुं तारा सर्व अतिचार कहे पण ते जाणमाणोके० पोताना दोष सर्व जाणतो
 को पण जो मायाये करी विगूहईके० गोपवी राखे तो तेने प्रायश्चित्त थापे नही.
 ने वित्तिके० एवु कहेके अन्यत्र स्थानके जइ प्रायश्चित्तनी शुद्धि करो ॥ ७६१ ॥

मूल.-न संनरेइ जे दोसे, सप्रावा नय मायउ ॥ पञ्चस्की साहए तेउ, मायणोउन
 साहए ॥ ७६२ ॥ अर्थः-वली जेने दोसके० अतिचार ते नसंनरेइके० सांनरे
 नही, चित्तमा थावे नही सप्रावाके० स्वनावेज न संनरे, परंतु नयमायउके०
 माया एटलेकपटे करीज नथी केतो; एम नथी. तो तेवाने पञ्चस्कीके० केवल ज्ञान
 ना धरनार ते लागेलां दूषण सर्व वर्णन करीने साहाएके० कहे, अने माया
 बतने कहे नही. केमके ते एवुं जाणे जे एने कहीश तो पण पठी व्यर्थ थरो. तेमाटे मा
 यावतने कहे नही अने स्वनावे जेने विसर्जन यया होय पण निष्कपटी होय तेने
 कहे. इहा चउद पूर्वधरने यद्यपि परोक्ष ज्ञान ठे तोपण उपयोग दीधाथी जेटलुं
 केवली कहे तेठलुं ए पण कहे. इहा कोइ एवु कहेरो के आगम व्यवहारी जाणे तो
 तेने एटलुंज कहिये जे मने आलोचना थापो. पठी आपणा प्रायश्चित्त ते पोता

नी मेले आपणने कहीने ते माफक आनोयणा पण आपणे, माटे आगम
 हारीने जागेला दोष विस्तारीने कहेवानी जरूर नथी ॥ ७६३ ॥
 एने उत्तर कहेते के, ते रुडु कसु परतु आलोयणाथी वणा गुणने ए
 सम्यक् आराधना थाय थने आलोयणहारने उत्साहने अये गुरु एम कहे
 वत्स, तु धन्य जाग्यवत ठे के, एम मानने हणीने पाताना आत्माना हितने
 ये पोतेज रहस्य प्रगट करेते ए वात महाऊर्जनने एम कहे तेथी ते समस्त प्र
 नि शक्य थडने जे गुरु प्रायश्चित्त आपे ते दर्शवत ठतो करे एम करतो थको
 वप कालमां निर्वाणपद पण पामे ए प्रथम आगम व्यवहार कद्यो
 हवे बीजो श्रुत व्यवहार कहेते मूल -आयारपकण्याई, सेत सब सुय विणिदिछा
 वेसतरछियाण, गूढपयालोयणाआणा ॥ ७६४ ॥ अर्थ - आचारप्रकटप ते नि
 सीय सूत्रवे आवे जेने, एवा व्यवहारसूत्र, वृहत्कटप, दशश्रुतस्कथ, अग्यार अग,
 थने नवपूर्वथकी शेष पूर्व पण श्रुतव्यवहारमाहेज ठे ए सर्व विनिर्दिष्टके कद्याने
 हवे श्रुतव्यवहारी जे थाय ते प्रगटपणे आगलाना अणिप्राय जाणवान
 अर्थ तेना मुख थकी त्रणवार दूषण कहेवरावे, पण एकरवार न कहेवरावे केम
 के श्रुतव्यवहारी जे होय ते एवु पण न जाणे के या छुग मनथी आजोचेवे
 किवा साचा मनथी ए आलोचेवे, एवो तेनो अणिप्राय जाणी शके नही तेथी ए
 कज वार न कहेवरावे पेहेली वारे कहेठते एम कहेके मने निडा हती माटे सान
 ल्युनही तेथी बीजीगर कहेवरावे तेवारे फरी कहेके मे बराबर हैयामा धातु
 नही माटे फरी त्रीजीगर कहेवरावे ते समये बरोबर कहेतो पठी ए निर्मायने, थने
 जो विपरीत कहेतो समजवु के था परिणामे करी कुटिलने त्यारे तेना पाच दिवससह
 जो विपरीत कहेतो प्रथम तेने छुगवु प्रायश्चित्त आपी पठी आनायणा आपे
 वास कसो ठतां था मायावीठे के नथी तेनी खातरी करी जो मायावी ठे एम जणाय
 तो अथवा जो छुवु कहेतो हवे त्रीजु आझाव्यवहार कहेते वेसतरके जे वेडु आचार्य थने सूत्र अर्थना आते
 हवे त्रीजु आझाव्यवहार कहेते वेसतरके जे वेडु आचार्य थने सूत्र अर्थना आते
 ववा थकी महागीतार्थ होय, पण जयावजना क्षीणपणाथकी विहारक्रम करी
 कता नथी, थने दूर वेशातरे रह्या ठे पण माहोमाहे मजी शकता नथी थने
 वेमा एक प्रायश्चित्त लेवा वाठे ठे, थने तेवा गीतार्थ शिष्यने अजावे धारणा
 शल अगीतार्थ शिष्यन सिद्धांतनी नापाये गूढार्थ अतिचार आसेवनाना पद
 ही बीजा आचार्य पासे मोकळे पठी ते आचार्य तेना अपराध श्रवण करी
 य, क्षेत्र, काज, नाव तथा सघयण धृति बजाविक विचारी पोते त्या जाय

अथवा तथाविध गीतार्थ शिष्य तेनी साये कहेवरावी मोरुले, अथवा तेना अजावे जे आब्योत्रे तेनेज फरी अतिचार विशोयि कहीने मोरुले, ए आझाव्यवहार जाणवो.

हवे चोथो धारणाव्यवहार कहेत्रे. मूल.— गीयवेणं दिन्नं, सुद्धि अवरहिक्कण तह चेव॥दितस्स धारणा तह, उद्धियपयधरण रूवावा॥८६५॥ अर्थः—कोइक गी तार्थ संविद्ध आचार्य कोइएक शिष्यादिकने कोइक अपराधने विपे इव्यादिक चारे जोइने जे विगुद्धि दीयि होय, पठो ते शिष्य गुरुनी आपेजी शुद्धि मनमांहे धारी ने बीजा कोइरुने तेवाज अपराधे तेज शुद्धि आपे. एम देता यकां धारणा व्यवहार कहेवाय. तहके० तेमज उद्धतपद धरणरूप अथवा धारणा ते आवी रीते. कोइएक वेयावच्चनो करनार शिष्य ठे, पण तेसमस्त वेद श्रुत योग्य नथी, ते वारे तेने आचार्य प्रसाद करीने केटला एक प्रायश्चित्तना पदनो उद्धार करीने कहे, पठो ते पदने ते शिष्य धारी राखीने अन्यने तेज पद माहेली आलोय णा आपे. ते धारणाव्यवहार कहिये. ॥ ८६५ ॥

हवे पांचमोजीतव्यवहारकहेत्रे. मूलः—दवाइ चित्तिकणं, संघयणाईणि हाणिमास ज्ञ ॥ पायच्चित्तंजीयं, रूढंवा ज जहिंगव॥८६६॥ अर्थः—जेअपराध उपन्याथी पूर्व सा धुयो घणुं तप करीने तेनी शुद्धि करता हता तेज अपराध उपन्या ठतां सांप्रत एटले हमणाने काले इव्यादिक चारने चिंतवी संघयण धृति तथा बलनी हाणी जाणी जे योग्य तपनुं प्रकार प्रायश्चित्त आपे, तेने समय जापाये जीत एवो गीतार्थ महंत पुरुषो कहे ठे. अथवा जे प्रायश्चित्त जे आचार्यना गवमां सूत्रयकी अधिक न्यून प्रवर्त्यु होय अने ते बीजा अन्य घणा गीतार्थोने मान्य होय तेने रुढ जीत व्यवहार कहिये. ए पाच व्यवहार मांहेला कोइ पण व्यवहारे सहित गीतार्थ थाय. तेनी पासेथी प्रायश्चित्त लहिये, परंतु अगीतार्थ पासेथी प्रायश्चित्त लेवा थ की दोपनी उत्पत्ति थायठे, उक्तंच, अमीउ नवियाणाइ, सोहि चरणस्स देइक्कणहि यं ॥ तो अष्पाण आलोयगंच पाडेइ संसारे ॥ १ ॥ इतिपट्ठाथार्थः ॥८६६॥

अवतरणः—अहाजायंति एटले पाच प्रकारना यथाजात कहिये. तेनुं एकशो ने सत्तावीसमुं ढार कहेत्रे. मूलः— पंच अहाजायाई, चोलगपटो तहेव रयहरणं ॥ उप्पिय खोमिय निस्सेज्जा, जुअलयं तहय मुहपत्ती ॥८६७॥ अर्थः—यथाजात पणु जन्म श्रमण पणा आश्रयी ने जाणवु. त्या जेवारे चारित्र्यनुं ग्रहण करे तेवारे ए पांच वानां थायते कहेत्रे. पहेलो चोलपटो, ते प्रसिद्धे तेमज बीजो रजोहरण, त्रीजो उर्णि क, एटले उनसवंधी, चोथो हामीक एटले रुतसवंधी अने नसीजनो शुगल तेमां एक

પ્રવચનસારોદ્ધાર

નસીજ તો ઝનિમાહે થાય. વાંમી ઘરવ્રણ વિટલીજેનીવલે તે પહેજી નસીજ અને
 વીજી હાયને ત્રીજે જાગે થાપામ વસીયે કરી સહિત તે રજોહરણ કહિયે થાગલ
 વામીયે વસી ન હતી તે ઘરેવલી વીજી સૂત્ર નસીજ તે એક હાથ ઝાઝે પ્રમાણ
 થાપામે થાય તે ત્રીજી જાણવી થને તે ઘરે એક હાથ થને ચાર થયુજ પ્રમાણે
 પળી વીટલી વલે તે વેસવાને કામ આવે તેને ચોથુ પાદપ્રોઠન રૂઢીથી કહિય
 તેમજ પાંચમી મુહપતિ તે મુલને ઢાંકે જે પોતકે ૦ વચ્ચ તે મુલપોત્તિકા એક
 ત તે ચાર થાગલ પ્રમાણની જાણવી એ પાંચ યથાજાતકહ્યા ॥ ૮૬૭ ॥

થયતરણ - નિતિજાગરણવિહિતિ એટલે રાત્રી જાગરણ કરવાની વિધિનું એક
 જાન થઠાગીસમુ દાર વચ્ચાણે મૂન - સહેવિ પદમજામે, વોત્તિવિ વસહાણ થાયમા
 જામા ॥ ૮૬૮ ॥ હાડ ગુરુણ, ચઠ્ઠ સહે ગુરુસુયડ ॥ ૮૬૯ ॥ અર્થ - સર્વ સાધુડ પહેના
 પદારને રિપે સત્રાપાદિક કરતાં જાગે, થને પહેલી રાતનો વીજો એક પદાર થને
 પાઠની રાતના પદના પદાર, એવ પદાર તે વૃષ્ણના જાણવા ત્યાં જે વૃષ્ણની પરે વૃ
 ન ગયા સાધુ ગીતાર્થ તેમાં જે સૂત્રના ધરનાર હોય તે શયન કરે, થને અર્થના જા
 ણનાર તે જાગ પદ્મવણાદિ સૂત્રાર્થે પરાવર્તન કરે ત્યાં ત્રીજે પદારે વૃષ્ણ શયન
 કર, તેવારે ગુરુતુ જાગવુ થાય તે વચ્ચત ગુરુ ઘડી સૂત્રાર્થે ગુણે, ચિતરે થને
 ચાપા પદારે તા વની સહેરિકે ૦ સર્વ ઘડીને વેરાત્રિક એટલે પરાંટીયાનો કાન
 મદણ કરી કાનિક શ્રુત પરાવચ્ચ, તેવારે વલી ગુરુ શયન કરે ૬૫૧ એ કારણે
 ક પ્રજાતે નિદ્રાગ્રાંણત નેત્રપક્ષા ગુરુ જયજીગને વપવેશ પ્રમુલ થાપી શક
 નહી, માટે તે ગુરુ ચાપે પદાર શયન કર ॥ ૮૬૮ ॥

થયતરણ - યજ્ઞાથણવાયગ્રસતિ એટલે આનાયણાના વેનાર જે ગુરુ તેને
 જોવાનું એકતા ન ડંગણત્રીસમુ દાર કહેતે મૂન - સમુદરણનિમિત્ત ગીયસ્મસુત
 ણાવ ઢકાસા ॥ નાપણ સપાડ સત્તવ, વારસવાસાડ કાયવા ॥ ૮૬૯ ॥ અર્થ - સમુદર
 ણનિનિત્ત ૦ સત્તવ વરગાસારુ આનાયણા લેવાન અર્થે ગીતાર્થે ગુરુની ગવરણ કર્યા
 સારુ ત્રાગ નિરુત્તવુ તે વલ્લટ લેત્ર સાતગ્ર પાજન સીમ કરવુ થન વરમ થા
 શ્રી ગારરે સીન શાય રૂચી એમ આજ્ઞાચના લેવાન અર્થે ગુરુ શાધગા સારુ વ
 મણ કરતા રૂદાવિ મરણ પામ તાપણ તે આગધરુજ કહવાય વલ્લથ આનાય
 ણા પરિણત, સમ્મ સપત્તિ ગુરુસમામે ॥ ૮૭૦ ॥ અર્થ - ગીતાથ મા
 તદ્વિ ॥ ૧ ॥ દારે જા સમસ્ત ગુણ સહિત ગુરુ ન પામે તો સપત્તિ ગીતાથ મા
 યન પણ આજ્ઞાપણ કહરી જે કારણ પળા માટે કમુડે કે અપવાદ પદ ગાતા

ये संविद्ध पाक्षिक निश्च पुत्र प्रवचन देवताने अजावे सिद्धने पण आज्ञोचना आपवी. परंतु सशत्रु मरणते संसारनु कारण ठे. उक्तंच. संविग्गोणीयं, अत्तं पास्तनुमाइ साकवी ॥ इतिगाथार्य. ॥ ८६९ ॥

अवतरण - गुरुपमुद्गाण रोगसु अमुद्धिजेत्तियं काजंति एटले गुरुजे आचार्यादिक तेनी अमुद्ध ते आधार्मादिक दोषे दूषित अने मुद्ध ते सप्ततालीत दोषे रहित एवा अशनादिके जेटला काल सुधी प्रति जागरणा करीये तेना अ येनु एकशो ने त्रीशसुं वार कहेते. मूल - जावजीवंगुरुणो, सुद्धमसुद्धिवाविका वधं ॥ वसहे वारसवाता, अछारस निक्कणो माता ॥ ८७० ॥ अर्थ - जावजीव सुधी चारे अशनादिक आपव प्रमुख सुजतां लेवां अथवा ते न मले तो अमुज ता अहारादिक पंचक परिहारे लेइने पण समस्त गवने आधारचूत सूत्रार्थना निर्णयना करनार एवा श्रीआचार्यनी प्रति जागरण जाव जीव सुधी आवके करवी.

एमज वृषजके० उपाध्यायनी वारवर्ष लगी प्रति जागरणा करवी. केमके एट ला काल पठी बीजो वृषज गवजार धारक थाय. तेमज सामान्य साधुनी अठार मास प्रति जागरणा करवी. पठी ते अयनशननु ग्रहण करे. ए रोगादिक कारणे प्रति जागरणा कही. अन्यथा आरोग्य शरीर ठता न करवी, ॥ ८७१ ॥ ए व्यवस्था व्यवहार जायने विषे सामान्य ग्लाननी क्रियाने अधिकारे कहीठे, तेज कहेते.

उक्तंच ठम्माते आपरिउ, कुजंच संवहराइं तिन्नि नवे ॥ संवहरगणोखलु, जा वज्जीव नवे सवो अर्थ.- इहा ए जावठे के ठ महीनासुधी आचार्य चिकित्सा करा ववा वाठे. पठी अयनशन लइ शके तो ले अने एटलामां साजो न थाय तो ते कु लने आपे. पठी ते कुज तेनी त्रण वर्ष परिचर्याकरे. तेम ठता पण निरोगी न था य तो वली संवहर सीम तेनी गण परिचर्या करे. तेथी पण निरोगता न थाय तो ते गण सयने आपे पठी ते सव तेनी जाव जीव पर्यंत परिचर्या करे. इतिगाथार्य

अवतरण - उवह्मिधोयण काजोत्ति एटले उपधि धोवाना काल माननुं एक शो ने एकत्रीतसु वार कहेते मूल - अयप्तेवि अवासे, सव उवहिं धुवति जयणाए अत्तं एवदग्गस्सव जहन्नउ पावनिज्जोगो ॥ ८७२ ॥ अर्थ.- अयप्तेके० वर्षाकाल आख्याविना जो पाणीनो योग मलेतो सवके० सव उपधि जेटलुं उपकरण थाय. ते ज यणाये करीने थोवु अने उदकने अजावे जयन्यथी पात्रानां वत्त ते तो जरूर थोवाज.

इहा विशेष देखाडेते मूल.- आयरिय गिलाजालं, मइजामइला पुणोवि थो इज्जा ॥ माहुगुरुण मवन्ना, लोगमि अजीरणं इयरे ॥ ८७३ ॥ अर्थ.- आचार्य,

સિદ્ધાંત થને અર્થના વચાણનાર અનેક ગુણ સહિત હોય, જેમની પાસે વેશનાદિ શતાનુગ્રા સારુ ઘણા લોક આવે, એના વપલક્ષણ થકી વપાધ્યાયાદિક પણ લક્ષ્ય એવાને જો મત્તીન વસ્ત્ર હોય તો તેથી લોકમા અલાપા થાય. તેમજ ગ્નાને મત્તીન વસ્ત્રના યોગ થકી ટાઢ વાપરાને યોગે શીત વપજે, તેથી આહાર પાવક થાય નહીં ઘણી રોગ વૃદ્ધિ થાય એ કારણથકી વસ્ત્ર મત્તીન હોય તો અવર્ણવાર વાપ ટાનગાને અર્થે વસ્ત્ર ધોવા જોડયે જોય યત્તિના વસ્ત્ર જોય કાલે ધોવા થકી પ્રાણીના િનાશ તથા પ્રકુશ પણાનો સત્ત્વ થાય. ઇત્યાદિક દૂષણ જાણી ધોવા નહીં એમ કહ્યું તો ત્યાંજાત આધ્યા થકા પણ એવોપ ટેજ એટલે મૂલથી ધોવાજ નહીં.

તેના ઉત્તર કહેને કે ત્યાં જો ન ધોડયે તો વર્ષા કાલે મલને યોગે ફૂળળી થાય તથી ઘણા દૂષણ લાગે. અને શ્રીજિનેશ્વરનો આજ્ઞા પણ એમજ છે. યથાપિ પ્રાણીંત્રુ વપમર્દ થાય તાપણ જે સૂત્રના વચન માન્ય કરી સૂત્રોક્તમાર્ગે પ્રવર્તે તો તેના વપણાયે પ્રત્નનારને દૂષણ નથી જાજયમાણસ્તત્ત્વે ઇત્યાદિ નગવત્ત જોયે ઇતિ ગાપા હયાયે ॥ ૮૭૨ ॥

અનુવર્ણ - જોયણનાયતિ એટલે જોજનના જાગનુ એકશો ને વત્રીસપું હાર રહેને મૂત્ર - વત્રીસ કિરકવલા, આદારો કુષ્ઠિપૂરત્ત જણિત્ત ॥ પુરિસસ્ત મદિનિયાળ, અછાવીસ જરે કરજા ॥ ૮૭૩ ॥ અર્થ - વત્રીસ કવલ તે ક્તિન થયે એ મધ્યમ નિગતાગ્રે એટલે કોઈ વરિડી ઘણુ સ્વાય અને કોઈ અત્યથ આહારના ઘણી યાજા કર્યા કરે, તથી ડહાં એ વૃથના પુરનાર પ્રમાણ કહ્યા તે પુરવત્ત વગાળ કરવત્ત અન મદિનિયાળ ० સ્ત્રીને અછાવીસ કરવત્ત પ્રમાણ થાય ॥ ૮૭૩ ॥

હવે એના નાગ આરી રાત થાય કહેને. મૂત્ર - અદ્વમસળસ્ત મવનળસ્ત કુઝા દવસ્ત શ જાણ ॥ ગાયપરિયારણજા નાપ્રપે કણપે કુઝા ॥ ૮૭૪ ॥ અર્થ - જો નાગ વડગના કરી તમાદ્ધ અદ્વ એટલે વ્રણ જાગ તો અજન મગ કૂર પ્રમુગના તથા સત્ત્વનસ્ત્રુ ૦ સ્તાનળા અન ગાજા કરી સત્ત્વિતના કુઝાકે ૦ કરગા અન ડવ કુ ૦ વાળના વ નાગ કરગા, રત્તી ગાયુના પ્રતિચાર એટલે સચારગા તન અર્થ જો નાગ તે વળા કરગા ॥ ૮૭૪ ॥

હવે એ ગાન જાનરિગાય વગાડત્ત મૂત્ર - સીંત્ત વમિળા સાદારગાયા જાના નિશા મુલગવા ॥ સાદારગાનિ જાત્ત, તપાદાર ડમા મિના ॥ ૮૭૫ ॥ અર્થ - ગાન કરવત્ત નાગાગવાના વડકરી જાન વ્રણ પ્રકાર જ ત્યાં સાધારણ જાનન રિપ જો કરના એ નાગા કરીત્ત ॥ ૮૭૫ ॥

મૂલ:-સીએ દવસ્સ એગો, જને ચત્તારિ અદ્ધવ દો પાણો॥વસિણે દવસ્સ ડુત્તી, તિ
ન્નિ વિસેસાઝ જત્તસ્સ ॥ ૮૭૬ ॥ અર્થ:- અતિ શીતકાલનેવિપે દવસ્સકે૦ પાણી
નો એક જાગ, અને જત્તેકે૦ જત્તના ચાર જાગ, મધ્યમ શીતકાલનેવિપે પા
ણીના વેજાગ અને જત્તના ત્રણ જાગ, તેમજ મધ્યમ ઉષ્ણકાલનેવિપે પાણીના
વે જાગ અને જત્તના ત્રણ જાગ, અતિ ઉષ્ણકાલનેવિપે પાણીના ત્રણ જાગ અને
જત્તના વે જાગ મલીને પાંચ જાગ જત્ત અને પાણી, એણે પૂર્ણકરી ઠત્તો જાગ વા
યુસંચારને અર્થે મુકવો ॥ ૮૭૬ ॥

હવે અવસ્થિત જાગ કહેતે. મૂલ:-એગો દવસ્સ જાગો, અવઠ્ઠિયો જોયણસ્સ દો
જાગા, વડુંતિ વહાયંતિવ દોદો જાગાઝ એકેકે ॥ ૮૭૭ ॥ અર્થ:- એક દ્રવ્ય એટ
લે પાણીનો જાગ, તથા અવસ્થિત નિશ્ચિત નોજનના વે જાગ, અને વોજા વે જાગતે
તે વધે, અને હાયંતિકે૦ ઘટે એટલે પાનકમાં વધે તો નોજનમાં ઘટે અને નોજ
નમાં વધે તો પાનકમાં ઘટે. ઇતિ ગાથા પંચકાર્ય. ॥ ૮૭૭ ॥

અવતરણ:- વસહિસુઠિતિ એટલે વસ્તિજે ઉપાશ્રય તેની સુઠિનું એકશો ને તે
ત્રીશમું ઘાર કહેતે મૂલ:- પઠીવસો દો ધારણાઝ ચત્તારિ મૂલવેલીઝ ॥ મૂલગુણે
હિ વિશુદ્ધા, એસા હુ અહાગઢાવસહી ॥ ૮૭૮ ॥ અર્થ:- પૃષ્ઠીવસ શબ્દે આમ્સર ક
હિયે, અને દોધારણા શબ્દે યુણી જેના ઉપર આમ્સર ધરાયતે. તેવી વેયૂણી જાણ
વી. અને વલી ચત્તારિકે૦ ચારે ચૂણે મૂલવેલીઝકે૦ ન્હાની ચૂણીઓ ચાર હોય.
એ સાત વાનાં ગૃહસ્થે પોતાને અર્થે કયા હોય તો મૂલગુણવિશુદ્ધિ કહિયે. અને
જે ગૃહસ્થ સાધુ આશ્રિ યતિને ઉદ્દેસે કરે તે વસ્તિ નિશ્ચયકી આધાકર્મ રૂત થાય.

હવે ઉત્તર ગુણવિશુદ્ધિ કહેતે મૂલ:- વસગ કઢગો કંવણ, ઠાયણ લેવણ હ
વારજૂમીય ॥ પરિકમ્મ વિપ્પસુક્કા, એસામૂલુત્તરગુણેસુ ॥ ૮૭૯ ॥ અર્થ:-ઉત્તરગુણ વે
જેદે ટે. એક મૂલોત્તરગુણ અને વીજા ઉત્તરોત્તરગુણ. ત્યાં પ્રથમ મૂલુત્તરગુણ તે
જે ન્હાની યુણી ઉપર આઢી આપિયે તે વસગ કહિયે. અને આમા વરા આપિ
યે તે કઢગ કહિયે. વલી ઉપર વાંધવાને અર્થે કાઢ આપિયે તે કંવણ, તથા ઠાય
ણ તે ઉપર આઢાદન કરવાસારુ જે માજાદિક શિણ આપિયે; એ સર્વને ઠાદન ક
હિયે. અને ઉપર ગારા પ્રમુલ સાથે લેપન એટલે લીપણ કરવું, તથા ઘાર પઠ
વાઢે ઢાંકવા સારું નાનુ મોટું વારણાઝું કરવું. પઠી જૂમીકે૦ ંચી નીચી જૂમી
જાગીને આગણું સમું કરવું. એ સાત મૂલોત્તરગુણની પરિક્રમણાયે રૂતિ ઉપા
શ્રય તે મૂલોત્તર ગુણનેવિપે વિશુદ્ધિ કહિયે. ॥ ૮૭૯ ॥

प्रवचनसारोद्धार.

वै काम गुणित आहार लिये. ते वार पठी बीजा चार वर्ष सीम. वली
विचित्र तप करे परंतु पारणे विगड रहित निवी करे, उत्कृष्ट रस वर्जे.
ती वे वर्ष लगी चतुर्थ करे. पारणे आंबिल करे. एवी रीते दश वर्ष पुरां

ठी वे वर्षमां जे करे ते कहेते. ॥ ८८२ ॥
१.- नाड्विगिष्ठोय तवो, ठम्मासे परिमियंच आयामं ॥ अवरैविय ठम्मासे,
गिष्ठं तवो कम्मं ॥ ८८३ ॥ अर्थ:- हवे अग्यारमा वर्षना ठ मास सुधी च

एट तप करे, अने पारणे आंबिल करे. परंतु कांश्क ऊणो आहार लिये. व
पागला ठ मासमां अष्टम, दशम अने द्वादशदिक तप करे अने पारणे आंबि
पूर्ण करे. एटले अग्यार वर्ष पूरण थाय. ॥ ८८३ ॥

हवे वारमा वर्षनी करणी कहे ठे. मूल:- वासंकोडी सहियं, आयामं कट्टु
गुपुव्वीए ॥ गिरिकंदरंच गंतुं, पाउवगमं पवळेइ ॥ ८८४ ॥ अर्थ:- वासंके
मा वर्ष सीम कोटीसहित निरंतर आंबिल करे. जे कारणे निसीयनी चूर्णि

कष्टु ठे. ड्वाजसमंवरिसं निरंतरहायमाणं, उत्तिणोदएण आयंबिलं करेइ
कोनीसहियं जवति जेणं आयंबिलस्स कोडी कोडीएमिलइत्ति. एक आचार्य
ती एम कहेते के वारमे वर्षं चतुर्थ करीने पारणे आंबिल करे, इहां वारमा वर्ष

बंधी घणा मत ठे; परंतु ग्रंथगौरवना जय थकी इहां लखता नथी. ॥ ८८४ ॥
हवे वारमे वर्षं आंबिल करे तेवारे नोजननो कवल न्यून करतो ज्यां सीम ठे
इजो एक कवल थाय त्यां सीम करीने पठी ते कवलमां पण कवलना कणिया

उठा करतो जाय. ते ज्यां सीम एक सीथे एटले एक कणीये आवे त्यां सीम जाणवी.
एनुं उदाहरण कहेते. जेम दीपकमां समकाले तेल ने वाटनो द्य थाय तेम
इहांपण शरीर अने आयुष्यनो द्य समकाले थाय.
फरी वारमा वर्षना जेवारे ठेहेला चार महिना रहे तेवारे एकांतरे तेलनो
कोगलो जरी घणो वखत सुखमाहं राखी राखमाहं नाखि दिये. पठी उन्हा पाणी

साथे कोगलो करे. जो एम न करे तो ठेहेडे मोढुं लुखुं थाय मिलीजाय अने तेथी
नवकार मात्रनो उच्चार न थाय. एरीते वार वर्ष संज्ञेपणा करी पठी गिरिशब्दे पर्व
त तेनी गुफामां जडने अथवा पट्काय जीव रहित एवा एकांत स्थानके जइ त्यां
पादोपगमने नक्त परिझाइ अथवा गिनी मरणादिक पडिबजे. इहा मध्यम थकी जे
एक वर्ष कह्यो ते एकवर्षना वार महिना थाय; त्या पण वारवर्षनी क्रिया ते
महिनाउने अनुक्रमे वार महिनामाज पूरण करे. ठ मासे वार पट्ट जाणवा.

अवतरण - वसहेण वसहिगहणति एटले ग्रामादिकने विपे उपाश्रय लेवु ते वृषन ने आकारे लेवु तेनु एरुशोने पांत्रीसमु द्वार कहेने मूल - नगरास्तु विष्यऽ, वसही पुढासुह उविय वसह ॥ वामकडीइ निविह, दीहीरुप अग्नि मिहपर ॥ ८८५ ॥ अर्थ - नगरादिकने विपे जे वस्ति एटले उपाश्रय लेवु ते पूर्वानिमुखे वेवना वृषन अने मावे पासे कुकिना जोरे निविष्टके० रह्योळे वली दीर्घपणे लज्जामां जेनो आगलनो एक पग करेलो होय एवी जूमिनी कटपना करी उपाश्रय लेवु

एवी वस्ति लेवा थकी जे फल थाय ते देखाडेने मूल - सिंगरकोडे काजहो, गण पु ए नेव होइ चलणोसु ॥ अहिगणो पुटरोगो पुढमिय फेडण जाण ॥ ८८६ ॥ मुह मूलमिय चारी, सिरेयकउहेय पूयसकारो ॥ स्वधे पिछीयजरो, पुढमिय धायउ वतहो ॥ ८८७ ॥ अर्थ - सिंगडाने स्थानके वेमता थका साधुने माहोमाहे क्षय थाय अने ते स्थाने यतिने वसवु पण न थाय एमज चरणने विपे तथा अविष्टान एटले पश्चिम गुरु प्रदेशने विपे वसता यतिने पेट रोग थाय अने पुढडानेविष व सतां फेडणके० उपाश्रयनु पडवु थाय एटले उपाश्रय तूटी पने एम तु नाणके० जाण ॥ ८८६ ॥ मुहमूलमिके० मुखस्थानेवस्ता थकाचारेआहारादिकनो घणो लानथाय सिरेके० वने सिंगडानी वचाजे अने ककुद धूनी त्या जो वने तो पूजा वस्ता कनो मत्कार, अच्युत्यानादिक थाय तथा काये अने पुठने स्थानके वस्ताय कां जर एटले आवता जता यतियोनी वस्ति ए व्यास थाय अने पेट स्थानके वत ता थकां जेम वृषन धरायो होय एटले खुग खाइने पेट जखु होय तेम यतिपण आहारादिके वस थको रहे एरीते कटपना करीने उपाश्रयमा रहवु इतिगाथात्रयार्थ

अवतरण - उतिणस्त फासुयस्त, जलस्त सच्चित्तया काजोनि एटने जल अने प्रासुक जल ने सच्चित्तपणाना कालनु एकशो ने उत्रीसमु द्वार कहेने मूल - उतिणोदग तिदरु, कजिय फासुयजलति जइकण्य ॥ नवरि गिलाणाइ कए पहरतिगोचरि वि धरियव ॥ ८८८ ॥ अर्थ - उम एटले ज्या त्रण उकाना वाया होय, तेमा पहेजे उकाले थोडाक जीव प्रासुक थाय, पण घणा रही जाय अने वोजे उकाले घणा प्रासुक थाय अने थोडाज सच्चित्त रही जाय तथा जीजे उका ले तो सर्व जीव थचित्त थाय परतु एवा त्रण उकाला वाया विना यतिन पान थ घाह्यने अने प्रासुक ते जे स्वकाय परकायादिक शस्त्र परिणाम थया एवा यतिन कउपनीय होय, ते त्रण पहोर सुधी राखवु पण उपरांत कालातिक्रांत दोषना त

जब थाय माटे न राखवुं. कदाचित् अपवादे राखे तो नवरके० एटलुं विशेषते के ग्लानादिकने अर्थे त्रण पहोर उपरांत पण राखवुं. ॥ ८८८ ॥

मूलः— जायइ सचित्तया ते, गिम्हंमि पहरपंचग स्सुवरि ॥ चउपदुरुवरि सि सिरि, वासासु पुणोति पुहुरुवरि ॥ ८८९ ॥ अर्थः— गिम्हम्मिके० ग्रीष्मकाल उना लाने विपे अतिरुद्ध पणाने लीधे पांच पहोर उपरांत ते पाणी सचित्त थाय. अ ने सिसिरेके० सीतकालने विपे कालना सस्निग्धपणा यकी चार पहोर उपरांत सचित्त थाय. अने ए कहेला काल पठी राखवुं पडे तो तेमां खार नाखीने राख वुं के जे यकी ते सचित्त न थाय. इति गाथा क्षयार्थे ॥ ८९० ॥

अवतरणः— तेरिछीउ माणवीउ देवीउय तिरिय मणुयदेवाणं जगुणातय मत्ताहियाउति एटले तिर्यंच, मनुय, अने देवतानी छीउ ते जेना यकी जेटला गुणी अधिकते तेनुं एकशो ने साडत्रीसमुं ढार कहेते. मूलः— तिगुणा तिरुवय्य हिया, तिरियाणं इडिया मुण्येयवा ॥ सत्तावीस गुणा पुण, मणुयाणं तदहिया चेव ॥ ८९० ॥ वचीसगुणा वचीसरुव, अहियाय तह्य देवाणं ॥ देवीउ पन्नत्ता, जिणे हिं जिअरागदोसेहिं ॥ ८९१ ॥ अर्थः— त्रिगुणा एटले त्रणरूपे अधिक तिर्यंच य की तिर्यंचनी स्त्री जाणवी. सत्तावीस गुणी सत्तावीशे अधिक मनुय यकी मनुय नी स्त्री जाणवी. ॥ ८९० ॥ वत्रीश गुणी वत्रीशे अधिक देवतायकी देवतानी स्त्री जाणवी, एरीते राग द्वेपना जीतनार श्री जिनवरे कछुते. इतिगाथा क्षयार्थे. ८९१

अवतरणः— अवेरयाण दसगंति एटले दश आश्चर्यनुं एकशोने आडतरीश मुं ढार कहेते. मूलः—उवसग्ग गप्पहरणं, इड्डीतिवें अजाविया परिसा ॥ कएहस्स अवरकंका, अवयरणं चंदसूराणं ॥ ८९२ ॥ अर्थः— उपसज्यतेके० धर्म यकी प्राणीने चलायमान करीये. इएके० एटला माटे उपसर्ग कहिये. देवमनुयादिक ना करेला उपड्व ते ज्यां श्रीतीर्थकर जगवान विहार करे त्यां सवाशो यो जनमांहे रोग मारी जय प्रमुख उपशमावे. समस्त सुर नर नागेंइने वय एवा श्री महावीर परमेश्वर. तेना ठग्यस्य कालने विपे अने केवली कालने विपे. जे प्राकृत गोवालिआ प्रमुख तेणे पण महोटा मरणांत उपसर्ग कखा. ए प्रथम आश्चर्य जाणवुं.

वीजुं. एज श्री महावीर जगवानने देवानंदाना उदरमांथी व्याप्ती दिवस व्य तिक्रमे यके इंडना आदेशयकी हुरणीगमेपी; देवे गर्ने हुरण करी त्रिसला रा णीनी कुखे संक्रमाय्यो. ए पण वीजुं आश्चर्य जाणवुं.

त्रीजुं. इड्डी तिठंके० स्त्रीने तीर्थकरपणुं उपन्युं एटले इहां ए जावते के ती

पठी पेर आवी प्रधाने आत्रेयिकानामे परित्राजिकाने बोलावी सर्व वात समजा
वी वनमालानी पासे मोकली. तेपण त्यां जइ जुएठे तोवनमाला पण विरहविद्ध
ल यकी मुखे निश्वास नाखती कृणोक वेसे, कृणोक उठे, कृणोक पडे एरीते महा विरह
णी देखी तेने ते परित्राजिका केहेवा लागी के हे वस्ते. तुं आज एम दुःखितके
म देखायठे? तादुरु ड ख मने कहे तो हुं ते दुःखथी तने पार उतारुं. ते सांजली
वनमालाये गुह्यनी वात कही. तेवारे परित्राजिका बोली के हुंतने गजानी साथे का
जे मेलवीश, तुं कांइ चित्ता करीश नही, पठी ते परित्राजिकाये हर्षवंत यकी व्याथी
जई सर्व वात प्रधानने कही. प्रधाने जई राजाने सर्व वृत्तांत संजलाव्यो.

तेवार पठी प्रजाते परित्राजिका वनमालाने राजा पासे तेडी आवी. राजाये हर्ष
वंत यइ अतःपुरमां तेने राखी अने तेनी साथे ते पंच विध विषय सुख नोगववा
लाग्यो. हवे वीरककुविद पेर आव्यो ते वारे तेणे स्त्रीने टीठी नही. पठी पडोसी
प्रमुखने पूठतो यको जार्याना विरह्यी पेलो ययो यको आखा गाममां फरतो
फरतो एक दिवसे राजाना प्रासाद नीचे आवी उजो रह्यो. तेवामां राजा अने
वनमाला ए वस्त्रे जणां पण गोखमा आवी वेगां. राजाये वीरककुविंदने देखीने
मनमां विचारुंजे में अत्यंत लोकविरुद्ध अनार्यकार्यकीं. माटे मनेधिकारठे. एम
मनमां घणीज पोतानी निंदा करवा लाग्यो. तेवामां अकस्मात् उपरथी वीजली
पडी तेथी वेच जणां शुन आने मरण पामि हरिवर्ष क्षेत्रे युगलिया पणे उपन्यां.
त्यां समस्त मनोवांछित कल्पवृक्ष पूरण करेते तेथी सुखे रहेते.

पठी वीरककुविंद ते वेहुनुं मरण जाणी अज्ञान तपस्या करी सौधर्म देवलो
के कित्विषया देवमां उपन्यो. अवधिज्ञाने ते युगलने देखी मनमां चितववा ला
ग्यो के ए युगलिया इहां तो मरशे नही अने ज्यारे मरण पामशे तेवारे पण देव
लोके जाशे. माटे एने इहांथी उपाडीने अन्य स्थानके लइ जाव. एम चितवी त्यां
यकी अपहरण करी चंपानगरिये ते युगलने लाव्यो. त्यां राजा अपुत्रीउ मरण
पाम्यो हतो तेथी ते देव, त्याना लोकोने कहेवा लाग्योके हुं तमारावास्ते राजाने
लाव्योहुं. एने मांस मद्यनो आहार करावजो. एम कही तेने राजपणे स्थापन
करी ते देव पोतानी शक्तिये करी तेमनुं आयुष्य तथा देह मान घटाडीने पोतानी
स्थानके गयो. पठी ते युगल यकी हरिवश कुलोत्पत्ति यइ. ए आश्चर्य जाणवुं.
आवमुं पातालवासी चमरेडनो उत्पात एटले वंच जवुं थयुं. ते आश्चर्य
नरतक्षेत्रे विजेलनामा ग्रामने विपे पूरणनामे महा धनादृष्ट ॥ ११ ॥

प्रवचनसारोद्धार.

क दिवसे रात्रे चितववा लाग्यो के, मे पूर्वजवे पुण्य कखांठे, तेथी हमणां थय
त रुद्धिनो धणी महासुखी थयोडु हवे गृहवास्त गामी तपस्या करु तो वजी न
वातरे विशेष फल पामु. एवु चितवी प्रजात समये स्वजन सबधीने पूठी पांन
नो पुत्र पाटे स्थापी प्राणायाम नामा तापसी दीक्षा लेइ ते दिवसथकी जावडी
व लगी ठठ तपस्या करवानी प्रतिज्ञाकरी थने पारणु करवाने दिवसे एक लाख
डानो चारपुडो गमडो राख्यो ते गमडामा मध्यान्हसमये फरी निह्ना मेइ ते
मांथी पहेजा पुडमा पडेली निह्ना पथीउने थापे, वीजा पुडमा पडेली निह्ना काव
प्रमुख पङ्क्तिउने थापे, तथा त्रीजा पुडमा पडेली निह्ना जलचर मठ प्रमुख जी
वोने थापे थने चौथा पुडमा पमेली निह्ना पोते रागद्वेषरहित थको थाराणे
एरीते वार वर्ष पर्यंत तपस्या करी अते मासनी सज्जेपणाये काल करी चमरचन
राजधानीने विपे सुवनपति देवोनो इइ चमरेइ पणे उपन्यो ते पोताना उर
सोधमे इइने देखी यामर्ष थकी देवोप्रत्ये बोव्यो के कोण डरात्मा मारा मस्तक
पर रहीने शोचेते? ते समये देव बोव्या के, पूर्व जन्मने विप सपादन करेला पुणेइ
री सर्ना करता अतिशय ठे समृद्धि थने पराक्रम जेनु एयो था साधमाधिप वे
ते साजली अतिशय क्रोधयुक्त थई बोव्यो के मारा परिवारे मारु जो पण निवारण
कलु तो पण युद्ध करवाने माटे इठा करनारो हु अपराध करनारा था इइने
शिद्दा करीश एवु बोली हाथमां परिध धारण करी विचार करवा लाग्यो के की
इ पण प्रकारे ते इइ मारो परानव कखो ठता हु कोने शरणे जाव? एवा विचा
र करी सुसुमारनगरने विप प्रतिमास्थित श्री महावीरनी समीप जई वदनपूर्वक वा
द्यों के हे जगवन्, तमारा प्रसादथी हु इइने पण जीतीश ए प्रमाणे प्रार्थना करी नाव
योजन प्रमाण विस्तीर्ण शरीर करी परिधायुध फेरवता गर्जना करी देवोने त्रासउत्पन्न
करतो गये करी थय थइ सोधमेइ सन्मुख धायो पठी पोताना एक पग साधमा
वतंसक विमाननी वेदिकाने विपे थने बीजो पग सुधर्म सज्जानी उपर राखी परि
करी इइकीजवपर ताडन करी अनेक प्रकारे इइने आक्रोश करवा लाग्या
धिमेइपण थवधिज्ञाने तेने जाणीने कोपे करी देदीप्यमान एवु वज्र ग
यु चमरपण पातानी पावल थावनारा वज्रने जोइ अस्मर्थ थइ विस्तार करना
ताना शरीरना उपसहार करी शरण शरण एवु बोली सूक्ष्म थइ श्रीमहावा
मिना चरणनी वचमां प्रवेश करतो हवा सोधमेइपण अरहत चरणन
प्रवेश करता जाणी त्वराथी थावी ज्यासुधि त्या पञ्च प्राप्त थयु नथ।

एटलामां वज्रनो उपसंहार करी श्रीमहावीर स्वामिनी पासे कृपा मागी चम रेंडप्रत्ये बोल्थोके, में तारा उपर वज्र मूक्युं ठतां पण तुं श्रीमहावीर स्वामिने शरण आब्यो तेमाटे में वज्रनो उपसंहार कखो. श्रीमहावीर स्वामिनी कृपाये त ने हवे जय नयी. एवीरीते ते चमरेंडनुं आश्वसन करीने पठी महावीरस्वामिने वंदन करी आझा लेइ पोताना स्थानप्रत्ये गयो. पठी चरमेंड पण नाना प्रकारे करी श्रीमहावीरस्वामिनी स्तुति करी अने आझा लेइ पोतानी चमरचंचाराजधा नीप्रत्ये गयो. ए आठमुं चमरोत्पात नामा आश्वर्य जाणवुं

नवमुं. उत्कृष्टी अवगाहना वाला नवाणु दीकरा अने आठ पौत्रा तथा एक पोते श्रीआदीश्वर जगवान. एरीते वधा मली एकशो ने आठ. ते एक समये अ जिजित नहुत्रमां सिद्ध यया. ते एकज समये उत्कृष्टी अवगाहनावाला एकशो आठ त्यां सिद्धि पाय्या ते नवमुं आश्वर्य जाणवुं.

दशमुं. असंयति आरंजी परिग्रहवंत अन्नद्वचारी गृहस्थना वेपे रहेला, तेनो पूजा सत्कार. ते असंयति पूजा नामे दशमुं आश्वर्य. ते आवीरीते ठे. श्रीसुविधि नाथना निर्वाण पठी केटलोक काल व्यतिक्रम्यानंतर हुंभावसर्पणीना दोषने ली धे साधुउठनो विज्ञेय ययो. तेवार पठी जे स्थविर आचको हता; तेमनी पासे जई बीजा लोको धर्म पूठवा लाग्या. तेपण जेवुं जाणता हता तेवुं तेउने कहेवा लाग्या. तेथी लोकपण तेमने धनवस्त्रादिक देवा लाग्या. तेथी तेउं गर्वित यया थका पोता ना मनकल्पित नवीन शास्त्र बनावी कहेवा लाग्या के, जे कोइ पृथ्वी, सखा, मंदिर, सुवर्ण, रूपुं, लोह, कपास, गाय, कन्या, अथ अने गज अमने आपे, ते आ लोके तथा पर लोके महा फल पामे. अने अमेज सुपात्र ठये. एवो उपदेश सांजली लोके तेमने गुरु करी मान्या. एवी असंयतिनी पूजा चाली. प्रथम सदासर्वदा संयतिनी पूजा यती हती. तेथी विपरीतपणाय करीने श्रीशीतलनाथजिनना तीर्थसुधि आश्वर्य थयुं. एरीते ए दश आश्वर्य आ चोवीसीमां थयां वली अनंते काले थयो. ॥८९३॥

हवे जे तीर्थकरना वखतमां जे आश्वर्य थयुं ते कहेठे:— मूल:— सिरिरि सहसीयलेसुं, एककं मल्लिनेमिनाहोय ॥ बीरजिणिंदे पंचउ, एगं सवेसु पाएणं ॥८९४॥ अर्थ.—श्रीरूपजदेव अने श्रीशीतलनाथनी वारे एकेक आश्वर्य थयुं. तथा श्रीमल्लीजिनेश्वरने वारे एक थयुं अने एक श्रीनेमिनाथने वारे एक थयुं. अने श्री बी रजिनेडने वारे पाच थया. वली असंयतिनी पूजा लक्षण तो श्रीआदिनाथना वखत मां मरीचि कपिलादिकनी सांजलीये ठैए. एम धणुकरीने बीजा तीर्थकरोना वा

रामां पण प्रवाहे थाय ठे. तेनो स्पष्ट रीते करी यागजी गाथामा खुजासो कहेते
 विशेषे नाम पूर्वक एज वात कहेते मूल - रिसहे थच्छहियसपं, तिदि तीय
 लजिणमि हरिवसो नेमि जिणे थवरकका गमण कन्हस्स सपत्त ॥ ८९५ ॥ इ
 ठी तिठ मल्ली, पूथ्या अस्सजयाण नवम जिणे ॥ थयसेमा थवेरा वीरनिण्ड
 स्स तिठमि ॥ ८९६ ॥ थय श्रीरूपनदेवना वखतमां एकशोने याव तिठ
 यया श्रीशीतलजिनना वखतमा हरिवशकुजनी उत्पत्ति थई श्रीनेमिनायना वख
 तमां थपरककानगरिये श्रीरूपणनु गमन थयु ॥ ८९५ ॥ थने स्त्रीनु तीर्थ मल्ली
 नायना वखतमा थयु नवमा जिनना वारामा असयतिनी पूजा थई, थने थव
 शेष थाकता आश्रय श्रीवीरपरमेश्वरना वारामा थया इति गाथा पचकार्य ८९६
 अवतरण - चउराजासाउत्ति एटले चार नापानु एकशोने थोगणवालीत
 मुं वार कहेते मूल - पटमाजासासच्चा, बीयाउ मुसा तयक्किया तात्ति ॥ सच्चाउ
 सा थसच्चा, मुसापुणा तह चउत्ति ॥ ८९७ ॥ थयर्थ - त्या प्रथम नापा ते सत्या
 कहिये त्या सतके० मूलुत्तरमुणयतिने सर्वे विश्वने मुक्तिपद प्रापकपणा थ
 की थथवा सतविद्यमान जे जीवादिकपदार्थ तेना हेतुये जे वालवी ते सत्या ना
 पा जाणवी बीजी ए थकी जे विपरीत नापा ते मृपा नापा जाणवी त्रीजी ए मां
 हेला सत्यने पण मले थने मृपाने पण मले, ते उन्नय स्वजाव सत्यामृपा नापा जा
 णवी चोथी थसत्याथमृपा ते जे पूर्वोक्त त्रणे नापाने न मले ते चाथी नापा जाणवी
 हवे सत्यादिक चार नापाना जेद कहेणहार वतो तेमा प्रथम सत्याना जेद
 कहेते मूल - जणवय समय ठवणा नामेरुवे पडुच्चसच्चेय ॥ ववहार जाव
 जोगे, दसमे उवम्मसच्चेय ॥ ८९८ थयर्थ - ज देशमा जे वस्तु जेवु नाम रुढी
 थो कहेवातु होय थने तेज नाम परदेशमां जइने पण कोइ कहे ता तेने ज
 नपदसत्य कहिये जेम कोंकणदेशमां पाणीने पिच्च नीर इत्यादिक कहते
 बीछ समयके० ते जे समस्त लोकने सम्मत ते आवीरीते के कुमुद, कुवजप
 उत्पल थने तामरस इत्यादिकने विपे सरखे पकज शब्दने सजवे पण गांवा
 लादिक थरविंदनेज पकज कहेते परतु थन्यशब्दने सम्मत नही तेनी पर बी
 जाने न कहिये ए बीछ सम्मतसत्य जाणवु
 त्रीछ ठवणाके० स्थापनासत्य. ते आवीरीते के जेम एकडो मामीत तना
 थागल एक मोंहु मामीये तेवारे दश थाय, तेमज वे मीमा मानिये तेवारे एरु
 शो थाय, त्रण मीमा मानिये तो हजार थाय ए पण स्थापना जाणवी तमज मु

डा. मानो. नोत्र प्रमुख स्थापिते जे. आ-प्रमुख पाचजोह डिया दश जंग्ने. ते पण स्थापना न. अथवा आचार्यनी स्थापना कथिं ने सर्व स्थापना नव्य जाणवु

चावु नामनव्य. ने नाम नया कृत्तनी वृद्धि न कर्ता जोर नोरण होउकनु कृत्तवदन एवु नाम दोयत्रे. एमज यनी वृद्धि न कर्ता ठना पण यनवदन नाम दोयत्रे इत्यादिक सर्व नामनव्य जाणवु.

पाचमु स्वयं रूपमव्य. ते रूपटं रूपा साधुनां येप जो गो दोय तोपण तेने साधु कथिये. एगते नवाइया प्रमुख जनां येप योग्य कर तेपारे ते येपनु रूप ने रूपां तेने ते नाम कथ्ये ते रूपमव्य जाणवु.

वर्ण पाटुवक प्रतीत आश्रिते सत्य वदंवायत्रे जेम पांच अगुजी माहंजी अना मिकान देयी म यमा अगुजाने तेनी अपेक्षाये महांटी कथियेते ए तेमज कनिटिका आश्री अनामिकाने मोटी कथियेते ए. एम जेने जे आश्री कथियेते प्रतीतमव्य जाणवु.

सातमु अव्ययसत्य ते पर्यंत उपर नृणादिक वज्रता देखीने एवु कहेवामा आवे ते क पर्यंत वज्रे. तेमज पाणीना वानपमांवी पाणी अवनु देखीने कहेते पाणीनु वानप अवेते. इत्यादिक अव्ययसत्य कहेवायत्रे.

आठमु नायसत्य. ते आ पांच वर्णनां मनव ठता जे वर्णनी अधिकता होय ते वर्ण कहेयो. जेम जमरमा पांचे वर्ण ठता इयाम कहेवायत्रे. तेमज वजा हिकाने उज्वल कहेवाय ते. ए नाय सत्य जाणवो

नवमु योगसत्य. ते जेम दंढना योगयकी दंढी कहेवाय. ठत्रना योगयकी ठत्री कहेवाय. जिगना योगयकी जिगी कहेवाय. तेना अनावे तथा अठते पण एज कहेवाय. ते योगसत्य जाणवु.

दशमु उपमासत्य. ते जेम महोदं तजाव देखीने कहिए के ए समुद्र जेवु महोदं तजाव ते. ते उपमासत्य कहेवायत्रे. ए दश प्रकारनी जापा सत्य कही. ॥७७॥

हवे मुसति एठजे मृपानापाणा दश प्रकार कहेते. मूल-कोहे माणे माया, जोहे पेऊ तह्य दोसय ॥ हास जये अस्काइय, उववाए निस्तिया दसहा ॥ ७७७ ॥ अर्थ-मृपानापा दश प्रकारे ते आवी रीते ते. एक कोवनिमृत, एमज माना दिक शब्दांनी साये निमृत शब्द सर्वत्र जोडयो. ते आचीरीते कोधेकरी अदासने दास कही बोजावे. कोवनिःमृत आश्रयो यको जो बीजो कोइ सत्य जाण करे तोपण ए जुहुंज माने तेमज बीजुं माने करी पोते अथन यको धनवत कहे ते मान निमृत जाणवु. बीजुं बीजाने वचवाने अर्थे इइजाजिजानी हे ते

प्रत्येकमिश्र जापा जाणवी. नवमी अक्षा ते कालविज्ञेय रात्र दिवस प्रमुख जाणवी. त्यां कोइएक बीजा कोइने उतावलथी दिवसठते एतुं कहेके, उठ उठ रात्र पडी. अमुक काम करवानुं ठे, अथवा रात्रि ठतां कहेके, उठ उठ ज लदी दिवसोदय अई चूक्यो. ए अक्षामिश्र नामे नवमी जापा जाणवी. दशमी ते मज दिवस अथवा रात्री तेनो एक देश ते अक्षामिश्रित जापा जाणवी. जेम प्रथम पहोर वर्तमान ठते कहेके, मथ्यान्ह ययो. इत्यादिक जाणवी. ॥ ९०० ॥

हवे असच्चा मोसत्ति ए चोथी जापा वार प्रकारे कहेठे. मूलः—आमंतणि आणवणी, जायणि तह पुठणीय पन्नवणी ॥ पन्नखाणी नासा, नासा इजाणु लोमाय ॥ ९०१ ॥ अर्थः—आमंत्रण करिये के, हे देवदत्त इहां आव. इत्यादिक जे आमंत्रण ते त्रण प्रकारे ठे. प्रथम, जे कोइने न मजे; पण केवल व्यवहार मात्र प्रवृत्तिने माटेज ठे. ते साची पण नही; ने छुवी पण नही, ते असत्य अमृपा जाणवी. बीजी आझा आपिये ते आझापनी. त्रीजी जायणीके कोइ एक कोइ पातेथी मागे. चोथी आगलाने पूठीये ते पूठणी पांचमी नव्यजीवोने उपदेश देतांयकां एम कहेवाय के, जे प्राणी प्राणवय थकी निवृत्ते, ते नवांतरे सुखपामे. एतुं नाम प्रज्ञापनी. ठछी निपेय वचन बोले ते प्रत्याख्यानी जापा जाणवी. सातमी कोइएक कोइ कार्य करवाने प्रवृत्ते थने कोइ एकने पूठे तेवारे ते कहेके, मारे पण ते मान्य ठे माटे तारी इजा आवे तेम तुं कर. ए इजा अनुलोमजापा जाणवी. ॥ ९०१ ॥

मूल—अणजिग्गहियाजासा, नासाय अजिग्गहंमि बोधवा ॥ संशयकरणी जासा, बोयड अदोयडा चेव ॥ ९०२ ॥ अर्थः—आठमी, घणां कामो करवानां होय थने कोइ पूठे के कयुं काम करुं? तेवारे कहेके तारे गमे ते काम कर. एम ज्या काऽ कदाग्रह न होय ते अनजिग्रहितजापा जाणवी. नवमी, जे निश्रे थ की वचन बोलिये तेज करिए ए जापा अजिग्रहिने विपे जाणवी. दशमी, संशयिक एटले कोइये कोइने कसु के सैधव लई आव थने सैधव शब्दे लवण, वस्त्र, पुरुष, अथवा, प्रमुख कहेवायठे एम विचारी सामाने संशय उत्पन्नथाय ते संशयकरणीजापा जाणवी. अग्यारमी, ज्या बोलवा थकी वर्ष एटले अक्षर थ ने तेनो अर्थ तेपण प्रगट होय ते व्याकृत जाणवी. बारमी, तेमज जे अग्रगटपणे बोलिये ते अव्याकृत जापा जाणवी इति गाथा पट्कार्य. ॥ ९०२ ॥

अवतरण.—वयण सोलसगंति एटले वचन सोलप्रकारनां तेनुं एकरांने चा लीसमुं धार कहेठे. मूलः—कालतियं वयणतियं, लिंगतियं तह परोक्त पन्नकं ॥

सो, चउवीस सएण ठेएण ॥ ९०६ ॥ अर्थ— ऋतुमास ते संपूर्ण त्रीसदिवस प्रमाणनो जाणवो. तथा आदित्यमास ते त्रीस दिवस अने उपर एक दिवसना साठिया त्रीस नाग करिये तेठला प्रमाणनो जाणवो. अने अनिर्वर्द्धित मास ते चउवीसे अधिक एकशत ठेठ एटले नाग. तेज देखाडेठे ॥ ९०६ ॥

मूल.— नागाणिग वीससयं, तीस्ताएगाहिया दिणाणच ॥ एए जह निप्पत्तिं, जहंति समयाउ तह नेयं ॥ ९०७ ॥ अर्थ.— ते पूर्वोक्त एकशोने चोवीस नाग एक अहोरात्रना करिये तेवा एकशो एकवीस नाग अने एक दिवसे अधिक त्रीस ए टले एकत्रीस दिवस. अर्थात् एकत्रीस दिवस ने एक अहोरात्रीना एकशो चोवीस नागमाहेला एकशोने एकवीस नाग उपर, एटलुं अनिर्वर्द्धित मासनुं प्रमाण जाणवुं. एरीते ए पांचमासनी जेम नि प्पत्ति एटले प्राप्ति थायठे ते समय के० सिद्धांत यही जाणवी. इतिगाथा चतुष्टयार्थ. ॥ ९०७ ॥

अवतरण.— वरिस्ताण पंचजेयत्ति एटले वर्पना पांच जेदनुं एकशोने वेताली सधुं वार कहेठे. मूल.— संवत्तराउ पचउ, चदेचवेजिवड्डिए चेव ॥ चंदेजिवड्डु ए तह, विसंदिमासेहि जुगमाणं ॥ ९०८ ॥ अर्थ.— चंडादिक संवत्तर पांच क ह्याठे. तेमा पूर्वोक्त चंडमासे जे नीपन्यो ते चड् संवत्तर जाणवो. तेनुं प्रमाण त्रणजे चोपन दिवस अने एक दिवसना वासठ नाग करिये तेवा वार नाग उपर जाणवा. तेमज बीजा चंडसंवत्तरनुं पण मान जाणवुं. हवे चड्संवत्तरथी ए क अधिक मास थाय एटले तेने अनिर्वर्द्धित संवत्तर जाणवो. तेनुं प्रमाण त्रणसे त्र्यासी दिवस अने एक दिवसना वासठ नाग करी तेमांना चुमालीश नाग एवो एक अनिर्वर्द्धितसंवत्तर जाणवो. एकत्रीश अहोरात्र अने एक दिवसना ए कशो चोवीस नाग करिये ते माहेला एकशो एकवीस नाग उपर, ए अनिर्वर्द्धित मासनुं मान जाणवु. हवे पूर्वोक्त माने अनिर्वर्द्धित संवत्तर वे अने चंडसंवत्तर त्रण एवा पाच संवत्तर ए एक युगमान थायठे. ते वासठ चड्मास प्रमाणक ठे. सा रांश. एक युगमां त्रण चाड् संवत्तर ते चाड्संवत्तरना प्रत्येक वारमास मलीठ त्रीश चाड्मास अने वे अनिर्वर्द्धित संवत्तर. तेमा एक अनिर्वर्द्धित संवत्तरना तेर चाड्मास, ए प्रमाणे बीजा वरसना पण तेर मली एकंदर ठवीस मास अने पूर्वोक्त चाड्मास ठत्रीश मलीने वासठचाड्मासे एक युगनु मान थाय. ॥ ९०८ ॥

अवतरण.— लोणसरूवत्ति एटले लोकना स्वरूपनुं एकशो ने तेतालीशधुं वार प्रगट करतो कहेठे मूलः— माधवईशतलाइ, ईसीपप्रा रउवरिमतलंजा ॥

एतले वे पद्मखामां एक एक. पठी एक एक पंक्तिमां वली आठ खांफुआ, यां वने पासे वे वे खांफुआ वया. तेथी पठी वली दसयके० दश खांफुआ थ या. त्यां वेहुपासे त्रण त्रण वया, ए एकेक पंक्तिये वया. पठी वली वार थ या. वेउ पंक्तिने विपे चार चार खांफुआ वेउ पासे वया. पठी वेउ पंक्तिने विपे शोल शोल, त्यां ठ ठ वया. पठी चार पंक्तिने विपे वीस वीस खांफुआ त्यां चारे पंक्तिने विपे आठ आठ वाहेर वया. एम ऊर्ध्वलोकने विपे चउद पंक्तिये यथा संज्ञे वे वधता खांफुआ कया. ॥ ९१४ ॥

मूलः— पुणरवि सोलस दोसुं, वारस दोसुं पि होइ नायवा ॥ तिसु दस ति सु थठ णाय दोसुं दोसुं पि चत्तारि ॥ ९१७ ॥ अर्थ.— वली उपरली वे पंक्तिने विपे सोल सोल. वली वेउ पंक्तिने विपे वार वार होय ते जाणवा. पठी त्रण पंक्तिने विपे दश दश, वली त्रण पंक्तिने विपे आठ आठ तथा ठठवोसुं के० वे पंक्तिने विपे ठ ठ. वजी वे पंक्तिने विपे नाडीमां रहेला चार चार खांफुआ जाणवा. एतले ऊर्ध्व लोकनी वात कही. ॥ ९१५ ॥

हवे अधोलोके सात नरक पृथ्वीने विपे ऊर्ध्व थने अधोनागे जे खांफुआ ठे ते कहेते. मूल.— उंवरिय लोय मज्ज, चउरो चउरोय सवहिं नेया ॥ तिग तिग डग डग एकेक गोय जा सत्तमी पुढवी ॥ ९१६ ॥ अर्थ.— उंवरिट के० नीचे रु चकना मथ्यनागयकी आरजी चार चार खांफुआ सर्व साते पृथ्वी त्रसनाडीनी मांहे ऊर्ध्व अधोनागे जाणवा. त्रसनाडीनी वाहेर द्वितीयादिक पृथ्वीने विपे अनुक्रमे त्रण त्रण वे वे थने एक एक खांफुआ जाणवा. ते ज्या सुधी सातमी पृथ्वी प्राप्त याय, त्यासुधी जाणवा. रत्नप्रनाये त्रसनाडीनी वाहेर खांफुआनो थ जाव ठे. त्यापठी वीजी शंकराप्रनाये उपरना तलनो आरज करी दक्षिण वाम नागने विपे प्रति पंक्ति तीर्थक एवा त्रण त्रण खांफुआ ऊर्ध्व अधोनागे करी जाण वा. ते सातमी पृथ्वीना अधोनागसुधी जाणवा.

त्रीजी वाजुकाप्रनाता ऊर्ध्वनागनो आरज करी वंने वाजुने विपे खांफुआ त्र ण त्रणनी आगल वली त्रण त्रण खांफुआ जाणवा. ते सातमी पृथ्वी पर्यंत. पठी पंकप्रनाता ऊर्ध्वनागनो आरज करी वंने वाजुने विपे पुर्व खांफुआनी आग ल वे वे खांफुआ जाणवा. ते सातमी पृथ्वी पर्यंत पठी भूम प्रनाता ऊर्ध्वनाग नो आरज करी वंने वाजुने विपे ववे खांफुआ जाणवा ते सातमी पृथ्वी पर्यंत. पठी तम.प्रनातो आरज करी वंने वाजुने विपे एक एक खांफुआ जाणवा ते ना

હવે ત્રણ પ્રકારના રજૂની સંખ્યા દેવાડેઁ. મૂળ - તિન્નિસયા તેવાલા ધણરજૂ પચ્ચ
ગવના ॥ સુરજૂ પણસહસ્તા, ચત્તા રિસયા ચઝડતીયા ॥ ૧૨ ॥ અર્થ. - ત્રણને નેનાડે
ધનરજૂ થાય, એકાધન પ્રતરરજૂ થાય. પાંચ હજાર ચારગેને અઠયાસી શુચિરજૂ થય
મૂળ - સુરજૂ ચઝહિ સંમગેહિં સોલસયપયર રજૂથ ॥ ચઝસઠિવંદને
રજૂ હોઈ વિન્નેડ ॥ ૧૨૨ ॥ અર્થ. - શુચિરજુ ચાર સ્વાંમૂં થાય. સોલસયા
રજુ થાય. અને ચોસઠ સ્વામુએકરી ધનરજુ થાય. એવા પ્રકારે વિન્નેયોંડે
ધનરજુ કહેવાને અર્થે પ્રકાર દેવાડેઁ મૂળ. - દાહિણપાસિ કુવંના, કુવંના
કુવિદિથ વિવરીય ॥ નાડીજુથા તિ રજૂ, ઝડાહો સત્તરજાયા ॥ ૧૨૩ ॥
પસનાડીની દક્ષિણ પાસે વે સંમગે. બ્રહ્મલોકના મધ્યયકી નીચેનો
એ વેડ લેઈ વિપરીતપણે નીચેનો જાગ ઉપરકરી ઉપરનો જાગ નીચે
નાવે પાસે સંધિક્કે ॥ સાધિયે પઠી તે વેને સંમ રાજને વિસ્તારે
કરિયે. તેવારે સર્વ ત્રણરાજ વિસ્તારે થાય; અને ંચપણે
કલા યકા સાતરાજ થાય ॥ ૧૨૩ ॥

મૂળ. - હેઠાઝ વામસંમ, દાહિણપાસંમિ ંવસુ વિવગીં ॥
વામે ંણમિ સંધેજ્ઞા ॥ ૧૨૪ ॥ અર્થ. - અધોલોકે ત્રમનાડી
સંમગે તે લેઈને વિપરીતપણે જમણી વાજુ જોડીયે, અને
સંમ તે માવીપાસે જોડીયે. હાં એ નાવનાજે લોક કર્મ
માણઁ તેમા નીચે વિસ્તારે વેડે ંણા સાતરાજ પ્રમાણ
થ્ય એક રાજ પ્રમાણ ઁ. બ્રહ્મલોકને મધ્ય પાંચ રાજ
એકરાજ પ્રમાણઁ અને વીજે ંકાણે વિસ્તારનો
કરવાને અર્થે પ્રથમ અર્ધ સંવર્તે તે આવીરીતે
ડીઁ, તેની જમણી વાજુ બ્રહ્મલોકના મધ્યયકી
ત્રસનાડીની માવી પાસે વિપરીતપણે જોડીયે.
સારેયાય અને ંચપણે સાતરાજ માવેરા થાય.
હવે અધોલોકે ત્રસનાડીની માવી વાજુ
ણી વાજુએ જોડીયે. એમ કરવાથી અધમન
વિસ્તારે થાય. અને ંચાડમાં સાતરાજ
લેઈ નીચે માવી વાજુએ જોડીયે. એમ
થાય ઁ. અને ંચપણે ક્યાએક સાત

શે
વો તે
યરાકે ॥
૧૨૨ ॥
, જો ડ્ય
ક કામ
૧૧ ત્રણ

हत्तके० वेंचिये एटले जाग आपिये तेवारे वज्ञे ने उंगणचालीस थाय एम. लो
कनेविपे एटला धनरज्जु थाय. एटले तिरियचउरो ए गायामां जे खांहुआ कह्या
ठे. तेहनो वर्ग करिये. तेवारे ए गायार्थे जाणवो. ॥ ९२९ ॥

रुचकप्रदेश थकी जे देवलोऊ जेटलो दूरठे ते देखाडेठे. मूलः-ठसु खंमगेसु यड
गं, चवसु डगं दस सुहुंति चत्तारि॥चवसु चवकं गेविज्ज पुत्तराईं चवकंमि ॥९३०॥
अर्थः- रुचकथकी उंचे मुखे ठ खांमूए दोढराज थाय; त्यां सौधर्म ने ईशान ए वे
देवलोऊठे. ते थकी उपर चार खांमूए एकराज प्रमाणे खेत्र, तेमां वली सनतकु
मार ने माहेइ ए वे देवलोऊठे. आगल दश खांहुये अढीराजमां ब्रह्म. लांतक,
शुक, ने सहध्वार लक्ष्मण चार देवलोऊ ठे. तेवार पठी वली चारखांहुए आनत, प्राणत,
आरण ने अच्युत ए चार देव लोऊठे, ते पठी वली नवग्रैथक पंचानुत्तर विमान सिद्ध
सिद्धा ए सर्व चार खांहुए ठे. ए सातराजमां सौधर्मादिक देवलोऊ कह्या. ॥९३०॥

तिरठो राजमान देखाडतो लोक प्रमाण कहेठे. मूलः- सयंचुपुरिमंताउं, अ
परंतो जाव रज्जुमाईउं ॥ एएण रज्जुमाणेण लोगो चउदसरज्जुउं॥९३१॥ अर्थः-स्व
पंचुरमण समुद्रनी पूर्वदिशियकी मांझीने अवरान्तके० ज्यां सुधी पश्चिम दिशिनो
प्रांत ठे त्यांसुधी एक राजनो मान जाणवो. ए राजने प्रमाणे लोक चउदराज
प्रमाणठे. इतिगाया त्रयोविंशतिकार्य. ॥ ९३१ ॥

अवतरण - सन्नाउतिन्निचि एटले त्रण संज्ञातुं एकशोने चुमालीसमुं दार
कहेठे. मूल -सन्नाउतिन्नि पढमे उ दीहकालोवएसियानाम ॥ तह हेउवाय दिछी,
वाउ वएसा तदियराउं ॥९३२॥ अर्थः- संज्ञा त्रण कहिठे. त्यां जे सम्यक्प्रका
रे ज्ञानपणु ते संज्ञा कहिये. तेमां पढमाके० पहेली ते इहां दीर्घके० अतीत अ
नागत वस्तु विषयिक उपदेश कहेवोठे जेने विपे, ते दीर्घकालोपदेशिका एवे नामे
संज्ञा जाणवी. तहके० तेमज वली बीजी हेतुके० कारण निमित्त तेहनो वदन
के० कहेवो ते विषयिक उपदेशनी प्ररूपणा करवीठे जेने विपे ते हेतुवादोपदेशि
का नामे संज्ञा जाणवी. त्रीजी ज्या दृष्टी शब्दे सम्यक्त्वादिकनो वाद कहेवो ते
विषयिक ज्या उपदेशठे ते दृष्टिवादोपदेशिकी नामे संज्ञा जाणवी. ते तदियराके०
तेथकी इतर जाणवी. एतुं स्वरूप केहेनार ठतो सूत्रकार गाथा कहेठे. ॥९३२॥

मूलः-एयं करेमि एयं, कयंमए इम महं करिस्सामि ॥ सोदीहकालसन्नि, जो इय
तिक्कालसन्निधरो ॥ ९३३ ॥ अर्थः- आ अमुक काम हुं करंहुं, आ अमुक काम
मे कयं अने ए अमुक हुं करीश. एरीते जे वर्त्तमान, नूत अने नविष्य एवा त्रण

ए होय तेने पण प्रतिनियत इष्टानिष्ट विषय प्रवृत्ति निवृत्ति एतुं दर्शन ठे ते कारण माटे वेड्झियादिक जीवोने हेतुवादोपदेशकी संज्ञाये संज्ञीपणु प्राप्त थायठे. वली आहारादिक दश संज्ञा पृथिव्यादिकने पण आगल कहेसो. ते श्रीपन्नवणा मां कहिठे. पण ते अत्यंत अथ्यक्तरूप मोहोदयथकी होयठे; अने वली अशोचन ठे, तेनी अपेक्षाये त्यां पृथिव्यादिकने संज्ञीपणुं कहेवुं नही. लोकमा पण कोडक पासे थोडुं एरु कार्यापण एटले सुवर्ण मात्रना अस्तित्वे करी ते धनवंत कहेवाय नही.

हवे दृष्टिवादोपदेशसंज्ञाये संज्ञी अने असंज्ञी ते कहेठे मूल:- सम्मदिष्टी स न्नी संमे नाणे खउवसमिएय ॥ असस्मि मिवचग्भि, दिष्टीवाउवएसेण ॥ ९३६ ॥ अर्थ:- जे द्वायोपशमिकज्ञानेकरी वर्तमान सम्यक्ज्ञानपणाथकी सम्यक्दृष्टि जाणवो. अने सम्यक्ज्ञानसंज्ञारहितपणा थकी मिथ्यादृष्टिअसंज्ञी जाणवो. यद्यपि मिथ्यादृष्टि पण घटादिक वस्तुने घटादिकपणोज जाणे ठे अने केहेवामांपण घटने घटज कहेठे; तथापि तेने निश्चे नय अज्ञानी कहिये. केमके ते नगवंत जापित यथावस्थित वस्तुनो अंगीकार करता नथो, इहां शिष्यपूठेठे के जो विशिष्टसंज्ञाये सहित सम्यक्दृष्टिने संज्ञी कहिये तो द्वायोपशमिक ज्ञान सहित केम कह्यो? द्वायिकज्ञाने तो विशिष्टतर संज्ञा होय ठे तो ते केम न लीधो?

इहां उत्तर कहेठे के जे अतीत अर्थनुं स्मरण करवु अने अनागतनी चिंतव ना करवी तेने संज्ञा कहिये. अने श्रीकेवलीनगवानतो सदासर्वदा सर्वज्ञाव जाणे ज ठे. तो ते केवलीने कांई अतीत अर्थनुं स्मरण अने अनागतनुं चिंतन नथी. अने एनेतो स्मरण चिंतनठे. तेमाटे द्वायोपशमिकज्ञानी तेज सम्यक्दृष्टिसंज्ञी कह्यो.

वली शिष्य पुठेठे के प्रथम हेतुवादोपदेशो करी संज्ञी कहेवाने योग्यठे. कारण हेतुवादोपदेशो करी अल्पमनोपलब्धिसंपन्न एवा जे ईड्झियादिक तेने अविशुद्धतरपणुं ठे माटे संज्ञीपणाए करी अंगीकार ठे. पठी दीर्घकालोपदेशो करी हेतुवादोपदेशसंज्ञानी अपेक्षाए दीर्घकालोपदेशसंज्ञाना मनपर्याप्तियुक्तपणाथकी अतिशुद्धपणु ठे. माटे पठी कहेवी. तो शावास्ते उत्क्रम उपन्यास करेठे?

तेनो उत्तर कहेठे. अहीयां समस्त सूत्रोनेविषे कोइ ठेकाणे पण संज्ञी अथवा असंज्ञी ग्रहण करेठे त्यां प्राये सर्व ठेकाणे दीर्घकालोपदेशो करी ग्रहण करेठे; पण हेतुवादोपदेशो करी अने दृष्टिवादोपदेशो करीने ग्रहण करता नथी. तेनी खातरी यवा सारुं प्रथम दीर्घकालोपदेशो करी संज्ञीनुं ग्रहण कवुं. उत्तंच सन्निति असंनिनिय सवे सुयकालिउव एसेण; पायंसं ववहारो कीरइतेणाइउं सकउं. पठी

तेना अनतरे अप्रधानत्वे करी हेतूपदेजे करी असङ्कीर्ण ग्रहण कथ्यु ते पती तरे
 प्रधानत्वथी ठेवट दृष्टिवादोपदेशसङ्गानु ग्रहण ठे इति गाथापचकार्ये ॥९३६॥
 अवतरण - सन्नाउ चउरोत्ति एटले चार प्रकारनी सङ्गानु एका ने विस्वानी
 समु दार कहेजे मूल - आहार नय परिगृह, मेहुण रूवाउ हाति चत्तार ॥
 सत्ताण सण्हाउ, आससार समग्गाण ॥ ९३७ ॥ अर्थ - एक द्वायापशमिकीअने
 बीजी उदयिकीना जेदे करी वे प्रकारे सङ्गा जाणगी तेमा द्वायापशमिकीअनतर
 कही आख्या अने बीजी उदयिकी, सामान्यपणे चार प्रकारे ठे, ते आहारादिक
 जाणवी तेमा प्रथम कृधा वेदनीयना उदययकी तथाविध आहारादिकनु लेवु त
 प्रथम आहारसङ्गा जाणवी ए आहारसङ्गा उपजवाना श्रीगणगमां चार क
 रण कथांठे यडुक चउहिगाणेहि आहार सन्ना समुपज्जइ त जहा उमकाठ
 याए खुहा वेयणीयस्तरुम्मस्तउदएण मइए तदछोवउंगेण प्रथम उमके० खानी
 कोठे आहारादिकनी कथा साजलाने आहार उपर इहा थाय, बीजी कृधावेदनी
 कर्मने उदये थाय, बीजी वनी आहारनी वातो साजजवाना मति उपजे, ते म
 तिना योगेकरी निरतर पणे आहारनी चिता थाय, अने चोथी नय मोहनीयना उ
 दय यकी दृष्टि वदन रोमाचादिकनी विकार ते नय सङ्गा तेना उपजवाना चार स्थान
 क ठे होणसत्तयाए, नयवेयणीयस्तरुम्मस्त उदएण, मइए तवछोवउंगेण
 अर्थ - एक हीनसत्त्वे करी एटले वजना अनावे, बीजु नयसूचक कर्मना उ
 ये करी, बीजु नयनी वात साजलवी अने नयकर दर्शनादिकथी उत्पन्न पएनी
 बुद्धि करी अने चोथु आलारुनेविपे नय लक्षणजे अर्थ तेना पयाजोवने करी
 चउहिगाणेहि परिगृहणा समुपज्जइ, अविमुत्तयाए लोनवेयणी० मइए० तदिछे
 लोनना उदययकी नसारनेविपे आसक्त प्राणी सचित्त अचिन्तादिक वस्तु
 ग्रहण करे इत्यादिक लोनसङ्गा जाणगी आलाराणा अर्थ सुगम ठे बीजीने
 धुनसङ्गा ते पुरुषपेदना उदययकी मेधुनने अर्थे खीने देखवान प्रसन्नवदन वेप
 धु प्रमुख नात्विक आठगुणोनु करवु तेना चार कारण ठे चियमसत्ताणियाए १
 मोहणिऊस्तरुम्मस्तउदएण २ मइए ३ तदिछे० ४ अर्थ - उपचित एटले पुट
 पणे थयाउं एक मास अने बीजो शोणितके० लोही ते जेना शरीरन विपे तना
 योगे सुरत कथादिक साजजी मेधुननु चित्तन करे जेप पूर्ववत् जाणवा एहवु ठे
 स्वरूप जेनु ते चार सङ्गा समस्त एकडियादिक प्राणीने आ समारमा ज्या सु
 धी रहे त्यासुधी थाय एकेडियादिकने ए प्रत्यक्ष देखायठे उदाहरण, जेम वनस्प

ल्यह् प्राणी आहारने योगे नवपल्लव थायठे, नही तो सुकाइ जायठे;
 झा. वजी वेजी प्रमुख हस्तादिकने स्पर्श पोताना अवयव संकोचेठे
 अने बीज पलाशादिक ज्यां धन होय त्यां जड मूके ते परिग्रह
 कुरुवक, अशोक, अने तिलकादिकना वृद्धो ते स्त्रीना आलिंगने, पग
 कटाकें अने विद्धेपादिके फूलेठे. ए मैथुनसंज्ञा जाणवी. ॥ ९३७ ॥
 ए.— सन्नाउदसत्ति एटले दशसंज्ञानुं एकशो ने ठेतालीसमुं वार क
 आहार जय परिग्रह, मेढुण तह कोहमाण मायाय ॥ लोचोह
 दसजेया सव जीवाणं ॥ ९३८ ॥ अर्थः— जेणेकरि जाणिये उज
 जीवठे ते संज्ञा कहिये. ते वेदनीय तथा मोहनीय आश्रित, ज्ञाना
 आवरण ह्यायोपशम आश्रित विचित्र आहारादिकनी प्राप्तिनी क्रिया
 रे ठे. तेमां चार तो आहारादिक पूर्वेजे कहि आव्या तेज जाणवी.
 धेकरी मुख नयन होठनुं स्फुरनुं इत्यादिक चेष्टाकरे ते क्रोधसंज्ञा जाणवी.
 करी जे अहंकारनुं उच्चकपणुं ते मानसंज्ञा जाणवी. सातमी मायाये
 जोलनुं ते मायासंज्ञा जाणवी. आठमी लोचनेकरी सचिन्तादिक इव्यनी
 वी ते लोचसंज्ञा जाणवी. नवमी मतिज्ञानना आवरणरूप कर्म तेना
 यकी शब्दार्थगोचर सामान्यावबोधक्रिया ते उवसंज्ञा जाणवी अने दश
 वेष्टोपावबोध क्रिया ते लोकसंज्ञा जाणवी.

प्राय वाणांगनीटीकानो ठे. अने आचारांगनी टीकामाहे एमकलु ठे के
 उपयोगे वेजिनी परे विस्तरनुं, उंचे चडनुं, ते उवसंज्ञा जाणवी. थ
 ता ते जे पोतानी मतिये योग्य विकल्पनारूप लौकिकाचरित. जेम थ
 णिति न होय. श्वान ते यक्ष. ब्राह्मण ते देवता. काग ते पितामह,
 वाहे गर्जस्तंभे इत्यादिक. ए दशसंज्ञा सर्व संसारी जीवोने याय. बीजा
 ज्ञानोपयोग ते उवसंज्ञा अने दर्शनोपयोग ते लोचसंज्ञा. या द
 ठे ते या अमुकजीव ठे एवा ज्ञाननुं कारणरूप ठे. एवी या दश सं
 सारीजीवोने जाणवी. अने सुख प्रतिपत्तिने अर्थे या दश संज्ञा स्पष्ट
 वी. पंचेंद्रियोने अतिथिठे करी व्याख्यान करेजीठे अने या दश सं
 णादिकने तो अव्यक्तरूप जाणवी. इति गायार्थ ॥ ९३८ ॥

ए— सन्नाउपन्नरसत्ति एटले पन्नर संज्ञानु एकांशोने नटताजीशमुं
 मूजः— आहारजय परिग्रह, मेढुणसुह इन्द्र मांहुवितिगं ॥ तह

કોહમાણમાયા, લોહે લોંગેય ધમ્મોપે ॥ ૯૩૯ ॥ અર્થ - એ પન્નર સજ્ઞામાં દશ સજ્ઞા તો પૂર કહીને તેજ જાણવી અને અગ્યારમી શાતાનુ જે અનુનવબુ તે સુલ સજ્ઞા વારમી અશાતાનુ જે વેદબુ તે હુ સસજ્ઞા, તેરમી મોહસજ્ઞા તે મિપ્યાદ શેન રૂપ જાણવી ચત્તરમી વિચિકિત્તાસજ્ઞા તે ચિત્ત અવિપ્રત લક્ષણ જાણવી પન્નરમી ધર્મસજ્ઞા તે ક્રમાદિકનુ સેવન કરવુ એ સજ્ઞાઈ પણ સસારો જીગેને જાણવી, તથા શ્રી આચારાંગને વિષે વલી વિપ્રલાપ વૈમનસ્યરૂપ શોકસજ્ઞા સોજ મો પણ ઠહિને સ્તિગાયાર્થે ॥ ૯૩૯ ॥

અયતરણ - સત્તસઠ્ઠિનગ્ગણ નેપ તિસુદ્ધ સમ્મત્ત એટલે સડસઠ લક્ષણ જેરેઠરી તિસુદ્ધ સમ્પત્ત્વનુ એકશો ને અડતાજીસમુ ધાર કહે છે મૂલ - ચત્ત સદ્ધણતિનિંગ, દત્તગિણય તિસુદ્ધિ પચમયદોસુ ॥ અરૂપનાવણ નૂતણ, લક્ષણ પચરિદ્ધ સનુત ॥ ૯૪૦ ॥ ઠરિદ્ધ જયણા ગાર, ઠનાવણા નાવિય ચઠછાણ ॥ ૬૫ સત્તસઠ્ઠિનગ્ગણ નેપ તિસુદ્ધ સમ્મત્ત ॥ ૯૪૧ ॥ અર્થ - ચાર સદ્ધણા, ત્રણ નિંગ, દત્ત પ્રમારના વિનય, ત્રણશુદ્ધિ, પાંચદૂષણ, આઠ પ્રનાવક, પાંચનૂષણ અને પાંચ નક્ષણ તેણેઠરી સધુક કરિયે. ॥ ૯૪૦ ॥ ચત્તી ઠ પ્રમારની જયણા, ઠ આગાર, ઠ નાવનાઈ અને ઠ સ્વાનક એ સડસઠ લક્ષણ જેવ કરી તિસુદ્ધ સમ્પત્ત્વ જાણવુ હરે અનુક્રમે એ સમન્ત ધાર વલાણનાર ઠતો પ્રથમ ચાર સદ્ધણાનુ ધાર વલાણે જે મૂલ - પરમઠ સયયોગ, સુદિઠ પરમઠ સેવણાગારિ ॥ વાવન્ન કુદસણવ, કૂણાય સમ્મત્ત સદ્ધણા ॥ ૯૪૨ ॥ અર્થ - પરમકે ઠાલિક જે જીમ્મદિક અર્થ જેદન ત્રિણે સત્તર કે ઠાણુ એટલે ત્યા અન્યાસ કરે, એ પ્રથમ શ્રદ્ધાન જાણુ તેમજ ઘોતુ સુટ્ટ કે રમ્મીરીતે જેણે જીમ્મદિક પરમાર્થ ઘોઝાને એવા જ આચારાદિક ગરુ તેન સેવત પર્યાપ્તમાન કરવ. ॥ ઘીજ જાણુ

પૂજા, તે ગદ્ય, માલ્ય, વસ્ત્ર, પાત્ર, અન્ન પાનાદિકનું આપવું ત્રીજી વર્ણકે શ્રાવણ તેનું જનનન એટલે જ્ઞાનાદિક ગુણના ગણનું બોલવું ચોથું અવર્ણવાદ, તે અશ્રાવણ તેનું નાસણકે ગમાવવું પરિહરવું પાંચમું આશાતના, તે મન વચન કાયા સત્ર ધીની, તેનો પરિહાર એટલે વર્જવું એ દશે પ્રકારે વર્જન કહેતા સમ્યક્ત્વનો વિનય તે સમાસેણકે સદેપે કહ્યો ॥ ૯૪૫ ॥

હવે ત્રણ છુદિ કહેઠે મૂલ - મુત્તૂળજિણમુત્તૂળ, જિણમયજિણમયજિણમોત્તુ ॥ સત્તા રક્તવારે, ચિત્તક્લત જગ તેસ ॥ ૯૪૬ ॥ અર્થ - એક શ્રી વીતરાગ તથા વીજા જિ નમેત સ્યા હાદરૂપ તીર્થકર પ્રરુપિત જીવાજીવાદિક તત્ત્વરૂપ પ્રવચન, તથા ત્રીજા તેજ પરમેશ્વરના પ્રવચન જેણે અગીકાર કહ્યાંતે એવા સુસાધુ એ ત્રણને મૂકીને વાકી જગતના સર્વે પદાર્થોને સતારના કવચ તુલ્ય અસાર સમાન ચિત્તવે એવું જાણ થાય

પાંચ દૂપણ રહિતપણુ કહેઠે મૂલ - સકાકલ્પવિગઠા, પસત તહ સથવા કુ લિગીસુ ॥ સમ્મત્તસ્ત ડ્યારા, પરિહરિયવા પયત્તેણ ॥ ૯૪૭ ॥ અર્થ - પ્રથમ શ કા, તે વીતરાગના વચન ઉપર સશયનું કરવું વીજો કાઢ્યા, તે અન્ય વર્જનનો થ નિજાપ કરવો. ત્રીજો વિગઠા, તે સાધુની નિદાકરવી ચોથો અન્ય વર્જનની પ્રતિજ્ઞા, તે શ્રાવણનું કરવું પાંચમો, વૌધ શાક્યાદિક પરવર્જનીત સાથે સસ્તવ પરિચય કર્યો એ સમ્યક્ત્વના પાંચ અતિચાર તે મજિનતાના કારણ જાણી પ્રયત્ને પરિહાર

હવે ચાલ પ્રજાવિક કહેઠે મૂલ - પાવયણી ધમ્મરૂહી, ગઈનેમિત્તિં તવસ્તી ય, વિચા સિદ્ધોયકવી, અઠ્ઠેવપન્નાવગા જણિયા ॥ ૯૪૮ ॥ અર્થ - પ્રથમ પ્રવચન જે હાદશાંતીરૂપ તે જેને ઠે, તેને પ્રાવચનિક કહિયે તે જીગપ્રધાન જાણવો

વીજો આગમધર્મ કયો ચાર પ્રકારે કથન કરે, એક આદેષણી, વીજી વિદેષણી, ત્રીજી સવેગણી, અને ચોથી નિવેદની તેમા જે સાનજનારને તત્ત્વપ્રત્યે આદેષ્યતે એટલે આકર્ષિયે તેને આદેષણી કહિયે તેના ચારજેદ ઠે એક, આચાર લો ચ અજ્ઞાનાદિક તેના પ્રકાશવા ચક્રી આચારાદેષણી વીજી, પ્રમાદને લીધે જે દૂ પણ જાગ્યાં હોય તેના વિનાશને અર્થે પ્રાયશ્ચિત્ત લેવું તે વ્યવહાર તેન કહેવે આદેષે તે વ્યવહારાદેષણી ત્રીજી, સાનજનારને સશય ઉત્પન્ન થયાથી તેનો મ પુર વચને કરી સશય નાશ પમાડવો તેને આદેષે તે પ્રકાશ્યાદેષણી કહિયે અ ને ચોથી, સાનજનારને ગમતી નયને અનુસારે પદાર્થોની પ્રરુપણા કરવી તે દર્શિ વાદાદેષણી એ આદેષણીના ચાર જેદ કહ્યા

હવે વિદેષણીના ચાર જેદ કહેઠે વિદુ તે નજામાર્ગ ચક્રી માઠ માંગ પ્રવ

चांविषे; अथवा माता मार्ग यकी ज्ञानमार्गे प्रवर्त्ताविषे ते विद्वेषणी. तेना चार जेद ठे. तेमां प्रथम, स्वतन्त्रमय कहेंतो परतन्त्रमय कहें. बीजी, परतन्त्रमय कहेंतो स्व तन्त्रमयवावृत्ताजवति. बीजी, तन्त्रमयवावृत्ता कहेंतो मित्रावापं कहें. अने चोथी, मित्रा वाप कहेंतो तन्त्रमयवावृत्ता जवति कहें.

हवे संवेगणीना चार जेद कहेंते. जेना सांज्ञलवायकी सांज्ञलनारने संवेग उत्पन्न थाय ते संवेगणी. तेना चार जेद ठे. एक इहलोक संवेगणी, बीजी परलोक संवेगणी, बीजी परलोक संवेगणी अने चोथी आत्मसंवेगणी.

जे सांज्ञलवायकी सांज्ञलनारने संसारयकी निर्वेद उपजावे ते निर्वेद. तेना चार जेद ठे. प्रथम, इहलोक सुविष्णुकर्मा इहलोक सुहफल विवागसंज्ञताजवति. बीजी, इहलोक सुविष्णुकर्मा परलोक सुहफल विवागसंज्ञताजवति. बीजी, परलोक सुविष्णुकर्मा इहलोक सुहफल विवाग संज्ञता जवति अने चोथी, परलोक सुविष्णुकर्मा परलोक सुहफल विवाग संज्ञता जवति. जेम ए चतुर्जंगी यइ तेमज सुख संबंधीनी चतुर्जंगी थाय, ते थावीरीते. प्रथम, इहलोक सुविष्णुकर्मा इहलोक सुहफल विवाग संज्ञता जवति, बीजी, इहलोक सुविष्णुकर्मा परलोक सुहफल विवाग संज्ञता जवति. बीजी, परलोक सुविष्णुकर्मा इहलोक सुहफल विवाग संज्ञता जवति अने चोथी, परलोक सुविष्णुकर्मा परलोक सुहफल विवाग संज्ञता जवति. हवे एनो अर्थ करेते. इह लोकने विषे दुःखी कथां जे चोरी प्रमुख कर्म ते इह लोकने विषे दुःकर्म रूप वृद्धयकी उत्पन्न थायां, माटे था जवेज दुःखनां आपनार थाय. ते चोर प्रमुखने थाय. एमज बीजो, परलोकने नारकी जीवने दुःख थाय; ते बीजो जंग.

बीजो, परलोकनां करेला कर्म इहां जोगवे, जेम कोइ एक जन्मयी मां नी व्याधि दारिद्र्य प्रमुख पीडित होय तेने जाणवो. चोथे जंगे नरक योग्य थाय पना वाधनार काक गृक्षादिकनी परे जावना करवी.

एमज सुविष्णु ते प्रथम तीर्थकरने दानना देनार, बीजा सुताधु, बीजा तीर्थकर, अने चोथा देवना जावने विषे रक्षा तीर्थकरादिकनी परे जावना करवी. एवी क्षीराश्रव मध्वाश्रवादि लब्धे सहित सजल जलधरनी धनिये करी तन्त्रमय लोकने प्रमोदनी करनार कथा करे, ते धर्मकथा जाणवी. ते धर्मकथिक बीजो प्रभावक जाणवो.

बीजो. वादी, प्रतिवादी, सत्ता, अने सत्तापति प्रमुख चार प्रकारनी पर्यदाने विषे जे प्रतिपक्षीनु वचन उच्चापीने पोताना पक्षनु वचन स्थापन करे; तेने निरूपवाद् लब्धे तन्त्र एवो वादी बीजो प्रभावक जाणवो.

प्रवचनसारोक्षर

चोथो त्रिकाल विषयिक, जानाजान, सुख, दुःख, जीवितव्य मरणनो
 वालो, ते निमित्ति प्रजावक चोथो जाणवो.
 पाचमो विरुष्ट अष्टमादिकथी मामो वर्ष पर्यंत तपनो करनार, ते तपस्वी प्रजा
 ठो पिडा प्रकृति प्रमुख शासनवेगता ते जेने सहाय ते ते पिद्यावत प्रजा
 सातमो, अजन, पादलेप, तिलिक, गुटिका, सर्वचूताकर्षण इत्यादिक सिद्धि
 जेने, ते सिद्ध प्रजावक जाणवो
 आठमो सरुत प्रारुतादिक ठे जापाये करी गद्य पद्यादिकना नवो वष
 ते कवि प्रजावक जाणवो एथाव प्रजावक श्री जिनशासननी प्रजावनाना करनार
 अथवा एज आठ प्रजावक प्रकारातरे शास्त्रातरथी कहिये ठे उक्त अर्थ
 स इति धम्म कहि, वाइ आयरिय स्कवगनेमिति ॥ विद्यारायण सम्मउय तिव
 प्रजाविति ॥ १ ॥ अर्थ - अतिशय प्राप्तपणे अस्ते जेने जघा चारण विद्याचारणी
 रुद्धि तथा आशीविपजलौपधि, ते रुद्धि अने अविमन पर्यवज्ञानादिक, ते थ
 तिरोपद्धि इत्यादिक रुद्धिये सहित, बीजो राजा जेन माननिक ते राजासम्म
 अने महाजनने माननिक ते गणसम्मत्त जाणवो शेष सुगम ॥ ९४७ ॥
 हवे सम्यक्त्वना पाच नूपण कहेते मूल - जिणमासणे कुसजया, पजावण
 यपणसेवणाथिरया ॥ नत्तीयुणासम्मत्त दीवया उत्तमापच ॥ ९४८ ॥ अर्थ -
 जिनशासनने विपे कुशलता महापणपण, ते अनेरु प्रकारे करी आगलाने प्रतिवा
 ने श्रीजिनशासनने विपे दृढकरे बीजु प्रथम कसु ते रीते श्रीजिनशासननी प्रजा
 ना करे त्रीजु, आयतन ते इव्य अने जावना चेदे करी वे प्रकारे तेमा इव्यथी
 तो जिनचवनादिक अने जावथी ज्ञानादिकना धरनार साधुप्रमुख तनी सवना
 पर्युपासनानु करवु चोथु यिरयते श्री अरिहत्तना शासननेविप चनचित थप
 जाने स्थिर करे अने पोते पण परतीर्थिनी समृद्धि देखी स्थिरपणे रहे पण व
 जायमान न थाय पाचसु, नत्तिके प्रवचननो पिनय व्यावृत्तरूप प्रतिपत्ति एत
 म्यक्किना पाच गुण ते प्रजासकके उत्तम प्रधान गुण आचरण लक्षण पाच प्र
 कारना ते तेणे करी सम्यक्त्व दीपेते, शोचेते ॥ ९४९ ॥
 हवे सम्यक्त्वना पांच लक्षण कहेते मूल - उवसम सरेगागिय निवउतह्य
 होइ थणुकपा ॥ अतिक्किचियए, सम्मने लक्षण पाच ॥ ९५० ॥ अर्थ - जनवि
 पे रसुषकु सम्यक्त्वपणु इये एटने लखिये, ते कारणे तेने लक्षण कहिये तमा
 प्रथम उपशम लक्षण ते ते कोइये घणोज अपराध कस्यो हाय तोपण तना उप

र क्रोध करे नहीं ते उपशम, ते वे रीते ठे. कोइकतो कयायना परिणामने विचारी कटुफल जाणी उपशम पामेठे अने कोइकने तो सहज स्वभावे उपशम थापठे. बीजो, मनुष्य तथा देवताना सुखने दुःखरूप जाणीने मोहसुखनो अजिज्ञाप धरे. ते संवेग नामा गुण. त्रीजो, नारकी अने तिर्यंचादिक दुःखित प्राणी देखी संसार ठाम वानी इच्छा करे, ते निर्वेद सम्यग्दर्शी. एटले दुःखादिके करी गहन एवा संसार का रागहृमां मोटा कर्मदंमपात्रो करी नाना प्रकारे पीडित थकां तेनो परिहार करवा विपे समर्थ थई ममत्वरहित पणाना योगे करी निर्वेद युक्त थाय ठे; ते निर्वेद. केटलाक ग्रंथकार संवेग के० वैराग अने निर्वेद के० मोहाजिज्ञाप एवो विपरीतपणे अर्थ कहेठे. चोथो अनुकंपा, ते दुःखित प्राणिउने विपे पक्षपात रहितपणे करी तेना दुःख निवारण करवानी जे इच्छा ते अनुकंपा. तेमा पक्षपाते करी पुत्रादिकने विपे अनुकंपा, अथवा आत्मारक्षणार्थे व्याघ्रादिकनुं न सेवन करवुं; तेपण पक्षपात अनुकंपा. ते, इव्य अने जावयीवे प्रकारनी ठे तेमां. शक्ति ठतां पारकाना दुःखना प्रतिकारने अर्थे जे अनुकंपा ते इव्यानुकंपा. अने धर्मथीहीण थयेलाने दुःखी जोइने हृदयमां दया थाण बी ते जावानुकंपा जाणवी. पांचमो आस्तिक्यके० पोताने सदगति ठे एवी मति जेने ठे ते आस्तिक, तेनो जे धर्म ते आस्तिक्य. ते अन्यतत्त्वनुं श्रवण थयुं ठतां पण जि नेश्वरजापित तत्त्वमां निराकांक्ष प्रतिपत्ति जाणवी. आ उपशमादिक पांच सम्यक्त्व विषय लक्षणो जाणवां. एणे करी परोक्ष सम्यक्त्व उत्तम प्रकारे करी उपलक्षित थायने

हवे यज्ञा ठ प्रकारनी कहेठे, मूल - नो अन्नतिष्ठि ए अन्नतिष्ठि, देवेय तद् सदेवेवि ॥ गहि ए कुतिष्ठि एहिं, वंदामि नवा नमस्तामि ॥ ९५१ ॥ अर्थ:-अन्य तीर्थी ते परदर्शनी परित्राजकजिह्वा नौतिकादिक तथा तेना देव जे रुद्र, विष्णु, अने सौगतादिक. तेम जे स्वदेव ते श्री अरिहंत देवनी प्रतिमा, ते कुतीर्थीउ जे सौगतादिक दिगम्बर अथवा बीजा कोइ पण दर्शन वाले ग्रहण करी होय तेने जे एम केहेके हुं वांछु नहीं, तथा मस्तके करी प्रणाम मात्र पण करूं नहीं बीजो, नम स्कार ते प्रणामपूर्वक गुणनुं बोलवुं ते पण करूं नहीं. ॥ ९५१ ॥

मूल:- नेवअणालितो, याजवेमि नोत्तंजवेमि तद् तेसिं ॥ देमि न असणाईय पेसेमि न गंधपुष्पाइ ॥ ९५२ ॥ अर्थ:-त्रीछुं, तेमज अन्य तीर्थीउना बोजाव्या वि ना बोलवुं नहीं. तेमा जे अल्पमात्र एक वखत बोलवुं तेने आज्ञाप कहिये. तथा चोथो. बारवार बोजावु तेने सजाप कहिये. तं पण करूं नहीं अने पदज्ञो मि प्याली बोजावे तो तेनीसाथे अल्प बोलवुं पण यणो परिचय करवां नहीं. कमके

प्रवचनसारोद्धार

पणो परिचय कथाथी मिथ्यात्वनो उदय थाय पांचमो, अन्य तीर्थिउने अ
 क ते अन्न पान खादिम स्वादिम वस्त्र पात्रादिकनु दान जे आपबु ते
 पाए थापु पण अनुस्पा टालीने धर्मबुद्धिये थापु नही उक्तच यत् सवेदि
 पोहि. उक्तयजिय रागदोस मोहेहि ॥ सत्ताणुकपणछा, दाणन कहिच पडि
 ॥ १ ॥ ठां, ते अन्य तीर्थिउना देवोने तथा अन्य तीर्थिउए ग्रहण करेली ।
 प्रतिमाने पण पूजाने अर्थे गय पुष्प यात्रा स्नात्रादिक करु नही ए ठ यत्
 पन्नयत् यत्ते ते जीव सम्यक्त्वने उल्लेखे नही ॥ ९७२ ॥
 इहे न आगार वखाणोत्रे मूल - रायानिउगोय गणानिउगो वनानिउगो
 सुगनिउगा ॥ स्तारगिती गुरुनिग्न होय ठठमियाउ जिणसासणमि ॥ ९७३ ॥ य
 ये - प्रथम गाना वगना धणी तेनो अनिउग एटले बलात्कार तेणो करी कांइ
 अरायं करु पडे, पीजा गण ते सजनादिकनो समुदाय तेनो अनियोग, पीचो,
 पाता यही पनग्न हाय तेना अनियाग, चोथो देव, कोइक शरीर अविष्टी काइक
 दूरण नगाइ त सुगनिउग कहिये, पांचमो, कांतार शब्दे अरण्य अटरी, तेमां नि
 वाइ छगाने अर्थे अथवा कांतार शब्दे वाधा जाणवी ते वाधा उपन्या यही
 प्राणना यत्तेन एटले निराइ करु ते कांतारवृत्ति जाणवी ठा गुरु, ते माता
 पिता प्रमुग रहरा जाणगा यहुक्त माता पिता रुनाचार्या एतेया ज्ञातयस्तथा ॥
 टुठा धर्मापवष्टाग गुरुगर्ग मतामत्त ॥ १ ॥ तेना निग्रह आग्रह यही कांइ
 अरायं करु पडे ॥ न विदी निनशासनने रिप अपरादे रुदिने ॥ ९७४ ॥
 इहे न तागना रुदर मून - मून दार पडछाण आदाग नायणनिदी ॥ ९७५ ॥
 इस्तादि धम्मसम सम्मन परिनिनिय ॥ ९७६ ॥ अर्थे - प्रथम जम मुनरहित
 वृक्ष हाय त प्रचर वायुये स्पाव्यु यहु पृथ्वीने रिपे पडो जाय तम समर
 वृक्ष न ठे ते चा सम्यक्त्वरूप मून यटवी रहित हाय ता कृतायस्वरूप गापु
 ये हरी प्रेयुयहु स्थिर रह नही एही नागना जाय। बीच। जम नगरन पान
 प्रमुग वार याय तेम सम रूप नगरन सम्यक्त्व ते वार समानने तमस्यस्वरूप ।
 इर रिना समरूप नगरमा प्रवग थाय नही बीच। पडछाण एटने समरूप न
 सादरे प्रतिष्ठान ते विविधा समान सम्यक्त्व ने नम पर जायता नाच मयन वि
 विधा हाय ने उरर पर जायु हाय ता ते य निश्चन थाय तम समरूप पर न
 सम्यक्त्वरूप विविधाय छगे निश्चन थाय एम नागना नायरी चाथी आदाग
 टडे आदागनी पेर आदाग जम समस्त जगनन पृथ्वी आदाग नुतन नम ॥

रूप जगतने सम्यक्त्वरूप पृथ्वीनो आधारते, एम जाववुं. पाचमी, जाजननीपरे जाजन. जेम जाजन जे ठामडो तेमां क्षीरादिक वस्तु रत्नी शकते; तेम सम्यक्त्व रूप जाजनमां धर्मरूप वस्तु रत्नी शकते. ठही जेम निहोके० निधानजं चमार ते यकी मणि मांकिक रुनकादिक सर्व पामिये; तेम सम्यक्त्वरूप निधानयकी झा नादिक रत्नत्रय स्वर्गापवर्गादिक सुख सामग्री पामिये, वारव्रतरूप आवकनो धर्म, तेहनं सम्यक्त्व तं श्रीतीर्थकरे एवु कसुते. हवे ए जाविये सम्यक्त्व मूलसमान, वार समान इत्यादिक तेयी ए जावना कहिये. ॥ ९७४ ॥

हवे ठ स्थानक कहेते. मूल-अग्नि अग्निजो कुणई, कपच वेएइ अग्निनिवाण॥ अग्निअमोको वाउं, ठसम्मचस्तछाणाई ॥ ९७५ ॥ अर्थ- चेतना लक्षण ते जीवते. एवु कहेवा यकी नास्तिकना मतनुं निराकरण कयुं. ते प्रथम स्थानक. वली ते जीव नित्य उत्पत्ति विनाश रहित ठे; ते बीजुं स्थानक. कुणईके० ते जीव मिथ्यात्व अविरति कषाय योगेकरी ज्ञानावरणीयादिक कर्मनो कर्ताते; ते बीजुं स्थानक ते जीव पोताना कयंके० करेला शुचाशुचन कर्मने वेदेते, अनुन वेते; ते चोथुं स्थानक. ते जीवने निरवाण ते सर्व राग दोष मद मोह जन्म जरा रोगादिक दुख क्षयरूप जे अवस्था विशेष मोह लक्षण पण ठे; ए पाचमुं स्थानक जाणवु. ते जीवने मोह पामवानो उपाय सम्यक् ज्ञान दर्शन चारित्ररूप साधन, ते पण ठे, ते ठहुं स्थानक. ए ठ सम्यक्त्वना स्थानक जाणवा. एरीते चार सद्वहणादिक वार वारे करी सडसठ जेदे विशुद्ध सम्यक्त्व बखाणुं. इतिगाथार्थ

अवतरण:- एगविहइ दसविहंसम्मं एटले एकविध आदेदेइने दशप्रकारना सम्यक्त्वनुं एकशोने उगणपचासमुं वार कहेते. मूल- एगविह इविह तिविहं, चउहा पंचविह दसविह धम्मं ॥ द्वाइ कारगाइ, उवसमजेएहि वासम्मं ॥ ९७६ ॥

अर्थ- एकविध ते तत्त्वार्थ-अज्ञान लक्षण सम्यक्त्व सामान्ये जाणवुं. द्विविध ते इय्य अने जावना जेदेकरी जाणवु. तेमां जे विशोधिने विशेषे करी मिथ्यात्वना पुनज निर्मलकरे ते इय्ययी जाणवुं. अने श्री जिनोक्त तत्व सदेहे तेने विषे रुचि करे ते जावयी जाणवु, तथा आदिशब्दयकी प्रकारातर जाणवो, ते निश्चय अने व्यवहारना जेद, यकी पण वे प्रकारे सम्यक्त्व थायते. तेमा देश काल अने संघ यणने अनुमाने यथाशक्ति साधुना अनुष्ठानरूप ते निश्चयिक जाणवो अने जे जिनशासनने विषे प्रीतिनुं करवु एवोजे आत्मानो शुच परिणाम, ते व्यवहार सम्यक्त्व कतिगे. तेथकी पण एगवारे एके गणिये जेकं ज मोण त सम्मं जं स

ને સહિત કરિયે તેવારે ચાર થાય, પરતુ તે સમ્યક્ત્વ જેવારે અંતરકરણે ઉપશમિ
ક સમ્યક્ત્વથી પડે, અને હજી મિથ્યાત્વ પામ્યો નથી, ત્યાંસુધીમા જપત્યથી તો
એક સમય અને વલ્લુઓ ઠ થાવણિ પ્રમાણ સાત્વાદન સમ્યક્ત્વ કહિયે પતી તે
જીવ મિથ્યાત્વે જાય તેમાટે જ્યાંસુધી મિથ્યાત્વ પામ્યો નથી, ત્યાંસુધી જપત્યે મિ
થ્યાત્વની આપત્તિકે ૦ પામવું તદ્દુપ એ થાય ॥ ૯૬૧ ॥

હવે પાંચવિધ સમ્યક્ત્વ કહેશે મૂલ - વેયયસમત્ત પુણ, એવિચ પચહા વિણિ
દિઠ ॥ સમ્મતચરમપોગ્ગલ, વેયણકાલે તપ હોઈ ॥ ૯૬૨ ॥ અર્થ - પૂર્વોક્ત ચાર સ
મ્યક્ત્વ, તેમાં વેદક સમ્યક્ત્વનું ઉમેરણ કલ્યાણકી પાંચ પ્રકારનું સમ્યક્ત્વ થાય, તે
વેદક સમ્યક્ત્વ તે સમ્યક્ત્વનું પુજ તેનું ચરમકે ૦ ઠહેલું પુજ્જન વેદે, તેવા
પાય તે આવીરીતે છે, જે કૃપકથ્રેણી પડિવજ્યાને અનતાનુવધીની ચોકડી તપા
મિથ્યાત્વ ને મિત્ર પુજ લપાવીને સમ્યક્ત્વના પુજના પુજ્જન ઉદીરી ઉદીરીને અનુ
જને તેનિક્કારાવતો ઠહેલે જે સમ્યક્ત્વના પુજ્જન વેદે, તેવારે વેદક સમ્યક્ત્વ કહિયે

इहां काइ केहेइ के क्हायोपशमे अने वेदके पण सस्यक्त्वना पुज्जन वेद ता
एमां शु शिरोपठे ? तेनो उत्तर थामठे के, क्हायोपशमे समस्त काज सस्यक्त्व पु
ज वेदे अने वेदक सस्यक्त्वतो चरमके ० ठेला सस्यक्त्व पुज्जन वेदे पण परमाव
ता क्हायोपशमिकेज ठे चरम पुज्जनो ग्रास ठे, ने शेष पुज्जना क्यठे चरमप्रा
प्त यत्तिने ता मिय्यात्वजावनु थपगम एवा उपशमनो सद्भावठे ॥ ९६२ ॥

હવે દશ પ્રકારનું સમ્યક્ત્વ કહેશે - મૂજ - એવિચ પચવિહ, નિસ્સંગા નિગમ
જેયડે દસહા ॥ અહ્યા નિસર્ગરૂઠે ઇચ્છાઇજમાગમેજણિય ॥ ૯૬૩ ॥ અર્થ - એ
પૂર્વોક્ત પાંચ જદ જે કહ્યા, તેને એકેકના એક નિસર્ગ, અન બીજા અનિગમ એવા
વે વે જોડ કરતા દશ પ્રકાર થાય છે અથવા નિસર્ગ રુચિ, ઉપદશ રુચિ ઇચ્છાદિ
દશ પ્રકારનું સમ્યક્ત્વ જે યાગમ પત્રવણા પ્રમુલનેવિપે કલ્પે તેજ દગાદગ

मून - निसग्युवएसरुई, थाणारुइ सुन बीय रुइमेवा॥अजिगम विशाररुई, कि
रिपा सग्वेव भम्मरुई ॥ ९६४ ॥ अर्थ - इहां रुचि शब्द सर्वत्र जाडया तमा प्र
म निसर्ग, ते म्जनाव रुचि एटजे श्रीजिनाक तत्वनविपे जे अजिनाय त निगम
रुचि जाणरी चीनी, गुरुप्रमुखना जे उपदश, तनायी जेने रुचि हाय त उपदश
रुचि जाणरी प्रीची, यादा ते सर्वज्ञना पचन उपर रुचि ते यादारुचि चादी
मूत्र त याचारगादिह अग प्रसिष्ट अने अगचाह्य त आपश्यक दशरूपानिगादिह
तेना उपर रुचि ते सुप्ररुचि पाचमी, बीजनी पर जे हाय ते चीन, एटने एकवचन त

अनेक अर्थनो उपजावणहार थाय ते बीजरुचि. ठही अजिगम विशिष्ट परिज्ञान, त्यां जे रुचि ते अजिगमरुचि. सातमी, समस्त द्वादशांगीने नयेकरी विचारी; तेथ की उपनी जे रुचि ते विस्ताररुचि. आठमी, संयमनुं जे अनुष्ठान, त्यां जे रुचि ते क्रियारुचि. नवमी, संक्षेपनेविषे रुचि, पण विस्तारार्थे न जाणे ते संक्षेपरुचि जाणवी. दशमी, श्रुतधर्म उपर रुचि ते धर्मरुची. ए दश रुचि, संक्षेपार्थी शब्दार्थ मात्रेकही.

हवे ए दश रुचिने विस्तारेकरी सूत्रकार कहेते. मूलः—जो जिणदिष्टे जावे, चउ विहे सद्वद्दाइ सयमेव ॥ एमेवनन्नहन्तिय, निस्सग्गरुइति नायवो ॥ ९६७ ॥ अर्थः—जे कोइ जिनेश्वरना दीठेला जाव जे जीवादिक पदार्थ तेने इव्य, क्षेत्र, काल अने जावना जेदथकी चारप्रकारे अथवा नाम, स्थापना, इव्य, अने जाव ए चार प्रकारे ते कोइना उपदेशविना सयमेवके पोतानी मेलेज जातिस्मरणेकरी अथवा पोतानी बुद्धियेकरी श्रीजगत्ते दीग जे जाव; ते तेमज ठे, पण अन्यथा नथी. एवी रीते सर्वदेहे. ते प्रथम नितर्गरुचि जाणवी. ॥ ९६७ ॥

मूलः—एए चेवउ जावे, उवइष्टे जो परेण सद्वद्दाइ ॥ ठउमठेण जिणेणव, उवएसरुइति नायवो ॥ ९६८ ॥ अर्थः—एज पूर्वोक्त चउद जीवादिक पदार्थ तेने ठउस्य अथवा केवलीजगवानना कहेला उपदेश थकी सर्वदेहे, ते बीजी उपदेशरुचि जाणवी इहां सूत्रमां प्रथम ठउस्य कहु. तेनुं कारण के केवलीपण प्रथम ठउस्य होय, पठी केवली थाय. तेथी प्रथम ठउस्य कहु. अथवा उपदेशना थापनार ठउस्य घणा होय, तेथी प्रथम तेनो उपदेश सांचलीने सर्वदेहे. ॥ ९६८ ॥

मूलः—रागो दोसो मोहो, अन्नाणं जस्त अयगपं होइ ॥ आणाएरोयंतो, सो खलु आणास्सिताम ॥ ९६९ ॥ अर्थः—राग, द्वेष, मोह, शोष मोहनीपनी प्रकृति थज्ञान मिथ्यात्वरूप ते जेने देशथकी अपगतके गया होय पण सर्वथा गया न होय; एवो जे होय ते श्रीजिनेश्वरनी आज्ञाये कुग्रहना अजावथकी जिनोक वचन सत्यहरी माने. ते बीजी आज्ञारुचि जाणवी. ॥ ९६९ ॥

मूलः—जो सुत्तमहिक्कंतो सुएणमोगाहईउ सम्मत्तो अंगेण वाहिरेणय, मांसुत्तदइति नायवो ॥ ९७० ॥ अर्थः—जे प्राणी आचारागादिक अंगप्रविष्ट भूत अने अयउवकादिक अंगवाह्यभूतने जाणता थका ते श्रुतेकरी सम्यक्त्व पामे. ते चांथी सूत्ररुचि जाणवी.

मूलः—एगएणेगाई, पवाइ जो पसरईउ सम्मत्ते ॥ उदइउ तिद्धविद्धि, मां वांअइति नायवो ॥ ९७१ ॥ अर्थः—जे जीवादिक एक पद जाणने तेज जाणता पदेकरी अनेकपद जेने सम्यक्त्वने विषे पनरे. जेभ उदकने विषे तेजनुं विड पन

प्रवचनसारोद्धार

रे तेनीपरें प्रसारने पामे, ते पांचमी बीजरुचि सम्यक्त्वनेविपे जाणवी
 मूल - सो होइ अजिगमरुई सुयनाण जस्त अउउ दिठ ॥ एकारस
 पयन्नागा दिठि वाउय ॥ ९७० ॥ अर्थ - जेणे श्रुतज्ञानने अर्थ थकी हा
 प्युठे, एटले अग्यार अग्ररूप तथा पयन्ना उत्तराध्ययनादिक दृष्टिवाद इहां
 ते सत्रयकी जुदा कया ते प्रधानपणु जणाववाने अर्थे कयां वजी च
 की उववाइ प्रमुख उपाग, तेनो पण अर्थ जाणोठे ते ठी अजिगमरुचि
 मूल - द्वाण सबजावा, सबपमाणोहि जस्त उवजडा ॥ सवाहि नयवि
 विचाररुई मुषोयवो ॥ ९७१ ॥ अर्थ - इय जे धर्मास्तिकायादिक ठ, तेना सम
 यायादिक जे नाव, तेनो प्रत्यक्षादिक समस्त प्रमाणे करीने जेने उपलब्ध के
 णपणु थपुठे, तथा सर्वनयोनुविधिये करीने जाणपणु थपुठे, तेविस्ताररुचि जाण
 मूल - नाणे दसणचरणे, तवविणए सबसमिइयुत्तीसु ॥ जो किरियाजावरुई, स
 खलु किरियारुईनाम ॥ ९७२ ॥ अर्थ - ज्ञान, दर्शन, चारित्रनेविप अने तप, त
 वार नेदनु, विनय ते आचार्यादिक सबधी, समिति ते इयादिक पाच, गुति ने
 मनोगुह्यादिक त्रण, तेने विपे जे किरिया, त्या जेनी जावथी रुचिठे, ते सव
 के० निश्चये क्रियारुचि नाम जाणवु गाथामा चारित्र थकी तप प्रमुख जुदा या
 एषा ते विज्ञेपे ए मोक्षागठे एवु जणाववाने अर्थे आण्णाठे ॥ ९७३ ॥
 मूल - अणनिगहियकुदिठी, सखेवरुइति होइ नायवो ॥ अविस्तारउपवर
 णे, अणनिगहियउय सेतेसु ॥ ९७४ ॥ अर्थ - जेणे कुदृष्टि के० सागतादिकनी
 दृष्टि ते अनजिगृहीत एटले अगीकार करी नथी, तथापि श्रीतीतरागना प्रवचने
 वेपे अविशारद एटले अजाणठे, किनु माह्यो नथी तेमज शेष कपिलादिकप्रणीत
 प्रवचन, तेनेविपे पण अनजिगृहीत ठे शेष ए बोलथकी सर्व दर्शनांतरनु ज्ञान
 पेधु अजिगे० अजिमुखपणे उपादेयपणे जे ग्रहणके० ज्ञान तेज्या नथी तने
 अनजिगृहीत कहिये एम कुदृष्टिरूप समस्त दर्शनांतरना अगीकारने ज जिना
 पुत्रनी पेरे निपेध्या ए सदेपरुचि जाणवी ॥ ९७५ ॥
 मूल - जो अठिकाय धम्म सुअधम्म खलु चरित्तधम्म च ॥ सवहइ जिणानिहिय,
 म्मरुइति नायवो ॥ ९७६ ॥ अर्थ - जे जीव अस्तिकायादिकनो धर्म जे गति उ
 णादिक, अने श्रुतधर्म जे अगप्रविष्टादिक आगमनु स्वरूप तेमज चारित्रधर्म व
 पिकादिक जे निणके० श्रीतीर्थरुदेवनो अजिहित के० कहेला तेने सर्वह
 री माने, ते दशमी धर्मरुचि जाणवी ए दशबोल जे कया ते शिष्यना परि

ज्ञानने अर्थे नेवेकरी देखाड्या. अन्यथा निसर्गरुचि, उपदेशरुचि, अने अधिगम रुचिने विपे ए सर्वबोलनो समावेश यायठे ॥ ९७४ ॥

हवे पूर्वोक्त द्वायिकादिक त्रण सम्यक्त्व, ते इहां प्रसंगथकी नरकादिक जी वोनो विपे कहेठे. मूलः—आइपुढवीसु तीसं, खयउवसमवेयगं च सम्मत्तं ॥ वेमाणिय देवाणं पणिंदितिरियाण एमेव ॥ ९७५ ॥ तेसाण नारयाणं, तिरयणीणंच तिविह देवाणं ॥ नन्दिदु खइयं सम्मं, अन्नोसिं चेव जीवाणं ॥ ९७६ ॥ अर्थः— आदिके० पहेली रत्नप्रजादिक त्रण पृथ्वीमा द्वायिक, उपशमिक, अने वेदक ए त्रण सम्यक्त्व थाय. जे शुद्धसम्यक्त्व पुंजना पुज्जलने वेदे ते वेदक सम्यक्त्व जाणवो. अने तेनेज द्वायोपशमिक कहिये, अने उपशमिक द्वायिके उपशमिकत्वने विपे पुज्ज वेदवानो सर्वथा अज्ञावठे. तेमाटे वली त्रण पृथ्वीने विपे द्वायिक, उपशमिक अने द्वायोपशमिक ए त्रणज संजवे एनो संजव जेरीते होय तेरीते कहेठे.

जे नारकी अनादि मिथ्यादृष्टि प्रथम सम्यक्त्व पामे तेने अंतकरण काले अंतरमुहूर्तसुधी उपशमिक सम्यक्त्व होय. पठी सम्यक्त्वना शुद्धपुंज संबंधी पुज्ज वेदतां ठतो द्वायोपशमिक सम्यक्त्व पामे. अथवा मनुष्य तिर्यंच द्वायोपशमिक सम्यक्दृष्टि नारकीमां उपजे तेने पारिजादिक द्वायोपशमिकना लाजथकी विराधित सम्यक्दृष्टि, ठठी नरक पृथ्वीये ग्रहण करेला सम्यक्त्वे जाय. ए सिद्धांतिकनो मतठे.

अने कर्मग्रंथिकनो तो आवीरीते मत ठे के, वैमानिक देव थकी अनेरा मनुष्य तिर्यंच तेज द्वायोपशमिक सम्यक्त्वे उपजे. परंतु ग्रहण करेला सम्यक्त्वे न उपजे. वली कोइक मनुष्य, नरक योग्य आयुष्य बांधी पठी रूपकश्रेणी मांमे, ते वद्वायुष्कपणा माटे पुरी करे नही; मात्र दर्शन सप्तक खपावी द्वायिक सम्यक्त्व पामे; ते हवे मनुष्यना आयुष्य त्रूट्याथी मरण पामीने नरकमा उपजे. तेवारे प्रथमनी त्रण नरक पृथ्वीये द्वायिक सम्यक्त्व लाजे, ते तान्नविक मनुष्यनेज होय. मनुष्यना जवमां तेनो प्रारंज होय. जेम नारकीने तेम वैमानिक देवताने अने असंख्यात वर्षना आयुष्य वाला तिर्यंचने पूर्वोक्त त्रण सम्यक्त्व जाणवां.

त्यां वैमानिक देवोने उपशमिक अने द्वायिक ते नारकीनीपरे द्वायोपशमिक अने उपशमिक सम्यक्त्व पठी थाय. अथवा तिर्यंच मनुष्य द्वायोपशमिक सम्यक्दृष्टि थकां जो वैमानिकमां उपजे तो तेने पारिजादिक होय. मनुष्य वे प्रका कारनां, एक संख्यातावर्षनां आयुष्यवालां अने बीजां असंख्यातावर्षनां आयुष्यवा

प्रवचनसारोद्धार

लां, तेमां सख्यातावर्पने आयुष्ये मनुष्यने उपशमिक नामा प्रथम सम्यक्त्वेन
 होय अथवा उपशम श्रेणीये होय पठी द्वायोपशमिक तान्नविक होय
 द्वायोपशमिक सम्यक्दृष्टि देवता मनुष्यमा उपजे, तेवारे पारजविक द्वाया
 म होय कृपकश्रेणीये तान्नविक द्वायिक होय अने देवता तथा नारकी
 यिकसम्यक्दृष्टि मनुष्यमा उपजे, तेवारे पारजविक द्वायक होय, अने अतस्त्वा
 वर्ष आयुष्क मनुष्यने उपशमिक द्वायक, ते देव तथा नारकीनी परे जाणु
 अने द्वायोपशमिक तेवार पठी होय ते तान्नविक जाणवो अने तिर्यच तथा
 मनुष्य द्वायोपशमिक सम्यक् सहित वैमानिकमा जाय पण अन्य स्थानके न जा
 य अने जेणे मिथ्यादृष्टि यकी आयुष्य वायुठे, पठी द्वायोपशमिक सम्यक्त्वे पा
 म्यो ते एमाज उपजे, तेवारे अथर्व मरण समये मिथ्यात्वे जन्ने उपजे पारज
 विक द्वायोपशमिक एमा न उपजे अने द्वायोपशमे सहित देवतामा उपने एका
 मयथिकनु मत कहु
 सिद्धांतिक मते द्वायोपशम सहित पूर्ववद्वायुष्क यकाज द्वायोपशमिक जीरे
 एमा उपजे, तेवारे पारजविक पण जाजे अतस्त्वातावर्पायुष्क तिर्यचने त्रणे त
 म्यक्त्वे होय अतस्त्वाता वर्पायुष्क मनुष्यनीपरे जाणवो तसाणके० श्रेय
 ए पृथ्वी विना वाकोना नारकीनो अतस्त्वातावर्पायुष्क सङ्गी पचडिय तिर्यच
 तेनी स्त्रीने, तथा तिग्रिहके० त्रण प्रकारना देव जे जयनपति व्यतर तथा ज्वा
 यी तेने नजिके० नहोय, द्वायिक सम्यक्त्वे एने तान्नविक नहोय केमके सत्वे
 वर्पायुष्क मनुष्यनेज तेनो प्रारज होय, अने पारजविकपणे नहोय द्वायक सम्यक्द
 दृष्टि एमां न उपजे पण उपशमिक द्वायोपशमिक उपजे अन्य जीवोने सम्यक्त्वे नहोय
 एकेड्यादिक चार तथा अतस्त्वा पचडि एमने तान्नविक अने पारजविक ए व
 माहेनो कोइ न होय, अने सात्वादन सम्यक्त्वे वज्जी वादर पृथ्वी, याप वनस्पति,
 जडि, तेंडि, चउरडि, अतस्त्वापचडि, सङ्गीपचडि एतजाने अपर्याप्तास्थाय पार
 जविक द्वाय पर्याप्ति सङ्गीपचडिने तादन्नविक पण जाजे सूक्ष्म एकेडिय यन वाद
 र तेच, गायुमाहे सम्यक्त्वेनो जेश जेने ठे, तेने उपजयानो अजावने तमाट ए
 तां सात्वादन न थाय ए कमेयथिकनु मत जाणवु अने सिद्धांतिक मतता एक
 द्य सर्माहे सम्यक्त्वे कहे नही जे कारणे श्रीपन्नवणा उपागमा कहुते पुढ
 काड्याणपुगागपमा पुढरिक्काड्या नो समदिक्षिणो सम्मामिग निक्षिग दिदि
 एव जावणससडाड्या इति एकविंशति गायार्थ ॥ ९७५ ॥ ९७६ ॥

अवतरणः— कुल कोडीणं संखा जीवाणति एटले जीवोनी कुलकोटीनी संख्या तेनुं एकशोने पचासमुं द्वार कहेठे. मूलः— वारस सत्तय तिनिय, सत्तय कुलकोडिसय सहस्ताइ ॥ नेया पुढवि दगा गिणि, वाऊणं चेव परिसंखा ॥ ९७७ ॥ कुलकोडिसयसहस्ता, सत्त छय नवय अठवीसंच ॥ वेईदिय तेईदिय, चउरिदिय हरिकायाणं ॥ ९७८ ॥ अर्थः— वारलाख कुलकोटी पृथ्वीकायमाहे जाणवी. सातलाख कुलकोटी अपकायमाहे जाणवी. एरीते सतसहस्रलाख सर्वत्र जोडीये. तेवारे त्रणलाख तेउकायमाहे. सातलाख वायुकायमाहे, कुलकोडीना सतसहस्रलाख ते अनुक्रमे सातलाख वैडियमाहे, आठलाख तेडियमाहे, नवलाख चउरेंडिमाहे अने अठवीस लाख सर्व वनस्पतिकायमाहे जाणवी. ॥ ९७७ ॥ ९७८ ॥

मूलः— अक्षरेस वारस, दस दस नवचेव सय सहस्ताइ ॥ जलचर पक्षि चउप्पय, उर जुय सप्पाण परिसंखा ॥ ९७९ ॥ अर्थः— साडावारलाख कुल कोडी जलचरमा, वारलाख कोडी खेचर पक्षीने विपे जाणवी, दशलाख चतुष्पद एटले हस्ति, तथा घोडा प्रमुखमाहे जाणवी, दशलाख जरपरिसर्प ते परड कालंदर प्रमुखमां जाणवी तथा नवलाख जुजपरिसर्प गोह नोलियादिक माहे जाणवी. एरीते कुलकोडी लाख ए वे बोल सर्वत्र केहेवा. ॥ ९७९ ॥

मूलः— ठवीता पणवीता, सुर नेरइयाण सयसहस्ताइ ॥ वारसयसयसहस्ता, कुलकोडीणं मणुस्ताणं ॥ ९८० ॥ अर्थः— ठवीसलाख देवतामां, पचीसलाख नारकीमां अने वारलाख कुलकोडी मनुष्यमां जाणवी. ॥ ९८० ॥

हवे ए सर्वमजी जेटला कुलकोडीना लाख थाय ते कहेठे. मूलः— एगाकोडा कोडी, सत्ताणउई नवेसयसहस्ता ॥ पन्नासं च सहस्ता, कुलकोडीणं मुण्येया ॥ ९८१ ॥ अर्थः— एककोडाकोडी सत्ताणुं सतसहस्र पचासहजार. सर्व मजी एटली कुलकोडी थाय. एककोडने साडीसत्ताणुंलाख कुलकोडीनी संख्या थाय. इतिगाथा पंचकार्ये. ॥ ९८१ ॥

अवतरणः— हवे जोणिलखाचुजसीइति एटले चोरासी लाख योनीनुं एऊशो एकावनमुं द्वार कहेठे. मूल— पुढविदग अगणि मारुय, एकेके सत्तजोणि जस्का उं ॥ वणपनेय थणंते, दस चउदस जोणिलस्काउं ॥ ९८२ ॥ अर्थः— पृथ्वी, आप, तेज, वायु ए चारमाहे एकेकने सात सात लाख योनिठे. अने प्रत्येक वनस्पतिमाहे दशलाख योनिठे. अतंत एटले साधारण वनस्पतिमाहे चउदजाण योनिठे.

मूलः— विगजिदिण्णु दोओ, चउरो चउरोय नारय सुरेनु ॥ तिगिण्णु दुनि चउरो,

चउदसलकाउ मणुएसु ॥ ९८३ ॥ अर्थ - त्रिकलेंद्रिय जे ब्रह्मिणादिक तेमाहे जे
 ल्येके वे वे लाख योनिउ अने चारनाख नारकीने, तथा चारलाख वेवोने, तथा
 शेष तिर्यचमाहे चारलाख योनी जाणवी वजी मनुष्यनेत्रिपे चउदलाख योनी ज
 एवी योनी शब्दनो ए अर्थउ के, यु मिश्रणे यु धातु मिश्रणे अय, तेथी एवो
 अर्थ थायतेके, जीव जवांतरे सरुमे तेवारे तेजस कार्मण शरीरवत थको थांदादि
 क शरीर योग्य पुज्जननी साथे मिश्र थाय ते योनी कहिये ॥ ९८३ ॥
 इहा कोई कहेउ के अनताजीवोने उत्पत्तिस्थानक पण अनता जोइये अ
 वा जीवोने सामान्य आधारभूत जे अस्वरूपात् प्रदेशात्मक लाफने, तो अनस्वात्
 उत्पत्ति स्थानक थाय, एमपण न कहेउ केमके केवलीनगवान केवजट्टे की
 घणा स्थानक पण वर्णादिक धर्मे सरखा जाणी तेने एक योनी कहेउ ते कार
 माटे अनताजीवोनी पण चउरासी लाखज योनी जाणवी तेज गाथाये करी कहेउ
 मूल - समवन्नाइ समेया, बहुवोविय जोणि लख जेपाउ ॥ सामन्ना पिप्पि
 दु, एकग जोणीय गहणेण ॥ ९८४ ॥ अर्थ - समके० सरखे वणे प्रमुलेक
 एटले वर्णे, गध, रस स्पर्शादिकना समपणाथकी समेयाके० सहित एवा बहुवो
 के० घणाजे योनीना लाख तेना जेदयकी सामान्यपणे पिप्पतिके० घणा सरि
 वर्णादिके पण एक योनीउ ग्रहण करी लइये, योनी ते उत्पत्तिस्थानक समनु
 जेम वृश्चिकादिकने गोवर, तेम ए जाणवु अने एक योनीनेविपे घणा कुन होय ए
 वा विशेषपणाने लीधे योनी अने कुज ए वे जूदा जाणवा इति गाथात्रयार्थ ९८४
 अवतरण - तिकाजाई वितठ विवरणति एटले त्रकालि इत्यादिक वृत्तिना अर्थनो
 विवरोकरवो एवु एकशोने वावनमु द्वार कहेउ मूल - स्वधरा वृत्त त्रैकाल्य इव
 पट्कनवपदसहित जीवपदकायलेश्या, पचान्ये चास्तिकाया व्रतममितिगतिज्ञानच
 रित्रनेदा ॥ इत्येते मोक्षमूल त्रिभुवनमहिते प्रोक्तमर्हद्भिरीशं, प्रत्यति श्रद्धाति
 स्पृशति चमतिमान् य सवे बुद्धदृष्टि ॥ ९८५ ॥ अर्थ - त्रणकाज ते अतीतादिक
 इव्यपदक ते धर्मास्तिकायादिक, नवपदते जीवादिक नवतत्व करी सहित एकइया
 उ, लेश्या ते रुद्रादिक उ, पाच अनेरा धर्मास्तिकायादिक अस्तिकाय जाणवा वनी
 मतते प्राणातिपात विरमणादिक पाच, समिति ते इयादिक पाच गति नारकाई
 क चार, अने तेनी साथे सिद्धमोक्ष नेलिये तेवारे पाच थाय ज्ञान ते मत्यादिक
 पाच, चारित्र ते सामायिकादिक पाच, ए प्रत्येके पाच पाच जेद इति एणे सहित

करी, पूर्वोक्त त्रणकालादिक पदार्थ मोक्षनुं मूल ते त्रिचुवन के० त्रणलोकने म
हित के० पूजनिक एवा श्रीअरिहंत तीर्थकर ते केवावे? स्वभाविक कर्मद्वय सुरु
त एवा अतिशये आरप्रतिहायं विराजमान, एवा ईशः के० आश्चर्यवंते कहुंवे.
ते कारणे एने प्रत्येति के० स्वरूपयकी जाणे, जाणीने पठी श्रद्धयातिके० सर्वदे. पो
ताना आत्माने रुचावे. तेनुं स्पृशतिके० सम्यक्प्रकारे सेवन करे, ते जीव स्फुटके०
प्रगटपणे शुद्धदृष्टि मिश्यात्वमूलथी रहित पणायकी शुद्ध सम्यक्त्ववंत जाणवो.

हवे एज सूत्रकार बखाणे ठे. मूलः— एयस्स विवरण मिणं, तिकाल मईय व
ट्टमाणेहिं ॥ होइ नविस्स जुएहिं, दव्वठकं पुणो एयं ॥ ९७६ ॥ अर्थः— ए वृत्तिनुं
विवरणके० व्याख्यान करनुं; ते आवी रीते, त्रणकाल, तेमां अतीत जे थई गयो.
वर्चेंते वर्चमान, होइके० याय, अने त्रीजो नविष्य ते याशे, तेणेकरी युक्त एका
त्रिक अने इय्यनुं पट्क. वली तेज हवे आगली गाथाये कहेवे. ॥ ९७६ ॥

मूल — धम्मविक्रियद्वं, दव्वमहं धम्मविक्रियनामंच ॥ आगास काल पंक्ति
जीवादव्वस्सरुवंच ॥ ९७७ ॥ अर्थः— जीव अने पुनज जे पोतानी नति
रिणीत ठे, तेने तेज स्वभाव धरे, तेथी धर्मकहिये. अने अस्ति अवे प्रव
य जे संघात, ते धर्मास्तिकाय इय्य कहिये; तेमज ए जीव तथा
त जे स्थिति क्रियापरिणीत इय्य ठे, तेने स्थिति आयना जे
काय कहिये. त्रीजुं, समस्त लोकांलोक व्यापी अनंत प्रव
प आकाश इय्य जाणुं. चोथुं, समस्त वस्तुना मय
की यायवे, ते कालइय्य जाणुं. अथवा कनिये
प्रकारे करी सर्व सचेतन अने अचेतन वस्तु जेणे
पांचमुं जे प्राय अने गलि जाय ते पुनज जाणुं
जीवशे; ते जीव जाणवो. तेज अस्तिद्वय

इहां ए नावठे के, जो धर्मास्तिकाय
नहोय, अने जो अधर्मास्तिकाय
तथा जो आकाशास्तिकाय इय्य न
वली जो कालइय्य न होयतो
तथा जो पुनजइय्य न होय
इय्य न होय तो प्राणी
हवे नवपदनुं

ળા ॥ વચો મુલ્કો ઇમાફ, નવપયાફ જિણમયમિ ॥ ૯૫૬ ॥ અર્થ — જે સુતકન
ને જાણે તે જીવ, વીજી તેયકી વિપરીત તે ધર્માસ્તિકાયાદિક અજીવ જાણ
ત્રીજી શુનપ્રતિરૂપ કર્મતે પુણ્ય, ચોથી તેયકી વિપરીત કર્મ તે પાપ નાણ
પાપમું જેણેઠરી શુનાશુન કર્મરૂપ જલ, તે જીવરૂપ સરોવરમાં પ્રાપ્ત થાય, તે જ
અજીવ જાણમાં ઠહુ ગુપ્ત્યાદિકે કરી તે પૂર્વાક્ત આશ્રવનું જે રુધન કરવું તે સત્
રહિયે સાતમું પિપાકે અથવા તપ પ્રમુલેકરી, વેશયકી જે કર્મોને સપાવિય
તે નિહારા જાણવું આતમું કર્મોને જીવનીસાથે એકમેક કરિયે તે વધ જાણવું ન
યમું સમસ્ત કર્મોનો ક્યકરીને જ્યાં જીવ પોતાના સ્વરૂપમાં સ્થિત થાય, તે માફ
રહિયે ઈતિ ॥ નવપદ શ્રીજિનશાસનને વિષે કહ્યાં

ફરો આશ્રવ, ગ્રથ, પુણ્ય અને પાપ એ ચાર તે મુખ્ય સસારનાં કારણં, તેને રૂપ
પણે જાણમાં અને સચર, તથા નિહારા એવેતે મુખ્ય મોક્ષનાં કારણં અને માફ
તે મુખ્યપણે સાધ્યં, તેમાંડે એ ત્રણ ઉપાદેય જાણવા

અમ ગિયને હેય ઉપાદેય જણાવવાને અર્થે નવપદાર્થ કહ્યા અન્યથા સર્વ
અપેક્ષાએતાં જીરાજીરને વિષે પુણ્યપાપાદિકનો અતર જાવ સનવે. હિત્વ સત્સા
શ્રી સ્યાનાગને વિષે કહ્યું “ઉક્ત ચ જહપિ વણ લોણ, તે સર્વ મુખ્યકારણ”
નવદાજીરાચે અજીરાચેવતિ એના વિસ્તારે ઉત્તરોત્તર જેદ કરે તો અનતા પાપ

ફરે જીર અજીરને વિષે પુણ્ય પાપનું શી રીતે અતરજનવે? તે કહેવું પુણ્યપા
પ કર્મના જે રાગે તે પુરૂષ પરિણામને અને પુરૂષ અજીરને ને આશ્રવ મિથ્યા
દશોનકય તે જીરનું પરિણામને રજી સરરપણ આશ્રવ નિરોધ લક્ષણ વગ જન
સરના નવઠરી આત્માનું પરિણામ ઠ નિહારા તે કર્મના પરિસાટ એટલે જ જન
ગોનાની શક્તિયેઠરી કર્મે દૂર કરે તે જાણવું તથા મોક્ષપણ સમસ્ત કર્મરહિત, તપ
આત્માનેજ જાણવું રજી અન્યત્ર સ્યાનકે પુણ્ય અને પાપ એ બે વધન વિષે કહ્યું
નવેતે તેમણે સાત પદાર્થે યાયં ॥ ૯૫૭ ॥

ફરે જીવ શુદ્ધ કહેવું મૂન — જીવ શુદ્ધ ફગ વિતિ નવ પચિદિય અણિદિવસ
વ ઠહારા શુદ્ધિજના નિજ સાવ વળસ્મફ તસેહિ ॥ ૯૫૮ ॥ અર્થ — એકદિવસ
શવ ઠહો અનેરિયે સમસ્ત કર્મોઠરી રહિત, રજી શરીર અને ફરિયાદિક જન
નપો રાગે નિવરણ જાણમાં, ૭ જીવ શુદ્ધ કહ્યો અને ઠહાય તે પ્રત્યક્ષાય અર્થ
ફરે જનકાય પરિત યાયં તે જાણી. ॥ ૯૫૯ ॥

ફરે જીવ શુદ્ધ કહેવું મૂન — વલેમાઠ કહ્યો, નીજા કાકય તેયપદ્ધતિ ॥

कालविहीणं दत्तं, ठकं इह अधिकायाउ॥९९०॥ अर्थः—जेणेकरी जीवने अने कर्मने मांहोमांहे आश्लेषाय तेने लेश्या कहिये; जेम स्फटिकने रुष्णादिक इच्च सायें जोडिये तो तेवोज वर्ण देखाय, तेम जीवने पण जाणवुं. अन्य वली रुष्णादिक इच्चने योगांतर्गत इच्च कहेंते. एक वली समस्त कर्मनी प्रकृतिनुं निस्पंदरूप क हेंते. वली कांडकतोकर्मण शरीरनी परें जुदा आठकर्मथकी कर्मण वर्गणा थकी नी पल्या. रुष्णादिक इच्च, तेने लेश्या शब्दे कहेंते. इहां तत्व केवली जाणे. इहां जीवने कल परिणामे कललेश्या जाणवी. एम बीजी नीलादिक लेउयाउ पण जाणवी.

कालविहीणंके० एक कालइच्छेकरी रहित जे इच्चनो पट्क ते इहां अस्तिका य जाणवो. एटले ठ इच्चने एक कालइच्च रहित करिये, तेवारे पंचास्तिकाय याय; अने एक काजइच्चने अस्तिकाय न कहिये. केमके प्रदेशनो समूह कालनेविपे नथी, जे कारणे कालनो अतीत समयते विनिष्ट, अने अनागत समय ते अनुत्पन्नपणे करीने प्रज्ञापक समय एक होय, एम कहेशोतो शिष्य कहेंते के; आवली, मुहूर्ते दिवसादिकनी प्ररूपणा ते मिय्या यागे अने आवजिका कहेशो तो अस्तंख्याते समये एक आवजिका यापठे: तेवारे घणा प्रवेशनी उत्पत्ति यागे तेनो उत्तर आमनेके, यद्यपि एवात सत्यठे, तथापि आवजिकादिक जे ठे, ते व्यवहार नय आश्री कहोते पण निश्चे नय नयाय. ॥ ९९० ॥

हवे व्रत कहेंते. सूत्रः— पाणिवह मुतावाए, अदत्त मेहुण परिगहेहिं उमं ॥ पंचवयाइं नणिया पंचसमिउत ताहेमि ॥ ९९१ ॥ अर्थः— एक प्राणातिपात बीजुं मृपावाद, त्रीजुं अदत्तादान, चोयुं मैथुन; पांचमुं परियह. ए पांचेने विरमण रूपे ले वा, ए पांच महाव्रत इहां श्री जिनशासनने विपे कद्यांते. हवे पाच समिति कहुंते.

मूल — इरिया नासा एतण, गहण परिहवण नामिया ताउ ॥ पंच गउं नाग्य, तिरिय नर सुर सिद्धिनामाउ॥९९२॥ अर्थः— इर्याजापादिक पांच समिति जाणवरी नाउ के० तेनु स्वरूप व्रत तथा समितिनुं स्वरूप ते पेहेजां पासठ, गमठ तथा गट्ठना धारमा सविस्तरपणे वखाणेंते तेथी इहां नाममात्रकसु, अने पाच, जे नाग्यादिह त्यांगम्यते एटजे पोताना कर्मरूप दोरडे खेचीने, प्राणीने जे त्यांगपम इच्छे केसुं एवो ते एक नारकी संवंधीनी, बीजी तियेच संवंधीनी, त्रीजी मनुष्य संवंधीनी, चौथी देवता संवंधीनी, अने पांचमी ज्यां सर्वकर्मनो ह्य थाय ने निष्कर्म होवते.

ज्ञान पाच कहेंते. सूत्रः— नाणाइं पंच मइ सुय उवदी मय सामाइय ठेय परिहारे मुहुम अहखाय चरणाइं ॥ ९९३ ॥

त्रे. भूजः— दंतण वय नामाज्य, पोतह पदिमा अवंन नञिचं ॥
 १ उदिष्ठ वज्जए समणन्एव ॥ ९९४ ॥ अर्थः— एकदंतणप्रतिमा. वीजी
 ता. वीजी नामावक प्रतिमा. चोयी पौपय प्रतिमा. ते अष्टम्यादिक पवे दि
 ट्ठानविगोप जाणवी. पांचमी पदिमा के० काउत्तगुणं करवुं. ए पांचनेवि
 ता अग्निग्रह जाणवो. ठही अग्रहतेवा ते नियमेकरी करवी. सातमी तत्तित्त व
 त्ता, आठमी रुपिप्रमुख आरज वज्जन प्रतिमा. नवमी प्रेद्ध ते अनेग नृ
 पानेयी आरज रुगववानुं वज्जन करवुं. ते प्रतिमा जाणवी. दशमी उदिष्ट
 णवक उदेनोने जे अग्रनादिक करवुं. तेनुं वज्जन करवायी प्रतिमा याव.
 चागमी प्रनिमानां तो भ्रमणनूत एट्ठे नाधुवत् ताधुनीपरेरहे, ते प्रनिमा
 उहा सूत्रमाहे दंतण इत्यादिक सर्वपदो आगज प्रनिमा शब्द जोडिये.
 पे श्रीदशाश्रुत स्कंधमां ए प्रतिमाउत्तो काजमान नाहात्कारे देखातो
 यापि उपात्तकदशागमांहे आणंद आवकने अधिकारे ताडापांचयपे क
 णी तेज काजमान अनुष्ठान विगोपे न्हित देखाडेत्रे. ॥ ९९४ ॥
 :- जस्तंखा जो पडिमा, तस्तंखा तीए हुंति मात्तावि ॥ कीरत्तिमुवि कज्जा
 पुवुत्तकिरियाउ ॥ ९९५ ॥ अर्थः— जे संख्याये जे प्रतिमा ठे, तेज संख्या
 यपे मात पण तेदज्ञाज हांय. जेम प्रथम प्रतिमा एक मातनी, वीजीवेमात
 नी त्रणमातनी. एम यावत् अग्यारमी अग्यार मातनी जाणवी. एम ए त
 रे प्रतिमानुं काजमान एकवुं करिये तो ठात्त मात याव. तेम पूर्वोक्त
 णवुं. कीरंती मुविकज्जाउके० प्रतिमानेविपे करवी, तेनेविपे ते पूर्वोक्त कि
 ण दर्शन प्रतिमानेविपे दर्शन पाजवुं. तथा वीजी व्रत प्रतिमाठे तो ह्यां पे
 तिमानो वीयि जे दर्शनठे: ते दर्शन पण पाजवुं. अने व्रत पण पाजवां. एरीतेपे
 हेज्जी प्रतिमानी क्रिया ते पण आगजी आगजी प्रतिमानेविपे करता जवुं.
 प्रतिमानुं विगोप अनुष्ठान देखाडे त्रे. भूजः— पतमाग्गुणवित्तिष्ठं, कुग्ग
 तज्जपरिहीणं ॥ तन्मउदंतण मणहं, दंतण पदिमा हवइ पटमा. ॥ ९९६ ॥
 प्रथम शब्द उपशम अने आदिशब्दयकी संवेद, निवेद, अनुकंपा आस्ति
 त्थ ए पांच नन्यक्तना गुण, तेणकरी विगिष्टके० सहित याव. तेमज कुग्रह
 एवा तन्मयत्वेने विपे जे कदाग्रह तथा शंकादिक पांच अतिचार, तडूप
 परिहीणके० रहित याव. एवुंजे तन्मय् दर्शन. ते पापरहित जाति यो
 अपवाद रहित पाछे, ते दर्शन प्रतिमा पहेजी याव. ॥ ९९६ ॥

હવે અનુક્રમે વીજી પ્રમુખ કહેવે મૂલ - વીયા પુણ્યધારી, સામાઈ કડા
 હોઈ તડ્યાણ ॥ હોઈ ચવઢી ચવઢિતિ, અઠમિમાઈસુ દિવસેસુ ॥ ૧૧૯૭ ॥ અર્થ -
 વીજી પ્રતિમાને વિપે અણુવ્રત તે સ્યૂજ, પ્રાણાતિપાત વિરમણાદિક પાચ, તયા
 નાં વપલરૂણચક્રી ત્રણ ગુણવ્રત અને ચાર શિક્ષાવ્રત તે પણ વધ વધાદિક
 તિચારે કરી રહિત, અપવાદે વર્જિત, સમ્યક્પ્રકારે પેહંજી પ્રતિમામા ગ્રહણ કરેના
 સમ્યક્ત્વ સહિત ધારણ કરે, તે વીજી પ્રતિમા જાણવી

સામાયિક જે સાવચયોગ વર્જન અને નિરવચયોગ સેવનરૂપ પૌયધવિના વસી
 ન તથા વ્રત સહિત ઠતાં સદાસર્વદા ઝનયકાલ સામાયિકનો કરનાર તે, ત્રીની
 પ્રતિમાનેવિપે યાય હાઈચઢી કે ૦ ચોથી પ્રતિમા યાય ચતુર્દશ અટમી પ્રમુલ
 તિથિના દિવસાનેવિપે પોસહ કરે તેના પ્રકાર આગલી ગાથાએ કહેવે ॥ ૧૧૯૭ ॥

મૂલ - પોસહ ચવઢિહ વિય પનિપુત્ર સમ્મ સોઝ અણુપાલે ॥ વધાઈ અડ્યારે, પચન
 ડવઢ્ઠાઈ ડમાસુ ॥ ૧૧૯૮ ॥ અર્થ - પોસહ ચાર પ્રકારનાઢે એક આહારવર્જનરૂપ પોસહ,
 વીજી શરીરસત્કારવર્જનરૂપ પોસહ, ત્રીજી અવ્રહ્મસેવાવર્જનરૂપ, અને ચોથુ સાવચ
 આપારપરિવર્જનરૂપ એ ચાર પોસહ તે પરિપૂર્ણ સમ્યક્પ્રકારે પાલે તુ શબ્દ અવધા
 રણેઢે એઢેલે એરીતે પાલણ કરેઢે તે વધ વધાદિક સાઢ અતિચાર અને પાચ સમ્ય
 કના અતિચાર, તે પ્રયત્ન એઢેલે વચમેકરી આ ચારને વિપે વર્જે ॥ ૧૧૯૮ ॥

મૂલ - સમ્મમણુવચ ગુણવચ સિત્તાવચવચિરોચ નાણીય ॥ અઠમિ ચવઢસીસુપ
 ડિમઠા એ ગરાઈય ॥ ૧૧૯૯ ॥ અર્થ - એક સમ્યક્ત્વ, વીજા અણુવ્રત, ગુણવ્રત ને શિક્ષાવ્રત
 વત યકો તથા વપનાવપસર્ગે પણ સ્થિર શબ્દે, અવિચલ સત્ત્વ વતહોય વની
 જ્ઞાની હોય પ્રતિમાના કટપાનો જાણ હોય તે અઠમિ ચતુર્દિશિને વિપે પ્રતિમા જા
 વસગે રહે, એકરાત્રી દિવસે પોસહ લેઈને રાત્રે શૂન્ય ગૃહે ચતુ પચાદિકે પ્રતિમા એ રહ

મૂલ - અસિણાણ વિયડનોઈ, મઝલિયમો દિવસવચચારીય ॥ રતિ પરિમાણક
 મો, પનિમારઢેસુ દિવસેસુ ॥ ૧૨૦૦ ॥ અર્થ - અસ્થાન એઢેલે જ્ઞાનનુ પરિવર્જન કરનારા,
 અને પિરુટનોજી એઢેલે દિવસે પ્રકાશપુક્ત સ્થાનને વિપે નોજન કરેઢે ત એમા
 પૂર્વે રાત્રી નોજન વિપે નિયમ કહેજા ન હતો, તે સારુ આ રીતે કહ્યું મઝનિયડા
 નિ એઢેલે અવધ પરિધાન કહ્યું એવો અર્થ તેમજ દિવસનેવિપે વ્રહ્મચારી એવા જના
 સજાર તે દિવસ વ્રહ્મચારી તે રાત્રીને વિપે રતિ કરઢે પરિમાણ ૬૦ સ્ત્રીવંત
 અને તેડના નોગનુ જેણે એક ક્રિયા વે વચત એવુ પ્રમાણ કરેલુઢે તે પરિમાણ
 તે જાણુ હવે તેના કાઝ કહેવે પડિમા વઢેસુ દિવસેસુ કે ૦ કાવસગ રહિત અ

ने पर्वादिक रहित एवा दिवसोने विपे रति करे. ते चोथी पोसह पडिमा कही.

मूल.— जायइ पन्निमाइतिउं, तिलोयपुळे जिणे जियकसाए ॥ नियदोसपञ्चणीयं, अन्नं वापंच जामासा ॥ १ ॥ अर्थ.— हवे पांचमी काउसग प्रतिमा कहेठे. ए प्रतिमाने विपे स्थित थको काउस्तगमां, त्रणजुवनना पूज्य वली जितकपाय एवा जिनेश्वरनुं चिंतन करे. अथवा निजदोष एटले जे पोताना काम क्रोधादिक दोष ठे तेना प्रत्यनिक एटले प्रतिपद्दीनूत, एवा जे कृमाप्रमुख तेने ध्यावे, एम पांच मास सुधी करे तेवारे. ते पांचमि प्रतिमा थाय. ॥ १ ॥

मूल.— सिंगार कहविचूसुकरिसं इहीकहंच वज्जितो ॥ वज्जइ अवंजमेगं, तउंय ठछाइ ठम्मासे ॥ २ ॥ अर्थ.— ठछी ब्रह्मचर्यप्रतिमा कहेठे. शृंगारनी कथा अने विचूपानो तथा स्नान, विलेपन धूप प्रमुखनुं उत्कर्ष एटले अधिकपणुं वज्जे. तथा स्त्रीनी कथा ते आवीरीते के, स्त्री एकली होय, तेनी साये सराग वातो करवी; तेपण वर्जवुं, एक अत्रहमैथुन ते वर्जे. प्रथम तो दिवस वर्जिने, रात्रे स्त्री सेवननुं प्रमाण कछु हतुं; तेपण इहां पांचमी, पठी ठछी प्रतिमाने विपे ठमहीना सुधी त्याग कछुं. तथा कामकथा चित्तविकारनी करनार, तेनो पण इहां प्रतिपेध कछो. एम जाणवुं. ए ठ मासनी ठछी प्रतिमा कही. ॥ २ ॥

सातमी प्रतिमा कहेठे. मूल.— सत्तमिसत्तउमासे, नवि आहारइ सच्चि माहारा ॥ जंज हेछिजाणं, ततो चरिमाणसवंपि ॥ ३ ॥ अर्थ.— सातमी प्रतिमा, सातमाससुधी सच्चि आहारने आहारनेहीं एटले सच्चि वस्तुनुं जोजन करे नहीं. अने जंजहेछिजाणंके० जे जे पाठली पूर्वोक्त प्रतिमानुं अनुष्ठान, तेते आगळे आगळे सर्व जाणवुं. एटले आगली प्रतिमानी क्रिया पण करतो रहे. ॥ ३ ॥

आठमी नवमी प्रतिमा कहेठे. मूल.— आरंज सयं करणं, अष्टमिया अष्टमास वज्जेइ ॥ नवमा नवमासे पुण, पेसारंजेवि वज्जेइ ॥ ४ ॥ अर्थ.— आठमी प्रतिमाये आठमास सुधी पोते आरंजनुं करवु वर्जे. इहां शिष्यपूठेठे के, आरंजने करण करावणे सरखो दोपठे. माटे करावणनो दोष तेने याय. तेने उत्तर कहेठे के; ए वात सत्यठे, तथापि करवा करता कराववामां थल्प दोपठे; माटे थोडीपण आरंजनी निवृत्ति ते जलीज जाणवी. जेम महोटी व्याधि अइ ठतां तेमा किंचित् मात्र पण उ पशमे तेवारे सुख थाय ठे; तेम इहां पण जाणवुं. तथा नवमी प्रतिमाये पहेजो घरनो कारजार बधो पुत्रादिकोने स्वापिन करी, नवमहीना सुधी प्रेष्य दासादिकनो करेलो आरंज पण वर्जे. दासादिक पामीने पण आरंज करावे नहिं, इतिभाव ॥ ४ ॥

इत्थं आबद्धकनी चूणिमा आगती नान प्रतिमामांहे विजोयना रुद्धिरे; नैथा
रीनेनेने. राईनन पग्निनाएनि पंचमी. नचिनाद्धारपग्निनाएनि ठही. दिवा वंनयागि
उपग्निनाएरुद्धेति ननमी, दिवागउविचंजयागी अनिणाएणएवो निही केन मंत
नद गेमणहेनि अठमी. नानंन पग्निनाएनि नवमी, पमाग्न परिनाएनि दनमी, उ
द्वेहनन नमण चूएनि एकादशमी. ॥ ८ ॥ इतिगाथापंचदशम्याये.

अवतरणः— यन्नाणं मवीयत्तनि एटले धान्यना अवीजपणानुं एकशां ने चो
पनमुं वार कहेंते. मूज.—जव जवजव गोंदुम नाति वीद्धियन्नाण कोठ्यास्तु ॥ नि
विकणं पिहियाणं. जिन्नाणं मुद्धियाणं ॥ ९ ॥ अयेः—एक यव, बीजा यवयव. ते
ए यवनांज विजोय जे गोधूम. बीजां नाली कजमताली प्रमुख, चोथु विहि ते
सामान्य चोन्वा, एटजा जातना धान्यने कोठाप्रमुखमांहे नाखीने. टाकणाथी टां
की ठाण प्रमुखथी लेपनकरी. उपरांत माटी नाये मुद्धि मुक्या हांय तो तेनी. ॥ ९ ॥

मूजः—उठानेणहिइहांइतिनिवरनाणि तयणुएएत्तिं॥विर्द्धनिइजोणी तचोजायइ
अवीयत्तं ॥ १० ॥ अयेः—उन्ट्टि स्थिति त्रणवर्पनी थाय. तेवार पठी थंङ्कर उपज
वानुं कारण विर्द्धतिइइकं० विध्वंनथाय विणनीजाय, पठी तेमां अवीजपणुं यइजाय.

मूजः—तिज मुग्ग मसूर कजाय मान चवजय कुजउत नुवरीणं ॥ तह कनिणचण
यवज्जाण कोठ्यास्तुनिविकणं ॥ ११ ॥ अयेः—तिज, मग. पंचवजक प्रतिइते, मसू
र ते वाटजाकारे धान्यविजोय. अने कोइक चनकिका कहेंते, कजायते त्रिपुटनामा
धान्यनो विजोय कजायरो, अथवा चवला ते प्रतिइते. कुजउते, चोजाने आका
रे ते चिपउ जीना थायते. तुंवरी ते नुथर, कतिण, चणयके० सिखरे रहित वाट
ला चणा जाणवा. वाज प्रतिइते. एटजी जातिनां धान्यने कोठी प्रमुखमां नाखी.

मूजः—कुजिन्नाणं पिहियाणं जंठियाणं मुद्धियाणं ॥ उक्किठविं वरिताण, पं
चगंता अवीयत्तं ॥ १२ ॥ अयेः—ए पूर्वोक्त कोठीने पिहितके० टांकणात्ताये टां
कीने पठी टांकणुं तथा कोठीनुं वारणां वेजने गोवरादिक ताये जीपीने लांठन
के० जीठी प्रमुखनुं चिन्ह कर्तुं होय. एवीरीते जे मुद्ध्याउ. एवा धान्यनी उल्लुट्ट
स्थिति पांचवर्पेमुथी जाणवी. तेवारपठी तेमां अवीज पणुं थाय. ॥ १२ ॥

मूजः—अयत्ती जट्टा केण् कोमूतगतण वट्ट सिइजा ॥ कोदव राजगमूजग ची
याणकोठ्यास्तु ॥ १३ ॥ अयेः—अजत्ती, जंनुं तेज थायते. जट्टाते कमुवो. के
गुंते पीजाचोन्वा, कोमूतग ते कोदरा विजोय. तण ते ठांतरातहित धान्यनो विजोय
वरटी ते तपाइ जह्वादिकनेविपे प्रतिइते. सिइयाये ते तरितव, कोद्व ते प्रतिइते

प्रवचनसारोद्धार.

एगोणाइणं च गाउएह ॥ नोमाहारवे, उ उवकमेणं तु परिणामो ॥ १७ ॥
 लवणादिकने गामां उंटप्रमुख उपरे आरुहणेके० चडावतां, तेमज उरुह
 तेना उपरथी उत्तरतां; तेउपर वली वेसतां ते गोणके० वृपन प्रमुखनी गात्रो
 एटले शरीरनी उष्णता एटले बाफे करीने किवा जे स्थानके पड्या हता, ते
 संबंधी आहारना विवेककी उपक्रमजे; घणाकालनुं पोतानुं आयुष्य ते वेदी, य
 कालमां पूरण करे; तेणेकरी परिणामे स्वकाय शब्दादिके करी अचित्त थाय. ते
 वीरीते जेम खाहं पाणीते मोगपाणीनो गुण नाश करनार ठे ते स्वकाय शब्द
 अने अग्नि, वृद्धनो नाश करनार ठे ते परकाय शब्द, अने जेम मोहोलाएणुं पाण
 शुद्ध पाणीनो नाश करेठे; ते उचय शब्द. एशब्द ते सचेतपणाने अचित्ततापण
 ना कारण थायठे. ॥ १७ ॥

अवतरण:- धन्नाइ चउवीसंति एटले चोवीस धान्यना जेदोनो एकशो ने उष्ण
 सुं वार कहेठे. मूल - धन्नाइ चउवीसं, जव गोडुम सालि वीहि सघीय ॥ कोइव
 अणुथा कंगू रालय तिल मुग्ग मासाय ॥ १८ ॥ अयसी हरिमंय तिउगम
 निष्पाव सिलिद रायमासाय ॥ इकु मसूर तूवरी, कुजठ तह धन्नय कजाय ॥
 ॥ १९ ॥ अर्थ:- जव, गोडुम, सालि, व्रीही, साठ दाहाडे नीपजे ते साठी, कोइव,
 जुथार, कांगुणी, राल, तिल, मग, अडद, अजसी, चणा, त्रिपुट, निष्पाव, वाल,
 मठ, इकु, मसूर, जुथार, कुजठ, करडी अने कजायरो. ॥ १८ ॥ १९ ॥
 अवतरण:- मरणं सतरस जेयंति एटले सत्तर प्रकारनां मरणनो एकशोने स
 चावनसुं वार कहेठे. मूल - आवीइ उहि अंतिअ, वजायमरणं वसटमरणं च
 अंतोसहं तपन्नव; वालं तह पंनियं मीसं ॥ २० ॥ उउमठमरण केवलि, वहाण
 सगिद्धपिठिमरणं च ॥ मरणं नचपरिन्ना, इंगिणि पाउवगमणं च ॥ २१ ॥ अर्थ -
 आविचि, अवधि, आत्यंतिक, वजाय, वसार्च, अंत शब्द, तन्नव, वाल, पंनित, मि
 थ, उद्धस्थ, केवली, वेहायस, गृहपृष्ठ, नक्तपरिज्ञा, इंगिनी अने पादोपगमन. ए
 आवीचि प्रमुख शब्द आगल मरण शब्द प्रत्येके जोडवां; तेवारे आवीचिमरणादि
 क अनुक्रमे जे नाम कल्या ते जाणवां. ॥ २० ॥ २१ ॥
 हवे एनुं वखाण करेठे. मूल - अणुसमय निरतर माविसन्नियंत नणति पंच
 विहं ॥ दवे खित्ते काले, नवेय नावेय संतारे ॥ २२ ॥ अर्थ - अनु समय समय
 लये निरतरपणे मरे. इहा शब्दार्थ आमठे के:- आके० समस्त प्रकारे करी वीचि
 कळोळ तेनीपरे, समयसमयने विपे जे आयुष्यने अनुनविये ठइये, तेने अनुलो

જે નિમગ્ન એટલે વૂડ્યાઠતાં, પોતાના દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રના, અપરાધરૂપે તે, આચાર્યાદિક આગણ કહે નહીં. ત્યાં વાંદણાદિકઆપતા તેના કહે નને કરતો તેમાં સાતારહે નહીં; એવો થકો જે મરણ પામે તેને સશય્ય મરણ મૂલ.- મૃતું અકસ્મ જૂમિય. નરતિરિણુરગણેસુ નેરણ ॥ સેસાણં તન્નવમરણં તુ કેસિંચિ ॥ ૨૬ ॥ અર્થ:- અકર્મજૂમિના ઉપન્યા મનુષ્ય તિર્યચ અને ચતુર્વિધ દેવગણ, તથા નારકી. એટલા મૂકી શોપ જીવોને તન્ન સાતમું કોણકને જાણવું. એ ગાથાનો જાવાર્થે હા ટીકામાં સમ્યકરીતે પાથી અને ઉત્તરાધ્યયનની ચૂર્ણિમા પણ ન વચાલ્યો માટે ગીતાર્થ વિચારજો. મૂલ.-મોતૂણ ડહિમરણ, આવીશ્યં તિથ્યં તિથ્યં ઇચેવ ॥ સેસા મરણાસવે, તન્ન યોણ નાયવા ॥ ૨૭ ॥ અર્થ.- અવધિ, આવીચિ અને આત્યંતિક એ ત્રણ મૂકીને શોપ સમસ્ત જે મરણઠે; તે તન્નવમરણ જાણવાં. ॥ ૨૭ ॥

હવે વાલ મરણાદિક ત્રણ કહેઠે. મૂલ.-અવિરયમરણ વાલં, મરણં વિરયાણ પંથ વિનિ ॥ જાણાહિ વાલંપંથિય, મરણ પુણ દેસવિરયાણં ॥ ૨૮ ॥ અર્થ.-ત સાદિક થકી જે વિરમ્યા નથી તે અવિરતિ, તેને વાલની પરે મરણ જાણવું, એમ વલી સર્વ સાવચની નિવૃત્તિ જેણે અંગીકાર કરીઠે, તે વિરતિ, તેનું મરણ તે પંથિતના પરે જાણવું માટે. તે પંથિતમરણ કહિયે. ઈરીતે વિતિકે ૦ તીર્થકર કહેઠે. વલી વાલ પંથિતમરણ. તે જેદેશયકી વિરતિઠે; એવાનું જે મરણ તે મિશ્રમરણ જાણવું. ॥ ૨૯ ॥

હવે ઠગ્ગસ્થ અને કેવલી મરણ કહેઠે. મૂલ.-મણપજ્જવોહિનાણી, સુઘમઙ્ગ નાણી મરતિ જે સમણા ॥ ઠગ્ગમઘ મરણમેયં, કેવલિમરણં તુ કેવલિણો ॥ ૩૦ ॥ અર્થ.-અતિવિશુદ્ધપણા થકી, પ્રથમ મનપર્યવજ્ઞાન, તેમજ અવધિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન ને મતિજ્ઞાનના ધરનાર; એવા જેશ્રમણ તપને વિપે જે શ્રમ કરેઠે, તે શ્રમણ કહિયે. અને ઠગ્ગકે ૦ જ્ઞાનાવરણાદિક જે કર્મ, તેનેવિપે જે રહે તે ઠગ્ગસ્થ જાણવો; તેનું જે મરણ તે વારમું ઠગ્ગસ્થ મરણ જાણવું. તેરમું કેવલી મરણ તે સમસ્ત કર્મ પુજ્જનોપરિસાદન કરીકેવલજ્ઞાનપામી જે મરણ કરે, તે કેવલિ મરણ જાણવું. ॥ ૩૧ ॥ મૂલ -ગિહાઈ નક્કણં ગિહિ, પિઠ્ઠિચ્ચંધણાઈ વેહાસં ॥ એદોન્નિવિ મરણા, કારણજાણ અણુન્નાય ॥ ૩૦ ॥ અર્થ - ગૃહ એ પ્રતિષ્ઠે, તે ગૃહ જેને આઢિઠે, એટલે સમલી, શિયાલ પ્રમુલ, તેને જે, આપણાદેહાદિકનું નક્કણ એટલે તે સમલી શિયાલ પ્રમુલને અનિવારણાદિકે કરી, તેણે નક્કણ કરવા યોગ્ય જે હાથી ડંટ પ્રમુલના કલેવરમાં પ્રવેશ કરી, જે નક્કણ તે ગૃહાદિકનું નક્કણ. હવે ગૃહાદિકોનો સ્પર્શ

જેને ઠેકાણો છે, તે ગૃહસ્પર્શી, અથવા ગૃહનો નહિ એટલે છટ્ટ અને ઉદરાદિક તપા
કોણીએ લગાડી તેમને સ્વચરાવબુ કર્ધ્વ એટલે ઓછે વૃદ્ધની શાસ્ત્રાદિકને વિષે જે
ધન તે ઉદ્વધન છે, આદિ જેને એવો તરુ, ગિરિશિશ્વર તથા નૃગુપાતાદિક ને પો
તેજ પોતાનાજ મરણને માટે કરેલું છે, તે ઉદ્વધનાદિક વેદાયસ મરણ આકાશ
ને વિષે જે ઝપાપાત કરી મરણ પામીએ, તે વેદાયસ ઉદ્વધને જે પૂર્વ કસુ, તે
જો આકાશને વિષે થયું હોયતો, વેદાયસ જાણવું

હા કોઈ ચાલના કરે છે કે, ગૃહસ્થ જે પૂર્વે કસુ, તેને પણ આત્મપાતક
પત્તે માટે વેદાયસને ઠેકાણેજ તેનો યતનાય છે તેનો ઉત્તર તે સ્વત્તે પતુ
કેવલ આ વેદાયસ મરણનું અલ્પ ધૈર્યવાલા પુરુષે, નિશ્ચય કરવા વિષય અશક્ત
છે, તે કહેવા સારુ, ગૃહસ્થ અને વેદાયસ, એ વે જુદા જુદાં કહ્યા વલી શકા
રે છે ના વિષય જિણવણાણ મમત્તરહિયાણ નિહિદુ વિસેસો ॥ અપ્પાણમિ પરિનિ
તો વક્કે પીડા મુમુઝવિ ॥ ૧ ॥ એવો આગમ છે અને આ વે કહેલા મરણ
ત્યત આત્મપીડા કરનારા છે, પછી આગમને વિરોધ કેમ નથી? એજ માટે નક્ક
રિજ્ઞાનાદિકને વિષે પીડા પરિહાર સારુ ચત્તારિ વિચિત્તાઈ વિગ્નિજ્ઞ હેયાઈ ચત્તારિ ॥
હ્યાદિ સત્તેપણાવિધિ, અને પાનકાદિ વિધિ ત્યા ત્યાં કહેલી છે અને બને ઠેકાણે દર્શ
નનું મલિનપણું પ્રાપ્ત થશે એવી શકા ઠતાં, તેનો ઉત્તર એ કહેલા ગૃહસ્થ વેદાય
સ નામા મરણ, દર્શન મલિન પરિહારાદિક કારણ થયું ઠતા અથવા કારણ પ્રકાર
ર ઠતા ઉદાયી રાજાએ જેમ પૂઠયું તેમ ગીતાર્થે આચાર્યે જિન શામનની મનિ
તા પરિહરયા સારુ કીધું એમાટે પૂર્વે કહેલા મરણને શકારૂપ દાપ નથી ॥ ૨ ॥
હવે નક્ક પરિજ્ઞાતાદિક ત્રણ મરણ કહેશે મૂલ - નક્ક પરિજ્ઞા ઇગિણિ પાયવગન
ણ ચ તિન્નિ મરણાઈ ॥ કન્નિસ મહિમવેષા ધિસધયણેણ ચ વિસિન્ના ॥ ૩ ॥ અથ
નક્કકે ૦ જોજન પરિજ્ઞા છે જ્યા તે નક્ક પરિજ્ઞા વે પ્રકારે છે એક રૂપરિજ્ઞા થી
જી પ્રત્યાખ્યાન પરિજ્ઞા તેમા રૂપરિજ્ઞા તે જ્યા એવું જાણેકે એ અજ્ઞાનાદિક જીવે
ષણા વચ્ચત ઘણા ચરાગ્યા છે ઉક્ત ચ હિમવત મલય મદિર, દીવાદિ હરણ સરિ
સ રાસીડ ॥ અહિયયરો આહારો, બુદ્ધિણાદારિડુક્કા ॥ ૧ ॥ હ્યાદિક નાણે
આહારનો પચ્ચાણ કરે, એમજ પ્રથમ રૂપરિજ્ઞાયે સ્વરૂપ જાણ્યું અને પછી તન પચ્ચ
ચાણ પરિજ્ઞાયે ચતુર્વિધ આહારનો પચ્ચાણ કહ્યો, એ વે જેદ કહ્યા, પછી જે મરણ કો
તેને નક્ક પરિજ્ઞા નામે પત્તરમું મરણ કહિયે સોજમું ઇગિતેકે ૦ પ્રતિનિયત થય
ને વિષે ચતુર્વિધ આહારનો ત્યાગ કરી, અનેરાની કરેલી પરિક્રમણાન વજતો થકા

जे गिरी गुंफादिकने विपे, उद्धतेनादिक पोतेज करतो रहे, ते सोलमुं इगिनी मर
ण कर सत्तरमुं पादपके० वृद्ध तेनीपरे, उपगमनके० रहेवु एटले जेवारे, अन
शननो उच्चार करी, गयन कर. तेवारे जेरीते ठेदेखुं वृद्ध जेम पडयुं, तेमनु
तेम पडी रहेते, तेम ए पण उंची निचि जूमिकाये जे हाथ पगादिक ज्यां जेरीते
प्रथमयी राख्या ते त्यां तेजरीते पडया रहे; परंतु हाथ पगादिकने चलावे नहिं;
एम जे मरण करे, ते पादोपगमन नामा सत्तरमुं मरण जाणवुं. ए त्रणे कनिष्ठ,
मध्यम अने उच्छ्रष्ट अनुक्रमे थायठे. यद्यपि धृति सयमने विपे, चित्तनुं स्थिरताप
ए सुं संहनन वज्र रूपजनाराचादिक, तेणेकरी त्रणे मरणने धीरपुरुष पन्निवजे ठे,
एतुं फलपण वैमानिक तथा मुक्ति लक्षण त्रणेने सरखुं थायठे. उक्तंच यत.—
सत्वाविय अज्ञात, सवेविअपढम संघयणवज्जा ॥ सवेवि देसविरया, पञ्चस्काणे
ए उ मरति ॥ १ ॥ आ ठेकाणे प्रत्याख्यान शब्दे नक्त परिज्ञा कहिते, ए विशेष
धृतिमंत पुरुषने थाय; अने इगिनी मरण ते वली विशिष्टतर धृति संघयणव
तने थाय परंतु साध्विने न थाय. एम पादोपगमन ते वली विशिष्टतम, धृतिवत
वज्र, रूपजनाराच संघयणवालाने थाय. उक्तंच. पढमंथि अतसवयणे, वटंते सेल
कुट्टसामाणे ॥ तेसिंपि अवावेउ चउदस पुवीण वोवेए ॥ १ ॥ तीर्थकर पादो
पगमन सेवे तेथी ए उचमठे. अने बीजा विशिष्ट साधु सेवे, यडुक्तं. सवेसत्तवाए,
सवन्न सवकम्मजूमिसु ॥ सवगुरु सवमहियासवेमेरुंमि अजिसिन्ना ॥ २ ॥ सवाहिंज
वीहिं, सवेवि परिसहेपराजिन्ना सवेविह् अतिउयरा पाउवगयाउसिद्धिगया ॥ २ ॥
अवसेत्ता अणगारा, तीयपञ्चपन्नणगयासवे ॥ केईपाउवगया, पञ्चस्काणिंगिणी
केई ॥ ३ ॥ तेमाटे नक्तपरिज्ञा कनिष्ठ ठे तेथी ए जयन्य जाणवो. अने इगिनी
मध्यम जाणवो. तथा पादोपगमन ते ज्येष्ठ सर्वोत्तम जाणवो. इतिगाथा दशकार्य.

अवतरण—पलिउवमंति एटले पळ्योपमनां स्वरूपनुं एकशोने अचावनमुं वा
र कहेवे. मूल.—पलिउवमं च तिविहं, उद्धार-ई च खेत्तपलियंच॥एकेकं पुण डुविहं
वायरसुद्धुमं च नायवं ॥ ३ ॥ अर्थ—पळ्य एटले जेमां धान्य नाखिये, तेनी जेने
उपमा ठे, तेने पळ्योपम कहिये; ते उद्धार, अ-वा अने खेत्रना जेद थकी, तिविहं
के० त्रण प्रकारेठे. वली ए उद्दारादिक, एकेक ते वादर अने सूक्ष्मना जेदेकरी
वे वे प्रकारेठे. एटले वादर उद्धार, पळ्योपम, अने सूक्ष्म उद्धार, पळ्योपम, तेम
ज अ-वा अने क्षेत्र ए वे पण वादर अने सूक्ष्म केहेवा. ॥ ३ ॥

पळ्योपमनुं स्वरूप कहेवे. मूल.—जं जोयण विठिन्नं, तं तिउणं परिरण सवि

सेन ॥ तापऽय उद्विष्ट, पल्लं पज्जित्तम नामा ॥ ३३ ॥ अर्थ - जे एक यानन विस्तारे गटले याकारे कहेयाय, ते सविशेष त्रण योजन अने एक याजनतो वसनाग काऽक न्यून, एटले परिणामके० परीणिए थाय, अने तेदलो ज उद्विष्टक० न पणे पण याय एवो पत्य एटले पाजो तेनी जेने उपमाठे तेने पत्यापम जाणु

एवु पत्यापम रुखा पठी तेनु कर्त्तव्य देखाडेते मूल - एगाद्विद्य वेद्विद्य तद्विद्या उक्तास सत्तरत्ताण ॥ सम्मठ सनिचित्त, जरिय वालग कोडीहि ॥ ३४ ॥ अर्थ - एक दिवसनो, वे दिवसनो, त्रण दिवसनो, उल्लुष्टे सात दिवस सवरी करणाके० जाम, तेनी साये ते पूर्वोक्त पत्य सपूर्ण जखो, पठी ते सनिचित्त मद्रिगित पणे एवो रुखा के, ते पत्य, जेम वापर उडेनही, अग्रिए वलेनही, एणाये नोजे नही, एरी रीते राजाग्रनी कोटीये जखो ॥ ३४ ॥

मून - तना समए समए, एकेके अवहियमि जो कालो ॥ सखेज्जा खनु तम या वापर उद्धार पत्तम्मि ॥ ३५ ॥ अर्थ - ततोके० तेवार पठी समय समयन विपे तमांयी एकेक राजाग्र अपहरिये ते खाली करता जेटलो काज थाय, तना समय निर्भेयी वादर, उद्धार पत्यापमने विपे थाय, अर्थात् सख्याता समय थाय

मून - एकेकमउनाम, कटुमसखेज्जा खनमद्विस्त ॥ समठेयाण तपए, तिपाण पत्त नरेज्जाहि ॥ ३६ ॥ अर्थ - ते करणानो रोम, ते एकेक रोमना वजी अस्वत्मा न्हाणा न्हाणा खन कगिये ते ज्या सुधी अदृश्यते एटले, जे मनुष्यमांहे निमज्ज नोउन गाना, उद्ध्य अतिमूक्ष पुज्जऽय पोतानां चक्रुये देखीगके तना अत ग्यानमो ताग मात्र चाणया, जे न देखी सकाय, एवा सूक्ष्म खन कर अत यथी ता सूक्ष्म बनरुनु शरीर जेटजा येत्रनेगिये रहीशके तेथकी अमग्यातपुण येत्रनु अग्याद्वनार जे इय तेने प्रमाणे खनकरे वडेरा रजो एम ग्याणने उवादर, पयांत, पृथ्वीनायिक जीवना शरीर सरसा उदके० खनत्र जना बनी अत परमाणुए जे नीपन्या व एग वानाये ते पत्य जरिय ॥ ३६ ॥

मून - तना समए समए एकेके अवहियमि जा काजा ॥ सखेज्जा गम कानी मु दुमे उद्धारपत्तम्मि ॥ ३७ ॥ अर्थ - तत्कारु० त्यारपठी समये समय एवो गानाग्रने अपहरता व कान थाय, ते काज कटते अस्वत्माता उपना हा ॥ नूक्ष उद्धार पत्यापमनरिये वापरने ॥ ३७ ॥

मून - गानन गानन एव वापर अग्रि यम्मि ॥ वापर अग्रि न, नयेज्जा गम काडिउ ॥ ३८ ॥ अर्थ - ते पयमाथी जा गा य गम न

केक वादर खंन काहाडीये; तो वादर अक्षा पव्योपममां संख्याता वरसनी कोडि याय.

मूल:- वाससए वाससए, एकेके अवहियम्मि सुहुमंमि ॥ सुहुमं अक्षापलिपं हवंति वासा असंखेज्जा ॥ ३९ ॥ अर्थ:- शो शो वर्षे एकेक सूक्ष्म खंन काहाडी ये, तो सूक्ष्म अक्षा पव्योपम असंख्याता वर्षेनो याय. ॥ ३९ ॥

मूल:- वायर सुहुमायासे, खेत्तपएसाणु समय मवहारे ॥ वायर सुहुमं खेत्त उत्तप्पणीत्त असंखिज्जा ॥ ४० ॥ अर्थ:- ते पव्यना जे आकाशप्रदेश ते वाला ये करी स्पष्ट ठे; ते आकाश प्रदेशने अनुसमय समय प्रत्ये काहाडतां, जेटले का ले ते पालो खाली याय, तेटला काले वादर खेत्र पव्योपम जाणवुं. अने तेज पव्यना वालाये करी स्पष्ट तथा अस्पष्ट जेटला आकाश प्रदेश ठे, ते प्रतिसमय समय काहाडतां जेटलो काल याय, ते सूक्ष्म क्षेत्र पव्योपम याय. असंख्याति उत्तप्पिणी प्रमाणे तेना कालनुं मान जाणवुं. ॥ ४० ॥ इति गाथा नवकार्ये. ॥

अवतरण.- आयरति एटले सागरोपमना प्रमाणनुं एकशो ने उंगणसारुमुं वार कहेठे. मूल:- उदार पल्लगाणं, कोडाकोडी हविज्ज दत्तगुणिया ॥ त सागरोवमस्तउ, एकस्त नवे परीमाणं ॥ ४१ ॥ अर्थ:- दशकोडाकोडी उदारपव्योपमे, एक सागरोपम याय. जेने समुद्रनी उपमा ठे तेने सागरोपम कहिये, अने तेवा एक सागरोपमनुं प्रमाण जाणवुं. ॥ ४१ ॥

मूल:- जावडुत्तउदारो, अट्टाड याण सागराण नवे ॥ ताव इया खलु लोए, हवंति दीवा समुदाय ॥ ४२ ॥ अर्थ:- अट्टी उदार सागरोपममां जेटला समय याय; तावइया के० तेटलाज माने. खलुइति निश्चे लोकनेविपे द्वीप अने समुद्रयाय.

मूल:- तह अक्षा पल्लगाणं, कोडाकोडी हविज्ज दत्तगुणिया ॥ त सागरोवमस्तउ परिमाणं हवइ एगस्त ॥ ४३ ॥ अर्थ:- तेमज दशकोडाकोडी अक्षा पव्योपमे एक अक्षा सागरोपमनुं परिमाण यायठे. ॥ ४३ ॥

मूल:- सुहुमेणउ अक्षा सागरस्त माणेण सबजीवाण ॥ कम्मविई कायविई नवर्त्ति होइ नायवा ॥ ४४ ॥ अर्थ:- सूक्ष्म अक्षासागरोपमना समय तेने माने करी सब जीवानी कर्मस्थिति, कायस्थिति अने जवस्थिति होय एम जाणवुं. ॥ ४४ ॥

मूल:- इहखेत्तपल्लगाण, कोडाकोडी हविज्ज दत्त गुणिया ॥ त सागरोवमस्तउ, एकस्तनवे परीमाण ॥ ४५ ॥ अर्थ:- दश कोडाकोडी क्षेत्र पव्योपमे एक क्षेत्र सागरोपमनुं प्रमाण यायठे. ॥ ४५ ॥

मूल:- एएण खेत्त सागर, उवमाणेणं हविज्ज नायवं ॥ पुटविट्ठ अगणि मा

प्रवचनसारोद्धार

रुद्र, हरियत साण च परिमाण ॥ ४६ ॥ अर्थ - ए क्षेत्र सागरोपम
पृथ्वी, अप, तेज, वायु, वनस्पति अने व्रतजीओंनु परिमाण जाणवु
दृष्टिवादमा बहुलपणे कही ठे तेमाथी लगारेक देखाडी ठे इति गाथा

अवतरण - अवसर्पिणि एतले अवसर्पिणीनु एकशोने सावसु द्वार
मूल - दसकोडा कोडीउं, अर्धा ययराण हुति पुत्राउं ॥ अवसर्पि
नाया उच्चैव कालस्त ॥ ४७ ॥ अर्थ - अर्धासागरोपमनी दश कोडाकोडी पू
तेवारे अवसर्पिणीयाय अवसर्पिणी एतले थारानी घटती दश तेनी
थायुष्य, शरीर, कटपट्टादिक गुन नावोनी हाणी याय, एम सर्वनी घटति

याय, माटे अवसर्पिणी कहिये तेनेविपे कालना जाग ठ हांयउं, तेना नाम
मूल - सुतम सुतमाय सुतमा, तर्ज्यापुण सुतम सुतमा होइ ॥ सुतम
मा चउगी, दूतम अइ दूतमा ठही ॥ ४८ ॥ अर्थ - एक सुतमसुतमा, बीजा
पमा, त्रीजो सुतमसुतमा, चौथो डुपमसुतमा, पाचमो दूपमा अने ठा डुपम

मा ए अवसर्पिणीना ठ थाराना नाम अनुक्रमे कथा ॥ ४८ ॥
हवे ए ठ थारानु कालमान कहेउं मूल - सुतमसुतमाइ कानो, चउगी
हवति कोनि कोनीउं ॥ तिन्नि सुतमाइ काजो, दोन्निचवे सुतम सुतमा ॥ ४९ ॥

प्रथम सुतमसुतमानेविपे, चार कोडाकोडी सागरोपम, बीजा सुतमानेविपे
ए कोडाकोडी सागरोपम, अने त्रीजा सुतमसुतमानेविपे व काडाकाडी सागराण

मूल - एका कोडाकोडी, वायालीताए जा सहस्त्रेहि ॥ वासाण हाइ ऊ
सुतमसुतमाण सो कालो ॥ ५० ॥ अर्थ - एक कोडाकाडी वेतालीम इ
वपे कणु चौथा डुपमसुतमानु एतलु काल मान जाणवु ॥ ५० ॥

मूल - यह दूतमाइ कालो, वास सहस्त्राइ एकवीस तु ॥ तावइउं चव
कानो अइ दूतमाएवि ॥ ५१ ॥ अर्थ - अथके० हवे पाचमा डुपम थारान
काज, एकवीस हजार वपे अने तावइउं के० तेतलुज एकवीस हजार वस्तु

जमान ठा अतिडुपमानु पण जाणवु ॥ ५१ ॥ इतिगाथा पचकार्य
अवतरण - उत्सर्पिणि एतले उत्सर्पिणीनु एकशोने एकशवसु द्वार कहेउं

मूल - उत्सर्पिणीइ जागा, हवतिउत्सर्पिणीएवि ठएए ॥ पडिजामा परिवार
नवरि विजाएसु नापवा ॥ ५२ ॥ अर्थ - जेरीते अवसर्पिणीना ठ जाग रु
तेरीते उत्सर्पिणीना पण ठज जाग जाणवा मात्र एतलु थारिके, न पडिजन

के० उपराठी, परिवाडी अनुक्रमे विजागे थाराने विपे करवो ते जेम अवसर्पिणि

ये प्रथम सुपमसुपमा अने घटता कालने योगे, ठछे आरो डुपमडुपमा थाय. तेम उत्सर्पिणीमां वधता कालने योगे, पेहेलो डुपमडुपमा आरो थाय. अने ठेहे डे, सुपमसुपमा ठछे आरो थाय. ॥ ५२ ॥ इतिगाथार्थ.

अवतरणः—द्वे खेत्ते काले नावे पुगलत्ति एटले चार प्रकारना पुगल परावर्त्तनुं एकशोने वास्तवमुं वार कहेवे. मूल—उत्सर्पिणी अणंता, पुगल परियटो मुणोय वो ॥ तेणंतातीअ-दा आणगय-दा अणंतगुणा ॥ ५३ ॥ अर्थः—अनंति उत्सर्पिणी अने आ स्थले उपलक्षणी अनंति अवसर्पिणी पण लेवी. एटले अनंति उत्सर्पिणी अने, अनंति अवसर्पिणीये, एक पुगल परावर्त्त जाणवो. तेवा अनंता पुगल परावर्त्त ते, अतीत अ-दाके० अतीतकालनेविपे थाय. अने तेथी अनंतगुणा वली अनागता-दा के० अनागत कालनेविपे थाय. ॥ ५३ ॥

त्यां शिष्य आशंका करेवे के; श्रीजगवतिमां एम कसुवे के “एणागय-दाणंती य-दाउ समयाहियत्ति,” तो अतीतकालथकी, अनागत अ-दासमय अधिक क ह्या. अतीत, अनागत ए वन्ने काल, अनादिने अनंतपणा थकी समानवे. अने जगवंतनो प्रश्न पण तेमांवे; ते अविनिष्ट समय अतीतकालमां, प्रवेश करनेहीं; किंतु अनागत अ-दासांहेज प्रक्षेपीये; तेमाटे अतीतकाल थकी समयाधिक अनागता-दा थायवे. अने इहां तो अतीता-दायकी अनागता-दा अनंतगुणा कहा तो शीरीते विरोधता नथी? अर्थात् विरोधताज थायवे.

उत्तर कहेवे के; जेम अनागता-दा अंतरहितवे, अने जेम अतीता-दानी आ दि नथी, एटले ते वन्नेने अंतना अनाय थकी सरखापणुं ययुं; हवे वर्त्तमान सम ये, अतीता-दा, अनेअनागता-दा सरखा थायवे. त्थारपठीसमयनेअतिक्रमेअनागता-दा उणी थाय, एम वे त्रण समय प्रमुखनुनोअतिक्रम करतां समपणु थायनही, तेमाटे अतीता-दा थकी अनागता-दा अनंतगुणी कही. जे कारणे अनंतोकाज ग ये ठते पण अनागता-दानो ह्य न थाय; अने वर्त्तमाने एक समयरूप वर्त्तमाना-दा पण ठेज, ते सूक्ष्मपणाथकी, आहि जूदो कह्यो नथी.

मूलः—पुगल परियटोइह, दवाइ चउविहोमुणोयवो ॥ यूलेयरजेएहि, जह होइ तहा निसामेहा ॥ ५४ ॥ अर्थः—ए पुगल परावर्त्त ते इहां, इय क्षेत्र, काल अने नावना जेदयकी चार प्रकारे जाणवो. ते वली एकेको यूलेयरके० स्थूल अने सूक्ष्मना जेदयकी जेरीते थाय, तेरीते कहुंनुं ते सांचलो. ॥ ५४ ॥

प्रथम वादर, इय, पुगल परावर्त्त कहेवे. मूल—उरालविउवातेय कम्म ना

साधपाणमणगोहि ॥ फासेवि सबपोगल, मुक्ताथहवायरपरटो ॥ ५५ ॥
 एक थोदारिक, बीजी वैक्रिय, त्रीजी तेजस, चौथी कार्मण, पांचमी जाण.
 थानपान (आसोआस) सातमी मन ए थोदारिकादिक साते वर्गणायको
 राज तवधी समस्त पुज्ज, ते जेटले काले एकजीव स्वनावे नोगवी नोगवने
 तेटने काले एक वादर पुज्ज परावर्त थायने ॥ ५५ ॥

मूज - अहव इमो ववार्ह, उराल विचवि तेयकम्मेहि ॥ नीसेस ववगव
 जापरा दोइ परियटो ॥ ५६ ॥ अर्थ - अथवा इमोके० ए इव्यादिक एटजे इ
 शब्द जे पुज्ज परावर्तने थावेने, ते इव्यादिक कहिये त्या उरालके० थोदारिक,
 क्रिय, तेजस थने कार्मण ए चार वर्गणायेकरी एक जीवते नीसेसके० ए
 धीदरान जोरु तवधी, इव्य ग्रहणने विपे एटले पुज्ज नोगववानेविपे, पण
 इव्य, पुज्जपरावर्तन मतातरे कटोने ॥ ५६ ॥

इव्यथी सूक्ष्म पुज्ज परावर्त कहने मूज - दवे सुदुम परटो, जाहण
 तदसारीण ॥ फासेवि सबपोगल, अणुकम्मेण नणु गणिझा ॥ ५७ ॥ अपन
 प्यारेविपे सूक्ष्म पुज्ज परावर्तन थावीरीते थायने के, जेगारे एक थोदारिकादि
 चरीरणे करी, समस्त लोकाकाश जावीपुज्जने स्पेजे नोगरे, ते पवी ववुम
 जीवो वैक्रिय, ते पवी जीवो, इव्यादिक गणिये तेवारे सूक्ष्म इव्य पुज्ज परावर्त
 दो क्षेत्रयी वादर पुज्ज परावर्त कहने मूज - नागागामपणसा ववम
 तेण एटरीण ॥ पुनरुसुक्रमेण, खेतपरटो हरइ थूनो ॥ ५८ ॥ अर्थ - नाग
 ददरान प्रमाणने, तेमां जे आकाश प्रवेशने, ते सरे एक जीव मग्नी उत्तन,
 पवा उरीर ग्रहण करती रगत, एउके० त्या लाकमांहे करस्या एण त रगत
 जने थागन पावन करस्या, तेगारे वादर क्षेत्र पुज्ज परावर्त थाय ॥ ५८ ॥
 इरे सूक्ष्म क्षेत्र पुज्ज परावर्त कहने मूज - जीरा जइया गग गनपामनेइ
 द्वाएनइ ॥ पुनरितस्मानतर, वीयपएसमि जइ मरइ ॥ ५९ ॥ एउतगतन
 ए सवगिनितरुनउदोइ ॥ सुदुमा रेतपरटो, अणुकम्मेण नणु गणिझा ॥ ६० ॥
 अर्थ - जीव तेगारे काइ एकरुन अगितने० विप्रहितप्रवशनरिय मगन
 शरण त्याग कर, रनागन्यनरे थापुचनी परितमाते, ते प्रवशयन अतन ए
 अतन विना तेन प्रवेशनी पावेना जीवा आकाश प्रवेश नउन मरण पाम
 एन तरतन या जीवा प्रवशने सपाणे निधेयी ज्यासु गी मगागण शरण
 उदोइतेनो प्रवशनेना आकाश प्रवेश मरण पाम एरीत मरण पाम

प्रवचनसारोद्धार.

काशना प्रदेशे निश्चेथी अनुक्रमे मरण पामी वूटे, तेवारे सूक्ष्म क्षेत्रपुज्जपरावर्त्त था हवे वादर काल पुज्ज परावर्त्त कहेवे. मूल:-उत्सर्पिणी इतमया, जावइया तेइनि यमरणेण ॥ पुष्ठाकमुक्रमेणं, कालपरट्टो जवे थूलो ॥ ६१ ॥ अर्थ:-इहां अवसर्पिणी नां उपलक्षणथकी, उत्सर्पिणी पण लेवी; एटले उत्सर्पिणी तथा अवसर्पिणी ए वेचना जेटला समय थाय, तेटला सर्व समय एक जीव निययके पोताने मरणे करी, आगल पाठल करतां पुष्ठाके फरसे, तेवारे वादर काल पुज्ज परावर्त्तथाय. हवे सूक्ष्म काल पुज्ज परावर्त्त कहेवे. मूल:-सुद्धुमो पुणउत्सर्पिणि पढमे सम यंमि जइमउहोइ ॥ पुणरवि तस्ताणंतर, वीए समयंमि जइ मरइ ॥ ६२ ॥ एवंतरतम जोएण सवसमएसु चैव एसु ॥ जइ कुणइ पाणवायं, अणुक्रमेणं नणुगणि ज्जा ॥ ६३ ॥ अर्थ:-सूक्ष्मकाल पुज्ज परावर्त्तवली आवांरीते थाय, के अवसर्पिणीने उत्सर्पिणीना समय मांहेला पहेला समयने विपे जे एक जीव मरण पाय्यो होय, तेज जीव, पुणरविके वली जेवारे ते समयथकी अनंतर बीजा समयने विपे मरण पामे. तेमज बीजा समयने विपे, एम तरतमयोगे करी, सर्व समयने विपे, जे जीव प्राण त्यागकरे; इहां पण समयनुं अनुक्रम गणिये, तेवारे सूक्ष्म काल पुज्ज परावर्त्त थाय. हवे जावथी वादर अने सूक्ष्म ए वने पुज्ज परावर्त्त कहेनार ठतो, प्रथम अ बुजाग वंधस्याननुं, परिमाण कहेवे. मूल:-एगसमयंमि जोए, सुद्धुमगणिजिया उंजे उपविस्संति ॥ तेहुंति संखलोय, पएसतुल्ला असंख्या ॥ ६४ ॥ तत्तो असंखगुणि या, अगणिक्कायाउतेसिकायविउ ॥ तत्तो सजम अणुजाग वंधवाणाणसंखाणि ॥ ६५ ॥ अर्थ:-एक समयने विपे लोक शब्द, जगत्रयमा, पृथ्वी कायिकादिक जीवो; अ ने वादर तेजकाय जीव पण, सुद्धुम गणिजीयाउं. इहां प्रथमा विज्जिक्ते ते सप्त मीने अर्थे ठे, तेथी सूक्ष्म अग्नि कायिक जीवोने विपे, जेटला पवित्तिके उपजे, तेने हवे असंख्येयपणुं कहेवे तेहुंतिके ते असंख्येय लोकाकारा प्रदेश राशी प्रमाण थाय. इहां जे कोइ पृथ्व्यादिक थकी अथवा वादर तेजकाय थकी, सूक्ष्म ययिपणे उपजे, ते पूर्वप्रविष्टपणा थकी लेवा नही. सर्वस्तोक इहां एक मयोत्पन्न सूक्ष्म, अग्नि काय जीवो, तत्तोत्ति एटले ते एक समयने विपे उपना सूक्ष्म अग्नि काय जीवो तेथकी वली असंख्यात गुणे अधिक सूक्ष्म, अग्नि काय जीवो, पूर्वोत्पन्न जाणवा. केमके एक समये असंख्याता उपजे, तेथी वली अंतर र्तना समय जोइये तो एक समयथकी अतर सुद्धुत्तात्पन्न अग्नि कायिया जीवो.

प्रवचनसारोद्धार

अर्थ - तउके० त्या अस्तप्राप्तमाहे प्रथम जेद ते अर्थेजे अणदीवेनी स्त्री
पर गुणने साजरवे करी अजिलाप मात्र थाय बीजो जेद चितावे ते स
पादिक गुण कहेया, एवा अचुरागेकरी चितवे ते चिता जाणवी व्रीचो जे
वा ते तेना सगमनो अजिलाप, चोथो सजरण ते जेनी साथे प्रीतिचाव थाय
रूप आलेली जुवे तेम तेम मनने प्रमोद उपजे, ते सस्मरण जाणवु पत्त
नेद विक्रय, ते तेना विरहथी उत्पन्न थयला डु खेकरी आहारादिक उपनि
रूपण थाय ठवो जळनासो, एटले गुरु माता पितादिकना समदे पण तम
पानु रणन करे सातमो प्रमाद, ते तेनेज अर्थे सर्वकार्यनेविपे प्रवचुं क
प्रमाद, ते शून्यचित्तपणे करी बोलवु नवमो तप्राव, एटले जे थावनो मु
रीन जाणेके ए तेज स्त्रीचे एवा नावथी तेने आलिंगन आपे ॥ ३३ ॥
मृन - मरण च होइ वसमे, सपत्त पितृ समास्तउ वोढ ॥ विहीए सपाउ, दिह्ता
पगनासा ॥ ३४ ॥ अर्थ - दशमो मरण एटले सर्वथा प्राणत्यागलक्षण करी
१३३ न कहेतु केमके तेना कहेवा थकी भ्रगारसना जगनो प्रसग थायने त
इश मरणता नही पण मरणतुल्य अस्थ्या ते निश्चेष्टपणेकरी हाइ नाणेना
एवा पड रहते ए दशमो जेद जाणवो हरे सप्राप्तपणे तेना समाके० सहा
गजनेद हट्टु तेमा प्रथम, दिह्ते० लोचन तेनो सपात त आरीरीते ज, म
नपर रता दुरादिक केरी मराग दृष्टिये तेनी सन्मुख जोतु त दृष्टिपात, इ
दृष्टिगता त स्त्रीना हाय नाय तेणेकरी प्रगानपणे स्त्रीनी साथे सप्यनी गता हा
मातु प्रीता ननामा ते उचितकाननेविपे स्त्रीनी साथे सप्यनी गता हा
नन - तद्विथ ननिउर गृह्थि दत नहनिगय चुपण चय ॥ आनिगण न
न घरनेरणा पगदीडाय ॥ ३५ ॥ अर्थ - चायो हसिय त रकाकि पुढ इ
ननु घरनु थावना ननित एटजे पामा प्रमुखे करी रमन रगी वध गत
गजे अरुग आनिगन आपसां सातमो दतपात एटजे अथगनविपे रमना हा
हरवा अरुना नहनिगय एटने सनने विपे नरवान करवा नमा पु
ते नुसनाये नुसनु सननु इगना आनिगन ते जगारेक स्पर्शी करवा प्रग
अद्वान एटजे सनादिहनु प्रदण करनु धारमा रर गद्य सुगता आगम ॥
चरणी नद उ दान्नायनगावनां प्रनिवृत्ते ते करवा तरमा आगमन इद
आव करसो. चन्दना अनग ते कीडा प्रमुख सनाग टानीन अना अग अ
करनु घरनु ॥ ३६ ॥ इतिगाथा चनुटगाय

प्रवचनसारोद्धार

एकरी नारकी माहोमाहे वढवाड करे ते, प्रहरणनी करेली वेदना पाचमी नरक
 पृथ्वीसुधी थाय. अने बीजी शरीरनी करेली वेदना, उघी नरकपृथ्वीसुधी हाय
 अने आदिमके० धुरली त्रण पृथ्वीनेविपे परमाधामिक देवोनी करेली वेदना
 पण थायवे इतिगाथार्थ ॥ ८८ ॥

अवतरण - आउत्ति एटले नारकीना आयुष्यनु एकशोने पचोतेरमु द्वार कहेते
 मूल - सागरमेगतिअसत्त दसय सत्तरस्त तहय वावीसा ॥ ८९ ॥ अर्थ - प्रथम नरकपृथ्वी रत्नप्रना ठे त्या एक सागरा
 सु पुढवीसु उक्कोसा ॥ ८९ ॥

पमायु बीजीये त्रण सागरोपम, त्रीजीये सात सागरोपम, चौथीये दशसागरोपम
 पाचमीये सत्तर सागरोपम, तेमज उघीये वावीस सागरोपम, अने सातमीये तत्री
 श सागरोपमायु जाणवु ए स्थिति सात नरक पृथ्वीने विपे उत्कृष्टि कही ॥ ९० ॥

मूल - जा पढमाए जेष्ठ, सावीआ एक एठिया नणिआ ॥ तरतमजोगोणो, इत
 वास सहस्तर रयणाए ॥ ९० ॥ अर्थ - जे प्रथम नरके उत्कृष्टि स्थिति एकसागरो
 पमठे, ते बीजी नरके कनिष्ट एटले जयन्य जाणवी एम आगली नारकीथोनेवि
 पण पाठलीए उत्कृष्टि स्थिति ते आगलीये जयन्य जाणवी ए तरतम योग्य जा
 एवो अने पहेली रत्नप्रनापृथ्वीए जयन्य स्थिति दशहजार वर्षनी जाणवी

अवतरण - तणुमाणति एटलेशरीरना माननु एकशोने ठोत्तेरमु द्वार कहेते मूल -
 पढमाए पुढवीए नेरइयाण तु हाइ उच्चित्त ॥ सत्तधणु तिन्निरयणी उच्चैवय अयुना पु
 सा ॥ ९१ ॥ अर्थ - पहेली नरक पृथ्वीये नारकीथोनु उच्चपणु एटले देहमान,
 सात धनुष्यने त्रण रयणीके० हाय, तथा उ आयुल उपर एटलु देहमान थायवे
 अने अतिदेशे बीजी नरकपृथ्वीए पन्नर धनुष्य, वे हाय ने वार आगल त्रीजीए,
 कत्रीज धनुष्य ने एक हाय, चौथीए साडीवाशेठ धनुष्य, पाचमीए सवातो धनु
 उघीए थडीसे धनुष्य ॥ ९१ ॥

मूल - सत्तमपुढवीए पुण, पचेव धणुस्सयाइ तणुमाण ॥ मधिमपुढवीसु पुणा,
 योगहा मधिम नेप ॥ ९२ ॥ अर्थ - सातमी नरक पृथ्वीए वली पाचसे धनुष्य
 मानवे अने मध्यमपृथ्वीए तो वली जे पहेली पहेली पृथ्वीए देहमानवे तथी
 आली आगली पृथ्वीए वमणु वमणु करता उत्कृष्ट शरीर मान थाय एम म
 अनेक प्रकारेते ते प्रथम गाथाए देखाडयु ॥ ९२ ॥

उत्तर वैक्रिय शरीर कहेते मूल - जा जन्मि होइ नय धारणिऊ अवागहणा
 सु ॥ सा डयुणा बोधवा, उत्तरवेउवि उक्कोसा ॥ ९३ ॥ अर्थ - जे नरक पृ

ध्वीए जे नवधारणिय अवगाहना थाय, तेने वमणी करीए तेवारे ते ते नरकने विपे उत्तरवैक्रिय तेढली जाणवी. ॥ ९३ ॥

मूलः—नवधारणिकरूवा, उत्तरवेउविषायनरएसु ॥ उंगाहणाजहन्ना, अंगुलअ संखनागोय ॥ ९४ ॥ अर्थः—नवधारणीपरूप यकी, उत्तरवैक्रिय नरक नरकने विपे जघन्य अवगाहना अंगुलनो अस्संख्यातमो जाग ते उत्पत्ति समयनेविपेज होय.

अवतरणः—उत्पत्तिनासविरहोति एटले उत्पत्ति नाश अने विरह कालनुं एक शो ने सीतोतेरमुं द्वार कहेउ. मूलः—चउवीसयंसुदुत्ता, सत्त अहोरत्त तद्द य पन्नरस ॥ मास्तोय दोय चउरो, ठम्मासा विरहकालोउ ॥ ९५ ॥ अर्थः—प्रथम नरक पृथ्वीए चोवीस सुदूत्ते विरहकाल जाणवो. एटले एक नारकी उपन्या पठी बीजो उपजे तेनी वचमां विरह पडे, तो एटलो पडे. एम बीजी नरके सात अहोरात्री, त्रीजी ए पन्नर दिवस, चोथीए एक, मास, पांचमीए वे मास, ठहीए चारमास अने सा तमीए ठमासनी विरह काल जाणवो. ॥ ९५ ॥

मूलः—उक्कोसो रयणाइसु, सवांसु जहन्नउ नवे समउ ॥ एमेवयउवट्टण, संखां पुण सुरसवरातुद्धा ॥ ९६ ॥ अर्थः—ए उल्लुपृथी रत्नप्रणादिकने विपे विरहकाल कह्यो, अने सवांसुके० सर्वे पृथ्वीने विपे जघन्यथी एक समय विरह काल थाय. एमेवके० एप्रकारे उद्धर्तना विरह तेपण एक नारकी उद्धर्ता पठी विरहपडे तो; एटलोज जाणवो. अने ए उत्पत्ति तथा उद्धर्तनानी जे संख्या ते देवोनी परे जाण वी. ते इगडति संखमसंखा, एगसमये हुंतिहुचवंति इत्यादिक जाणवुं. ॥ ९६ ॥

अवतरणः—लेसाउति एटले नारकीनेविपे लेश्यानुं एकशोने अछोत्तरमुं द्वार कहेउ. मूलः—काककाक तहकाकनील नीलायनील कन्हाय ॥ कएहाय तहा एवं, सत्तसु पुढवीसु लेसाउ ॥ ९७ ॥ अर्थः—पहेली पृथ्वीए कापोत लेश्या, अने बीजीए पण कापोत लेश्या, त्रीजीए उपरले नरकावासे कापोत लेश्या, अने नीचले नरकावासे नील लेश्या जाणवी. चोथीए नील लेश्या, पांचमीए उपरना नरकावासे नील अने नीचेना नरकावासे कृष्ण लेश्या, ठहीये तथा सातमीए कृष्ण लेश्या ठे; परंतु ठही यकी सातमीए अत्यंत कृष्ण लेश्या जाणवी. एरीते सात पृथ्वीने विपे लेश्या जाणवी.

अवतरणः—अविहिति एटले नारकीने विपे अवधिज्ञाननुं एकशो ने उंगणए सीमु द्वार कहेउ. मूलः—चत्तारि गाउ आई, अहुत्ताईति गाउअ चव ॥ अहुत्ताइ जा दोणिवि, दिवडमेगंच नरएसुं ॥ ९८ ॥ अर्थः—पहेली पृथ्वीये चार गाउ अवधि ज्ञान थाय, एम बीजीए साडत्रण गाउ, त्रीजीए त्रण गाउ, चोथीए अढीगाउ,

पांचमीए वेगाव, ठीए दोढगाव, अने मातमीए एकगाव. ए सात ध्वनीए व
वधिज्ञान जाणवु एम वार गाथाए करी सात द्वार कहा ॥ ९७ ॥

अवतरण - परमाहमिति परमाधामिकना स्वरूपतुं एकशोने एसीसुं द्वार न्हें
ठे. मूल - अथे अवरिसीचेव सामेया सवजेइय ॥ रुदाव रुदकालेय, महाकाजें
आवरे ॥ ९८ ॥ अतिपत्ते धणू कुनी, वाजुवेयरणीइय ॥ खरस्तरे महापोते, पन्नर
परमाहमिआ ॥ १०० ॥ अर्थ - अथ आदेवेइने पन्नर परमाधामिकना नामते, ते
क्रियाने अनुसारे जाणया ते आवीरीते पहेलो अथ-ते नारकीउने हणें, नीका
पाडे, उचा आकाशे उछाले ए अथ कहिये बीजो जे नारकीने हणीने कातरणी
समासी प्रमुखनी साये कडका करी, नछीमा पकववा योग्य करे ते, अवीरीत,
इहा आवरीत ते नछी कहिये, तेना सयोग थकी एनु नाम पण अवीरीत ते
बीजो, जे रादू प्रमुखने प्रहारेकरी सातन पातनादिक करे, अने ते वणें श्या
म ठे तेमाटे एनु नाम पण श्याम ठे चोथो जे आतरमू काडे, ह्या अने
कलेजातु विदारण करे अने वणें सबल कावरो थाय ते सबल नामे जाण
वु. पाचमु जे शक्ति कुत अने तोमर तेणेकरी नागकीउने परोवे ते रीइपणला
योगे तेनु नामपण रीइ जाणवु. ठी जे नारकीउना अगोपाग नांगी नावे,
ते वलो अत्यंत रीइपणायकी, एनु नाम उपरीइ जाणवु सातमु, जे कडा
मा तावडी प्रमुखमा नारकीउने पकाये, तेमज एनो वर्णपण कालो होय, ते
थी एनु नाम काल कहिये आठमु अपरके० बीजा नारकीना न्हाणा त
डकरी खवरावेय ने वर्णपण महाकाला होय तेमाटे एनु नामपण महाकाल
जाणवु नवमो अति शब्दे खडू तेना आकारे पत्र, तेने वनके० विकुर्वि पठी
तेनेविपे रह्याजे नारकी, तेने ते अतिपत्रने पातेकरी तिजतिज जटला खमको,
तेमाटे एनु नाम पण अतिपत्र ठे दशमु, जे धनुष्य साये मूकी अर्द्धचंद्रादिक वा
णेकरी नारकीना कान नाक प्रमुखनु ठेवन करे, तेथी एनु नाम पण धनुष्य ठे
इहा श्री जगवतिमांहे महाकाल पठी अतिपत्र पठी कुन कहावे तेमा जे खडूकी
तेउने छेदे ते अति, अने जे कुनादिकमां पकये ते कुन, बारमा जे कदव छन
ने आकारे अने वज्रना आकारना नाजनो तेमा यक्रिय तत्तवेनुनेविपे वणानी
परे नारकीने शेके, माटे एनु नाम पण बालुक ठे तेरमु, जे विरूपके० मातु जेतर
ण जेनु, ते त्रातु जेनु तपाय्यु होय ते थकी पण महाकालकजति रक्त लोहिये न
रेजी नदी विकुर्वि तेमां नारकीउने जे कदयेना करे, तेथी एनु नाम पण वेतरण

प्रवचनसारोद्धार

जानेणउ विहीणा ॥१०४॥ अर्थ-उची नरकपृथ्वीयकी उदत्त्या यका जे तेनी इहा अनतर जवनेविषे मनुष्यजन्म सबि जन्माके० नजना करवी कोइक मनुष्यपण पामे अने कोइक न पण पामे कदाचित् मनुष्य थाय तो सयम पामे नही ॥१०४॥ इतिगाथा चतुष्टयाथ

अवतरण-तेसु जेसि उववाउति एटले नारकीनेविषे जे जीवोनु उपजवु य तेनु एकगोने व्यासीसु द्वार कहेवे मूल-असन्नी खनु पदमो दाचच तिरिनी वात डपपत्की ॥ सोहा जति चउठि, उरगा पुण पचमी पुढवी ॥१०५॥ अर्थ-य सङ्गी मरण पामी पहेली पृथ्वीए जाय गर्नेज सरीमृष गाह नोजियादिक बीजी पृथ्वीए जाय पखी त्रीजीए जाय सिंह तथा तेना उपलक्षणयकी सर्व चतुष्प चौथी पृथ्वीसुधी जाय उरग सर्पप्रमुख ते वजी पाचमी पृथ्वीसुधी जाय ॥१०५॥ मूल-गच्छि इष्टियाउ, मठा मणुयाय सत्तमि पुढवि ॥ एसो परमुववाउ, वा

वो नरयपुढवीसु ॥१०६॥ अर्थ-उची पृथ्वीसुधी खीनु जावु वे मठ य मनुष्य जे कोइ अत्यंत क्रूर अथ्यवसायना धरनार होय ते सातमी नरक पृथ्वीसुधी जायने ए सात नरकपृथ्वीनु परमके० उरुष्ट उपपातके० उपजवु जाणु मूल-वालेसुय दाढेसु, पस्कीसुय जजयरेसु उववन्ना ॥ सखिज्जा उविईया, णोपि नरयाउया हांति ॥१०७॥ अर्थ-ब्याज ते सप्पादिक तेनेविषे, तथा दाढी ते तिहादिकने विषे, अने पस्कीसुके० खेचरने विषे, अने जजचर ते मठादिकने विषे जे नरकयकी थावीने उपन्या होय, तेपण जे सख्याता वषायुष्यनी स्थिति वाजा हाय ते क्रूर अथ्यवसायना वशयकी पचेडियना वधपणाने यागे वनी नरकनु यायुष्य वाधी नरकमाज उपजे ॥१०७॥ इतिगाथा त्रयाथ

अवतरण-सखाउष्यजळताणति एटले एक समयने विष केटला नारकी उपनेत नु एफशा ने त्राशीसु द्वार, तेमज उवटमाणानति एटले एक समयनेविष उदंतमान ते नरकयकी एक समयनेविषे निकजतानी सख्यानु एकशा ने चोरासीसु द्वार ए ते नरक नाश अने विरह काजनी गायामा कहावे, तेथी इहा कहां नथी अथवतरण-एगिदियविज सन्नि जीपाण कायठियति एटले एकडिय, कि जेडिय, अने सङ्गी जीव, ते पोतानीज कायनेविष जेटलो काज रहे तेने कायस्थि ने कहिये जेम. पृथ्वीनाय जीव मरणपामिने वजी पृथ्वीनायमाज उपजे ए कायस्थितिनु एफशा ने पयासीसु द्वार कहेवे मूल-असन्नी सप्पिणि सप्पिणी निदियाणय चउन्हा॥ताच वक अणता वणस्तईएव वाधवा॥१०८॥अर्थ-इहा काय

स्थिति ते संव्यवहारक जीव आशी जाणवी. असंव्यवहारिक जीवोने तो अनादि एकज कायस्थिति होय तेथी मरुदेवादि कनी साथे अजिचार जाणवो नही. तथाच कृमाश्रम ण.॥ तद्कायवर्जिताज्ञा दृढि नेते पशुच फिर जीवो॥ नाणाऽवणस्तऽणो, जे संव्यवहार वाहिरिया ॥ १ ॥ अर्थ - जे असंव्यवहारिक जीवोने अनादि कायस्थिति, ते पण कोऽरु जीवोने अनादि अर्थवस्तान थाय. ते आवीरीते. जे जीव असंव्यवहारिक राशिथी निरुज्जीने संव्यवहाराशिमा न आवे; अने कोऽरुने अनादि पर्थवस्तान, ते आवीरीते के, जे असंव्यवहाराशियकी निरुज्जीने संव्यवहारराशिमा आवे ते जाणवा.

इहां शिष्यपुत्रेने के रुहोने केवी रोते असंव्यवहारराशि मूकी संव्यवहारराशिमा पण आवे? तेने गुरु रुहेने के आवे. केमके, विगोपणवतीमां कसुटे. चकुं निघ्नंति जेत्तिया फिर इह संव्यवहार जीवरासीउ ॥ इत्तियणाऽवणस्तऽ, रासीउ त नि आतमि ॥ १ ॥ इहा ए नावने के, जे जीव असंव्यवहारराशिमूकीने संव्यवहार राशिमां आवी नीजे; पशु तोपण संव्यवहारराशिमाहे तेदलाज. जेने पृथ्व्यादिक नो व्यवहार प्राप्त थयो ते व्यवहारिक. अने जेथोने एवो व्यवहार न होय ते जीव असंव्यवहारिक जाणवा. अने जे व्यवहारराशिमां एकवार आवी वली निगोद मा जाय ते व्यवहारराशिमा पट्या तेथी तेने संव्यवहारिकज कहिये.

हवे सूत्रार्थे कहेने. असंख्याता लोकाकाश, प्रदेश, अपहार, प्रमाण हेने असंख्याति उत्सर्पिणीने अवसर्पिणी प्रमाण एकेडिय पृथ्वी, अप, तेज वायु रूप चारेने कायस्थिति थाय. ताचेवक के० तेज उत्सर्पिणी अवसर्पिणी ते अनंति वनस्पतिनी पण कायस्थिति जाणवी. इहां चेव ए पद पूर्णार्थेने. ॥ १०८ ॥

मूल - वात सहस्ता संखा, विगलाणवर्जित होऽ बोधवा ॥ सच छनवाउ जवे, पणिदित्तिरिमणुय उक्कोता ॥ १०९ ॥ अर्थ - संख्याता सहस्रवर्ष विकले डियनी कायस्थिति थाये तथा सात आठ नव ते पंचडिय तिर्यच अने मनुष्यने कायस्थिति थाय. ए उत्कृष्टी कायस्थिति कही ॥ १०९ ॥ इतिगाथाद्वयार्थे.

अवतरण. - एगिंदिय विगजसत्री ए नवछियनि एटजे एकेडियादिक जीवोनी नवस्थितिनु एकशोने ठराशीमुं वार कहेने. मूल. - वावीतर्ह सहस्ता, सचे व सहस्त तिन्नि हारचा ॥ वाए तिन्नि सहस्ता, दसवाससहस्तिवा रुक्ता ॥ ११० ॥ अर्थ - वावीशसहस्र वर्षे पृथ्वी कायिकजीवनी नवस्थिति जाणवी. अने अपकायिक जीवनी सातहजार वर्ष, अग्निकायनी त्रण अहोरात्री, वायुकायजीवने त्रण हजार वर्ष, अने वनस्पतिकायने दशहजारवर्ष नवस्थिति जाणवी. ॥ ११० ॥

प्रवचनसारोद्धार

सूत्र - सववराश् वारस्त, राश्दिय दोंति अउणपन्नात् ॥
 पुढवांण वि उक्कोत्ता ॥१११॥ अर्थ - वारवर्षे वड्डियने, राश्दियद्वे

ते उगणपचाश दिवश तड्डियने जाणवा चउरड्डियने ठ महीना,
 तथा मनुष्यने त्रण पट्योपम ए पृथ्वी आवेत्ते सर्व जीवानी
 ति कही, परतु ए निरूपड्डिय स्थानके जे रूपावे प्रवाहे तेने नाणवी
 पृथिविकायने विपे अजदण्डिकने जूठो जुठा विगोप देवाडेते
 सुव वाजुय, मणोसिजा सकराय खरपुटवी ॥ एक वारस्त चउदत्त,
 वावीत्ता ॥ ११२ ॥ अर्थ - अजदण्ड नाम पृथ्वी जे तपाट मारवा
 तेने एक हजार वर्ष अनुक्रमे ठ वोजने ठवोज जगाडवा शुद्ध गदे
 जी अने कामज माटी तेने वारहजारवर्ष वाचूका गदे वचू तपा
 र्षे, मणसिलने सोलहजारवर्ष, अने शर्करा गदे नानी काकरी तपा
 हजारवर्ष खर पृथ्वी मोटी जे शिला पटादिक तेनी वावीगहजार व
 नाणवी ॥११३॥ इतिगाथा त्रयार्थे

अउतरण - एतितणु माणति एटले एना शरीरना माननु एक्कानरु
 दार रुहेते सूत्र - जोयण सहस्त महिय, उहिय एगिदिण तत्ताणु
 अजेसहस्त, उरजेसुय गप्रजासु ॥११३॥ अर्थ - हजारयाचन जाऊरु
 एड्डियनेविपे अने विगोप चिताए तरुणोसुके प्रत्यक उनस्पतिवि
 रण ते समुद्रमागो तीयांदि गत वेनी कमन अधिकरीन नाणवु रु
 स्थानरे एटजा उदारिगरीरनो असनवडे माटे

तेमन मवुनु युगन जे गर्भज समूठिम जदण तेनविप पण हजार
 याय उरगपरिपनेविपे एक हजारयाचन गरीरमानत्र पण न उर
 डा गरीरमान उन्नेधागुजे कयुजे अने समुद्र पद्मद्वाराक्रमान

मान ते प्रमाणागुने याय तेगारे प्रमाणागुने उरपण उन्नेधागुन
 ए अत्यन शेषणु हाय एरी आगका निरागान अये मप्रफार म
 सूत्र - उमेदगुन गुणिय, जजासयचमिद जायण महम्म ॥ ११४ ॥ अर्थ - उन्नेधागुनकरी
 न, शिमेय नणिय माणति ॥ ११४ ॥ अर्थ - तेनेविपे उपन्यु न ननिन रु
 न हजारयाचन प्रमाण चनाश्रय, तेनेविपे एटले हजार याचन रु
 गिनमान हजारयाचन जाऊरु जाणवु एटले हजार याचन रु
 रुमन जाहेर रहे तेदनु जाऊरु कसु ॥११४॥

मूलः—जंपुण जलहि दहेसुं, पमायण जोयण सहस्समाणोसुं॥ वप्पज्झइवर पव
मं, तं जाण सुनूविया रंति ॥ ११५ ॥ जे कारणे समुद् इहादिकनेविपे प्रमाणांगुले
करी हजारयोजन प्रमाण पाणीमांहे उपजे जे वरप्रधान कमल, तेम श्रीदेविनो
निवास कमल. ते तुं जाण, नूकेण पृथ्वीनो विकार पण, वनस्पतिकाय न थाय.

अनेरां पाणीनां जे आश्रय, जेनेविपे उपइव नथी, एवा कोइकस्थानकनेविपे कहा
जे वेलि लता प्रमुख ते यथोक्त मान हजारयोजन जाफेरा तेणेकरी सहित जाणवा.

मूलः—वणणंतसरिराणं, एगनिल सरिरं पमाणेणं ॥ अनजोदग पुढवीणं, अ
संखगुणिया नवे बुढी ॥ ११६ ॥ अर्थः—सूक्ष्म वनस्पतिनां अनन्तां शरीर ए
कतां करिए; तेवारे एक वायुकायनुं शरीर थाय. एम अनल शब्दे, तेजकायिक,
दग ते अपकायिक पृथ्वीकायिकनी असंख्यात गुणि वृद्धि थाय. ते आवीरीतेः—
असंख्यातां वायुकायनां शरीर एकतां करिए; तेवारे एक तेजसकायिक थाय. अ
संख्याता तेजसकायिक प्रमाणे एक अपकायिकनुं शरीर थाय. असंख्याता अपका
यिके एक पृथ्वीकायिकनुं शरीर थाय. ॥ ११६ ॥

हवे वैडियादिकनुं देहमान कहेते. मूलः—विगल्लिंदियाण वारस, जोयणा
णि तिन्निचवरको साय ॥ सेसाणोगाहणउं, अंगुल जागो असंखिज्जो ॥ ११७ ॥
अर्थ—विकल्लेडियमां, वैडियने वार योजननी अवगाहना; अने तैडियने त्रण को
शनी अवगाहना, चउरेडियने चार कोशनी अवगाहना, अने शेषाण एटले शेष
शब्दे पृथ्वी, अप, तेज, वायु साधारण वनस्पति, समूर्ध्विम मनुष्य, समस्त अपर्या
सा. तेने उल्लेखे आंगुलनो असंख्यातमो जाग अवगाहना देहमान जाणवु. ॥ ११७ ॥

हवे पंचेडियनुं देह मान कहेते. मूलः—गप्प चउप्पय उग्गाउ आइ उयगेसु
गाउय पुहुत्तं ॥ पक्कीसुधणुपुहुत्तं, मणुएसुय गाउथा तिन्नि ॥ ११८ ॥ अर्थः—ग
प्पेज पंचेडिय चतुःपद गाय, बलद, घोडा, हाथीनुं शरीर ठ गाउ मान थायते,
अने उजगपरिस्पर्ष जे गोह नोलियादिक तेने वे गाउथी मांमी नव गाउसुथी
एटले गाउ पृथक्त्व शरीर मान थाय. तेम पंखी जे ग्वेचर तेने धनुष्य पृथक्त्व
शरीर थाय अने मनुष्यने विपे त्रण गाउनुं देह मान थाय. इति गाथा सप्तकार्ये॥

अवतरणः—इंदिय सहव विसयत्ति एटले इडियनुं स्वरूप अने इडियनो विप
य तेनुं एकशा ने अव्याप्तीसुं द्वार कहेते. मूलः—कायव पुप्फगोलय, मत्तूर थ
इमुत्तयस्त कुत्तमंव ॥ तोप चक्खवाणं, खुरप्प परित्तविथं रत्तण ॥ ११९ ॥ अर्थः—

पणो पण एमेवके० एटलुंज जाणवुं. नवरंके० रसनेंडियने स्पर्शनेंडियनो विशेष ते सूत्रकर्त्ता पोतेज आगली गाथाये देखाडेते. ॥ १२० ॥

मूलः—अंगुज पुढुत्तरसणं, फरसंतु सरीरिविठडंनणिय ॥ वारसहिं जोअणेहि सोयं परिगिएहए सदे ॥ १२१ ॥ अर्थः—अंगुज पृथक्त्व रसनेडिय कही ठे अने स्पर्शनेंडिय शरीरने विस्तारे कहीठे, हवे ए इंडिउनो विषय कहेते, वारसहिंके० वारयोजननो आवेलो शब्द मेवनी गर्जना प्रमुखनो ते श्रोत्रेंडिय परिगिएहएके० सांजले, पण एथी अधिक सांजलवानुं श्रोतेडियमां वज नथी. ॥ १२१ ॥

मूलः—रुवं गिएहे चक्र, जोयणलखाउ सायरेगाउ॥गंधं रसंच फासं, जोयणनव गाउतेसाण ॥ १२२ ॥ अर्थः—सातिरेक लाखयोजन एटले लाखयोजन जाजेरामा रहेलुं रूप ते कट कूट्यादिकने अनावे चहुइडिय जोइ शकेते, ए अनासुर इव्य आश्रीने कहिये. अने नासुर इव्य प्रमाणंगुले नीपन्या ते एकवीशलक्षयोजन त्यांयकी दूर जे हेपाआक ते सर्वदेखेते. उक्तंच. इगवीसं खलु लक्षा चउतीसंचेव त ह सहस्ताइं ॥ पंच सया जणिया सत्त चीसाए अइरिरत्ता॥इइ नयण विसयमाणं पुत्तरदीवइवासिमणुआणं ॥ पुवेणय अवरणय पिहंपिहं होइनायवं॥जेम पुत्तर वरइपनेविषे मानुपोत्तर पर्वतने नजीक रहेजाठे जे मनुष्य, ते कर्क संक्रांते सूर्य नुं मांमलो देखेते. अने गंधके० घ्राणेंडिय, रसनेडिय अने स्पर्शनेंडिय ए त्रणेइंडियो ते सातिरेक एटले नवयोजन जाजेराना आख्या गंधादिक लइ शकेते ॥ १२२ ॥

हवे इंडिउनो जवन्य विषय कहेते. मूलः—अंगुज असंखनागा, मुणति विसयं जह मुउंमोत्तुं ॥ चरुं त पुण जाणे, अंगुजसंखेक्काजागोउ ॥ १२३ ॥ अर्थः—चक्षुरिंडिय मुकीने वाकीनी चार श्रोतादि इंडियो जवन्यतो अंगुजना असंख्यातमा जागयकी पोतपोताना विषय जे शब्दादिक तेने जाणे, अने चक्षु इंडिय ते अंगुजना संख्या तमा जागयकी. जाणे इहां पृथक्त्व प्रमाण ते चार इंडियने आत्मागुले करी जाणवो, अने स्पर्शनेंडियने उत्तेयागुले जाणवुं अने विषय परिणाम सर्व इंडियनो आत्मागुले जाणवुं. ॥ १२३ ॥

अवतरणः—जेताउत्ति एटले जेइया तंवंधी एकशोनेनेव्यासीमो द्वार कहेते. मूलः—पुढवीआउवणस्तइ, वायरपरितेसु जेत चचारि॥गप्रवतिरियनरेसु, उल्लेसा तिन्नि तंता एं ॥ १२४ ॥ अर्थः—इहां वादरशब्द प्रत्येके जोडिये. प्रत्येक वनस्पतिवु सत्त्व जणाववाने अर्थे अने व्यञ्जिचार न आववा ताहं वजी पर्याप्त एवु विजोपण तेपण सामर्थ्ययकी जाणवु. अन्यथा प्रकारे तेजोनेइयानो अनावते; तेकारणे

बादर पपीत पृथ्वीकाय, अपकाय, वजी प्रत्येक वनस्पतिमाहे धुरली चार लेखा
थाय तथा गर्जच तिर्यच अने नरके० मनुष्यनेविषे ठ ए लेखाउं जाणवी, अने
गोप तेकराय, वाककाय, सूक्ष्म, पृथ्वी, साधारण वनस्पति, अपर्याप्ता बादर एकी
अप, प्रत्येक वनस्पति, वेइडिय, तेइडिय, चवरिडिय, समूर्धिम पचेइडिय, जे मनु
ष्य तथा तिर्यच तेने धुरली त्रण लेखा थाय इति गाथार्थे ॥ १२४ ॥

अवतरण - एयाणजवगइति एटले ए पूर्वोक्त जीवोनी ज्या गतिथाय तेनु ए
रुशो ने नेबुसु धारकहेठे मूल - एगदियजीवाण, जति नरति रिहेसुजु अलरुंकेसु
अमण तिरियाविण, नरयमिवि जति ते पढमे ॥ १२५ ॥ अर्थ - एकेडियजीवो त
पुगजिया वजीने बाकीना मनुष्य तथा तिर्यचमाहे जाय पण पुगजियामां नज
य, अने अमणके० मनरहित एवा जे समूर्धिम तिर्यच, ते पण एमज जाणवी
पण मात्र ते ते असह्यो प्रथम नरकपृथ्वीसुधी जाय ठे ॥ १२५ ॥

मूल - तद समुजिम तिरिया, नरणाहिव वतरेसु गच्छति ॥ ज तेसि उपराउं, पनिस
सपिऊथाकसु ॥ १२६ ॥ अर्थ - तेमज समूर्धिम तिर्यच ते नरणाहिवके० नवनपनि
अने व्यतरनेपि जाय, केमके तेनु उपपातके० उपजवाने स्थानके पदयोपमना अत
ख्यातमा नाग जेठजु थापु थु जोइये, ते तेनेविषे थाय पण ज्यातिपमान चाप

मूल - पचेदियतिरियाण, उपराउं कोसउं सहस्तारे ॥ नरएसु समगोसुनि, विप
नाय उथजतिरिनेसु ॥ १२७ ॥ अर्थ - पचेडिय तिर्यचनु उपपातके० उपजवु त
उत्कृष्ट आत्मा मरुस्थार देवजोक सुरीयाय तेथी आगने पायताना अनाव
पकी उपजवु पाप नदी तथा नरगमुक० सान नारकीनेपि पण जाय अने रिहे
डिय तथा पुगजिया वजीने बाकीना वोजा तिर्यच तथा मनुष्य तेमाहे पण उप

मूल - नरतिरिथसपजीरी, जाइसउंकेसु जति देवेसु ॥ निययाउयसमहीलाउंसु
इमाणअतेसु ॥ १२८ ॥ अर्थ - मनुष्य तथा तिर्यच जे अमख्याता रपना थापुच
वाजा होयते इहा विग्रिष्ट गेचर जे तिर्यच पचेडिय ते अतर दीपना तिर्यचन मनु
ष्य पुनिया जाणवा ते ज्यातिपि रजिने गोप देवोमां उपजे, एटने ज ववनाक
मा एना थापुच जेठजुंज थापुच होय, अथवा तेथी न्यून थापुच हाय एवा
देवजोकना उपज पण थरिऊ थापुच वाजा देवजाकमां उपज नही त इहान
देवजोक सुरी उपजे पण थागज न उपजे ॥ १२८ ॥

मूल - उपराउं तापनाण, उक्रोमेण नु जाय जाइसिथा ॥ नायनि उननाग
चरण करिण उपराउं ॥ १२९ ॥ अर्थ - तापमाउं उपपातके० उपजव न

रूढे ज्योतपी सुधी थाय. पण आगल न थाय. अने चरक ते धाडीनी जिहाना जेनारा, अने त्रिदंभि अथवा चरक अने कठोटीया ते परिव्राजका अने कपिल मुनिना संतानिया जे चरकने परिव्राजकठे तेथोनुं उत्कर्षथी उपजवुं यावत् पांच मा ब्रह्मदेवलोक सुधी थाय. ॥ १२९ ॥

मूल:-जिणवय उक्किष्ठ तवे, किरियाहिं अजव नव जीवाणं ॥ गेविल्लेणुक्कोसोगई जहन्ना नव तिवइसु ॥ १३० ॥ अर्थ:-श्रीवीतरागना वचनने अनुसारे साधुगुणे करी सहित समस्त समाचारी अनुष्ठाने युक्त, पण सम्यक्त्वथी रहित मिथ्यादृष्टि इव्यलिग ना धरनार, अजव्य अने जव्य जीव तेने केवल क्रियाना प्रमाण थकी उत्कृष्टे ग्रैवेय कनेविपे उपजवुं थाय, अने जघन्यथी सुवनपतिनेविपे उपजवुं थायठे. ॥ १३० ॥

मूल:-उउमउ संजयाणं, उववाउक्कोसउ य सव्वठे ॥ उववाय सावयाणं, उक्को सेणं चुउं जाव ॥ १३१ ॥ अर्थ:-उदस्य यतिनो उत्पात उत्कृष्टथी सर्वाथेसिद्धि नेविपे थाय. आवकनुं उत्कृष्टथी अच्युत नामा वारमा देवलोकनेविपे उपजवुं थाय.

मूल:-उववाउ लंतगंमी, चउदस पुव्विस्स होइउ जहन्ना ॥ उक्कोसो सव्वठे, सिद्धिगमो वा अकम्मस्स ॥ १३२ ॥ अर्थ:-चौदपूर्वधरनो उपपात जघन्यथी उ वा लांतक देवलोकें थाय; अने उत्कृष्टथी सर्वाथेसिद्धिमा थाय. अथवा अकर्मक जे कर्मकरी रहित थाय तेने मोक्षनी गति प्राप्त थाय. ॥ १३२ ॥

मूल:-अवराहिथ सामन्नस्स साहुणो सावयस्सविजहन्नो ॥ सोहम्मो उववाउ, व यजंगे वणय राईसु ॥ १३३ ॥ अर्थ:-चारित्र ग्रहणना दिवसथी मांमीने जेने लगा रमात्र पण चारित्रनी विराधना थई न होय, एवा अविराधित श्रमणने, अने तेमज आवक पण जे दिवसथी देशविरतिपणुं पान्थो ठे; ते दिवसथी पोताना ग्रहण करे ला व्रतने छुड पावुं होय ते आवकने पण जघन्यथी सौधर्मदेवलोकें उपपात थाय; तथा पोतपोताना व्रतजंग यएला साधु तथा आवकने जघन्यथी सुवनप ति अथवा व्यंतरमां उपपात थाय; अने उत्कृष्टे ज्योतपिमां उपजवुं थाय. ॥ १३३ ॥

मूल:-सेसाण तावसाईण, जहसेवंतरे सुउववाउ ॥ जणिउजिणेहि सो पुण नियकिरिय ठियाण विसुउ ॥ १३४ ॥ अर्थ:-ज्ञेय जे तापसादिक ठे तेथोनो जघन्य व्यंतरनेविपे उपपात थाय. एम श्रीतीर्थकरदेवे जणिउंके० कसुठे. ते वली नि जके० पोतपोतानी क्रिया जे मोक्षनुं अनुष्ठान, तेनेविपे जे निरत होय तेने थाय. परंतु हीणाचारीने न थाय; एम जाणवुं ॥ १३४ ॥ इति गाथादशकार्थ.

अवतरण:-एएत्तिंछुचो आगइत्ति एटले ए जीवोनी ज्यांथकी आगति एटले थाव

उथाय तनु एकशो ने एकाणुमु द्वार कहेते मूल - नेरइय छुयल वड्डा ॥ एगि
 सु इति थवरगइ जीमा॥विगलत्तेण पुण ते, हवेति थनिरय थमर छुयलत्ता॥१३४॥
 थये - नारकी थने जुगजिया वर्जी थनेरी गतिना जीवो एकेडियनेविष थाव
 रनी ते सरं पिकजेडियपणे उपजे, परतु नारकी, देवता थने पुगनिया वर्जना
 वाकीना सर्व जीरो उपजे पण ए वणनो त्यां उत्पात न थाय ॥ १३५ ॥

मून - दुति दुयमण तिरिगा, नर तिरिया छुयल धम्मि ए मोनु॥गप्प चउप्पय नाव
 पावति थनुयज चउगइथा ॥१३६॥ थये - दुतिके० होय थसङ्कीमनुय ने नि
 च ने मनुय तथा तिर्थेच पुगजिया मूकीने गर्भज चतु पद, एने ग्रहणे बीना
 ण तिर्थेच पचेडियपण पुगजिया मूकी चारेगतिना जीव पामे ॥१३६॥

हरे मनुय मउधी कहेते, मून - नेरइया थमराविथ, तेरग्या माणवाय नापति॥
 मणुयनेणगिनु जुयलधम्मियनरतिरिछे ॥१३७॥ थये - नारकी, देवता, गने
 तिर्थेच थने मनुय, चारे ए मनुयपणे उपजे पण पुगलधम्मि वर्जिने वाकीना
 पने थने पुगन धम्मि मनुय तथा तिर्थेच देवगतिमां उपजे॥१३७॥ इतिगाथात्रया

थरतरण - ऋषि मरण शिरहानि एटले उपजताने थने मरताने एक सामवि
 सादिह शिरहकाजनु एकशो ने बाणुमु द्वार थने जायत मरत सरावजि एये
 थपनता ने मरतानी सख्यानु एकशो ने बाणुमु द्वार, एये द्वार साथे कहेते मून -
 गिउ मुहुन गिनेडियाण सम्मुजिमाण य तहेय ॥ चारम मुहुन गप्पे, तनु
 गइउमउ ॥ १३८ ॥ थये - निजके० कांडएक मावग थतर मुहुने गत
 ते शिरहडियन निरतर थपनतान शिरह पडे ता एटना शिरह पडे समुर्विन
 पण तेमच नाणु तथा चार मुहुने गप्पेच पंचडिय तिर्थेचन उपनता विर
 रइ थने बीना सर्वजीवाने जा उपनतां थयया मरता शिरह पडे ता नग्यो
 एक ममयनो शिरह पडे ॥ १३८ ॥

मून - उवड्डणारिण, सग्या समणण सुगग्गुद्धा ॥ नर निग्गिय मय मउमु
 निमुर नारया गप्प ॥१३९॥ थये - उवनेनानी पण उत्पत्तिनीपर सग्या नाणी
 एक तानविहाइमुन वरतानी पर जाणरी मनुय तथा तिर्थेच सग्याना आउया
 ज मनेविषे वरत वरता नारकी गनेचनेविषे वरता एकडिमां पण थार थर
 मून - चारस मुहुन गप्पे मुहुन सम्मुजिमसुचउरीमा॥उक्काम शिरहमाना रु
 रियउडउ मउ ॥ १४० ॥ थये - चारमुहुन गप्पचन उपपात शिरह नाण
 थने चारमुहुने मसुर्विननरिषे उपपात विरह जाणरो ए उक्कए शिरहचन

कथा. अने जयन्त्यथी तां गनेज समुत्तिमनेरिपे एक समय उपपात विरह याय.

मूल - एमवय उवटण, संग्यासमण सुखन्नुजा ॥ मणुणसुंउववकं, नग्वाउ यमांजमेनाउ ॥ १४१ ॥ अर्थ - उवटणा पण एमवकं एमज, जेम उपपात कथां तेनीपरैज जाणवी. एक समय आदिनी सख्यातं देवताने नुअ देवतानी पं मनुष्य नेरिपे सर्व उपजे. असग्यातायुद्ध मनुष्य तथा तिर्यचना उपलक्षणयकी नात भी पृथ्वीना नागकी, तेजकाय अने वायुकाय, मूली शंष उपजे. इतिगाथा, चनुट्वाये

अतरण. - जरण, उडराण मंतर, जोडनिय, रिमाण, यानि, वेवाण, उडिति, एटजे चनुविं देव निहायनी स्थितिनुं एऊजो ने चोराणुमुं वार कहेवे. मूल - जवणयडराणमंतर, जोडनियरिमाणयानिणोड्या ॥ दसअछपंचगीस, संसजुना कमेणडे ॥ १४२ ॥ अर्थ - जवनपति, व्यंतर, ज्योतपि अने वमानवाति देव तेणे पुर्वजवने रिपे कीयांजे पुण्यनो समूह, तेना योगथोपास्यान्नेविशिष्ट जांगसुख, तेणे करी जे दिव्यंतेकं शोजे, तेने देवकहीए. एना अनुक्रमे जेद कहेजे. दशजवनपतिना, एम आठ व्यतरना, पांच ज्योतपिना, ठगीजवमानवासीनाजेद, एतंल्यापेसयुक्त होय.

हवे दशप्रकारे जवनपतिजे तेनां नाम कहेजे. मूल - असुरा नागा विहू, सुवण अग्गीय वाउयणियाय ॥ उदही दीवदिताविय, दसजेयानवणवासीण ॥ १४३ ॥ अर्थ - ए जवनपतिने कुमारनीपरे कीडा प्रियठे, तेथी ए सर्व असुरादिक शब्दनी आगल कुमार शब्द जोडिये. तेवारे एक असुरकुमार, बीजो नागकुमार, त्रीजो विद्युत्कुमार, चौथो सुवर्णकुमार, पांचमो अन्निकुमार, ठछो वायुकुमार, सातमो क्षतितकुमार, आठमो उदयिकुमार, नवमो वीपकुमार अने दशमो दिशिकुमार ए दशजेद जवनवासीना कहा. ॥ १४३ ॥

हवे व्यंतरना जेद देखाहेजे. मूल - पिताय नूया जक्का, परक्कता किन्नरा यकि पुरिसा ॥ महोरगागंधवा, अरविहावाणमतरिआ ॥ १४४ ॥ अणपन्नियपणपत्ति, इतिवायजूड्यवाइएचेव ॥ कंदीय महाकंदी, कोहंमेचेव पयगेय ॥ १४५ ॥ अर्थ - एक पिशाच, बीजा नूत, त्रीजा यहु, चौथा राक्षस, पांचमा किन्नर, ठछा किपुरिस, सातमा महोरग, अने आठमा गंधर्व, ए आठ प्रकारना वाणमंतर देव ठे. त्या एम ने मनुष्यपणायकी विगतके गयोजे अंतर, तेमाटे व्यंतर कहिए. अने वनना आतरानेविपे थया ते वाणमंतर जाणवा, मकार अजाहणीक ठे, वजी ए आठ जेद व्यंतरना अणपत्ती इत्यादिक नाम प्रगटठे. ॥ १४४ ॥ १४५ ॥

मूल - इयपढम जोयणसए, रयणाएअछवतरा थवरे ॥ तेसुइहसोजसेदा, रु

प्रवचनसारोद्धार.

यगग्रहोदाहिणुत्तरउ ॥ १४६ ॥ अर्थ - ए पिशाचादिकथी जुदा थाव
निकाय, इसके० इहां रत्नप्रज्ञाना प्रथमना शो योजनमां होयते, तेनेविष
इ ठे, ते मेरुने नीचली गोस्तनाकार रुचकठे तेने नीचले दक्षिण उत्तरने वि
जाणवा ॥ १४६ ॥

हवे ज्योतिषिणु स्वरूप कहेते मूल - चदा स्ररा यगहा, नरकतातारयापच
एगेमलजोइतिया, घटायाराधिरा अवरें ॥ १४७ ॥ अर्थ - चइमा, सूर्य, ग्रह, न
त्र अने तारा ए पांच ज्योतिषि जाणवा तेमा एक जे मनुष्यदेत्रथी वाहेरते, ते वनच
तपि जाणवा बीजा जे मनुष्यदेत्रथी वाहेरते, ते बाधियाघाट, जेम एकस्थानके
रहेते तेनीपरे एकस्थानके रहेते, ते माटे ते स्थिरज्योतिषी जाणवा ॥ १४७ ॥
हवे वैमानवासी देवो, चार गाथायेकरी कहेते मूल - सोहम्मीसाणसण, कुना
माहिद वनजोयतहा ॥ लतयसुकसहस्सार, आणयपाणयाकप्पा ॥ १४८ ॥ तद
आरण्युआविदु, इण्हिगेविपन्न वरविमाणाइ ॥ पढमसुदरसणतस्त, वीइसुप्यवर्द्धति
॥ १४९ ॥ तश्यमणोरमतह, विसालनामचसवउन्नव ॥ सोमणससोमाणस, मह
पीइकरच आइव ॥ १५० ॥ विजयचवजयतं, जयतथपराजियंचसवउन्नव ॥ एचमणुव
पणग, एएसिचउविहसुराण ॥ १५१ ॥ अर्थ - सौधर्म, ईशान सनत्कुमार, माहे
इ, ब्रह्म, जातक, शुक्र, सहस्वार, आनत, प्राणत आरण अने अच्युत ए वाने
विपे कटप एवी सझावे, इहां जे देवता उपजे तेने इइ, सामानिक अने प्रा
त्रिसक इत्यादिक समस्त वकुराईनोकटपते, तेथी इहा उत्पन्न थया जे देव, तेने कपो
पपन्न कहिये अने हवे इण्हिके० ग्रेवेयकना, वर प्रधान विमाणकहुवु तेजोक्ता
मा पुरुपनेविपे ग्रीकाके० कवने स्थानकेते, माटे ते ग्रेवेयक कहिये तमां प्रथम सु
दर्शन, बीजो सुप्रन त्रीजो मनोरम तेमज चौथो विशान, पाचमो सवतानइ
उछो सोमनस, सातमो सोमाणस, आठमो प्रीतिकर अने नवमो आदित्य हवे पांच
अनुत्तर विमान कहेते - एकविजय, बीजु विजयत, त्रीजु जयंत चौथु अपरावि
त अने पांचसु सर्वार्थसिइ ए अनुत्तर एटले समस्तमाहे उत्कृष्ट पांच विमान ना
एवां एएसिके० ए चतुर्विध देवनिकायना नाम कहा ॥ १४८ ॥ १४९ ॥ १५० ॥ १५१ ॥
हवे स्थिति कहेते मूल - चमर वजिसार महिय, सेसांण सुराण आव अ
योष्ठ ॥ दाहिण दिवह पजिय, दोवेसुणुत्तरिहण ॥ १५२ ॥ अर्थ - चमरइ दक्षि
णदिशिनो अने वलिइ उत्तरदिशिनो इइ तेने अनुक्रमे चमरइने एक सागरापम
अने वलिइने पट्योपमने असाख्यातमे जागे अधिक एक सागरापमस्थिति ना

दसचउदससत्तरेवय्यराइ ॥ सोहम्माजासुको, तडुवरिएकेकमारवे ॥ १५३ ॥ अर्थ - सौधर्मदेवलोके वे सागरोपम, ईशाने साधिक वे सागरापम, सनत्कुमारे सा तसागरोपम, महेदे साधिक सातसागरोपम, इहां साधिक अथवा न्यून थावे तेन वेत्र पट्योपमनो अत्तरत्मातमो नाग अविजोप जाणरो पाचमा ब्रह्मदेवलोके इशारागरोपम, ठठे चउद, सात्तमे सत्तर, एटले सौधर्मदेवलोकायी मामीने सातमा अक्रदेवलोकासुधी आधुस्थिति कही तेथकी उपरांतना देवलोके एकेक सागरापम वधारीये ते आवी रीते जे, आठमे अठार, नवमे थोगणीश, दशमे वीश, अग्यारमे एकवीश ने चारमे बावीश, प्रथमग्रैवेयके त्रैवीश, द्वितीयग्रैवेयके चांवीश, तृतीयग्रैवेयके पचीश, चतुर्थ ग्रैवेयके ठव्विश, पंचम ग्रैवेयके सत्तावीश, षष्ठग्रैवेयके अग्यवीश, सप्तमिये थोगणत्रीश, अष्टमीये त्रीश, अने नवमीये एकत्रीश सागरापम आधुस्थिति जाणरी तेउपरपठी विजयादिक चार अनुत्तर विमाननेविप वत्रीश सागरोपम आधुस्थिति उल्लुट जाणवी ॥ १५० ॥

मूल - तिचीतयरुकोसा, विजयाइसुच्छिजहन्न इगतीस ॥ अजहसुमणुको सो, सबछेय्यर तेतीस ॥ १५० ॥ अर्थ - तेत्रीश सागरापम सर्वार्थेतिद्विनी उल्लुटि स्थिति कही ठे हवे जयन्य अजघन्योत्लुट स्थिति सर्वत्र देखावेते विजय, विजयंत, जयंत ने अपराजित ए चारविमाने जयन्य एकत्रीश सागरापम अने सर्वार्थेतिद्विविमाने तेत्रीश सागरोपम ते अजघन्योत्लुटस्थिति जाणवी ॥ १५० ॥

मूल - पजिअअहियसोहम्मी, साणेसुतउहकप्पविई ॥ उवरिअमिजहसु, कमे एजावेकतीसरा ॥ १५१ ॥ अर्थ - सौधर्म जयन्यस्थिति एक पट्यापम ईशाने पट्योपम जाणरी, तउके० तेवार पठी अथके० नीचेना देवलोके जे उल्लुटि स्थिति ठे ते आगळे देवलोके जयन्यस्थिति जाणवी एम कमके० अनुक्रमे त्रीने इव जोके वे सागरोपम साधिक जयन्य स्थिति चोथे सातसागरोपम पाचमे मासिक सात सागरोपम, एम याउत् विजयादिक चारनेविपे एकत्रीश सागरापम नवम स्थिति जाणरी अने सर्वार्थे तो जयन्य स्थिति नथी ॥ १५१ ॥

हवे देविनी स्थिति कहेते मूल - सपरिगगहेयराण, सोहम्मी साणपजिअसाही य ॥ उकोसत्तपसा, नवपण पन्नायदेवीण ॥ १५० ॥ अर्थ - देवि वे प्रकार नी ठे एक तो परिगृहित, ते एकज धणीनी स्त्री जाणवी अने बीजी अपरिगृहित ते वेदयानीपरे कोइना पण उपजोगमां थावे हवे सौधर्म देवलोके परिगृहित देविनु आधुप्य उल्लुट एक पट्योपम, अने ईशानदेवलोके परिगृहितनु साधिक पट्यापम ए

मूल - पचास चत्त ठवेव, सहस्ता जत सुक सहसारे ॥ सय चउरा अण
प्पा, एणसु तिसारणजुयउ ॥ १६६ ॥ अर्थ - पचासहजार लातके, चानीसहज
र गुके, ठ हजार सहसारे, चारश आनत तथा प्राणत ए वेनेविपे, त्रणों प्रा
रण ने अच्युत ए वेनेविपे ॥ १६६ ॥

मूल - इकार सुत्तरहिम्मिसु, सनुत्तरच मयिमए ॥ सयमेग उवरिमए, पवर
अणुत्तर विमाणा ॥ १६७ ॥ अर्थ - एकशो ने अग्यार विमान नीचला त्रण ग्रैवर
नेविपे, अने एकशो ने सात विमान मय्यना त्रण ग्रैवेयकनेविपे, अने एक
उपरना त्रण ग्रैवेयकनेविपे, तथा पांच विमानज, पांच अनुत्तर सबधी जाणव

ए सर्वे विमानोने एकठा कख्यायी जेटला थाय ते कहेते मूल - चुजतीव त
य सहस्ता ॥ सत्ताण उईनवे सहस्ताइ, तेवीस चविमाणा, विमाण सत्तानवे
सा ॥ १६८ ॥ अर्थ - चोराशीलाख सत्ताणहजार ने त्रेवीस ए समस्त विमान वा
सी देवोना विमानो, सख्याये थायते ॥ १६८ ॥ इतिगाथापट्कार्ये

अवतरण - देहमाणति एटले देहमाननु एरुशो ने उन्नमु दार कहेते मूल -
नवण वण जोइसोहम्मी, साणे सत्तहुति रयणित ॥ एकेरु हाणि तेस, डुङ्ग
डुण चउकेय ॥ १६९ ॥ अर्थ - नवनपति, व्यतर, ज्योतिषि, साधर्म अन्न ईगान, एदना
सात रयणीशब्दे हायनु शरीर मान होय तेवारपठी एकेक हायनी हाणी करी
ए ते थावीरीते सनत्कुमार अने माहेई ठ हाथ ब्रह्म अन्न लातके पाच हाथ,
तेपठीना वली वे देवलोकनेविपे चार हाथ, आनतादिक चारनेविपे त्रण हाथ

मूल - नेविक्केसु दोसिय, एगारयणी अणुत्तरे सुजवे ॥ नगरणिघिएसा, व
कोसाहुति नायवा ॥ १७० ॥ अर्थ - नव ग्रैवेयकनविपे वे हाथ अने पचानुत्तर
विमाननेविपे एक हाथनु शरीर जाणवु ए नवधारणीय अवगाहना उत्क्रे जाणवी

हवे सर्व देवोना उत्तरवेक्रिय अवगाहना कहेते मूल - सबसुक्कासा, नाय
णाण वेउविया सय सहस्ता ॥ नेवियणुत्तरेसु, उत्तर वेउवियानति ॥ १७१ ॥
अर्थ - सर्वदेवोनेविपे उत्तरवेक्रिय लक्ष्योजन हाथ अने ग्रैवेयक तथा अनुत्तर
रविमाने उत्तरवेक्रिय न थाय केमके जे उत्तरवेक्रिय ते तो गमनागमनन अथ
अने परिवारने अर्थ करवी पडे, तेनु प्रयोजन ए देवोने नथी, तेथी तने उत्तरव
क्रियनो अजाव कसोते ॥ १७१ ॥

हवे जघन्ययी कहेते मूल - अणुज अस्वजागो, जहसु नवधारणि यपारने
सावेया अवगाहण, उत्तरवेउविया सावि ॥ १७२ ॥ अर्थ - जघन्ययकी नव

मूल - पंचास चत उच्चैः, सहस्रता जंत सुक सहस्रारे ॥ सय चउरा यज
प्पा, एणसु तिप्पारणनुयउ ॥ १६६ ॥ अर्थ - पचाशहजार लातके, चानीसह
र बुक्के, ठ हजार सहस्रारे, चारश आनत तथा प्राणत ए वेनेविपे, त्रणशं प्र
रण ने अच्युत ए वेनेविपे ॥ १६६ ॥

मूल - इकार सुत्तरहिष्मिंसे, सनुत्तरच मयिमए ॥ सयमेग उवरिमए, पच
अणुत्तर विमाणा ॥ १६७ ॥ अर्थ - एकशो ने अग्यार विमान नीचजा त्रण ग्रैवेय
नेविपे, थने एकशो ने सात विमान मध्यना त्रण ग्रैवेयकनेविपे, थने एका
उपरना त्रण ग्रैवेयकनेविपे, तथा पांच विमानज पांच अनुत्तर सवयी जाणवा
ए सर्व विमानोने एकठा कखाथी जेटजा थाय ते कहेउ मूल - चुनसीर त
य सहस्रता ॥ सत्ताण उईजवे सहस्रताइ, तेवीस चविमाणा, विमाण सखानवे
सा ॥ १६७ ॥ अर्थ - चोराशीलाख सत्ताणुहजार ने त्रैवीश ए समस्त विमान वा
सी देवोना विमानो, सख्याये थायउ ॥ १६७ ॥ इतिगाथाष्टकाय

अवतरण - देहमाणति एटले वेहमाननु एकशो ने उच्चु वार कहेउ मूल -
नवण वण जोइसोहम्मी, साणे सत्तहुति रयणित ॥ एकेरु हाणि सेस, उच्चु
छण चउकेया ॥ १६८ ॥ अर्थ - नवनपति, व्यतर, ज्योतिपि, साधर्म थने ईशान, एटन
सात रयणीशदे हाथनु शरीर मान होय तेवारपठी एकेक हाथनी हाणी नी
ए ते थावीरीते सनत्कुमार थने माहई ठ हाथ, ब्रह्म थने लातके पांच हाथ,
तेपठीना वली वे देवलोकनेविपे चार हाथ, आनतादिक चारनेविपे त्रण हाथ

मूल - गेविक्केसु दोप्पिय, एगारयणी अणुत्तरे सुजरे ॥ नवधारणिधिएसा, उ
कोसाहुति नायवा ॥ १७० ॥ अर्थ - नव ग्रैवेयकनेविपे वे हाथ थने पचास
हवे सर्व देवोना उत्तरवैक्रिय अचगाहना कहेउ मूल - सवसुकोसा, जाय
णाण वेउविया सय सहस्रता ॥ गेविअणुत्तरेसु, उत्तर वेउवियानडि ॥ १७१ ॥
अर्थ - सर्वदेवोनेविपे उत्तरवैक्रिय लक्ष्योजन होय थने ग्रैवेयक तथा अनु
रविमाने उत्तरवैक्रिय न थाय केमके जे उत्तरवैक्रिय ते तो गमनागमनन थ
थने परिवारने थयं करवी पढे, तेनु प्रयोजन ए देवोने नथी, तेथी तेने उत्तर
क्रियनो थजाव कखोउ ॥ १७१ ॥

हरे जघन्यथी कहेउ मूल - थयुल अखनागो, जहसा नवधारणि थपान
सखेया थयगाहण, उत्तरवेउविया सावि ॥ १७२ ॥ अर्थ - जघन्यथकी प्र

ધારણીય શરીર પ્રારંભ કાલે અંગુલનો અસંસ્વાતમો જાગ હોય, અને અંગુલનો સંસ્વાતમો જાગ શરીરની અવગાહના તે ઉત્તર વૈક્રિયની પાપ. ઇતિગાથા ચતુષ્ઠ્યાયે

અવતરણ.—લેસાઉતિ એટલે લેશ્યાનું એકશોને સત્તાણુમું દાર કહેઢે. મૂલ:—કિણ્દા નીલા કાજ, તેજલેસાય જવણ વંતરિયા ॥ જોડસ સોહ સ્મીસાણ, તેજ લેસા મુણેયવા ॥ ૧૭૩ ॥ અર્થ:—કૃષ્ણ, નીલ, કાપોત અને તેજો; એ ચાર લેશ્યા વાલા જવનપતિ તથા વ્યંતરદેવો હોય તથા જ્યોતિષિ, સૌધર્મ ને ઈશાન એ તેજો લેશ્યાવંત જાણવા. ॥ ૧૭૩ ॥

મૂલ:—કપ્પેસણં કુમારે, માહિંદે ચેવ બંજલોણ્ય ॥ એસુપમ્હલેસા ॥ તેણપરં સુક લેસાઉ ॥ ૧૭૪ ॥ અર્થ:—સનત્કુમાર, માહેંદ્ર ને બ્રહ્મ; એ ત્રણ દેવલોકનેવિષે પદ્મલેશ્યા હોય, અને તેથી આગલે બીજા વધા દેવલોકે શુક્લલેશ્યા હોય. ઇતિ ગાથા દ્વાર્યે. ॥ ૧૭૪ ॥

અવતરણ:—ઝંહિનાણંતિ એટલે અવધિ જ્ઞાનના માનનું એકશો ને અષ્ટાણુમું દાર કહેઢે. મૂલ:—સક્કીસાણાપદમં, દોઝંચસણંકુમાર માહિંદા ॥ તંચંવ બંજ લંત ગ, સુકસહસ્તાર ચઝઞિ ॥ ૧૭૫ ॥ અર્થ:—સૌધર્મ અને ઈશાનના દેવતા, નીચે પ્રથમનરકપૃથ્વીસુધી દેલે. અને સનત્કુમાર તથા માહેંદ્રના દેવો, બીજી પૃથ્વી સુધી દેલે. અને બ્રહ્મ તથા જ્ઞાંતક દેવલોકના દેવો, ત્રીજીનરકપૃથ્વીસુધી દેલે, અને શુક્ર તથા સહસ્ત્રારના દેવતા, ચોથી નરક પૃથ્વી સુધી દેલે. ॥ ૧૭૫ ॥

મૂલ:—આણય પાણય કપ્પો, દેવા પાસંતિ પંચમિં પુઢવિં ॥ તંચેવ આરણ સુ ય, ઝંહીણાણેણ પાસંતિ ॥ ૧૭૬ ॥ અર્થ:—આનત અને પ્રાણત દેવલોકના દેવ પાંચમી નરકપૃથ્વીસુધી દેલે. વળી તંચેવકે ૦ તેજ પાંચમી પૃથ્વીસુધી આરણ ને અચ્યુત વિમાનવાસી, દેવો અવધિજ્ઞાને કરી દેલે. ॥ ૧૭૬ ॥

મૂલ:—ઝંહિંદિષ્ઠિમ મણ્ણિમ, ગેવિજ્ઞા સત્તમિં ચઝવિરિહ્વા ॥ સંજિન્ન લોગ ના લિં, પાસંતિ મણુત્તરાદેવા ॥ ૧૭૭ ॥ અર્થ:—ઝંહી નરકપૃથ્વીસુધી દેહિમિત્રક અને મથ્યમત્રિક, એ બે ત્રિક એટલે ઝંહી ત્રૈવેયકસુધીના દેવતા દેલે, અને સાતમી નરક પૃથ્વીસુધી ઉપરલી ત્રણ ત્રૈવેયકના વાસી દેવો દેલે. તથા અનુત્તરવિમાનવાસી જે દેવો ઢે, તે સંજિન્નકે ૦ કાંડક માતેરી પોતાના વિમાનની ઢજાથી ઉપરાંત ન દેલે. તેમાટે ઢજાથી ઉપરાંતે કણી વાકી સમસ્ત ચઝદરાજલોકની નાલીસુધી દેલે.

મૂલ:—એ એ સિમસંલિધ્યા, તિરિયં દીવાય સાગરા ચેવ ॥ વદુયર ઉવરિમગ્ગા, ઝંઝંચ સકપ્પચૂનાઈ ॥ ૧૭૮ ॥ અર્થ:—એસંકે ૦ એ દેવોને અસંસ્વાતા ઢીપ અ

ને સમુદ્ધુધી તિથિં અવધિજ્ઞાન હોય વહુજતરકે ॥ અત્યંત અગ્રિક, તે જેમ
મઃ ઇપરના દેવો તેમ તેમ તે વહુજતર એટલે ઘણુ દેશે, અને ઊંચો પાતાળ
વિમાનની હજા સુધીજ દેશે ॥ ૧૭૬ ॥

મૂલ - સત્વિજ્ઞ જોયણા સ્વણુ, દેવાણ અર્ધસાગરેકણે ॥ તેણ પરમ સત્વિજ્ઞ
જહણુ યંપસુવીસતુ ॥ ૧૭૭ ॥ અર્થ - જે દેવોનુ અર્ધસાગરોપમ માટેક કાણુ
હોય તે દેવોને સત્સ્યાતા યોજનસુધી અગ્રિ પાય, અને તેયકી અધિક ગુ
થાણુ હોય, તેને અસત્સ્યાતા યોજનનુ અવધિજ્ઞાન પાય જયન્યતો પચીશ ય
જન અવધિક્ષેત્ર પાય ॥ ૧૭૭ ॥

મૂલ - નવણગ્ગ વણયરાણ, ઊઠુ વહુડ અહોય સેસાણ ॥ જોડસ નેરંગાણ
તિરિયં ડરાણિડચિત્તો ॥ ૧૭૮ ॥ અર્થ - નવનપતિ અને વ્યતરને ઊંચુ અગ્રિક
ણ હોય, અને ગ્રેપ દિશિય અવધિનો વિષય અત્પ હોયતે અને ગ્રેપ જે વમાનિક
દેવોતે, તેને નીચુ અવધિ ઘણુ હોય, અને જ્યોતપિ ને નારકીઓને તિથા યજ
હોય, અને ગ્રેપ દિશાઓનેવિપે થોડો હોય વલી આંદારિક તિથિંચ અને મનુષ્યને
વધિ તે નાનાકે ॥ અનેક પ્રકારે હોય કોડકતો નીચુ ઘણુ દેશે, કોડક ઊંચુ ઘણુ
દેશે, કોડક તિથિં ઘણુ દેશે, સ્ત્યાદિક જાણુ ॥ ૧૭૮ ॥ સ્તિગાથા પટકાપે

અવતરણ - ઊપત્તિય વિરહોત્તિ એટલે ઉત્પત્તિના વિરહનુ એકશ ન નવાણુ
હાર કહેતે મૂલ - નવણ વણ જોડ સોહમ્મી, સાણે ચઢવીસડ મુદુત્ત ॥ ૧૭૯ ॥
સ વિરહકાલો, સવેસુ જહનન સમડ ॥ ૧૮૦ ॥ અર્થ - નવનપતિ, વ્યતર ન
તપિ સાંધર્મે અને ઈશાનના અતસુધીના દેવોને ઉત્ક્રષ્ટે ચોવીશ મુદૂર્તના ઉત્તર
વિરહ પાયતે અને જયન્યતો એસમસ દેવોને એક સમય વિરહ કાલ હાય ॥ ૧૮૦ ॥

હવે સનત્કુમારાદિકને ઊક્રષ્ટ વિરહકાલ કહેતે મૂલ - નવવિણ વીતમુદુત્ત,
વારસ દસ ચેવ વિણ મુદુત્ત ॥ વાવીસા અર્ધચિય, પણયાલ અસીડ દિવસ તપ
॥ ૧૮૧ ॥ અર્થ - નવદિવસ ને વીતમુદુર્ત, સનત્કુમારે, વારદિવસ ને દશમુદૂર્ત,
માહદે સાઢીયાવીશ દિવસ ત્રદ્વદેવલોકે, પિસ્તાલીશ દિવસ, લાંતકદવનાકે,
પશી દિવસ શુરુદેવલોકે, એકશો દિવસ સહસ્ત્રાર દેવલોકે વિરહ કાલ જાણુ

મૂલ - સત્વિયા માસા થાણય, પાણસુ તદ્દ આરણ અચુણ વાસા ॥ સત્
ચારિસેયા, મેવિચેસુ અડવોડ ॥ ૧૮૨ ॥ અર્થ - આનત પ્રાણાતનેવિપે સત્સ્યાતા
માસ એટલે અગ્યારમાસ ને યોગણત્રીશ દિવસ સુધી સત્સ્યાતા માસ કહિય વની
આરણ અને અચ્યુતનેવિપ સત્સ્યાતા વર્ષનો ઉત્પત્તિ વિરહકાલ નિશ્ચેયકી નાણ

यो. ज्वांसुधी शो वर्ष पुरां न याय. त्वांसुधी संख्यातां वर्ष कहेवायठे. ॥ १७३ ॥
हवे धेवेयकने विपे विरहकाल रुहुं.

मूल:-द्विष्ठिमवान सयाई, मधिम सहमाई उवरिमेजस्का ॥ संखिज्जाविसेया
जाहा संवेणतिसुं ॥ १७४ ॥ अर्थ:-हेविमत्रिकने विपे वर्षनां गडकमा सं
ख्याता जाणवां, मध्यमत्रिकनेविपे संख्यातां हजारवर्ष जाणवा, उपरली त्रिकने
विपे संख्यातां लाय वर्ष जाणवां. एम यथा संख्यपणे त्रणेनेविपे जाणवा. ॥ १७४ ॥

मूल:-पजिया अतव्य नागो, उक्रोमो दोऽ विरह कालोथो ॥ विजयाऽ सुनिदि
छो, संवेमुजहणउं समउं ॥ १७५ ॥ अर्थ:-पयोपमनो अतस्ख्यातमो नाग उत्कृष्ट
विरहकाल ते विजयादिक चार विमाननेविपे होय. अने सर्वांयेंसिद्धि नामा पां
चमा विमाननेविपे पयोपमनो संख्यातमो नाग कह्योने. एमज ए सर्व देवोने
जघन्य तो एक समय जगवते कह्योने. ॥ १७५ ॥ इतिगाथा चतुष्टयार्थ ॥

अवतरण:-उवटणाए विरहोति एटले उदरनानेविपे विरहकालुं वशोमुं दार
कहेने. मूल-उवयाय विरहकालो, ए सोजह वसिउंय देवेसु॥ उवटणावि एवं, संवे
सिं होऽ विसेया ॥ १७६ ॥ अर्थ:-उपपात विरहकाल ए देवोनेविपे जेम पूर्वोक्त व
र्णव्यो, तेमज उदरना पण एवीज रीते सर्व देवोनेयाय एम जाणवुं. इति गाथार्थ.

अवतरण:-इमाण संखति एटले ए देवता एकसमयमा केटला उपजे अने
केटला चवे तेनी संख्यानुं वशेने एकमुं दार कहेने. मूल:-एकोवि दोवि तिसिख
संखमसंखाय एग समएणं ॥ उववयं तेवइया ॥ उवटंतावि एमेव ॥ १७७ ॥ अर्थ:-
एक थयवा वे थयवा त्रण एमज संख्याता असंख्याता पण एक समयनेविपे उ
पजे. अने उवटंताके० चवता पण एज रीते जाणवा. ॥ १७७ ॥ इतिगाथार्थ ॥

अवतरण:-जन्मि ए पाणं गइति एटले ज्यां ए देवो चविने जाय ते गतिनुं
वशेने बीजुं दार कहेने. मूल-पुटवी आउ वणस्सइ, गप्पे पळंत संख जीवीसु
सग्गवुआणवासो, सेसा पडिसेहिथ्या ठाणा ॥ १७८ ॥ अर्थ:-पृथ्वी, अप, वनस्प
ति, अने गर्भज, पर्याप्ता, मनुष्य तथा तिर्यच जे कोऽ संख्याता आयुष्य वाला होय
तेनेविपे स्वर्गस्थकी चविने देवो आवे, ए देवोने आववानां स्थानक ठे. ज्ञेय थाक
ता स्थानक प्रतिपेध्याठे; माटे तेमा न उपजे. ॥ १७८ ॥

एज वात विशेषे देखाडेने. मूल:-वायर पयत्तेसुं, सुराण जूदग वणेसु
उप्पति ॥ ईसाणं ताणं चिअ, तउ विनउउट्ट गाणं ॥ १७९ ॥ अर्थ:-वादर प
र्याप्ता पृथ्वी अप वनस्पतिमांहे चुवनपति थादे देऽ ईशानदेवलोकसुधीना देवो

प्रवचनसारोद्धार

नी उत्पत्ति थाय वली उठ्ठगके० सनत्कुमार आदेदेइ सहस्रारदेव
ना देवतानी, पचेइय तिर्यंच तथा मनुष्यमां उत्पत्ति ठे पण पूर्वोक्त एति
कमां उत्पत्ति न थाय ॥ १७९ ॥

मूल - थाणय पनिईहितो, जाणुत्तरवासिणो च वेकण ॥ मणुएति वि
यहि, नियमा सखेयजीवीसु ॥ १८० ॥ अर्थ - आनत देवलोक आदेदेइने
त्तरविमानवासी पर्यंतना देवो चवीने सख्याता आयुष्यवाला मनुष्यानेविपे
यमेके० निश्चेयकी उपजे ॥ १८० ॥ इति गाथा त्रयार्थ

अवतरण - जत्तो आगईए सति एटले ज्याना आव्या, देवता थाय ते
गति कहिये तेनु वशंने त्रीजु वार कहेठे मूल - परिणाम विमुद्धिए, देव
कम्मवध जोगाए ॥ पचदियाउगठे, नरतिरिया सेस पडिसेहो ॥ १८१ ॥ अर्थ
परिणाम ते मननो व्यापार जाणवो, ते विमुद्धिए कारण ठे तेमाटे सूत्रमां परिणाम
थाय त्यां जे विमुद्धिए परिणाम ते देवगतिनु कारण ठे तेमाटे सूत्रमां परिणाम
विमुद्धिए एवो कह्यो वली जो कदाचित् अतिविमुद्धिमननो परिणाम हाय तो
ते परिणाम मोहने पमाडनारो थायठे तेमाटे वली परिणामनी विमुद्धि कि
पण, देवाउके० देवताना आयुष्यने योग्य जे कर्मवध तेने योग्य जे विमुद्धि
तेणेकरी पंचेंडियमनुष्य ने तिर्यंच तेज देवतामां जाय पण शेय दमकना जीव
न जाय तेने जवानो अजाव ठे ॥ १८१ ॥

मूल - आईसाणाकप्पा, उववाउ होइ देव देवीणा॥ तत्तोपरतु नियमा, देवीणनवि
ववाउ ॥ १८२ ॥ अर्थ - नवनपति आदेदेइने ईशानदेवलोकसुधी देव देविनी उत्पत्ति
थाय. पण तेथी आगल निश्चेयकी देविनु उपजवु न थाय अने देविनु गमना
मन सहस्रार देवलोक सुधी ठे तेवो कण्णकाय सेवी इत्यादिक जाणवु इति ॥ १८२ ॥
अवतरण - विरहो सिद्धिइएति एटले सिद्धगतिनेविपे उपजताने विरहवु
शेने चोथु वार कहेठे मूल - एकसमउ जहणुओ, उक्कोसेण तुजावत्तमात्ता।
विरहो सिद्धिईए, उवटण वजिया नियमा ॥ १८३ ॥ अर्थ - समय समय नि
रगतिमां जीवो जायठे, परतु जो विरहपडे तो जयन्यथी एक समयनो विरह परो
ने वल्लुटथी तो उ महीनासुधी पण कोई सिद्धगतिए जाय नही ए सिद्धगति
अवतरण - जीवाण आहार गहण वसासति एटले जीवोने आहार ग्रहण
आतोआसनां प्रकार कहेयाउ वशे ने पांचमु वार कहेठे मूल - सांगिसा

आहारो, तथाऽ फासेण लोम आहारो ॥ परकेवाहारोपुण, कावलित होइनायवो ॥ १९४ ॥ अर्थः—केवल तेजस कार्मेण शरीरे, विग्रहे अथवा अविग्रहे उत्पत्ति देशनेविषे गयोथको प्राणी प्रथमसमय तो औदारिकादिक शरीर योग्य पुञ्ज आ हारे. बीजे समये औदारिकादिक मिश्र आहारे. ज्यांलगे शरीर निस्पत्ति, त्यांलगे आहारे, अथवा उज शब्दे पोताना जन्मस्थानकने योग्य शुक्रमिश्रशोणितना पुञ्जनुं सघात, तेनो जे आहार ते उजा आहार जाणवो. तथाऽके० लचाने स्पर्शे शीतल पवनादिकनी प्राप्तिए जेम तृपा उपशम पामे, ते लोमआहार कहिये. प्रक्षेप शब्दे मुखमांहे नाखवुं. ते कावलिक आहार होइके० होय. नायवोके० जाणवो.

मूल.—उयाहाराजीवा, सवेवि, अपक्कता मुण्येयवा ॥ पक्कत गायलोमे, परकेवो होइ न इयवा ॥ १९५ ॥ अर्थः—जे गतिमां जीव जाय त्यां गयाठता तेज समयनेविषे उजा आहा री सर्व जीव अपर्याप्तावस्थाए जाणवा. अने जेवारे पर्याप्ता थाय तेवारे सर्वजीव सर्व काल वायु प्रमुखना स्पर्शने करी निरंतर लोम आहारी होयठे अने प्रक्षेपाहारे तो न जना करवी. केमके जेवारे कोलित ग्रहण करे तेवारेज कावलिक कहेवाय ठे. ए रीते नजना जाणवी. एटले कावलिक कोइ वखतहोय पण, ने न पण होय. ॥ १९५ ॥

मूल.—रोमाहारा एगिंदियाय नेरइय सुरगणाचेव ॥ सेसाणं आहारो, रोमे परकेवउ चेव ॥ १९६ ॥ अर्थः—ते कारणे एकेंडिय लोमाहारी होय, तेमज नारकी अने चतुर्विध देवनिकाय पण लोमाहारी होय अने शेष समस्त जीवोने लोमाहार तथा प्रक्षेपाहार पण थाय. ॥ १९६ ॥

मूल.—उयाहारामण निरुणाय सवेवि सुरगणा हुंति ॥ सेसाहवंति जीवा लोमाहारा मुण्येयवा ॥ १९७ ॥ अर्थः—एमज देवताने अपर्याप्तावस्थामुधी उजा हार होय, अने पर्याप्ता थया ठतां मनमां चिंतवन करे तेवो आहार पामे. देवो ना समूह एवा थाय, अने शेष जीवो लोमाहारी थाय एम जाणवुं. ॥ १९७ ॥

मूल.—अपक्कताण सुराणं, एाजोगनि वृत्तिउय आहारो ॥ पयनाणं मण नरुणोण आजागनिम्माउ ॥ १९८ ॥ अर्थः—ज्यांमुधी अपर्याप्तास्थितिए देवता होय त्यांमुधी थनानोगे निवर्तित एटले थनानोगे नीपन्यो आहार थाय, अने पर्याप्ता थया प ठी तो मनने वांछित आहारने ग्रहणे आजागे निपन्यो आहार होयठे. ॥ १९८ ॥

हवे कश्चासनी वात कहेठे, मूलः—जस्तजयसागराई, विस्तस्तय तेजिएहिंपखे हिं ॥ कसासोदेवाणं, वास सहस्तेहिं आहारो ॥ १९९ ॥ अर्थः—जे देवताने जेट ला सागरोपम आयुस्थिति होय; ते देवताने तेठला पखवाडियां गयेठते श्वातोश्वातनुं

प्रवचनसारोद्धार

ग्रहण थने तेठलाज हजार वर्ष गया ठतां ते देवोने आधार लेवानो थनिन
मूल - दसवास सहस्ताइ, जहन्नमाउ धरतिजेवेवा ॥ तेसिचउवाहार
थोवेहि कसासो ॥ १०० ॥ अर्थ - दशहजार वर्ष प्रमाण जयन्त्यायुने
धारण करेते, तेहने चतुर्थे आधारनु ग्रहण जाणवु थने ते सात साक
प्रमाणे आसोआस लियेते ॥ १०० ॥

मूल - दसवास सहस्ताइ, समयाहिय जाव सागर कण ॥ दिवसमुद्रुच पडु
आहारुसास सेसाण ॥ १०१ ॥ अर्थ - दशहजार वर्ष ते समयादिके थकिरु
ज्यासुधी सागरोपमथी उठु आयुष होय, तेवा देवाने दिवस पृथक्त्वे आधार हाव
ने मुहूर्त पृथक्त्वे आसोआस लिये एरीते जेप समस्तने जाणवु इति गाथापुत्राय
अवतरण - तिन्निसयातेवछा पासमीणनि एटले व्रणजे ने त्रेशठ पासमीनु वं
ने ठडु द्वार कहेते मूल - अस्तिअसय किरियाण, थकिरिय वाईण होउनुनर्तीइ।
थन्नाणिय सत्तछी, वेणइयाणच वत्तीस ॥ १०२ ॥ अर्थ - प्रथम कत्ताविना नि
जे पुण्यवधादि लक्षणते ते सजवे नही तेमाटे एवु जाणीने जे क्रिया, आत्मत
यायनी कहेते, एवु जेनु शीजते ते क्रियावादि आत्मानु अस्तित्वपणु मानेते ए

क्रियावादि ते एकशोने एसी थायते ॥ १०३ ॥
एमज बीजा उत्पत्तिने थनतरे जे वन्तुना विनाशनो सजव, ते कारणे काईपड
पदार्थयकी क्रिया सजवे नही आत्मादिकने नास्तिपणाना करनार ते एम इहं
के क्षणिका सर्वसत्कारा अस्थिराणांकुत क्रिया ॥ इत्यादिकना वाजनार ते थकि
यावादि ते चुलसिने० चाराशी जेदे थायते
त्रीना जे थन्नाणियके० कुत्सित मातु जे ज्ञान तेने अज्ञान कहिय तेने प्रद
ण करी जे प्रवर्ते ते अज्ञानी कहेवाय एवा अज्ञानी ते चित्तव्यापिना वधनी वि
फजताना करनार ते, ते एवु कहेते के, ज्ञान ते नलु नथी केमरे, ज्ञान ठत माहान
हे विगदना योग्यकी चित्त कलुपित थायते, तेणोकरी दीर्घ ससारना प्रवृत्ति वा
य, ते थारीरीते जे, कोइरु पुरुष अन्यथा प्रकारे प्ररूपणा कीधी ठता काइरु वि
दित ज्ञानी ज्ञानजावे गर्वाध्मात चित्तयको तेना उपर चित्तना रुजुप जा
रण करी वाद करवा ममी जाय, ते वाद करता करता ता चित्तना रुजुप जा
य वृद्धि पामेते तेथकी अहकारनी वृद्धि थाय तेथकी अशुचरुमना वधद
तेना यागे दीर्घ ससार थायते, थने जा ज्ञान न जाणिय थन अज्ञाननव द्वा
ए तेवारे ते अज्ञानना याग्यकी अहकारनो सजव थाय नही तथी थन्यउ

पे अथवस्थायीते पण कालवादिने मते तो कालवादि ते कहिये के जे आत्म
स्त जगत्रयते कालनो करेलो ठे एवु कहेंते, केमके कालविना यावा चपक
शोकादिक फूलनो उज्जम न थाय वली फलवध, हिमपात, नक्षत्र, गनाधान, वा
दिक ते पण कालविना होय नही तेमज बाल, कुमार, यौवन, पत्नीनो आगम
वा अथवस्थाना विशेष जे थायते तेपण नियमित कालने विनागेज थायते पण
एसघलु अथवस्थाएज थाय वली हामली प्रमुखघणी सामग्री ठती होय तापण प्र
म समयने विपेज मग प्रमुख सीजता देखाता नथी किनु काले करीज सीजे
थी जे रुतक ते सर्व काल रुत्येज जाणवु, यदाहु न कालव्यतिरेकेण, गर्भज
शुजादिक ॥ यत्किंचिद्भाय ते लोके, तद सौकारणकिल ॥ १ ॥ किंच कानादते
व, मुञ्ज पक्ति परीकृते ॥ स्थाव्यादि सन्निधानेपि, तत कालादसौमता ॥ २ ॥

बीजो जग आवीरीतेते - अस्तिजीव स्वतो अनित्य कालत एरीते बीजा पण
जगते ते कहेंते एवपरउत्ति अस्तिजीव परतोनित्यत कालत समस्त पदार्थ
परपदार्थने स्वरूपे जाणपण जेम दीर्घनी अपेक्षाए ह्रस्वपण थने ह्रस्वनी अपेक्षा
ए दीर्घपण, तेम आत्माने स्तन कुजादिक देखी तेथकी अनेरो वस्तु विश्रवा
आत्मानी बुद्धि प्रवर्त्त ते कारणे आत्मानु स्वरूप ते पर थकी अथधारिए एस्त
वे जग, तेम परते वे जग जाध्या, तेवारे काल पदे चार जग जाध्या, एम स्वभाव
प्रमुखे पण चार चार जेद पामिए, तेवारे बीश जग प्रत्येके जीवे जाध्या एम
जीवादिके बीश बीश करता नवपदे एकशो ने एसी थाय तेनो उच्चार आवीरीते करी

एक अस्तिजीव स्ततोनित्य स्वभावत बीजु, अस्तिजीव, स्ततो अनित्य स्वभाव
त त्रीजु, अस्तिजीव परतोनित्यस्वभावत चोथु, अस्तिजीव परतो अनित्य स्व
भावत ॥ एनो अर्थ थामवे. - ते स्वभाववादी कहेंते के जे जे नाव सत्तारमां पाव
ते ते स्वभाव थकी थायते, जेम माटी थकी घट थाय ते, तंतु थकी पट थायते, पण
माटी थकी पट थतु नथी थने तंतु थकी पट थतो नथी एवु निश्चेपूर्वक ज हातु
ते स्वभावविना दोतु नथी वली बीजा तो सर्व कार्य रक्षां पण जे मग प्रमुखते स
मस्त ठती सामग्रीए पण करमू एटले कांगडु मग सीजे नही एटले चढे नही तेनो
तेज स्वभावते तो एम जाणिये जे समस्त वस्तु स्वभाव रुतज होयते एम
अस्तिजीव स्ततोनित्योनियतित

हवे नियतवादि एम कहेंते के, नियति तत्वांतरे जेना वश थकी समस्त स्वभाव
नियतरूपपणे प्रगट थाय ते आवीरीते, जे जेवारे जे थकी थाय ते तवार त

प्रवचनसारोद्धार.

यकी नियतरूपपणे ययां देखायते. अन्यथा प्रकारे कार्यकारणभावनी नि
 व्यवस्था प्रति नियतरूप व्यवस्थाना प्रेरकने अनावयकी न थाय तो एवी नि
 कार्ये नियतयकी कोण निवर्त्तावी शके?
 ईश्वरवादी कहेते. अस्तिजीव स्वतो नित्यः ईश्वरतः इत्यादि चार जंग ईश्वरवा
 आचारीते कहेते. समस्त जगद्वय ईश्वरकृतते. अने ईश्वरने सर्व कोई माने. ईश्वर स
 त.सिद्ध, ज्ञान वैराग्य, धर्म, ऐश्वर्यवान्, वजी प्राणीउने स्वर्ग अने अपवर्गनो प्रेरकते.
 हवे आत्मवादी कहेते. अस्तिजीवः स्वतोनित्य. आत्मनः इत्यादि चार जंग आत्मवा
 दी विश्व परिणतरूप एक आत्माज माने. ते एवुं कहेते के एकज आत्मा नूत
 नूतनेविषे रह्यो ठतो तेज एक प्रकारे पण देखायते, अने अनेक प्रकारे पण
 देखायते. जेम पाणीमां चंडमा देखाय तेनी परे जाणवुं. यडुक्तं. एकएव हि नूतात्मा
 नूतेनूते व्यवस्थित. ॥ एकथा बहुधा चेव दृश्यते जलचंडवत् ॥१॥ एरीते क्रियावा
 दीना एकशो ने एंती जेद देखाडया ए क्रियावादीना यंत्रनी स्थापना.

जीवः	अजीवः	पुण्यः	पापः	आश्रवः	संवरः	निर्जराः	बंधः	मोक्षः
स्वतः	परतः	स्वतः	परतः	स्वतः	परतः	स्वतः	परतः	स्वतः
नित्यः	अनित्यः	नित्यः	अनित्यः	नित्यः	अनित्यः	नित्यः	अनित्यः	नित्यः
कालतः	स्वभावतः	नियतितः	ईश्वरतः	आत्मनः	एवा	पांच	पद	जाणवा

हवे अक्रियावादीना चोराशी जंग आणवानो उपाय कहेते. मूल-इह जीवाइ
 पाई, पुत्रे पावविणा उविज्जंति॥तेतिमहो नायम्मि, उविज्जंते परतदुग्गं॥१०७॥
 सवि थहो जिहिज्जइ, कालज हिंवाय पयडुगसमेय ॥ निश्य सहाव ईसर,
 पति इमं पयचउक्कं ॥ १०८ ॥ पडमे जंगे जीवो, नडि सउ कालउ तपणु वी
 परउवि नडि जीवो, कालाइय जंगगा दोन्नि ॥ ११० ॥ एवं जइवाई हिंवि
 जंग डुगं डुगं पत्ते ॥ मिलीया विते डवालस, संपत्ता जीवतत्तेण ॥ १११ ॥
 जीवाइ हिंवि, पत्ता जाया तउय चुलसीई ॥ जेया अकिरिय वाई ण हुंति मे
 रंखाए ॥ ११२ ॥ अर्थ-इहके ० इहां ए अक्रियावादीना जेद आणवाना
 वेविषे पुण्य अने पाप विना वाकीना जीवादिक् सा ॥ ११३ ॥

रीए, तेने नीचे वली स्वत. ने परत ए वे शब्द स्थापीए, अने आत्माना अनावयकी
 त्य अने अनित्य शब्द मांमीए नही वली स्वपर शब्दने नीचे कालत ५८ ५९
 पद ते सहित नियत, स्वभाव, ईश्वर आत्मा लक्षण चार पद लखिये, इहा
 दृष्टावादी ते अक्रियावादी सर्व जाणवा हवे विकल्पनो अनिलाय देखावे
 पढमेके० पहेला जगनेविषे नास्तिजीव स्वत कालत बीजो नास्तिजीव
 त कालत ए वे जग, कालेकरी लाध्या एम यदृष्टादिक पाच वोज ते प्रत्येक
 विकल्प पामे, त्यारे सर्वमली वार जेद थाय ठे एनो अर्थ पहेनानीपरे जाणवा
 रतु एटलु विशेष जे यदृष्टावादीने मते ते एम प्ररूपणा करेठे के, इहा पदपर
 सताननी थपेक्षाए प्रतिनियत कार्यकारणभाव न होय किंतु यदृष्टाएन था
 तेया प्रमाणना अनावयकी जाणवु ते आवीरीते जे, कीडाना विशेषयकी कीड
 थाय एम ठाणायकी पण कीडो थाय, तेमज अग्रियकी अग्रि थाय, तेम अर
 यकी पण अग्रि उपजे, धूम्रयकी धूम्र थाय अग्रि ते नीजा इधणने स्याम
 ए थायठे तेमाटे निश्चित कार्य कारण भाव ते क्यांए न होय यदृष्टायकी न
 एरु कांइएक थाय एमज अगीकार करवु पण एम नही जे दाहियारठे ते वस्तु
 सभाव अनेरी रीते देखी अनेरी रीते पोतानो आत्मा सक्केस करे तेकरे नही एम
 दृष्टावादीना मते तो सर्व यदृष्टानु करेलुज थायठे एटले जेम जीवपदे वार न
 लाध्या, तेम बीजा अजीवादिक ठ पदनेविषे पण प्रत्येके वार वार जग करता
 वार सतां चोराशी जग थाय ठे ए अक्रियावादीनी सर्व सख्या जाणवी ॥ ११४ ॥
 हवे अज्ञानीकना सदसत जग आणवानो उपाय देखाडवाने अथे व गाथा क
 हेठे भूज -सतमसत सता, सतमवत्तवसय अथवत्तव॥ असय अथवत्तवसय, सयवत्तव
 सत्तपया ॥ ११३ ॥ जीवाइ नवपयाण, अहोकमेण इमाइ उविकण ॥ जह कर
 अहिजावो, तह साहिज्जइ निसामेह ॥ ११४ ॥ अर्थ -पहेजी सत्व, बीजी असत्
 त्रीजी सदसत्व, चौथी अवक्तव्य, पांचमी सदवक्तव्य, ठी अतदवक्तव्य, सत
 मी सदसदवक्तव्य, ए साते पदे सातजग थया एनो आम अर्थठे -सत्व ते पोतानकी
 विद्यमान, असत्व ते पररूपे अविद्यमान, सदसत्व ते पोतानेरूपे अने पररूपे ए
 यमानपणु तथा अविद्यमानपणु, त्या यद्यपि ए समस्त वस्तुस्वरूपेकरी सदाए
 दसत ठे तोपण क्यांएक कांइएक किवारेक प्रगटपणे प्रमाणना जाण कइते
 थो ए बीजो विकल्प जाणवो हवे तेज सत्व ने असत्व ते समकाज एक शब्द
 जिए एगतेनो केहेवावालो शब्द कोईनथी तेमाटे अवक्तव्य अने जेवारे एकाज

सत, बीजो नाग अवक्तव्य. समकाले ए वेहु बोजिये तेवारे सदवक्तव्य थाय अने जे वारे एक नाग असत् अने बीजो नाग अवक्तव्य एवी समकाले विवक्षा करिये तेवारे असदवक्तव्य ठहो जंगथाय. तथा जेवारे एक नाग सत्, बीजो नाग असत्, अपर वजी अवक्तव्य. तेवारे सदसदवक्तव्यत्वं जंग थाए. ए सातविकल्प थकी बीजा विकल्प संजवे नही, बीजा सर्व विकल्पनो ए सातमांज अंतर्जाव जाणवो.

एनी कांश्क जावना, एक घटपदार्थ आश्री देखाडिये ठइयें. मुख, ग्रीवा, कपाल, कुक्षि बुध्नादिक ते पोताने पर्याए विद्यमान जावे करी विशेषित जे कुंज तेने कुंज कहिए, एटले सत्घट ए प्रथम जंग जाणवुं. तेम पटादिगत शरीरने ढांकवादि परपर्याएकरी असत्वपणे विवक्षित कुंज थाय नही. समस्त घटादिक पदार्थ परपर्याए करी जेवारे असत्वपणे विवक्षिए तेवारे सत्घट ते असत् घट थाय. ए बीजो जंग. वजी ते घट स्वपर्याए, परपर्याए सदजावे, असदजावेकरी विशेषे समकाल कहेवाने इष्ट एवुं, त्रीजुं जंग अनिष्ट अवक्तव्य: पोताने पर्याए अने परपर्याए सत्व असत्व पणे करी, एके अतंशयोत्पन्न वचने करी तेने समकाले कही न शकिये, ते अवक्तव्य. ए अवक्तव्य नामें चोथुं जंग. एम एकदेशे पोताने पर्याए करी सत्वपणे विवक्षिए, अने परउजय पर्याएकरी सत्व असत्वपणे समकाल असांकेतिक एक शब्दे कहेवासारु विवक्षा करीए, तेवारे ते कुंजसत् अवक्तव्य कहीए. ए पांचमुं जंग. एकदेशे घटपणायकी सत् अन्यदेशे कहि न शकिये, तेवारे सत् अवक्तव्य. ए ठहुं जंग. एरु देशे परपर्याए असत्वपणे विवक्षीये. अन्यस्थानके स्वपर्याय परपर्याय अने एम उजय पर्याये सत्वपणे विवक्षिए. अन्य वजी एकदेशे परपर्याए असत्वपणे विवक्षीये, एवी कुंज सदसदवक्तव्य घट अघट अवक्तव्य थाय. ए सातमु जंग. एरीते सातजैद घटना कह्या, तेम पटादिकनी जावना पण करवी, ए सातपद पटकादि उपर स्थापन करी ते उपर जीवादिक नवपद स्थापिये. ॥११३॥११४॥

हवे अनिलाप कहेउ. मूल.—संतोजीवो कोजाण ईहवाकिंच तेण नाएण ॥ तेसपएहि विजंगा, इय जाया सज जीवस्त ॥ ११५ ॥ एवमजीवा ईणवि, पनेयं सज मिलिय तेसही ॥ तह् अत्रे विदुजंगा, चचारि इमे उइह हुंति॥११६॥ अर्थ:—सन्जीव: कोवेनि किंवा तेनज्ञानेन ए प्रथम जंग जाणवुं. एनी अर्थ कहेउ. कोई कने विशिष्ट ज्ञान नथी, जे अर्च्येइय आत्माने जाणवो. तोपण थुं नेन जाणवो तो पण थुं? तथाहि जे नित्य सर्वगत अमूर्तिक ज्ञानादिक गुणोपेत होय, तो पण थुं?

अथवा एवा गुणोपकी रहित आत्मा वे तोपण बु? अथवा तेना जाणवायकी कया
 पुरुषार्थनी सिद्धि यवानी ठे? तेथी अज्ञानपणामा रहेवुज नखु ठे अतनजीव कोरे
 नि किया तेनज्ञातेन इत्यादिक शेष ठ पदवे, तेथेकरी सात जग जीव पदार्थना थाय,
 एरीते बीजा अजीवादिक आठपदनेविपे पण सात सात जग करता त्रिसव जग थाय
 तेम वजी अज्ञाननी प्ररूपणाविपेथनेरा पण चारजग थाय तेआवीरीते मून-
 सती नाबुप्यत्ती कोजाणइ किच तीझनापाए, एवमसती नाबुप्यत्ती सदसत्तिया वेव
 ॥२१॥ तद् अथवतवाचिहु, नाबुप्यत्ती इमेहिमिति एहि ॥ जगाण सत्तसठी, जाया अता
 णियाणइमा ॥२१॥ अर्थ - सती नाबोत्पत्ति कोजानाति किया नयाज्ञातया, १ अत
 तीनाबोत्पत्ति कोवेत्तिकिया नया ज्ञातया २ सदसती नाबोत्पत्ति कोवेत्ति किया नया
 ज्ञातयान् ३ तद्के ० तेमज चोया जगनेविपे अथक्कव्या नाबोत्पत्ति कियानया ज्ञातया ४
 ए चार जगनो तात्पर्याये कहेवे इहां नाव पदार्थनी सती कहेतां उतां पिय
 मान उत्पत्तिके ० उपजवानो प्रकार ते काणजाणे? थने तेना जाणवायी पण बु?
 शेररिरुज्य ते अथति नाव पदार्थनी उत्पत्ति २ एम उती अथती नावनी उत्प
 ति ३ चोये जगे अथक्कव्य जे कहेवाय नही, आगलो अर्थ प्रथमनो समस्त प
 थागज रुद्धिये, परंतु त्रण रिरुज्य तेज पदने अथपवनी अपेक्षाए होय, ए वा
 रणपणामाटे इहां सजने नही एटले पुरांक त्रिसवमां था चार जग प्रह्णि
 थारे अज्ञानीना जग सदसव थायत्रे ॥ २१७ ॥ २१८ ॥
 इर विनयवादीना प्रतीश नेद वे गाथाये करी कहेवे मून - सुर निवइ जइ
 झाई, यगिरा वम माइ पियसु एएत्ति ॥ मणवयण काय दाणेहि चउदिदा की
 ए रिणउ ॥ २१९ ॥ अथउरि चउक गुणिया, वजीस दवति वेणइय जया ॥ सवेदि नि
 निएहि, तिन्नि सया दुति तेवछा ॥ २२० ॥ अर्थ - १ सुर शब्दे दग्गा २ निव
 इ शब्दे राता ३ यति ते साधु ४ ज्ञाति ते स्वजन ५ स्थिर त वडगा ६ अथम
 के ० अनुकूलनीय कापडी प्रमुख ७ माता ८ पिता ए वे प्रतिद्व ९ आठनु एकम
 न, बीहु वचन, बीहु काया, थने चायु दान ए चार प्रकारे करी विनय कया ए
 आठने चारे गुणता विनयवादीना प्रतीश नेद थायत्रे त विनयवादां पण ज्ञान
 के सगे थने अपरगणेना ज मागे ठे ते केउन विनयचीन थायत्र थन न विनय
 ते नघट्टनि करी, तेमन अनुस्मरणु जाणवु एरीत पुरांक दशादिक आठन
 विरे करता पछा जीव सगे थने अपरगणेना सनागी थाय ए सवन विनिक
 एका कयायी त्रणों ने प्रसव पावनी थायत्रे, इति एफानरिगति गाथाय

અવતરણ.—અષ્ટપમાયતિ એટલે આઠ પ્રમાદનું વગેરે સાતમું દાર કહેવે. મૂલ:—પમાત્રય મુણિંદેહિં, નણિં અષ્ટનેયત્ ॥ અન્નાણં સંસર્ગચેવ, મિત્તાનાણં તદ્દેવ્ય ॥ ૨૨૧ ॥ અર્થ:—મુનિજે સાધુ, તેના ઇંદ્ર જે શ્રીતીર્થંકર દેવ તેણે પ્રમાદ આઠનેદે નણિંતકે કહ્યોને. તેમાં પહેલો અજ્ઞાન શબ્દ મૂઢપણું, બીજો આ વાત એમજ કે કિવા અન્યથા પ્રકારે? એવો જે સંદેહ તે સંશય કહિયે. ત્રીજું મિથ્યા તે ઊપરાંતુ જ્ઞાન, તેના ઊપર પ્રતિપત્તિ હોય. તદ્દેવ્યકે તેમજ. ॥ ૨૨૧ ॥

મૂલ.—રાગો દોસો મહાંસો, ધમ્મંમિથ અણાયરો ॥ જોગાણં ડુપ્પણીહાણં, અષ્ટહા વક્કિયવત્ ॥ ૨૨૨ ॥ અર્થ:—ચોથુ રાગ તે અનિપ્પંગ લક્ષણ જાણવું, પાંચમું દેવ તે અપ્રીતિરૂપ, ઠતું સ્મૃતિનૃશ તે વિસ્મરણ શીલપણું, સાતમું ધર્મેને વિષે અનાદરપણું, એટલે આલસનું કરવું, આઠમું યોગ તે મનોયોગાદિકને ડુપ્પણે ધરવા. એ આઠ પ્રકારના પ્રમાદનું વર્જન કરવું. ॥ ૨૨૨ ॥ ઇતિગાથા દ્વાર્થ.

અવતરણ.—નરહાહિવતિ એટલે નરતદ્વેષના અધિપતિ જે ચક્રવર્તી તેના નામોનું વગેરે આઠમું દાર કહેવે. મૂલ.—નરહો સગરો મધવં સણંકુમારોય રાય સહૂજો ॥ સંતી કુંયૂથ અરો, દવ્વ સુજૂમોય, કોરવો ॥ ૨૨૩ ॥ નવમોય મહાપત્તમો હરિસેણો ચેવ રાયસહૂજો ॥ જય નામોય નરવર્ફ, વારસમો વંજદત્તોય ॥ ૨૨૪ ॥ અર્થ:—એક નરત, બીજો સગર, ત્રીજો મધવા, ચોથો સનત્કુમાર. તે રાજાઓમાંહે શાર્દૂલ સમાન, પાંચમો શ્રીશાંતિ, ઠછો શ્રીકુંથુ, સાતમો શ્રીઅર, આઠમો સુજૂમ કોરવ ગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયો, નવમો મહાપદ્મ, દશમો હરિપેણ. રાજાઓમાં શાર્દૂલ એટલે સિંહસમાન, અગ્યારમો જય એવે નામે મનુષ્યનો પતિ, વારમો વ્રહ્મદત્ત. એ વાર ચક્રવર્તિનાં નામ જાણવાં. ઇતિ ॥ ૨૨૩ ॥ ૨૨૪ ॥ ગાથા દ્વાર્થ.

અવતરણ.—હલહરતિ એટલે વલદેવોનું વર્ણને નવમું દાર કહેવે. મૂલ:—અયલેવિજાણદે, સુપ્પજેયસુદંસણે ॥ આણંદે નંદણેપત્તમે, રામેથાવિઅપત્તિમે ॥ ૨૨૫ ॥ અર્થ:—એક અચલ, બીજો વિજય, ત્રીજો નંદ, ચોથો સુપ્રન, પાંચમો સુદર્શન, ઠછો આનંદ, સાતમો નંદન, આઠમો પદ્મ, નવમો રામ વલી ઠેહેલો અપશ્ચિમ શબ્દ માંગલિક્ય વાચી ઠે. ॥ ૨૨૫ ॥ ઇતિ ગાથાર્થ.

અવતરણ.—હરિણોતિ એટલે વાસુદેવોનું વર્ણને દશમું દાર કહેવે. મૂલ:—તિવિહૂય ડુવિહૂય સયંનૂ પુરિસોત્તમે પુરિસ સીહે, તહ પુરિસ પુંમરીણ, દત્તે નારાયણેકિ એહે ॥ ૨૨૬ ॥ અર્થ:—એક ત્રિપટ, બીજો દિપટ, ત્રીજો સ્વયંનૂ, ચોથો પુરિસોત્તમ

पांचमो पुरुषसिंह, तेमज उठो पुरुषपुमरीक, सातमो वत्त, थावमो नारा
नयमा रुज, ए नव वासुदेवोनां नाम कहा ॥२२६॥ इति गाथा व्धार्य.

अंतरण - पडिवासुदेवेति एटले प्रतिवासुदेवोनु वशे ने अग्यारसु द्वार क
मूज - आसग्रीवे तारय, मेरय मडुकेटके निसुजेय ॥ वलिपहराए तह रावणे
यमे जरासिपू ॥ २२७ ॥ अर्थ - पूर्वे जे त्रिष्टयादिक नव वासुदेव कहा, तेना ए
यारुमे अश्वमीरादिक प्रतिशत्रु, ते सर्व चक्रयो-ही पोतानाज चक्रथी मरण पा
तेयो ते प्रतिवासुदेव एटले पोतानुज चक्र वासुदेवने हणवा सारु नाखे, थ
पुणोदययही ते चक्र आवी वासुदेवने प्रणाम करी तेना हाथमां बेसे, पत्नी ते
चक्र ते वासुदेव, प्रतिवासुदेव उपर नाखे, तेथी ते मरणपामे ते प्रतिवासुदेवना
म रुहेजे एक अश्वमीरा, बीजो तारक, त्रीजो मेरक, चौथो मधुकैटज, पांचमो नि
गुन, उठो २१०, सातमो प्रह्लाद, थावमो रावण, नवमो जरासिपु इति गाथाय ॥

अंतरण - रयणाइ चउदसति एटले चक्रवर्तिना चौद रत्नना नामोनु वशे ने
यारमु द्वार रुहेजे मून - सेणावइ गाढावइ, पुरोहि गय तुरय व-ई इती ॥ चक्र
वन चम्म, मणिमणिगिणियग्य दमोय ॥ २२८ ॥ अर्थ - सेनापत्यादिक जे पात पो
तानी चातीमा वनम हाथ तेने रत्न रुहिए एमां साततो एकेइयजे ते जेगारे ने
चक्रवर्ती हाथ, तेगारे ते चक्रवर्तिना आत्मागुले थाय थने सात पचइय ते ते
न सानना जे पुरुष तेने उचित प्रमाणे होय

तेमां प्रथम सेनापति ते समस्त सेनामांहे मुख्य होय ज्यां चक्रवर्ती न थाय ते
समस्त सेनापति साथ रुहे चक्रवर्तिना स्वप्नप्रमुख द्वयीयार जाने अश्वरत्न उपर
बडे इत्यादिक राम ए सेनापतिनां जाणरा बीजो गाथापतीत कौटिक
समस्त सेनामांहे जे धान उत प्रमुख रनु ते एना सारीनमां रहजे त चक्रवर्ती
ना हुकुमची सर्वेन थापे ए सगरीने स्थानर जाणरा त्रीना पुगतिन त शक्ति
हमे जे चक्रवर्तिने करुते ते कर, तेथी समस्त विर उपमम पामे चाधु गनन त
जेगारे नमिश्चा युक्ताग्रन प्रपातयुक्ता मांहे पेसगानु राम पड तेगार गजगनन कु
नरदजे मणीरत्न राय बीजुपण जेगार इयामां थाय तेगारे तेना उपर चढ पांमो
अश्वरत्न ते चक्रवर्ती युक्ताग्रन जाणरा नाय तेगार कमाड सबकार न ताउडताय रा
गाननमुनी वाढजे पग रावा कर थनेरा अश्व हापता पजती युक्तानी राक दही
नो नमन थाय, जम इतिम अश्वरत्नेहरी काणी राजा अणसम सार्थीन युक्ता
राए नरन दया तनी पर ताणतु उठो वार्द्धरत्न त मूत्रधारना कमना हा

नार उन्मग्न जलातिमग्नजलानाम नदी ते गुफामां जतां आडी आवे, त्यां पूज बांधे. तेम वीजा पण गृह नगरादिक करवाने अर्थे ते प्रवर्त्ते. सातमुं स्त्रीरत्न ते चक्रवर्त्तिना शरीर साथे संजोगना काममां आवे पण वीजी स्त्री तेनुं पराक्रम स हन करी शके नही. वीजी चोशठहजार अंतेउर तथा सवालाख पिंम विलासणी तेनी साथे वैक्रिय शरीरे संजोग करे. ए सात पंचेंद्रिय रत्न जाणवा.

हवे ऐकेंद्रिय कहेते. आठमुं चक्र ते एक वाम प्रमाण होयते. ते वामनुं स्वरूप आमते के ज्या पुरुष वने वाहुप्रसारे तेने प्रमाणे. एवुं लोक प्रसिद्धते. अने हजा र यद्दे अधिष्ठित सर्व शत्रु निवारक सर्व वांठित कारक एवुं चक्ररत्न जाणवुं. न वमुं उत्र रत्न पण एक वाम प्रमाण जाणवुं. दशमुं चर्मरत्न ते वे हाथ प्रमाण. ए नवमुं उत्ररत्नने अधोनागे चर्मरत्न ए वनेने चक्रवर्त्तिना हाथनो स्पर्शयाय तो वारयोजन सुधी विस्तार पामेते, अने तेमां चर्मरत्न उपर पहेले पहोरे साली वा वे ते पाठले पहोरे जमे; ए चर्मरत्ननो महिमाते. अग्यारमुं मणीरत्न ते चार अंगुल लांबु अने वे अंगुल पहोलुं. वैभूर्य रत्नमय उपर त्रणहांस होय, अने नीचे ठ हां स होय. ते उत्र अने चर्मरत्नना मध्य उत्रने तुंवे मूक्यो ठतो वार योजन सुधी कटकमांहे उद्योत करे. अने गुफामां प्रवेश करतां गजरत्ननी जमणी वाजुना कुंजस्थ ले बांध्योयको उद्योत करे, हाथीने मस्तके बांध्यो यको तिर्यच अने मनुष्यना करे जा सर्व उपड्व हरण करे ते. अने सर्व रोगनो नाश करे. अने काने बांध्यो यको संग्राममा जय करावे सदा अचस्थित यावन होय. वारमुं कांगणीरत्न आठसौ वर्णिक प्रमाण समचउरस्त विपापहारी, ज्यां चंद्रसूर्यनी प्रजा प्रसार न करे त्यां गुफामांहे ए प्रकाश करेते. वली चक्रवर्त्ति थोगण पचाश मांमला लखे ते ज्यांसुधी चक्रवर्त्ती त्यांसुधी रहे. तेरमुं खड्गरत्न वत्रीश अंगुल प्रमाण जाणवुं. चउदमुं दंमरत्न ते एक वाम प्रमाण. ते महायत्ने वापखो होयतो हजार योजन अंमो जाय. नूमिकानुं विदारण करे. ए चउद रत्न कद्यां. ते एकेक हजार यद्दे अधिष्ठित जाणवां ॥ २५॥

मूल—चक्रं स्वर्गं च धणू, मणिय माला तद्वा गया संखो; एए सत्तउ रयणा सवेत्तिं वासुदेवाणं ॥ २५॥ अर्थः—एक चक्र अने वीजुं खड्ग प्रतिद्धते, वीजुं मणी ते प्रतिद्धते, चोथुं सारंग धनुष्य, पांचमी माला ते आनरण विशेष, ठही गदा हा मोदकीनामे, सातमो पांचजन्यनामे संख, तेनी ध्वनि वारयोजनमां थाय, ए सात रत्न सर्व वासुदेवाने होयते. ॥ २५॥

मूल—चक्रं वत्तं दंमं, तिन्निवि एयाई वाममिताइ ॥ चम्मं डहउदीहं, वत्तीत्तं अं

યુજાઈ થતી ॥૨૩૦॥ ચરણુજો મણીપુણ, તસ્તદ્ એવ હોઈ વિઠિનો ॥ ચરણુન
પમાણ, સુવન્નવરકાગિણી નેયા ॥ ૨૩૧ ॥ એ વે ગાથા પ્રમાણનીએ તે પ્રમાણ
પૂર્વે કહી થાવ્યા માટે હજા વચાણતા નથી અને વાસુદેવના રત્નસત્ત્વંધી મહા
ત્મ શાસ્ત્રાંતરથી જોઈ લેજો. ॥ ૨૩૦ ॥ ૨૩૧ ॥ હિતિગાથા ચતુષ્ટયાઈ

અવતરણ - નવનિહીતિ એટલે નવનિધાનનું વગેરે તેરમું દ્વાર કહેજે મૂળ-
નેસપ્પે પમુપ, પિગલ એ સવરયણમહાપત્રમે ॥ કાલેય મહાકાલે, માણવગ મહા
નિહીતલે ॥ ૨૩૨ ॥ અર્થ - એક નૈસર્ગિય, વીજી પામૂક, ત્રીજી પિગલક, ચોથું સર્વ
જ, પાંચમું મહાપત્ર, ઠહુ કાલ, સાતમું મહાકાલ, આઠમું માણવકનામે મહાનિગ
નને નવમું સત્ત્વ એ નવના સામાન્ય પણે નામ કહ્યા ॥ ૨૩૨ ॥

હવે જે નિધાનમાં જે થાય તે તે કહેજે મૂળ - નેસપ્પમિ નિવેસા, ગામાગર ન
ગર પટ્ટણણચ ॥ દોણમુહમન્નવાણ, સ્વધારાણ ગિહાણચ ॥ ૨૩૩ ॥ અર્થ - નૈ
સર્ગિયનામા નિધાનનેવિષે નિવેસાકે ० સ્થાપવાનો પ્રકાર પણ તે કેનું તોંકે ગ્રામ
થાકરાદિકનું તેમાં ગ્રામતે જેને ફરતિ વાડીઓ થાય તે જાણવું અને થાકરાત
જ્યાં છૂણ પ્રમુલ્ય નીપજે તે જાણવું તથા નગરતે જ્યાં રાજ્યધાની થાય તે જાણવું
પાટણતે જ્યાં જજને સ્થજના માર્ગે હોય તે જાણવું દોણમુલ્ય મન્નવ તે જ્યાં જનમાં
ગેજ હોય અને થડી ગમ્યૂતમાં કોઈ ગ્રામ ન થાય તે જાણવું સ્કુધગાર શબ્દ કટક
જાણવું જેમ તે ચક્રચૂહ મરુડચૂહાદિકની રચનાયે ઉતરે અને ગિહકે ० ઘરની માં
મણી જેણે કરી રાજાદિકના ઘર માનીયે, એ સર્વે પ્રકાર નૈસર્ગિય નિધાનમાંહે હાવડ

મૂળ - ગણિપસ્સય મીયાણ, માણુમ્માણસ્સ જ પમાણચ ॥ ધન્નસ્સય વીયાણ, વ
પ્પત્તી પમુપ નણિયા ॥ ૨૩૪ ॥ અર્થ - ગણિત તે વીનાર એટલે સોનામાર, ના
જિપર, સોપારી પ્રમુલ્ય તેની ગણિત એટલે સપ્પાનું કરવું અથવા ગણિત તે સઠ
નિત વ્યવહારાદિક પ્રકાર જેમ ગુણાકાર નાગાકારના જેવે જે અકરિયા, તે સર્વ
જાણવું તેમજ ગીત જે સ્વર કરણાદિક ગાવાના પ્રકાર અને માનન મહાપ્રમુલ્ય તે
નાયલી પામ્યનું માપ કરિયે ० ઝન્માન તુજાકર્પ પ્રમુલ્ય જે ધરિમ તેના પ્રકાર પ્રમા
ણના વિશેષ રજી પામ્ય ચોંગીત પ્રકારના વીજ સમસ્ત તેના ઉપનવાના પ્રકાર
તે પાંચકનામા નિધાનનેવિષે ગણિતકે ० કહ્યાંજે ॥ ૨૩૪ ॥

મૂળ - સ્સા આદરણ તિહી, પુરિસ્સાણ જામ જાય મહિજાણ, આત્તાપ્પ હ
હીયપ, પિગત્તગનિહિન્નિ સા નણિયા ॥ ૨૩૫ ॥ અર્થ - પુરુષ અને સ્ત્રી સર્વ

समस्त आनरण, तेम अथ जे घोडा तथा हाथी ने योग्यआनरणनो विधि ते सर्वे
पिंगलकनामा निधानने विपे कह्योते. ॥ २३५ ॥

मूल.—रयणाइ सवरयणे, चउदस पवराइ चक्रवट्टीणं ॥ उप्पज्जंती एगेंदि
याइ पंचेंदियाइच ॥ २३६ ॥ अर्थ.—सर्वे रत्ननाम निधाननेविपे चक्रवर्तिना महा
प्रधान चउद रत्न याय. एमां सात एकेंदिय ने सात पंचेंदियनी उत्पत्ति वर्णवीठे.
अनेरा कहेते के एने प्रजावे महादीप्तिवंत याय. ॥ २३६ ॥

मूल.—वडाणय उप्पत्ती, निप्पत्ती चेव सब जत्तीणं ॥ रंगाणय धाऊण
य, सवा एसा महापउमे ॥ २३७ ॥ अर्थ.—जेटलां वस्त्रे ते सर्वनी उत्पत्ति, तेम
ज वली वस्त्रगत जे जत्तिके० विशेष तेनी निप्पत्ति एटले नीपजवाना प्रकार, तथा
रंग जे मजीठ कमिराग कसुंवा प्रमुख, तेनी उत्पत्ति. तथा धातु जे लोखंड त्रातु प्र
मुख सात धातु अथवा धोऊणय एवा पाठ थकी वस्त्रादिक धोवानी जे रीति ते
आम के खुमो वस्त्र आवीरीते धोवुं. अने रेतमी वस्त्र एम धोवुं, उननुं वस्त्र आम
धोवु; इत्यादिकसर्वे महापद्मनिधाननेविपे जाणवां. ॥ २३७ ॥

मूल.—काले कालत्ताणं, जवपुराणं च तिसुवि वंसेसु ॥ तिप्पसयं कम्माणिय,
तन्नि पयाए हियकराइ ॥ २३८ ॥ अर्थ.—कालनामा निधाननेविपे समस्त काल
ज्ञान ज्योतिपस्तवंधि जे ज्ञान कह्योते ते. अने जव्यके० जे यशे; पुराणके० जे
ययुं. एना उपलक्षणथकी वर्त्तमानकालसंबंधी तीर्थकरना वंश, चक्रवर्तिना वं
श, वलदेव वासुदेवना वंश, ए त्रणे वंश तेनेविपे जे वक्तव्यता अने तिसुविवसेसु
ए पाठथकी अनुक्रमे थयो, यशे अने वर्त्तमानकालना वर्पनी वातनुं कथन. अ
ने क्यांएक जव पुराण च तिसुकालेसु एवो पाठठे; तेथी यशे, ययु अने वर्त्तमान का
लनुं गुणागुण ज्ञाननुं कहेवुं. तेमज तिप्पसयं एटले घट, लोखंड, चित्र, वस्त्र, नापित
शिला ए पाचना प्रत्येके वीश वीश जेद ठे. तेवारे एकशो प्रकारनुं शिदप, अने कर्म ते
कर्पण तथा वाणिज्यादिक, ते जघन्य मध्यम अने उत्कृष्टना जेदथकी जे प्रजालो
कना हितने अर्थे करवु; ते सर्वे कालनामा निधाननेविपे जाणवुं. ॥ २३८ ॥

मूल.—लोहस्तय उप्पत्ती, होइ महाकाल आगराणंच ॥ रुपस्त सुवन्नस्तय, म
णि मोत्ति तिलप्पवालाणं ॥ २३९ ॥ अर्थ.—लोह अनेक प्रकारनुं ठे; तेनी उत्पत्ति.
वली रुपुं ने तोनुं प्रसिद्धे. मणी ते चंडकातादिक अने मुक्ता तेमोती. शिला स्फटि
क प्रवाला ते विद्रुम तेना आकर ते सर्वे महाकालनामा निधाननेविपे जाणवा.
मूल.—जोहाणय उप्पत्ती, आवरणाणंच पहरणाणंच ॥ सवाय जुद्ध नीई, मा

एतन्ने दमनीर्ष्य ॥ २४० ॥ अर्थ—योद्धा जे शूरवीर पुरुषो ते तेनी उत्पत्ति
ने थारण, सत्ताह एतले खेटक प्रमुख, प्रहरण तरवार, कटारी, चाना, का
इयादिक हथियारना विशेष बज्जी समस्त जे युवनी सामग्री तेनी नीति तथा
मनीति ते साम, दाम जेदने दम एरीते चार प्रकारनी जे राचनीति कहो जे
सर्गे माणवकनामा निधाननेविषे जाणवी ॥ २४० ॥

मूत्र-नटविहि नाम्य विही, कवस्त चवविहस्त निष्पत्ती ॥ सखे मद्विहि
भिमर्, तुनिय गाणच सवेसि ॥ २४१ ॥ अर्थ—नाट्य जे चरतादिक सव
तेना विधि, अने नाटकविधि तेने कहिये जे अचिनय वयादिकनो प्र
अने जेमां धमे, अर्थे, कामने मोदनु वषेन करेनु हाय, एवी चार प्रकारनी
प्य, अथवा सरुन प्राकृत अपत्रज सकीर्ण लक्षण तेनी जापाए निरव अथ
गय, पय, गेय, चाम्य, तेमां गय ते नूटा समराजिर इत्यादिक अने पय ते अनर
यादिक जातिए री पद रचना तथा गेय ते गीतगायिदादिक गीत, अने चोखे ते
रन उरण रिए सनिह ज्या, ते जनु पारिचि इत्यादिक एवा चार प्रकारनी
तनी विगति रवाना प्रकार ते सखनामा महानिधानमा न तथा तेमां वनी
दितांगक० युक्ति यादिय, तेनां थग जेटजा प्रकारनां ते तनी उत्पत्ति वराण
दना गानां तयमान थाय एक थाचार्य एम कहने के ज ज निगनमां
ते रनु रदित ते त वनु साक्षात् तेज निधानमाहन उपजत्रे ॥ २४१ ॥
हर ए नर निगननु सरुप समस्त साधारणपण कहन मूत्र-चक्र
छाया, अक्षुप्त हाय नय रिक्त ॥ चारस दीहा मत्रस मठिया नएदु
मुह ॥ २४२ ॥ अर्थ—चक्र शब्द पदनु ते थाव पडइ तनु प्रतिष्ठानक० रदु
अन अक्षुप्तहाय क० आठवाजननु उत्सेव एटने उपपणु न जनु तथा न
जन रिक्त एटने रिक्तारज जना रनी चार याजन दीयक० तावपणु म
न सत्याने एटने थाकार, त वान्दवी ज गगा तन मुये मदा सदा रद
गार चक्रनों उपज त नरतएन सांगी पावा फर तगार चक्रनाना माय
चक्रनोंनी नगरीए थावने पातानमा रह ॥ २४२ ॥
वनी ते रदुहा हाय ते रदुहा मूत्र-वस्त्रीयमणिकराडा रणय मया
रिदरयारिगुना ॥ नमिधूरचक्र नकण, थणु समयणारयनाया ॥ २४३ ॥
अर्थ—नमिधूरचक्र नकण, थणु समयणारयनाया ॥ २४३ ॥
नेति तया रिदर प्रकाशना रत तणरग पण्णिए एटन मदिन रदना अन

ર્ષની પરે ચક્રને આકારે લક્ષણ એટલે ચિન્હ છે જેને, વલી અનુસમકે ૦ સમી. વદનકે ૦ વારણાંની ઉપપત્તિકે ૦ ઘટના છે જ્યાં, અથવા અણુવમ વડ્ણો એવા પાઠ થકી જ્યાં ઉપમાયે રહિત વચનની ઘટના છે, એટલે જેનું સ્વરૂપ વર્ણન કરવાસારુ વચનની રચના પણ થાય નહીં, અર્થાત્ સ્વરૂપ વર્ણવી શકીયે નહીં. આથી જાણવું અથવા અનુસમય સમયપ્રત્યે પુજનનું જાણવું. અને ઉપપત્તિકે ૦ આવડુ છે એતાવતા સમય સમયને વિષે જેવા પુજન જાય છે તેવા વલી આવે છે. પરંતુ તેમાં કાંઈ ઘટના નથી.

અને શ્રીગણેશમાં અણુસમયુગવાદુવચનિતિ એહવો પાવડે. તે અણુસમયકે ૦ અવિષમ, જુગકે ૦ જુસર તેને આકારે વાટલાપણે કરીને વાહકે ૦ વારસાંનું મુખ ને વિષે જ્યાં. તે અનુસમય જાણવો. ॥ ૨૪૩ ॥

મૂલ.—પત્રિઉવમર્ષિયા, નિહિસિરિ નામાય તઠ તે દેવા ॥ જે સિં તે આવાસા, અક્ષેયા આદિ વજ્રાયા ॥ ૨૪૪ ॥ અર્થ:—પદ્મોપમયાણી સ્થિતિ એ અને જે નિધાનનું જેવું નામ તેવે જ નામે તે નિધાનને વિષે લ્યા દેવતા વાસ કરે છે. તે દેવ અન્ય કાર્યે રહિત થકા જેમનું અવિષતિપણું મૂલ્યે પણ લાજે નહીં, એતાવતા જ્યાં ઠકુરાઈ અમોલિક છે.

મૂલ.—એ તે નવ નિહિણો, પત્રુચવણ રચણ સંચય સમિધા ॥ જેવસ મુવગ ઘેંતી, સઘેસિં ચક્રવટીણ ॥ ૨૪૫ ॥ અર્થ:—એકે ૦ એ પૂર્વે જે નવે નિધાનોનું સ્વરૂપ વખાણું તે નવે નિધાન પ્રત્યેકે ૦ ઘણું એવું જે ધન; અને રત્નનો સંચય તેની સમૃદ્ધિ એકરી સહિત છે, તે સર્વ ચક્રવર્તિને નવે નિધાન પ્રાપ્ત થાય છે ॥ ૨૪૫ ॥ આથી જાણવું ચતુર્દશકાર્ય ॥

અવતરણ — જીવ સંખ્યા ઈતિ એટલે જીવની સંખ્યાનું વર્ણન ચતુર્દશ કહે છે મૂલ:—નમિઠં નેમિણાઈ જીવસંખં નણામિ સમયાઈ ॥ ચેયણ જુતાએ, ન વઠ સિદ્ધા ડહાજીવા ॥ ૨૪૬ ॥ અર્થ:—શ્રીને મિનાથ પ્રત્યે નમસ્કાર કરીને એક આગ્રહેડને જીવની જે સંખ્યા તે શ્રીસિદ્ધાંત થકી નણામિકે ૦ કહું. તેમાં ચેતના એ યુક્ત જીવ એ પ્રથમ પ્રકાર જાણવો. સત્તારમાં રહેતે નવસ્ય અને જે નિર્વાણ પદ પામ્યા તે સિદ્ધ. એરી તે વે પ્રકારના જીવો જાણવા. ॥ ૨૪૬ ॥

મૂલ.—તસયાવરાય હુવિદ્યા, તિવિદ્યા થીપુંનપુત્તગ વિજેયા ॥ નારય તિરિય નરામર, ગડ જેયાઈ ચરપ્રેયા ॥ ૨૪૭ ॥ અર્થ:—અથવા ત્રસને થાવરના જે દેકરી વે પ્રકારે જાણવા. સ્ત્રી પુરુષ ને નપુંસકના જેવે કરી ત્રણ પ્રકારે જાણવા. નાર કાદિક ગતિના જેવે કરી ચાર પ્રકારે જાણવા. ॥ ૨૪૭ ॥

મૂલ:—અહવાતિવેય અવિગય, સરૂવડવા દ્વતિ ચત્તારી ॥ એગ વિતિ ચરપણિં દિય રૂવા પંચપ્યારા તે ॥ ૨૪૮ ॥ એણિય ઠથણિં દિય જુતા અહવા ઠનૂ

જલમિ તિલા ॥ વળ તત્ત સહિયા ઠપ્પિય, તે સત્ત અકાય સવલિયા ॥ ૨૪૨ ॥
 અથવા ત્રણ વેદ ને ચોથુ અવેદ તે સિદ્ધના જીવો મળી ચાર પ્રકાર થાય એકદિગ
 દિકના જેવે કરી પાંચ પ્રકાર થાય છે, ॥ ૨૪૩ ॥ એજ પાંચ પ્રકારમાં અનૈશ્વર્ય
 સિદ્ધના જીવોને તે જેલિયે તેવારે ઠ પ્રકાર થાય છે અથવા ઘૃથિચ્ચાદિક પાંચ ત્રણ
 જીવો સહિત કરતા ઠ જેદ થાય છે વલી એ ઠ કાયને સાથે સાતમા થકાનિ
 સિદ્ધના જીવો મેલવ્યાથી સાત જેદ થાય છે ॥ ૨૪૪ ॥

મૂલ - અમય રસય જરાઝથ, સસેયય પોયયા સમુદ્ધિમયા ॥ ઝપ્પિય તદ્વાન
 ડ્ય, જેણા અઠ્ઠા જીવા ॥ ૨૪૫ ॥ અર્થ - અમજ એટલે જે ક્ષમાયકી ઉપરે એ
 પચી પ્રમુખ, વીજા, રસયકી ઉપજે તે રસજ, સૂક્ષ્મજીવ તત્કાદિકના ઉપન્યા જાણ
 વા. ત્રીજા, જરાપુજ જે જરામા ઉપન્યા મનુષ્યાદિક જાણવા, ચાયા, સત્તેદ ઝવ
 પરતેવો તેયકી જે ઉપન્યા તે સત્તેદજ પૂકા ઠપ્પઈ પ્રમુખ જાણવા, પાંચમા, પોતજા ઠ
 હાથી પ્રમુખ જાણવા, ઠગ, સમુદ્ધિમ મદ્ધિકા પ્રમુખ, સાતમા ઝજેદ જે નૂમિકા
 ફોડીને ઉપજે તે ઝજેદજ તે તીઠપ્રમુખ જાણવા, તેમ આઠમા ઝત્પાતે ઝગ
 તે ઝત્પાતજ તે દેવ નારકી જાણવા એરીતે આઠ પ્રકારે જીવો જાણવા ॥ ૨૪૬ ॥

મૂલ - પુઠવાઙ પચ વિ તિચ્ચ, પણિદિ છુત્તાય નવવિહા દુતિ ॥ નારય નુત
 તિરિ નર, તિવેય સુરથી પુમેયચ ॥ ૨૪૭ ॥ અર્થ - ઘૃથિચ્ચાદિક પાંચ અને વૈદિયા
 દિક ચાર તેણે યુક્ત નવ પ્રકારે જીવો થાય છે અથવા નારકી તે એક નપુસક
 જેઝ પાપ છે અને તિર્યચ તથા મનુષ્યના પુરુષ સ્ત્રી ને નપુસક એવા ત્રણ પ્રકાર
 છે એ સાત થયા તથા દેવતા સ્ત્રી ને પુરુષ વે પ્રકારેઝ એમણ નવ જેદજ થાય છે

મૂલ - પુઠવાઙ અઠ્ઠ અસન્નિ, સન્નિ વસ તે સમિદ્ધ ઇગદસત્ત ॥ પુઠવાઙ યાતત્તા
 અપક્ક પક્કત વાસહા ॥ ૨૪૮ ॥ અર્થ - ઘૃથિચ્ચાદિક પાંચ અને ટિકલેદિયાદિક પ્ર
 ણ એ આઠ થયા, નવમા અસન્ની, દશમા સન્ની એ દશપ્રકાર થયા, તમજ એની સાપ
 તિદ્ધ જેના કારિયે તેવારે અગ્યાર જેદ થાય છે તથા વલી ઘૃથીથી મામ્મન ત્રત પ
 થત ઠ પ્રકારના પર્વાતા તથા ઠ પ્રકારના અપર્વાતા કારિયે તેવાર વાગજદ થાય છે

મૂલ - ચારસ નિ યત્તણુજ્જા, તેરસ સુદુમિયરગિદિ ર ઇદા ॥ નિય ચ્ચ અન્
 નિ સન્ની, અપન્ન પજ્જ ચ્ચદસહા ॥ ૨૪૯ ॥ અર્થ - પૂર્વોક્ત ચાર જેદ ત પ્ર
 ત્તુ જે તિદ્ધ તેણે સહિત કરતા તેર જેદ થાય છે એક સૂક્ષ્મ ને વીના શાકર એ
 ર જેદ એકેદિયના તથા રદિ, તદિ, ચ્ચરદિ, અસન્ની, ને સન્ની એ સાત પર્વાતા
 ને સાત અપર્વાતા મળી ચ્ચદ જેદ થાય ॥ ૨૫૦ ॥

मूलः—चउदस वि अमल कलिआ, पनरस तह अंमगाइ जे अछ ॥ ते अपजत्तग पज्जत्त जेदउ सोलस हवति ॥ २०४ ॥ अर्थः—पूर्वे चउद प्रकार क ह्या ते अमलके० मजरहित जे सिद्धना जीवो ठे ते सहित करता पंदर प्रकार थायठे, तेमज अंमजादिक जे आठ प्रकार प्रथम कहा हता तेना पर्याप्ता ने अप पर्याप्ताना जेदे करी शोल प्रकार थायठे ॥ २५४ ॥

मूलः—सोलसवि यकायज्जत्ता, सतरस नपुमाइ नव अपज्जत्ता ॥ पज्जत्ता अ छारस, अकम्म जुअ ते इगुणवीसं ॥ २५५ ॥ अर्थः—पूर्वोक्त शोल ने अकाय एट ले कायरहित सिद्ध जीवोयुक्त करतां सत्तर जेद थायठे. अने नपुमाइके० पूर्व नारकी नपुंसकादिक नव जेद कहा हता ते नवने पर्याप्ता ने अपपर्याप्ताना जेदे कर तां अठार जेद थया, एनेज अकर्मक सिद्ध सहित करतां ओगणीश जेद थया.

मूलः—पुढवाइ दस अपज्जा, पज्जत्ता हुंति वीस संखाए ॥ असरीर जुएहि ते हि वीसई होइ एगहिया ॥ २५६ ॥ अर्थः—पूर्वजे पृथ्व्यादिक दश जेद कहा तेनेज पर्याप्ता अपपर्याप्ता करतां बीस संख्याए थायठे. तेने अशरीर जे शरीररहि त सिद्धना जीवो ठे तेना सहित करतां एकवीश जेद थायठे ॥ २५६ ॥

मूलः—सुद्धमिथरजूजलानिल, वाउवणाणंत दस सपत्तेआ ॥ वितिचउ असन्नि सन्नी, अपज्ज पज्जत्त वत्तीसं ॥ २५७ ॥ पृथ्व्यादिक पांच ते सूक्ष्म तथा वादरना जेदे करी दश थायठे, एमां अणंतकाय आवी अने अग्यारमो प्रत्येक वनस्पति तथा वेंडियादिक त्रण अने असंझी तथा संझी मली शोल जेद ने पर्याप्ता तथा अपपर्याप्ताना जेदे करी वत्तीश थायठे ॥ २५७ ॥

मूलः—तह नरय नवण वण जोइ कप्पगेविज्जणुत्तरु प्पप्सा ॥ सत्तदस उपण वारस, नवपण ठप्पन्न वेउवा ॥ २५८ ॥ अर्थः—नारकी रत्नप्रज्ञादिकना सात जे द, नवनपति असुरादिकना दश जेद, व्यंतर यक्षादिक आठ, अथवा अणपत्ती आ दिक आठ ए वे मांथी एक अष्टक गणीए. ज्योतिष चंडादिक पांच, कल्प ते सौंथ मांदिक वार. ग्रंथेयक हेविमादिक नव अने अनुत्तर ते विजयादिक पांच विमान. ए ठप्पन्न जेद वैक्रियना थया ॥ २५८ ॥

मूलः—हुंति अडवन्न संखा, तेनर तेरिउ संगया सवे ॥ अपज्ज पज्ज जेहिं, सोलसउत्तर सय तेहिं ॥ २५९ ॥ अर्थः—ते पूर्वोक्त वैक्रियना ठप्पन्न जेदनी संख्या मा नरके० मनुष्य अने तिर्यच मेलवीए तेवारे सर्व अष्टावननी संख्या थायठे. ए नेज पर्याप्ता अपपर्याप्ता करता एकशो ने शोल जेद थाय ॥ २५९ ॥

મૂલ - સત્ત્રી હુગ હીણ વત્તીત સગયં તંસયં ઠયત્તાજ ॥ તંનવા નવગદુ
આસન્ન નવચ ॥ ૨૬૦ ॥ અર્થ - પ્રથમ સુદુન્મિયર ગાથાએ કરી વત્રીશ જેદ
કહ્યા હતા તેમાંથી સત્ત્રી ને અસત્ત્રી એ વે હોન કરિએ તેવાને ત્રીશ જેદ થાય તે
શો ને શોલ વેક્રિયની સાથે મેલવતા એકશો ને ઠેતાલીશ જેદ થાયઁ એમ
કોઈ નવ્ય, કોઈ અનવ્ય, અને કોઈ દૂરનવ્ય તે ગોશાલાદિક જાણવા, અને જે
તેજ નવે અથવા વીજે ત્રીજે નવે મોઢુ જવાનાને તે આસન્નનવ્ય જાણવા ॥ ૨૬૦ ॥

મૂલ - સત્સારનિવાસીણ, જીવાણ સય ડમ ઠણ્ણાજ ॥ અપ્પચ પાનિયવ, નિ
ય સુહકલ્લીહિ જીવેહિ ॥ ૨૬૧ ॥ અર્થ - સત્સારનિવાસી જીવોના એ એકશો ને
ય તાલીશ જેદ જાણવા તે અપ્પચરે ० પોતાના આત્માનીપરે જહમમપિય ડહ
ડ્યાદિક જાણીને એ એકશો ને ઠેતાલીશ પ્રકારના જીવોને જે કોઈ શિવ સુલ્લી
વાંઠના કરનાર જીવોને તેણે પોતાની આત્માનીપરે પાલવા ॥ ૨૬૧ ॥

હવે એ કુનક એજ શાસ્ત્રકારનો કરંજો એવો જણાવવાને અથે ગુરના નાન
સક્તિ પોતાનુ નામ જણાવેઁ તે પ્રયોજન પૂર્વક ગાથા કહેઁ મૂન - સિરિયમ્
એવ મુણિયડ, વિણેય સિરિનેમિ ચદસૂરીહિ ॥ સપરિહિયડ રડય કુજયમિણ જીવ
સલાએ ॥ ૨૬૨ ॥ અર્થ - શ્રીઆન્નદેવ નામે મુનિપતિ જે આચાર્ય તેના વિનયકે
શિષ્ય શ્રીનેમિચડસૂરિ તેણે પોતાને તથા પરને અથે એ જીવ સલ્યાના કુનકની
રચના કરીઁ, એટલે સત્તર ગાથાએ કરી કુલક વગ્વાણ્ણો ॥ ૨૬૨ ॥

અવતરણ - કમ્માડ અઘતિ એટલે આત્મકર્મનુ વશોને પન્નરમુ દાર કહેઁ
મૂજ - પદમ નાણાવરણ, વીયં પુણ દમણસ્ત આવરણ ॥ તડ યચ વેયળીય, તહા
ચચ્ચ ચ માહણિય ॥ ૨૬૩ ॥ પચમમાઝ ગોયં, ઠઠ સત્તમગમતગાયમિહ ॥ વડુત
મ પયડિત્તેણ, જણામિ અઘમ પાએ નામ ॥ ૨૬૪ ॥ અર્થ - પદનુ જ્ઞાન જ મળ્યા
દર્શનાવરણ રહિએ ત્રીજુ જેણે કરી સુલ્લ અને હુલ્લ વેદિયે તેને વદનીય કહિા તમ
જ ચોથુ જેણે કરી આત્મા માહ પામે તેને માહનીય કહિા પાચમુ આપુ વાપુવુ
અવશ્ય વદય થાવે તેથી તેને આપુકર્મ કહીએ ઠહુ ગૂય તે નાના મહાટા ગદડની
કહિયે તે ગાત્ર કર્મે જાણવુ, સાતમુ જે વિગ્ન કરે ત અતગાય કર્મે જાણવુ ડ્ઠાનિ
નગાસનનેરિપે, દ્વવ જેની ઘણી પ્રરુતિઁ તેણે કરીને જણામિકે ० કહીશુ આવના
સ્વાનરુનેરિપે જે નમપતિરુ ० નમાડ તેનામ કર્મે ડતિ ગાથા લ્યાયે ॥ ૨૬૩ ॥ ૨૬૪ ॥

અવતરણ - તેસિવતર પયડીણ અઢવત્ત સપતિ એટલે આત્મકર્મની વત્તર પ્ર

तिष्ठुं वञ्चं ने सोत्तुं द्वार कहेते. मूल-पंचविह नाण वरणं, नवजेया दंतण
स्त दोवेए॥अघावीसं मोहे, चत्तारिय आउए हुंति ॥ १६५ ॥ गोयम्मि दुन्निपंचं
तराय तिगहियं सयं नामे ॥ उत्तर पयडीणेंवं, अघावन्नं सयं होइ ॥ १६६ ॥ अर्थः-
मतिज्ञानादिक पाच ज्ञानने आवरे तेथी पांच प्रकारे ज्ञानावरणीय जाणवुं. वीजुं
चार प्रकारना दर्शनने जे आवरे तथा पांच प्रकारनी निज्ञा जेनायकी उदय आ
वे ते नवप्रकारे दर्शनावरणीय कर्म जाणवु. त्रीजुं साता अने असाताना जेद
यकी वे प्रकारे वेदनीय कर्म जाणवुं. चौथु सोल कपाय अने नव नोकपाय तथा
त्रण दर्शन मोहनीय मली अघावीस प्रकारे मोहनीय कर्म जाणवु. नरकादिक
गतिना जेद यकी आयुर्कर्म चारजेद जाणवुं. उंच नीचना जेद यकी गांज कर्म
वे जेद जाणवु. दानांतरायादिकना जेद यकी अंतराकर्म पांचप्रकारे जाणवु.
अने नाम कर्म एकशोने त्रण प्रकारे जाणवुं. ॥ १६५ ॥ १६६ ॥

हवे उत्तर प्रकृतिना प्रत्येक नाम कहेते. मूल-मइनुय उद्दीमण केवजाणि
जीवस्स आविरिज्जंति ॥ जस्स प्पचावउत, नाणावरणं नवकम्मं ॥ १६७ ॥ अर्थः-
चारप्रकारनो व्यंजनावग्रह अने अर्थविग्रह, ते पांचइंद्रिय अने ठहुं मन ते अवग्रह,
उपा, अपाय ने वारण ए एकेकना चार चार जेद करता ठ चोक्र चोवीश जेद
यावते, तेनी साये चार व्यंजनावग्रह जेजा करिये तां मति ज्ञानना अघावीश जेद
यावते. अहरभुत, अनहरभुत, सङ्गीभुत, असंङ्गीभुत, सम्यक्भुत, असम्यक्भुत,
सादिभुत, अनादिभुत, सपर्यवसितभुत, अपर्यवसितभुत, गमिकभुत, अगमिकभु
त, अंगप्रविष्टभुत, अनांगप्रविष्टभुत, एरीते चवदप्रकारनां भुतते. अथवा पञ्चवइत्या
दिक वीशप्रकारना भुत ने आवीरीतेते. पर्यायभुत, पर्यायसमासभुत, अहरभुत,
अहरसमासभुत, पदभुत, पदसमासभुत, संवातभुत, संवातसमासभुत, प्रतिप
निभुत, प्रतिपत्तिसमासभुत. अनुयांगभुत. अनुयांगसमासभुत, प्राज्ञतभुत, प्राज्ञ
तसमासभुत, प्राज्ञतप्राज्ञतभुत, प्राज्ञतप्राज्ञतसमासभुत, वस्तुभुत, वस्तुसमासभुत,
पूर्वभुत, पूर्वसमासभुत. एरीते वीशजेद भुतज्ञानना जाणवा, तथा अनुगामि,
अननुगामि, बद्धमान, हीयमान, प्रतिपाति ने अप्रतिपाति ए ठ जेद अविधिज्ञानना
जाणवा. तथा कञ्चुमति अने विपुजमतिना जेद यकी वे प्रकार मनपर्यवज्ञानना
जाणवा, अने केवज ज्ञाननो एरुज जेद ते. अन्य ज्ञानोनेविषे जेटजुं ह्योपशम
होय नेटजुं ज्ञान यावते. अने सर्वथा ज्ञानावरणीयना ह्ययकीज जेनु उपजनु याव
ते केवजज्ञान. ए पांच ज्ञानना जेद सामान्ये कहा. हवे गाथार्ये कहेते. जीवस्सकं०

प्रवचनसारोद्धार

जीवने ए ज्ञानने आवरिये रुधिये जेना प्रजावथकी ते ज्ञानावरणीय कर्म व
 मूल - नयणे यरोहि केवल, दसण आवरण य नवे चउहा ॥ निदापय
 उहा, निदाय डरुत थीणकी ॥ १६८ ॥ अर्थ - नयन शब्दे चरु तेनु आवरण
 लोचन तेने आवरे ते चक्रुदर्शनावरणीय, अने इतर जे बीजी अन्य इडियतु
 हणे ते अचक्रुदर्शनावरणीय अवधिदर्शनने आवरे ते अवधिदर्शनावरण
 वाय एम केवलदर्शनने आवरे ते केवल दर्शनावरण एरीते दर्शनावरणीय च
 जेवे थाय हवे पांच निडा कहेवे त्या प्रथम सुखे चीपटीना वजाडवा थकी ना
 उठे ते निडा, बीजी घणा थका थकी जागृत थाय ते निडानिडा, त्रीची डुरुता
 एक निडा बीजी निडानिडा एम इहांपण विरुक्त प्रचला ते वेठा अने उनाप
 निडा थावे ते प्रचला समजवी, तथा चौथी चालता हालता निडा थावे ते प्र
 ला प्रचला जाणवी पांचमी स्त्यानर्हि ते जे दिवसे वात चितवी होय ते रात्रि
 करे, राजाना हस्तिना दनुसल काढनार शिष्यनीपरे जाणवु ए निडामां वासुदेवना
 वजयकी अर्ध बल होय ठे ए नव प्रकार थया ॥ १६८ ॥

मून - एमिह दरिस्सणा वरण मेयमा वरइ ठरिस्सण जीवे ॥ सायमसा
 उहा, वेयणिय सुह उहनिमित्त ॥ १६९ ॥ अर्थ - ए नव प्रकारनु दर्शनावरण
 जीवनों पूर्वोक्त दर्शनगुणवे तेने आवरे ढाकी मूके वजी जाता अने अशाताना
 वे करी वे प्रकारे वेदनीय कर्म ते सुख तथा डखनु निमित्त कारण न ॥ १६९ ॥

हरे माहनीयकर्म कहेवे मून - कोहो माणो माया नानोणताणुवधिणा व
 उरो ॥ एमपञ्चकाणा, पञ्चकाणाय सजजणा ॥ १७० ॥ अर्थ - काथ, मान
 माया अने लोन ए चार जे अतता ससारनु अनुवध करे ते जेने उत्पन्न थया वना
 ज्यांसुधी ते प्राणी जीवतु रहे त्यासुधी तेनीसाथे रहे, अने नरकगतिना कारण थाव स
 म्यस्त्वनु रुधन करे एटले सम्पत्त्व थाववा न थापे तेमां अततानुवधी काथ ते
 वेतनी स्फुट समान जाणवो अने अततानुवधी मान ते पाखाणना थानना स
 मान जाणवु तथा अततानुवधी माया ते महानिवड वांशना मून समान नाच
 वी, तथा अततानुवधि लोन ते रुमिना रग समान जाणवो ॥ १७० ॥

एवके० एरीते वजी अतत्याख्यानीयानावरण जे अणुवतरूप पञ्चवाणन आ
 वरे एना उदयथी जोर कोइ पञ्चवाण करी शके नही ए उपना थरा एकवर त
 थी रहेवे, तिर्यचनी गतिना कारण थाय तेमा अतत्याख्यानी काथ न पृथ्वी
 स्फुट समान जाणवा, अने अतत्याख्यानी मान त अस्तिय समान नाणवु वन

અપ્રત્યાશ્વાની માયા તે મેંદાના શિંગડા સમાન જાણવી. તથા અપ્રત્યાશ્વાની લોજ તે કાઢવ સમાન જાણવો.

હવે જે જીવના સર્વે વિરતિરૂપ ગુણને ધાવરે તે પ્રત્યાશ્વાનાવરણ જાણવું, એ ડપન્યા ઠતાં ચાર માસ સુધી રહેઢે, એ મનુષ્યની ગતિનું કારણ થાય ઢે. તેમાં પ્રત્યાશ્વાની ક્રોધ તે વેલુની રેલા સમાન જાણવો, ઢને પ્રત્યાશ્વાની માન તે કાઢ સમાન જાણવું. તથા પ્રત્યાશ્વાની માયા તે ગોમૂત્રિકા સમાન જાણવી. વલી પ્રત્યાશ્વાની લોજ તે ઁંજન સમાન જાણવો.

હવે સંજ્વલન તે કિંચિત્તમાત્ર દીપે, ડપરાંત ડપશ્મિ જાય. તે ડપન્યા ઠતાં ઘણામાં ઘણો રહે તો પત્તર દિવસસુધી રહે ઢે. દેવની ગતિનું કારણ થાય, યથાશ્વાત ઑ રિત્રનું સંધન કરે. તેમાં સંજ્વલનો ક્રોધ તે પાણીની રેલાસમાન જાણવો. ઢને સંજ્વલન માન તે નેત્રની લાકમી સમાન જાણવું; ઢને સંજ્વલનની માયા તે વૃહ્દની ઢવલેહિકા સમાન જાણવી ઢને સંજ્વલનનો લોજ તે હલડના રગ સમાન જાણવો.

મૂલ.—સોલસ ઢમે કસાયા, ઁસો નવ નોકસાયસંદોહો ॥ ઢઢી પુરિસ નપુંસ ગ, રૂવં વેયત્તયં તંમિ ॥૨૭૧॥ ઢથે:—એ સોલ કપાય કહ્યા. હવે વલી નવ નોક પાયનો સંદોહકે ૦ સમૂહ દેલાઢેઢે. ઢઢી શઢ્દે સ્ત્રી, તેનો જે વેદ તે સ્ત્રીવેદ જાણવો. જેના ડદયથકી પુરુષપ્રત્યે ઢનિલાપ થાય ઢે. વીજો પુરુષવેદ તે, જેના ડદયથકી સ્ત્રીપ્રત્યે ઢનિલાપ થાય તે જાણવો. ત્રીજો નપુંસકવેદ, જેના ડદયથકી પુરુષ તથા સ્ત્રી વંને પ્રત્યે ઢનિલાપ થાય. કારિસ, તૃણ, ને નગર ઢાહ સમાન ઢનુક્રમે ઁવે સ્વરૂપે એ ત્રણે વેદ જાણવાં. ॥૨૭૧॥

મૂલ.—હાસરઢ ઢરઢ નય સોયં ઢુગંઢ તિહાસ ઢકમિમં ॥ ઢરસિણ તિગંતુ મિઢ્ઢત્ત મીત સંમત જોઁણ ॥ ૨૭૨ ॥ ઢથે:—કારણ ડપન્યે ઢથવા કારણ ડપન્યા વિના નયન વિકાર ડપજે, હાસ્ય ઢાવે, તે હાસ્યમોહનીય જાણવી. તેમજ કોઢરુ સુઁનું કારણ ડપન્યે ઢથવા કારણ ડપન્યાવિના સ્વજાવે સુઁનું વેદવું તે વીઢું રતિમોહનીય કર્મ જાણવું. ત્રીઢું એ થકી વિપરીત તે ઢરતિમોહનીયકર્મ જાણવું. ઑઢું ઢહ લોકાદિક સકારણ ઢથવા કારણ વિના મનમાં નય ઢત્પન્ન થાય તે નયમોહનીયકર્મ જાણવું. પાંચઢું ઢટવિયોગાદિક જનિત ઢશ્રુપાત શોક ડપજે તે શોકમોહનીયકર્મ જાણવું. ઢઢું વીઢત્સગંધને ઑગે પ્રાણીને ઢુઢુપ્તા ડપજે તે ઢુઢુપ્તામોહનીયકર્મ જાણવું. એ હાસ્ય પટ્ક જાણવું. હવે ઢર્શન ત્રિક તે, મિથ્યાત્વ મિશ્ર ને સમ્યક્ત્વરૂપ ઢવિશ્ઢ-ઢ ઢર્ઢવિશ્ઢ-ઢ ને શ્ઢ-ઢ પુંજત્રિક રૂપ જા

प्रवचनसारोद्धार.

एषा अनुक्रमे मित्यात्वं ते श्रीगीतराग प्रणीत तत्त्वने सर्वदे नही, अने मित्र
 प्रजावे श्रीजिनोक्त तत्त्व उपर राग पण न होय अने देव पण न होय तत्त्व
 ते जीवादिक तत्त्वने विपे रुचिनु करवु एतमकितने योगे मत्त्या व्रण थाय ॥२३॥
 मूज - इयमोह अछरीता, नारय तिरि नर सुराउय चउक ॥ गोयं नीर उव, ३
 अतरायंतु पचरिह ॥ २३३ ॥ अर्थ - एरीते मोहनीयकर्मनी अछावीश उतर ३
 कृति कही अने नारकी, तिर्यंच, मनुष्य तथा देवताना आयुष्यना जेद सवरीश
 पुरुर्मनी उत्तरप्रकृति चार कहीजे उच अने नीचना जेदयकी गोत्र कर्मनी उतर ३
 प्रकृति वे प्रकारेज जाणवी अने अतराय पाच प्रकारेजे तेज सूत्रकार कहेजे ॥२३३॥
 मूज - वाउ नलहे लाहो, न होइ पापइ न जोग परि जोगो ॥ निरउविय तन
 होइ अतराय प्पनावेण ॥ २३४ ॥ अर्थ - वति सामग्रीए तथा उता पात्रने सग
 ने दान थापी शके नही ते दानातराय जाणवु उति वस्तुए थापनार थापना
 होय पण जेना उदयथी प्राणीने ते वस्तुनी प्राप्ति न थाय ते लाजातराय जाणु
 जोगनी वति सामग्रीये पण जोगवी शके नही ते जोगातराय जाणवु तेमन न
 ली गृहणी प्रमुख उपजोगनी सामग्री वतिए पण उपजोगवी न शके ते उपजा
 तराय जाणवु शरीरे गाढो निरोगी पुष्ट उतो पण अशक्त, तृण मात्र ज्ञानी न
 के ते वीर्यांतरायनो प्रजाय जाणवो ॥२३४॥
 हने नामकर्मनी प्रकृति जेटले प्रकारे थाय ते अनुक्रमे देखाडेने मून-नाने
 वायाजीता, नेयाण अह्व होइ सत्तही ॥ अह्वरा विहु तेणउई तिग यहिय स
 पंदवइ अह्वा ॥ २३५ ॥ अर्थ - नामकर्मनेविप वेतालीश उत्तरप्रकृतिना जे
 अथरा सडसव हायजे, अथरा वजी व्याण पण आयजे अथरा एफशान व्र
 पण थायजे, तेमां प्रथम वेतालीश प्रकृति कहेजे ॥ २३५ ॥
 मून - पडमा वायालीता, गइ जाइ सरीर अयुवगेय ॥ वरण मगायण सग
 एय सगण नामच ॥ २३६ ॥ अर्थ - प्रथम वेतानीश प्रकृति ते आगीरीने गति नाकि
 तु ते, आहारिकादिक, अगोपाग, वयन, सघातन, सघयण सस्थान नाम
 मूज - तह वन्न गध रस फास नाम अयुरु लडुअच वायव ॥ उवराय ए
 या, पुपुविक्रमास नामच ॥ २३७ ॥ आयावुजोयविहाय गइ तसथावगनिहाय
 ॥ वापर सुद्धम पऊता पऊतच नायवं ॥ २३८ ॥ पत्तेय साहारण, विर मदि
 सुनच नायव ॥ सूनगदूनगनाम, सुसर तह दूसरचेय ॥ २३९ ॥ आएडम
 ऊ, जतकिती नाम अचस कितीय ॥ निम्माण तिउयर, जयाणवि हुनिमन

या ॥ १८० ॥ अर्थ.—तेमज वर्ण, गंध, रस, स्पर्श, अगुरुलघु, उपघात, पराघात, आनुपूर्वी, श्वासोश्वासनाम, आतप, उद्योत, विहायोगति, त्रस, यावर, वादर, सूक्ष्म, पर्वात, अपर्वात, जाणवा. प्रत्येक, साधारण, स्थिर, अस्थिर, शुभ, अशुभ, जाणवु. सुजग, दुर्जगनाम, सुस्वर, दुस्वर, आदेय, अनादेय, यश. कीर्त्तिनाम, अयश. कीर्त्तिनाम, निर्माण अने तीर्थंकरनामकर्म, ए वेतालीश जेदना नाम कहा ॥ १८० ॥

हवे ए वेतालीश जेदना वली प्रतिजेद थाय ते कहेठे:—मूल.—गइ होइ चउ पयारो, जाईविय पंचहा मुण्यवा ॥ पंचय हुंति सरीरा, अगोवगाइ तिन्नेव ॥ १८१ ॥ अर्थ.—गम्यते एटले जवुं प्राणी ए जे एनेविपे एटला माटे एने गति कहिये. ते देवादिकना जेदयकी चार प्रकारे ठे. जाति ते एकेडियादिकना जेद यकी पांच प्रकारे जाणवी शरीर ते आदारीक, वैक्रिय, आहारक, तेजस ने कर्मण एपांच जाणवां. अंगोपांग ते तेजस तथा कर्मण ए वे शरीरने होतां नथी, माटे आदारीकादिक त्रण शरीरनांज होय ठे तेथी त्रणज जाणवां. ॥ १८१ ॥

मूल.—उत्संवयणा जाणसु, संगणा विय हवति ठवेव ॥ वन्नाईण चउकं, अगुरु लहु वघाय परघाय ॥ १८२ ॥ अर्थ.—संहनन ते वज्ररूपज नाराच, रूपज नाराच, नाराच, अर्धनाराच, कीलिका, अने सेवार्त्तरूप ए अस्थि रचना विशेष जाणवा. संस्थान ते समचतुरस्र, न्यग्रोध, सादि, वामन, कुञ्ज अने दुंमक एवे नामे ठ होयठे. वर्णादिक चार ते आवीरीते. वर्ण, गंध, रस ने स्पर्श. अगुरुलघु ते जेना उदययकी प्राणीनुं शरीर जारी अने हजवुं पण न थाय तेअगुरु लघु. अने उ पघात नाम कर्म तेने कहिए, जेना उदयथी जीव उपघात एटले विनाश पामे ते विनाश पण पोतानाज शरीरे करी थाय. जेम पडजीनप्रमुख निकले, ते जाणवु. पराघात नाम कर्म ते जेना उदयथी पोतायकी बलवंत जे होय तेने पण ड निर्निहय होय; कोइ सन्मुख जोइ शके नही, कोइ सामो बोली शके नही ॥ १८२ ॥

मूल.—अणुपुवी चउजेया, उस्तासं आयवच उज्जोयं ॥ सुहयसुहा विहगई, तसाय वीसंच निम्माणं ॥ १८३ ॥ अर्थ.—आनुपूर्वीपण गतिनीपरे चार प्रकारे जाणवी. पण एटलुं विशेषठे के जीवे जे गतिनुं आयुष्य बांध्युं होय ते गतिनेवि पे दोरिए बाधि वृष्णादिकने जेम खेंची लइ जइए तेम खेंचीने लइ जाय ते चार गति आश्री चार अणुपूर्वी जाणवी. जेना उदययकी जीव श्वासोश्वास लेवानी समयाइए करी सहित थाय ते उश्वास नाम कर्म जाणवुं. जेना उदययकी पोते अतापवंत यको पण अनेरा जीवोने ताप उपजावे. जेम सूर्यनुं मांझुं

પૃથ્વી કાષિક જીવ તે પોતે શીતલથકા પરને તાપ વપજાવે છે, તેની પાંચ
વપજાવે તે આતપ નામ કર્મ જાણવું, જેના ઉદયથકી જીવના યગ ઉદાત્ત
થાય, જેમ દેવતા યતિને ઉત્તરવૈક્રિયે જ્યોતિષિ તથા સ્વજુગ પ્રમુખના કાર્ય
દીપે તે ઉદ્યોત નામ કર્મ જાણવું જીવને અગુણ વિદ્યાયો ગતિ તેમા જીવ વિદ્યા
ગતિના ઉદય થકી ગજ વૃષ્ણાદિકની પરે જલી ગતિ થાયછે અને અગુણ વિદ્યા
યોગતિના ઉદયથકી સ્વર શૂકરાદિકની પરે માઠી ગતિ થાયછે

ત્રસાદિક વીશ તે ત્રસ દશક તથા સ્થાવર દશક તેમા ત્રસનામ કર્મના ન
યથકી પ્રાણી વે ઇંડિયાદિક નાવ પામે, વાઢરના ઉદયથકી જીવ વાઢરપણુ
હે જે પોતપોતાની પર્યાપ્તિ પૂરણ કરે તે પર્યાપ્તનામ કર્મ, પ્રત્યેક નાવ પ્રાણી પામે
તે પ્રત્યેકનામકર્મ, જેના ઉદયથકી દાત પ્રમુખને સ્થિરપણુ થાય તે સ્થિર નામ
કર્મ, જેના ઉદયથકી નાનીની ઉપરના અગને જીવપણુ હોય તે જીવનામકર્મ
જેના ઉદયથકી સમસ્ત પ્રાણીને ઇષ્ટથાય તે સાંજાગ્યનામ કર્મ, જેના ઉદયથકી
મનોહર સ્વર થાય તે સુસ્વરનામ કર્મ, જેના ઉદયથકી તેનું વચન સમસ્ત જાતને
ગ્રાહ્ય થાય તે આલેખનામ કર્મ અને જેના ઉદયથકી યશ કીર્તિને કરીસહિત પાર
તે યશ નામ કર્મ એ ત્રસ દશકો કહ્યો એ થકી વિપરીત સ્થાવર દશક છે અને
ઉદયથકી જીવ પૃથ્વીવિક્રમપણુ પામે તે સ્થાવર નામકર્મ એમ સર્વે દશકના
વિપરીતપણે જાણવા એટલે સૂક્ષ્મ, અપર્યાપ્ત, સામાન્ય અસ્થિર, અગુણ તે ના
નીયકી નીચે પાદાદિક, અચલ, અગુણ હાય ધર્માગ્ય તે ધર્માગ્યના ઉદયથકી
જીવ ધર્માગ્ય થાય, હ્રસ્વર, અનાલેખ, અચલ તે કાશ્વર ધણુ ન જુવું કહ્યો યશ
પણ યશ મળે નહીં એ સ્થાવર દશક કહ્યો નિર્માણ તે મૂલ્યમાનના પર આપણ
પણા અગ જે ગામો ગામ રહે તે જાણવું ॥ ૨૦૩ ॥

મૂન - તિથિપરેણ સહિયા, સત્તઠીએ હવતિ પયડીત ॥ સમ્મામીમહિવિના તત્
જ્ઞા સેત કમ્માણ ॥ ૨૦૪ ॥ અર્થ - એ પૂર્વોક્ત પ્રકૃતિને તીર્થકરનામ રૂમ કરી મહિવ
કરિએ તેવારે નામકર્મની શરૂઆત પ્રકૃતિ થાયછે તથા જોય માન કર્મની ન પનાવત પ્ર
કૃતિ છે તેમાથી સમ્પત્તિ અને મિત્ર વિના જોય કર્મની ત્રેપન પ્રકૃતિ થાયત્ર ॥ ૨૦૪ ॥

મૂન - એર ચીસુતરસય, વધેપયડીણ હાડ નાયત્ર ॥ વધણ સપાયાગિય મો
રગદ્દણેણ હ્રદ ગદ્દિયા ॥ ૨૦૫ ॥ અર્થ - એમ સડસડ તથા ત્રેપન મેનચાલકા અગ
કર્મની અકર્મની વીશ પ્રકૃતિ વધનેપિયે થાયછે તે જાણવી હાં કાડ રૂઢાક અગ
ન જેવારે વેતાજીશ પ્રકૃતિ કહી તેવારે તેમાં વધન અને સવાનન પ્રકૃતિ કરા ॥

अवतरण—कम्मविई सावाहति एटले कर्मनो अवाधाकाल तेणेकरी त
 कर्मनी स्थितिनु वर्णेने अठारमु द्वार कहेवे मूल—मोहे कोडाकोडी, सत्ता
 स नामगोयाण ॥ तीसयराण चउएह, तेत्तीस यराइ आवस्त ॥ १९४
 अर्थ—मोहनीयकर्मनी स्थिति सित्तेर कोडाकोडी सागरोपमनी तथा नाम २
 गोत्रनी बीश कोडाकोडी, अने इतरके० बीजा ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय,
 नीय अने अतराय ए चार कर्मनी प्रत्येके त्रीश कोडाकोडी सागरोपमनी स्थि
 जाणवी अने आयुर्कर्मनी तेत्तीश सागरोपमस्थिति जाणवी ॥ १९४ ॥

मूल—एसा उक्कोस विई, इयरा वेयणिय वारसमुहुत्ता ॥ अठ्ठनाम गोते सुने
 ए सुमुहुत्ततो ॥ १९५ ॥ अर्थ—ए यावकर्मनी उत्कृष्ट स्थिति कही अने इयराके
 इतर ते जघन्य स्थिति तो वेदनीय कर्मनी वार मुहुत्त, अने नाम तथा गोत्रकर्मन
 याव याव मुहुत्त शेष ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, मोहनी, आयु ने अतराय
 ए पांचकर्मनी जघन्यस्थिति एक एक अतरमुहुत्तनी जाणवी ॥ १९५ ॥

मूल—जस्त जइ कोडिकोडीउ तस्त तेत्तिय सपाणि वरसाणि ॥ हाइ अत्राहाहा
 लो, आवमि पुणो नवति जागो ॥ १९६ ॥ अर्थ—जे कर्मनी जेटली कोडाकोडी स्थि
 ति तेने तेटला वर्षना शेंकडा अवाधाकाल होय, अने आयुर्कर्मना अवाधाकाल
 जयनो त्रीजो जाग होय केमके आयुष्यना वध वर्तमान आयुष्याने त्रीजे जागे पाय
 यहुक्त ॥ सोयकमाव यापुण, सेसति जागे हवा नवमजागे ॥ सत्तावीमे मवा, अत
 मुहुत्तति मेवावि ॥ १९६ ॥ इति गाथा त्रयाथ

अवतरण—त्रायालीसाउ पुत्रपयडीउति एटले वतालीश पुण्यप्रवृत्तिनु वशो ने
 थोगणीशमु द्वार वसाणेवे मूल—माय उच्चागोय, नरतिरि देराउ नाम एराउ ॥
 मणुयडग देवडग, पचिदिय जाइ तणुपणग ॥ १९७ ॥ सातावेदनीय उज्जगात्र, म
 नुप्यायु, तिर्यचायु, अने देवायु, हरे एमा नाम कर्मनी जेटली प्रवृत्ति वे ते कहेवे
 मनुष्यगति, मनुष्यानुपूर्वी, देवगति, देवानुपूर्वी, पचडियजाति आदारिक वैकि
 य, आहारक, तेजस ने कामेण ए पांच शरीर जाणवा ॥ १९७ ॥

मूल—थगापगतिगपिय, सययण वज्जरिसहनाराय ॥ पढमचिय सवाण, वज्ज
 वज्ज सुपसथ ॥ १९८ ॥ अर्थ—आयना त्रण शरीरना थगोपाग, वज्ज रूपननात
 तययण, समचनुरत्त सत्थान, सुप्रशस्त के० जनो वर्ण, गध, रस ने स्पर्श ॥ १९८ ॥
 मूल—थयुरज्जु परापाय, वस्तास थायवच उक्कोय ॥ सुपसथा विद्दगड
 वस्ताइ दसगच निम्माण ॥ १९९ ॥ अर्थ—थयुरुज्जु, परापात आमाश्वात

आतप, उद्योत, सुप्रशस्त, शुनविहायोगति, त्रसदशक, ते आवीरीते. त्रस, वादर, पर्याप्त, प्रत्येक, स्थिर, शुन, शुनग, सुस्वर, आदेय, ने यश ए त्रसदशक अने निर्माण.

मूल - तिष्ठयेरेणं सहिया, पुत्रप्यडीउ हुंति वायाला ॥ सिवसिरि कडक्कियाणं, सयावि सत्ताण मेयाउ ॥ ३०० ॥ अर्थ:- तीर्थकरनाम कर्म सहित वेतालीश पुण्य प्रकृति होयते ते मोह लक्ष्मीए जेने सन्मुख जोयुंते. एवा प्राणी तेने ए सदा थायते.

अवतरण:- वासीई पाव पयडिउत्ति एटले व्यासी पाप प्रकृतिनुं वशोने वीशमुं द्वार कहेते मूल.- नाणंतराय दसगं, दंसण नवमोह पयड ठवीता ॥ अस्तायंनिर याउं, नीयागोएण अडयाला ॥ ३०१ ॥ अर्थ:- मतिज्ञानावरण, श्रुतज्ञानावरण, अवधिज्ञानावरण, मनपर्यवज्ञानावरण, केवलज्ञानावरण, दानांतराय, ज्ञानांतराय, जोगांतराय, उपजोगांतराय, वीर्यांतराय, तथा चार दर्शन ने पाच निष्कामली नवप्रकारे दर्शनावरण कर्म. तथा सन्धक्त्वेने मिश्रटाली शेष ठवीश प्रकृति, मोह नीयनी असातावेदनीय, नरकायु, ने नीचैर्गोत्रेकरी सहित अडतालीश जेद थया.

मूल - नरयडुगं तिरियडुगं, जाड चउक्कं च पंच संघयणा ॥ संगणा विय पंचउ वन्नाड चउक्क मपसठं ॥ ३०२ ॥ अर्थ:- नरकगति, नरकानुपूर्वी, तिर्यचगति, तिर्यचानुपूर्वी, एकेन्द्रियजाति, वेद्न्द्रियजाति, त्रैन्द्रियजाति, चउरेन्द्रियजाति, रूपज नाराचादिक पांच संघयण, न्यग्रोधादिक पाच संस्थान, अग्रशस्त वर्णादिक चार.

मूल.- उवथाय कुविहयगई, थावर दसगेण हुंति चउतीसा ॥ सव्वाउ मित्रियाउं, वासीई पावपयमीउं ॥ ३०३ ॥ उपधातनाम, अशुनविहायोगति, थावर दशक कहे ते, थावर, सूक्ष्म, अपर्याप्त, साधारण, अथिर, अशुन, दानाग्य, सुस्वर, अनादेय अने अयश एदश मेलविए तेवारे नरकद्विकादियकी मांमी इहां मुधी चोत्रीश थायते. अने अडतालीश प्रयमनी सर्व मेजवता व्यासी पाप प्रकृति थायते इतिगाथात्रयायै:

अवतरण.- नाव ठक्कं च पडिजेय एटले प्रतिजेदे करी सहित ठ नावनुं वगंने एरुवीशमुं द्वार कहेते. मूल - नावाठ चोवसमिय, खडय खउवसम उदय परिणा मा ॥ इनवछारिगवीसा, तिगजेया सन्निवाउय ॥ ३०४ ॥ अर्थ - विशिष्टहेतुयकी सज्जावयकी अथवा प्राणीने ते ते स्वरूपे होय ते नाव परिणामनुं विशेष जाणवु. अथवा ए उपजमादिक पर्याये जे होय ते नाव जाणवो. इहा च शब्द थवधारणने अर्थ ठे, त्या पहेजो जस्म ठन्न अग्निनीपरे जे थवस्था प्रदेजे होय पण उदयनो अजाव एवो उपशम ते मोहनीयनोज थाय पण ग्रेय कर्मने उपशम न थाय. ते कारणे मोहनीयने उपशमे यपो ते उपशमिकुजाव जाणवो. बीजो मोहनीयना कू

यचकी ययो ते ह्यायिक नाव त्रीजो केटलाक कर्मनो ह्यय अने केटलाकना उग्र
म तेणे करी ययो ते ह्यायोपशमिकनाय चोयो आठ कर्मने पोताना उग्रना
पहोंच्योठे तेनो पोताना स्वरूपे करी अनुभवयो ते उदय, तेणेकरी निपन्या न
उदयिकनाव जाणवो पाचमो परिणमवु ते कोइक रीते प्रथमनी अवस्थान
की आगली अवस्थानेविषे जावु ते परिणाम तेने विषे जे निपन्यो ते परिणाम
नाव जाणवो ठो सत्यप्रकारे करी निपतन के० एकवो मजवा ज्याठे त तत्र
पात, घणा नाव एकवो मत्याठता ए ठोनाव निपन्न थायठे एमा पाच नावना
अनुक्रमे वे, नव, अठार, एकवीश ने त्रण ए जेद जाणवा, अने ए सर्व नाव
एकवो मजवायकी ठो सन्निपातनाव केहेवायठे ॥ ३०४ ॥

उपशमिकना वे जेद अने ह्यायिकना नव जेद कहेठे मूल -सम्मचरणावि
पढमे, दसणनाणाइ दाण लाजाय ॥उवजोग जोग वीरिय, सम्मचरिणाणि य विप
॥३०५॥ अर्थ -दर्शन सत्तकना उपशमिककी सम्यक्त्व थाय अने चारित्र माहनीय
उपशमे चारित्र थायठे ए वे जेद पढमेके०पहेलो उपशमिकनावनेविषे थायठे त
या दसण नाण ए सूत्र ते सूचकमात्र तेथी दर्शननाण शब्दे केवल दर्शन न केव
ज्ञान लेवु तथा दानादिक पाच प्रकारनी लब्धी ते पचविध अतरायना ह्ययकी था
यठे एम ह्यायिकसम्यक्त्व पण सत्तकना ह्ययकी थायठे, एम ह्यायकचारित्र त
पण चारित्रमोहनीयना ह्ययकी थायठे एनव बोल बीजे ह्यायक नावे थायठे

हवे ह्यायोपशमिकना अठार जेद कहेठे मूल -चउनाणा नाणतिग, दसणतिग
पचदाण लक्ष्मी ॥ सम्मत्त चारित्त, च सजमा सजमो तइए ॥३०६॥ अर्थ -मया
दि चार ज्ञान तथा मत्यादिक त्रण अज्ञान, दर्शनत्रिक ते चहुदर्शन, अचहुदर्शन
ने अवधिदर्शन लक्षण जाणवु तथा दान, लाज, जोग, उपजोग ने वीर्य ए पाच
लब्धी, इहा ए विशेषठे के ह्यायिकनावनेविषे कोइ कहेठो के दानादिक पाच ज्ञान
पूर्वह्यायिक नावे कही, तो इहा वली ह्यायोपशमिक नावे केहेता थका विराय उ
पजेठे त्या ए उत्तर जे, दानादिक लब्धी वे प्रकारे ठे, अतराय कर्मना ह्यय थायकी
ह्यायकलब्धी केवजीने थाय तथा ह्यायोपशम लब्धि जे कही ते ठस्यने थायठे
ए पन्नर थया अने सोजमु सम्यक्त्व पण सत्तकने ह्यायोपशमे थायठे अने सत्तमु
ह्यायोपशमे पुरजा चारित्र सामायिकादिकचार थायठे, तेमज अठारमु सयमात्त
म रूप देशविरतिचारित्र ते अग्रत्याख्यानावरण कपाय मोहनीयने ह्यायोपशमे था
य ए अठारजेद त्रीजा ह्यायोपशमिक नावना थया ॥३०६॥

हवे उदयिक जावना एकवीश जेद कहेते. मूलः—चउगइ चउकताया, जिंगनि
 थं जेतउक मन्नाणं ॥ मिउत्तम तिउत्तं, अत्तंजमो तह चउउंमि ॥३०॥ अर्थे.—
 गतिप्रमुख सर्वे चोये उदयिक जावे थायते. त्यां गतिचार ते नामकर्मना उदययकी
 जीवने होय. अने चार कषाय ते कषायमोहनीयना उदययी थाय, जिंग त्रण पण
 मोहनीयना उदययी संजवे, अने जेइया ठ ते जे कहेते के योगपरिणाम ते जेइया
 तेने मते तो योग त्रणनुं उपजावनार जे कर्म तेना उदययी जेइया समजवी. अने
 जे कहेते के कर्म निष्पंद जेइयाते तेने अजिप्राये तो आठकर्मना उदययकी जे
 इया समजवी. जेम संतारीने अतिउपणु ते आठ कर्मना उदययकी होयते. एक
 वली कषायनो निष्पंद ते जेइयाते एम कहें ठे; तेना अजिप्राये तो कषाय मोहनी
 यना उदययकी थायते. ए सत्तर यया अने अटारमुं अज्ञान, योगणीशमुं मिथ्यात्व
 वीशमुं अतिउपणु अने एकवीशमुं अविरति अत्यंमपणुं. तेमां अज्ञान ते विप
 रीत बोधरूप जे मति अज्ञानादिक त्रण ते ज्ञानावरण मिथ्यात्व मोहनीयना
 उदययकी थाय. अने प्रथम जे अज्ञानत्रिक ह्यापोषमिक जावे कह्यो हतो ते
 वस्तुना अवबोध मात्रनी अपेक्षाये समस्त वस्तुनुं जाणपणुं विपरीत जावे तथा
 अविपरीत जावे ते ज्ञानावरणी कर्मने ह्यापोषमेज थाय. अने जेने समस्तपणे
 विपर्यस्त लक्षण अज्ञानपणु होय ते ज्ञानावरण. अने ते मिथ्यात्व मोहनीय
 कर्मनाज उदययी संजवे. एटला माटे अज्ञाननेविपे ह्यापोषमिक अने उदयि
 क ए वने जाव संजवे ठे, तेमां विरोध न जाणवो. मिथ्यात्व मोहनीयना उदयय
 की अतिउत्पणुं, अने आठकर्मना उदय यकी अत्यंम, अविरतिपणु, ते अग्र
 त्याख्यानावरण कषायना उदययकी थाय; एटला बोलना उपलक्षणयकी निडा
 पांच अज्ञातावेदनीय हास्य रति थरति प्रमुख अनेरा पण पोतपोताना कर्मने उ
 दयिक जावे चोया जावनेविपे संजवता जाणवा. ॥ ३०३ ॥

हवे पारिणामिक जावना त्रण जेद कहेते. मूलः—पंचमगंमिय जावे, जीवो
 नवत्त नवया चेव ॥ पंचएहवि जावाणं, जेया एमेव तेवन्ना ॥३०॥ अर्थे.—पांचमा
 जावनेविपे जीवत्वपणु अनादि पारिणामिक जावेते. एमज वीजुं अनन्यत्वपणु
 अने वीजुं नन्यत्वपणुं पण अनादि पारिणामिक जावे ठे. एनां उपलक्षणयकी वृत्त
 गोल साजिप्रमुख ने तेमज मदिरादिकने नव पुराणादिक अवस्थानाविशेष, तेमज
 वर्षधर, पर्वत, नवन, विमान, कुट, रत्नप्रनादिकना पुज्जनुं विघटनुं. नवा पुज्जनुं
 जागनुं श्यादिक सर्व तथा बली गंधर्व नगर, हसितहस्तता तरखो देवाय. उक्ता

प्रवचनसारोद्धार

पात कपिके० वानर, गज, धूहरि, दिग्दाह, बीजजी चङ्माने सूर्यने प
देखाय ग्रहणे इधनुष्य थाय ते सर्व सादि पारिणामिकनाये ते थने जो
स्थिति धर्मास्तिकायादिक ए सर्वयनादि पारिणामिकनाये जाणया एरीते
के० पांचे जावना वे, नव, अठार, एकवीश ने त्रण मत्रायी त्रेपन नेद ह
हवे ठो सोनिपातिक जाव ते प्रथम पाच जाय कल्या तेने जेगारे वे
गे, त्रणने सयोगे, चारने सयोगे इत्यादिक त्रागमोक्त प्रकारे करी पाच प्र
जे जाव ते मल्या ठता ठवीश नेद थायते ते त्रागीरीते -द्विकसयोगे दश
कसयोगे दश, चतु सयोगे पांच थने पचसयोगे एक मली ठवीशजग थाय
द्विकसयोगे दश थाय तेनीरीत कहेते एक उदधिक ने उपशमिक, बीजो
यिक ने द्वायिक बीजो उदयिक ने द्वायोपशमिक, चौथो उदयिक ने पारिणामि
पाचमो उपशमिक ने द्वायिक, ठो उपशमिक ने द्वायोपशमिक, सातमा उप
मिक ने पारिणामिक, आठमो द्वायिक ने द्वायोपशमिक, नवमो द्वायिक ने पारि
णामिक, दशमो द्वायोपशमिक ने पारिणामिक हवे त्रिकसयोगे दश जग हवे
ते एक उदधिक, उपशमिक ने द्वायिक, बीजो उदयिक उपशमिक ने द्वायोप
मिक, बीजो उदयिक, उपशमिक ने पारिणामिक, चौथो उदयिक द्वायिक ने द्वा
योपशमिक, पाचमो उदयिक, द्वायिक ने पारिणामिक, ठो उदयिक द्वायोपशमि
क ने पारिणामिक, सातमो उपशमिक, द्वायिक ने पारिणामिक आठमा उदयि
क, द्वायिक ने पारिणामिक, नवमो उपशमिक, द्वायोपशमिक ने पारिणामि
दशमो द्वायिक, द्वायोपशमिक ने पारिणामिक हवे चतु सयोगे पाच जग हवे
ते एक उदयिक, उपशमिक, द्वायिक ने द्वायोपशमिक बीजो उदयिक, उप
शमिक, द्वायिक ने पारिणामिक बीजो उदयिक, उपशमिक, द्वायोपशमिक ने
पारिणामिक चौथो उदयिक, द्वायिक, द्वायोपशमिक ने पारिणामिक पाचमा उ
पशमिक, द्वायिक, द्वायोपशमिकने पारिणामिक ए सर्व मजो पचीश जग था
मात्रे देखाडया, परंतु जे सनवी नांगा एमा परमाधिक ठ ते ते त्रागीरीते -एक दि
क सयोगे, वे त्रीक सयोगे, वे चतुष्क सयोगे, एक पचसयोगे एना प्रसंगत
पन्नर जग थायते ते सूत्रनो करनार देखाडेते ॥३००॥

मूल -उदयय स्वाग्रसमिध, परिणामेहि चउरो गइ चउके ॥ स्वइय जुणहि व
उरो, तदनावे उवसमसिद्धि ॥ ३०१ ॥ एकेको उवसमसिद्धि, सिद्धकवज सुएवम

विरुद्धा ॥ पन्नरस सन्निवाश्य, जोयावीसंयसंजविणो ॥ ३१० ॥ अर्थः—उदयिक
 द्वायोपशमिक ने पारिणामिक ए त्रणे जागे निपन्यो जे सांनिपातिक ते गतिना
 जेदयकी चिंतवतो चार प्रकारे थाय. ते आवीरीतेः—तेमां उदयिकादिक त्रण जेद
 ते प्रथम तो नरकगति साथे देखाडेठे. नारकीनी गतिनेविपे योजना करवी ते आ
 म, उदयिक नारकीपणुं. द्वायोपशमिक इंदियादिकजाणवुं. अने पारिणामिक ते
 जीवत्वादिक. एम शेष त्रण गतिनेविपे पण योजना करवी. हवे खश्य जुएहिं ए
 टले एज उदयिकादिक द्वायिके सहित सांनिपातिक जेद जे थायठे तेपण गतिना
 जेदयकी चार प्रकारे बोलिये. ते आवीरीतेः—उदयिकीतो नारकगति ठे. तथा द्वायि
 क सम्यक्त्वठे, अने द्वायोपशमिके इंदियादिकठे, तथा पारिणामिक नावे जीवत्वादिक
 ठे, एम वली शेष त्रण गतिनेविपे नावना करवी. प्रकारांतरे वली चतुष्कसंयोगे
 चार जेद कहेठे. तदभाव इति ; एक द्वायिकने अनावे उपशमनावयुक्त उदयिक
 नो सांनिपातिक चतुष्कसंयोगे एम अजिजापठे. उदयिक, उपशमिक, द्वायोपशमि
 क पारिणामिक ए पण पहेलानी परे गतिना जेदयकी चार प्रकारे नाववुं, नवरं
 एटवुं विशेष जे उपशमिक ते सम्यक्त्व जाणवुं. हवे जे एक संख्याये सांनिपाति
 क जेद उपजे. उपशमश्रेणी सिद्धकेवलीनेविपे अविरुद्ध होय. ते देखाडेठे. एक उ
 दयिक, बीजो उपशमिक, त्रीजो द्वायिक, चौथो द्वायोपशमिक, पांचमो पारिणा
 मिक. एने संयोगे निपन्यो एक जेद जे कोइ द्वायिक सम्यक्दृष्टितो उपशमश्रेणी
 पडिवजे तेने उदयिक मनुष्यपणुं, अने उपशमिक चारित्र, तथा द्वायिक सम्यक्त्व
 वली द्वायोपशमिक इंदियादिक जाणवा; अने पारिणामिकनावे जीवत्वपणु जाणवुं.
 अने सिद्धनेविपे सिद्धसंयोगलक्षण एक जेद सांनिपातिक होय ते आवीरीतेः—
 द्वायिक ने पारिणामिक तेमां द्वायिकनावे सम्यक्त्व अने केवल ज्ञानादिकजाणवा,
 तथा पारिणामिक नावे जीवत्वादिकजाणवुं, तथा केवलीने एक त्रिकसंयोगलक्षण सां
 निपातिक जेद होय ते आवीरीतेः—उदयिक द्वायिक ने पारिणामिक, त्या उदयिके मनु
 ष्यत्वादिक जाणवु, अने द्वायिके केवलज्ञानादिक जाणवुं, पारिणामिके जीवत्व न
 व्यत्वपणुं. एम गति प्रमुखनेविपे ठ संयोगनी चिंताने प्रकारे अविरोध मां होमाहे वि
 रोधने अनावे पन्नर सांनिपातिक जेद ठछनावना विकल्प थाय अने वाकीना वी
 श जंग ते असंजवी संयोग मात्रे होय, परंतु जीवनेविपे ते क्यारे पण पामिये नही.
 हवे एज ठ जंग, जे जे जीवनेविपे संजवे ते सूत्रकार कहेठे. मूलः— डगजो
 गो सिद्धाणं, केवलि संसारियाण तिगजोगा ॥ चतुजोगजुअं चउसुवि, गर्हसुमणुआ

प्रवचनसारोद्धार

अथवा उपशमिक सम्यक्स्वरूप होय अने तिन्निसेस एटले त्रण नाव ते त्रण गुण
गणा जे मिथ्यादृष्टि, सात्वादन, मिथ्यादृष्टि, सयोगी अने अयोगी लक्षणविषे हा
य, त्या मिथ्यादृष्टि आदेवेइने त्रण गुणगणानेविषे उदयिक, द्वायोपशमिक पारि
णामिक ए त्रण नाव होय अने सयोगी तथा अयोगीनेविषे उदयिक, द्वायिकने
पारिणामिक ए त्रण नाव होय ए त्रण प्रमुख नाव जे कल्या ते एकजीवनी अपेक्ष
ए जाणवा, पण नाना प्रकारना जीव आश्री कहीए तेगारे सजवी सर्व नाव ह्या
अवतरण - जीवच च दसति एटले जीवना चउद स्थानकनु वग ने बावीस
वार कहेते मूज -इह सुदुम वायरेगिदि वि ति चउर अस्तन्नि सन्निपचिदि ॥ १
ऊत्तापऊत्ता, कर्मेण चउदस जियगणा ॥ ३१४ ॥ अर्थ - ए चिनशासननवि
पे एकेडिय ते सद्ध ने वादरना जेदयकी वे प्रकारे कहीते त्रीजु वैडिय, चाधु ते
डिय, पाचमु चउरडिय, ठु जेने मन नहीं ते अस्तङ्गीपचडिय अने सातमु त्र
मन सहितते ते सङ्गीपचडिय ए वे जेद पचेडियना जाणवा ए सात पयाता ने
सात अथपयाता मजी अनुक्रमे चउद जीवनां स्थानक होयते ॥ ३१४ ॥ इतिगाथाय
अवतरण - अजीव चउदसगति एटले अजीवना चउद जेदोनु वग ने त्रीवि
मु वार कहेते मूज - यम्माधम्मागासा, तियतिय जेया तहेव अक्षायात्तथा इत
पएसा, परमाणुअजीव चउदसहा ॥ ३१५ ॥ अर्थ - यमास्तिकायादिकनु स्वरूप त्रैकार
प्रतना पखाणमाहे इय पट्ठने अतिकारे कहु ते इहा जेद कहियउये एरु यमनि
काय, बीजो अथमास्तिकाय, त्रीजो आकाश ए त्रणेना स्वरु वेग ने प्रदेश एवा त्रण
त्रण जेद करता नय जेद थाय ते दशमो अक्षाणेकाज जे समय आवनी मुहून इ
त्यादिक समस्त वस्तुनी कजनानो करनार जाणवु अने स्वरु दश प्रश्न तथा १
रमाणु ए पुजनना चार जेद मजी अजीवना चउद जेद थया ॥ ३१५ ॥ इति गाथाय
अवतरण - गुणगण चउदसगति एटले चउद गुणगणानु वग ने बावीस
वार कहेते मूज - मिथे सासणमिस्ते, अरियदेसे पमत्त अपमत्ते ॥ नियदि अवि
टि सुदुम उपसम खीणसजोगि अजोगियुणा ॥ ३१६ ॥ अर्थ - इहा ससारमा दत
ता जीउने अनादि मोहजरुण, मिथ्यात्व सदा सर्वदा ठेज, परतु जेवार व्यक्त
नेप्यात्व जे कुदेव उपर देवनी बुद्धि कुगुरु उपर गुरुनी बुद्धि अधर्म उपर धर्म
सज्ञा, ए प्रगट मिथ्यात्वनो जे उदय थाय ते गुणस्थानकपणे जाणवा ए
प्यात्वगुणस्थानक कहु
बीजु सात्वादन ते आशीरोते के, जीउने पोते अनादि मिथ्यात्व माहनीय १

रतु जेवारे तेनो उपशम थाय, तेवारे जीव उपशम, सम्यक्त्व, प्रयम पामे, अने वजी इहां जे अनंतानुबंधिया कपाय उपशमाव्या हता; तेना उदयथी उपशमिक सम्यक्त्वथकी पडताने हजी जीव मिथ्यात्वे गयो नथी, एवुं ठ आवली सुधी सास्वादन नामे बीजुं गुणस्यानक होय.

त्रीजुं मिश्रगुणस्यानक, ते आवीरीते के, मिश्रमोहनीय कर्मना उदयथीसम्यक्त्व अने मिथ्यात्व उपर तरखी बुद्धिहोय, जेम घोडी अने गर्दजना संयोगथकी वेस रनी जाती उत्पन्न थाय. अथवा जेम गोज अने दहीना संयोगथकी वेस होयठे तेम श्री बीतरागना धर्मनेविषे अने अन्यदर्शनीना धर्मनेविषे पण श्रद्धा होय; ए अंतरमुहूर्त काल सुधी रहेठे, एने विषे वर्तमान ठतो जीव परजवनुं आयुष्य पण बांधे अने मरण पण पामे नहीं. पण सम्यक्त्वे अथवा मिथ्यात्वे आवी पोताना पूर्ववदायुष्यने अनुसारे परजवे जाय. ए त्रीजुं मिश्रगुणठाणुं कसु.

चोथुं अविरतिगुणस्यानक ते आवीरीते ठे—श्रीबीतरागना जापिततत्वनेविषे रुचि थाय, ए उपशमादिक गुणसहित अपार्ध पुञ्ज परावर्त संसार ठते नञ्य जीव पामे; देव गुरु अने संयनी नकि अने उन्नति जेम थाय तेम करे, तंत्रीग सागरोपमसाधिक एनी स्थिति ठे. अने अप्रत्याख्याना नामे जे कपाय तेना उदयथी थोनीपण विरति करी शके नहीं अने सम्यक्त्व पण होय, तेथी ए चोथुं अविरतिसम्यक्दृष्टिगुणस्यानक कहिये.

पाचमुं देशविरतिगुणस्यानक ठे, ते आवीरीते के, ए गुणठाणानेविषे प्रत्याख्या नावरण कपायना उदयथीजीव सर्वविरतिपणुं करी शके नहीं. अने देशथकी विरति होय, इहा श्रावक संबंधी ठ कर्म, प्रतिमा व्रत एनेविषे तत्पर थाय, आर्त्त ने रौद्र ध्यान धणुं होय, अने धर्म ध्यान थोडुं होय. देशेकणी पूर्वकोनी ए गुणठाणी स्थिति जाणवी. ए देशविरति नामे पांचमुंगुणस्यानक जाणवुं.

ठछा प्रमत्तगुणस्याननुं लक्ष्ण आमठे के, इहा संज्वलन कपायना उदयथी प्रमाद संजवेठे, एनेविषे रह्योथको जे यति ते प्रमत्तयति कहेवाय ठे, अने वजी नोकपायना उदयथी आर्त्तध्यान धणुं होय, अने धर्मध्यान थोडुं संजवे ठे. प्रमादना बहुलपणाये करी मिथ्यात्वे मोहितथको श्रीजिनोक्तआगम पूर्ण वेदे नहीं, एनी अंतरमुहूर्तनी स्थिति ठे. ए प्रमत्त यतिनुं ठहुं गुणठाणुं जाणवुं.

सातमुं अप्रमत्तगुणस्यानक देखावेठे. इहां संज्वलन कपायना मंद उदयथी करीने प्रमादहीन होय, तेथी ए गुणठाणे वर्तमान ठतो वने श्रेणीनो आरज

करे एने अग्रमत्त यति कहिये इहा कालमान ठछ प्रमत्तादिक गुणगणारी
त्रेइने वारमासुरी साते गुणस्थानकनेविषे अंतरमुहूर्त होय, इहां थावश्यह्ता
अचारयकी पण ए सदा बुद्धात्मा जाणवु

आवमु निवृत्तिगुणस्थानक एटले इहायकी वली पावुं निवर्त्तं, तेथी ए नि
वृत्तिगुणस्थानक समजवु अने नवमायकी निवर्त्तं नही तेथी एनु नाम अर्त्त
नि वे, दशमु सूक्ष्मलोनना विद्यमानपणाये करीने एनु नाम पण सूक्ष्मसपाय
अग्यारमु उपशातमोह गुणस्थानक, एनेविषे उपशमश्रेणीतुं पडिवव
नार आरीने रणी नरस्थिति ठते वली इहाथी पावु पडघुयकु मिथ्याते ना
अने जेने थाडी नर स्थिति होय तथा तत्रय मोहगामि होय ते पाठो पडघो प
सातमा गुणगणा सुरी थाये अने रूपकश्रेणीगालो ते दशमायकी वारमे जाण
पण अग्यारमे गुणगणे थाये नही

हीणपणे यपात्रे मोह त्या ते हीणमोह नामा वारमु गुणगण जाणवु
तेम सपागी नामे गुणगण ते इहां मन, वचन अने काययोगना सन्नप
का सपागीगुणगण केराय वे एनु कालमान देशोन पूर्वकोटी प्रमाण जाण
ए केरनीनु गुणगण रुहेराय वे

उदमु अयोगी गुणगण ते थावीरीते अ इ उ कृ जू एवा पांच हस अ
गा वजार सरता जेटु उखत थाय तेदुनु एनु कानमान जाणु तेने इ
वता सपाए हायाना नार वे तो पण तेने थागले तुरत हायाना कय यश ते हा
छे एने हाया मयरी सार्यना अचारयकी ए अयोगी कहेवाय वे एनरिने वतता
एउमानना थाया नद व्याता नेदेजा समयनेरिप वेदनीयादिक तेर प्रकृति स
वा तिद नगरत थाय ए चउदगुणगणा कहा ॥ ३१६ ॥ इति गायार्थे ॥

अंतरण - मगण चउदस गौनि एटने चउदमार्गेणाना स्थाननु ग्रान
चोगनु वार कहते मून - गइ इदिएयहाए, जाए वेए कसाय नाणेय ॥ मयम इ
सण जेना, नरमग्ने सन्नि थाहारे ॥ ३१७ ॥ अर्थ - एक, गतिचार न दव नर, नि
पंच, ने नारही, ग्रीची इदिय, पाच, तेमां स्पर्शन नहण इदिय जेने ते एकदिय ए
रेदिय, तेदिय, चउरेदिय, पचदियनहण पांचे जाणवी ग्रीची हाय तेदुथी, अ
नेत्र, हापु, उररति ने उम जहण ठ नाणरी चांथी यागमार्गेणा ते मन वचन
हार जहण उण, नेदेउ पाचमी वेदमार्गेणा ते पुरुष, स्त्री ने नपुमरुना नदपही उ
पारी ठहो हवायमार्गेणा ते शंकर, मान, माया ने लोनरूप जाणरी सातनी ह

गीर्णा ते मति, श्रुत, अवधि, मनपर्यव ने केवल ए पांच ज्ञान तथा मतिअज्ञा श्रुतअज्ञान ने विजंगज्ञान ए त्रण अज्ञान मली आठ जेदे ठे; आठमी संयम गीर्णा ते सामायिक, ठेदोपस्थापनीय, परिहारविशुद्धि, सूक्ष्मसंपराय, यथाख्यात, संयम ने असंयमना जेदे सात प्रकारेठे. नवमी दर्शनमार्गीणा ते चक्रुदर्श अचक्रुदर्शन, अवधिदर्शन ने केवलदर्शनना जेदे करी चार प्रकारे जाणवी. द्वादशी लेश्यामार्गीणा ते रुक्म, नील, कापोत, तेजो, पद्म ने शुक्ल रूप ठ प्रकारे जा वी. अग्यारमी नवमार्गीणा ते नव्य ने अनव्य लक्षण वे प्रकारे जाणवी. बारमी यक्षत्वमार्गीणा ते उपशम, सास्वादन, मिश्र, ह्यायोपशमिकने ह्यायक ए पांच जेदे णवी. तेरमी सन्निमार्गीणा ते संझी ने असंझीना जेदे जाणवी. चवदमी आहार मा गा ते आहारक अने अनाहारक रूप वे जेदे जाणवी. ज्यां जीवपदार्थनुं शोध करतुं मार्गीणा मूल चवद जाणवी. तेना प्रतिजेद करिये तेवारे वाशठ थाय ते कह्या. इति॥

अवतरण.—उवउंगा वारसत्ति एटले वार उपयोगनुं वशेने ठवीशमुं द्वार क ठे.—मूलः—मइ सुअ उंही मण केवलाणि मइ सुअ अन्नाण विजंगा ॥ अचरकु कु अवही, केवल चउदंसणुवउंगा ॥ ३१८ ॥ अर्थः—मतिज्ञान, श्रुतज्ञान, वधिज्ञान, मनपर्यवज्ञान, केवलज्ञान, मतिअज्ञान, श्रुतअज्ञान, विजंगज्ञान, कुदर्शन, अचक्रुदर्शन, अवधिदर्शन, अने केवलदर्शन. ए चार दर्शन अनाकार पठे ते मेल्यां थका वार उपयोग थायठे. ॥ ३१८ ॥ इति गाथार्थ. ॥

अवतरणः—जोगा पन्नरसत्ति एटले पन्नर योगनुं वशेने सत्तावीशमुं द्वार कहे . मूल.—सच्च मोसं मीसं, असच्च मोसं मणो तह वर्श्य ॥ उरल विउवा हारा, लस कम्मयग मिय जोगा ॥ ३१९ ॥ अर्थः—सत्यमनोयोग, असत्यमनोयोग, मिश्र नोयोग, असत्यामृपामनोयोग, जेम ए चार मनना, तेमज चार वचनना योगठे ते हेठे. सत्यवाग्योग असत्यवाग्योग मिश्र ते सत्य, असत्य, वाग्योग, असत्यामृ वचनयोग. एवं आठ थया, अने सात आदारिकादिक कायना ते आवीरीते. आदारिक, आदारिकमिश्र, वैक्रिय, वैक्रियमिश्र, आहारक, आहारकमिश्र, कामेण योग. ए सात जेला करिए तेवारे पन्नर योग थाय. ॥ ३१९ ॥ इतिगाथार्थ. ॥

अवतरणः—परलोयगई गुणवाणेशुत्ति एटले जे गुणस्थानकनी साये जीव प लोके जाय अने जे गुणस्थानक अहीयां होय पण जीवनी साये परलोके न जाय ते वशे ने अठवावीशमुं द्वार कहेठे. मूल.—मिचे तासाणेवा, अविरयजावम्मि अहिगए प्रहवा ॥ जति जिआ पारलोयं, सेसेकारस गुणे मोतुं ॥ ३२० ॥ अर्थः—मिथ्यात्वगुणवा

एम वृद्धिये करतां अग्यारमीवेला ए१ १०४४३६०७७१ ए६ ११५३३३५६ ए५७६ ए५
एटला थाय ए संख्याए पांचमी देवकुलिका जाणवी.

ए पांचे देवकुलिका कही ते पांचे खंमदेवकुलिका जाणवी. सांप्रत संपूर्ण देव
कुलिकानो अचसर त्यां व्रत व्रत प्रत्ये एकेक देवकुलिकाने सज्जावे करी पद्मजंगी प्रमुख
नेविपे प्रत्येके प्रत्येके वार वार देवकुलिका उपजे तेवारे वारपंचां शाठ सर्व म
ली देवकुलिका थाय. ते सर्व देवकुलिका इहां कहिये, तो घणो विस्तार थाय; तेथी
लगारेके देशमात्र देखाडवासारुं पद्मजंगीनेविपे वारमी देवकुलिका कहेनार ठतो
ग्रंथकार एक द्विकादि संयोगना कहेनार जे पहेली त्रण राशी कही हती ते मांहे
जी गुणकारक राशी आणवा सारु उपाय कहेवे.

मूल.—एगाईएगुत्तर, पत्तेयपर्यंमि उवरिपस्केवो ॥ एकेकहाणि अथवा संख्या
हुंति संयोगा ॥३४७॥ अर्थः—जेटला पदोनो एक द्विकादिक संयोग आणवावांठि
ए, तेवे प्रमाणेज एक आदेदेइने एकोत्तर वृद्धि करीने उपर उपर क्रमे क्रमे स्थापना
स्थापिये. एम आंकनी स्थापनाकरी प्रत्येके व्रत वारनेविपे उपरे पस्केवोके० उपरला
जे आंक तेमां नीचला घालिये एरीते एकेकहाणि एटले एकेक उपरना आंकनी
हाणी करतां वृद्धि कहिये; ते जेम थाय तेम आंकने घालवे करवी, ते ज्यांलगे
अथवा संख्याके० ठेहेडे समस्त आंकनुं प्रक्षेपरूप एतावता सर्व आंक पूरा
घाल्या तेवारे जे आंक थाय तेटला अनुक्रमे एक वे त्रण प्रमुखपदनुं सेलवतुं त
दूय थाय तेसंयोग कहिये. ते आवीरीतेः—

पहेलो एक आगल बीजो ते ज्यांसुधी ठेहेडे वार आंक आवे, हवे एको, वग
डामा प्रक्षेपे तेवारे त्रण थाय. ते त्रण उपरला त्रण मांहे घालिये तेवारे ठ था
य, ते उपरला चारमाहे घालिये तेवारे दश थाय. एम दशने पांचमां घालतां पन्नर
थाय, पन्नरने ठमा नाखतां एकवीश थाय, तेने सातमां नाखतां अष्टावीश थाय.
तेने आठमां नाखतां ठत्रीश थाय. तेने नवमां नाखतां पित्तालीश थाय, तेने दशमां ना
खतां पंचावन्न थाय, तेने अग्यारमां नाखतां ठासठ थाय. हवे उपरे वार ठेहेडे आ
व्या ते तंमज राखिये. जेकारणे कहु के एकेकहाणि एवा वचनयकी ए गुणका
रक राशीनी स्थापनावे.

वली प्रकारांतरे करी देखाडेवे. उजयमुहंरासिङ्गं एनुं वखाण करेवे. इहां य
द्यपि वारमी देवकुलिका कहेवा मांझी तो पण संक्षेपने अर्थे पंच अणुव्रत आशी
नावना एम ठे उजयमुहंके० वेदुए करी वे राशी मांझिये, ते आवीरीते. एक

ल पण आवकना जंग जे ठ पहेला अने पठी ठत्रीश, एम वशेने सोन इत्यादिक
रमी देवकुजिकाने अनुक्रमे करीने गुणाकारक रागी जाणवी ॥ ३५१ ॥

हवे गुण्यराशि कहेते. मूल.—ठवेवय ठत्तीसा, सोल डुगं चैव ठ नव डुगमिक्कं॥ ठ सत्त
त्तसत्तय, ठप्पन्न ठसत्ति चवठठे॥ ३५१ ॥ ठत्तीसा नवनउई, सत्तावीसाय सोलठन्नउई॥

त्तय सोलस जंगा, अरुमठाणे वियाणाहि ॥ ३५२ ॥ ठाणउई ठाहत्तरि, सत्तडुसुन्नि
डुंति नवमंमि ॥ ठाहत्तरि इगसत्ती, ठायानासुन्न ठ चैव ॥ ३५३ ॥ ठप्पन्न सुन्न सत्तय,

रवसत्तावीस तह्य ठत्तीसा ॥ ठत्तीसा तेवीसा, अडहत्तरि ठहत्तरिगवीसा ॥ ३५४ ॥

अर्थ—ए चार गाथाए करी कहिये ते आवीरीते:—पहेला ठ, बीजा ठत्रीस त्रीजा
वशोने शोल, चौथा वारशें ठन्नं, पांचमा सातहजार सातशो ने ठहोत्तेर, ठछा ठेता

त्रीश हजार ठशें ने ठप्पन्न, सातमा वे लाख उंगणाएंशीहजार नवशे ने ठत्रीश, आ
ठमा शोललाख उंगणाएंशिहजार ठशो ने शोल, नवमा एककोड सितोतेर हजार

उशेने ठन्न, दशमो ठकोड चार लाख वासठहजार एकशोने ठहोत्तेर, अग्यारमा
ठत्रीशकोम सत्तावीशलाख सत्ताणुहजार ने ठप्पन्न, बारमा वे अच्च सत्तर कोड

समसठलाख व्याशी हजार त्रणशोने ठत्रीश. ॥ ३५२ ॥ ३५३ ॥ ३५४ ॥ ३५५ ॥
हवे ए राशिने आणवानो उपाय देखामेते. उक्तंच पढमवएठप्पंगा, ठहिं गुणि

याय वारसवेठाणा ॥ संजोगेहिय गुणिया, सावयवयजंगया डुंति ॥ १ ॥ अर्थ:—
पहेला व्रतनेविपे ठ जंग तेने ठ गुणा करिये तेवारे ठत्रीश थायते; वली ठत्रीशने

ठ गुणा करिए तेवारे वशोने शोल थाय. एम वारवार ज्यासुधी वारगुण्य राशि सप्
ण थाय, त्यांसुधी करिये. ते हवे ठ ने ठत्रीश प्रमुख गुण्यराशि अनुक्रमे वार ठास

ठ प्रमुख वारसवेठाणा एटले वारे स्थानक गुणाकारक राशिसाथे गुणतां ठतां
७२, १, २३ ७६, २४ ७ ५२०, ३, २६४ १ ०९ ५२०, ४, ६१ ५ ७ ७ ९ २७, ४३ १ १ ० १ ४ ० ६, २

२ १ ७ ० ९ ३ १ २, ७, ७३ १ ४ ० ९ ९ २ ०, ७, २ २ १ ७ ५ ९ ३ १ २ ०, ९, ३ ९ ९ ० ७ ६ ७ ६ १ ६, १ ०,
४३ ५३ ५ ६ ४ ६ ७ २, १ १, २ १ ७ ६ ७ २ ३ ३ ६, १ २, एरीते आवकने व्रतना जंग थायपण

विस्तारना जयथकी सूत्रकारे कहा नथी. अने व्रतिनो करनार शिष्यना अनुग्रहने अर्थे
चार गाथाये देखाडे ठे वाहत्तरी १ ठसत्तरि, २ तेवीसा २ सुन्नडपणसीयाला ३ बी

सा पनरसचवसत्ति ४ डुनवपणसीइप्पन्नरठय ५ ॥ १ ॥ चोयालसपंदसइक्कतीसच
६ वारतिनवसयराय ॥ इगडुडु ७ बीसानवनव, चालीसा एगतेयासी ८ ॥ २ ॥ बी

सइगवीसनवसयरि एगवावीस ९ सोलठगसत्त ॥ ठसन्नसुन्ननवनव, तिन्निअदसम
म्मि ठाणम्मि १ ० ॥ ३ ॥ वाहत्तरिठायाला, ठप्पन्नतिपन्नतिच १ १ ठत्तीसा॥ तेवीसाअ

लोयप्पियउअकूरो,जिरू असढो सदक्किन्नो ॥३७॥ अर्थः—परतीर्थीकना प्रणीत जे
 अनेरा धर्म ते धर्मोमांहे प्रधानपणाथकी जे रत्ननीपरे रत्न तेने धर्मरत्न कहिये, ते
 श्रीजिनैइनो प्रणीत देशविरति प्रमुख जे धर्म तेने योग्य एवा लक्षणे सहित जे
 याय तेहिज देखाडेठे.—एक अस्कुद्धो तेमां कुइ शब्दे छटस्वनाव कहिए; ते जेमा
 न होय ते अकुइ. गंजीर होय तेनी सूक्ष्ममति होय. तेणेकरीने ते सुखे धर्मनो प्रति
 बोध पामे, बीजुं हववं ते संपूर्ण अंगोपांगपणायेकरीने मनोहर आकारनो ध
 रनार ते रूडे आचारे प्रवर्त्ते; तेरीते प्रवर्त्ततो थको जव्यजीवोने धर्मेनेविपे गौरव
 उपजावतो प्रजावक थाय. इहा कोइ कहवो के नंदियेण हरिकेशीवल प्रमुख ने
 कुरूप ठतां पण धर्मेनी प्रतिपत्ति सांजजियेठइये; तो केम तमे रूपवतनेज अधिकारी
 कहोठे? तेनो उत्तर कहोठे. इहा रूपवत वे प्रकारेठे. एक सामान्य रूपवत ने बीजो
 अतिशय रूपवत; तेमां जे संपूर्ण अंगोपांग पांचेइइये परवमो होय ते सामान्य
 रूपवत कहिए, तेवुं नदियेणादिकने विपे पण हतुं तेथी अविरोधठे, तथा वजी
 शेप गुण होय तो मात्र एक कुरूपपणानो दोष न जाणवो. अतिशयरूपना धर
 नार तो श्री तीर्थरज होय, यत ॥सवसुराजेहवं, अंगुष्ठपमाणयंविउविक्का ॥ जि
 णपापंगुष्ठपइ. नसोहए जह तहिंंगालो ॥ १ ॥ एवा वचन थकी यद्यपि श्रीजगवंत
 समस्त रूपनिधान थाय तोपण जे रूप देशकाल वयने विपे वर्त्तमान ठताने जेने
 लोफ रूपवत कहें ते इहां जेवो,बीजुं पगइतोमोके० प्रकृति एटले स्वभावैज सोम्य थ
 निपण आकारनो धरनार होय, जेने देखवाथी लोकोने विश्वात उपजे, प्रवाहे एवाने
 विपे पाप व्यापार संजरे नही अने तेवा प्राणीनो सुखेथी बीजा पण आश्रय करे.
 चोथुं लोणप्पियउ एटले इहजोरु अने परलोरुनेविपे जे विरूदाचरण तेना वर्जवा
 थकी दानादिक गुणैकरीने जोकने प्रिय होय ते धर्मेनेविपे बहु मान उपजावे, पा
 चमुं थकूरो एटले त्यां जे माता अथ्यवसायनो धरनार होय ते पारकां ठिइ जोय
 ते पुरुषतुं सपाप चित्त होय अने तेना करेजा अनुष्ठान पण सफल नथाय, माटे ते
 थकूरज होय. ठहुं जीरू एटले इहजोरु तथा परजोरुना अपायथकी बीहितो रहे
 एवा जे होय ते कारण ठने पण नि शंरूपणे पापनेविपे प्रवर्त्त नही, सातमुं अश्व
 एटले कपटे करी रहित ठतो अनुष्ठाननो करनार होय. केनक जे प्राणी कपटे वरी
 सहित होय ते परने वंचपानेविपे चतुरपणाने जीने सर्व जोराने अविमाननृ न्या
 नक थाय, आठमुं सदक्किन्नो एटले पोताना सारने पहिहारे पारका सार्य कराने
 विपे रतिक चित्त होय ते समस्त जोकने अनुपपेर्नाय थाय. ॥ ३७० ॥

પ્રવચનસારોદ્ધાર

મૂલ - જહાણુડ દયાનુ, મપ્પગો સોમદિધિ ગુણરાગી॥ સકહસપાકજુતા, સુદી
સી વિસેસત્ર ॥ ૩૭૧ ॥ અર્થ - નવમો જહાણુડો ધણી તે અકાર્ય કરવાની વાતને
જહાણુડ પામે, પોતે જે વ્રત નિયમ અગીકાર કહ્યાને તે ઠામે નહી, ડગમો ન્યાનુદ
જે દયાવત હોય હુ સ્વી પ્રાણિયોને દેસી તેનાં હુ સ્વ નાગવાને વિપે યનિનાર
રે કેમકે જે દયાવે તે ધર્મનુ મૂલવે યત દીનહીન જન દૃષ્ટા, દયા યત્ય ન નાપત
સર્વજ્ઞના પિતૌધર્મ સ્તસ્ય ચિત્ત ન વિચતે ॥૧॥ અગ્યારમા મપ્પગો એટલે મધ્યસ્થ હાર
રાગ કેપે કરી રહિત છે જેની બુદ્ધિ, એવો જે હોય તે અરક્તચક્ષિટપણ થકી તે
વેને વલ્લન હોય, વારમો સોમદિધિ એટલે કોઈને પણ વડેગના કરનાર ન હાય એવા
જે હોય તે પ્રાણીડને દર્શનમાત્રે કરી પ્રીતિ વપજાવે તેમા ગુણરાગી એટલે ગુણ
જે ગાનીર્યપણુ, ચિરતાપણુ ધૈર્યપણુ, આદાર્યપણુ સ્વાદિકને વિપ રાગ કરે એવાં
હોય તે ગુણના પદ્ધપાતપણાને લીધે જે જ્ઞાનાદિક ગુણે નહિત ગુણવત હાય
તેને વિપે રાગ કરે, નિર્ગુણની અપેક્ષા કરે, ચતુદમો સકહસપાકજુતા એટલે સદાચ
રીપણાયે કરી નલીજ વાત કરે પણ નૂની વાત માત્ર નજ કર તે સકહ એવાં
મિત્ર તેણે સહિત અથવા ધર્મવાધાનો પરિહરણહાર જે પરિચાર તેણે કરી હુ
હોય એવાને કોઈ વન્માર્ગે પમાડી શકે નહીં એક વલી નલી કથાનો કનનાર
હુદો ગુણ કહેવે અને સુપદ્ધયુક્ત એટલે નજા પિનયાદિક ગુણ સહિત એવા પરિ
ચારે યુક્ત એ હુદો ગુણ માનેવે, અને તેને વડલે મધ્યસ્થ અને સામ્યદૃષ્ટિ એ વ ન
એક ગુણકરી માનેવે, પત્તરમો સુદીહદસી એટલે ધણા વિચારકરી જ કાવ પરિણામે
રુદુ હોય તેવા કાર્યના કરનાર પરિણામિકી બુદ્ધિય સહિત થકા ૬૬ નાક તર
ધી જે કાર્ય કરે તે પણ વિચારીને કરે, સોતમો વિસસત્રુ એટલે મારા ન માગના વિ
નાગનો જાણ હોય પણ જે ગુણ દોષના વિનાગના જાણ ન થાય તે ગપન ગુણ
પણે કરે, અને ગુણને દોષ પણ કરે ॥ ૩૭૧ ॥

મૂલ - બુદ્ધાણુગો વિણીડ, કયન્નુડ પરિહિયઠકારીય ॥ તહચવ નદ નસ્કા ૬ગવેન
ગુણો હચ્છસદ્ધો ॥ ૩૭૨ ॥ અર્થ - સત્તરમો વૃદ્ધાનુગ એટલે વૃદ્ધને જની ગુણ વપાવના
અર્થે પરિણત મતિને તેનો અનુગ એટલે સેવનાર એટલે વડેગના સેવનાર તનાસ્થ
કારી જે હાય તેને આપવાન થાય, યત યદેક સ્થિરિા ધત્ત નતત્તરુણસામ્ય ॥૧॥
જલ્તયા હતિ, વૃદ્ધાસ્મ્યાત્સપ્જિત ॥૧॥ એ દૃષ્ટાંત જાણુ અટારમા વિણાંત
વિનીત ગુરુજનને ગારવના કરનાર એવા વિનીતને સર્વ સમીહિન સપ્રાપ્તિ હાય ન
વિનીતને નયાય યત વીણીડ આવહસિરિ જહ્સ વિણીડ જમચ કિનિચ ॥ ૧

कथाइ इविणीउं सरुङ्ग तिदिं समाणेइ ॥१॥ उगणीगमो कयनुउ एटले कथागुण
नो जाण. एटले कोइके थोमो पण इहजोफ संवंधी अथवा परलोफ संवंधी उप
कार कीयो होय तो तेनो करेलो उपकार उलवे नही अने जे कृतघ्नी होय ते इहां
सर्वत्र निंदा पाये. वीजमुं परिहियउं नारिय एटले परने कारणे हितार्थीनां कामनो कर
नार होय अने पहेलुं जे सदादुष्ट कहु ते अनेराना कहुयाथी काम करे अने
इहांतो परने हीतार्थीकारी ते पोतेज वीजाना हितने अर्थे प्रवर्त्ते. एटलो ए वे ने
मांढोमाहे जेदठे जे स्वजावेज परना कहुयाविना परहितार्थीकारी थाय ते निरीह
पणाये करीने अन्त्यने धर्मेने विपे स्थापे, एकवीशमुं तहेवके० तेमज वली लक्ष
कोके० लब्ध, लक्ष एटले लाय्योठे लक्ष जेणे एटले शिखवाने योग्यजे अर्थ अनु
ष्ठान विशेष ते लब्ध लक्ष. एतावता पूर्वान्यस्तनी परे सर्व धर्मकृत्य तत्काल था
दरे एवो जे होय ते एवाने वांढणो पम्निकमणो पम्निलेहण प्रमुख शिखावी शकिये.
एवा ए एकवीशगुणेकरी सहित श्रावक थाय. ॥३७१॥ इतिगाथात्रयार्थ ॥

अवतरण—तेरिणीणुक्किछागप्रवियति एटले तिर्यंचने उत्कृष्टे गर्जस्थितितुं वसोने
चालीशमुं द्वार अने माणुस्तीणुक्किछागप्रवियति एटले मनुष्यनीस्त्रीनी उत्कृष्टीगर्जस्थि
तितुं वसोने एकतालीशमुं द्वार तथा तग्गप्रस्तकायच्छिति एटले ते मनुष्यनीस्त्रीना
गर्जनी कायस्थितितुं वशोने वेतालीशमुं द्वार ए त्रण द्वार दोढगाथायेकहेठे. मूलः—
उक्किछागप्रविई, तिरियाणं होइ अछवरिसाई॥गप्रविई मणुस्तीणु किछा होइ वरिसवा
रसगं ॥३७३॥ गप्रस्तकायविई, नराण चउवीसवरिसाई॥३७४॥ अर्थः—तिर्यंचने उ
त्कृष्टी गर्जनी स्थिति आठ वर्ष थाय अने आठ वर्ष उपरांत पठी खरी पडे अथ
वा प्रसव थाय, अने मनुष्यनी स्त्रीने गर्ज संजव थाय; तेकोइक जीवनेवणीज पापनी
राशिने उदये एवा वात पितादिकने दोषे अथवा देवताएं मंत्रादिके थंन्यो थको गर्ज
माहे वार वर्ष उत्कृष्टे स्थिति होय; जेम सिद्धराय जेसिंधदेने वार वर्ष गर्जमांहे
सावकि माताये मंत्रे करी वांवी राख्यो सांजजिये ठेये, पठी एक योगिये उपाय
करीने वोढाव्योठे तेथी नामने आदे तिदि ए वे अहुर नाखीने सिद्धराज जे
सिंधदे नाम दीवुं. ए नवस्थिति जाणवी.

अने कायस्थिति ते गर्जमाहे मनुष्यमां कोइ जीव आवी उपन्यो ते पूर्वोक्त
प्रकारे वार वर्ष जीवने त्याज मरण पामि वली कर्मना वशयकी तेज कले
वरमांहे गर्जवासे ते जीव उपन्यो. वली पण त्या वार वर्ष जीवतुं रहे ए काय
स्थिति उत्कृष्टे चोवीश वर्षनी जावना जाणवी. इति सार्द्धगाथार्थ. ॥३७३॥ ॥३७४॥

પ્રવચનસારોદ્યાર

અવતરણ - ગમ્પતિય જીવ આહારોત્તિ એટલે ગર્ભને વિષે રહ્યો થકો જીવ જે હારવુ ગ્રહણ કરે તેનુ વશોને તેતાલીશમુ ઘાર કહેઝે મૂલ - પદમે સમયે જીવો ઉપજા ગમ્પવાસમગ્મિ ॥ ઓપ આહારતી, સવપ્પણયાડ્ય પૂયવ ॥૩૭૫॥ અર્થ - વડે લે સમયે જીવ ગર્ભવાસમા ઉપન્યા ઠતા જે માતાનુ શોણિત અને પિતાનુ વત એ ઓજ આહારનુ ગ્રહણકરે એ વાત દટાંત પૂર્વકે દેખાડેઝે સર્વાત્મનાકે સમત આત્માના પ્રદેશ તેણેકરીને પૂયવકે પુડાનીપરે જેમ પુડાને તેલેનરી કદારના નાલિયે પઠી તે પુડો સમસ્ત પ્રદેશે તેલનુ ગ્રહણ કરે તેમ જીવ પણ આહાર નિર મૂલ - ઓયાહારા જીવા, સવે અપક્કત્તગા મુણેયવા ॥ પક્કત્તાઉણ લોમે, પક્કેવે દુર્તિ નઈ પવા ॥૩૭૬॥ અર્થ - ઓજાઆહારી જીવ તે સર્વે અપર્યાપ્તા ઠતા જાણવા અને યોગીયા થયા પઠી લોમાહારી હોય અને પ્રકેપાહારની નજના જાણવી ઇતિ ગાથાર્થ

અવતરણ - રિવરુહિરસુકજોએ જતિયકાલેણ ગમ્પમજૂઈતિ એટલે સ્ત્રીનુ રતિ રુતુ સવધી અને પિતાનુ રુતુ વીર્ય તેને યોગે જેટલે કાલે ગર્ભનો સન્નવ થાય તે નુ વશોને ચુમાલીશમુ ઘાર કહેઝે મૂલ - રિવસમયગાઠાયનારી નરોવનોગેણ નર સનૂઈ ॥ વારસમુદુત્તમગ્મે, જાયડુ ઉવરિ પુણો નેય ॥૩૭૭॥ અર્થ - મહિનામહિનાને પ્રાંતે ત્રણ દિવસ સુધી નિરતરપણે સ્ત્રીને યોનિઘારે લોહી શ્રવેઝે તેને રુતુ કહિ યે, તે ત્રણ દિવસ રુતુ સમય કહિએ તે થકી ઉપરાંત રુદ્ધિને અથે સ્ત્રી સ્નાન કરે તેવાર પઠી પુરુષની સાથે સયોગ મલગાથી ગર્ભની સન્નતિ એટલે ઉપનવુ થાય, તે વાર મુદૂર્ત્ત એટલે ચોવીશ ઘડી સુધી હોય, કેમકે વાર મુદૂર્ત્ત સુધી રુક ન શકિ ત વેદુથિગ્મસ્ત પણે થાય પઠીવિધ્વસ પામે તેથી ઉપરાંત ન મનવે ઇતિ ગાથાર્થ

અવતરણ - જિતિયપુનાગપ્રતિ જેતિયપુત્તોયપિયરોય પુત્તસ્મતિ એટલે જટના પુત્ર ગર્ભને વિષે થાય તેનુ વશોને પિસ્તાલીશમુ ઘાર અને જેટના પિતા પુત્રન થાય તેનુ મૂલ - સુપ લક્કપુદુત્ત હોઈ એગનરુત્તનારિગમ્મિ ॥ ઁક્કાસણ નયમય, નરુત્તરી એગસુઈ ॥૩૭૮॥ અર્થ - સુતકે વેટા તે લાલ્ય પૃથક્ત્વ થાય પણ તે ક્યા પાવ કે એકે નરે નાગરી જે નારી તેના ગર્ભને વિષે થાય તેમા એકવે અથયારણ નીવના રહી ના થોડાસા કાનમા મિનાશ પામે ઁક્કોસેણતિ એટલે કોડેએક દૃઢ સંધયણની થગા મહા કામાતુર સ્ત્રી હાય અને તે વાર મુદૂર્ત્તમા નવશ પુરુષ નોગય તા તે સ્વાર્તિય પુત્ર થાય તેના નવશ પિતા જાણવા, એટલે તે નવશ પિતાના એક પુત્ર નાપાવ

અવતરણ - મહિના ગમ્પઅનવણ કાનાતિ પુરિસ્ત અચીયકાનાનિ અન્ન

મદિજા જે સ્ત્રી તેને ગર્ભ ન ઢાંચાનો કાજ અને પુરુષને અવીજપણાના કાજ સંવં
ધી વશોને સહતાજીશમુ ઢાંચકરે મૂજ-પણપત્તાડ પરેણ, જોળીપમિત્તાડ એમહિજિ
ચાળ ॥ પળદ્વચરીયપરત, ઢાંચ અવીજ નગંપાય ॥ ૩૭૯ ॥ વામમચાત્રવમેયં, પરેણ
જા ઢાંચ પુરુષોડીત ॥ તસ્નેઠ અમિત્તાયા, સત્વાત્રચવીસજાગોચ ॥ ૩૮૦ ॥ અર્થ-પંચા
વત્ર વર્ષ ઉપરાત સ્ત્રીની ચોની પમિત્તાએ એટલે સંકોચ પામે, ત્યાં વળી સ્ત્રીને ચોની
સંકોચ પામતા પહેલાં પણ ક્રતુ બંધ થઈ જાયત્રે; તથાપિ કોઈને બંધ થઈ ન જાય,
તોપણ પંચાવત્રમે વર્ષતો અવશ્ય બંધ થાયત્રે. ક્રતુ આવે તોપણ તેથી ગર્ભોત્પત્તિ
ન થાય અને પંચાવત્રમા વર્ષથી ઉપરાંત તો ક્રતુ પણ ન આવે ને ગર્ભ પણ ન થા
ય. તેમજ પળદ્વચરીકે ૦ પંચોત્તેર વર્ષ ઉપરાંતે પ્રાય અવીજ નર થાય ॥ ૩૭૯ ॥

હવે એ કંટલા વર્ષના પ્રમાણના આગવાલાને થાય? તે વીજી ગાથાએ દેખાડેત્રે.
એકશો વર્ષના આયુષ્યના ધણી હમણાંના કાજના જે મનુષ્યત્રે તેને એ કાજમાન
ગર્ભસંનવનું કસુ; અને જે નો વર્ષના આયુષ્યથી ઉપરાંત વસો અથવા ચારસોથી
માત્રો જ્યામુડી ઉઠકરે પૂર્વકોડી સુડી જો આયુષ્ય હોય તો તેને અર્થે અર્ધા આ
યુષ્યસુડી અમ્જાન એટલે સ્ત્રીની ચોની ગર્ભધારણ કરવાને સમર્થ હોય, પછી ગર્ભ
ધરવાને સમર્થ ન હોય. અને જેને એકવાર પ્રસવત્રે, એવી યુગલિયાની સ્ત્રી તેને સ
દાસર્વદા અવસ્થિતયોવનપણુજ હોય. સત્વાત્રચકે ૦ સર્વ પુરુષોને એટલે પૂર્વકોડી આયુ
ષ્યના ધણી અથવા તેથી ઊંઘા આયુષ્યના ધણી જે હોય; એવા પુરુષોને જેને જેટલું
આયુષ્ય તેને તે આયુષ્યનો વીશમો જાગ ટાલી વાકીના કાલમા સવીજપણુ જા
ળવુ અને વીશમે જાગે અવીજપણુ હોય ॥ ૩૮૦ ॥ ઇતિ ગાથાઢ્યાર્થ ॥

અવતરણ:-સુક્રાણ પમાણતિ એટલે શુક્રાદિકના માનનું વસોને અહતાલીશ
મું ઢાર કહેત્રે. મૂલ:-વીષંમુંસુકંતહસો ણિયંચગાણંતુજણિગપ્રંમિ ॥ ડયંતુચવઠન
સ્ત કારણંતસ્તરૂવતુ ॥ ૩૮૧ ॥ અર્થ:-વીજ કહિયે કારણ, તે શરીર તે સંવંધી પિતા
નુ શુક્ર તેમજ શોણિત એટલે માતાનું લોહી એ વેચ; તેમજ સ્થાનક તે ક્ષેત્ર
નૃમિકાની પરે માતાને ગર્ભ ઉદરમાંહે, ત્યાં જે શુક્રને શોણિતનો સમુદાય તે ડંજ
કહિયે. એવો ડંજ તે શરીર ઉપદંનનો હેતુકે ૦ કારણ જાણવુ. તસ્તરૂવતુકે ૦ તે
શરીરનું સ્વરૂપ તે આગલી ગાથાએ દેખાડેત્રે. ॥ ૩૮૧ ॥

મૂલ:-અધારસપિષ્કરંમયસ્ત સંધીડંહુંતિવેહ્મિ ॥ વારસયં સુલિયકરંમયા ઇહ
તદ્વપંસુલિએ ॥ ૩૮૨ ॥ હોશ્કડાએસતંયુલાઈ જીહાપલાઈ પુણ ચચરો ॥ અહીંડોપ
લાઈ, સિરતુ નણિયં ચચકવાલં ॥ ૩૮૩ ॥ અર્થ:-મનુષ્યના શરીરનેવિષે ઘટ્ટ કરમક

एतन्ने यगष्ट्यादिक गरी रूपते अढार थायते, अनेसा रा पण अढार थाय
 गगनी गाउ थाय तेम जाणया हवे जे अढार सांथावे तेयकी वार पाय
 त वने पास थाररी हुंजाने मध्ये जाणी ने पाजाने आकारे परिणमे, ए
 रुदने तदुपसुनीए जेम वार पासजीरूप करमके० वासो थाय तेम
 पामुनीए होइरुडावाके० रुमाहो ते ओप ठ सागाथकी थाय, तेन वे
 थारगी उउ पसगाडे हियाथकी नीची ढनी रुग्वथकी उपर माहोमाहे थ
 ती दाप ते रुडाह रुदिये

दो जीन जे ते ते जाउपणे आत्मागुजे सान अगुा प्रमाण थाय, अ
 गिय तगारे मगपदश प्रमिद पन तेरा पलने माने चार पन थाय, अने
 रु० पांग त उ पय प्रमाण थाय अने निरुके० मस्तक ते जणिथके० श्री थारि
 दो रयु चउरुगा रु० चार रुपाने हाकने मरु करी निपज ॥३०२॥ ॥३०३॥
 मृग - अरु रु पनदियय, वतोम दसण अग्निमनाड ॥ फागिऊपनु ममण, पणत
 गाराडिदिह ॥ ३०४ ॥ अथ - अरु रुके० माडात्रण पाप्रमाण हेयु दार वन
 पनागे० पत्रो ग वगनरु० दानना अस्थिरु० दाडराना रुफा दाय एम छानि
 ऊह० सात्रु न समयपणरु० निवांतमाह पत्रो ग पान मान रुयते ॥३०५॥

मृग - अनाड दानि उहड ॥ पनय पचपचरामाउ ॥ मल्लियम मीण, मम
 मयपनु मगदिय ॥ ३०६ ॥ अथ - आत्र न गत्रीरु० उन उहडरु० दार
 रीय दण प्रथरु पार पार गाम रुदिय पुरास प्रमाण अने मफमान
 उ मश न थापुगा प्रमुपना मापफ स्थान चाणगा मम न गाराप्रु
 एह न मान अरिह दाय ॥ ३०७ ॥

मृग - नडियपनु मिगण नानिपनराण मिग्मृगयाण ॥ ममउगनाम द्वा
 उपागुगदिराणमु ३०८ ॥ अथ - पुरपना जगनरिय मारउ मगनु ममी
 ग नरियनरा त मफमान नाउ नानियरु प्राररु० रुपनि उ वन अने दन
 हडरु दरात मरु उ प्राम थडरु न रुवदराण मरुता माउ मगपना
 ननरुदरु० नामरु वनु चाणरु० उन अनुयउ अने गिरान वनु अने दन
 हडरु दरात मरु ॥ ३०९ ॥

मृग - उड रुपनाग वाडा पाणुगहा दाड नडिराणय मल्लियम
 मगपना मगपना नरा ॥ ३१० ॥ अथ - आन न दान मरु रु
 निहा, न हाते जीन उरुदिक रुदियान एन अनुयउ ननु दाय अने मरु रु

मातुं होय. जेम ए उर्ध्वगामिनी कही तेमज नछितयके० एकसोने साठ अनेरी पण नसो ते अयोगामिनी जाणवी ॥ ३८७ ॥

मूज - पायतजमुवगयाण, जयावजकारिणीणुववाए ॥ उववाएसिगिविचणं, कुणंतिअंधत्तणच तहा ॥ ३८८ ॥ अर्थ - जे पादतलप्रत्ये नीची गड्ढे तेउने अनु पयाते विनाश अणहुंते जंयानु वल थाय पीढी प्रमुखने वजनी करनार थाय अने तेनेज उपयाते शिरपीढा, अनेचहुने अंधपणु प्रमुखनी करनार थाय ॥ ३८८ ॥

मूज - अवरणगुदपड्छाण होऽ सक्षंतयंतहसिराण ॥ जाणवलेण पवत्तऽ, वा कमुत्तं पुरीसंच ॥ ३८९ ॥ अर्थ - अवरके० बीजी वली गुदनेविपे जे रहीजे तेपण एकसोने साठ होयजे, जेना वलेकरी वायु, मूत्र अने पुरीपके० वडिनीति प्रवत्तेजे.

मूज - अरिस्ताउ पंमुरोगो वेगनिरोहोय ताणवविवाए ॥ तिरियगमाणसिराणं, सक्षितय होऽ अवरणं ॥ ३९० ॥ अर्थ - एने उपयाते हूरस थाय, पांमूरोग, वेगके० मूत्र वडिनीतिनुं रंधन थाय. तेम तिर्यगामिनी नस ते वली एकसो ने साठ थाय.

मूज - वादुवजकारिणीउ, उववाए कुठ्ठिउयरवियणाउ ॥ कुवंति तहन्नाउ, पण वीसं सिंनयरणीउ ॥ ३९१ ॥ अर्थ - ते वादुने वजनी करनार अने एनाज उ पयाते कुद्दी उदर तथा पेटनी वेदना थाय, तेम बीजी पञ्चीग नसो ते तिजके० श्लेष्मनी वरनार ठे अने तेनेज उपयाते श्लेष्म थाय ॥ ३९१ ॥

मूज - तह पित्तधारिणीउ, पणवीस दसय सुक्कयरणीउ ॥ इयसत्तसिरतयाइ, ना जिप्पजवाइ पुरितस्त ॥ ३९२ ॥ अर्थ - तेमज पित्तनी वरनार पञ्चीग नस थाय ठे. वली दश नमो ते शुक्र एटले वीर्यनी धरनार. एरीते सातसो तिराके० नसो ते नाजीयकी प्रजवके० उपजवुंजे जेउनु. ते पुरुषने जाणवी ए पुरुष आत्री नसो रुद्दीजे.

हवे स्त्री तथा नपुमकना शरीरमाहे पुरुष जेटलीज होय किवा विगेष होय? ते कहजे. मूज - तीतूणाइ इवीण बीसऊणाइ हुंनि सटस्त ॥ नवएहाहणसयाइ, नवधमणीउउ देहंमि ॥ ३९३ ॥ अर्थ - त्रीगे ऊणी सातगे नसो ते स्त्रीना शरीर नेविपे होय, अने बीगे हीन सातसो नमो नपुमकना शरीरे थाय ठे; वजी नवनो स्नायुके० न्हाणी नसो जेनी साये अस्थि वायाठे ते जाणवीयो. अने नवधमणी के० रसवह नाडी एटले जेना प्रजावयकी रस गमो गमे परिणमे एवीजे. ३९३

मूज - तहचेव सबदेहे, नवनउज्जत्त रोमकूवाणं ॥ अहुछकोडीउ, समंणु णो केसमंतूहि ॥ ३९४ ॥ अर्थ - तेम वली सर्वमजी देहनेविपे नवाणुजाख रोम कूपजे अने साडात्रण कोड, नवाणु जाख, केश मस्तकना निमाजा, तेणें सहित

प्रवचनसारोद्धार.

जाण अने सश्रुके वाढी तथा मुठना निमाजा तेणे पण सहित जाणवा ॥ ३९४ ॥
 मूल - मुत्तस्त सोणियस्तय, पत्तेय आढयवसाएउ ॥ अ-आढयनणितिय, पत्रम

जयववस्त ॥ ३९५ ॥ अर्थ - मूत्र अने शोणित ते जोहीनु मागय देश प्रसिद्ध
 मान विशेषरूप आढो थाय, ते आवीरीते - समो हाथ यान थकी नखो तेने थर
 कहीए, एवी वे अतःए एक पतः थाय, तेवी चार पतःए एक सेः थायते, तेने
 चार तःए एक कुलव थाय, अने चार कुलवे एक पायो थायते, अने चार तः
 आढो थाय, चार आढे झोण थाय, इत्यादिक एवो आढा वशानो ते श्रुतना न
 ए कहेते, पत्रके ० एक पाथा प्रमाणे मस्तुलक नाम माथानु नेनु जाणवु, वन
 एक वली एम कहेते के मेद फेफसादिने मस्तुलक कहिये ॥ ३९५ ॥

मूल - यमुः मलपत्र ठक, कुलउ कुलउय पित्त सिनाण ॥ सुकस्त अ-इ
 उ, इउ हीणा हिय होळा ॥ ३९६ ॥ अर्थ - अशुचि जे मल तेना ठ पाथा नाण
 तथा पित्त अने श्लेष्मनु प्रत्येके कुलव कुलव जाणवु वनी शुरु जे सातमी धातु तना
 अ-इ कुनव जाणवो इहां आढ प्रस्थादि मान जे कसु ते वान कुमार पुन
 न ते आश्री दोयतःइ इत्यादिक क्रमे पोत पोताने हाथ प्रमाणे जाणवु हवे
 मान थकी शुरु शोणितादिक ज्या उठा थपिका थाय त्यां ते वातादिके दूषित नाणता
 हवे स्त्री पुरुषना शरीरने त्रिपे श्रोत्र सख्या कहीने उपसहार कहते मून - र
 रतःइहीए, नवसोयाः हवति पुरितस्त ॥ इयकि सुःक्षण अछिमम मनरुहिर तव
 ए ॥ ३९७ ॥ अर्थ - वे कान, वे आंख, वे नाकना वार एकमुख वे स्तन एक
 पु एटले गुदस्थान अने उपस्थ ते योनि, ए अग्यार स्त्रीन मनुष्यगति आश्री
 आत सख्या जाणवी, अने तिर्यचणीमा जे ठाजीप्रमुख वे यान वानी हाथ तन
 थग्यार हाथ, तथा गाय प्रमुख चार यान वालीने तेर हाथ शुरु प्रमुख
 यान वाजीने सत्तर श्रोत होय ए निर्व्याधिते एक यानवानी ठानान दश हाथ प्र
 यान वजी गायने वार हाथ वे स्तन टाजीने नव पुरुषने हाथ जय पुमान्न नाणु
 एरो अस्थिके ० हान मास लाहीना सयातके ० समूहते जनगिप एग गगन
 ये शु शुचिपणु रुद्राय? अपितु रुद्रज नही ए अग्रिच न ते इति गायमन्यकाय
 अथतरण - समचाः उत्तम गुणाण जादुतगु उक्ताम एटन सम्यक्त्वादि ३
 मयुणातरना नाजांतर उक्ते केटने काले थाय, तनु वमान आगणपत्राद
 र कहेते मूल - सम्मन्मित्रजवे, पत्रियपुडुत्तेण साउत हाः ॥ चरणा वमन
 ए, सापरससतरा इति ॥ ३९८ ॥ अर्थ - सम्यक्त्व लाध्या पत्रा पत्राद

यत्त्वे श्रावक थाय. इहां ए जाव के जेटली कर्मनी स्थिति ठतिथे सम्यक्त्व लज्ज मान थयुं होय,तेवार पठी अप्रतिपत्ति सम्यक्त्वे देवता ने मनुष्यमांहे उत्पत्ति थाय ते कहेठे. यतः—एवमप्यस्ति विदुः,सम्मत्ते देव मणुअज्जम्मेसु ॥ अनयरसेठिं वक्कं, एग नवेणच सत्ताइ ॥ १ ॥ सम्यक्त्व सहित नव पद्योपम स्थितिक, देवतामांहे उप न्यो जीव जेटली स्थिति खपावे तेटली वली वीजीकर्मनी स्थिति नवी बांधे; तेमाटे देशविरतिपणु देवतामा न पामे, अने पद्योपम प्रत्यक्त्व लक्षण कर्मनी स्थिति ख पावी ठते, देशविरति पामे. अथवा तीव्र छुन परिणामना वशयकी जेणे कर्मनी घणी कर्मनी स्थिति खपावीठे एवा जीवने एक नवनेविपे पण अन्तर अ्रेणी वर्जी शेष सर्व थाय, इहां अ्रेणी वर्जी कहु ते सिद्धांतने मते एक नवनेविपे वे अ्रेणी न था य. कोइ उपशमअ्रेणी कोइ कृपकअ्रेणी पडिवजे. ए जावार्थ ठे.

हवे चरण शब्दे सर्व विरतिरूप ते देशविरति पाम्या पठी संख्याता सागरोपम पूर्वकर्मस्थितिमाथी क्य जाय तेवारे सर्वविरतिपणु पामे. एम चारित्र पाम्या पठी संख्याता सागरोपम पूर्वजी कर्म स्थितिमाथी क्य थए ठते उपशमअ्रेणी करे, तेवारपठी संख्याता सागरोपम कर्मस्थिति खपावे थके कृपकअ्रेणी पडिवजे, ते कारणे कहु जे चारित्र, उपशमअ्रेणी ने कृपकअ्रेणी ए सर्व प्रत्येके संख्याता संख्याता सागरोपम कर्मस्थिति खपाव्याने थांतरे थाय. ॥ ३९८ ॥ इतिगाथार्थ. ॥

अवतरणः—नलहंतिमाणुसुत्तं सत्ताजेणतबुद्धत्ति एटले ज्यांथकी निकल्यायका जीव मनुष्यपणु न लहेके० नपामे तेनुं वसोने पञ्चाशमुं दार कहेठे. मूलः—सत्तमि महि नेरईया, तेकवाक अणंतबुद्धा ॥ नलहंति माणुसुत्तं, तहा असंखाउ था सवे ॥ ३९९ ॥ अर्थ—सातमी नरकपृथ्वीना नारकी त्यांथकी उदर्यां ठतां मनु ष्यपणुं पामे नही, एमज तेकवाक अने वाउकाय थकी निकल्याठता अनंतर मनु ष्यपणुं न पामे, तेमज असंख्यातावर्पना थाउपावाला मनुष्य तथा तिर्यच जेटला ठे ते सर्व अनंतर नवे मनुष्यपणु न पामे. ॥ ३९९ ॥ इतिगाथार्थ. ॥

अवतरणः—पुवंग परिमाणंति एटले पूर्वांगना परिमाणनुं वशोने एकावन्नमुं दार कहेठे. मूलः—वरिसाणं लक्खेहिं, चुजसी संखेहिं होइ पुवंगं ॥ एयंचिय एयगुण, जायइ पुव तयंतु इमं ॥ ४०० ॥ अर्थः—चोराशीलाख वर्षे एरु पूर्वांग थाय. तथा एज चोराशीलाखने एज चोराशी लाख गुणा करिये तेवारे एक पूर्व थाय. तयं तुइमंके० ते ए आगजि गाथाए देखाडेठे. ॥ ४०० ॥

अवतरणः—माणं पुवस्तत्ति एटले पूर्वना माननुं वशोने वावनमुं दार कहेठे:

प्रवचनसारोद्धार

मूल - पुर्वसत् परिमाण, सपर खजुवास्तकोडि जत्काउ ॥ उपपन्न च सहस्रताः
 वास्त कोडीण ॥ ४०१ ॥ अर्थ - पुर्वेनु परिमाण खनु इति निश्रे साये ति
 ख कोमी उपपन्न हजार कोडी एटली उपनी कोडी जाणरी ॥ ४०१ ॥ इतिगाथ
 अवतरण - लण सिहमाणति एटने लणगिग्याना परिमाणनु वगने
 नमु दार कहेते मूल - दस जोयणाण महमा नणसिहा चक्रानउ र्ता
 सोलस सहस्र उच्चा, सहस्रमेग तु उंगाढा ॥ ४०२ ॥ अर्थ - नणसमुदनी नि
 ते लणसमुदनी वे लाख योजन पट पहाजाइ न, त्या पचाणु हजार याज न
 दीपनी जगती थकी परहा जइये अने नवणसमुदनी जगतिथकी पचाणु हजार
 योजन उरहा आवीए वचमा दशहजार याजन प्रमाण नावी ए गिखाते त ज
 स्फटिकनो पाटो होय, तेम चक्रयाजनी परे एटने पडडान आकार रुदके० विन्ना
 रे ठे अने उचपणे सोलहजार योजनने तथा अगगट ० उमपणे एकहजार
 योजन धरतिमाहेते ॥ ४०३ ॥ इतिगाथार्थ ॥
 अवतरण - उत्सेहगुल मापगुन पमाणगुन पमाणति एटने उत्सेयागुन, आ
 त्मागुलने प्रमाणागुलना प्रमाणनु वसोने चापन्नमु वार रुदने मून - उत्सेहगुनमा
 य, गुलच तइय पमाणनामच ॥ इयतिनिअगुनाइया गगिक्ति समपमि ॥ ४०४ ॥
 अर्थ - उत्सेय शब्देकरी वेयादिकना शरीरनु उचपणु तना निणय करवासाह
 सिद्ध जे अगुन तेने उत्सेयागुल कहिय, अथवा उत्सेय शब्द अणताण सुदुम प
 रमाणु पोगलाण, समुदय समिइ समागामण एगउपहार परमाणु इत्यादिक कने
 करी जे उचपणे० वृद्धि ते थकी थयोजे अगुन ते उत्सेयागुन चाणवु दन
 वदमाण लक्षणे सहित पुरुषनु पोतानु जे अगुल ते बीजु आत्मागुन चाणवु
 बीजु पमाणके० प्रमाणागुन ते आपारीते - परम प्ररूपरूप ज प्रमाण प्राप्त
 अगुन ते प्रमाणागुन जाणवु ए थकी बीजु कोइ अगुन महोडु नथी अथवा न
 कने व्यवहारे राज्यादिकनी स्थिति प्रमाण तेनु प्ररूपणहार प्रमाणजत आ
 थवसपिणी काले श्री आदिदेव जरत चक्रवर्ति एया प्रमाणजत पुरुष तनु न
 थयुज ते प्रमाणागुल जाणवु जरतने आत्मागुनने अने प्रमाणागुनने मग्यापणु
 जाणवु ए रीते त्रणे अगुल सिद्धातनेरिप वापगिये हय समस्त प्रमाणनी आ
 दि कहते, जेणे अगुल जाणता सुजन थाय, त रीत आगन रुदते ॥ ४०५ ॥
 मूल - सतेण सुति स्केणवि उचुननु च ज फिरनसक्का ॥ न परमाणु मि ग
 वपति थाइ पमाणण ॥ ४०६ ॥ अर्थ - अत्यंत तीक्ष्ण शब्देकरी पण न काइ गन

प्रवचनसारोद्धार.

ठेकाय नहीं, कटको पण त्रोंडीने जूदो करी शकाय नहीं, जेदाय नहीं, तेनेमांहे जे
 बीजे पासे कोइ काढी शके नहीं एवाने ति-वपुरुष जे ज्ञानना धणी ते परमाणु
 कहेते. ते कहेते ते समस्त जेटला प्रमाण ते तेनी आइके० आदि एटले धुरे जाणवुं.
 हवे आगज प्रमाणना विजोय देखाडेते मूज:-परमाणू तसरेणू, रदरेणू, अगगयंचवा
 लस्त॥ जिस्का जूयाय जवो, अछगुण विवहिया कमता ॥४०५॥ अर्थ-एवा थनंते
 सृक्ष परमाणुए एक वादर परमाणु जाणवुं. तेवा आठ वादर परमाणुए एक त्रसरेणु,
 आठ त्रसरेणुए एक रथरेणु, आठ रथरेणुए एक वाजाय, आठ वाजाये एक जीख,
 आठ जीखे एक युका, आठ युकाए एक यव एम अनुक्रमे आठगुणा परमाणुआ थकी
 करिये, एटले एम तातवार आठगुणा करता जेटला वादर परमाणुआ थाय ते कहेते.
 मूज-बीत परमाणु लक्षा, सत्ताणउई नवे सहस्ताई ॥ सयमेगं वावन्नं, एग
 मिउ अंगुले हुंति ॥४०६॥ अर्थ-बीगलाख सत्ताणहजार, एकशाने वावन, एटला
 परमाणु एक आयुजनेविषे होय. अर्थात् आठववे एक उत्तेथांगुल थायते. ४०६
 मूज-परमाणुं इत्राई, कमेण उस्मेह अंगुजं नणिअं ॥ जं पुण आयुजमे रि
 सेणतं नातिथ विहिणा ॥ ४०७॥ अर्थ-धुरापरमाणु इत्यादिक अनुक्रमे करी उ
 त्तेथांगुजनु मान श्रीतीर्थकर देवे कसु, अने बीजं वजी जे आत्मागुज कसुते ते
 मूज-जे जन्म जुगे पुरिस्ता, अछमयगुज नमृत्तियाहुंति ॥ तेत्तिं जं नितयमंगुज,
 कसाने आठ आगुल उंचो होय ते पुरुषना पोताना अंगुज ते इहा आन्मागुज थाय.
 हवे जे अयिफा उगा थाय तेनी कवीरीते वातते ? ते कहेते. मूज-जेगुणएय
 १०९ ॥ अर्थ-जेकोइ पुन के० वजी ए प्रमाणयकी उंचुं अथवा अयिकुं हां
 तेनु जे अंगुज ते आत्मागुज न कहेवाय; किंतु ते आत्मागुज आनाम जाण
 हा आररणमां आनाम प्रत्यय कुन्नाहने एटले निदाने अर्थे जे. एतावता ए
 काइ गणनामांहे न होय. ॥ ४०९ ॥
 उस्मेहगुजमेगं, हवइपरमाणुजनहस्तगुण ॥ उस्मेहगुजइगुणं, बीगन्ता
 लियं ॥ ४१० ॥ अर्थ-उस्मेथागुज एक यकी जवइके० ज्ञान, प्रमाणांगु
 गुणो थायते. ते आवीरीते.-चउत्तरगुणं पनाणं एवां वचनयकी चागने

ગુણો વિસ્તારે થાય, અને થઈ ગુણો જાડપણે હોય તે ચારસે થઈ ગુણો
 તેવારે સદસગુણકે ૦ હજાર ગુણુ પ્રમાણાગુણ થાય, અને વસ્તેધાગુણથી વ
 વર્ધમાન સ્વામિનુ અગુણ કહ્યું, એ ગાથાનો અર્થ માત્ર દેખાડ્યો હતા વસ્તેધા
 પ્રમાણાગુણની વૃક્તવ્યતા ટીકામાં બણી, પરંતુ મધ્ય વધે માટે જાવના માત્ર
 ડિયેટીયે થઈ વસ્તેધાગુણે જેનુ વિષ્કન એવા પ્રમાણાગુણને ત્રિપે ત્રણ શ્રેણી કરી
 તેમાં પહેલી વસ્તેધાગુણે એક અગુણ વિષ્કન, ને ચારસે આગુણ દીર્ઘ એટલે ન
 કરિયે એવી જ વીજી પણ પક્તિ એટલાજ પ્રમાણની કરિયે અને ત્રીજી શ્રેણી દીર્ઘ
 ચારસો અગુણ પ્રમાણ અને વિષ્કને અર્ધઅગુણ પ્રમાણ કરિયે, એના દીર્ઘપણાદ્ય
 ને જાગ કરી તેને પરસ્પર મનવિયે તેવારે એક અગુણ પ્રમાણ વિષ્કન થાય, અને
 વર્ષ અગુણ દીર્ઘ એવી ત્રીજી શ્રેણી થઈ તેવારપટી એ ત્રણે રાશીને નવાઈ એમંજ
 વતા ૯૦ હજાર વસ્તેધાગુણે દીર્ઘપણે થાય અને ૯૦ વસ્તેધાગુણ વિષ્કન થાય ૯
 પ્રમાણાગુણની શુદ્ધ સૂચી જાણવી એ સૂચિ આશ્રયી વસ્તેધાગુણથી પ્રમાણા
 હજાર ગણુ જાણવું, અને તે તલવૃત્તે ચારસો ગુણુજ થાય ॥ ૪૧૦ ॥
 મૂન - આપગુણે વધુ, વસ્તેધાગુણે ઓછું મિલસુવે ॥ નગપુટપિરિમાણા ૬, મિણુ
 માણગુણે ૧૦ ॥ ૪૧૧ ॥ અર્થ - જે આગુણે કરી જેનુ પ્રમાણ કરાય તે રૂઢુ અ
 ન્માગુણે કરી ૧૦નુ પ્રમાણ કરાય તે તે ૧૦ પ્રમાણ કરાય તે રૂઢુ અ
 વૃત્તિ એટલે વૃત્તી કરની અને ત્રીજી વૃત્તય તેમા સ્વાત તે રૂપ જમિ ગદ્ધના તત્ત્વ
 દિઠ ત ટાંકા જાણ્યાં વૃત્તિ તે ૧૦ જગદ્વાદિઠ અનવૃત્તય એટલે નમિ અનવૃત્ત
 દિઠ યુગ ધરાગુણાદિઠ મપાય તે અને વસ્તેધાગુણે કરી વગાદિઠના ગરીમુ મા
 યાય તે, અને નગ એટલે મેઠુ સ્વાદિઠ પરત અને ૯૦ તથા ગાઠિઠનાં વિમન
 ને સાંધમાંયતસદ્ધાદિઠ આદિ શબ્દ થઈ હુવન નરકાગામા હીપ મમુદાદિઠ
 નુ પ્રમાણાગુણે કરી પરિમાણ થાય તે ॥ ૪૧૨ ॥ ઇતિગાથા નવકાથ ॥
 ચતુરણ - તમસકાપ સરુપતિ એટલે તમસકાપના સ્વરુપનુ પ્રમાણ પચાસનુ
 વાર રૂઢુ મૂન - જગદ્વાદિઠ અમરુદ્ધ ૬મા અરુણર સમુદા ૩ ॥ ગાયાનમ ૧૬
 સ્મે જગદ્વાતન વિનર ૩ ॥ ૪૧૩ ॥ અર્થ - એ જગદ્વાતથી નિર્ગત અમરુદ્ધ
 વીર સમુદ્ધ અતિક્રમિ જાતાં ત્યા અરુણર સમુદ્ધ તે તની નગનીયદ્ધા ૩૦
 મ હજાર યાતન અરુણાદિય તેણે પ્રવેગે અરુણર સમુદ્ધનાં પાણા ૩૦
 નદા અપહારરુપ અપહારમય તમસકાપ નિરુપાયે ॥ ૪૧૪ ॥
 મૂન - તમગે પીણતરત એવી સાડા પાણસયા ૬ ॥ વલમિત્તનરુદ્ધ ૧૩

यागारोअवक्काउ ॥ ४१३ ॥ अर्थः—ते तमस्काय समश्रेणीये सरखी, नीतने आ कारे सत्तरखेने एकवीश योजन प्रमाण उल्लस्योके० विस्तखो ठे. अंधकाररूप व जयाकारे अपकाय विस्तखोठे. ॥ ४१३ ॥

मूलः—तिरियं विचरमाणो, आवरयंतो सुरालय चउकं ॥ पंचमकण्ये रिंमि पउडे चउदिसिं मिलिउ ॥ ४१४ ॥ अर्थः—ते तमस्काय तिर्हो विस्तरतो अने व ली सौधर्मादिक चार देवलोक आवरतो उंचो निकळ्यो, ते पांचमा ब्रह्मनामा देवलोकना रिष्ठनामा त्रीजा पायडासुधी जइ त्यां चारे दिशाए मळ्यो आवरी रह्योठे.

हवे ते तमस्काय केवा आकारेठे ? ते कहेठे. मूलः—हेछामल्लय मूलछिइ विउ उवरि वंजलोयंजा ॥ कुकड पंजरगागार संविउतो तमक्काउ ॥ ४१५ ॥ अर्थः—हेछाके० हेठे मल्लकके० सरावलुं जेवुं थाय तेने आकारे नीचे सांकडो अने उपर ब्रह्मदेवलोक सुधी कूकडाना पांजराने आकारे रह्योठे, ते तमस्काय एटले तम शब्दे अंधकार, ते संवंधी पुकल जे काय कहिये राशि समूह तेने तमस्काय कहिये

हवे एनो विष्कंज ने परिधनुं प्रमाण कहेठे. मूलः—डुविहो सेविकंजो, संखिजे अडि तह अंसंखिजो ॥ पटमंमिय विस्कंजो, संखेज्जा जोयण सहस्ता ॥ ४१६ ॥ परिहिण ते अंसंखा, बीए विस्कंज परिहि जोएहिं ॥ हुंति अंसंख सहस्ता, नवरमि होइ विचारो ॥ ४१७ ॥ अर्थः—डुविहोके० वे प्रकारे तेनो विष्कंज, संख्यातोठे तेमज अंसंख्यातो पण ठे; त्यां पहेजो विष्कंज ते संख्याता सहस्र योजन प्रमाण ठे, अने उपरे यावत् अंसंख्या ता सहस्र योजन प्रमाण ठे अने परिहिणके० परिधि एमूजयकी आरंजी सर्वत्र ते संख्या ता सहस्र योजन प्रमाण ठे. इहा संख्यातपणु ते त्यांसुधी जाणवुं; ज्यांसुधी वलयनेथा कारे ठे. अने बीजो विष्कंज अने परिधीनो योग वलयाकारथकी उंचो ए तमस्का य विस्तरेठे. तेवारे नवरके० केवल अंसंख्याता सहस्र योजन एनो विस्तार होयठे.

हवे टीकाकार एनुं महत्त्व आगमार्थवेदीना मुखयकी एवीरीते जणावेठे के, जे देवता त्रण चपटी वगाडतां जेटली वार थाय तेडली वारमां जंवु वीपने एकवीश वसत प्रदक्षणा देतो फरे तेवो देवता ठ महिने संख्याता योजन विस्तारसुधी जाय, परतु ते आगल जइ शके नही तो बीजानी शी वात ? जेवारे परवेविना सेवणहार थयवा रत्ना दिकनी चोरी प्रमुख अपराध करे तेवारे ते देवता बीजा बलवंत देवताथकी बीही ता थका नाशीने त्या पेजे. ते त्या गया पठी बीजा देवता त्यां बीकनेजीये जइ शके नही; केमके त्यां जतां तेने गतिनो विघात थाय ॥ ४१७ ॥ इतिगाथा पट्काये ॥

अवतरणः—अणंत वक्त्रि एटले ठ अयनंतानुं वशने वपन्नसुं वारकहेठे. मूलः

सिद्धा निगोय जीवा, वणस्तई काल पोग्लाचेव ॥ सवमलोगागात्त, वणेषण
 नेया ॥ ४१७ ॥ अर्थ - एकतो सिद्धना जीवो जे पूर्वे थनते काले थनता थि
 थया थने थनते आगामिक काले थनता सिद्ध थरो ते जाणवा तेमज जीव
 गोदना जीव ते पण थनता ठे त्रीजा वनस्पति ते निगोद थने सागरण ॥
 स्पतिकारिक जीवो ते पण थनता ठे चोथो काल जे ठे ते पण थनति वनस्प
 णी तथा अस्तर्षिणिरूप थइ गयो थने थनागत काले पण थनतो थइ ते
 ज पांचमा पुकन परमाणुया पण थनता ठे एम ठुतु सर्व थलोकाकात्त ते
 थनवुठे ए ठ गतां थनतां जाणवां ॥ ४१७ ॥ इतिगाथायै

अंतरण - अहनिमित्ता एति एटले थाव प्रकारना निमित्तवुं वराने सदा
 नमुं वार रुहेने मून - अग सिविण च सरं, वण्पायं अतरिक्क नोम च ॥ ४१८ ॥
 फणमोप, अहण्यारइरनिमित्तं ॥ ४१९ ॥ अर्थ - एक अग वीळु स्वप्न, वीळु त
 चायुं अत्तात, पांचमु अतरिक्क, ठुतु नोम सातमु व्यजन, थने थावमुं लइ
 ए थाव प्रकारनां निमित्त जाणवां इहां निमित्त जे अतीत थनागत ने वरं
 नार तने पाणपणानां कारण तेने निमित्त कहिए गरीते ए थाव निमित्तना
 न रुही इरे सूत्रकार अगादिक थाव बोज गायाये करी वखापोन ॥ ४१९ ॥
 मून - अगफुरणा एहि, सुहासुह जमिह नन्नइ तमग ॥ तह सुसिविण
 मित्रिणदि नसिदिण पतितयं ॥ ४२० ॥ अर्थ - अगने ग्रहणे इहां अगना
 पर पण नरा त अगना अरयने फरकउ करी सुनासुन अतीतादिक विनि
 निनिन चाण, त चाणने जीवाने रुहे के मस्तक फरकेना पृथ्वीता नान का
 थन निवाड करुता स्थानरुनी प्राति थाय इत्यादिक शरीरना ज ज थापव का
 ने थर विचारणा रुहे ते पुरुषने नमणे पसगाड थने स्त्रीन मार पसगाड
 रुता नना इदिये, नदी ता मावा कहिये ता ए पहतु अगनिमित्त जाणवु इरइ
 सन्ननिनिन ते यावीरीते के, इव, गुरु, नाइ, रडा, उत्सव कमननु ठर ॥ मन्न
 इरे तेमज काट ते गड, दाषी, वृक्ष, मेव, परेत प्रामादादिक उपर पान वरइ
 एन मन्नमा इग तमज ससुइनु तरतु, मदिरा, अमृत, दहि, दुधनु पान मन्नमा
 थने चइना मुखेना ग्रहण कैम्येन जाणुत थाय ता एम जाणवु रु ए मन्न दम
 तुगन मु, के यम, इत्यादिक ए सरं मन्न करी कहिय ए वीळु स्वप्ननिमित्त रम ॥ ४२१ ॥
 इर वीळु नरनिनिन रुहेन मून - इहमणिह जमर विममउ नमर ॥ ४२२ ॥
 इह मन्नमा जमि, तापइ नन्नइ तमुप्याप ॥ ४२२ ॥ अर्थ - इहा इह न न

प्रने अनिष्ट जे मातुं इत्यादि जे स्वरना विशेषयकी जाणिए ते स्वर, एक पद्मज बीजो
ह्पज, त्रीजो गांधार, चोथो मध्यम, पांचमो धैवत, षष्ठो पंचम, सातमो निषाद
! जेदो यकी साते प्रकारे ठे. ते सांजली विचारणा करे. जेम पद्मजना सांजलवा यकी
मुखे निर्वाह थाय. जे कार्य करीए ते विनाश न पामे. गाय प्रमुख चतुःपद मित्र,
उत्र, स्त्री प्रमुखने वल्लभ होय. इत्यादिक जाणी करी कहे अथवा जे शकुन जूए ठे ते
ना स्वर उपर सारु मातुं कहे ते त्रीछें स्वरनामे निमित्त जाणवुं. हवे चोथुं उत्पा
तनिमित्त कहेठे. रुधिर शब्दे लोहि वसो आदि शब्द यकी हाम, मांस, मज्जा, धा
य, अंगार प्रमुखनी वृष्टि ज्यां थाय, ते देखी कहेके इहां जय प्राप्त थो. इत्यादिक
बीजापण उत्पात देखीने निमित्त कहे ते चोथुं उत्पातनिमित्त जाणवुं. ॥ ४११ ॥

मूलः—गह्वेयजूअथदृष्ट हासपमुहं जमंतरिकंतं ॥ नोमं च नूमिकंपा, इएहिनका
इ विचारेहिं ॥ ४१२ ॥ अर्थः—ग्रहनो वेध जेवारे थाय, चइमातुं मांमलुं वृहस्प
ति प्रमुख जेदे, एमज जूतनुं हास्य अकस्मात् आकाशे कलकलाट शब्द उठे; एमज प्र
मुखना ग्रहण यकी गांधर्व नगरादिक देखाय त्यां जो कालोवर्ण देखाय तो डः
काल थाय, लाल देखाय तो गायने कष्ट थाय, अव्यक्तवर्ण होय तो कटकनो जं
ग थाय, अने महा क्रिग्य सप्राकार सतोरण उत्तर दिशि आश्री थाय तो गाम त
था राजाने जयकारी थाय. इत्यादिक अंतरीक्ष एटले आकाश ते संबंधी कोइ लक्ष
ण देखीने सारु मातुं कहे ते पांचमुं अंतरीक्षनिमित्त जाणवुं. ठहुं नौम ते नूमि
कंपादिके करी. ते आवीरीते. नूमिकामांहेथी अत्यंत महोदो शब्द निकले, निर्घात
पडे, नूमिकंप थाय. इत्यादिक देखाय त्यां जाणवुंके ते देशना राजा प्रधान सेना
पति अने देशने जय थो. ते ठहुं नौमनिमित्त जाणवुं. ॥ ४१२ ॥

मूलः—इह वंजणं मसाई, लंठणपमुहं तु लक्षणं जणियं ॥ सुहयसुहस्यगाई, अं
गाइथाइयछवि ॥ ४१३ ॥ अर्थः—इहके० आ शास्त्रनेविषे व्यंजन शब्दे मसा प्रमुख
ते देखीने एम कहेके एने अमुक स्थानके एमो अथवा तल पड्योठे, माटे अमु
क छुनाछुन थो. तेमज लांठन ते लक्षण एव लक्षण कस्युठे ते आवीरीते. लां
ठन ते कंकुना पाणी सरखुं होय तो अथवा मसो
होय तो ते घणुज सारु. एवा जे कहे ते व्यंजननामा
सातमुं निमित्त अने लक्षण उवु. इहां व्यंजन ते मसा
तिला प्रमुख अने स्वस्तिक एम ए छुनाछुनना कर
नार अंग गावेवेको कार ४१३ ॥

शेने थोगणसाठमुं क्षर कहेवे. मूल:-सुउंदणो जवन्नं, तिन्निय मंसाइ गोरसो जूतो ॥
नरकागुलजावणिया, मूलफला हरियंगं मागो ॥४१५॥ अर्थ:-एक सूप शब्दे दाल,
बीजो उंदन शब्दे कूर, त्रीजो जवन्न शब्दे यवनी खीर अने तिन्नियके० त्रण प्रका
रु मांस, ए ठ ययां, अने सातमुं गोरस शब्दे डध तथा दही प्रमुख, तथा जूतादि
चार ते आठ नव दश ने अग्यार यया, अने वारमुं हरिअंग, तेरमुं मागो. ४१५

मूल:-होइरसालूय तहा, पाणं पाणीय पाणंगं चैव ॥ अघारसमोसागो, निरुवह
उं लोइउं पिंमो ॥४१६॥ अर्थ:-चउदमुं रसालुं, तेमज पन्नरमुं, सोलमुं सतरमुं ने
अघारमुं ए सूत्रकार सूत्रमांहेज वखाणशे: तेथीनाम इहां लख्यां नथी. निरुपहतके०
निर्दोष, लोइयोके० जे निर्विवेकी लोकोठे तेउंमां ए प्रसिद्ध पिंमके० आहार जाणवो.

हवे मांसादिक वखाणोवे. मूल:-जल यल खयहरमंसाइ तिन्निजुसो उजीर
याइ छुउ ॥ मुग्गरसोनकाणिय, खंमीखळ्ळयपमुक्काणि ॥४१७॥ अर्थ:-जलचर ते
माठजां प्रमुख, अने यलचर ते हरणादिक, खेचर ते तेतर प्रमुख. ए त्रण जातनां
मांस अने जूशवे जीरं प्रमुख कटुकइव्य, तेणे करी सहित. मगनो रस ते जूप
जाणवुं. अने नक्काणिके० नह ते खाजादिक दहीयरां प्रमुख, जे उपर पांत
खांमनी देखाय ते जाणवी. ॥ ४१७ ॥

मूल:-गुलजावणिया गुलपप्पलडीउं गुलहाणियाउवा नणिया ॥ मूल फलंएक
पयं, हरिय मिह जीरयाईपं ॥ ४१८॥ अर्थ:-गुलजावणी शब्दे जे पूर्वदेशने विपे
प्रधान गोलेकरी नीपनी एवी गोलपापडी, अथवा गोले मिश्रपणे कीधी जे धाणी
ते गोलधाणी जाणवी. वली मूल अने फलनो एकज जेद ए अग्यारमो जाणवो.
तेमां मूल शब्दे अश्वगंधा प्रमुख, फल ते आंवा प्रमुख, तथा हरित शब्दे इहां जीरादिकनां
पान तेणे करी नीपजावुं ते जीरकादिक. आदि शब्द थकी एवा बीजा पदार्थो पणलेवा

मूल:-माउवजुल राईण, नळियाहिंगु जीरयाइ छुया ॥ सायर साळ् जामळियनि
तह्वरक्षणं चैयं ॥४१९॥ अर्थ:-माक शब्दे, मांजा, वसुल राजिकाके० राजगरा प्रमुखनी
जाजीते हींग अने जीरा प्रमुखे करीने जे जलीपरे संस्कारी होय, साके० ते जाजी
रसाला कहिए; अने लोकने विपे मार्जिता एवी प्रसिद्धे. तेनुं लक्ष्ण आगल देखाडेवे.

मूल:-गे घयपला महुपलं, दहिय स्त-झाडयं मिरिय बीता ॥ दसखंन गुजप
लाइ, एसरसाळ् निवइ जोगो ॥ ४२० ॥ अर्थ:-वे पल घृतना, मधनुं एक पल,
दहीनुं अर्धो आठो, बीश मरी वाटेलां, दश खांम अथवा गोलनां पल जाणवां.
एटला पदार्थो मलेथके रसालु कहेवायवे, पण ते केवो होय? निवइके० नृपति

प्रवचनसारोद्धार.

एटले राजा तेने योग्य. एना उपजकणयकी मोहोटा ईश्वरने पण उचित द
मूल - पाणसुराश्यं, पाणिपं जतं पाणग पुणोइउ ॥ वरुण पाणिपं पमु
सागो सोतक सिद्धज ॥ ४३१ ॥ अर्थ - पान ते सुग मरिआ थावे देइने बीजा प
सर्व मद जाणवा पानक ते इहां इरायवाणी साकरना पाणी एजवी वासित ना
सुरनि सीतज, कपुरयासित एवा सावयत जाणात अने सागोहे शाक, साजो
ते जे तरुके वासयी नीपन्यां रडां प्रमुख जाणात ॥ ४३१ ॥ इतिगाथा सतकाय ॥

अवतरण - उच्छाणवुट्टिदाणति एटले उ स्थानकनी वृद्धि तथा हाणीनु वरे
ने सावमु वार कहेते मूल - बुड्डी वा हाणीया, अणत असख सख नागदि ॥ व
वृणसख असख अणतगुणपोण यविदेया ॥ ४३२ ॥ अर्थ - वृद्धि अथवा हाणि ते र
स्थानकमाहे वृण स्थानक नागाकारे वृद्धि अने हानी हाय तथा वृण स्थानक गुण
कारे वृद्धि अने हानी होय अणतके त्यापहेजा नागाकारे एम ते के अनतनाप
वृद्धि, असख्यातनागवृद्धि, सख्यातनागवृद्धि अने गुणाकारे पण वस्तुनु एम
सख्यातगुणवृद्धि, असख्यातगुणवृद्धि, अनतगुणवृद्धि जेम वृद्धि तेम हानी पण
केहेवी इहां सर्वोत्कृष्ट देशविरतीनी विद्युद्धि स्थानकयकी सर्वोत्तम्य सब विरतिनुं
विद्युद्धिनु पहेलु स्थानक अनत गुणे अधिक जाणवु एम अनतगुणे वृद्धि करवी
एउ विस्तरार्थे कर्म प्रकृति प्रमुख यथना पटयकी ॥ ४३२ ॥ इतिगाथाय ॥ ४३२ ॥

अवतरण - अवहरिउजाइ नेवतीरतिति एटले वटिनु वन हाइ अपहरि न शके तेनु
वशेने एकशठमु वार कहेते मूल - समणी तुलेनमरु न हाइ अपहरि न शके तेनु
च ॥ चउदसपूर्वि आहारगच नकयाइ सदएक तरागपयपर परिहार पुनाय मयमव
निरतिचार चारित्रनी धरनारीउ होय ते, बीजा थाइ ॥ ४३३ ॥ अर्थ - एक साचीउ जे
होय एवां केवली, बीजा परिहारविद्युद्धि तूसिउ ॥ अणतना, एने नेणे वेद तपाव्यो
ना धणी, पांचमा अग्रमच सयतगुणवाणाने एक अग्रिना धनार चाया पुनाकनी
चउदपूर्वना जाण, अनेसातमा आहारक शरीरने मस्तक न रंता हाय न उच्छ सपूर्ण

अवतरण - अतरदीवति एटले अतरदीपनीश अथा धनार ए सातन काइ सहनेनदी
कहेते मूल - बुद्धिहिमवत पुवा, वरेण विदिते चा ॥ रक्ष्यतानु वशने वासमु हा
वीवा, तिन्निसेणुति विविन्ना ॥ ४३४ ॥ अर्थ - बुद्धिहिमवत पुवा सापर तिसए ॥ गवूण तर
हानी तेथी चूल जे हिमवत नाम पर्वत नै तेतर जेवु महा हिमवत पर्वतनी अग्रहण
मुझना पाणीनो ज्यां स्पर्श पायवे, तेपाणीना स्पर्शयकी दीपनी जगति अन नवण

जन समुद्रमां जइए, ज्यां वे वे गजदंताने आकारे दाढ निकलीठे, ते उपर चार अंतरदीप त्रणशे योजनने विस्तारेठे. ॥ ४३४ ॥

दीपनी परिधीनुं प्रमाण अने नाम कहेठे. मूलः—अठणावन्ननवसए, किंचूणे परिहि तेसिमे नामा॥ एगो रुद्य आजासिद्य, वेसाणी चवनंगूली ॥ ४३५ ॥ अर्थः—नवशे उंगणपञ्चाश योजन कांश्क मातेरा एटली परिधीनुं प्रमाण ठे. अने तेसिके० तेनां नाम आवीरीतेठे. एक रुचक, बीजो आजापिक. त्रीजो वेपाणिक, चौथो लांगुलिक.

मूलः—एएसिं दीवाणं, परउ चत्तारि जोयणसयाइं ॥ उंगाहिकण लवणं, सपडिदी संचउसयपमाणो ॥ ४३६ ॥ अर्थः—ए जे पूर्वे चार दीप कहा तेथकी आगल चारशे योजन लवण समुद्र अवगाहिये, त्यारे सपडिदिसंके० तेनीजपरे प्रत्येके पूर्वा दि विदिशिनेविपे चारसे योजनने प्रमाण. ॥ ४३६ ॥

मूलः—चत्तारंतरदीवा, ह्यगयगोकन्नसंकुलीकन्ना ॥ एवं पंचसयाइं, ठसयसत्तन्न वचेव ॥ ४३७ ॥ अर्थः—चार अंतर दीपठे तेनां नाम, ह्यकर्ण, गजकर्ण, गोकर्ण अने संकुलीकर्ण एटले वे चतुष्क यया. हवे त्रीजा आदेदेइ पांच अंतर दीपना चतुष्क जग ती थकी जेटलो लवणसमुद्र अवगाहि रह्याठे ते कहेठे. एवंके० एमज लवणसमुद्र मां पांचशे योजन जगतीयकी आगल जइये त्या त्रीछुं चतुष्क जाणवुं, एम ठशे योजन जइए त्यां चौथुं चतुष्क ठे, अने सातसे योजन अवगाहिये त्यां पां चमुं चतुष्क ठे, तथा आवशे योजन अवगाहिये त्यां ठहुं चतुष्क ठे; अने नवशे योजन अवगाहिये त्यां सातमुं चतुष्क ठे. ॥ ४३७ ॥

मूलः—उंगाहिकणलवणं, विरंजो गाहसरिसया जणिया ॥ चउरो चउरो दीवा, इमे हि नामेहि नायवा ॥ ४३८ ॥ आयंसमिंदगमुहा, अयोमुहागोमुहायचउरेए ॥ अस्त मुहा हहिमुहा, तीहमुहा चेव वग्गमुहा ॥ ४३९ ॥ अर्थः—अनुक्रमे पांचशे प्रमुख योजन लवणसमुद्र अवगाहीए त्यां विरंज, तेनो जेटलो समुद्र अवगाहिये तेटलोज तेनो विस्तार पण जाणवो. एवा चार चार दीपो ते एवानामे करी जाणवा. एक आयंस ते आदर्शमुख, बीजो मंदमुख, त्रीजो अयोमुख, चौथो गोमुख. ए त्रीजा चतुष्कनां चारनाम कहां, एटले वार दीप यया. तथा एक अश्वमुख, बीजो गजमुख, त्रीजो सिंहमुख चौथो व्याघ्रमुख. ए चौथा चतुष्कनां नाम जाणवां. एटले सोल यया.

मूलः—तचोयथासकन्ना, हरिकन्नअकन्नकन्नपावरणा ॥ उक्कमुहामेहमुहा, विज्जु हाविक्कुदंताय ॥ ४४० ॥ तेवार पठी एक अश्वकर्ण, बीजो हरिकर्ण, त्रीजो अकर्ण चौथो कर्णपावरण, एवानामे पांचमुं चतुष्कठे एटले वीश यया. तेवार पठी उक्का

सथाय करिये थने महतेगाके० महत महोटी शेरी होय ता एकज वर्जवी प्रवाहे
नगरनी शेरी महोटी थाय, केमके ज्या थइने राजा चतुरंग सेना सहित नाथ
एवी एक शेरीने अतरे सथाय करयो थने जो ते गाम सर्वत्र मासे व्याप्त पण
होय, थने शेरी त्रण पण न लाजे तेवारे गामस्तवाहितुके० गामने बाहेर न
सथाय करे एटले इव्य थने खेत्रनी बात कही ॥ ४९८ ॥

हवे काल थने जावनी बात कहेते मूज - कालेति पोरसिष्ठव, जावे सुप
तु नदिमाईय ॥ सोणियमस चम्म, अछीविय थहव चत्तारि ॥ ४९९ ॥ अर्थ -
कालयकीतो लोही प्रमुख दीठा यका त्रण पदोर सुधी अतथाइ कह्याते. ए थ
वप लोही प्रमुखे जाणतु थने उदर प्रमुख विज्जाडीए माख्यो होय त्या यात पदो
र अतथाइ थायते तथा जायची तो नदिप्रमुख सूत्र गुणिये नही एम इव्यादि
कना जेद यकी चार प्रकारनो अतथाइ कह्यो अथवा एम पण चार प्रकारने ते
देखाहेते सोणिय एटले एक शोणित शब्दे लोही. बीजु मास त्रीजु चर्म ए प्रति
वने चोथु अस्थि ते हान एवा जेदयकी पण चार प्रकारने एटले लाही.
मास चर्म ने हान ए चारे पूर्वोक्त अतथाइमा लेवां, मात्र एक लोहीन जेवु बीना
न लेवां एम समजवुनही ॥ ४९९ ॥

हवे विशेष देखाहेते मूज - अतोवहिचधोयं, महीहवाव पोरिमी तित्ति ॥ मह
काइअहोरत्त, रत्ते वूदेयसुवतु ॥ ४८० ॥ अर्थ - जे अतोके० सावहायमाहे कर
पण स्थानके मास गोषु होय थने थोइने बाहेर नाख्यु पण तेना काइएक थन
यव पड्या हाय तो त्रण पदोर सथायनेविये परहम्वा एम मास पकवे त्यां पण
अतथाइते, पण साव हाय यकी बाहेर मांस धोषु राधु पकव्यु हाय ता अतथा
इ न थाय हवे थाव पदोर कद्या हता तेनी जायना देवामियेयेये महकाइ अहोर
त्त एनो अर्थ प्रथम कह्याते इहा एक आचार्य वजी एम कहते के माना उतर
लीधो थने फाडया रिनाज तेने मात्र मारीनाखीने अन्य स्थानक लङ्गया अथ
वा त्याज गजि गयो तो अतथाइ न थाय

थनेरा वजी ए गत मनमाने कहेते के कोणजाणे कांइ फाडया अथवा न फा
डया लङ्गयो एक वली एम कहेतेके, ज्या माजारादिक विना पातानी मजेन मरण
पाम्यो थयग कोइएक माख्यो परतु अनिन्न रद्या, ज्यासुधी ते जदाय नही थन ततु
स्मिरादिक धूम्रिउपर पडेनही त्यासुधी अतथाइ नहाय एम कहते परतु त पड

नजो नयी. केमके तोणियमंतं इत्यादिक चार प्रकारनी अतथाइ कही तेयी अनित्त तोपण कजेवर पडे तथाय करवो नही.

रत्नवूदेयके० ज्यां ताठ हायमांहे जोही पडयुं होय ते स्थानक उपर पाणी नो प्रवाह बहो होय तेणे करी ते जोही धोवाइ जाय पठी तो त्यां त्रण पहोरमां पण जूमिका सुदयई; माटे तथाय करिए. ॥ ४८० ॥

इहां तिर्यचनी अतथाइनो प्रस्तावने तेयी बीजीपण अतथाइ देखाडेते. मूजः—अंगमुप्रियकपे, नयजूमि खणंति इयरहा तिन्नी ॥ अतथाइयप्पमाणं, मडियपाया जहिबुडे ॥ ४८१ ॥ अर्थः—ताठ हायमांहे इहुं पडे ते इहुं हजी फुटयुं नयी तो उपाडी परतवीने तथाय करिये. अने ते इहुं जो पडतांवारज फुटयुं अने तेनुं कजज जूमिकाये पडयुं ने जूमिका खणी नही तो तथाय न करिये. अने इयरहा निन्निके० अन्यथा प्रकारे जूमि खणी जे जाग्युंहनुं ते दूर कयुं तो पठी त्रण प होर तीम अतथाइ जाणवो.

हवे कपे ए चोज वखाणेते. कड्यके० वत्व ते उपर पडयुं जे इहुं ते पडतांने फुटी पडयुं. तेनुं कजजके० विंड ते वखने जाग्युं ते ताठ हाय बाहरे जइ थोइये तो अतथाइ नथाय, अने ताठ हायनी मांहेजी कोरे थोइये तो अतथाइ जाणवो. इमाने विंडनुं जोही केटयुं पडेतो अतथाइ थाय? एवुं प्रमाण कहेते. मडि यके० माखीना पग ज्यां बुने एटजे पण अतथाइ जाणवो. ॥ ४८२ ॥

वजी अतथाइनो जेद देखाडेते. मूजः—अजराउनिनिपोरिति, जराउद्याणंजरे पडिऐतिन्नि ॥ रायपहविंडपडिए, कपेवूदेपुणोनडि ॥ ४८३ ॥ अर्थ—अजरायुंके० हायणी प्रमुख तेने प्रनवे जरा पडे नही त्यां त्रण पहोर अतथाइ जाणवो, अ ने जरायुनी जरा पडी ए पण त्रण पहोरज जाणवा. अने वजी जो जाणी र हेतो थद्दो रात्र उंदी पठी त्रण पहोरसुथी अतथाइ जाणवो.

रायपहकं० राजमार्गनेविपे रक्तनुं विंड पडे तो पण तथाय करवो कड्येते. इहां कार एते जे आवता जता मनुष्यादिक तेने पगेकरी तत्काज उपडीजाय अने इहां जगवं तनी थाझाये पण प्रमाण ते तेथी थोप नयी अने राजमार्गविना ताठ हायनां विंड पडे तो उपर वषादिकना योगकरी धोवाइजाय. अथवा उपजहण यकी अग्निनायो गेकरी वसे एटजे तथायने माटे शुद्ध थाय. एटजे तिर्यचतंवंधी अतथाइ वखाणो.

हवे मनुष्य तंवंधी अतथाइ वखाणेते. मूजः—माणुस्तनं चउडा, अडिबुनुण तयमहोरति ॥ परिधानविवन्नं, तेते तिय तनयधेव ॥ ४८४ ॥ अर्थः—मनुष्य

सवधी असयाइ ते इव्य थकी तो पूर्वोक्त मास चर्म लोही अने हामना ने
थकी चार प्रकारेने त्यां अर्धिमोचूणके० अस्थि जे हाम ते मूकीने शेष त्रणने से
त्रयकी एकशोहाथ सुधीमा अने काल थकी एक अहोरात्रसीम सयाय करवो नही
अने जो मनुष्य अथवा तिर्यच सवधी असयाइनु कोइ कारण जो क्या पड्यु हायने
परियावन्नके० परिणामातर प्राप्तपणे करीने स्वभावज्ञ प्रवरणनूत खेरना कादानी
परे वर्णांतरने प्राप्त थयो तो त्या असयाइ न थाय अने ए परियावन्नमूकी शेष
त्रण दिवस सात दिवस आठ दिवस असयाइते ॥ ४८३ ॥

एहज वात सूत्रकार देखाडेते मूल - रक्तकडाच इडी, अछदिणे तेण सचमुक्त
हिए ॥ तिन्निदिणा नपरेण अणुउगत महोरत ॥ ४८४ ॥ अर्थ - गर्भना आस
नना काजनेरिपे जो रुदाचिन् स्त्री रक्तोत्कट थाय ता ते स्त्रीये पुत्रिका प्रते
उते आठदिवस असयाइ जाणवी, पण नयमे दिवसे सयाय करवो अने दारक जे
स्त्री ते शुक्रादिरुपणे होय ने ते पुत्र प्रसव करे तेवारे त्या मात दिवस असयाइ जाण
वो अने आठमे दिवसे सयाय करिए

स्त्रीने महीने महीने क्तुयावे ते सवधी लोही दीवा पठी त्रण दिवससुंगी थ
सयाइ जाणवो अने त्रणदिवस उपरात लोही न रहे तो त्या असयाइ न पाव
जे कारणे ते अणुउगके० क्तुनु लोही केवाय नही क्तु ते महारक्त कहिये त्रण
दिवस जेवु लोही थाय तंनु लोही पठी न थाय ते पोताने स्वभावज्ञ परियाव
न्नप्रिवन्न हाय ते माटे सयाय कानने न हणें ॥ ४८४ ॥

हवे प्रथम जे अर्धिमोचूण एटले हाम मूक्यु हाय एम कक्षु हनु तेनी वात
कहेते मूल - इतेदिचिचिगिचण, सेसछीवारिसेवगिमाइ ॥ दइछीमुनचयइ कीरि
सयायपरिहारो ॥ ४८५ ॥ अर्थ - दातदीवे एटले वानफादिकन दातपड त दात
सो हायथकी बाहेर गिचिचणके० परवगो अथवा दात पडयो अने दीगनही
तो ए स्थानक रुढीरीते जोइए तेम जोता थका दात जाणे नही ता ॥ स्थानक
शुद्ध जे एरी कल्पनाए करी सयाय करिये अन्य वनी एम कहने के तनां सवसम
करीने पठी सयाय करगो हवे दात टानीने शेष अस्थिनी गान कहउ अप बी
जा हाम शो हायमां पड्या थकां त्या बार वर्षना असयाइ जाणवा अने त हाड
जो वजा होय तो त्या असयाइ थाय नही ॥ ४८५ ॥ इति गायार्ये ॥

अंतरण - नदीतर दीपछिन्ति एटने नदीवर दीपनी स्थितिनु वगन कणा
तेरमु बार कहेते मूल - विरकनेकादिसय तिमछफाडीउ लक्कचुजसीड । नयेमा

पमाणां, गुलेणश्यजोयणपमाणां ॥ ४८६ ॥ अर्थ.—नंदि शब्दे समृद्धि ते उदार जिनमंदिर उद्यान पुष्करणी पर्वत प्रमुख जे घणा पदार्थ तेना सार्थने अद्भुतप एोकरी ईश्वर तेने नंदीश्वर कहिए. ते नंदीश्वर दीप आ जंजु दीपयकी आठमो दी पठे. ते बलयने आकारेठे. विष्कंजे एनुं प्रमाण एकशो त्रैसठ कोडी चोराशी ला ख योजन एटला योजन प्रमाणांगुले करी एनुं प्रमाण ठे. ॥ ४८६ ॥

हवे इहां अंजनगिरि प्रमुखनी वक्तव्यता कहेठे. मूल.—एयंतोअंजणरयण सामकरपत्तरपूरिउवंता ॥ बालतमालवणामलि, जुयवधणपमलकलियव. ॥ ४८७ ॥ अर्थ.—एयंके० ए नंदीश्वर दीपमांहे जे अंजनगिरि ठे ते केवाठे? तो के श्या मवणें जे रत्नना विशेष तेनांजे करपत्तरके० किरणना समुह तेणेकरी पू रिथके० पूछाठे उपांतके० ठेहेडा जेना. वली बालके० नवां एवां जे तमाल ना मा वृक्ष तेना वननी आवलीके० श्रेणी तेणेकरीने सहित. वली घनके० मेघ ते नां पटल तेणे करी कलितके० सहितनीपरे सहितठे. ॥ ४८७ ॥

मूल.—चउरो अंजणगिरिणो, पुवाइदितासु ताणमेकोके॥ चुलसीसहस्तउच्चो, उ गाढोजोयण सहस्त् ॥ ४८८ ॥ अर्थ.—पूर्वली गाथाए जे विशेषण कहां ते विशेष एोकरीने विशेषित एवा चार अंजनगिरि एवे नामे पर्वतठे. ते पूर्वादिक चारदिशि नेविपेठे. ताणंके० ते अंजनपर्वतोनुं एकेकनेविपे प्रमाण चोराशीहजार योजन उंचपणे ठे थने अवगाह नूमिकाने विपे एक हजार योजनठे ॥ ४८८ ॥

मूल.—मूजेसहस्तदसगं, विस्कंजेतस्तउवरिसयदसगं ॥ तेसु वणमणिमयाइं, सिद्धाययणा इंचचारि ॥ ४८९ ॥ अर्थ.—मूलमां दश हजार योजन प्रमाण विष्कंज ठे थने तेना उपर दश सय योजन ठे. वली त्यां अंजनगिरिने विपे वणमणिके० घणां नाना प्रकारनां रत्न तेणे करी नीपजाव्याएवा सिद्धायतन चार प्रासाद ठे.

हवे ए सिद्धायतननुं प्रमाण कहेठे. मूल.—जोयण सयदीहाइं, वावत्तरि ऊ तियाइ रम्माइं ॥ पन्नास विठडाइं, चउडवागइं सथयाइं ॥ ४९० ॥ अर्थ.—ते प्रासाद एकशो योजन दीर्घके० लावपणे थने वहोत्तर योजन ऊसियके० उंचपणे वली रम्मके० महा मनोहर थने पन्नासके० पच्चाश योजन विस्तारेठे. वली जेनेविपे चार वारणांठे तथा सथयाइंके० ते प्रासादोध्वजाएकरी सहित ठे. ४९०

मूल.—पइदर मणि तोरण, पेठा मंजव चिराय माणाइं ॥ पंचधणुस्तय ते सिथ, अन्नोत्तर सयजिण जुथाइं ॥ ४९१ ॥ अर्थ.—ते एकेका प्रासादनां चार चार वार णाजे ते एकेकुं वारणुं सोल योजन उंचुठे, थने आठ योजन पहोलुंठे. ते प्रति वार एट

લે વારણા વારણાપ્રલે મણીચક્ષુકાંત પ્રમુખ તેના તોરણઠે અને પ્રેક્ષામંદપ નાટક કરવાને અર્થે જે મંદપ તેણેકરી ચિરાજમાન એટલે શોનનિક, એવા પ્રાસાદ વલી જેનુ પાંચતે ધનુષ્ય ઊચપણું વેદમાનનુઠે, એવા એકશોને થાવ જિન તેણેકરી પુકઠે હ્યાં જિન અને જિનપ્રતિમાને જેદ સમજવો નહી તેમાટેજ સૂત્રકારે મૂન પાઠમા જિનપુક કહ્યાઠે ॥ ૪૯૧ ॥

મૂજ.-મણિપેઢિયા મહિવન્ન યાયપુસ્કરિણિ યાયપાસેસુ ॥ કંકેહિ સત્તવન્નપ, વ પય ચુથવન્નજુત્તાઠ ॥ ૪૯૨ ॥ અર્થ - વલી તે સિદ્ધાયતન મણિપેઢિયાકે ૧ ન્નમય વેદિકા તેણેકરી માંહેલીકોરે સહિત ઠે, અને પ્રાસાદ ઉપર મહાફલજો ઠે તેણે કરી સહિત ઠે વલી પુસ્કરણી વાપિ તે પસવાડાનેત્રિપે કકલ્લિકે ૦ થશક સતપણે, સદ્કારની જાતિ, ચાપો પ્રસિદ્ધઠે, તથા ચ્યૂત તે આંવા તેના વન તેણેકરી પ્રયુક્તકે ૦ સહિત એરી વાપિયોઠે તેનાં નામ કહેઠે ॥ ૪૯૨ ॥

મૂજ.-નડુત્તરાયનવા, આણવાનદિવરુણાનામા ॥ પુસ્કરિણીઠ ચરરા, પુરુવ પ ચકવિસીસતિ ॥ ૪૯૩ ॥ અર્થ - હવે ચારદિશિને વિપે ચાર વાપિઠે તેમના નામ કહેઠે પૂર્વદિશિયે નડોત્તરાનામે વાપીઠે, તેમજ વક્ષિણે નદા, પશ્ચિમે આનદા અને ઉત્તરદિશિએ નદિવરુના એ ચાર પુસ્કરણી તે હ્યા પૂર્વદિશિનો જે અજનનિરિંતે તની ચારે દિશાએ જાણરી વલી એ વાપિનુ વિશેષ કહેઠે ॥ ૪૯૩ ॥

મૂજ.-વિક્કનાયામેદિં, જોયણલક્ષપમાણજુત્તાઠ ॥ વમ જોયણ સિયાઠ, ચરરિ સિ તોરણ વણજુપાઠ ॥ ૪૯૪ ॥ અર્થ - વિક્કને અને આયામે લાચ વાજન પ્રમાણ પુકઠે અને દશ યોજન ઝમપણેઠે ચાર દિશિએ તોરણ અને વન તેણેકરી સહિતઠે હવે વાપિમાંહે દધિમુલઠે તેની વાત કહેઠે મૂજ - તાતિમય દહિહુદ મહી હરા હુદ દહિ અસિયવન્ના ॥ પુસ્કરિણી કલ્લોલા, હણણુવ્રવળેણ પિંનુ ॥ ૪૯૫ ॥ અર્થ - તે વાપિનીમાંહે દધિમુલ એવે નામે કરી પર્વતઠે ત સ્ફટિકના ૩ તેણે કારણેજ કહેઠે, હુદ અને વહીનીપરે સિતક ૦ ધવલે વર્ણ ઠે હ્યા ઉપમા ફલાદ ઠે એ પુસ્કરણી વાપિ સવધી જે પાણીના કલ્લાલ તેના આહણવા થકી ઉપનાં જે ફોણ તેના પિંનનીપરે ॥ ૪૯૫ ॥

મૂજ.-ચવસઠિ સદસ્સુચા, વસજોયણ સદ્સવિષ્ણના સથે ॥ મહસ્મ મહાના ડા, ચરરિ થદો પલ્લયા ગારો ॥ ૪૯૬ ॥ અર્થ - ચામઠ હજાર વાનન ઝગ અને દશ સદ્સ યોજન પ્રમાણ વિસ્તાર સપલા દધિમુલ એક હજાર વાનન ઉપનાં

હે ઝવગાઢકે૦ રહ્યાઠે. તથા ડપર ંને નીચે સરસા, તેણે કારણે પદ્મગકે૦ પાડો
જે ધાન્ય નાસવાનું ડામ વિશેષ, તેને આકારેઠે. ॥ ૪૯૬ ॥

હવે પ્રાસાદની વક્તવ્યતા ંને રતિકરની વક્તવ્યતા કહેઠે. મૂલ:-અંજળગિ
રિ સિહરેસુય, તે સુવિજિણ મંદિરાડ રુદાડ ॥ વાવીળમંતરાલેસુ પદ્મયડગં ડગં અ
ઢિ ॥૪૯૭॥ અર્થ:-પ્રથમ કહ્યા જે અંજનગિરિ પર્વતો, તેમના શિખરોનેવિપે ંને તે
સુવિકે૦ દધિપ્રમુસ પર્વતોનેવિપે જિણકે૦ શ્રીવીતરાગનાં મંદિરકે૦ પ્રાસાદ તે સંદ
કે૦ વિસ્તીર્ણ; તે આમ જે. ંકશો યોજન લાંવાં ંને પચાશ યોજન પહોલાં, તથા
વહોત્તેર યોજન ંચાં. વલી તેનાં ચાર વારણાંઠે, તે ંકેક વારણું સોલ સોલ યોજન
કચું ંને આઠ આઠ યોજન પહોલું, ંનું ઘણું કચન શાસ્ત્રાંતરચકીજાણવું ॥૪૯૭॥

હવે વાપિ વાપિના આંતરાનેવિપે વે વે પર્વતોઠે તેમનાં નામ ંને સ્વરૂપ કહેઠે.
મૂલ:-તે રશ્કરાનિહાણા, વિદિસિવિદ્યા અઠ પઝમરાયાના ॥ ડવરિ ઢિયજિણં
દસિણાણ ઘુસિણ રસ સંગપિંગવ ॥ ૪૯૮ ॥ તેરતિકર ંવેનામે પર્વતો વાપિને આંતરે
દિશિ વિદિશિનેવિપે રહ્યા ંકેક દિશિ આશ્રયી વે વે કરતાં આઠની સંસ્યા થાય
ઠે. પણ તે કેવાઠે? તોકે પદ્મરાગશબ્દે રાતે વર્ણે જે મણી તેનીપરે ઠે આનાકે૦
કાતિ જેમની. ંહાં ડપમા કહેઠે. ડવરિઢિયકે૦ તે રતિકરનામા વત્રીશ પર્વતો
ની ડપર રહ્યાઠે જે શાશ્વત જિનંડ, તેનું જે સ્નાન, તેણેકરી કુંકુમ જલ તેને સંગે
કરી જાણે ઘુજાવી રગના થયાઠે. ॥ ૪૯૮ ॥

વલી તે કેહેવાઠે? મૂલ -અચંતમસિણપાસા, અમરેસરવિંદવિદિયઆવાસા ॥
દસજોયણસહસુચ્ચા, ડચ્ચિઠાગાઢઅસહસ્તં ॥ ૪૯૯ ॥ અર્થ:-અચંત મઠ્ઠણકે૦
સુકુમાલઠે સ્પર્શ જેનો ંને અમરેસરકે૦ દેવોના ંશ્વર ંવા જે ંડ તેને વિદિત
કે૦ કચુંઠે આવાસકે૦ રહેવાપણુ જ્યા, ંટલે ંનેક ંડ તે દેવના સમુદાયે પર
વસ્યાયકા ત્યા આવી પ્રાસાદની વદનાકરી ક્રીઢા કરેઠે. તેનું પ્રમાણ તે દશ હ
જાર યોજન ંચા ંને ંક હજાર ગાક ડૂમિમાહે ડદિ-૬. ॥ ૪૯૯ ॥

હવે તેનુ સંસ્યાન કહેઠે. મૂલ:-જઢ્ઢરિસંગાણઠિયા, ડચ્ચસમાણવિઢઢાસઢે ॥ તે
સુવિ જિણનવણાડ, નેયાડ જઢુત્તમાણાડ ॥૫૦૦॥ અર્થ:-જાલરને સંસ્યાને ઠિયા
કે૦ રહ્યાઠે. તે સર્વેનો વિસ્તાર ંચપણે કરી સરસોઠે ંને તેનેવિપે પણ શ્રી
વીતરાગના સુવનઠે તેનુ ચયોક્ત જેવું પૂર્વે માન કસુ તેહજ માન ંહા પણ જાણવુ.

હવે જેમ પૂર્વદિશિના અંજનગિરિની વાચ્ય નંદોત્તરાદિક નામે કહી, તેમ ંપ
ત્રણદિશિના અંજનગિરિની વાપિનાં નામ પણ કહેનાર ચકો દક્ષિણની ચાર વા

પ્રવચનસારોદ્યાર

બ્યના નામ કહેઠે મૂળ -દાહિણ વિસાઈ જદા, વિસાજવાવીથ કુમુદપુત્રાણી
 તદ્દ પુત્રીગણીમણિ, તોરણઆરામરમણીઆ ॥ ૫૦૧ ॥ અર્થ -દક્ષિણદિશિએ પૂ
 ની વાણુએ નજાનામે વાચ્યઠે, એમ અનુક્રમે દક્ષિણની દક્ષિણે વિસાજ નામે વાચ
 ઠે, અને દક્ષિણની પશ્ચિમે કુમુદાનામે વાચ્યઠે, અને દક્ષિણની ઉત્તરદિશિએ પુત્રાણી
 નામે વાચ્યઠે પરંતુ એ સમસ્ત વાચ્ય મણિમય, તોરણ, આરામ, વન-તેરે
 કરી રમણીય મહામનોહર ઠે ॥ ૫૦૧ ॥

પશ્ચિમદિશિના અજનગિરિની વાવિના નામ પૂર્ગાંદિક ચાર દિશિના ક્રમે કરી
 સ્વાડેઠે મૂળ -પુસ્કરિણિનવિસેણા, તદ્દાથમોહાયવાવિગોયૂના ॥ તદ્દયસુદસપજા
 વી, પશ્ચિમઅજનગચડવિસાસુ ॥ ૫૦૨ ॥ અર્થ -પશ્ચિમદિશિનો જે અજનગિરિને તે
 ની પૂર્વદિશિએ નવિસેણા નામે પુસ્કરણી વાચ્યઠે, દક્ષિણે અમોવાનામે વાચ્યઠે, પશ્ચિમે
 ગોયૂનાનામે વાચ્યઠે તેમજ ઉત્તરદિશિએ સુદર્શના નામે વાચ્યઠે એ પશ્ચિમ
 શિનો જે અજનગિરિ-તેની ચારેદિશિને વિષે વાપિંતે તેમના નામ કહ્યા ॥ ૫૦૨ ॥

હરે ઉત્તરદિશિના અજનગિરિની ચારેદિશાની વાવિના નામો કહેઠે મૂળ -વિ
 જયાયવેજયંતી, જયંતિથપરાજિઆવવાવીઝ ॥ ઉત્તરવિસાઈપુત્ર વાવિમાણાન્ત
 રસવિ ॥ ૫૦૩ ॥ અર્થ -પૂર્વદિશિએ વિજયાનામે વાપિંતે, દક્ષિણદિશિએ વેંચપતી,
 પશ્ચિમ દિશિએ જયંતી અને ઉત્તર દિશિએ અપરાજિતા એરીતે ઉત્તરદિશિનો અજ
 નગિરિ-તેને વિષે એ પૂર્વોક્ત વાપિને પ્રમાણે એ સર્વમંત્રી વાર થઈ ॥ ૫૦૩ ॥

હરે સમસ્ત વાપિંતુ સરસુ વિશેષણ કહેઠે મૂળ -સવાંતવાવીઝ દદિમુદતં
 જાણગણજૂવાઝ અજનગપમુદગિરિતે, રસગવિક્કચ્ચડવિસપિ ॥ ૫૦૪ ॥ અર્થ -
 સર્વ વાપિંતે તે દધિમુખ પ્રમુખ જે પર્વતો તેમને સ્થાનકનૂત ઠે એ એકેક દિશિ
 ક એક અજનગિરિ, ચાર ચાર દધિમુખ અને આઠ આઠ રતિકર મની તર ઠે વ
 નપર્વત પ્રમુખ વિક્કચ્ચે વતેઠે, તે સુદા તેર તેર પર્વતો ચારેદિશાએ ઠે ॥ ૫૦૪ ॥

હરે સર્વે ઉપસહાર દેવાડેઠે મૂળ -ઈય વાવન્નગિરીસર સિદ્ધરઠિઅવીસાપર્વ
 ણ ॥ પૂયણકણ્ણચ્ચવિહ, દેવનિકાઝ સમેસસયા ॥ ૫૦૫ ॥ અર્થ -એમ ત્રણ વાર
 રોએન્ની ચાર ગુણા કરિણે તેવારે વાવન્ન પર્વતો થાય તેમનાં જ શિર-દા
 ર રહ્યાં જે શ્રી વીતરાગના વિવ તેની પૂજાને અર્થે હુગનપતિ પ્રમુદ વડા
 નેકાયના દયા તે સમેસકેઠાવેઠે, સયાકેઠે સદા સર્વદા આવેઠે એમ વાણુ
 હા જીયાનિગમ દીપ્તસાગરપન્નતિ અને સયણ પ્રમુખ થય માય અન્ધ
 દસાપતે તે મતાતર જાણુ યજ્ઞ ॥ અજનગિરીસુદાસુ માનમસુદિમુદતુ

जेतेसु ॥ वजीनरऽकरेसु. नंदीनरदीवमप्रंमि ॥ १ ॥ जोयणसयदीहाइं, पन्नासंवि
उडाइसवाइं ॥ वायन्नरुसियाइं. वायन्नोहोंतिजिणजवणा ॥ २ ॥ ए वे गाथा गात्तो
क सोपयोग नणी लखीत्रे. ॥ ००५ ॥ इति गाथा विसत्तिकार्ये.

अवतरण - लब्धीउत्ति एट्ठे अछावीग लब्धीनुं वगेने सीतेरमुं वार वखाणेठे
मूल - अमोसहिबिप्पोसहि, वेजोसहिजलथोसहीचेव ॥ तवोसहि सजिन्ने उंदी रि
उविउलमइलब्धी ॥ ५०६ ॥ चारणथासीविसकेवलीयगणवारिणोचपुव्वरा ॥ थरहंत
चक्कवट्टी, वलदेवावासुदेवाय ॥ ५०७ ॥ खीरमहुसप्पिआसव, कोछयवुद्धी पयाणुसारी
य ॥ तह वीयवुद्धितेयग, आहारगसीयजेसाय ॥ ५०८ ॥ वेउव्विदेहलब्धी, अक्कीणम
हाणसीपुजायाय ॥ परिणामतवविसेतं, एमाइ हुंति लब्धीउत्ति ॥ ५०९ ॥ इत्यादिक
ए चारे गाथा सुगम ठे, नवर एट्ठुं विशेष जे, एमाइके० इत्यादिक शब्द यकी अने
री पण गुन, गुनतर, गुनतम परिणामना विशेष यकी अने तपना प्रजावे करी ल
ब्धीउत्ति थायठे. एनां नाम मात्र गाथाए करी कहने ह्वे एनुं स्वरूप वखाणनार ठतो

प्रथम पाच लब्धीनु स्वरूप वे गाथाये करी कहेठे. ॥ ५०९ ॥ मूल - संफरिसणमा
मोसु सुतुपुरीसाणविप्पोसोवावि ॥ अन्नेविडितिविष्ठा, नात्ततिपइतिपासवणं ॥ ५१० ॥
एअन्नेअवहू जेसिं सवेवि सुरहिणोवयवा ॥ रोगोवसमसमवा, ते हुंति तउत्तहिपत्ता
॥ ५११ ॥ अर्थ - संस्पर्शनाशब्दे करी आमर्प हाय प्रमुखनुं स्पर्शवु तेहज उतसह, ते आम
पौपधि एहज लब्धि जाणवी इहां लब्धि अने लब्धिवंतने माहो मांहे जेद जाणवो
नही. अने लब्धि शब्द प्रत्येके जोडिए. ए आमपौपधि ए संपदा यतिनीठे, एम सर्वत्र
जाणवु. इहां ए जाव ठे के ज्या यतिने हाथने स्पर्शवे करीने अनेरु प्रकारना रोग
उपशमे. एम मूत्रने पुरीस ते वढीनीति कहिये, तेना विप्पोसोके० अवयव, ते पण रोग
हरवाने समर्थ होय, ते वप्यापधि नामा बीजी लब्धि जाणवी. ह्वे आगलावे
पद ते पावातरठे, तेनो ए अर्थ जे अन्नेके० अनेरा वली एम कहेठे विडत्तिके० विष्ठा
कहेठे अने पइत्तिके० प्रश्नवण ते मूत्र कहेठे. एएके० जेम ए वेकह्यां तेम त्रीजी
अनेरा पण खेल शब्दे श्लेष्म तेहज ठे जेनुं औपध ते त्रीजी खेजापधि लब्धि
जाणवी. चौथी जलशब्दे मज ते दात, कान, नासिका, नेत्र, जीन तथा शरीरनो
मज ते सुरनीयुक्त होइने रोग उपशमावेठे. ए जेनुं औपध ते चौथी जलौपधिलब्धि
जाणवी एमज पाचमी नख केश प्रमुख शरीरना कहेला अणकहेला जे अवयव
ते पण जेना उतहके० औपध समानठे, ते पाचमी सवौपधि नामा लब्धि जाणवी.
एम तेतदौपधि प्राप्त कहिये. वली एनु ए विशेषठे जे वरसादनुं पाणी तथा जेना अंग

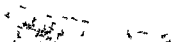
कही अने दशमी चारणलब्धि ठे तेनुं स्वरूप प्रथम जंयाचारण ने विद्याधारणना
द्वारमा वखाणुंठे माटे इहां वखाणता नथी. ए दशमी जयाचारणलब्धि यई. ५१४॥

हवे अग्यारमी आसीविष लब्धि कह्ये. मूल.—अमीदाडातग्य, महावितासीवि
साविविहजेया ॥ ते कम्मजाइजेएण ऐगहाचउविह्विगप्पा ॥ ५१५ ॥ अर्थः—आ
सी शब्दे दाढ कहिये, तग्यके० ते दाढने विषे जेने गतके० रसुठे विष ते आसी
विष, ते कर्म अने जातिना जेदेकरी वे प्रकारेठे. त्यां पेनु कर्मकरी ते पंचेडिय,
तिर्यंच, मनुष्य अने सहस्रार देवलोऽसुधीना देवता तेमने ए तपश्चर्यादिक अमुठा
ने करीने अथवा अनेरे गुणे करीने आसीविषादिक साथ्य क्रिया करे, शापे करी
मारे, देवता अपर्याप्तावस्थाये ते लब्धि ए सहित होय. केमके पहेजा मनुष्यना ज
वनेविषे आसीविषलब्धिवंत होय, पठी तेना संस्कार लगीने ते लब्धिमंतज कहिए;
परंतु पर्याप्तावस्थाए तेने ते लब्धि न कहिए. यद्यपि देवता शापेकरी, बीजानेमारे
ठे तो पण ते लब्धि न कहवय. ए तो स्वजावे जवप्रत्येक समयाइ समस्त देवोने
ठेज, परंतु गुणप्रत्येक समयाइ थाय तेविशेष जाणवी. तेनेज शास्त्रमा लब्धि कहिये.

हवे बीजो जातिना जेद यकी कहियेठे तए. ते अनेक प्रकारेठे, पण तेना चउ
विह्वेके० चार प्रकारना विकल्प जेद होय ते आवीरीते. एक वृश्चिक, बीजो मेहुर
त्रीजो सर्प ने चोथुं मनुष्य एना जेद यकी ते बहु, बहुतर, बहुतम अने अतिबहुतम
तेनु वली विशेष आमठे. बीठीनुं विष अई जरत खेत्र प्रमाण शरीर व्यापे, बी
जुं मेहुरनुं विष संपूर्ण जरतखेत्र प्रमाण व्यापे, सापनुं विष जंबु द्वीप प्रमाण व्या
पे अने मनुष्यनुं विष सर्व मनुष्यखेत्रसुधी व्यापे. ए अग्यारमी लब्धि कही॥५१५

हवे बारमी केवलीनी लब्धि, तेरमी गणधरनी लब्धि, चउदमी पूर्वधरनी ल
ब्धि, पन्नरमी अरिहंतनी लब्धि, सोलमी चक्रवर्तिनी लब्धि, सत्तरमी वज्रदेवनी
लब्धि, अने अठारमी वासुदेवनी लब्धि. एटली लब्धिउं प्रतिद्वे

हवे खीराश्रवादिक लब्धि कहियेठे. मूल.—खीरमहुसप्पिताउं, वमाणवयणा
तयासवा हुंति ॥ कोट्यधन्नसुनिग्गल, सुत्ताकोट्टुद्वीया ॥ ५१६ ॥ अर्थः—खीर
शब्दे दूध ते इहा चक्रवर्तिनी लाख गायने अई अई अनुक्रमे जे एक गाय तवं
धी दूध ते सर्कारने चनुक्कांतक साथे मिश्रित ते जेम जमता यका मनने अने शरी
रने सुख उपजावे, तेम ए खीराश्रवलब्धिवंतनुं वचन पण खीरनीपरे आके० समस्त प्र
कारे श्रवे ते खीराश्रवलब्धि कहिए. एमजे मधुके० साकर प्रमुख मधुर इव्यनीपरे
श्रवे ते मध्वाश्रवलब्धि जाणवी; तथा जे चक्रवर्तिनी गाय तेनु वृत्त तेनीपरे व

कि, अनेक योजनने आश्रीत वृत्ति विज्ञान
 कुस्मासना वाकुजानी एक मुनी अने
 ज्ञेय्या जधि उपज, ते प्रवीणर्मा
 चोवीशमी आहाकजधि ने
 ण जरी तीर्थसरनी क्वि वेव
 पञ्चीशमी शीतज्ञेय्याजधि
 प्रत्ये शीत एवुजे तेजनु बिंश
 वृषीशमी वैकिलधि ने
 अणुत्व, वीरुं मदत्व, प्रीति
 ईशित्य, आरमी यनित्व, नयन
 त्यादिकना जेदयकी अनेक
 मजना ननुजना विद्वमा
 ते अणुत्वशक्ति करिण, ते
 मदत्व जाणवी, प्रीति
 णरी, चोवी यज्ञादि
 लगान तेने पण दुस्म
 अग्ने सुर्वना माग
 पे नृमिवाणी परे जे
 ज्ञान निमज्जान करे
 धरर चक्रार्ति
 जाशने पश करार
 पणे नृ ते अग्ने
 ने अत रीन जाण
 समर्थां ने अग्ने
 हा मज्जान
 शिवा, निवे
 जे
 नाजीर
 सोप

चोवी
 गहार,
 एज
 तीये

सू
 तेरस
 उल्ल
 नां
 तजधि

रीने पण,
 पाप, अने
 लक्षण हाये ॥

पुन - पुनि
 रतन विपज शीत
 ते अनेक प्रका
 ना अने पण एंज
 पुने पुनि, पी
 ने कथमदिम
 दोक्यादिह
 एव इह
 पुन विम
 ने मरे दिव

५४५
 ५४५
 ५४५
 ५४५
 ५४५

મહિલાણં ॥ ૫૨૦ ॥ અર્થ:-એક અરિહંત, વીજી ચક્રવર્તિ, ત્રીજી વાસુદેવ, ચોથી વલદેવ, પાંચમી સંનિવ્રજોતા, ઠઠી વિદ્યાચારણાદિક, સાતમી પૂર્વના ધરણહાર, આઠમી ગણધર, નવમી પુલાક, દશમી આહારક શરીર કરવાની લલિધ. એ દશ લલિધ જન્ય સ્ત્રીને નથાય શેષ અઢાર લલિધ થાય. અને શ્રીમદ્વિનાયકને સ્ત્રીપણે તીર્થ કરપણું જેપ્રાપ્ત થયું. તે તો અઢેરુ જાણવું. ॥ ૫૨૦ ॥

હવે અજન્ય પુરુષ તથા સ્ત્રીને જે લલિધ થાય તે બે ગાથાએ કરી કહેઠે. મૂલ:-અજનવિય પુરિસાણં પુણ, દસપુલ્લિલિલકેવલિનંચ ॥ ઝલ્લુમઈ વિઝલમઈ, તેરસ એઆઠ ન હુ હુંતિ ॥ ૫૨૧ ॥ અજનવિય મહિલાણં પુણ, એઆઠ ન હુંતિ જણીય લઘીઝ ॥ મહુલ્લીરાસવલઘી, વિનેય સેસાઠ અવિરુઘા ॥ ૫૨૨ ॥ અર્થ:-અજન્ય પુરુષોને દશ તો પૂર્વાક્ત અરિહંતાદિક જે કહી તે, અને અગ્યારમી કેવલી લલિધ, વારમી રૂઝુમતિલલિધ તેરમી વિપુલમતિ લલિધ. એ તેર લલિધ નથાય. ॥ ૫૨૧ ॥ અને અજન્ય સ્ત્રીને પણ, એહજ તેર લલિધ નથાય; તથા મધુઆશ્રવ અને સ્ત્રીશાશ્રવ એ પણ નથાય. અને શેષ લલિધ તે અવિરુઘે. થાયતો થાય. ॥ ૫૨૨ ॥ ઇતિ ગાથા સપ્તદશકાર્ય ॥

અવતરણ:-તવનિ એટલે તપતું વરોને એકોતેરમું દાર કહેઠે. મૂલ:-પુરિમઢુ કાસણ નિલ્લિગડ્ય આર્યવિલોવવાસેહિ ॥ એગલયા ડ્ય પંચહિ, હોડ તવો ડંદિયજઝતિ ॥ ૫૨૩ ॥ અર્થ:-તપાવેકે અજનકર્મને વાલે તેને તપ કહીએ. તે અનેક પ્રકારે ઢે; તથાપિ તેમાં મૂલ ડંદિયજય નામા તપઢે. કેમકે શ્રીવીતરાગનો ધર્મ પણ એવેજ નામેઢે; તેથી એ તપ પણ એજ નામે જાણવું. તે કહેઢે. પેહેલા દિવસે પુરિમઢુ, વી જે દિવસે એકાસણુ, ત્રીજે દિવસે નીવી, ચોથે દિવસે આલિલ અને પાંચમે દિવસે ઝપવાસ. એ પાંચે પચ્ચકાણે કરી એકલતા શ્રેણી પરિપાટી. એ સર્વે શબ્દો એકાર્થિકઢે. એવી પાંચેલતાએ પાંચ ડંદિયોને દમન કરવું માટે ડંદિયજય નામા તપ થાય. ઇહાં એ જાવ જે પાંચ દિવસે એક ડંદિયનો જય કરનાર હોય, તેમાટે એમ પચ્ચીશ દિવસે પાંચ ડંદિયોનો જય થાય. ઇહાં શ્રી જિનશાસનને વિષે જે તપ કરીએ તે સર્વે ડંદિય ના જયતું કરનાર થાય ઢે, પરંતુ પૂર્વાચાર્યે એને એજ નામે કહ્યુ ઢે. ॥ ૫૨૩ ॥

હવે ડંદિયજય કહ્યા ઝપરાંતે યોગશુદ્ધિ કરવી જોડે તેજ તપ કહેઢે. મૂલ:-નિલ્લિ ગડ્યમાયામં, ઝપવાસો ડ્ય લયાડિતિહિં જણિઝ ॥ નામેણ જોગસુઘી. નવદિણમાણો તવો એસો ॥ ૫૨૪ ॥ અર્થ:-પેહેલે દિવસે નીવી, વીજે દિવસે આલિલ, ત્રીજે દિવસે ઝપવાસ, એ એકલતા એવી ત્રણ લતાએ યોગ શુદ્ધિનામા તપ જણિઝકે કહ્યુઢે. ત્યા

ग ते मनोयोगादिक त्रण तेनो व्यापार विशेष, तेनी जे शुद्धि निरवयपणु जे
 की थाय ते योगशुद्धि जाणवी एतु तप नव दिवस मान होय ठे ॥ ५२४ ॥
 हये योगशुद्धि थइ उता ज्ञानादिक त्रणनी प्राप्ति थाय तो जली जाणवी ते
 ते ज्ञानादिक त्रणतु तप कहेंते मूल - नारणमि दसणमिथ, चरणमिथ तिथि
 पचनेय ॥ उववासातपूआ, पुवतन्नामग तवमि ॥ ५२५ ॥ अर्थ - ज्ञाननेविषे,
 करतां तेपेज नामे तप थाय ठे ते थावीरीते पेहेलु ए त्रणमां मुख्य ज्ञानने,
 आराधने अर्थे त्रण उपवास अने तेनी पूजा पूर्वक करता ज्ञान नामे तप
 तेमां निश्चातनी पूजा पुस्तकने पहेरामणी वीटणा प्रमुख ज्ञान साधनां
 गिए अने ज्ञानवत पुरुषने एषणीय वस्त्र, पात्र, अन्न, पानादिके पूजा क
 मज दर्शन आराधने अथ त्रण उपवास करवा त्या दर्शन प्रभावक ने
 दिक प्रथ अने सजुरुनी पूजा करवी एमज चारित्रनेविषे पण चारित्रवत
 करीए एरीते करतां ज्ञानतप, दर्शनतप ने चारित्रतप थाय ॥ ५२५ ॥
 आदिक त्रिऊनो धणी कपाय जय करे तो जलु तेमाटे कपायनय नामा
 ठे मूल - एकासणग तह, निविगइयमापंजिल अजतछो ॥ इय होइ जयव
 गायत्रिनये तप चरणे ॥ ५२६ ॥ अर्थ - एकासणु, नीरी, आत्रिने वर
 चारु साज दिवस पर्यंत कपायत्रिजयनामा तपश्रवण करीए हवे ज्ञा
 णणी कपायना जय करी पठी त्रिथि प्रकारनां तप करे, तेथी तेना प्रकार
 को प्रयकार प्रथम चार गायाये करी कर्मसूदन नामा तप कहेंते ॥ ५२६ ॥
 तमण एकासणग, एकगतिवच एगणच ॥ एकगतिनि निविथ, मापंविन
 ॥ ५२७ ॥ एसा एगाजहिथा अहहिलईयाहि दिवसचउसछी ॥ इय अ
 तमि नणिपा निणिदेहि ॥ ५२८ ॥ अर्थ - पेहेने दिवसे उपवास,
 एकासणु नीने दिवसे एरुनसिथो चाये दिवसे एरुगणु पांचमे दिव
 से एरुनना यइ एरी थाठ ननाए एटने थाठा अत्रिपुं चासठ दि
 थाठ पचराण कर्मसूदन नामा तपनेविषे श्रीजिनरइ म्हा एरीत
 ते स्नात्रपूजा श्रीचिनरइने पहेरामणी प्रमुख थापीए थागते

વલી વિશિષ્ટ વલીમાંહે સુવર્ણમય કુહામી તે કર્મરૂપીયાં તરુવર ઠેકવાને અર્થે
ઠોડ્યો ઈરીતે કર્મનું સૂદનકે ॥ વિનાશ થાયઠે. ॥ ૫૨૭ ॥ ૫૨૮ ॥

હવે ન્હાનું સિંહનિઃક્રીડિતનામા તપ કહેઠે. મૂલ:-ફગફગફગતિગફગચઝ, તિગ
પણચઝઠકપંચસત્તઠગં ॥ અઠગસત્તગનવગં, અઠગનવસત્તઅઠેવ ॥ ૫૨૯ ॥ ઠગસ
ત્તગપણઠકં, ચઝપણતિગચઝરઝગતિગંણં ॥ ફગફગગઝવવાસા, લઢુસીહનિકીલિય
તવમ્મિ ॥ ૫૩૦ ॥ અર્થ:-એક ઝપવાસ કરી પારણુ કરે, એમ વે ઝપવાસ કરી
પારણુ કરે, એમ સર્વ ઝપવાસે આગલ પારણુ જાણું. પઠી એક ઝપવાસ, ત્રણ,
વે, ચાર, ત્રણ, પાંચ, ચાર. ઠ, પાંચ, સાત, ઠ, આઠ, સાત, નવ, આઠ, નવ, સાત,
આઠ, ઠ, સાત, પાંચ, ઠ, ચાર, પાંચ, ત્રણ, ચાર; વે, ત્રણ, એક, વે, એક, ઝપવાસ,
એ આગલે જે કહેઠે તેની અપેક્ષા ન્હાનું, અને સિંહના નિઃક્રીડિતકે ॥ ગમનની
પરે એ હોય, તેથી એ તપપણ સિંહનિ ક્રીડિત જાણું, જેમ સિંહ જતો થકો દૂર જડને
વલી પાઠો તે પ્રદેશે જુએ, તેની પેરે જે તપને વિપે પચ્ચણ કહ્યો તેહજ વલી
પણ કરીને પારણું કરી વલી આગલા તપનું આસેવન કરે તેથી એ ન્હાનું સિંહનિઃ
ક્રીડિતતપ-તેને વિપે હવે ઝપવાસના દિવસો અને પારણાના દિવસોની સંખ્યા કહેઠે,

મૂલ:-ચઝપત્તં સ્વમણસયં, દિણાણિ તહ પારણાણિ તેત્તીસં ॥ ફહપરિવાડિચઝકે,
વરિસઢગં દિવસઅઢવીસા ॥ ૫૩૧ ॥ અર્થ:-એકશોનેચોપત્ત ઝપવાસના દિવસ અ
ને તેત્રીશ પારણા, એમ એ એક પરિપાટી એટલે શ્રેણી થઈ, એવી જેવારે ચાર પરિ
પાટી થાય તેવારે તેનેવિપે વે વર્ષ અને અઠાવીશ દિવસ થાયઠે. ॥ ૫૩૧ ॥

હવે એ ચાર પરિપાટીને વિપે પારણાનું સ્વરૂપ કહેઠે. મૂલ:-વિગઈઝ નિવિગઈ
યં તહા અલેવાડયંચ આયામં ॥ પરિવાડિચઝકમિય, પારણાણું વિહેયવં ॥ ૫૩૨ ॥
અર્થ:-પહેલી શ્રેણીએ વિગઈ જમે તે દિવસે સર્વ કામગુણિત રસોપેત જમે. વીજી
શ્રેણીએનીવી અને ત્રીજી શ્રેણીએ અલેપકારી વાલ ચણાદિક જે જમતાં થકાં હસ્ત
પાત્ર પ્રમુખને લેપ લાગે નહી. ચોથી શ્રેણીએ આંવિલ કરે. એમ ચારે શ્રેણીનેવિપે
પારણાને દિવસે કરવું એટલે લઘુસિંહનિઃક્રીડિત તપ કહ્યું. ॥ ૫૩૨ ॥

હવે મહાસિંહનિઃક્રીડિતનું સ્વરૂપ કહેઠે. મૂલ:-ફગફગફગતિગફગચઝ, તિગપ
ણચઝઠકપંચસત્તઠગં ॥ અઠગસત્તનવઢદસનવ, એકારસદસયવાસગં ॥ ૫૩૩ ॥
અર્થ:-ફહાં પણ એકાદિક ઝપવાસની સંખ્યા કહેઠે. એક ઝપવાસ, વેઝપવાસ, એક
ઝપવાસ, ત્રણ ઝપવાસ, વે ઝપવાસ, ચાર ઝપવાસ, ત્રણ ઝપવાસ, પાંચ ઝપવાસ,
ચાર ઝપવાસ, ઠ ઝપવાસ, પાંચ ઝપવાસ, સાત ઝપવાસ, ઠ ઝપવાસ, આઠ ઝપ

एषु एम पाठा आवतां ठहेडे एक उपवास ने उपर पारणु करीए, एम एक उप वासने आंतरे वधता उतरता उपवास थाय ते सोल सुधी चमतां अर्ध मुक्ताव ली थाय; अने प्रतिजोमे पूरण मुक्तावली थाय त्यारे सर्व मजी त्रणशे उपवास थायठे. ॥ ५३७ ॥ हवे बीजी गाथाए पारणाना दिवसोनी संख्या अने सर्व दिव सोनी संख्या कहेठे. पारणयाणंतहीके तात पारणां एक परिपाटीनेविषे थायठे, एरीते चार परिपाटीनेविषे चार वर्ष संपूर्ण थाय. एटले ए मोतीना हारनी परे मुक्तावली तप ठे ते कहु. ॥ ५३८ ॥

हवे रत्नावली तप कहेठे. मूलः—इग ड तिकाहलियासुं, दाडिमपुष्पेसु हुंति अछ तिगा ॥ एगास्तोलसंता, सरिआछुअलंमि उववासा ॥ ५३९ ॥ अंतम्मि तस्त पय गं, तव कछा णमिक्क महपंच ॥ सत्तयसत्तयपणपण, तिन्निकंतेसुतिगरयणा ॥ ५४० ॥ पारणय दिणछासी, परिवाडिचउक्कगे वरिसपणगं ॥ नवमात्ता अछारस, दिणाण रय णावलितवम्मि ॥ ५४१ ॥ अर्थः—जेम रत्नावलिने आजरण विशेष कहेठे, तेम रत्ननी पंक्ति सरखुं जे तप ते रत्नावलीतप कह्ये. जेवी रत्ननीपंक्ति ते वंने जणीनी वाजुए प्रथम सूक्ष्म अनेपठी स्थूल एवा विजागे करी काहलिका नामे सुवर्णना वे अवयवे क री शुक्त होयठे, तेमज ते दाडिमनां पुष्पोए करी वंने वाजुए शोजित. त्यारपठी सरल वंने तरफनी वाजुनी जे सेरो तैणेकरी शोजनारी अने नीचेना जागनेविषे स्थापन करे ला पदके करी अत्यंत अलंकृत होयठे एवुं जे तप, पट्टादिकनेविषे बतावेला आकारने धारण करेठे, तेने रत्नावली कहेठे. त्यां एक, वे, त्रण एनीमध्ये अथां जागना अनुक्रमे काहलिका स्थापन थायठे. त्यारपठी वंने दाडिम पुष्पना जणी नी वाजुए प्रत्येके आठ त्रिक अने ते वंने जणीनी वाजुए रेखा चतुष्टे करी नवनव कोष्टक करवा, मध्ये शून्य करी नीचे नीचे अंक स्थापन करेठे. त्यारपठी पंक्तिनेविषे सरिकापुगलने विषे एक ठे आदिजेमा, अने सोल जेमां ठेवटे ठे एवां स्थान कर वां, ते सरिकापुगलनेनीचे पदक ते आठ पंक्तिए चांतरीश अंकना स्थान एवुंकोष्टक थायठे. तेमां पहेली पंक्तिनेविषे एक अंकस्थान, बीजी पंक्तिनेविषे पाच अंकस्था नो, त्रीजी पंक्तिनेविषे सातअंकस्थानो, चौथी पंक्तिनेविषे पण सात अंकस्थानो, पाचमी पंक्तिनेविषे पाच अंकस्थानो, ठछी पंक्तिनेविषे पांच अंकस्थानो, तातमी पंक्तिनेविषे त्रण अंकस्थानो, आठमी पंक्तिनेविषे एकज अंकस्थान, एवां ए चांतरी गे कोष्टकनेविषे त्रण त्रण अंक स्थापन करवा. हवे स्थापन कहेठे.

अहीयां आ जावायेठे के रत्नावली तपनेविषे प्रथम एक उपवास

ઠી વે ઉપવાસ કરેઢે, ત્યારપઠી ત્રણ ઉપવાસ કરેઢે એક કાહલિકા એમથે ત
 વે ઢેકાણે પારણાં જાણવાં ત્યારપઠી આઠ ઢેકાણે બને તરફની બાહુણ ત્રણ ત્રણ
 ઉપવાસ કરેઢે, એણે કરી કાહલિકાની નીચે દાદિમપુષ્પ ઉત્પન્ન થાયઢે ત્યાર
 પઠી એક ઉપવાસ કરેઢે ત્યાર પઠી વે ઉપવાસ કરેઢે, ત્યારપઠી ત્રણ ઉપવાસ
 કરેઢે, ત્યારપઠી ચાર ઉપવાસ કરેઢે, ત્યારપઠી પાંચ ઉપવાસ કરેઢે, ત્યારપઠી ઠ,
 સાત, આઠ, નવ, દશ, અગ્યાર, બાર, તેર, ચૌદ, પંદર, સોલ ઉપવાસ કરેઢે
 એવી દાદમનાપુષ્પની નીચે એક સરિકા થાયઢે, ત્યારપઠી ચોતરીશ અષ્ટમ કરેઢે એ
 એકરી પદકવર્ષન થાય ઢે ત્યારપઠી સોલ ઉપવાસ કરેઢે ત્યારપઠી પંદર,
 ચૌદ, તેર, બાર, અગીઆર, દશ, નવ, આઠ, સાત, ઠ, પાંચ, ચાર, ત્રણ, વે અને
 એક પર્યંત ઉપવાસ કરેઢે એ બીજી સરિકા (સેર) થાયઢે ત્યારપઠી વલી આઠ
 અષ્ટમ થાયઢે એણેકરીને પણ બીજા દાદમનાં પુષ્પ ઉત્પન્ન થાયઢે ત્યારપઠી ત્રણ
 ઉપવાસ કરેઢે, ત્યારપઠી વે ઉપવાસ કરેઢે અને ત્યારપઠી એક ઉપવાસ કરે
 રેઢે, એણેકરી બીજી કાહલિકા ઉત્પન્ન થાયઢે એવુ થયુ ઠતા પરિપૂર્ણ રત્નાવલી
 સિદ્ધ થાયઢે આ રત્નાવલીતપનેવિપે કાહલિકાના તપના દિવસો બાર અને દા
 ડમના પુષ્પના બને જણીની બાહુના મલી અઢતાલીશ દિવસ તથા બને સેરને વિપે
 વે બાહુના સોલની સકલનાએ દિવસ વસે બોતેર અને પદકનેવિપે ચોતરીશ અષ્ટ
 મોના દિવસ એકસોને વે થાયઢે એ સર્વે એકત્રકલ્યા ઠતાં ચારસે ચોતરીશ દિવસ થા
 પઢે અને અઘાસી પારણાના દિવસ થાયઢે બનેને એકત્ર કલ્યા ઠતાં પાચસે વાલી
 સ દિવસ થાયઢે એની વર્ષસલ્યા કરીએ તો એક વર્ષ પાંચ માસ બાર દિવસ થા
 યઢે એ તપ પણ પૂર્વે સરસા ચોપદે કરી યુક્ત થાયઢે તે ચારે ગુણ્યા ઠતાં પાચ
 વર્ષ નવ માસ અને અઢાર દિવસ થાયઢે ॥ ૫૩૯ ॥ ૫૪૦ ॥ ૫૪૧ ॥

હવે કનકાવલી તપ દેલાઢેઢે મૂલ - રચણાવલીકમેણ, કીરડ કણગાવનીતવો
 નવર ॥ કઙ્કા હુગાડ તિગપદાદિમપુષ્પેસુ પયગેય ॥ ૫૪૨ ॥ અર્થ - કનકાવલી એટ
 લે સુવર્ણમય મણીઁથી ઉત્પન્ન થાણુ ત્રણ તે કનકાવલી, તેના આકારની સ્થા
 પનાએ કરી જે તપ તેને કનકાવલી એવુ કહેઢે એ કનકાવલી તપ, રત્નાવલી તપના ક
 મેકરીને કરેઢે, પરંતુ કેવલ દાદમપુષ્પના અને પદકનેવિપે ત્રિકોની સ્થાપનાને વિપે
 વે ઉપવાસની સૂચના કરનારા દિક કરવા વાકી સપૂર્ણ રત્નાવલી સરસુજ જાણુ
 હવે પારણા સવધી વિધિ કહેઢે મૂલ - પરિવાહિચવકેવરિ, સપંચગદિણહુપૂણમાસ
 તિગ ॥ પદમતિવુત્તો કઙ્કો, પારણયવિહીતવષ્ણણે ॥ ૫૪૩ ॥ અર્થ - પરિવાહિકે શ્રેણી

तेना चोकडाने विपे पांच वरस अने उपर वे दिवसेकरी उणा त्रण महीना थाय ते, प
ठमके० प्रथम कसुं जे लघुसिंहनिःक्रिमित तथा महासिंहनिःक्रिडित नामा तप तेने
विपे कसोठे जे पारणानो विधि, तेमज मुक्तावली, रत्नावली कनकावली एने विपे पण
जाणवी. ए पांचेने ए सरखोज पारणानो विधि जाणवो. ए रत्नावली कनकावली कही

हवे जडादिक तप कहेठे. मूलः—जडाइतवेसु तहा, इयालया इगडुगतिन्नचउपं
च ॥ तह तिचउपंचइगदो, तह पणइगदोन्नितिचउकं ॥ ५४४ ॥ अर्थः—जडा आदेवेइ
ने तपनेविपे लतादिक एमज थाय. प्रथम एक उपवास एमज वे, त्रण, चार, पांच,
एटले एकलता थइ. ते थकी बीजी लता ते त्रण, चार, पांच, एक, वे. ए बीजी उं
ली थइ, वली पांच, एक, वे, त्रण, चार, ए बीजी उंली जाणवी. ॥ ५४४ ॥

मूलः—तह इतिचउपणगेगं, तह चउपणगेगडुन्नितिन्नेव ॥ पणहत्तरिउववासा,
पारणयाणंतु पणवीसा ॥ ५४५ ॥ अर्थः—तहके० तेथकी वली चौथी पंक्ति वे, त्रण,
चार, पांच ने एक, वली ते थकी पांचमी पंक्ति ते चार, पांच, एक, वे ने त्रण, ए
पांच उंली कही. ते एकेकी उंलीनेविपे पन्नर पन्नर उपवास थायठे. एम पंचोतेर उ
पवास अने एक थोलीए पांच पारणां करतां पच्चीश पारणाना दिवसो थायठे. ॥ ५४५ ॥

हवे महान्प्रतिमा कहेठे. मूलः—पनणामि महान्दं, इगडुगतिगचउपण उ
सचेव ॥ तह चउपणठगसत्तय, इगडुति तह सत्तइकंदो ॥ ५४६ ॥ तिन्नचउपंचठ
कं, तह तिगचउपणठसत्तगेगंदो ॥ तह ठगसत्तगइगदो, तिगिचउपणतहडुगंतिचक
॥ ५४७ ॥ पणठगसत्तिकंतह, पणठगसत्तिकदोन्नितियचउरो ॥ पारणयाणिगुव

ना, ठन्नउअसपंचउठाणं ॥ ५४८ ॥ अर्थः—एक, वे, त्रण, चार, पांच, ठ ने सात,
तथा शब्द थकी इहां पण उंलीतुं धुर जाणतुं. ए प्रथम उंली. चार, पांच, ठ,
सात, एक वे, त्रण. ए बीजी उंली. सात, एक, वे, त्रण, चार, पांच, ठ, ए बीजी उं
ली. त्रण, चार, पांच, ठ, सात एक, वे, ए चौथी उंली. ठ, सात, एक, वे, त्रण, चार
ने पांच ए पांचमी उंली. वे, त्रण, चार, पांच, ठ, सात ने एक ए ठी उंली. तेम
ज पांच, ठ, सात, एक, वे, त्रण ने चार ए सातमी उंली थइ. एरीते सात उंली त
पनी करीए. ते साते उंलीमां उंगणपच्चाश पारणांना दिवसो थायठे. अने एके
की उंलीमां थळावीश अठावीश उपवास थाय ठे. साते उंलीमां एकशोने ठतुं चउ
ठके० उपवास थाय ठे. ॥ ५४६ ॥ ५४७ ॥ ५४८ ॥

हवे जडोत्तर प्रतिमा कहेठे. मूलः—जडोत्तरपट्टिमाए, पण ॥ जडव तहा सत्ता ॥
अडनवपंचठ तहा, नवपणठगसत्तअजे ॥ ५४९ ॥ तह ॥ अडनव पण. तह छन

वपणठसत्तनत्तछा ॥ पणहत्तरिसयसखा, पारणगाणतु पणवीसा ॥५५०॥ अर्थ -
पांच, ठ, सात, आठ ने नव, एदला वपवासेप्रथम उंजी जाणवी इहां पणतथा
शब्दयकी उंजीनो प्रारन जाणवो ,सात, आठ, नव, पांच ने ठ, ए वीजीउंजी जाण
वो तथा नव, पांच, ठ, सात ने आठ, ए वीजी उंजी जाणवी ठ सात आठ नव
पांच, ए चौथी उंजी जाणवी आठ, नव, पांच, ठ ने सात ए, पांचमी उंजी थायते
इहां एकेकी उंजीए पात्रीश उपवास थायते, तेवी पांच उंजी करवी, तेवारे अन
कार्यके० उपवास ते एकशोने पचोतेरनी सख्या थायते तथा एकेकी उंजीए पां
च पांच पारणा करता पांचे उंजीए पच्चीश पारणानी सख्या थायते ॥५४९॥५५०॥

हवे सर्वतोन्नइ प्रतिमा कहेते मूल -पडिमाइसवन्नदाए पणठसत्तन्नवदति
कारा ॥ तह्थडनवदसइकारस पणठसत्तयतहिकारा ॥ ५५१ ॥ पणठगसत्तगयड
नव, दस तह सत्तन्नवदसेकारा ॥ पणठ तहा दसइकार पणठसत्तन्नवयतहा ॥
॥५५२॥ ठगसत्तन्नवदसग, इकारसपचतहनवगदसग ॥ इकारसपणठक, सत्तन्न

नडा तपनु यत्र

१	२	३	४	५
३	४	५	१	२
५	१	२	३	४
२	३	४	५	१
४	५	१	२	३

नडोत्तर प्रतिमानु यंत्र

५	६	७	८	९
७	८	९	५	६
९	५	६	७	८
६	७	८	९	५
८	९	५	६	७

महानइप्रतिमा स्थापना

१	२	३	४	५	६	७
४	५	६	७	१	२	३
७	१	२	३	४	५	६
३	४	५	६	७	१	२
६	७	१	२	३	४	५
२	३	४	५	६	७	१
५	६	७	१	२	३	४

सर्वतोन्नइप्रतिमानु यंत्र

५	६	७	८	९	१०	११
८	९	१०	११	५	६	७
११	५	६	७	८	९	१०
७	८	९	१०	११	५	६
१०	११	५	६	७	८	९
६	७	८	९	१०	११	५
९	१०	११	५	६	७	८

काहलिका. दाहिमपुष्प.

रत्नावली नामा तपनुं यंत्र.
सरिका.

सदिका.

[illegible]

दाहिमपुष्प. दाहिलका.

सदिका.

एकक.

इह तवे ह्येति ॥५५३॥ त्रिन्निसया बाणवत्या, इन्द्रववासाण ह्येति सत्वाए ॥ पाप
 याणवन्नाण नदास्तवा इमे नणिषा ॥५५४॥ अर्थ - सर्वतोन्ननामा प्रतिमाने
 रिपे पण पाच, ठ, सात, आठ, नव, दश ने अग्यार ए एक पक्ति, इहा सर्वत्र तद
 नदयकी पक्तिनु धुर जाणवु तथा आठ, नव, दश, अग्यार, पांच, ठ, सात ए
 बीजी पक्ति जाणवी तथा अग्यार, पाच, ठ, सात, आठ, नव, दश, ए बीजी पक्ति
 जाणवी तथा सात, आठ, नव, दश, अग्यार, पाच ने ठ ए चौथी पक्ति जाणवी,
 तथा दश, अग्यार, पाच, ठ, सात, आठ ने नव ए पाचमी पक्ति जाणवी तथा ठ,
 सात, आठ, नव, दश, अग्यार ने पांच ए षष्ठी पक्ति जाणवी तथा नव, दश, अग्य
 र, पांच, ठ, सात ने आठ ए सातमी श्रेणी जाणवी इहां एकेकी श्रेणीए उपर
 उपर उपरास करतां सात श्रेणीमां त्रणसेने बाणु उपवासनी सख्या थाप ठे
 अने एकेकी श्रेणीए सात सात पारणां करता उगणपञ्चाश पारणा थापठे, ए
 नडादिकृतप श्रीतीर्थहरदेवे नणिषाके० कल्याणे परतु ए नडादिकृतपनेरिपे पा
 णां पूर्णोक्त पांच तपनी परे प्रत्येके जाणवां, अने चतुर्विधपणु पण प्रत्येक जाणवु
 हवे नेयकी समस्त सुखनी सपदाउं थाय थयवा ए तपना थासेवायकी
 एवी वस्तु सोइपण नयी के जे एतु सेवन कखायो न सपजे थयात् सर्ववस्तुनीस
 पनि थाय, ते कारणे एतु नाम पण सर्वसंपत्ति सुख नामा तप ठे तेज कहेने मून-
 पडियइपाएकविष, डग डइझाण जाय पन्नरस ॥ स्वमणेहमावसाउं, हाइ तवा सवत
 पनी ॥ ५५५ ॥ अर्थ - ए तप पदवायकी थारंजीने पढवानो एक उपरास करीए
 बीजना दिवसथी वे उपरास करीए, बीजा पढ़ना बीजना दिवसथी त्रण उपरा
 स करीए, ते ज्या सुधी वेदेजा पुनेमना थयवा थमावास्याना दिवसथी पत्र उ
 पवान करीए त्यासुखी पन्नर पढ़ थापठे थने एरुशोने बीज उपरास थाय ए त
 प रुद्रपदमां थयवा शुक्रपदमां करावठे एमकरतां सर्वसंपत्तिनामा तप थापठे
 हवे राद्विणीतप कहेत्र मूज-राद्विणिरिकदिणेर, दिणीतय सनमासवर्सा
 ० दिनि ७१३ यथा, पुत्र कीरइ अन्ननछा ॥५५६॥ अर्थ - सत्तावीस नक्षत्र तनी
 यकी राद्विणी नामा नक्षत्र चायुत्र, त नक्षत्र ज दिवस
 ३० दिनि ३० नामक वरताविवाय, तेना थाराध्यान थये सात व
 श्रीगणेशपूज्यचिन्नेश्वरनी प्रतिमानी प्रतिष्ठा पूजापूज

श्रुतदेवीनी पूजापूर्वक मानपणु धारण करी चउउ तपे करी श्रुतदेवी आराध
 वाने अर्थे शुक्ल एकादशीए निरंतर ए तप करीए. उजमणे रुपाना घंट अगीयार
 तथा जातजातनां फल आपीए. ॥ ५५७ ॥
 हवे सर्वांगसुंदर नामा तप कहेउ. मूल -सर्वंगसुंदरतवे, कुणंति जिएपूअखं
 तिनियमपरा ॥ अहुववासे एगंतरं विलेधवलपक्कंमि ॥५५८॥ अर्थ:-ए तपना क
 रवायकी समस्त अंगनेविपे प्रधान सुंदरपणु होय, ते कारणे एउं नाम पण स
 र्वांगसुंदरनामा तप ठे. अने एनेविपे आव उपवास अने एकांतरे आविज ते धव
 लके०चांदरणापद्धनेविपे श्रीवीतरागनी पूजापूर्वक करे, अने द्वातिके० द्दमा मा
 र्वेव आर्ज्जवादिक नियमनेविपे पण परिचय करे. ॥ ५५९ ॥
 हवे निरुजसिख तप कहेउ. मूल:-एवं निरुजसिहोविदु, नवरं सो होइ सामले प
 र्के ॥ तन्मिय अहिउकीरइ, गिलाणपमिजागरणनियमा ॥५६०॥ अर्थ:-एम निरु
 जसिह एटले निरोगपणानेविपे शिखा समान, एटले ज्यां ए तप होय त्यां रोग
 नहोय, अथवा निरुज एटले निरोगपणु तेहज ठे प्रधान फलनी विवद्दाए शिखा
 के०चोटलीनी परे ज्यां, ते निरुजशिख एवे नामे तप जाणवुं. ए तपनेविपे पण पूर्वोक्त
 सर्वांगसुंदर नामा तपनी परे आविज अने उपवास एकांतरे करीए. नवरके० एटलुं
 विशेषे ए तप सामलेके०अधारे पखवाडीए थाय, अने वली एने विपे ग्लाननी प्रति
 जागरणा वैयावच्च लक्षण, तेनुं अनिग्रह होय एटलुं अधिक जाणवुं. ॥ ५६१ ॥
 हवे परमनूपणतप कहेउ. मूल:-सो परमनूसणो होइ जस्त आयंविजाणि व
 तीसं ॥ अंतरपारणयाइ, नूतणदाणंच देवस्त ॥५६२॥ अर्थ:-ए तपना करवायकी
 क चक्रवर्ति आदिकनेविपे योग्य जे नूपण एवा हार कुंमल केयूरादिक अनेक
 नरण पामीए, तेथी ए तपनुं नाम पण परमनूपणठे. एनेविपे वत्रीश आवि
 करवा, ते जो लागट करवानी समयाइ नयाय तो एकांतरितपणे पारणा क
 एम संपूर्ण तप करी पोतानी शक्तिने अनुसारे श्रीवीतरागदेवने योग्य
 तिलकादिक नूपण चढावीए. ॥ ५६३ ॥
 हवे आयतिजनकतप कहेउ. मूल -आयइजणगो चेव, नवरतवासु धम्मकिरि
 ॥ अण्णिगूहियवलवीरिय, पविच्छिनेहि तो कज्जो ॥ ५६४ ॥ अर्थ:-आयति
 करी परनव जाणवो. त्या जे विशिष्टफलनो जनकके० उपजावणहार तेथी
 एम आयतिजनक कहीए. एमां पण पूर्वोक्त रीते वत्रीश
 की

री शके नही तो एक दिवस आंबिल करी पारणु करीए नवरके० एटलु विशेष
जे समस्त जे वदनक, प्रतिक्रमण, स्वाध्याय, साधु साध्वीनु वैयावच्च, ते धर्मक्रिया
नेविपे बल अने वीर्यनी प्रवृत्तिने जेणे अणिगूह्यिके० गोपवी नथी, पण तेणे
करी सहितने एरीते ए तप करवु ॥ ५६१ ॥

हवे सौजाग्यकल्पवृद्ध नामा तप कहेते मूल - एगतरौववासा, सबरस पारणव
चित्तिमि ॥ सोहृगकप्परुको, होइ तहादिक्कए दाण ॥ ५६२ ॥ अर्थ - कल्पवृद्धनीपरे
कल्पवृद्ध सौजाग्य फलनादाननेविपे कल्पवृद्ध समान ते सौजाग्यकल्पवृद्ध कहीए ए
कांतर उपवास, एकाशणाने दिवसे सर्व रस पारणु कामगुणित जमवु ए चेत्र मदि
नानेविपे सौजाग्यकल्पवृद्ध एवे नामे तप होय ठे त्यां साधु साध्वीने दान थापवु
बली कहेते मूल - तवचरणसमचीए, कप्पतरु जिणपरोससचीए ॥ कायबोना
णाविह, फलविलसिरसाहियासहिउ ॥ ५६३ ॥ अर्थ - ए तपनु चरणके० आते
ववु तेने समाप्ते एटले ए तप पूर्ण थये थके पोतानी शक्तिने अनुसारे एक यान
मां चोखानु कल्पवृद्ध करीने श्रीवीतराग आगल मूकीए, पण ते केहेवु के नाणा
विहके० नानाप्रकारना फल तेणेकरीने विजसति जे शाखा तेणे युक्त होय ॥ ५६३ ॥

हवे तीर्थकर मातृतपनीविधि कहेते मूल - तिष्ठयरजणणिपूआ पुव इकासणाइस
तेवा ॥ तिष्ठयरजणणिनामग, तवमि कीरति नहवए ॥ ५६४ ॥ अर्थ - तीर्थकरनी माता ते
नी पूजापूर्वक जाइवाद्युद सातमथकी मामीने तेरश सुधी सात एकाशणां कर्वांत
सात वरस सुधी, कोइक कहेते के त्रण वरस जागट सात सात एकाशणां कर्वांत, पत्ती उ
जमणु करवु, तेमां प्रधान चोवीश पकवानना थाल थापवा, सपुत्र एटले जे पुत्र
सहित होए तेवी चोवीश श्रावकाने जमाहवु, पीजा वस्त्र करी थापीए, उंठव क
रीए ए जिनमातानामा तप ते जाइवा महीनामा करीए ॥ ५६४ ॥

हवे समवसरण तप कहेते द्वारकाइति प्रतिदनाम ठे मूल - एकासणाइहि,
नइयचउक्कमिसोलसहि ॥ होइ समोसरणतवो, तप्पूआपुवविहिहि ॥ ५६५ ॥
अर्थ - ए तप एकाशणादिके करीने एटले चार एकाशणां, चारनिवी, चार आविन,
चार उपवास अने त्या एक उंजीए एक एकाशणु, उपर निवी, उपर आविज, पत्ती
उपवास करवो एम एक थ्रेणी थाय एवी चार उंजी करीए तेवारे सोज दिवस
थाय तेमां ठेछो उपवास पर्यूपणाने दिवसे थावे तेवीरीते ए तप करवु एवीरीत
समवसरण तप होयठे तप्पूआके० ते समवसरणनी पूजापूर्वक चारवपर्यंत
कीये बते ए तपनेविपे सर्व मली चोशठ दिवस थाय ए तप ते समवसरणना

एकेका द्वारनो आश्रय करीने प्रत्येक द्वारने स्थानके चारचार दिवसतुं तप करे
ठे, तेथी द्वारका एवी एनी प्रतिदिने ॥ ५६७ ॥

हवे नंदीश्वरतप कहेते. मूलः—नंदीतरपडपूया, निययतामश्रिततवचरणा
होइ अमावस्ततवो, अमावस्तावातरदिहो ॥५६६॥ अर्थः—नंदीश्वर द्वीपसंतंघी जे
प्राताद ते पट उपर लखीने नंदीश्वरना पटनी पूजापूर्वक निययके० पोतानी
समयां तरखुं तप करबु; अने दीवालीनी अमावास्यायकी आरनी उपवात क
रीए; ए अमावास्याए तप उपवात लहण करबुं; तेथी ए अमावाती लहण
तप कहेवाय ते. ए तप सातवर्षपर्यंत याचते. अमावास्यानो वातरके० दिवस
तेनेविषे उद्दिष्टके० कसुंते. एनेविषे वावन उपवात, उजमणे वावन वस्तु फल
देवां, नंदीश्वरद्वीपनी पूजा करवी. ॥ ५६६ ॥

हवे पुंनरीकतप कहेते. मूलः—तिरिपुंनरीयनामग, तवमि एकातणाइ कायवं॥
चित्तस्त पुत्रिमाए, पूएयद्वातप्यडिमा ॥ ५६७ ॥ अर्थः—श्री पुंनरीक नामे जे तप
तेनेविषे एकाशणादिक तप करीए. ते चैत्री पूनेमना दिवसे करीए. एम एकाशणु
आदेदेइने उपवातपर्यंत बारवर्ष लगण लागट करीए. एक कहे ते के सात वरस
करीए; ते वरनो वरस बार उपवात अने तिहां पुंनरीकने केवलज्ञान उपन्युं, ते
कारणे तेनी प्रतिमा पूजवी. ॥५६७॥

हवे अक्षयनिधितप कहेते. मूलः—देवगवविद्यकजतो, जो पुत्रोयक्याणमु
छीए ॥ जो तद्यस्तनरिखो, तवो तमक्यनिहिंविनि ॥ ५६८ ॥ अर्थः—श्रीजिनदेव
आगले शुन मुहूर्ते कजय यापी दर दिवसे मूनीनर चोखा नाखतां जे दिवसे कजय
पूराणो, ते दिवसे पोतानी शक्तिने अनुनारे एकाशणु व्याशणु करीए. एतपने अ
क्षयनिधितप, एतुं गीतार्थ कहेते. इहां ए आन्नापते के पर्युषणायकी पत्रर दि
वस आगज ए तप मांभीए; पत्नी अथवा अधिके दिवसे मुहूर्ते जोउने पारणां क
रवां, पत्नी वातहेपादिक विधिपूर्वक अविचित्रधाराए संपूर्ण कजय करी उपादी
ए, अने जिन आगज करीए. ॥५६८॥

हवे चंडापणतप ते यवमध्य वज्रमध्यना जेदे करी वे प्रसारे कहेते. मूल—वट
इ जहारुजाए, एकाका एणुवातर चंडो ॥ संपुसोनपुड्ड, जातयजकजाइ पर्वनि ५६९
अर्थः—जेम चंडना एकक कजाए करीने शक्ति मानेते, पटवाए बीजे, बीजे, एम
कजाए वधतां जाय, ने ज्वात्तुरी नमन कजाए करी पूरा पूनेमने दियने याव.
मूलः—तह पडिवापड्डो, कवजां विद्याइशुलिना जाव ॥ ५६९ ॥ कवजवटुडी, जा

तेसि होइ पन्नरसग ॥५७०॥ अर्थ - पूर्वोक्त चङ्मानी वृद्धि पामती कलानी पेरे पडवा ए एक कवल, बीजना दिवसे वे कवल, एम वधारता पूनेमना दिवसे पन्नर कवन, एरीते चाङ्णे पखवामीए एकेका कवलनी वृद्धि करता ज्यासुधी पन्नर कवन थाय

मूल - एकेककिएहमिय, पस्कमि कल जहा ससी मुयइ ॥ कवलोवि तहा मुक्क, जामावस्ताइसोएक्को ॥ ५७१ ॥ अर्थ - अधारा पखवामीआनेविपे चङ्मा एकेक कलाए दररोज हीन थतो जाय ठे, तेम अधारा पद्माहे पडवाना दिवसे पन्नर कवल लेइ बीजनादिवसे चउद कवल लीए, एम त्रीजे तेर कवल, एरीते दररोज एकेक कवल मूकता अमावास्याए एक कवलनो आहार करे ॥५७१॥

मूल - एसा चदप्पडिमा, जवमक्षा मासमित्तपरिमाणा ॥ एहिदुतु वज्जमस, मास प्पमिम पवक्कामि ॥ ५७२ ॥ ए चङ्मानमे प्रतिमा जे यवमथ्य, ते मात्र एक मास प्रमाण कही एहिहके० हवे वज्जमथ्य मास प्रतिमा कहीछु यवमथ्य चङ्मायणे उजमणे रूपानो चङ्मा थने सोनाना वत्रीश यव आपीए ॥५७२॥

हवे वज्जमथ्य चङ्मायणे ते आवी रीते मूल - पन्नरसपन्निवाए, एकगहाणीइ जावमावस्ता ॥ एकेण कवलेण, जाया तह पडिवयावि सिथा ॥५७३॥ अर्थ - अधारे पखवाडे पडवाना दिवसे पन्नर कवल, पठी बीजना दिवसे चउद कवल, त्रीजना तेर कवल एम एकेकनी हाणी करता ज्यां अमावास्या थाय त्या एक कवल होय तेम आगल चांदरणे पखवाडे पडवाने दिवसे एक कवल होय ॥ ५७३ ॥

मूल - बीयाइयासुइक्कग, बुड्डी जा पुन्निमाइपन्नरस ॥ जवमसवमक्काउ, दोविपडि माउजणियाउ ॥ ५७४ ॥ अर्थ - पठी बीज आवेदेइने जे तिथीउ आवे त्यां एके क कवलनी वृद्धि करता जवु, ते जेवारे पूनेमनो दिवस आवे तेवारे पन्नर कवनना आहार थाय एटले यवमथ्य ने वज्जमथ्य ए वेउ प्रतिमा जणियाके० कही ए वज्जमथ्यने उजमणे रूपानो चङ्मा थने वज्ज आपवा ॥५७४॥

हवे दाति सख्या प्रतिमा त्रण गाथाए करी कहेठे मूल - दिवसे दिवसे एगा ववी पढममि सत्तगे गिक्का ॥ वड्डइ दत्तीसहस सगेण जा सत्तसत्तमए ॥५७५॥ अर्थ - दिवस दिवसनेविपे एकेक दातो ते पढमके० पदेजा सातकाने विपे गिक्काके० लेवी एम अन्नना ग्रहणयमी पाणीनी दातो पण एकेकज सात दिवस सुधी लेवी, पठी सातका सातकासाथे दातीनी पण वड्डइके० वृद्धि करवी एटले बीजे सातक दिवसे दिवसे वे वे दाती लेवी एम त्रीजे सात के सातदिवससुधी त्रण त्रण दा

તી લેવી, તે જ્યાંસુધી સાતમે સાતકે સાત સાત દાતી દિવસે દિવસે લેવાય, ત્યાંસુધી જાણવી. ॥ ૫૭૫ ॥

મૂલ:-ઇગુવન્નવાસરેહિં, હોઈ ઇમા સત્તસત્તમીપડિમા ॥ અષ્ઠમિયાનવનવ મિયાયદસદસમિયા ચેવ ॥ ૫૭૬ ॥ અર્થ:-સાતો સત્તીયું ડંગણપચાશ દિવસે સત્તમી પ્રતિમા હોય. હવે યાગલ અષ્ઠમથ્ઠમિયા, નવમનવમિયા અને દસમદસમિયા એવેનામે ત્રણ પ્રતિમાનેવિપે જે હોય તે કહેઠે. ॥ ૫૭૬ ॥

મૂલ:-નવર વડ્ડદત્તી, સદ્અષ્ઠગનવગદસગવુડ્ડીહિં ॥ ચઠસઠીશ્કાસી, સયંચદિવસાણિમાસુકુમા ॥ ૫૭૭ ॥ અર્થ:-નવરકે ૦૮૯૬૦ વિશેષ જે રૂઢાં દાતી તે વડ્ડકે ૦ વધે તે આવીરીતે કે સદ્અષ્ઠગકે ૦ આઠકા નવકા ને દશકા સાથે જેમ એની વૃદ્ધિ તેમ દાતીની પણ વૃદ્ધિ થાય, તેમાં આઠમી પ્રતિમાએ ઠેલા આઠે દિવસે આઠ આઠ દાતી લેવી, એમ નવમનવમિકાએ ઠેલા નવે દિવસ સુધી નવ નવ દાતી લેવી તથા દસમદસમિકાએ ઠેલા દશ દિવસસુધી દશ દશ દાતી લેવી. ॥ ૫૭૭ ॥

હવે એનેવિપે દિવસની સંખ્યા કેટલી થાય? તે કહેઠે. આઠો અઠચું ચોસઠ દિવસ અષ્ઠઅષ્ઠમી પ્રતિમાનેવિપે થાય. એમ નવે નવે એકપાશી દિવસ નવમ નવમિકા પ્રતિમાનેવિપે થાય, અને ઘશમ દશમિકાના એકશો દિવસ પૂર્ણઅનુક્રમે થાય. એ દાતીની સંખ્યા સૂત્રકારે અંતગમદશાંગને અનિપ્રાયે કહીઠે. ત્યાં પણ એમજ કહ્યુંઠે, અને વ્યવહાર જાણના ન્યાયથી તો સિત્તેર પ્રમુખ દિવસ થાયઠે; અને દાતીની સંખ્યા વૃત્તિકારે એમ કહીઠે. સત્તસત્તમિયા એ પહેલી પ્રતિમાએ એકશોને ઠણુ દાતી થાય, એમ વીજીએ વરોને અઠાશી થાય, ત્રીજીએ ચારણેને પાંચ થાય, ચોથીએ પાંચણેને પચાશ થાયઠે. અને એ ચારે પ્રતિમાના મલી નવમાસ ને ચોવીશ દિવસની સંખ્યા થાયઠે, અને ચઠડણેને ડંગણચાલીશ દાતીની સંખ્યા થાયઠે. યજ્ઞકાંચઠવીસદિવસ અદિયા, નવમાસાસવડ્ડદિવસાણિ ॥ ચઠડસયાયુણ યાલા, દત્તીણ હવડ્ડ રૂઢસંખા ॥ ૧

હવે વર્ધમાનઆંવિલ નામા તપ વે ગાથાએ કરી કહેઠે. મૂલ:-એગાડ્યાણિઆ પંચિલાણિ ઇક્કિક્કવુડ્ડિમંતાણિ ॥ પયંતઅપ્પન્નઠાણિ જાવ પુરં સયં તેસિં ॥ ૫૭૮ ॥ અર્થ:-આપંચિલવડ્ડમાણ નામં મહા તવચ્ચરણં ॥ વરિસાણિ રૂઢ ચઠડસ, માસતિગં વીસદિવસાણિ ॥ ૫૭૯ ॥ અર્થ:-એક આદેવેરોને આંવિલ એકેક વૃદ્ધિમંતકે ૦ વધતા હોય. રૂઢાં એ જાવઠે જે પ્રથમ એક આંવિલ, પઠી એક ડપવાસ, પઠી વે આંવિલ વલી એક ડપવાસ, પઠી ત્રણ આંવિલ વલી એક ડપવાસ; એમ વધતાં ઠેહેલે એકસો આંવિલ કરીને તેને પારણે એક ડપવાસ કરે; એમ સર્વમલી એકશો ડપવાસ થાય

अने पांच हजार ने पच्चाश आंखिल थाय ए वर्द्धमानआखिल नामा महातपसु
आसेवन करवु, ते चउदवर्ष त्रण मास ने उपर वीश दिवसे पूर्ण थायठे ॥५७॥

हवे गुणरत्नसवत्सरनामा तप ते सात गाथाए करी कहेते मूज-गुणरत्न
वत्सरमि सोलसमासा हवति तवचरणे ॥ एगतरोववासा, पढमे मासमि का
यवा ॥ ५७० अर्थ-गुणरत्नसवत्सर नामा तप ते सोल मासमुधी आसेवु, त्या
पहेला महीनानेविपे एकांतरे उपवास करवा ॥५७०॥

मूल-गायव उक्कडआसणेण दिवसे निसाइ पुण निच्च ॥ वीरासणिएण तहा, हाथ
मवावढेणच ॥५७१॥ अर्थ-गायवके ० रहेवु, उकडू आसणे दिवसनेविपे अने वनी
रात्रीने विपे तो सदाइ वीरासणिके ० वीरासने रहेवु अने अप्रावृतके ० वखेरहित यवु

मूल-वीयाइसुमासेसु, कुळाएगुत्तराइबुढीए ॥ जा सोलसमेसोलस, उपवासा दु
ति मासमि ॥ ५७२ ॥ अर्थ-हवे बीजा महीना प्रमुखनेविपे जे करवु ते कह
ठे एकोत्तरादिकनी वृद्धिए उपवास करवा ते ज्यामुधी सोलमे महीने साज उप
वास थाय त्यांमुधी करवा इहां ए जावार्थ ठे के पहेलामासे एक एक उपवास
करीने उपर पारणु करीए, बीजा मासे वे वे उपवास ने पारणु, त्रीजा मास त्रण
त्रण उपवास ने पारणु करीए, चोथा मासे चार चार उपवासने पारणु करीए,
तेवारे चोथा आखा महीनामा चोवीश उपवास ने ठ दिवस पारणाना थायठे,
एम मासेमासे चढताचढता उपवासने उपपारणु ते थावतु सोल मासपर्यंत करवा

हवे उपवासनी सख्या अने दिवसनी सख्या ते अन्य कर्तृकी गाथाये वस्तावे
ठे उक्तच ॥ पन्नरस वीस चउवीस चेव चउवीसपन्नवीसाय ॥ चउवीसएगवीसा,
चउवीसासत्तवीसाय ॥ १ ॥ अर्थ-पन्नर, वीश, चोवीश, चोवीश, पचीश चावी
श, एकवीश चोवीश, सत्तावीश, ॥ १ ॥ उक्तच ॥ तोसात्तिचीसावय, चउवीसढी
सअछवीसाय ॥ तोसावचीसावय, सोल समासेसु तवदिवसा ॥ २ ॥ अर्थ-त्रीश,
तेत्रीश, चउवीश, उवीश, अछवीश, त्रीश, ने वत्रीश ए अतुकमे सोल महीना
नेविपे एटला तपना दिवसो थायठे ॥२॥ हवे पारणाना दिवसो महीना महीना
आश्री कहेते उक्तच ॥ पन्नरसदसछठपं चचठरपचसुयतिन्निन्निनि ॥ पचसु दो
वोय तहा, सोलसमासेसु पारणगा ॥३॥ अर्थ-पन्नर, दश, आठ, ठ, पाच, चार,
त्रण, त्रण, त्रण, त्रण, त्रण, वे, वे, वे, वे, वे, ए सोल महीनाना पारणां
जाणवा जे महिने अष्टमादिक तपना दिवस पूराय नही तेवारे थागना मही
नाना दिवसो जेवा ॥ ३ ॥

हवे अनुष्ठान प्रकारे सर्व दिनमान कहेते. मूलः—जं पढमगंमि मासे, तमणुठा णं समग्गमासेसु ॥ पंचसयाइदिणाणं, वीसूणाईइमम्मि तवे ॥५८३॥ अर्थः—जे प्रथममासनेविषे अनुष्ठान कहुं तेहज अनुष्ठान समग्रमासनेविषे याव पांचशे दिवस वीशे उणा, तेवारे चारशे ऐसी दिवस ए गुणरयणसंवत्सरतपनेविषे यावते. इहा गुणरत्न एवुं नामसार्थकज ठे परतु निरर्थक नथी, केमके निर्झरादिक जे गुण—तद्रूप जे रत्न—ते जेनेविषेते; माटे गुणरत्नसंवत्सर ते सत्रिहाइ संवत्सरे एट ले एक संवत्सरने तेना उपर वली एक संवत्सरनो त्रीजो नाग एटले वधा मली सोल महीने पूर्ण थाय. तेथी गुणरयणसंवत्सर कहिए. ॥ ५८३ ॥

हवे प्रवचनरूप समुद् ते अपारते, त्यां जे तप कद्यांते तेपण घणां कद्यांते, अने तेना आसेवनार पण खंदक प्रमुख पुरुष विशेष घणा सांजलीए ठइए, ते जूदा जूदा केटला कहिए? परतु दिशि मात्र देखाडीने हवे शेष तपो विशेषनुं अतिदेश कहिएतए

मूलः—तह अंगोवंगणां, चिइवंदणपंचमंगलाईणं ॥ उवहाणाइ जहाविहि, ह वंति नेयाणि तह समया ॥५८४॥ अर्थः—तथा शब्द समुच्चयने अर्थेते, अंग जे आचारांगादिक अने उपांग जे उववाई प्रमुख, चेत्यवदना, इरियाविहि, शकस्तव, स्थापना, अरिहंतनी स्तवना, नामार्हतनी स्तवना, श्रुतस्तव, सिद्धस्तव रूप पंचमंगलादिकना उपधानादिक, आदि शब्द थकी अनेरा पण तपना विशेष जे ठे ते जे विधि होय ते सर्व सिद्धांत थकी जाणवा. एम त्रेसठ गाथाए करी तपना चेद वखांण्या, तथा विधिप्रपाते योगविधि तपोरत्नमालिका, इत्यादिक शास्त्रांतरथकी अनेरां तपो जाणवां. ॥ ५८४ ॥ इति गाथा त्रिपट्टिकार्थे ॥

अवतरणः—पायालंकलसति एटले पाताल कलशनी वक्तव्यतानुं वशेने वहोते रमुं धार कहेते. मूलः—पण नउइ सहस्ताइ, उगाहिनाचउदिसिं लवणं ॥ चउरो लिंजरसंवाण संठिया हुंति पायाला ॥ ५८५ ॥ अर्थः—लवणसमुद् वे लाख योजन विस्तारेते, ते लवणसमुद्नी चारेदिशाए जंबु द्वीपनी जगतिथकी पंचाणु हजार योजन अवगाहिए, त्यां बहु मध्यदेशे चार अलिजरके० महोदुं मदकुं—तेना संस्थाने सस्थितके० रद्यांते, एवा चार पातालकलश होयते. ॥ ५८५ ॥

हवे ए चारेना नाम ने ठीकरी एनुं जाडपणु कहेते. मूलः—वलयमुहकेयूरे छुयगे तह ईसरेय वोंधवे ॥ सव्वईरायाणं, कुआएसिदससइया ॥५८६॥ जोयण सहस्तदसगं, मूले उवरिंच होइ विठ्ठिना ॥ मन्नेयसयसहस्तं, तिन्निममिंच कगाढा ॥५८७॥ अर्थः—एक वलयमुख थयवा वडवामुख, वीजुं केयूर, त्रीजुं युतक, तेम

चोथु इश्वर एवे नामे चार कजशठे ते वोधवा के० जाणवा सर्व वज्जरत्नमय एवी
 एनी ठीकरी ते हजार योजन जाडी ठे, एनुं प्रमाण कहे ठे एक प्रदेशनी त्रेणीयकी
 विष्कजे वधता वधतां मूलमा अने उपरे दश हजार योजन, एम वधता वधता
 मध्यविचाले शतसहस्र एटले लाख योजन प्रमाण, अने तित्तियमितके० तेनी
 मात्राए लाख योजन प्रमाण नूमिकामाहे कगाढके० खूत्याठे उपरे पण दश ह
 जार योजनने विस्तारे ठे ॥५८६॥५८७॥

हवे एने आश्रित देवो जे ठे तेमनी स्थिति अने तेमना नाम कहे ठे मूल - पति
 उवमर्छिआ, एएसि अ हवईसुराइणमो ॥ कालेयमहाकाले, वेलंबपन्नजरोचेव ॥
 ॥५८८॥ अर्थ - एक पद्योपमनी स्थितिना धरनार एना अधिपति ते इणमोके०

हवे कहीए ठेए तेमा पूर्वदिशाए काल, दक्षिणदिशाए महाकाल, पश्चिमे वेलंब, अने
 उत्तरे पन्नजन ए पाताल कलशाना यणी जे चार देवता ठे तेमना नाम कहां

हवे लघुपाताल कजशानी वक्तव्यता कहे ठे मूल - अन्ने विष पायाला, खुशानि
 जलगसतिआ लवणे ॥ अष्टसया चुलसीआ, सत्तसहस्राय सवेसि ॥५८९॥ अर्थ - अ

नेग पण पाताल कलशठे ते खुडके० न्दाना आलिजरके० मटका तेना सस्याने लव
 ण समुद्रनेविपे ठे इहा ए नावजे जेम पचाणुहजार योजन जवु द्वीपनी जाती

यकी आघा जइये तेम लवणसमुद्रनी जगतिथकी पण पचाणुहजार योजन उ
 रहा आवीए, त्या वचमा दशहजार योजन विस्तारे चक्रवाल प्रदेशो महादा क

लग कहां ते वेदुने आतरे वली न्दाना कलशठे एटले ए चारे कलशाए जेटनी
 नूमिका रुधी ठे ते सूकीने वचमां सर्व सातहजार आठशेने चोराशी कलशा ठे

हवे एनी नव पक्ति महोटा कलशाना मुखथकी बीजा मुखसुधी ठे, तेमां पडे
 ली पक्तिए वशेने पन्नर, बीजी पक्तिए वशेने शोल एम परिधि जेम जेम वधे त

म तेम एकेक कलश पण पक्तिए वधे, ते ज्यासुधी नवमी पक्ति त्यासुधी वसने त्र
 वीश यया ए नवे पक्तिनो सरवालो करता एकेक महोटा कलशनेविपे उगणीश

ने एकोत्तर कलश आयठे ए चार कलशे करी चवगुणा कखाथी पूर्वोक्त सात द
 जार आठसेने चोराशी थाय ए न्दाना कलशाना अधिपति जे देवता, तेमनी आठ

स्थिति अर्ध पद्योपम होयठे ॥ ५८९ ॥
 हवे एना विस्तारनु प्रमाण कहे ठे मूल - जोयणसयविडिन्ना, मूलुवरि दस्त
 याणिमन्नमि ॥ उगाढायसहस्त, दसजोयणियायसि कुडो ॥५९०॥ अर्थ - महाग
 जे चार कलशा रुद्धा तेथकी ए न्दाना कलशा शोमा अशो होय, तेवारे शो योजन

ने विस्तारे मूले अने उपरे ठे, तथा एक हजार योजन विचाले; एम जूमिमांहे ह
जार योजन अवगाढ ठे, अने दश योजननी कुडोके० ठीकरी जामीने ॥५९०॥

हवे समस्त कलशनेविपे वायुप्रमुखनी स्थिति कहेते. मूल.—पायालाणविनागा,
सवाणवि तिन्नितिन्न बोधवा ॥ द्विचिन्नागे वाळ मप्रेवाळअउदगंच ॥५९१॥ उव
रि उदगं नणिअं, पढमगवीएसु वाउसंखुनिउ ॥ उडुंवामे उदगं, परिवड्ड जलनि
ही खुनिउ ॥५९२॥ अर्थ — सर्व पाताल कलशाना त्रण त्रण विनाग बोधवाके०
जाणवा. त्या महोटा पाताल कलशा तेने एकने जागे तेत्रीश हजार त्रणसे ते
त्रीश योजन अने एक योजननो त्रीजो नाग उपर, अने न्हाना कलशने त्रणसे
तेत्रीश योजन अने उपर एक योजननो त्रीजो नाग, एटली जग्यामां समस्त कल
शानेविपे अनेक प्रकारना वायु संमूर्धाएते, अने क्षोन पण पामेते. जेम मनुष्या
दिकना उदरमां आस वात संमूर्धेते अने क्षोन पण पामेते, तेम त्यांपण जे वारे
महोटा कलशानेविपे वायु क्षोन पामे तेवारे जगना स्वभावयकी न्हाना कल
शानेविपे पण वायु क्षोन पामे, अने ते वारे वेली, गाउ गाउ उंची वधे. एम समस्त
कलशानेविपे पूर्वोक्त त्रण नागमाहेला हेवला नागनेविपे वायु होय अने मप्रे
के० विचला जागमां पूर्वोक्त योजनना प्रमाणनेविपे वायु अने जज होय, तथा उ
परला त्रीजा नागनेविपे केवल पाणी नणिपंके० कहु ठे. पहेला नाग अने बीजा
नागनो वायु जेवारे खोन्यो एटले उठ्यो यको उठ्ठे० उंचो चाले तेवारे पाणीने
वमेके० नाखे तेथी जलनिधिके० समुद्र पण क्षोन्यो यको समुद्रनु जल पण वधे. ॥५९३॥

हवे उपशमे वाये जे थाय ते कहेते. मूल.—परितंत्रिअंमि पवणे, पुणरवि उदग
तमेव संताण ॥ वड्डे तेण उदही, परिहा यणु रुमेणंवा ॥५९४॥ अर्थ.—परितंत्रिय
तके० वली समस्त प्रकारे वायु उपशमे तेवारे वजी तेहीज उदर तेज संस्थाने ते करी
कलशामाहे पातुं प्रवेश करे; ते कारण माटे अनुक्रमे करी द्वियमान तथा उधे त्यारे
जल क्षोन पामे ते अहोरात्रे नियत काळे वे वखत अने पढमांहे चतुर्दशी प्रमुख
तिथीनेविपे पण अनुक्रमेकरीने वृद्धि हाती थाय. ॥५९५॥ इति गाया सप्तकाये.

अथतरण —आहारगतत्वंति एटले आहारक शरीर करे तेना सप्तपनु व्रजे
ने तहांतेरमुं वार कहेते. मूल.—समउ जहन्नमंतर, मुज्जोनेणं तु जावत्तमाता ॥
आहारसरीराणं, उज्जोसेणं नवसहस्ता ॥५९६॥ अर्थ —आहारक शरीर एटार की
पुं अने वजी कार्यना वशयही करे तां जगत्पथी एक समयनां आनगो पडे, अ
ने उत्कृष्ट तो ज्यो जगे ठमहीना अने जीवतमाननांहे रग्न टपटप कप

ठे ते मतांतर जाणवु आहारक शरीरवाला करनार उठठपे सम काले नव द्वा
र जन्ममान थाय अने जघन्यथी एक वे त्रण होय, ॥ ५९४ ॥

हवे ससारमा वसतो जीव जेटला वखत आहारक शरीर करे ते कहेते मू
चत्तारिय वाराउं, चउदस पुढीकरेइ आहारे ॥ ससारमि वसतो, एगजवे इन्निवाउं
५९५ अर्थ - चारवखत चउदपूर्वना धारक मुनिराज आहारक शरीर करे, शेप तु
ना धरनारने ए आहारक शरीर करवानी शक्ति न होय, तेथी चउदपूर्वधनु प्रद
कष्ट, अने ससारमा वसतो एक जवनेविषे वे वखत आहारक शरीर करे हवे आ
न्धियतेके० प्रयोजनना वशयकी करीए, नवु शरीर नीपजावीए ते आहारक कहीए

तेथी तेज प्रयोजन देखाडेठे मूल - तिष्ठयररिद्धिदसणउमठोवगहणहवना
ससयवुड्वेयव, गमण जिणपायमूलमि ॥ ५९६ ॥ अर्थ - समस्त लोकने आभर
नी उपजावणहार अष्ट महाप्रतिहार्य प्रमुख श्री तीर्थकरनी इद्धि ते जोगा
अर्थे आश्रय उपन्यायका अथवा तेवा तेवा नवा अर्थ तेना जेवाने कारणे व
यवा कोइ एक अति गहनार्थनो सदेह उपन्ये थके तेनो निश्चे करवाने अर्थ क
इएक महाविदेहनो वासी श्री वीतरागना चरणकमलने आगल आहारक शरीर
करी पहाँचे, पठी जगवतने देखी समस्त पोतानु कार्य कीधे ठते वली ते पूर्व प्र
देशे जे औदारीक शरीर थापणनीपरे मूक्यु हतु ते, पोताना प्रवेशनी जालीव
तेज अवस्थाए थको मागी लीधेला उपकरणनीपरे आहारक शरीर मूकी मूनना
प्रवेशना समूहनेविषे प्रवेश करे एना प्रारंभ अने मूकवाना कालसुधी अंतरमुह
ते जाणवु, ॥ ५९६ ॥ इति गाथा त्रयार्थ ॥

अवतरण - देसाथ्यणारियति एटले अनार्यदेशोना नामोनु वसे ने चुमावेसु
वार कहेते मूल - सगजवणसवरवच्चर, कायमुरुडुडुगोणपक्कणया ॥ अरवागहो
णरोमय, पारसखसखासित्या चेव ॥ ५९७ ॥ इविनयलउसवुकस, निवधपुनि
कुचनमरुत्था ॥ कोपावचीणचचुअ, मालवदविडाकुलठाय ॥ ५९८ ॥ केक्यकि
यह्यमुह, खरमुहगयतुरयमिठपमुहाय ॥ ह्यकन्नागयकन्ना, अन्नेवि अणारिया व
हवे ॥ ५९९ ॥ पावायचनकम्मा, अणारियानिग्घिणा निरणुतावि ॥ धम्मुनियत्ता
इ, सुइणेविननङ्कएताण ॥ ६०० ॥ अर्थ - शकदेश, यवनदेश, शवरदेश, वाव
देश, काय, मुरुम, उड, गोण, आख्यानक, हुण, रोमक, पारस, खस, कोशीक, इ
विल, लकुश, वुकस, निवध, अग्र, पुलिद, कौच, चमररुची, कपोत, चीण, चतु
क, मालव, इविन, कुलार्थ, कैकेय, किरात, ह्यमुख, खरमुख, गजमुख, वुराज

ख, मिठमुख, ह्यकर्ण, गजकर्ण, ए सिवाय वीजा पण अनार्य आयातके० एय एटले धर्म यकी जे दूर यया एटले आर्य यकी विपरीत ते अनार्य जाणवा. ए अपेय वस्तुना पान करनार, अन्नरूना जह् करनार, अगम्य गमनना करनार. शास्त्रमांहे जे निपेय एवी वेप नापा आचारादिकना करनार एवा अनार्य देश ते बहुवेके० यणाळे, वली ते केवाळे? तोके महा पापना करनार, प्रचम रौड्कर्मने विपे तत्पर एवा अनार्य निग्वणाके० अत्यंत निर्दय, पाप करीने पठी अनुताप न करे, जेने धर्म एवा अक्षर पण सांजल्यामां आव्या नथी. इतिगायाचतुष्टयार्थे ॥

अवतरण—आयरियदेसति एटले आर्य देशोना नामोतुं वसेने पंचोत्तरमुं द्वार कहेते. मूल.—रायगिहमगह चंपा, अंगा तह तामलिचवंगाया ॥ कंचणपुरं कलिंगा, वाणारसिचवकासीया ॥६०१॥ अर्थः—एक राजगृहनगर ने मगधदेश, वीजी चं पानगरी ने अंगदेश, तेमज त्रीजी तामलिप्तानगरी ने वंगदेश, चोथुं कांचनपुरनगर ने कलिंग देश, पांचमुं वाणारसीनगर ने काशीदेश. ॥६०१॥

मूल.—साकेय कोसलागय, पुरच कुरुसोरियं कुसुधाय ॥ कंषिपुत्रं पंचालं, अहिठता जंगला चेव ॥ ६०२ ॥ अर्थः—ठठी साकेतनगरी ने कोशलदेश. सातमुं गजपुरनगर ने कुरुदेश, आठमुं सौरीपुरनगर ने कुशावर्तदेश, नवमी कंषिलनगरी ने पंचालदेश, दशमी अहिठता नगरी ने जंगलदेश. ॥६०२॥

मूल.—वारवर्ष्य सुरघा, महिल विदेहाय वज्रकोसंबी ॥ नंदिपुरं संमिह्ला, नदिल पुरमेव मलयाय ॥ ६०३ ॥ अर्थः—अग्यारमी द्वारावतिनगरी ने सौरादेश, वारमी मिथुलानगरी विदेहदेश, तेरमी कोसंबीनगरी ने वज्रदेश. चउदमुं नंदनपुरनगर ने शान्तिव्यदेश, पन्नरमुं नदिलपुरनगर ने मलयदेश. ॥ ६०३ ॥

मूल.—वश्राड मञ्ज वरुणा, मञ्जा तह मुत्तियावश्वसन्ना ॥ सुत्तीमर्ष्यचेई, वीयजयं सिंधुसोवीरा ॥ ६०४ ॥ अर्थः—सोलमुं मञ्जनगर ने वैराटदेश, सत्तरमी वरुणनगरी ने अज्जदेश, अठारमी मृत्तिकावतीनगरी ने दशार्णदेश, उगणीशमी शुक्तिमतिनगरी ने चेदिदेश, वीशमुं वीतनयनगर ने सिंधुसोवीरदेश. ॥ ६०४ ॥

मूल.—मधुराय सूरसेणा, पावा जंगीयमासपुरिवट्टा ॥ सावघी अकुणाला, कोडी वरिस च लाटाय ॥ ६०५ ॥ अर्थः—एकवीशमी मथुरानगरी ने सूरसेनदेश, बावीशमी पापानगरी ने जंगीदेश, त्रेवीशमी मासपुरीनगरी ने वत्तादेश, चोवीशमी आवस्तिनगरी ने कुणालादेश, पचीशमु कोटीवर्षनगर ने लाटदेश. ॥ ६०५ ॥

मूलः—सेयंविद्याधिनयरी, केइय अहं च अयरियं नणियं ॥ जवुप्पत्तिजिणाणं,

चक्षीण रामकि एहण ॥ ६०६ ॥ अर्थ - पठी श्वेतविकानगरी ने कैकेयदेश, ए यक्षी
आर्यदेश कह्योठे, ज्या जिनके० तीर्थकर, चक्रवर्त्ति, बलदेव, वासुदेव प्रमुख उत्तम
पुरुषोनु उपजवुठे ते आर्यदेश जाणवा ते साडीपचीश देशठे तेमनां नाम कहा
ए बहुश्रुत सपदाए प्रमाणठे, अने आवश्यकनी चूर्णिमा एवी व्यवस्था कहीठे के
जे जुगलीयाना खेत्रे हकारादि नीतिथाय ते आर्य, एटले नरतखेत्रवर्त्ति तेहन
आर्य अने उपलक्षणयकी महाविदेहना अतवर्त्ति विजय मय्य खडादिकनेविषे
ठे ते पण आर्य जाणवा ॥ ६०६ ॥ इति गाथा पट्कार्य ॥

अवतरण - सिद्धएगतीसगुणात्ति एटले सिद्धना एकत्रीशगुणोनु वशेने गोतेरसु
वार कहेठे मूज - नवदरसनमि चत्तारिआठए पचआइमे अते ॥ सेसे दोदा जेया
खीणजिलावेणइगतीस ॥ ६०७ ॥ अर्थ - नवदर्शनावरणीयना जेद, चार प्रकारनु
आयु, पाच प्रकार ज्ञानावरणीयना, पाच प्रकार अतके० ठेलु जे अतरायकर्मने
तेना जाणवा शेष याकता चारकर्म तेमा वेदनीयना वे जेद, अने मोहनीय तेद
रीन तथा चारित्र मोहनीयरूप वे प्रकारे, अने नामकर्म ते जुन अशुन नाम रूप,
तथा गोत्रकर्म ते उच नीच गोत्ररूप ए सर्व मली एकत्रीश जेद थाय ते जेवारे
हीण अनिलाप ए वधाने हीण शब्द धुरे आपीने बोलीए एटले हीण चहुदर्शना
वरणीय, हीण अचहुदर्शनावरणीय एम सर्वत्र कहेवु ते ज्यासुधी हीण नीच
गोत्र कहिए त्यासुधी एकत्रीश गुण सिद्धना थायठे ॥ ६०७ ॥

अथवा प्रकारातरे वली बीजा पण सिद्धना एकत्रीश गुण कहेठे मून - पडिसेह
णसवाणेयवन्न गय रस फास वेएय ॥ पण पण डपणछतिहा, एगतीसमकाय सग रु
हा ॥ ६०८ ॥ अर्थ - एटलानो प्रतिपेध करवा यकी एटले तेमा एक लावो, बीजा वा
नो, त्रीजो पडोलो, चोथु त्रिखुणु, पाचमु चउखुणु ए पाचतो सस्थान जाणवा
अने गय वे, रुझादिक वर्ण पाच, रस पाच, स्पर्श आठ, वेद त्रण, ए अष्टवीशना
निपेध करवाथी अष्टवीश गुण उपन्या उंगणत्रीशमु अकाय ते शरीररहितपण,
त्रीशमु असग ते स्वजनादिके रहितपण, एकत्रीशमु अरु के० जन्मेकरी रहित, ए
एकत्रीशगुण श्री आचारागमाहे सस्थानादिक एमज कहांठे यडुक सेनदीहे न
वटे नतसे इत्यादिक एटले ए सिद्धना एकत्रीशगुण कहा ए सिद्धना एकत्रीश गु
णोनु प्रतिपादक वार कहेवा यकी अत्यंत मगज शिष्य प्रशिष्यादिकने अविरोडादिकउ
कारण कहु ए अत मगजिक कहीने वशेने ठहोतेरसु वार समाप्त कहु ॥ ६०८ ॥

હવે એ પ્રકરણનો કરનાર પોતાના વંશ પ્રકટન પૂર્વક પોતાનું નામ દેવાનું તો વળી એ પ્રકરણને વિષે કારણ અને પોતાને અનુદતપણું કહેનાર ચકો એવું કહેઠે. મૂલ.—ધમ્મધરુદ્ધરણમહા, વરાહ જિણચંદસૂરિસીતાણં ॥ સિરિઅમ્મ એવસૂરીણ પાય પંકયપરાએહિં ॥ ૬૦ ॥ સિરિવિજયસેનગણદર; કણિઠ જસદેવસૂરિજિષ્ઠેહિં ॥ સિરિને મિચંદસૂરિહિં સવિણપંતિસ્સજણિએહિં ॥ ૬૧ ॥ અર્થ:—ધર્મ જે શ્રી વીતરાગ દેવનો જાપિત તેજ જીવા જીવાદિકના ધરવાચકી ધરા જે પૃથ્વી તેનું ઉદ્ધરણકે ૦ વિના શને પરિહારે યથાવસ્થિતપણે રાખવું. ત્યાં મહાવરાહ સમાન શ્રી જિનચંદસૂરિ તેના શિષ્ય શ્રી અન્નાદેવસૂરિ તેના ચરણકમલના પરાગ સમાન ॥ ૬૦ ॥ શ્રી વિજયસેન નામા ગણધર ને ન્હાના શ્રીયશોદેવસૂરિ તેના મહોટા ગુરુના ૬ એવા શ્રીને મિચંદ સૂરિ તેણે સવિનયપણે પોતાના શિષ્યના કથન ચકી ॥ ૬૧ ॥

મૂલ.—સમયરચણાપરાઠ; રચણાણં પિવસમુદ્ધારા ૬ ॥ નિઝણનિહાણપુવં; ગ હિંડ સંજનએહિંવા ॥ ૬૨ ॥ અર્થ:—સમય જે સિદ્ધાંત તેજ અલબ્ધપારપણા ચકી રત્નાકરકે ૦ સમુદ્ધ કહીએ, તે સિદ્ધાંતરૂપ સમુદ્ધ ચકી રત્નનીપરે જેમ સમુદ્ધમાથી રત્ન લડે તેમ સિદ્ધાંતરૂપ સમુદ્ધચકી અર્થે કરી સહિત વગેરે ઠોચેર ઘર નિપુણમતિપૂર્વક લેડને સંયાત્રિકકે ૦ નાચુદાની પરે. ॥ ૬૨ ॥

મૂલ:—પવયણ સારુદ્ધારો, રડ્ડસપરા વિવોહ કઝાંમિ ॥ જં કંચિ ઇહ અજુતં વહુસ્સુઆ ત વિ સોહંતુ ॥ ૬૩ ॥ અર્થ:—એ પ્રવચન સારુદ્ધાર રચ્યો સારકે ૦ પ્રધાન પદ તેનો ઉદ્ધારકે ૦ એકઠા કરીને રચના કીધી. પોતાને તથા વીજાને અવવોધને અર્થે ઘરને અનુક્રમે કરી પ્રવચનના પ્રધાન પદને એકઠા કઢાઠે. ઇહાં જે કાંડ અયુક્ત કહેવાણુ હોય તે વહુશ્રુત ગીતાર્ય વિસોહંતુકે ૦ શોધજો. શો ધીને નિર્દોષ કરજો. ॥ ૬૩ ॥

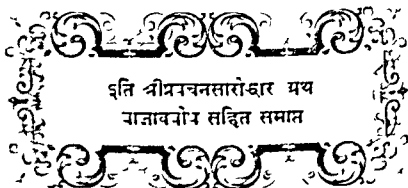
હવે જે વાત જેમ યવાની હોય તે તેમજ યાય તોપણ જાણ આશયચકી ફલ ઠે. તેથી જાણ અર્થને વિષે આશંસા કરવી એવું દેવાનુંવાને અર્થે આશંસાકહેઠે.

મૂલ.—જાવજડ્ડ જુવણત્તય, મેયંરવિ સત્તિસુમેરુગિરિજુત્તં ॥ પવયણસારુદ્ધારો, તાનંદડ વહુ પઢિજાંતો ॥ ૬૪ ॥ અર્થ:—જ્યાંલગે સ્વર્ગ મૃત્યુ ને પાતાલ જલ્લણ એ ત્રણ જુવન જયવત વર્તે, એને કેવે સૂર્ય ચંદ્રમા ને સુમેરુ પર્વત સમસ્ત ને મધ્યવર્તિ સુદર્શનનામે મેરુપર્વત તેણેકરી સહિત તે જ્યાંલગે જયવતા વર્તે ત્યાં લગે એ પ્રવચન સારુદ્ધાર પ્રકરણ તે નંદડકે ૦ સર્વે સમૃદ્ધિ પામો. વહુ ઘણા એવા

जे साधु, साध्वी, श्रावक, श्राविका तेमणे जणतो थको उपलक्षणथकी नणत
तो थको चितवतो थको सांजलतो थको समृद्धि पामो ॥ ६१३ ॥ इतिगाथाय

अथ प्रशस्ति

अर्हं॥प्रिनिहितदोष सततं, जव्यप्रजवारिजातरुतबोध ॥ गोनि सकलपदार्थप्रक
यिता जयति वीररवि ॥ १ ॥ गौतमसुधर्ममुख्या प्रख्या आसनगणाधिपा गुरव ॥
तक्रमर्तो श्रीजिनचक्षुश्चक्षुश्चिद्युगप्रवर ॥ २ ॥ तस्मिन् गणपे विजयिनि विद्विनायप्रो
धतपनिष्ठे ॥ श्रीमति जिनसिद्धानिध सूरिवरे जयति युवराज्ये ॥ ३ ॥ श्रीमत्सागर
चक्षुरयश्चिख्याता द्वितीधीयना पचानां परमेष्ठिनामिह चये प्राप्तास्तृतीय पर ॥
वत्त श्रीजिननक्षत्रसुरिगुरा सूरै पद पर्यन्तूत्तेपा शुद्धगुणान्वये विजयिना व्यक्ता इमं
क्षिरे ॥ ४ ॥ श्रीमद्विराज सुदयो दयोदयासागरावराविडुषा ॥ श्रीज्ञानमदिराव्हाव
याप्यमी वाचकवत्तसा ॥ ५ ॥ श्रीदेवदेवतिलकोपाध्यायाश्चक्रवर्तिनोऽज्ञानां ॥ त
जिप्यानुचाना श्रीमतो विजयराजाब्हा ॥ ६ ॥ वाचयमजननिकरे कोटीरसमा त
मागमार्थज्ञा त-जिप्यपद्ममदिरगणिरथेप्रदीपमिम ॥ ७ ॥ बाजावबोधमकरादिति
पुष्योपाय निजकवि दृढ्य ॥ यदशुद्धमत्राकिचित्तं शोभ्य घृणावन्नि ॥ ८ ॥ सुगुण
गणिरुनरुसारोमेहाजज्ञसाधुसाधुरिणमहो ॥ लिखनसुशोधनकर्मण्येते साहाय्यक
तार ॥ ९ ॥ प्रियमपदाये पूर्व साहहमीतोपरोऽतश्चक्रे ॥ ततएतदि सममान्यर्थनया
जेसि साध्वीनां ॥ १० ॥ वंदेशशिष्याणस्तात्रिदृग्जमाने सह सिते पदे, जकीयस
यारेगुरा च पूर्णांरुतोप्रथ ॥ ११ ॥

इति श्रीप्रवचनसारोद्धार ग्रंथ
बाजावबोध सहित समाप्त

॥ શ્રીમદ્ગુરુચ્યોનમઃ શ્રીમદ્વિષ્ટદેવતાયૈનમઃ ॥

॥ અય શ્રી શ્રીમદ્વશોવિજયજી ઉપાધ્યાયકૃત વીરસ્તુતિરૂપ ॥
હુંડિનું સ્તવન પ્રારંભ,

॥ પ્રથમ અર્થકર્તાનું મંગલાચરણ અનુષ્ટુપ્ રૂતમ્ ॥

પ્રણમ્યશ્રી મહાવીર ॥ શંકરં શિવસૌખ્યદં ॥

ધીર વીરં પ્રકુર્વેહં ॥ શ્રીવીરસ્તવવાર્તિકં ॥ ૧ ॥

એ સ્તવનમાં પ્રાયે (પણુ કરીને) પદ આઠાં પાઠાં હોય, તેનો અન્વય કરીને અર્થ કરવો. તે અર્થ અમે અન્વય કરીને લખ્યું. તે અન્વય પદ આઠાં પાઠાં હોય, તે પોતાની મેલે જોડે લેજો. યદ્યપિ શ્રીમદ્વશોવિજય ઉપાધ્યાયજીએજ આલાવા લખવારૂપ વાર્તિક તો કહ્યું છે; પણ સર્વ પદનો અર્થ સર્વની નજરમાં ન આવે, તે માટે પોતાને સંચારવા સારું તથા જે કોઈ મારાથી અલ્પ બુદ્ધિવાળા છે, તેડના ઉપકારને અર્થે એ અર્થ લખું હું. ત્યાં પ્રથમ ગાથામાં મંગલાચરણ, પ્રયોજન, સંવંધ અને અનિધેય દેખાડે છે.

॥ ઢાલ પહેલો ॥ નવિકા સિદ્ધચક્રપદ વંદો ॥ એદશી ॥

પ્રણમી શ્રીગુરુના પયપંકજ ॥ યુણશું વીર જિણંદ ॥ ઠવણનિદ્દેપ
પ્રમાણ પંચાંગી ॥ પરચી લહું આણંદરે ॥ જિનજીતુજ આણા શિર વહી
૯ ॥ તુજશાસનનય શુદ્ધપરૂપણ ॥ ગુણથી શિવસુખ લહિંએ ॥ જિ ૦ ૧ ॥

અર્થ:-હવે પ્રણમી કહેતાં પ્રણામ કરીને, શ્રી ગુરુકે ૦ તત્વને જે કહે તેને ગુરુ કહીએ. તે ગુરુ શ્રીકે ૦ લક્ષ્મી જ્ઞાનાદિક ગુણની, તદંતુ જે ગુરુ, તેના પયપંકજકે ૦ ચરણકમલ, તે ગુરુપદપંકજને નમીને હવે ઉત્તરક્રિયા કહે છે. યુણચુંકે ૦ સ્તવિયુ વીરજિણંદકે ૦ વીરનામા ચોવીશમા પરમેશ્વર. જિનકે ૦ જેણે રાગ દેવ લીધ્યા છે, એટલે સામાન્ય કેવલી તેમા ફંડસરલા એટલે તીર્યકરતે સ્તવીયું તેપણ શરીરતે સ્તવીયું ? તે કહે છે. પંચાંગી પ્રમાણ ઠવણ નિદ્દેપ પરચીને આનંદ લહું. ઇત્યન્વયઃ પંચાંગી જે એક સૂત્ર, વીજી નિર્ધુક્તિ, ત્રીજી નામ્ય, ચોથી ટીકા અને પાંચમી ચૂષિ

એ પચાગી પ્રમાણે થાપના નિરૂપો પરચીને આનંદ પામુ, ઇતિ પ્રથમગાયાર્થે ॥૧॥
 હવે નાવાર્થે—એમા એમ કહ્યું જે પચાગી માનવાને યોગ્ય છે, પ્રતિમા પણ માનવા
 ને યોગ્ય છે તે સર્વ વાત આગલ કહેશે, એટલે એ ગાયામા પ્રથમ પદે મગનાચરણ
 કયુ ૧ વીજી પદ તથા પચાગી પ્રમાણ ઠવણ નિરૂપ પરચી, એ પદે અનિધેય તથા
 ઢગુ જે માટે વીરસ્તવીજી, એ પણ અનિધેય તથા પચાગી સ્થાપન કરવું, તથા સ્થા
 પના નિરૂપો સ્થાપનો એ પણ અનિધેય જાણવું ૨ તથા પચાગી પ્રમાણે એ પદમાં
 સત્ત્વ દેખાડવો, જે માટે પચાગીના પરૂપક પરપરાએ સર્વજ્ઞ છે, તેવારે ગુરુપરં
 ક્રમ સત્ત્વ આયોજ ૩ તથા આનંદ પામું, એ પદેકરી પ્રયોજન દેખાડ્યું તેમાં
 કતાં એ પ્રય કયા, એટલે પરોપકાર થયો તરત આનંદ ડપન્યો, એ અનંતર પ્રયો
 જન આનંદ જે માટે તે પામું એ પરપર પ્રયોજન જેમાં ઇતિ એટલે શ્રોતાને
 અર્થે જ્ઞાન તે અનંતર પ્રયોજન થને સિદ્ધિ વરવી એ પરપરં પ્રયોજન ॥૪॥ ઇતિ
 ચારવાનાં પ્રથમ ગાયામાં દેખાડ્યાં હે જિનજી તુજઆણા શિર વહિએ કે ૦ તમા
 રી આજ્ઞા મમ્તકે ધરીએ એટલે એ પદમાં એમ દેખાડ્યું જે આજ્ઞા તેજ પ્રમાણ છે,
 પણ કુપુત્તિ કરારી તે પ્રમાણ નથી જે માટે તે કુટક લોકો એમ કહે છે ને, ૬
 યા એ ધર્મે, ઈશા દિસાએ ધર્મે એવું જોજા લોકોને કહીને સમજાવે તેને પા
 ણા ઉત્તર ગાનના એ પદ કહ્યું તથા એમ કહે તેને પાવું પૂરિએ જે વ્યાપ ધર્મે
 ઈશા આજ્ઞા એ ધર્મે ઇતિ, એટલા માટે હે પ્રવ્રજી, તુજશાસન કે ૦ તમારી આજ્ઞા,
 તેહની, નય કે ૦ નીતિ તને શુદ્ધ પરૂપણ ગુણથી કે ૦ તથા પરૂપવારૂપ ગુણ
 યા ઈશમુખ ત્રિદિએ ૦ મોહસુલ પામીએ ઇતિ પ્રથમ ગાયાર્થે ॥ ૧ ॥

હવે તે થાપના નિરૂપા દેખાડવા માટે સિદ્ધાંતની સાલ દેખાડે છે એ સ્તવ
 ના દુહીયા પત્રીશ સૂત્ર માને છે તથા અગીયાર અંગ, વાર ઇપાંગ, એક નરી,
 એક અનુસાગ દાર, એક દશરૂપાત્તિક, ઉત્તરાખ્યન, નિસીય, વૃદ્ધસ્કય, વ્યાર
 ૧, દશાનુતસ્કય, અને આવશ્યક એ પત્રીશ તેમાંનીજ સાલ દેખાડા ઇતિ

શ્રીઅનુયોગજ્યારે જાપ્યા ॥ ચારનિરૂપા સાર ॥ ચાર સત્ય
 દશ મત્યા જાપ્યા ॥ ઝાણાને નિરપારરે ॥ જિનજી ॥ તુ ॥ ૨ ॥

અર્થે—શ્રીઅનુયોગજ્યારેનેવિષે જાપ્યાકે ૦ દેખાડે, ચાર નિરૂપાસારકે ૦ પ્ર
 વરણે, એટલે વપના નિરૂપા ન કરી શકે; તાપણ ચારનીતો પ્રધાનતાનું અર્થ
 દેખાડે એ દેખાડા સાલ પદને વત ॥ જગત્ત્વ જં જાણિકા નિમ્મલ નિમ્મલ

निरवसेसं ॥ जघविय नजाणिझा चउकयंनिस्किवेतठ ॥ १ ॥ इति अनुयोग
 द्वारे ॥ अर्थः— अधिका निहेपा न जाणिए; तोपण चार निहेपा सर्व गामे कर
 वा. वली चार प्रकारनी सत्यजापा चोये गाणे तथा दश प्रकारनी सत्यजापा
 दशमे गाणे; गाणांगे निरधारके श्रीगाणांग सूत्रनेविपे निश्चयपणे कहीठे. यतः ॥
 चउविहे सचे पन्नते नाम सचे उवणसचे दवसचे नावसचे ॥ ए चोये गाणे
 तथा दस विहे सचे पन्नते तंजहा ॥ जणवय, सम्मय, उवणा, नामे, रूवे, प
 दुच्चसचेय, ववहार, नाव, जोए, दसमे उवम्म. सचेय ॥ इति गाणांगमध्ये
 दशमे गाणे ठे. एनो अर्थः— कोंकणदेश प्रमुखनेविपे पयने पिच्च कहेठे; पाणी
 ने उदक कहेठे. इत्यादिक जनपद सत्य कहीए. १ कुमुद कुवलायादिक पण पंकथी
 उपजेठे; पण पंकज ते अरविंदनेज सम्मत ठे. ए सम्मतसत्य २ तथा लेण्या
 दिकनेविपे अरिहंत प्रतिमा, एककादिक अंकविन्यास, कार्पापणादिकनेविपे सु
 डाविन्यासादिक; ते सर्व थापनासत्य. ३ तथा कुलनी वृद्धि न करतो होय, तोप
 ण कुलवर्धन नाम होय ते; नामसत्य. ४ व्रतना गुण न होय तो लिंगमात्रे
 पण व्रती कहीए ते; रूपसत्य. ५ तथा अनामिकांगुलि. कनिष्ठाने आश्रीने दी
 र्घ कहीए अने मध्यमाश्रीने ह्रस्व कहीए, ए प्रतीतसत्य. ६ पर्वत उपर तृणादि
 क बलतां ठता पर्वत बलेठे, पाणी जमेठे तोपण कहियुं के घडो जमेठे, अने
 पेट ठतां पण कन्याने अनुदरा कहेठे, इत्यादिक सर्व व्यवहारसत्य ठे. ७ वणी
 दिक जे नाव ते नावसत्य. यथा वगलां उजलां ठे. यद्यपि वगलांमां पांचे
 वर्णठे; तोपण शुक्लवर्ण उत्कटठे माटे उजलां वगलां एम कहेठे. एमज नमरो
 कालो, इत्यादिक सर्व नावसत्य जाणवुं. ८ तथा दंमने जोगे जे दंमी कहीए. इत्या
 दिक योगसत्य कहीए. ९ अने समुद्रसरुं तलावठे. इत्यादिक उपमासत्य. १०
 ए दश सत्यमां स्थापना सत्य आर्युं, तथा पूर्वोक्त चार सत्यमां पण स्थापना सत्य
 आर्युं; तेमाटे स्थापना ते सत्यठे; एम श्री गाणांगनी साखे देखाड्युं. ए गाथा
 पन्नवणा सूत्रे जापा पदमां पण ठे. इति द्वितीय गाथार्थ. ॥ ७ ॥

एतो सामान्य प्रकारे थापना पण साची ठे, एम कसुं. हवे कहेठे जे बीतरा
 गतो चारेनिहेपे साचाठे. ते देखाडेठे.

जास ध्यान किरियामांदि आवे ॥ तेह सत्य करी जाणुं ॥ श्री
 आवश्यकसूत्र प्रमाणे ॥ विगते तेह वखाणुरे ॥ जि० ॥ तु० ३ ॥

અર્થ - જાસ ધ્યાનકે० જે વીતરાગનુ ધ્યાન, કિરિયામાં આલેકે० ક્રિયા જે કાવ
 રૂપકની ક્રિયા તેમાં આલે, તેહ સત્ય કરી જાણુકે० સાચુ કરી માનુ, જે માટે કાવ
 રૂપકની કરણી તે ચારિત્રિયાની છે, માટેતે જે ક્રિયામાં બોલે તે સાચુજ બોલે, તો
 ચારિત્ર રહે, અન્યથા ચારિત્ર વિરાધે જાપાસત્ય તે સાચુ બોલતાં થાયતે તે વિચારી
 જોજો હવે શ્રી આવશ્યકસૂત્રપ્રમાણે વિગતેકે० નિન્ન નિન્ન પળે, તેહકે
 તે નામાદિક સત્ય વચાણુહુ ઇતિ તૃતીય ગાયર્થ ॥ ૩ ॥

ચોવીશઘયમાહિ નિદેષા ॥ નામ ડ્યવ્ય દોય જાવુ ॥ કાઠ
 સગ્ગઆલવે ઠવણા ॥ જાવ તે સઘલે લાવુરે ॥ જિનજી ॥ તુ ॥ ૪ ॥

અર્થ - ચોવીશઘયકે० ચોવીશ જિનની સ્તવના એટલે લોગસ્તવજ્ઞોથગરે
 પાઠ ઉચારતાં રૂપનાદિક ચોવીશ નામ પ્રગટપણે કહેતે, તે નામ નિદેષો જાણ
 યો તથા ડ્યવ્યનિદેષો જેઅડ્યાસિદ્ધિ એ ગાયમાં છે, પણ એ ગાયા, કુમતિ મા
 ને નહી, તેને ચોવીશઘમાંહેજ વેલાહેતે નામડ્યવ્યકે० નામનિદેષો થને
 ડ્યવ્યનિદેષો દોય જાવુકે० એ બને નિદેષા જાણુહુ. તે ડ્યવ્યનિદેષો એમ જે રૂપના
 સિદ્ધિ તોયેરૂપને વારે જે પ્રતુ વિચરતા તે જાવતીરૂપ જાણવા, પણ વીના પ્રતી
 ઘ પ્રતુ રહ્યા, તે ચોવીશઘમાં ડ્યવ્યનિદેષે વદાણા યત જૂતસ્ય જાવિનાગ જાવસ્ય
 દ્વિદારણપદ્ધતે. તદ્વ્યતત્ત્વકે સચેતના ચેતના કથિત? ઇતિવચનાત્ ॥ તથા
 ની હમણાં જે ચોવીશઘો કહેતે, તેને અરિહતકિત્તસ્ત અથવા તિગયમામની
 પતુ સ્વ્યાદિક પાઠ કહેતાં મૃગાગદ જાગેતે, જે માટે હમણાં તો ચાવીશ જાણ
 દેષે સિદ્ધતે, તે માટે પૂર્વે જાપના ઉપચાર જોડ ડ્યવ્યનિદેષે વાંદતાં સત્ય જાવ
 તે ચિચારી જોજો, એટલે ચારીમઘમાંહે નામ થને ડ્યવ્ય એ ૨ નિદેષા ફનામા
 હવે જાપનાનિદેષો કહેતે કાઠસગ્ગ આજ્ઞાકે० કાઠસગ્ગકરગના આજ્ઞા
 જે અરિહતચેઈથાણ કરેમિકાઠસગ્ગ ઉદણવત્તિથાએ પૂર્યણવત્તિથાએ ॥ સ્વ્યાદિક
 પાઠ ઉચારતા ઠવણાકે० જાપનાનિદેષો જાણુહુ અર્થ-અરિહતની પ્રતિમાન
 હન પૂજનયી જે ફન દોય, તે ફજને અર્થે કાઠસગ્ગકે० કાઠસગ્ગ કરતુ
 હોમા દુટીયા એમ કહેતે જે, અર્થે એ આજ્ઞામાં માનતા નથી તેના ઉત્તર ૨.
 આવશ્યક નૃત્તમાના આજ્ઞામાં મન્નિત થાય, તો પાંચમુ કાઠસગ્ગ નામ આજ્ઞા
 કેન થાય! તથા આવશ્યકનૃત્ત આજ્ઞા છે, તમાં ૫ પાઠ છે તે કમ ઉત્તર ૧
 ને જે ઉત્તરે તેને માયે આજ્ઞાનારૂપ પદ્ધતિના પાઠ પડે તથા આ જ્ઞાનન દ

નુમાને જાણીએ ટૈએ, જે પૂર્વે ઢુંડીઆ આ આલાવો માનતા દીસેઠે, પણ હમણાંજ ના કહેઠે; વાકી જો પૂર્વે ન માનતા હોય તો તેની સાથે એ સ્તવનમાંજ કેમ હોય ? સ્તિનાવ. એમ ત્રીજા નિદેશાનું ધ્યાન ક્રિયામાંહે આવ્યું અને જાવ તે સઘલે જા હુંકે. જાવનિદેશો તીર્થકરનો, જે કેવલ જ્ઞાનાદિ ગુણરૂપ, તે તો ધ્યાન દ્વારાએ સર્વત્ર ક્રિયાસમાપ્તિ યાવત્ કદયમાંહે જાહુંહું. સ્તિ ચતુર્થે ગાથાર્થ ॥ ૪ ॥

એવ ચાર નિદેશા આવશ્યક ક્રિયામાંહે દેખાડયા. હવે કેટલા એક ઢુંડીઆ એમ કહેઠે જે “અમે આવશ્યક સૂત્ર માનીએ ટૈએ પણ તે આ તમે કહો છો તે આ વશ્યક ઠે નહી.” તેને ઉત્તર દેઠેજે; “તમોને કોણે કહ્યુંકે તે આવશ્યક નહી? તે વિપેનો તો કેવલીવિના નિરધાર યાવ નહી.” તેવારે ઢુંડીઆઠ કહેકે, “ત મને કોણે કહ્યું જે આવશ્યક તેનું તેજઠે?” તેનો ઉત્તર જે “અમે તો આગમ પ્રમાણે માન્યું.” તેજ આગલી ગાથાએ દેખાડેઠે.

પુસ્તકલિખિત સકલ જિમ આગમ ॥ તિમ આવશ્યક એહ ॥

જગવર્ષ નંદી સાથે સમ્મત ॥ તેહમાં નહી સંદેહરે ॥ જિ ૦ ॥ તુ ૦ ૫

અર્થ.—પુસ્તકલિખિત જેમ સમસ્ત આગમકે. સિદ્ધાંતઠે; તેમ એ આવશ્યક પણ પુસ્તકલિખિતઠે; તથા જગવર્ષ સાથેકે. શ્રીજગવતીસૂત્રમાંહે આવશ્યક ની જલામણઠે. યથા જહા આવસ્ત એ સ્તિ તથા વલી નંદીસાથેકે. નંદીસૂત્રમ ધ્યે પણ સર્વ સૂત્રનાં નામ કહ્યા, ત્યાં અકાલિઆ સૂત્રમાં આવશ્યકનું નામ પ્રગટ પણે કહ્યુંઠે; તેમાટે અમે માનીએ ટૈએ; તેમ અવશ્ય તમારે પણ માનવું પડશે. નહી માનો તો જગવતી તથા નંદી એ વે સૂત્ર વિરાધશો તે માટે સમ્મતકે. એ વે સૂત્રની સાથે માનવા યોગ્ય ઠે, તેમાં કાંઈપણ સંદેહ નથી; સ્તિ ગાથાર્થ ॥ ૫ ॥ હવે ઢુંડક કહેઠે કે “આવશ્યક સૂત્રતો ઘરઘરનું જુઢે; એક નથી” તેને શિક્ષા કહેઠે.

સૂત્ર આવશ્યક જે ઘરઘરનું ॥ કહેશે તે અજ્ઞાની ॥ પુસ્તક

અરથ પરંપર આવ્યું ॥ માને તેહજ જ્ઞાનીરે ॥ જિ ૦ ॥ તુ ૦ ૬ ॥

અર્થ.—સૂત્ર આવશ્યક જે ઘરઘરનું નિન્ન નિન્ન ઠે, એમ જે કહેશે તેતો અજ્ઞાની અથવા મૂર્ખ જાણવા. શામાટે મૂર્ખ? તે કહેઠે. પુસ્તકકે. પાના માં લખ્યું ઠે તે ના કેમ કહેવાય? જેમાટે શ્રીઅનુયોગ દ્વારમધ્યે કહ્યું ઠે કે ॥ નો આગમ ઉદ્ભાવસ્તયં જંપતય પોઘય લિહિયં ॥ સ્તિ ॥ તથા અર્થ પણ ઠ

आवश्यकरूप चाव्यो आवेठे एमां त्रण प्रकारना आगम देखाड्या, यत ॥ पु
नागमे, अघागमे, तडुनयागमे ॥ इति॥ तथा परपर आव्युके० परपराए वायु वा
व्युते, ते पण मानवु एमां पण त्रण प्रकारनां आगम देखाड्याठे यत अघागमे,
अनतरागमे, परपरागमे इति ॥ तेथी जे आवश्यक न माने तेणे एटला आनावा
दूहव्या, माटे तेने मूर्ख कहीए ते माटे माने तेहज ज्ञानीके० जे ए वात माने
तेज ज्ञानी पुरुषठे, एम कहीए इति पट्टी गाथार्थ ॥ ६ ॥

वली जे एकजो नावनिक्षेपो वादवा योग्य मानेठे, तेने स्थापना तथा इम
निक्षेपो वादवायोग्य ठे एम बतावेठे.

वर्नीलिपी श्रीगणधरदेवे ॥ प्रणमी जगवई आटे ॥ ज्ञानतणी

ते ठवणा अथवा ॥ इव्यश्रुत अविवादेरे जि० ॥ तु० ॥ ७॥

अर्थ - जगवई आटेके० श्री जगवतीसूत्रने धुरे श्री गणधरदेवेके० सुरमा
सामिए वर्नीलिपीके० ब्राह्मीलिपीने प्रणमीके० प्रणाम कखो ठे नमोवनीएनि
विए ए सूत्रे करीने अने ब्राह्मीलिपीके० अक्षरविन्यास कहीए ए अर्थ आगमी
गाथाए स्पष्ट यशे ते अक्षरविन्यास तो ज्ञाननी स्थापना ठे यत अनुयोग्य ठे
आवस्तपति ठवणाठिकेइ तथा वली सथावठवणा असथावठवणा ए व ज
पण अनुयोग्य धारमध्येज कह्याठे तेमाटे तेके० ते ब्राह्मीलिपि ज्ञानतणी ठवणा
के० ज्ञाननीयापना जाणवी अथवाके० पक्षांतरे जो यापना न गणीए अने
प्रथरूप ब्राह्मीलिपि नेइए तो इव्यश्रुतके० इव्यनिक्षेपे इव्यश्रुत रुद्धिसे अविवा
देके० त्रिगदरहितपणे एटले एमां कोइ ऊबडो नथी यत वसुस्थानं पतनं वा
उप तिहिय ॥ इत्यादि अनुयोग्य धार उचनथी जाणवु एटने ए नाव जे, नमावनी
ए तिहीए ॥ ए सूत्रप्रमाणे ज्ञानना यापनानिक्षेपा, अथवा इव्यनिक्षेपा साजुन
वादवायोग्य ठे तो श्रीतीर्थेश्वर देवना स्थापना तथा इव्य ए ने निक्षेपा वादवा
योग्य केम न याय ? इति जाग्ये ॥ इति सतम गाथार्थ ॥ ७ ॥

आ ठेकाणे कोइ ब्राह्मीलिपिना अर्थ मरहेठे, तेने शिखामणदीए

जेद अदारज वर्नीलिपिना ॥ समवायांग दीठा ॥ शुद्ध अरथ

मरडी जम उदुला ॥ जमशे कुमति वीठारे ॥ जि० ॥ तु० ॥ ८ ॥

अर्थ - जेद अदारज वर्नीलिपिनाके० ब्राह्मीलिपिना अदार जेद, श्रीमन्महा

वीरस्तुतिरूप हुंडीनुं स्तवन.

ग सूत्रमां दीगके० देखाड्यात्रे. यथा ॥ वंजीएणजिविए अद्वार विहेलिवि
पो पन्नते इत्यादि. ब्राह्मीलिपि अद्वार प्रकारनीत्रे. ते ब्राह्मीलिपि ते अद्वार
रूप कहेवे. ते ब्राह्मीलिपिने पंचमांगने धुरे श्रीगणधर देव प्रणम्या, ते वाको
केम थाय? तेमाटे ए शुद्ध अर्थ मरडोने कुमतिके० कुबुद्धिना धणी धीगके
वाको अर्थ करवाने अर्थवत, गणधर तथा तीर्थकरनी पण वीर नही धरतां,
ववहुला नमशेके० यणो संसार रजजशे. ते माटे तमे संसार दीर्वयी शुं नय
वीहीता? इतिजावार्थे. इतिअष्टम गायार्थे ॥ ८ ॥

हवे पूर्वे कसु जे कुमतिथो, अर्थ मरडे वे. ते शुं मरडेवे? ते कहेवे.
वंजीलिपि जो तेहनो करता ॥ तो लेखक पण आवे ॥ गुरुआ
णाविण अरय करे जे ॥ तेहनो बोल न जावेरे॥ जि० ॥ तु० ॥ ए० ॥

अर्थ - वंजीलिपिके० ब्राह्मीलिपि तेना करनारा रूपन परमात्मा, तेने गण
धर नम्या. जे माटे ब्राह्मीलिपि श्रीरूपनदेवजीए बतावी ते माटे एम आशंका प
रनी करीने उत्तर देवे. वंजीलिपिके० पालाने दृष्टांते ब्राह्मीलिपिना कर्ता श्री रूप
नदेव लेइए. अहीया ए नाव जे, सूत्रधारने, पालो वडवा काष्ठलेवा जतो देखी को
इके पूछुं के क्यां जशो? तेवारे अशुद्धनैगमनयनी अपेक्षाए सुतार बोळो जे पालो
लेवा जइशु. " तेम अहीयां पण रूपनदेवजीनो अर्थ करे वे. इतिजाव. तेहने
उत्तर-तो लेखकपण आवेके० तो लहिउ-पुस्तकनो लखनारो पण आवशे इहां
ए नाव जे नैगमनये रूपनदेव लीधा पण अशुद्धनैगमनी अपेक्षाए ते थकी हुंकडो
ते अने गोलीने चोखो कसो एवो जे पालो तेने पालो कहे, ते शुद्धनैगम कहेवा
य. तेम अहीयां पण जाणवुं. ए नयनी अपेक्षाए हुंकडो ते शुद्ध अने वेगजो ते
प्रशुद्ध इतिजाव. तेवारे लहिउ, वांदवायोग्य तमारे थयो? तथा वली केहेशेके
ब्राह्मीनो आदि कर्ता लेइशुं, तो ते मिथ्यावे; जे माटे ए वंजीलिविए ए पदनो अ
नहि, ए तो उपचार करीने अर्थ खेंची लेइए तेवारे आवे ते तो नि प्रयोजन
उपचार करीए तो सूत्र बोप थाय. १ तथा वली नमोवंजीएलिविए ए पद त्राति
करणहार कसुं. तेवारे नमोसिप्पसयस्त एवुं पण त्रातिरहित पद थाय. ते कां
कसुं? जे समवायांगसूत्र अद्वारलिपिनुं ते साथे विरोध पडेज नही २ त
ली नमो अरिहंताणं ए पदमां शुं रूपनदेव आव्या नही? जे वली वंजीएलि

વિષે એ પદ કહીને અલગા દેખાડ્યા ॥ તથા વણી વણીનો કર્તાતો નિર્ણય એ
 વ કહેવાનુ શુ કામ ? તથા એમ કહેશેકે “ બ્રાહ્મીલિપિની ક્રિયા એમણેન વતારી
 તે ક્રિયાગુણે વાદવા યોગ્ય ” તેનો ઉત્તર કે, રૂપનદેવ વાદ્યા તેવારે બ્રાહ્મીનિર્ણિતા
 પદેજાં વાદીજ, જે માટે ક્રિયાનો કર્તાવધ્ય તો ક્રિયા વધ્યજયઈ શ્યાદિ ઘણા વગર
 તે માટે ગુરુ આણાવિણકે ॥ ગુરુ જે પરમગુરુ શ્રીતીર્થકર, તેની આજ્ઞાવિના જે ક્ષય
 કરેકે ॥ છોટો અર્થ કરે, તેનો બોલ, આજ્ઞાવાહ્યપણા માટે ન જાવેકે ॥ જાવતો
 નથી ઇતિ જાવ અથવા ગુરુકે ॥ શુદ્ધ પરપરાએ આબ્યા જે ગુરુ તેની આણા ઇતિ
 હવે બ્રાહ્મીલિપિ ઇચ્છ્યશ્રુતઠે, માટે વદના કરવાયોગ્ય એવુ કહ્યુ તે ઉપર દર્શાવતારે

જિનવાણી પણ ઇચ્છ્યશ્રુત ઠે ॥ નદીસૂત્રને લેખે ॥ જિમતેતિમ
 વર્ણીલિપિ નમિયે ॥ જાવ તે ઇચ્છ્ય વિશેષેરે ॥ જિ ॥ તુ ॥ ૧ ॥ ૧ ॥

અર્થ - જેમ જિનવાણી પણ નદીસૂત્રને લેખે ઇચ્છ્યશ્રુતઠે તે કે ॥ તેને જેમ નમીએ
 ઠેએ તેમ વર્ણીલિપિકે ॥ બ્રાહ્મીલિપિને પણ નમીએ “ ઇતિ પદત્રય અક્ષરાર્થ ” જાણ
 યે તો એ ઠે જે શ્રીનગવતીને ધુરે નમો સુઅદેવયાએ એ સૂત્રે જિનવાણીને ગણરે
 નમસ્કાર કયો અને જિનવાણી તો, નદીસૂત્રમા ઇચ્છ્યશ્રુત કહી વોજાવીઠે ત
 યાચ તત્પાઠ ॥ કેવલનાણસુઠે ણાવજે તદુપસુવણજોગે તેનાસઈ તિઘયરો વડજા
 ગસુઅ હવડસેસ ॥ ૧ ॥ અર્થ - કેવલ જ્ઞાનેકરી અર્થે જે પદાર્થો તેને જાણીન જ જો
 પ્રજ્ઞાપના યોગ્ય પ્રરૂપવા યોગ્ય તે ત્યા તીર્થકરો જાપે એટલે જે અનિનાય હાથ ત
 વોઝે, અને અનનિજાપ્ય હોય તે જાણેઠે, પણ વચન ગોચર ન થાયે તથી અનનિ
 જાપ્ય વચને કહેવા તો નથી તે પરમાત્માનુ વચન યોગ શેષશ્રુત યાય એટલે ઇચ્છ્ય
 શ્રુત યાય ઇતિ એટલે એ જાવાયે, તીર્થકરનો વચનયોગ તે શેષશ્રુતક ॥ ઇચ્છ્યશ્રુત
 જાણવો એવો અર્થઠે એવુ જાણી ઇચ્છ્યશ્રુત જિનવાણી વડીએતા ઇચ્છ્યશ્રુત વર્ણી
 વિ કેમ ન વાંદીએ ? એ વે મા ફેર નથી, તેનો હેતુ કહેઠે જાવકે ॥ આપણાના
 તે ઇચ્છ્યવિશેષ કે ॥ ઇચ્છ્યના વિશેષકરે ઇતિ અક્ષરાર્થ જાવાયે તા એ ક, ઇચ્છ્ય
 પછેતો સર્વેવન્નુ સરસ્વીઠે જેમ બ્રાહ્મીલિપિ અક્ષરરૂપે ઇચ્છ્યઠે, તેમ જિનવાણી
 જાણારંગણના ઢુલ્લરૂપ ઇચ્છ્યઠે એવેમાં તો કાઈ વિશેષ નથી પણ આપણ
 જ્ઞાનાદિક જાવના સાધનપણે પ્રણમ્યાયકી તે ઇચ્છ્યવિશેષ પામ્યા કહીય ત મા
 એ વાદવાયોગ્ય ઠે એમ સદ્દેવુ ઇતિદશમગાયાર્થ ॥ ૧૦ ॥
 કોઈ કહેશેકે અજીવરૂપ આપનાયી આપણને શા ગુણ યાય ? તને કહેઈ, જ

वीरस्तुतिरूप हुंडीनुं स्तवन.

जेम अजीव संयमनुं साधन ॥ ज्ञानादिकनुं तेम ॥ शुद्ध
व आरोपे विधिसुं ॥ तेहने सवले खेमरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ ११

अर्थ - जेम अजीव संयमनुं साधनके० जेम वस्त्रपात्रादिक अजीवते; प
संयम के० चारित्रनां साधनते. एथी चारित्र सथायते. ज्ञानादिकनुं तेमके० ते
थापना जे ब्राह्मीलिपि, तथा जिनप्रतिमा प्रमुख ज्ञाननो तथा दर्शनशुद्धि प्र
नो हेतु थाय; ते माटे शुद्धनाव आरोपे विधिसुंके० विधिपूर्वक पोतानो जे
नाथ्यवसाय, तेनुं आरोपण सामी वस्तुनेविषे करे; तेहनेके० ते प्राणीने सव
खेमके० सर्व ठेकाणे मंगलीकते. इतिनाव. इतिगार्थ ॥ ११ ॥

ते उपर सूत्र लखीएथैये:- तं महाफलं खलु अरहंताणं जगवंताणं नामगोयम
स्त विसवणयाए ॥ अर्हियां, ए आलावे नामनिक्षेप ते महाफलदायक कद्यो.
तथा ॥ धंनाणं ते गामागर नगर खेड कवड मंनव दोण सुहृपट्टणा समसन्निवेता
जघ अरिहंता जगवता विहरति ॥ ए आलावामां ग्रामादिकने धन्य कद्या. ते प
ए श्रीअरिहंतनीज प्रशंसा यइ. तथा वली श्रीभ्रमणसूत्र प्रमुख यणा सूत्रोमा तेत्री
श आशातना मध्ये गुरुसंबंधी पाटी पीठ संयारे पग संयटतां आशातना जागे, ए
सर्व वस्तुअ अजीवते, तोपण पोताने विशेषे आराधवा योग्य कहौउ, तेतो तुं पण
मानेते; तो पठी जि प्रतिमा ब्राह्मीलिपि प्रमुख अजीव केम नथी मानतो? त
या वली श्री अंतगमदशागमा सुजताना अधिकारे हरिणोगमेशीनी प्रतिमा आ
राधने ते हरिणोगमेशी आराध्य हतो; तेथी ते हरिणोगमेशीनी संतुष्ट ययो; तेम
वीतरागनी प्रतिमा आराधने वीतराग आराध्य केम न थाय? यायज. अर्हियां
कोइ कहेशे के "जेम हरिणोगमेशी संतुष्ट ययो तेम श्रीवीतराग पण ए दृष्टांते तो संतु
ष्ट यया जोइशे." तेनो उत्तर जे "दृष्टांत होय ते तो एक वेशे होय; तेमाटे अर्ह
या आराध्यरूप वेश लीओते. एटले ए नाव जे वीतराग ते माटे काइ संतुष्ट न थाय
पण आराध्यतो यायज. एउ सस्यदृष्टिए विचारवु. वजी नावजिन पण आराध्य
फल देते. तेमां पण वे वात ठे. जे नावजिनने देखेते ते पण पुज्जपिंन, आकार
रूप देखेते; तेतो यापना ठे, ए पण उंनो आजोच करी विचारजो. वीछुं नाव
जेन ठता होय त्यांपण पोतानो नाव, निर्मल होय तो फज थापे. जो पोताना
नावविना फल थापे तो अजय्य थने दूरजय्यनेज फज थापवुं जोइए, ते माटे
जनाव तेज प्रमाण ठे. तेम यापना जिनने विषे पण जाणवुं.

अहीयां पोतानो जाव प्रमाण कह्यो, तेमां कोइकने आशका उपजे के "ता
मी वस्तु जेवी होय तेवी हो पण पोतानो जावज प्रमाण ठे" तेने कहेते के
एम नही, ते उपर गाथा कहेते

शुद्धजाव जेहनो ठे तेहना ॥ चार निक्षेपा साच ॥ जेहमा जाव

अशुद्ध ठे तेहना ॥ एक काचे सवि काचरे ॥ जि० तु० ॥ १२ ॥

अर्थ - शुद्धजाव जेहनो ठे के० जे वस्तुनो जावनिक्षेपो शुद्ध ठे, तेहना चार
निक्षेपा साचा ठे गौतमादिकनी परे एटले ए जाव जे, गातमजीनो जावनिक्षेपो
आराध्य साचोठे, तो नामादिक पण गातमना आराध्यठे परम मगनीकनूत
ठे तथा जेमा जाव अशुद्ध के० जे वस्तुनो जावनिक्षेपो अशुद्ध ठे, तेहन के०
ते वस्तुने, एक काचे सवि काच के० एक जावनिक्षेप काचे करीने चार निक्षेपा
काचा जाणवा अगारमर्दकाचार्यनी परे जेम तेहनो जाव अशुद्धठे, ता तना
नामादिक पण परम पापरूपठे, माटे आराध्य नही तेथी जाव तेहज सत्यठे
माटे पापी जीवनी अजीवस्थापना पण आराध्य नही इति जाव इति गाथाप १२

हवे व्यतिरेक दृष्टाते साध्य साधे ठे

दश वैकालिके दूपण दाख्यु ॥ नारीचित्रने ठामे ॥ तो केमजिन

प्रतिमा देखीने ॥ गुण नवि होय परिणामेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १३ ॥

अर्थ - जेम दशवैकालिकसूत्रनेविषे नारीचित्रने ठामे के० स्त्रीतुं रूप वि
तन्तु होय, आलेख्यु होय, तेने ठेकाणे जोता एटलु पद अर्थगम्यथी ठेनु
दूपण दाख्यु के० कदर्पविकार उपजे एह दोष देखाड्योठे यत ॥ चित्त नित न
णिश्चाए नारे वासु अज किय नक्कर पिव दूषण दिष्टि पडिसमाहरे ॥ १ ॥ एमा
थानो अर्थ एके चित्रामणनी जितप्रत्ये न णिश्चाए के० न जोइए तेनेविषे नारिक
स्त्री प्रतिते अलकृत होय माटे एरी प्रत्ये न जोबु विकार उपजवानो हेनु
माटे नक्कर के० सूर्य सासु जोइने, जेम दिष्ट के० दृष्टि सहरी लेइए, तेनी परे न वि
त्रामण देखीने दृष्टि सहरी लेवी इति जाव इति दशवैकालिके दृष्टांते जिनप्रतिमा
देखीने परिणामे के० पोताने जावे केम गुण न होय? एटले स्त्रीतु रूप देखी दा
कह्यो, तो जिनप्रतिमा देखीने गुण केम न थाय? थायज इति जाव ॥ १३ ॥

वीरस्तुतिरूप हुंडीनुं स्तवन.

एतो सामान्यपणे
वांदी? ते देखाडे ठे.

स्थापनानिक्षेपो बंध देखाड्यो. हवे जिनप्रतिमा को

रुचकक्षीपे एक मगले जातां ॥ पडिमा नमिय आणदे ॥ आवतां
एक मगले नंदीसरे ॥ बीजे इहां जिन वंदेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १४ ॥

अर्थ - “अर्हीयां जंवाचारण मुनिनो अधिकार ठे. आगली गायामां जंवाचा
रण एहबुं पदत्रे ” ते जंवाचरण मुनि रुचक क्षीपे के० रुचक नामा तेरमो क्षीप,
मतातरे एकवीगमो क्षीप. तेहनेविपे एक मगले जाता के० एकज मग जरी उ
त्पत्या ते त्यां उतत्या. उतररीने पडिमा नमियके० जिन प्रतिमा, तेने आनंदे के०
हर्षे नमीने, आवताके० पाठा वजतां, एक मगले नंदीसरेके० एकमगले नंदीसरनामा
आवमो क्षीप, त्यां उतरे, त्या उतरी विसामो लई त्यां जिनप्रतिमा वांदे. बीजेके०
बीजे मगले अर्हीया आवे. अर्हीया जिनप्रतिमा वांदे. ए अर्हीयांना जिन ते
अशाश्वती प्रतिमा वांदे एम जणाव्युं. इति चतुर्दश गायार्थ ॥ १४ ॥

त्रिगी गति ए नगवई जाखी ॥ जंवाचारणकेरी ॥ पंमगवन
नंदन इहां पडिमा ॥ ऊर्ध्व नमे वणोरीरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ १५ ॥

अर्थ.-त्रिगी गति ए नगवई जापी के० श्रीनगवतीसूत्रनेविपे ए तीर्तिगति क
ही. एरवार नगवतीतुं नाम दीवुं, एटले जंवाचारण तथा विद्याचारणनो अधि
कार सयलो नगवतीसूत्रमां ठे; एम समजवुं. जंवाचारणकेरी के० जंवाचारण
तीरगी गति कही. हवे ऊर्ध्वलोकनी वात कहेठे. एक मगले उंचा मेरुपर्वत
माथे पंमक वन के० पाहुकवननेविपे जाय, त्या चैत्यवादे; त्याची पाठा व
एक मगले नंदन के० नंदनवन, संज्ञतलाष्टवीथी पांचशां योजन उंचु ठे;
आवे. त्यांनां चैत्य वादे. त्यांथकी बीजे मगले इहां पडिमाके० अर्हीयां धर
वपरे अशाश्वतीप्रतिमाने वादे. एम ऊर्ध्व नमे वणोरी के० ऊर्ध्वलोके वणी
वादे. इति पंचदश गायार्थ ॥ १५ ॥

हवे विद्याचारणमुनिनो संबंध कहेठे.
जिनप्रतिमा ॥ प्रणमी प्रमुदित आयरे ॥ बीजे नंदीस
-विद्याचारणमुनि ते प्रथम एके मगले मानुपोत्तरे जाय के० अडी बी

પની મર્યાદા કરીને રહ્યો, એવો જે માતૃપ્યોત્તરપર્વત, તે પર્વતે જાય, ત્યાંનો ચૈત્ય
વાદે ત્યહાંથી બીજે કે० બીજે મગલે નદીશ્વર દીપે જાય ત્યાં જિનપ્રતિમા પ્રવેશ
મીકે० પ્રણામ કરીને પ્રમુદિત થાય, એટલે હર્ષવત્ થાય એતિ ગાયાર્ય ॥ ૧૬ ॥

તિહાંથી પડિમા વંદણ કારણ ॥ એક મગલે રૂંદા આવે ॥ ઊર્ધ્વ
પણે જાતાં બે મગલે ॥ આવતા એક સ્વનાવેરે ॥ જિ० ॥ તુ० ૧૭ ॥

અર્થ - તિહાંથી કે० તે નદીસર દીપથી, પડિમાવદણ કારણ કે० પ્રતિમા વ
દણને હેતુએ, એક મગલે રૂંદા આવે કે० એક ઉત્પાતે અર્ધાંયાં આવે આવેને થ
ર્ધાંયાંના ચૈત્ય વાદે એ તીર્થાં લોકની વાત કહી, હવે ઊર્ધ્વલોકની વાત કહે
ઊર્ધ્વલોકે પણ જાતાં બે મગલાં અને આવતાં એક મગલુ એટલે એ જાવ જે, જાના
એક મગલે નદનવને જડને ચૈત્ય વાદે અને બીજે મગલે પાશુકવને જડને ચૈત્યવાદે
ત્યાંથી એક મગલે અર્ધાયાં આવી અર્ધાંયાંની પ્રતિમાવાદે સ્વનાવકે० એ ગતિના, એ સ
નાવ ઠે વચમા બીજા વિસામા કરી શકાએ નહીં એતિ જાવ એતિ ગાયાર્ય ॥ ૧૭ ॥
હવે પૂર્વે “જગત્તી સૂત્રમા એ પાઠ ઠે” એવું તો કહ્યું હતું, પણ કીએ ગમેઝે? તે કહે

શતકવીશમે નવમ ઉદ્દેશે ॥ પ્રતિમા મુનિવર વંદી ॥ રૂંદા દેસીને
અવલા નાજે ॥ તસ મતિ કુમતિ ફદીરે ॥ જિ० ॥ તુ० ॥ ૧૮ ॥

અર્થ - શતક વીશમે નવમ ઉદ્દેશે કે० શતક વીશમું અને ઉદ્દેશે નવમો
તેમાં પ્રતિમા મુનિવર વંદી કે० મુનિરાજે પ્રતિમા ધરીતે વંદી ઠે રૂંદા દેસી કે०
એવો પાઠ દેસીને, જે અવલા નાજે કે० જે પ્રાણી અવલા વાકા જાયઠે, તસ મતિ
કે० તેડની જે બુદ્ધિ, તે કુમતિ ફદી કે० કુગુરુની નોલવી થકી કુમતમાં ફદાઈ ર
ઠે એટલે જો મિથ્યાત્વને જોરે કુમતિ ફદમા પડ્યાઠે, તો એવા પ્રગટ પાઠ દેસી
પણ અવલા નાજે ઠે કુમતિની જાલમા ગુથાય ઠે એતિ જાવ ॥ એતિ ગાયાર્ય ॥ ૧૮ ॥

હવે તે પાઠ લખે ઠે કહિવિહાણ જતે ચારણા પદ્મના ગો० કહિવિહા ચારણા પદ્મ
ના “તંજહા વિઝ્ઞાચારણાય જયાચારણાય સેકેણછેણજતે એવ બુદ્ધિ વિઝ્ઞાચાર
ણા ગો० ઠછછેણ અણિક્ષેણ તવોક્ષ્મેણ વિઝ્ઞાએ ઉત્તરગુણાદિ સ્વમમાણસ્ત
વિઝ્ઞાચારણાદિ નામ લાદિ સમુપ્પજ્ઞા સેતેણછેણ જાવ વિઝ્ઞાચારણા વિઝ્ઞ
ચારણસ્તણ જતે કહસીહાગડ કહસીહેગડ્ડિસાએ પદ્મના, ગો० અયસુ નુરુતિ
દોલે જાવકિચિવિસેસાહિએ પરિક્ષેણ મહિઙ્ગિએ જાવમહાસોલે જાવડણા

व तिकट्टु जंबुदीवंदीवं तिहिं अवाणियाहिं तिरुक्तो अणुपरियट्टिताणं हव
मागठिक्का विक्काचारणस्तणं गो० तहासीहागइ तहासीहेगइ विसए पन्नत्ता. वि
क्काचारणस्तणं जंते तिरियंकेवइएगइविसए पन्नत्ता गो० सेणंएगेणंउप्पाएणं मा
णुसोत्तरेपवए समोत्तरणं करइ माणुसोत्तर तहिं चेइयाइ वंदइ वंदइत्ता वीए
णं उप्पाएणं नंदीसरवरदीवे समोत्तरणं करइ करइत्ता तहिं चेइयाइ वंदइ वंदइ
त्ता तउ पडिनियत्तइनियत्तइत्ता इहमागवइ गवइत्ता इहं चेइयाइ वंदइ विक्का
चारणस्तणं गो० उडुं एवइ एगतिविसए पन्नत्ता सेणं तस्तगाणस्त अणालोइय
पमिक्कंते कालं करइ नडितस्त थाराहणा सेणं तस्तगाणस्त आलोइय पडि
क्कंते कालं करइ अडितस्त थाराहणा सेकेण्णंजंते एवं बुच्चइ जंवाचारणे
गो० तस्तणं अरुमं अरुमेणं अणिविक्केणं तवोकम्मेणं अप्पाणं जावे माणस्त
जंवाचारणलक्ष्मीनामं लक्ष्मी समुप्पज्जइ सेतेण्णं एवं बुच्चइ जंवाचारणे जंवा
चारणस्तणंजंते कहंसीहागइ कहंसीहेगइविसए पन्नत्ता गो० थयणं जंबुदीवे दीवे
जहेव विक्काचारणस्त एवरतिसत्तक्को अणुपरियट्टिताणं हवमागठिक्का जंवा
चारणस्तणं गो० तहासीहागइ तहासीहेगइविसए पन्नत्ता; सेसंतंवेव जंवाचारण
स्तणंजंते तिरियं केवइए गतिविसए पन्नत्ता गो० सेणं इतो एगेणं उप्पाएणं रुय
गवरेदीवे समोत्तरणं करइ करइत्ता तहिं चेइयाइ वंदइ वंदइत्ता तउ पमिनि
यत्तमाणे वीइएणं उप्पाएणं एंदीसरदीवे समोत्तरणं करइ तहिं चेइयाइ वंद
इ वंदइत्ता इहमागवइ इहं चेइयावदइ जंवाचारणस्तणं गो० तिरियंएवइएगतिवि
सए पन्नत्ता० जंवाचारणस्तणंजंते उडुं केवइए गइविसए पन्नत्ता गो० सेणंइतोएगे
णं उप्पाएणं पंमगवणे समोत्तरणं करइ करइत्ता तहिं चेइयाइ वंदइ वंदइत्ता तउ
पडि णियत्तमाणे विजिएण उप्पाएण नंदणवणे समोत्तरणं करइ करइत्ता तहिं
चेइयाइ वंदइवदइत्ता इहमागवइ मागवइत्ता इहचेइयाइ वदइ जंवाचारणस्तणं
गो० उडुं एवइए गतिविसए पन्नत्ता० सेणतस्त गाणस्त अणालोइय अप्पडिक्कंते
कालं करइ नडि तस्त थाराहणा सेणंतस्त गाणस्त आलोइय पमिक्कंते कालं
करइ अडितस्त थाराहणा सेवजंते सेवजंते जाव विहरइ इति जगवती सुत्रे श
तक वीरमे उदेशे नवमे ए पाठ ठे.

हवे कुमति, नवनवा अजिनाय लावी ए थाजावानो अर्ये मरहेत्ते. ते प्रगट्ठकरी
दूपवेत्ते. अहियां दुंढक कहेत्ते जे “ चैत्य शब्दे थमे जिनप्रतिमा नयी मानता थने
एम करतां तमे चैत्य शब्दे जिनप्रतिमा कहोठो तो कहो, पण ते वादता लाज हां

ततो सूत्रमां "तस्तगणस्त थणालोश्च" इत्यादिक पाठे केम कहु जे ते स्थान
ने थणयालोए, थण पमिकुमे काल करेतो विराधक थाय? इति तेनो उत्तर कहें

आलोअणनु ठण कहु जे ॥ तेह प्रमाद गतिकेरो ॥ तीरग
ते जे जात्र विचाले ॥ रहे ते खेद घणोरोरे ॥ जि० तु० ॥ १९ ॥

थये - ते गणनु थालोअण कहुके० ते स्थानक जे चैत्यवदनामां प्रमा
स्थानक तेहनु जे थालोववु, तेज देखाढेठे ते प्रमाद गतिकेरोके० प्रमाद गति
तेनु थालोववु ते जे कारणमाटे लब्धि उपजीवन ते प्रमाद गतिने कोइ पूजे जे
गणनु थालोअण कहु एहवो थन्वय क्पांवी कखो? तेने कहीए तैए ॥ तम
गणस्त थालोअणालोश्च इत्यादिक सूत्रपाठयकी एवो थन्वय कखो इति
तथा यज्ञी प्रमादस्थान बीछु देखाढेठे तीरगतिके० तीरना वेगनी परे वता
गतिए जे चाय्या जाय, ते जातायका जात्रविचालेके० वचमांतीरियात्रा प्रनु
शाश्वतां देहेराप्रमुख रहेके० रही जाएने ते खेद घणोरोके० घणो खेद विन
उपजेने एटले तीरना वेगनी परे गया ते थालोअणस्थानक कहीए इति ना
इति एफोनविशतितम गाथार्ये ॥ १९ ॥

दरे थालोववो थये कइविहाण के० केटला प्रकारना हे जगवन्, चार
मुनि कह्याने? प्रबुजी कहेने हे गौतम, वे प्रकारना चारणमुनिने तंजहा इत्यदि
ते कहेने एक विद्याचारण बीजा जयाचारण सेकेणछेण के० शाकारणयी विद्या
ए? प्रबुजी कहेने हे गायम, ठठ ठछने थणिकितेणके० थविश्रामपण एटत्र नि
रतर तप करता विज्ञाएके० विद्याए करी पूर्वगतश्रुत विशेष करीन उतर
लब्धि सममाणस्तके० पिम विष्णुआदिकनेविपे तप, तेहने खमता सहेता एउम
करता, इतिनाय विद्याचारणजन्धि उपजे ने सेतेणछेण के० ते कारणे विद्या
ए कहीए हे सामिन्, विद्याचारणनी रुहसीहागइके० केवी शीघ्रगतिने? इति
हेगइसिएके० शीघ्रगतिविषय केवोने एटले गमनविना पण शीघ्रगति विष्णु
दनु खेत्रने? इति नाय प्रबुजी कहेने हे गौतम, थयसुके० था नुवीर नव
योजननो यावत् ३१६२२७ योजन, ३ गाउ, १२० वनुय १३ थगुनजंजा
दजी परिकेरेणके० परिश्रमे महदिक यावत् महासुखनो वणी वता, कोडा
राखिवाणदिके० अणउपरी-गुगाडीए एटली वारमा तिगुकोके० प्रणवार गु
५ करी आदे तादिए नी शीघ्रगतिने एवो शीघ्रगतिना विषय २२

मान्यप्रकारनी गति कही. हवे त्रीठीगतिविषय पूछे. विज्ञाचारणस्तणं इत्यादि क सुगमते, तिरियंकेवइगइवित्तएके० त्रीठी गतिनो विषय केटजोते? प्रखजी कहेते. हे गौतम, एगेणंउपाएणंके० एके मगले माणुसोचरेपवएके० मानुषोचर पर्वतनेविषे स मोत्तरणंके० समवतार करे. करीने तउचेइयाइवंदइके० त्याहां चैत्यवादे. वितीएणं उ पाएणं के० बीजे मगले नंदीतरवरदीवेके० नंदीथर दीपनेविषे, समोत्तरणंकरेतिके० समवतार करे. करीने तहिचेइयाइवंदइके० त्यां चैत्यने वादे. ततोपडिनियत्तइके० त्याथो पाठा निवर्ते. इहमागवइके० अहीयां थावे. इहचेइयाइवंदइके० अहीयांनां चैत्यवादे, विज्ञाचारणस्तणंगो० तिरियंएवइगइवित्तएके० हे गौतम विद्याचारण नो तीर्ति गति विषय एटजोते. विद्याचारणस्तणंउडं केवइए गइवित्तएपत्रना के० ते वेद्याचारणनो ऊर्ध्वगतिविषय केटजोते? प्रखजी कहे ते. हे गौतम सेणंके० ते, इ तोके० अहीयांथी, एगेणं उपाएणं नंदणवणे समोत्तरणं करेतिके० एकेमगले नंदन वननेविषे समवत्तरण करे; करीने तहिचेइयाइवंदइके० त्यां चैत्यवादे; वितीएणं उ पाएणंके० बीजे मगले, पंगवणोके० पांरुवन मेरुने मस्तके समवत्तरण करे. त हिचेइयाइवंदइके० लहा चैत्यवादे. ततो पडि नियत्तइके० त्याथी पाठा निवर्ते. इह मागवइके० अहिया थावे इहं चेइयाइ वंदइके० अहीयांनां चैत्यवादे. विज्ञाचार एस्तणं इत्यादि सुगमते सेणंतस्सगाणस्तके० ते स्थानकने एटले जडिय फोरवी ते स्थानकने, अणालोइय अण्डिकंतके० अणयालोए, अणपन्निकमे, काजंकरइ के० काज करे. तोनधितस्स थाराहणके० थाराधना तेने नथी. सेणंतस्सगाणस्तके० ते स्थानकने, थालोइय पडिकंत के काजंकरइके० थालोचीने थने पन्निकमीने काज करे. तो थडि तस्सथाराहणके० तेने थाराधनाते एटले ए नावार्ये जडियउपजीवन ते प्रमाद वे. ते प्रमाद थालोयाविना चारित्रनी थाराधना न थाय थने विराधक चारित्र्युं फज न पाये. तकेणंणंजते, इत्यादिक जंवाचारणना थालावानो पण एज अर्थते, पण एटजो फेरते के थछम अछमना पारणं करता ए जडिय उपजे. ॥ जयाचारणस्तणं ता तित्तचखुत्तोके० एकवीसवार जंनु दीपने फरी थावे; एवी शीर्गति जंवाचारण नी ठे. जयाचारणस्तणंनते तिरियं इत्यादिक सुगम ठे, पण एटजो फेर जे कोइ वेव उपाएण त्यगवरेदीये समवत्तरणं करेइके० एके मगले त्वकवर जे तेरमो दीप, नेविषे समवत्तरण करे करीने तहिचेइयाइवंदइके० त्याहां चैत्यवादे. यांदिने, तउ दिनियचमाणेके० त्याथी पाठां निवर्तता वितीएणं पंदीतरवरदीये समवत्तरणं करे

ફકે ૦ નદીશ્વર ક્ષીપને વિપે સમવસરણ કરે. તદિચેશ્યાશ્વદફકે ૦ ત્યાં ચૈત્યને રહે. શ્વમાગશ્વફકે ૦ અહિયાં આવે શ્વ ચેશ્યાશ્વદફકે ૦ અહિયાં ચૈત્યવાંધે, જયાચારણને કર્ધ્વગતિ વિપય એટલો છે યાવત્ સપૂર્ણ લગી સુગમ છે સેવજતેકે ૦ ગૌતમસામિ કહે છે ॥ તદ્વત્તિશ્વતિ ॥ અહીંયા વિદ્યાચારણને જાવુ વે મગલે અને આવવુ એકે મગલે, તથા જયાચારણને જાવુ એકે મગલે અને આવતા વે મગલાં, તે લલ્લિપનો સજાવ છે તથા કોઈ કહેતેકે, વિદ્યાચારણને આવતા વિદ્યા સ્પષ્ટતર થાય, માટે એક મગલે આવે અને જાતાં તેવી ન હોય માટે વે મગલે જાય અને જયાચારણને લલ્લિપી ઉપરે માટે આવતાં અલ્પસામર્થ્ય હોય, તેથી આવવુ વે મગલે અને જાવુ એક મગલે સ્તિત્વતિ હવે તે આલોવવા ઉપર સિદ્ધાંતસાથે દૃષ્ટાંત કહેશે

કરી ગોચરી જિમ આલો ॥ દશવૈકાલિક સાથે ॥ તિમ એ
ઠામ પ્રમાદ આલો ॥ નહીં દોષ તે પાસે ॥ જિ ૦ ॥ તુ ૦ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ - કરી ગોચરીફકે ૦ ગોચરી કરીને જેમ ઉપાશ્રયે આવીને સાધુપદ અપાવ
તિએ લડે, તે સાધુ, જિમ આલોએકે ૦ પ્રમાદને આલોવે, પણ નહીં દોષ તે પા
સેકે ૦ તે પ્રમાદવિના વીજો દોષ નથી સ્તિ અક્ષરાર્થે જાવાર્થે તો એ વેકે શ્રી
દશવૈકાલિકે એમ કસુ જે, સાધુ, ગોચરી કરી આવીને ગુરુપાસે આલોવે તે નજીરી
તે ન આલોયું હોય તો ફરી પડિક્રમે એમ કસુ તેમાં એ પડિક્રમ્યુ તે દોષ લાગ્યા તન
પડિક્રમ્યુ પણ ગોચરી કરી તે પડિક્રમ્યો નથી, તેમ અહીંયાં પણ ચૈત્યવદના પડિક્રમી
નથી દોષ લાગ્યો તે પડિક્રમ્યો છે. સ્તિજાવ એટલે કોઈપૂટે જે “આલોયા પડિક્રમ્યાવિ
ના કાજ કરે તો વિરાધક થાય, એમ કરતાં શ્રીજગત્તીસૂત્રમાં તેહનો શા જવાવ શ
લ્યો”? તેને કહીએ જે હે દેવાણપ્રિય, અમે જવાવ ચાલ્યો, પણ તુ નજો સમજ્યા નથી”
ફરીતાંજજ ગોચરી કરીને સાધુ, ઉપાશ્રયે આવતાં માર્ગમધ્યે આલોયા પડિક્રમ્યાવિના
કાજ કરે તો આરાધક કહીએ, કિંવા વિરાધક કહીએ? તે વિચારી જોજા. યત શ્રી
શર્વસ્થાનિકે પચમાધ્યયને ॥ વિણણ પવિત્રિતા સગાસે ગુરુણોમુણી । શ્રિયા વદીન
દાય, આગાથો અપદિક્રમે ॥ ૧ ॥ આનોજ્ઞાણનીમેસ અશ્વારજહકમ મમલ
મણેચેવ જનપાણે અસત્રયે ॥ ૨ ॥ વજ્રુપ્પન્નો અણુવિગ્ગો, અવરિક્તણ ચેયતા ।
આનો એ ગુરુસગાસે, જજહા ગદ્ધિયં નવે ॥ ૩ ॥ અસમ્મમા લોશ્પં ડુઝ્ઝા, ગુરુ
વિ જ્ઞકમ । પુણો પડિક્રમે તસ્સ, વોત્તિત્તો ચિત્તે સ્મ ॥ ૪ ॥ અર્થ - ગિણણક
વિનય કરી, પવિત્રિતાકે ૦ પેણને, સગાસે ગુરુણોકે ૦ ગુરુની સમીપે મુણીકે ૦ સુને,

आगउ एटले आव्यो थको, इरियावहीयं पडिक्कमेके० इरियावही पडिक्कमे, आ
दायके० ग्रहीने. १ पठी काउसगमांहे आनोइत्ताके० उपयोग देइने, नीसेसंके०
सवलाए, अइयारके० अतीचारने, जहकर्मके० यथा अनुक्रमे अतीचारने चितवे
गमणागमणेके० जातां आवतां, चेवके० निश्चये, जत्तपाणेअके० जात पाणीने
विपे, संजएके० मुनि. २ उड्डुपन्नोके० सरल प्रज्ञावालो, अणुविगोके० उद्वेग र
हित, अवकिन्तेणचेइसाके० सावधान मने करी काउसग पाणीने, आलोए गुरु
सगासेके० गुरुनी समीपे आलोए. जंजहागहियके० जे जेम लीथो होय ते तेम.
॥३॥ एम करता कदाचित् एसम्ममालोइयदुक्काके० रुडी पेरे आलोयुं न होय, पुवि
पवाविजं कडंके० पूर्वे आहारादिक ग्रह्य होय तेने, अथवा पठी ग्रह्य होय ते पूर्वे कहेवा
एुं होय अथवा पठे कहेवाएुं होय, जकडंके० जे एम कीधां तथा पूर्व कर्म दोष पश्चा
त् कर्मदोष लाग्या होय, तेने पुणो पडिक्कमेके० फरी पडिक्कमे. तस्तके० ते सूक्ष्मअतीचा
रने वोसिन्नेके० ते कायाने वोसिरावतो, चित्तएइमके० एम चितवे. एचार गाथानो अर्थ.

हवे एवो जगवतीसूत्रनो पाठ सांजलीने कुमति बोव्यो

कहे कोइ ए कहेवा मात्रज ॥ कोइ न गयो नवि जाशो ॥ नहीतो ल

वणशिखामांहे जातां ॥ केम आराधक याशोरे? ॥ जि० ॥ तु० ११ ॥

अर्थ:- कोइक कुमति एम कहेठे जे, कहेवामात्रज के० ए जगवतीसूत्रमां
चारणरूपितुं नाम देइने कहु, पण ते कहेवारूप जाणवुं. पण कोइ न गयो के०
एरीते कोइ अतीत काले गयो नथी, तथा नविजाशे के० अनागत काले कोइ जाशे
पण नही तेनो हेतु कुमति देखाडेते. नहीतो के० जे में कहु तेम न होय तो
लवणशिखामांहे जातां के० लवणसमुदनी शिखामां थइने जातां केम आराधक या
शे के० अपकायनी विराधना करीने जता आराधक केम याशे? इति गाथाअह्म राथे
हवे जावार्थे कहेठे, जे जंवू दीपने, पठवाडे वे लाख योजन एक दिशाए पहोलो
एवो चारे दिशाए फरतो लवणसमुद ठे, ते वचमा सोल हजार योजन पाणी
उंचु चोफेर ठे; ते पाणीमांथी थइने मुनि केम जाय? थने जाय तो आराधक केम
थाय? तथा बीजो पण कोइ मार्ग जवानो नथी, ते माटे कहीएतए के चार
णमुनिनी वात ते जगवतीसूत्रमां कहेवा रूपठे, पण करवा रूप नथी ॥ ११ ॥

हवे कुमतिने थोगली गायामा उत्तर वेठे.

सत्तर सहस्स जोयण जई उचा ॥ चारण तीर्गं चाले ॥ समवायगे
प्रगट पाठ ए ॥ शु कुमति त्रम घालेरे ? ॥ जि० ॥ तु० ॥ २२ ॥

थर्ये - सत्तर सहस्स जोयण के० सत्तर हजार योजन, जई उचाके० उचा ज
ईने, चारण तीर्गं चाले के० ते चारणमुनि तीर्गं जाए ठे एम एरीते श्रीराम
वायांगसूत्रमा प्रगट पाठ ठे तो, शु कुमति त्रमघालेके० हेकुमति, कुस्ति मतिना
धणी, नोलालोकने खोटी खोटी बातो कही शु त्रम घाले ठे ? सशयमां गुपाहे ?
जे तु कहेठे तेम कहेवा मात्र होय तो समवायांगसूत्रमा एवो पाठ केम कहे ?
तिनाय यथा ॥ जवणेण समुदे सत्तरजोयण सहस्साइ सवंगेण पन्नता इमीतेण
रयणप्पजाए पुढवीए बहुसमरमणिक्काउं नूमिनागाउं साइरेगाइ सत्तर जोयण
हस्साइ उम्ढ उप्पइत्ता तउं पञ्चाचारणाण तिरियगई ॥ इति समवायगे ॥
एनो थर्ये - जणसमुइ सत्तर जोयण सहस्साइ के० सत्तरहजार योजन, स
गणे के० सर्वे यईने कह्यो ठे एकहजार उमो, सोल हजारनी उपर शिरा ए
१०००० इमीतेण रयणप्पजाए पुढवीएके० ए रत्नप्रनाष्ट्वीयकी बहुसमरमणिक्का
उं नूमिनागाउं के० धणी सरखी एटले वरावर रमणीक नूमिनागयकी, एउं
मेरुनी भरतीयकी, साइरेगाइ सत्तरजोयणसहस्साइ उम्ढ उप्पइत्ता के० त
रहजार योजन जाजेरा कर्ध्व जईने पञ्चा के० पञ्ची चारणाण तिरियगई के०
चारणमुनिनी तीर्गं गति प्रवर्त्ते ते माटे जेगवतीसूत्रनो पाठ करवारूप ठे,
पण कहेवारूप नथी इति नाव इति षाडिशतिम गायार्थ ॥ २२ ॥

हवे ए थाजावामा चेइथाइ वदे कबु, ते उपर कुमति चैत्यशब्दो ब
ते ज्ञान कहेठे, तेइ थाशका जागीने उत्तर वालया गाथा कहे ठे

चैत्यशब्दो ज्ञान अरथ ते ॥ कह्यो करवो कुण हेते ॥ ज्ञान
एक ते चैत्य दपाणि ॥ नूले जड सकेतेरे ॥ जि० ॥ तु० ॥ २३ ॥

थर्ये - चैत्य शब्दो जे ज्ञान अरथ करोठो ते शा हेनुए करवो ? पात्रा थर्येवैत्य
चिननु वर थयरा चिनप्रतिमा यत ॥ चैत्य निर्नाकताडिअ चैत्या चिन सनातन
“इत्यनेकार्यनग्रहे” एगो थर्ये मूकीने चैत्यके० ज्ञान एवो थर्ये सामाटे करवा पर
इतिनाव ज्ञान एक ने चैत्य घणान के० ज्ञानतो एक ठे, थने चैत्य घणान, तेमाट नू

के० ते अर्थ करतां नूलेवे. शामाटे नूलेवे? ते कहेवे. जडसंकेतेके० मूर्खसंकेते, एटले
 शुद्धगुरुपरंपरा आवी होयतो निपुणसंकेत होय; पण निगुरुना संकेत ते मू
 र्खज होय. इतिगाथा अरुणार्थः अय नावार्थ. ते कुमति एम कहेवे जे, “विद्या
 चारण जंघाचारण मुनिए, नंदीश्वर प्रमुखनी वातो ति-दांतमां सांजली; ते सांज
 ली हृदयमां कौतुक उपन्युं, जे एवात केम हजो? आपणी नजरे जोइए” एम वि
 चारीने नंदीश्वरादिकनेविपे जोवा गया. त्यां जेम आगममां सांजल्युं तेम नजरे
 दीतुं; तेवारे प्रभुना ज्ञाननुं बहुमान जाख्युं; जे “धन्य प्रभुना ज्ञानने” एम क
 हीने प्रभुना ज्ञानने पगे लागे. चेइयाइ वंदइनो ए अर्थये;” एम कुमति कहेवे. ते
 नो उत्तर वाव्यो; जे मूर्ख, व्याकरण प्रमुख जल्पाविना शुं समजे? चेइयाइके०
 चैत्यानि ते द्वितीयां बहुवचन ठे, हवे जो ज्ञानने पगे लाग्या होय तो बहु
 वचन सूत्रकार शाने माटे कहे? ज्ञान तो एक ठे. एवी वातो मूर्ख शुंजाणे? इति
 अर्थायां केटलीक वातो, स्तवनमां नथी आणी पण कांईक विशेषे वात लखीएठेए.
 त्यांजइ ज्ञाननेपगेलाग्या; एम कहे तेवारे वाटमां जातां चमत्कार उपजे एवा पहाड प
 र्वत समुद्रप्रमुख घणा आख्याहजो; तो तेने वेखीने प्रभुना ज्ञानने वंदना कां न करी?
 ते विचारजो. वली एम चैत्य शब्दे ज्ञान कहीए तो; ॥ नाणं पंचविहं पन्न
 चं ॥ इत्यादिक, सूत्रमां ज्ञानना आलावा घणाठे, त्यां सघले ॥ चेइयं पंचविहं पन्नचं
 आनिणि बोद्धि चैइयं, सुयचैइयं. उद्दिचैइयं, मणपल्लवचैइयं, केवलचैइयं. इत्या
 दिक पाठ लखत, पण तेतो क्वांए दीसता नथी; तथा वली एवो अर्थ करे
 जे, आगममांथी वात सांजली निर्णय करवा गया, तेवारे शंका तो हृदयमां ठरी
 थने जिन वचनमां शंका उपजे; तेवारे साधुपणु केम रहे? यतः ॥ पय म
 त्करं पि एकं पि जोनरो एइ सुच निदिष्टं संसंरोयं तोविदु मित्रदिष्टि जमाजिव ॥१॥
 ते माटे मूर्खसंकेतनो अर्थ ठानी, निपुणसंकेत अर्थ करीए तो सर्वे समुं याय.
 ए जवावना उत्तर घणा ठे; तेहनो खप होयतो प्रतिमाशतकग्रंथ उपाध्यायजी
 नो करेलो ठे ते जोज्यो. ए विस्तारे सखुं. ॥ २३ ॥

हवे वली कुमति एम कहे ठे जे, “चैत्य के० प्रतिमा हो तो पण जले हो प
 ण ते शाश्वतीप्रतिमा हती थने तमेतो अशाश्वती मानोठो.” एम कहेनारने,
 एज आलावामांथी अशाश्वती देखावेठे.

रुचकादिकना चैत्य नम्या ते ॥ सासय पडिमा कहीए ॥ जेइ इहां
 ना तेइ अशाश्वत ॥ वेठमां जेइ न लहिऐरे ॥ जिणानुण ॥ २४ ॥

અર્થ - રુચકાદિકના કે૦ રુચક આદિ દેઈ આદિ શબ્દયકી નંદીશ્વારક
 લઈ તેહ ચૈલ્યને મુનિ જે નમ્યા, તે સાસયપડિમા કે૦ તે શાશ્વતીપ્રતિમા કહ્ય
 તથા જેહ ફહાના કે૦ અત્રે નરતના ચૈલ્ય વાદ્યા, ફહા ॥ ચેડ્યા ફવડ્ડિત પાગાત ॥ તે
 અશાશ્વતા જાણવા તે માટે મૂર્ચ્વ હોય તે શાશ્વતીમાં અને અશાશ્વતીમાં પૂજ્યાપૂજ
 નો ફેરપાડે તેજ માટે આગલ કહેવાશે જે ડોપદીનો અધિકાર, તેમાં કેવળ અશાશ્વ
 તીનેજ પૂજ્યપણુ કહ્ય છે, અને જિનધર કહી બોલાયું છે; તે કારણે વેઠમાં જે ન
 લઈએ કે૦ શાશ્વતીમા અને અશાશ્વતીમાં અશમાત્ર જેદ નથી' इति गाथाये ॥ ૨૩ ॥

હેવે એ અધિકાર પૂરો થયો માટે વપસહાર કરે છે

જે ઉપર સાહેવ તુજ કરુણા ॥ શુદ્ધ અરથ તે જાણે ॥ તુજ આ
 ગમનો શુદ્ધપરુપક ॥ સુજશ અમિયરસ ચાલેરે ॥ જિ ॥ ૧ ॥ તુ ॥ ૧ ॥ ૧ ॥

અર્થ - જે ઉપર સાહેવ તુજ કરુણા કે૦ હે સાહેવ, જે પ્રાણી ઉપર તમારિક રુણ
 ઇટલે રુપાત્રે, શુદ્ધ અરથ તે જાણે કે૦ તે પ્રાણી યથાર્થ વ્યાખ્યા કહે અર્ધાપણ મા
 યમા, એક ઉપર કરુણાત્રે અને એક ઉપર કરુણા નથી એવો અર્થ થાય, તે વીતણ
 ને કેમ ઘટે? અત્ર ઉત્તર જેમ એક વાપના વે વીકરા હોય, વાપનુ તે વેચ વપર ફત
 સરપુત્રે; પણ એક આજ્ઞાકારીત્રે, વીજો આજ્ઞાકારી નથી તેમાં જે આજ્ઞાકારીત્રે તે
 વપર હેત, લોક પ્રગટપણે વેચે છે, અને જે આજ્ઞાકારી નથી તે વપર યથાવિ વિતાવ
 હેતરે; તોપણ લોકો, તે પ્રગટપણે લેખતા નથી, તેમ અર્ધાપણ તીર્થધરન
 યપિ સર્વે પ્રાણીઉં ઉપર કરુણાત્રે, પણ જેઉં આણાના આરાધકરે તેઉં ઉપર પ્ર
 ટપણે વીમેરે, તે માટે એમ કહ્યુ જે વપર સાહેવ ઇત્યાદિ૦ અર્ધોમાં સવયા ફત
 ણા નથી એમ કહેરે તે નિગારયુ, જે માટે વીરસ્વામિને ઇચ્છસ્યપણે નગવતીના ફત
 ૪ પત્રમાની વૃત્તિમયે શ્રી અનયવેદ સૂરિજીએ લખ્યુ છે ॥ સ્નેહગર્જાનુકાસકા
 ત્ ॥ તેગર કેવળીને સ્નેહરહિત અનુકપા ઠરી, અન્યથા સ્નેહગર્જન પદનુ ગુ પ્રવાજ
 ઇત્યાદિક વધુ ચર્ચાત્રે, તે યથ વધે માટે નથી લેખતા તેમાં તે તુજ આગમના
 શુદ્ધપરુપક હાય તે પ્રાણી સુજશ કે૦ જગા યગરૂપ, અમિયરસ કે૦ અમૃતના
 ન તે, ચાલેરે૦ આત્માદ કરે ઇટલે ઠરિયે પોતાનુ નામ પણ સૂચ્યુ इति गाथा
 ગતિગાથાયે ॥ ૨૦ ॥ ૧ પ્રયમ ટાલે થયો યથા યથ ૪૦૩ અર્ધ ૧૪

હેરે વીનો ટાલ કહેરે તેહેનો સચય જે પ્રયમ ટાલે પ્રતિમા સ્થાપન ફત
 પ્રતિમાને પદના કહી, હેરે કેટલાક મૂઢ એમ કહેરે જે ' પ્રતિમા વાંદીએ પવ ફત

એ નહીં." તેમને સમજાવવા માટે વીજો ઢાલ પૂજાનો કહેઝે. તેની પ્રથમ ગાથાઃ
મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સોહામણું ॥ એવેશી ॥

તુજ આણા મુજ મનવસી ॥ જિઢાં જિનપ્રતિમા
સુવિચાર ॥ લાલરે ॥ રાયપસેણીસૂત્રમાં ॥ સૂરિ
આનતણો અધિકાર ॥ લાલરે ॥ તુજ ॥ ૧ ॥

અર્થ:-તુજઆણાકે૦ તમારી જે આજ્ઞા, પ્રસ્તાવથી વીરની જે આજ્ઞા તે, મુજ મન
વસીકે૦ મહારા ચિત્તનેવિપે રહીઝે. એટલે શ્રીજિનશાસનમાંહે આજ્ઞાએ ધર્મઝે પણ
આજ્ઞાગ્રાહ્યમા યુક્તિ ન કરવી એમ દેખાડ્યું. તે આજ્ઞા કેવીઝે? જિહા જિનપ્રતિમા
સુવિચારકે૦ જે આજ્ઞામાં જિનમુદ્ધાનો જલો વિચારઝે તેહિજ યાગમ સાચે દેખા
ડેઝે. રાયપસેણીસૂત્રમાકે૦ રાયપસેણીનામે વીજું ડપાંગ; તેમા સૂરિયાનતણો અ
ધિકારકે૦ સૂર્યાનનામે દેવતા, જે પરદેશી રાજાનો જીવ પ્રથમ દેવલોકે ડપન્યા
તેનો અધિકાર વિસ્તારેઝે; એટલે એ અર્થ જે, સૂર્યાન દેવતાએ પ્રતિમાની પૂજા કરી,
તેનો વિસ્તારે અધિકારઝે. ઇતિનાવ ઇતિ પ્રથમ ગાથાર્થ ॥ ૧ ॥

તેહિજ વિસ્તારે દેખાડેઝે.

તે સુર અજિનવ ડપન્યો ॥ પૂઝે સામાનિક દેવ ॥ લાલરે ॥ શું મુ
જ પૂરવ ને પઠી ॥ હિતકારી કહો તતલેવ ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૨ ॥

અર્થ - તે સુરકે૦ તે દેવતા અજિનવ ડપન્યોકે૦ નવો જેવારે ડપન્યો તેવારે
પૂઝે સામાનિકદેવકે૦ સામાનિક જે પોતાને સરખી રૂઢિના ધણી તે દેવતાડંબે
પૂઝેઝે. શું મુજ પૂરવ ને પઠી હિતકારીકે૦ મહારે પૂર્વે અને પઠી હિતકારી આ વિ
માનમાં શું ઝે! તે કહો તતલેવકે૦ તત્કાલ કહો. ઇતિ દ્વિતીય ગાથાર્થ ॥ ૨ ॥

તે કહે એહ વિમાનમાં ॥ જિનપડિમા ઢાઢા જેહ ॥ લાલરે ॥

તેહની તમે પૂજા કરો ॥ પૂર્વ પઞ્ચાહિત એહ ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૩ ॥

અર્થ:-તે કહેકે૦ હવે તે દેવતાડંબર કહેઝે જે, એહ વિમાનમાંકે૦ એહજું
આ પ્રત્યક્ષ વિમાન, તેહમા, જિનપડિમા ઢાઢા જેહકે૦ જિનેશ્વરની પ્રતિમાઝે;
તથા જિનેશ્વરની ઢાઢાડંબે જે ઝે, તેની તમે પૂજા કરો. ઇતિસ્પષ્ટ ॥ પૂરવ પઞ્ચાહિ
ત એહકે૦ પૂર્વે તથા પઠી, જિન પ્રતિમા તથા જિન ઢાઢા એ વેવસુની પૂજા, તેજ
હિતકારીઝે. એરીતે સામાનિક દેવતાએ ડંબર વાલ્યો. ઇતિ તૃતીય ગાથાર્થ ॥ ૩ ॥

अहियां जिनदाढा शब्दे जिनअस्ति, जाणवां अन्यथा सूर्याजदेवना
ननेविपे जिनदाढा सजवे नही. जे कारण माटे, एक सौधमेंइ, बीजो ईशानेंइ,
चमरेंइ, थने चौथो बलींइ, ए चारे इइनेज दाढा लेवानो अधिकार ठे,
माटे जवुदीप पन्नत्तीनी वृत्तिमां शांतिचइ उपाध्यायजीए जिनसकहा
॥ जिनास्थिनी ॥ एवु लख्युठे. जेम अहियां रायपसेणीमां पण ॥ सकहा ॥ एवो
ठे, तेमाटे दाढा शब्दे अस्थि कहिए. इतिजाव तथा पूर्व पद्यानो अर्थ प
थनेक रीते करसो, माटे अमे नथी लख्यो

ए प्रण गाथा कही तेमां सूत्र पाठ हतो, ते प्रमाणे गाथामां अर्थ वा
तथाचतस्सूत्र ॥ तएण तस्त सूरियानस्त देवस्त पंचविहाए पयनिए पयनि
वगयस्त समाणस्त इमेयारूवे अद्यष्टिए पष्टिए मणोगए सकपे समुपज्झि
पुं करणिय? किपद्या करणिय किमेपुविसेय किमेपद्यासेय किमेपुविपद्यावि
पाए सुहाए स्वमाए णिसेसाए थाणुगामियत्ताए जविस्तइ तएण तस्त सूरि
स्तदेवस्त सामाणिय परितोववणगादेवा सूरियानस्त इमेयारूव अक्षविप
पन्न समनिज्जाणित्ता जेणेव सूरियाजेदेवे तेणेव उवागघति सूरियान्तव
ल परिग्राहिय दसनदं सिरसावज मठए अजलं कट्टु जएण विजएण वक्षेव
वेना एउपासी एउखल्लु देवाणुप्पियाण सूरियाजेविमाणे सिद्धायतणे निपप
ण जिणुस्मेइप्पमाणमेत्ताण सद्धसंपंत्तनिविताणचिइ सजाएण सुद्धमाण
चंइपरजे उरामएसु गोजवट्ट समुग्गएसु वहुइउ जिणस्तकहाउ सन्निमित्तव
ताउए देवाणुप्पियाण अत्रेसय वहुण पेमाणियाण देवाणय देवीणय अद्य
उ नाउपपुरासयियाउ तएण देवाणुप्पियाण पुविकरणिय एण देवा
पाए पद्याकरणिय एण देवाणुप्पियाण पुविपद्यावि हियाए सुहाए समा
स्मेत्ताए थाणुगामियत्ताए जविस्तइ ॥ इति रायपसेणीउपांगे ॥ अस्यायं - तएण
सूरियानस्तदेवस्मके० तेवारे ते सूरियानदेवताने, पंचविहाए पयनीए पयने
पयस्त समाणस्तके० पाच प्रकारनी पयांसिए पयांतिनाय पाम्या यकान ए
देवताने पाच अने मन ए वे पयांसिताये नीपजेवे, माटे पांच कही इमया
एवा प्रकारनो अद्यष्टिए पष्टिएक० मनमां प्राप्प्या मणोगए सकपे समुपज्झि
मनात सद्धय उपया ते कहेवे, किमेपुविसेयके० शु माहारे पूव अंपकारी
उपांगे० शु माहारे पवी अंपकारी? किमे पुविपद्याविके० शु मार पूव
उगी हियाएक० इतिहारी पय्य आहारनी पेरे, सुहाएक० सुवन अयं, सन

संगतने अर्थे, खेमने अर्थे, निस्तेसाएके० निश्चेयस जे मोक्ष तेने अर्थे, याणुगामि
अचाएके० अनुगमन करे? एटले परंपराए गुजानुबंधी नविस्तइके० यज्ञे? तए
णं सूरियाजस्तदेवस्त सामाणिय परितोवन्नगादेवाके० तेवारे ते सूरियाजदेव
ना सामानिक पर्यदामां उपन्या देवता ते, सूरियाजस्तइमेया रूपं अथवियं स
मुष्पन्नं समजि जाणिता के० सूर्याजदेवतानो एवो अजिप्राय उपन्यो जाणी
ने, जेणेव सूरयाजदेवके० ज्यां सूर्याजदेवताठे. तेणेव उवागवंतिके० त्या यावे.
सूरियाजदेवके० सूर्याजदेवने, करयल परिगाहियंके० वे हाथ जोडीने, दसनहं
तिरस्तावतं मठए थंजलं कट्टके० दशनख जेलाकरी, मस्तके थावतं करी थंजली
करीने, जएणंके० जये करीने स्वपद्मनो जय विजएणंके० परपद्मनो जय ते विजय
ते विजय करीए. तेणे वधावे; वधावीने, एवंवयासीके० एम कहे. एवं खलु देवा
णुप्पियाणं के० खलु नाम निश्चे ए देवानुप्रियाणा सूरयाजेविमाणेके० सूर्या
न नामा विमाननेविपे सिद्धायतणेके० सिद्धनुं घर एटले देहेरं, ते देहेरानेविपे
जिनपडिमाणंके० जिनेश्वरनो प्रतिमाने, ते प्रतिमा केवी ठे? जिणुस्तेहपमाणमि
त्ताणंके० तीर्थकरना उत्तेयउंच प्रमाण मात्रठे. अछस्तयंसणित्थिचिच्छंके० ए
कशोने आठ थापनाठे; तथा सत्ताएणं सुहम्माएणंके० सुधर्मानामा सत्तानेविपे
माणवए चेइयखंजेके० माणवकनामा चैत्यस्तंजठे; ते स्तंजनेविपे वइमएसु गोल
वट्ट समुग्गएसुके० वज्रमय गोलवृत्त मावडाठे. तेमां बहुइउंके० यणां, जिणस्त
कहाउंके० जिनना तकहा शब्दे थस्यि ठे. तन्निखिताउचिघंतिके० थापनाएठे,
ताउंके० ते जिनप्रतिमा तथा जिणतकहाउ ते देवाणुप्पियाणंके० हे देवानुप्रिय
तमने तथा अत्रेतिके० बीजापण सम्यग्दृष्टि, वैमाणियाणं देवाणं देवीण्यके०
वैमानिक देवता देवीउने, अच्चणिज्जाउंके० अर्चवा योग्यठे. जावपयवासणिज्जा
उंके० यावत् सेवा करवा योग्यठे. अर्हियां यावत् शब्दे वंदणज्जाउं सम्माणणि
ज्जाउं इत्यादिक कहेवुं. तएयणं देवाणुप्पियाणं इत्यादिक सुगमठे. नाचार्ये ए ठे.
के, ए तमने पूवं करवा योग्यठे, पठो करवा योग्यठे, ए तमने पूवं तथा पठो हित
कारी सुखने अर्थे, हेमने अर्थे, मोक्षने अर्थे अने गुजानुबंधने अर्थे याज्ञं.
अहिया केटलाएक कुमति कहेठे, “ए देवतानी स्थितिठे.” तेदनां उत्तर
जे, सूत्रपाठमां ॥ अत्रेतिसंवहूणं वैमाणियाणं ॥ इति बहु पदं बुं करवा नयु? ॥ नउं
सिं वैमाणियाणं ॥ एवो पाठ कां न कइयो? तेज माटे जाणिएउं जे, ए तवे देवता
नी स्थिति नहिं, ए स्थिति ते सम्यग्दृष्टिनीज दीसेठे. तथा वज्जी तिद्धायतन

कहेतां गणधरजीने मृपावाद केम न थाय? पण जिनप्रतिमा सिद्ध जगवान
 रे तो सिद्ध्यतन कहेतां मृपावाद न लागे ते विचारी जोज्यो वनी एका
 लावे एवा जिनप्रतिमा वाद्याना फल कहा, तेवाज फल, वर्तता जिनने वाद्याना
 कहाते जेम ए रायपसेणीमाहेज पावते ॥ तं महाफल खलु तहारूवाण धाद
 ताण जगवताण नामगोयस्स विसवणयाए किमग पुण वदण नमसण पडिपुण
 पळुवासणयाए एगस्तवि आरियस्स सवणयाए किमग पुण विउलस्स अछस्स
 हणयाइ तंगवामिण समण जगव 'महावीर वदामि' नमसामि सक्कारेमि सम्मा
 णेमि कछाण मगलं चेइयं देवयं पळुवास्तमि एयंमे पेच्चाहियाए सुहाए सम्मा
 निस्सेसाए अणुगामियत्ता नविस्सइ इत्यादि ॥ अस्त्यार्थ ॥ तं महाफल खलुके निष
 ये तेहनु महाफलते शानु फल ते? ते कहेते, तहारूवाण अरहताण जगव
 एके० तथा रूप अरिहत्त जगवतनां, नाम गोयस्स विसवणयाएके० नामगोत्र तो
 नव्या थकां पण, किमगपुणके० तो तेह शु शु कहेवु? वदण नमसणके० वदना
 करीए, नमस्कार करीए, पडिपुणके० प्रतिपृष्ठा करीए, पळु वासणयाएके० सेवा
 करे एगस्तवि आरियस्स सवणयाएके० एकपण आर्यवचन सांजलीए ता महा
 फल थाय तो, किमगपुण विउलस्स अछस्स गहणयाएके० विपुल अर्थनु प्रदण क
 रीए तेहना फलनु शु कहेवु? तंगवामिणके० ते कारणमाटे, जाउ समणन
 महावीर वदामि नमसामिके० श्रमणजगवत महावीरने वदणा करु, नमस्कार
 करु सक्कारेमि सम्माणेमिके० सत्कार करु, सम्मान करु, कछाणके० कयाए
 री, मगजके० मगलीकनु करणहार चेइयदेवयके० देवतासवधी चेत्य जे प्रति
 ते प्रतिमानीपरे, पळुवास्तामीके० सेवा करे एयमे० ए मुजने पेच्चाके० ए
 नवे, हियाए सुहाए इत्यादिकनो अर्थ पूर्वनी परे जाणवो एमा पण देवतानां वै
 त्यनी पेरे सेवा करु एम कसु नित्य पोताना गुरुने वांदता पण कछाण इत्यादि
 क पाठ कहेते, पण मूर्खे काई विचारता नथी ए तो प्रसंगे कसु, पण ए पाठ वे
 खे थापनाजिन थने जावजिन ए वेवना फल समान वताव्या तथा वनी क
 जिनथी थापनानि अधिक पणते ते, ईपदीने थालावे प्रगट करी देवाड्डु
 या एज थालावामां देहेराने सिद्ध्यतन गणधरजीए कसु, ते सिद्धनु घर कड
 एटने जिनप्रतिमा सिद्धस्वरूप बलात्कारे उरीज, तेवारे जावजिनथी जिनप्रति
 अधिकी यईज, एमां काई विवाद नथी एटलाज माटे शकस्तवमा जिनप्रति
 थागजे ॥ ठाण सपत्ताणा ॥ कहीए ठैए थने जावजिन थागल ॥ ठाण सपाविउमन ॥

एवा पावठे तो मूर्ख एटलुं न विचारे के तिइस्थानक पाम्या ते अधिक; के नि
इस्थानक पामवानो इठा करे ते अधिक? इत्यादिक घणी चचीने; पण ग्रंथ वधे
माटे लखता नथी. ए प्रसंगे सखुं ॥ ३ ॥

हवे कुमतिउनी आशंकाउ उपाडी उपाडीने एज आलावामांथी गुत अथे प्रग
ट करी उत्तर दे ठे. त्या प्रथम कोइक कुमति कहेठे; के “ सूर्याजदेवता जे वेला
उपन्यो ते वेला पूजा करी पण पठीतो बाधाजवपर्यंत नथी करी. तेवारे एतो लौ
किक आचारनी पेरे थयुं. पण धर्म अर्थ थयुं नही ” इति. तेने उत्तर कहेठे.

पूरव पठा शब्दथी ॥ नित्यकरणी जाणे सोय ॥ लालरे ॥ सम
कितदृष्टि सदहे ॥ ते इव्यथकी क्यम होय? ॥ लालरे ॥ तुज ॥ ४ ॥

अर्थ.—पूरवपठा शब्दथी के० पूर्वे थने पठी हितकारी थुं? एंठुं पूठुं थने तेउए “पू
रव थने पठी एज हितकारी ठे” एंठुं कस्यु, तेवारे पूजाविनानो शेष कालकीयो रह्यो?
ते माटेज, सोय के० तेसूर्याजदेवता एम जाणे जे माहारे नित्यकरणी सदा कर्तव्य
ठे. एटले सदाकाल पूजा करी, एम ठयुं. इति जावार्थे. वली कोइक कुमति बोळ्योके,
“ एतो इव्यथी वादथी पूजा करी पण जावथी नथी करी. ” इति. तेहने चउर
वेठे जे, समकितदृष्टि जे होय ते सदहे के० यर्म एहंठुं सदहे; ते इव्यथी केम
होय? एटले समकित इव्यथी करे तो थुं श्रद्धामान होय? जेम पुत्रविवाहादिक.
इति जाव. इति तूर्यगाथे ॥ ४ ॥ तेज हवे स्पष्ट करी देखाडे ठे.

इव्यथकी जे पूजीयां ॥ प्रहरण कोशादि अनेक ॥ लालरे ॥ तेह
थी वेठे जुदां कद्यां ॥ ए तो साचो जाव विवेक ॥ लालरे ॥ तुज ॥ ५ ॥

अर्थ.—इव्यथकी जे पूज्यां. प्रहरण के० शस्त्र, कोश के० जंमार. आदि शब्दथी
अनेक पूज्यां; पण ते सर्वथीवेठे जे जिनप्रतिमा थने जिन दाढा, ते जुदांज कद्यां ठे.
जे कारणे प्रणाम, अथवा शक्रस्तवादिक बीजा कोइ स्थानके कखा नथी. तथा सामा
निक देवे उत्तर बाळ्यो, तेवारे पण प्रतिमा तथा दाढाज पूजवापणे वताब्यां, थने फज
पण एनाज वताब्यां. ते माटे प्रगटपणे वे जुदांज कद्यां ठे; एतो साचो जाव के० ए
जाव ते साचो विवेक के० वेंहेंचिने निन्न निन्न पणे कद्यां ठे. इति गाथाथे. ॥ ५ ॥

ते उपर इव्यजावनुं दृष्टांत कहेठे
चक्ररयण जिन नाणनी ॥ पूजा जे चरते कीध ॥ लालरे ॥ ज्यम ते
त्यम अंतर इहां ॥ समकितदृष्टि सुप्रसिद्ध ॥ लालरे ॥ तुज ॥ ६ ॥

પઘા પેઘા શબ્દનો ॥ જે ફેર કહે તે હઠ ॥ લાલરે ॥ શબ્દ
તણી રચના ઘણી ॥ પણ અરથ એક ઠે પુઘા ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૧ ॥

અર્થ - પઘા અને પેઘા એ બે શબ્દનો જે ફેર કહેકે ॥ અર્થ શબ્દગમ્ય માત્રે જો
જે ફેર અર્થ કરેઢે, તે હઠકે ॥ હઠ જાણવા જેમાટે, શબ્દતણી રચના ઘણીકે ॥ શ
બ્દરચના યદ્યપિ ઘણીઢે, પણ અર્થ તો એકજઢે ॥ એવાકાર ગમ્યમાન ઢે પુઠકે ॥ પુઠ
અર્થઢે. ઇતિ ગાથા અદ્ધરાર્થ હવે જાવાર્થ જે પેઘાનો અર્થ જેમ પરજવઢે, તેમ
પઘાનો અર્થ પણ પરજવજઢે એમ જાણવુ, પણ શબ્દફેર રચના એ જૂલજુ નહીં, જેમ
વદનાનાજ અધિકારમા ક્યહાકતો ॥ પેઘાહિયા એ ॥ એમ કહ્યુઢે, તથા ક્યહાકતો ॥ શ
જવેવા પરજવેવા આણુગામિયજ્ઞા એ જવિસ્ત એ ॥ એવો પાઠઢે, તેમાટે પરજવ અન
જ્ઞા, એ બે શબ્દમાં જેમ ફેર નથી, તેમ પઘા પેઘા શબ્દમા પણ ફેર ન જાણવો તે
જ્ઞા શબ્દે પઘા કહુઅ વિવાગા ઇત્યાદિક ઠામે પરજવનો અર્થસંજવ દેખાડયોઢે ॥ ૧ ॥
એ રાયપસેણી સૂત્રનો પાઠ હતો, તેના ચર્ચાપુક્તિના ઉત્તર વાલ્યા હવે સૂરિયા
જ વેવતા આગલ શુ કરે? તે કહેઢે

વાંચી પુસ્તક રત્નના ॥ હવે લેઈ ધરમ વ્યવસાય ॥ લાલરે ॥ સિદ્ધ
યતને તે ગયો ॥ જિહા દેવઘડનો ઠાય ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૧ ॥ ૧ ॥

અર્થ - વાંચી પુસ્તક રત્નના કે ॥ શાશ્વતા રત્નના પુસ્તક વાંચે તે વાંચીને, હવે
શેઈ ધરમવ્યવસાય કે ॥ ધર્મેના વ્યવસાય શબ્દે ઉપકરણ લેઈને, સિદ્ધાપતન કે
સિદ્ધિનુ આપત્તન જે ઘર, તેનેવિપે તે ગયો કે ॥ તે સૂરિયાજ દેવતા ગયો ॥
દેવઘડનુ સ્થાનક ઢે લ્યાંગયો ઇતિ ગાથાર્થ ॥ ૧ ॥

જિનપ્રતિમા દેહી કરી ॥ કરે શિર પ્રણામ શુજ વીજ ॥ લાલરે ॥
પૂષ્પમાલ્ય ચૂર્ણે કરી ॥ વસ્ત્રાન્નરણે વલી પૂજ ॥ લાલરે ॥ તુ ॥ ૧ ॥ ૧ ॥

અર્થ - જિનપ્રતિમા દેહીને કરે શિર પ્રણામ કે ॥ મસ્તકે પ્રણામ કરે શુજ
વીજ કે ॥ તે પ્રણામ શુજ જે પુણ્ય, તેનુ વીજ ઢે, એટલે પુણ્યનુ વીજ ઢે ॥
કે ॥ ઘૂંઝે કરી તથા માલ્ય કે ॥ માલા એ કરી તથા ચૂર્ણે કરી તથા વસેકરી તથા
આનરણ કે ॥ ધરેણા એ કરી, વલી પૂજ કે ॥ પૂજા કરી ઇતિ ગાથાર્થ ॥ ૧ ॥

ફૂલ પગર આગે કરી ॥ આલેલે મગલ આઠ ॥ લાલરે ॥ ધૂપ દે
ઈ કાવ્ય સ્તવી ॥ કરે શકસ્તવનો પાઠ ॥ લાલરે ॥ તુજ ॥ ૧ ॥ ૧ ॥

अर्थः-तेवारपठी फूलपगरके० फूलना ढगला, आगल करी, आलेखे मंगल आठ
के० अष्ट मंगलीक ते आलेखे. यथा स्वस्तिक १ श्रीवत्स २ कलश ३ जडासन ४
शरावसंपुट ५ मत्स्यगुग्म ६ दर्पण ७ नंदावर्त ८ एव अष्ट मंगल, धूप देइ के०
अनेक जातीना धूप देईने, काव्यस्तवीके० तेवार पठी अपुनरुक्त एकसो आठ काव्ये
स्तवीने, करे शक्रस्तवनो पाठके० ठेहेली वारे नमोबुणंनो पाठ कहे. इति गाथार्थ.

ए वली सूत्र प्रमाणे गाथा बाधी. तथाच तत्सूत्रं ॥ तएणं से सूरियाजेदेवे पोद्ययर
यणं गिएहइ पोद्ययरयणं गिएहइत्ता पोद्ययरयणं विहडिजि विहडितिता पोद्ययरय
णं वाएइ वाएइत्ता धम्मियं ववसायं गिएहइ गिएहइत्ता पोद्ययरयणं पडिनिक्खवेइ पडि
निक्खवेइत्ता सीहासणाउं अण्णेइ अण्णेइत्ता ववसाइ सनाउं पुरिमिजिह्वेणं दारेणं प
डिनिक्खमइ पडिनिक्खमइत्ता जेणेव एंदापुस्करणी तेणेव उवागवइ उवागवइत्ता
हव पायं पक्खालेइत्ता आचंते चोस्के सूइनुए एगं महं सेयं रययामयं विमल
सलिल पुत्रं जिगारं गिएहइ गिएहइत्ता जाइतव उप्पलाइ जावसय सहस्त पत्ताइ
ताइ गिएहइ गिएहइत्ता जेणेव सिंहायतणे तेणेव पहारेवगमणाए तएणं सूरियाजं
देवं वहवे आनिजगिया देवाय देवीउय अप्पेगइया कलस हव गया जाव अप्पेगइया
धूवकडुवय हवगया सूरियाजंदेवं पिउउं समणु गव्वंति गव्वंतिता तएणं सूरियाजेदेवे
चउहिं सामाणिय सादसीहिं जाव अज्जेहिं देवेहिं देवीहिं सविंसं परिवुंमे सव्ववले
हिं जाव वाइय रवेणं जेणेव सिंहायतणे तेणेव उवागवइ उवागवइत्ता सिंहायतणं
पुरिजिमेणं दारेणं अणुपविसइ पविसइत्ता जेणेव देवहंदाजेणेव अठसयं जिणपडि
माउं तेणेव उवागवइ उवागवइत्ता जिणपडिमाणं आलोए पणामं करेइ करेइत्ता लो
महवय गिएहइ गिएहइत्ता लोमहवेणं परामुसइ परामुसइत्ता गंधोदएणं एहावेइ
एहावेइत्ता गोसीसचंदएणं गायाइ अणुलिपइ अणुलिपइत्ता जिणपडिमाणं अहयाइ
देवदूम जुअलाइ निअसेइ निअसेइत्ता पुप्फारुहणं मज्जारुहणं श्चुस्मारुहणं ३ वडा
रुहणं ४ अजरणारुहणं ५ करेइ करेइत्ता आसन्नो उत्तं विउल वट्ट वग्घारिय मज्जदाम
कजाव करेइ करेइत्ता करयल पडिगहियं करयल पक्षव विप्पमुकेणं दसववणेणं कुसु
मेणं मुक्क पुप्फ पुंजो वयार कलियं करेइ करेइत्ता जिणपडिमाणं पुरउं अजिहिं ससे
हिं रययामएहि अजराहिं तडुलेहिं अठमगले आलिहइ तजहा सधिय जाव दप्प
णं तथाणं तरकणं चंदप्पजरयण वयर वरुलिय विमलदंमं कंचण मणिरयण नत्तिचि
त्तं कालागुरु पवर कुडस्सक तुस्सक नसंत धूवमयमयंतं गंधुधुआनिरामं गंधवट्ठि वि
णिम्मथंत्तं वेरुलियमय करुबुयं पग्गहिज्जणं धूवंदाकण जिणवराणं अठसयं विसुइ

छुत्तेहि अणुणरुत्तेहि महाविसेहि सधुणंइ सधुणइत्ता पछा सत्तपयाइ पञ्चोत्तकइ॥
वामजाणु अंचेइ अचेइत्ता दाहिण जाणु धरणिजल सिसाहटु तिस्कुतो मुदाण प
रणिजलं सिणिवेसेइ सिणिवेसेइत्ता एगसाडिअ उत्तरासग करइ करइत्ता जाव करि
यल परिगाहियं दसणह सिरसावत्त मणए अजलि कट्टु एववयासी नमोनुण अर
हताण जगवताण ॥ इत्यादि रायपसेणीउपागे

अर्हायां कुमति कहे ठे के “देवतानी करणीहु मानुनही” तेनेपूगीए जे देवता,
जे करणी करे तेमां पुण्य तथा पाप वधाय के नही? जो कहेसो के वधाय तो, ए पू
जाप्रमुख करता पुण्य वधाणु के पाप? तेनो उत्तर देजो ल्यारे कहेसो के काइ
न वधाय तेवारे जीव समयमात्र सात कर्म बाध्या विना रहे नही, ते केम मे
लवशो? ते कहो तथा कोइक कुमति कहेठे जे, देवता तो नोधम्मिया ठे” तेनो उ
त्तर जे चारित्रनी अपेक्षाए तो नोधम्मिया सुखे कहो पण श्रुत समकितनी अपेक्षाए
नोधम्मिया केम कहेवाशे? ते विचारजो वली श्री जगवतीसूत्रने विपे अविस्ती
देवताने कहीए तो ॥ निछुरवयणमेयं ॥ एम कह्युठे इत्यादिक युक्ति, उपाध्याय
श्रीपशो विजयजीरुत नोधम्मिया निपेध ग्रथथी जाणवी

वली देव करणी मानवीज घटेठे ते देखाढेठे

जेहना स्वमुखे जिन कहे ॥ नवसिद्धि प्रमुख

उ बोला ॥ लालरे ॥ तास जगति जिनपूजना ॥

नवि माने तेह नितोल ॥ लालरे ॥ तु ॥ १४ ॥

अर्थ - जेहनाके० जे सूरियाजदेवताना, स्वमुखे जिन कहेके० जिनेश्वर अथा
त श्रीवीरस्वामि पोताने मुखे कहेता हवा नवसिद्धि प्रमुखके० नवसिद्धि प्रमुख,
प्रमुख शब्द बीजा अथनवसिद्धि १ समकितनी मिथ्यात्वी, २ परिच्छिन्न सप्तसारी अणुत स
प्तसारी ३ सुज्जन्मोधी दुज्जन्मोधी ४ आराधक विराधक ५ चरम अचरम ६ ए
ठ वोन लइए इति जाणाये जे, देवताना ए ठ वोनमां जे रुडा वाज त प्रपु
पताय्या तु नय्यठे १ तु समकितनी ठे, २ परिच्छिन्न सप्तसारी ठे ३ सुज्जन्म जाधीठ
४ आराधक ठे ५ चरमठे ६ एम वताय्यु, इतिजाय तासजगति जिनपूजनाके०
ते सूरियाजनी नकि आगज कहियु ते, तथा जिनपूजना जे पूव कही, त नवि
मानेके० ने मूर्ख मान नही, ते पुरुष, नितोजके० अटोजकाटनु जाऊ प्रतिब
कहाय ठे; तेहवा जाणरा इतिगायाये ॥ १४ ॥

एके० ज्या देवद्वंदोठे, जेणेव अष्टसय जिणपडिमाउंके० ज्यां एकसो थाठ वि
 नप्रतिमाउंठे, तेणेव उवागड्डे० त्यां थावे थावीने जिनपडिमाण आनांके०
 जिनप्रतिमाने दीठां थकां, पणाम करे० प्रणाम करे प्रणाम करीने, लोमहठ्य
 एह० मोरपीठी ले लेइने, लोमहठ्येण परामुस० ते मोरपीठीए पूजे, पूनी
 गयोदएण एहावे० सुगय पाणीए नवरावे नवरावीने गोसीतचदणेण गाया
 अणुलिप० गोशीर्षचदन जे वावनाचदन, तेणे करीने गात्र जे प्रतिमानु
 रीर, तेहने विलेपण करे करीने, जिनपडिमाणके० जिनप्रतिमाने, अहवा०
 अहृत, देवदूसछुवाला० देवदूप्यनो गुगल एटले जोडो नियसे० पहेरावे पहे
 रावीने, पुष्कारुहणके० फूलनु आरोपण करे मल्लारुहणके० फूलनी माजनु आ
 पण करे चूसारुहणके० वास वरास प्रमुख सुगधी चूर्णनु आरोपण करे व
 रुहणके० वस्त्रनु आरोपण करे आनरणारुहणके० मुकुटप्रमुख आनरणनु आ
 रोपनु करे, करीने आसत्तोके० जूमिए लाग्यो उसत्ते० उपर लाग्यो विउनके०
 विस्तीर्ण, वट्टके० गोल, वध्यारियके० लवायमान एवो मल्लदामकलावके० मा
 व्यदाम जे माला तेनो समूह करे करयल पडिगहियके० हस्ततलनेविप ग्रहा
 करयल पत्र० विष्णुमुक्केणके० हस्ततलयो त्रष्ट थया मूक्या, एहवा दसदवणेण
 कुसुमेण के० पचवरणी फूले, मुक्कपुष्प पुजोवयारकलियके० मूक्याठे पुष्पना पु
 ज, तेहने उपचारे सहित करे करीने जिणपडिमाणपुरउंके० जिनप्रतिमानो आ
 गल अडिहि के० निर्मल सएहहि के० सुकोमल, रययामएहि के० रूपमयी अ
 उराहि के० दुकडी वस्तुना प्रतिविवा पडे, एहवा निर्मल, तंडलेहि के० एवेचो
 खे करीने, अष्टमगले आलिह० अष्टमगल आलेखे तंजहाके० ते कहेते त
 डियके० स्वस्तिक, जादप्पण के० यावत् दर्पण कहेवु यावत् शब्दे श्रीवस्त प्रमुख
 जेवा, तयाण तस्कणके० तेवारपटी चदप्पनरयणके० चडप्रन रत्न, वरपके० व
 ज, वेरुजियके० वैमूर्यरत्नमयी, विमलदम के० निर्मल छे दम जेनो, वली कच
 णमणीरयणजनिचित के० कनक मणीरत्ननी जाति विचित्रठे कालागुरु के०
 रुप्पागुरु, पवर के० प्रधान, कुदरुक ते प्रसिद्ध, तुरुक्कनामा गधइय विशेष इसत
 धूव के० दह्यमान जे दशांगादि धूप, तेहनो मधमघत के० महमहाट गध धूया
 निराम के० प्रगट थयो गधत तेणे अनिराम गधवाटि विणिमुयत्तके० गध, इय
 गुटिका सरखो सुगध मूकते, वेरुजियमय कडुवयके० वैमूर्यरत्नमय कडठा, पण
 हिकण के० लेइने, धूव दाऊण जिणवराण के० जिनवरने धूप देइने, अष्टसय

अचरम नथी एम ठ बोल रुडा कहेवा बीजा निषेध करवा इति गायार्थे ॥१४॥
हवे सूर्याजनी नक्ति देखाढेठे

प्रभु आगल नाटक कस्यु ॥ जगति सूरियाजने सार॥ जाले ॥ न
गतितणा फल शुज कहा ॥ श्री उत्तराध्ययनमोकार ॥ जाले ॥ तु ॥ १५ ॥

अर्थ - प्रभु आगल नाटक कस्यु ए स्पष्टते तेमाटे नक्ति सूरियाजने सारके० सूरि
यान देवताने सार एटले प्रधान नक्तिठे तथाचतत्सूत्र ॥ अहसु जते देवाणु
पियाण नक्तिपुवय गोयमाईण समणाण निग्गयाण वचीसइवइ नट विहि उवइस
मि ॥ अर्थे ॥ ॥ अहसु जते देवाणुपियाण नक्तिपुवयके० सूर्याज, प्रभुजीने रुहेठे
हु देवाणुप्रियनी नक्तिपूर्वक, गोयमाईण समणाण निग्गयाणके० गौतमादिकभ्रमण
निग्रयने, वचीसइ वदनट्टिहि उवइसेमिके० वत्रीशविधि नाटक देखाडु ॥ इति रा
यपसेलीमय्ये ए सूत्रमा नक्तिपूर्वक एवो पाठवे माटे जाणीए ठैए जे सूरियाज
ने नक्ति, प्रधान ठे अने नकिनां फल तो शुजके० उत्तम कहां ठे श्री उत्तरा
ध्ययन मोकारके० श्री उत्तराध्ययनमय्ये अध्ययन उगणत्रीशमेठे तथाचतत्पाठ ॥
गुरु साहम्मिय सुस्सुसणयाएण जते जीवे किजणइ गुरु साहम्मिय सुस्सुसणयाए वि
णयपडिवन्ति जइणविणयपडिवन्नेण जीवेअसु ज्ञासायण सील्लेनेरइय तिरिरुनाणि
य मणुस्तदेवइगइउं निरुनइ वसुसजजणनक्ति बहुमाणयाए माणुस्तदेव सुगइउं नि
वइइ मिहि सुगइय विसोहेइ पसउाइचणविणय मूलाइ सबकक्काइ साहेइ अत्रय
उहवे जीवे विणइनत्ता जउइ ॥ अस्यार्थे गुरु साहम्मियके० साधमिकनी, गुरुनी
सुस्सुसणयाएणके० सेवा करतो जतेके० हे जगवन्, किजणइके० शु उपा ॥
गुरु उत्तर कहते गुरु साहम्मिय सुस्सुसणयाएके० गुरु अने साधमिकनी सब
करता, विणयपडिवन्तिके० उचित कार्ये अगीकार करे विणयपडिवन्नेण जीवके०
विनयप्रतिपन्न जीव, असु ज्ञासायणसील्लेके० गुरादिकना अचलवाद् न वाजे त
वार नारकीतिर्यचनी योनि तथा मनुष्य देवतानी दुर्गेतिने रुधे, वसुके० प्रसासा सउ
जणके० गुणनु प्रगट करतु नक्तिके० अजजी प्रमुख करवी बहुमान ते अत
प्रीति-एटजा गना करतो मनुष्यनी अने देवतानी सुगइउं निवइइके० सदगतिउं वा-
निदिसुाइय रिमोहइइ० सिद्धिरूप सदगति ते रत्नत्रय तेहने विष्टइ करे परन
नुक्ति माये वत्री अत्रे वहु जीवेइ० बीजा घणा प्राणीउंने, विणइत्ता नवइइ०
विनयवत्त कर उक्क ॥ विउवाचएपर इति गायार्थे ॥ १५ ॥

ए सूरियाजनो अधिकार एकज ए स्तवनमां देखाडयो, एम केटला कहीए ?
सुत्रमांतो ठामे ठामे कह्यांठे, माटे अति देश करेते.

अंग उपांगे घणे कही ॥ एम देव देवीनी नक्ति ॥ लालरे ॥ आरा
धकता तेणे थई ॥ इहांतामली इंचनी युक्ति ॥ लालरे ॥ तुण ॥ १६ ॥

अर्थः—अंगके० ज्ञातासूत्र प्रमुखनेविषे देवीउ अनेक जवनपतिमां उपनीउ
ठे. त्यां पण सूर्याजनीज रीति कहीठे. तथा जगवतीमां इंद्रादिकनां नाटक घणां
वखाण्यांठे. तथा उपांगके० जीवाणिगमादिकमां विजयप्रमुख देवतानो तथा
रीते बीजा पण त्रण दरवाजाना धणी एमज कह्यांठे. घणे कहीके० एरीते घणे
अंग उपांगे कहीठे. कहीक तो करी एवो पाठवे. त्यां नक्ति करी, एवो अर्थ करी
ए. एम देव देवीनी नक्ति ए स्पष्टवे वली वाणांगमध्ये चोथेठाणे नंदीश्वर द्वीपे घणा
सुर अमुरादिकोए पूजा नक्ति प्रमुख कह्यांठे. तथा ते देवता देवीउने आराधक
कही बोलाव्यांठे. ते आराधकपणु तो तेणे थईके० ते वीतरागनी नक्तिएज थईठे.
अर्ह्यां आराधकतानी अपेक्षाए थई एम कहुंठे; अर्ह्या कोइ कहेठेके ए जिन
नक्तिए आराधकता नथी. एतो पाठवे नवे करणी करीठे, ते अपेक्षाए आराधक
कह्यांठे.” एम कहेनारने उत्तर देठे. इहा तामली इंचके० तामली नामा तापस
ते बीजा ईशानदेवलोके इंच थया; तेहनी युक्ति जाणजो. इति गाथाकारार्थ.

जावार्थ तो ए ठे के तामली नामा तापस, पोताने तपने कष्टे करी बीजा देवलोकने
विषे इंच थया; तेमणे प्रभु आगल नाटक करी पूठयुं जे हुं आराधकहुं किवा विराध
कहुं ? इत्यादिक ठ वोलनी पृठा श्रीजगवतीसुत्रमां कहीठे. तेमा कहु जे “आराधक
ठो” एम कहु ठे; माटे पूठीए ठैए जे परजवनी अपेक्षाए आराधक होततो एतो
परजवे तापस होता, तेथी केम परजव कहेवाडो ? ते माटे था नवनी प्रभुनक्तिज
आराधकता कहीठे. इतिजावः इतिगाथार्थ ॥ १६ ॥

ए जिनेश्वरनो थापनानिहपो पूजवा योग्यठे. एम कहुं. हवे कोइ कहेठे,
“ए थचेतनठे. एमां शो गुणठे ?” तेनो उत्तर करे ठे जे, जिनदाटा पण थजीवठे
तेमां शो गुणठे ? थने पूजवा योग्यतोठे. ते देखाडेंते.

नक्ति जीतधर्मे करी ॥ लीए दाढा अवर जिन अंग ॥ लालरे ॥

यूंच रचे सुर त्रण ते ॥ कहे जंबूपन्नत्ती चंग ॥ लालरे ॥ तुण ॥ १७ ॥

अर्थ - नक्ति के० कोइक देवता नक्ति जाणी लेते जीत के० अथर्वदेवता पो
 तानो जीतव्यवहार जाणी ले ठे धर्म करी के० कोइक धर्म करी लेता हवा,
 एटले धर्म जाणी लेता हवा लीए के० एटले प्रकारे ले दाढ के० दाढा, अवर
 के० बली बीजा देवता, जिनअंगके० हाड दत्त प्रमुख ले तेवार पठी सुर के० वे
 ता, त्रण थून, रचे के० करे, कहे जबूपन्नचीके० जबूषीप पन्नची एम कहेते आ
 धात ग्रहणे मध्यग्रहणमिति न्यायात् जबूपन्नची शब्दे जबूषीपपन्नची लेइए, ए
 ले जबूषीपपन्नचीमथ्ये एम कहे ठे चग के० मनोहर इति तथाच तत्पाठ
 ॥ तएण सक्के देविदे देवराया उवरिछ दाहिण सकह गिएहइ ईसाणे देविदे देवराया
 उवरिछ वाम सकह गिएहइ चमरे असुरिदे असुरराया हिछिछ दाहिण सकह गि
 एहइ बली वडरोयणिदे वडरोयणराया हिछिछ वाम सकह गिएहइ अथसेसा नव
 णवइ जाव वेमाणियादेवा जहारिह अथसेसाइ अगमगाइ गिएहइ केइ जिएन
 तिऐ केइ जीयमेयंति कट्टु केइ धम्मोति कट्टु गिएहति तएण सक्के देविदे देवराया
 नवणवइ जाव वेमाणियादेवा एववयासी खिप्पामेव नोदेवाणुप्पिया सव्वरयणाम
 ए महइमहाजए तउ चेइय थूजे करेह एग नगवतोतिव्वगरस्स एग गणहराण एग अथ
 सेसाण अणगराणा तएण बहवे जाव करेति तएण तेवहवे नवणवइ जाव वेमाणिया
 देवा तिव्वगरस्स परिनिव्वण महिम करति जेणेव एदीसरेदीवे तेणेव उवागवति॥ व्या
 ख्या - तएण सक्के देविदे देवराया के० तेवारे शक्र देवेइ देवतानो राजा, उवरिछ दाहि
 ण के० जमणी उपरली, सकह के० दाढा, गिएहइ के० ग्रहे, ईसाणे देविदे देवरा
 याके० ईशान देवेइ देवतानो राजा, उवरिछ वाम सकह गिएहइ के० मावी कप
 रनी दाढा लीए चमरे असुरिदे असुराया के० चमर असुरकुमारनो इइ, असुर
 कुमारनो राजा, हिछिछ दाहिण सकह गिएहइ के० जमणी हेठली दाढा लीए व
 ली वडरोयणिदे वडरोयणरायाके० बली नामा वेरोचन देवनो इइ वेरोचनराणा,
 हिछिछ वाम सकह गिएहइ के० मावी हेठली दाढा लीए अथसेसा के० बीना शप,
 नवणवइ जाव वेमाणियादेवा के० नवनपति यावत् वैमानिकदेवता जहारिह
 के० जेम जेने योग्य होय ते, अथसेसाइ के० शेष थाकतां, अगमगाइ गिएहइ
 के० अगोपाग लीए, केइ जिएनचीए के० कोइक देवता जिननी नक्ति जाणी लीए
 केइ जिय मेयंति कट्टुके० कोइ जीतयाचारते, एम करीने लीए, केइ धम्मोति
 कट्टु गिएहइ के० कोइक धर्म ठे एम करीने लीए तएण सक्के देविदे देवरायाके०
 तेवार पठी शक्र देवेइ देवराजा, नवणवइ जाव वेमाणियादेवा एव वयासी

के० जवनपति प्रमुखने एम कहे. खिप्पामेव जोदेवाणुपियाके० शीघ्र शीघ्र हे देवानुप्रिय, सब रयणमएके० सर्व रत्नमयी, महइ महाजएके० अति मोटा, तउ चेइ अश्रूजे करेहके० त्रण चैत्यसूज करो. एगं जगवउ तिउगरस्तके० एकतो जगधान तीर्थकरनी, एगं गणहराणके० एक गणधरनी, एगं अवसेसाणं अणगाराणके० एक शेष अणगरनी. तएणके० तेवारपठी बहवे जाव करेतिके० घणा जवनपति यावत् चार निकायना देवता यूज त्रणकरे तएणके० तेवारेते जवनपति प्रमुख देवता, तिउगरस्तके० तीर्थकरनो परिनिवाण महिमं करंतिके० निर्वाण महोत्सव करे. जेणेव एणंदीसरेदीवेके० ज्यां नंदीश्वर दीपठे. तेणेव उवागठंतिके० त्यां आवे. इत्या दिक्पाठठे. इतिजंबू दीपप्रज्ञप्ति पाठः इतिगाथार्थः ॥ १३ ॥

बली एज वात विशेषे कहेठे.

शतक दशमे अंग पांचमे ॥ उदेशे ठठे इंद ॥ लालरे ॥ दाढतणी
आशातना ॥ टाले ते विनय अमंद ॥ लालरे ॥ तुज ॥ १८ ॥

अर्थः—शतक दशमे अंग पांचमेके० पांचमुं अंग श्री जगवतीसूत्र—तेनुं दशमुं शतक—तेने उदेशे ठठेके० ठठा उदेशानेविषे, इंदके० चमरेंडप्रमुख इंद ते, दाढतणी आशातना टालेके० दाढानी आशातनाउ टालेठे. ते विनय अमंदके० ए तीव्र आकरो विनय जाणवो. इति गाथाऽह्वरार्थः जावार्थ तो ए ठे जे, चमरेंड प्रमुख सुधर्मासनामथ्ये विषयप्रमुख नथी सेवता, ते सुधर्मासनामथ्ये परमेश्वरनी दाढाउठे; तेनी आशातना टालवामाटे नथी सेवता. इति जावः ॥ १८ ॥

इहां ए स्तवननेविषे तो दशमा शतकना ठठाउदेशानी साख लखी; अने श्री जगवतीसूत्रमां जोतां तो दशमा शतकना पांचमा उदेशामां ए पाठठे; तेमाटे जाणीए ठे ए जे कोइ धुरथीज लखनारनो दोष ठे; अन्यथा उपाध्यायजी एम आणे नही; एहवी प्रतीति ठे. अथवा रासजनुत्ति ए अनाजोगे उपाध्यायजीए एम आप्युंठे. यतः ॥ नहि नाम मान जंग वृद्धस्यस्येह कस्यचिन्नास्ति “ज्ञानावरणीयोहिं ज्ञानावरणं प्रकृतिकर्म ॥ १ ॥ हवे ते पाठ लखीए ठेए. चमरेणंते जते, अमुरिंदे अमुरकुमारराया चमरचंचाए रावहाणिए सजाए सुहम्माए चमरसी सिंहा सणंतिं बुद्धियणं सद्धि दिवाइंजोग जोगाइं जुंजमाणे विहरितिए एण्डणठे समठे सेकेणठेणजंते एव बुद्धइ नोपज्जाव विहरितिए गो० चमरस्तणं अमुरिंदस्त अमुरकुमाररत्नो चमर चमरचंचाए रावहाणीए सजाए सुहम्माए माणवए चेइअसंजे

वइरामएसु गोलवट्ट समुगाएसु बहुइथो जिणसकहाउं सन्निकित्ताउं चिन्तिजा
 उण चमरस्त अमुरिदस्त अमुरकुमाररसो अन्नेसिच बहुण अमुरकुमाराणा देवा
 ण देवीणय अञ्जणिक्काउं वदणिक्काउं नमसणिक्काउं पुयणिक्काउं सक्कारणिक्काउं
 सम्माणणिक्काउं कक्षाण मगल देवयं चेइयं पञ्जुवातणिक्काउं नवति सेतेणछे
 अक्को एव बुच्चइ णोपनूजाव विहरित्तए पनूण नत्ते चमरे अमुरिंदे अमुरराया चमर
 चचाए रायहाणीए सजाए सुहम्माए चमरसि सिहासणसि चउसछिए सामाणिए
 साहस्तीहि तायत्तीताए जाव अस्सेहि अमुरकुमारेहि देवेहि देवीहिय सिद्धि सप
 रिबुडे महया हयनट्ट जाव जुजमाणे विहरित्तए हता केवलपरियारिछीए नाचवण
 मेहुणवत्तियाए ॥ व्याख्या० चमरेण नत्तेके० हेनगवन्, चमरो, अमुरिंदेके० अमुरदेवना
 इइ, अमुरकुमाररायाके० अमुरकुमारनो राजा, चमरचचाए रायहाणीएके० चमर
 चचानामे राजधानीनेविपे, सजाए सुहम्माएके० सुधर्मानामा सजानेविपे, चमरसि
 सिहासणसिके० चमरनामना सिहासननेविपे रह्यो तुम्हिएणसिद्धिके० तुटित जे इ
 षाणीनो समुह ते साथे, दिवाइके० देवसवधी, नोगाइके० नोग, जुजमाणेके० ना
 गवतो यको, विहरित्तएके० विचरे प्रभुजी कहेते णो इणछे समछेके० ए अर्थ स
 मर्थ नही एटले नोग न नोगवे, सेकेणछेणनत्ते एव बुच्चइके० हे नगवन्, शमाट
 एम कहोते? णोपनूजाव विहरित्तएके० न समर्थ नोग नोगवतो विचरवाने एम पूरे
 थके नगवान कहेते हे गोयम, चमरस्तण अमुरिदस्त अमुर कुमाररन्नोके० चमरे
 अमुरेइ अमुरकुमार राजानी, चमरचचाए रायहाणीएके० चमरचचा राजधानीमा, स
 जाए सुहम्माएके० सुधर्मासजानेविपे, माणवए चेइयखजेके० माणवकनामा चैत्यस्य
 जनेविपे वइरामएसुके० वज्रमयी, गोलवट्ट समुगाएसुके० घणा गोल मावडाते तह
 नेविपे, जिणसकहाउंके० जिनेश्वरनी दाढाथो, सन्निकित्ताउं चिन्तिके० थापीय
 कीते जाउणके० जे दाढाथो, चमरस्त अमुरिदस्त अमुरकुमाररन्नोके० चमरा, अ
 मुरेइ, अमुरकुमार राजाने तथा अन्नेसिच के० बीजापण देवताने, बहुण अ
 मुर कुमाराणके० घणा अमुरकुमार, देवाणके० देवताने, देवीणयके० देवीअं,
 अञ्जणिक्काउंके० अर्चवा योग्यते वदणिक्काउंके० वादवा योग्यते एमसणिक्काउं
 के० नमस्कार करवा योग्यते पुयणिक्काउंके० पूजवा योग्यते सक्कारणिक्काउंके०
 सत्कार करवायोग्यते सम्माणणिक्काउंके० सन्मान करवा योग्यते कक्षाण मग
 लके० कक्ष्याणकारी, मगजकारी देवयं चेइयंके० देवताना चैत्यनी परे पञ्जुवात
 णिक्काउंके० सेवा करवायोग्य, नवतिके० ते सेतेणछेण अक्को एव बुच्चइके० ह

आर्य, तेमाटे एम कहीए ठैये. णोपजूजाव विहरिजएके० नथी समय, यावत् दे वीउं साये जोग जोगववाने. फरी पूठयुं जे, चमरो असुरकुमार चमरचंचा राज धानीनेविपे सुधर्मासनामां चमरसिंहासननेविपे वेगो. चउसगिए सामाणिय सा हस्तीहिंके० चोसठ हजार सामानिक देवतासाये, तायत्तीसाएके० तेत्रीश त्राय त्रिशकसाये, जावअत्रेहिं असुरकुमारेहिं इत्यादिक सुगमठे. इत्यादि नगवतीसूत्रे शतक दशमे उदेशे पांचमे. इहां परिचारणरुद्रिके० नाटय पूजामांहे स्त्रीशब्द अव णादिक परिचारण करे; पण मैथुनसंज्ञाए सुधर्मासनामां शब्दादिक न सेवे. ए री ते जेम चमरेंडने कही तेम सौधर्मेइलगे एटले जवनपति, व्यतर, ज्योतिपी, वै मानिक तथा तेहना लोकपालना आजावाठे. ते सर्व अर्थी होतो जो ज्यो.

हवे अहोयां कोइ पूठे जे “नगवतीसूत्रमां तो एटलुं कहुं जे “सुधर्मासनामां दाढाउठे, माटे विषय वात न करे पण ते करतां आशातना थाय; एम क्यां कहुंठे?” एवी मूर्खनी आशंका धरीने लखीए ठै ए जे, सांजल, श्री उववाइ प्रमुख सूत्रमांहे अनाशातनाविनय कह्योठे; ते सर्व परमारयथी जोतां अरिहंतनोज विनय जाणवो.

हवे एवा अधिकार साजलीने ते कुमति बोझा जे “देवता तो अविरति, अपञ्च खाणीठे, नोयम्मियाठे. ए देवतानी करणी कोण लेखामां गणोठे? ते माटे ए दे वताए एटलां वानां कखांठे; पण अमे तो एनी करणी मानता नथी.” एम देवता ने नोयम्मिया कही कहीने निंदेठे तेने शिखामण दिऐठे.

समकितदृष्टि सुरतणी ॥ आशातना करशे जेह ॥ जालरे ॥ डुर्जे
जबोधि ते यशे ॥ गणंगे नार्युं एह ॥ जालरे ॥ तु० ॥ १ए ॥

अर्थे—सम्यक्दृष्टि सुरतणी के० सम्यग्दृष्टि देवतानी, आशातना करशे जेह के० जे प्राणी आशातना करशे, अवर्णवाढ बोलशे, डुर्जेजबोधि ते यशेके० ते प्राणी डुर्जेजबोधि याशे. एटले आगल बोधिबीजनी सामग्री दोहली मलशे. इतिजाव. गणंगे नार्युं एहके० एवी वात गणंगसूत्र जे त्रीजुं थंग तेमां कहीठे: यडुं ॥ पंचहिं गणोहिं जीवा डुखहवोहियत्ताए कम्मं पकरेति तंजहा अरिहंताणं अवसुं वयमाणे १ अरिहंत पसुत्तस्त वम्मस्त अवसुं वयमाणे २ आयरियउवञ्जा याण अवसुं वयमाणे ३ चाउवसुस्त तंयस्त अवसुं वयमाणे ४ विवक तव वं नचेराणां देवाणं अवसुं वयमाणे ५ व्याख्या—पंचहिंगणोहिंके० पंचस्थानके जीवाके० जीवने, डुखहवोहियत्ताएके० डुर्जेजबोधिपणु एटले परजवे जिनधर्म

प्राप्ति दोहिली होय कम्म पकरेतिके० कर्म बाधे तंजहाके० ते पांच प्रकार १
खाढेठे अरिहताण अवसु वयमाणेके० अरिहतना अवर्णवाद बोलतो १ अदि
त पणत्तस्स धम्मस्स अवण वयमाणेके० अरिहतना परूप्प्या धर्मेना अवर्णवाद
ने बोलतो २ आयरिय उवझायाण अवसु वयमाणेके० आचार्य उपाध्याय
अवर्णवाद बोले ३ चाउवसुस्स सधस्स अवसु वयमाणेके० चतुर्विध सधना अ
वर्णवाद बोलतो ४ पाचमा बोलनो अर्थ आगल लख्योठे, पण एटलो फेर जे
वर्णवाद बोलतो झुर्जनबोधिपणुं करे तथा वर्णवाद ते जश बोलतो यको जत
सुलज बोधिपणु करे इतिगाणांमे ॥ इतिगाथार्थ ॥ १९ ॥

ए जेम समकिती देवताना अवर्णवाद बोलतां झुर्जनबोधि थाय तेम एने
जश बोलतां सुलजबोधि पण थाय ते देखाढेठे

तेहने जश बोले कह्यु ॥ वली सुलजबोधत थाय ॥ लालरे ॥ तेणे
पूजादिक तेहना ॥ करणी शिवहेतु कहाय ॥ लालरे ॥ तुण ॥ २० ॥

अर्थ - तेहनेके० ते समकितदृष्टि देवतानो जशबोलेके० वर्णवाद बोलतां कस
के० श्री गाणांगमथ्येज कह्युठे गाणांगमथ्ये एटलो अर्थ गम्यथी लइए वनी क०
ते झुर्जनबोधिनी थपेक्षाए, सुलजबोधत थायके० आगल बोधिवीजनी सामग्री
तरत मले यत ॥ पचहिगाणेहि जीवा सुलहबोहिताए कम्म पकरेत तंजहा
अरिहताण वसुवयमाणे जाव विवक्क तववजचेराण देवाण वसु वयमाणे ॥ अर्थ
यां कोइ पूजेजे “ए सूत्रना आलावामा समकिती क्या कहा १ जे तमे कहागे स
मकितीना अवर्णवाद बोले ते झुर्जनबोधि थाय तेतो एमां न आख्या एम कह
वे, तेने सूत्रमांथी आध्याय देखाडी समकिती उरावेठे अर्हीयां आचार्य उपाध्या
य इत्यादिक नावनिरूपे प्रसिद्धे तेमाटे तेहने बीजा विशेषण पद न कहा, अ
ने देवपदनो अर्थतो मुख्यताए क्रीडादिक वाचक उदयिक नावपुष्टिपणे प्रसिद्ध
ठे, ते माटे विशेषण कसु विवक्कके० पाकां तप ब्रह्मचर्य, तेथी उपन्या पुण्यकम
जेने एवा देवनां अवर्णवाद बोलतो एतावता सम्यग्दृष्टि आध्याज इतिना
तेणेके० ते कारण माटे ए सम्यग्दृष्टि ठे ते माटे तेहनांके० ते देवतानां पूजादि
कके० पूजा आदिशब्दथी जन्म मर्होत्सव समवसरणादिक गमन समवसरणादि
कनु रचवु जेइए एहवी जे करणी ते शिवहेतु कहायके० मोक्षनां हेतु रुढीए ए
टले देवतानी जे पूजादिक करणी ते मोक्षहेतु जाणवी इतिनाव गायार्थ ॥ २१ ॥

यजी जेउ देवतानी करणी नयी मानता तेमने उपको देउ. ते जैनशेजीना
अजाणउ एम देखाडेउ.

तप संयम तरुसम कहां ॥ फलसम ते सुरशिव
शर्म ॥ लालरे ॥ सुरकरणी माने नही ॥ नवि जा
ण्यो तेणे ए मर्म ॥ लालरे ॥ तुज ॥ ११ ॥

अर्थ.—तप संयम तरुसम कहां कि० तपस्या तथा संयम—तेतो वृद्ध समान कहांउ.
अने तेहनां फल समान ते सुरके० देवतानां सुख, शिवके० मोक्षना, शर्मके० सुख क
ह्यांउ. एटले एनाव जे, तप संयम ते कारण थयां अने देवताना तथा मोक्षनां सुख
ए कार्य थयां. हवे विचारो जे, कारण अने कार्य मय्ये अधिक गुं कहीए? एतावता
कार्य अधिक कहिए. केइ देवलोएसुं केइ सिंजति नीरया ॥ इतिवचनात. ते माटे
सुरकरणीके० देवतानी जे करणी ते माने नहीके० न माने, तेणेके० ते मूर्खे, ए
कारण कार्य जावना संबंधनो जे, मर्मके० गुह्यार्थ, ते नवि जाण्योके० नयी उल
ख्यो. एटले निपट मूर्खेउ. इति जाव: इतिगार्थ ॥ ११ ॥

हवे कोइकने शंका उपजे जे “देवतामां समजण काची हशे ते पूजा करे तो
सुखे करो, पण अमे समजु अने पूजा केम करीए? तेने उत्तर देउ.

दशवैकालिके नरथकी ॥ सुर अधिक विवेक जणाय ॥ लालरे ॥ अव्य
स्तव तो तेणे करयां ॥ माने तस सुजश गवाय ॥ लालरे ॥ तु ॥ १२ ॥

अर्थ:—दशवैकालिके नरथकीके० दशवैकालिकने लेखे मनुष्यथकी पण सुर
के० देवताने, अधिक विवेक जणायके० अधिको विवेक जणाय उ. तथाच त
त्सूत्रं ॥ धम्मो मंगल सुक्कं अहिंसा संजमोतवो. देवाविचं नमंसंति जस्त धम्म
सयामणो ॥ ए गाथानेविपे एम कछुजे धर्मनेविपे जेजुं सदा मन वर्तते; तेने देव
ता पण नमस्कार करे. अपिशब्दे एम सूचवेउ जे, मनुष्य करे तेमां कहेजुंज शुं? ए
लेखे मनुष्यथकी अधिक विवेक उखोज; अने अव्यस्तवतो तेणे कखांके० अव्य
स्तव जे, प्रभुपूजा, अने परमेश्वरनी नक्ति ते देवताए कखांउ. मानेके० ते अ
व्यस्तव कखां ते माने; प्रतीति करे, श्रद्धा करे. तसके० ते प्राणीनो सुजशके०
नजो जे जश ते गवाय. एटले ए नाव जे देवतानां कखा अव्यस्तव मान्या; एटले
आगम प्रमाणे श्रद्धा थइ. ते श्रद्धावतना गुणग्राम नव्यप्राणी करेज. इति

गुण चित्ति के० प्रतीतमा आणीए. तेहज चैत्य पतीजो के० तेमने चैत्य प्रती
 तमा आणी इति गाथार्थ ॥३॥ अने चैत्य कहेतां ज्ञान कहीए तो अन्य तीर्थ
 ग्रन्थ जे अरिहतनु ज्ञान ते केम सजवे? तथा ज्ञान एक ठे अने चैत्य अनेक ठे
 चेइयाइ॥ ए ठामे बहुवचन ठे इत्यादिक शब्दार्थनी वातो मूर्ख गु जाणे? व्याकरणा
 दिक विना व्युत्पत्ति गु जाणे? अने ज्यां शब्दगुदि न होय तो, ते विना बीजु महा
 व्रत न आराधे श्रीप्रसन्नव्याकरणांगमा कथु ठे के नाम स्काय निवाय उवस्तान
 तद्विय समास सधिय हेउ जोगिय उणाइ किरिया विहाण धातु सर विजनि वर
 छुत्तति कल्ल दसविहपिसच्च जह नणिय तहकम्मुणाहोइ डुवाल विहाइ विहाइ
 नासावयण पियहोइ सोलसविह एव अरिहत मणुनाय समिस्सिय सजएण कानमि
 वत्तव ॥ अस्यार्थ नाम ते देव, षट्, वृद्धइत्यादिक विनक्तिरहित शब्द ते नाम कहीए
 आख्यात ते क्रियापद, जेम नवति, करोति, तनोति, पचति, पवति इत्यादिक,
 निपात ते अनेक अर्थनेविपे पड़े यथा च, वा, खलु, अहो, एव, एव, नून, विना
 इत्यादिक, उपसर्ग ते उपसमीपे धातुने करीए ते उपसर्ग प्र, परा, अप, स,
 अय, निर्, डर्, वि, आइ, अधि, अजि इत्यादिक तद्वित तेने हित ते तद्वित
 यथा नाजेरपत्य नाजेय तवइ तावक, ममइ मामक इत्यादिक समास ते, अ
 व्ययीनाव प्रथम, तत्पुरुष बीजो, ६६ त्रीजो, बहुव्रीहि चोथो, कर्मधारय पाच
 मो, द्विगु ठगो अने एकशेष सातमो, ए साते समास जाणवा उपनगरं ग्राम
 ए अय्ययी नाव १ अर्हेतांचल्यानि अरिहतचेइयाणि ए तत्पुरुष २ ग्रामनगरो
 नगर खेडकवड इत्यादि ६६ ३ बहुधन यस्य सबहुधन बहुधणो ए बहुव्रीहिधनीनं
 चतुष्टयल नीजोत्पल नीजुप्पल. एकर्मधारय. ५ दशाना पुराणां समाहारो दशपुराण
 द्विगुदमाताचपिताचपितरो ए एकशेष ७ एम समास जाणवा सधिके० वे पद एकज
 मेजेते सधिकहीए यथा दधि इद दधीद, गुणाकार इत्यादि पदके० विनक्तियते थाव
 ते पद कहीए तथा हेतु पचावयव अनुमाननो थग, तर्क, शास्त्र प्रसिद्ध योगिक त
 वेउ पदने योगे निष्पन्न हरिपेण, श्रीपेण, पद्मनाभ इत्यादि, उणादि अनेक प्रस
 यते पया. अतस्तातत्यगमने इतिधातु अतति गठतिइति आत्मा, अहीयां श्रौच
 दिक प्रत्ययठे एणीपरे यौणादिक प्रत्यययकी अनेक शब्द नीपजेठे किरिया वि
 हाणके० क्रियाविधि क्रियाए करी पद नीपजेठे यथा पवतीतिपावक पचतीति
 पाचक इत्यादिक धातु ते नूतत्तायां पापाने प्रागधोपादाने ध्माशब्दाग्रितयाप
 इत्यादि अनेक धातुने. सर अकारादिक अथा ईई उऊ ऋऋ लळ एए उँयाँ १

त्यादिक. विचक्ति० स्यादित्यादि वर्ण ते अक्षर क ख ग घ ङ च ठ ज ञ त्र
इत्यादिक व्यंजन ते वर्ण कहेवाय. एटले करी युक्तके० सहित तथा तिकटके० त्रि
कालविषय यतीत अनागत वर्तमान काल विषय वचन, यथाविधि बोलवुं. दसवि
हं पिसत्रं जह्नपणिय के० दश प्रकारनुं सत्य ते जेम पूर्वे जणवयसम्मय उवणा
इत्यादिक कह्याने तेम कम्मुणाहोइके० अक्षर लखनादिक क्रिया करे ते
पण सत्य जाणवुं. एटले ए जाव. जेम वचन सत्य बोलवुं, तेम बीछुं हस्तादि
क कर्म पण सत्ये करवु. कोइ एम जाणशे जे में छुतुं बोलवानो नियम कीधो
ते पण लखवानो तथा मस्तक नयनादिक संज्ञानो नियम नथी कीधो एमन जा
णवु. जेम वचनसत्य तेम कर्म पण सत्यज करवुं. इत्यर्थः डुवालसहा विहोइनासा
के० जापाना वार जेद जाणवा. ते कोण ? तो के एक संस्कृत, बीजी प्राकृत,
त्रीजी सारशेनी, चौथी मागधी, पाचमी पेशाचिकी, ठछी अपभ्रंशका. ए जापा
गद्य पद्य वेउ जेदे करतां जापाना वार जेद थाय. तथा वयणं पियहोइ सोलस
विहंके० वचन पण शोल प्रकारे जाणवुं ते शोल जेद कीया ? ते ग्रंथांतरयी क
हीए ठैए. वयणतियं ३ लिंगतियं ३ कालतियं ३ तहपरोक्ष पञ्चस्कं ११ उवणी
याइं चउकं १५ अक्षरं चैव १६ सोलसमं. अस्त्यर्थे एक वचन, द्विवचन थने बहु
वचन, वृद्धः घटः पटः ए एक वचन वृद्धौ, घटौ पटौ ए द्विवचन थने वृद्धाः
घटाः पटाः ए बहु वचन ए वचन त्रिक. पुरुष, स्त्री, नपुंसकलिंग, देवः नरः ए पु
लिंग. कुमारि, नदी, नगरी, गंगा यमुना ए स्त्री लिंग. कमलं, मुखं, नयनं, ए न
पुंसक; ए लिंगत्रिक ६. यतीत, अनागत, वर्तमान ए कालत्रिक ए. अकरोत् अ
चूत्, अपठत् ए यतीतकाल. करिष्यति, नविष्यति, पठिष्यति ए अनागत काल.
करोति, नवति, पठति ए वर्तमान काल, एवं ए परोक्ष वचन ते ए कार्य तेणे की
धुं इत्यादिक १० प्रत्यक्ष वचन ते ए एम करेते इत्यादिक ११ उपनीत अपनीत
ते पहेलो गुण, पठी अवगुण. जेम, ए स्त्री सुशीलते पण कालीते. १२ अपनीत
उपनीत ते पहेलो अवगुण थने पठीगुण. जेम, ए पुरुष कुशीलते पण पंमितते.
१३ उपनीत उपनीत ते पहेलो गुण कहेवो थने पठी पण गुण कहेवो. यथा, ए स्त्री
रूपवतीते थने सुशीलते १४ अपनीत अपनीत वचन ते पहेलु वखोडवु थने
पठी पण वखोडवु. यथा, स्त्री कुरूपीते थने कुशीलते १५ अध्यात्म वचन ते है
यामा गोपवीने काइक कहेवुं होय थने हैयामा होय तेज कहेवाय. यथा, कोइक
रूनो वेपारी वाणिजं रु, मोंधु जाणी कोइक गामे रुलेवागयो. हवे तृपालागी. मनमां

जाणोते जे रूनीवात कोझे कहेवी नथी हवे ते वाणीयो पाणी पीवा कोझेने घरेणो
 त्या तेणे ते घरवाली स्त्रीने कष्ट के रू पा हवे ते स्त्री विचिद्रण ठे माटे जाणु जे एहेने
 पाणी पीवुठे, थने एम कष्ट जे रू पा, माटे रू मोपु दीसेठे पठी पोताना नरतारने
 कहीने रूपोते जेवराय्यु, त्या जगी ते स्त्रीए रूनावेपारी वाणियाने आगता थागतारी
 नोजन करावी पठी विसर्जन कखो ए अथ्यात्म वचन कहीए १६ एहवा सर्व पूवाक
 प्रकार समजीने बोले ते सत्य नापा, थने फाझने वामे काझ कहे तो श्री वीतराम
 नी आझा नग करे एवके० एरीते अरिहत मणुनायके० अरिहते आझा करीते एम
 जाणी पूर्व कष्ट तेहवु सत्य बोलवु समिस्त्रियके० सम्यक्प्रकारे बुद्धि याजाची विना
 सी सजएण काजेवचवके० समयवत चारित्रिए अवसरी बोलवु इति गायार्थ ॥३॥

एमज आलावे आणदने ॥ जिनप्रतिमा नति दीसेरे ॥
 सप्तम अगना अर्थथी ॥ ते नमता मन हींसेरे ॥ शा० ॥४॥

अर्थ - एमज आलावे आणदने के० एज रीते जेम अचडने कष्ट तेम आप
 दने आलावे पण जिनप्रतिमातु नतिके० नमवु दीसेठे सप्तम अगना अर्थथी
 के० ए सातमा अगना अर्थ ठे एटले श्री उपासकदशागमध्ये आणद आवक
 जिनप्रतिमाने नम्याठे ते कारणथी ते के० जिनप्रतिमा नमता थकां मनहोते
 के० मन हंपे इति गायार्थ ४ ते आणदनो आलावो श्री उपासकदशागमूत्र
 मध्येठे, ते लखीए ठेए ॥ नोखलु मे नते कण्ठ अक्षपनिश्चय अन्न उत्रियावा
 अन्नउत्रियदेवयाणिवा अन्नउत्रिए परिगहियाइ वा चेइयाइ वदित एवा नमतिव
 एवा पुत्रि अणालिचेण आलवित्त एवा सलवित्तएवा तेसि असणवा पाणवा खाश्मवा
 साश्मवा दाववा अणुपदाववा नन्नछरायाजिउगेण गणाजिउगेण वलानिउगेण दवा
 जिउगेण गुरुनिगहेण वित्तिकतारेण कण्ठमे समणे निगगये फासुए सणिजेण अत
 ण पाण खाश्म साश्मेण वव पन्निगाह कवन पाइपुठणेण पाडिहारिय पीठ फज
 गसेला सथारएण उंसह जेसलेण पडिलाजे माणस्त विहरित्तएइ तिकहुएव एवाक
 व अजिगाह अजिगिएहइ ॥ अस्याथे नोके० नही, खलुके० निथे, मेके० मुजन
 नतेके० हे जगवन्, कण्ठके० कपे एटले हे जगवन् मुजने नहीज कपे इतिना
 १ गु न रूपे ? ते कहेठे अक्षपनिश्चय के० आजथी मांजीने, अन्नउत्रियावा
 २ ० अन्य तीर्थेप्रत्ये वाशब्द पढातर सूचकठे अन्नउत्रियदेवयाणिवाके० अन्य ती
 ३ ० आनाद ४ हरिहरादिक, अन्नउत्रिय परिगहियाइ वा चेइयाइके० अन्य तीर्थे प्र

ह्यां जे चैत्य जिनप्रतिमा एटलाप्रत्ये वंदितएवाके० वंदना करवी, नमंसित्तएवा
 के० नमस्कार करवो, पुर्वि अणालित्तेणंके० आगलयी वगर बोलावे, आलवित्ति
 एवाके० बोलाववुं. संलवित्तएवाके० वारंवार बोलाववुं. ए सर्व न कळपे. एम संबंध
 करवो. वली तेत्तिके० तेहने, असणंवाके० अशन उदनादिक, पाणंवाके० पाणी
 झरूपानादिक, खाइमंवाके० खादिम शुखडी प्रमुख, साइमंवाके० तंबोल प्रमु
 ख, दाउंवाके० देवुं, अणुपदाउंवाके० वारंवार देवुं न कळपे, एम अर्हीयां पणजो
 डिए. पण एठ कारण टालीने नकळपे ते कहेत्रे. नन्नघके० एटला कारण विना, राया
 निउंगेणंके० नगरादिकनो स्वामि ते राजा कहीए, तेहनो अनिउंग ते शासन,
 एटले राजानी आणाए करतां दोष नही. कार्तिकेशोठनी परे १ गणानिउंगेणंके०
 लोकनो समुदाय ते गण कहीए. तेहनी आणाए. २ तथा वजानिउंगेणंके० वलवंत
 चोर परम ऐश्वर्यवंत ते पोताना आग्रहे करावे. ३ देवानिउंगेणंके० जैनप्रतिकुल
 कुइ देवता तेहनी आणाए. ४ गुरुनिगगहेणंके० गुरु ते माता, पिता, नर्ता,
 कलाचार्यादिक ते शाक्यादिकना नक्तिवंत मिथ्यात्वी होय तेहना आग्रहशी वंद
 नादि करवुं पडे; ते गुरुनिगगहेणं कहिए. ५ वित्तिकंतारेणंके० वृत्ति जे आजी
 विका-तेहज कांतार जे जीप्म थटवी; तेहने एटले अन्यत्र आजीविकाने थजा
 वे मिथ्यात्वीनी आजीविका होय; तेणे करी करवुं पडे ६ ए ठ ठंमीए पूर्वे कइया
 तेमने वंदनादिक करतां दोष न लागे. इतिजाव. ए न कळपे ते कइ. हवे कळपे
 ते कहेत्रे. कप्पइमेके० मुजने कळपे. समणेनिगगंयेके० जैन अमणनियंथप्रत्ये
 अशन, १ पान, २ खादिम, ३ स्वादिम, ४ वठके० वत्त पडिहके० पमयो, पात्र कंव
 लके० उणांमय वस्त्र, पायपुत्रणेणंके० रजोहरण, पाडिहारिके० वावरीने पाठां
 थापवां. एहवां पीटके० वाजोव, फलकके० पाटला, सेझाके० बसती, संयारएणं
 के० ठुणादिक संयारो. उंसह जेसजेणंके० थापयने जेसजे करी पडिलान माण
 स्सके० पडिलानतां यकां विहरित्ति० विचरवुं. इति कट्टुके० एम करीने, एवं एवाळवं
 के० एहवो ए तद्रूप अनिगगहं अनिनिगगहं० अनियह ते जे. इत्यादिक पाठने.
 हवे टुंढक, ए आलावामां वांकु वाजेत्रे, तेमने उत्तर वाजवा माटे आगजी गा
 था कहेत्रे. ते टुंढक एम कहेत्रे जे परतीयां तेहना देवनी प्रतिमाने वंदयानो निपे
 थ कसो; पण जिनप्रतिमाने वादी तो नथी. एम कहेत्रे. तेहने उत्तर दिए त्रे.
 परतीयां सुर तेहनी ॥ प्रतिमानी नति वारीरे ॥ नेणे मुनि
 जिनप्रतिमातणी ॥ वंदन नति निरवारीरे ॥ शा० ॥ ५ ॥

सपाविउकामे॥ एहवा पावठे माटे सिद्ध स्थानक पाय्या ठो एम जिन प्रतिमाने
सिद्ध गण्या माटे जावतीर्थकरथी पण ए अपेक्षाए अधिकीठे, माटे लोकिक पूजा
झोपदीए नथी करी एतो विज्ञेये प्रत्यक्ष पाव जणाय ठे आख उघाडी छुए ते
खे वली कोइ कुमति एम कहेठे जे जिनघर ते अवधिजिननु घर एटले का
यक्षनु देहेरु हतु शामाटे जे अवधिजिन गाणाग मध्ये कहाठे एम कहेठे ते
खोटु जे माटे अवधिजिन आगल कोइए शकस्तव नथी कखु इति

धर्म विनय अरिहतनो ॥ एम ए लोग वयारोरे ॥ सन
वे सर्वने जाणिए ॥ समकित शुद्ध आचारोरे ॥ शा० ॥ ११ ॥

अर्थ - धर्म विनय अरिहतनो एम ए लोगवयारोके० एम ए पूजा, अरिहत
नो लोकोपचार विनय धर्मठे, एम अन्वय करवो सनवे सर्वने जाणिए के० जे
हने जे सनवे तेहने ते जाणीए एटले जे साधु एणी पेरे करे, देश विरति एणी पेरे
करे अने समकित एणी पेरे करे, एम जेहने जेवो पाव सनवे तेहने यद्यपि सूत्रको
न कहा होय तोय कहेवो समजवु जे जिनपूजा ते समकितनोज शुद्ध आचार,
पण मिथ्यात्वीनो आचार नथी इति गाथार्थ ॥ ११ ॥ ते उपर दृष्टात कहे

आणदनो विधि नवि कह्यो ॥ राय प्रदेशीने पाठेरे ॥ सन
व सर्व न मानशे ॥ बीटाशे तेह आठेरे ॥ शा० ॥ १२ ॥

अर्थ - आणदनो विधि नवि कह्यो के० सातमा अगमा आणदश्रावकना वि
धि कह्यो, तेरीते नथी कह्यो क्यहा नथी कह्यो? ते कहेठे राय प्रदेशीने पाठके०
रायपसेणीमा प्रदेशी राजाना पाठमा नथी कह्यो तेमाटे शु आणदे जेम प्रत समकित
त उचखां तेम प्रदेशीए शु नथी उचखा? तेमाटे जेने जे सनव होय ते मानना त
या, सनव सर्व न मानशेके० सधलो ए सनव नही माने, बीटाशे तेह आठके० त
याठे कर्म बीटाशे, एटले घणो ससार रजजज्ञे तथा वली एहज सनव देखाड ठे

पडिकमणादिक क्रम नही ॥ पाठे सप्तम अंगेरे ॥ पटम अणु
उगथी प्रकरणे ॥ सर्व कह्यो विधि रंगेरे ॥ शा० ॥ १३ ॥

अर्थ - पडिकमणादिक क्रम के० पडिकमणादिकनो अनुक्रम, ते पाठ सप्तम अ
ंग नही के० उपासक दशागमा पाठ नथी एटले ए जाव जे साधुने पडिकमणा
नो अनुक्रमतो थोडाएक श्री उत्तराध्ययन सामाचारी अध्ययनमा कहा ठे, पण

आवरुने तो सातमा अंगमां आणंदादिकने कांइए वताव्यो नही; तेवारे आविक, प
डिकमणादिक कोण सूत्र उपर करे? तेमाटे ए नगुरांने उत्तर देवानुं ठेकाणुं नयी.
इहा शिष्ये पूठयुं के हे सामिन, तेवारे आवक स्याथी करे ठे? तेहने करुणाए पाठो
जवाव कहेठे. पढमअणुउंगथी के० प्रथमानुयोग जे दृष्टिवादना चोथा नेदनी
प्रथम नेद, तेहमा थकी प्रकरणमां पूर्वाचार्ये सर्व विधि कह्यो ठे. रगेके० पर उ
पकारने रगे कह्यो ठे. यतः श्रीसमवायांगसूत्रे ॥ सेकिंत अणुउंगो अणुउंगे डुविहे
पन्नते तंजहा, मूल ॥ पढमाणुउंगेय गंभियाणुउंगेय ॥ इत्यादि. अर्थः-वारमा दृ
ष्टिवादना नेद पांचठे. एरु परिकर्म, बीजो सूत्र, त्रीजो पूर्वानुगत, चोथो अनुयो
ग, अने पांचमो चूलिका-तेमां चोथो अनुयोग ते डुविहे पन्नते के० ते वे प्रकारे
ठे. तेमां मूल प्रथमानुयोगमां घणी वातो सूत्रकारे लखी ठे, पण ते कहेतां
अंथ वधेठे माटे नयी कहेता. इति गायार्थ ॥ २३ ॥

हवे कोइक कहेठे जे प्रदेशी प्रमुखना अधिकारमां विशेषे वात कां न कही?
तेने उत्तर करेठे जे ए सिद्धांतनी शैलीजठे; ते उपर गाथा कहेठे.

किहां एक एक देशज ग्रहे ॥ किहां एक ग्रहे ते अशेषोरे ॥ किहां
एक क्रम उतक्रम ग्रहे ॥ ए श्रुतशैली विशेषोरे ॥ शा० ॥ २४ ॥

अर्थः-किहां एक एक देशज ग्रहे के० कोइक स्थानके तो वस्तुनो देशज एक
ग्रहे, जेम श्री जगवतीसूत्रमध्ये रथ मुसल संग्राम तथा महा शिलाकंटक संग्राम
म कह्यो, तेम, किहां एक ग्रहे ते अशेषो के० कोइक स्थानके समस्त ग्रहे, जेम
निरयावलीमध्ये एहज संग्राम विस्तारे कहा ठे. किहां एक क्रम के० कोइक
स्थानकनेविपे अनुक्रमे कहे. जेम पन्नवणा प्रमुखनेविपे धर्मास्तिकायादिक अनुक्रमे
मे कहा ठे. उतक्रम ग्रहे के० कोइक स्थानके पश्चानु पूर्वाए ग्रहे जेम कल्पसू
त्रनेविपे वीरस्वामिथकी ऋषजदेवजी लगे अधिकार कह्यो ए श्रुतशैली विशेषो
के० ए सिद्धांतनी शैली विशेषठे. यतः ॥ कवइदेसगगहणं कवइ विष्यंतिनिरवसेसा
इ उक्रमइ वइकमाइ सहाववसउं निरुत्ताइ ॥ १ ॥ इति कल्पनाप्ये सुगमा ॥ ए वातो
नजरमा राखे तो सूत्रनो खरो अर्थ थाय. ते देश प्रमुख सूत्रे ग्रहा होय ते संपूर्ण
तो निर्युक्ति टीका प्रमुखमा पामीए. इति गायार्थ. ॥ २४ ॥ हवे उपसंहार करेठे.

शासननी जे प्रजावना ॥ ते समकितनो आचारोरे ॥ श्री जि
नपूजाए जे करे ॥ ते लहे सुजश चंद्रारोरे ॥ शा० ॥ २५ ॥

સપાવિઠંકામે॥ એહવા પાઠઠે માટે સિદ્ધ સ્થાનક પામ્યા ઠો એમ જિન પ્રતિમા
સિદ્ધ ગણ્યા માટે જાવતીર્થકરથી પણ એ અપેક્ષાએ અધિકીઠે, માટે લોકિક પૂ
ર્ણપદીએ નથી કરી એતો વિશેષે પ્રત્યક્ષ પાઠ જણાય ઠે આશ્વ ઝઘાઢી હુએ ન
ચે વલી કોઈ કુમતિ એમ કહેઠે જે જિનઘર તે અવધિજિનનુ ઘર એતને ક
યદ્દનુ વેહેરુ હતુ શામાટે જે અવધિજિન ઠાણાગ મધ્યે કહ્યાઠે એમ કહે
ચોટુ જે માટે અવધિજિન આગલ કોઈએ શક્તસવ નથી કહ્યુ ઇતિ

ધર્મે વિનય અરિહતનો ॥ એમ એ લોગ વચારોરે ॥ સજ
વે સર્વને જાણિએ ॥ સમકિત શુદ્ધ આચારોરે ॥ શાળા ॥ ૧૨ ॥

અર્થ - ધર્મે વિનય અરિહતનો એમ એ લોગવચારોરે ० એમ એ પૂજા, અરિહ
ના જોકોપચાર વિનય ધર્મેઠે, એમ અન્વય કર્યો સજવે સર્વને જાણિએ કે ०
હને જે સજરે તેહને તે જાણિએ એટલે જે સાધુ એણી પેરે કરે, વેશ વિરતિ એણી પે
કરે અને સમકિતી એણી પેરે કરે, એમ જેહને જેવો પાઠ સજરે તેહને યદ્યપિ સૂચના
ન રહ્યો હોય તોય કહેયો સમજયુ જે જિનપૂજા તે સમકિતનોજ શુદ્ધ આચારોરે
પણ મિષ્ટાત્વીનો આચાર નથી ઇતિ ગાયાર્થે ॥ ૧૨ ॥ તે ઉપર દ્રષ્ટાત કહે

આણદનો વિધિ નવિ કહ્યો ॥ રાય પ્રદેશીને પાઠેરે ॥ સજ
વ સર્વ ન માનશે ॥ વીંટાશે તેહ આઠેરે ॥ શાળા ॥ ૧૩ ॥

અર્થ - આણદના વિધિ નવિ કહ્યો કે ० સાતમા અગમાં આણદઆવરના વિ
ધિ રહ્યા, તેરીતે નથી રહ્યો ક્યહા નથી કહ્યો ? તે કહેઠે રાય પ્રદેશીને પાઠરે
રાયપતેણીમા પ્રદેશી રાજાના પાઠમાં નથી રહ્યો તેમાટે શુ આણદ જમ પ્રત સમકિ
ત ઉચગ્યા તેમ પ્રદેશીએ શુ નથી ઉચગ્યા ? તેમાટે જેને જે સજર હાય તે માનના
યા નનર સર્વ ન માનશે ० સપજા એ સજર નહી માને, વીંટાશે તેહ આઠરે
આઠે કર્મે વીંટાશે, એટલે ઘણા સતાર રજ્જશે તથા વજી એહજ સજર દગાદર

પટિકમણાદિક ક્રમ નહી ॥ પાઠે સત્તમ અગેરે ॥ પટમ અગ
ઉગથી પ્રકરણે ॥ મને કહ્યો વિધિ રંગેરે ॥ શાળા ॥ ૧૪ ॥

અર્થ - પટિકમણાદિક ક્રમ કે ० પટિકમણાદિકના અનુક્રમ, તે પાઠ મનન ક
ને નહી કે ० ઉપામક દગાગમાં પાઠ નથી એટલે એ જાવ જ સાધુને પટિકમ
નો અનુક્રમતાં યાડાએક શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સામાચારી અધ્યયનમા રહ્યા ૩, ૪

आवकने तो सातमा अंगमा आणंदादिकने कांअ वताव्यो नही; तेवारे आविक, प
डिकमणादिक कोण नृत्र उपर करे? तेमाटे ए नगुराने उत्तर देवानु ठेकाणुं नथी.
इहा शिष्ये पुठयु के हे स्वामिन, तेवारे आविक क्याथी करे ठे? तेहने करुणाए पाठो
जवाव कहेते. पढमअणुउंगथी के० प्रथमानुयोग जे दृष्टिवादना चोया जेदना
प्रथम जेद, तेदमां बकी प्रकरणमां पूर्वाचार्ये सर्वे विधि कह्यो ठे रगेके० पर उ
पकारने रगे कह्यो ठे. यतः श्रीसमवायागसूत्रे ॥ तेकिन अणुउंगो अणुउंगे डुविहे
पन्नते तजहा, मूज ॥ पढमाणुउंगेय गंदिपाणुउंगेय ॥ इत्यादि. अर्थः—चारमा दृ
ष्टिवादना जेद पाचठे. एक परिकर्म, बीजो सूत्र, त्रीजो पूर्वाणुगत, चोयो अनुयो
ग, अने पांचमो चूजिका—तेमा चोयो अनुयोग ते डुविहे पन्नते के० ते वे प्रकारे
ठे. तेमां मूज प्रथमानुयोगमां घणी वातो सूत्रकारे लखी ठे, पण ते कहेतां
अर्थ वधेठे माटे नथी कहेता इति गायार्थे ॥ २३ ॥

हवे कोइक कहेते जे प्रदेशी प्रमुखना अधिकारमां विशेषे वात कां न कही?
तेने उत्तर करेठे जे ए सिद्धांतनी शैलीजठे; ते उपर गाथा कहेते.

किहां एक एक देशज ग्रहे ॥ किहां एक ग्रहे ते अशोपोरे ॥ किहां
एक क्रम उत्क्रम ग्रहे ॥ ए श्रुतशैली विशेषोरे ॥ शा० ॥ २४ ॥

अर्थः—किहां एक एक देशज ग्रहे के० कोइक स्थानके तो वस्तुनो देशज एक
ग्रहे, जेम श्री जगवतीसूत्रमध्ये रय मुसल संग्राम तथा महा शिलाकंटक संग्राम
म कह्यो, तेम, किहां एक ग्रहे ते अशोपो के० कोइक स्थानके समस्त ग्रहे, जेम
निरयावलीमध्ये एहज संग्राम विस्तारे कह्यो ठे. किहां एक क्रम के० कोइक
स्थानकनेविषे अनुक्रमे कहे. जेम पन्नवणा प्रमुखनेविषे धर्मास्तिकायादिक अनुक्रमे
मे कह्यो ठे. उत्क्रम ग्रहे के० कोइक स्थानके पश्चानु पूर्वीए ग्रहे. जेम कल्पसू
त्रनेविषे वीरस्वामियकी रूपजदेवजी लगे अधिकार कह्यो ए श्रुतशैली विशेषो
के० ए सिद्धांतनी शैली विशेषठे. यतः ॥ कवइदेसगगहणं कवइ विष्यंतिनिरवसेसा
इ उक्कमइ वइकमाइ सहाववसउ निरुत्ताइ ॥ १ ॥ इति कल्पजाप्ये सुगमा ॥ ए वातो
नजरमां राखे तो सूत्रनो खरो अर्थ थाय. ते देशप्रमुख सूत्रे ग्रह्या होय ते संपूर्ण
तो निर्युक्ति टीका प्रमुखमां पामीए. इति गायार्थे. ॥ २४ ॥ हवे उपसंहार करेठे.

शासननी जे प्रभावना ॥ ते समकितनो आचारोरे ॥ श्री जि
नपूजाए जे करे ॥ ते लहे सुजश नंमारोरे ॥ शा० ॥ २५ ॥

सपाविडकामे॥ एहवा पाठवे माटे सिद्ध स्थानक पाम्या ठो एम जिन प्रतिमान
सिद्ध गल्या माटे जावतीर्यकरथी पण ए अपेक्षाए अधिकीठे, माटे लोकिक पूजा
झोपदीए नथी करी एतो विशेषे प्रत्यक्ष पाठ जणाय ठे आख उघाडी छुए ते
खे बली कोइ कुमति एम कहेठे जे जिनघर ते अवधिजिननु घर एटले कोइ
यक्षनु देहेरु हतु शामाटे जे अवधिजिन गणग मध्ये कहावे एम कहेठे त
खोटु जे माटे अवधिजिन आगल कोइए शकस्तव नथी कछु इति

धर्म विनय अरिहतनो ॥ एम ए लोग वयारोरे ॥ सज
वे सर्वने जाणिए ॥ समकित शुद्ध आचारोरे ॥ शा० ॥ ११ ॥

अर्थ - धर्म विनय अरिहतनो एम ए लोगवयारोके० एम ए पूजा, अरिहत
नो लोकोपचार विनय धर्मठे, एम अन्वय करवो सजवे सर्वने जाणिए के० उ
हने जे सजवे तेहने ते जाणीए एटले जे साधु एणी पेरे करे, दश विरति एणी पेरे
करे अने समकित एणी पेरे करे, एम जेहने जेवो पाठ सजवे तेहने यद्यपि सूत्रांत
न कहा होय तोय कहेवो समजवु जे जिनपूजा ते समकितनोज शुद्ध आचारवे,
पण मिथ्यात्वीनो आचार नथी इति गाथार्थ ॥ ११ ॥ ते उपर दृष्टात कहे

आणदनो विधि नवि कह्यो ॥ राय प्रदेशीने पाठेरे ॥ सज
व सर्व न मानशे ॥ वीटाशे तेह आठेरे ॥ शा० ॥ १२ ॥

अर्थ - आणदनो विधि नवि कह्यो के० सातमा अगमा आणदभावकनो वि
धि कह्यो, तेरीते नथी कह्यो क्यहा नथी कह्यो ? ते कहेठे राय प्रदेशीने पाठके०
रायपसेणीमा प्रदेशी राजाना पाठमा नथी कह्यो तेमाटे शु आणवे जेम तत समकित
त उचखां तेम प्रदेशीए शु नथी उचखा ? तेमाटे जेने जे सजव होय त मानवा त
या, सजव सर्व न मानशेके० सयलो ए सजव नही माने, वीटाशे तेह आठके० त
आठे कर्मे वीटाशे, एटले घणो ससार रज्जशे तथा बली एहज सजव देखाड वे

पडिकमणादिक क्रम नही ॥ पाठे सत्तम अगेरे ॥ पढम अणु
उगथी प्रकरणे ॥ सर्व कह्यो विधि रगेरे ॥ शा० ॥ १३ ॥

अर्थ - पडिकमणादिक क्रम के० पडिकमणादिकनो अनुक्रम, ते पाठे सत्तम अ
गे नही के० उपासक दशागमां पाठ नथी एटले ए जाव जे साधुने पडिकमणा
नो अनुक्रमतो थोडोएक श्री उत्तराध्ययने सामाचारी अध्ययनमा कहा ठे, पठ

आवकने तो सातमा अंगमां आणंशदिकने कांइए वताव्यो नही; तेवारे आविक, प
डिकमणादिक कोण सूत्र उपर करे? तेमाटे ए नगुरांने उत्तर देवानुं ठेकाणुं नथी.
इहां शिष्ये पूठयुं के हे स्वामिन, तेवारे आवक क्यांथी करे ठे? तेहने करुणाए पाठो
जवाव कहेठे. पढमअणुउंगथी के० प्रथमानुयोग जे दृष्टिवादना चोथा जेदना
प्रथम जेद, तेहमां यकी प्रकरणमां पूर्वाचार्ये सर्व विधि कह्यो ठे. रंगेके० पर उ
पकारने रंगे कह्यो ठे. यतः श्रीसमवायागसूत्रे ॥ सेकित अणुउंगो अणुउंगे डुविहे
पन्नते तंजहा, मूल ॥ पढमाणुउंगेय गंभियाणुउंगेय ॥ इत्यादि. अर्थः—चारमा दृ
ष्टिवादना जेद पांचठे. एक परिकर्म, बीजो सूत्र, त्रीजो पूर्वानुगत, चोथो अनुयो
ग, अने पांचमो चूलिका—तेमां चोथो अनुयोग ते डुविहे पन्नते के० ते वे प्रकारे
ठे. तेमां मूल प्रथमानुयोगमां यणी वातो सूत्रकारे लखी ठे, पण ते कहेतां
ग्रंथ वधेठे माटे नथी कहेता. इति गायार्थ ॥ २३ ॥

हवे कोइक कहेठे जे प्रवेशी प्रमुखना अधिकारमां विगोपे वात कां न कही?
तेने उत्तर करेठे जे ए सिद्धांतनी शैलीजठे; ते उपर गाथा कहेठे.

किहां एक एक देशज ग्रहे ॥ किहां एक ग्रहे ते अशोपोरे ॥ किहां
एक क्रम उत्क्रम ग्रहे ॥ ए श्रुतशैली विशेषोरे ॥ शा० ॥ २४ ॥

अर्थः—किहां एक एक देशज ग्रहे के० कोइक स्थानके तो वस्तुनो देशज एक
ग्रहे, जेम श्री जगवतीसूत्रमध्ये रय मुसल संग्राम तथा महा शिलाकंदक संग्रा
म कह्यो, तेम, किहां एक ग्रहे ते अशोपो के० कोइक स्थानके समस्त ग्रहे, जेम
निरयावलीमध्ये एहज संग्राम विस्तारे कह्यो ठे. किहां एक क्रम के० कोइक
स्थानकनेविषे अनुक्रमे कहे जेम पन्नवणा प्रमुखनेविषे धर्मास्तिकायादिक अनुक्र
मे कह्यो ठे. उत्क्रम ग्रहे के० कोइक स्थानके पश्चानु पूर्वीए ग्रहे. जेम कल्पसू
त्रनेविषे वीरस्वामिथकी रूपनदेवजी लगे अधिकार कह्यो. ए श्रुतशैली विशेषो
के० ए सिद्धांतनी शैली विशेषठे. यतः ॥ कचइदेसगगहनं कचइ विष्पंतिनिरवसेसा
५ उक्रमऽ वऽक्रमऽ सद्भाववत्तं निश्चाई ॥ १ ॥ इति कल्पनाप्ये सुगमा ॥ ए वातो
नजरमां राखे तो सूत्रनो खरो अर्थ थाव. ते देश प्रमुख सूत्रे ग्रहा होय ते संपूर्ण
तो निर्युक्ति टीका प्रमुखमां पामीए. इति गायार्थ ॥ २४ ॥ हवे उपसंहार करेठे.

शासननी जे प्रभावना ॥ ते समकितनो आचारोरे ॥ श्री जि
नपूजाए जे करे ॥ ते लहे सुजश जंगारोरे ॥ शा० ॥ २५ ॥

अर्थ-शासननी के० जिनशासननी, जे प्रजावना के० शासन उजलु देताड
 उ, जे देखी लोक प्रशसा करे, ते समकितनो आचारो के० ते समकितनो आच
 रने यत ॥ श्रीउत्तराख्यन अठावीशमे अथ्ययने ठे ॥ निस्तक्रिय निक्खिय निविति
 गिउा अमूढ दिछीय उगवूह थिरी करणे, वउछ पनाचणेअछ ॥ अर्थ-निस्तक्रिय०
 देशयी सरीथीशका न करवी १ निक्खियके० अन्यदर्शननी वाउा न करवी २ निवि
 तिगिउा के० फजनो सदेह न राखयो अथवा मल मलीन गात्रदेखीने साधुनी
 डगत्रा न करवी ३ अमूढदिछीय के० कुदर्शनीना विद्या चमत्कार देखे तोपण
 जिनशासन रुड जाणे पण मतिमूढ न थाय ४ एचारे श्रद्धारूप अंतरथाचार
 ठे. हरे बाह्यक्रियारूप चार आचार कहेठे उववूहके० प्रशसा करीने गुणयत
 ना ते ते गुणनु वगारु ५ थिरीकरणके० धर्मानुष्ठानमां सीदाताने थिर करा
 ६ वात्सल्यके० सागर्मिकोने जातप्रमुखे उचित प्रतिपत्तिनु करु ७ पनाच
 णाके० जेयही जिनशासननी उन्नति थाय एवी चेष्टाए वरुनु ८ तेमाटे प्रनाच
 ना ते समकितनो आठमां आचारठे ते श्रीजिनपूजाए जे करे के० श्रीजिनेअरनी
 पूजाए जे प्राणी शासननी उन्नति करे, ते लहे सुजश नमारो के० ते प्राणी पू
 जा करीने शासननी प्रनाचनानो करणहार जलो जशनो नमार पामे एठने पूजा
 तीर्थ यात्रा, सत्र फाटने शासननी प्रनाचना थायठे एम देखाडथु. तथा जग एउ
 पातानु नाम पण रुगिए सृचयु इति पचरिशतमी गाथाथे ॥ २५ ॥ एम प्रीजा
 डाउ नपुण यया ययाप्रयप १ ३ अहुर १ दसरे ययाप्रय मानीने १ ५ २ ४ अहुर-१ ०
 हरे चाया दान रुहेठे तेहने पूरे दानसाथे ए सवध ठे, ज प्रीजा दानमां
 पुनाना थिरहार रुहा हरे ते कुमति, पुजामां हिसा माने ठे, तेहने जगाउ दान
 चोया दान रुहेठ ए सवरे थाया चाया दान तेहनी ए प्रथम गाथा रुहउ

॥ दान चोया ॥ काण्डिया मुनियर अन धन तम अयतार ए वशी ॥

सोड कहे जिन पूजतानी ॥ जे पटकाय आरज ॥ ते

केन आरक आचरे जी ॥ समकितमा थिरयज ॥ सुरा

दायरु तोगी आणा मुज मुप्रमाण ॥ टेक ॥ १ ॥

अर्थ-सोड कहे जिन पूजनां० फाई तो दुट्टीया एम रुहउ जे परमेश्वरी
 पूजा करना यहा जे पटकाय आरज क० उ राखनी जे हिसा थाय उ, तह० न
 रुहउ, केन आरक आचरे० आरक केमहरे १ समकितमा थिरयन० समकित

वीरस्तुतिरूप हुंडिनुं स्तवन.

दृढ ने ते श्रावक ठ कायनी हिंस्तानो हेतु जे जिनपूजा ते, धर्मवान्ते केम करे
 प्रथम गाथार्य. सुखदायकके० हे सुखदायक, सुखना देणहार, तोरीयाणाके०
 री आझा ते, मुज सुप्रमाणके० महारे प्रमाण ठे. अथवा प्रभुजीनी स्तवन
 करेज ठे माटे प्रभुजीने कहे ठे जे सुखदाइ जे तमारी आझा ते, मारे प्रमाण
 एटले ए नाव जे तमारी आझा ते प्रमाणठे, पण कुयुक्ति करवी ते प्रमाण न
 हवे उत्तर वाले ठे.

तेहने कहीए जतना नक्ति ॥ किरियामां नहीं दोय ॥ पडिकमणे
 मुनिदान विहारे ॥ नहींतो होय तस पोप ॥ सु० ॥ १ ॥

अर्थ:- तेहने कहीए के० जे पूजामां हिंता बतावे ठे तेहने कहीए, हुं क
 हीए? ते कहेठे. जतना नक्ति के० एक जतना, बीजी नक्ति, किरियामाके०
 जे क्रियामां होय एटले जे क्रियामां जतना तथा नक्ति होय; नहि दोय के० ते
 क्रियामां दोय नथी. तथा कदाचित् तेहमां पण हिंता कहीने दोय देखाडीए तो
 पडिकमणे के० पडिकमणामां, मुनिदान के० मुनिने दान देतां, विहारे के० मुनि
 ने विहार करतां, नहींतो के० जतना नक्तिए पण करतां दोय कहीए तो; होय
 तस पोप के० ते प्रतिक्रमण प्रमुखमां पण हिंस्तानी पुष्टि यागे. एटले ए नाव
 जे, प्रतिक्रमण करतां उव वेस करतां वायुकाय हणाय, मुनि दानमां पण उन्ही
 वाफ नीकजे. तथा दान देवा उवतां पण जीवयात याय, वजी मुनिने विहार क
 रता पण पृथ्वी, पाणी वायु, वनस्पति वजी तस वैडियादिकनो पण वात याय;
 ते माटे ए पण न करवां; एम कहेहुं पडरो. तेमाटे जतना नक्तिए क्रियामां दोय नथी.
 हवे ते उपर इष्टांत देखावेठे.

साहमी वजल परिक्रिय पोसह ॥ जगवइअंग प्रसिध ॥ घर
 निर्वाह चरण लिए तेहनां ॥ ज्ञातामांहे हरि कीध ॥ सु० ॥ ३ ॥

अर्थ - साहमी वजलके० साधर्मिकनां वात्सल्य कखां, तथा पक्रिय पोसह
 पास्कीनो पोसो कखां ए अर्थे लूचव्यो. एहवो शंख पुष्कलीनो अधिकार न
 अंग प्रसिधके० श्री जगवतीसुत्रमा प्रसिधठे. तथाच तत्पाठः ॥ तएणं ते तं
 एणोवातए एवंवासी तुम्हेणं देवाणुपिया विजलं असणं पाणं खाइमं ताइमं
 तावेह तएणं अम्हे विजलं असण पाण खाइमं ताइमं आताएमाणा वित्ताए

माणा परिजाएमाणा परिचुजेमाणा पत्तिकं पोसह पडिजागरमाणा विहरिस्तामि
 इति जगवतीसूत्रे शतक वारमे उद्देशे पहेले ॥ अर्थे तएणके० सावणीनगरिने
 वाहेर वीरस्वामि समोसखा, त्यां शख आवक प्रमुख घणा आवक, देशना सान
 नजीने पाठा घरजणी आवे ठे तेवारे, से सखेके० ते शख आवक, समणोवातए
 के० बीजा श्रमणोपासकांने, एववयासीके० एम कहेठे तुम्हेण देवाणुप्पिया
 के० हे देवाणुप्पिय, तमे, विवजके० विपुल थशनादिक, उवस्कडावेहके० रथावो
 तएणथम्हेके० तेवारे थापण, विवज थसण इत्यादिक सुगम ठे तेदने थासा
 न करतां थकां थोडु खावु, घणु तजवु, ते थास्वाद कहीए, शेजडीनी पेरे, तथा
 रिताएमाणाके० विशेषे स्वाद करतां खजूर प्रमुखनी पेरे घणु खातां थोडुं काडी
 नाखतां, परिजाएमाणाके० थन्योन्य देतां, परिचुजेमाणाके० थन्नादिकनी पेरे
 सर्वे वावरता पाखीसवधी पोसह पडिजागरमाणाके० पाजता थका, विहरिस्तामि
 के० विचरसु इति एम उराव करिने पत्रे वधते परिणामे पेरे जइ शखेतो निरा
 हार पोसह कथां ते सुदकुजागरिका एम जगवते वखाण्यो तेमाटे बीजा था
 ररुना पत्तिक पोसह वखोड्या न कहीए जेम धना थणगरनो तप वखाण्यो
 एटले बीजा थणगरनो तप वखोड्यो न कहीए जिनशासनमां सर्व करणी शक्ति
 प्रमाणे नेवेठे, ते माटे ए साहमियज करतां हिता तमारे लेवे थइ जोइए, पण
 जतना तथा नकि दोष त्यां दोष न लागे एम मानीए तो सूत्रमां समु लागे तथा
 वणी परनिवाह चरण जिए तेदनाके० जे चारित्र जीए तेना घरना निवाह, हरि
 हीरके० रुने रुखोत्रे ते ज्ञातामाहेके० ज्ञाता सूत्रमध्ये रुमुने तेहिता, रुनन रुम
 नही लागे थहीवा तो जतना पण नथी तथाच ज्ञातासूत्र ॥ तएण से काहे गसु
 रे थारचा पुनेण एउ पुनेममाणे कोनवियपुरिसे सदावेइता वेइता पव वयासी गसुहण
 देवाणुप्पिया वारउए नयरीए सिताउ गतिगजाय पदसु दुग्गियधरगया मह्यामदया
 मदेण थग्योमेमाणा उग्योसण करेह एउ सनु देवाणुप्पिया थारचापुने ससार नववि
 गो नीएनम मरणाण इवइ थरदवण थरिठनेमिस्त थंतिए मुने नरिता पवइनप
 नेगवु देवाणुप्पिया रायाया हुरायाया वीया कुमाराया ईसाराया तनरराया
 य मेठि मेणाउइ सवरादेरा थारचापुन पवयतमणु पवयति तस्तण कन्द यासु
 पुजाणइ पथावररुना यियसेनितणाइ जांगमेम उटमाण पडिउइइति थासण रुम
 इ जाय थामेनि तएण थारचापुनस्म थणुराणण पुरिससदस्स शिम्भनणानिनुइ
 प्दाप मज्जनंर विनूनिप पनेय पनेय पुरिससदस्सयादिणी सुतिपियासु उरुइ सना

वीरस्तुतिरूप हुंडीनुं स्तवन.

णं मित्तणाइ परिबुंमं यावच्चापुत्तस्त अंतियं पाउन्नयं तएणं कएहेवासुदेवे
 सहस्समंतियं पाउन्नवमाणं पातइ कोमं वियपुरिते सदावेइ सदावेइत्ता एव
 सी जहामहेस्तण्णिकमणानितेउ तहेव सेयापीएहि एहावेइ जाव अरहाउ अ
 नेमिस्त उताइत्तं पमागाइ पमागं पातेइ विज्जाहरचारणो जाव पात्तिता तीय
 पच्चासहइ तएणं कन्हेवासुदेवे यावच्चापुत्तं पुरउ काउं जेणेव अरहा अरिहने
 स्तवं तंचेवइ ॥ इति ज्ञाता सूत्रे अथ्ययन पांचमे ॥ अस्यायः तएणं ते कन्हेवा
 देवेके० तेवारे ते रुज्जवासुदेव, यावच्चापुत्तेणं एवं बुत्तेतमाणेके० यावच्चापुत्ते एम
 कहे यके एट्ठे रुज्जने यावच्चापुत्ते कयु; जे मरणथी रखवालो तो रुहुं एम कहे
 यके कोमं विय पुरिते सदावेइके० कौंटविक पुरुपने बोलावे. बोलावीने एवंवयात्ती
 के० एम कहे. गवहणं देवाणुप्पियाके० हे देवानुप्रिय, जाउ. वारवइ एनयरीएके०
 धारकांनगरीनेविपे, तिंयाडगति गजाव पहेसुके० तींगोडाने आकारे मार्ग, एम
 त्रिक चोक मार्ग. यावत् राजपंथनेविपे, हठिखंधवरगयाके० हाथीना स्कंधने
 विपे वेत्तीने, महया सदेणंके० मोटे शब्देकरी, बोसमाणके० बोसणो करता,
 उग्योत्तणं करेहके० उद्योयणा करो एट्ठे लोक्कने एम जणावो. एवं खलु देवाणुप्पि
 याके० हे देवानुप्रियो, एवीरीते यावच्चापुत्ते स्तंतार नउच्चिगोके० यावच्चापुत्र
 संतारना जयथी उदंग पाम्यात्रे. नीए जम्म मरणणंके० जम्म मरणथी वीही
 न्यात्रे. इउइ अरहउणं अरिहनेमिस्त अंतिएके० अरिहनेमि अरिहंतने पाते, इ
 वे वे. मुंने नविता पवइत्तएके० मुंन यइने प्रवक्का लेवाने, तजो खलु देवाणुप्पिया
 के० हे देवानुप्रिय, जे कोइ रायावा छुवरायाके० राजा थयवा छुवराज, देवीवा
 के० राणीप्रमुख, कुमारोवाके० कुमार, ईत्तरोवाके० ईश्वर, तजवरेवाके० कोट
 ज, कोमं वियके० कुटुंबना त्थामि, सेवी सेणावइके० गेठ सेनापति, सउवाहेवा
 तार्यवाह, यावच्चापुत्तं पवय तमणुपवयतिके० यावच्चापुत्र दीक्षा जेताने प
 हे दीक्षा जीए, एट्ठे यावच्चापुत्र ताये दीक्षा जीए, तस्तएणं कन्हेवासुदेवे अणु
 इके० तेहने रुज्जवासुदेव थाइआ थापेउ. पत्राके० ते राजा, दीक्षा जीए
 पठवाडे, आउरस्तावियके० आउर जे वनाडिकने थजावे इ. खी इगो, सेके०
 मित्तणाइके० मित्र ज्ञाति एट्ठे पोतात्तवंथी परिजनने, जोग त्वंमं वट्ठमाण
 णं वरतमान वहेगो. एट्ठे जेहनीपाते नही होय तेहने यापगो; ते
 हीए; अने जेहनी पाते हगो तेहने पाजगो तेहने दम रुहीए, ते योग
 मं वरतमानकाजे जेम पटगो तेम राजा रुज्ज करगो. एट्ठे ए जाव जे जे

कोइ थावच्चापुत्रसाथे दीक्षा ले तेहने पठवाडे तेना घरना निर्वाहनी चिता रु
 झ करशे—ते अटकावे कोइ रहेशो नही इतिजाव घोसण घोसेहके० धारणाको
 जावघोसेइके० ते कौटविक पुरुष तेमज उद्घोषणा करे तएण थावच्चापुत्रस्त
 अणुराएणके० थावच्चापुत्रने रागे, पुरिससहस्तके० एक हजार पुरुषे, शिखमणा
 निमुहेके० दीक्षा लेवा सन्मुख यया एहायके० स्नानप्रमुख करी, सवालकारनि
 सियेके० सर्व अलकारे शोजित थइ, पत्तेयं पत्तेयके० प्रत्येके निन्न निन्न, पुरिस्तह
 स्त वाहिणीसु सिवियासुके० हजार पुरुष उपाडे एवी शिविकाने विपे, ऊरुह त
 माणके० वेग थका, मिचणाइ परिभुमके० मित्र ज्ञाते परिवर्या, थावच्चापुत्रस्त अ
 तियं पाउघ्नयके० थावच्चापुत्रने समीपे प्रगट थाय एटले थावच्चा पुत्र पामे
 थावे तएण कन्हैवासुदेवे पुरिस सहस्तमतिप पाउघ्नवमाण पातइके० ते रुज
 वासुदेव, हजार पुरुष थाव्या देखे कोमविय पुरिसे सहावेइके० कौटविकपुरुष
 ने बोलावे बोलावीने एववयासीके० एम कहे जहामेहस्त शिखमणानिस्त
 के० जेम मेघकुमारनो नि क्रमणानिपेक ते दीक्षा लेवानो अजिपेक कखां, तहे
 वके० तेमज, सेयापीएहिके० श्वेत पीला एटले कनक रूपाने कलशेकरी, एहावे
 तिके० नवरावे, जाव अरहउ अरिछनेमिस्त उचाइउत पडागाइ पडाग पातइके०
 अहीयां यावत् अरिहा अरिछनेमिना उत्राति उत्र पताका देखे, विज्ञाहर चारणे
 जाव पासिताक० विद्याधर चारण जूनक देवता आकाश थकी उतरता देवीने
 सीयाउपचारुहइके० शिविका थकी उतरे तएण कएहे वासुदेवे के० तेवारे रुज
 वासुदेव, थावच्चापुत्र पुरउकाकके० थावच्चा पुत्रने आगले करीने, जेखेव अरहाअ
 रिछनेमिके० ज्या अरिहा अरिछनेमिठे, सबतचेवके० वाकी सर्व मेघ कुमारीने परे
 कहेवु अहीयां रुज महाराजे लोकनां घर निर्वाह कखां, तेमां हिंसा जाग क
 नही? ते विचारजो इतितृतीय गायार्थ ॥ ३ ॥

कुणिक राय उदायन कीधा ॥ वंदन मह सुविवेक ॥ एहाया
 कय वलि कम्मा कहिया ॥ तुगीय श्राद्ध अनेक ॥ सु० ॥ ४ ॥

अर्थ — वली कुणिकराय के० कुणिकराजाए, वदनमह के० घणे आनरो
 वांदवाना महोष्ठव कखा एटले प्रभुजीने सामझ्यां कखा, ते श्री उववाइसूत्रमा
 विस्तार घणो ठे, ते लखता ग्रथ घणो वधे माटे लखता नथी वली उदायन
 के० उदाइ राजाए पण सामझ्या कखां ते श्री जगवतीसूत्रमां शतक तेरमे उरे

शे ठेके अधिकार ठे. तथाच तत्पाठः ॥ तएणं उदायणे राया इमीते कहाए ज
 ष्ठे समणे हठतुष्ठ कोमंविपपुरिते सदावेति सदावेतिचा एवंवयासी खिप्पामेव
 नो देवाणुप्पिया वीत नयं नगर मन्नितर वाहिरियं जहा कोणीउं उववाईए
 जावपक्खु वासेइ ॥ अस्याय्येः तएण उदायणेरायाके० तेवारे उदाइराजाए, इ
 मीते कहाए ज-ष्ठे समणे के० वीरस्वामिने आब्यानी कया पामे यके, हठतु
 ठके० हर्षे पामे. संतोय पामे. कोमंविपपुरिते सदावेइके० कौटंविपपुरूपने वो
 लावे. बोलावीने, एवं वयासी के० एम कहे. खिप्पामेव नो देवाणुप्पियाके० नो
 देवानुप्रिय, शीघ्र-वीतनयं नयर मन्नितर वाहिरियके० ए वीतनयनगर, मध्ये त
 या बाहेर शणागारो. इत्यादिक. जहा कोणीउं उववाईए के० जेम कुणिक राजा,
 उववाइ सूत्रमा कहा ठे तेम कहेवुं. जाव पञ्जुवासेइ के० यावत् प्रभुजीनी सेवा
 करे. एम कूणिकने, उदाइने, सामईयामां हिंसा लागे के नही? ते विचारजो.
 तथा एहाया कय वलिकम्माके० कख्याने वलिकर्म पूजाकर्म जेणे एहवा तुगीय
 आ-इ अनेक के० तुगीया नगरीना अनेक श्रावक वखाएया ठे. ते जगवतीसूत्रना
 शतक बीजे उदेइो पांचमे ठे; ते श्रावक पूजा करे ते अरिहंत विना बीजा कोण देव
 नी करे? ते विचारजो जी. तथा वलिकर्म ते पूजाज ठे. शामाटे जे ज्ञातासूत्र मध्ये॥
 तएणं मल्ली विदेह वर रायकन्ना एहाया जाव पायडित्ता सत्तालंकार विजुत्तिया
 वहु दिखुळाहिं जाव परिखित्ता ॥ अहिंयां वे वार सरखो पाठ ठे; ते माटे म
 छिए कय वलिकम्मा के० वे वार देव पूजा करी अण्णो पडिमं कारेइ के० पो
 तानी प्रतिमा जरावी. वली नित्य आहार कवल मूक्यो. तेहमां पण जीवनी उ
 त्पत्ति थाय. पण ते हिंसामा नही. वली यतिना पडिकमणसूत्रमांहे ॥ मंनि पा
 ङुडिआए वलि पाङुडिआए ॥ ए पाठठे. मंनिपाङुडिआए के० चीखारीने माटे डा
 कणीमांहे धान धाव्युं ते लेवुं नही. वलिपाङुडिआए के० नैवेद्यनुं धान बहोरुं
 नही. अजाणतां बहोरी खावुं तो ॥ मिट्ठामि डुक्कनं ॥ वली नाममाला मध्ये-पू
 जार्हणा सपर्याची उपहार वलीसमो ॥ एम महा निशीथ आवश्यक निर्युक्ति
 मध्ये पण वलि ते नैवेद्य ठे. वास्तुक शास्त्रनेविपे पण तथा ज्योतिषशास्त्रे घर दे
 वतानी पूजा करीने नूतने वलि देइने पेसवुं कखु ठे. यतः ॥ गृह प्रवेशं सुविनीत
 वेपः सौम्यायने वासर पूर्वजागे कुर्याद्विधायालय देवतार्चा कय्याणजू नूतवलि कि
 यांच ॥ १ ॥ एम अनेक ठामे वलि शब्दे नैवेद्य पूजा ठे. इति त्र्यं गाथायै ॥ ४॥
 हवे ए क्रिया ते समकितनी करणीठे ते कहेठे.

॥ समकित संवरनी ते किरिया ॥ तेम जिनपूजा उदार ॥ हिंसा
होय तो अरथ दंभमां ॥ कहे नही तेह विचार ॥ सु० ॥ ५ ॥

अर्थ—समकित संवरनी ते किरियाके० ए समकित नामे संवर, तेहनी क्रिया
ठे जे माटे श्रीगणगनेविषे ठाणे पाचमे कछु ठे ॥ पंचसंवरदारा पन्नना तंजहा सम
त्त० विरई २ अपमादो ३ अकसायया ४ अयोगया ५ इत्यर्थे पंचसंवर द्वार कछावे
समकित ते संवर कहीए एम विरति तथा अप्रमादीपणु तथा अकसायीपणु त
था अयोगीपणु तेहमा साहमीवञ्जल तथा घर निर्वाह चारित्र लीए तेहना,
तथा सामेया कछा ए सर्व समकित संवरनी करणीठे तेम जिनपूजा उदारक०
उदारपणे जिनपूजा करवी, ते पण समकित संवरनी करणीठे एहमा हिंसा नही.
एहमा एम पण कहेवाणु जे समकित देवताठे ते समकित संवरना धणी ठे
तेहने अधर्मी केम कहीए? तथा देवतानी करणी अधर्ममां कहीए तो देवता,
तीर्थकरने, साधुने थने श्रावकने कोइक परीसह करे, कोइक सेवा करे, ते वेव
फल केवा होय? वली कोइक शिष्य देवता थयो होय ते गुरुने चारित्रयी पडि
वाइ देखीने गुरुने ठेकाणे थाणे तेहने अधर्मी केम कहीए? तथा गुरुए कान कछा
होय ते तमारे मते देवता थयो न जोइए शामाटे जे देवतामा वे जातीठे सम
कित तथा मिथ्यात्वी तेमा जो समकित थाय तो सूरियाननीपरे जिनप्रतिमा पूजे,
थने मिथ्यात्वी कहेता तमारी जीन चाले नही मनुष्य पण थाय नही शामाट ने
तमे तमारा गुरुने चारित्रिया मानोठो, ते मरीने मनुष्य थाय नही. सिद्धिपण
पंचमकालमाहे दमणा वरे नही माटे अमने सदेहठे जे तमारा गुरु मरीने केइ
गतिए जाय? वली तमारा गुरुए काल कछो तेहने तमे केम वदना करोठो? त
समजावजो. ते माटे देवताने अधर्मी न कहेवाय वली उत्तराध्ययने हरिकठी
अणगारनु जके वैयावच्च कछु, ब्राह्मणोने लोहि वमता कछा, तेहने हिंसा वा
प लाग्यो के नही? तथा सूत्रकारे तो वैयावच्च कही बोलाव्यु ॥ जकादु वया प
डिय करेति ॥ इति पाठात् ते वैयावचना करणहारने अधर्मी केम कहेवाय?
तथा वली ज्ञातामाहे पोटिजाए तेतलीपुत्र समजाव्यो तथा वली सौधमेंडे जगवतन
थवग्रह थाज्ञाकरी, ते धर्म कहीएके अधर्म कहीए? वली लोकातिक देव, प्रभुनि
प्रतिबोधवा थावे ते अधर्ममां केम गणाय? इत्यादि शु शु लखीए? ए प्रसंगे सधु
दवे वली पूजामाहे हिंसा कहेठे, तेहने पूठीए जे ज्ञातासूत्रमध्ये सुबुद्धिया

वीरस्तुतिरूप ढुंडीनुं स्तवन.

न, राजाने प्रतिबोधवा निमित्ते खाइतुं पाणी लाव्या; ते हिंसायइ के नह
विचारजो. तथा जंबूद्वीप पन्नतीमांहे प्रभुजीनो जन्मानिपेक वर्णव्योळे; ते त
इतरखा पाणीना प्रवाह चाव्या; तेहमां पृथ्वी, पाणी, तेउ, वाउ, वनस्पत
सकायमां केइ काय उगरी हरो? तो पण परमेश्वरनो जन्मानिपेक ते हिं
कहेवाय नक्तिप्रवज्जे माटे. तेम पूजामां पण हिंसा न गणवी. एटलाज म
प्रभव्याकरणमध्ये दयानां नाम कहांजे. तेहमां पूजाप्रमुखना नाम कहा
ते पूजा ते दया कहीजे; पण हिंसाना नाममां पूजा नथी. इत्यादिक घणी च
जे. केटली जखाय? आत्मार्यां होतो मध्यस्थ यइने जोज्यो. हिंसा होय तोके
जिनपूजामां हिंसा होय तो, अर्थ दंममां कहे नही तेह विचारके० श्री स्रग
डांगसूत्रना बीजा श्रुतस्कंधना बीजा अभ्ययनमां तेर किया चालीजे तेमां प्रथम थ
छादंमेके० अर्थे, प्रयोजने हिंसा करे ते अर्थदंम कहीए. जो पूजा करतां हिंसा
होय तो अर्थदंममा पूजा कहे नही. अने न कही तेवारे जाणीए ठैए जे पूजा
मां हिंसा नथी इति पंचम गाथार्थ ॥ ५ ॥
हवे कोइकना मनमा एम आवे जे अर्थदंममां पूजानो अधिकार नथी आव्यो
माटे नथी कह्यो. तेहने उत्तरदिए जे.

नाग नूत जद्दादिक हेते ॥ पूजा हिंसा उत्त ॥ सूगडां
गमां नवि जिन हेते ॥ बोले जै होए जुत्त ॥ सु० ॥ ६ ॥
अर्थे.-नाग नूत जद्दादिक हेतेके० नागने हेते नूतने हेते, जद्दने हेते, पूजा हिंसा
उत्त के० पूजा ते हिंसा कहीजे. सूगडांगमां के० सूगडांगमध्ये, नवि जिन हेते के०
जिनेश्वरने हेते पूजा ते नथी कही. एटले ए नावजे ते सूगडांगमध्ये अर्थदंममां
गादिकनी पूजा ते हिंसामा गणीजे; पण जिननी पूजा नथी गणी, ते माटे पू
नो अधिकार कह्यो. अने जिनपूजा शे न कही? ते कहेजे-बोले जे होए छुत्तके०
मा जे छुत्त होय तेहज बोले, अशुक्ति न बोले. तथा उलटा सि-धांतमां चैत्य
तेत्सव चाव्याजे ॥ चैत्यमहेराइवा ॥ इत्यादिक आचारांग प्रथम श्रुतस्कंध प्र
अभ्ययन प्रथम उद्देशेजे. एम जमाली प्रमुखने अधिकारे एवा गम गम पावजे.
पण उववाइसूत्रमध्ये जंपानगरी प्रमुखने अधिकारे पाडे पाडे कहांजे,
गमे गमे नगरीउनो वर्णव उववाइसूत्रने नलाव्योजे. तेवारे सर्व नरगमध्ये
पाडे चैत्य उरयांज. इत्यादिक घणी विचारजे. केटलो जखाय? ॥ ६ ॥

हवे कुमति कहेवे, पूजामा हिंसावे माटे ज्या हिंसा होय त्या जिनेश्वराना
झा केम होय? ते उपर गाथा कहे वे

ज्या हिंसा तिहा नही जिनआणा ॥ तो केम साधु विहार ॥ क
र्मवध नही जयणा जावे ॥ एवे शुच व्यवहार ॥ सु० ॥ ७ ॥

अर्थ कुमति बोलेवेके, ज्या हिंसा के० ज्या हिंसा होय, तिहां नही जिन
णा के० त्या प्रभुआणा न होय तेनो उत्तर करेवे तो केम साधुविहार क०
तो मुनिने विहारनी आझा परमेश्वरे केम करी? वली विहार करतां नदीमां ॥ ए
ग पाप जेने किंवा ॥ एग पापं थले किंवा ॥ एहवा पाठ आचारागे तथा कस
सूत्रे केम कद्या? वली नदी उतरता सूर्य अस्तंगत आय तो पाणीमांने पाणीमां
चारे पडोर साधु उजा रहे एम दशाश्रुतस्कधमां केम आझा करी? वनी वरसाद
वरसतां पण वडोरवा जवाना अत्रिकार कल्पसूत्रनी सामाचारीमां केम कद्या?
यजी वरसाद वरसतां एक साधु थने एक साध्वी, ए एकांते वृद्धादिक ठामे जनां
पापता जनां न रहे, वरसतामां पण चाडयां जाय ए आझा केम कीधी? वनी
रुपनदन प्रमुख प्रभुने वादवा गया तिहां-धम्मियं जाणपवर ॥ एम कसु ते रय
ने धर्मपान केम कसु? ए रय, मार्गमथ्ये शी दया पालझे? तथा धर्मपान थन
पापपान ए वे प्रफार बुद्धा पण दीसे वे माटे पापपान कां न कसु? वली श्रावक आणा
इकिन उपासगदशागमथ्ये व्रत उचराया, तेगारेप्रथम व्रतमां "वारणे दोर हाप ता तद
जातपाणीना विवेद करे ता अतीचार जागे ए अतीचार जाणवा पण आगरा
ही ' एम आझा केम कीधी? तथा यजी आचारागमां कसु जे महापु पुण गुरु
। पाउ न जेता पाते पाउर सानागिरुन वडची थापे ते पुण वापरतां ता
ता फेटनी पाप? पण एटनी विराधना करता आराधक कद्या ज्या हिंसा त्या
हिंसा नही एम कही तेगारे सयज्जां ए सूत्र देखाडयां तेदुथी जीजां पण पण
फेटजाक नम्याय ॥ ते सयनाए व्यथे पाप, ते माटे ते त उहाणे हिंसापण
थने आझा पण करीवे ए विचारजां.

हवे शिष्य पूजवे चे " हिंसा पण वे थन आझा पण वे, तवार ए कम म
वेस " हवे उदकार करता शिष्यरेण सानन, नाइ कर्मवध नही तपणा न
के० जतनावावे केम यय नथी एटवे ए नाय जे, जतनाए जे जिनशुभ्र
करायी करी तेदना यदरि हिंसा होय ता पण कर्मवध न पाप इति नय

ए ठे गुन व्यवहार के० एहज नजो व्यवहार ठे. इति सप्तमी गायार्थ. ॥ ७ ॥
हवे कोइ कहेजे, “ पूजामां हिंसा तो यायजे, तेहनी बंधपण प्रथम थाय
ठे.” एम कहेजे तेहने कोइक वचमां उत्तर वाजेजे.

प्रथम बंध ने पठी निर्जरा ॥ कूपतणोरे दिछंत ॥ कही
कोइ जोडे बुध जापे ॥ जाव ते शुचिजल तंत ॥ सु० ॥ ८ ॥

अर्थः—प्रथम बंध ने पठी निर्जराके० प्रथम फूल, जल, न्हावुं, धूप, दीपे जीव
हिंसाए बंध थाय; पठी जावना स्तवनाए आबुहादताए निर्जरा थायजे. कूपत
णोरे दिछंतके० कूथाने दृष्टांते जेम कूवो खोदे तेवारे ते माटी प्रमुखे मेलो थाय.
मज्जुरीकरतां तरसपण लागे, थाक पण चढे. पठी पाणी आवे तेवारे मेल जाय,
तरस जागे, थाक पण उतरे, बीजा जोरु पण पाणी पीए तेमाटे ए दृष्टांते प्रथम
बंध थाय; पठी निर्जरा थाय. यतः आवश्यकनिर्युक्तौ ॥ अकसिण पवत्तगाणं, विर
या विरियाण एस खलुच्छतो ॥ संसार पयणु करणे दवडए कूवदिछंतो ॥ १ ॥ व्याख्या.
अकसिण पवत्तगाणके० समस्तपणे न प्रवृत्त्या एहवा, विरया विरियाणके० विरता
विरतिश्रावक, देशविरति, जे कारण माटे श्रावक देशथी प्रवृत्त्याठे. सर्वथी तो मुनि
प्रवृत्त्याठे. ते श्रावकने एसके० ए, दवडएके० इव्यस्तव, खलुके० ते निश्चय, जुक्तोके०
जुक्त घटमानठे. एटले श्रावकने इव्यस्तव घटमानठे. संसार पयणु करणेके० संसार
पातलो करवाने, कूवदिछंतोके० कूथानुं दृष्टांत जाणवुं. इति उक्तगाथार्थः १ ते
कूथानुं दृष्टांत कहुं तेरीते, कहीने कोइ जोडेके० कोइक ए रीते कहीने जोडेठे.
पण तेहने निपेधेठे. बुधजापेके० पंक्ति लोको तो एम कहेजे. जाव ते शुचिजल
के० जाव जे अथ्यवसाय गुनठे. ते गुन अथ्यवसायरूप पाणीए अशुनबंधरूप मे
ले मेलो यतोज नथी. इतिजाव. अहीया शिष्य पूछे ठे जे कूथानुं दृष्टांत केम म
ल्लो ? तेहने उत्तर दीएठे जे दृष्टांत होय ते देशिक होय, माटे अहीया बंधरूप
मेल, गुन अथ्यवसायरूप पाणी. एटजी सरखासी लीजीए. हवे एहज वात दड करेठे.

उपादानवशे बंधन कहियुं ॥ तस हिंसा शिर उपचार ॥ पुष्पा
दिक आरंजतणो एम ॥ होय जावे परिहार ॥ सु० ॥ ९ ॥

अर्थः—उपादान के० आत्मानो अथ्यवसाय, तेहने वशे बंधन कहियुं के० बंध क
ह्यो. एटले जेवो आत्मानो अथ्यवसाय थाय तेहयो बंध पढे. यतः ॥ जं जं समयं

जीयो आविस्सइ जेण जेण जावेण ॥ सो तंमि तंमि समए सुहासुह वयए कम
॥ १ ॥ इति उपदेश मालाया ॥ व्याख्या - जे जे समये जीव, जे जे जावे आ
शमा आये, ते प्राणी ते ते समये शुचाशुच कर्म वाधे इति तस के० तेहने
अव्ययसाय गिना जे हिंसा ठे ते उपचारेज ठे एटले पूजामा फूल पाणी प्र
खनी हिंसा कहेवाय ठे, ते उपचारे कहेवायठे जे माटे हिंसाना अव्ययसाय
नथी माटे एहने माये हिंसा ते उपचारे ठे पुष्पादि आरजतणो के० फूल प्र
खना आरजनो, एम के० ए उपचार प्रकारे, होय जावे परिहार के० अव्यय
ए परिहार याय एटले अव्ययसाय विशेषे पुष्पादिकनो आरज टले, आन
न लागे इति जाव इतिगाथार्थ ॥ ए ॥ बली दृष्टाते करी दृढ करे

जल तरता जल ऊपर मुनिने ॥ जेम करुणारे रग, ॥

पुष्पादिक आवकने तेम ॥ पूजामाहे चग ॥ सु० ॥ १० ॥

अर्थ - जल तरतां के० पाणी तरता, जल ऊपर मुनिने जेम करुणानो रग
के० जेम मुनिने पाणी उपर दयानोज रग ठे, पण अश मात्र हिंसानो परिण
म नथी पुष्पादिक उपर आवकने तेम पूजामा के० आवकने तेहज रीते ए
टले मुनिनी रीते, पूजामा फूल धूप दीप प्रमुखमा जाणवु चग के० मनाह
एटले आरकने फूल प्रमुख उपर दया जाय ठे, पण हिंसानो परिणाम अशमा
प्र नथी अहीया जजतरता कहु तेहमा एम सूचयु जे पाणी, उतरे ता सरा,
अने पाणी तरे पण मरा जे फरण माटे गाणां मये पाचमे गाणे पांन गम
याहा न उन्नत तमा सागरी तणाती दग्वीने तरीने पण साधु काटे एम यादा
करीते माटे पाणी तरता एम पाठ कहे इति दशमी गाथार्थ ॥ १० ॥

हव कुमति कहेते जे 'मिष्यात्वगुणगाणे पूजा कर तेहने शु फल थाय
गह' ते उपर दृष्टात देहने देखाहे ठे पात्र दानथी इत्यादि

पात्र दानथी शुच रिपाक ज्यम ॥ लहे मुगदुकुमार ॥ पहेले
गुणगाणे जजक पण ॥ त्वम जिनपूजा उदार ॥ सु० ॥ ११ ॥

अर्थ - पात्र दानथी के० मुगदुने दान दीगथी शुच रिपाक ज्यम के० जिन
उर रिपाक, जह के० पामे मुगदुकुमार के० श्री रिपाकमूत्रमा मुगदुकुमा
र, पहेले गुणगाणे के० मिष्यात्वगुणगाणे जता, नइक पण के० नइक सरज

स्वभावपणे हता. एटले ए नाव जे, सुवाहुकुमार, नइक हता, मिथ्यात्वगुण
गणे हता; पण सुपात्रदाने करी पुन्य बंधाणुं, संसार परित कस्यो अने गुन विपाक
पाम्या. त्यम जिनपूजा उदार के० एज रीते मिथ्यात्वी होय अने उदार नक्ति
ए जिनपूजा करे ते गुन विपाक पामे. इति एकादशमी गायार्थ. ॥ ११ ॥

वली कुमति बोळ्यो जे “दाननुं फल कसुं पण पूजानुं फल क्या कसुं
ठे?” तेहने उत्तर करे ठे. उपलक्षणथी इत्यादि.

उपलक्षणथी जेम शीलादिक ॥ तेम जिनपूजा लीध ॥ मनुज
आयुबंधे ते सुवाहु ॥ तेणे समकित न प्रसिद्ध ॥ सु० ॥ १२ ॥

अर्थ:-उपलक्षणथी जेम शीलादिक के० दानना उपलक्षणथी जेम शील त
प प्रमुख लीजीए, तेम जिनपूजा लीध के० तेम उपलक्षणथी जिनपूजा लीधी
ठे. अन्यथा महानिशीयसूत्रमां तो प्रगटपणे पूजानां फल कहांठे. पण महानि
शीयसूत्र, कुमति न माने, माटे उपलक्षण वताय्युं ठे. वली कुमति बोळ्यो. “सुवाहु
कुमार मिथ्यात्वी क्या कहांठे.” तेहने उत्तर दीएठे. मनुज आयुबंधे ते सुवाहुके०
ते सुवाहुकुमारे मनुष्यनुं आउपु बांध्युंठे. समकित होय ते नियमावैमानिकनुं
आउपु बांधे. तेणे समकित न प्रसिद्धके० ते कारणे एहने समकित प्रसिद्ध नथी.

वली मिथ्यात्व गुणगणे पुण्यकरणी करतां गुनविपाक पामे ते उपर वीजुं ट
घात कहेठे. मेवजीव इत्यादि ॥

मेव जीव गज शस अनुकंपा ॥ दान सुवाहु विचार ॥ पहेले
गुणगणे पण सुंदर ॥ जेम जिनपूजा प्रकार ॥ सु० ॥ १३ ॥

अर्थ:-मेव जीव गज शस अनुकंपा के० मेवकुमार श्रेणिकनो पुत्र, ते पाठजे
जवे गज हतो. तेणे ससलानी अनुकंपाए पग हेमो न सूक्यो; अने महा वेदना
खमी. ते वेलाए पण तेने मिथ्यात्वहतुं. तेम दान सुवाहु विचारके० सुवाहुकुंवरनुं
दान तेहनो पण विचार करवो. ते पहेले गुणगणे पण सुंदरके० रूडा अथ्यवसा
यवत हता. तेम जिनपूजा प्रकारके० जेम दया कही, दान कसु, तेम जिनपूजा
नो प्रकार पण एम जाणवो. एटले मिथ्यात्वगुणगणे एवडो गुण करेठे, तो स
मकित देशविरति वालाने ए पूजा गुणकारी थाय; एमां पूठुंजुं थुं? तामुं एहथी
अधिक गुण करे. इति त्रयोदशमी गायार्थ ॥ १३ ॥

हवे एम कहे थके कुमति बोव्यो जे “पूजामां गुण मानोवो तेवारे साधु न करे? जेहमां गुण होय ते सहुए करे” एम कहेवे तेहने उत्तर वाळेवे

दान देव पूजादिक सघला ॥ जव्यस्तव कहा जेह ॥ अस
दारजी तस अधिकारी ॥ मानी रहे जे गेह ॥ सु० ॥ १४ ॥

अर्थ—दान देव पूजादिक सघला जव्यस्तव कहा जेह के० दान, देव पूजा
यादि शब्दी साहमिवघल, प्रभावना, तीर्थ यात्रा, अने रथ यात्रा प्रमुख से
यां ए सर्व जव्यस्तव कहावे असदारजी के० हीणा आरचना धणी, तस अ
धिकारीके० ते जव्यस्तवना अधिकारीवे ते असदारजी केवावे? मानी रहे ने
गेहके० जेउ घरमानी रह्यावे, एवावे एटले ए जावजे—आरज वे प्रकारेवे एक
सदारज अने बीजो असदारज तेमां दान, देवपूजा, साहमिवघल प्रमुखमां ज
आरज—ते सदारज कहीए, अने घरवार करावतां तथा ठेया ठोकरां परणारतां
जे आरज—ते असदारज कहीए. जे असदारजी होय ते सदारजनो अधिकारी
हाय पण निरारजी मुनिराजने सदारज पण केम होय? इति जाय

हवे ते वपर एक दृष्टांत कहीए ठैए—चोमासामां कोइएक गृहस्थ, धर्मशाला
मां सामायक करी वेगो एवामां वरसाद आब्यो, तेणे करी ते धर्मशालामां पूजा
लागु तेवामां कोइ नूटो गृहस्थ त्या आब्यो, तेणे नूवास्थानके कुमुमांनपु, त कु
मु पाणीए जराणु एवामा ते कुमामां माखी पडी ते तडफडेवे हवे ते सामायक
वाना गृहस्थ, ते माखी काढे के न काढे? जो काढेता असख्याता थप्यपायना
पात पायवे, सचिन्तनो स्पर्श पण पायवे जो न काढे तो चांदि माखी मरेवे
अने तेयो दया रहेती नयी हवे कोइ बीजो नूटा गृहस्थ आवे ते माखीन सुप
काढे तेवारे गृहस्थ गृहस्थमां, गिरति तथा अगिरतिमां पण एटला फेरत ता, पूजा
करवामा अने साधु तथा गृहस्थमां फेर केम न होय? इति गायार्थ ॥ १४ ॥

सदारजमा गुण जाणीजे ॥ असदारज निवृत्ति ॥ अरमणी
कता त्यागे जायी ॥ एमज प्रवेशी प्रवृत्ति ॥ सु० ॥ १५ ॥

अर्थ० सदारजमा गुण जाणीजे के० असदारजमा वेगो हाय तने सदारजमा
गुण जाणीए शो गुण जाणीए? ते रहेव अमदारज निवृत्तिके० असदारजमा
आग पाय एटवे आत्मगी सदारजमा प्रवृत्ति आत्मगी असदारज न करज मज

सदारंजमां इव्यमूर्त्ता उतारे, ते इव्ये असदारज न सेवे. इति जाव. ते कपर, सूत्र
साख देखाडेठे. अरमणिकता त्यागेके० अरमणिक न याजे. ए प्रकारे, नापीके०
कही. प्रदेशी एमज प्रवृत्तिके० प्रदेशी राजाने प्रवृत्ति वतावी. एटले ए जाव के,
केशीस्वामिए, प्रदेशी राजा धर्म पाम्या तेवारे कसु के हे राजन, रमणिक यइने
अरमणिक म याजे. तेवारे रमणिक याजे एम कसुज. इति गायार्थे. ॥ १५ ॥ हवे
सूत्रपाठ लखीए ठैए. माणं तुमं पएसी पुवि रमणिकेनविता पठा अरमणिये न
विज्जासि ॥ इत्यादि. अस्त्यार्थे. माणंतुमंके० मत याजेतु. पुविरमणिकेनविताके०
पूर्वे अन्त्यने दान देनारो यइने पठी, अरमणिये नविज्जासिके० हवे धर्मपाम्या
पठी थदाता यइश मा अन्त्यथा अमने अंतराय बंधाय. वली जिनधर्मनी अपत्रा
जना थाय. इति. वली आगले आलावे प्रदेशीए कसुठे के, हुं पूर्वे रमणिक यइने
अरमणिक नही थावं. हुं सात हजार गामना चारनाग करीश एक नाग हायी
घोडा प्रमुख बाहनमां देइश, एक नाग कोठारमा नाखीश, एकनाग अत पुरने दइश,
अने एकनाग दानशालाएविपुज चार अशनादिक खावीने घणा श्रमण, माहण, जि
हु, पंथीप्रमुखने थापीश. इत्यादि पाठ तो ठे. जो सदारंजमा गुणठे तो. इति ॥ १५ ॥

वली सूत्रसाखे वीजु दृष्टात देखाडेठे.

लिखन शिल्पशत गणित प्रकार्यां ॥ त्रण प्रजा हित हेत ॥

प्रथम राय श्री कृपञ्जलिणंदे ॥ तिहां पण ए संकेत ॥ सु० ॥ १६ ॥

अर्थ - लिखनके० थदार लिपि गणित पद थर्हाया जोडीए. एटले गणित ते
एकं, दशं, शतं, सहस्रां इत्यादिक शिल्पशतके० तो शिल्प, ए प्रकार्याके० कथा.
त्रणके० ए त्रण लिखनादिक जाणवा. उपलक्षणी वद्दोतेर पुरुषकजा १ चोनठ न्नी
नी कजा, २ अने तो शिल्पकजा ३ प्रजाहित हेतके० प्रजाना हितने कारणे, प्रथमरा
यके० प्रथमराजा श्रीकृपञ्जलिनेश्वरे देखाडया त्यापण ए संकेतके० त्या श्रीकृपञ्ज
देवने पण एज संकेतठे. एटले कृपञ्जदेवजीने पण उन्मागे तजीने मागें लोकर प्रवृत्ते
एवोज संकेतठे. अन्त्यथा कृपञ्जदेवजी त्रणज्ञानना धणी एम वतावेज केम? इतिनाय.
ते सूत्रपाठ कहेठे. ॥ लेहाइयाउं गणिय प्पहाणाउं मणणहय पञ्चवनाणाउं बावन्न
कलाउं चन्नसि महिजागुणें सिप्पसयच कन्माणें तिन्निविपहियाए उवदिनिउं वरदि
सिज्जा ॥ इति. व्याख्या० लेहाइयाउंके० लिखन थादेदेइ, गणिय प्पहाणाउंके० गणि

तठे प्रधान जेहमां, सवणरुप पञ्चवसाउके० शकुनरुत ठेहेडेठे जेने, वावतरि रूना
उके० एवी बहोतेर कला १ चवसठि महिलागुणे के० चोसठ स्त्रीनागुण २ तिप
सयंचकम्माणके० कर्म जे रुपि वाणिज्यादिक तेहमा सो शिष्ट ३ तिन्निविके० ए
त्रसे, पयाहियाएके० प्रजाना हितने अर्थे, उवदसइके० देखाडेठे इति अहीयां कां
पूठेजे 'ए कलाप्रमुख, प्रचुजी केम देखाडे?' तेनो उत्तर कहीए ठेए एकनाप्रमुख
उपायकरी सुखे आजीविका निर्वाह थाय तेवारे चोरीप्रमुख व्यसनपण न सरे
ते सांजजी शिष्य बोझो के "बहु सारु ए हेतुए कलादिकनु देखाडवु चाउ, प
ए राज्य प्रवृत्तावबु केम घटे?" गुरु कहेठे उत्तमना उपकारने अथ, डुटना निष
हने अर्थे तथा धर्मस्थिति ग्रहेवाने अर्थे ते राज्यस्थितिए रुडी रीते प्रवृत्तता अ
नुरुमे महापुरुषने उपदेशे चोरी प्रमुख व्यसन निवर्ते, तेथी नारकीप्रमुखनी गति
निरर्ते, आ नव परजयना सुख सागवा समर्थ, माटे राज्यस्थिति प्रशस्त तथा म
हापुरुषनी प्रवृत्ति ते सघने परउपकारी होय बहुगुण, अष्टप दोष कार्य कारण
विचारणा पूर्णरुज होय वली गणगना पचमाध्ययने पण कसुठे ॥ यममेण रमा
णरुम पचनिस्सागणा पन्नता तंजहा ठकाया १, गणो २, राया ३, गाहावड ४, सरीर
५, इत्यादि एमां एम कसुजे यम आचरता पचनेआ स्थानकठे तेहमां राजानी न
आए धर्म पाजी शके टीकामा कसुठेके, राजा ठेते, धर्मेने सहायकारीने डुष्टपनी
साधुनी रक्षा करे, एम कसुठे वनी परम करुणावत, परमधर्मेना प्रजायना
अने त्रण ज्ञानना धणी-तेणे राज्ययम प्रवर्त्ताव्यो तेमां कांइ अनुचित नथी पुकि
ए घटती वात ठे तेहनां विस्तार निनजयन पचाशकना सूत्रवृत्तिमां यतनाकार
व्यक्तपणे देखाड्या ठे त्याथी जाणयो अहीयां ग्रयगौरवना जय यही लगता
नथी. एणे करीने ॥ राज्यद्गिनरकांतम्या यदिराजान यार्मिक ॥ एह उकि पण
दट यइ तथा रज्जो ग्रीवा आराने ठेडे राज्यस्थिति उपन्ययक धर्मस्थितिना
उत्पाद ययो अने पाचमा आराने ठेडे श्रुत, आचार्य, सपने यम-ए पूर्वांशु विउ
इ जागे नया विमनराइनराजा, मंत्री, न्यायमार्ग मथ्यान्ने विउद नाश, अग्नि
सध्याये विउद जागे यत ॥ मृत्यु मूर्ति सप यम्मा पुणहेह्निदि अगणिमार्ग निउ
विमनराइणा सुदुम मतीनयम्ममनाह्द ॥ १ ॥ ए नेगे धर्मस्थिति विउ
ययो वनी राज्यस्थिति विउद यया तेगारे राज्यस्थिति ते धर्म स्थितिना हनु,
एम उचुन ते माटे प्रवृत्तीन राज्यस्थिति स्थापना साइ अनुचित नथी ॥ १३
हरे अहीया रनी छाइ पर जोड्या के' मुनि ज्ञाय ते पूजा प्रमुख हिमाना

उपदेश केम करे? " ते उपर ॥ मुनि उपदेश दिए ॥ एम सूत्रसाखे देखामे ठे.

यतनाए सूत्रे कह्युं मुनिने ॥ आर्य करम उपदेश ॥ परि

णामिक बुद्धि विस्तारे ॥ समजे आध अशेष ॥ सु० ॥ १७॥

अर्थ.—यतनाए के० मुनिने सूत्रनेविपे, अर्थात् उत्तराध्ययनसूत्रनेविपे कसुंठे, एट ले मुनि, आर्यकर्मनो उपदेश दीए. इतिनाव. पठी आइ, परिणामिक बुद्धि करी विस्तारे, अशेष समजे. इत्यन्वय. आध के० आवक, परिणामिक बुद्धि के० बुद्धि प रिणमी जाए एवी बुद्धि करीने, विस्तारे. अशेष समजे के० सर्व समजी जाय. ते सूत्र पाठे एठे. ॥ जइ चंसि जोए चइउ असत्तो अक्काइकम्माइ करेहिरायं धम्मे छिउ सवपयाणु कंपीतो होहिसि देवोइउ विउवी ॥ १ ॥ व्याख्या:—चित्रमुनिए ब्रह्मदत्तने उपदेश धणो दीथो, पण प्रतिबोध न पाय्थो. तेवारे चित्रमुनि कहेठे. जइ के० जो, चंसि के० तुंठे जोए चइउ असत्तो के० जोग ठाम्वा असमर्थ; तो अक्का. इकम्माइ के० आर्यकाम, उत्तम लोकने उचित, एहवां कार्य जे अनुष्ठान, करे हिरायं के० हे राजन्, करजे. धम्मेछिउ के० धर्मेनेविपे रह्यो. प्रस्ताव यकी गृहस्थ धर्मे जइए एटले गृहस्थ धर्मेमां रह्यो. सवपयाणुकंपी के० सर्व प्रजा जे प्राणी—तेमनीअनुकंपावंत यको तो के० ते आर्य कार्य करवायी होहिसिके० याइश. देवो के० देवता, इउ के० आ मनुष्यना नवयकी, विउवीके० वैक्रिय शरीरवत यइश.

अहीयां कोइक कहेठे जे “ आर्य काम ते पोसह सामायिक लीजीए पण पूजा नही ” तेने कहीए जे जोग ठाम्वा असमर्थ कह्यो ठे अने पोसह सामायिकमां तो जोग ठमाय ठे; माटे पूजा, प्रभावना, अने साहमिवव्वल प्रमुखज आवे.

आर्यकार्य आवकनां जेठे ॥ तेहमां हिंसा दिठ ॥ हेतु स्व

रूप अनुबंध विचारे ॥ नाशे देई निज पिठ ॥ सु० ॥ १८॥

अर्थ:—आर्यकार्य आवकनां जे ठे के० जे जे आवकनां आर्य काम ठे, ते हमां हिंसा दिठ के० तेहमा एटले आर्यकाममां हिंसा दीठी ठे. ते हिंसा त्रण प्रकारे ठे. ते त्रण प्रकार देखाडे ठे. हेतु के० एक हेतुहिंसा, स्वरूप के० बीजी स्वरूपहिंसा अने अनुबंधके० बीजीअनुबंधहिंसा. विचारेके०ए त्रण जेठ, हिंसाना विचारे तो, नाशे देई निज, पिठ के० ते पूजा प्रमुखमां हिंसा प्ररूपनारा कुमति, पोतानी पूठ देइने नाशे पण युक्तिएटकी शके नही. इति अष्टादशमी गाथार्य. ॥ १ ॥

હવે એજ ત્રણ પ્રકારની હિસાનો અર્થ દેખાડે

હિસાહેતુ અયતના જાવે ॥ જીવ વધે તે સ્વરૂપ ॥ આણા
જગ મિથ્યામતિ જાવે ॥ તે અનુવધ વિરૂપ ॥ સુ૦ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ - હિસાહેતુકે ० હેતુહિસા તે કહીએ જે, અયતનાજાવેકે ० અનાવપયો
ગ પ્રમાદે પ્રવર્તે, તેહમાં યદ્યપિ જીવહિસા ન થાય તો પણ હેતુહિસા કહીએ
હવે સ્વરૂપહિસા કહેઠે તે સ્વરૂપકે ० તેહને સ્વરૂપહિસા કહીએ કોને? તે કહે
ઠે જીવ વધેકે ० પ્રાણીનો ઘાત થાય, તેવારે એટલે મુનિરાજ પણ ઉપયોગે જાન
તા હાલતા હોય અને કોઈ જીવનો ઘાત થયો, તો મુનિને સ્વરૂપહિસા લાગે, પણ
તે સ્વરૂપહિસા, હીણા ફલ દેવાનો એકાત નહીં હવે અનુવધહિસા કહેઠે આ
ણાજગકે ० પ્રજુજીની આજ્ઞાનો જગ કરે, આજ્ઞા લોપે, મિથ્યામતિ જાવેકે ० મિથ્યા વિ
પરીત એહવી જે મતિ, તે જાવે કરીને એટલે વિપર્યાસ શ્રદ્ધા કરીને જેટલું પ્રવર્ત
ન કરે, કષ્ટ અનુષ્ઠાન કરે તે યદ્યપિ વાહ્યથી હિસા ન કરતો હોય તોપણ, પોતાનો
આત્મા હણાયઠે, માટે અનુવધ તે સતંતરજાવે પરપરાએ હિસાનું ફલ આપેઠે માટે
અનુવધહિસા કહીએ તે વિરૂપકે ० પૂર્વે વે હિસા કહી, તેથી એ મહાવિરૂપઠે, વિપ
રીત સ્વરૂપઠે ઇતિ ડંગણીશમી ગાથાર્થ ॥ ૧૯ ॥ ચલી એહજ સ્પષ્ટ કરે

હેતુ સ્વરૂપ ન હિસા સેવી ॥ સેવી તે અનુવધ ॥ તો જમા
લિ પ્રમુખે ફલ પામ્યા ॥ કડુઆ કરી વધુ બંધ ॥ સુ૦ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ - હેતુસ્વરૂપકે ० હેતુહિસા, તથા સ્વરૂપહિસા, ન હિસા સેવીકે ० તે હિસા
સેવી ન કહીએ એટલે હુટવિપાક ફલ તેવા ન આપે અને સેવી તે અનુવધકે ० અનુવધ
હિસા તે હિસાજ સેવી જે માટે મહા વિપરીત, પરજવે હુટવિપાક ફલ તે આપેઠે ત
વપર દૃષ્ટાત દેખાડેઠે તો જમાલિ પ્રમુખે ફલ પામ્યા કડુઆકે ० તે અનુવધહિસાવત
હતો તો જમાલિ પ્રમુખે કડુઆ ફલ પામ્યો કરી વધુ બંધકે ० ઘણા બંધ ક્રોધ
કરીને કાયા કષ્ટ કરી ચલી બીજાને પણ મિથ્યાશ્રદ્ધાની વાસનારૂપ બંધ કરીને
એટલે એજાવ જે, જો આણાવિના એકલી દયાથીજ જો ધર્મ પામે તો શ્રી જગવતીસૂત્ર
ના નવમા શતકમથે જમાલીનો અધિકાર વિસ્તારે ઠે, તેહમાં જમાણિએ શુદ્ધચારિ
ત્ર પાટ્યુઠે માણીની પાંચ સરસી હુહવી પણ નથી, પણ એક પ્રજુવચન લાપ્યુ
બીજુ સર્વે સાચુ માનતો હતો પણ ફલ તે હિસાનાં આપ્યા, પણ અહિસાના ન

आप्यां. तो रे कुमतिओ, एना सरखी तो तमाराथी दया पलती ठे नही. मात्र मुखे दया दया पोकारोठो. माटे आणाविना तमारो निस्तार केम थरो ? ते जमा लीनो अधिकार घणोठे माटे अर्हीयां लखता नथी आत्मार्यां होतो ल्हं जोज्यो.

सरूपथी हिंसा न टले ठे ॥ समुज्जले जे सिद्ध ॥ वली अपवा दपदे जे वरते ॥ पण तेणे शिवपद लीध ॥ सु० ॥ १२ ॥

अर्थ:-सरूपथी हिंसा न टलेके० नथी टलती, समुज्जले जे सिद्धके० लव एतसुद्ध तथा कालोदधि. तथा जलशब्दे गंगाप्रमुख नदीना पाणीमां सिद्धि वखा एटले अढीदीप, वे समुद्रमध्ये सूचिथ्य जेटली जग्या, सिद्ध नथी थया एहवी नथी. तेवारे पाणीमा सकल कर्मद्वय करतां पाणीना जीवोनी सरूपथी हिंसा थायठे. वली के० वीजुं उदाहरण कहेठे. अपवादपदे जे वरतेके० अपवादपद ते कारणे करवुं पडे, त्यां वर्त्तता हिंसा थायठे, पण तेणे शिवपद लीधके० पण ते अपवादना सेवको, मोक्षपद पाम्याठे. श्री आचारांगसूत्र द्वितीयश्रुतस्त्वं प्रथमथध्ययन दशमे उद्देशे. ॥ से निस्कूवा निस्कूणिवा जावसमाणेसिया सेपरो थ निहटुं अंतोपनिगहए विजंवा जोणंवा उस्त्रियंवा तोणं परिया नाएत्ता नीहटु दजए झा तहप्यगार पनिगहगं परहउंसिवा परपायसिवा थफासुथं जाव नो पनिगाहे झा आहवा पडिगाहएसिया तंचनातिदूरंगए जाणिका सेचमापाए तद्यगठिका पुवामेवथाजोएझा आउसोत्तिवा नगिणीत्तिवा इमंतेकि जाणयादिन्नं उदाहु थजा एयासेयनणिका नो खलु मे जाणयादिन्नं थजाणया इमं खलु आउसो इजाणिं नि निरामि नहुंजहवाणं परिजाएझा तं परेहिं समणुन्नाय समणुसिद्ध ततो संजयामेव चुंजेऊवा पिएऊवा जंच नो संचाएनि नोत्तएवा पायएवा सादम्मिया तद्यवसति सं नोइया समणुन्ना अपरिहारिया थदूरंगया समणुन्नाया तेवन्नवंसिया नो जउ सा हम्मिया जहेयं बहुपरियावने कीरति तहेव कायवंसिया एव खलु तस्त निस्कूस्स निस्कूसामगिय ॥ व्याख्या० से निस्कूवा निस्कूणीवाकं० ते तापु थयवा सायवी जाव समाणे के० यावत्त गृहस्थने पेरे गोचरी पेवा. नियाकं० रुदाचित्. नेपरो के० ते गृहस्थ, थनिहटुयंतो के० माहे पेजीने, पडिगहए के० पात्रनेविपे ग्जा नादिकने काजे खारं प्रमुख याच्ये थके, विजंवा जोण के० म्पाण विजोपं उंनु लुण, उस्त्रियवा के० लुणना आगारना उपण्यु, तोणं के० तेवारे, दाताण परिया नाए ता के० पोताना नाजनमध्येथी थोडुंक ग्रहीने, निहटु के० वहाण नीकजीने, द

जएझा के० साधुने थापे तहप्यगारं के० तथा प्रकारनु, पद्मिगहर्ग के० ज्ञान
 हजी, परहनुसिया के० परना हाथमां ठे परपार्यसिया के० परनाजननेविषे, व
 फासुथ के० एहवु सचित्त जाव नो पद्मिगहर्ग के० यावत् न पमयावे, न नि
 निपेध करे, आहवा के० सहसात्कारे, पद्मिगाहसिया के० पडघाव्यु होय, लीधु हार
 तंचनातिदूरगया जाणिझा के० ते दातार घणो समीपे जाणीने, सेतमायाए के०
 ते जिहु, लवणादिक लेइने, तवगञ्जिझा के० ते दातार पासे जाय जइने, पुत्रां
 व आलोएझा के० प्रथमथी ते लवणादिक देखाडे, पठी एम कहे आउतोसिया
 के० हे आउपावत, जगिणीत्तिया के० हे वहेन, इमतेकि जाणयादिन्न के०
 आ लुण प्रमुख तमे जाणते आप्यु? उदाहु थजाणया के० थयवा थजाणे आ
 प्यु? तेयजणिझा के० ते एम कहे नो खलु मे जाणयादिन्न के० मे जाणीने न
 थी आप्यु थजाणया के० थजाणे आप्यु ठे एव खलु थाहेसो के० हे थाउ
 पावत साधु, इदाणि निसिरामि के० हवणा मे आप्यु तं जुजहवाण परिणएझा
 के० ते तमे जोगवो, थयवा तमारा साधुने वहेची आपो तं परेहि समण
 न्नाय समणु सिध के० ते परे एम जाणीने आझा आपे थके ततो सजयामेवके०
 तेवारे साधु पोते कारणे, जुजेझवा पीएझवा के० खाय थयवा पीए जव
 नो सचाएत्ति जौत्तएवा पायएवा के० जो न जोगवी शके थयवा न पान करी
 के, साहम्मिया तव वसतिके० त्या साधर्मिक साधु वसता होय, सनोइया सम
 णुन्ना थपरिहारिया के० एक सामाचारी वाला जाणे तप न कखो हाय, अदूरम
 या समणुन्नायाके० टुकडा जाणीने, तेवत्तव सिया के० तेहने कहे एटले तेहन
 वहेची आपे, नो जव साहम्मियाके० ज्या एवा साधु न होय जहेव वहु परिया
 वन्ने कीरति के० वहु पर्यापन्न विधि करे, ते विधि थाचारागमा पूवे कहीने, त
 हेव कायवसियाके० तेम करे एव खलु तस्त निस्कूस्त सामगिय के० ए नि
 कुनु सामग्र्य जाणवु ए मुनिने लूण वाचरता स्वरूप हिसा क्यां टली? थन मु
 नि उल्लेख कइया माटे शिव पद पण लीधु वली अर्हाया पण विचारज्यो, आझा प्र
 माण के दया प्रमाण! इति

॥ से निस्कूवा निस्कूणीवा गामाणुगाम दूइसमाणे थतरासे वप्पाणिवा फनि
 हाणिवा पागाराणिवा तोरणाणिवा थग्गलाणिवा थग्गलपासगाणिवा उत्राउवा
 दरिउवा सइ परक्रमे सजयामेव परक्रमेझा नोउकु थग घेझा केवजिबूया आ
 याणमेव सेतव परक्रममाणे पयलेसवा पवडेझवा सेतव पवजमाणे रुक्काणिवा

हिंसा नथी एटले एम कस्यु जे साधु विहार करेठे, तेहमां यद्यपि वायुकायादिक कोइ
 क थवसरे त्रसकायनी पण थयवा नदी प्रमुख उत्तरतां बीजी यपकायादिनी
 पण हिंसा, स्वरूपेठे, पण अनुवधे सुनीने हिंसा नथी तेम आवरुने निनपूजा
 मां हिंसा नथी इति जाव एम जे मानेके० एरीते आगमनी रीति ए निनपूजामां
 हिंसा नथी एम जे पुरुषमाने, तेहनी वायेके० ते पुरुषनी वधे, सुजश आगम
 शक्तिके० सुख तथा जश तेहने आगमके० आवरुनी शक्ति एटले ते प्राणीने सुखयावे,
 जश आवे एटले एमां जश एवु कविए पोतानु नाम पण सूचव्यु इति गाथार्थ ॥१॥
 ए ढाल पण सपूर्ण थयो ग्रथाग्रथ ४७९ अक्षर, २७ सर्व ग्रथाग्रथ २०१४४०६

हवे पांचमो ढाल कहेठे ए ढालने पूर्वना ढाल साये ए सवधे पूर्वना
 पूजा करतां हिंसा न थाय, एम उराव्यु ते तो जिनप्रतिमा उरे तेवारे पूजा ठे,
 माटे जिनप्रतिमानो वणैव सिद्धातमां विस्तारेठे ते कहेठे

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ मारी सहीरे समाणी ॥ ऐवेशी ॥

सासय पडिमा अडसय माने ॥ सिद्धायतन विमानेरे ॥ धन धनजिन
 वाणी ॥ टेके ॥ प्रभु ते जापी अग उवगे ॥ वरणव शुतेम रगेरे ॥ धन ॥ १ ॥

अर्थ - सासय पडिमा अडसयमानेके० शाश्वती प्रतिमा एकसो आठ प्रमाणे,
 सिद्धायतनके० सिद्धनु घर एटले देहेरा, विमानेके० विमाननेविषे, धन्य धन्य जि
 नवाणीठे एटले सुखनी वात नथी, ए तो परमेश्वर कहीग्याठे हे प्रभो तें, अग
 जे गणग प्रमुख थने उपाग ते जीवाजिगम प्रमुखनेविषे जाखीके० कहीठे थ
 होंयां जक्ति ए तुकारो ठे तेहमां दोष नथी जेम तमे अग उवगे कहीठे तम
 थमे रगेके० हवे वणैवद्यु ॥ इति प्रथम गाथार्थ ॥ १ ॥

कचनमय कर पद तल सोहे ॥ जविजनना मन मोढेरे ॥ ४० ॥ अ

करतनमय नख ससनेहा ॥ लोहिताक्ष मयि रेहारे ॥ ४० ॥ २ ॥

अर्थ - कचनमयके० सुवर्णमय, करपदतलके० हाथ पगनां तजीयां, सादे
 के० शोजेठे जवप्राणीनां मन, मोह पामे एहवाठे अकरतनमयी नख ते एठ
 ससनेहाके० स्निग्ध स्नहेयताठे, एटले वजलाठे लोहिताक्षरत्ननी, मध्ये रदा
 के० रेपाठे एटले नखमध्ये राती रेपाठे इति द्वितीय गाथार्थ ॥ २ ॥

ગાત્ર યદિ કંચનમય સારી ॥ નાજિ તે કંચનક્યારીરે ॥ ધ૦ ॥ રિ
ઘરતન રોમરાજિ વિરાજે ॥ ચુચૂક કંચન ઠાજેરે ॥ ધ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ.—ગાત્ર જે શરીર, તદ્વપયદિ, તે કંચન કે૦ સુવર્ણમય, સારીકે૦ મનોહર
ઠે. ઇતિ જાવ. નાજિ તે જાણીએ, કંચનની ક્યારીર હોયના! એવી મહા મનોહર
ઠે. રિઘરતનકે૦ શ્યામરતનમયી રોમરાજિ વિરાજેઠે. ચુચૂક કે૦ સ્તનપ્રદેશ તે
કંચનમયી ઠાજેઠે. ઇતિ તૃતીય ગાથાર્થ ॥ ૩ ॥

શ્રીવત્ત તે તપનીય વિશાલા ॥ હોઠ તે લાલ પ્રવાલારે ॥ ધ૦ ॥ દં
ત ફટિકમય જીહ્વ દયાલુ ॥ વલિ તપનીયનું તાલુરે ॥ ધ૦ ॥ ૪ ॥

અર્થ.—શ્રીવત્ત હૃદયના મધ્યનાગે તે તપનીય કે૦ લગારેક રાતાસુવર્ણમય ઠે.
વિશાલાકે૦ વિસ્તીર્ણઠે. હોઠ તે લાલ કે૦ રાતાપરવાલા સરસા ઠે. એટલે સુંદર
ઠે. દંત ફટિકકે૦ દાંત તે ફટિકરત્નમયીઠે. એવા ઝજ્જલ સફેદઠે. જીહ્વકે૦
જીભ્વા, દયાલુકે૦ દયાવંતઠે. તથા તાલુકે૦ તાલબુ, તપનીયકે૦ રક્તસુવર્ણમય
ઠે. એટલે જીજ તથા તાલબુ એ વેચ વાનાં રાતાંઠે. ઇતિ તૂર્ય ગાથાર્થ ॥ ૪ ॥

કનક નાશિકા તિહાં સુવિશેષા ॥ લોહિતાક્ષનીરેપારે ॥ ધ૦ ॥ લો
હિતાક્ષ રેખિત સુવિશાલા ॥ નયન અંક રતનાલારે ॥ ધ૦ ॥ ૫ ॥

અર્થ.—કનક કે૦ સુવર્ણમય, નાશિકા સુવિશેષા કે૦ ઘણું વિશિષ્ટાકારે ઠે,
એટલે મહા મનોહર નાશિકા ઠે. લોહિતાક્ષરત્નની નાશિકામાં રેપાઠે એટલે લા
લ રેખાઠે. લોહિતાક્ષરતનની રેખાએ રેક્ષિત એવા સુવિશાલ કે૦ વિશાલ, નયન
કે૦ નેત્રઠે. વલી અંક રતનાલાં કે૦ અંકરત્નમયી ઠે. એટલે ઝજ્જન થને મધ્યે
રાતી ટસલો ઠે. ॥ ઇતિ પંચમ ગાથાર્થ. ॥ ૫ ॥

અઙ્ગિપત્તિ જમુહાવલી કીકી ॥ રિઘરતનમય નીકીરે ॥ ધ૦ ॥

શ્રવણ નિલાડવટી ગુણશાલા ॥ કંચન ઝાકઝમાલારે ॥ ધ૦ ॥ ૬ ॥

અર્થ.—અઙ્ગિપત્તિ કે૦ પાપણો. જમુહા કે૦ ઉપર વાકી નાપણી. કીકી પ્ર
સિદ્ધઠે. એ ત્રણ વસ્તુ, રિઘરતનમય, કે૦ શ્યામરતનમય, નીકી કે૦ મનો
હર ઠે. શ્રવણ કે૦ કાન, તથા નિલાડવટી કે૦ જાલ. તે ગુણશાલા કે૦ ગુણની
શાલા—સ્થાનક ઠે. તે કંચનના ઠે. ઝાક ઝમાલા કે૦ વેદીપ્યમાન એવા ઠે. ॥ ૬ ॥

વજ્રરતનમય અતિહિ સોહાણી ॥ શીશઘમ્ની સુખસ્વાણીરે ॥ ધૃ ॥
કેશનૂમિ તપનીય નિવેશા ॥ રિઠરતનમય કેશારે ॥ ધૃ ॥ ૭ ॥

અર્થ - વજ્રરતનમયી અતિહિ સોહાણી કે ૦ અત્યત મન ગમતી, એકવી શીશ ઘડી કે ૦ મસ્તકની ઘડી છે, સુખની સાણ છે કેશની નૂમિકા તે તપનીય કે ૦ તપા વેળા સુવર્ણ સરસ્વી કિંચિત્ રક્ત છે રિઠરતનમય કે ૦ શ્યામરત્નમયી કેશ છે એટલે કાલા છે ॥ ૬ ॥

હવે તે એકસો થાઠ પ્રતિમાને પ્રત્યેકે એક એક પ્રતિમાને, યગીધાર પ્રતિમાને વીજીએ તે શુ કામ કરે છે ? તે કહે છે

પૂઠે ઠગ્ર ધરે પ્રત્યેકે ॥ પ્રતિમા એક વિવેકેરે ॥ ધૃ ॥ દોય પા
સે દોય ચામર ઢાલે ॥ લીલાએ જિનને ઝવારેરે ॥ ધૃ ॥ ૬ ॥

અર્થ - પૂઠે એક પ્રતિમા વિવેકે સહિત ઠગ્ર ધરે છે વેઝપાસે, દોય કે ૦ વે મૂર્તિ, પ્રચુજીને ચામર ઢાલે છે તે લીલાએ કરીને જાણે જિનેશ્વરને, ઝવારે કે ૦ ઝ વારણાજ કરતી હોયના ॥ ૬ ॥

નાગનૂત યદ્દ ને કુમ્ધારા ॥ આગે દોય ઝદારારે ॥ ધૃ ॥ તે
પડિમા જિનપડિમા આગે ॥ માનુ સેવા માગેરે ॥ ધૃ ॥ ૭ ॥

અર્થ - વલી જિનપ્રતિમા આગલ વે મૂર્તિ, નાગદેવતાની છે, વે મૂર્તિ, નૂતદેવતાની છે, વે મૂર્તિ યદ્દદેવતાની છે અને વે મૂર્તિ કુમ્ધારા કે ૦ આજ્ઞાધારકની છે તે ઘણી ઝદાર પ્રધાન છે કવિ કહે છે કે હુ એમ માનુ હુ જે તે પ્રતિમાને, જિન પ્રતિમા આગલ, સેવા કે ૦ ચાકરી માગે છે ॥ ૭ ॥

ઘટ કલશ જૃગાર આયસા ॥ ચાલ પાઝ સુપડધારે ॥ ધૃ ॥
મનગુલિયા વાયકરગ પ્રચમા ॥ ચિત્તા રચણ કરમારે ॥ ધૃ ॥ ૮ ॥

અર્થ - ઘટ એકસો થાઠ, કલશ એકસો થાઠ, જૃગાર તે પણ કલશ વિશેષ જાણવા તે એકસો થાઠ, આયસા કે ૦ દર્પણ એકસો થાઠ, ચાલ એકસો થાઠ પાત્રી નાજન વિશેષ તે એકસો થાઠ, સુપ્રતિષ્ઠ નાજન વિશેષ તે એકસો થાઠ, અને મનોગુલિકા પિરિસાવિશેષ તે એકસો થાઠ, વાતકરક કહેતાં જનશૂન્યકુ ન એકસો થાઠ - તે પ્રચમા કે ૦ અત્યત શોનનીક છે ચિત્તા કે ૦ વિચિત્ર નાના પ્રકારના કરમીયા એકસો થાઠ છે ॥ ૮ ॥

हय गय नर किन्नर किंपुरिसा ॥ कंठ उरग वृष सरिपारे ॥ ४० ॥

रयणपुंज वली फूल चंगेरी ॥ माल्य ने चूर्ण अनेरीरे ॥ ४१ ॥ १॥

अर्थ:-हय के० हयकंठ, गय के० गजकंठ, किन्नरके० किन्नरकंठ, किंपुरिसा के० किंपुरसकंठ, उरग के० उरगकंठ, अने वृषसरिपा के० वृषजकंठ-इत्यादिक कंठ शब्द सधले जोमीए. सरिपाके० सरखा- ए सर्व एकसो आठ कहेवा. रत्नना पुंज एकसो आठ, वली फूलनी चंगेरीके० ठावडी, माल्यके० फूलमालानी चंगेरी तेमज चूर्णके० सुगंधी चूर्णनी, अनेरीके० बीजी ठावडी. ए पण एकसो आठ कहेवी.

गंध वस्त्र आभरण चंगेरी ॥ सरसव पुंजणीकेरीरे ॥ ४० ॥ एम

पुष्पादिक पमल वखाण्यां ॥ आगे सिंहासन जाण्यांरे ॥ ४१ ॥ २॥

अर्थ:-वली गंधनी चंगेरी, वस्त्रनी चंगेरी, आभरणनी चंगेरी अने सरसवनी चंगेरी, वली पुंजणीकेरीके० पुंजणीनी चंगेरी ए सर्व एकसो आठ जाणवां. एम पुष्पादिक के० फूल प्रमुखनां, पमल के० वस्त्र, वखाण्यांके० जीवाजिगम प्रमुखने विषे वखाण्यां ठे. वली आगल सिंहासन जाण्यांठे, सिंहांत वचने करीने. ॥ ११ ॥

उत्र ने चामर आगे समुग्गा ॥ तैल कुष्ठनृत जुग्गारे ॥ ४० ॥ जरि

या पत्र चोयग सुविलासे ॥ तगर एला शुचि वासेरे ॥ ४१ ॥ २३ ॥

अर्थ:-उत्र एकसो आठ, चामर एकसो आठ, वली आगल समुग्गा के० मा वडा. तैलनृत के० सुगंधी तेलना जखा, कुष्ठके० सुगंध वस्तुना जखा. जुग्गा के० योग्य. ए सर्व एकसो आठ आठ जाणवा. वली मावडा, पत्रे करी जखा ठे. चोयगके० सुगंध इव्ये जखा ठे सुविलासवंत ठे. तगरे करी जखा ठे. एला के० एलचीए जखाठे. शुचिवास के० पवित्रवासे ठे. इति त्रयोदश गायार्थे ॥ १३ ॥

वलि हरताल ने मनसिल अंजन ॥ सवि सुगंध मनरंजनरे ॥ ४०

ध्वजा एक शत आठ ए पूरां ॥ साधन सर्व सनूरांरे ॥ ४१ ॥ २४ ॥

अर्थ:-वली हरतालना मावडा ठे, मनसिलना मावडा ठे अने अंजनना मावडा ठे. सवि सुगंधके० सर्व सुगंधिवत ठे. मनरंजन के० मनने रीऊ उपजा वे एवा मावडा ठे. ध्वजाके० नाहानी ध्वजाठे ठे, ए सर्व एकसो आठ पूरा ठे. ए सर्व साधन ठे. सनूरा के० नूरसहित ठे. ॥ इति चौदसी गायार्थे ॥ १४ ॥

सुर ए पूजा साधन साथे ॥ जिनपूजे निज हाथेरे ॥ ध० ॥ सि
 द्वायतने आप विमाने ॥ यूजादिक बहु मानेरे ॥ ध० ॥ १५ ॥

अर्थ - सुर जे देवता-ते ए पूजानां साधन सहित, जिनेश्वरनी पूजा पाताने
 हाथे करे ठे आप विमानेके० पोताना विमानेविषे, सिद्वायतनेके० सिद्धि
 र-तेहनेविषे पूजा करेठे वली यूजादिकनेविषे बहुमान करे इति गायार्थ ॥ १५ ॥

ल्यां देवता नावना नावे, तेशीरीते नावे! ते कहेते

एह अपूरव दरिद्राण दीतु ॥ सुरतरुफलथी मीतुरे ॥ ध० ॥ ए
 ससार समुझे नावा ॥ तारण तरण सहावारे ॥ ध० ॥ १६ ॥

अर्थ - एह अपूर्व दर्शन दीतु एतले कदापि काले ससारमां जमतां, नावथकी प्र
 च्छदर्शन नथी ययुं, माटे अपूर्व, सुरतरुके० कटपट्टकना फल करतां पण मीतु
 वली ए प्रचुंनक्ति, ससार समुझेविषे नावा के० ऊहाज वरावरठे जेम नाव पात
 तरे थने बीजाने तारे तेम प्रचुंजी पोते तस्या थने नक्ति, लोकने तारक सजावठे
 नक्ति अथवा जिनप्रतिमानु विशेषण ठे, माटे स्त्रीलिंगे नाप्युठे इति षोडश गायार्थ

एम विस्मय जवजय गुणरागे ॥ जीले तेह अतागेरे ॥ ध० ॥
 राचे माचे ने वलि नाचे ॥ धरमध्यान मन साचेरे ॥ ध० ॥ १७ ॥

अर्थ - एम विस्मयके० प्रचुगुणनी अद्व्युतता तथा जवनो जयके० ससारनी
 वीर, तथा गुणरागेके० प्रचुगुणना रागनेविषे पण ते राग कहेवोठे? अताग
 के० जेहनो ताग नथी, अपारठे तेहमां देवता जीले तेहमां राचे, माच, मग्न
 थाय थने नाचेके० नाटक करे धर्मध्यानमा जेमनु साबु मनठे सप्तदश गायार्थ ॥ १७ ॥

येइ येइ करता ठे ते जमरी ॥ हर्पे प्रचुगुण समरीरे ॥ ध० ॥ योग
 निराजवन लय आणी ॥ वश करता शिवराणीरे ॥ ध० ॥ १८ ॥

अर्थ - येइयेइ करता जमरी दीएके० जमरी देतां हर्प थकी प्रचुना गुण समरी
 के० सजारीने, निराजवन जोग ते सिद्धस्वरूपनी लय आणीके० तलालीन यइ, शि
 वराणीके० मोहराणीने वश करता थका ठे इति अष्टादश गायार्थ ॥ १८ ॥

एम नदीश्वर प्रमुख अनेरा ॥ शाश्वत चैत्य जलेरारे ॥ ध० ॥ त्या
 जिनपूजे ते अनुमाने ॥ जनम सफल निज मानेरे ॥ ध० ॥ १९ ॥

अर्थ—एम् नंदीश्वर प्रमुख अनेरांके० बीजां नजां रुडा शाश्वत चैत्यते अर्ह्यायां
प्रमुखशब्दे रुचकनां, कुंमलना, नवनपति प्रमुखना लेइए. त्या जिनेश्वरनी पूजा करे
ने अनुमाने पोतानो जन्म सफल मानेते. एटले देवताने जन्म सफल थयानुं ठेका
पु जिनराजनी चक्तिरे. वीजुं नथी. इति एकोनविंशति गायार्थ ॥ १९ ॥

कल्याणक अछाइ वरपी ॥ तिथि चउमासी सरपीरे ॥ ४० ॥ तेह
निमित्ते सुर जिन अरचे ॥ नित्य चक्तिपणे विरचेरे ॥ ४० ॥ १०॥

अर्थ—कल्याणकके० जन्म, दीक्षा, केवल ज्ञान, अने मोक्ष ए कल्याणके तथा व
पीके० संवत्सरी तथा चोमासानी अछाइ—ए दिवसे घणा देवताउ जेला मली अ
छाइ महोदव करेते. सरपीके० ए सर्व सरखी तिथिउते. ते कल्याणक प्रमुख
निमित्त पामोने, सुरके० देवताउ, जिनेश्वरनी पूजा करेते. नित्य चक्तिके० निरतर
रणे प्रबुजक्ति रचेते. ते पूर्वे पूर्वपढा शब्दनी युक्तिमा कथुते. इति गायार्थ ॥ २० ॥

जाव ते अक्षयजावे मलियो ॥ ते नवि जाए टलियोरे ॥ ४० ॥
फरि त्रावू नवि होय निपेधे ॥ हुनु हेमरस वेधेरे ॥ ४० ॥ ११ ॥

अर्थ—जावके० पोतानो जाव, अक्षयजावके० प्रबुनो जाव—ते साथे मल्यो
थको ते नवि जाए टलियोके० ते टली जाव नही ते उपर दृष्टात कहेते.
पदना अर्थ जेजोते जे, रसवेधे त्रावानुं हेम थयुं. ते हेम, निपेधेके० त्रावाने नि
पेधपणे थयुते. ते फरी त्रावु नवि होयके० न थाय; तेम पोतानो जाव, अक्षयजावे
मल्यो टली जाव नही ॥ इति गायार्थ ॥ २१ ॥ वजी दृष्टात कहेते.

एके जलजलव जलधि नलाए ॥ तो ते अक्षय थाएरे ॥ ४० ॥ आ
पनाव जिनगुणमांही आणे ॥ तेम ते अक्षय प्रमाणेरे ॥ ४० ॥ १२ ॥

अर्थ—एके जजजवके० पाणीनुं विंड एक पण जजजवके० समुद्रमाहे, नजाए
के० जजे तो ते अक्षय थाय. एटले तुकाय नही, तेम आपजावके० पोतानो
जाव, जिनेश्वरगुणमाहे आणे तो अक्षय थाय. प्रमाणेके० पूर्वे जे युक्ति कटी अ
थवा दृष्टांत कथु ते प्रमाणे करीने अक्षय थाय. ॥ इति गायार्थ ॥ २२ ॥

अपुणरुत्त अडसय वड वृत्ते ॥ एम् सुर जावे चिनेरे ॥ ४० ॥ एम्
जिन पूजी जे गुण गावे ॥ सुजश लील ते पावेरे ॥ ४० ॥ १३ ॥

अर्थ - ते पूजा करीने अणुणरुत्तके० जे एकवार कसु ते बीजी वार न आवे
तेहने अणुणरुत्त कहोए एवे अडसय वडवृत्तेके० एकसो आठ मोटा काबोए
री सुर जे देवता-तेउ चित्तनेविपे जावे एरीते जिनेश्वरने पूजीने एटले अर्धावा
वाख्यानथकी जिनप्रतिमा पूजीने जिनना गुणगावे, ते प्राणी, सुजशलीनक० न
जा जशनी लीजा पामे कविए जश शब्दे जशविजय एवु पोतानु नाम पण सूचयु

हवे जिन प्रतिमानो वर्णव तथा चोमासी सवत्सरी तथा निनजमार्ग
कट्याणके पूजा अछाइ महोदव जेम जीवाजिगमसूत्रनेविपे कह्योते ते पाउ
खीए ठैए ॥ तस्सण सिद्धायतणस्स बहु मज्झवेसजाए एवण एग मणिपेटिया पत्र
चा दो जोयणा आयाम विक्कनेण जोयण बाह्वेण सब मणिमया अथा तीसेण
मणिपेटियाए उप्पि एवण एगेमह देवद्वदए पन्नत्ते दो जोयणाइ आयाम विक्क
ण साइरेगाइ दो जोयणाइ उट्टं उच्चत्तेण सब रयणामए अथे ॥ अर्थ ते सिद्ध
यतनके० सिद्धधर-तेहना बहुमय जागे, एवणके० अर्धायां, मणिपेटियाके०
मणीनी पीठिकाठे ते पीठिका वे योजन आयाम लांबी अने विक्कनके० पोहोनीने
जोयणके० एक जोजन, बाह्वेणके० जाडपणेठे सर्व मणिमयीने अष्टके० नि
र्मलठे-इत्यादिक वर्णववी तीसेण मणिपेटियाए उप्पिके० ते मणीपीठिका उ
र, एवणके० अर्धाया, एगेमहके० एक महोदो, देवद्वदएके० देवद्वदो ठे ते प्र
चुने वेसवानु घर विशेष पन्नत्तेके० कसुठे ते वे योजन लावु पहोवु ठे, ते या
जन जाफेरु कचुठे सर्व ग्नमयी अष्टके० निर्मलठे सूत्र ॥ तण देवद्वदए
अष्टसयं जिणपडिमाण जिणुस्तेहप्पमाणमेत्ताण सन्निकित्ते चिह्न तासिण नि
पडिमाण अयमेयारूवे वसुवासे पन्नत्ते ॥ अर्थ - तणके० ते देवद्वदानेवि
अष्टसयं जिणपडिमाणके० एकसो आठ जिनेश्वरनी प्रतिमा, ते केवीने निणुस्
हप्पमाणमेत्ताणके० जिनेश्वरना शरीरनु उस्सेह जे कचपणु ते प्रमाण मात्र उ
टले पांचगे धनुष्य प्रमाणेठे सन्निकित्तेके० रूडीरीते थापनाए रह्योते तासिण जि
पडिमाण के० ते जिनप्रतिमानो, अयमेयारूवेके० ए एहवा स्वरूप वसुवासे
के० वर्णायास वर्णव पन्नत्तेके० कह्योते सूत्र ॥ तजहा तवणिसमहया दवतता
पायतजा अकामयाइ एखाइ अतो जोहियरक परितेयाइ कणगामया पादा क
गामया गोप्फा कणगामइउं जवाउं कणगामया जाणु कणगामया उरु कणगाम
इउं गायत्रहीउं तवणिक्रमइउं एाजीउं रिद्धमइउं रामराजीउं तवणियमया चुचुवा
तवणिसमया तिरिवगा कणगमइउं वाहाउं कणगमयाउं गोवाउं रिद्धमपनू

सिलप्पवालमयाउंछा फलिहमया दंता तवणिश्मयीउं जीहाउं तवणिश्मया
 तालुया कणगमइउं एासाउं अंतो लोहिअरुक् परिसेयाउं अंकामयाइ अञ्जीणि अं
 तो लोहिअरुक् परिसेयाइ पुत्तगामइउं दिछिउं रिछामइउं तारगाउं रिछमयाइ अञ्जिप
 ताइ रिछामइउं नमुहाउं कणगामया कवोला कणगामया सवणा कणगामया नि
 लाडवट्टा वइरामइउं सीतवडीउं तवणिश्मइउं केसंत केसजूमिउं रिछामया उवरि
 मु-दाया ॥ अर्थ - तंजहा के० ते वर्णव करेते. तवणिश्मयाके० तपाव्या सुवर्ण
 मयी, ह्वतलाके० हाथ तलीयाते. पायतलाके० पगनां तलीयांते; एटले हाथ पगनां
 तलीयां रातांते. अंकामयाइके० अंकरत्नमयी नखते; एटले सफेदते. अंतो के०
 मथ्ये, लोहिअरुक् परिसेयाइ के० लोहिताक्षरत्ननी राती रेखाउंते. कणगामया
 पादाके० सुवर्णमय पगते, कणगामया गोप्फाके० सुवर्णमय गुढफ एटले घुंटीउं
 ते. कणगामइउं जंघाउंके० सुवर्णमयी जंघाउंते, ढींचणयी हेवली ते जंघा कहीए.
 कणगामया जाणुके० सुवर्णमयी ढींचणते. कणगामयाउरुके० कनकमय तांय
 लते. कणगामइ गायलछीउंके० कनकमयी गात्रयष्टि; एटले शरीरते. तवणिश्म
 मइउं एाजिउंके० तपाव्या सुवर्णमयी नाजिते एटले रातीते. रिछमइउं रोमराइउं
 के० श्यामरत्नमय रोमराजी शरीरनीते. तवणिश्मया चुञ्चयाके० तपाव्या सूव
 णमय चुंचुकते, एटले स्तनाग्रदेश राता ते. तवणिश्मया तिरिववाके० तपाव्या
 सुवर्णमयी श्रीववते एटले राताते. कणगमइ वाहाउंके० सुवर्णमयी वांहेते. क
 णगमयाउं गीवाउंके० सुवर्णमय ग्रीवाके० कंठते. रिछमये मंसूके० रिष्टरत्नमय
 दाढी मूठते. सिलप्पवालमयाके० परवालामय, उंछाके० होवते. फलिहमय दंता
 के० स्फटिकरत्नमय दातते. तवणिश्मयाउं जीहाउंके० तपाव्यासुवर्णमय जी
 व्हा एटले जीनते. तवणिश्मया तालुआके० तपाव्या सुवर्णमय तालवुंते. एटले
 जीन अने तालवुं ए बने राताते. कणगमइउं नासीउंके० सुवर्णमय नाशिकाते.
 अंतो लोहिअरुक् परिसेयाउंके० ते नाशिकामथ्ये लोहिताक्षरत्ननी रेखाते. अंका
 मयाइ अञ्जिणिके० अंकरत्नमयी आखो ते; एटले उज्ज्वल ते. अंतो लोहिअरुक्
 परिसेयाउंके० ते नेत्रमथ्ये लोहिताक्षरत्ननी रेखाउंते. पुत्तगामइउं दिछिउंके० पु
 लकरत्नमयी दृष्टिते. ए पदसूत्रमध्येते, पण वृत्तिकारे अर्थ नयी कसो, माटे
 अमे पण सामान्ये लखुंते. रिछामइउं तारगाउंके० रिष्टरत्नमयी तारा एटले की
 कीते रिछमयाइ अञ्जिपत्ताइके० रिष्टरत्नमयी आंखनी पापण ते. रिछामयीउं
 नमुहाउंके० रिष्टरत्नमय नापणिते कणगामया कवोलाके० कनकमयी कपोल

एटले गल्लस्थलते कणगामया सवणा के० कनकमय श्रवण एटले कानते क
 णगमया निलाडवट्टाके० सुवर्णमय निलाडपट्टे, एटले कपालते वड्ढामइ तंति
 घडीउके० वज्ररत्नमयी शीर्षघडीते तवणिस्रमईउं केसत केसजूमिउंके० तपाया
 सुवर्णमय केशनी अतजूमिटे एटले केशजूमि रक्कते. रिछमयाके० श्याम रत्न
 मय, उवरिसुद्धायाके० ऊपर सुवर्जा केशते अथ सूत्र ॥ तासिण जिण
 डिमाण पिछउं पत्तेय पत्तेय उत्तधारपडिमाउं पन्नताउं ताउण उत्तधारपडि
 माउं हिमरइय कुवेंडुप्पगासाइ सकोरिंटमल्लदामाइ धवलाइ थायवत्ताइ त
 लील उंहारे माणीउं चिछति तासिण जिणपडिमाण उजउं पस्सि पत्तेय पत्त
 चामरधारपडिमाउं पन्नताउं ताउण चामरधारपडिमाउं नाणामणि कणगरयण
 विमल महिरिह तवणिस्रकल्ल विचित्त दमाउं चिछियाउं सख ककुद दगरय
 थमयमहिय फेणपुज सन्निगासाउं सुद्धमरययदीह वालाउं धवलाउं चामरा सनि
 लउंहारे माणीउं माणीउं चिछति तासिण जिणपडिमाण पुरउं दो दो नागपडिमा
 उं दो दो जस्सपडिमाउं दो दो जूयपडिमाउं दो दो कुम्भधारपडिमाउं विणउंयणयाउं
 पायवडियाउं पजलीउमाउं सन्निरिक्कताउं चिछति सब रयणामइउं अत्ताउं जाव
 पडिरूवाउं ॥ अर्थ - तासिण जिणपडिमाण पिछउंके० ते जिनप्रतिमाने पूव
 पत्तेय पत्तेय उत्तधारपडिमाउं पन्नताउंके० प्रत्येके एकेक उत्रधरनी प्रतिमा
 कही ठे ताउण उत्तधारपडिमाउं के० ते उत्रधरप्रतिमा एहवे ठेरे सहित
 ठे हीमके० शीतकाले हिम पडेठे, एहवु रयय के० रूपु, रुदके० मचकुद ए
 ले मचकुदनु फूज, इडुके० चड्ढा, पगासाइ के० ए सर्व जेवां उजना हाय त
 वाठे सकोरिंटमल्लदामाइके० कोरिटवृक्षना फूलनी माला सहित, धवजाइ थाय
 वत्ताइके० उज्ज्वल जे उत्र, सलीजके० लीजासहित मनोहर, उंहारे माणीउं
 चिछतिके० धरतीथकी रहेठे एटले प्रभुजीने उत्र धरेठे तासिणके० ते जिनप्रति
 माने, उजउं पस्सिके० वेडु पासे, पत्तेय पत्तेयके० प्रत्येके प्रत्येके एटले एकही
 जिनप्रतिमाने, चामरधारपडिमाउंके० चामरनी धरनारी वे वे प्रतिमाठे ताउं
 णके० ते चामरधारप्रतिमाउं केवीठे ? ते कहेठे नाणामणि कणगके० नाना
 कारना मणी तथा सुवर्ण-तेणे करी विमलके० निर्मल, महिरिहके० मह्य,
 तवणिस्रकल्लके० तपाया सुवर्णमय उज्ज्वल अत्यंत देदीप्यमान, विचित्तके० वि
 चित्रप्रकारना, दमाउंके० चामरना दमठे चिछियाउंके० वेदीप्यमान शर प्रनिब्रत
 कुदके० मचकुदनु फूज, दगरयके० पाणीना कण, थमयफेणपुजके० अमृतगव

क्षीरसमुद्र-तेहनुं फेण, तेहनो पुजके० समृद्ध, सन्निगासाउके० ते सरखा उज्ज्वल
सुद्धमके० सूअ, रययके० रूपाना, दीहवाजाउके० दीर्य लंबायमान वाजने; ए
हवा धवल चामरने. ते सजीजे उंदारे माणीउं माणीउं चिह्नितके० लोजाए जिनने
उवारत्तीयकी एटने वाजतो यकी रहे. तासिणे इत्यादि वजी ते जिनप्रतिमानी
आगल दोदो नागपडिमाउं के० वे वे नागदेवतानी प्रतिमाउं, वली दो दो ज
रूपडिमाउं के० वे वे यक्षदेवनी प्रतिमाउं, वली दोदो जयपडिमाउं के० वे
वे जतनी प्रतिमाउं ठे; वली दोदो कुम्भारपडिमाउं के० वे वे आझाधारदेवनी
प्रतिमाउं ठे. ते सर्व प्रतिमाउं कहेवीने? विणउयणयाउं के० विनयेकरी उपन
तके० नमीउं ठे. पायवडियाउं के० पगे लागतीने. पंजजिउमाउं के० प्रांजजिपुट
कखोने; एटने हाथ जोड्याने. एवी सन्निस्किताउं चिह्नितके० रुडी रीते रहीने.
सब रयणामईउं के० सर्वरत्नमयी, अद्याउं इत्यादिक वर्णववी यावत् प्रतिरूपठे.
सूत्रं ॥ तासिणं जिणपडिमाणं पुरउं अछसयं घंटाण अछसयं चदणकलसाणं अ
छसयं जिंगाराण एव आयंसगाणं याजाणं पातीण सुपइछगाणं मणगुलियाणं वा
तकरगाण चित्ताणं रयणकरमाण ह्यकठगाणं पुप्फचगेरीणं पुप्फपडलगाणं अछस
यं तेहसमुग्गाणं जावधूवकडुवगाणं सन्निस्किता चिह्नितं अर्थे -तासिणं इत्या
दि ते जिनप्रतिमाने आगल, अछसयं घंटाणके० एकसो आठ घंटाठे. अछसयं चं
दणकलसाणं के० एकसो आठ चदनना कलशठे; अछसयं जिंगाराणं के० एकसो
आठ जिंगार -ते पण कलश विशेषठे. एवके० एरीते जे आगल कहीए, तेपण एक
सो आठ आठ कहेजो. आयंसगाणके० आरिसाठे, पात्रीउंठे, थालठे, सुप्रतिष्ठके०
जाजनविशेषठे. ए शब्दना अर्थे ठालना ठवामा लख्याठे तेहवीजाणवा. मनोशुतिका
वातकरक चित्ररत्नना करमियाठे, ह्यकंठ प्रमुख कंठ कहेवा, फूलप्रमुख चगेरी
कहेवी, एम पुष्प प्रमुखना पमल कहेवा. अछसयं तेहसमुग्गाणके० एकसो आ
ठ, तेलना मावडाठे. यावत् ठेडे एकसो आठ, धूपना कडठा कहेवा. सन्निस्किता
ण चिह्नित के० रुडी रीते रखाठे. वली आगल नंदीधरदीपना अधिकार मध्ये
सिंहायतननो अधिकार कहीने ए पाठ लख्यो ठे.

॥ तवण बह्वे नवणवइ वाणमतर जोइस वेमाणिया चाउम्मासिय पाडिवए
सु संववरेसुय अन्नेसु वहुसु जिणजम्मण निक्कमण नाणुप्पाय परिनिवाणमा
दिएसुअ देवकळेसुय देवसमितीसुअ देवसमुदएसुअ देवसमावाएसुय देवपउय
णेसुय एगंतउं सहिया समाणा पमुहिय पक्कीलिया अछाहियाउं महामहिमाउं

कारेमाणा सुहसुहेण विहरति ॥ अर्थ - तच्छणके० ते सिद्धायतननेविपे, वहे
 के० घणा, एटले सम्यग्दृष्टि होय ते जवणवइ के० जवनपति, वाणमतर के०
 व्यतरदेवता, जोइसके० ज्योतिषी, वेमाणियाके० वैमानिक, एटले चारे निकायना
 देवता, चाउम्मासिय पाडिवएसु के० चोमासाना पडवाना दिवसे एटले कान्ति
 प्रमुख चोमासे, तथा सवच्चरेसुके० सवच्चरीनेविपे बीजापण बहुसुके० घणां निप
 जन्मणके० जिनेश्वरने जन्मकल्याणके तथा, निरुक्कमणके० दोहाकल्याणक, ना
 पुण्यायके० केवज्ज्ञान उपजे ते कल्याणके, तथा, निव्वाणमादिएसुअके० मो
 ह् ए आदे देइ बीजापण, देवकल्लेसुयके० देवकार्यनेविपे, देवसम्मितीसुअके०
 देवताउंना समुदाय मव्या होय तेनेविपे एहज वे पदना पर्याय, वे पदे कहेउं
 देवसमुदाएसु देवसमवाएसु ए वे पदनो पण एहज अर्थ देवपयउंयणेसुय के०
 देवताना प्रयोजननेविपे एटले कार्ये करी, एगउं सहिया समाणा के० एकता म
 व्यां थका, पमुदिय पक्कीलियाके० प्रमुदित एटले हर्षवत्, क्रीडावत्, अछादियाउं
 महामहिमाउंके० अछाइरूप महा महोच्चव एटले आठ दिवस लगी महा म
 होच्चव करता थकां सुखे सुखे विचरे ठे एरीते जीवाणिगम प्रमुखे पाउ ठे बी
 जा एकसो आठ काव्ये स्तवबु, सूर्याज देवना अधिकारमां कखु ठे एटने ए दान
 सपूर्ण थयो ग्रथाग्रथ २२० अक्षर ४ सर्वाग्र मजीने ग्रथाग्रथ २२३४ अ० १०
 हवे ठछी ढाल कहे ठे तेहनो पूर्व ढाल साथे ए सवध ठे जे एक तो पूर्व
 कखु ठे जे “पचांगी प्रमाणे स्थापना निह्नेपो परखीने आनद पावु” ते स्था
 पना निह्नेपो सूत्र प्रमाणे देखाडे वजी ते सूत्रमां योग वहेवा कहा ठे ते दुई
 आ मानता नथी ते योग, सूत्र साखे देखाडेठे, तथा पचांगीपण सूत्र साखे देखाडेठे
 अथवा पूर्वे एम कखु हतु जे “तमारी आज्ञा पालवी, पण कुयुक्ति न करवी” ते आज्ञा
 तो योग तथा पचांगी माने तेवारे पाली कहेवाय, अने समकितपण तेवारेज थाप
 माटे ए ढालमा योग तथा पचांगी देखाडेठे ते ढालनी ए प्रथमगाथा लखीए ठेए

॥ ढाल ठछी ॥ जोलीडा हसारे विषय न राचीए ॥ ए देखी ॥

समकित सूधूरे तेहने जाणीए ॥ जे माने तुज आण ॥ सूत्र ते
 वाचेरे योगवद्दी करी ॥ करे पचांगी प्रमाण ॥ स० ॥ २ ॥

अर्थ - ते प्राणीने शुद्ध समकित जाणीए, जे तमारी आज्ञा माने ते आज्ञा
 वतावे ठे जे प्राणी योगवद्दीने सूत्र वांचे तथा पचांगी प्रमाण करे एटले सूत्र,

निर्वुक्ति, जाप्य, टीका, अने चूर्णि, एहमां जे कसुंठे ते सर्व सत्य करी माने. ॥१॥

उद्देशादिक नहीं चनुनाएनां ॥ ठे सुअनाएनां तेह ॥ श्री अ
नुयोगदूवारथकी लही ॥ धरीए योगसुं नेह ॥ स० ॥ ९ ॥

अर्थ:-उद्देशादिकके० उद्देश १, आदिशब्दे समुद्देश, २ अनुज्ञा ३, अने अनुयो
ग ४, ए चारे, नहि चनुनाएनां के० चारे ज्ञान जे मतिज्ञान, अवधिज्ञान, मन
पर्यवज्ञान अने केवलज्ञान ए चारनां नथी. ठे सुअनाएनां तेह के०, ते उद्देशा
दिक श्रुतज्ञाननां ठे ते माटे जणुं जणावुं अर्थ कह्यो ते श्रुतज्ञाननोज थयो. श्रीअनुयो
गद्वारथकीलही के० पामीने योग सायेलेह धरीए. तेअनुयोग द्वारनो पाठ लखीए ठेए.

अथ सूत्रे०-नाणं पंचविहं पन्नत्तं तजहा आनिणिवोहियनाणं १ सुअना
ए २ उद्दिनाणं ३, मणपक्कवनाणं ४, केवलनाणं ५, तच्च चत्तारि नाणां ६ छप्पा
ई उवणिसां ७ णोउदिसिंति णोमुसदिसिंति णोअणुन्नविंति सुअनाएस्त
उद्देशो समुद्देशो अणुन्ना अणुउंगो ४ पवत्तं ५ जइसुअनाएस्त उद्देशो समुद्देशो
अणुन्ना अणुउंगो पवत्तं ५ किअंगपविष्ठस्त उद्देशो ४ पवत्तं ५ अंग वाहिरस्त
उद्देशो ४ अंगपविष्ठस्त विउद्देशो ४ इमं पुण पच्चवणं पडुच्च अंग वाहिरस्त ॥ ६
त्यादि अनुयोग सूत्रादौ ॥ अर्थ-नाणं पंचविहं के० ज्ञान पांच प्रकारे, पन्नत्तं
के० कसु ठे. तजहा के० ते कहे ठे. आनिणिवोहियनाणं के० मतिज्ञान, सु
अनाएणं के० श्रुतज्ञान, उद्दिनाणं के० अवधिज्ञान, मणपक्कवनाणं के० मनपर्याय
ज्ञान अने केवलनाणं के० केवलज्ञान. तउके० तेहमां, चत्तारि नाणांके० चार
ज्ञान, छप्पां के० थापी सूकीए. उवणिसां के० स्थापवा योग्य ठे. णोउदिसि
संतिके० उद्देश ते सामान्य कथन, ते चार ज्ञानने नथी. णोसमुदिसिंतिके० स
मुद्देश तेविशेषे कथन नथी. णोअणुन्नविंति के०अनुज्ञा पण न थाय. एटले उ
द्देश समुद्देश अनुज्ञानी क्रिया ठे ते न थाय; जे कारणमाटे मतिज्ञानादिक चार
ज्ञान अपातुं लेवातुं नथी; तेमाटे सुअनाएस्त उद्देशो समुद्देशो अणुन्ना अणुउ
ंगो पवत्तं के० श्रुतज्ञाननो उद्देश समुद्देश अनुज्ञा अने अनुयोग ते अर्थ कथन
प्रवर्त्तं ठे. जइ सुअनाएस्त उद्देशो समुद्देशो अणुन्ना अणुउंगो पवत्तंके० जो श्रु
तज्ञाननां उद्देशादिक चारवाना प्रवर्त्तं ठे. किअंग पविष्ठस्त उद्देशो ४ पवत्तंके० तो अं
अंगप्रविष्टना उद्देशादिक चार प्रवर्त्तं ठे के अंग वाहिरस्त उद्देशो ४ पवत्तंके० अंग
वाह्यना उद्देशादिक चार प्रवर्त्तं ठे? जे माटे श्रुतज्ञाननो अंगप्रविष्ट आचारांगा

तावड्यं उदिसियऽ उक्कोसेणं सय एगदिवसेणं मज्जिमेणं दोहिं दिवसेहिंसयं ज
हन्नेणं तिहिं दिवसेहि सयं एवं जाव वीसड्यं सयं एवर गोसालो एगदिवसेणं
उदिसिअंति जऽ सो विउ एगदिवसेणं अणुअ विऊइं अहनविउं आयंविउ डगे
णं अणुअ विअंति ॥ अर्थ.-पन्नतीएके० नगवती सूत्रनेविपे, आऽमाणं अछएहं
सयाणके० धुरना आठ शतक ते दो दो उदेसगाउदिसिअंतिके० वेवेउदेसा उदेगीए,
एवरके० एटलुं विगोप जे, चउउसयं पढमे दिवसे अछके० चोथा शतकना पहेले
दिवसे आठ उदेशा, वितीय दिवसे दो उदेशा उदिसिअंतिके० बीजे दिवसे वे उदेशानो
उदेश करीए. हवे एवमाउ सयाउ आरभके० नवमा शतकयी मांमीने जावड्यं पावे
के० जेटलुं नणो. तावड्यं उदिसिअऽके० तेटलो उदेशीए. उक्कोसेणं सयं एगदिवसेणं
के० उत्तुष्टुं एक दिवसे शतक, मज्जिमेणं दोहिं दिवसेहिंसयंके० मध्यम वे दिवसे शत
क, जहम्मेणं तिहिं दिवसेहिंसयंके० जयन्ययी त्रणदिवसे शतक उदेशीए एवं जाववी
सड्यं सयंके० एम यावत् वीशमा शतक लगे कहेवुं. एवरके० एटलुं विगोप जे, गोसा
लो एगदिवसेणं उदिसिअंतिके० गोशालानु पन्नरमुं शतक एक दिवसे उदेशीए. जऽ सो
विउके० जो ते बुद्धिवंत होय तो एगदिवसेणं अणुअ विअंतिके० एकेदिवसे अनुज्ञा क
रीए. अहनविउके० जो बुद्धिवंत न होय तो आयंविउ डगेणं अणुअ विअंतिके० वे
आविले अनुज्ञा करीए. एटले ए जाव जे पूर्वं जेटलुं नणता तेटली क्रिया करावीने
नणावता, ते माटे एम कहु जे वे दिवसे वे आविलनी क्रिया करावीने अनुज्ञा करावे.
सूत्रं ॥ एगवीस वावी तेवीसड्यं सयाइं एकेक दिवसेणं उदिसियंतिके० एकवी
शमुं, वावीशमुं, ने तेवीशमुं शतक ते एकेक दिवसे उदेशीए. इत्यादिक सर्व वातो योग
विधियो जणाय. हवे पाठ अधूरोठे, ते सूत्र लखीए ठैए. जे माटे कोइ सामाचारी
जेदे तथा काल जेदे आधुनिक क्रिया फेर दीसेठे माटे अर्थ नथी लखता. ॥

चउवीस ड्यंसयं दोहिं दिवसेहिं ठठ उदेसगा वंयरायाइ अछसयाइ एगेणं दिवसे
णं सेठीसयाइ वारस एगेणं एगिंदिय दसहिं जुम्म सयाइ वारस एगेणं दिवसेणं
एवं वेदियाणं वारस्त तेंदियाणं वारस चउरिदियाणं वारस अस्तन्नि पंचिदियाणं
वारस सन्निपंचिदिय महा जुम्म सयाइ एगवीसं एगदिवसेणं उदिसिअंति रासि
जुम्मसयं एगदिवसेणं उदिसिअऽ ए त्रीजी नाथानो अर्थ ॥ ३ ॥

श्री नंदी अनुयोगडुवारमां ॥ उत्तराध्ययनेरे योग ॥ काल

ग्रहणनारे विधि सघलो कह्यो ॥ धरिए ते उपयोग ॥ स० ॥४॥

त्र, गयण चउप्राग साव सेसंमिके० आकाशनो चोथोनाग, सावसेसंके० थाकतो रहे तेवारे, वेरित्तिपंपिकालं पडिलेहिनाके० वेरती काल ग्रहण पण, कुशाके० करे एटले ग्रहे ॥ पोरसीए चउप्रागे वंदित्ताण तउं गुरुं अण्डिकमिन्ना कालस्त नाय एं पडिलेहए ॥ १ ॥ अर्थ:-पोरसीए चउप्रागेके० पोरसीनो चोथो नाग वाकी रह्यो. पहेला पहेरनो एटले ठ घडी दिवस चढे. वंदित्ताण तउं गुरुं के० गुरुने वंदना करीने, अण्डिकमिन्ना कालस्तके० कालविरतित् पडिकमे. नायणं पडिले हएके० नाजन पडिलेहे. शामाटे जे सज्ञाय पाठली पोरसीए करवो ठे; माटे काल न पडिकमे. अहीयां पाजाइ काल वोव्यो. पोरसीए चउप्रागे, वंदित्ताण तउं गुरुं पडिकमिन्ना कालस्त सिद्धंतु पडिलेहए ॥ १ ॥ अर्थ:- पोरसीए चउप्रागे के० पोरसीने चोये नागे, अर्थात् दिननी चोथी पोरसीने चोये नागे गुरुने वंदना करीने पडिकमिन्ना कालस्तके० काल पडिकमीने. सिद्धंतु पडिलेहएके० सिज्ञा जे वसति ते पडिलेहे. एटले प्रात.काले पाजाइ काल पडिकम्यो न होय तो ते सां जे पडिकमे. तथा वसती पडि लेहे ते बीजा काले, कालग्रहणना मांमला करे. इति ॥ पारिय काउसग्गो वंदित्ताणं तउं गुरु शुद्ध मंगलं चउकाउं कालं संपडिले हएण ॥ १ ॥ अर्थ:- पारिय काउसग्गो के० पडिकमणानी विधिने ठेडे काउसग्ग करीने गुरुने वांदीने, शुद्धमंगलं चउकाउंके० स्तुति, परमेश्वरना गुणनी-तद्रूप मंगल करीने, कालसंपडिलेहए के० काल पडिलेहे. एटले कालग्रहण लीए. अहीयां वायाइ काल व्याव्यो. ॥ पोरसीए चउघीए कालंतु पडिलेहया एतज्ञायं त उकुशा अत्रोहंतो अतंजए ॥ १ ॥ पोरसीए चउघीएके० रातनी चोथी पोरसी, काजंतु पडिलेहयाएके० काल जे वेरती काल ते लीए. पठी सज्ञायं तउं कुशाके० सज्ञाय करे. अत्रोहंतो अतंजएके० अतंजमीने अणजगावतो. पोरसीए चउप्रागे वंदित्ताण तउं गुरुं पडिकमिन्नाकालस्त कालंतु पडिलेहए ॥ १ ॥ अर्थ:-पोरसीए चउप्रागे के० पोरसीने चोये नागे. एटले पाठली वे घडीराते गुरुने वंदना करीने पडिकमिन्ना कालस्त के० काल जे वेरतीकाल पडिकमीने, कालंतु पडिले हएके० काज जे पाजाइ काल ते पडिलेहे. एरीते सूत्रमा जोगविधि साक्षात् वता व्यो ठे. तेह्नोविधि ए मूढा, केवल सूत्र उपर केम जाणै? वली उत्तराय्ययनम ध्ये अय्ययन योगणीशमे कहु ठे. ॥ यथा ॥ काल पडिलेहयाएणं जंतो जीवे किं जणइ काजपडिलेहयाएणं नाणावरणिअ कम्मं खवेइ ॥ १ ॥ अर्थ:-काजके० वायाइकाल, अडरतिकाल, वेरतिकाल, धने पाजाइकाज-एनी पडिलेहयाएणं

तंजहा ॥ अंणिदाणयाए १, दिट्ठिसंपन्नाए २, जोगवाहियत्ताए ३, खंति खमणयाए.
 ४, जितेंदियत्ताए ५, अमाइल्लयाए ६, अयासत्तयाए ७, सुसामणयाए ८, पवयण
 वव्वल्लयाए ९, पवयण उज्जावणाए १० ॥ अर्थः—दशहिंताणोहिं के० दशो स्थान
 के, एटले दशो कारणे जीव, आगमेसिन्नहा कत्ताए के० आगल आवते नवे, न
 इ एटले कय्याण ठे जेहने, सुदेव, सुमनुष्यपणुं पामे तथा मोहूरूप नइ पामे.
 तंजहाके० तेहज दश कहेठे. अनिदान १, दृष्टिसंपन्न २, योगवाही ३, ए त्रण पू
 र्वे कह्या तेम खंतिखमणयाए के० क्लमाए खमता पण अत्तमर्थपणे नही. ४ जित
 इंदियत्ताए के० इंदियनो निग्रह करतां ५, अमाइल्लयाएके० अमाइपणे करीने ६,
 अयासत्तयाएके० ज्ञानादिकने पासे वसे. एटले ज्ञानादिक मध्ये न वसे, ते पासत्तो,
 कहिए. ते पण देशपासत्तो सर्वपासत्तो. ते पासत्तापणुं ज्या नही ते अयासत्तो
 कहीए. तेणे करीने, ७ सुसामणयाएके० मूलोत्तरगुण सहित साधुपणु करते.
 ८ पवयणवव्वल्लयाए के० प्रवचन जे दादशांगी अथवासंघ तेहनुं वाव्वल्य ते हि
 तकारपणुं एटले प्रत्यनीकने शिद्धा देवे करी ९ पवयण उज्जावणाए के० ते दाद
 शांगीनो अथवा संघनो उज्जावन धर्मे कयावादलब्धि जशवाद बोलवे करीने १०
 एहमा जोग वहिवा कह्या ते माटे साधु तथा आवक पोताने उचित नणे पण
 तपक्रिया विशेष करीने नणे. ते आगली गायामां देखाडे ठे. ॥ ५ ॥

योग वहिने रे साधु श्रुत नणे ॥ आवक ते उपधान ॥ तपउप
 धाने रे श्रुत परिग्रह कह्या ॥ नंदीए तेह निदान ॥ स० ॥ ६॥

अर्थः—योगवहिने साधु ते श्रुत नणेके० साधु ते योगवहिने सिद्धात नणे;
 आवक ते उपधान के० आवक, उपधान वहिने सूत्र नणे. तप उपधाने के० तप
 उपधाने करीने श्रुत परिग्रह कह्या के० श्रुतनुं परिग्रहण के०; ग्रहण करे. एम कसु
 ठे. ते एम आवक क्या कह्या ठे? ते कहे ठे. नंदीएके० श्रीनंदीसूत्रमध्ये कसु ठे.
 तेह निदान के० तेमाटे योग उपधान कहीएठेए. यतः ॥ सुअपरिगहा तवो
 बहाणाइ इति. अर्थ—सुअपरिगहा के० श्रुतनो परिग्रह करे. तवो बहाणाइ
 के० तपउपधान सहित, इतिश्री नंदीसूत्रे. इति पट्टी गायार्थ ॥ ६ ॥

इरियादिकनां रे पट उपधान ठे ॥ तेणे आवश्यक शुद्ध ॥ गृहि
 सामायिक आदि श्रुत नणे ॥ दीक्षा लेइ अलुद्ध ॥ स० ॥ ७ ॥

શ્રી દશવૈકાલિક મધ્યે કેમ કહ્યું જે ॥ પદમ નાણ તરૂં દયાકે ॥ પ્રથમ જ્ઞાન ને
પઠી દયા જ્ઞાનવિના દયા કેમ પાલે? માટે શ્રાવક એ લેખે સૂત્ર નણે તે ઉપર
ઉત્તર વાલેઝે પ્રથમ જ્ઞાન ને પઠી દયા કહીઝે તે કોને કહીઝે? તે ઉપર શ્યામ
પદ કહ્યુંઝે તિહાં સજત ગુણ રેહકે ॥ ત્યહા સજત કહ્યાઝે ગુણની રેલાસતા
મુનિ એવા હોય યત ॥ પદમનાણ તરૂં દયા એવ ચિહ્ન સઘ સજા ॥ એમ કહ
વૈકાલિકનો પાઠ ઠે માટે શ્રાવકને કેમ જોડોઝે? પણ સઘ સાવ એ બુ નથી ક
હ્યું તો એહ વચનથી શો સદેહ ડપજેઝે? ક્ત્યપ્તમી ગાથાર્થ ॥ ૮ ॥

નવમે અધ્યયનેરે બીજા અંગમા ॥ ઘરમા દીવ ન દીઝ ॥ વલિય
ચઢમેરે કહ્યું શિક્ષા લહે ॥ ગ્રથ તજે તે ગરિષ્ઠ ॥ સ ॥ ૯ ॥

અર્થ - નવમે અધ્યયનેરે બીજા અંગમાકે ॥ બીજું અંગ જે સૂગડાંગ સૂત્ર તેહના
નવમા અધ્યયનનેવિપે એમ કહ્યુંઝે ઘરમા દીવ ન દીઝકે ॥ ઘરમા ગૃહસ્થે દીવો ન
દીઝો, માટે દીઝા લેઝે ॥ યત ॥ ગિહે દીવ મ પાસતા પુરિસા દાણિયા નરા તે ધી
રા બધણ મુક્કા નાવકલ્પિતિ જીવિય ॥ ૧ ॥ ક્તિ સુગડાંગ સૂત્રે નવમે અધ્યયને
અર્થ - ગિહે દીવમ પાસતા કે ॥ ઘરનેવિપે સૂત્રરૂપ દીવો નથી દેખતા, તે માટે પુ
રિસા દાણિયા નરા કે ॥ પુરુષો આદેય નામના ધણી, એહમા પુરુષ, સૂત્રરૂપ દીવો
દેખવાને તે ધીરાકે ॥ તે ધીર, બધણમુક્કા કે ॥ સસાર બધન ઠાઢે એટલે દીઝ
આદરે ઢે નાવકલ્પિતિ જીવિયકે ॥ અસયમ જીવિતબ્યે જીવિય નથી વાંઘતા એ
ગાથાર્થે પણ સૂત્ર ઘરમાં જણતા નથી દીસતા વલિય ચઢમેરે કહ્યાં કે ॥ બની
સૂગડાંગ સૂત્રનાજ અધ્યયન ચૌદમે કહ્યું શિક્ષા લહે કે ॥ શિક્ષા પામે એટલે સુ
ત્ર જણવારૂપ શિક્ષા પામે કોણ પામે? તે કહે ઢે ગ્રથ તજે કે ॥ પરિગ્રહ ઠાઢે
તે ગરિષ્ઠ કે ॥ ગુણ ગરિષ્ઠ હોય તે એટલે નિગ્રંથ થાય તે શિક્ષા સૂત્રની પામે
તિ ગાથાર્થે - હવે ચૌદમા અધ્યયનની ગાથા લખીએ ઠે ॥ ગયવિહાયે હવ સિક્ષમા
ણે ડછાયમુ બનચરેવ સિક્ષા કવાયકારી વિણયતુ સિક્ષે જે ઢેય સેવિયમાર્પ ન
કુક્ષા ॥ ૧ ॥ અસ્થાર્થ, ગયવિહાય કે ॥ પરિગ્રહ ઠાઢીને ક્હ સિક્ષમાને કે ॥ સૂત્ર
જણતો થકો ડછાયકે ॥ ચારિત્રમા સાવધાન થકે સુવનચરેવસિક્ષા કે ॥ જની
રીતે વ્રત્તચર્યનેવિપે વસે કવાયકારી કે ॥ ડપાયનો કરણહાર એટલે રત્નત્રયનો
આરાધક, વિણયતુ સિક્ષે કે ॥ વિનયપ્રત્યે શીલે જે ઢેએકે ॥ જે નિપુણ ઢે સેવિ

नये करीने सानले एटले ए समुदाय अर्थ जे प्रचुजीए साधु साध्वीने कहु जे
 आवक थका उपसर्ग खमे ठे, तो तमे ढादशागी प्रमुखना जणनारा ठो, माणे तमा
 रे तो विजोपे उपसर्ग सहेवा इति जाव एहमा एम कहु जे, आवक वगर नया
 विना सवरवताठे. इति ताक्षर्याथे तएणसे कामदेवे के० तेवार पठो ते कामदे
 समण जगव पतिषाड पुछड के० अमण जगवानने प्रश्न पूठे इति मृत्रायन
 ली उपासगदशागमथेज कुमकोजिया नामा जगवानना आवकनो अग्रिकार जे
 यथा ॥ कुमकोलियाड समणे जगव महावीरे कुमकोजिय एव वयासी सेनूण कु
 मकोलिया कछ तुझ पुढावरएह काल समयसि असोगवणियाए एगेदेवे अति
 य पाठ नविद्या तएण सेदेवे एाममुदच तहेव जाव पडिगए सेनूण कुमकोजि
 या अछेसमछे हंताअछित यन्नोसिण तुम जहाकामदेवे ॥ व्याख्या-कुमकोजि
 याई के० हे कुमकोलिया, एहवु आमत्रण करीने. समणे जगव महावीरे क
 अमण जगवान महावीर, कुमकोलियाय के० कुमकोजियाआवकप्रत्ये, ए
 वयासी के० एम कहेता हवा सेनूण कुमकोलिया के० हे कुमकोजिया निधे, क
 छ के० गड काले, तुझके० तुजने, पुढावरएहकाल समयसि के० मय्यान्ह सम
 यनेविपे, असोगवणियाए के० अशोकवाडीनेविपे, एगेदेवे अतिय पाठ नविद्या
 के० एक देवता प्रगट यथो तएण सेदेवे के० तेवारे ते देवता. एाममुदेव के०
 ताहरी नाममुडा, तहेव जाव पडिगए के० तेमज यावतु गयो, एटले यावतु
 डे एम सूचय्यु नाम मुडा वस्त्र देवताए लीया, प्रश्न पूठया तेना तें जवाव ज
 नर कछा अरुक्रमे निष्टष्ट व्याकरण कछे थके, देवता पाठो गयो सेनूण कु
 कोलिया के० ते निधे ह कुमकोजिया अछेसमछे के० ए अर्थ साचो हता ह
 डि के० प्रचुजीने कहे ठे हे जगवन् सत्य तंधन्नोसिणतुम के० प्रचुजी कहे ठे
 अन्य ठो तमे, जहा कामदेवे के० जेम पूर्वे कामदेव कहा ठे तेम कहेस एम
 साधुने वांछागीने प्रचुजीए कहु जे, धरमा रह्या आवक पण एम कने ठे, तो तम
 तां ढादशागीना धरनारा ठो तमने विजोपे एम जोडए इति जो आवक, ह
 जणता होत तो एम कहेत नहा इतिजाव

अहीया कोडक एम कहेजे ' ढादशागीना जणनारा कहाठे ते ढादशागीना
 एणी न शके पण थोरु वणु जण्णा होजे ' तेहने उत्तर देठे- नवि आचार ए
 दिक ते कहा के० आचारगादिकना धरनारा आवक नथी कहा एटले एम
 जे ॥ अण्णगइया आचारधरा अण्णगइया सृथगडधरा ॥ एम एकादशांगदि न

नायबो ॥ १ ॥ व्याख्या—जोसुत्तमहिक्कतो के० जे सूत्र नणतो, सुएण उंगद
उ सम्मत्त के० श्रुते करीने सम्यक्कने अवगाहे अगेण के० अगे करी, वके० व
थवा बाहिरेण के० अंगवाहो करी, सोसुत्तरुइति नायबो के० ते सूत्ररुची ज
एवो इति उत्तराध्ययने अध्ययन अछावीशमे

हवे एनो उत्तराध्ययननी गाथाथी पण आवकने सूत्र नणवु नावे, जे मं
सूत्रनए सप्तमित्त अवग्गहे ते त्रापइजल अवग्गहे ए दृष्टांत जाणवु एटने ज
ठुठे तेहने अवग्गहे ए दृष्टांत ठता समकितनेज साधुने अवगाहवु आबु
पण मिथ्यात्वीयको सूत्र नणीने सम्यक्त्व पामे एम तो पेजो वाहेजो हाय, ०
पण न कहे काह्ना मोहनीय कर्मना उदयथी शकित जावठे, ते साधु नणतो नि
शकित करे, पठो नि शकित सूत्ररुची नामे सम्यक्त्व अवगाहे, ए सुयो अर्थ मान
वो वली मिथ्यात्वी ते अन्यतीर्थी कहीए, अने अन्यतीर्थीने सूत्र नणावे ता व
रमासनु प्रायश्चित्त आवे एम अर्हीयाज आगल कहेवाडो, तो नणवु तो वंज
रखु, ते विचारजो इति एकादशमी गायार्थ ॥ ११ ॥

सूत्रे दीधुरे सत्य ते साधुने ॥ सुर नरने वलि अठ ॥ सवर
धाररे बीजे एम कह्यु ॥ अंग दशमे समरठ ॥ स० ॥ १७ ॥

अर्थ—सूत्रे के० सूत्रथी, दीधु के० आप्यु सत्य के० साधु बीछु व्रत साधुने
के० मुनिने एटले परमेश्वरे मुनिने सूत्रथी सत्य आप्यु सुर नरने वनि के० व
ली देवता अने मनुष्यने, अठ के० अर्थथी सत्य आप्यु सवरधारे बीजे ए
कसुठे अंग दशमे के० श्रीप्रश्रव्याकरणेविषे, समरठ के० समर्थपणे इ
ठे तथाचतत्पाठ ॥ तं सच्च नगवत तिष्ठगर सुजासिप दशविह चउइसपुगहि
पाहुमठ वेइय महरीसीणय समयप्पदिन्न देविंद नरिंदे जासियठ ॥ इ
व्याख्या—जे सत्य, पूर्वोक्त नगवतपूज्य, बीछु व्रत तीर्थकरनु सुजाप्यु वर
ह के० दश प्रकार, जिणवयस्सम्मय उवण इत्यादि पूर्वे कहाठे, ते सिद्धांत इ
जाणवा तथा चौदपूर्वधर, पाहुमठ विदिय के० पाहुडो जे पूर्वगत न
विशेष जेम अध्ययन उद्देशादिक कहीए तेम—तेहने अर्थ विदित जाणवु तर
महरीसीण के० उत्तम साधु—तेहने, समय के० सिद्धांत, पवित्र के० दीधु
तावता सिद्धांत बीतरागे साधुनणो दीधुं सत्यवचन जाणे जापे ते माट ए वर
एम जाणीए ठैए जे, श्रीबीतरागनी आझाए साधुनेज सूत्र नणवु, पण सूत्र

एव ममणस्मा सवयसा सकायसा पडिजागरमाणे निग्गये महाणिङ्गरे पडिजा
 णे जवई ॥ व्याख्या - तिहिवाणेहि समणे निग्गयेके० त्रणे स्थानके ममणस्मा
 प महाणिङ्गरे के० मोटी कर्मरूपणा, महापक्कवसाणे के० अत्यंत परा
 न एट्ठे समाप्तिमरण करे माटे फरी मखु नही माटे ए मोटो अत, जवई
 दोय-रं कयाण अह के० केवारे दु, अण्णवा बहुवासुअ अहिङ्गिस्सामि ३
 पाहु घणु भुत्त जणीग? १ कयाण अह एकजविहार पडिम उरसपडिमा
 विहरिस्सामिके० केवारे दु, एकजविहार प्रतिज्ञा अंगीकार करीने चिचरीग? २ ए
 ण अहं अपण्णिममारणतिण्णे० ठेली मरण सवयी सलेहणा कूसणा कृमि ३
 गनेवणा जे तप-ते तपनी कूसणा जे सेवा-ते सेवाण करी कृतिण क० ४
 पया ठे, जनपाण पडियाड्किण्णे० जात पाणीना पञ्चकाण कराने जहने-पा
 गमरे० पादपापगम अणमण करी काजमणवक्खमाणे विहरिस्सामि ५
 रण अणुत्तुतो दु केवारे चिचरीग? ३ एव के० एरीते, सक० ते साधु, समण
 के० मने करी सहित, सवयसाके० ते साधु, वचने करी, सकायसा के० त
 पु कायाण करी- एट्ठे त्रिररणे करी, पडिजागरमाणे के० प्रतिजागरण
 यसा, निग्गयेके० निग्रय, महाणिङ्गरे महापक्कवसाणे जवई एट्ठना अये पूर्वनी
 एसाधुना अण मनोरय कया द्वये श्रावस्सना कहीण ठै ॥ तिहिवाणेहि सम
 वामण महाणिङ्गरे महापक्कवसाणे जवई तज्जटा, कयाण अह अण्णवा बहुवा
 रं गइ वड्ढामि? कयाण अह मुने जणिता अगाराउ अणगारिय पवड्ढामि ४
 पाण अह अपण्णिममारणानिय सनेवणा कृमिय जनपाण पडियाड्किण क
 यम कानमणवक्खमाणे विहरिस्सामि ३ एव ममणस्मा सवयसा सहा
 पडिजागरमाणे ममणोवामण महाणिङ्गरे महापक्कवसाणे जवई ॥ अण्ण
 वं स्थानं ममणोवामण के० श्रावस्सना निहंसा महापक्कवसाणे ५
 वज्ज अण स्थानं कट्ठे केवारे दु थोटा घणो पग्गिगइ के० घन पायसि
 व अण्णतो पग्गिगइ वनीग? केवारे दु, मुने जणिता के० मुन पज्ज, अण
 अण्णव पवड्ढामि के० अगार जे ययाम वांणीने अण्णगवाम अण्ण
 रीण? वीजो मनोरय मृगमने पूर्वनी पर जाणरा इनि वाणीग वीज
 व वनी कट्ठे ॥ मट्ठुग्वा वयणप्प नृया गाढाणुगीया नरममन
 वड्ढा मीन गुणो ववेया इहवने ममणामिजाउ ॥ १ ॥ अण्ण
 वड्ढाने विज्जुनिहने मट्ठुग्वा के० माटां वे अय वेना वड्ढा

या के० वचनअल्पजुत एवी गाथा. एटले धर्मोपदेशनी गाथा. अणुगीया के० अनुकूलपणे कही. तिअये के० तीर्थकरे कही; एटलुं वाहेरथी लेइए-नर संघमजे के० मनुष्यना संघमध्ये कहीने. ज के० जे गाथा सांजलीने-एटलुं वा हेरथी लेइए. निरूकुणो के० मुनि. सीजगुणोववेया के० जीज ते क्रिया. गुण ते ज्ञान-तेणे उववेया के० युक्ति यइने इहल्लपंते के० जिनप्रवचननेविषे यत्न करेने. वाह्यरथी अर्थ लेइने सूत्र व्याख्यान करवु माटे एम कहोए में पण ते गाथा सांजलीने. समणोमिजाउ के० हुं भ्रमण ययो. इति-ए उत्तराध्ययनने तेरमे अध्ययनने मेले पण साधुनेज सूत्र नणवुं इति त्रयोदशमीगाथार्थ ॥ १३ ॥

हवे जे ग्रहस्थने जणावे तेहने दोष देखाडेने,

वाचन देतारे गिहिने साधुने ॥ पायञ्चित्त चउमास ॥ कह्युं निशी
थेर तो शुं एवडी ॥ करवी होस निराश ॥ स० ॥ १४ ॥

अर्थ - वाचन देतारे गुरुने साधुने एहवो पाठ कोइ लेखकना दोषधकी ज णायने. गामाटे जे निशीयनो ताहण अर्थ वेसतो नथी. माटे वाचना देतारे गिहिने साधुने ॥ एवो पाठ प्राये हजो. एम गुरुनो उपदेशने. हवे अर्थ:- वाच ना देतां गिहिनेके० ग्रहस्थने वाचना देतां एटले ग्रहस्थने सूत्र जणावतां साधुने पायञ्चित्त चउमासके० साधुने चतुर्मास प्रायश्चित्त आवे कहु निशीयेके० निशी यस्त्रमां कहु ठे. तो शुं एवडी करवी होस निराशके० तो एवडी आशा वि ना होस जी करवी? एटले कोइ ठेकाणानी सूत्रसाखनी आशाविना जी वात कर वी? यत् ॥ से निरूकुवाणिउच्चियंवा गारुडियवा वाएइवायंत वासाइल्लइ तस्सणं चाउम्मासिय ॥ व्याख्या- सेनिरूकुके० जे मुनि अणउच्चियंवाके० अन्य तीर्थने गारुडियवाके० गृहस्थने वाएइके० वाचना आपे. वायंतवासाइल्लइके० वाचना आपता सहाय दीए, तस्सणं चाउम्मासियंके० तेहने चार मासनुं प्रायश्चित्त ॥ इ ति निशीयसुत्रे आगणीगमे उदेशे अहीयां सूर्यं हुंडिआ गृहस्थ ते अन्यतीर्थीना गृहस्थ कहेवा जाय पण अन्यतीर्थीमां ते तो आवी गया. इति चउदमी गाथार्थ.

वली कोइक कहेजे पांतानी मेले सूत्र वाचीने जणतां शो दोष? तेहने क हीए जे ॥ गुरुवायणे वागयं ॥ एवु अनुयोगारमध्ये कहु ठे. त्या गुरुवाचनोपग त गुरुवाचनाए आव्युं. इति तथा वली जे ॥ आयरिय उवज्जायाणं अदिणं गिर आइअइ आयायंत वासाइल्लइ ॥ इति-आचार्य उपाध्यायनुं अदिणंके० अ

खाण करिने आहार करे एम कह्यु, अने सिद्धांतमा तो व्रतजो महादोर जा
 एम कह्यु ए केम? १९ पन्नवणामा अठारमा कायस्थितिपदे स्त्रीवेदनीकारसि
 तिना पांच आदेश कहा, ते सर्वज्ञमतमा पांच वातशी? ए केम? २० गा
 पांचमे गाणे उद्देशे बीजे राजपिम् न लेवो एम कह्यु, अने अंतगड वर्यो
 अथ्यन पांचमे गीतमजीए श्रीदेवीने घेर आहार लीयो ए केम? २१ समवाये
 मा ज्यां प्रभु विचरे त्यां चारे दिशाए इति न होय एम कह्यु ठे, अने गिरा
 ग्रमां तो पोते समोसण्या थका अन्नग्रसेन प्रमुख केम माखा गया? २२ एम
 पारुमां अथ्यन बीजे पण ठे ते केटला लखाय? एम श्रीनगवतीमा सुत
 अने सारानुनूति समोसरणमां बट्या, पोताने लोहीखणवाडो थयो ए केम?
 २३ तथा समवायांगमां उपासकनो नोध ठे, तेमां आवकनां चित्त कहा ठे
 उपासकमां तो नथो ए केम? २४ नगवतीमां शतक आठमे उद्देशे ठे साधु
 अग्रासुरु अनेपणीरु बहोरावतो घणी निर्झरा करे, अटप पापकर्म बांधे, एम
 ए ठे, अने गाणागे गाणे बीजे उद्देशे पहेले साधुने अग्रासुरु थापतो थरा
 पुत्र यथाय ए केम? २५ गाणागे गाणे पांचमे उद्देशे बीजे पांच महानरी
 यी ना बन्ही, अने यजी बीजा जगता सूत्रमां हा कही ए केम? २६ वनी
 ज बरांकासे रह्य तेहने ग्रामानुग्राम विचरबु न कटपे, वजी कसु जे पांच
 रणे कपे ए केम? २७ दशवैकानिके तथा आचारांगे त्रिविधे प्राणातिपात
 ये, तथा समवायांग दशाश्रुतस्त्वये नदी उतरवी कही ते मोकनी राग्या
 केम ठरे? ए केम? २८ कटपमूत्रमां वरांफाजमां निग्रयने नवविगड वार
 बी न कपे, एटमे कोइर वेना लीए एम कह्यु ठे, अने सुगढांगना बीना
 स्वरमां अथ्यन बीजे साधुवर्णने कसु जे न कटपे ए केम? २९ तम कप
 प्रे कसु ठे तथा नगवती सूत्रना शतक आठमे उद्देशे नवमे कुरमादा
 कसु? ए केम? ३० दशवैकानिके अथ्यन बीजे लुण प्रमुख अनारीणं क
 आदारांगमा द्वितीय श्रुतस्त्वये अथ्यन पहेले उद्देशे दशमे लुण बहा
 पोते बावरे, मानागिकने बहवी थापे एम कह्यु ए केम? ३१ नगवती मूत्र
 अदामे नीच तीना कहा अने अन्नगथ्यनना आतरीगमे अथ्यन नीच तीना
 ए केम ३२ आचारांगना द्वितीयश्रुतस्त्वये अथ्यनमां जाणता थका
 नथी जाणते, तथा दशवैकानिके त्रिविधे मृदागाद वंजे ए केम? ३३ म
 ने अने न तीर्दिछने सुषोदय काजे केउजदान ठपनु कसु ठे ने दशवैकानिके

मां नेमि स्वामिने पाठले पहोरे केवलज्ञान उपन्युं. ए केम? ३४ वली समवा
यांगे तेमज ज्ञातामां मछिनाथने दीक्षादीनने पाठले पहोरे केवलज्ञान उपन्युं
कहुं. ए केम? ३५ उत्तराध्ययन वारमे अध्ययने जहे ब्राह्मणने हएया कहुं ते
ने उववाऽमां दशप्रकारनुं वैयावच्च कहुं तो हएया तेहने वैयावच्च कहुं ए के
म? ३६ ज्ञातामां कहुं जे मछिनाथे त्रणसे स्त्रीउं, त्रणसें पुरुषो तथा आव जा
तकुमार—ए लेखे ठसे आव माथे दीक्षा लीधी, अने गाणांगमां सातमे गाणे तो
पोते सातमां एटले ठ पुरुष माथे दीक्षा लीधी. एम कहुं ठे ए केम? ३७ ठा
णांगमा कहुं जे ठ मित्र साथे दीक्षा लीधी, अने ज्ञातामां केवलज्ञान उपन्या
पठी ठ मित्रोए दीक्षा लीधी ए केम? ३८ उत्तराध्ययन सोलमे पशुपंमगरहित व
सति सेवेतो गाणांगे पाचे स्थानके साध्वीजेला वसे कहुं. ए केम? ३९ सूर्यगडांग
सूत्रमा द्वितीय श्रुतस्कंधे पांचमे अध्ययने कहुं जे दानने प्रशंसे ते प्राणी वृद्धिने पामे
ठे. तथा निषेध करतो सामानी वृत्ति ठेद थाय माटे न बोलवुं. एम कहुं; अने जगव
तीना शतक आवमे उद्देशे ठे श्रमणोपासकने अस्संजतने आपतो एकांते पापकर्म
करे, पण निर्द्वरा काऽनथी ए लेखे मूलगी ना कही. ए केम? ४० जंबुद्वीपपन्नत्ती
मा योजन पांचसेनुं नंदनवन तेहमां हजार योजननो बलकूट पहोलो मूले ठे.
ए केम? ४१ एम समवायांगे गजदंता उपर हजार योजन पहोला तेमां हरि
तथा हरिस्तदकूट केम समाया? ए केम? ४२ जंबुद्वीपपन्नत्तिमां रूपनकूट मूले
आव योजन विस्तारे कह्यो, आगल एमांज पावांतरे वार योजन कह्यो सर्वज्ञना
जाय्यामां पावांतर जो? ए केम? ४३ जंबुद्वीपपन्नत्तीमां जरतार्दनी जीवा नव ह
जार सातसे अहतालीश ने उंगणीआ वार जाग कही अने समवायांगे नवहजार
कही एटलो फेर केम? ४४ समवायांगे विजयादिक चारनी स्थिति जघन्ये
वज्रीश सागरोपम, उत्कृष्ट तेतरीश सागरोपम, कही ठे अने पन्नवणाना
चोथा पवे जघन्ये एकतरीश, अने उत्कृष्ट तेतरीश कहा ए केम? ४५ सम
वायांगे रूपनदेवजीने तथा महावीरने एक कोडाकोडीनो आंतरो कह्यो; तथा
दशाश्रुत स्कंदमां रूपनजी काल करी गया पठी नेव्यासी पखवाडीयां गया पठी
वेतालीस हजार वर्ष अधिक नेव्यासी पखवाडीयां उठां एक कोडाकोडी सागरोप
मे वीर मोहे गया ए केम? ४६ सूर्यगडांगसूत्रमां कहुं जे आधाकर्मी आहार करतो
कर्म लेपाय पण खरो, तथा न लेपाय ए एक गाथामां वे वात. ए केम? ४७ व
ली एहज सूत्रे कर्म न लेपाय कहुं, अने जगवतीमां शतक पहेले उद्देशे नवमे

आशकर्म आहार करतो सातकर्म बाधे सिधिल होयतो गाढ करे इत्यादि ए
 केम? ४८ समवायागे तेतरीश हजार योजन कांश्क ऊणु चहुस्पेश सूर्य आवे ए
 म कहु, अने जनु द्वीपपन्नतीमा वतरीश हजार एक योजन फांजरा चहुस्पेश
 सूर्य आवे ए केम? ४९ समवायागे मेरुनी तलेटी दशहजार योजन पहांनी ने
 एम कहु ठे, अने जनु द्वीपपन्नतीमा दश हजार नेवु फांजरी कहीजे ए केम? ५०
 जगतीमृत्रना शतक आवमे उंदेजे दशमे जीवने पुज्ज कहीए तथा पुज्जनी द
 हीए एम कहु ठे ए केम? ५१ समवायागे मेरुना सोल नाम कहां ठे, तेमा
 आवमु प्रियदर्शन कहु ठे तथा चौदमु उत्तर कहुठे, अने जनु द्वीपपन्नतीमा ता
 उ नाम ठे तेमा आवमु शिजोच्चय कहुठे अने चौदमु उत्तर कहुठे ए केम? ५२
 पत्राणामां आगणीशमे पदे उद्वस्यने अणाहारी उत्कृष्ट वे समय कहां
 ने जगतीमां उत्कृष्टा अणाहारीना त्रण समय कहां ठे ए केम? ५३ एमन जीव
 निगमे वे समय जगतीए समय त्रण ए केम? ५४ समवायागे समण जगत्त
 मन्नागोने वताजीश वस्त फांजरे सांभुपर्याय कहां, अने पर्युपणारूपमा वे
 ताजीश पुग कहां ए केम? ५५ जीवनिगमे रुचकद्वीपची असख्यातु मान कहु
 अने जीवनिगमने लेगे ठाण वमणा गणता एक निखर्व चार अश्वज पचाशी द
 रोड ठातेर नाग मान आवे वजी त्रिप्रत्ययावतार गणे तो रुचकद्वीपनु मा
 न ११०००२२३४३३३६००००० थाय, अने जगती सूत्रमा शतक ठेठे म
 शे मानमे तथा अनुयोगदारे एस्तो चोराणु आरु लगे ता सख्यातु गणु, वजी
 पानाने माने मग्यानु तो येगनु गहु, पती असख्यातु आवे ता रुचकद्वीप अ
 मग्यानु केम थया? ५६ समवायागे आदतरीशमे समवाए मेरुना जीना र्ज
 आदतरीश हजार योजन उचो कहां, तथा मोजमे समवाये प्रथम कांन एम
 व हजार योजननो उचो कहां, जनु द्वीपपन्नतीमा हेवनो कांन एमनाग
 चनना बाहुये कहांठे, मय कांन त्रैमवहचार योजननो बाहुय कहां, म
 र्जो कांन वत्रीशहचार योजननो बाहुय कहां, एम सर्वे पूर्ण अथर द
 एक नाग योजन बाहुय ठे ए नाग योजन बाहुयपणे जनु द्वीपमा कहां न
 वागे जीना नदीओ, पवेन अने मात क्षेत्र ए सर्वे केम माया? ५७ तथा द
 जो रे बाहुय ते उंचगणु दजे तो पूर्ण अथग्नो ना अथे? तथा अथग्नु द
 देना दण समवायागे नवाणु हजार योजन वे जागे उद्वेच्यो तंत्रमा प्रथम एम
 हजार अने जीना आदतरीश हजारनो कहां जनु द्वीपपन्नतीमा कादा मक्षित प्रदं

गे वहेंच्यो; तेमां प्रथम एकहजारनो. वीजो त्रेसठहजारनो अने त्रीजो ठत्री
 गहजारनो. ए सर्व केम? ७७ समवायांगे नंदनवननुं विष्कंज नवहजार न
 वसे योजननुं कह्युं. अने जंबुद्वीपपन्नतीमां नवहजार नवसे चोपन जाफु कह्यु.
 ए केम? ७८ प्रस्रव्याकरणे तथा समवायांगे नवनपति वीश, चड सूर्य वे,
 अने सोधर्मादिक दश एवं वत्रीश इड कह्या, अने जंबुद्वीपपन्नतोमां रूपज
 निवारणें सौधर्मादिक दश. नवनपति वीश, व्यंतर सोल अने चडसूर्य वे—एव अड
 ताजीश इड कह्या. ए केम? ८० ठाणांगे ठाणे वीजे इड चोसठ कह्या. ए केम?
 ८१. उववाडमां जयन्यथी सात हाथनी कायावाला मोक्षे जाय. वली कह्युं जे
 जयन्यथी वत्रीश अंगुल सिद्धनी अवगाहना होय. ए लेखे वे हाथनी जयन्य थ
 ई. ए केम? ८२. जगवतीसूत्रना शतक चउदमामां उद्देशे आठमे सिद्धशिला
 थी अलोकदेजे उणु योजन कह्युं, अने उववाडमां संपूर्ण योजन कह्युं. ए केम?
 ८३. समवायांगे ठछा नरकना मथ्यनागथी ठछा घनोदधिनो चरमांत श्रोगणा
 ऐसीहजार योजन कह्यो, जिवाजिगमे पृथ्वी उपरना घनोदधिनो चरमांत एक
 लाख ठत्रीश हजार योजन अंतर कह्यो तो जिवाजिगमे एक लाख ठत्रीश ह
 जारनुं अर्थकरतां अडसठ हजार योजन थाय. ए केम? ८४. समवायांगे अछा
 णुमे समवाये रेवती नक्षत्रथी जेष्टा लगी श्रोगणीश नक्षत्रना तारा अछाणुंटे;
 अने समवायांगमांज निन्न निन्न जेला करतां सत्ताणु थायवे. ते एम के. रेवती नक्षत्र
 ना वत्रीश. अश्वनीना त्रण, जरणीना त्रण, कृत्तिकांना ठ, रोहिणीना पांच, मृग
 शिरना त्रण. आर्द्रांनो एक. पुनर्वसुना पांच. पुष्यना त्रण, अश्लेषांना ठ, मया
 ना सात, पूर्वाषाढ्युनीना वे, उत्तराषाढ्युनीना वे, हस्तना पांच, चित्रांनो एक, स्वातिनो
 एक, विशाखांना पांच, अशुभधाना चार अने जेष्टांना त्रण—एव सत्ताणुं ए केम? ८५.
 पन्नवणामा पंदरपदे घाणईडियनो नवयोजननो उत्कृष्टो विषय कह्यो, अने गयपते
 णीमा चारसे तथा पांचसेनो कह्यो. ए केम? ८६ जगवतीसतक ठठे उद्देशे सातमे प
 व्योपमनुं मान कह्युं, तेम अनुयोगदारेपणकह्यु. पण जगवतीमां अस्तंख्याता स्वमंदिना
 कुंउं नखो. तेणे करी आरांना मान कह्या सप्रयोजन कह्युं, अने अनुयोगदारे जगव
 तीउक्त ते नि.प्रयोजक कह्युं. सूक्ष्म अष्टापव्योपम सप्रयोजक कह्युं. तेणे नागकी
 प्रमुखना आयु मविए. इत्यादिक घणी वातोत्रे. ए केम? ८७. नेत्र
 शमे पदे अस्तुरकुमार जयन्यथी पञ्चीश योजन अवधि तथा अन्य
 अंगुजनो अस्तंख्यातमो नाग कह्यो. ए केम? ८८ वादर

मनुष्य क्षेत्रमा होय तो उत्तराध्ययन उंगलीशमे नरकमा अग्रिकाय कह्यो ए केम? ६९ वली उत्तराध्ययनना वावीशमा अध्ययनमां गौरीपुरमा धुरे श्री नेमिनाथ कहा, दीक्षा लेतां वारिकानगरीमाथी नीकट्या तथा रामरुज वदना करी वारिकामां गया, तो गौरीपुर पूर्वमा अने वारिका पश्चिममा—ए केम? ७० ठाणे ठाणे सातमे, अतीत उत्तर्पिणीमा आ नरतनेविपे सात कुजगर थया, वजी ठाणे वज्रमे कह्यु के दश कुजगर थया ए केम? ७१ वली एमज आवती उत्तर्पिणीमा सातमे ठाणे सात थजे, अने दशमेठाणे कह्यु के दश थजे ए केम? ७२ जीवानिने सौधर्म ईशान देवलोक बराबर रह्याठे अने जगवतीसूत्रना एकत्रीसमा शतक सौधर्मथकी ईशान देवलोक लगारेक उचुठे ए केम? ७३ जगवतीसूत्रमा शतक त्रीजे उद्देशे बीजे असुरकुमारनो तीर्थगंगतिविषय, असुरख्याता दीपसमुद्रनो कह्यो नदीसर लगे गया अने जजे एम कह्य तथा शतक बीजे उद्देशे सातमे चमराती सुधर्मसजानेविपे पुठ्यु, त्यां कह्यु जे, मेरु पर्वतथी दक्षिणदिशा तीर्थया मख्याता दीपसमुद्र उजंधीए त्या अरुणवरदीपनी बाहेरनी वेदिकाथी अरुणवरसमुद्र वेतालीश हजार योजने तिगिष्ठकुडनामे उत्पात पर्वत आवे इत्यादि—एमा असुरख्याता दीपसमुद्र उजंधी अहीया आवे ए केम? ७४ श्री जगवतीसूत्रना शतक पहेले उद्देशे बीजे सम्यक्दृष्टि नारकीने महावेदना कही अने जगवतीसूत्रना शतक अठारमे उद्देशे पांचमे समकृति नारकीने अल्पवेदना कही ए केम? ७५ अतगहे कृष्णने नेमिनाथे वारमो अमम नामे तीर्थकर थइश, एम कह्यु, अने समवायागनेविपे चौबीश तीर्थकरना पूर्वजवना चौबीश नाम कहां तेमा थै एकेम? ७६ सुपाश्व, २, उदय ३, इत्यादिक गणनाए कृष्ण वासुदेव तेरमा कहा ते केम? ७७ जगवतीना शतक आठमे उद्देशे नवमे पचेडिय तीर्थच मनुष्यने विकुर्वण कान अतर्मुहूर्तनो कह्यो, अने जीवानिगमे चार मुहूर्त कहा एकेम? ७८ जगवतीसूत्रना शतक आठमे उद्देशे दशमे जघन्य, ज्ञान दर्शन चारित्रनी आराधना वा लो, त्रीजेनवे मोहे जाय सात आठ नवतो न उजघे तथा शतक बारमे उद्देशे नवमे नरदेवनो आतरो जघन्यथी सागरोपम फाजेरो, उत्कृष्टो अपाईपुज्यता वर्त्त होय, नरदेवपणु तो सम्यग्दृष्टि चारित्रिया नीपजावे एकेम? ७९ जगवतीसूत्रना शतक पांचमे उद्देशे चौथे कथतो थको सात आठ कर्म बांधे, उक्ताध्ययनना अध्ययन ठवीशमे त्रीजे पहोरे रात्रे निडा करे एकेम? ८० उत्तराध्ययनना उंगलीशमा अध्ययने कह्यु जे, मांस पोताना शरीरमाथी नरकमा खवाराथी

वीरस्तुतिरूप हुंडिनुं स्तवन.

६७

जीवाणिगममां असंघयणी कथा तो संघयणविना मांस क्यांधी! एकेम? ७०
 पन्नवणामां बीजे पटे ॥ द्विवेणं संघयणेणं ॥ एम कहुं अने जीवाणिगमे देवता
 असंघयणी कथा. ए केम? ७१ नगवतीसूत्रना गतक पांचमे उद्देशे आवमे समू
 वेंम मनुष्यने अडतालीश सुहूर्त अवस्थित काल कह्यो; अने पन्नवणामा चोवी
 ग सुहूर्तनो उत्कृष्टो विरह कह्यो. एटले कोइ ऊपजे पण नही अने कोइ चवे प
 ए नही, अने नगवतीने लेखे चोवीश सुहूर्त लगे ऊपजे एटला चवे; एम अवस्थि
 त काल कह्यो, ते अंतर्मुहूर्तआउपावाजाने केम घटे? ७२ नगवती तथा सम
 वायागे शकस्तव पाठफेर केम? ७३ गाणांगमां त्रीजे गाणे उद्देशे पहिले पांच देव
 नोके त्रणवर्ण कथा. कृष्ण, नीज, अने रक्त. जीवाणिगमे. लोहित, पीत अने
 रक्त एकेम? ७४ पन्नवणामां प्रथम पटे पुजजना चेद पांचसे त्रीश थायवे; उक्त
 राध्ययनमां चांगसे व्यासी चेद थायवे. एकेम? ७५ प्रज्ञापनामा वीशमे पटे कि
 द्विविध्याने जयन्यथी सौधमें अने उत्कृष्टे जांतके जाय. नगवतीमां किद्विविध्या
 जयन्यथी नवनपति. उत्कृष्टा जांतके जाय एकेम? ७६ कल्पमूत्रमां संहरता वी
 प्रभु न जाणे, अने आचारांगमां कहुं संहरतां जाणे, एकेम? ७७ आचारागे
 कहुं जे प्रथम देवताने धर्म कही पठी मनुष्यने कहे, अने गाणांगमां दश अष्टेरांमा
 अनाविद्या अष्टुरिता ते शु? ७८ उववाडमां शुज मन वचन काया उदरेयां क
 यां अने नगवतीमा ए जतो कंपतो हिंसा करे कहुं. एकेम? ७९ उपामकदशां
 मथ्ये आणंदश्रावके नगवतने कहुं जे हुं वारव्रत उचरीश; एम करीने नातत्र
 उचखा, बली अतीचार वारे व्रतना कथा एकेम? ८० इत्यादिक केटला जग्यां
 य. ए सर्व टीका निर्युक्ति पूर्णविना केवल सूत्रे मेजवी आपो, तो तमे गक तरखा
 मेजवी जाणो? कोइ पाठातर, कोइ अपेक्षा. कोइ उत्तम, कोइ अपवाद. कोइ
 कोइ विप्रवाद. कोइ चरितानुवाद प्रमुख सूत्रना गंजीर आशय समुद्ध मरवा
 ता धणी टीकाकार प्रमुख जाणे. ते टीका प्रमुख तो तमे एक प्रतिमादपे सर्व
 यां. ए प्रसंगे सर्व. ॥ ६॥ हवे सूत्र अनुसरीए ठेए. पूर्वें नगवतीनी साखें त्रण
 तो अनुयोग कह्यो हतां. वजी निर्युक्तिना अद्वर देखादेवे. गाथा कहेने.
 सूत्र निजुत्तिरे बेऊ जेदे कह्ये ॥ त्रीजुं अनुयोगवार ॥ कूडा
 कपटीरे जे माने नही ॥ तेदने कवण आधार ॥ म०॥ १॥ ॥
 सूत्र तथा निर्युक्ति-ए बेऊ जेदे त्रीजां अनुयोग ॥ त्रीजा अनुयोग ॥

रमा कहेते एटले ए जाव जे श्री अनुयोग द्वार सूत्रनेविषे चार अनुयोग द्वार
 कहाते. उपक्रम १, निक्षेप २, अनुगम ३ अने नय ४, तेमा त्रीनु अनुगम
 नाम अनुयोग द्वार तेहमां सूत्रानुगम, तथा निर्युक्तिअनुगम ए वे प्रकारना
 अनुगम कहाते तथाच तत्सूत्र ॥ अनुगमे डुविहे पन्नते तजहा सुत्ताणुगमेय वि
 बुद्धि अणुगमेय ॥ एनो अर्थ तो पूर्वे थावी गयोते वली निर्युक्तिअनुगम व
 प्रकारे कहाते तेमज निक्षेपनिर्युक्तिअनुगम १ सूत्रस्पर्शिकनिर्युक्तिअनुगम २
 उपोद्घातनिर्युक्तिअनुगम ३ तेमा उपोद्घातनिर्युक्तिअनुगम १ मूलगाथाए कहा
 ते ॥ उद्देशे निक्षेपे निग्गामे खेतकाल पुरिसेय ॥ कारण पच्चय लक्षण एण समान
 रणाणुमए ॥ १ ॥ किकइविहकस्तकहि, के सुकह के चिर हवइ कान ॥ २ ॥
 सतरमविरहिय, जवागरिसफोसण निरुत्ति ॥ ३ ॥ व्याख्या. उद्देशे के
 नाममात्र कहीछु जेम अध्ययन एवु नाम १ समुद्देशे के विज्ञेपे कहेवु
 सामायिक अध्ययन २ तथा निग्गामेके निर्गम कहेवो यथा सामायिक क्वापी
 नीकट्यु ३ तथा क्षेत्र कहेवु ४ तथा काल कहेवु ५ यथा सामायिक कोणे
 त्र कोण काले, नीकट्यु ६ महासेन वनमा वैशाखशुद्ध ११ ने दिने पहने पहा
 रे तथा पुरिसेयके कोण पुरुषयी नीकट्यु ७ ते कहेवु तथा, कारण के शब्द
 रणे गौतमादिक जगवत्तपासे सामायिक साजलेते ७ ते कहेवु तथा, पच्चयके
 ल्यय कहेवो इये प्रत्यये जगवते कहुं ८ तथा गौतमादिके साजट्यु ९ जेम केव
 ज्ञानी बु माटे कहुवु गणधरजीनेपण प्रत्यय सर्वज्ञानो थयो माटे साजनेते १०
 तथा, लक्षणके लक्षण कहेवु यथा समकित सामायिके श्रद्धाकरे ए लक्षण
 श्रुत सामायिके जाणे ए लक्षण देशविरतीसामायिके देशयी त्याग याव
 सर्व विरती सामायिके सर्वयी त्याग करे इत्यादिक लक्षण ए नए के नय क
 हेवा १० तथा, समोधारणा के समवतार कहेवो अनुयोग जेला हता तेवो
 समवतार हता आर्यरहितजीए अनुयोग जिन्न कखा पठी समवतार नथी ११
 अणुमए के कोणने कोण सामायिक अनुमत्त ते १२ इति प्रथम गाथार्थ ॥
 किं के सामायिक ते छु १३ ते कहेवु तथा इव्याधिकनये जीवणु प्रतिप
 ते सामायिक १३ कइविह के केटला प्रकारनु सामायिक १४ यथा त्रण प्रक
 समकितसामायिक १ श्रुतसामायिक २, चारित्रसामायिक ३, इत्यादिक कहे
 १४ कस्त के कोण पुरुषने सामायिक होय १५ तेहनो उत्तर कहेते जेहने द
 त्मा समताजावे परिणम्यो, तेहने सामायिक १५ कहि के कोशनेविप साना

यिक, तेहमां तो क्षेत्र दिशि प्रमुख घणां द्वार कहां ठे. १६ केसुं के० कोण सा
 मायिक इव्यपर्यायने कहिए? १७ कहं के० केम सामायिक पामीए? त्यां मनु
 नुप्य, क्षेत्र, जाति कुज इत्यादिक विस्तार घणो ठे. १८ केच्चिरंहवश्कालं के०
 कोण सामायिक केटलो काल रहे? ते कहेवुं. १९ कइ के० केटला जीव कोण सा
 मायिकना समकाले नवा पामता तथा पूर्व प्रतिपन्न पामे? ते कहेवुं. २० संत
 र के० ए त्रण सामायिकनुं अंतर कहेवुं; जे फरी पामे तो केहुं सामायिक केटले
 काले पामे ते कहेवुं? २१ अविरहियं के० ए त्रण सामायिक संततर रहेतो केहुं
 सामायिक केटलाकालजगे रहे? ते कहेवुं. २२ नवके० केटला नवमां उत्कृष्ट के
 हुं सामायिक आवे? ते कहेवुं. २३ आगरिस्त के० आकर्षे—एक नवमां कोण
 सामायिक केटली वार आवे अने जाय? तथा नाना नवमा कोण सामायिक
 केटलीवार आवे अने जाय? ते कहेवुं. फोसणाके० कोण सामायिकवंत केट
 लुं क्षेत्र फरसे? ते कहेवुं. २४ निरुक्ति के० निरुक्ति कहेवी. यथा सम्पगृष्टि
 कहीए, अमोह कहीए. जेम शोधीसद्भाव, दर्शनबोधि, अविपर्याय अने सुदृष्टि.
 ए समकितनी निरुक्ति. एम चारित्रिनी निरुक्ति पण कहेवी. २५ ए वेउ मूल गा
 या अनुयोग द्वारमध्ये ठे. तेहनो संक्षेपअर्थ कह्यो. एहना उत्तर सर्व, विस्तारा
 र्थ तो आवश्यक निर्युक्ति तथा टीका तथा विशेषावश्यक थकी जाएवो. पण
 निर्युक्ति तथा टीका तथा ज्ञाप्य न माने तेहने ए वे गाथाना अर्थनुं ठेकाणु की
 युं? ए वे गाथाए निर्युक्ति मानवी कबुल यइजठे. मूर्खलोक कदाग्रहे न माने तो
 शुं थयुं? पण मध्यस्थने तरत नजरमां आवे. ते माटे निर्युक्ति न माने तो सर्व
 सूत्र न माने. सूत्रनो अनुयोग निर्युक्तिने हाथे ठे. कूडा के० ते कुमति, कूडाठे.
 जूवा ठे. जे माटे सर्व सूत्रना पाठमां बांकु बोले ठे. कपटी के० मायावी ठे. जे
 माटे टीका प्रमुखने जोइने सूत्रना अर्थ बंध बेसारे, अने पूछीए तेवारे कहे शे
 जे, अमें टीका प्रमुख न मानीए. इत्यादिक कपटना करणहार ठे. जे माने नहीं
 के० एवा जे कूडा कपटी निर्युक्ति प्रमुख न माने, तेहने कवण आधार के० ते
 प्राणीने संसारसमुद्रमां पडतां कोण आधार थाशे? कोइ नहीं थाय. इतिजाव.
 इति सप्तदशमी गाथार्थ ॥ १७ ॥ वली निर्युक्तिना पाठ देखाडे ठे.

बद्ध ते सूत्रे अर्थ निकाचिया ॥ निजुतिए अपार ॥ उपधिमां
 न गणणादिक किहां लहे ॥ ते विणु मार्गविचार ॥ स० ॥ १८ ।

अर्थ - वदते के० वाय्या ते सूत्र जाणवा अर्थ के० अर्थ, निकाचिया के०
निकाच्या, ते निजुत्ति ए के० निर्युक्तिनेविषे, अपारके० घणा अर्थ-एटले ए जावे
नदीसूत्रनेविषे ॥ एवढ एणिकायया जिणपन्नत्तानावा ॥ एवु सूत्रे तेहमा एव
के० सूत्रे गुण्या जे, जावके० अर्थ तथा, एणिकाययाके० ते अर्थ निकाच्या ते नि
र्युक्तिनेविषे ए अर्थ ठे तो निर्युक्ति केम न माने? वली ॥ असखिनाउ निह्व
एहवा समवायाग प्रमुखमा पाठ ठामे ठामे ठे उपधिमान गणणादिकके० न
धिनु प्रमाण, तथा गणती इत्यादिक, किहा लहेके० क्या पामे? विणु मार्गवि
रके० निर्युक्तिविना जिनशासनना मार्गनो विचार, एटले ए जाव जे निर्युक्तिवि
उपधिमान ते एवढा महोटा पढोला ते क्या पामीए? तथा गणतीए केना ग
खवा? इत्यादिक घणी वातो मार्गनीठे, ते सर्व निर्युक्तिविना न जाने इति एव
एवु वेखाड्यु जे, लावा लावा रजोहरण राखेठे, तथा मुगटी पहेरेठे, इत्यादि
कीया सूत्रउपर करेठे? मुखे मुहपत्ति बावी मार्गमा हीडेठे ते कीया सूत्र
वांधेठे? उजट सिद्धातमा तो न बाधवी जणायठे जेमाटे श्रीगौतमनी, मु
पुत्रने जोया गया, तेवारे राणीए कसु के मुख बाधो जो बाधु होय ता ब
एम शु करवा कहे? वली मूर्खोने पूठीए ठैए जे, नाक उघाडु राखाता तमा क
युकायनो घात थायठे तेवारे कहेठे जे दशवैकालिके ॥ मूहेणवा ॥ एरा प
ठे पण नक्केणवा ॥ एहवो पाठ नथी तेमाटे मुखने वायरे वायुकाय हवा
पण नाकने वायरे न हणाय एम कहेठे तेने कहीए जे, मुख कसु तेमा ना
थावी गयु नहीतर मगाराणीए कसु जे मुख बाधो, तेवारे नाक बांधा का न
कसु? काम तो नाशिकानु ठे डुगंध थावे माटे कसुठे ते माटे दशवैकालिके
मध्ये पण मुरस कहेता नाशिका थावी गइ जाणवी हवे ते कुमतिन निर्युक्ति
जवाव देवानु वेकाणु रसु नही, तेवारे वृडतो फेणना वाचका जर ए न्याय व
यो के निर्युक्ति मानु तो सरी सूत्रमा कही ते ना केम कहेवाय? पण त विना
गइ एम कहेठे ॥ १० ॥ तेहने उत्तर वाजवा गाथा कहेठे

जो निर्युक्ति गइ कुमति कहे ॥ सूत्र गया नही केम ॥ जेठ वाव
नाए आठ्यु ते सरे ॥ माने तो होए सेम ॥ स० ॥ १९ ॥

अर्थ - जो निर्युक्ति गइ एम कुमति कहेठे तेहने उत्तर करेठे, ता सूत्र गइ न
दि केम के० तेवारे सूत्र गया केम न कहे? जेमाटे वाणांगसूत्रमा अतगा

तथा अनुत्तरोववाऽ तथा प्रसव्याकरण-ए व्रणनां अध्ययन कहांठे. ते हमणां नी वाचनाए नथी जणाता वली श्री समवायांगसूत्रमां प्रशव्याकरणनी हुंडी कहीठे; तेमांनुं प्रशव्याकरणमध्ये आज कांइ नथी. तेमाटे जेह वाचनाए आ व्युंके० जे पुस्तकारूढ वाचनाए जे गुरुपरपराए आव्यां सूत्र, ते मानीए तो नि र्मुक्ति पहेला मानीए. चारित्र क्रियाना सर्व विशेष नाव निर्युक्तिमध्ये ठे. तेमाटे वा चनाए आव्युं ते मानीए तो खेमके० कुशल वर्ते. एटले आत्माने हित थाय. ॥१९॥

एरीते शास्त्रवाते समजाव्या जाण पुरुष दोशे ते समजगे; वाकी तो जेहवुं थाय तेहवुं कहेठे.

आंधा आगल दरपण दाखवो ॥ बहेराआगल गीत ॥ मूरख आगेरे कहेवुं युक्तिनुं ॥ ए सवि एकज रीत ॥ स० ॥ २० ॥

अर्थ.-आंधलाना मुख आगल दर्पण देखाडवुं, बहेराना मुखआगल गीतज्ञान करवुं अने मूर्खना आगल युक्ति कहीने समजाववुं. एसर्व एकज रीती जाणवी ॥२०॥

मारग अरथीरे पण जे जीवठे ॥ नजक अतिहि विनीत ॥ तेहने ए हित शिख सोहामणी ॥ वली जे सुनयअधीत ॥ स० ॥ २१ ॥

अर्थ.-पण जे मार्गना अर्थीलोकठे. एटले जे लोक जाणेठे जे शुद्ध मार्ग समजीए वली जे लोक नजकठे एटले कुवासनाए वासित नथी, वली अति वि नीतठे, तेहने ए सोहामणी के० मनोहर हितगिह्वाठे. वली जे सुनय के० न ले नये करी नयावे; एटले नजक अथवा समजुठे तेहने माटे कह्युठे पण अर्थ दग्धने माटे नथी कह्युं ॥ इति गथार्थ ॥ २१ ॥

प्रवचनसाखेरे एम ए नापिया ॥ विगते अरथ विचार ॥ तुज आ गमनीरे ग्रहिय परंपरा ॥ लहिए जग जयकार ॥ स० ॥ २२ ॥

अर्थ.-प्रवचन के० सिद्धांत साखे एम नाप्या, विगते के० प्रगटपणे अर्थना विचार, तमारी आगमनी परंपराए ग्रहीए, तो जगत्नेविषे जयकार पामीए ॥२२॥

गुण तुज सघलारे प्रनु कोण गणी शके ॥ आणा गुण लव एका ॥ एम मै थुणतारे समकित दृढ करचुं ॥ राखी आगम टेक ॥ स० ॥ २३ ॥

अर्थ.-हे प्रभु, तमारा सघला गुणो कोण प्राणी गणी शके? अनंतावे मा टे न गणाय. पण तमारी आणा कबुल करवी, तइप जे गुण-तेहनो जे लेश, ते

कवलाहार मान्या विना ए सूत्र दिगवरने मिलतु नथी, ते माटे ए सर्व वृत्तेच उले वलगवुठे चोरासीबोलविचार मध्ये में लिख्युठे “सूत्रनमे परितह कहे उठे त्रित नकार, जो ससो उपजत नही, सो तुज भ्रमको नार ॥ १ ॥ मादत विना वेदनीयकर्म स्वविपाक न देखावे, इस्यो कहेते ते पण युक्ति शून्य एम हेतां नामकर्मोदयज नित विहार देशनादिक केवलीने किम घटे ? जो कहेता नियतदेश नियतकाल केवलीने स्वचावेज होए, पण इच्छाए न होए ते माटे हनीप कर्मनी अपेक्षा नथी उक्तच प्रवचन सारे—“गणालितेय विहारा, धनुस सोय णिय दिणा तेसि, अरिहताण काले, माया चायोव इन्नीण”

तो कवलाहार नियत देशकाले इच्छा विना केवलीने मानता बु जाण्ते कहेते के, घाती मध्ये गणिया माटे, घाती समान वेदनीयकर्मज कसु ठे त घाती कर्म गया पती केवलीने स्वविपाक केम देखावे ? उक्तच कर्मकामे—“गौरि यणीय, मोहस्सुदयेण धादवे जीव” इदिजादीणमध्ये, तम्हा गणित दुवेदणि

ते पण युक्ति शून्य जाणवु जे माटे ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, मादनीय मध्ये न्यु वेदनीय कसु ल्यु आधुर्नाम गोत्रकर्म पण मोहअतगय मध्येज कहेता, ते पण घातवत् होइ जावे ते माटे ए सर्व पक्षपात कटपना जाणवी इण ही वज्जी जे वही सरखा चार कर्म केवलीने कहेते ते पण परमार्थीरा थजाण कहेता एम कहेता तीर्थरु नामकर्मविपाक पण तिस्यो दुइ जावे वेदनीय कर्मन केवली दग्य रक्तुनमए पक्षपात मात्र शास्त्रविरुद्ध ठे उक्तच सूत्ररुतांगवृत्ती “यद्यपि रक्तु रक्तु स्थानकमुच्यते वेदनीयस्य जवप्यनागमिकमयुक्ति सगतंच, आगमे दय दय सातस्य केवजिन्यजिगीयते सातासात योश्चांतमुद्धृतं परिवर्तमानतया यदप्य तोदय एव सातोदयोपीति”

केवलीने कृया तृश मानीएतो अनत सुखनो व्याघात थाए इस्या कहेते पण शून्य वचन जे माटे अनतसुरज नरस्थ केवलीने तो केवलीन रूप यागा व्याघात उपचारी कहुठे “जादसय समन, नाणमण तथ विप्रिद विन रहिदेहु उगाहाइति सुद्धति एय जिय ग्याणिदति”

पण परमार्थी क्वापक अव्याघात सुखणुण तो तिद्धनेज हुजे, उक्तच—“ते सुखीयं नवेद्यग्निर कृयात् कमात्” जे प्रवचनसार मध्ये—“पुण्णफना कर्मा ता, तन्नि किमिया पुणोहिउं दाय ईगा माहादीहि विरहिदा तद्वा सारसागिनिना” प्रष्ट पुष्करनरूप अग्निन ठे तेहने स्थान नियद्या विहारादि क्रिया

નાવની જે કહી છે, તે મોહાદિક રહિત; માટે ક્ષાયિકજ કરી ગણીયે. ઇતી પરિ
 નાપા કહી છે. તે શુકાહાર ક્રિયામાંહે પણ વાધતી નથી. જે કોડ કહે છેજેથ
 નંતવીર્ય કેવલી છે તેહને કુધા ન વાધે. તેહને કહિયે કુધાદિકે વીર્યહાણ ન
 હોય; પણ વલાપચય હોય, માટે કવલાહાર ઉદય નિયત કરેજ. “વજ ગારીર
 વીર્યચાંતરઃ શક્તિ વિગેષ” ઇતિ શાસ્ત્રસિદ્ધં. આહાર પ્રમાદરૂપને. તે માટે ઠણગુણ
 ઠાણા લગેજ હુવે. એહજું જે કહેછે, તિણે સ્થાનનિપત્યા વિહાગદિક્રિયા કેવલીને કેમ
 કરી કહેવી? આહાર હોએલ્યાં નિષ્ઠા હોએજ. એ વ્યાપ્તિ નથીજ. વેટનીયકર્મઉદયથી
 નિષ્ઠા કવલાહાર હુસ્યે. અને ડર્શનાવરણીય કર્મ ગયાથી નિષ્ઠા નહી હુવે. તસ્મા
 દિપરીતિ વાધક તર્કા નાવાત્ર વ્યાપ્તિ. કોડ કહેજે આદારસંજ્ઞા માતમે ગુણઠાણે
 નથી તો આગલ કિહાંથી? આહાર સંજ્ઞાવિના આહાર કેવલીને કિમ દુવે?
 તે જૂહું; જે માટે આદારસંજ્ઞા “સ્વદ્વાદારાન્નિજ્ઞાપ.” ઇત્યો ગોમટમાર ટીકાધુરે
 માતમે પત્રેજ છે. તે માટે અન્નિજ્ઞાપારહિત આહાર, અપ્રમત્ત સાધુને ઢાંગ, તિહા
 દૂષણ નથી. કિંવદુના આવડ્યકાદિક ક્રિયા પણ અપ્રમત્તસાધુને વિકટપગ્દિન
 અસંગક્રિયારૂપ છે. પણ વીતગગ વચન પ્રણિધાન સંકટપૂર્વ વચનક્રિયારૂપ નથી
 તો આદારક્રિયા પ્રમત્તસાધુથી વિજ્ઞકુણ હોએ તેહજું કાંડ કહેવું? અતગ્ન્ય નિહાટ
 નાદિ ક્રિયા પણ કેવલ વ્યવહારાનુગત ઉદ્વેષ્ય વ્યવહારથી નિજ દેખી ઉત્તાન ન
 કરવો. વચના અસંગાનુષ્ઠાન જેટ જાણવા. પોહશકગ્રંથમયે શ્રીરશ્નિસમિતિ
 આચાર્ય કહીછે. “ચક્રવ્રમણં દંડાત્તદનાવેર્ચવ યત્પરં નવનિ વચનાન્નંગાનુષ્ઠા નયાન્તુ
 તદક્ષાપર્વદોષ.” એ યોગદૃષ્ટિ યંથ શ્રોતાને અગોચર ન રહે તે યંથમે નાવ મના
 વરૂપે વાંધ્યાંછે. તે પણ મોકલજું

વજી વાટમાત્ર અધ્યાત્મી કહે છે કે. નાતાવેદનીયની ઉદીગ્ના માતમા ગુ
 ણઠાણાથી ટૂંકી છે. તો કેવલીને કવલાહાર કિમ દુવે? નેત્રથી તો નાતા ઉદિ
 ગા છે. તે મિષ્ટા જેમાટે ઉદીગ્ના કરણ અંતગતિક વિગેષ છે વાત્સયોગાનુ
 ગત નથી. નહી તો સ્થાન નિદિચાદિ ક્રિયાયે પણ નાતાવેદનીયની ઉદીગ્ના
 હુડ જાણ. તે કેવલીને સ્વચારે છે; ઉદીગ્નારૂપ નથી એ વચન તો કવલાહાર
 મમાન પણ કેવલ સ્વચારવાદ માનિયે તો વાંધમત ધાણ નેત્રનો સ્વૃજનનિર્ણય ન
 સ્થાનુપાદ્ય વિધિર્નય સ્વચાર વર્તમાનદમવધે નિયતસ્થન. ઇત્યાદિ સ્વાય રૂપમા
 જિજ્ઞેષ્યે ઉદયનાચાર્યે નિર્ણયો છે. ઇત્યમે અર્થે - અસ્મન્નાતુ કાર્ય નરતિ-ઇત્યં
 વાંધ રહે છે. તિણને આચાર્યે રહે છે. એકલમે કુળ અર્થે? પ્રત્યક્ષ પ્રતિષેધે કાં

तथा अनुत्तरोवदाऽ तथा प्रलव्याकरण-ए त्रणनां अथ्यवन कहांते. ते हमणां नी वाचनाए नथी जणाता. वली श्री समवायांगसूत्रमा प्रश्रव्याकरणनी हुंडी कहीते; तेमांनुं प्रश्रव्याकरणमथ्ये आज काऽ नथी. तेमाटे जेह वाचनाए आ व्युंके० जे पुस्तकारुढ वाचनाए जे गुरुपरंपराए आब्यां सूत्र. ते मानीए तो नि र्युक्ति पहेलां मानीए. चारित्र क्रियाना सर्व विगेष नाव निर्युक्तिमथ्ये ठे. तेमाटे वा चनाए आब्युं ते मानीए तो खेमके० कुशल बर्ते. एटले आत्माने हित थाय ॥१॥
एरीते शास्त्रवाते समजाव्या जाण पुरुष होशे ते समजगे; वाकी तो जेहवुं थाय तेहवुं कहेते.

आंधा आगल दरपण दाखवो ॥ वहेराआगल गीत ॥ मूरख
आगेरे कहेवुं युक्तिनुं ॥ ए सवि एकज रीत ॥ स० ॥ १० ॥

अर्थ:-आंधलाना मुख आगल दर्पण देखाववुं, वहेराना मुखआगल गीतज्ञान करवुं अने मूर्खना आगल युक्ति कहीने समजाववुं. एसर्व एकज रीती जाणवी ॥१॥

मारग अरथीरे पण जे जीवते ॥ नजक अतिहि विनीत ॥ तेहने
ए हित शिख सोहामणी ॥ वली जे सुनयअधीत ॥ स० ॥ ११ ॥

अर्थ-पण जे मार्गना अर्थालोकते. एटले जे लोक जाणोते जे शुद्ध मार्ग समजीए. वली जे लोक नजकते एटले कुवासनाए वासित नथी. वली अति वि नीतते, तेहने ए सोहामणी के० मनोहर हितगिह्याते. वली जे सुनय के० न ले नये करी जण्णाते, एटले नजक अथवा समजुते तेहने माटे कह्युं पण अर्थ दग्धने माटे नथी कह्युं ॥ इति गथार्थ ॥ ११ ॥

प्रवचनसाखेरे एम ए जापिया ॥ विगते अरथ विचार ॥ तुज आ
गमनीरे ग्रहिय परंपरा ॥ लहिए जग जयकार ॥ स० ॥ १२ ॥

अर्थ:-प्रवचन के० सिद्धांत साखे एम जाप्या, विगते के० प्रगटपणे अर्थना विचार, तमारी आगमनी परंपराए ग्रहीए, तो जगतनेविषे जयकार पामीए ॥१२॥

गुण तुज सघलारे प्रभु कोण गणी शके ॥ आणा गुण लव एका ॥ एम
मे शुणतारे समकित दढ करचुं ॥ राखी आगम टेक ॥ स० ॥ १३ ॥

अर्थ:-हे प्रभु, तमारा सघला गुणो कोण प्राणी गणी शके? अनंताते मा टे न गणाय. पण तमारी आणा कबुल करवी, तदुप जे गुण-तेहनो जे लेश, ते

स्तवतां थकां में समकित दृढ कछु एटले कदापि काले चलुं नहीं एम कने
आगमनी टेक राखी ॥ इति गाथार्थ ॥ १३ ॥

आणा ताहरीरे जो मे शिरधरी ॥ तो शु कुमतिनु जोर ॥ तिहा
नवि पसरैरे बल विपधरतणुं ॥ किगारे ज्यहा मोर ॥ स० ॥ १४ ॥

अर्थ - तमारी आजा जो में मस्तक धरी तो कुमति कदाग्रहीनु शु जोर वने
ते दृष्टांते दृढ करेवे त्यां विपधर जे सर्प-तेनु बल विस्तार न पामे के ज्यो न
किगारे के० केकारे शब्द करे ॥ इति गाथार्थ ॥ १४ ॥

पवित्र करीजेरे जीहा तुज गुणे ॥ शिर धरीए तुज आण ॥ दिल
थी कहीएरे प्रचु न विसारीए ॥ लहीए सुजश कल्याण ॥ स० ॥ १५ ॥

अर्थ - तमारा गुण गाइने जीव्हा पवित्र करीए अने मस्तके तमारी आजा
धरीए एटले आजाए मस्तक पवित्र करे दिलथी प्रचुने कहीए विसारीए नहीं
रीने इदप पवित्र करीए एम करता सुजश कल्याण पामीए एटले जना पद
कल्याण पामीए एमां कर्ताए पोतानु जशोविजय एबु जे नाम-ते पण सूच्युं ॥ १५ ॥

कलश ॥ राग धनाश्री ॥ वर्त्तमान शासननो स्वामि ॥ चा
मीकरसम देहोजी ॥ वीरजिनेश्वर मे एम युणित ॥ मन धरी धन
सनेहोजी ॥ एह तवन जे जणशे गणशे ॥ तस घर मगल मालाजी ॥
समकितजाण होगे घट तेहने ॥ परगट जाक ऊमालाजी ॥ १ ॥

अर्थ - वर्त्तमान शासनना धणी श्रीवीरस्वामि, चामीकर के० सोना सररी मेने
कापात्रे एया श्रीवीरस्वामि, निनेश्वरके० सामान्यकेवजीमां इश्वर एटने तीर्थहार
मथ्यो मनमा धर्ममेह आणी नकि माटे एकवचनने ए स्तवन जे प्राणी न
ने जणीनेगणशे, तेहने घरमा मगनीरुनी माजा थगे तेहना घटनेमि प्राण
एकरमान करतो यको, सम्पत्स्वरूप सूर्य प्रगट चागे ॥ १ ॥

अग्य एहना वे अति मूढम ॥ ते धारो गुरु पासेजी ॥ गुरुनी से
वा करता लहीए ॥ अनुभव नित्य अभ्यासेजी ॥ जेह बहुधुन
गुरु गीतारथ ॥ आगमना अनुमारीजी ॥ तेहने पूगी सशय ट
लो ॥ ए दिन शिख वे मारी जी ॥ ७ ॥

अर्थ:-एहना अर्थ घणा सूक्ष्म ठे. ते गुरुपासे आम्नाय धारी जोज्यो. गुरुनी सेवा करतां पामीए. शुं पामीए? ते कहे ठे. अनुचव पामीए. शुं करतां? ते कहे ठे. ए तवननो नित्य अन्यास करतां. जे बहुश्रुत होय, गीतार्थ होय आग मना अनुसारी होय, एटले पापनीरू, सत्यनापी होय; तेहने पूठी संशय टालो. ए अमारी रुढी हितशिक्षा ठे. इति द्वितियगाथार्थ ॥ २ ॥

इंदलपुरमां रहिय चोमासुं ॥ धर्मध्यान सुख पायाजी ॥ संवत सत्तर तेत्रीशा वरसे ॥ विजयदशमी मन जायाजी ॥ श्री विजयप्रज्ञसूरि सवाया ॥ विजयरतन युवरायाजी ॥ तस राजे नविजनहित काजे ॥ एम में जिनगुण गायाजी ॥ ३ ॥

अर्थ:-इंदलपुर अहम्मदाबादनं परु, त्यां चोमासुं रहिने धर्मध्याननुं घणुं सुख पाया. संवत १७३३ मे वर्षे विजयदशमी ते आशोष्ट दशमे मन जायाके० मननेविपे जाया. हवे कवि पोताना आचार्यनी प्रशस्तिकहे ठे. श्रीविजयप्रज्ञसूरि तप गङ्गनायक सवाइ थया. तेहने पाटे विजयरत्नसूरि युवराज पदे वर्तता एटले विजयप्रज्ञसूरि थकां आचार्यपदे वर्तता नवजनना हितने काजे एम में जिन गुण गाया. इति तृतीय गाथार्थ ॥ ३ ॥ हवे पोतानी प्रशस्ति कहे ठे.

श्री कल्याणविजय वर वाचक ॥ तपगत गयणदिणदाजी ॥ तास शिष्य श्रीलानविजयबुध ॥ नविजनकरवचंदाजी ॥ तास शिष्य श्रीजीतविजय बुध ॥ श्री नयविजय मुणिदाजी ॥ वाचक जशविजये तस शिष्य ॥ युणीया वीरजिणंदाजी ॥ ४ ॥

अर्थ:-श्री कल्याणविजयउपाध्याय तपगङ्गरूप गगननेविपे दिनेइ के० सूर्य सरखा, तेउना शिष्य श्री लानविजय थया. बुध के० पंक्ति थया. नयप्राणी रूप, करव के० चंडविकासी कमल-तेहने विपे चंडमा सरखा. तेमना शिष्य वे थया. एक श्रीजीतविजय पंक्ति अने बीजा श्रीनयविजय-ते मुनिमां इइ सरखा. तेमना शिष्य वाचक उपाध्याय जशविजय थया. तेणे वीर जिणंइ दुःखा. ॥ ४ ॥

दोसीमूलासुत सुविवेकी ॥ दोसी मेया देतेजी ॥ एह तवन में कीर्तु सुंदर ॥ श्रुत अक्षर संकेतेजी ॥ ए जिनगुण सुरनर

नो परिमल ॥ अनुजव तो ते लेशोजी ॥ नमर परे जे अ
रथी ढोडने ॥ गुरुआणा शिर वढेशोजी ॥ ७ ॥

पथे - दोसी मूजानो पुत्र घणो विवेकी जे दोसी मेघो तेने माटे क्युं ए
द तरन एटले मेघजी दोसी टुडिया हाता ते उपाध्यायजीए प्रतिबोधाने
अरु फगरी-सिद्धातने अरु सकेते ए जिनेश्वरना गुणरूप सुरतर के
रुह तेदनां पगिमज एटले सुगयतानोज अनुजव ते लेशे, के जे प्राणी नमन
पेरे अरुची यझे गुरुनी आहा मस्तके वहे जे ॥ इति पंचम गायार्य ॥ ७ ॥
इति श्रीमद्गोपाध्यायश्री जगोविजयविरचित श्रीवीरजिनविचारस्तवन संपूर्ण

अगमदिति अथ प्रशस्ति

गगिरिजय देवाय स्तपोगद्याय नायक ॥ प्रख्यातस्त्रिजगत्यासीद्विषया इ
मप्रिन ॥ १ ॥ तस्यपद्मोदयाद्वा श्री विजयप्रजसुरिराट् ॥ आदित्यउतेनमी नि
दरगपगमी ॥ २ ॥ य सत्यविजयस्तस्या तेगामीत्यनिनापक ॥ क्रियोदर
नापेन प्राप्यानुज्ञागुगारि ॥ ३ ॥ विनेयस्तस्य कर्पूरो विजय साखिर सु
रीति कर्पूरयस्य प्राप्तमत्रेत्र प्रियुता ॥ ४ ॥ हमादिगुणसदने हमाविजय
तुन् ॥ तस्यगित्योपनिनात्मा शिष्यानेकममन्वित ॥ ५ ॥ अदशास्त्रादिना
वना गित्यगणावित ॥ निनादिविजयादान सत्यशिष्य सुरूपना ॥ ६ ॥ न
प्रतिप्रवृत्ति शास्त्रनत्वविचारित् ॥ उत्तमाद्विजयस्तस्य शिष्यानुज्ञगित्य ॥ ७ ॥
तस्यपद्मपुगानाज नृगतयेनचाम्णा ॥ पद्मविजयशिष्येण सपगनुप्रदाय ॥ ८ ॥
नगरेदमन्याना चक्षारिनिचरमरे ॥ सप्रत पचमीरमे विक्रमादनुप्रदाय ॥ ९ ॥
मयारीस्तस्याय दत्तावानाप्रदाय ॥ गुरुप्रसादत सस्य गनीरस्यापदुक्ति
॥ १० ॥ त्रिनिविजय ॥ श्रीविजयनिनेष्टाय नृगेष्टायैकतोयम ॥ शिष्य
शिनायम् गनयन्यपुष्टे ॥ ११ ॥ यन्निचिद्वितयंप्रोक्त मनिमांसादजानता
स्मर्दिविद्वै गोयं विरायमयिमन्त्र्या ॥ १२ ॥ वीरस्यशासन यावत् वनेनेष्ट
दके ॥ तावदानावबोरोय निदनामुद्रामन ॥ १३ ॥

इति श्री वीरजिनमुनि गानित दृढमनि निगकरणया वीरमुनि
प्रयाग १३० अक्षर ८ ममय वाजारायोर मीनने प्रयाग २०३२ अक्षर ११
मूत्र प्रयाग २३० अक्षर ७ ननयो मिनने प्रयाग २३०० अक्षर १२

अथ श्रीमद्योगविजयजी उपाध्यायनो लखेलो कागल

॥ श्री जिनायनमः ॥ स्वस्ति श्रीस्तननकपावर्जिनं प्रणाम्य श्रीस्तनतार्थनगरतः श्री जेसलमेरुमहादुर्गेन्यायाचार्योपाध्याय श्रीजगविजयगणयः सपरिकराः सुभाषक पुण्यप्रभावक, श्रीदेवगुरुनक्तिकारक, श्रीजिनाज्ञाप्रतिपालक, गीतार्थपरंपराप्राप्तता माचारोच्चिधारक, आगमाध्यात्मविवेककारक, मोक्षैकतान सर्वावसरसावधान, ना. हरराज शा. देवराज योग्यं धर्मज्ञानपूर्वकं लिखितं अथ धर्मकार्यं सुखे प्रवर्त्तते. अथपर आरा कागद समाचार पाया, वाची बहुत सुख पाया, थारी नक्ति विनयप्रति पति कागदरी सुणी चतुर श्रोता सना बहुत सुख पाइ. अत्र ज्ञानगोष्ठी गरिष्ठ ऐसी सनावे. जे देखी थां सरखा ज्ञानप्रिय लोकने धणुं सुख उपजे ते प्रीठजो. तथा ये जिख्योत्रे के केवली कवजाहार करे, तिणरी युक्ति केम नथी लीखी? ते लखतां ग्रंथांतर आए तेजणी नथी जिखी हुती बीजा सर्व प्रभरी युक्ति तो थाने पढोती. थांहरो दिल प्रसन्न हुउं. हवे ते युक्ति जाणवारी इवावे तो शा० गदाधर महाराज हस्ते अथात्ममतपरीहारो वालावबोध लखावी आपस्यां तेथी सर्व प्रीठजो थुं मति जाणांजे श्रीजिनजगणिहूमाश्रमण, श्रीउमास्वातिवाचक, प्रमुख दिगंबर मत निपेथ्यो नथी श्रीहेमाचार्य प्रमुख अवार्चान आचार्यज निपेथ्युं. जे माटे श्रीविज पावड्यक मथ्ये सात निन्नव सर्व वित्तवादी दिगंबर कह्युं उक्तंच॥ उवास सएहि नबु, नगेहि सिद्धि गयाउं वीरस्त. तो बोडियाण दिष्टी, रहवीर पुरे समुष्यन्ना ॥ १ ॥

इत्यादिक उपपत्ति कह्युं. ते विजपावड्यक श्रीजिनजगणीहूमाश्रमणकृतवे. तथा श्रीउमास्वातिवाचके प्रगमरति ग्रंथमध्ये साधुने धर्मोपकरण थाप्यावे. कि बहुना श्रीमत्रमय्य धणी स्त्री दीक्षा लेइ मोक्षे गइ कह्युं श्रीमहिनाथ स्त्रीपयां य जे कह्युं, चोराशी हजार स्याद्वाङ्मत्ताकर ग्रंथ हुतो. ते मथ्ये वेताजीग इ जार ग्रंथ, महा तर्क युक्ति सहित स्त्रीयुक्ति उपरज हुतो. हवणां सर्व श्वेतावर त केग्रंथ दिगंबरमत निर्दलकवे. ए मोहोटी अंतरवे. इणमें जो संवेह कीजे के ए श्वेतावर युक्तवे के. दिगंबर युक्तवे? पने जिन जाणे; तो परीहक लोकने वडी खामीवे. तेथी जो पण रागद्वेषी नाम धरावणो टजेवे, तो पण मिथ्यात्व आवेवे वागमपनयत. क्रमेलक प्रवेश न्यायः ॥ उक्तंच श्रीहेमाचार्येरयोगव्यवहेद द्वित्रिंशका

कागल

नियमे मानाजावादेतेन परमौदारिकत्वावन्निन्नं हेतुत्वमप्यपास्तं अन्योन्याश्रया
 किंचैवमन्वयव्यतिरेकान्या केवलज्ञानन्यैवदिव्याहारहेतुत्व प्रसक्तकारणकार्योपच
 रादिनामतिज्ञानादेरिवर्षाजकत्वप्रसंग इति न किंचिदन्तत् स्यादिकं अस्मत्स्वन
 शास्त्रवार्त्ता समुच्चयवृत्तौस्याद्वादकल्पलता नाम्न्याटवार्थः
 केवलज्ञान वले मनेज आवी आहार वर्गणा जो केवल गरीरवृद्धि पोष हेतु
 कहीग तो ज़ुतुंवे. एहवो तो मनोजहीदेवतानेज होए: केवलीने एम कदपीए तो
 अदृष्ट परिकल्पना थाए. जे माटे औदारिक गरीरनी स्थिति पहेजां वृद्धि पुष्टता
 केवलाहारेज दीठीवे. नगवंतमां औदारिक गरीरनी यति पहेजां तेह विनाज
 दिव्याहार वर्गणाने हेतुपणु कहीए तेह न घटे. जे माटे निरंतर आव दिव्याहा
 र परमाणु गरीरवे तिहांताऽ चउदमे गुणगणे पण लागी जाए एणेकरी पर
 मौदारिक गरीरे ते हेतु ते पण निराकसुं, जे माटे दिव्याणु संक्रमसिद्धि परमौदारि
 कनी सिद्धि अने तेहनी सिद्धि दिव्याणु संक्रमसिद्धि ए अन्योन्याश्रय दोष था
 ए. तथा एम करतां अन्वय व्यतिरेके केवलज्ञाननेज दिव्याहारपणु होए तेवा
 केवलज्ञान पौजलिक हुऽजाए; तो नियतकाल वेदनी उदयजनित कवजाहार
 वलीने मानता सुं जायवे? जे सर्व तत्र विरुद्ध अदृष्ट कल्पना कोजे. उक्तंच रत्ना
 णवतारिकायां—“ आहार पर्याप्ति नामकर्मोदय वेदनीयोदय प्रवज प्रज्वलदोदर्थ
 ज्ञानोपतप्यमानोहि पुमानाहारमाहारयतीति ”
 अने केवलज्ञान उपन्या पठी मंडाग्रिपणानो दोष थाए, एहबुं तो तनवे
 केवलीने अग्यार परीनह श्रीनगवतीसूत्रमध्ये पण कदावे. तथा श्रीतत्त्वा
 वे पण कदावे एकादशजिने अन्यो सूत्रवे. पण ‘एकादश जिनंन’ अन्यो
 थी अने श्रीनिःसृजनाचार्यकृतटीकामध्ये अन्यो व्याख्यान पण नथी. डिगं
 सर्वार्थनिःसृटीकामांहे ‘नसंति’ स्यो वाहिरथी जेवो कदावे ते सूत्रविस्झ
 नकर्त्ता तो दुर्मतयाहीमांवे ते लोकमां उपहासनीयवे. बीजो थें इतरो वि
 गो के वादरसंपराये १७, सूत्रसंपराये १४. स्यादि अनुक्रमे “एकादशजि
 नंन चाल्यो, तो विधि अधिकारे निषेय व्याख्यान पंक्ति होए ते कम करे?
 वासनाये डिगंवर प्रमेय कमज मार्तम ग्रंथ मध्ये ससुं व्याख्यान करुंवे.
 अधिकान दश एकादश” एतावता एक नही दश नही ते? ए परीनह नही
 समाप्त व्याकरण विरुद्धवे. ते श्रीस्याद्वादरत्नाकर मध्ये कसुवे. केवलीने

कवलाहार मान्या विना ए सूत्र दिगवरने मिजतु नथी, ते माटे ए सर्व वूडने उले वलगवुठे चोरासीवोलविचार मध्ये में लिख्युठे “सूत्रनमें परितह ८० ज्ञ जित नकार, जो ससो उपजत नही, सो तुज प्रमको चार ॥ १ ॥”
विना वेदनीयकर्म स्वविपाक न देखावे, इस्यो कहेठे ते पण युक्ति शून्य एन हेता नामकर्मोदयज नित विहार देशनादिक केवलीने किम घटे ? जो कहेता नियतदेश नियतकाल केवलीने स्वभावेज होए, पण उद्याए न होए ते माते हनीय कर्मनी अपेक्षा नथी उक्तच प्रवचन सारे—“ठाणाणितेय विहारा, धनु सोय णिय दिणा तेसि, अरिहताण काले, माया चायोव इनीए”

तो कवलाहार नियत देशकाले उद्या विना केवलीने मानता खु जाएणे कहेतो के, घाती मध्ये गणिया माटे, घाती समान वेदनीयकर्मज कह्यु ठे ते कर्म गया पठी केवलीने स्वविपाक केम देखावे ? उक्तच कर्मकामे—“यादिव यणीय, मोहस्सुदयेण धाददे जीव” इदिजादीणमध्ये, तम्हा गणित डवेदपि

ते पण युक्ति शून्य जाणवु जे माटे ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, मोहनीय मध्ये ज्यु वेदनीय कह्यु ल्युं आयुर्नाम गोत्रकर्म पण मोहअतराय मयेज कहा तेन ते पण घातवत् होऽ जावे ते माटे ए सर्व पक्षपात कटपना जाणवी इए की वली जे वडी सरखा चार कर्म केवलीने कहेठे ते पण परमार्थरा यजाण कहा एम कहेता तीर्थकर नामकर्मविपाक पण तिम्यो दुः जावे वेदनीय कर्मज केवलीने दग्ध रज्जुसम ए पक्षपात मात्र शास्त्रविरुद्ध ठे उक्तच सूत्रकृतांगवृत्तौ “यद्यपि रज्जु स्थानकमुच्यते वेदनीयस्य लवप्यनागमिकमयुक्ति सगतच, आगमे ह्यन्यथ दय सातस्य केवलिन्यनिधीयते सातासात योश्चातमुद्धर्त परिवर्त्तमानतया ययान तोदय एव सातोदयोपीति”

केवलीने कृपा तृपा मानीएतो अनत सुखनो व्याघात थाए इस्यो कहेते, व पण शून्य वचन जे माटे अनतसुख जवस्थ केवलीने तो केवलज्ञान रूप जे योगा व्याघाते उपचारी कह्युठे “जादसय समत, नाणमण तथ विविद विमद रहिदेहु उगाहाइहि सुहति एय जिय खाणिदति”

पण परमार्थेथी ह्याक अध्यावाध सुखगुण तो सिद्धनेज हुवे, उक्तच—“अन ते सुखवीर्यं जवेद्यग्नि ह्यात् क्रमात्” जे प्रवचनसार मध्ये—“पुणफना अदि ता, तेसि किरिया पुणोहिउं दाय ईगा मोहादीहि विरहिदा तम्हा साखाइमिनिमसा प्ररुष्ट पुणफजरूप अग्निहत् ठे तेहने स्थान निपद्या विहारादि क्रिया अत

नावनी जे कही ठे, ते मोहादिक रहित, माटे ह्याधिकज करी गणीये. इसी परि नाया कही ठे. ते युक्ताहार क्रियामांदे पण वाधती नथी जे कोऽ कहं ठेजे अ नंतवीर्य केवली ठे तेहने कुथा न वाधे. तेहने कहिये कुथादिके वीर्यहाण न होय; पण बलापचय होय, माटे कवलाहार उदय नियत करेज. “बल शरीरं वीर्यचान्तरं शक्ति विज्ञेय” इति शास्त्रसिद्धं. आहार प्रमादरूपने. ते माटे ठछागुण गाणा लगेज दुर्व. एहबुं जे कहेठे, तिणे स्थाननिपद्या विहागदिक्रिया कवलीने कम करी कहेवी? आहार होएल्या निझा होएज. ए व्याप्ति नथीज. वेदनीयकर्मउदयची निझा कवलाहार दुस्ये. अने दर्शनावरणीय कर्म गयाची निझा नही दुवै तस्मा द्विपरीति वाचक तर्का नावान्न व्याप्ति. कोऽ कहेंगे आहारसंज्ञा सातमे गुणवाणे नथी तो आगज किहांथी? आहार संज्ञाविना आहार केवलीने किम दुवें? ते जूवुं; जे माटे आहारसंज्ञा “खट्वाहाराजिज्ञाप” इत्यो गोमटनार टीकाधुने सातमे पत्रेज ठे. ते माटे अजिज्ञापारहित आहार, अप्रमत्त नाधुने द्रांण, तिहां दृष्टपण नथी किंवहुना आवश्यकादिक क्रिया पण अप्रमत्तताधुने विकल्परहित अन्नगक्रियारूप ठे. पण बीतराग वचन प्रणिधान संकल्प पूर्व वचनक्रियारूप नथी तो आहारक्रिया प्रमत्तताधुची विलक्षण द्रांण तेहनु कांऽ कहेंतु! अतएव निष्काट नादिक्रिया पण केवज व्यवहारानुगत उदस्य व्यवहारची निन्न देवी उद्गान न करवो वचना असंगानुष्ठान नद जाणवा. पोटशकग्रंथमध्ये श्रीदग्निदस्रणि आर्या कहीठे. “चक्रव्रमणं दंडात्तदनावेचैव यत्परं नवति वचनानंगानुष्टा नयाम्नु तदज्ञापकंज्ञेय” ए योगदृष्टि ग्रंथ श्रोताने अगोचर न रहे ते ग्रंथगे नाव नजा वरूपे बांध्योठे. ते पण मोकलशुं.

वजी वाटमात्र अध्यात्मी कहं ठे के. नातावेदनीयनी उदीगणा नातमा गु णगणाची टजी ठे. तो केवलीने कवलाहार किम दुवें? नदथी तो नाता उदि राए ठे. ते मिथ्या. जेमाटे उदीगणा करण अंतर्गति विज्ञेय ठे. बाह्ययोगानु गत नथी. नही तो स्थान निपियादिक्रियाये पण नातावेदनीयनी उदीगणा दुऽ जाए. ते केवलीने म्मनावे ठे; उदीगणांरूप नथी ए वचन तो कवलाहार समान पण केवज स्वभाववाद मानिये तो बोधमन थाण नेदनां दनुजनिपेसो न स्वानुपाक विधिर्नच स्वभाव वर्णनानैवमवये नियतवन इत्यादि न्याय वृत्तमा जति ग्रंथे उदयनाचार्ये निपेथ्यो ठे इगने अर्थ—अस्मन्मातु शर्य नरति—इत्यां बोध कहे ठे. तिणने आचार्य कहे ठे. एअदगे कुण अर्थ? प्रमज्य प्रतिपदं को

कवलाहार मान्या विना ए सूत्र दिगवरने मिजतु नथी, ते माटे ए सर्व वृद्धे
उले वलगवुठे चोरासी बोलविचार मये में लिख्युठे “सूत्रनमें परितह क” न
जिउ नकार, जो ससो उपजत नही, सो तुज भ्रमको नार ॥ १ ॥ महर्षि
विना वेदनीयकर्म स्वविपाक न देखावे, इस्यो कहेते ते पण युक्ति शून्य एव
हेता नामकर्मोदयज नित विहार देशनादिक केवलीने किम घटे ? जा कहेता
नियतदेश नियतकाल केवलीने स्वभावेज होए, पण ऽद्याए न हाए ते मा
हनीय कर्मनी अपेक्षा नथी उक्तच प्रवचन सारे—“ठाणाणितेय विहारा, पणु
सोय णिय दिणा तेसि, अरिहताण काले, माया चायोव ऽत्रीण”

तो कवलाहार नियत देशकाले ऽद्या विना केवलीने मानता बु जाएते) क
कहेते के, घाती मये गणिया माटे, घाती समान वेदनीयकर्मज कहु ठे त घा
कर्म गया पठी केवलीने स्वविपाक केम देखावे ? उक्तच कर्मकामे—“वादि
यणीय, मोहस्सुदयेण धादते जीव” इदिजादीणमये, तम्हा गणिद डवेदणि
ते पण युक्ति शून्य जाणवु जे माटे ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, मोहनीय
थे ऽपु वेदनीय कहु लु आधुर्नाम गोत्रकर्म पण मोहयतराय मयेज कहां ते
ते पण घातवत् होऽ जावे ते माटे ए सर्व पक्षपात कटपना जाणरी एते
वली जे वडी सरखा चार कर्म केवलीने कहेते ते पण परमार्थरा थजाण कहे
एम कहेता तीर्थकर नामकर्मविपाक पण तिम्यो दुः जावे वेदनीय कर्मन केव
दग्ध रज्जुसम ए पक्षपात मात्र शास्त्रविरुद्ध ठे उक्तच सूत्रकृतांगवृत्तौ “यद्यपि
रज्जु स्थानकमुच्यते वेदनीयस्य लवप्यनागमिकमयुक्ति सगतच, आगमे ह्यन
दय सातस्य केवजिन्यजिधीयते सातासात योश्चातमुहूर्त्त परिवर्त्तमानतया यथा
तोदय एव सातोदयोपीति”

केवलीने कृधा तृषा मानीएतो अतत सुखनो व्याघात थाए इस्या कहेते
पण शून्य वचन जे माटे अततसुख नवस्थ केवलीने तो केवजज्ञान रूप
योगा व्याघाते उपचारी कहुठे “जादसय समत्त, नाणमण तथ विविदिनि
रहिदेहु उगाहाइहि सुहति एय जिय खाणिदति”

पण परमार्थयी ह्यायक थव्यावाध सुखगुण तो सिद्धनेज हुने, उक्तच—“अ
ते सुखवीर्यं नयेद्यग्नि ह्यात् क्रमात्” जे प्रवचनसार मये—“पुष्पफना अग्नि
ता, तेसि किरिया पुणोहिउं दाय ईगा मोहादीहि विरहिदा तम्हा सारसाङ्गिनिम
प्ररुष्ट पुष्पफजरूप अग्निहत् ठे तेहने स्थान निपद्या विहारादि किया न

नावनी जे कही ठे, ते मोहादिक रहित, माटे क्षायिकज करी गणीये इसी परि जाणा कही ठे. ते युक्ताहार क्रियामांहे पण बाधती नथी. जे कोइ कहे ठेजे अतंतवीर्य केवली ठे तेहने क्रुधा न बाधे. तेहने कहिये क्रुधादिके वीर्यहाण न होय; पण बलापचय होय, माटे कवलाहार उदय नियत करेज. 'बल शारीर वीर्यचांतर. शक्ति विशेष' इति शास्त्रसिद्धं. आहार प्रमादरूपने, ते माटे वृक्षागुण वाणा लगेज दुर्व एहवुं जे कहेठे, तिणे स्थाननिपद्या विहारादिक्रिया केवलीने केम करी कहेवी? आहार होएत्यां निडा होएज. ए व्याप्ति नथीज. वेदनीयकर्मउदयथी निडा कवलाहार दुस्यै. अने दर्शनावरणीय कर्म गयाथी निडा नही दुवै. तस्मा द्विपरीति बाधक तर्का नावान्न व्याप्ति. कोइ कहेठे आहारसंज्ञा सातमे गुणवाणे नथी तो आगल किहांथी? आहार संज्ञाविना आहार केवलीने किम दुवे? ते जूवुं; जे माटे आहारसंज्ञा "खट्वाहाराजिज्ञाप." इत्यो गोमटसार टीकाधुरे सातमे पत्रेज ठे. ते माटे अजिज्ञापारहित आहार, अप्रमत्त साधुने होए, तिहां दूषण नथी किंबहुना आवश्यकदिक क्रिया पण अप्रमत्तसाधुने विकल्परहित असंगक्रियारूप ठे. पण वीतराग वचन प्रणिधान संकल्प पूर्व वचनक्रियारूप नथी तो आहारक्रिया प्रमत्तसाधुथी विलक्षण होए तेहनुं कांइ कहेवुं? अतएव निष्ठाट नादि क्रिया पण केवल व्यवहारानुगत वदस्थ व्यवहारथी निन्न देखी उत्रास न करवो. वचना असंगानुष्ठान जेद जाणवा. पोडशकग्रंथमध्ये श्रीहरिचिदस्मरि ए आर्या कहीठे. "चक्रव्रमणं दंडात्तदजावेचैव यत्परं नवति वचनासंगानुष्ठा नयोस्तु तदज्ञापकंज्ञेयं." ए योगदृष्टि ग्रंथ श्रोताने अगोचर न रहे ते ग्रंथरो जाव सना वरूपे बांध्योठे. ते पण मोकलशुं.

वली वाङ्मात्र अध्यात्मी कहे ठे के, सातावेदनीयनी उदीरणा सातमा गुणवाणाथी टली ठे, तो केवलीने कवलाहार किम दुवे? तेहथी तो साता उदिराए ठे ते मिथ्या. जेमाटे उदीरणा करण अंतरशक्ति विशेष ठे बाह्ययोगानुगत नथी. नही तो स्थान निपद्यादि क्रियाये पण सातावेदनीयनी उदीरणा दुः जाए. ते केवलीने स्वजावे ठे, उदीरणारूप नथी ए वचन तो कवलाहार समान पण केवल स्वजाववाद मानिये तो बोधमत थाए तेहनो हेतुचूतनिपेधो न स्वानुपाक विधिर्नच स्वजाव वर्णनानैवमवधे नियतत्वत इत्यादि न्याय कुसमां जजि ग्रंथे उदयनाचार्ये निपेधो ठे इणरो अर्थ - अकस्मात् कार्यं नवति - इत्यो बोध कहे ठे. तिणने आचार्य कहे ठे. एगदरो कुण अर्थ? प्रसज्य प्रतिपेधे को

૬ કારણથી ન હોય એ અર્થે એક, કેંડ હોયજ નહીં એ અર્થે ત્રીજો, કેંડ તો હોય એ અર્થે ત્રીજો, કેંડ અનુપાસ્યક અનિર્વચનીય કારણ તેથી હોય એ નહીં કેંડ સ્વનાવથી હોય એ પાંચમો અર્થ, ન સજવે જે માટે પૂર્વે પશ્ચાત્ નાવકાદિ ધિ નિયત છે તે માટે, અન્યથા સિદ્ધ નિયત પૂર્વે વર્તિ કારણ અન્યથા નિત્ય પશ્ચાન્નાવિ કાર્ય એ લક્ષણ લોક વ્યવહારે અવગ્રહ માનવા તો સ્વનાવવાનું હુકમ નથી એ ન ચિતામણિતર્કરો માર્ગે સર્વ વસ્તુ કથંચિત્ સ્વનાવજનિત છે, કથંચિત્ દિજનિત છે એ સ્યાદાદ તર્ક માર્ગેણીયાનિયતત્ત્વ' ઇતિ શ્રીમૃગ્ગતામ વચન.

તે માટે કેવલીની આહાર નિહારાદિ ક્રિયા કથંચિત્ કર્મજનિત છે કથંચિત્ યમજનિત પણ સદ્દેહી કેવલ સ્વનાવ માને તે વૈષમ્યમતમાહે સહેને કદા કેવલીને આહાર માનતા અર્થાપત્તિ સિદ્ધિ નિહારાદિ વિમ્બના આવે, તે શક્ય વને કેમ ઘટે? કર્મજનિત જાવમા જે એમ લાજે છે, તેણે જન્મપાન એ ન માનવું સદા શુદ્ધ પરમેશ્વરપરે માન્યો છે, તિસ્યોજ માનવા નિમિત્ત ન લાગે કેવલી હુયા પદો સમધાતુરહિત પરમૌદારિક શરીર માને છે, તે શરીરજ કેમ ન માને? જો શરીરનામ કર્મે રહ્યું છે, તે માટે શરીરજ હોય તો દહનન નામ પુણ્ન વિપાકી રહ્યું છે, તે માટે સત્ત્વાતુરહિત કિમ ઘટે? 'સ્વ એમઠ નિચયોત્તિ' વચનાત તથા કેવલજ્ઞાન મહિમા એ સાત ધાતુ ઘટે તો મનસા જ્ઞાને કેતો ધાતુ ઘટે? સાત ધાતુરહિત જિનશરીર હોય તો કેતા ધાતુરહિત શરીર રજોર હોય? ક્યાદિ ચોક્કરો કિમ્યો યત્તર હોય? તે માટે જિસ્યા કર્મે રહ્યાને વિપાક કેવલીને પણ સદ્દેહતા સમ્યગ્દષ્ટિને કિસી લાજ લાગતી નથી તે પ્રજ્ઞ.

એમ વાચક નિરાકરીને માયક વચન દેલાવે છે—શ્રીનગવતીસૂત્ર મયે મયે અળગારે શ્રીમાદ્વાપીરને સ્પષ્ટ આહાર પાણી આણી આપ્યો છે તથા સત્ત્વ અપિકારે કહ્યો છે 'તેણ કાલેણ તેણ સમયેણ સમણે જગત્ મહાવત્તિ યદ્દ જોડ્યા વિહોદ્ધા' હા વિચિત્ર જોડ ગદ્દરો ન અર્થ છે—આવૃત્તે સૂર ન સ્વેવ ગીનો વ્યાવૃત્ત જોડી, પ્રતિદિન જોડીઅર્થ' એ અક્ષરથી તો કિતિ પ્રતે કવજાદાર કેવલીને આવે કારણ અનાવે આહાર વિવેદ નથી તણ મયાયાગ મયે ચોત્રીશ અનિગય કેવલીને કહ્યા છે તે ચોત્રીશ તેરમે પુણ્ન મિત્તે તે મયે આહાર નિહાર વિવિ અદ્દશ્ય તે સદ્દેહતાનિગયમયે કયુ તો તા તેત્રીશ અતિશય થડ જાય તે માટે જેદવો આહાર નિહારના વિવિ પૂર્વે તો તેદરો કહેવો તથા તેદેદે જત્તવેદ કહ્યું છે તે પૂર્વે જત્તવિવિ માન્યાવિવે

મ મલે? લોમાહાર વિઘ્ને તો દુતો નથી. કોઈ દિગંબર કહે છે ઠેહડે નિયત સમાધિના છે તે પ્રગટ જૂઠું. જે માટે સમાધિ કહેતાં ધ્યાન કહે, તે તો કેવલીને એનું નથી. શુક્લધ્યાનના વે પાડ્યા ધ્યાયાપઠી ધ્યાનાંતર કાંઈ કેવલજ્ઞાન ઓપજે! વે પાયા રહ્યા છે. તેતો ઠેહડે અંતરમુહૂર્તે હોએ. પદ્મ માસાદિમાન ન હોએ. જો કહેજો તાવ દિનમાન મૌન કરી વેજો એહજ સમાધિ તે તો પ્રયોજન ગ્રન્થ તા દૃશ કર્મ કારણવિના કેમ મનાય? ચોટો અર્થ બનાવી કહ્યું; પણ સાચો ન પ્રતિ નાસે. હા હેતુ સદૃશ દેશાડે છે. પણ આપણી મતિમંદપણે દેતૂદાહરણ ન સ્ફુરે. તોપણ કેમ સૂત્ર વચન યુક્તિરિત્તં કહીજે! ઝત્તંચ શ્રીઆવશ્યક નિર્યુક્તં“ હે કળાદાહરણાસંજવે વિસઈ સુઘ્જનં બુઝ્જિઝ્જા સવાન્નમયવિતહતહાવિતચિંતમમનંતિ કેવલી કેવલ વ્યવહારે સ્વયં જિહ્વા કરે. તિહાં અંતરાય ન હોએ. ઝત્તંચ વિજેપાવશ્યક—દીત્તસ્સ જનંતસ્સ વચ્ચજંતસ્સવ જિણસ્સ એસ ગુણો ॥ સ્વીણંતરાઘચ્ચને જંસેવિગ્ધં એસંજવઈતિ. યતના પૂર્વક ઉદ્ધસ્યાનીત આહાર ગ્રહણ કરે તે પણ શ્રુત વ્યવહાર પ્રામાણ્યકારી કેવલ વ્યવહારજ છે. ઇચ્છે દોષ તો દોષજ નથી. નહી તો સમવસર એમધ્યે શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ, પ્રવિચારે તે મૈથુનાતિક્રમ હોઈ જાએ. તેમાટે કવ જાહાર નિમિત્ત જિહ્વા વ્યવહારે આગમ વ્યવહારીને કિસ્યો દોષ ન હોય.

તથા તુમે લિચ્છો છે જે એક સમય સિદ્ધિવ્યને તથા અલોકાકાશવ્યને ઉત્પાદ વ્યય ધ્રાવ્ય કિમ સધાએ? તેઉપર ઉત્પાદ વ્યય વે પ્રકારે કહ્યા છે. એક પ્રાયોગિક એક વૈશ્વસિક તિહાં પ્રાયોગિક પુજ્જલ જીવિવ્યનેવિપે સ્પષ્ટ જણાએ વૈશ્વસિકતો અનુમાન ગમ્ય છે. જિવં સર્વ ક્ષણિકસત્તાન્યથાનુપપન્ને એ જૈનસાધન છે. સિદ્ધને જ્ઞાનપર્યાય પ્રથમ સમય જે વર્તમાન વિજ્ઞેયાકારોત્પાદ ઇત્યાદિ દ્વિતીય સમય તન્નાસ તિહાં પ્રાયોગિકારોત્પાદ અતીત જ્ઞેયાકારોત્પાદ ઇત્યાદિ સંજવે અલોકાસ્તકાસે તત્તત સમય સંબંધોત્પાદિવિનાગ માનવાજ નહિતર ક્ષણ શંકર થાએ. ઇચ્છાર્થિક નય કાલ ત્રય સંબંધરૂપજ સત્તા માને છે પર્યાયાર્થિક નય મય્યમ ક્ષણરૂપજ સત્તા માને છે. ઝનયમય મોજને ત્રયાત્મક વસ્તુ સિદ્ધ થાએ. અત્ર સંમતિ ગાથા—“દ્વં પઙ્કવ વિચ્ચયં, દ્વં વિચ્ચાય પઙ્કવાણ્ણિ ઉપ્પાય ઠિઈં જંગા, હંદિદ્ધિ વિચ્ચ લસકળં એયં. ॥ ૧ ॥ તદ્ધામિઘ્ઠાદિઠી, પન્નેયં દોવિ મૂલ ણયા ણયતઈં અઘ્ઠિણં ણય સમન્ને ણન્નેસુ પઢિપુઘ્ઠં ॥ ૨ ॥ એ એ પુણ સમેહં પાઢિક્કમ લસકળં ડુવેહ્ણપિ જેણ ડુવે એંગંતા વિનઙ્કમાણા અણેંગંતો. ॥ ૩ ॥

અર્થ.—ઇચ્છ, પર્યાયરહિત નથી. પર્યાય, ઇચ્છરહિત નથી ઉત્પાદ સ્થિતિ જંગ એ

इव्यलक्षण एपण प्रत्येकप्रत्येकनुं लक्षण नथी तेमाटे एकएक ग्राहीवे मूननयनिधि
दृष्टि त्रीजो तो नय नथी तेमाटे वेमा पूर्ण सम्यक्त्व नही इम न कहेवु नेमा
वे एकात साक्षात् नजनाकात थका अनेकात ए प्रक्रियाए सर्वत्र स्वानाविक
व्ययधौव्य कहेवा आगासाई आण तिसु परपञ्च कणियम्माए समति गाथा -
अकार प्रज्जेपे अनियमात् ए पण व्याख्यान टीकाकारे कसुठे तेमाटे पण
य ते पण कथंचित् स्वप्रत्यय कहिये युक्तंचेतत् - द्योरेकेका नतिरिक्तादिति
स्मत्तुरुतानेकात व्यवस्थाया आत्माख्यातिमाहि पण ए अर्थ सिद्ध ठे इम
सयुक्त युक्ति लौकिक प्रदेशावधिक परार्थादि सख्या पर्याये तत्तद्विषयता पयाय
अजोकाकाश प्रदेशमाहि शुद्ध उत्पाद व्यय वखाणवा सापेक्ष पर्याय निष्पन्न
पण एकात नथी कथंचित्सापेक्ष कथंचित् निरपेक्ष सर्वमित्यादि व्यवस्थित
रीते एक समये एक इव्य घणा उत्पाद व्यय होवे तदनुमत तावत् इव्य
कहेवा तथाच समत्ति-एग समयम्मि एग दवियस्त बहुआविदुति अणामा
प्याय समावि गमा विड अउस्सगउणियमा अयुरु लघु पर्यायनु उत्पादव्यय
तो सर्वत्र आज्ञा सिद्धज ठे

तथा जे निख्यो कालइव्य समयरूप थेतावर मानेठे, तिहा उत्पाद व्यय
व्य केम सथाय? ते तो उन्नयरूप कीजै तद्विज सथाये पर्याय अर्पणाए उन्नय
व्यय इव्यार्पणाए धौव्य उन्नय विज्ञाए धर्म त्रय उक्तच श्रीतत्त्वार्थ सूत्रे अर्पण
नपित सिद्धे रिति हवे कदेशो ते समय कणरे आधारे ठे? तो कहिये जीवाजीव
इव्यने आधारे ठे जीवाजीव इव्यरो काल ते वर्तनारूप पर्याय ठे इव्य नयीत
ना पर्यायरानाजन ठ इव्य जीवाजीवज ठे तथाच सूत्र किमय जते कानेवि
बुद्ध गोयमा जीवाजीवेय अजीवोचेवन्ति अतएव पर्याय इव्योपचार करी क्कन
काजइव्य सूत्रे नाख्या तथाच श्री उत्तराध्ययन सूत्र - धम्मो अधम्मो आगाना
उक्किक माहिय अणताणिय दवाणि कालो पुग्गल जतवन्ति प्रशमरति अण
व्ये उमास्वातिवाचकंरप्युक्त धर्माधम्मिकाशाद्यकं कमत त्रिक मनतं इति ति
जीव पुज्जास्ति कायाधा समय लक्षण

कोड कहेठे जे अयगाहनादि हेतुता गुणे जिम आकाशादि प्रथक इव्य
तिम वर्तना हेतुता गुणे कालइव्य पण प्रथक होइ किम नजावे? तहन
ये जे अयगाहना हेतुताए अयगाहनायनाश्रय इव्य कपिये, तिम वर्तना हेतुता
वर्तमानाश्रय इव्य कटपाए ते तो नथी अवृत्तइव्य शशशृंग प्राय ठे तमा

મેકલપનાતો ॥ ધર્મકલ્પનાજીવીયનીતિ ન્યાયે કાલ તે જીવાર્જીયા પર્યાયજ સુક્ત.
 એ શસ્ત્રમતરન નિહાંત તરે પચ્છિકારન્યાયાજોક્તાદિ યંચ પ્રતિહ જે. જે ત્રિગંવર
 મદગતિ પરમાણુને જે આકાશ પ્રદેશ આતિ કમળ તદવશિષ્ટ પર્યાય નમય તદ
 નુષ્ઠ ઇચ્છ્ય નમયાણુ જોક્તાકાજ પ્રદેશ પ્રમાણ રત્નગતિ નમય કહેતે. તેણે પ્રદે
 શ અતિક્રમણાવશિષ્ટ દિગ્દશ્યાણુ પણ કેમ ન માનવાં. તાદૃશ આગમ નથી તો
 આગમ જડને આગમ પ્રમાણ કર્યો તો પદ્ધિજાં કિમ ન કરીયે? તે આગમ તો
 જીવાર્જીયાન્મક કાજપ્રતિપાદક દેવ્યારણો ને. કાજ પરત્વા પરત્વ નિમિત્ત જિમ કાજ
 નિમ દેશિક પરત્વાપરત્વ નિમિત્ત દિગ્દશ્ય પણ તાંત્રિક પ્રતિહજ ને. હવે કહેજો ઇ
 વ્ય શક્તિ વૈચિત્ર્યકાર્યદેવુતા અને અચળાદનાદેવુતા આકાશ ઇચ્છ્યનેજ કલ્પિયે
 ને. લાયવાત નયાચગયદસ્તી ઠાત્રિશકાયાં ॥ આકાશમવગાદાય તદનન્યાદિગન્યથેતિ.

તો મ્વય ગુણમારી જીવાર્જીય ઇચ્છ્યનેજ વર્તના દેવુતા કલ્પતાં કોણ નિવારે ?
 જિહા મદાય આગમવલિડે ને. શીઝું મંદગતિ અણુ નરુમાનુસારે કાલાણુ કલ્પિ
 એ તો મદ પરમાવગાદનાયનુમારે આકાશાદિ અણુઆ પણ કલ્પ્યા જોડે સા
 ધારણાવગાદનાદિ દેવુતાએ આકાશાદિ સ્કંધ કલ્પનોત્તર તદણુ કલ્પના જો સ્કં
 ધ જદ્દ વૃત્તિ પ્રદેશ કલ્પના પર્યવસન્ન હોએ તો એ કાલઇચ્છ્યે પણ સમાન સાધાર
 ણ વર્તનાનુસારે એક કાલ સ્કંધ આવે પઠી તત્ પ્રદેશ આવે. સિદ્ધાંત વિરોધથી
 જો એ કલ્પના કરવી તો ઓક્ત નિહાંત સુક્તિ સિદ્ધાંત માનો. જે મતાતરે મનુષ્ય
 કેત્ર કાલમાન ઇચ્છ્ય કલુઠે, તે જ્યોતિષચક્ર ચાર વ્યાપક વર્તના પર્યાય સમૂહનેવિપે
 ઇચ્છ્યનો ઉપચાર કરીને. ઓક્તંચ નયચક્રે પર્યાય ઇચ્છ્યોપચાર ઇતિ. એવે મત શ્રી હરિ
 નંદસ્રરિકૃત ધર્મસંપ્રદાણીમધ્યે ઠે. તથાશ્વત્પાઠ. જં વન્તણાદિરુવો કાલો દેવસ્ત
 ચેવ પદ્માયો; નાંચેવ તતો ધમ્મો, કાલસ્ત વક્કસ્ત જોલોએ તિ ॥ ૧ ॥

અર્થ - જ કે ૦ જે કારણમાટે વર્તનાદિરુપ કાલજ ઠે, તે ઇચ્છ્યનોજ પર્યાય
 ઠે. તત કે ૦ તેમાટે સોંચેવકે ૦ તે વર્તનારુપ પર્યાયજ કાલધર્મ કહિયે. અથ
 વા કાલ જે લોએ કે ૦ મનુષ્ય કેત્રમાહિ જ્યોતિશ્રારાજિચ્છ્યંય ઠે. તેહનો ધર્મ તે
 કાલ, ઇહાં કાલઇચ્છ્ય તે પર્યાયનેજ કલુ. એ ઇચ્છ્ય અનપેક્ષિત ઠે. ઇચ્છિવ્યાદિ સ
 મૂહરુપ એક રાજગૃહ નગરસમાન તે પરમાર્થિક ઇચ્છ્ય નથી પણ કહેવારુપ ઠે.
 અતએવ કાલશ્વેતેકે એ તત્વાર્થ સૂત્રે, એ મતે કાલઇચ્છ્ય કલુ. તે અનપેક્ષિત ઇચ્છ્યા
 થિક વે પ્રકારે વૃત્તિકારે જોડ્યું ઠે. અતએવ અનાદિ ઉપચારે કાલઇચ્છ્ય લેડને સૂત્રે પટ
 પટ ઇચ્છ્ય કહ્યાંઠે; તેમાટે સ્વચ્છ પર્યાય સમયમાં ઉત્પાદ વ્યય તે પ્રથમાદિ જાવે

सहज होए समयध्वयाधाराश जीवाजीव तेहज इय्य; इम रूप त्रय नावना कर
वी ए अति सूक्ष्म अर्थ ठे इय्य गुण पर्याय रासमध्ये अमे वखाणोउं तेमज त
दहवो एमजे काल इय्यना अणु देखाडेउं, तेहने गले दिग्द्वयना अणुआ पण पडे

चैत्य नकि लोचादि आसरी चार अर्थ जाणोउं, एम सर्व ठामे चार अर्थ ना
ववा “अहो णिञ्चं तवो कम्म सव्व बुद्धेहि विन्नेय, जाय लज्जा समावित्ती, ए
ननच जोयणे ” एहवु श्रीदशवैकान्तिक सूत्रे कसुउं. एकाशनक नित्य तप त
पदार्ये, एम उपवासादि नैमित्तिक तप तपे अयोपत्ति सिद्धि पदार्थ एम कहेता
उपवासादिकथी एकाशनक वज्रवत तथाहि एवाक्यार्थ ध्यानाध्ययन विनय बेया
वृत्ताय व्याघातकपणे उपवासादिकथी एकाशनकादि तप वज्रवतज ए महा वा
क्यार्थ आज्ञाज धर्मेनेविपे सार एव पर्यार्थ

तथा जे जिख्योउं यापिये ते थापना ते तो पुरुष व्यापारउं ते आदिअंतरे
ते शाश्वत प्रतिमा रूपानन, चक्षानन, वारिपेण वर्द्धमान नामेउं तठे किम स
नवे शाश्वत नावमाहि पुरुष व्यापार नथी ते माटे तिणगे उत्तर जे शाश्वत
माहि अनादि प्रवाह पुरुष व्यापारउं ज अतएव द्वादशांगी पण अविवृत्ति नयार्थतायां
शाश्वत कहोउं एसाण डवाल सगी अनुवृत्तिण वयाए सासयाइति सूत्रात् स्थापन
स्थापनाए नाववु तपत्ति अतिप्रायरूप पुरुष व्यापार ते स्थापना ते प्रवाहाना
दिताइ अनादि स्थाप्यते इति स्थापना एकर्म व्युत्पत्ति व्यापाराभय ते स्थापना
ते स्वत अनादिव्यापारोपरागे, प्रवाहे अनादि इहा कोइ दूषण नथी विहिततव
निप्राय विषय ते तत् स्थापना अतएव गुरुनिप्राय विषयाह्वादि गुरुस्थापना नि
नानिप्राय विषय प्रतिमा ते जिन स्थापना कहिये सज्ञाव स्थापना असज्ञावस्था
पना विशेष अनुयोगद्वारसूत्रे प्रतिद्वजउं अशाश्वतस्थले इति कर्तव्यता शुद्धप्रति
ष्ठाविधे अनिप्रायाधान होए शाश्वतस्थले पूर्व पूर्वानिप्राय ज्ञानेन कुश्लानुवधज
होए शाश्वता शाश्वत स्थापना उजय वदन
हि चेइयाइ वदेइ’ तठं पडिनिय इहमागवइ
दि नामनो विरह पदर कर्म नूमिमा न होए,
निप्राय प्रवाहाविदेइ होवे एपरमार्थ एनाम
स्मारकपणे हितावहइ इम घणा कहेने
जिन इम जाणी आत्म परमात्मानु अनेदध्यान
हित होए हरिजइ यथानुसारी

धर्म स्थापना इति चेति संबंधे जायसंबंधे ने. इत्य नमवाय संबंधे जाव ते ना
 द्वाहावायने. ए चार निरूपणी जायना गमो वंजीण जिवीण ए जगवती प्रतीक
 परमाणु दिवागतांन धीमंजरी इतिने गुण ध्याने. इहां जियजनना दिनने अर्थे
 अस्मन् रत्न ईत नरं जायनुगारे निरूप नय लोजनिका कहीने. नामादि व्रण
 निरूप इत्यामिक नयज माने; पर्यायान्तरनय जायज माने. इत्यामिक नयना
 जेद संघट व्यवहार एवे नैगम सामान्य घाटी संघटमां जे अंतर्भव विजोष घाटी व्य
 वहारमा ज. अंतर्भव नेमाटे प्रीतो जेद नथी. पर्यायान्तर चार जेद इजुसत्रा
 दिक ए निरुमेन भन तथा विजायावदरुमां ' ईदगामनतिपदज छिस्मन्जायो अप
 ह्कारणियस्मसंगदवपराय पदमंगमस नेमाटइपमस '

ए नात्राण समते नमस्यार निरूप विचार म्यसे कए ' जावचिय महदणा
 यामेमाऽ मुंति महणिकेवे. जय नय छुटपणा माटे मय निरुपा वांते. जजु
 सत्रांत चार अछुटपणा माटे मय निरुप वांते. ए एतनो अर्थ. इजुसत्र नाम
 निरुप जायनिरुप ए वे वांते. एम कोऽ कहेने. ते जुतुं, जे माटे वड्ड सुवस्त
 एगे अणु वर्जन एगं दहा वस्मय ए सत्रेज इजु सत्रनेज इत्यानुपगम देखाड्योने.
 अने पिंदा अयसथाण मुरणादि इय अत्रंजार जविष्यति. कुंमजादि पर्याय जावहे
 तुपणे वांतेतो विशिष्ट इडावजिजाय हेनु नृत नाकार स्थापनाप्रत्ये ए नय न
 माने तो ए नय मृत्पट्टी किम थाण ? तथा इडादि शब्द मात्र अथवा तटथे र
 दित इडादि शब्द नाम गोपाल दारकने जाव कारणपणाने अविजोषे नामेइ वांते
 तो ए नय नाम स्थापना वे निरुपने किम न वांते? जो आगले जऽ युक्ति
 दर्शी थाण. माहमुं वाच्य वाचक जाव संबंधे संबंध नामयी इड्मृति लहूण इय
 विशिष्टमहाकार स्थापना माने, इड पर्यायरूप जावनेविषे तदन्वय संबंधे रहा
 माटे विजोषने तो ए वे निरुपा इजुसत्र केम कयापे !

वली एहने मनावया नग्रह व्यवहार ए वे नय स्थापना वर्ज व्रण निरुपामाने ठे.
 एहवुं कंटजाणक कहेने ने पण जुतुं. तेमाटे एक संग्रहिक, बीजो अतंग्रहिक अथवा
 अथार्थिक जेद परिपूर्ण जेद ए व्रण नैगम प्रापना वांते, ते तो अथवय मानवुं. संग्रह
 व्यवहारान्य इयार्थिक नये स्थापना निरुपनुं वर्जन नथी तेमाटे आद्य पक्षे सं
 ग्रह नय स्थापना निरुप वले आवे. जे माटे तन्मत संग्रहिक नैगमथी जिन
 ठे. द्वितीय पक्षे व्यवहार नये स्थापनानुपगम वले आवे. जे माटे तन्मत अ
 संग्रहिक नैगम नयथी अविशिष्ट ठे. तृतीय पक्षे निरुपेक संग्रह व्यवहार न माने,

तोपण सपूर्ण नैगमरूप समुदित वे नयने स्थापनापद्ध दुर्निवार ठे जेमाटे
 अविनागस्थ नैगमथी प्रत्येके एकेक जाग ग्रहेठे वीजु समग्र व्यवहार नैगममाहे
 वे तो तन्मतस्थापना समग्र व्यवहारमाहे किमनावे? उचय विषयकत्वरूप नैगम धर्म
 एकेकमा न पेशी शके पण स्थापना विषयकत्वरूप नैगम धर्मते समग्र व्यवहार
 नयमा प्रवेगे बाधक नथी जिमसहस्रपणु शत सख्यामाहे न पेसे पण तजत दशका
 दि सख्या सुखे पेसे. केवल स्थापना सामान्य थने तजत विज्ञेय मानवे समग्र व्यवहार
 नयने विशेष जाणवो इत्यादि विशेषावश्यक महा ग्रथातुसारे थमे जैनतर्क नापामां
 हि जिरखु ठे तें प्राकृत नापाए लेख मध्ये तुमने जणावुठे ए लेखने महा शास्त्री
 जाणवु युक्त ठे किं नाम स्मरणेन न प्रतिमया किंवा निदाका नयो सवध प्रतियोग
 नान सदृशो जावेन किंवा ६यो ॥ त ६य ६यमेव वा जड मते त्याज्यं ६यं वा त्वात्सा
 त्कर्तदतएव लोपक मुखे दत्तो मखी कूर्चक ॥ १ ॥ अस्मत्कृत प्रतिमा शतके, वीजु
 स्थाप्यते इति स्थापना ए व्युत्पत्ति निमित्तज ठे पण तदाकारत्व ते प्रवृत्ति निमित्त
 ठे माटे शाश्वत प्रतिमामाहे स्थापना शब्दार्थ घटे जिम गद्यतीति गो ए शब्द
 व्युत्पत्ति निमित्त ठे इम कहेता वेठी गायमाहे गोपर्थ नावे माटे सास्नायनि प
 गा गोत्वजाति गोपद प्रवृत्ति निमित्त कहिये ठे तिम इहा जाणजो सुधु सदहना
 वली जे तुमे जिरख्यो ठे स्पष्ट श्रावक करणीमध्ये जिनपूजा विधि क्वां कही वे? ते
 तो द्रुपदी प्रमुख पूजा विधि स्पष्ट ठे तदीय प्रास्तादादि कृत्य भुतार्थापत्ति सिद्ध
 ज ठे तथा विध वादस्पष्टाकर श्री महा निशीथ सूत्र तृतीयाध्ययन मध्ये ठे त
 जिखीये ठे अकसिण पवत्तगाण, विरया विरथाण एस खलु जुत्तो ॥ जे कसिण स
 जम विठ पुष्पाइयं न कप्पए ते सि कि मन्ने गोयमा एस वत्तीसि दाणुहि ए ज
 म्हा तम्हा उचय अणुठेळा वज्रक्षसीविण उगमेव ते सि नावज वास नवो तहा
 नावज्जणाइ उत्तम दसन्नजदेण उदाहरण तहेव वक्क हरणाणु सत्तिदत्त मगादीहि
 पुष्ठ ते विण दिते गो तावज सूरिदेहि ज्जतीठ सविट्ठीए अणण सामणू पूथा न
 क्कारेकएकाकितं सव सावज्ज विरएहि अणुठिपंयया दु सवहा अविरएहि सुज्जी
 ए पूथा सक्कारेकए ता जइ एवतउं बुद्ध गोयमा एीससय वेसविरय अविरपाण
 तु विणुउंगमुनयंभविणय

ए अकर तो बोया तथा पाचमा गुणगणे नि सशय इध्यस्तव जावस्तव उ
 य करवा कहा. तथा तत्रज इध्यस्तव फल पण देवाहधु ठे कावण जिणय
 यणेहि मनीय सपज मेइणीवटं दाणाइ चत्तकेणवि सुहसिगिच्छिळ अयुय ॥ १ ॥

ઝકોસમસઘગુણ ॥ જહન્યાત પય હવડ કિતુ ॥

નણુ તદિસિ ફુસણાઝા ॥ ઘદિસિ ફુસણા ખવેહુગુણા ॥ ૪ ॥

બ્યાख्या-ઝલ્હપદ, જઘન્યપદ યકુ અસર્યાતગણુ કેમ હોય? ન હોય ન જે કારણમાટે ત્રણદિશિની સ્પર્શનાથકી ઠ દિશિની સ્પર્શના વમણજિ હાય, તે કારણમાટે જઘન્યપદ યકુ ઝલ્હપદ વમણુ જોડે અસર્યાતગુણુ ન જોડે ॥ ૪ ॥

હવે ગુરુ ઝત્તર કહેતે

થોવા જહન્યપય ॥ નિગોય મેતાવગાહના ફુસણા ॥ ફુ

સણા સઘ ગુણતા ॥ ઝકોસપય અસઘગુણા ॥ ૫ ॥

બ્યાख्या-થોડા જઘન્યપદે જીવપ્રદેશ ઠે તેહ અર્થે નિગોદમાત્ર અવગાહ નાણે જે નિગોદ રહ્યોઠે, તેહની સ્પર્શના જઘન્યપદે ઠે અધિકાની નહીં. જઘન્યપદે સો જીવની સ્પર્શના કલ્પી ઠે તિહા એકા જીવનો લાઘ લાઘ પ્રદેશ રહ્યો ઠે સઘલાણ ગણતા જીવના પ્રદેશ કોઢી થાય તેમાટે જઘન્યપદે જીવ પ્રદેશ જીવ પ્રદેશ થોડા, ઝલ્હપદે જઘન્યપદે જઘન્યપદ યકી અસર્યાતગુણે અધિકા નિગોદની સ્પર્શના ઠે જેહ કારણ પૂરે ગોલે અસર્યાતા એક અવગાહના નિગોદ જે ઠે અંને પ્રત્યેકે અસર્યાતા ઝલ્હપદ અણ મૂકી પ્રદેશપરે વૃદ્ધિહાની રહ્યા થ નેરા નિગોદ જે ઠે, તે સર્વે ઝલ્હપદ સ્પર્શે ઠે તે કારણમાટે ઝલ્હપદે જીવપ્રદેશ અસર્યાતગુણા હોય ઝલ્હપદ કલ્પનાણ સહસ કોઢી જીવ સ્પર્શના ઠે તિહા એકે કા જીવના લાઘ લાઘ પ્રદેશ ઠે ગણતા ઘસ કોઢાકોઢી થાય એમ ઝલ્હપદ જીવ પ્રદેશ, અસર્યાતગુણા થાય તે જાણવા ॥ ૫ ॥

ઝકોસપય મુહુત્ત ॥ નિગોઅઝગાહનાઝ સઘત્તો ॥ નિ

પ્ફાઝ જૂઝ ગોલો પયસ પરિવુદ્ધિ દાણી દિ ॥ ૬ ॥

બ્યાख्या-પૂરા ગોલાને મધ્યજામે ઘણા જીવપ્રદેશે સ્પર્શ્યાં જે આકાશ ઠે, તે ઝલ્હપદ કહીએ તેહને અણમૂકતે પ્રથમ નિગોદતણી અવગાહનાની સર્વે દિશિ પ્રદેશ પરે વૃદ્ધિહાની રહે અંનેરે નિગોદે ગોલો નીપજાવીએ ॥ ૬ ॥

લીજા અંનેરા ગોલા જેમ નીપજે તેમ કહેતે

તત્તુઘિઅ ગોલાઝ ઝકોસપય મુહુત્તુ જો અત્તો ॥

હોઝ નિગોઝ તમિવિ અત્તો નિપ્ફલોઝ ગોલો ॥ ૭ ॥

બ્યાભ્યા- તેણે ગોલે ઉત્કૃષ્ટપદ મૂકી જે અંનેરો નિગોદ રહ્યોઠે, તેણે નિગો
દે ઉત્કૃષ્ટપદ અણ મૂકતે સર્વે દિશિએ પ્રદેશ પરિહરે રહે અંનેરે નિગોદે અંનેરો
ગોલો નીપજાવીએ. ॥ ૭ ॥

એવં નિગોય મેત્તે ॥ સ્વેત્તે ગોલસ્સ દોઢ નિષ્પત્તિ ॥

એવં નિષ્પન્તે લોગે ગોલા અસંખિજ્ઞા ॥ ૮ ॥

બ્યાભ્યા-એમ નિગોદમાત્ર સ્વેત્રે ગોલાની નિષ્પત્તિ હોય. એમ લોકમાંહે અ
સંખ્યાતા ગોલા નીપજે. ॥ ૮ ॥

વવહારનણ ડમં ॥ ઉક્કોસપયા વિહિતિ આચેવ ॥

જં પુણ ઉક્કોસપયં નિઠ્ઠં અંદોઢ તં વુઠ્ઠં ॥ ૯ ॥

બ્યાભ્યા- વ્યવહારનયે ઉત્કૃષ્ટપદ જાણવું. જેહ કારણે ઉત્કૃષ્ટપદ એટલાં
ઠે, જેટલા ગોલાએ અસંખ્યાતા ઠે; તેહકારણે ઉત્કૃષ્ટપદે અસંખ્યાતા હોય એહ
કારણે ઉત્કૃષ્ટપદે વ્યવહારે જાણવું ॥ ૯ ॥ હવે જે ઉત્કૃષ્ટપદ નિશ્ચયથી તે કહેઠે.

વાયર નિગોઅ વિગ્ગહ ॥ ગઈ આઈ જઠ સમહિયા અન્ને ॥

ગોલા હુઅ સુવહુઆ નેઠ ઇય પયંત દુક્કોસ ॥ ૧૦ ॥

બ્યાભ્યા-જ્યાં અંનેરા કંઠાદિક વાદર નિગોદ અધિકા હોય, અંને જ્યાં સૂક્ષ્મ
નિગોદ વિગ્રહગતે અથવા રુઝુગતે સૂક્ષ્મ વાદર નિગોદમાંહે ઉપજતા અધિકા
હોય, અંને વાદર નિગોદ વિગ્રહ ગતે અથવા રુઝુ ગતે સૂક્ષ્મ વાદર નિગોદમાં
હે ઉપજતા અધિક હોય, અંને જ્યાં ધૃતિવ્યાદિક વિગ્રહગતે અથવા રુઝુગતે ન
વાંતરે જાતાં અધિકા હોય, અથવા સૂક્ષ્મ ધૃત્વી કાયાદિક ત્યાં રહ્યા અધિકા
હોય, અંને જ્યાં મૂલગા ગોલા થકી અંનેરા ઘણા ગોલા અધિકા હોય; તે નિશ્ચય
નયે ઉત્કૃષ્ટપદ જાણવું. ॥ ૧૦ ॥

ઈહરા પહુઅ સુહુમે ॥ વહુ તુહ્ના પાય સો સયલ ગોલા ॥

તો વાયરાઈ ગહણં કીરઈ ઉક્કોસય પયંમિ ॥ ૧૧ ॥

બ્યાભ્યા-જો વાદર નિગોદાદિક અધિકા ન લીજે તો એમાં સૂક્ષ્મ નિગોદ આશ્રી
પ્રાય સઘલા એ ગોલા સમાન ઠે. એ માટે નિશ્ચય તો ઉત્કૃષ્ટપદ કાંડ ન લાજે.
એ કારણમાટે ઉત્કૃષ્ટપદે વાદર નિગોદાદિકનું ગ્રહણ કરીએ ॥ ૧૧ ॥

હવે ગોલાદિકનું સ્વરૂપ કહેઁ,

ગોલાય અસંસિદ્ધા ॥ દ્રુતિ નિગોયા અસખયા ગો
લે ॥ એકેકોય નિગોઁ અણતજીવામુણે યદા ॥ ૧૭ ॥

વ્યાખ્યા- ગોલા અસંસિદ્ધતાઁ એકેકે ગોલે અસંસિદ્ધતાતી નિગોદઁ એકેકો
નિગોદ અનત જીવમય જાણવો ॥ ૧૭ ॥

હવે લોકના જીવના પ્રદેશ અને નિગોદાદિતણી અવગાહના કહેઁ
લોગસ્સય જીવસ્સય દ્રુતિ પાસા અમખયા તુલ્લા ॥ અ
ગુલ અસલ જાગો નિગોય જિઅગોલ ગો નાહો ॥ ૧૮ ॥

વ્યાખ્યા- લોક અને જીવ એ બેજ પ્રદેશ અસંસિદ્ધતા સરસાઁ તટલા એક
જીવ પ્રદેશઁ અધિકા ઁગા નથી જેહ કારણે કેવલ સમુદ્ધાત કરતો જીવ આ
પણા પ્રદેશ કરીને લોક પૂરે, તેહ કારણ માટે બેકના પ્રદેશ સરસાઁ તથા નિગો
દની, જીવની અને ગોલાની અવગાહનાતો અગુલને અસંસિદ્ધતાતમે જાગેઁ એટલે એ
ત્રણેનો અવગાહના સરસીઁ ॥ ૧૮ ॥ હવે સરસી અવગાહના સમયેઁ,

જમિ જિનું તમ્મેવ નિગોઁનો તમ્મિ ચેવ ગોલોધિ ॥

નિપ્પઙ્ગત સિત્તે તોતે તુલ્લાવગાહયા ॥ ૧૯ ॥

વ્યાખ્યા-જેટલા અગુનાંસસંસિદ્ધતા નામ માત્ર ક્ષેત્રે જીવરહે, તેટલેજ ક્ષેત્રે નિગોદરહે,
તેટલેજ ક્ષેત્રે ગોજોરહે તેવાર પઠી તેહજ ક્ષેત્રે સરસી અવગાહના હોય ॥ ૧૯ ॥

હવે શિષ્ય, ત્રણ પ્રશ્ન કરેઁ

વક્રોમપય પાસે કિમેગ જીવપ્પાસરાસિસ્સ ॥ હુ

જેવનિગોઅસલ ગોલસલ કિ સમો ગાદં ॥ ૨૦ ॥

વ્યાખ્યા- એક આકાશ પ્રદેશરૂપ વટ્ઠપદે, એક જીવના પ્રદેશરાશિનું કેમ
રહુઁ? અને એક નિગોદનું કેમ રહુઁ? તથા એક ગોજકનું કેમ રહુઁ? વટ્ઠપદો
એક જીવના પ્રદેશ, નિગોદ, ગોજો-ત્રણેનું શુ શુ રહુઁ? એ ત્રણ પ્રશ્નો ઉત્તર ॥ ૨૦ ॥

હવે એ ત્રણ પ્રશ્નો જીવઆશ્રી કત્તર કહેઁ

જીવમ્મ લોગમીતિસ્સસુદ્ધમગાદણાવગાદસ્સ ॥

એકેકમ્મિ પામો દ્રુતિ પાસા અસંસિદ્ધા ॥ ૨૧ ॥

વ્યાખ્યા- જીવ લોક પ્રમાણઁ, તે સમોચી સુદ્ધ અવગાહના અગુનો ય

સંસ્વાત નાગ માત્ર દેત્ર રહ્યું. તે સૂક્ષ્મઅવગાહનાને એકેકે પ્રદેશે જીવના પ્રદેશ અસંસ્વાતાઠે. કલ્પનાએ સૂક્ષ્મ અવગાહના દશસહસ્ર પ્રદેશ પ્રમાણઠે. અને કલ્પનાએ જીવના પ્રદેશ સો કોટિઠે. તેને દશ સહસ્રનાગે દેતાં એક લાખ થાયે. ॥ ૧૬ ॥

હવે નિગોદ આશ્રી ઉત્તર કહેતે.

ગોલરસ હિયે નાગે, નિગોયડંગાહણાં જંલદં ॥

ઉકોસપએ તિગયં ઇતિ અમિક્કિક જીવાતં ॥ ૧૭ ॥

વ્યાખ્યા—લોકને નિગોદની અવગાહનાએ કરી નાગવાથી જે લાગે એટલો એકેકા જીવ વિષયો ઉત્કૃષ્ટપદે રહ્યો કલ્પનાએ લોકના સોકોડી પ્રદેશઠે. એક નિગોદ અવગાહના દશસહસ્ર પ્રમાણઠે. દશસહસ્રથી સોકોડીને નાગીએ તો લાખલાગે, એટલા ઉત્કૃષ્ટપદે એકેકા જીવના પ્રદેશઠે. ॥ ૧૭ ॥ હવે ગોલા આશ્રી ઉત્તર કહેતે.

એવં દ્વઘાએ સવેસિં ઇક્ક ગોલ જીવાણં ॥ ઉકોસ

પયમ ઇગયા હંતિપેસા અસંસ્વગુણા ॥ ૧૮ ॥

વ્યાખ્યા—એવં કે ૦ એ પ્રકારે એટલે જેમ નિગોદઆશ્રી કહ્યો તેમ ગોલા આશ્રી કહેતે. અસંસ્વાતા પ્રદેશાત્મક જીવ તે એક જીવડવ કહીએ. અર્થાં જીવડવ્યલેવા અને પ્રદેશ ન લેવા; તે માટે એક ગોલે જેટલા જીવડવ્યઠે. તે સર્વથી પ્રદેશ ઉત્કૃષ્ટપદે અસંસ્વાત ગુણ રહ્યાઠે કલ્પનાએ ગોલે લાખનિગોદઠે અને નિગોદે લાખજીવ ઠે. લાખતે લાખની સાથે ગુણીએ તો સહસ્રકોટિ થાય. એટલા એક ગોલે જીવઠે, તેમાં જીવના પ્રદેશનું લાખ લાખ ઉત્કૃષ્ટપદે રહ્યું. તે લાખને સહસ્રકોટિ સાથે ગુણીએ તો દશ કોડાકોડી થાય. એટલે ઉત્કૃષ્ટપદે જીવના પ્રદેશ થાયે. ॥ ૧૮ ॥

તં પુણ કેવડ એણં ગુણિઅમ સંસ્કિઙ્કયં નવિસ્સાદિ ॥

નન્નડ દ્વઘાએ જાવડઆ સવ ગોલત્તિ ॥ ૧૯ ॥

વ્યાખ્યા—જે ઉત્કૃષ્ટપદે જીવના પ્રદેશનું પ્રમાણઠે તે અસંસ્વાતુ કેટલી ગમે ગુણું થકું થાય? ગુરુ ઉત્તર કરેઠે કે, ડવ્ય થકું. જેટલા સઘલા એ ગોજાઠે તેટલી રાશિએ ગુણું અસંસ્વાતુ થાય. જે સર્વ ગોજાનું અસંસ્વાતુઠે, તે ઉત્કૃષ્ટપદે એક જીવના પ્રદેશનું અસંસ્વાતુ જાણવું. ॥ ૧૯ ॥

કિકારણમોગાહણ તુલ્લતા જિય નિગોઅ ગોલાણં ॥

ગોલા ઉકોસપએ ઇક્કઙ્કિય પએમે દિંતોતુલ્લા ॥ ૨૦ ॥

संख्यात नाग मात्र क्षेत्र रहुंते. ते सूक्ष्मअवगाहनाने एकेके प्रदेशे जीवना प्रदेश अस्तंख्यातावे. कल्पनाए नृक्ष अवगाहना दगमहत्त्व प्रदेश प्रमाणवे. अने कल्पनाए जीवना प्रदेश तो कौटिने. तेंने दश सहस्रनागे देतां एक लाख आवे. ॥ १६ ॥

हवे निगोद आश्री ऊत्तर कहेते.

गोलरस हिये नागे, निगोयतंगादणां जलं ॥

उक्रोसपए तिगयं इति अमिक्कि जीवानं ॥ १७ ॥

व्याख्या-लोकने निगोदनी अवगाहनाए करी नागवाथी जे जाचे एटजो एकेका जीव विषयो उत्कृष्टपदे रह्यो. कल्पनाए लोकना तोकोही प्रदेशवे. एक निगोद अवगाहना दशसहस्र प्रमाणवे. दशमहत्त्वयी तोकोडीने नागीए तो लाखजाचे; एटजा उत्कृष्टपदे एकेका जीवना प्रदेशवे. ॥ १७ ॥ हवे गोजा आश्री ऊत्तर कहेते.

एवं दवठाए सवेमि इक गोल जीवानं ॥ उक्रोस

पयम इगया हुंतिपएसा असंखगुणा ॥ १८ ॥

व्याख्या-एवं के० ए प्रकारे एटजे जेम निगोदआश्री क्यो तेंम गोजा आश्री कहेते. अस्तंख्याता प्रदेशात्मक जीव ते एक जीवइव कहीए. अर्द्धां जीवइवजेवा अने प्रदेश न जेवा; ते माटे एक गोले जेटला जीवइवये. ते सर्वधी प्रदेश उत्कृष्टपदे अस्तंख्यात गुणा रह्यावे. कल्पनाए गोले लाखनिगोदवे. अने निगोदे लाखजीव वे. लाखते लाखनी साये गुणीए तो सहस्रकोटि याय. एटजा एक गोले जीववे, तेमां जीवना प्रदेशतुं लाख लाख उत्कृष्टपदे रहुंते. ते लाखने सहस्रकोटि साये गुणीएतो दश कोडाकोही याय. एटजे उत्कृष्टपदे जीवना प्रदेश आवे. ॥ १८ ॥

तं पुण केवइ एणं गुणिअम संखिज्जयं नविस्सा हि ॥

ननइ दवठाए जावइआ सव गोलति ॥ १९ ॥

व्याख्या-जे उत्कृष्टपदे जीवना प्रदेशतुं प्रमाणवे ते अस्तंख्यातु केटली रागे गुणुं यकुं याय? गुरु उन्न करेवे के, इय यकुं. जेटला सधजा ए गोजावे ते इली रागिए गुणुं अस्तंख्यातु याय. जे सर्व गोजातुं अस्तंख्यातुं, ते उत्कृष्टपदे एक जीवना प्रदेशतुं अस्तंख्यातु जाणुं. ॥ १९ ॥

किंकारणमोगादण तुल्लता जिय निगोअ गोलानं ॥

गोला उक्रोसपए इक्कजिय पएसे हितोतुल्ला ॥ २० ॥

ધ્યાત્મા-જેટલા ગોજા તેટલા ઇત્કૃષ્ટપદે જીવના પ્રવેશ કહીએ તેથી કારણે એ પ્રશ્ન તેનો ઉત્તર-જેહ કારણે જીવ, નિગોદ, અને ગોજા એ ત્રણેની અવગાહના સરખી છે, તેહ કારણે ગોજા ઇત્કૃષ્ટપદે એક જીવના પ્રવેશને સમાન છે ॥ ૨૦ ॥

અહજ અર્થ સમર્થ છે.

ગોલેહિંદિઅ લોગે આગત્ત્વ જતમેગ જીવસ્સ ॥

ઉઝોસપયગયપાસરાસિતુલ્લ દ્વડ જમ્હા ॥ ૨૧ ॥

ધ્યાત્મા-ગોજાની અવગાહનાએ લોકને નાગ હરી જે રાશિ આવે, તે એક જીવના ઇત્કૃષ્ટપદે રહ્યા પ્રવેશ રાશિ રહે તે સમાન હોય કટપનાએ જે ગોજાની અવગાહના દગમદ્વચનાગે નાગચાચી જે સર્વ ગોજાનું પ્રમાણ લાલ્લ લાલ્લ આવે, તે ઇત્કૃષ્ટપદે રહ્યા એક જીવના પ્રવેશને સમાન હોય જેહ કારણે એમણે, તે કારણે ગોજા ઇત્કૃષ્ટપદે એક જીવના પ્રવેશતુલ્ય છે ॥ ૨૧ ॥

એ સર્વ અર્થે જાણ્યા વાંચતા શિષ્યને ગુરુ, પ્રીતવાનું પ્રકારાંતર કહે છે

અદ્વયા લોગપાસે ડક્કિલે ઉચયગોલ મિક્કિક ॥

અવ ઉઝોસપડકજિયપાસેસુમાયતિ ॥ ૨૨ ॥

ધ્યાત્મા-અચયા જે ગિય, એકલા લોકાકાશ પ્રવેશે એકેકો ગોજો પાપીલ એમ શ્યાપતો ઇત્કૃષ્ટપદે એક જીવપ્રવેશ જેટલા છે, તેટલા આકાશ પ્રવેશે ગોજા માપ, અને જેટલા ઇત્કૃષ્ટપદે એક જીવપ્રવેશ, તેટલા સર્વ ગોજા છે ॥ ૨૨ ॥

હવે સર્વ જીવ અને ઇત્કૃષ્ટપદે સર્વ જીવપ્રવેશ એ પેકને તુલ્યતા કહે છે

ગોજા જીવોયમમા પામ્મતંજચ સવ્વ જીવાયિ ॥

દુતિમમોગાદણ્યા મપ્પિમતંગાદણાયપ્પ ॥ ૨૩ ॥

ધ્યાત્મા - જેટની અવગાહના ગોજાની તેટલી જીવની છે, તે માટે અવગાહનાના પ્રવેશ આશ્રી ગોજા અને જીવ એ બંને સમાન છે જેહકારણે દગમદ્વચનાગે પ્રવેશ પ્રમાણ મચ્ચગાહના આશ્રી સરજાએ સૂઝ્ય નિગોદના જીવમમાન અવગાહના છે કટપનાએ નચ્ચ અવગાહના પાચ મદ્વચ છે ઇત્કૃષ્ટ અવગાહના પચ મદ્વચ છે એ બંને પચ કરી અર્ધ કરતાં દગ મદ્વચ મચ્ચમ અવગાહના હાય એ કારણે મચ્ચમ અવગાહનાને મેચ્ચરે ગોજાને સર્વ જીવ મમાન છે ॥ ૨૩ ॥

तेण फुडं विअसिद्धं एगपएसंमिजजियपएसा ॥ ते
सब जीयतुल्ला मुणसुपुसो जह् विसेसहिया ॥ ७४ ॥

ब्याख्या-तेह कारणे उत्कृष्टपदे जे जीव प्रदेश ते सर्व जीवने तुल्य ठे. ए वा
त प्रकट सिद्धी कल्पनाए वेऊने सरखा देखाडीए ठैए. गोले लाखनिगोद ठे;
निगोदे निगोदे लाख जीव ठे. एकेका जीवना लाख लाख प्रदेश ठे. ए उत्कृष्टपदे
ठे गोजाना निगोदने लाखे, जीवतुं लाख गुणीए तो सहस्र कोडी थाय.
जे जीव प्रदेशना लाखे गुणतां दश कोडा कोडी थाय. एटला उत्कृष्टपदे जीव
प्रदेश ठे. गोले गोले लाख निगोद ठे, लोकमांहे लाख गोजाठे; गोले गोले लाख
निगोदठे निगोदे निगोदे लाख जीव ठे. गोजाने लाखे निगोदना लाखने गुणीए
तो सहस्र कोडी थाय. तेणे निगोदे रह्या जीवना लाखे गुणीए तो दशकोडी था
य. एटला सर्व जीव ठे. एम उत्कृष्टपदे सर्व जीव ए वंने दश कोडाकोडी प्रमाण-
समानज ठे. तेम सर्व जीव थकी जीव प्रदेश विजोपाधिक होय तेम नांचज. ॥ ७४ ॥
सर्व जीवथकी उत्कृष्टपदे जीवप्रदेशे विजोपाधिक देखाडे ठे.

जंसंतिकेइ खंमा गोला लोगं तवत्तिणो अन्ने ॥ वायर
विगाहिए हिय उक्कोसपयं जमअहियं ॥ ७५ ॥

ब्याख्या-जेह कारणे केटलाएक लोकांते वर्तता अनेरा खंम-गोजाठे. पूग
गोजा थकी खंमगोले कल्पनाए कोटी जीव उठा. ते कोडी जीव, दशकोडा
कोटीरूप सर्व राशीयकी काटीए, एमाटे ते सर्व जीवराशी अति थोटी थाय.
उत्कृष्टपदे दशकोडाकोडी प्रमाण जीव प्रदेश राशी पूगीज ठे, ते माटे ते जीव
प्रदेश, विजोपाधिक थाय. तथा वादर अने विग्रह गतीरु जीवने प्रदेशं कर्गने
उत्कृष्टपदे जेह कारणमाटे सर्व जीवराशी थकी अशिका ठे, तेह कारणमाटे न
वे जीवथकी उत्कृष्टपदे जीव प्रदेश विजोपाधिक थाय. अत्र नावना. मुख्य नि
गोदने अंतरख्यातमे जागे वर्तता कल्पनाए कोटी प्रमाण वादर विग्रहगतिरु जे
जीव ठे, ते सर्व जीवराशिमाहे स्थापीए तो. वजी सर्व राशि जीवप्रदेशने मुख्य
ज थाय तथापि ते कोडी जीवना अंतरख्यातमो जाग कल्पनाए मां जीवनी मां
टीप्रदेश उत्कृष्ट पदे अशिका होय. तेमाटे सर्व जीवराशी थकी उत्कृष्टपदे, जी
व प्रदेशाधिक होय. ॥ ७५ ॥

तम्हा सवेहितो जीवेहितो फुडगहेअच्चं ॥ उक्कोस

पयपएसा हुंति विसेसाहिआ निअमा ॥ १६ ॥

व्याख्या-तेह कारणे सर्वे जीव थकी ए प्रगटज जाणवो उत्कृष्टपदे जीव प्रदेश निशे विशेषाधिक ठे ॥ १६ ॥ एहज अर्थ प्रकारांतरे कहे ठे

अहवा जेण बहुसमा सुहुमा एलोवगाहणाएअ ॥

अत्तेण कि किजीव बुधीइ विरल्लए लोए ॥ १७ ॥

व्याख्या-जेह कारणे चवदरजात्मक लोकमाहे गोले सहस्र कोडी कोडी प्रायजीव रह्या ठे, तेह कारणे कटपनाए लक्षप्रमाण सूक्ष्म गोला जीव सख्याए प्रायतुल्यज ठे तथा ते सूक्ष्म गोला अवगाहनाए सरखा ठे गुरु, शिष्यने कहेठे के, जेह कारणे कटपनाए दश दश सहस्र प्रदेशरूप अवगाहना सरखीन ठे, तेह कारणे सर्व जीवप्रदेश सरखा जाणवा माटे केवली समुद्रघातनी परे वया लो कमाही एकेकोजीव विस्तारे, एम करता एकेके आकाश प्रदेशे दशकोडाकोडी जीव प्रदेश थावे, ते माटे सर्वजीव अने जीवप्रदेश सरखाज जाणवा ॥ १७ ॥

एवपिसमाजीवा एग पएस गयजियपएसेहि ॥

वायर बाहुल्लापुण हुतिपएसा विसेसहिया ॥ १८ ॥

व्याख्या-ए प्रकारे सर्व जीव प्रदेशे रह्या, सर्वजीव प्रदेशे समान होय, पण वादर जीवना बाहुल्यथकी जीव प्रदेश विशेषाधिक थाय ॥ १८ ॥

ते सिण पुण रासीण निदरीण मिण जणामि पच्चस्क ॥

सुहगहणगाहणठ ठवणारासिप्पमाणाहि ॥ १९ ॥

व्याख्या-तेह राशिना दृष्टांते करीने प्रत्यक्ष सुखे जाणवा अने परते जणाव वा निश्चर स्थापना राशि प्रमाणे करी जणामिके कहुवु ॥ १९ ॥

गोलाणलस्कमिक्क ॥ गोले गोले निगोअ लस्कतु ॥

इक्किक्केअनिगोए ॥ जीवाण लस्क मेक्केक्क ॥ २० ॥

व्याख्या-हवे स्थापना राशि देखावेठे गोजातो लाखठे गोले गोले लाख नि गोद ठे एकेके निगोदे जीवनो एकेको लाखठे ॥ २० ॥

कोडिसयमेगजीवप्पएसमाणतमेवलोगस्स ॥

गोल निठय जिवाणं दसय सहस्सा समो गाढो ॥ २१ ॥

ब्याख्या-सो कोडी, एकजीवना प्रदेशनुं मानते. गोला निगोद अने जीव,
ए त्रणयी दश सहस्र परिमाण सरखी अवगाहनाते. ॥ ३१ ॥

जीवस्सैकैकस्सय दसयसयस्सावगाहिणो लोगो ॥

एकैकंमियएसे पएसलखं समो गाढं ॥ ३२ ॥

ब्याख्या:-लोकमांहे दशसहस्र प्रदेश प्रमाण अवगाहनाए रह्यो एकेक
जीवना एकेके आकाश प्रदेशो लाख लाख प्रदेश रह्याते. ॥ ३२ ॥

जीवस्सयस्स जहणं पयमि कोडीजियप्पएसाणं ॥

उगाढाउक्कोसे पयंमिवुत्तंपएसग्गं ॥ ३३ ॥

ब्याख्या-सो जीवना प्रदेश पदे जीवप्रदेश कोडीते. उत्कृष्टपदे जीवना प्रदे
शुं प्रमाण कहेते. ॥ ३३ ॥

कोडि सहस्स जियाणं कोडाकोडी दसप्पएसाणं ॥

उक्कोसेउगाढा सबजियावेत्तियाचेव ॥ ३४ ॥

ब्याख्या-सहस्र कोडी जीवना दशकोडाकोडी प्रदेश उत्कृष्टपदे रह्याते. त
यजा ए जीव एटला दश कोडा कोडीते. ॥ ३४ ॥

कोडिउकोसपयंमि ॥ वायर जीअप्पएस परेवा ॥

सोदण्ड मित्तिअंत्तिअ कायवं खंम गोलाणं ॥ ३५ ॥

ब्याख्या-उत्कृष्टपदे वादर जीवनी कोडी घालीए, तथा सर्व जीवराशिमां
हं यकी खंम गोले जे जीवनी कोडी उठी वे ते काटीए, तेह कारणे सर्व जीव
यकी उत्कृष्ट पदे जीव प्रदेशो विगोपाधिक होय. ॥ ३५ ॥ हवे गुरु, शिष्यने कहेते.

ए ए सिजद्धा संजव मठोवयणं करिअ रासीणं ॥ सप्पावउ यजाणे

यते अणंता असंखावा ॥ ३६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

ब्याख्या-ए राशिनी जिहां जंम संनवे तिहां तेम अर्थनी घटना करी. परमाये
यकी ते राशि अनंती अथवा अतंत्याती जाएवी. इतिश्री नगवती अंगे एकादश
शतके दशम उदेशो निगोदविचार संपूर्ण. ॥ ३६ ॥

॥ इति श्रीनिगोदवत्रीशी बालावबोधसहित समाप्तः ॥

॥ अथ श्रीरत्नाकर पंचवीसी बालावबोध सहित प्रारम्भ ॥

श्रेय श्रियां मंगलकेलिसद्व नरेड देवेड नताग्रिपद्व ॥ स
वैड सर्वातिशय प्रधान चिरंजय ज्ञान कलानिधान ॥ १ ॥

व्याख्या—हे नरेंड देवेडनताग्रिपद्व, नरेंडके० चक्रवर्त्यादिक अने देवेडके०
अमरेडदिक एटले मनुष्यता इड ते नरेंड अने देवोना इड ते देवड, तेउए जेनो
परणरुमजने वदन कखां ठे, एवा हे नरेड देवेडनताग्रिपद्व । अने समस्त वस्तु
ना जाणनारा माटे हे सर्वज्ञ । अने सपूर्ण जे निरोगादिक अतिशय—तेणे करी
प्रधान, ए माटे हे सर्वातिशय प्रधान । अने ज्ञान के० केवलज्ञान अने कनके०
यज्ञांतर कजा, तेना निधान के० निधि एवा हे ज्ञानकला निधान । अने श्रेयस के०
मोहनी जे श्रीके० लक्ष्मी तेना मगज के० कल्याणनु, केजिसद्व के० क्रीडानु गृह,
एग द मगजकेलिसद्वके० मोहलक्ष्मी कल्याण क्रीडाना मदिर । जक लोकना समस्त
गहना दूरकरना तु चिरं के० वणाकाल पर्यंत जय के० सर्वोत्कर्ष करीने वतां ॥ १ ॥

जगद्वया धार रुपावतार ड्वोर ससार विकारवेद्य ॥ श्री वीत
राग तपि मुग्ध जावा विडप्रनो विड पयामि किंचित् ॥ २ ॥

व्याख्या—जगत्त्रयके० स्वर्ग मृत्यु अने पाताजरूप, त्रण नुवन तेना धापा
के० स्थानतून एग हे जगद्वयाधार । रूपाके० दया तेनेपिपे अयतारके० वषट्ग
दारे करी जेनो प्रवेश ठे, एग हे रुपावतार, ड्वोरके० ड्वे न वारपतिति दूरवा
एटले निगारणरगामाटे अशक्य एवोजे ससाररूप विरारके० रोग, विषाग, ज्ञा
मरणादि जहण—तेनेपिपे चिह्निमाकारीपणाए करीने रय सरसा हे ड्वारिगमा
रविकारवेद्य, वीनके० गयतीने रागके० रागदशा जेनी अने श्रीके० मोहनी
तेणे महित एग हे श्रीवीतराग । विड के० हे चतुर, हे प्रनो, तपिके० तारे पि
पेद्यपांत तागीगमे डु मुग्धजावात् के० विशेष ज्ञान विरुजपणानेनीये सुख डु,
तेडु किंचित् के० काइत विडपयामि के० विडनि कर्तुं ॥ २ ॥

किंजाललीला कलिनोन बाल पित्रो पुरो जलपति निर्विकल्प ॥
तथा यथार्थ कथयामि नाथ निजाग्रय सानुगायस्तथाग्र ॥ ३ ॥

व्याख्या—हे प्रजो, जेम बाललीला कलितः के० बालकनी जे लीला के० धू
जने विषे खेलुं इत्यादिक, तेणे कलित के० युक्त अने निर्विकल्प के० जेथी जाप
ए अजापणरूप जेद गयोठे, एवो जे बाल ते पित्रोःपुरःके० मातपितानी पासे कि
न जल्पति के० गुं नथी बोलतो ? अर्थात् न बोलवानुं पण ते सर्व बोलेठे, तेम हे
नाथ के० हे कल्याणकारक, सानुशय के० बहु पातक संपादन कखा ए माटे
पश्चात्तापे युक्त एवो हुं, तवाग्रे के० तारा अग्रजागनेविषे, निजाशय के० पोताना
अनिप्रायने, यथार्थ कथयामिके० यथार्थपणे कथन करुं. अर्थात् हुं मारो अ
निप्राय तारी पासे प्रगट करुं. ॥ ३ ॥

दत्तं न दानं परिशीलितं च न शालि शिलं न तपोऽनितसं ॥

शुचो न जावोप्यन्नवद्भवेऽस्मिन्विचो मया भ्रांत महो मुधैव ॥४॥

व्याख्या—हे विचो के० हे स्वामिन्! मया दानं न दत्तं के० में कृपापणा
ए करी सत्पात्रनेविषे धननो विनियोग कखो नही, अने शालिशीज के० मनोज
एवा ब्रह्मचर्यने न परिशीलितं के० पाजन कखुं नही. तेमज तपः न अनितसंके०
बाह्य अने अंतरंगरूप वारप्रकारनुं तप कखुं नही. तेमज शुच. जावोपिके० कल्या
णकारक एवो जाव पण नाजवतु के० मने प्राप्त थयो नही. ए माटे अहो इति
खेदे!! में मुधैव के० व्यर्थज अस्मिन्भवे के० आ संसारनेविषे भ्रांत के० भ्रमण
कखुं. माराहायथी कांडज सत्कर्म वन्थुं नही. एवो अर्थ. ॥ ४ ॥

दग्धोऽग्निना क्रोधमयेनदृष्टो डृष्टेन लोनाख्यमहोरगेण ॥

ग्रस्तोऽग्निमानाजगरेण मायाजालेन वक्षोऽस्मि कथं जजेत्वां ॥५॥

व्याख्या—हे नाथ, क्रोधमयेन अग्निना दग्ध. के० क्रोधरूप अग्नि ए अत्यंत
ताप पमाडेजो अने डृष्टेनलोनाख्यमहोरगेण दृष्टके० निर्दय एवा लोच नामे
महा सर्पे दंश करेलो, अने अग्निमानाजगरेणग्रस्तके० अहंकाररूपी अजगरे गजे
लो, अने मायाजालेन वक्षः अस्मि के० कपटरूप जे जाल के० मत्तबंधन जाल स
रखु बंधनहेतु, तेणे बंध पामेलो हुंहुं, ए माटे त्वां कथं जजेके० तारुं केम से
वन करूं? तो हे प्रजो! तारी कृपाए क्रोध, लोच, अग्निमान अने माया, एउनो ना
श यइने तारुं सेवन करवानो मारो हेतु क्यारे पूर्ण यज्ञ? एवो जावाये ॥ ५ ॥

कृतं मयाऽमुत्र हितं न चेद् लोकेऽपि लोकेश सुख न मेऽनूत् ॥

अस्मादृशा केवलमेव जन्म जिनेश जज्ञे नवपूरणाय ॥ ६ ॥

व्याख्या—मया अमुत्र हितनरुतके० में परलोकनेत्रिपे एव पुण्यकृत्य कछु नहीं, अने हे लोकेश ! के० पट्कापना स्वामि एवा हे लोकेश ! इहलोकपि मे सुख ना नूत् के० आ लोकनेत्रिपे पण मने सुख प्राप्त थयु नहीं ए माटे हे जिनेश के० हे केवलपते ! अस्मादृशा जन्म के० अमारा सरखाना अवतार ते, केवज नवपूरणायैव जज्ञेके० केवल अवतार गणनाना पूरणने माटे एटले जेम पूर्व आपणा घणा अवतार थया तेमज आ पण एक अवतार, जन्म गणनाना पूरण माटेज ययो

मन्ये मनो यन्न मनोज्ञवृत्त त्वदास्यपीयूषमयूखलाजात् ॥

द्रुत महानदरसं कठोर मस्मादृशा देवतदृमऽतोपि ॥ ७ ॥

व्याख्या—हे देव के० हे नाथ ! हु एवु मातुबु के, यदस्मादृशा मन के० जे अमारा सरखानु मन मनोज्ञ के० सुदर, वृत्त के० वर्तुल एवुजे त्वदास्य के० ता रू मुख, तेज कोइ एक, पीयूषमयूखके० अमृतकिरण चड, तेना लाने करीने थय वा मनोज्ञ के० सारुंछे वृत्त के० शील जेनु, एवा हे मनोज्ञवृत्त, हेवीतराग ! तारा मुखचडना लाने करीने महानदरस के० सयोरसास्वादथी उत्पन्न थएनी जे पर म प्रीति तेज कोइ एक रस के० उदक तेने न द्रुत के० इवीनूत थयु नहीं, तदृम तोपि कठोर के० ते पापाण करता पण कठण जाणवु कारण, चडना दर्शने करीने जीवरहित एयो पण चडकात पापाण इवीनूत थायवे, अने मनने तो तारा मुखरूप चडना दर्शने करी इय के० पिगलबु प्राप्त थयु नहीं ते कारण माटे ते मन, पापाण करता पण कठोर जाणवु एयो जावार्थ ॥ ७ ॥

त्वत् सुष्ठु प्रापमिद मयात्त रत्नत्रयं नूरि नवभ्रमेण ॥

प्रमादनिजावशतो गततत्कस्याग्रतो नायक पूत्करोमि ॥ ८ ॥

व्याख्या—हे नायक हे स्वामिन् ! त्वत् के० ताराथी सुष्ठुर्जन के० अत्यंत दुर्जन एवु इद रत्नत्रय के० ए ज्ञान, दर्शन, चारित्र लक्षण रत्नत्रय, मयात्त के० में सपादन कछुं हुतु, परतु ते नूरि नवभ्रमेणके० घणा जन्मनेत्रिपे जे भ्रमके० प्राति-तेणे करीने अने प्रमादनिजावशत के० मद प्रमुख प्रमाद अने पाच प्रकारनी प्रसिद्ध जे निडा—तेना माहात्म्ये करी तज्जतके० ते दूर गयु एटले अतर्धान पायु

ए माटे हवे कस्यागतः पूत्करोमि के० ते गयुं एटले हवे कोना आगल पोकारुं ?
ए तो तारी कृपाएज प्राप्त थाय तो थाय एवी आशाठे. ॥ ७ ॥

वैराग्यरंगः परवंचनाय धर्मोपदेशो जनरंजनाय ॥ वादाय
विद्याऽध्ययनंच मेऽनूत् किय हुवे हास्यकरं स्वमंश ॥ ८ ॥

ब्याख्या—हे इशके० हे स्वामिन् ! हुं स्वहास्यकरं कियहुवे के० मारां हास्यकारक
एवां कर्मने केटलां कहुं ? जोके सर्व कर्म कहेवा माटे शक्य नथी, तथापि कांश्क कहुंहु.
मे वैराग्यरंगः परवंचनायाचूत् के० मारा वैराग्यनो जे रंग ते, परवंचनाय के० अन्यना
प्रतारण एटले तगवा माटे थयो, अने मे धर्मोपदेशः जनरंजनायाचूत् के० मे करेलु
दानादिनुं जे कथन ते लोकोना रंजनने माटे थयुं. अने मे विद्याध्ययनं के० मारुं
विद्या पठन, ते पण वादायाचूत् के० परवादना जयने माटे थयुं ॥ ८ ॥

परापवादेन मुखं सदोपं नेत्रं परस्त्रीजनवीक्षणैः ॥

चेतःपरापायविचिंतनेन कृतं नविष्यामि कथं विज्ञो हं ॥ १० ॥

ब्याख्या—हेविज्ञो ! मया परापवादेन मुखं सदोपं कृतं के० में बीजाना द्वेपादिके
करीने सत्य अने असत्य रूप दूषणनी जे उत्पत्ति. तेरूप अपवाद—तेणेकरी पोतानुं
मुख दोषयुक्त कयुं ; तेमज पोतानां नेत्र, परस्त्रीजनवीक्षणैः के० परनारीना अव
लोकने करो दोषसहित एवां कयां ; तेमज पोतानुं चित्त, परापायविचिंतनेन के०
बीजांनो जे अपाय के० अनर्थ, तेना विचारे करीने दोषसहित कयुं. ए माटे हे
प्रज्ञो, अहं कथं नविष्यामि के० एवां पापकर्माचरणे करी आगल मारी गी गती
थये ? एवो जावार्थ. ॥ १० ॥

विडंबितं यत्स्मरघस्मरार्तिं दृशावशात्स्वं विषयांधलेन ॥

प्रकाशितं तद्भवतोद्भिद्यैव सर्वज्ञ सर्वं स्वयमेव वेत्ति ॥ ११ ॥

ब्याख्या—हे नाथ ! यत् के० जे, विषयांधलेन के० शब्दादिक विषये करी वि
वेकरूप नेत्रो जेणे निमीलन कखाठे एवो हुं तेणे—स्मरघस्मरार्तिं दृशावशात्—
स्मरके० कामदेव—तेज कोइ एक घस्मर के० नक्ष्ण करनारो, नेनी जे आर्तिके०
पीडा—तेनी जे दृशा के० अवस्था, तेना स्वाधीनपणा माटे स्वं के० पोतानुं स्वरु
प विडंबितं के० निंदता प्रत्ये पमामयुं. ते सांप्रत द्विया के० कथनरूप जक्षाए

जवत एव प्रकाशितं के० तनेज निश्चये करी प्रगट करेजुठे एटले लज्जायुक्त एवा ज
हु, तेप्रत्ये अवलोकन करी ते मारां सर्व आचरण जाण्यांठे एवो अर्थ जे कारण
माटे हे सर्वज्ञ। तु सर्व जगतने स्वयमेव वेत्तिके० पोताना ज्ञाने करी जाणें ॥१॥

ध्वस्तोन्यमत्रै परमेष्ठिमत्र कुशास्त्रवाक्ये निहितागमोक्ति ॥
कर्तुं वृथा कर्म कुदेव सगाढवाति ही नाथ मतिभ्रमो मे ॥२॥

व्याख्या-हे नाथ, ही इति खेदे-मेही मतिभ्रमोऽनूत् के० माहारां शा या बुद्धि
विपर्यास थयो ॥ तेज कहेठे मया के० हु जे तेणे-परमेष्ठिमत्र के० परमपदनेवि
पे रहेठे माटे परमेष्ठी-तेनो जे नमस्काररूप नमो अरिहताण इत्यादिक नवपदा
त्मक मत्र, ते अन्य मत्रध्वस्त के० बीजा मत्रोए आदररहित कसो तेमन मे
आगमोक्ति के० आगमनी सिद्धात वाणी, ते कुशास्त्रवाक्य के० वात्स्यायनादि
वाक्योए करीने, अथवा कुत्तित एवा जे शास्त्रो-तेना वाक्ये करीने निहिता के०
नाश पमाडी एटले श्रवण करी नही एवो अर्थ तेमज मे कुदेव सगाढ क०
हरिहरादिक कुत्तित देवोनी सेवनाए करीने कर्म कर्तु के० ज्ञानावरणीयादिक पाप
कर्मनु अपाकरण करवा माटे अवाति के० इच्छु ॥ १२ ॥

विमुच्य दृग्जलद्वयगतं जवत ध्याता मया मूढधिया हृदत ॥

कटाक्षवह्नोंजगनीरनाचीकटीतटीया सुदृशा विलासा ॥३॥

व्याख्या-हेजगदीश। सुदधिया के० जेनी बुद्धि मुढठे एवो हु, तेणे दृग्जलद्वय
गतके० दृष्टिने गोचरीनूत एवो जवत के० चितामणी सरखो जे तु-तेने विमु
च्य के० परीत्याग करीने हृदत के० पोताना हृदयनेविपे सुदृशाविलासा के० च
चलव्हे करी जेउनी दृष्टि, सुदरठे एवी हरिणादि स्त्रीउंना हावनावादिक वि
भ्रमज, ध्याता के० चितन कस्य ते विलास केवा? तोके-कटाक्षवह्नोंजगनीरना
चीकटीतटीया के० नेत्रकटाक्ष, स्तन, गनीर एवी नानी, अने कटीप्रदेश-इत्यादि
क अवयवोए मोहनशील चितामणि रत्न सरखो एवो जेतु-तेनो त्याग करीने हु
कश्मलविषयोनेविपे आसक्त थयो ॥ १३ ॥

लोलेक्षणावक्रनिरीक्षणेन यो मानसे रागलवोविलस ॥

न शुद्धसिद्धातपयोधिमध्ये धौतोप्यगात्तारक कारण किं ॥४॥

व्याख्या—हे त्रिकाल वेदिन्! मारा मानसे के० चित्तनेविपे, लोलेह्णवक्त्रनिरीह
पोन के० जेनां नेत्रो चंचलठे एवी जे रमणी, तेनुं जे मुख, तेना अवलोकने करी
ने यः रागलवः के० जे राताशनो अंश, विलग्नः के० विज्ञेपेकरी संलग्न थयो, ते रा
गलवतारक के० हे संसारपारप्रापक! शुद्धसिद्धांतपयोधिमध्ये के० निर्दोष जे
सिद्धांत के० आगम, तेज कोइक समुद्र—तेना मध्यभागनेविपे धांतोपि के० द्वा
जन कर्तुं ठतांपण नागात् के० नीकली गयो नही. तत्र कि कारण के० तेविपे
कारण शुं हजो? जे हजो ते हुं जाणतो नथी; परंतु माहारी विषयोनेविपे दृढासक्त
ता एज एनुं कारण हजो. एवुं मने लागेठे ॥ १४ ॥

अंगं न चंगं न गणो गुणानां न निर्मलः कोपि कलाविलासः ॥

स्फुरत्प्रधान प्रभुता च कापि तथाप्यहंकारकदर्थितोऽहं ॥ १५ ॥

व्याख्या—हे जिनेश, मे अंगं चंगं न के० मारुं शरीर सुंदर नथी, तेमज निर्मल
के० मलरहित एवा, गुणानां गणो न के० विनय, औदार्य, गान्धीर्य, धैर्य, स्थैर्य अने
चातुर्य इत्यादिक गुणोनो समूहपण नथी. तेमज कोपि के० कोइपण कलाविला
स के० कलातुं उद्दीपन थयुं अने कापि के० कोइपण प्रकारनी स्फुरत्प्रधान प्रभु
ता के० दैदीप्यमान एवी जे राजाउनी प्रभुता के० चक्रवर्तिपणु अथवा दैदीप्य
मान एवी प्रधाननी के० अधिकारी पुरुषनी प्रभुता के० ऐश्वर्यता तेपण नथी,
तथापी हे प्रभो! अहं अहंकारकदर्थितः अस्मि के० हुं अहंकारे करीने परान
व पामेलो एवो तुं. ॥ १५ ॥

आयुर्गलत्याशु न पापबुद्धिं गतं वयो नो विषयान्निलापः ॥

यत्नश्च जैपज्य विधौ न धर्मे स्वामिन्महामोहविडंबना मे ॥ १६ ॥

व्याख्या—हे स्वामिन्! मे के० मारी महामोह विडंबना के० प्रवज जे मोह—
तेनी जे विडंबना के० कदर्थेना ते केटली कहेवी? ते केवी? तो के मारुं आयु
के० आयुष्य, ते आयुगलति के० जीघ्रनाश पामेठे; परंतु पापबुद्धिर्न के० जे पा
प परिणाम ते नाश पामता नथी. तेमज मारुं वयः गतं के० तारुण्य लक्षण जे
वय, ते अतिक्रांत थयुं, परंतु विषयान्निलाप न, के० शब्द, रूप, गंध, रस, स्पर्श
रूप जे विषय, तेउनो अन्निलाप के० इच्छा, ते हज्जी पण नाग पामी नथी. अने
मारो यत्न के० आदर, ते जैपज्यविधौ के० शरीर निरोगी होवुं, एतदर्थ औपधा
दिकोना विधानविपे थयो, धर्मे न के० सुकृतनेविपे थयो नही. ॥ १६ ॥

नाऽत्मा न पुण्य न जयो न पाप मया विटाना कटुगीरपीय ॥

अधारिकर्णे त्वयि केवलाकें परिस्फुटे सत्यपि देवधिङ्मा ॥१७॥

व्याख्या—हे जगदम् ! केवलाकें त्वयिके ० केवलज्ञानना प्रकाशक केवल सूर्यज, एवो तु, परिस्फुटे सत्यपि के ० अतिप्रगट होता पण, मयाके ० हुं जे—तेणे विटानाके ० नाति कादि विटपुरुषोनी, आत्मा न पुण्य न जयो न पापनके ० जीव न थी, पुण्य न थी, अवतार न थी, दुष्कृत न थी, इदं कटुगीरपिके ० एवी कर्कशवाणीज कर्णे आधारिके ० कर्णेने विषे पाए करी एटले श्रवण करी ए माटे हे देव के ० हे केवलिपते ! माधिक के ० गुण अने अवगुण एवो विवेक न करनारो एवो जे हुं—तेने धिक्कार हो ॥ १७ ॥

न देवपूजा न च पात्रपूजा न श्राद्धधर्मश्च न साधुधर्म ॥

लब्ध्वापि मानुष्य मिदं समस्त कृत मयाऽरण्यविलापतुल्य ॥१८॥

व्याख्या—हे परमेश्वर ! मया के ० हुं जे—तेणे मानुष्य लब्ध्वापि के ० पूजादिक कृत्यो कखा माटे योग्य एवा मनुष्यपणाने पामीने पण देवपूजा न कृता के ० अरिहत्तदेवनी पूजा करी नही, अने पात्रपूजा न कृताके ० साधुने जे दान करत ते पात्रपूजा ते पण करी नहीं उक्तच ॥ अन्न पान तथा वस्त्र मालप शयनासना श्रुतपा वदन तुष्टि पूजा नवविधागुरो ॥ १ ॥ तेमज में श्राद्धधर्म न के ० सम्यक्पूर्वक द्वादशव्रत लक्षण धर्म, ते आचरण कृत्यो नहीं, अने साधुधर्म न के ० साधुनो जे पंच महाव्रत लक्षण धर्म, ते पण स्वीकार्यो नहीं एमाटे इदं समस्त के ० ए अर्द्धतपूजा न करवी इत्यादिक सर्व, अरण्यविलापतुल्य कृत के ० अरण्यने विषे जे विलाप एटले रूदन तेना सरसु कसु एटले मने मनुष्यपण प्राप्त यहु ठतां में सत्कर्म कसु नहीं ॥ व्यर्थ थयु. उक्तच ॥ अरण्यरुदितं कृतं शवशरि सुवर्तितं श्वपुष्टमवनामितं बधिर कर्णे जाप कृत ॥ स्थले कमल रोपण सुचिर मूपरे वर्षण यदध सुखमदन यदबुधेजने जापितं ॥ इति ॥ १ ॥ १८ ॥

चक्रे मया सत्स्वपि कामधेनुकल्पदुचितामणिपुस्पृहार्ति ॥

न जैनधर्मे स्फुटशर्मदेऽपि जिनेश मे पश्य विमूढजाव ॥ १९ ॥

व्याख्या—हे जिनेश के ० हे केवलिपते ! मया के ० हुं जे तेणे अस्तत्त्वमि के ० अविद्यमान एवां पण, कामधेनुकल्पदुचितामणिपु के ० मनोरथ पूर्ण करनारी

एवी कामधेनु, कल्पना पूर्ण करनाहूँ कल्पवृक्ष, अने चिंतितफल देनाहूँ चिंता मणि रत्न, एउनेविषे स्पृहार्ति के० इच्छारूप, पीमा के० प्राप्त थवानो निश्चय चक्रे के० कस्यो, परंतु स्फुटशर्मदेपिके० स्पष्टपणे करीने सुख देनारापण, जैनधर्म के० जिन प्रोक्त एवा धर्मेनेविषे धर्माकरणरूप चिंता करी नही ते कारण माटे हे जिनेश! मे विमूढ जावें के० माहूँ विशेषे करीने जे मंदपणु, ते प्रत्ये-पश्यके० अवलोकन कर. १ ए

सन्नोगलीला न च रोगकीला धनागमो नो निधनागमश्च ॥

दारा न कारानरकस्य चित्ते व्यचिंति नित्यं मयकाऽधमेन ॥ ७० ॥

व्याख्या—हे पुरुषोत्तम! अधमेनके० अधम एवो मयकाके० हुं जे—तेणो, नित्यं के० निरंतर, सन्नोगलीलाके० उत्तमप्रकारना नोगोनी क्रीडा ते चित्तेके० चित्तेनेविषे व्यचिंतिके० चिंतन करी; परंतु रोगकीला न चके० रोगरूप लोहना खीजा ते चिंतन करथा नहीज; तेमज धनागमः के० धननो प्राप्ति चिंतन करी, परंतु निधनागमो नोके० मरणप्राप्ति चितन करीनही, तेमज में दारा.के० स्त्रीनुं चिंतन कस्युं, परंतु नरकस्य काराके० नरक संबधी कारागृहनुं चितन करथुंनही.

स्थितं न साधोर्हृदि साधुवृत्तात् परोपकारान्न यशोऽर्जितं च ॥

कृतं न तीर्थोद्धरणादिकृत्यं मया मुधा दारितमेव जन्म ॥ ७१ ॥

व्याख्या—हे जगत्प्रभो! में साधुवृत्तात्के० उत्तम प्रकारना आचारे करीने साधो हृदि न स्थितके० साधुना रुदयनेविषे रहेगण करथुं नही. एटले जे सदाचारयुक्त होय, ते साधुने प्रिय थायठे, तेवो हुं ययो नही. एवो जावार्थ—तेमज मे परोपकारान्न यशोऽर्जितके० परोपकारे करीने प्रख्यातिरूप यश संपादन कस्यो नही, तेमज में तीर्थोद्धरणादिकृत्यं न कृतके० पतन पामेलां जिनमंदिरोनुं जे पुनः प्रतिष्ठान रूप उद्धरण—ते जेमां आदिठे; एवं सत्कार्य कस्युं नही; ते कारण माटे में मारो जन्म, मुयैव आहारिके० व्यर्थज गुमाव्यो. ॥ ७१ ॥

वैराग्यरंगो न गुरुदितेषु न दुर्जनानां वचनेषु शांतिः ॥

नाऽध्यात्मलेशो मम कोपि देव तार्यः कथं कारमयं नवाब्धिः ॥ ७२ ॥

व्याख्या—हेदेव, मयाके० हुं अयं नवाब्धिके० आ नवसमुद्र, कथं कार ता पःके० कोणप्रकारे करीने तरवाने माटे योग्यनुं? जे पुण्यकर्म विना. तरवामाटे

अगव्य, ते पुण्यकर्म तो मे संपादन करणु नहीं तेज बतावुबु मने, गुरु दिते
 के० गुरुए नापण करेला प्रकारनु श्रवण करवाविषे वैराग्यरगके० वरागनी बात
 ना नाजनिके० उत्पन्न थऽ नहीं यहुक्त ॥ धर्मरख्याने श्मशाने च रोगिणा यामतिन
 पेत् ॥ यदि ता निश्चलावुद्धि को न मुच्येत बंधनात् ॥१॥ तेमज दुर्जनानाके० अत
 ऊनोना, वचनेपुके० वाक्योनेविषे, शातिर्नानूतके० उपशमप्राप्त थयो नहीं तमन
 मम कोपि अध्यात्मलेश नके० मने कोऽपण आत्मबुद्धिए पठनपाठनादिक अध्या
 योगनो लव पण प्राप्त थयो नहीं ॥ ११ ॥

पूर्वे जवेऽकारि मया न पुण्य मागामिजन्मन्यपि नो करिष्ये ॥
 यदीदृशोह मम तेन नष्टा नूतोऽवज्ञाविचित्रयीश ॥ १३ ॥

व्याख्या०—हे नेत मया पूर्वजवे पुण्यनाकारिके० मे पूर्वजन्मनेविषे सुकृत सं
 पादन कणु नहीं ए केम समजवामा आव्यु ? तो के तेबु सौख्य प्राप्त थयुं नबी
 ए उपरयी समजायठे तेमज आगामिजन्मन्यपिके० आगल प्राप्त थनारा जम
 नेविषे पण, नां करिष्येके० पुण्यसंपादन करनार नथी ए केम समजवामा आव्यु
 ता क, र्त्तमान जन्मना अनुमाने करीने वर्तमानजन्मनेविषे तो, दत्तनदान इ
 त्यादिके करीने पुण्यसंपादन कयुं नहीं, ए स्पष्टज प्रतिपादन कयुंठे आ जन्मने
 विषे पुण्य कणु नहीं, तेमज आगलपण करनार नथी, एबु सिद्ध थायठे पुण्येन व
 र्धते पुण्य पाप पापेन वर्धत इतिवचनात् ॥ यदीदृशोहके० जे कारणमाटे, पुण्योपायन
 गिराजित एयो हुं हुं, तेन के० ते कारणे हे इश, मम नूतोऽवज्ञाविचित्रयीश
 ण के० मारा पुर्वे यएजा, वर्तमान कालना अने आगल थनारा एवा जन्मनी
 त्रयी नाश पामी एटले सुकृतसंपादनगिना निरर्थक थऽ एवो जावार्ये ॥ १३ ॥

किंवा मुयाऽह बहुधा सुधाक्षरूपज्य त्वदग्रे चरित स्वकीय ॥ ज
 ल्पामि यस्मात्त्रिजगत्स्वरूप निरूपकस्त्व कियदेतदत्र ॥ १४ ॥

व्याख्या० हे सुधाक्षरूपज्य के० अमृतने नरूप करनारा जे देवो-तेउए पूजा
 करवाने योग्य एग दे प्रजा ! त्वदग्रे के० तारा अग्रजागनेविषे स्वकीय के० मा
 रा चरित के० चरित्रोने, मुया के० व्यर्थ, बहुधा के० नानाप्रकारे करी, थद किंवा
 जलामि के० हुं शुं गुरुकथन करुं यस्मात् के० जे कारणमाटे, त्व त्रिजगत्स्वरूप
 प निरूपके० तु त्रिजगत्ना लक्षणांनु निरूपण करनारोठे, ते कारण माटे अग्र दि

यदेतत् के० तारेविपे ए मारां चरित्र कोण गणतीमांठे ? एटले त्रिचुवनजनानुं स्व
रूप जाणनारो तुंठे, एमाटे मारी पण सर्व स्थिति तने विदितजठे. ॥ ३४ ॥

शार्दूलविक्रडितवेंद ॥ दीनोद्धार धुरंधर स्वदपरो नास्ते मदन्यः
रूपापात्रं नात्रजने जिनेश्वर तथाप्येतां न याचे श्रियं ॥ किंत्वं
निदमेव केवलमहो सद्बोधिरत्नं शिवं श्रीरत्नाकरमंगलैकनिजय
श्रेयस्करं प्रार्थये ॥ ३५ ॥ इति श्रीवीतरागस्तोत्र समाप्तं ॥

व्याख्या—हे जिनेश्वर. के० हे केवलीश! त्वदपरः के० ताराविना बीजो पुरुष
दीनोद्धार धुरंधर. के० दीनो नो उद्धार करवा माटे तत्पर एवो नास्ते के० नथी.
अने अत्रजने के० आलोकनेविपे मदन्यः के० माराथी बीजोपुरुष रूपापात्रं ना
स्ते के० रूपां स्यान् नथी. अर्थात् रूपा करवाने अत्यंत योग्य एवं स्यान् ते
माराथी बीजुं कोऽ नथी. जो एवं ठे तथापि एतां श्रियं न याचे के० हाथी,
घोडा कोशादिक सर्व जनमध्ये प्रसिद्ध जे ए संपत्ति, ते मजवा माटे हुं प्रा
र्थना करतो नथी. किंतु के० शुं तो हे अर्हन् के० हे जगवन् ! हे शिवश्रीर
त्नाकर के० हे मोक्षजड्मीना समुद्र! हे मंगलैकनिजयके० हे नदैकमंदिर! इदं
श्रेयस्करं के० ए कव्याणकारक एवं, सद्बोधिरत्नं के० उत्तम प्रकारना जिनधर्म
प्राप्ति माटे जे चिंतामणी सरखुं रत्न, तेनीज केवल हुं निश्चयेकरी प्रार्थना क
रुं. आ ज्ञानोक्तमध्ये स्तुति करनारे प्रचुने शिवश्रीरत्नाकर एवं संबोधन आप्युं. ते
माज पोतानुं नाम श्रीरत्नाकरसूरि एवं सूचवेलुंठे ॥ ३५ ॥

इति श्री रत्नाकरसूरि रत्नाकरपंचवीसी
वाजावबोध सहित समाप्तः

अथश्री सीमंधर स्वामिनी विनतीरूप सवासो गाथानु स्तवन
अर्थसहित प्रारभ ॥

ढाल पहेली- ॥ एक दिन दासी दोढती ए देशी ॥

स्वामि सीमंधर वीनती ॥ सांजलो माहरी देवरे ॥ ताहरी आ

ण हु शिर धरु ॥ आदरु ताहरी सेवरे ॥ स्वामि सीमंधर वीनती ॥ १

व्याख्या-हे श्री सीमंधर स्वामि, तमे माहरी विनती सांजलो हे देव के देवा
विदेव, हु ताहरी आझा, शिरधरु के मस्तके धरुहु तथा ताहरी सेवाने आदरु
हु सेवकनी विनती स्वामिए सांजलबीज ॥ १ ॥

कुगुरुनी वासना पाशमा ॥ हरिण परे जे पड्या लोकरे ॥ तेहने

शरण तुजविण नही ॥ टलवले बापडा फोकरे ॥ स्वामि ॥ २ ॥

व्याख्या-कुगुरुनी वासना के लूठा उपदेशनी धारणा ते रूपी पाशमाहे हरि
णनी परे जे लोक पड्यावे, पोतानो मत मूके नही एम दृष्टि मोहे मूझा रह्य
वे, तेहनेके ते दृष्टिरागी लोकने तुजविना शरण नथी ताहरो सत्युपदेश परिण
मे तोज ते पाश नूटे ते बापडा दृष्टि रागना बाह्या टलवलेवे, काइ कष्ट क्रिया
करेवे ते फोकर जाणवी पाश नूटे तेज लेखे समजवी ॥ २ ॥

ज्ञान दर्शन चरण गुण विना ॥ जे करावे कुलाचाररे ॥ लूटे

तेणे जन देखता ॥ किहा करे लोक पोकारे ॥ स्वामि ॥ ३ ॥

व्याख्या-ज्ञान दर्शन चारित्र गुणविना एटले तेणे रहित कोइ जे कुगुरु, कुना
चार करावे देशयत्री सर्व थकीज्ञानादिक गुण नथी अने एवी क्रिया करावे, शुद्ध
अशुद्ध नविचारे, जेम चालुं आबु तेम करीए, एवी रीते जोजवेवे, तेणे कुगुरु ए
जनके मुग्ध श्रद्धावत लोक देखता लूटेवे खोटु कहीने लेबु छटबु, एवी अन्याय
तो लोको क्यहा पोकारे? तमे स्वामि तो वेगलावो, अने प्रभुता अनेरानी अहीयावे

जेह नवि नव तरया निरगुणी ॥ तारशे केणी परे तेहरे ॥ एम

अजाण्या पडे फटमा ॥ पाप वधे रह्या जेहरे ॥ स्वामि ॥ ४ ॥

व्याख्या-जेह कपटाचारे निर्गुणी थका, नविके नहीज नवके सत्तार तया, तेह
केणी परे के केवे प्रकारे बीजा लोकने तारशे? कारण, जहाज तारे पण शिना

न तारे; एम अजाएया थका दृष्टिरागी मूढ, कुगुरुना फंढमां पडेवे. पापवंधेके० पा
पसमुदायमां जे रह्यावे आत्मवीर्य उल्लासी थया नथी ॥ ४ ॥

कामकुंजादिक अधिकनुं ॥ धर्मनुं को नवि मूलरे ॥ दोकडे
कुगुरु ते दाखवे ॥ शुं थयुं एह जग मूलरे ॥ स्वामि० ॥ ५ ॥

व्याख्या—कामकुंज के० कामकलश. आदिशब्दे चिंतामणि रत्न अने कल्पवृक्ष ले
इए. ते थकी पण अधिको धर्म ठे. जे धर्मनुं कोइ मूल नथी कारण, अमूल्य वस्तुनुं
शुं मूल्य होय? ते धर्म. कुगुरु दोकडे देखाडेवे. जे आटले इव्ये पाप जाय, आटले
साहमी थाय. एह सर्व जगने शो मूल थयो जे सर्व आधले आंधला चालेवे. ॥ ५ ॥

अर्थनी देशना जे दीए ॥ उलवे धर्मना ग्रंथरे ॥ परम
पदनो प्रगट चोरथी ॥ तेहथी केम वहे पंथरे ॥ स्वामि० ॥ ६ ॥

व्याख्या—जे कुगुरु अर्थनी के० इव्योत्पत्तिनीज देशना, कल्पित कथादिके करी
दीएवे, धर्मना ग्रंथ जे श्री दशवैकालिकादिक तेने उलवेवे, शुद्ध प्ररूपता नथी, एवा
प्रगट चोरथी परमपदनो मार्ग केम वहे? अपितु न वहेज. जे मोटे वेसणे वेसी
शुद्धपरूपे नही, ते रखवाल नाम धरावी चोर थायवे. अर्थ ठे ॥ ६ ॥

विपयरसमां गृही माचिया ॥ नाचिया कुगुरु मद पूररे ॥ धूम
धामे धमाधम चली ॥ ज्ञान मारग रह्यो दूररे ॥ स्वामि० ॥ ७ ॥

व्याख्या—गृही के० गृहस्थ ते विपयरसमांहेज राच्या. अनादि अन्यासठे. अने
सुगुरु काने न लाग्या तेवती अने कुगुरुने मदपूरे माच्या अन्न पान दातारना मा
न माटे निजउत्कर्षे हर्ष्या, एम करतां बहुने धर्मनी खटपट टली ते माटे धूम
धामे धमाधम, चली एटले उन्मार्गीज चाब्यो इत्यर्थ ॥ इहां धामधूम के० धक्का
धक तेणे करी धमाधम के० धोगामस्ती चाली शुद्धक्रिया वेगली रही अने
अशुद्धक्रियाना धणी माक ममाला मामे मोटाइमां माची आधा पडे केवल रीं
गाणुं प्रवृत्तुं. वली पोते गृहस्थने प्रेरणा करे के, गाममां आवता विशेषे साहमां
आवबुं, विशेष सामैयुं करो, विशेष प्रजावना करो, जेम जिनशासननी उन्नति दे
खाय ए धूम केमके कुमार्गनुं वचनवे. जे कारणे पोतेज यशना अर्थ थया त्यां
धर्म गयो. केमके साधुनो मार्ग एवोवे जे कांश्चि उन्नति वांटे नही, सहेज जावेया
य तो याउ तेमाटे इहा धूम ते उन्मार्गी पासछादिकनुं पराक्रम अने धाम ते,
एना रागी जोला गृहस्थ लोकनुं पराक्रम, तथा धमाधम ते ए वनेनी करणी जा

एवी वली शरीरनी छुश्रुवा राखे, शरीरनो मेज दूर करे, शरीरजुठे सगस आहार करे, नवकटिप बिहार न करे, आवक आशिकानो घणो परिचय करे, आवकने रे जणाववा जाय, आवकसाथे घणी मीठासी करे पोताना आत्मानो अर्थ ता सा धेज नही, जला चद्रूआ वधाय तिहा रहे, रेगमी वस्त्रो पहरे, साबूए धाया वस्त्र पहरे, कष्ट पुष्ट शरीर राखे, वस्त्र पात्रना दूषण धरे, गीतार्थनी आझा न माने, अणजाणो मार्ग चलावे, अणजाणो कहे, मार्गे हिंमता वात करे, गृहस्थताये घणी आलाप सजाप करे इत्यादिक एवी करणी ए पोते साधुपणु पोता माहे सदेहे अने गृहस्थनेपण साधुपणु सदैहरावे, दर्शननी निया करे पोतापणु वखाणे, पोता नो आमंवर चलाववो, गृहस्थपासेपण पोतानी जकि प्रमुखनो आमंवर चनावराववा इत्यादिक सर्व गामे धुम १ धाम २ अने धमांम ३ ए त्रण बोल जाणवा ज्ञानादिक मा गे, पुस्तकादिके हतो ते करवा-जाणवा माटे वेगलो रह्यो जुठा बोलाज घणाठे ॥७॥

कलह कारी कदाग्रह चर्या ॥ थापता आपणा बोलरे ॥ जिन वचन अन्यथा दाखवे ॥ आज तो वाजते ढोलरे ॥ स्वामि० ॥ ॥॥

व्याख्या-कलहके० कलेशना करणहार कदाग्रहे करी जग्याठे, माहोमाहे एकेकना अवरणवाद बोले जे जेम बोल्या ते तेम पोतनोज बोज थापतायका श्रीजिनवचनके० श्रीवीतरागदेवना वचन आजतो वाजते ढोले अन्यथाके० विपरीत देखाडेठे ॥७॥

केइ निज दोपने गोपवा ॥ रोपवा केइ मत कटरे ॥ धर्मनी दे शना पालटे ॥ सत्य जापे नहीं मंदरे ॥ स्वामि० ॥ ए ॥

व्याख्या-केटला एक कपटक्रियाए पोताना दोपने गोपवाने माटे अपवादपद देखा डता अने केटलाएक प्रतिमा प्रमुखना अण माननार लूपकादिक पोतानामत रूप कद रोपवाने काजे धर्मनी देशना जे मूलठे ते पालटी नाखेठे, पण जेणे करी जीव, धर्म जोडाय ते धर्म देशना देता नथी एवा मद के० मुखे पण ते साबु नाखे नहीं ॥८॥

बहु मुखे बोल एम साजली ॥ नवि धरे लोक विश्वासरे ॥ दूढता धर्मने ते थया ॥ जमर जेम कमल निवासरे ॥ स्वामि० ॥ १० ॥

व्याख्या-एम बहु मुखे के० घणाने मोठे बोल जूदा जूदा साजलीने लाको विश्वासने धरे नहीं, अने जेम जमरा, कमलनी वासनानी इच्छाए जमता फरे पण केरमोय ते न पामे, तेम ते लोको धर्मने दूढता थया जे कोण साधु पासे धर्म होजे? एवा सत्रमे फरे ॥ १० ॥ एहवी अरदास श्रीप्रभुजी आगज कही

ढाल बीजी राग गोडी ॥ चोलीडा हंसारे विषय न राचीए एदेशी

एम हुंढतारे धर्म सोहामणो ॥ मिलिउ सदगुरु

एक ॥ तेहने साचोरे मारग दाखवे ॥ आणी रुद

य विवेक ॥ श्रीसीमंधर साहेव सांजलो ॥ ११ ॥

व्याख्या—एम वाहेरधर्म हुंढतांयकां हवे धर्म ते केवोठे? सोहामणोके० मनोहरवे. एक सजुगुरु ते ज्ञानी गुरु मल्या. ते ते हुंढणहारने साचो अंतरंग मार्ग देखाडे ते रुद यमांहे एवो विवेक आणीने के, ए वाह्यदृष्टिने ज्ञानमार्गमांहे अवतारीए तो मूढता टले, ए व्यतिकर हे श्रीसीमंधर स्वामि, तमे सांजलो, अने सत्यवादीना वचनना साखी थाउ. ॥ ११ ॥ हवे तेसजुरू जे उपदेश कहेठे, ते देखाडेठे. ॥

पर घरे जोतारे धर्म तुमे फरो ॥ निज घरे न लहोरे धर्म ॥ जेम नवि

जाणोरे मृग कस्तुरीउ ॥ मृगमद परिमल मर्म ॥ श्री० ॥ १२ ॥

व्याख्या—हे वाह्यदृष्टि लोको! तमे परघरे धर्मेने जोता फरोठो, पण निजघरे के० पोताना घटमांहे धर्म नथी पामता. ते ऊपर दृष्टांत—जेम कस्तुरिउ मृग, पोतानी नाजीमांहे जे मृगमद के० कस्तुरी उत्पन्न थड्ठे, तेना परिमल के० सुगंधना मर्मेने जाणे नही; तेम तमे पोतानाज घटमांहे धर्मेने तेने नथी पामता ॥ १२ ॥

जेम ते नूलोरे मृग दिशि दिशि फरे ॥ लेवा मृगमद गंध ॥ तेम

जगे हुंढेरे बाहिर धर्मेने ॥ मिथ्यादृष्टि रे अंध ॥ श्री० ॥ १३ ॥

व्याख्या—जेम ते कस्तूरि उ मृग मृगमदके० कस्तूरीनी सुगंध लेवा माटे वनमांहे दिशा दिशानेविषे रज्जततो फरे, तेम मिथ्यादृष्टि अंधठे तेपण निज आत्माथी अ न्य तमे धर्मेने हुंढेठे के० शोधेठे, पण विपर्यासे करी आत्मज्ञानमांहे न रमे ॥ १३ ॥

जातिअंधनोरे दोष न आकरो ॥ जे नवि देखेरे अर्थ ॥ मिथ्या

दृष्टि रे तेदृथी आकरो ॥ माने अर्थ अनर्थ ॥ श्री० ॥ १४ ॥

व्याख्या—जातिअंध के० जन्मनो जे अंधठे तेनो दोष तो आकरो नथी, कारण ते ज्यां अर्थ होय त्यां देखतो नथी पण मिथ्यादृष्टि तो ठती आंखे जाति अंधना करतां आकाराठे. कारण ते अर्थने अनर्थ करी माने, अने अनर्थने अर्थ करी मानेठे. अहोयां दश मिथ्याठे. धम्मे अधम्म सन्ना १ अधम्मे धम्मसन्ना २ उम ग्गो मग्गसन्ना ३ मग्गोउमग्ग सन्ना ४ ताहुसु असाहु सन्ना ५ असाहुसु ताहु

सन्ना ६ जीवे अजीव सन्ना ७ अजीवै जीव सन्ना ८ मुने अमुन सन्ना ९ अमुनेमुन
सन्ना १० एदश प्रकार मिथ्यात्वना कहा ॥ १४ ॥ मिथ्यादृष्टिना लक्षण कहै

आप प्रशसेरे परगुण उलवे ॥ न धरे गुणनोरे लेश ॥ ते जिन
वाणीरे नवि श्रवणे सुणे ॥ दिए मिथ्या उपदेश ॥ श्री० ॥ १५ ॥

व्याख्या-आप प्रशसे के० पोताना आत्मानो उत्तरुध करे थने कांश्च दोष
काढीने पारकाना गुणने उजये के० दुपावे पोतेतो गुणनो लवलेश मात्रपण परे
नहीं वजी ते मिथ्यादृष्टि, जिनवाणीके० श्रीवीतरागदेवना वचन ते श्रवणे के०
काने, नयि सुणे के० साजजे नहीं जे उपदेश दे ते मिथ्या के० स्वमति कथिने
दिए, थोडो जाणे तो घणो फुलीने कहे उठाठजो होय ॥ १५ ॥

ज्ञान प्रकाशेरे मोहतिमिर हरे ॥ जेहने सदगुरु सूर ॥

ते निज देखेरे सत्ता धर्मनी ॥ चिदानंद जरपूर ॥ श्री० ॥ १६ ॥

व्याख्या-जीन, तुज ताहरो मित्रने तो शामाटे बाहेर मित्रने वाछेने एदने
आत्मा समनारेने तो सर्वज मित्रने जेहने सजरुरूप सूर्य ज्ञान प्रकाशे जे पुरिता
तुममेय तुममिन किचद्वियामिन मिश्रति ईत्यादि आचारामे, अर्थ व्याख्यान रूप
श्रिणे करी मोहरूप तिमिर के० मिथ्यात्वरूप जे अयकार ते हरे, ते पानाना
आत्माभांहे निज धर्मनो सत्ता देखे ते केवीने तोके चिदानंद के० ज्ञानमुख
तंणे जरपूर, प्रथम सम्यक्त्व पामे तेहने अतिउो आनंद उपजे ॥ १६ ॥

जेम निर्मलनारे रतन स्फटिकतणी ॥ तेम जे जीवस्वजाय ॥ ते

जिन वीरिगे धर्म प्रकाशीत ॥ प्रवल कषाय अजाय ॥ श्री० ॥ १७ ॥

व्याख्या-जेम स्फटिक स्तनी निर्मलता ते स्फटिकनो स्वजायने ते वषादि निरं
प्रगटे, तेम जे जीवनापण कषयादिकना अजाये प्रकटतो स्वभावने ते श्रीनिनी
के० श्रीरंमान म्यामिण र्म प्रकाशयेने ते केवीने तो के प्रज जे कषाय त
नो अजाय एउजेनो कषाय प्रदहणपडे मट्फायनो धर्मपण लाखो ॥ १७ ॥

जेम ते गनेरे फूले रातडु ॥ श्याम फूलयारि श्याम ॥ पाप

पुण्ययारि तेम जगजीवने ॥ राग द्वेष परिणाम ॥ श्री० ॥ १८ ॥

व्याख्या-जेम ते स्फटिकस्त, रात फूल पामेने तेयी रातु देरायने, उपप
हून पामेवर्तीयफी श्याम देखाय, तेम जगत्ना जीवने पापपुण्यरूप द्वेष धर्म

उपाधि नग द्वेय परिणाम थायठे. रागे रातां फूल अने द्वेये ज्याम फूल थाय
एम समजवुं अने सद्ज तो ते शुद्ध स्वभावठे ॥ १७ ॥

धर्मेन कद्विष्टे निश्चये तेहने ॥ जेह विज्ञाव बडव्याधि ॥ पहेले
अंगेरे एणीपरे ज्ञापियुं ॥ करमे दोए उपाधि ॥ श्री० ॥ १८ ॥

व्याख्या—ते राग द्वेय प्रशस्त परिणाम रूप होय तो कारणे कार्योपचारथी व्य
वहारे धर्म कहीए, पण निश्चयनये धर्म न कहीए. जे राग द्वेय विज्ञावठे, ते महोटी व्या
धिरुपठे. एप्रमाणे पहेले अगे एटले श्रीआचारांगे ज्ञाप्युंठे के, उपाधि सर्व, कर्मे
होय तो उपाधिने स्वभाव केम कहीए? अकमस्त व्यवहारो एविज्ञा कमुणा उवा
हिजाय ५ इति सूत्रं ॥ अध्ययन त्रीजे. अकम्मके ० ज्यां कर्मजनित विकार नथी त्यां
व्यवहार नथी. उपाधि ते कर्मे करी होयठे. ॥ १८ ॥

जे जे अंशेरे निरुपाधिकपणु ॥ ते ते जाणोरे धर्म ॥ सम्य
कद्विष्टे गुणगणायकी ॥ जावलहे शिवशर्म ॥ श्री० ॥ १९ ॥

व्याख्या—जेटले अंश निरुपाधिक पणुके ० उपाधिरहितपणु ते ते अंशे धर्म जा
णो. जेम सम्यक् दृष्टिने मिथ्यात्व उपाधि टली तेटलो जे धर्म विरतिने अविरति टले.
तेहज धर्म अकपायीने कपाय टळ्यो, ते धर्म अयोगीने योग टळ्यो. ते धर्म. एम सम्यक्
धर्म जाणो. जेम सम्यग्दृष्टि गुणगणाथी मांमी ज्यां सुधी शिवशर्मके ० मोहसुखपामी
ए, त्यां सुधी अंशे धर्मद्विष्टि पामता पूर्ण धर्म ते चौदमा गुणगणाने ठेले समये होय.

एम जाणीनेरे ज्ञान दशा नजी ॥ रहीए आपस्वरूप ॥ पर परि
णतिथीरे धर्म न ठांमिए ॥ नवि पडिए नवकूप ॥ श्री० ॥ २० ॥

व्याख्या—एम जाणीने मिथ्यात्व, अविरति प्रमाद, कपाय अने योग—एपांच आश्रव,
तेमनी निवृत्ति ते पांच संवर; एम अंतरंग ज्ञान दशा नजीने आपस्वरूपे रहीए अने शुद्ध
परिणामे वर्तिए. परपरिणतिथी पुज्ज परिणामथी कुग्रहे, मिथ्यात्वादिक आदरी ध
र्म न ठांमिए. नवकूप के ० संसाररूपी कूपे न पडीए. ज्ञानदशा विना बाह्यक्रिया
ए जमालि प्रमुखने अर्थ न सखो. ॥ २० ॥

बाह्यर टुंडवुं मूकी परदोष दृष्टिटाळी आत्मानो खोज करे तो धर्म पामे ए
बीजी ढालमांहे कह्यु. हवे ते आत्मज्ञाननो उपाय त्रीजी ढालमां कहेंठे. ॥

ढाल त्रीजी ॥ हवे राणी पदमावती ॥ ए देशी. ॥

जिहा लगे आतमव्यनुं ॥ लक्षण नवि जाणु ॥ तिहा लगे गु
ण ठाणु नलू ॥ केम आवे ताणुं ॥ आतमतत्व विचारीए ॥ २१ ॥

व्याख्या-जिहां लगे आतमव्यनुं लक्षणके ० शुद्ध स्वरूप ते जाणु नहीं, तिहा लगे गुण ठाणु नलू के ० प्रवर्द्धमान स्थानक ते गुणठाणु ताणुं केम आवे? जे समयो पाम्यानु होय ते उपयोगे न आवे ते माटे आतमतत्व विचारीए एहज निमय लक्षण ठे आत्मन दर्शन ज्ञान चारित्र्याण्यथायते ॥ यत्तदात्मक एवंप शरीरमिति नित्यति ॥ १ ॥ अर्थ-अथवा यतिनो आत्माज सम्यक्त्व दर्शन निर्मेज ज्ञान ज्ञाने चाग्निप्ररूप ठे जेह कारण माटे सम्यक्त्वादिरूप ए आत्माज, यतिना शरीरनो आश्रयरी रूढे ॥ २ ॥ आत्मनानमात्मावेति मोहत्यागायदात्मनि ॥ तदेयतम्य चारित्र तदज्ञानं तजदर्शन ॥ २ ॥ इति योगशास्त्रे ॥ २२ ॥

आतम अज्ञाने करी ॥ जे नव ड स लहीए ॥ आतम
ज्ञाने ते टले ॥ एम मन सदहीए ॥ आतम ० ॥ २३ ॥

व्याख्या-आत्माने अज्ञाने करी पुजनमाहे आत्म ब्रम धरतां मिश्रतेण उदिगेण अउरम्म पयडीउं वधति ए वचनयी, नउड खके ० ससारब्रमणनो डउर जहीरे के ० पामी ० ते नउडउर आत्मज्ञानेज टले पण आत्मज्ञानरहित तप प्रमुपेन टले जेम हिमरिफारड म, अग्नि एटले तेम जाणु ए तत्व मनमो साहि ए आत्माज्ञानहि मिश्रतामात्मज्ञानेन हन्यते ॥ तपसा प्यात्मविज्ञान हीनस्तनु न कल्पने ॥ २३ ॥ एमनो आत्मज्ञानेज सउर होय तो चारित्रनु शु काम? ते उपरकरेने.

ज्ञानदशा जे आकरी ॥ तेह चरण विचारो ॥ निर्विकल्प
उपयोगमां ॥ नहीं कर्मनो चारो ॥ आतम ० ॥ २४ ॥

व्याख्या-ज्ञानदशा जे आकरी प्रत्यारमान परिकारुप ठे तेहन चरण के ० चाग्नि विभागो निर्विकल्प शुद्धज्ञाननो उपयोग ज्यां होय त्यां कर्मनो बाग ० यो एतावता निवारे कर्म न आवे ते माटे ज्ञान तेहज सनाय चरण ठे माटे चाग्नि कही ० बाग त्यागतो निर्विवादिकने पण ठे ॥ २४ ॥

नगवड अगे जापीउ ॥ मामाधिक अर्थ ॥ मामाधि

कपण आतमा ॥ घरो सुधो अर्थ ॥ आतम ० ॥ २५ ॥

व्याख्या-श्री नगवनीमूत्रे पांचमे अगे कात्तामवेमीय प्रग्ने स्थितिं कता ॥

आयासामाईए आयासामाइयस्त अछे ॥ ए वचने आत्मजावरूपज चारित्र कसुं.
इयथी त्याग मात्रे जे कसुं, ते उपचारे कहिए अने मुख्यअर्थ “स्पर्शविना उप
चार न संजवे” ए सूयो सूत्रनो अर्थ चित्तमांहे धरो. ॥ १५ ॥

लोकसार अध्ययनमां ॥ समकित मुनी जावे ॥ मुनिजा
वज समकित कह्युं ॥ निज शुद्धस्वजावे ॥ आतम० ॥ १६ ॥

आख्या-लोकसार नामे आचारांगनुं पांचमुं अध्ययन-तेमांहे समकित मुनि
जावे अने समकितज मुनिजाव एबु अन्योन्य विना जावे कसु ठे ; ते निज शुद्ध
स्वजावे करे, तेमाटे शुद्धस्वजाव उपयोग-तेहज आत्मचरण नणी चारित्र कहिए.
ए ज्ञानमांहेज रती करिए. यहुं ॥ जं सम्मंतिपासहा तमोणंतिपासहा जं मोणं
ति पासहा तंसम्मंतिपासहा ॥ इत्यादि आलावोठे. इति ठवीशमी गाथार्थ ॥ १६ ॥
हवे ज्ञाननो महिमा स्तवे ठे.

कष्ट करो संजम धरो ॥ गालो निज देह ॥ ज्ञानदशा
विण जीवने ॥ नही दुःखनो ठेह ॥ आतम० ॥ १७ ॥

आख्या-कष्ट के० लोचादि करो, संयम चारित्रक्रिया उग्र धरो, निजदेह के०
पोतानुं शरीर मास खमणादिके गालो ; पण ज्ञानदशाविना जीवने दुःखनो ठेह
के० ठेडो नथी. तेमाटे अंतर्मुखे अइने ज्ञानदृष्टि दृढ राखवी. ॥ १७ ॥
बाह्यदृष्टि जीवो अंतर्मुखज्ञान प्रवर्ति अज्ञानेज नथी करता ते देखाडे ठे.

बाहिर यतना बापडा ॥ करतां दूहवाए ॥ अंतर ज
तना ज्ञाननी ॥ नवि तेणे याए ॥ आतम० ॥ १८ ॥

आख्या-बापडा ज्ञाननी शौच बाहेर उग्रविहार यत्ना करतां दूहवायठे. इत्य
मात्र पामेठे पण तेणे ज्ञानयतना अंतर्मुख सुख करे ठे ते पण नथी थाती; अ
ज्ञानमांहेज जे तुष्ट उपाय करेठे, ते हिताहित जाणता नथी. उक्तंच ॥ अज्ञानं
खलु कष्टं क्रोधादित्योपि सर्वं पापेभ्यः ॥ अर्थहित मद्दित्वा नवेचित्येनावृतां जीवः

राग द्वेष मल गालवा ॥ उपशम जल गीलो ॥ आतम
परिणति आदरी ॥ पर परिणति पीलो ॥ आतम० ॥ १९ ॥

आख्या-राग द्वेषरूप मज गालवाने माटे उपशमरूप जलनेविषे गीलो. ने ठ
उपशम आतमज्ञाने आवे; तेमाटे तत्त्वसंवेदने आत्मपरिणति आदरीने पर परि

जिह्वा लगे आतमव्यनु ॥ लक्षण नवि जाणु ॥ तिह्वा लगे गु
ण ठाणु नलू ॥ केम आवे ताणुं ॥ आतमतत्त्व विचारीए ॥ ७१ ॥

व्याख्या-जिह्वा लगे आतमव्यनु लक्षणके ० शुद्ध स्वरूप ते जाणु नहीं, तिह्वा ल
गे गुणठाणु नलूके ० प्रवर्द्धमान स्थानक ते गुणठाणु ताणुं केम आवे? जे राज्ययोगे
पाम्यानु होय ते उपयोगे न आवे, ते माटे आतमतत्त्व विचारीए एहज निमय
लक्षण ठे आत्मन दर्शन ज्ञान चारित्र्याण्यथायते ॥ यत्तदात्मक एवं शरीरमपि
तिष्ठति ॥ १ ॥ अर्थे-अथवा यतिनो आत्माज सम्यक्त्व दर्शन निर्मज ज्ञान थनं
चारित्ररूप ठे जेह कारण माटे सम्यक्त्वादिरूप ए आत्माज, यतिना शरीरनो आ
श्रयकरी रह्ये ॥ १ ॥ आत्मनानमात्मापेति मोहत्यागायदात्मनि ॥ तदेवतत्त्व
चारित्र तदज्ञान तच्चदर्शन ॥ २ ॥ इति योगशास्त्रे ॥ २२ ॥

आतम अज्ञाने करी ॥ जे नव ड ख लहीए ॥ आतम
ज्ञाने ते टले ॥ एम मन सदहीए ॥ आतम ० ॥ ७३ ॥

व्याख्या-आत्माने अज्ञाने करी पुनजमाहे आत्म त्रम धरता मिश्रतेण उ
दिणेण अवरुम्म पयहीठ ववति ए वचनथी, नउ खके ० ससारत्रमणनो ड ख
लहीए के ० पामीए ते नउ ख आत्मज्ञानेज टले पण आत्मज्ञानरहित तप
प्रभुनेन टले जेम हिमविकारड ख, अग्नि ए टले तेम जाणवु ए तत्व मनमां सहि
ए आत्माऽज्ञानहि विडुपामात्मज्ञानेन हन्यते ॥ तपसा प्यात्मविज्ञान हीनस्तनु न श
क्यते ॥ १ ॥ २३ ॥ एमजो आत्मज्ञानेज सवर होय तो चारित्रनु शु काम? तेवरकहेने.

ज्ञानदशा जे आकरी ॥ तेह चरण विचारो ॥ निर्विकल्प
उपयोगमा ॥ नहीं कर्मनो चारो ॥ आतम ० ॥ ७४ ॥

व्याख्या-ज्ञानदशा जे आकरी प्रत्याख्यान परिहारूप ठे तेहज चरण के
चाग्रि विचारो निर्विकल्प शुद्धज्ञाननो उपयोग ज्यां होय त्यां कर्मनो चारा न
थी एतावना तिसारे कर्म न आवे ते माटे ज्ञान तेहज स्वनाय चरण ठे माटे
चारित्र कह्ये बाह्य त्यागतो तिर्यचादिकने पण ठे ॥ २४ ॥

जगउ अगे जापीठ ॥ सामायिक अर्थ ॥ मामायि

कपण आतमा ॥ धरो सुधो अर्थ ॥ आतम ० ॥ ७५ ॥

व्याख्या-श्री जगतीसूत्रे पांचमे अगे काजासपेसीय प्रश्ने स्वयिने कहा ॥

आयासामाईए आयासामाइयस्त अछे ॥ ए वचने आत्मनावरूपज चारित्र कह्युं.
इव्ययी त्याग मात्रे जे कह्युं, ते उपचारे कह्यौए, अने मुख्यअर्थ “स्पर्शविना उप
चार न संजवे” ए सूयो सूत्रनो अर्थ चित्तमांहे धरो. ॥ १५ ॥

लोकसार अध्ययनमां ॥ समकित मुनी जावे ॥ मुनिजा
वज समकित कह्युं ॥ निज शुद्धस्वजावे ॥ आतम० ॥ १६ ॥

ब्याख्या—लोकसार नामे आचारांगनुं पांचमुं अध्ययन—तेमांहे समकित मुनि
जावे अने समकितज मुनिजाव एवुं अन्योन्य विना जावे कह्युं ठे ; ते निज शुद्ध
स्वजावे करे; तेमाटे शुद्धस्वजाव उपयोग—तेहज आत्मचरण नणी चारित्र कह्यौए.
ए ज्ञानमांहेज रती करिऐ. यहुंके ॥ जं सम्मंतिपासहा तंमोणंतिपासहा जं मोणं
ति पासहा तसम्मंतिपासहा ॥ इत्यादि आलावोठे. इति उव्वीशमी गाथार्थ ॥ १६ ॥
ह्वे ज्ञाननो महिमा स्तवे ठे.

कष्ट करो संजम धरो ॥ गालो निज देह ॥ ज्ञानदशा
विण जीवने ॥ नही डुःखनो ठेह ॥ आतम० ॥ १७ ॥

ब्याख्या—कष्ट के० लांचादि करो, संयम चारित्रक्रिया उग्र धरो, निजदेह के०
पोतानुं शरीर मास खमणादिके गालो ; पण ज्ञानदशाविना जीवने डुःखनो ठेह
के० ठेहो नथी. तेमाटे अंतर्मुखे अइने ज्ञानदृष्टि दृढ राखवी. ॥ १७ ॥
बाह्यदृष्टि जीवो अंतर्मुख्यज्ञान प्रवर्ति अज्ञानेज नथी करता ते देखाडे ठे.

वाहिर यतना बापडा ॥ करतां दूहवाए ॥ अंतर ज
तना ज्ञाननी ॥ नवि तेणे थाए ॥ आतम० ॥ १८ ॥

ब्याख्या—बापडा ज्ञाननी शांच बाहेर उग्रविहार यत्ना करतां दूहवायठे. डुःख
मात्र पामेठे पण तेणे ज्ञानयतना अंतर्मुख्य सुख करे ठे ते पण नथी थाती, अ
ज्ञानमांहेज जे तुष्ठ उपाय करेठे, ते हिताहित जाणता नथी. उक्तेच ॥ अज्ञानं
खलु कष्टं क्रोधादिभ्योपि सर्वं पापेभ्यः ॥ अर्थहित महितंवा नवेत्तियेनावृतो जीवः

राग द्वेष मल गालवा ॥ उपशम जल जीलो ॥ आतम

परिणति आदरी ॥ पर परिणति पीलो ॥ आतम० ॥ १९ ॥

ब्याख्या—राग द्वेषरूप मल गालवाने माटे उपशमरूप जलनेविषे जीजो. ते उ
पशम आतमज्ञाने आवे; तेमाटे तत्त्वसंवेदने आत्मपरिणति आदरीने पर परि

जिह्वा लगे आतमव्यनु ॥ लक्षण नवि जाण्यु ॥ तिहा लगे गु
ण ठाणु नल्लु ॥ केम आवे ताण्यु ॥ आतमतत्त्व विचारीए ॥ ११ ॥

व्याख्या-जिह्वा लगे आतमव्यनुं लक्षणके ० शुद्ध स्वरूप ते जाण्यु नहीं, तिहा लगे गुण ठाणु नल्लुके ० प्रवर्द्धमान स्थानक ते गुणठाणु ताण्युं केम आवे? जे राज्ययोगे पाम्यानु होय ते उपयोगे न आवे, ते माटे आतमतत्त्व विचारीए एहज निष्प लक्षण ते आत्मज्ञ दर्शन ज्ञान चारित्र्याण्यथायते ॥ यत्तदात्मक एवं शरीरमधिगति ॥ १ ॥ अर्थ-अथवा यतिनो आत्माज सम्यक्त्व दर्शन निर्मेज ज्ञान अने चाग्रिरूप ते जेह कारण माटे सम्यक्त्वादिरूप ए आत्माज, यतिना शरीरनो आश्रयशरीर रहेते ॥ १ ॥ आत्मनानमात्मायेति मोहत्यागायदात्मनि ॥ तदेवतत्त्व चारित्र्य तद्ज्ञानं तच्चदर्शन ॥ २ ॥ इति योगशास्त्रे ॥ २२ ॥

आतम अज्ञाने करी ॥ जे नव डुर लहीए ॥ आतम
ज्ञाने ते टले ॥ एम मन सहहीए ॥ आतम ० ॥ १३ ॥

व्याख्या-आत्माने अज्ञाने करी पुनर्जमांहे आत्म भ्रम धरतां मिथुनेण व
दिनेण अठम्म पयडीउं वधति ए वचनथी, नरडु खके ० ससारभ्रमणना डुर
जही ० ० पामीए ते नरडु म आत्मज्ञानेज टले. पण आत्मज्ञानरहित तप
प्रभुगे ० टले जेम हिमविकारडु म, अग्रिए टले तेम जाण्यु ए तत्व मनमां सरहि
ए आत्माज्ञानहि विडुशमात्मज्ञानेन हन्यते ॥ तपसा प्यात्मविज्ञान हीनस्तनु न श
क्यते ॥ १३ ॥ एमजो आत्मज्ञानेज सार होय तो चारित्र्यनु शु काम? तेवपरहेते.

ज्ञानदशा जे आकरी ॥ तेह चरण विचारो ॥ निर्विकल्प
उपयोगमा ॥ नहीं कर्मनो चारो ॥ आतम ० ॥ १४ ॥

व्याख्या-ज्ञानदशा जे आकरी प्रत्याग्यान परिकारूप ते तेहज चरण के
चाग्रि विचारे निर्विकल्प शुद्धज्ञाननो उपयोग आं होय त्या कर्मनो नाग न
यो एतावता विचारे कर्म न आवे ते माटे ज्ञान तेहज सनाय चरण ते मटे
चारित्र कहौं वाद्य त्यागतो निर्विवादिकने पण ते ॥ १४ ॥

जगवड अने जापीउ ॥ मामाधिक अर्थ ॥ मामाधि
कपण आनमा ॥ धरो मूर्धो अर्थ ॥ आतम ० ॥ १५ ॥

व्याख्या-श्री जगवतीमूर्धे पांचमे अंगे काज्ञामयेमीय प्रभने स्थिति रह ॥

આયાસમાર્ગે આયાસમાઙ્યસ્ત ંઠે ॥ એ વચને આત્મજાવરૂપજ ચારિત્ર કહ્યું.
ઙ્યથી ત્યાગ માત્રે જે કહ્યું, તે ઉપચારે કહીએ. અને મુખ્યઅર્થ “સ્પર્શવિના ઉપ
ચાર ન સંજવે” એ સૂબો સૂત્રનો અર્થ ચિત્તમાંહે ધરો. ॥ ૨૫ ॥

લોકસાર અધ્યયનમાં ॥ સમકિત મુની જાવે ॥ મુનિજા
વજ સમકિત કહ્યું ॥ નિજ શુદ્ધસ્વજાવે ॥ આતમ ॥ ૨૬ ॥

આસ્વા-લોકસાર નામે આચારાંગનું પાંચમું અધ્યયન-તેમાંહે સમકિત મુનિ
જાવે અને સમકિતજ મુનિજાવે એવું અન્યોન્ય વિના જાવે કહ્યું છે ; તે નિજ શુદ્ધ
સ્વજાવે કરે; તેમાટે શુદ્ધસ્વજાવે ઉપયોગ-તેહજ આત્મચરણ જણી ચારિત્ર કહિએ.
એ જ્ઞાનમાંહેજ રતી કરિએ. યદુકું ॥ જં સમ્મંતિપાસહા તંમોણંતિપાસહા જં મોણં
તિ પાસહા તંસમ્મંતિપાસહા ॥ ડલ્યાદિ આલાવોઠે. ઇતિ ઠવીશમી ગાથાર્થ ॥ ૨૬ ॥

હથે જ્ઞાનનો મહિમા સ્તવે ઠે.

કઠ કરો સંજમ ધરો ॥ ગાલો નિજ દેહ ॥ જ્ઞાનદશા
વિણ જીવને ॥ નહીં ડુઃખનો ઠેહ ॥ આતમ ॥ ૨૭ ॥

આસ્વા-કઠ કેં લાંચાદિ કરો, સંયમ ચારિત્રક્રિયા ઉગ્ર ધરો, નિજદેહ કેં
ગોતારું ગરીર માસ સ્વમણાદિકે ગાલો ; પણ જ્ઞાનદશાવિના જીવને ડુઃખનો ઠેહ
કેં ઠેહો નથી. તેમાટે અંતર્મુખે થઈને જ્ઞાનદૃષ્ટિ દૃઢ રાખવી. ॥ ૨૭ ॥

વાહ્યદૃષ્ટિ જીવો અંતર્મુખ્યજ્ઞાન પ્રવર્તિ અજ્ઞાનેજ નથી કરતા તે દેખાડે ઠે.

વાહિર યતના વાપડા ॥ કરતાં દૂહવાયે ॥ અંતર જ
તના જ્ઞાનની ॥ નવિ તેણે થાએ ॥ આતમ ॥ ૨૮ ॥

આસ્વા-વાપડા જ્ઞાનની ગાંઠ વાહેર અગ્રવિહાર યત્ના કરતાં દૂહવાયઠે. ડુ.સ્વ
માત્ર પામેઠે. પણ તેણે જ્ઞાનયતના અંતર્મુખ્ય મુખ કરે ઠે તે પણ નથી થાતી; અ
જ્ઞાનમાંહેજ જે તુલ્ય ઉપાય કરેઠે, તે હિતાહિત જાણતા નથી. ડકુંચ ॥ અજ્ઞાનં
લુલુ કટં ક્રોધાદિન્યોપિ સર્વ પાપેન્યઃ ॥ અર્થહિત મહિત્વા નવેત્તિયેનાતૃતો જીવઃ

રાગ દેપ મલ ગાલવા ॥ ઉપશમ જલ ઝીલો ॥ આતમ
પરિણતિ આદરી ॥ પર પરિણતિ પીલો ॥ આતમ ॥ ૨૯ ॥

આસ્વા-રાગ દેપરૂપ મલ ગાલવાને માટે ઉપશમરૂપ જલનેવિપે ઝીલો. તે ઉ
પશમ આતમજ્ઞાને આવે; તેમાટે તત્ત્વસંવેદને આત્મપરિણતિ આદરીને પર પરિ

जिहा लगे आतमडव्यनुं ॥ लक्षण नवि जाण्युं ॥ तिहा लगे गु
ण ठाणु जलू ॥ केम आवे ताण्युं ॥ आतमतत्व विचारीए ॥ २१ ॥

व्याख्या-जिहा लगे आतमडव्यनु लक्षणके ० बुद्ध स्वरूप ते जाण्युं नहीं, तिहा लगे गुणठाणु जलूके ० प्रवर्द्धमान स्थानक ते गुणठाणु ताण्युं केम आवे? जे राज्ययोगे पाम्यानु होय ते उपयोगे न आवे ते माटे आतमतत्व विचारीए एहज निभय लक्षण ठे आत्मव दर्शन ज्ञान चारित्राण्यथायते ॥ यत्तदात्मक एवैष शरीरमात्र निष्ठिति ॥ १ ॥ अर्थ-अथवा यतिनो आत्माज सम्यक्त्व दर्शन निर्मज ज्ञान अने चारित्ररूप ठे जेह कारण माटे सम्यक्त्वादिरूप ए आत्माज, यतिना शरीरनो अश्रमस्त्री रहेते ॥ १ ॥ आत्मनानमात्मावेति मोहत्यागायदात्मनि ॥ तदेवतस्य चारित्र तदज्ञान तच्चदर्शन ॥ २ ॥ इति योगशास्त्रे ॥ २२ ॥

आतम अज्ञाने करी ॥ जे जव ड ख लहीए ॥ आतम
ज्ञाने ते टले ॥ एम मन सहहीए ॥ आतम ० ॥ २३ ॥

व्याख्या-आत्माने अज्ञाने करी पुनर्जमाहे आत्म त्रम धरता मिश्रण उ दित्तेण अवक्रम पयडीउ वरति ए वचनथी, जवडु खके ० सत्तारत्रमणना डल लही ० जे ० पामीए ते जवडु ख आत्मज्ञानेज टले, पण आत्मज्ञानरहित तप प्रभुगेन टले जेम हिमप्रिकारडु स, अग्नि ए टले तेम जाणु ए तत्व मनमो सहि ए आत्माऽज्ञानहि मिश्रामात्मज्ञानेन हन्यते ॥ तपसा प्यात्मविज्ञान हीनस्तनु न वा क्यते ॥ २३ ॥ एमजो आत्मज्ञानेज सत्तर होय तो चारित्रनु बु काम? ते उपरकहेते.

ज्ञानदशा जे आकरी ॥ तेह चरण विचारो ॥ निर्विकल्प
उपयोगमा ॥ नहीं कर्मनो चारो ॥ आतम ० ॥ २४ ॥

व्याख्या-ज्ञानदशा जे आकरी प्रत्याख्यान परिष्कारूप ठे तेहज चरण ० चारित्र विचारो निर्विकल्प बुद्धज्ञाननो उपयोग ज्यां होय त्यां कर्मनो चाग न थो एतावना निरागे कर्म न आवे ते माटे ज्ञान तेहज सनाव चरण उ माटे चारित्र बहीए बाह्य त्यागतो निर्विचादिकने पण ठे ॥ २४ ॥

जगज्ज अंगे जायीउ ॥ मामाधिक अर्थ ॥ मामाधि
कपण आनमा ॥ धरो मूधो अर्थ ॥ आतम ० ॥ २५ ॥

व्याख्या-श्री जगदनीमूत्रे पांचमे अंगे कानामवेसीय प्रभुने स्वयिने कहा ॥

આયાસામાઈએ આયામામાઙ્યસ્ત ંષ્ટે ॥ એ વચને આત્મજાવરૂપજ ચારિત્ર કહ્યું.
 ઇચ્છી ત્યાગ માત્રે જે કહ્યું. તે ઉપચારે કહીએ. અને મુખ્યઅર્થ “સ્પર્શવિના ઉપ
 ચાર ન સંજવે” એ સૂયો સૂત્રનો અર્થ ચિત્તમાંહે ધરો. ॥ ૨૫ ॥

લોકસાર અધ્યયનમાં ॥ સમકિત મુની જાવે ॥ મુનિજા
 વજ સમકિત કહ્યું ॥ નિજ શુદ્ધસ્વજાવે ॥ આતમ ॥ ૨૬ ॥

આચાર્યા—લોકસાર નામે આચારાંગનું પાંચમું અધ્યયન—તેમાંહે સમકિત મુનિ
 જાવે અને સમકિતજ મુનિજાવે એવું અન્યોન્ય વિના જાવે કહ્યું છે ; તે નિજ શુદ્ધ
 સ્વજાવે કરે; તેમાટે શુદ્ધસ્વજાવે ઉપયોગ—તેહજ આત્મચરણ જાણી ચારિત્ર કહીએ.
 એ જ્ઞાનમાંહેજ રતી કરીએ. યદુક્તં ॥ જ સમ્મંતિપાસહા તંમોણંતિપાસહા જં મોણં
 તિ પાસહા તસમ્મંતિપાસહા ॥ ઇત્યાદિ આલાવોઢે. ઇતિ ઠવીશમી ગાથાર્થ ॥ ૨૬ ॥
 હવે જ્ઞાનનો મહિમા સ્તવે છે.

કષ્ટ કરો સંજમ ધરો ॥ ગાલો નિજ દેહ ॥ જ્ઞાનદશા
 વિણ જીવને ॥ નહીં હઃસ્વનો ઢેહ ॥ આતમ ॥ ૨૭ ॥

આચાર્યા—કષ્ટ કેં લોચાદિ કરો, સંયમ ચારિત્રક્રિયા ઉગ્ર ધરો, નિજદેહ કેં
 પોતાનું શરીર માસ રૂમણાદિકે ગાલો ; પણ જ્ઞાનદશાવિના જીવને હઃસ્વનો ઢેહ
 કેં ઢેહો નથી. તેમાટે અંતર્મુખે થઈને જ્ઞાનદૃષ્ટિ દૃઢ રાખવી. ॥ ૨૭ ॥

વાહ્યદૃષ્ટિ જીવો અંતર્મુખ્યજ્ઞાન પ્રવર્તિ અજ્ઞાનેજ નથી કરતા તે દેખાડે છે.

વાહિર યતના વાપડા ॥ કરતાં દૂહવાય ॥ અંતર જ
 તના જ્ઞાનની ॥ નવિ તેણે યાએ ॥ આતમ ॥ ૨૮ ॥

આચાર્યા—વાપડા જ્ઞાનની શાંતિ વાહેર ઉગ્રવિહાર યત્ના કરતાં દૂહવાય છે. હઃસ્વ
 માત્ર પામે છે. પણ તેણે જ્ઞાનયતના અંતર્મુખ્ય સુખ કરે છે તે પણ નથી થાતી; અ
 જ્ઞાનમાંહેજ જે તુલ્ય ઉપાય કરે છે, તે હિતાહિત જાણતા નથી. વર્તેચ ॥ અજ્ઞાનં
 સ્વલુ કષ્ટં ક્રોધાદિન્યોપિ સર્વં પાપેન્યઃ ॥ અર્થહિત મહિતંવા નવેતિયેનાવૃત્તો જીવઃ

રાગ દેપ મલ ગાલવા ॥ ઉપશમ જલ જીલો ॥ આતમ

પરિણતિ આદરી ॥ પર પરિણતિ પીલો ॥ આતમ ॥ ૨૯ ॥

આચાર્યા—રાગ દેપરૂપ મલ ગાલવાને માટે ઉપશમરૂપ જલનેવિષે જીલો. તે ઉ
 પશમ આતમજ્ઞાને આવે ; તેમાટે તત્ત્વસંવેદને આત્મપરિણતિ આદરીને પર પરિ

जिहा लगे आतमइव्यनुं ॥ लक्षण नवि जाण्यु ॥ तिहा लगे गु
ण ठाणु नलू ॥ केम आवे ताण्युं ॥ आतमतत्व विचारीए ॥ २१ ॥

व्याख्या-जिहा लगे आतमइव्यनु लक्षणके ० छुः स्वरूप ते जाण्यु नहीं, तिहां लगे गुणठाणु नलूके ० प्रवर्द्धमान स्थानक ते गुणठाणु ताण्युं केम आवे? जे राज्ययोगे पाम्यानु होय ते उपयोगे न आवे, ते माटे आतमतत्व विचारीए एहज निमय लक्षण ठे आत्मैव दर्शन ज्ञान चारित्राण्यथायते ॥ यत्तदात्मक एवैव शरीरमिति प्रति ॥ १ ॥ अर्थ-अथवा यतिनो आत्माज सम्यक्त्व दर्शन निर्मल ज्ञान अने चारित्ररूप ठे जेह कारण माटे सम्यक्त्वादिरूप ए आत्माज, यतिना शरीरनो आश्रयकरी रहेते ॥ १ ॥ आत्मनानमात्मावेति मोहत्यागायदात्मनि ॥ तदेवतस्य चारित्र तदज्ञान तच्चदर्शन ॥ २ ॥ इति योगशास्त्रे ॥ २२ ॥

आतम अज्ञाने करी ॥ जे नव ड ख लहीए ॥ आतम
ज्ञाने ते टले ॥ एम मन सहहीए ॥ आतम ० ॥ २३ ॥

व्याख्या-आत्माने अज्ञाने करी पुजलमाहे आत्म त्रम धरता भिन्नतेण उदिसेण अठकम्म पयडीठ वधति ए वचनथी, नवडु खके ० सत्सारत्रमणना डुख लहीए के ० पामीए ते नवडुख आत्मज्ञानेज टले पण आत्मज्ञानरहित तप प्रमुखेन टले जेम हिमविकारडुख अग्रि ए टले तेम जाणवु ए तत्व मनमां सहहि ए आत्माऽज्ञानहि विडुपामात्मज्ञानेन हन्यते ॥ तपसा प्यात्मविज्ञान हीनस्तनु न शक्यते ॥ १ ॥ २३ ॥ एमजो आत्मज्ञानेज सवर होय तो चारित्रनु छु काम? ते उपरकहेते.

ज्ञानदशा जे आकरी ॥ तेह चरण विचारो ॥ निर्विकटप
उपयोगमा ॥ नहीं कर्मनो चारो ॥ आतम ० ॥ २४ ॥

व्याख्या-ज्ञानदशा जे आकरी प्रत्याख्यान परिज्ञारूप ठे तेहज चरण के ० चारित्र विचारो निर्विकटप, छुः ज्ञाननो उपयोग ज्या होय त्यां कर्मनो चारो नथी एतावता तिवारे कर्म न आवे ते माटे ज्ञान तेहज स्वनाव चरण ठे माटे चारित्र कहीए बाह्य त्यागतो तिर्यचादिकने पण ठे ॥ २४ ॥

नगवड अगे नापीठ ॥ सामायिक अर्थ ॥ सामायि

कपण आतमा ॥ धरो सुधो अर्थ ॥ आतम ० ॥ २५ ॥

व्याख्या-श्री नगवतीसूत्रे पांचमे अगे कालासवेसीय प्रश्ने स्वविरं कहा ॥

આયાતામાર્ગે આયાનામાઘ્યસ્ત ંષ્ઠે ॥ એ વચને આત્મજાવરૂપજ ચારિત્ર કહ્યું.
અર્થથી ત્યાગ માત્ર જે કહ્યું. તે ઉપચારે કહીએ. અને મુગ્યઅર્થે “સ્પર્શવિના ઉપ
ચાર ન સંજમે” એ તૃતીયો સૂત્રનો અર્થ ચિત્તમાંહે ધરો. ॥ ૨૫ ॥

લોકસાર અધ્યયનમાં ॥ સમકિત મુની જાવે ॥ મુનિજા
વજ સમકિત કહ્યું ॥ નિજ શુદ્ધસ્વજાવે ॥ આતમ ॥ ૨૬ ॥

આશ્વા-લોકસાર નામે આચારાંગનું પાંચમું અધ્યયન-તેમાંહે સમકિત મુનિ
જાવે અને સમકિતજ મુનિજાવે એવું અન્યોન્ય વિના જાવે કહ્યું છે ; તે નિજ શુદ્ધ
સ્વજાવે કરે; તેમાંહે શુદ્ધસ્વજાવે ઉપયોગ-તેહજ આત્મચરણ જણી ચારિત્ર કહીએ.
એ જ્ઞાનમાંહેજ ગતી કરીએ. ચક્રકું ॥ જં સમ્મંતિપાસહા તમોણંતિપાસહા જં મોણં
તિ પાસહા તનમ્મંતિપાસહા ॥ ઇત્યાદિ આજ્ઞાવોત્તે. ઇતિ ઠઠ્ઠીશમી ગાથાર્થે ॥ ૨૬ ॥
હયે જ્ઞાનનો મહિમા સ્તવે છે.

કષ્ટ કરો સંજમે ધરો ॥ ગાલો નિજ દેહ ॥ જ્ઞાનદશા
વિણ જીવને ॥ નહીં હઃખનો ઝેહ ॥ આતમ ॥ ૨૭ ॥

આશ્વા-કષ્ટ કે ० લોચાટિ કરો, સંયમ ચારિત્રક્રિયા ઉગ્ર ધરો, નિજદેહ કે ०
પોતાનું ગરીર માત્ર સ્વમણાટિકે ગાલો ; પણ જ્ઞાનદશાવિના જીવને હઃખનો ઝેહ
કે ० ઝેહો નથી. તેમાંહે અંતર્મુખે થઈને જ્ઞાનદૃષ્ટિ દૃઢ રાખવી. ॥ ૨૭ ॥
વાહ્યદૃષ્ટિ જીવો અંતર્મુખ્યજ્ઞાન પ્રવર્તિ અજ્ઞાનેજ નથી કરતા તે દેખાહે છે.

વાહિર ચતના ચાપડા ॥ કરતાં દૂહવાયે ॥ અંતર જ
તના જ્ઞાનની ॥ નવિ તેણે યાએ ॥ આતમ ॥ ૨૮ ॥

આશ્વા-ચાપડા જ્ઞાનની ગાંઠ વાહેર ઉગ્રવિહાર ચલા કરતાં દૂહવાયે. હઃખ
માત્ર પામેઝે. પણ તેણે જ્ઞાનચતના અંતર્મુખ્ય મુલ્ય કરે છે તે પણ નથી યાતી; અ
જ્ઞાનમાંહેજ જે તુલ્ય ઉપાય કરેઝે, તે હિતાહિત જાણતા નથી. વક્ત્રંચ ॥ અજ્ઞાન
લલુ કષ્ટ ક્રોધાદિન્યોપિ સર્વ પાપેન્યઃ ॥ અર્થહિત મહિતંવા નવેચિયેનાવૃત્તો જીવઃ

રાગ દેપ મલ ગાલવા ॥ ઉપશમ જલ જીલો ॥ આતમ
પરિણતિ આદરી ॥ પર પરિણતિ પીલો ॥ આતમ ॥ ૨૯ ॥

આશ્વા-રાગ દેપરૂપ મલ ગાલવાને માટે ઉપશમરૂપ જલનેવિપે જીલો. તે ઉ
પશમ આતમજ્ઞાને આવે ; તેમાંહે તત્ત્વસંવેદને આત્મપરિણતિ આદરીને પર પરિ

जिहा लगे आतमऽव्यनुं ॥ लक्षण नवि जाण्यु ॥ तिहा लगे गु
ण ठाणु जलू ॥ केम आवे ताण्युं ॥ आतमतत्त्व विचारीए ॥ ७१ ॥

व्याख्या-जिहा लगे आतमऽव्यनुं लक्षणके ० शुद्ध स्वरूप ते जाण्यु नहीं, तिहा लगे गुणठाणु जलूके ० प्रवर्द्धमान स्थानक ते गुणठाणु ताण्यु केम आवे? जे राज्ययोगे पाम्यानु होय ते उपयोगे न आवे, ते माटे आत्मतत्त्व विचारीए एहज निम्य लक्षण ठे आत्मैव दर्शन ज्ञान चारित्राण्यथवायते ॥ यत्तदात्मक एवंप शरीरमपि तिष्ठति ॥ १ ॥ अर्थ-अथवा यतिनो आत्माज सम्यक्त्व दर्शन निर्मज्ज ज्ञान थने चारित्ररूप ठे जेह कारण माटे सम्यक्त्वादिरूप ए आत्माज, यतिना शरीरनो आश्रयकरी रहेठे ॥ १ ॥ आत्मनानमात्मावेति मोहत्यागायदात्मनि ॥ तदेवतत्त्व चारित्र तदज्ञान तच्चदर्शन ॥ २ ॥ इति योगशास्त्रे ॥ २२ ॥

आतम अज्ञाने करी ॥ जे नव ड ख लहीए ॥ आतम
ज्ञाने ते टले ॥ एम मन सहहीए ॥ आतम ० ॥ ७२ ॥

व्याख्या-आत्माने अज्ञाने करी पुज्जमाहे आत्म त्रम धरता भित्तनेण व दिसेण अवकम्म पयडीठ बंधति ए वचनथी, नवड खके ० सत्तारत्रमणना ड ख लहीए के ० पामीए ते नवड ख आत्मज्ञानेज टले पण आत्मज्ञानरहित तप प्रमुखेन टले जेम हिमविकारड ख, अग्नि ए टले तेम जाणवु ए तत्व मनमा सरहि ए आत्माऽज्ञानहि विडुपामात्मज्ञानेन हन्यते ॥ तपसा प्यात्मविज्ञान हीनस्तनु न शक्यते ॥ १ ॥ २३ ॥ एमजो आत्मज्ञानेज सवर होय तो चारित्रनु शु काम? तेउपरकहेठे.

ज्ञानदशा जे आकरी ॥ तेह चरण विचारो ॥ निर्विकटप
उपयोगमा ॥ नहीं कर्मनो चारो ॥ आतम ० ॥ ७४ ॥

व्याख्या-ज्ञानदशा जे आकरी प्रत्याख्यान परिझारूप ठे तेहज चरण के ० चारित्र विचारो निर्विकटप शुद्धज्ञाननो उपयोग ज्या होय त्यां कर्मनो चारा न थी एतावता तिवारे कर्म न आवे ते माटे ज्ञान तेहज स्वभाव चरण ठे माटे चारित्र कहीए बाह्य त्यागतो तिर्यचादिकने पण ठे ॥ २४ ॥

नगवड अग्ने जापीठ ॥ सामायिक अर्थ ॥ सामायि

कपण आतमा ॥ धरो सूधो अर्थ ॥ आतम ० ॥ ७५ ॥

व्याख्या-श्री नगवतीसूत्रे पाचमे अग्ने कालासवेत्तोय प्रश्ने स्यविने कथा ॥

આયાસમાર્ણ આયાનામાઙ્યસ્ત ંષ્ટે ॥ એ વચને આત્મનાવરૂપજ ચારિત્ર કહ્યું.
ઇવ્યથી ત્યાગ માત્રે જે કહ્યું, તે ઉપચારે કહીએ. અને મુખ્યઅર્થ “સ્પર્શવિના ઉપ-
ચાર ન સંતવે” એ સૂત્રો સૂત્રનો અર્થ ચિત્તમાંહે ધરો. ॥ ૨૫ ॥

લોકસાર અધ્યયનમાં ॥ સમકિત મુની જાવે ॥ મુનિજા
વજ સમકિત કહ્યું ॥ નિજ શુદ્ધસ્વજાવે ॥ આતમ ॥ ૨૬ ॥

બ્યાભ્યા-લોકસાર નામે આચારાંગનું પાંચમું અધ્યયન-તેમાંહે સમકિત મુનિ
જાવે અને સમકિતજ મુનિજાવે એવું અન્યોન્ય વિના જાવે કહ્યું છે ; તે નિજ શુદ્ધ
સ્વજાવે કરે; તેમાટે શુદ્ધસ્વજાવે ઉપયોગ-તેહજ આત્મચરણ જણી ચારિત્ર કહીએ.
એ જ્ઞાનમાંહેજ રતી કરીએ. ચક્રકું ॥ જં સમ્મંતિપાસદ્વા તંમોણંતિપાસદ્વા જં મોણં
તિ પાસદ્વા તસમ્મંતિપાસદ્વા ॥ ઇત્યાદિ આલાવોઠે. ઇતિ ઠવીશમી ગાયાર્થ ॥ ૨૬ ॥
હયે જ્ઞાનનો મહિમા સ્તવે છે.

કષ્ટ કરો સંજમ ધરો ॥ ગાલો નિજ દેહ ॥ જ્ઞાનદશા
વિણ જીવને ॥ નહીં હુઃસ્વનો ઠેહ ॥ આતમ ॥ ૨૭ ॥

બ્યાભ્યા-કષ્ટ કે ૦ લોચાટિ કરો, સંયમ ચારિત્રક્રિયા ઉગ્ર ધરો, નિજદેહ કે ૦
પોતાનું શરીર માસ રમણાદિકે ગાલો ; પણ જ્ઞાનદશાવિના જીવને હુઃસ્વનો ઠેહ
કે ૦ ઠેહો નથી. તેમાટે અંતર્મુખે યજ્ઞને જ્ઞાનદૃષ્ટિ દૃઢ રાખવી. ॥ ૨૭ ॥
વાહ્યદૃષ્ટિ જીવો અંતર્મુખ્યજ્ઞાન પ્રવર્તિ અજ્ઞાનેજ નથી કરતા તે દેશાહે છે.

વાહિર યતના વાપડા ॥ કરતાં દૂહવાય ॥ અંતર જ
તના જ્ઞાનની ॥ નવિ તેણે યાએ ॥ આતમ ॥ ૨૮ ॥

બ્યાભ્યા-વાપડા જ્ઞાનની શાંચ વાહેર ઉગ્રવિહાર યત્ના કરતાં દૂહવાય છે. હુ સ્વ
માત્ર પામેઠે. પણ તેણે જ્ઞાનયતના અંતર્મુખ્ય સુખ કરે છે તે પણ નથી યાતી; અ
જ્ઞાનમાંહેજ જે તુલ્ય ઉપાય કરેઠે, તે હિતાહિત જાણતા નથી. ઉક્તંચ ॥ અજ્ઞાનં
સ્વલુ કષ્ટં ક્રોધાદિન્યોપિ સર્વં પાપેભ્યઃ ॥ અર્થેહિત મહિતંવા નવેત્તિયેનાવૃત્તો જીવઃ

રાગ દેપ મલ ગાલવા ॥ ઉપશમ જલ ઝીલો ॥ આતમ
પરિણતિ આદરી ॥ પર પરિણતિ પીલો ॥ આતમ ॥ ૨૯ ॥

બ્યાભ્યા-રાગ દેપરૂપ મલ ગાલવાને માટે ઉપશમરૂપ જલનેવિપે ઝીલો. તે ઉ
પશમ આતમજ્ઞાને આવે; તેમાટે તત્ત્વસંવેદને આત્મપરિણતિ આદરીને પર પરિ

जिहा लगे आतमइव्यनुं ॥ लक्षण नवि जाण्यु ॥ तिहा लगे गु
ण ठाणु जलू ॥ केम आवे ताण्युं ॥ आतमतत्व विचारीए ॥ ७१ ॥

व्याख्या-जिहा लगे आतमइव्यनु लक्षणके ० शुद्ध स्वरूप ते जाण्यु नहीं, तिहां ल
गे गुणठाणु जलुके ० प्रवर्द्धमान स्थानक ते गुणठाणु ताण्यु केम आवे? जे राज्ययोगे
पाम्यानु होय ते उपयोगे न आवे, ते माटे आत्मतत्व विचारीए एहज निम्न
लक्षण ठे आत्मैव दर्शन ज्ञान चारित्राण्यथवायते ॥ यत्तदात्मक एवैष शरीरमपि
तिष्ठति ॥ १ ॥ अर्थ-अथवा यतिनो आत्माज सम्यक्त्व दर्शन निर्मल ज्ञान अर्ने
चारित्ररूप ठे जेह कारण माटे सम्यक्त्वादिरूप ए आत्माज, यतिना शरीरनो आ
श्रयकरी रहेठे ॥ १ ॥ आत्मनानमात्मावेति मोहत्यागायदात्मनि ॥ तदेवतत्त्व
चारित्र तदज्ञान तच्चदर्शन ॥ २ ॥ इति योगशास्त्रे ॥ २२ ॥

आतम अज्ञाने करी ॥ जे नव ड ख लहीए ॥ आतम
ज्ञाने ते टले ॥ एम मन सहहीए ॥ आतम ० ॥ ७२ ॥

व्याख्या-आत्माने अज्ञाने करी पुणजमाहे आत्म भ्रम धरता भिन्नतेण व
दिसेण अवक्कम पयडीठ वधति ए वचनथी, नवड खके ० सत्तारभ्रमणना ड ख
लहीए के ० पामीए ते नवड ख आत्मज्ञानेज टले पण आत्मज्ञानरहित तप
प्रमुखेन टले जेम हिमविकारड ख, अग्नि ए टले तेम जाणवु ए तत्व मनमा सहहि
ए आत्माऽज्ञानहि विडुपामात्मज्ञानेन हन्यते ॥ तपसा प्यात्मविज्ञान हीनस्तनु न श
क्यते ॥ १ ॥ २३ ॥ एमजो आत्मज्ञानेज सवर होय तो चारित्रनु शु काम? तेउपरकहे

ज्ञानदशा जे आकरी ॥ तेह चरण विचारो ॥ निर्विकटप
उपयोगमा ॥ नहीं कर्मनो चारो ॥ आतम ० ॥ ७४ ॥

व्याख्या-ज्ञानदशा जे आकरी प्रत्याख्यान परिष्कारूप ठे तेहज चरण के ०
चाग्नि विचारो निर्विकटप शुद्धज्ञाननो उपयोग ज्या होय त्यां कर्मनो चारा न
थी एतावता तिवारे कर्म न आवे ते माटे ज्ञान तेहज स्वभाव चरण ठे माटे
चारित्र कहीए बाह्य त्यागतो तिर्यचादिकने पण ठे ॥ २४ ॥

नगवड अगे जापीठ ॥ सामायिक अर्थ ॥ सामायि

कपण आतमा ॥ धरो सूधो अर्थ ॥ आतम ० ॥ ७५ ॥

व्याख्या-श्री जगवतीसूत्रे पाचमे अगे काजासवेसीय प्रश्ने स्वयिरं कहां ॥

આયાતામાઈએ આયાતામાડ્યસ્ત ંધે ॥ એ વચને આત્મજાવરૂપજ ચારિત્ર કહ્યું.
ફળથી ત્યાગ માત્રે જે કહ્યું. તે ઉપચારે કહીએ. અને મુખ્યઅર્થ “સ્પર્શવિના ઉપ-
ચાર ન સંજવે” એ સૂયો સૂત્રનો અર્થ ચિત્તમાંહે ધરો. ॥ ૨૫ ॥

લોકસાર અધ્યયનમાં ॥ સમકિત મુની જાવે ॥ મુનિજા
વજ સમકિત કહ્યું ॥ નિજ શુદ્ધસ્વજાવે ॥ આતમ૦ ॥ ૨૬ ॥

બ્યાख्या-લોકસાર નામે આચારાંગનું પાંચમું અધ્યયન-તેમાંહે સમકિત મુનિ
જાવે અને સમકિતજ મુનિજાવે એવું અન્યોન્ય વિના જાવે કહ્યું છે ; તે નિજ શુદ્ધ
સ્વજાવે કરે; તેમાંહે શુદ્ધસ્વજાવે ઉપયોગ-તેહજ આત્મચરણ જણી ચારિત્ર કહીએ.
એ જ્ઞાનમાંહેજ રતી કરીએ. ચક્રું ॥ જં સમ્મંતિપાસહા તંમોણંતિપાસહા જં મોણં
તિ પાસહા તંતમ્મંતિપાસહા ॥ ડ્યાદિ આલાવોઢે. ડતિ ટઢીશમી ગાથાર્થે ॥ ૨૬ ॥
હયે જ્ઞાનનો મહિમા સ્તવે છે.

કષ્ટ કરો સંજમ ધરો ॥ ગાલો નિજ દેહ ॥ જ્ઞાનદશા
વિણ જીવને ॥ નહી હુઃખનો ઢેહ ॥ આતમ૦ ॥ ૨૭ ॥

બ્યાख्या-કષ્ટ કે૦ લાંચાદિ કરો, સંયમ ચારિત્રક્રિયા ડગ્ર ધરો, નિજદેહ કે૦
પોતાનું ગરીર માત્ર સ્વમણાદિકે ગાજો ; પણ જ્ઞાનદશાવિના જીવને હુઃખનો ઢેહ
કે૦ ઢેહો નથી. તેમાંહે અંતર્મુખે થડને જ્ઞાનદૃષ્ટિ દૃઢ ગણવી. ॥ ૨૭ ॥
વાહ્યદૃષ્ટિ જીવો અંતર્મુખજ્ઞાન પ્રવર્તિ અજ્ઞાનેજ નથી કરતા તે દેખાહે છે.

વાહિર યતના વાપડા ॥ કરતાં દૃઢવાએ ॥ અંતર જ
તના જ્ઞાનની ॥ નવિ તેણે થાએ ॥ આતમ૦ ॥ ૨૮ ॥

બ્યાख्या-વાપડા જ્ઞાનની ગાંચ વાહેર ડગ્રવિહાર યત્ના કરતાં દૃઢવાયઢે. હુ સ્વ
માત્ર પામેઢે; પણ તેણે જ્ઞાનયત્નના અંતર્મુખ્ય મુખ કરે છે તે પણ નથી યાતી, અ
જ્ઞાનમાંહેજ જે મુઢ ઉપાય કરેઢે. તે હિનાહિત જાણતા નથી ડક્કંચ ॥ અજ્ઞાનં
ત્વજુ કષ્ટ ક્રોધાદિન્યોપિ સર્વે પાપેન્યઃ ॥ અર્થહિત મહિનંવા નવેતિયેનાવુનો જીવઃ

રાગ ઢેપ મલ ગાલવા ॥ ઉપશમ જલ ઝીલો ॥ આનમ

પરિણતિ આદરી ॥ પર પરિણનિ પીલો ॥ આનમ૦ ॥ ૨૯ ॥

બ્યાख्या-રાગ ઢેપરૂપ મલ ગાજવાને માટે ઉપશમરૂપ જલનેવિષે જીજો. તે ડ
પશમ આતમજ્ઞાને આવે; તેમાંહે તત્તત્તવેડને આત્મપન્નિજિતિ આદરીને પર પરિ

एति जे पुञ्जतृष्णा, तेहने पीजो ॥ २९ ॥ तेहनो उपाय चेदज्ञान ठे ते कह्ये
हुं एहनो ए माहरो ॥ ए हु एणि बुद्धि ॥ चेतन जड
ता अनुजवे ॥ न विमासो शुद्धि ॥ आतम० ॥ ३० ॥

व्याख्या-हु एहनो पुत्रादिक, ए माहरो तातादिक, ए शरीर तेहज दु-इत्यादि
ममकार-अहकार बुद्धि ए चेतन, जडताने अनुजवे ठे शुद्ध विमासतो नयी शु
वाहिर दृष्टि देखता ॥ बाहिर मन धावे ॥ अंतरदृ
ष्टि देखता ॥ अक्षयपद पावे ॥ आतम० ॥ ३१ ॥

व्याख्या-बाहिरदृष्टि ते, कनक कामिनी संबंध प्रमुख उपाय देखता बाहिर म
न धावे ठे अंतरदृष्टि ते, सर्व पुञ्ज सबध हेय जाणी चित्त चमत्कार मात्र
विश्राम थाता सर्व नागे अने अक्षयपद पामे ठे. ॥ ३१ ॥

चरण होय लज्जादिके ॥ नवि मनने जगे ॥ त्रीजे अथ्य
यने कह्युं ॥ एम पहेले अगे ॥ आतम० ॥ ३२ ॥

व्याख्या-तेमाटे ज्ञानरुत मन शुद्धि, तेज चारित्र लक्षण अने तेज मोह का
रण ठे, एम सबहु-तेहज इष्ट ठे इव्यक्रिया करता थका पण मनने जगे के
मनने असमाधाने चरणके चारित्र न होय, एवु पहेले अगे त्रीजे अथ्ययने कहु
ठे. जमिण अन्नतन्न वितिगिद्याएण करे पावकम्म कितवु मुणिकारण सीपाए
अध्यात्म विण जे क्रिया ॥ ते तनुमल तोले ॥ ममका
रादिक योगथी ॥ एम ज्ञानी बोले ॥ आतम० ॥ ३३ ॥

व्याख्या-अध्यात्मविण के अणुनर्बधकादि नावनी आत्मदृष्टि, ते विना जे
क्रिया ठे, ते तनु के शरीरनो मज, तेहने बुल्य ठे ममकारादिक के ममत्वा
दिक दोषना योगथी एम ज्ञानी बोले ठे आशय चेदाए तत्सर्वेपि हितावहा
वर्गतथा जावो ममतेनविना चेष्टा इव्यक्रिया तुष्ठा इति षोडशके ॥ ३३ ॥
हु करता परजावनो ॥ एम जेम जेम जाणे ॥ तेम तेम
अज्ञानी पडे ॥ निज कर्मने घाणे ॥ आतम० ॥ ३४ ॥

व्याख्या-हु परजावनो के पुञ्जजावनो कर्ता हु, एम जेम जेम जाणे ठे,
तेम तेम ते अज्ञानी जीव, निजके पोताना कर्मने घाणे पडे ठे एटले कर्तृत्वानि
मानजनित कर्म बधाय ठे ॥ ३४ ॥ ते अज्ञान, नयविनागे टले ते देखाडे ठे

तन करमनो ॥ निश्चय सुविचारे ॥ आतम ० ॥ ३५ ॥

व्याख्या-व्यवहारनयनी अपेक्षाए ज्ञानावरणीयादिक पुत्र कर्मादिक नावन
कर्ता चेतन मे. तिनान् अनूप चरितासजुत व्यवहारे कर्मनो कर्ता, अने उपचरिता स
जुत व्यवहारे गृहादिकनो कर्ता, ए विशेष. तथा स्वजालूपचरितासजुत व्यवहारे पुत्रा
दिकनो कर्ता. अने विजालूपचरिता सजुत व्यवहारे धनादिकनो, स्वजातिविजालुप
चरिता सजुत व्यवहारे नगर प्राकारादिकनो; इत्यादिक चेद जाणवो. निश्चयनये अ
सुविचारे चेतन कर्म जे रागद्वेष, तेहनो कर्ता मे. जे माटे अशुद्ध निश्चयनये अ
शुद्ध स्वभाव कर्ता माने. इत्यकर्म ते ए नये अनुपंगे आवे मे. जेम तैलाऽन्यंग क
र्ता पुरूपने रज तैलाजंगने अनुपंगे आवेमे. उक्तंचातैलाजंगने शरीरस्थैत्यादि ॥ ३५ ॥

कर्ता शुद्ध स्वभावनो ॥ नयशुद्धे कहीए ॥ कर्ता पर
परिणामनो ॥ वेउ किरिया ग्रहीए ॥ आतम ० ॥ ३६ ॥

व्याख्या-शुद्ध निश्चयनये शुद्धस्वभावनोज कर्ता आत्मा कहीए. परपरिणामनो
कर्ता मानतां वे क्रिया ग्रहीए. वे क्रिया आवी जाय, एक जीव क्रिया अने बीजी अ
जीवक्रिया. एम मानता तो अपसिद्धांत थाय, तेमाटे शुद्धस्वभावनोजकर्तामानीए.

दाल चोथी ॥ “वीरमती प्रीतिकारणी” एदेशी ॥
शिष्य कहे जो परभावनो ॥ अकर्ता कह्यो प्राणी ॥
दान हरणादिक केम घटे ॥ कहे सदगुरु वाणी ॥

शुद्ध नय अर्थ मन धारीए ॥ ए आंकणी ॥ ३७ ॥

व्याख्या-शिष्य पूछे मे के, जो परभावनो अकर्ता प्राणी कह्यो तो; अमुक दाता,
अकर्ता; इत्यादिक व्यवहार केम घटे? तथा दान हरणादिकहुं फलपणकेम घटे?
सदगुरु वाणी वदेमे. जे शुद्ध निश्चय नयनो अर्थ अमे कह्यो, ते मनमांहे धरो.
केवल व्यवहार बाध थातां दोष नयी दान हरणादिक फलतो आत्मनिष्ठि
नो. पर तो निमित्तमात्रमे तेहज विवरी देखावेमे. ॥ ३७ ॥

धर्म नवि दिए नवा सुख दिए ॥ परजंतुने देतो ॥ आप
सत्ता रहे आपमां ॥ एम हृदयमां चेतो ॥ शुद्ध ० ॥ ३८ ॥

व्याख्या-परजंतुने देतो थको प्राणी, आपणो धर्म वाके ० तथा आपणुं सुख

न देइ शके जे माटे आपसत्ता के० आपणो नाव आपमाज रहे, परने केम थपाय? एम रुदयमाहे चेतो व्यवहारदृष्टि जीव समजो ॥ ३८ ॥

हवे कोइ कहेरो जे, आत्मजावनो परने केम दाता हर्ता न होय? थने पुनलना जावनोज दाता हर्ता होरो? ते उपर कहे ठे

जोगवशे जे पुजल ग्रह्या ॥ नवि जीवना तेह ॥ तेहथी

जीवठे जूजूउ ॥ वली जूजूउ देह ॥ शुद्ध ॥ ३९ ॥

व्याख्या-जोगवशेके० मन वचन काय वलेजे पुजल ग्रह्याठे, ते पुजल, जीवना नथी तेह पुंजलथी जीव जूजूउठे, वली जीवथी देह पण जूजूउ ठे कोने कोण ग्रहे?

नक्त पानादि पुजलप्रते ॥ न दिए ठति विना पोते ॥ दान

हरणादि परजंतुने ॥ एम नवि घटे जाते ॥ शुद्ध ॥ ४० ॥

व्याख्या-एम नक्तपानादिक पुजलप्रत्ये पोते ठति विना परने पर न दीए त्रिका से जीवना थससार्गि पुजल ठे, ते केम देवाए? एम सूक्ष्मरीते जोता परने दान हरणादिक केम घटे? नज घटे ॥ ४० ॥ तो कर्मवध केम थाय ठे? ते कहे ठे

दान हरणादिक अवसरे ॥ शुच अशुच संकल्पे ॥ दिए

धरे तु निज रूपने ॥ मुखे अन्यथा जल्पे ॥ शुद्ध ॥ ४१ ॥

व्याख्या-परने दान देवानो तथा परधन हरणनो अथ्यवसाय जेवारे करेठे, ते अवसरे दानरूप शुच सकल्पे हरणरूप जीवना पुजल नथी निजहरणरूप अशुच सकल्पने निजरूपने, आत्मधर्मने, आत्माने दीएठे, थने मुखे अन्यथा जल्पेठे जे, दुपर ने देकवुं, परनु चोरु बु, परोपकार कर्ता बु ए प्रमाणे मन, निमित्त कर्म तु वाधेठे

अन्यथा वचन अजिमानथी ॥ फरी कर्म तु वाधे ॥ झा

यकजाव जे एकलो ॥ ग्रहे ते सुखसाधे ॥ शुद्ध ॥ ४२ ॥

व्याख्या-ए अन्यथा वचने अजिमाने फरी कर्तृत्वानिमित्त कर्म तु वाधे ठे जे कर्तृत्वानिमान रहित एकजो ज्ञायक स्वजाव ग्रहे ते सुख साधे कर्मवशनिमित्त दुखने न जोडाय उक्तचान्यत्रापि कर्मण्य कर्मय पश्येदकर्मणिच कर्म य सतुर्दिमान् मनुष्येषु सप्तुक्त कृत्स्नकर्मरुत् ॥ १ ॥ ४२ ॥

शुच अशुच वस्तु संकटपथी ॥ धरे जे नटमाया ॥ तेढले

सद्दज सुख अनुजवे ॥ प्रनु आतमराया ॥ शुद्ध ॥ ४३ ॥

व्याख्या-शुन के० प्रशस्त, अशुन के० अप्रशस्त जे वस्तुनो संकल्प, तेहथी नटमाया के० विनाव स्वरूप विचित्रता धरे ठे. टंकोत्कीर्णइ स्वभाव परिज्ञाने ते दले, तेवारे प्रभु आत्मराजाने, ते सहजसुख अनुनवे ठे. सुख ते आत्मस्व नाव ठे. उपाधिजनित विनाव कल्पनाए सुख दुःखरूप विचित्र कर्मफल चेतना अनुनवे ठे. राग द्वेषरूप कर्मचेतना १ सुखदुःख भोग कर्मफल चेतना २ ए वे विचित्र ठे. ज्ञान चेतना ते एक स्वभाव ठे. तेहनो अनुनव ते आत्मराजाठे. ॥४३॥

परतणी आश विपवेजडी ॥ फले कर्म बहु जाति ॥ ज्ञानद हने करी ते दहे ॥ होए एक जे जाति ॥ शुद्ध ॥ ४४ ॥

व्याख्या-परतणी आशा ठे ते विपवेजडीरूप ठे, ते बहु जाति के० बहुप्रकारे कर्मने फलेठे. संक्षेप विद्युद्भागे शुभाशुन अनेक कर्मरूप फल प्रसवेठे. एपरआशारूप विपवछिने ज्ञानरूपदहनके० अग्नि, तेणेकरी ते दहे, जे जाते एकज ज्ञान स्वभाव रहे.

राग दोपे रहित एक जे ॥ दया शुद्ध ते पाले ॥ प्रथम अंगे एम जापियुं ॥ निज शक्ति अजुआले ॥ शुद्ध ॥ ४५ ॥

व्याख्या-राग द्वेषादिक दोपे रहित जे एक थाए ते शुद्ध आत्मदया पाले; एम प्रथम अंगे श्री आचारांगसूत्रे जायुं के० कह्यु ठे. ते निजशक्ति के० आत्मशक्ति, तेहने अजुआले. पासह एगे सविं दिएहिं परिगलियामाणेउए दयं दयंति सूत्र ॥४५॥

एकता ज्ञान निश्चयदया ॥ सुगुरु तेदने जापे ॥ जेह अ विकल्प उपयोगमां ॥ निज प्राणने राखे ॥ शुद्ध ॥ ४६ ॥

व्याख्या-आत्माने जे एकताज्ञान, तेह निश्चयदया जाणवी. ते सुगुरु ते पुरु पने जापे. जेह अविकल्प उपयोगमां निर्विकल्प समाधिमां रखा. ईडिय वजोगा साधु प्रकृतिनूत ज्ञानवीर्य सदाश्वास नित्यस्थितिरूप निज प्राणने राखे. ॥ ४६ ॥

जेह राखे पर प्राणने ॥ दया तास व्यवहारे ॥ निजदया विण कदो परदया ॥ होए कवण प्रकारे ॥ शुद्ध ॥ ४७ ॥

व्याख्या-जेह कीटकादिक परप्राणने राखे, तास के० तेने परदया होए; ते व्यवहारे कहीए. ज्ञानरूप आत्मदयाविना, कदो बाह्यप्राणरक्षणरूप दया केम दो य? न होय. उक्तं च इन्द्राणोणवत्तं अन्नणयं नाण दंमण चरिणं ॥ तइया तत्तन परेसु अणुकंपानधि जीवेसु ॥ १ ॥ इति उपदेश माजायां ॥ ४७ ॥

लोकविण जेम नगरमेंदिनी ॥ जेम जीवविण काया ॥ फोक
तेम ज्ञानविण परदया ॥ जिसी नटीतणी माया ॥ शुद्ध० ॥ ४७ ॥

व्याख्या—लोकोविना जेम नगरनी मेदिनी के० पृथ्वी उजडरूप, अने जीव
विना जेम काया फोकके० अकाजरूप दीते, तेम ज्ञानरूप आत्मदया विना पर
दया, ते जेहवी नाटकीयानी माया फोकट, तेम फोकट जाणवी ॥ ४७ ॥

सर्व आचारमय प्रवचने ॥ नण्यो अनुभवयोग ॥ तेह्यी
मुनि वमे मोहने ॥ वली अरति रति शोग ॥ शुद्ध० ॥ ४८ ॥

व्याख्या—श्री प्रवचने सिद्धाते अनुभव योगके० ज्ञान योग सर्व आचारमय
नण्यो यत सवे सुवितेण कय इति वचनात् तेह अनुभवयोगयी मुनि, माह
ने के० कपाय मोहनीयने वमे वली अरति रति, अने शोक इत्यादिक नोक
पाय मोहनीयने वमे ते माटे ज्ञानयोगनोज दृढ आदर करवो ॥ ४८ ॥

सूत्र अक्षर परावर्तना ॥ सरस शोलडी दाखी ॥ तास र

स अनुभव चाखीए ॥ जिहा एकवे साखी ॥ शुद्ध० ॥ ४९ ॥

व्याख्या—सूत्र अक्षरनी परावर्तना एटले कर्म योग, ते सरस शोलडी सरसो वे
खाडयो तासके० तेहनो रस ते अनुभव, ते चाखीए जिहा एक आत्म साखी
वे स्थान वर्ण (२) कर्म योग अर्थ (२) आलंबन निरा लवन ए ज्ञान योग ॥ ४९ ॥

आत्मराम अनुभव नजो ॥ तजो परतणी माया ॥ एह

वे सार जिनवचननो ॥ वली ए शिवगया ॥ शुद्ध० ॥ ५० ॥

व्याख्या—आत्माने आराम के० रमावे एवो अनुभव तेने नजोके० सेवा
परतणीके० पुजतणी माया तजो—गामो एहज जिनवचननो सार वे बनी
ससार तापनी टालणहार एवी एहज शिवतरुनी गयावे ॥ ५० ॥

ढाल पाचमी ॥ प्रभु चित्त धरीने अवधारो मुज वात ॥ एदेशी ॥

एम निश्चयनय साजलीजी ॥ बोले एक अजाण ॥ आ

ठरशु अमे ज्ञाननेजी ॥ शु कीजे पञ्चखाण ॥ सोना

गीजिन सीमधर सुणो वात ॥ ए आकणी ॥ ५१ ॥

व्याख्या—एम एहवो शुद्ध निश्चयनय साजली एक अजाण मतना अथात्मी
बोलेने के, अमे एकजा ज्ञाननेज आदरशु—अंगीकार करशु, पञ्चखाण प्रमुख अथ

हातो हेवी वजानो ठे: तेहने गुं करीए ? ॥ ५७ ॥ हे मोनागी जिनथी सीमंधर
तामि ! ए घात नरतकत्रना लोकनी चुणो-अवधारो-

किरिया ऊयापी करीजी ॥ ठांडी तेणे लाज ॥ नवि जाणे

ते ऊपजे जी ॥ कारण विण नवि काज ॥ सो० ॥ ५३ ॥

व्याख्या-किरिया अनुष्ठानादिक रूप. तेहने उथापी नाखी ते कुमलिए ला
ज ठोडी, लाजनां धर्म ठामयो. ते न जाणे जे, कारणविना कार्य केम उपजे? व्य
वहार विना निश्चय केम आवे? अने आख्यो पण केम ठरे? ॥ ५३ ॥

निश्चयनय अवलंबतांजी ॥ नवि जाणे तस मर्म ॥ ठोडे

जे व्यवहारनेजी ॥ लोपे ते जिनधर्म ॥ सो० ॥ ५४ ॥

व्याख्या-निश्चयनये अवलंबतां के० निश्चयनयनो पद्व ग्रहेतां यकां तस
के० तेहनो मर्म नथी लाणता जे, व्यवहारने ठोडे ठे ते जिन धर्मने लोपेठे. व्य
वहारपणितिविना निश्चय आवेज नहिं. उक्तंच उधनिर्युक्तां ॥ निश्चयमवजंवता
णिश्चयं णिश्चयं अयाणंता ॥ एतन्ति चरण करण बाहिर करणालसाकस्ति.

निश्चय दृष्टि ऊदय धरीजी ॥ पाले जे व्यवहार ॥ पुण्यवं

त ते पामशेजी ॥ नवसमुजनो पार ॥ सो० ॥ ५५ ॥

व्याख्या-निश्चयनयनी दृष्टि ऊदय धरीने एटले तडेतु अमृतनाव अवलंबी
ने जे व्यवहार पाले, ते पुण्यवंत प्राणी, नवसमुजनो पार पामशे. निश्चयदृष्टि
व्यवहारक्रिया, ते हेतु, निश्चयनाव पद्व, ते स्वरूप, निश्चयव्यात्मा शुद्ध प्रवृत्ति,
ते निश्चय अनुबंध जाणवो. ॥ ५५ ॥

तुरंग चढी जेम पामिएजी ॥ वेगे पुरनो पंथ ॥ मार्ग तेम

शिवनो लढेजी ॥ व्यवहारे नियंथ ॥ सो० ॥ ५६ ॥

व्याख्या-तुरंगके० घोडा उपर आरोहीने जेम वेगे पुरनो पंथ पामिए, तेम व्यवहारे
करी नियंथ, शिवनो मार्ग लढे. एटले हेतु निश्चय ते व्यवहारज वहेराणो, ॥ ५६ ॥
फलतिदिकाले साधननी अपेक्षा नथी, ए माटे साधनहुं असाधन प
णु न होय, ते देखावे ठे.

महोल चढतां जेम नदींजी ॥ तेह तुरंगनुं काज ॥ सफल न

ही निश्चय लढेजी ॥ तेम तनु किरिया साज ॥ सो० ॥ ५७ ॥

व्याख्या-महोज चढता जेम तेह बुरगनु काज नही, तेम निश्चय लहे थकेत
नुक्रियानो माज सफल नहीं काव्य माजिनी उद व्यवहरण नय स्याद यदि
प्राक् पदव्या मिह निहित पदाना हत हस्तावलय ॥ तदपि परम मयं विचम
त्कार मात्र पर विरहित मत पश्यतेनैष किंचित् ॥ १ ॥ ५७ ॥

निश्चय नवि पामी शकेजी ॥ पाले नवि व्यवहार ॥ पुण्यर
दित जे एहवाजी ॥ तेहनो कुण आधार ॥ सो० ॥ ५८ ॥

व्याख्या-निश्चयनाव पामी न शके, जे व्यवहार पाले नहीं, एहवा जे ५
स्वरहित जीव, तेहनो कोण आधार ? अर्थात् कोइ नहीं एनाव ॥ ५८ ॥

हेम परीक्षा जेम हुएजी ॥ सदत हुताशन ताप ॥ ज्ञानदशा
तेम परसीएजी ॥ जिहा बहु किरिया व्याप ॥ सो० ॥ ५९ ॥

व्याख्या-हेम के० सोवर्णनी परीक्षा जेम हुताशन के० अग्निनो ताप सहता
ज पाय, तेम ज्ञानदशा तिहा परसीए के, ज्या बहु क्रियानो व्याप होय ज्ञाननि
क्रिया वेदादिस्मरित अलग ज्ञपणरूपज ठे ॥ ५९ ॥

आलवन विण जेम पडेजी ॥ पामी विपमी घाट ॥ मुग्ध पडे
जवकूपमाजी ॥ तेम विण किरिया घाट ॥ सो० ॥ ६० ॥

व्याख्या० आनवनविना जेम विपमघाट गर्तादिकनी पामी, तेनेवि पुनर
पडे, तेम क्रियाना घाटविना मुग्ध के० अज्ञानी नीमो जवकूपमा पडे, माटे मि
पावे ते दुष्ट नरिक्जनोने आनवन-आधारनृतवे ॥ ६० ॥

चरित जणी पदु लोरुमाजी ॥ जरतादिकना जेह ॥ लोपे शुन
व्यवहारनेजी ॥ बोधि हणे निज तेह ॥ सो० ॥ ६१ ॥

व्याख्या० यणा जोकमाहे जरतादिकना चरित्र जणीने के० कहीने एउने जगता
दिके ना क्रिया व्यवहार पाया ? केउज आरमभुदिएज केउजज्ञान पाया, ता
बहारनो गो परमार्ये ? एवु प्रभाजी, जे शुन व्यवहारने लोपे तेनिज के० पावनी
बोधिने हणे आदय जाव कहणे, पचहिवाणेहिं पासठा इति वचनात् ॥ ६१ ॥

बहु दल दीमे जीवनांजी ॥ व्यवहार शिवयोग ॥ रीडी
नाक पावगेजी ॥ गेटी पय अयोग ॥ सो० ॥ ६२ ॥

व्याख्या-बहुजन के० यणा इय जीवनां व्यवहार शिवयोग दीमे ठे, तं

करी व्यवहारक्रिया तं राजमार्गं ठे. ए पाथरो मार्गं ठांडीने जे ठीमी ताके एटले ग
ली गोचीनो रस्तो शोधवा जाय ते अयोग्य कहीए. जरत मरुदेव्यादिकनुं ध्यालं
वन नामान्यं न करवुं. उक्तंच: गिहिसंयत्तं महत्तो ॥ ५२ ॥

आवश्यकमांहे जापियोजी ॥ एहज अर्थ विचार ॥ फल
संगय पण जाणतांजी ॥ जाणीजे संसार ॥ सो० ॥ ६३ ॥

आख्या-एहज अर्थनो विचार आवश्यकमांहे जाप्योठे के जे, जरतादिक ध्यालं
वन लेइ क्रियाने उथापेठे. ते क्रिया अदृष्टव्य मुख्ये ठे. क्रिया करतां फल होगे के
नही होय? ए संगय केम टले? ते उपर कहेठे. जे फल संगय जाणतां पण सं
सार जाणीए. उक्तंच श्री आचारांगे. संसयं परिजाणंतो संसारे परिज्ञाते नवति
संसयं अपरि जाणंतो संसारे अपरिज्ञाते नवति. इति कृप्यादौफलं संगयेपि यथो
पायत्वं निश्चयात् प्रवृत्तिस्तथा धर्मेपि इति न्यायानुसारिणः ॥ १ ॥ ६३ ॥
टाल ठवी ॥ मुनि मन सरोवर हंसलो अथवा रूपनो वंश रयणायरु ॥ ए देशी ॥

अवर इस्यो नय सांजली ॥ एक ग्रहे व्यवहारोरे ॥ मर्म
द्विविध तस नवि लहे ॥ शुद्ध अशुद्ध विचारोरे ॥ ६४ ॥
तुजविण गति नही जंतुने ॥ तुं जगजंतुनो दीवोरे ॥ जीवी
ए तुज अवलंबने ॥ तुं साहेव चिरंजीवोरे ॥ तुज० ॥ ६५ ॥

आख्या-अवर के० बीजो कोइ एक मतवादी पुरुष, एहवो व्यवहार स्थाप
क नय सांजलीने एक व्यवहारनेज ग्रहे, पण तेहना द्विविध मर्म न पामे के, एक
शुद्धव्यवहार ठे अने एक अशुद्धव्यवहार ठे. ए वे जेद न प्रीठे ॥ ६४ ॥ हे
जगवंत! तमागविना जीवने गति नथी. तु जगजंतुनो दीवो ठे, तुज अवलंबने
एटले ताहरी स्यादादवाणीने पहे जीवीए ठैए. श्लाघ्यता जीवने वचेंठे. माटे
तु साहेव, अमारे माये चिरजीवी वचें ॥ ६५ ॥

जेह न आगम वारी उं ॥ दीसे अशठ आचारोरे ॥ तेहज
बुध बहु मानिउं ॥ शुद्ध कहाँ व्यवहारोरे ॥ तुज० ॥ ६६ ॥

आख्या-जेह आगमके० सिद्धांतमांहे नथी वाग्यो अशठ परिणामीनो आचार
दीसेठे तेहज बुधबहुके० घणा पंमिते मान्यो. शुद्ध व्यवहार कहाँ. उक्तंच ॥ मग्नो
आगमणाई अहवा संविग्वबहु जणाईर्न ॥ उजयाणु सारिणीळा नामग्याणु सा

रिणि किरिया ॥१॥ इत्यादि तथा अस्तेण समाश्न जकत्तइ केणई असावक ॥ ए
 णिवारिय मन्नेहि जवहुमत्तम अमारिय ॥ २ ॥ तथा-वत्तणु वत्त पवत्तो बहु
 सो आसेविठ महाणेण एसोउ जिय कप्पो पच मकणाम ववहारो ॥ ३ ॥ ६६ ॥

जेहमा निज मति कल्पना ॥ जेहथी नवि नव पारोरे ॥ अय
 परपरा बाधित ॥ तेह अशुद्ध आचारोरे ॥ तुज० ॥ ६७ ॥

व्याख्या-जेहमां निजमतिनी कल्पना अतएव जेहथी नवनो पार न पामोए
 तथा जे अथ परपराए बाधो ते अशुद्धआचार जाणवो उक्तच ॥ जहसठे तु
 समत्त सदाइ असुद्ध उवहि नत्ताइ ॥ एदिअवसाहि तूला मसूरमा इण परिणो
 गो ॥ १ ॥ एमार्यसमजस मणे महाबुद्ध चिष्ठिय लोए बहुएहिंविआपरिय एए
 पमाण सुद्ध चरणण ॥ २ ॥ ६७ ॥

शिथिल विठारीए आचरया ॥ आलंवन जे कूडारे ॥ नियत
 वासादिक साधुने ॥ ते नवि जाणीए रुडारे ॥ तुज० ॥ ६८ ॥

व्याख्या-शिथिल विठारी पासठादिक, तेणे नियत वासादिक जे कुडा थानन
 आचरयां ते साधुने रुढां न जाणीए यत्त नीयावासविहार चैश्य जतिअ थ
 ह्मिया लान विगई सुअपडिबद्ध एिहोस चोईआ विसी ॥ १ ॥ इत्यादिक थान
 इपके एहना उत्तर सर्व तिहां ने थालवनतो कल्पना मात्र ने उक्तच ॥ थान
 वणाए लाणा नरिठ जीयस्मअजक कामे ॥ जज पासडनोए तंत थानंरणकुणइ

आज न चरण ठे आकरु ॥ संहननादिक दोपेरे ॥ एम निज
 अयगुण उलवी ॥ कुमति कदाग्रह पोपेरे ॥ तुज० ॥ ६९ ॥

व्याख्या-आज, चरणके० चारित्र नथी संहननादिक दोपे करीने, जेमाट थानि
 अथनि आकरं ठे ते पाचमे थारे हाये न थारे एम निजअयगुण उलवीने कुम
 ति, पासठादिक कदाग्रह पोपेरे पण थमे हिणाठेए थने कानोचित यत्ता अयगुण
 जे करे ते साधु पूज्य होय एम कही न शके पण पांतामा साधुसत्ता थारेने ॥ ६९ ॥

उनरगुणमदि दीणडा ॥ गुरु कालादिक पाखेरे ॥ मूल
 गुणे नटी दीणडा ॥ एम पचाशक जापेरे ॥ तुज० ॥ ७० ॥

व्याख्या-कालादिकनामे उनरगुणमाहे दीणा साधु हाय, पण मृनगुणे ही

ણા ન હોય; એમ પંચાશક શાસ્ત્ર જાપે છે. તથાહિ ગુણગણ રહિત અણપત્રો
મૂળગૂણ વિવત્તો ॥ જોણાં ગૂણમિત્ત વિદૂણોત્તિ ચંદ્રુદો ॥ ઝદાહરણં-તથા ગી
તાર્યેઆજ્ઞાણ સાધુ વ્યવહાર કરતાં આજપણ ચારિત્ર અર્થમ્ હોય. ઝક્તંચ ધર્મ
રત્ન પ્રકરણે ગીયત્તપાસવંતાના હુવિહં મગ મણૂસરંતસ્ત ॥ જાવ જડતં હુતં હુપ્પ
સ્તહંતં જડ ચરણં ॥ ૧ ॥ તથા ગુરુ આજ્ઞા પાલન તેહજ રત્નત્રય પ્રાપ્તે છે. ઝ
ક્તંચ: પંચાસક નામા ગ્રંથે-ગુરુપારતંત નાણં સદ્દહણં એય સંગયંચેવ ॥ ૬તો ઝ ચા
રિત્તેણ સાસત્ત સાર્દણેણિદિઠં ॥ ૧ ॥ તેમાટે પાંચમે આરે કાલોચિતયતના ગુરુ
આજ્ઞાણ કરે તેહને ચારિત્રીયાજ સદ્દહવા. તરતમ જાવના દૃષ્ટાંતતો નૃપગોપાદિ
વ્યવહારાદિક પ્રતિદ્ધ છે. અર્થાત્ સર્વત્ર પ્રતિદ્ધજ છે. ॥ ૭૦ ॥

પરિગ્રહ ગ્રહ વશ લિંગીયા ॥ લેડ કુમતિ રજ માયેરે ॥ નિજ
ગુણ પર અવગુણ લેવે ॥ ઇંદ્રિય વૃષ્ણ ન નાયેરે ॥ તુજ ૦ ॥ ૭૧ ॥

બ્યાલ્યા-પરિગ્રહ ગ્રહવશવર્તિ જે લિંગી થાયછે, તે કુમતરૂપ રજ માયે લેડ
ને નિજકે ૦ પોતાના ગુણ અને પરકે ૦ પારકાના અવગુણની લવ કે ૦ લવારી ક
રે; પણ પોતાના ઇંદ્રિયરૂપ વૃષ્ણને નાયતા નથી. તેવારે સમ્યક્ત્વથી નૃંશ પામેછે.

નાણરહિત હિત પરિહરી ॥ નિજ દંસણ ગુણ લૂંસેરે ॥ મુનિજ
નના ગુણ સાંજલી ॥ તેહ અનારજ રૂસેરે ॥ તુજ ૦ ॥ ૭૨ ॥

બ્યાલ્યા-એમ તે પોતાનું હિત પરિહરી જ્ઞાનરહિત થકા નિજ વર્ણનગુણને છ
ટેછે, અને મુનિજનના કે ૦ સાધુ ચારિત્રિયાના ગુણ સાંજલીને તેહ અનાર્ય રૂસેરે.
ઝક્તંચ ॥ ગુણહીણોગુણરચણા યરેહુ જોકુણજુલ્લ મધ્યાણં ॥ સુયત્તવસ્તિણોદીઝડ
સમ્મતં કોમજં તસ્ત ॥ ૬તિ ઉપદેગમાલા ગ્રંથનેવિપે કહ્યોછે ॥ ૭૨ ॥

અણુસમ દોષ જે પરતણો ॥ મેરુમમાન તે વોલેરે ॥ જેદમું
પાપની ગોઠડી ॥ તેદમું હિયહલું સ્વોલેરે ॥ તુજ ૦ ॥ ૭૩ ॥

બ્યાલ્યા-અણુસમ કે ૦ પરમાણુ માત્ર જે પરતણો કે ૦ પારકાનો દોષ હોય તેહ
પ્રતે તે અનાર્ય, હોહ બુદ્ધિ, મેરુ સમાન કરીને વોલેરે જેદમું પાપનીજ ગોઠડીવાધે
છે તેહમું હેહું સ્વોલેરે. તેહનીતાયે અંતર ન રાખે. અને નાહુની સાયે અંતર રાખે;

સૂત્ર વિરુદ્ધ જે આચરે ॥ યાપે અવધિના ચાલારે ॥ તે અતિ
નિવિડ મિધ્યામતિ ॥ વોલે ઉપદેશમાલારે ॥ તુજ ૦ ॥ ૭૪ ॥

ધ્યાત્મા-હ્યાદિક જે દની માયા મૃપાવાદે પોતાનુ પારકુ ગણવે કરી, હુ સ્હો, એ
 જુનો, એમ મમલુકુદિએ કરી જે સૂત્રવિરુદ્ધ આચરણ કરે, તથા અવધિના ચાનાકે
 સૂત્રવિરુદ્ધ ઝનમાર્ગેને ચજાવે દૃષ્ટિરાગીને જૂઠા ઉપદેશ દેડને માયા ગાજા ઝનમાર્ગે
 ને ધિર કરાવે, તે અતિ નિવિઢ મિષ્યામતિ કહીએ એમ ઉપદેશમાલા વોલેને પન
 જોજહ્યાપનકુણઽ મિઠાદિઘીતવંદુકોચ્ચો ॥ વઢેઈમિચ્છત પરસ્તસકજણમાણો

પામર જન પણ નવિ કહે ॥ સદસા જૂઠ સશૂકોરે ॥ જૂઠ ક
 હે મુનિવેષ જે ॥ તે પરમારથ ચૂકોરે ॥ તુજ૦ ॥ ૭૫ ॥

ધ્યાત્મા-ધર્મના અજાણ એવા અનાયે લોક પણ સદસાત્પ્રકારે જુઠુ વોને ન
 હી પામરકે૦ ગમાર લોક તે પણ હિયામા નાસ્તિક હોય નહીં અને સાધુવેશ ધરને
 જે જૂઠુ વોલે તેહને પરમાયે મુગો જાણવો તેતો અણબોચોજ નજો ॥ ૭૫ ॥

નિર્દય કદય ઠ કાયમા ॥ જે મુનિવેષે પ્રવર્તેરે ॥ ગૃહ યતિ
 ધર્મથી વાહેરા ॥ તે નિર્ધન ગતિ વર્તેરે ॥ તુજ૦ ॥ ૭૬ ॥

ધ્યાત્મા-જે ઝલાપમાદે નિર્દય કદય થકા મુનિવેષે કરી પ્રવર્તેરે, તે ગૃહી
 કે૦ ગૃહસ્થના અને યતિના ધર્મથી વાહેરા ઠે યતિધર્મે પિરાધતા નથી અને
 દસ્ય જે માટે ધુરથી વેષ લીગો લ્યહાથી માફી સાધુધર્મે પામ્યાજ નથી, તા તે ધ
 નિયમે ક્યહાંથી પિરાપે? અને વેષ ભેડ માગી રાખે, તે માટે ગૃહસ્થમાં પણ
 નહીં છટા માટે નિહુક ક્યયે આઠધર્મે અપ્રતિપત્તથી નથી, તે વની નિર્ન
 મનિય વને જીયારીના ટાનામાદે ગણાય ॥ ૭૬ ॥

માયુજગતિ જિનપૂજના ॥ ટાનાટિક શુજ કર્મરે ॥ આપક નિ
 ન કહ્યો અતિ જલો ॥ નહિ મુનિવેષ અધર્મરે ॥ તુજ૦ ॥ ૭૭ ॥

ધ્યાત્મા-માયુની જનિ, શ્રીજિનરમ્ની પૂજા, ણ ટાનાટિક ચાર શુન ધર્મે કહ
 આદિ શદયો ગીન તપ જાપના ભેડા તેણે શુનર્મમાં આપક જન, અતિ જના
 હ્યો, પણ મુનિવેષે, અધર્મમાં જના કહ્યા નહીં. યત અશ્વિત ચડ્યાણ શુન
 હ આગઈ દશગણે ॥ સુન્નાવડ ય તર ન માટુમેણ ચુચ યમ્માતિ ॥ ૧ ॥

કેવલ લિંગચારીતણો ॥ જે વ્યવહાર અશુકોરે ॥ આટરી
 નવિ મર્યા ॥ જાણી ધર્મ ચિન્હોરે ॥ તુજ૦ ॥ ૭૮ ॥

ધ્યાત્મા-તદ્ગો જે કેવલ જ્ઞાનાત્મિકગુણિના નિગચારીનો જે આગ ત દા

अव्यवहार जाणपणानो होय तोए न प्रमाणीए; अने सर्वथा आदरीए नहीं, तेने धर्म विरुद्ध जाणिए ए ढालनो परमार्य निश्चय योग व्यवहार ते शुद्ध निश्चय प्रतिकूल ते अशुद्ध एवो विवेक राखवो. एम उपदेशमालामां कस्य ठे ते ५ हा कस्य ॥ ७७ ॥ हवे त्रीजो संवेगपद्धीनो मार्ग देखाडवा आगज ढाल कहं ठे.

ढाल मातमी आगे पूरव वार नवाणु ए देशी ॥

जे मुनिवेष शके नवि ठंणी ॥ चरण करण गुणद्वीणाजी ॥ ते पण मारग माहे दारव्या ॥ मुनिगुण पळे लीणाजी ॥ मृपावाद नवकारण जाणी ॥ मारग शुद्ध परूपेजी ॥ वंदे नवि वंदावे मुनिने ॥ आप यइ निज रूपेजी ॥ ७८ ॥

आख्या-जे चरण करण गुणे हीणा थऽ लक्षादिके मुनिवेष नयी ठांमीशकता, यत जऽतारति धारीत मूल गुण तरत उत्तर गुणंच ॥ मुनुण नोति नूनि सुताव ग ठवरत्तरांगं. इत्यादिक उपदेशमालायां ग्रंथोपदेजिति क्रम न साचवे तेपण मारगमाहे देखाडवाठे. पण जो मुनीगुणपळे लीणा होय, शुद्ध आचार नाखे. मृपावाद ते नवके० संसारतुं कारण जाणीने शुद्धमारग प्ररूपे. मुनिने पोते जा व वंदे; पण आप निजरूप थऽने वांढवा न दे. अत्र गाथा-संवेग परिक्रियाणं लक्षणमेयं समासतं जणियं जसन्न चरणकरणा विजेण कम्मं विसोहंती ॥ १ ॥ शुद्धं सुमादुधम्मं कहेइ निंदेइ निययमाचारं सुतवस्ति आपणुरतं हवइ अमवो पगयणितं ॥ २ ॥ वंदेनवंदावइ कियकम्मंकुणइ कारवणेह अत्तं नवि दिक्कं देइ सुसादुण बोहेतं ॥ ३ ॥ जमन्ना अत्तं परमप्पाणं चहणइ दिक्कंतो तवुहइ दुगारं आइ अयरं वुहइ सयंच ॥ ४ ॥ उपदेशमालायामिति. गोथी. ॥ जइ विणल्लके कावसम्मं जिणजामियं अणुछाणं तो मम्मं नासिक्का जह जणीयं खीए रागेदि ॥ १ ॥ जमन्ना विविहारे कम्मं सोहेइ सुजहवोहीअ ॥ चरणं करणं विसुद्धं वववहं तो पस्वता ॥ २ ॥ शुद्धं सुमादुधम्मं कहमाणो ववइतइपस्से अप्पाणं इअरो पुण गिहइ यम्माउ चुकंति ॥ ३ ॥ इति गवाचारे ॥ ७८ ॥

मुनि गुण राने पूरा शूरा ॥ जे जे जयणा पालेजी ॥ ते तेह श्री गुन जाव लहीने ॥ कर्म आपणां टालेजी ॥ आप दीनता जे मुनि जाये ॥ मान सांकडे लोकेजी ॥ ए छुर्बर व्रत एहनुं दारव्युं ॥ जे नवि फूले फोकेजी ॥ ७९ ॥

तु-तो प्रियोगे जिन पूजता पण शिव कारणके० मोक्ष हेतुवे ए वातमां जन
के० हे लोको! मत चुनो ॥ ६५ ॥

विषयारंजतणो ज्या त्याग ॥ तेहथी लहिए नवजलताग ॥

जिनपूजामा शुभ जावथी ॥ विषयारंजतणो नय नथी ॥ ६७ ॥

व्याख्या-जेद करणीमा विषयारंजनो त्याग होय, तेहथी नवजलनो तागजे
जिनपूजा माह तीनराग गुण प्रणिधानरूप शुभजावथी विषयारंजनो नय नथी
ने माटे जिनपूजादिक सदाराज कहीए एमां अस्तदारंजनित्वति मोहोटां गुणजे

सामायिक प्रमुखे शुभ जाव ॥ यद्यपि लहिए नवजल नाय ॥

नांपण जिनपूजाए सार ॥ जिननो विनय कह्यो उपचार ॥ ६८ ॥

व्याख्या-यद्यपि आरंभने सामायिक प्रमुखादिक अनुष्ठाने आरंजनित्वति
प शून्यता रहतो होय, तापण जिनपूजाए जिननो उपचार वीर्य लागो
पण विनय पामे एम तो कह्यो ते ते पिना कम होय? विनय ते अतः सततपणे श
का धरिने दान देय पूजादिक सामायिक प्रमुखे तेजी नाखवाने अतः सरे सां
पयोगि साधनतांन आदा प्रमाण होय ॥ ६८ ॥

आरंजादिक शका वरी ॥ जो जिनराज भक्ति परहरी ॥ दान

मान वदन आदेश ॥ तो तुज भवलो पड्यो कलेश ॥ ६९ ॥

व्याख्या-आरंजादिकनी शका धरिने जो जिनराजनी भक्ति पूजादिक परहरी
ना तुजने दान, मान, वदन, आदेश सर्व क्लेश पड्यो ते, त्या पण साधुसाधिका
विगमना अर्चनीय व पणिमाम प्रमाण करता तो पूजामाहे निहाराजने ॥ ६९ ॥

न्यूनपथी दीमे मावद्य ॥ अनुवये पूजा निर्यद्य ॥ जे कारण

निनगुण नहु मान ॥ जे अपमरे वरते शुभ ध्यान ॥ ७० ॥

व्याख्या-न्यूनपथी पुण्यादि जीगर्जने करी मावद्य दीमे ते, पण अनुवये जे
नगुण नवगुण, तेणे पूजा क्रिया निर्यद्यते जेद कारणे ते पूजा अमर श्रीवि
नगुण बहुमानथी शुभध्यान वरते मज्जीनारंजने अस्तदारंजनित्वति अर्चि
विन नये विनष्टविने ॥ ७० ॥

जिनस पूजा देखी करी ॥ नविषण नांय नवजल तरी ॥ ७१ ॥

कायना गढक टो वली ॥ एह जाव जाणे केवली ॥ ७२ ॥

સવાસો ગાથાનું સ્તવન.

બ્યાख्या-એ શ્રીજિનવરદેવની પૂજા, અર્ચા, સેવના દેહી કરી વીજા ધ્યાનાદિ
કે જાવે. નચ્યપ્રાણી નવજલ તરીને ઠ કાય. રક્ક કહીએ. એહવો જાવ સમ્યક્દષ્ટિ
ને પૂજામાંહે વર્તે ઠે; તે કેવલી જાણેઠે. અતએ કાયવચન મનોયોગ પ્રધાનપણે
સમંતજણા, સર્વમંગલા, સર્વસિદ્ધિફલા-એ ત્રિવિધ પૂજા હોય. તેહમાં ચરણ
જ પરમશ્રાવકને કહીએ ઠેએ. ॥ ૯૧ ॥

જલ તરતાં જલ ઊપર યથા ॥ મુનિને દયા ન હોએ વૃથા ॥ પુષ્પા
દિક ઊપર તિમ જાણ ॥ પુષ્પાદિક પૂજાને ઠાણ ॥ ૯૨ ॥
બ્યાख्या-યતિને કારણે જલ તરતાં જલ જીવઊપર દયા પરિણામ જેમ ફોક
નથી; તેમ પુષ્પાદિક પૂજાને ઠામે શ્રાવકને પુષ્પાદિ જીવ ઊપર દયાના પરિણામ
નો અનુબંધ જાજતો નથી એમ જાણીએ ॥ ૯૨ ॥

તો મુનિને નહિં કિમ પૂજના ॥ એમ તું શું ચિંતે શુજ મના ॥ રો
ગીને ઔપધ સમ એહ ॥ નિરોગી ઠે મુનિવર દેહ ॥ ૯૩ ॥
બ્યાख्या-જો નિરવધ જિનપૂજા કહી તો યતિ કેમ ન કરે? એમ તું શુજમના
મુધનાવચકો શું ચિંતવે ઠે? જેહ માટે એ જિનપૂજા, રોગીને ઔપધ સમાન
ઠે. ગૃહી તો મલીનારંજ રોગવંત ઠે, તે ડપશમાવવાનું એમુખ્ય ઔપધ ઠે. અને મુ
નિવર તો સર્વ સાવચનિવૃત્ત ઠે; તે રોગરહિત, રોગનુ ઔપધ કેમ કરે? ॥ ૯૩ ॥

ઢાલ નવમી ॥ પ્રથમ ગોવાલાતણે જવેજી ॥ એ દેશી ॥
જાવસ્તવ મુનિને જલોજી ॥ વેઝ જેદે ગૃહી ધાર ॥ ત્રી
જે અધ્યયને કહ્યોજી ॥ મહા નિસીય મજાર ॥ શુણો
જિન તુજ વિણ કવણ આધાર ॥ એ આંકણી ॥ ૯૪ ॥

બ્યાख्या-મુનિ-સાધુજનને જાવસ્તવનાદિક કરવો તે જલો ઠે. જાવ ચરણ મ
ગ વિહારણય દવ વણંતુ જિણ પૂઞા પટમા જર્ડણં ડાહ વિગિહાણ પઢમજિ
ય પાસઢા ॥ ૧ ॥ એવું શ્રીમહાનિશીયસૂત્રમયે ત્રીજે અધ્યયને કહ્યુ ઠે. સાંજન
હે; જિન શ્રીલીમંધર દેવ, તારા વિના કોણ આધાર? ॥ ૯૪ ॥

વલી તિહાં ફલ દાપિયુંજી ॥ ડવ્યસ્તવનુંરે સાર ॥ સ્વર્ગ વાર
મું મેહિનેજી ॥ એમ દાનાદિક ચાર ॥ શુણો ॥ ૯૫ ॥
બ્યાख्या-વલી તિહાં મહા નિશીયમાંહે ડવ્યસ્તવનું ફલ મેહિને કેગૃહસ્થને

મુ મર્ગે દાગ્યુ એમ દાનાદિક ચારણુ પણ તેહજ ફાજ કહ્યુ - તેમાટે ક્યસ્તવ અણુ
વ્રતાદિક તુલજ ગૃહસ્થયર્મ જાણજો કાકણ જિણાપતણેહિ મનિય સયન મેરજા
૧૬ ॥ દાણાઠ ચઝકણ વિસુદ્ધ વિગઢિલ્લ અસુયણપરંગાયમા ક્યાદિ વચનાત્ ॥ ૧૫ ॥

ગઢે અંગ ડોંપદીજી ॥ જિનપ્રતિમા પૂજેય ॥ મૂરિયાજ

પરં જાવથીજી ॥ એમ જિનવીર કહેય ॥ ગુણો ૦ ॥ ૧૬ ॥

ધ્યાન્યા-તેઠે અંગેશ્રી ક્રાતાયર્મ કયાએ અવદાત પ્રસિદ્ધ છે, જે ડોંપદીએ શ્રી
જિનપ્રતિમા સ્વયંન દેવતાની પરે જાવથી પૂજી, એમ શ્રીવીરપરમેશ્વર કહેવે, કાર
શ્ચજો જે ડોંપદી શ્રાવિકા નથી તે ઉપર કહે છે ॥ ૧૬ ॥

નારદ આચ્યે નવિ અઠ્ઠજી ॥ ઝની તેહ સુજાણ ॥ તે કારણ

તે શ્રાવિકાજી ॥ જાપે આલ અજાણ ॥ ગુણો ૦ ॥ ૧૭ ॥

ધ્યાન્યા-નારદ આચ્યા તેરને અસયતિ જાણીને ઝની ન થડ એહ દૃઢ ધર્મ
પણાને મુળે ડોંપદી શુદ્ધ શ્રાવિકા છે. એ કારણ માટે તે શ્રાવિકાજી જાણી
અજાણ છે તે આજી જાણે છે જે ડોંપદી શ્રાવિકા નથી ॥ ૧૭ ॥

નિનપ્રતિમા આગલ કહ્યોજી ॥ શકસ્તવ તેણે નાર ॥ જાણે કુ

ળ વિળ શ્રાવિકાજી ॥ એદ વિચર ઝદય વિચાર ॥ ગુણો ૦ ॥ ૧૮ ॥

ધ્યાન્યા-તેરે તે નારી ડોંપદીજી જિનપ્રતિમાની આગલ શકસ્તવ રૂઠ નમાવ
ળ નારમ્ભરના કહ્યો, તો દર્શ શ્રાવિકાગિના એહ જિનપ્રતિમા પૂજવાની વિરિ
સોળ નાણ? માટે કદયમા મિચારી છુટ કે જો એ મિચ્યાદટિ હાય તો નાણ
નિક પ્રતિમા આગને દનરત રૂઠી પુત્રાન્નિની યાચના કરે ॥ ૧૮ ॥

પૂજે જિનપ્રતિમાપ્રતેજી ॥ મૂરિયાજ સુરરાય ॥ વાંચી પુસ્ત

ક રત્નનાતી ॥ લેહ ઝમેવ્યવમાય ॥ ગુણો ૦ ॥ ૧૯ ॥

ધ્યાન્યા-મુદ્યાન સુગત, નિનપ્રતિમાને રત્નના પુસ્તક ધર્મગામ્યરૂપ છે તે
વાંચી, ધર્મ વ્યવમાય થતીને પૂજે ॥ ૧૯ ॥

રામપમેળીમૂત્રમાજી ॥ મોહોટો એદ પ્રવચ ॥ એદ વચન

અજાણનાતી ॥ કરે કરમનો ધર ॥ ગુણો ૦ ॥ ૨૦ ॥

ધ્યાન્યા-રામપમેળીમૂત્રમાજી એદ મોહોટા પ્રવચ કહ્યો છે એદ રામ
નથી માનતા તે કેવળને તે નો ધમિયા કટીને ધીરણાં કરે ઝાંચ છે

पंचहिं गाणेहिं जीवा दुव्वहबोहियत्ताए कम्मंपकरंती इति. अरहंताणं आमाय
णाए १ अरहंत पसुत्तस्स धम्मस्स आसायणाए २ केवलीणं आसायणाए ३
चाववसुत्त समण संघस्स आसायणाए ४ विविक्खवंजचेराणं देवाणं आसायणाए

विजय देव वक्तव्यताजी ॥ जीवाजिगमेरे एम ॥ जो थिति

ठे ए सूरतणीजी ॥ तो जिनगुण थुति केम ॥ शुणो ० ॥ १०१ ॥

व्याख्या—श्रीजीवाजिगमसूत्रमध्ये विजयदेवनी वक्तव्यता पण ए रीतीएज
ठे. जो कहेणो के ए देवतानी स्थिति ठे तो वारशाखा प्रमुख पूजे तेम जिन प्र
तिमा पूजी जोइए. तो इहां, जिनगुणनी स्तुति केम करे ठे? ॥ १०१ ॥

सिद्धारथराये कर्याजी ॥ याग अनेक प्रकार ॥ कल्पसूत्रे

एम जापियुंजी ॥ ते जिनपूजा सार ॥ शुणो ० ॥ १०२ ॥

व्याख्या—श्रीकल्पसूत्रमध्ये जाएअ जाएअ दाएअ ए अधिकारे श्रीसिद्धार्थरा
जाए अनेक याग कराव्या एवुं कहु ठे, तिहां यागशब्दे जिनपूजा कहीए. श्री
कल्पसूत्रमांहे एम जाणुं ठे तेमाटे श्रीजिनपूजा, तेहज सारठे अने आत्माने उच
म गति तथा उत्तम मतिनी आपनार ठे. ॥ १०२ ॥

श्रमणोपासक ते कहाजी ॥ पहेला अंगमजार ॥ याग अ

नेरा नवि करेजी ॥ ते जाणो निरधार ॥ शुणो ० ॥ १०३ ॥

व्याख्या—जे माटे श्रीआचारांगसूत्रे द्वितीय श्रुतस्कंधमध्ये श्रीमहावीर देवनां मा
तपिता श्रीपार्श्वनाथतीर्थना शुद्धभावक कहा ठे; ते अनेरा पशुयागादिक न करे.
तेमाटे यज देवपूजा संगति करण दानेणु ए धातु अर्थे वलि याग ते पूजा नगवत
नी ते निरधार के० निश्चये अर्थे विचारणाए नविकजीवने जाणवी. ॥ १०३ ॥

एम अनेक सूत्रे जणुंजी ॥ जिनपूजा गृहिकृत्य ॥ जे नवि

माने ते सहीजी ॥ करशे बहु नव नृत्य ॥ शुणो ० ॥ १०४ ॥

व्याख्या—एम ए कारणे अनेक सूत्रमांहे श्रीजिनपूजा ते भावकनुं कृत्यके०
करणी जणुं के० कहु ठे. जे नही माने ते बहु नवचक्रवालमध्ये नाटक करजे.
तेमाटे नविक जीव, नवनीरू होय तेणे श्री जिनपूजा प्रमाण करवी ॥ १०४ ॥
ढाल दशमी ॥ जंसुर संघा सासुर संघा अथवा एणे पुर कंवज कोड न लेसी ए देगी ॥

अवर कहे पूजादिक ठामे ॥ पुण्यवध ठे शुच परिणामे ॥ धर्म इ
हां नवि कोइ दीसे ॥ जेम व्रत परिणामे मन हीसे ॥ १०५ ॥

व्याख्या-बली अपरमति कोइक एम कहे ठे के पूजादिकने ठामे शुच परिणामे
मे पुण्यनो वध ठे; पण इहा धर्म कोइ दीसतो नथी जेम व्रत परिणामे धर्म कहे
तां चित्त हीसे ठे, तेम पुण्यादिक थारन नथी पूजा धर्म कहेता चित्त हीसतु नथी

निश्चयधर्म न तेणे जाण्यो ॥ जे सैलेशी अत वखाण्यो ॥ धर्म

अधर्मतणो कथकारी ॥ शिवसुख दे जे नवजल तारी ॥ १०६ ॥

व्याख्या-एम कहेठे ते मतीए निश्चय धर्म जाण्यो नथी निश्चय धर्म जे सैलेसी
अत के० चउदमा गुणगणाने ठेहेमे वखाण्यो ठे ते धर्म केवो ठे? अधर्मनो क
यकारी अथवा बीजो अर्थ एम ठे जे धर्म अधर्म ए वनेनो क्य करनारो ठे, अ
ने नवजल तारीने शिवसुख के० मोक्षसुख आपे एवो ठे उक्तंच धर्म सप्रह
ण्यो-तोउनय खउं हेऊ सैलेसी चरम समय जावित्ति-निश्चय धर्म जाण्यो होयता
तेहने विरहे पचमे ठेठे गुणगणो सरखोज कहेठे पण पदपात न करे ॥ १०६ ॥

तस साधन तु जे जे देखे ॥ निज निज गुणगणाने लेखे ॥ तेह

धरम व्यवहारे जाणो ॥ कारज कारण एक प्रमाणो ॥ १०७ ॥

व्याख्या-ते शैलीसी चरमसमय जावी निश्चयधर्म तु परंपराए साधन जेहनु
निज निज के० पोतपोताने गुणगणो देखे ठे तेहने व्यवहारे जाण तडला पचनि
वर्षति पर्जन्य इति वचनात्-कार्य कारण एक करी प्रमाण जे वस्तु स्पर्शी उपचार
पण प्रमाणठे तेहनों निषेध तो पूजामाहे न सजवे, तो केम कहेवु? जे पूजा
माहे पुण्य होय पण धर्म न होय एम ए विचारी जोजे ॥ १०७ ॥

एवंचूततणो मत जाण्यो ॥ शुद्ध डव्य नय एम वलि दास्यो ॥

निजस्वभावपरणति तेधर्म ॥ जे विजाव ते जावज कर्म ॥ १०८ ॥

व्याख्या-एवंचूतनयनी अपेक्षाए जाण्यो शुद्ध डव्यनये वली एम देखाडयोठे जेटना
निज स्वभावनो आविर्भाव ते धर्म, अने जेटलो विजावनो विलास तेनावकर्म जाणवा

धर्म शुद्ध उपयोग स्वभाव ॥ पुण्य पाप शुच अशुच विजावे ॥

धर्म हेतु व्यवहारज धर्म ॥ निज स्वभाव परणतिनो मर्म ॥ १०९ ॥

व्याख्या-अहीपां शुद्ध डव्यनयते शुद्धाशुद्धप्रकृति व्यवहाररूप सेवी अथवा

નૈગમ અતિશુદ્ધ ઇચ્છાર્થિક પ્રકૃતિસંગ્રહ નય છે, તે તો સર્વ આત્માને ધર્મસ્વરૂપ માને છે. પૂજા ઇચ્છાજનિત ધર્મ કહેતો નથી; એ નયાંતર વાદીએ વિચારવું. ક્ષુદ્ર સૂત્રનયનેમતે યાવત્કાલ શુદ્ધ ઉપયોગ સ્વચાવ, તાવત્કાલ ધર્મ. યાવત્કાલ શુદ્ધ નાશુન વિચાર પરિણામ, તાવત્કાલ પુણ્યપાપ. તે નય અનુસરી જિનપૂજાદિક ધર્મ હેતુ જાણી વ્યવહારે ધર્મ કહીએ. જેહમાંહે યોગ્યતાપાદિક નિજસ્વચાવ પરિણામ આવે છે. તેમાટે કારણ કાર્યોપચારે કરીએ. ॥ ૧૦૯ ॥

શુદ્ધયોગે જ્ઞ્યાશ્રવ થાય ॥ નિજ પરિણામ ન ધર્મ હણાય ॥ યાવત્ યોગ ક્રિયા નહીં થંતી ॥ તાવત્ જીવે યોગારંતી ॥ ૧૧૦ ॥

બ્યાख्या-શ્રીજિનદેવની પૂજાદિકમાંહે યદ્યપિ શુદ્ધયોગે જ્ઞ્યાશ્રવ થાય છે તો પણ નિજકે પોતાના પરિણામે ધર્મ હણાય નહી. યાવત્ કે જ્યાંલગે યોગ ક્રિયા થંતી નથી, તાવત્ કે ત્યાં લગે જીવ, યોગારંતી કહ્યો છે. જિહાં લગી એ જયી વિજયી તિહાં લગે તે જણી અંતક્રિયા નિપેધી છે. ॥ ૧૧૦ ॥

મલિનારંત્ર કરેજે કિરિયા ॥ અસદારંત્ર તજીને તરિયા ॥ વિપય કપાયાદિકને ત્યાગે ॥ ધર્મ મતિ રહિએ શુદ્ધ માર્ગે ॥ ૧૧૧ ॥

બ્યાख्या-આવકતો મલિનારંત્રી છે. જેજે દાન દેવપૂજાદિક ધર્મક્રિયા કરે છે તે અસદારંત્ર ઠાંત્રીને સંસાર સમુદ્રને તરે છે. તે જાવ તો પૂજામાંહે અવિહ્વ છે. વિપય કપાયાદિક પ્રમુખનો ત્યાગ થાય તેરીતે ધર્મ બુદ્ધિએ શુદ્ધ માર્ગમાંહે રહીએ. એ ઉપદેશ છે તે જાણવો. ॥ ૧૧૧ ॥

સ્વર્ગહેતુ જો પુણ્ય કહીજે ॥ તો સરાગ સંયમ પણ લીજે ॥ વદુરાગે જે જિનવર પૂજે ॥ તસ મુનિની પરે પાતક ધૂજે ॥ ૧૧૨ ॥

બ્યાख्या-સ્વર્ગનું કારણ, તેમાટે જો જ્ઞ્યસ્તવ પુણ્ય કહીએ તો સરાગ સંયમ પણ કેમ લેણ? તે પણ સ્વર્ગનું કારણ છે. વદુરાગે કે ઘણીએ નક્તિએ કરીને શ્રીજિનવરને જે પૂજે તેહનાં પાતક મુનિકે સરાગ સંયમ-તેહનીપેરે ધૂજેકે કંપે.

જાવસ્તવ એહથી પામીજે ॥ જ્ઞ્યસ્તવ એ તેણે કહીજે ॥ જ્ઞ્યશ્વદ્ધ છે કારણ વાચી ॥ નમે મ નુલો કર્મ નિકાચી ॥ ૧૧૩ ॥

બ્યાख्या-કોઈ કહેશે કે, જ્ઞ્યસ્તવ કહેતાં અપ્રાધાનસ્તવ થાય. તે શંકા ટાલે છે. એહ પૂજાદિકથી જાવસ્તવ કે ચારિત્ર પામે. તે કારણે જ્ઞ્યસ્તવ કે જ્ઞ્ય શ્વદ્ધ

अहीचां कारण वाचींठे, अप्रधान वाचींनथी माटे कर्मनिकाची तेंजुजो जमीश मां
 'दाज अगीधारमी ॥ वान वलट धरी दीजीए ॥ ए देशी ॥
 कुमति' एम सकल दूरे करी ॥ धारीए धर्मनी रीतरे ॥
 हारीए नवि प्रभु वल थकी ॥ पामीए जगत्मां जीतरे ॥
 स्वामि सीमधर तु जयो ॥ ए आरुणी ॥ ११४ ॥

व्याख्या-एम सर्वे कुमति दूर करी व्यवहारतत्त्व श्रद्धानेज शुद्धात्मनावनाहूप
 धर्मनी रीतिए धरीए अने प्रभुना नामना वज थकी हारीए नही वली जगत्मा
 हे जीत पामीए 'हे श्रीमधरस्वामि' तमेजयवता वत्तो इत्यर्थ ॥ ११४ ॥

जाव जाणे सकल जतुना ॥ जव थकी दासने राखरे ॥ बोलिया
 बोल जे ते घणु ॥ सफल जो ठे तुज साखरे ॥ स्वामि० ॥ ११५ ॥
 व्याख्या-सकलके० सर्वे प्राणीमात्रना जाव जे स्वरूप ते जाणे-देखेठे, तेमाटे हे
 स्वामि, जवके० ससारना जय थकी दास के० सेकने राख जे बोज बोव्याठे ते स
 फलपणे तो गणु, जो हे जगत्रयना नायक तारी साखे करी कहु तु तो ॥ ११५ ॥

एक ठे राग तुज उपरे ॥ तेह मुज शिवतरु कंदरे ॥ नवि गणु तु
 ज परे अवरने ॥ जो मिले सुर नर वृंदरे ॥ स्वामि० ॥ ११६ ॥
 व्याख्या-एक राग मुजने तुज उपरे ठे, तेह मुजने मोक्षनोज कद ठे तुनने
 मेजीने थपर कोड देवने ध्याववानी माहरी मनसा नथी जो देवताना थने मनु
 प्यना वृंद के० समूह मळे तोपण तेने ध्यावु नही ॥ ११६ ॥

तुज विना मे बहु डु ख लह्या ॥ तुज मिल्ये ते केम होयरे ॥ मेह
 विण मोर माचे नही ॥ मेह देखी माचे सोयरे ॥ स्वामि० ॥ ११७ ॥
 व्याख्या-हे प्रभु, मे ताह्या ध्यानविना बहु के० घणाज डु ख लह्या, हवे तु
 जने मझे माह्या सर्व डु ख कृप पाव्या मेघना आगमविना जेम मार महाने
 नही, मेह देखीने मोर नाचकजा माने, तेम तुज दर्शने करी पाप नाश ॥ ११७ ॥

मनथकी मिलन मे तुज कियो ॥ चरण तुज जेटवा साइरे ॥ कीजिए
 जनन जिन ए विना ॥ अवर न वात्रिए काइरे ॥ स्वामि० ॥ ११८ ॥
 तुज वचन राग सुख आगले ॥ नवि गणु सुरनर शर्मरे ॥ कोडि

सवासो गायानुं स्तवन.

जो कपट कोइ दाखवे ॥ नवि तजु तोए तुज धर्मरे ॥ स्वामिण ॥ १२१ ॥
तुं मुज ऊदयगिरिमां वसे ॥ सिंह जो परम निरीहरे ॥ कुमतमातंग
ना जुघथी ॥ तो कशी प्रभु मुज बीहरे ॥ स्वामिण ॥ १२० ॥ को
डि ठे दास प्रभु ताहरे ॥ माहरे देव तुं एकरे ॥ कीजीए सार
सेवकतणी ॥ ए तुज उचित विवेकरे ॥ स्वामिण ॥ १२२ ॥ नक्ति
चावे इस्युं चाखीए ॥ राखीए एह मनमांहीरे ॥ दासनां नवइ.ख
वारिए ॥ तारिए सो ग्रही बांहीरे ॥ स्वामिण ॥ १२३ ॥ बाल जेम तात
आगल कहे ॥ विनवुं हुं तेम तूजरे ॥ उचित जाणो तेम आचरुं ॥
नवि रह्यो तुज किर्युं गुजरे ॥ स्वामिण ॥ १२४ ॥ मुज होजो चित्त शुभ
नावथी ॥ नव नव ताहरी सेवरे ॥ याचिए कोडियतने करी ॥ एह
तुज आगले देवरे ॥ स्वामिण ॥ १२५ ॥ कलश ॥ हरिगीत ठंड ॥
इम सकलसुखकर डरितनयहर ॥ विमल लक्षण गुणधरो ॥
प्रभु अजर अमरनरिद्वंदित ॥ विनव्यो सीमंधरो ॥ निज नादत
जित मेघगजित ॥ धैर्यनिर्जित मंदरो ॥ श्रीनयविजय बुधचरण
सेवक ॥ जशविजय बुध जय करो ॥ १२५ ॥ ॥ ॥

ॐ श्रीमन्महोपाध्याय गणेश श्रीशिवविजयरुतश्री ली
मंधरजिन स्तवनं बालावबोधसहित संपूर्ण. शुभं नवतु

॥ श्रीपरमात्मनेनम ॥

॥ अथ श्रीशोचनमुनिकृत चतुर्विंशति जिनस्तुति
वालावबोधसहित प्रारभ्य ॥

धनपाल पद्मिनी शोचन नामे जे बंधु, तेणे रचेल्या प्रत्येक जिनना चार वा
एवा चौबीस जिननी स्तुतिना ठनु श्लोक मूल तथा तेनी व्याख्यासहित तेमा
थम युगादि जिननी स्तुती शार्दूलविक्रीडितवृत्ते करीने कहेवे

जव्याजो जविवोधनैकतरणे, विस्तारि कर्मावली ॥ रंजा सामज नाजि
नंदन महा, नष्टापदा नासुरै ॥ जफर्यावदितपाटपद्म विडपा, मपा
दय प्रोद्यिता ॥ रंजा साम जनाजिननंदन महा नष्टापदा नासुरै ॥ १ ॥

व्याख्या- हे नानिनंदन के० हेनानिराजाना पुत्र ! तु विडपा के० पद्मिनी
महान के० उत्साहने, सपादयके० सपादन कर-तु केवोडे' तो के नयके० नय
प्राणी, तेज जाणे अजो ज के० कमज तेजना विबोधने के० प्रतिबोध करवा माटे
एक के० अद्वितीय एगो तरणे के० सूर्य एवा हे नव्याजो जविवोधनैकतरणे
एदले सूर्य जेम पोताना किरणसमुदाये करीने अयकारनो नाश करीने कमनां
समुदायने प्रफुलित करेवे, तेम जगवान तीर्थकर पण, मिय्यात्वादिक अज्ञानत
सुदायनो नाश करीने पोताना वचनसमुदाये करीने नव्यजतूउने माटे बोध को
वे इहा एवी शका थाय ठे क, ते जगवान जो नव्यप्राणिउने बोध करेवे, अत
अनव्याने बोध करता नथी, तो तेने अनव्यप्राणिउने बोध करवा माटे अ
सामर्थ्यपणु प्राप्त थायठे एतो उत्तर कहेवे के, ते जगवतने अतसामर्थ्यपणु नथी
कारण, सर्व जगने प्रकाश करनारा एवा जे सूर्यना किरण, ते जाके शुश्रूष
हीउना समुदायनेविषे प्रकाश करनारा थया नही, तथापि ते सर्व जगवतनि नि
दानु अधिष्ठान थता नथी, एवी सर्व जगने प्रेम उत्पन्न करनारी पण जगवतनी वा
णी, निविडकर्मशृंखलाए प्रतिबद्ध थएला एवा केटलाएक अनव्यपुरुषने वा
ध करवामाटे समर्थ थड नही, तथापि ते तेनु अतसामर्थ्यपणु समजनु नही, पण
जे पुरुषने ते वाणी गमती नथी तेनुज ते अनाग्य समजनु जोइए कारण, जननी
वृष्टि करनारो मेघ, कखर क्षेत्रनेविषे तृण उत्पन्न करवा माटे जो के अतसामर्थ्यने,

तथापि ते लोकोमये निचपणु पामतो नथी. तेम जगवान पण असामर्थवान
यता नथी. तेमज आठ कर्मकरी विस्तारयुक्त जे ज्ञानावरणादि जेदे करीने नि
न एवी कर्मनी आवलि के० पंक्ति तेज रंजा के० कदली, तेना मर्दनविषे कारण
एवो सामज के० गज, एवा हे विस्तारिकर्मावलीरंजासामज ! तेमज जेनाथी
मोटी पण आसिउ नष्ट थड्ठे एवा हे महानष्टापत् ! तेमज आजासुरै के० कां
ति समुदाये आसपास दंडीप्यमान एवा असुरै के० असुरनाम देवविरोपोए न
क्या के० नक्तिए जेना चरणकमल वंदन कखाठे एवा हे वंदितपादपद्म ! ते
मज प्रोदित के० अत्यंत तज्या ठे आरंज के० सावद्य व्यापार जेणे, एवा हे प्रो
जितारंज ! तेमज आम के० रोग, तेणे जे सहित ते साम, तेणे रहित माटे
हे अताम के० हे रोगरहित ! तेमज जनने आनंद उत्पन्न करनारा हे जनानि
नंदन ! अने अष्टापद के० सुवर्ण तेना सरखी आजा के० कांती जेनीठे एवा हे
अष्टापदान ! तुं पंढितोने माटे उत्साह उत्पन्न कर. एवो नावार्थ. ॥ १ ॥

ते वः पांतु जिनोत्तमाः कृतरुजो नाचिद्विपु र्यन्मनो ॥ द्वारा विभ्रमरोचि
ताः सुमनसो मंदारवा राजिताः ॥ यत्पादौ च सुरोजिताः सुरजयांचक्रुः
पतंत्यो वरा ॥ द्वारा विभ्रमरोचिताः सुमनसो मंदारवाराजिताः ॥ २ ॥

व्याख्या—कृतरुजः के० जेमना रोग क्षीणथयाठे अथवा जेमनाथी रोग नष्ट थयाठे
एवाते जिनोत्तमाः के० सामान्य केवली जिनमध्ये उत्तम एवा जे तीर्थकर, ते व
के० तमारे माटे रक्षण करो. ते जिनोत्तम केवाठे ? ते कहेठे. यन्मनः के० जेना मनने
विभ्रमरोचिता के० हावनावादिक विलासे करीने शोणित एवी, अने सुमनस के०
जेना शब्दो मधुरठे एवी, अने राजित के० अलंकारादिकोए सुशोणित एवीउं द्वाराः
के० स्त्रीउं, तेउं, नाचिद्विपुः के० क्षोभ करवा माटे समर्थ थड्ठ नही, अने यत्पा
दौ के० जे जिनेश्वरोना चरणोने, सुरोजिता. के० देवताउंए समवसरणनेविषे नाखे
ली, अंचरात्पतंत्यः के० आकाशथी पडनारां, अराविभ्रमरोचिताः के० शब्द करनारा
जे भ्रमरा, तेउंने पराग ग्रहण करवामाटे योग्य एवा, अने मंदारवाराजिता. के० कल्पवृ
क्षना पण पुष्प समुदायोए पोताना सुगंधिपणाए करीने न जीतेलां एवा, सुमनस
के० पुष्पो, ते सुरजयांचक्रुः के० सुगंधयुक्त करतां हवां. सारांगवे; जे जिनेश्वरना म
नने उत्तमस्त्रीउं पण नाना प्रकारना हावनावादिके करीने क्षोभ करवा माटे स

मर्थ थइउ नही, अने जेना चरणोने देवोए वृष्टि करेला पुष्पो, सुगन्धयुक्त कर्ता
हवा, ते जिनेश्वर तमोने रक्षण करो एवो जाग्रार्थ ॥ २ ॥

शांति वस्तनुता न्मिथो नुगमना द्यन्नेगमायेनये ॥ रक्षोच जन हे तु
ला वितमदोदीर्णागजाल कृत ॥ तत्पूज्यै जंगता जिने प्रवचन दृष्य
कुवाद्यावली ॥ रक्षोचजनहेतुलावितमदोदीर्णागजाल कृतं ॥ ३ ॥

व्याख्या-हेजन के० हे नव्यजन । जगता के० त्रणे लोकोने पूज्य के० पूजन
करवा माटे योग्य एवां, जर्न के० तीर्थकरे कृत के० करेला जे प्रवचन के० गण
पीठरूप जिनमत, ते व के० तमोने श्रुतल के० निरुपम एवी शांति के० मोक्ष
प्रत्ये किवा उपशमप्रत्ये तनुतात् के० विस्तार करो जे प्रवचन, मिथोनुगमनात्
के० परस्पर अनुवर्तनरूप हेतुस्तव नैगमायेनये के० नैगम, सग्रह, व्यवहार,
कजुसूत्र, शब्द, समनिरुद्ध अने एवजुत-एवा सात नयोए करीने अक्षोच के० प
रवादी पुरुषोए जीतवाने अयोग्य, अने वितमदोदीर्णागजाल के० जेणे वादी पु
रुषोनो दर्प ठेदन करेलो ठे, अने जेनेविषे आचारादिक अंगनो समुदाय वर्णन
कखो ठे एवा, अने दृष्यत के० दर्प धारण करनारा जेउ कुवादी के० मिष्यावा
दी, तेउनी जे आवली के० श्रेणी तेज जाणे रक्ष के० राक्षस, तेनु नजन के०
नाश करनारा जे हेतु के० दृष्टात, तेणे लावित के० शोचन ते दृष्यकुवाद्याव
लीरक्षोचजनहेतु एवा, अने दीर्णागजालकृत के० टाव्यो ठे अगज के० मदन
जेणे एवा श्रमण पुरुषोए अजरुत के० अगीकार करेला अद के० ए प्रवचन
तमोने निरुपम एवी शांती प्रत्ये विस्तार करो ॥ ३ ॥

शीताशुलिपि यत्र नित्यमदधज्जधादय धूलीकणा ॥ नालीकेसरलाल
सा समुदिता शुभ्रामरी नासिता ॥ पायाद श्रुतदेवता निदधती तत्राल
कातीक्रमौ ॥ नालीकेसरलालसा समुदिता शुभ्रामरी नासिता ॥ ४ ॥

व्याख्या-यत्र के० जे शीताशुलिपि के० चइ सरस्वी जेनी काती ठे एवी
नाली के० कमलनेविषे, केसरलालसा के० कमलसवधी पराग सेवन कर
वानी इडा धारण करनारी इनासिता के० हाथीना गमस्थलनेविषे मद प्राशन
करवाने माटे लुब्ध थइने वेवेली अथवा हस्तीना सरस्वी नीजवर्ण, आशुतमुदि
ता के० शीघ्र एक ठेकाणे मलेली, त्रामरीआली के० नमराउनी श्रेणी, ते गया

द्वयूजीकणान् के० परिमलेयुक्त एवी परागना विंदूने, नित्यं के० निरंतर अद
धत् के० प्रागन करती हवी. तत्र के० ते कमलनेविपे अट्जकांती के० कमल
सरखी जेनी कांती ठे, एवा क्रमा के० पोताना चरणोने निदधती के० धारण क
रनारी, सरलालसाके० स्वरूपे अतिसुकुमाज होवाथी शीघ्रगमनादिकविपे मंदपणु
धारण करनारी अने अमरीजासिता के० शुश्रुषा करवा माटे नजीक प्राप्त थए
लीड जे देवांगना-अप्सराउ, तेउए शोचायमान एवी अने शुभ्रा के० शुभ्रवर्ण
एवी समुद्रिता के० हर्षयुक्त जे श्रुतदेवता नामक देवी ते वः के० तमोने पाया
त् के० रक्षण करो. एटले जे कमलनेविपे त्रमराउनी पंक्ति, सुगंधयुक्त परागनुं ते
वन करती हवी; ते कमलनेविपे स्वकीय चरण स्थापन करनारी श्रुतदेवता त
मोने रक्षण करो. एवो अर्थ ॥ ४ ॥ इति श्रीरूपनस्तुतिः संपूर्णा ॥

अवतरण-हवे अजितनाथ जिनेश्वरनी स्तुति पुष्पितायावृत्ते करीने कहे ठे.

तम जित मजिनौ मियो विराजधन धनमेरुपराग मस्तकांतं ॥

निजजननमहोत्सवेधितष्ठा वनधन मेरु पराग मस्तकांतं ॥१॥

व्याख्या-यः के० जे अजितनाथ, निजजननमहोत्सवे के० पोताना जन्म
कालना महोत्सवनेविपे अनधनमेरुपराग-अनघ के० निरवद्य एवं जे नमेरु के०
देववृद्ध, तेना पुष्पोनो ठे पराग के० धूल जेनेविपे एवा, विराजधनधनमेरुप
रागमस्तकांतं-विराजत् के० शोचायमान एवं जे वनके० अरण्य, तेणेकरी धन
के० निविड एवो जे मेरु नामक पराग के० मुख्यपर्वत, तेना मस्तकांतं के० शि
खराग्रप्रत्ये अघितष्ठी के० बेसता हवा. तं के० ते अस्तकांतं-अस्त के० अस्त
गिरिमदर तेना सरखो कांत के० सुंदर एवा अथवा अस्त के० परित्याग करी ठे
कांता के० स्त्री जेणे एवा अजितं के० कोऽए पण न जीतेला जे अजितनाथ ते
ने अजिनौमि के० हुं वंदन करं हुं एवो जावार्य ॥ १ ॥

स्तुत जिन निवहंत मर्तितप्ता ध्वनदसुरा मरवेण वस्तुवंति ॥

यममर पतयः प्रगाय पार्श्व ध्वनदसुरामरवेणव वस्तुवंति ॥२॥

व्याख्या-हे जय्यो, यं के० जे जिननिवहं के० जिनना समूहप्रत्ये पार्श्वध्वन
दसुरामरवेणव.-पार्श्व के० पार्श्वनागनेविपे ध्वनंत के० शब्द करे ठे, असुरा
मराणां के० असुर अने देव एना वेणु के० वंश जेना एटले जेना पार्श्वनागने

विपे देव असुर-एउना वेणु, शब्द करे ठे एवा अमरपतय के० चोसठ ५५-अ
 तितता ध्वनद सुरामरवेण-अति के० पीडा तेणे जे तत के० ताप पामेला, तेउ
 ने शैत्य उत्पन्न करवा माटे साक्षात् अध्वनद के० मार्ग मध्येज प्राप्त यएनो जे
 नद के० हृद तेना सरखो सुराम के० अत्यंत मनोहर जे रव के० स्तुतिरूप सुत
 र शब्द, तेणे करीने वस्तुवति के० वस्तु नामकठद विज्ञोपने प्रगाय के० उत्तम प्रा
 रे गायन करीने स्तुवति के० स्तुति करेठे तके० ते जिनसमूहने स्तुत के० त
 मे स्तवन करो एटले जेना पार्श्वनागे देव अने असुर, तेउ वेणुना शब्द स्तुति क
 रेठे, ते चोसठ ५५ उदना सुस्वर गायने करी जे जिनसमूहनी स्तुति करेठे, ते नि
 नसमूहप्रत्ये तमे स्तवन करो एवो नावार्थ ॥ २ ॥

प्रवितर वसति त्रिलोकवधो गमनय योगतता तिमे पढे हे ॥

जिनमत विततापवर्गवीथी गमनययो गतताति मे पढेहे ॥ ३ ॥

व्याख्या-हे त्रिलोकबंधो के० त्रिलोकना वाधव एवा, अने गमनयोगत
 त-गम के० समानपाठने आलावे करीने नययोग के० नैगमादिक नयनो जे सबध तेणे
 करी तत के० विस्तीर्ण एवी अने विततापवर्गवीथी गमनययो-वितत के० विरा
 ल एवी जे अपवर्गवीथी के० मोक्षमार्ग, तेने विपे गमन के० जवु, ते विपे ययु
 के० अश्वसरखा हे जिनमत के० हे जिन सिद्धांत । तु अपदेहे के० शरीररहित
 एवा अतिमेपदे के० मोक्षरूप लोकाग्रवर्ति स्थानने विपे मे के० हुं जे-तेने वसति
 के० वासस्थान प्रत्ये गतताति के० ग्लानतारहितपणे प्रवितर के० समर्पण कर
 एटले हे जिनसिद्धांत । तु मने मोक्षस्थानने विपे वास आप एवो नावार्थ ॥ ३ ॥

सितशकुनिगताशु मान सी क्षाततति मिर मदन्नासुरा जिताशं ॥

वितरतु दधती पवि द्धतोद्यत्तततिमिर मदन्नासुरा जिता शं ॥ ४ ॥

व्याख्या-ते मानसी के० मानसीनामक देवी, शके० सुखने आद्य के० शीघ्र
 वितरतु के० आपो ते मानसी देवी केवीठे? तो के-सितशकुनिगता-सित के० शु
 नवर्ण एवो जे शकुनिपक्षी अर्थात् राजहंस, तेने विपे गता के० आरोहण कर
 नारी अने इरमदन्नासुरा के० विजली सरखी दैदीप्यमान अने पोताना हाथने वि
 पे इक्षाततति-५६ के० प्रदीप्त एवी आत्त के० ग्रहण करीठे तति के० विस्तार ने
 पे एवी अने पोतानी कांतीए द्धत के० नाश करीठे, उद्यत् के० उदय पामनातो

તત કે૦ વિસ્તિર્ણ એવો તિમિર કે૦ અંધકાર જેણે એવી, અને જિતાણં કે૦ જીતીડ
ઠે આગા કે૦ વિશાઈ જેણે. આ ત્રણ વિશેષણે કરીને વજ્રને સૂર્યની ઉપમાઠે. એ
વા પર્વિ કે૦ વજ્રને દ્યુતિ કે૦ ધારણ કરનારી અને મદનાસુરાજિતા-મદ કે૦ દર્પ
તેણે કરીને જે નાસુર કે૦ ઢેઢીપ્યમાન એવા અસુરાદિકોએ અજિતા કે૦ ન જીતા
એલી એવીઠે એટલે હંસારુદ્ધ, વિજલી સરસ્વી ઢેઢીપ્યમાન, અને સૂર્ય સરસ્વા વજ્ર
ને ધારણ કરનારી અને દેવ્યાદિકોએ નહીં જીતાએલી એવી માનસી નામે દેવી, સુ
ખને આપો, એવો નાવાર્થ. ॥ ૪ ॥ ઇતિ અજિતનાથ સ્તુતિઃ સંપૂર્ણા. ॥ ૫ ॥

અવતરણ:- હવે શંખવજિનસ્તુતિ આર્યાંગીતિ વૃત્તેકરીને કહેઠે.

નિર્જિન્નશત્રુજવજય શં જવકાંતારતાર તાર મમા રં ॥

વિતર ત્રાતજગત્રય શંજવ કાંતારતારતા રમમારં ॥ ૧ ॥

વ્યાખ્યા- નિર્જિન્ન કે૦ વિદારણ કહ્યોઠે આઠ કર્મરૂપ શત્રૂથી ઉત્પન્ન થયેલો
જવજય જેણે એવા હે નિર્જિન્ન શત્રુજવજય ! અને જવ કે૦ સંસારરૂપ જે કાંતાર
કે૦ અરણ્ય, તેનાથી તાર કે૦ પાર પમાડનારા એવા હે જવકાંતારતાર, અને તાર
કે૦ હે ગુણોએ કરી ઢેઢીપ્યમાન ! અને ત્રાત કે૦ રક્ષણ કહ્યુંઠે જગત્રય કે૦ ત્રેલો
ક્ય જેણે એવા હે ત્રાતજગત્રય, અને કાંતા કે૦ સ્ત્રી, તેણે સહવર્તમાન જે રત કે૦
મેંધુન, તેને વિષે અરત કે૦ અનાસક્ત એવા હે કાંતારતારત, અને શંકે૦ સુખ તે
જેનાથી ઉત્પન્ન થાયઠે એવા હે શંજવનાથ ! તું મમ કે૦ મને અરમમારં-અરમ કે૦
ન ક્રીડા કરનારોઠે માર કે૦ મદન જેનેવિષે. એટલે કામવિષયરહિત એવા શં
કે૦ સુખને અર કે૦ અત્યંત વિતર કે૦ આપ. એટલે હે શંજવ જિનેશ્વર ! તું કર્મ
રૂપ સંસારનો નાશકરીને ત્રેલોક્યનું રક્ષણ કરનારો અને વિષયનેવિષે વિરક્તઠે;
એ માટે મને વિષયવાસનારહિત એવા સુખને આપ. એવો નાવાર્થ. ॥ ૧ ॥

આશ્રયતુ તવ પ્રણતં વિજયા પરમા રમા ર માનમદમરૈઃ ॥સ્તુ

ત રહિત જિનકદંબક વિજયા પરમાર મારમાનમદમરૈઃ ॥૭॥

વ્યાખ્યા- હે વિજય કે૦ જેનાથી જય નીકળી ગયોઠે એવા હે વિજય, અને પર
કે૦ અન્યજીવ તેડને ન મારનારા એટલે નહિંતા કરનારા એવા હે અપરમાર, અને
મારમાનમદમરૈઃ-માર કે૦ કંદર્પ, માન, કે૦ અજિમાન, મદ કે૦ આત્મદ, મર
કે૦ મરણ એવંએ કરીને રહિત એટલે જેને કંદર્પ, અજિમાન, આત્મદ અને મૃત્યુ

नधी एवा अने अर के० अत्यंत आनमत के० वदन करनारा जे अमर के० भे, तेउए स्तुत के० स्तुति करेला एवा हे जिनकदवक के० हे जिनसमूह, तव के० तु जे तेने प्रणत के० नघ एवा पुरुषने, विनया के० कातीए परमा के० उत्कृष्ट एवी रमा के० लक्ष्मी जे, ते आश्रयतु के० आश्रय करो एटले नपरहित कदर्पादिकोए रहित अने जीवोने अन्नयदाता अने देवादिकोए स्तुत्य एवा हे नि नसमूह, तारी दु एवी प्रार्थना करुवुके तारा शरणागत जे पुरुष-तेउने तारी रु पाए मोक्षलक्ष्मी प्राप्त थाउ ए नावार्थ ठे ॥ २ ॥

जिनराज्या रचितं स्ता दसमाननयानया नयायतमान ॥ शिव
गर्मणेमत दध दसमाननयान यानया यतमान ॥ ३ ॥

व्याख्या-अयानया के० नही ठे यान के० अश्वप्रमुख वाहन जेने एटले अ श्वादिकवाहनेरहित एवी, परंतु असमाननयानया-असमान के० बीना सर खां नही ठे आनन के० मुख अने यान के० गमन पण जेने, एटले जेनी मुख अने गति निरुपम ठे एवी, जिनराज्या के० तीर्थकरदेवोनी श्रेणीए रचितं के० रचेला, यतमान के० कव्याणमाटे यत्न करनारा अने असमान नयान के० अ सागरण एवा नैगमादिक नयने दधत के० धारण करनारा, अने नयायत मान-नयके० न्याय अर्थात् अनेक शास्त्र, तेउए करी आयत के० विस्तीर्ण ठे मान के० प्रमाण जेनु, एवा जे मत के० सिद्धांतरूप वचन, ते शिवशर्मणे के० अमारा मोक्षमुखमाटे स्तात् के० थाउ एटले अश्वदिक वाहन विनाज निरुपम एवा स्वरूपे अने गतिए शोचनारा तीर्थकरोनी श्रेणीएरचेला अनेक शास्त्रोए करी विस्तीर्ण जे सिद्धांतवचन ते अमारा मोक्षमुखने माटे थाउ एवो नावार्थ ॥ ३ ॥

शृखलजृत्कनकनिजा याता मसमानमानमानवमहिता ॥ श्री
वज्रशृखला कजयाता मस मान मानमा नवमहि ता ॥ ४ ॥

व्याख्या-हे नय्यजन, तु शृखलजृत् के० साकलरूप जूपणोने धारण करना री अने कनकनिजा के० सुवर्ण सरस्वी ठे काती जेनी एवी या के० जे अत्यंत प्रसिद्ध ता के० ते कजयाता के० कमल उपर वेसनारी एवी अने असमानमा नमानवमहिता-असमान के० निरुपम ठे मान के० मान्यता जेनी एवा महा श्रेष्ठ मानव के० पुरुषोए महिता के० पूजित एवी, अने अनवमहिता-अनव

के० पापरहित जे जक्तपुरुषो, तेने माटे हितांके० हित करनारी एटले निष्पाप पद्म
पुरुषोनुं हित करनारी एवी श्रीवज्रशृंगलां के० श्रीवज्रशृंगला नामे अधिष्ठायाद् दे
वीने अस्मानं के० निरहंकारपणे आनम के० वंदन कर. एटले शृंगलान्तर नृ
पण धारण करनारी, सूर्वकांती, सत्पुरुषोए पूज्य अने जक्तोनुं दिन अन्न
री एवी श्रीवज्रशृंगला देवीने निरहंकारपणे वंदन कर. एवो जायार्थ । ३
इति शंखजिन स्तुतिः संपूर्णा ॥ सर्वे श्लोक ॥ १२ ॥

हवे अजीतजिनस्तुति द्रुतविलंबित वृत्तेकरीने कहेने.

त्वमशुभान्यजिनंदननंदिता सुरवधूनयनः परमोदरः ॥ २२ ॥
रकरीजविदारणकेसरिन् सुरव धूनय नः परमोदरः ॥ २३ ॥

रहित, रोगरहित, धर्माचरणे मृत्युने चूकावनारा अने सर्वजनना हितकर्ता तमे ज ठो, एवु सिद्ध थाय ठे एमाटे हु नम्रताए एवी प्रार्थना करुवुंके मारु अज्ञा नपणु दूर करो एवो जावार्थ ठे ॥ १ ॥

असुमता मृतिजात्य हिताययो जिनवरागमनो नव मायत ॥

प्रलघुता नय निर्मथितो ह्यता जिनवरागमनो नवमाय त ॥ ३ ॥

व्याख्या—हे निर्मथितो ह्यता जिनवरागमनो नवमाय—निर्मथितके० अत्यंत निवारण करीठे मदोद्धताके० मदे उद्धत एवा पुरुषोत्ताये आजिके० सग्राम नवराग के० इत्यादिको उपर थनारो जे अजिजाप ते, मनोजव के० कामदेव अने मायापण जेणे एवा अथवा उद्धत पुरुषोत्ताये सग्राम करवामाटे जेने नवीन अजिजापठे एवु जे मन—तेनेविषे उत्पन्न थनारी जे माया ते जेणे अत्यंत निर्मथन करीठे, एवा हे जिनवरागमके० हे जिनश्रेष्ठना सिद्धात, तु असुमताके० जेने प्राणठे एवा सर्वजीवोने य के० जे ससार ते मृतिजात्यहितायके० मरण अने जन्मरूप अकल्याण माटे थायठे ते तंके० ते न के० अमारा, आयतंके० विस्तार पामेजा एवा नव के० ससारने प्रलघुताके० अत्यंत लघुपणाप्रत्ये नयके० पमाड एटले तु पोताना सामर्थ्ये अजिजाप, मदन, माया इत्यादिकोनु निर्मथन करनार ठे, एमाटे ते अजिजापादिकोए शुक्त एवा अमारा ससारनो नाश करजे एवो जावार्थ ॥ ३ ॥

विशिषशंखजुपा धनुषा स्तसत्सुरजिया ततनुन्नमहारिणा ॥

परिगतां विशदा मिहरोहिणी सुरजियाततनुन्नमहारिणा ॥४॥

व्याख्या—हे नव्यजन, तुं इहके० आ जगनेविषे हरिणाके० मनोहर एवा अत्यंत सत्सुरजिया—अस्तके० नष्ट करीठे सत्सुरके० उत्तम देवोनी जीके० जीती जेणे एवा अने ततनुन्नमहारिणा के० विस्तार पामेजा एवा पोताना टण्टकार शब्दे करीने पलायमान कखाठे महोटा शत्रुउ जेणे एवा अने विशिषशंखजुपाके० वा ए अने शख एउए सहित एवा धनुषाके० धनुष्ये करीने परिगताके० नृपतिठे हस्त जेनो एवी अने सुरजियाततनुके० कामधेनु उपर वेसनारीठे मूर्ति जेनी एवी अने विशदाके० सुन्नवर्ण एवी रोहिणीके० रोहिणीनामे अधिष्ठायक देवीने नमके० वंदन कर ॥ ४ ॥ इतिअजिनदनजिनस्तुति संपूर्णा ॥ १६ ॥

अथवतरण०—हवे सुमतिनाय जिननी स्तुति आर्यागीतिवृत्ते कगीने कहेहे

मदमदनरहितनरहितमुमते मुमतेनकनकतारितार ॥ दम
दमपालयपालयदरादरातिक्ततिक्तपातःपातः ॥ २ ॥

व्याख्या—मदके० आत्मद अने मदनके० कामदेव—एउए रहितके० विरहित
एउके आठ कर्म अने बंदये—ए जेणे त्याग कखांते, एवा हे मदमदनरहित!—अने पु
न्यहुं ठे हिन जेनाथी, एवा हे नरहित! अने मुमतेनके० हे मुनि-धंत स्वामिन्!
अने कनकके० सुत्रणे तेना सरखा तारके० मनोहर एवा, हे कनकतार! अने इतके०
नष्ट थयावे, अगिके० गत्रु जेनाथी, एवा हे इतारे! अने अप के० ठोढयावे आलय
के० ग्रह जेणे, एवा हे अपाजय! अने अरातिक्तिक्तपातः—अराति के० गत्रु, तेना
थी जे कृतिके० उपमर्द—तेज जाणे नयंकरपणामाटे कृपाके० रात्री तेनाथी हे
पातःके० दे रहक, हे मुमतेके० हे मुमतिनामक जगवंत! तु दमदंके० उपशमने
आपनारा जे पुरुष, तेने दगात्के० इह लोकादिक सातजयथी, पालयके० रहण कर.

विधुनाराविधुतारासदासदानाजिनाजितायातायाः ॥ त
नुतापाननुतापाहितमाहितमानवनवविजवाविजवाः ॥ ३ ॥

व्याख्या—विधुतारा—विधुत के० नष्ट कखा ठे आरं के० गत्रुना समूह जेणे.
अथवा विधुत के० दूर कखु ठे अर के० संसारचक्रनेविपे घ्रमण जेणे, एवा अ
ने विधुतागः—विधु के० चंडमा तेना सरखा तार के० वैदीप्यमान अने सदाना
के० दीक्षासमयनेविपे दानेयुक्त एवा अने जितायातायाः—जित के० जीत्युं ठे
आघात के० घातवर्जित एवं अथ के० पाप जेणे, एवा अने अपातनुतापा—अप
के० नोकजी गयो ठे, अतनु के० मोहोढो, ताप के० संताप जेनाथी, एवा अने
आहितमानवनवविजवाः—आहित के० अत्यंत पूर्ण कखुं ठे मानवके० मान
वहुं नव के० नवीन एवं विजव के० ऐश्वर्य जेणे एवा, अने विजवाः के० नष्ट थ
यो ठे संसार जेनो, एवा हे जिनाः के० हे जिन! तमे सदा के० निरतर हितं
के० अमारी अजीष्ट तिद्धिने तनुत के० विस्तार करो. ॥ ३ ॥

मतिमतिजिनराजिनराहितेहितेरुचितरुचितमोहेऽमोहे ॥

मतमतनूननूनस्मराऽस्मराधीरधीरमुमतःमुमतः ॥ ३ ॥

व्याख्या—नथी स्मरके० कामदेवे करीने अधीरके० अस्थिर एवी धीके० बुद्धि जेनी—
एवा हे अस्मराधीरधी नव्य प्राणी, तुं अमुमतके० जेने प्राण ठे एवा सर्व प्राणीमात्र

ને સુમત કે ૦ અત્યંત માન્ય છે, એમટે તુ જિનરાજિકે ૦ જિનેશ્વરવિપે અતનુને ૦
 સ્વપ્પણથી રહિત એવુ મોટુ જે મત કે ૦ ચારિત્રાદિક વિષયક મત, તેને નૂત
 કે ૦ નિશ્ચયે કરી, સ્મર કે ૦ ધ્યાન કર તે જિનરાજ કેવા છે ? તોકે-મતિમતિ
 કે ૦ ગર્જવાસાદિક અવસ્થાનેવિપે પણ અતિગથ બુદ્ધિએ યુક્ત અર્થાત્ ત્રણ ફાંને
 યુક્ત એવા, અને નરાહિતેહિતે-નર કે ૦ મનુષ્ય, તેનુ આહિત કે ૦ સપાવન કુ
 છે, ઈહિત કે ૦ વાઠિત જેણે, એવા અને રુચિતરુચિ-રુચિત કે ૦ સર્વ જનોને આ
 નદકારક એટલે ગમનારી છે રુક્કે ૦ કાલિ જેની એવા, અને તમોહેકે ૦ અજ્ઞાનના
 નાશ કરનારા, અને અમોહેકે ૦ મોહરહિત એવા છે એવુ જિનેશ્વરવિપે જે મત-તેના
 સ્વીકાર કહ્યો ઠતા તારુ પણ અજ્ઞાન જશે એ માટે તુ તે મતનુ ચિતન કર ॥ ૩ ॥

નગદાઽમાનગદામામહોમહોરાજિરાજિતરસાતરસા ॥

ધનધનકાલીકાલીવતાવતાદૂનદૂનસત્રાસત્રા ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા-અહો ! (વત એ વે પદ આશ્ચર્યવાચક છે) કાલી કે ૦ કાલી નામે
 જે અધિષ્ઠાયક દેવી, તે તરસા કે ૦ શીઘ્ર-મા કે ૦ હુ જે તે પ્રત્યે અવતાત કે ૦
 રક્ષણ કરો તે કાલી દેવી કેવી છે ? તોકે-નગદા-નગ કે ૦ પર્વત, તેડને દાકે ૦
 વિદારણ કરનારી, અને અમાનગદા-અમાન કે ૦ સામર્થ્ય પ્રમાણરહિત એવી છે,
 ગદાકે ૦ ગદાનામક આયુધ જેનુ એવી, અને મહોરાજિરાજિતરસા-મહકે ૦ તેજ-તે
 નો જે રાજિ કે ૦ શ્રેણી, તેણે કરીને રાજિત કે ૦ શોનાવેલી છે, રસા કે ૦ ધૃષ્ટી
 જેણે એવી, અને ધનધનકાલી-ધન કે ૦ નિવિહ એવો જે ધન કે ૦ મેઘ, તેના સર
 સ્ત્રી કાલી કે ૦ ક્લબર્ણ, અને કનદૂનસત્રાસત્રા-કન કે ૦ ધનાદિકે રહિત,
 દૂન કે ૦ શત્રુએ પીડિત, અને સત્રાસ કે ૦ હુ શ્વે સહિત એવા પુરુષોને ત્રા કે ૦ રહ
 ણ કરનારી એવી છે ॥ ૪ ॥ ઇતિ સુમતિજિનસ્તુતિ સપૂર્ણા ॥ ૧૦ ॥

અવતરણ - હવે પદ્મપ્રજનજિનની સ્તુતિ વસત તિલકાવૃત્તે કરીને કહેવું

પાદધૃધીદલિતપદ્મમૃદુ પ્રમોદ, મુન્મુજતામરસ
 દામલતાંતપાત્રી ॥ પાદ્મપ્રજીપ્રવિદધાતુસતા
 ધિતીર્ણ, મુન્મુજતામરસદામલતાંતપાત્રી ॥ ૧ ॥

વ્યાખ્યા-પાદ્મપ્રજી કે ૦ પદ્મપ્રજનામે જે જિનનાથ, તેની પાદધૃધી-પાદકે ૦
 ચરણ-તેની ધૃધી કે ૦ યુગ્મ, તે પ્રમોદ કે ૦ અત્યંત હર્ષને, પ્રવિદધાતુ કે ૦ ઉત્પત્ત

करो. ते पाद द्वयी केवीठे? तो के दलितपद्ममृदुः-दलित के० विकसित एवं जे पद्म के० कमल-तेना सरस्वी मृदु के० कोमल, अने उन्मुद्गतामरसदामलतांतपात्री-उन्मुद्ग के० प्रफुल्लित एवं जे तामरस के० कमलो-तेनी दाम के० माला, अने लतांत के० पुष्पो-तेउनी पात्री के० नाजनरूप एवी, अथवा उन्मुद्गतामरसदा अने आमलतांतपात्री एवं वे पद करवां-तेनो अर्थ एवोके विकसित एवी रेखा रूप कमलने रक्षण करनारी अथवा उन्मुत् के० अत्यंत हर्षे करीने जे रत्न के० मैथुन, तेनो जे आम के० नवीन एवो रस-तेने खंजन करनारी एटले प्रणतज नोने कामवासना रहित करनारी, अने आम के० रोग-तेज जाणे लता के० व छी-तेना अंतनी के० विनाशनी पात्री के० स्थान एवी, अने सतां के० साधुज नोने वितीर्णमुत् के० समर्पण करीठे प्रीति जेणे एवी, अने मुद्गतामरसत्-मुत् के० हर्षे, रत्न के० तत्पर थडठे. अमर के० देवोनी सत् के० सजा जेनेविषे ए वी, अने आमलतांतपात्री के० अत्यंत जे मलके० पाप, तेणे करीने जे तांतके० ग्लान-तेने पात्री के० रक्षण करनारी एवीठे. ॥ १ ॥

सामेमतिं वितनुताजिनपंक्तिरस्त मुजागताऽमर

सन्नासुरमध्यगाऽद्यां ॥ रत्नांशुनिर्विदधती गग

नांतराल मुजागतामरसन्नासुरमध्यगाद्यां ॥ २ ॥

ब्याख्या-अस्तमुद्ग-अस्त के० गवेलाठे मुद्ग के० प्रमाण जेथी, एटले प्रमाण रहित एवी सा के० ते जिनपंक्ति के० जिनजगवंतनी श्रेणी, मे के० मारी मति के० बुद्धिने वितनुतात् के० विस्तार करो. आद्यां के० पूज्यपणाए करीने प्रथम एवी जे जिनपंक्तितेप्रत्ये, असुरमध्यगा के० असुरोना मध्यजागे ग्हेनारी एटले शत्रुसाथे पण मुक्तवर एवी अमरसन्ना के० देवोनी सजा ते गगनांतराज के० आकाशना मध्यजागप्रत्ये, रत्नांशुनि के० रत्ननी कांतीए. उद्गतामरसन्नासु-उद्ग के० उत्कृष्टे राताज जेउने. एवं जे तामरसके० आरक्तकमजो-तेणे करीने नासुरके० दैदीप्यमान, एवंने विदधतीके० करनारी हांती चकी गता के० प्राप्त पती हवी अने ल्यारपठी, जे जिनश्रेणीने गणधगदिक अध्यगात् के० आश्रय करता हवा, ते मने बुद्धिआपो. एवो अर्थ. ॥ २ ॥

આતિઠિદિજિનવરાગમમાશ્રયાર્થ,મારામમાનમ
લસતમસગમાના ॥ ધામાશ્રિમંન્નવસરિત્પતિસે
તુમસ્ત,મારામમાનમલસતમસગમાના ॥ ૩ ॥

બ્યાખ્યા-હે નચ્ચજન! તુ જિનવરાગમ કે० જિનશ્રેષ્ઠોનો જે આગમ, તેને જા
નમકે० મદ્દોટા પ્રેમે વદન કર તે જિનશ્રેષ્ઠોનો આગમ કેવોહે? તોકે-આતિઠિ
દિ૦ સતારનેપિયે વ્રમણરૂપ શ્રમનો ઉદ કરનાર, અને અસગમાના કે० સતાર
સગમિત્ત ણ્યા ચતિઉને આશ્રયાર્થ કે० આશ્રય કરામાટે આરામ કે० વપવન
સમાન લગતેકે० શોના પામનાર, અને ગમાનાકે० સરિયા પાવનાઅલાવાનુ અમિમ
તે० મુગ્ય ણુ ધામ કે० ઘરજ ણવો, અને નવસરિત્પતિસેતુ-નવ કે० સતારરૂપ
જે સરિત્પતિકે० સમુદ્. તેને તરી જગ માટે પૂજા હોયના ણવો, અને અસમામાન
માનમાગતમસ-અન્તકે० દૂર કયાં છે, મારકે० કદર્પ,આમકે० રોગ, માનકે०
અદ્દાર, માકે० કર્મરૂપ મજ અને સતમસકે० અજ્ઞાનરૂપ તમ જેણે ણવો છે ॥૧॥

ગાગરિવજ્ઞમુસલેજયત સમીર ॥ પાતાલસત્કુ
વલયાવલિનીલજેતે ॥ કીર્તી કરપ્રણયિની તવયે
નિરુદ્ધ ॥ પાતાલસત્કુવલયાવલિનીલજેતે ॥ ૪ ॥

બ્યાખ્યા-હે ગાંધારી કે० ગાંધારી નામે અગિષ્ઠાપક દેવી, એ કે० જે, તવકે०
તારા હાથમયે ધારણ કરેજાં વજ્રમુસલ કે० વજ્ર અને મુસલ એ નામનો આ
ય તે કે० તે આપુધા, જયત કે० સર્વોત્કર્ષે કરીને પર્તણુ કરે છે તે આપુધા
કેરા છે? તો કે-મમીગ્પાતાજમત્કુવજયાવલિનીજને-સમીરપાત કે० વાપુર
ચનન-તેણેકરીને આજમત્ કે० અત્પત દેદીપ્યમાન ણ્યા જે કુરુનય કે०
નીનરુમનો, તેડની જે આનિ કે० પન્નિ-તેના સરસી નીનવળે છે, જાઈ કે
તી જેડની, ણ્યા અને જે કરપ્રણયિની કે० તારા હસ્તનેપિય પ્રેમધારણ કરના
ગાદુએ તારાહસ્તે પોતાને નિરતર ધારણ કરે ણી ડગા ધારણ કરનારા, અને
તારા હસ્તમયે કરીને રાત્રિની કે० ય અને ય નુ શાસ્ત્રમાં એમ્ય વદ્ધુ છે અને
રત્રિની કે० વજ્રમત્ હોતાં યજાં જે નિરુદ્ધપાતાજસત્કુવજયાવલિની-નિરુદ્ધ કે
આવરણ કરુ છે, પાતાનમન્ કે० પાતાનગામી ડેરાનુ, કુરુજય કે० દુષ્ટીમન
જ વ કીર્તિ, અથવા નિરુદ્ધ કે० નિરોચન કરુ છે, પાતાન અને સત્ કે० જ

नित एतुं पृथ्वीममल जेणे एवी कीर्तीः के० यश जे, तेने जनेते के० पामे ठे;
ते तारां वज्रमुसल आयुधो, अत्यंत जयशील ठे. ॥ ४ ॥ इति पद्मप्रज्जिनस्तुतिः
अवतरण-हवे सुपार्थजिनीस्तुति मालिनीवृत्ते करीने कहे ठे.

कृतनतिकृतवान्योजंतुजातंनिरस्त, स्मरपरमदमाया
मानवाधायशस्तं ॥ सुचिरमविचलत्वंचित्तवृत्तेः सु
पार्थ्व, स्मरपरमदमायामानवाधायशस्तं ॥ १ ॥

व्याख्या-यः के० जे सुपार्थनाथ जगवान्, निरस्तस्मरपरमदमायामान
वाधायशः-निरस्त के० दूर करेला ठे, स्मर के० कंदर्प, पर के० शत्रु, मद के०
थावमद, माया के० कपट, मान के० अन्निमान, बाधाके० पीडा अने अयशके०
अपयश जेना एवा जंतुजातं के० प्राणीसमूहने कृतनति के० कलुं ठे वंदन जे
णे, एवा कृतवान के० करता हवा. शस्तं के० प्रशंसा करवा माटे योग्य एवा
तं सुपार्थ्व के० ते सुपार्थ्वनाथने हे मानव के० व अने व एउना ऐक्य माटे हे
मानव! परमदमाया.-परम के० उत्कृष्ट ठे दमाया के० शम जेनो, एवी चित्तवृत्तेः
के० मननी प्रवृत्तिना अविचलत्वं के० अचंचलपणाने सुचिरं के० घणा काल प
र्यंत, आधाय के० करीने स्मर के० स्मरण कर. एटले जे पार्थ्वनाथे सर्व प्राणी
उना कामादिकतुं निवारण करीने ते प्राणीउकने पोतातुं आगयन करावुं, ते सु
पार्थ्वनाथने पोताना चित्तनी एकाग्रता करीने स्मरण कर. एवो जाव ॥ १ ॥

ब्रजतुजिनततिः सागोचरेचित्तवृत्तेः, सदमरसहिता
यावोधिकामानवानां ॥ पदमुपरिदधानावारिजानां
व्यहर्षात् सदमरसहिताया वोधिकामानवानां ॥ २ ॥

व्याख्या-या के० जे जिनश्रेणी, मानवानां के० मनुष्यांमध्ये, अधिका के० अत्यंत
श्रेष्ठ अने सदमरसहिता-दमके० उपशम, तेनो जे रम ते दमस्त तेणे जे सहित ते मद
मरस, तेउनी जे हिता के० हितकारिणी, अने या के० जे-मदमरसहिता-मत्त के०
उत्तम एवा जे, अमर के० देवो-तेउए सहित के० युक्त दोऽने, वोधिकामा-वोधि
के० अन्यपुरुषोने जे धर्मवोधनी प्राप्ति ते विप्रेने काम के० इष्टा जेनी, एवी दोती
यकी, अने नवानां के० नवतत्व सारव्यायुक्त, अथवा नवीन एवा वाग्जिज्ञानां के०
सुवर्ण कमजोना उपरि के० ऊर्ध्वजागनेविपे पोताना, पदं के० चरणे, दधान.

के० धारण करतीथकी व्यहारीतु के० संचार करती हवी साजिनतति के० तेजि नश्रेणी व के० तमारी चित्तवृत्ते के० मनोवृत्तिना विषयमाटे व्रजतुके० पामो ए टले जे जिनश्रेणी, देशेकरीने सर्वनु हित करवामाटे नवतत्वरूप सुवर्णकमन उप र पोताना, पाय मूकीने सचार करेते, ते हे नव्यजनो! तमोने ध्यानगोचर थाउ

दिशडुपशमसौख्यसयतानासदैवो, रुजिनमतमुदा
रकाममायामहारि ॥ जननमरणरीणान्वासयन्
सिद्धिवासे, रुजिनमतमुदारकाममायामहारि ॥३॥

व्याख्या—हे जनो, तमे जिनमत के० जिनना मतने मुदा के० हपे करीने न मत के० बदन करो ते जिनमत केवुठे ? तो के—सयताना के० यतीउने, ठरुके० घणा एग उपशमसौरय के० उपशमना सुखने, दिशतुके० देनारु अने सदैव के० निरतर—उठार के० विशाल एवु, अने काममायामहारि—काम के० मदन, माया के० कपट—एउनु महारि के० महाशत्रु एवु, अने अर के० शीघ्र, काम के० अत्य त, आयामहारि के० सर्वविषयोनेविषे विस्तार पामेलु जे मन, तेने हरण कर नारु, अने अरुजि के० रोगरहित एवा सिद्धिवासे के० मोक्षरूप वस्तीनेविषे ज ननमरणरीणान्—जनन के० जन्म, मरण के० मृत्यु—एउए करीने रीण के० गनित होनारा एवा पुरुषोने, वासयत् के० वास करावनारु एवुठे ॥ ३ ॥

दधतिरविसपत्नरत्नमाज्ञास्तज्ञास्व, नवघनतरवारिं
वारणारावरीणा ॥ गतवतिविकिरत्यालींमहामान
सीठा नवघनतरवारिवारणारावरीणां ॥ ४ ॥

व्याख्या—हे महामानसी के० हे महामानमी नामे अधिष्ठायक देवी ! तु इष्टा न् के० अजिमत एग मनुष्यादिकोने, अथ के० रक्षण कर तु केवीने ? ताके—आ जास्तनास्वन्नवघनतरवारिं—आजा के० काती, तेणेकरीने अस्त के० तिरस्कार कवाते जावतु के० विजजीए प्रकाशमान एवो जे नवघन के० नवीन मेघ, अने तारवारि के० खड्ग जेणे, एवु अने घनतरवारि के० अतिशय जेनु पाणीने एवु, अने काति ना अधिकपणाए करीने सूर्यनु केवल शत्रु, एवा रत्न के० मणिने दधति के० धारण करनारीने वाके० अथवा अरीणाके० शत्रुनारणारावरीणां—रणके० सग्राम-तत्सवधी जे आराव के० शब्द, तेणेकरी रीण के० क्षयपामेली एवी अलीं के०

अने विज्ञानि के नाम करना एवा गजरा-गरा के हनी, ते
 जे छरी के मनु सिंह-तेनेविं नवविं के आरोह करनारी एवी जे. ए
 मनुमुद्रायना नागकरनागे जे सिंह. ने उपर आरोह करनारी अने हय
 मो पण नेज पुंज एवा गनने थारकरनारी हे माननीविं: हुं नजाने रह
 एवा नाव. ॥ ४ ॥ इति मुन्याचरितप्रज्ञानमुनिः संपूर्ण ॥ २७ ॥
 द्वं चंश्चप्रज्ञाननी मुनि नंदकांतावृच करीने वृद्ध.

मुन्यचंश्चप्रज्ञाननमस्तानमोद्धंजिनानां ॥ हानेकांनानल
 ननदयावंदितायासमान ॥ विक्षपंक्षयाप्रकटितपृथुम्पट्टट्टां
 नेहेतु ॥ हानेकांनानलनमदयावंदितायासमान ॥ १ ॥
 आख्या-हे चंश्चप्रज्ञान के हे चंश्चप्रज्ञान जिननाय! अने ताननां
 नाना-नामन के अज्ञानहुं जे उद्धंजिन के अत्यंतस्फुरण-तेना हान के
 नागमाटे. कांन के मनांदर एवा, अनज के अमित्ररत्ना हे कांतानजनम!
 अने हे दयावान! अने दिन के उद्वेग कलांज. आयात के सनारप्रमणरूप
 प्रयान. अने मान के अचिन्तान जेणे, एवा हेदितायानमान! अने प्रकटित के
 स्पष्ट कयांज, पृथुके विलीय स्पष्ट के प्रगट, दृष्टां के उदाहरण. हेतू के
 नारण, उह के विचारणा अने कांत के त्यागद जेणे एवा हे प्रकटित पृथु
 पृथुहानेहृदयानकांत! अने हे अत्तमान के उपमाग्रहित एवा हे नगवंत!
 नजनमदयाके नयी, अजत के आजत अने मद जेने एवी विक्षपंक्षया
 पुंफिननी अणीए वंदिताय के वंदन करेजा एवा मुच्य के बुज कारण
 के नमस्कार थार. ॥ १ ॥

जीयाजजीजनितजननज्यानिहानिजिनानां ॥ सत्यागारंजय
 दमितरुक्सारविदावतारं ॥ नव्योधृत्यानुविक्रवतीयावहृक्षने
 वक्रं ॥ सत्यागारंजयदमितरुक्सारविदावतारं ॥ २ ॥

आ-जनिनजननज्यानिहानि-जनित के उत्पन्न करीने, जन्म हे
 यानिके जग-एवनी हानिके क्य जेणे एवी. अने जन्म-जन्म हे
 के गंग जेयी. अने सारविदाके देवाए
 नत्यागाके दीक्षाकाजनेविषे सुवर्ण.

જિનોની, રાજિકે० જે શ્રેણીહો યાત્રકે० જયવત, યાકે० જે જિનશ્રેણી, નચાર
ધૃત્યાકે० નચપ્રાણીનો સસારથી ઉદ્ધાર કરવો એ હેતુએ નૂવિકે० નૂમિનેવિષ
જયદકે० જયને દેનારા એવા શ્રવતારને કૃતવતીકે० ધારણ કરનારી ફોતી પક્ષી
દારતારકે० દાવાનજ સરસુ દેદીપ્યમાન થને અમિતરુક્ કે० જેની મહાકાંતિએ
એણે અને રવિકે० સૂર્યને રજયત્ર કે० અનુરક્ત કરનારુ એવા દેવોએ કરેલા ધર્મ
ચક્રને અચરત્રકે० ધારણ કરતી હવી તે જિનશ્રેણી જયયુક્ત હો એવો અર્થ ॥૧૧॥

મિદ્ધાત મ્તાદહિતદત્તયેરુયાપયદ્યજિનેષ્ઠ ॥ સજ્જાજીવિ સકવિ
ધિપણાપાદનેકોપમાન ॥ દક્ષ સાક્ષાઘ્રવણચુલકૈર્ધચમોદા
હિદ્ધાય ॥ સજ્જાજીવિ સકવિધિપણાપાદનેકોપમાન ॥ ૩ ॥

પ્યાર્યા-મજ્જાજીવિ-સત્રકે० મુખ્ય ઠે, રાજીવિ કે० સુવર્ણકમલ જેણે એવા
થને, રુપિધિપણાપાદને-કવિકે० પદ્ધિત, તેણે જે ધિપણાપાદન કે० બુદ્ધિ
નુ મવાદન, તેણે દક્ષ કે० ચતુર થને અકોપમાન કે० ક્રોધ થને માન,
અંતરદિત, એવા જિનેષ્ઠ કે० જિનેશ્વરજગવાન, ય કે० જે સિદ્ધાંતને આર્યા
પપત્ર જે० કરતા હવા, થને સકવિધિપણા-કવિ કે० શુભાચાર્ય થને ધિપણ
જે० ટુલસાનિ-અંતર મહિત અર્થી, વિદ્વાય સજ્જાજી-વિદ્વાયસ્ કે० સર્ગ-તત્ત્વ
પે સત્ર કે० યાસ કરનારા જે દેવો, તેણેની રાજીકે० શ્રેણી, તે શ્રવણનુર
કે० કર્મરૂપ અજગીવ સાક્ષાત્ર જે० પ્રત્યક્ષ, યકે० જે સિદ્ધાંતને, મોદાત્ર કે०
હંમેશરીને અપાત્ર કે० પ્રાશનકરતીહવી, એવા થનેકોપમાન-થનેક કે० સમુદ્ધ
શક્તિ ઠે થનેક અપમાન જેને એવો સમિદ્ધાંતકે० તે જિનસિદ્ધાંત, ય કે० તમારા
અહિતદત્તયે કે० કર્મરૂપ જાતનો નાશ કરવા માટે, મ્તાત્ર કે० હો ॥ ૧ ॥

વજ્રાકુદ્યપ્તુશકુલિગજૃત્વપિપ્ત્વપ્રયત્ન ॥ સ્વાયત્યાગેતનુ
નદનનદેમતાગતિમત્તે ॥ અધ્યાગ્નદેશશયરકરથેતજાસિ
વિપેક્ષે ॥ મ્યાયત્યાગેતનુમદવનેદેમતાગતિમત્તે ॥ ૪ ॥

ધ્યાગ્ન-અમત કે० અમાન્ય ઠે, અગતિમત્તા કે० શુશ્રુષણુ જેને, અપત્ર
જાતુકિનો વ્યાગ કરગીને સદુદ્ધિ વન્ધન કરગનારી અર્થી હે અમતારાનિમન-
થને સુદે० અન્ન પ્રદાનનાત્ર, આયકે० અયાગમરૂપ જ્ઞાન થને ત્યાગ કે० જ્ઞાન
જેને, અર્થી હે મ્યાયત્યાગે થને મ્યાયત્યાગે-મદ્કે० પાંતાની જે આપતિ કે० ॥ ૪ ॥

स्तार-तेणो करीने थगे के० पर्वत सरखा, थने अतनुमदवने-अतनु के० वणुं
वहेनाहंठे, मदवन के० मदोदक जेनुं एवी, थने शशधरकरधेतजाति-शशधर
के० चंडमा-तेनां जे, कर के० किरण, तेना सरखी थेत के० शुभ्रने, जाके० कां
ति जेनी एवी, थने अंतिमचे के० अतिशये करीने मत्त एवा छिपेंडे के० गजें
इनेविपे, अथ्यारुढेके० आरुढ थनारी हे वजांकुशिके० वजांकुशि नामे अथि
थायक देवि! हेमतारा के० सुवर्णसरखी उज्ज्वल, थने अंकुगकुलिशचतुके०
अंकुग थने वज्र, एउने धारण करनारी त्वके० तुं तनुमदवने-तनुमानके०
प्राणी, तेउना अवनने के० रक्षणमाटे प्रयत्न के० उद्योगने; विधत्स्व के०
कर. ॥ ४ ॥ इति चंडप्रचजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ३७ ॥

अवतरणः-हवे सुविधिनाथनी स्तुति उपजातिवृत्ते करीने कहेडे.

तवाचिहृदिसुविधिर्विधेयात् सन्नासुरालीनतपादयावन् ॥ यो

योगिपंकत्याग्रणतो नमः सत् सन्नासुरालीनतपादयावन् ॥ १ ॥

व्याख्या-हे दयावन् के० हे दयायुक्त एवा नव्यजन! यः के० जे सुविधिना
थ, अवन के० लोकोने रक्षण करनार थने, नमःसत्सन्नासुरालीनतपादया-
नमस्तु के० देव, तेउनी जे सना, थने असुराजीके० असुरश्रेणी, एउएनतके०
वंदन कखा ठे पादके० चरण जेना, एवी योगिपंकत्याके० योगीश्वरपुत्राणीश्रेणीए
ग्रणतः के० अनिवंदन करेला, थने नासुरालीनतपा-नासुर के० दंढीप्यमान
एवुं. आलीन के० स्वीकानुं ठे, तप जेणे, एवा तः सुविधिः के० ते सुविधिनाथ,
त्वके० तारी, अचिवृद्धिके० धनादिकनी वृद्धिने, विधेयात् के० उत्पन्न करो॥ १ ॥

याजंतुजातायद्वितानिराजी साराजिनानामलपद्ममालं ॥

दिश्यान्मुदंपादयुगंधधाना साराजिनानामलपद्ममालं ॥ ७ ॥

व्याख्या-या के० जे, तारा के० श्रेष्ठ एवी, जिनानां के० जिनोनी, राजी के०
पंक्ति, जंतुजाताय के० प्राणीउना समूहनेमाटे, हितानि के० हितकारक एवा
साधनोने अलपत्तके० कथन करतीहवी थने राजिनानामलपद्ममालं-राजिके०
शोचायमान एवी जे नाना प्रकारनां थमज के० स्वयं एवां पद्म के० कमजो, ते
नी ठे माला जेनेविपे एवा, पादयुगं के० चरणयुगने दधाना के० धारण कर
नारी, साके० ते जिनश्रेणी, मम के० मने, अर्ज के० अत्यंत, मुदं के
दिश्यात् के० समर्पण करो ॥ ७ ॥

જિનેહજગૈ પ્રસન્નગત્રીરા શુચારતીશસ્યતમસ્તવેન ॥ નિર્ના
શયંતીમમશર્મદિશ્યાત્ શુચારતીશસ્યતમસ્તવેન ॥ ૩ ॥

બ્યાખ્યા-રતીશસ્ય કે૦ કદર્પના, હન કે૦ સ્વામિન, એવા હે જિનેહ! કે૦ હે
જિનેશ્વર! તારી- નારતી કે૦ દેશનારૂપ, વાણી તે, મમ કે૦ મને, શર્મ કે૦ સુખ
ને, દિશ્યાત્ કે૦ આપો તે વાણી કેવી છે? તોકે-નર્ગ કે૦-અર્થ વિકલ્પે કરી
ને પ્રસન્ન કે૦ અત્યંત ગત્રીરા કે૦ ગદ્દન અને શસ્યતમસ્તવેન-શસ્યતમ કે૦ અ
ત્યત શ્લાઘ્ય, એવો જે સ્તવ કે૦ સ્તુતિ-તેણે કરીને શુચા કે૦-ચરુષ્ઠ, અને આ
શુ કે૦ શીઘ્ર, તમ કે૦ અજ્ઞાનને નિર્નાશયતી કે૦ નાશ પમાડનારી એવી છે ॥૩

દિસ્યાત્તવાશુજ્વલનાયુધાલ્પ મધ્યાસિતાકંપ્રવરાલકસ્ય ॥

અસ્તેહરાસ્યસ્યરુચોરુષ્ઠ મધ્યાસિતાકંપ્રવરાલકસ્ય ॥૪॥

બ્યાખ્યા-હે જયજન! તવ કે૦ તુ જે તેને, જ્વલનાયુધા કે૦ જ્વલનાયુધ ના
મે જે અધિષ્ઠાયક દેવી તે, -કકે૦ સુખને-આશુ કે૦-શીઘ્ર, દિશ્યાત્ કે૦ આપો તે
જ્વલનાયુધ દેવી કેવી છે? તોકે-સિતા કે૦-શુષ્ક, અને અત્પમધ્યા-અત્પ કે૦
સૂક્ષ્મ છે, મધ્ય કે૦ કટી જેનો, ઇટલે રુશોદરી, અને પ્રવરાલકસ્ય કે૦ નૃકુટી અ
ને મસ્તકસવધી વાકા છે કેશ જેનેવિપે, એવા આસ્યસ્ય કે૦ સુખની રુચા કે૦
કાતીએ અસ્તેહ કે૦ -તિરસ્કાર કમ્યો છે ચહ જેણે એવી, અને અકપ્રવરાલકસ્ય
કે૦ અકપ્ર કે૦ સ્થિર જે વરાલક નામે વાહન, તેના ચરુષ્ઠ કે૦ વિસ્તીર્ણ એવા
ષ્ઠજાગપ્રત્યે અધ્યાસિતા કે૦ આરુઢ થનારી એવી છે ॥૪॥ ઇતિ સુવિધિજિનસ્તુતિ

અવતરણ-હે, શીતજનાથની સ્તુતિ દ્રુતવિજિતિ વૃત્ત કરીને કહે છે

જયતિશીતલતીર્થકૃત સદા ચલનતામરસસદલંધનં ॥ નવ

કમવરુદ્ધાપથિસંસ્પૃશ ચલનતામરસસદલંધન ॥ ૧ ॥

બ્યાખ્યા-શીતલતીર્થકૃત કે૦ શીતલ નામે જે તીર્થકર, તેનું ચલનતામલસ
કે૦ પદકમલ તે, સદા કે૦ નિરંતર જયતિ કે૦ જય પામે છે તે કેવું છે? તો
કે, જે પથિ કે૦ માર્ગનેવિપે સચાર કરતાં ઠતાં, અચુરુદ્ધાં કે૦ સુવર્ણકમનોત્ત
નવક કે૦ નવસંખ્યારૂપ સમુદાયને સસ્પૃશત કે૦ સ્પર્શ કરનાર તે કમાનું નવ
ક કેવું છે? તોકે-સદ્ગત કે૦ પત્રસહિત અને ધન કે૦ નિવિઢ, અને-ચનનત
મરસસત્-ચલ કે૦ ચલણપણા નત કે૦ નમ્ર છે, અમરસત્ત કે૦ વેવોતી

सत्ता जेनेविपे, एवं अने अलंघन के० कोइए पण जेनुं उल्लंघन कछुं नथी एवं
ठे. एटले देवोए वंदित अने कोइए पण उल्लंघन करवाने अयोग्य अने निविड,
एवा नवसंख्यांक कमलसमूहनेविपे स्पर्श करीने संचार करनारुं जे शीतल नाम
क तीर्थकरनुं चरणकमल, ते निरंतर जय पामे ठे. एवो नावार्थ ॥ १ ॥

स्मरजिनान्परिनुन्नजरारजो जननतानवतोदयमानतः ॥

परमनिर्वृत्तिशर्मकृतोयतो जननतानवतोदयमानतः ॥ २ ॥

व्याख्या-हेजन के० हे लोक! यत्. के० जे कारणमाटे ते जिन, परम नि
र्वृत्तिशर्मकृत-परम के० उत्कृष्ट जे निर्वृत्तिशर्म के० मोक्षसुख, तेने कृतः के०
उत्पन्न करनारा अने, नतानुके० नम्र, एवा, पुरुषोने, अवतःके० रक्षण, करनारा
ठे; अतः के० ए कारणमाटे तुं अदयं के० शरीरनी अपेक्षारहित जेवीरीते या
य तेम, आनतःके० नम्र होतो थको ते, परिनुन्नजरारजोजननतानवतोदयमान-
परिनुन्न के० दूर कछां ठे, जरा के० वृक्षावस्था, रज के० कर्मरूप रज, जननता
नव के० जन्मथी उत्पन्न थनारुं कृशपणु, तोद के० पीडा अने यमके० मृत्यु
जेणे, एवा जिनान् के० तीर्थकरने स्मर के० स्मरण कर. ॥ २ ॥

जयतिकल्पितकल्पतरूपमं मतमसारतरागमदारिणा ॥

प्रथितमन्नजिनेनमनीपिणा मतमसारतरागमदारिणा ॥ ३ ॥

व्याख्या-अत्रके० आनूभिनेविपे, अतमसाके० अज्ञानरहित एवा, अने रतरा
गमदारिणा-रतके० मैथुन, रागके० राग द्वेष अने मदके० आत्मद, एवंना अ
रिके० शत्रु एवा, अने असारतरागमदारिणा-असारतके० अत्यंत असार एवा
जे आगमके० मिथ्यात्वरूपसिद्धांत, तेउने दारिणा के० खंमन करनारा एवा जि
नेनके० श्रीजिनेश्वरे, मनीपिणाके० पंथितपुरुषोने अर्थात् पंथितोना अग्रजागे,
प्रथितके० अर्थ व्याख्याने करीने विस्तारकरेछुं, अने कल्पितकल्पतरूपमं-सर्वना
मनोरथ पूर्णकरवा ए हेतूए कल्पितके० संपादन करीठे, कल्पतरुनी के० क
ल्पवृक्षनी उपमाके० साम्य जेणे, एवं जे मतके० सिद्धांतरूप मत, ते जयतिके०
सर्वोत्कर्ष करीने वनेंठे. ॥ ३ ॥

घनरुचिर्जयताब्रुविमानवी गुरुतराविहतामरसंगता ॥ कृतक

रास्त्रवरेफलपत्रजा गुरुतराविहतामरसंगता ॥ ४ ॥ ४० ॥

व्याख्या—इहनुविके० आनूमिनेविपे, घनरुचि के० मेयना सरखी जेनी कति ठे, एवी अने- गुरुतराविहतामरसगता- गुरुतर के० अतिमहान्त, अने अविहत् के० बीजा देवोए, अपराजित एवाजे अमर के० देव, तेउए सगतके० सहित ए वी, एने अस्त्रवरेके० प्रधानशस्त्ररूप एवा, फलपत्रनागगुरुतरौ-फलो अने पत्रो, एउने धारण करनारुं जे महावृद्ध, तेनेविपे कृतकराके० कखो ठे हस्त जेणे एवी एटले फलो अने पत्रो-एउएयुक्त एवु एक महावृद्ध जेणे पोताना हस्तनेविष शस्त्ररूपे करीने धारण कखुठे, एवी अने तामरसके० आरक्तकमजउपर गता के० आरूढ यएली, एवी जे मानवीके० मानवी नामे अधिष्ठायक देवी ते, जयता त् के० जयपामो ॥ ४ ॥ इति शीतलजिनस्तुति सपूर्णा ॥ ४० ॥

अवतरण—हवे श्री श्रेयासजिननी स्तुति हरिणीवृत्ते करीने कहेवे
कुसुमधनुपायस्मादन्यनमोद्भवशव्यधु । कमलसदृशा
गीतारावावलादयि तापित ॥ प्रणमततराजाकुश्रेयासन
चाहतयन्मन ॥ कमलसदृशागीतारावावलादयितापित ॥१॥

व्याख्या—अधिके० कोमलपणे कहुवुं के हेजनों ! अलसदृशके० कामातुर पणे स्थिरदृष्टि एवी स्त्रीउना, गीतारावा के० गायनरूप जे शब्दो, ते यस्मात् के० जे श्री श्रेयासयी, अन्यं के० बीजा एवा कके० कोण हरिहरादिक देवने बलात्के० बलात्कारे करीने, कुसुमधनुपाके० कामदेवे, तापितके० पीडित, वाके० अथवा, मोहवशके० मोहाधीन एवा नव्यधु के० न करताहवा, तो सर्वेजनोने मदने पी डित अने मोहाधीनज करताहवा परतु यन्मन के० जे श्री श्रेयासनाथना मनने कमलसदृशागीके० कमलसरखुठे अगके० शरीरजेनु एवी, अने तारके० मनोहर एवी, अने अवला के० बीजाने काममोहित करवामाटे जेना करतां बल नथी, एवी दयिता के० स्त्रीपण नाहत के० न हरण करती हवी, तंके० ते श्रेयासके० श्री श्रेयासनामे जिनेश्वरने तमे झाक् के० शीघ्र प्रणमत के० अतिप्रेमेवदन करो एटले तेहनी रुपाए तमोने पण कामादिकनो जय सुजज यशो एवो जावार्थ ॥१॥

जिनवरततिर्जीवालीनामकारणवत्सला ॥ समदमहितामा
रादिष्ठासमानवराजया ॥ नमदमृतचुक्पंक्यानूतातनोतु
मतिममा ॥ समदमहितामारादिष्ठासमानवराजया ॥ १ ॥

व्याख्या—जिनवरतति के० जिनेश्वरनी जे श्रेणी ते, ममके० हु जे तेने, अ

समदमहितां-असमदके० मदरहित एवा पुरुषे महितांके० पूज्य एवी मर्तिके० बुद्धिप्रत्ये तनोतुके० विस्तारकरो. ते जिनवरतति केवीठे? तो के-जीवालीनांके० जीवोनी जे आलीके० श्रेणी तेना उपर, अकारणवत्सलाके० कारण विनाज वत्सलके० स्नेहयुक्त एवी अने असमदमहिता-असमके० निरुपमठे दमके० उप शम जेउनुं एवा पुरुषोनी हिताके० हितकारिणी अने अमारा के० कामरहित एवी, अने दिष्टासमानवरा-दिष्टके० दीधोठे, असमानके० निरुपम एवो वर जेणे एवी, अने अजयाके० कोइथी जेनो जय थयो नथी एवी एटले पराजय रहित, एवी अने समानवराजया-मानवके० मनुष्य अने राजा-एउए युक्त एवा नमदमृतञ्च रूपंक्षया-नमत्के० वंदन करनारा जे अमृतञ्चु के० देव, तेउनी जे पंक्तिके० श्रेणी-तेणे नूताके० स्तवन करेली, अने इष्टाके० सर्व जगत्ने गमनारी एवीठे॥

जवजलनिधिभ्राम्यजंतुव्रजायतपोतहे ॥ तनुमतिमतांस

त्राशानांसदानरसंपदं ॥ समजिलपतामर्द्धन्नाथागमान

तनूपतिं ॥ तनुमतिमतांसत्राशानांसदानरसंपदं ॥ ३ ॥

व्याख्या-जवके० संसार-तेज जाणे जलधिके० समुद्र, तेनेविषे भ्राम्यतुके०-भ्रमण पामनारो जे जंतुव्रजके० प्राणिसमूह, तेने तरवामाटे आयतपोतके० वि स्तीर्ण नांकारूप एवा हे जवजनिभ्राम्यजंतुव्रजायतपोत, एवा हे अर्द्धन्नाथागम के० हे अर्द्धन्नाथागम! तुं सत्राशानां-शत्राके० गर्भे आशा जेनी एटले निराश एवा अने सत्राशाना-सत्के० ठे, नाशके० मृत्यु जेने एवा, परंतु सदानरसंके० दानर परसे सहित एवा पदंके० स्थानप्रत्ये. समजिलपतां के० उठा करनाग एवा मति मतांके० बुद्धिमंत पुरुषोने, तनुमतिके० रक्षण करवामाटे मतांके० मान्य एवा, अने आनतनूपतिं-आनतके० अत्यंत नत्रवे, नूपतिके० राजाजेनेविषे एवी, नरसंप दंके० चक्रवर्ति वासुदेव प्रमुख मनुष्यनी संपत्तिने तनुके० विस्तार कर. ॥ ३ ॥

धृतपविफलाह्वालीयंटे.करे.कनवोधित ॥ प्रजयतिमहाकाली

मर्त्याधिपंकजराजिनि ॥ निजननुलतामथ्यासीनांदधत्यपरी

दितां ॥ प्रजयतिमहाकालीमर्त्याधिपंकजराजिनिः ॥ ४ ॥

व्याख्या-महाकाली के० ते महाकाजी नामे अधिष्टायक देवी. प्रजयति के० उत्पद्यमाने जयवंत रहे ठे. ते केवी ठे? तोके, जे कजराजिनि-कज के० समज तेना सरखी ठे राजि के० शोभा जेनी. एवी अने धृतपविफलाह्वाजीं पंटे-धृत

કે० ધારણ કયા છે, પવિ કે० વજ્ર ફલ કે० નાલીઆદિક ફલો, અઢાડી કે०
 રૂઢાકની જપમાત્રા અને ઘટા જેણે એવી, કરે. કે० ચાર હાથોએ યુક્ત છે અને
 અર્ચાર્પિંકજરાજિનિ - અર્ચાંતે કે० શરીરપીડા, આધિકે० માનસીઅથા, તદૂપ પંક
 કે० કર્દમ, જરા કે० વૃક્ષપણ અને આજિ કે० સંગ્રામ-એણે કરીને અપરીક્ષિત
 કે० અદૂરિત આ અને મર્યાધિપ કે० રાજા સરસ્વા પુરુષ ઊપર અધ્યાસીનો કે०
 આદ્ય ચનારી અને કાર્તી કે० નીજવર્ણ એવી નિજતતુલતા કે० પોતાની તતુલતા
 ને દયતી કે० ધારણ કરનારી એવી છે અને કૃતવોવિતપ્રજયતિમહા-વોતિ
 કે० આગ્રિના ઉપવેગે કરીને ઘોર કરેલી છે પ્રજા જેણે, એવા જે યતિ કે० સાગુ
 ટને જે મારકે० ઘસાત તે કૃતકે० કયોને જેણે એવી છે ॥૪॥ ૬તિ શ્રેયાંસજિનસ્તુતિ

અનુવર્ણ - ૨૧ શ્રી વાસુપૂજ્ય નામે જિનનાથની સ્તુતિ સ્વધરાવૃત્તે કરીને કહેતે

પુણ્યશ્રીરાસપૂજ્યાઽવૃજિનજિનપતેનૂતનાદિત્યકાતેઽ ॥

માયામમાગ્યામાયનપરતરસાલીનવાલાનવાદો ॥આ

નમ્યાત્રાયતાશ્રીપ્રજપત્યપ્રજયાદિભ્રતીજક્તિજાજા ॥ મા

યામનારયામાયનપરતરસાલીનવાલાનવાઽદો ॥ ૨ ॥

આગ્યા - અદો શ્રીરાસપૂજ્ય કે० હે શ્રીરાસપૂજ્યનામે જિનનાથ, તેં જન્મિતા
 આં કે० જન્મિમાન પુણ્યની અમોઁકે० પ્રત્યક્ષ જે આ આડી કે० શ્રેણી તેતું, શ્રીદ
 નરપત્રનયાત્ - શ્રી કે० જક્ષી તેનાથી છે પ્રજા કે० ઉત્પત્તિ જેની-અવોંતે કામ
 હેર તેવી નવ કે० અપ્યગ્ર અગોંતે જય-તેનાથી અથગ વોજોં અથે-હે શ્રીપત્ર
 કે० હેનજીના અપ્યનિશ્ચાન, નરનયાત્ કે० સત્તારજયથી તમ્સા કે० શીપ્ર, પ્રા
 યત્તે કે० રૂઢા કરતુ તુદેગોંતે? તોં- (સગોંરને કરી કહેતે) પુણ્ય કે
 ત્રિહરને પૂજન કર્યામાટે યોગ્ય આ હે પુણ્ય' અવૃજિન કે० પાપગતિને પુર
 વ નમનો પતિ, આદે અવૃજિનપતે' નૂતન કે० ઈદ્ય પામનામે અગોં નરિન
 અગિય કે० મૂર- તેના મગ્ગી પેની કાતિતે આ હે નૂતનાદિત્યકાતે' માગ
 કે० કરડ, તેણે રત્નિન આ હે અમાય' જેને સમાગ્નેરિપે વાગ નથી આગ અ
 સંમગ્ગમ' જવથી રૂઢા કરનારા આદે અવન' અને હે રર કે० અટાગોંતુરે
 અને જન્મિમાન પુરુષોંનાં રિણી કેરી? તાઃ-આયામ કે० પ્રપામન રિવ્રતી ર
 અગ્ગમનારી અને મગ્ગા કે० પ્રાગ્ન કયોંતે સ્તુતિનો જેણે અટલ માર્ગ ર
 રૂદમરિત કરી, અને અનરગ્ન કે० નિગ્ત-અમાનીનયાત્રા-મ્સા કે० દબી, ત્ર

विषे आलीन के० स्पर्श करेते बालके० केश जेना, एवी आनघाके० अत्यंतनम्र,
एणे करीने नक्तिनुं आश्रित्य सूचव्युंते. अने नवा के० नवीनज प्राप्तथयेलोठे चा
रित्र धर्म जेने, एवीठे. ॥ १ ॥

पूतोयपादपांसुः शिरमिसुरततेराचरच्चूर्णशोभां ॥

यातापत्राऽसमानाऽप्रतिमदमवतीहारताराजयंती ॥

कीर्तिःकांत्याततिःसाप्रविकिरतुतरांजेनराजीरजस्ते॥

यातापत्रासमानाऽप्रतिमदमवतीहारताराजयंती॥१॥

व्याख्या—हेनव्यजन, इहके० आजगत्नेविषे पुतके० पवित्र एवा, यत्पादपांसुःके०
जे जैनराजीनी पादरज, सुरततेः—सुर के० देवताउनी जे ततिके० श्रेणी तेनां सि
रसि के० मस्तकनेविषे चूर्णशोभां—चूर्ण के० बुद्धो, तेनी शोभाने आचरतु के०
आचरण करती हवी. अने या जैनराजीके० जे जिनश्रेणी, तापत्रा के० सर्व जने
ने संतापथी रक्षण करनारी अने असमाना के० गुणे करीने जेना सरखुं वीजुं
कोइ नही एवी ! अने अप्रतिमदमवती के० अनुपमठे, दम के० उपशम जेनो,
एवी अने कीर्तिके० पोतानी कीर्तिनी कांत्याके० कांतिए हारतारा—हारके० मौक्तिक
हार अने ताराके० नक्षत्रमंमल—एउने जयंतीके० जीतनारी, अने यातापत्रसमा
ना—यातके० गवांठे आपत्के० आपत्ति, त्रासके० भय अने मानके० अजिमान ए
जेनां, एवी अने अप्रतिमदके० गतमद एवा पुरुषोने, अवतीके० रक्षण करनारी अने
अस्ताके० रागरहित अने राजयंतीके० शोभायुक्त एवीठे. साततिके० ते जिन
श्रेणी, तेके० ताद्वारा, रजःके० कर्मरूपरजने, प्रविकिरतु के० अत्यंत विखेरी नाखो.

नित्यहेतूपपत्तिप्रतिहतकुमतप्रोक्षतध्वांतबंधा ॥ ५पा

पायाऽसाद्यमानामदनतवसुधासारहृद्याहितानि ॥ वा

णीनिर्वाणमार्गप्रणयिपरिगतातीर्थनाथक्रियान्मे॥५पा

पायासाद्यमानामदनतवसुधासारहृद्याहितानि ॥ ३ ॥

व्याख्या—मदन के० कंदर्प, तेणे करीने रहित एवा अमदन, अने अपापाया
सादि के० जेउए पापे करी आयासादिक कखो नथी. ते अपापायासादि—अने जे
मने मान नथी ते अमान, अने जेमने मद नथी ते अमद, एवा जे, तेउ
ए. नत के० वंदन करेला एवा हे अपापायासाद्यमानामदनत !

जटा मंजुलादिक साहित्ये हर्ष पामेली, अने शुभा के० वर्षे श्वेतवर्ण एवी, अने
सन्नालीका-सन्न के० नष्ट थयुंठे, अलीक के० असत्य जेथी, एवीठे. ॥ ४ ॥ ५ति
श्रीवासुपूज्यजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ४७ ॥

अवतरण-हवे श्रीविमलनाथजिननीस्तुतीष्ट्वीकृतकरीने कहेते.

अपापदमलंगनंशमितमानमामोहितं ॥ नतामरसज्ञासुरं

विमलमालयामोहितं ॥ अपापदमलंगनंशमितमानमा

मोहितं ॥ नतामरसज्ञासुरंविमलमालयाऽमोहितं ॥ १ ॥

अर्थः-अमे विमलं के० श्रीविमल नामक जिनेश्वरने, आनमामः के० अत्यंत
नमस्कार करीएतए. ते विमलनाथ केवाठे ? तो के, अपापदं-अप के० गएलीठे.
आपदा के० आपत्ति जेथी एवा. अने अलंगनंशं५तं के० अत्यंत कर्मक्षयथी
उत्पन्न थएलुं जे निविडसुख. तेने प्राप्त थएला. अने हिनं के० सर्व प्राणी मात्रना
हितकारी. अने नतामरसज्ञाऽसुरं-नत के० नष्ट ठे, अमर के० देव अने सज्ञाऽसुर के०
कांतियुक्त असुर जेने एवा, अने विमल के० निर्मल एवी जे माला के० पुष्पमात्रा-
तेणे करीने मोहित के० सुगंधयुक्त करेला, अने अपापदं के० पापने देनारा न
ही; एवा अने अजंगनं के० कोऽ पण जेनी आजातुं उजंगन कं नही. एवा. अने श
मितमानं के० शमन कयुंठे मान के० अजिमान जेणे एवा. अने नयामोहितं के० कोऽ
पण विषये करीने किंचित पण मोहने न पामेजा, अने तामग्मज्ञासुरं के० आग्न क
मज सरखा दैदीप्यमान अने. आलयामोहितं-आलय के० गृह. नेनी प्राणि. अने
नागे, अमोहितं के० प्राप्त यनारो जे हर्ष किंवा खेद, तेणे रहित. एवाठे. ॥ १ ॥

सदानवसुराजिताअममराजिनाचीरदाः ॥ क्रियामुरुचिता

मुतेमकलचारतीरायताः ॥ सदानवसुराजिताअसमरा

जिनाचीरदाः ॥ क्रियामुरुचितामुतेमकलचारतीरायता ॥ ५॥

व्याख्या:-हेनव्यजन ! जेजिन. सदानवसुराजिता-सदानव के० अनुकृमा
रामहित जं, सुर के० देव, तेउए अजित के० न जीनेजा. अने अममरा के० न
ग्रामरहित. अने सकलचारतीराः-सकल के० संपूर्ण जं. चार के० नंगाग्नार. ते
ना तीरा. के० तटनेविषे रहनारा एटले संतारं अजित एवा अने यता. के० यत्र
करनारा, अने सदानवसुराजिता-सदान के० दाननदित. एवुं जे वसु के० सुवर्ण ते

ણે કરી. રાજિત કે० શોનિત- અને અસમરાજિનાજીરદા - અસમ કે० નિરૂપ
પમપણે રાજિ કે० શોનિતઢે નાજિ અને રદ કે० દત્તજેના એવા, અને સકલના-
કલ કે० સુદર એવી જે જાકે० કાતી, તેણેસહિત, અથવા સપૂર્ણકાતીએ યુક્ત એ
વા, અને જીરદા કે० જયનો નાશ કરનારા એવા તે જિના કે० તેતીર્થકર તેકે०
તને ઓચિતાસુકે० કરવા માટે યોગ્ય એવી અને ઓચિતાસુકે० પન્નિતપુરુષોને માન્ય,
એવી ક્રિયાસુકે० ધર્માનુષ્ઠાન ક્રિયાનેવિષે-આયતા કે० વિસ્તૃતએવી રતી કે० સ
તોપને ક્રિયાસુ કે० કરો ॥ ૨ ॥

સદાયતિગુરોરહોનમતમાનવૈરચિતં ॥ મતવરદમેન
સારહિતમાયતાજાવત ॥ સદાયતિગુરોરહોનમતમાન
વૈરચિતં ॥ મતવરદમેનસારહિતમાયતાજાવત ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા - અહો કે० હેજોકો, યતિગુરો કે० યતીના ગુરુ એવા અને આયતા
જાવત - આયત કે० વિશાલ એવી જે આજ્ઞા કે० કાતી, તે ઢે જેને એવા, ગુરા કે०
તીર્થકરના, મતકે० સિદ્ધાંતમતને તમે જાવત કે० જાક્ષિએ કરીને સદાકે० નિરત
ર, નમત કે० વદન કરો તે મત કેબુઢે? તોકે-માનવે કે० મનુષ્યોએ, અર્ચિત કે०
પૂજિત, અને વરદકે० ઇચ્છિતપરને આપનારુ, અને એનસાકે० પાપે કરીને રહિત એ
વુ, અને રદ કે० રદહસ્યનૂત, અને જેને માનકે० અનિમાન અને વૈરપણ માન્યનથી
એવુ, અને આયતા કે० વૃદ્ધિપામનારા એવા વરદમે કે० શ્રેષ્ઠ એવા આત્મદમે કરીને
ચિત કે० વ્યાપ્ત એવુ, અને સારહિત કે० સર્વજનને અનિમત અને હિતકારક એવુ,
અને સદાયતિ-સત્ કે० મોહોટીઢે આયતિ કે० પ્રનુતા જેથી એવુ, અને મત કે०
સર્વજનને માન્ય એવુઢે ॥ ૩ ॥

પ્રજાજિતનુતામલપરમચાપલારોહિણી ॥ સુધાવસુરજીમના
મયિસજ્ઞાક્ષમાલેહિત ॥ પ્રજાજિતનુતામલપરમચાપલાડો
હિણી ॥ સુધાવસુરજીમનામયિસજ્ઞાક્ષમાલેહિત ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા -રોહિણી કે० રોહિણી નામે જે અધિષ્ઠાયક દેવી તે, અલ કે० અત્યંત, પરકે०
ચત્ક્રપણે પ્રજાજિકે० જનનશોજ, એવી, અને ક્ષમાલે કે० ક્ષમાવાન્ એવી, તે મયિકે०
મારેવિષે, અમજકે० નિર્મજ અને હિતકે० હિતકારક એવા ઈહિતકે० વાંછિતને, તનુતા
કે० વિસ્તારકરો તે રોહિણીદેવી કેવોઢે? તોકે-અચાપલાકે० ચપલપણાએરહિત અને
સુધાવસુ -સુધા કે० પૂનો' તેના સરસ્વીઢે, વસુકે० કાતી જેની, અથવા સુધાકે० અમૃત,

तेजने, वसुके० इत्य जेजुं एवी. अने अनीमना के० नयरहितने मन जेजुं एवी, अने सजा
हमाला के० कांतियुक्ते अहमाला के० जपमाला जेनी एवी, अने प्रनाजितनुता-प्रना
के० ते देवीनी कांतीए जे जितके० जीतेला जे लोफ, तेउए नुता के० सुती करेली, अने
परमचापला-परम के० उत्कृष्ट एजुं जे चापके० धनुष्य, तेने ग्रहण करनारी, अ
ने सुधावसुरजीके० महोटावेगे करीने दोडनारी जे सुरनिके० कामधेनु, ते प्रत्ये आ
रोहिणीके० आरोहण करनारी, अने अनामयिसजा-आमयके० रोग, तेणे रहित
एवीने सजाके० पर्यदा जेनी एवीने. ॥४॥ इति विमलजिनस्तुति. संपूर्ण. ॥५॥

अवतरण०-ह्वेश्री अनंतजिननाथनी सुति, द्रुतविजंवित वृत्तेकरीने कहेवे.

सकलधौतसहासनमेरव ॥ स्तवदिशंत्यजिपेकजलाहवाः ॥ म

तमनंतजितः स्नपितो ह्यसत् ॥ सकलधौतसहासनमेरवः ॥ १ ॥

व्याख्या-हे नव्यजन, सकलधौतसहासनमेरव-सकल के० संपूर्ण, धौत
के० कालन कथुं ठे, सहास के० सप्रकाश-अर्थात् पुष्पादिकोए विकसित एजुं
नमेरु के० देवताउनुं वृद्ध जेणे एवो, अने स्नपितो ह्यसत् सकलधौतसहासनमे
रव-स्नपित के० स्नान करावुं ठे, उह्यसत् के० दैदीप्यमान, सकलधौत के०
सुवर्णसहित, अने सहासन के० अजिपेक माटे जे सिंहासन. तेणे सहित, एवो
मेरुके० मेरुपर्वत जेणे, एवा अनंतजिन के० श्रीअनंतजिननाथनो अजिपेक, ज
लाहवा. के० मेरुपर्वत उपर जन्मानिपेक करवामाटे प्राप्त थएलो जे उदकनो प्र
वाह, ते तवके० तमारा, मर्त के० मनोवाञ्छितने, दिशंतु के० आपो. ॥ १ ॥

ममरतामरमेविततेक्षण प्रदनिदंतुजिनें एकदंबक ॥ व

रदपादयुगंगतमङ्गता ममरतामरसेविततेक्षण ॥ २ ॥

व्याख्या-रत के० प्रीतिए तत्पर एवा जे अमर के० देवो, तेउए सेवित के०
सेवन करेला, एवा हे रतामरसेवित! अने क्षण के० महोत्साह, तेने प्रद के०
उत्तम प्रकारे करीने देनारा, एवाह क्षणप्रद! अने वर देनारा एवा हे वरद! अने
वितत के० विस्तीर्ण ठे नेत्रो जेनां, एवा हे वितेक्षण! हे जिनें एकदंबक के० हे
जिनें इममूह, ते के० तमारुं, अमरतामरसे-अमरके० देव, तेउए मांमेजां जे ता
मरस के० कमलो, तेनेविपे गत के० प्राप्त एजुं पादयुगं के० चरणयुगुज, ते मम
के० मारा, अज्ञता के० अज्ञानीपणाने निदंतु के० संहार करो.

પરમતાપદમાનસજન્મન પ્રિયપદ્મવતોન્નવતોઽવતાત્ ॥ ૨ ॥

જિનપતેર્મતમસ્તજગદ્વચી પરમતાપદમાનસજન્મન ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા-હે નવ્યજન ! અસ્તજગદ્વચીપરમતાપદમાનસજન્મન -અસ્ત કે જે ધ્વસ્ત કહ્યો છે, જગદ્વચીપરમતાપદ કે જે જોલોક્ષ્યને પરમ તાપ દેનારો એવો, માનસજન્મા કે જે ચિત્તનેવિષે ઉત્પન્ન થનારો મદન જેણે, એવા જિનપતે કે જે નેશ્વરજી, મત કે જે સિંહાતરૂપ મત, તે નવત કે જે તેને, નવત કે જે સત્તા રચી, અવતાત્ કે જે રક્ષણ કરો તે મત કે જે છે ? તોકે-પરમતાપદ-પરમત કે જે વૌશ્વાદિક મત, તેની છે આપત્ કે જે વિપત્તિ જેથી, અર્થાત્ વૌશ્વાદિકોના મંત્રજી સ્વન કરનાર, અને અમાનસજન્મન પ્રિયપદ-અમાન કે જે સર્વ્યા રહિત એટલે જે ગણતીમા ન આવે, અને સજન્ કે જે પરસ્પર મલનારા, અને મન પ્રિય કે જે પતિતાના મનને પ્રિયકારક એવા છે, પદકે જે પદો જેનેવિષે, એવું છે ॥ ૩ ॥

રસિતમુચ્ચતુરગમનાયક વિશતુકાચનકાતિરિતાચ્યુતા ॥ ધૃત

ધનુ ફલકાસિશરાકરૈ રસિતમુચ્ચતુરગમનાયક ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા-અચ્યુતા કે જે અચ્યુતા નામે જે અવિષ્ણાયક દેવી, તે વકે જે સુલે વિશતુ કે જે સમર્પણ કરો તે અચ્યુતા દેવી કેવી છે ? તોકે-ગમનાય કે જે ચાનવા માટે અચ્ચતુર કે જે અત્યંત ચતુર, અને રસિત કે જે હણહણાટ શબ્દ કરનારા, અને અસિત કે જે નીજવર્ણ એવા, વચ્ચતુરગમનાયક કે જે અશ્વશ્રેષ્ઠ પ્રત્યે ઇતા કે જે આરોહણ કરનારી, અને કૌર કે જે પોતાના હાથે કરીને, ધૃતધનુ ફલકાસિશરા-ધૃત કે જે ધારણ કહ્યા છે, ધનુ કે જે યનુષ્ય, ફલક કે જે સ્વેદક નામા આયુધ, અસિ કે જે સ્વદ્ધ અને શર કે જે વાણ જેણે, અને કનકકાતિ-કનક કે જે સુવર્ણ, તેના સરસી જેની કાતિ છે, એવી છે ॥ ૪ ॥ ઇતિ શ્રી અનંતજિનસ્તુતિ સંપૂર્ણ

અવતરણ-હવે શ્રીધર્મનાયજિનનીસ્તુતિ અનુષ્ટુપ્વૃત્તે કરીને કહે છે

નમ શ્રીધર્મનિષ્કર્મોદયાયમહિતાયતે ॥

મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેન્દ્રે દયાયમહિતાયતે ॥ ૧ ॥

વ્યાખ્યા-મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેન્દ્રે-મર્ત્ય કે જે મનુષ્ય, અમરેન્દ્ર કે જે દેવેન્દ્ર, અને નાગેન્દ્ર કે જે પાતાજવાસી દેવ, તેન્દ્રે મહિતાયતે-મહિત કે જે પૂજિત છે, આપતિ કે જે ઘનરકાલ પ્રચુતા જેની, એવા હે શ્રીધર્મ કે જે શ્રીધર્મનાય તીર્થંકર, નિષ્કર્મોદયાય-નિ

कर्म के० कर्मरहित, एवा मोक्षनोठे उदय के० प्राप्ति जेथी, एटले मोक्षदायक
एवा अने दयायमहिताय-दया के० जीवदया, अने यम के० व्रत, तेना हिताय
के० हितकारक-एटले जीवदया अने पांचमहाव्रतादिकोनी प्रसिद्धि करनारा एवा
ते के० तारा माटे, नमः के० नमस्कार थाउ ॥ १ ॥

जीयाजिनौघोध्वांतांतं ततानलसमानया ॥

नामंमल्लिपायःस ततानलसमानया ॥ २ ॥

व्याख्या-यः के० जे जिनोना समुदाय, ततानलसमानया-तत के० विस्तीर्ण एवो
जे अनल के० अग्नि, तेना सरखी लसमानया के० वैदीप्यमान एवा, नामंमल्लिपा
के० कांतीमंमलना समुदाये करीने, ध्वांतांत के० अज्ञानना नाशने, ततानके० करतो
हवो, स.जिनौघः के० ते जिनसमूह, लीयात् के० जगतनेविपे जयवत थाउ. ॥ २ ॥

नारतिजाक्जिनेंजाणां नवनौरक्ततारिके ॥ सं

सारान्नोनिधावस्मानवनौरक्ततारिके ॥ ३ ॥

व्याख्या-अरक्ततारिके-अरक्त के० नथी नाश पाय्या, अरि के० शत्रु जेने वि
पे, एवा संसारान्नोनिधौ के० संसाररूप समुद्रनेविपे, नवनी के० नवीन नौका
रूप अर्जने, तारि के० तारनारी, एवी हे जिनेंजाणांनारति के० हे जिनेंजाणा पांत्री
शगुणोपयुक्त एवी वाणी ! तुं अवनौ के० आ नूमिनेविपे, अस्मान् के० अमाने
शक् के० शीघ्र, रक्त के० रक्षण कर. ॥ ३ ॥

केकिस्थ्यावक्रियावक्ति करालाजानयाचिता ॥

प्रज्ञप्तिर्नूतनांजो करालाजानयाचिता ॥ ४ ॥

व्याख्या-प्रज्ञप्ति के० प्रज्ञप्ति नामे जे अधिष्ठायक देवी, ते व के० तमारा ज्ञा
नान के० जानने, क्रियात् के० करो. ते प्रज्ञप्ति देवी केवीने ? तो के, केकिस्थ्या-
केकि के० मोर, तेना ऊपर आरोहण करनारी, अने शक्तिकरा के० शक्ति नामे
आशुष जेना हस्तनेविपेठे एवी. अने अयाचिता के०-कोइए पण याचना न रु
रेली उतां देनारी, अने नूतनांजोकराजाना-नूतन के० नवीन जे अंजो के०
कमल, तेना सरखी कराल के० उल्लूकने आना के० काती जेनी, अने नयाचिता
के० न्यायेकरी व्याप्त एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्रीयर्मजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १० ॥

अवतरण-हवे श्रीशान्तिनाथ जिननीस्तुति शार्दुलविक्रीडितवृत्तरीति रचने.

પરમતાપદમાનસજન્મન પ્રિયપદંજવતોજવતોઽવતાત્ ॥

જિનપતેર્મતમસ્તજગત્રયી પરમતાપદમાનસજન્મન ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા-હે નંબ્રજન ! અસ્તજગત્રયીપરમતાપદમાનસજન્મન-અસ્ત કેં વિધ્વસ્ત કહ્યો છે, જગત્રયીપરમતાપદ કેં ત્રેલોક્યને પરમ તાપ દેનારો એવો, માનસજન્મા કેં ચિત્તનેવિપે ઉત્પન્ન થનારો મદન જેણે, એવા જિનપતે કેં નિનેશ્વરનું, મત કેં સિદ્ધાંતરૂપ મત, તે જવત કેં તુ જે તેને, જવત કેં સત્તા રથી, અવતાત્ કેં રક્ષણ કરો તે મત કેવું છે? તોકે-પરમતાપત્-પરમત કેં વૌદ્ધાદિક મત, તેની છે આપત્ કેં વિપત્તિ જેથી, અર્થાત્ વૌદ્ધાદિકોના મતેનું લમન કરનારું, અને અમાનસજન્મન પ્રિયપદ-અમાન કેં સહ્યા રહિત એટલે જે ગણતીમા ન આવે, અને સજન્ કેં પરસ્પર મલનારા, અને મન પ્રિય કેં પક્ષિતોના મનને પ્રિયકારક એવા છે, પદકેં પદો જેનેવિપે, એવું છે ॥ ૩ ॥

રસિતમુચ્ચતુરગમનાયકં દિશતુકાંચનકાતિરિતાચ્યુતા ॥ વૃત

ધનુ ફલકાસિશરાકરૈ રસિતમુચ્ચતુરગમનાયક ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા-અચ્યુતા કેં અચ્યુતા નામે જે અધિષ્ઠાયક દેવી, તે વકેં સુલેને દિશતુ કેં સમર્પણ કરો તે અચ્યુતા દેવી કેવી છે? તોકે-ગમનાય કેં ચાલવા માટે અચ્ચતુર કેં અત્યંત ચતુર, અને રસિત કેં હણહણાટ શબ્દ કરનારા, અને અસિતં કેં નીજવર્ણ એવા, અચ્ચતુરગમનાયક કેં અશ્વઐષ્ટ પ્રત્યે ઇતા કેં આરોહણ કરનારી, અને કૌરે કેં પોતાના હાથે કરીને, ધૃતધનુ ફલકાસિશરા-ધૃત કેં ધારણ કહ્યા છે, ધનુ કેં ધનુષ્ય, ફલક કેં સેટક નામા આયુધ, અસિ કેં સ્વદુ, અને શર કેં વાણ જેણે, અને કનકકાતિ-કનક કેં સુવર્ણ, તેના સરસી જેની કાતિ છે, એવી છે ॥ ૪ ॥ ઇતિ શ્રી અનંતજિનસ્તુતિ સંપૂર્ણ

અવતરણ-હવે શ્રીર્મનાથજિનનીસ્તુતિ અનુષ્ટુપ્પદ્ધત્તે કરીને કહે છે

નમ શ્રીધર્મનિષ્કર્મોદયાયમહિતાયતે ॥

મર્ત્યામરેન્દનાગેન્દે દયાયમહિતાયતે ॥ ૧ ॥

વ્યાખ્યા-મર્ત્યામરેન્દનાગેન્દે-મર્ત્ય કેં મનુષ્ય, અમરેન્દ કેં દેવેન્દ, અને નાગેન્દ કેં પાતાજવાસી દેવ, તેન્દે મહિતાયતે-મહિત કેં પૂજિત છે, આયતિ કેં ઇતરકાલ પ્રવૃત્તા જેની, એવા હે શ્રીર્મ કેં શ્રીર્મનાથ તીર્થકર, નિષ્કર્મોદયાય-નિ

કર્મ કે૦ કર્મરહિત, એવા મોક્ષનોંઠે ઉદય કે૦ પ્રાપ્તિ જેથી, એટલે મોક્ષદાયક
એવા અને દયાયમહિતાય-દયા કે૦ જીવદયા, અને ચમ કે૦ વ્રત, તેના હિતાય
કે૦ હિતકારક-એટલે જીવદયા અને પાંચમદ્વાવ્રતાદિકોની પ્રતિષ્ઠિ કરનારા એવા
તે કે૦ તારા માટે, નમઃ કે૦ નમસ્કાર થાઉં ॥ ૧ ॥

જીયાજિનૌઘોધ્વાંતાંતં તત્તાનલસમાનયા ॥

નામંમલલિપાયઃસ તત્તાનલસમાનયા ॥ ૨ ॥

બ્યાખ્યા-યઃ કે૦ જે જિનોનો સમુદાય, તત્તાનલસમાનયા-તત કે૦ વિસ્તીર્ણ એવો
જે અનેલ કે૦ અગ્નિ, તેના સરસ્વી લસમાનયા કે૦ દૈદીપ્યમાન એવા, નામંમલલિપા
કે૦ કાંતીમંમલના સમુદાયે કરીને, ધ્વાંતાંત કે૦ અજ્ઞાનના નાશને, તત્તાનકે૦ કરતો
હવો; સઃક્લિનૌઘ. કે૦ તે જિનસમૂહ, જીયાત્ કે૦ જગત્તેવિપે જયવંત થાઉં. ॥ ૨ ॥

નારતિજાક્જિનેંજાણાં નવનૌરક્તારિકે ॥ સં

સારાંજોનિધાવસ્મા નવનૌરક્તારિકે ॥ ૩ ॥

બ્યાખ્યા-અરક્તારિકે-અરક્ત કે૦ નથી નાશ પામ્યા, અરિકે૦ ગત્રુ જેને વિ
પે, એવા સંસારાંજોનિધૌ કે૦ સંસારરૂપ સમુદાયેવિપે. નવનૌઃ કે૦ નવીન નૌકા
રૂપ થઈને, તારિકે૦ તારનારી, એવી હે જિનેંજાણાંનારતિ કે૦ હે જિનેંજોના પાંત્રી
શણુણેયુક્ત એવી વાણી ! તું અવનૌ કે૦ આ જૂમિનેવિપે, અસ્માન્ કે૦ અમોને
જાક્ કે૦ શીઘ્ર, રક્ત કે૦ રક્ષણ કર. ॥ ૩ ॥

કેકિસ્થાવક્રિયાઠકિ કરાલાજ્ઞાનયાચિતા ॥

પ્રજ્ઞતિર્નૂતનાંજોજ કરાલાજ્ઞાનયાચિતા ॥ ૪ ॥

બ્યાખ્યા-પ્રજ્ઞતિ કે૦ પ્રજ્ઞતિ નામે જે અધિષ્ઠાયક દેવી, તે વ. કે૦ તમારા લા
જ્ઞાન કે૦ લાજને, ક્રિયાત્ કે૦ કરો. તે પ્રજ્ઞતિ દેવી કેવીંઠે ? તો કે, કેકિસ્થા-
કેકિકે૦ મોર, તેના ઊપર આરોહણ કરનારી, અને શક્તિકરા કે૦ શક્તિ નામે
આયુષ જેના હસ્તનેવિપેઠે એવી, અને અયાચિતા કે૦-કોંઈ પણ યાચના ન ક
રેલી ઠતાં ઢેનારી, અને નૂતનાંજોજકરાલાજ્ઞા-નૂતન કે૦ નવીન જે અંજોજ કે૦
કમલ, તેના સરસ્વી કરાલ કે૦ ઠલ્કુટ્ટે આજ્ઞા કે૦ કાંતી જેની, અને નયાચિતા
કે૦ ન્યાયેકરી વ્યાપ્ત એવીંઠે. ॥ ૪ ॥ ઇતિ શ્રીયર્મજિનસ્તુતિ સંપૂર્ણા ॥ ૧૦ ॥

અવતરણ-હવે શ્રીશાંતિનાથ જિનની સ્તુતિ શાર્દુલવિક્રીઢિતવૃત્તેકરીને કહેતે.

પરમતાપદમાનસજન્મન પ્રિયપદન્નવતોન્નવતોઽવતાત્ ॥

જિનપતેર્મતમસ્તજગન્નયી પરમતાપદમાનસજન્મન ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા-હે નવ્યજન ! અસ્તજગન્નયી પરમતાપદમાનસજન્મન - અસ્ત કેં વિધ્વસ્ત કહ્યો છે, જગન્નયી પરમતાપદ કેં ત્રેલોક્યને પરમ તાપ દેનારો એવો, માનસજન્મા કેં ચિત્તને વિષે અત્પન્ન થનારો મંદન જેણે, એવા જિનપતે કેં નિનેશ્વરજી, મત કેં સિદ્ધાંતરૂપ મત, તે નવત કેં તુ જે તેને, નવત કેં સતા રથી, અવતાત્ કેં રક્ષણ કરો તે મત કેં બુ છે? તોકે-પરમતાપત્-પરમત કેં વૌદ્ધાદિક મત, તેની છે આપત્ કેં પ્રિયતિ જેથી, અર્થાત્ વૌદ્ધાદિકોના મતનું સ્વન કરનારુ, અને અમાનસજન્મન પ્રિયપદ-અમાન કેં સત્ત્વા રહિત દૃષ્ટે જે ગણતીમા ન આવે, અને સજન્ કેં પરસ્પર મલનારા, અને મન પ્રિય કેં પતિતોના મનને પ્રિયકારક એવા છે, પદકેં પદો જેને વિષે, એવું છે ॥ ૩ ॥

રસિતમુચ્ચતુરગમનાયકં દિશતુકાંચનકાતિરિતાચ્યુતા ॥ વૃત

ધનુ ફલકાસિશરાકરૈ રસિતમુચ્ચતુરગમનાયક ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા-અચ્યુતા કેં અચ્યુતા નામે જે અધિષ્ઠાયક દેવી, તે વ્કેં સુવર્ને દિશતુ કેં સમર્પણ કરો તે અચ્યુતા દેવી કેવી છે? તોકે-ગમનાય કેં ચાલના માટે અચ્ચતુર કેં અત્યંત ચતુર, અને રસિતં કેં હણહણાટ શબ્દ કરનારા, અને અસિતં કેં નીજવર્ણ એવા, વચ્ચતુરગમનાયક કેં અશ્વશ્રેષ્ઠ પ્રત્યે સ્તા કેં શ્વા રોહણ કરનારી, અને કારૈ કેં પોતાના હાથે કરીને, વૃતધનુ ફલકાસિશરા-ઘૃત કેં ધારણ કહ્યા છે, ધનુ કેં ધનુષ્ય, ફલક કેં સ્લેટક નામા શાશુધ, અસિ કેં સ્વદ્ધ અને શર કેં વાણ જેણે, અને કનકકાતિ-કનક કેં સુવર્ણ, તેના સરસી જેની કાતિ છે, એવી છે ॥ ૪ ॥ સિતિ શ્રી અનન્તજિનસ્તુતિ તપ્રણા

અવતરણ-હવે શ્રીર્મનાયજિનનીસ્તુતિ અનુપ્રપૂરણ કરીને કહે છે

નમ શ્રીર્મનિષ્કર્મોદયાયમહિતાયતે ॥

મર્ત્યામરેન્દનાગેઝે દયાયમહિતાયતે ॥ ૧ ॥

વ્યાખ્યા-મર્ત્યામરેન્દનાગેઝે -મર્ત્ય કેં મનુષ્ય, અમરેન્દ કેં દેવેન્દ, અને નાગેન્દ કેં પાતાલવાસી દેવ, તેણે મહિતાયતે-મહિત કેં પૂજિત છે, આપતિ કેં ઇન્દ્રકાન્ત પ્રથુતા જેની, એવા હે શ્રીર્મ કેં શ્રીર્મનાથ તીર્થંકર, નિષ્કર્મોદયાય-નિ

કર્મ કે૦ કર્મરહિત, એવા મોહનોઠે વદ્ય કે૦ પ્રાપ્તિ જેથી, એટલે મોહવાચક
એવા અને દયાયમહિતાય-દયા કે૦ જીવદયા, અને ચમ કે૦ વ્રત, તેના હિતાય
કે૦ હિતકારક-એટલે જીવદયા અને પાંચમદ્વાવ્રતાદિકોની પ્રસિદ્ધિ કરનારા એવા
તે કે૦ તારા માટે, નમઃ કે૦ નમસ્કાર થાઉં ॥ ૧ ॥

જીયાજિનૌઘોધ્વાંતાંતં તતાનલસમાનયા ॥

જામંમલત્વિપાયઃસ તતાનલસમાનયા ॥ ૨ ॥

વ્યાખ્યા-યઃ કે૦ જે જિનોનો સમુદાય. તતાનલસમાનયા-તત કે૦ વિસ્તીર્ણ એવો
જે અનલ કે૦ અગ્નિ. તેના સરસ્વી લસમાનયા કે૦ વૈદીપ્યમાન એવા, જામંમલત્વિપા
કે૦ કાતીમંમલના સમુદાયે કરીને, ધ્વાંતાંત કે૦ અજ્ઞાનના નાશને, તતાનકે૦ કરતો
હવો, સ જિનૌઘ. કે૦ તે જિનસમૂહ, જીયાત્ કે૦ જગત્નેવિપે જયવંત થાઉં. ॥ ૨ ॥

નારતિજાકૃજિનેંજાણાં નવનૌરક્તારિકે ॥ સં

સારાંજોનિધાવસ્મા નવનૌરક્તારિકે ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા-અરક્તારિકે-અરક્ત કે૦ નથી નાગ પામ્યા, અરિ કે૦ ગત્રુ જેને વિ
પે, એવા સંસારાંજોનિધૌ કે૦ સંસારરૂપ સમુદાયેવિપે. નવનૌ કે૦ નવીન નૌકા
રૂપ થઈને, તારિકે૦ તારનારી, એવી હે જિનેંજાણાંનારતિ કે૦ હે જિનેંજોના પાંત્રી
શયુષોણુક એવી વાણી ! તું અવનૌ કે૦ આ જૂમિનેવિપે, અસ્માન્ કે૦ અમોને
શક્કે૦ શીઘ્ર, રક્ત કે૦ રક્ષણ કર. ॥ ૩ ॥

કેકિસ્થાવઃક્રિયાઞ્ચકિ કરાલાજ્ઞાનયાચિતા ॥

પ્રજ્ઞતિર્નૂતનાંજોજ કરાલાજ્ઞાનયાચિતા ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા-પ્રજ્ઞતિ કે૦ પ્રજ્ઞતિ નામે જે અધિષ્ઠાયક દેવી, તે વ કે૦ તમારા જ્ઞા
જ્ઞાન કે૦ જ્ઞાનને, ક્રિયાત્ કે૦ કરો. તે પ્રજ્ઞતિ દેવી કેવીઝે ? તો કે, કેકિસ્થા-
કેકિકે૦ મોર, તેના કપર આરોહણ કરનારી, અને શક્તિકરા કે૦ શક્તિ નામે
આયુધ જેના હસ્તનેવિપેઝે એવી, અને અયાચિતા કે૦-કોડે પણ યાચના ન ક
રેલી ઠતાં દેનારી, અને નૂતનાંજોજકરાજ્ઞાન-નૂતન કે૦ નવીન જે અંજોજ કે૦
કમલ, તેના સરસ્વી કરાલ કે૦ ઠલ્કણે આજ્ઞા કે૦ કાંતી જેની, અને નયાચિતા
કે૦ ન્યાયેકરી વ્યાપ્ત એવીઝે. ॥ ૪ ॥ ઇતિ શ્રીધર્મજિનસ્તુતિઃ સંપૂર્ણા ॥ ૧૦ ॥

અવતરણ- હવે શ્રીશાંતિનાથ જિનની સ્તુતિ શાર્દુલવિક્રીડિતવૃત્તેકરીને કહેઝે.

પરમતાપદમાનસજન્મન પ્રિયપદનવતોનવતોઽવતાત્ ॥

જિનપતેર્મતમસ્તજગત્રયી પરમતાપદમાનસજન્મન ॥ ૩ ॥

બ્યાખ્યા-હે નૈવ્યજન ! અસ્તજગત્રયીપરમતાપદમાનસજન્મન-અસ્ત કેં વિધ્વસ્ત કહ્યો છે, જગત્રયીપરમતાપદ કેં ત્રિલોક્યને પરમ તાપ દેનારો એવો, માનસજન્મા કેં ચિત્તનેવિષે વત્પન્ન થનારો મદન જેણે, એવા જિનપતે કેં નિનેશ્વરનું, મત કેં સિદ્ધાંતરૂપ મત, તે નવત કેં તુ જે તેને, નવત કેં સત્તા રથી, અવતાત્ કેં રક્ષણ કરો તે મત કેવું છે? તોકે-પરમતાપત્-પરમત કેં વૌદ્ધાદિક મત, તેની છે આપત્ત કેં પ્રિપત્તિ જેથી, અર્થાત્ વૌદ્ધાદિકોના મતનું સ્ખન કરનારું, અને અમાનસજન્મન પ્રિયપદ-અમાન કેં સહ્યા રહિત દટલે જે ગણતીમા ન થાવે, અને સજન્ કેં પરસ્પર મલનારા, અને મન પ્રિય કેં પદિતાના મનને પ્રિયકારક એવા છે, પદકેં પદો જેનેવિષે, એવું છે ॥ ૩ ॥

રસિતમુચ્ચતુરગમનાયક દિશતુકાંચનકાતિરિતાચ્યુતા ॥ વૃત

ધનુ ફલકાસિશરાકરૈ રસિતમુચ્ચતુરગમનાયક ॥ ૪ ॥

બ્યાખ્યા-અચ્યુતા કેં અચ્યુતા નામે જે અધિષ્ઠાયક દેવી, તે વકેં સુલેખે દિશતુ કેં સમર્પણ કરો તે અચ્યુતા દેવી કેવી છે? તોકે-ગમનાય કેં ચાલવા માટે અચ્ચતુર કેં અત્યંત ચતુર, અને રસિત કેં હણહણાટ શબ્દ કરનારા, અને અસિત કેં નીજવર્ણ એવા, વચ્ચતુરગમનાયક કેં અશ્વશ્રેષ્ઠ પ્રત્યે ઇત્તા કેં આરોહણ કરનારી, અને કારૈ કેં પોતાના હાથે કરીને, વૃતધનુ ફલકાસિશરા-ધૃત કેં ધારણ કહ્યા છે, ધનુ કેં ધનુષ્ય, ફલક કેં સેટક નામા આયુધ, અસિ કેં સ્વદ્ધ અને શર કેં વાળ જેણે, અને કનકકાતિ-કનક કેં સુવર્ણ, તેના સરસી જેની કાતિ છે, એવી છે ॥ ૪ ॥

અવતરણ-હવે શ્રીર્મનોથજિનનીસ્તુતિ અનુપ્રવૃત્તિ કરીને કહે છે

નમ શ્રીધર્મનિષ્કર્મોદયાયમહિતાયતે ॥

મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેર્દયાયમહિતાયતે ॥ ૧ ॥

બ્યાખ્યા-મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેર્દયાયમહિતાયતે-મર્ત્ય કેં મનુષ્ય, અમરેન્દ્ર કેં દેવેન્દ્ર, અને નાગેન્દ્ર કેં પાતાજવાસી દેવ, તેવું મહિતાયતે-મહિત કેં પૂજિત છે, આપતિ કેં ઠાકરકાજ પ્રહતા જેની, એવા હે શ્રીર્મ કેં શ્રીર્મનોથ તીર્થંકર, નિષ્કર્મોદયાય-નિ

धर्म के० कर्मरहित, एवा मोक्षनोठे उदय के० प्राप्ति जेथी, एटले मोक्षदायक
एवा अने दयायमहिताय—दया के० जीवदया, अने यम के० व्रत, तेना हिताय
के० हितकारक—एटले जीवदया अने पांचमद्वाव्रतादिकोनी प्रसिद्धि करनारा एवा
ते के० तारा माटे, नमः के० नमस्कार थाउं ॥ १ ॥

जीयाजिनौघोध्वांतांतं ततानलसमानया ॥

नामंमलत्विपायःस ततानलसमानया ॥ २ ॥

व्याख्या—यः के० जे जिनोनो समुदाय, ततानलसमानया—तत के० विस्तीर्ण एवो
जे अनल के० अग्नि. तेना सरखी लसमानया के० दैदीप्यमान एवा, नामंमलत्विपा
के० कांतीमंमलना समुदाये करीने, ध्वांतांतं के० अज्ञानना नाशने, ततानके० करतो
हवो, स. जिनौघः के० ते जिनसमूह, जीयात् के० जगतनेविषे जयवंत थाउं. ॥ २ ॥

नारतिजाक्जिनेंजाणां नवनौरक्ततारिके ॥ सं

सारंजोनिधावस्मा नवनौरक्ततारिके ॥ ३ ॥

व्याख्या—अरक्ततारिके—अरक्त के० नथी नाश पाय्या, अरि के० शत्रु जेने वि
पे, एवा संसारंजोनिधौ के० संसाररूप समुद्रनेविषे, नवनौः के० नवीन नौका
रूप थईने, तारि के० तारनारी, एवी हे जिनेंजाणांनारति के० हे जिनेंजोना पांत्री
शृणुणोएयुक्त एवी वाणी ! तुं अवनौ के० आ नूमिनेविषे, अस्मान् के० अमोने
शक् के० शीघ्र, रक् के० रक्षण कर. ॥ ३ ॥

केकिस्थावःक्रियावृत्ति करालान्नानयाचिता ॥

प्रज्ञप्तिर्नूतनांजो करालान्नानयाचिता ॥ ४ ॥

व्याख्या—प्रज्ञप्ति के० प्रज्ञप्ति नामे जे अधिष्ठायक देवी, ते वः के० तमारा ला
जान के० लाजने, क्रियात् के० करो. ते प्रज्ञप्ति देवी केवीठे ? तो के, केकिस्था—
केकि के० मोर, तेना ऊपर आरोहण करनारी, अने शक्तिकरा के० शक्ति नामे
आयुध जेना हस्तनेविषेठे एवी, अने अयाचिता के०—कोइए पण याचना न क
रेली ठतां देनारी, अने नूतनांजोकरालान्न—नूतन के० नवीन जे थंजो ज के०
कमल, तेना सरखी कराल के० उक्कट्टे आजा के० कांती जेनी, अने नयाचिता
के० न्यायेकरी व्याप्त एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्रीयर्मजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १० ॥

अवतरण—हवे श्रीशांतिनाथ जिननी स्तुति शार्दुलविक्रीडितवृत्तेकरीने कहेठे.

પરમતાપદમાનસજન્મન. પ્રિયપદજવતોજવતોજ્યતાત ॥

જિનપતેર્મતમસ્તજગત્રયી પરમતાપદમાનસજન્મન ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા-હે જ્યજન ! અસ્તજગત્રયીપરમતાપદમાનસજન્મન-અસ્ત કે વિધ્વસ્ત કહ્યો છે, જગત્રયીપરમતાપદ કે ટ્રેલોક્યને પરમ તાપ દેનારો એવો, માનસજન્મા કે ચિત્તનેવિષે ઉત્પન્ન થનારો મદન જેણે, એવા જિનપતે કે નિનેશ્વરનું, મત કે સિંહાતરૂપ મત, તે જવત કે તુ જે તેને, જવત કે સત્તારથી, અવતાત કે રક્ષણ કરો તે મત કેવું છે? તોકે-પરમતાપત-પરમત કે વૌદ્ધાદિક મત, તેની છે આપત કે વિપતિ જેથી, અર્થાત્ વૌદ્ધાદિકોના મતનું સ્મન કરનારું, અને અમાનસજન્મન પ્રિયપદ-અમાન કે સરખા રહિત છલે જે ગણતીમા ન આવે, અને સજન કે પરસ્પર મલનારા, અને મન પ્રિય કે પદ્ધિતોના મનને પ્રિયકારક એવા છે, પદકે પદો જેનેવિષે, એવું છે ॥ ૩ ॥

રસિતમુચ્ચતુરગમનાયકં દિશતુકાંચનકાતિરિતાચ્યુતા ॥ ધૃત

ધનુ ફલકાસિશરાકરૈ રસિતમુચ્ચતુરંગમનાયકં ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા-અચ્યુતા કે અચ્યુતા નામે જે અવિષ્ઠાયક દેવી, તે વકે સુલને દિશતુ કે સમર્પણ કરો તે અચ્યુતા દેવી કેવી છે? તોકે-ગમનાય કે ચાલવા માટે અચ્ચતુર કે અત્યંત ચતુર, અને રસિત કે હણહણાટ શબ્દ કરનારા, અને અસિત કે નીજવર્ણ એવા ચચ્ચતુરગમનાયક કે અશ્વશ્રેષ્ઠ પ્રત્યે જ્ઞાતા કે આરોહણ કરનારી, અને કૌર કે પોતાના હાથે કરીને, ધૃતધનુ ફલકાસિશરા-ધૃત કે ધારણ કહ્યા છે, ધનુ કે ધનુષ્ય, ફલક કે શેટક નામા આયુધ, અસિ કે સ્વદ્ધ અને શર કે ઘાણ જેણે, અને કનકકાતિ-કનક કે સુવર્ણ, તેના સરખી જેની કાતિ છે, એવી છે ॥ ૪ ॥

અવતરણ-હવે શ્રીયર્મનાથજિનનીસ્તુતિ અનુષ્ટુપવૃત્તે કરીને કહે છે

નમ શ્રીધર્મનિષ્કર્મોદયાયમહિતાયતે ॥

મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેર્દયાયમહિતાયતે ॥ ૧ ॥

વ્યાખ્યા-મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેર્દયાય-મર્ત્ય કે મનુષ્ય, અમરેન્દ્ર કે દેવેન્દ્ર, અને નાગેન્દ્ર કે પાતાલવાસી દેવ, તેણે મહિતાયતે-મહિત કે પૂજિત છે, આયતિ કે ચત્રકાલ પ્રચ્છતા જેની, એવા હે શ્રીયર્મ કે શ્રીધર્મનાથ તીર્થંકર, નિષ્કર્મોદયાય-નિ

कर्म के० कर्मरहित, एवा मोक्षनोष्ठे उदय के० प्राप्ति जेथी, एटले मोक्षदायक
एवा अने दयायमहिताय-दया के० जीवदया, अने यम के० व्रत, तेना हिताय
के० हितकारक-एटले जीवदया अने पांचमदाव्रतादिकोनी प्रसिद्धि करनारा एवा
ते के० तारा माटे, नम के० नमस्कार थाउ ॥ १ ॥

जीयाजिनौघोध्वांतांतं ततानलसमानया ॥

चामंमलत्विपाय स ततानलसमानया ॥ २ ॥

व्याख्या-यः के० जे जिनोना समुदाय, ततानलसमानया-तत के० विस्तीर्ण एवो
जे अनल के० अग्नि, तेना सरखी लसमानया के० वैदीप्यमान एवा, चामंमलत्विपा
के० कांतीमंमलना समुदाये करीने, ध्वांतांतं के० अज्ञानना नाशने, ततानके० करतो
हवो, स जिनौघः के० ते जिनसमूह, जीयात् के० जगत्नेविपे जयवंत थाउ ॥ २ ॥

चारतिजाकुजिनेंजाणां नवनौरक्ततारिके ॥ सं

सारांनोनिधावस्मा नवनौरक्ततारिके ॥ ३ ॥

व्याख्या-अक्षतारिके-अक्षत के० नथी नाश पाम्या, अरि के० शत्रु जेने वि
पे, एवा संसारांनोनिधा के० संसाररूप समुद्रनेविपे, नवर्नाः के० नवीन नौका
रूप यईने, तारि के० तारनारी, एवी हे जिनेंजाणांचारति के० हे जिनेंजोना पांत्री
शशुणोऽयुक्त एवी वाणी ! तुं अवनौ के० आ नूतिनेविपे, अस्मान् के० अमोने
शक् के० शीघ्र, रक्त के० रक्षण कर. ॥ ३ ॥

केकिस्थावःक्रियावृत्ति करालाज्ञानयाचिता ॥

प्रज्ञतिर्नूतनांनोज करालाज्ञानयाचिता ॥ ४ ॥

व्याख्या-प्रज्ञति के० प्रज्ञति नामे जे अधिष्ठायक देवी, ते व. के० तमारा ला
जान् के० जानने, क्रियात् के० करो. ते प्रज्ञति देवी केवीठे ? तो के, केकिस्था-
केकि के० मोर, तेना ऊपर आरोहण करनारी, अने शक्तिकरा के० शक्ति नामे
आयुध जेना हस्तनेविपेठे एवी, अने अयाचिता के०-कोइए पण याचना न क
रेली ठतां देनारी, अने नूतनांनोजकरालाज्ञान-नूतन के० नवीन जे अंनोज के०
कमल, तेना सरखी कराल के० वृत्तके अज्ञान के० कांती जेनी, अने नयाचिता
के० न्यायेकरी व्याप्त एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्रीयमजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १० ॥

अवतरण- हवे श्रीशान्तिनाथ जिननी स्तुति गार्हुलविक्रीडितवृत्तेकरीने कहेते.

પરમતાપદમાનસજન્મન. પ્રિયપદનવતોનવતોઽવતાત્ ॥

જિનપતેર્મતમસ્તજગત્રયી પરમતાપદમાનસજન્મન ॥ ૩ ॥

બ્યાખ્યા-હે નવ્યજન ! અસ્તજગત્રયીપરમતાપદમાનસજન્મન -અસ્ત કેં વિધ્વસ્ત કહ્યો છે, જગત્રયીપરમતાપદ કેં ટ્રિલોક્યને પરમ તાપ દેનારો એવો, માનસજન્મા કેં ચિત્તનેવિપે ઉત્પન્ન થનારો મદન જેણે, એવા જિનપતે કેં નિનેશ્વરનુ, મત કેં સિંધાતરૂપ મત, તે નવત કેં તુ જે તેને, નવત કેં સત્તા રથી, અવતાત્ કેં રક્ષણ કરો તે મત કેવુ છે? તોકે-પરમતાપદ-પરમત કેં વૌદ્ધાદિક મત, તેની છે આપત્ કેં પ્રિપત્તિ જેથી, અર્થાત્ વૌદ્ધાદિકોના મતનુ સ્મન કરનારુ, અને અમાનસજન્મન પ્રિયપદ-અમાન કેં સત્ત્વા રહિત એટલે જે ગુણ તીમા ન આવે, અને સજન કેં પરસ્પર મલનારા, અને મન પ્રિય કેં પમિતોના મનને પ્રિયકારક એવા છે, પદકેં પદો જેનેવિપે, એવુ છે ॥ ૩ ॥

રસિતમુચ્ચતુરગમનાયકં વિશતુકાંચનકાતિરિતાચ્યુતા ॥ વૃત

ધનુ ફલકાસિશરાકરૈ રસિતમુચ્ચતુરગમનાયક ॥ ૪ ॥

બ્યાખ્યા-અચ્યુતા કેં અચ્યુતા નામે જે અધિષ્ઠાયક દેવી, તે વકેં સુલને વિશતુ કેં સમર્પણ કરો તે અચ્યુતા દેવી કેવી છે? તોકે-ગમનાય કેં ચાનવા માટે અચ્ચતુર કેં અત્યંત ચતુર, અને રસિત કેં હણહણાટ શબ્દ કરનારા, અને અસિતં કેં નીજવર્ણ એવા, ચચ્ચતુરગમનાયક કેં અશ્વશ્રેષ્ઠ પ્રત્યે ઇતા કેં આરોહણ કરનારી, અને કારૈ કેં પોતાના હાથે કરીને, ધૃતધનુ ફલકાસિશરા-ધૃત કેં ધારણ કહ્યા છે, ધનુ કેં ધનુષ્ય, ફલક કેં સેટક નામા આયુધ, અસિ કેં સ્વદ્ધ અને શર કેં વાણ જેણે, અને કનકકાતિ -કનક કેં સુવર્ણ, તેના સરસી જેની કાતિ છે, એવી છે ॥ ૪ ॥ ઇતિ શ્રી અનન્તજિનસ્તુતિ સપૂર્ણા

અવતરણ-હવે શ્રીધર્મનાથજિનનીસ્તુતિ અનુપ્રવૃત્તે કરીને કહે છે

નમ શ્રીધર્મનિષ્કર્મોદયાયમહિતાયતે ॥

મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેઝે દયાયમહિતાયતે ॥ ૧ ॥

બ્યાખ્યા-મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેઝે -મર્ત્ય કેં મનુષ્ય, અમરેન્દ્ર કેં દેવેન્દ્ર, અને નાગેન્દ્ર કેં પાતાલવાસી દેવ, તેઝે મહિતાયતે-મહિત કેં પૂજિત છે, આયતિ કેં ઇતરકાલ પ્રચુતા જેની, એવા હે શ્રીધર્મ કેં શ્રી ધર્મનાથ તીર્થકર, નિષ્કર્મોદયાય-નિ

कर्म के० कर्मरहित, एवा मोक्षनोष्ठे उदय के० प्राप्ति जेथी, एटले मोक्षदायक
एवा अने दयायमहिताय-दया के० जीवदया, अने यम के० व्रत, तेना हिताय
के० हितकारक-एटले जीवदया अने पांचमद्वाव्रतादिकोनी प्रसिद्धि करनारा एवा
ते के० तारा माटे, नमः के० नमस्कार थाउं ॥ १ ॥

जीयाजिनौघोध्वांतांतं ततानलसमानया ॥

चामंमलत्विपायःस ततानलसमानया ॥ २ ॥

व्याख्या-यः के० जे जिनोनो समुदाय, ततानलसमानया-तत के० विस्तीर्ण एवो
जे अनल के० अग्नि, तेना सरखी लसमानया के० वैदीप्यमान एवा, चामंमलत्विपा
के० कातीमंमलना समुदाये करीने, ध्वांतांतं के० अज्ञानना नागने, ततानके० करतो
हवो; सःङ्गिनौघः के० ते जिनसमूह, जीयात् के० जगतनेविपे जयवत थाउं ॥ २ ॥

नारतिष्ठाक्जिनेंजाणां नवनौरक्ततारिके ॥ सं

सारान्नोनिधावस्मानवनौरक्ततारिके ॥ ३ ॥

व्याख्या-अरक्ततारिके-अरक्त के० नथी नाश पाम्या, अरि के० शत्रु जेने वि
पे, एवा संसारान्नोनिधौ के० संसाररूप समुद्रनेविपे, नवनौः के० नवीन नौका
रूप थईने, तारि के० तारनारी, एवी हे जिनेंजाणांनारति के० हे जिनेंझोना पांत्री
शशुणोपयुक्त एवी वाणी ! तुं अवनौ के० आ नूमिनेविपे, अस्मान् के० अमाने
शक् के० शीघ्र, रक्त के० रक्षण कर. ॥ ३ ॥

केकिस्थायःक्रियावृत्ति करालाज्ञानयाचिता ॥

प्रज्ञप्तिर्नूतनान्नोज करालाज्ञानयाचिता ॥ ४ ॥

व्याख्या-प्रज्ञप्ति के० प्रज्ञप्ति नामे जे अधिष्ठायक देवी, ते वः के० तमारा ला
जान के० लाजने, क्रियात् के० करो. ते प्रज्ञप्ति देवी केवीठे ? तो के, केकिस्था-
केकि के० मोर, तेना ऊपर आरोहण करनारी, अने शक्तिकरा के० शक्ति नामे
आयुध जेना हस्तनेविपेठे एवी, अने अयाचिता के०-कोइए पण याचना न क
रेली उतां देनारी, अने नूतनान्नोजकरालाज्ञान-नूतन के० नवीन जे अंनोज के०
कमल, तेना सरखी कराल के० उल्कट्टे आजा के० कांती जेनी, अने नयाचिता
के० न्यायेकरी व्याप्त एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्रीयर्मजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १० ॥

अवतरण- हवे श्रीशान्तिनाथ जिननी स्तुति शार्दूलविक्रीडितवृत्तेकरीने कहेठे.

પરમતાપદમાનસજન્મન પ્રિયપદનવતોનવતોઽવતાત ॥

જિનપતેર્મતમસ્તજગદ્વચી પરમતાપદમાનસજન્મન ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા-હે નવ્યજન ! અસ્તજગદ્વચીપરમતાપદમાનસજન્મન -અસ્ત કે જે ધ્વસ્ત કહ્યો છે, જગદ્વચીપરમતાપદ કે જે ત્રિલોક્યને પરમ તાપ દેનારો એવો, માનસજન્મા કે જે ચિત્તને વિષે ઉત્પન્ન થનારો મંદન જેણે, એવા જિનપતે કે જે નેશ્વરનું, મત કે જે સિદ્ધાંતરૂપ મત, તે નવત કે જે તુ જે તેને, નવત કે જે સત્ત્વ રથી, અવતાત કે જે રક્ષણ કરો તે મત કેવું છે? તોકે-પરમતાપત્-પરમત કે જે વૌદ્ધિક મત, તેની છે આપત્ કે જે વિપત્તિ જેથી, અર્થાત્ વૌદ્ધિકોના મતનું સમન કરનારું, અને અમાનસજન્મન પ્રિયપદ-અમાન કે જે સરખા રહિત એટલે જે મન તીમા ન આવે, અને સજન્ કે જે પરસ્પર મલનારા, અને મન પ્રિય કે જે પક્ષિતોના મનને પ્રિયકારક એવા છે, પદકે જે પદો જેને વિષે, એવું છે ॥ ૩ ॥

રસિતમુચ્ચતુરંગમનાયકં દિશતુકાંચનકાતિરિતાચ્યુતા ॥ ધૃત

ધનુ ફલકાસિશરાકરૈ રસિતમુચ્ચતુરંગમનાયકં ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા-અચ્યુતા કે જે અચ્યુતા નામે જે અધિષ્ઠાયક દેવી, તે વકે જે દિશતુ કે જે સમર્પણ કરો તે અચ્યુતા દેવી કેવી છે? તોકે-ગમનાય કે જે ચાલવા માટે અચ્ચતુર કે જે અત્યંત ચતુર, અને રસિત કે જે હણહણાટ શબ્દ કરનારા, અને અસિતં કે જે નીજવર્ણ એવા, અચ્ચતુરંગમનાયક કે જે અશ્વશ્રેષ્ઠ પ્રત્યે ઇતા કે જે રોહણ કરનારી, અને કૌરૈ કે જે પોતાના હાથે કરીને, ધૃતધનુ ફલકાસિશરા-ધૃત કે જે ધારણ કહ્યા છે, ધનુ કે જે ધનુષ્ય, ફલક કે જે સેટક નામા આયુધ, અસિ કે જે સ્વદ્ધ અને શર કે જે વાણ જેણે, અને કનકકાતિ -કનક કે જે સુવર્ણ, તેના સરસી જેની કાતિ છે, એવી છે ॥ ૪ ॥ ઇતિ શ્રી અનન્તજિનસ્તુતિ સંપૂર્ણ

અવતરણ-હવે શ્રીધર્મનાયજિનનીસ્તુતિ અનુષ્ટુપવૃત્તે કરીને કહે છે

નમ શ્રીધર્મનિષ્કર્મોદયાયમહિતાયતે ॥

મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેન્દ્રે દયાયમહિતાયતે ॥ ૧ ॥

વ્યાખ્યા-મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેન્દ્રે -મર્ત્ય કે જે મનુષ્ય, અમરેન્દ્ર કે જે દેવેન્દ્ર, અને નાગેન્દ્ર કે જે પાતાલવાસી દેવ, તેડાં મહિતાયતે-મહિત કે જે પૂજિત છે, આયતિ કે જે ઇતરકાલ પ્રચુતા જેની, એવા હે શ્રીધર્મ કે જે શ્રીધર્મનાથ તીર્થંકર, નિષ્કર્મોદયાય-નિ

कर्म के० कर्मरहित, एवा मोक्षनोठे उदय के० प्राप्ति जेथी, एटले मोक्षदायक
एवा अने दयायमहिताय-दया के० जीवदया, अने यम के० व्रत, तेना हिताय
के० हितकारक-एटले जीवदया अने पांचमद्वाव्रतादिकोनी प्रसिद्धि करनारा एवा
ते के० तारा माटे, नमः के० नमस्कार थाउ ॥ १ ॥

जीयाजिनौघोध्वांतांतं ततानलसमानया ॥

नामंमलत्विपायःस ततानलसमानया ॥ २ ॥

व्याख्या-यः के० जे जिनोनो समुदाय. ततानलसमानया-तत के० विस्तीर्ण एवो
जे अनल के० अग्नि, तेना सरखी लसमानया के० दैदीप्यमान एवा, नामंमलत्विपा
के० कांतीमंलना समुदाये करीने, ध्वांतांतं के० अज्ञानना नाशने, ततानके० करतो
हवो; सः क्लिनौघ. के० ते जिनसमूह, जीयात् के० जगत्नेविपे जयवत थाउ. ॥ २ ॥

नारतिजाक्जिनेंजाणां नवनौरक्ततारिके ॥ सं

सारांजोनिधावस्मा नवनौरक्ततारिके ॥ ३ ॥

व्याख्या-अरक्ततारिके-अरक्त के० नथी नाश पाय्या, अग्नि के० शत्रु जेने वि
पे, एवा संसारान्जोनिर्था के० संसाररूप समुद्भवेविपे. नवर्णा के० नवीन नौगा
रूप धर्मे, तारिके० तारनारी, एवी हे जिनेंजाणानारिके० हे जिनेंजाणा पांत्री
शशुणोएयुक्त एवी वाणी ! तुं अवनो के० आ नूभिनेविपे, अस्मान् के० अमाने
जाक् के० शीघ्र, रक्त के० रक्त कर. ॥ ३ ॥

केकिस्थाय क्रियावृत्ति करालानानयाचिता ॥

प्रज्ञतिर्नूतनांजो करालानानयाचिता ॥ ४ ॥

व्याख्या-प्रज्ञति के० प्रज्ञति नामे जे अविष्टायक देवी, ते व के० नमारा ला
जान के० लानने. क्रियात् के० करो. ते प्रज्ञति देवी केवीने ? तो के, केकिस्था-
केकि के० मार, तेना ऊपर आगेदण करनारी, अने शक्तिवग के० शक्ति नामे
आशुष जेना हस्तनेविपेने एवी, अने अयाचिता के०-कोइए पाउ याचना न क
रेली ठतां देनारी, अने नूतनांजोकरालाना-नूतन के० नवीन जे अंजोने के०
कमज, तेना सरखी कराल के० ठक्कटने आना के० कानी जेनी, अने नयाचिता
के० न्यायेकरी व्याप्त एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्रीमज्जिमन्तुति नंदुर्गा ॥ १० ॥

अवतरण- हवे श्रीगानिनाय जिननी न्मुति शार्दुलविकी दिनवृत्तसंगे वरेने.

राजत्यानवपद्मरागरुचिनि पादैर्जिताष्टापदा ॥ ६
 ऽकोपद्रुतजातरूपविजयातन्वार्यधीरह्ममां ॥ विभ्र
 त्यामरसेव्ययाजिनपतेश्रीशातिनाथाऽस्मरो ॥ ६को
 पद्रुतजातरूपविजयातन्वार्यधीरह्ममां ॥ १ ॥

व्याख्या- हे जिनपते के० हे केवलीना अधिपते एवा हे शातिनाथ के० शाति
 नाथ नामे हे जगवन् ! तु मां के० मने रहू के० पालन कर तु केवोत्रे ? (ते सबो
 धन करी कहेत्रे) हे अकोप के० कोपरहित, अने हे आर्य के० हे श्रेष्ठ, अने हे
 धीर के० परीतहादिके करीने झोन न पामनारा, अने अमरसेव्यया के० देवोए
 सेवन करवा माटे योग्य एवा, अने द्रुतजातरूपविजया-द्रुत के० तपावेनु ए
 वु जे जातरूप के० सुवर्ण, तेना सरखीत्रे विजा के० कांती जेनी, एवी अने ह्ममां
 के० सदनशक्तिने, विजया के० धारण करनारी एवी, अने अतन्वा के० महोनी
 एवी, अने नवपद्मरागरुचिनि -नय के० नवीन जे पद्म के० कमल, तेनो जे रा
 ग के० रग, तेना सरखीत्रे रुचि के० काति जेमनी एवा पादै के० चरणोए करी
 ने रानत्या के० शोचनारी एवी तत्वा के० पोतानी मूर्तिए जिताष्टापदा-जित
 के० जीव्योत्रे, अष्टापदादिके० सुवर्णपर्वत एवो मेरुजेलो एवा, अने हे अस्मरो-देवो
 द्रुत-स्मर के० वदप, तेनो जे वडेक के० वेग-तेणो करीने उपद्रुत के० उपद्रव
 पामेना नष्टो एवा, अने जातरूप-जात के० उत्पन्न थपुत्रे, जगतकर्ता अतिशय
 एवु रूप के० सादये जेने एवा, अने विजय के० नीरुझी गयोत्रे नय जेथी, एवा
 अने हे आर्यथी-आर्य के० प्रगसा करवा माटे योग्यत्रे, धीके० बुद्धि जेनी एवा,
 अथवा आर्यथी एवो तुं, मारू रहूण कर एवो संबंध था श्लोकमां श्रीशातिना
 थने मेरुपर्वतनी सादृश देखाइयात्रे, ते एम के०-मेरुपर्वत पण पद्मरागमणिम
 एवा पोताना पादै के० मृज्जत जे पर्वतो, तेउए करी शोचेत्रे, अने सुवर्णरनि
 पोतरण एवी जूमिने रागण करेत्रे, अने देवोए सेव्य इत्यादिक सादृश्य जाणवु ॥ १ ॥

तेजीयामुरविद्विपोजिनवृषामालाटधानारजो ॥ रा
 ज्यामैङ्गपारिजानमुमन सतानकाताचिता ॥ की
 त्वाङ्गदममविपेपद्रपियेनप्राप्तलोकत्रयी ॥ रा
 ज्यामैङ्गपारिजातमुमन मतानकाताचिता ॥ ७ ॥

आख्या-येके० जे जिनश्रेष्ठ, प्राप्तजोकत्रयीगज्याः के० प्राप्त थयुंते त्रैलोक्यनुं
राज्य जेने, एहुं नतां पण ईदृषि के० किंचित पण, नमेष्टु के० मदन न स्वीकारता
दया, ते जिनवृत्ता, के० ते जिनश्रेष्ठ, जीयासुः के० जयवत थाउं, ते केवाले ?
तांके, अविधिपः के० जंमने शत्रुनथी एवा, अने रजोगज्यामेडुरपारिजानसुमन
संतानकांतां- रजके० पराग, तेनी जे गजी के० श्रेणी, तेणे करीने मेडुर के० पु
ष्ट एवा जे पारिजातसुमन.संतान के० कल्पवृक्षोना पुष्पोनो समुदाय, तेउए करीने
कांतके० मनोहर एवी, मालां के० पुष्पमालाने दधाना के० धारणकरनारा, अने
कुंदसमखिपा के० कुंदपुष्पसरखी श्वेतवर्ण जेनी कांतीते, एवी कीर्त्या के० कीर्तिए
यिता के० व्याप्त, अने अपारिजातसुमन.कांतांचिता-अपके० नष्ट थयोठे, अरि
जातके० शत्रुममूह जेथी, एवा जे सुमनस के० देव अथवा पंमित, तेउनो जे संता
न के० समुदाय, तेमनो जे कांतके० मस्तकप्रांत अथवा कांता के० स्त्रीउं, तेमणे
अंचित के० पूजित, एवाठे. एमां मस्तक पड़े अंचितके० वंदन करेला, एवु समजवुं.

जैनैर्जमतमातनोतुसततंसम्यक्दृशांसजुणा ॥ लीलाजंगमह
रिचिन्नमदनंतापापहृदयामरं ॥ इतिर्जैदनिर्तरांतरतमोनिर्ना
शिपर्युल्लस ॥ लीलाजंगमहारिचिन्नमदनंतापापहृदयामरं ॥ ३ ॥

आख्या:-जैनैर्इ के० जिनैर्इसंबंधी एहुं मत के० सिद्धांतरूप जे मत ते, स
म्यक्दृशांके० सम्यक्दृष्टिपुरुषोने सजुणालीलाजं के० उत्तमगुणोनी जे श्रेणी, तेना
लाजने, सतत के० निरंतर, आतनोतु के० विस्तारकरो. ते मत केहुंते? तोके-गम
हारि-गमके० समानपावना आलावा तेउए करीने हारि के० मनोहर, अने चिन्नमद
न के० जेदन कखोठे मदन जेणे एहुं, अने तापापहृत् के० संसारसंबंधी तापनो
नाश करनाहं, अने यामर- यामके० महाव्रत, तेने र के० देनाहं, अने इतिर्जैद
निरंतरांतरतमोनिर्नाशि-इतिर्जैद के० जेदन करवामाटे अयोग्य, अने निरंतर के०
निविड एहुं जे आंतरतम के० मनथी उत्पन्न थएहुं मोहरूप तम, तेनो निर्नाशि
के० अत्यंतनाश करनाहं, अने पर्युल्लसलीलाजंगमहारित्-पर्युल्लसत् के० अति
शयवे लीला के० विलास जेउनी एवा, अने अजंग के० न नाश पामनारा एवा ते
महारि के० महोटा शत्रु, तेउहुं नित के० जेदन करनाहं, अने नमदनंतापापहृत्
यामर-नमत् के० वंदन करनागठे, अनंत के० असंख्य, अपाप के०
हृदय के० मनोहर, एवा अमर के० देव जेने, एहुंते. ॥ ३ ॥

दंभवृत्रकममलूनिकलयन्सब्रह्मशातिःक्रियात् ॥ सं
त्यज्यानिशमीक्षणेनशमिनोमुक्ताक्षमालीहितं ॥
तत्ताष्टापदपिम्पिगलरुचिर्योऽधारयन्मृदतां ॥ सत्य
ज्यानिशमीक्षणेनशमिनोमुक्ताक्षमालीहितं ॥ ४ ॥

व्याख्या-य ब्रह्मशाति के०, जे ब्रह्मशाति नामक यहूदेव, शमिन के० उप
शमयुक्त एवा कोऽपण मुनिने अनिश के० निरतर ईक्षणेन के० पोताना यवनो
कने करीने, मृदता के० मूर्खपणाने, सत्यज्य के० दूर करीने, ते मुक्ताक्षमाली
हितं-मुक्त के० त्यागीछे, अहमा के० क्रूरता जेणे, एवा जे यति, तेमनी जे आ
ली के० श्रेणी, तेने पण, ईहित के० इक्षित, एवा हित के० मोक्षरूप हितने
धारयत् के० धारण करतो हवो, स के० ते ब्रह्मशाति नामक यहू, क्षणे
के० वेगेकरीने श के० सुखने क्रियात् के० करो ते ब्रह्मशाति यहू केवोछे ॥ तो
के-मनि के० उत्तम अने अज्य के० नवीन एवा दंभवृत्रकममलून-दंभ के०
रत्नमय दंभ, वृत्र के० सुरर्षेण वृत्र, अने कमलज के० पाणीए जेमु कमल-
एउने कजयन् के० धारण करनारो, अने शमी के० उपशमे युक्त, अने इन के०
श्रेष्ठ अने मुक्ताक्षमाली के० मोतीउनी छे जपमाला जेनी एवो, अने तत्ताष्टाप
दपिम्पिगलरुचि तत् के० तपेजो जे अष्टापदपिम्प के० सुवर्णपिम्प, तेना सररी
पिम्पन के० पीतवर्ण ने रुचि के० काती जेनी एवोछे ॥ ४ ॥ इति श्रीशक्तिजिन मुनि
अन्तरण-हरे श्री कुशुनायनीस्तुति मालिनीवृत्तेकरीने कहेंछे

चतुर्भुवनमश्रुं कुशुनायायतस्मा ॥ यमितशमितमोहा
यामितापायहृदय ॥ सकलचरतजर्तान्छिन्नोप्यक्ष
पाशा ॥ यमितशमितमोहायामितापायहृदय ॥ १ ॥

व्याख्या-य के० जे कुशुनाय जगवान, हृद के० मनोहर, अने सकलना
जर्ता के० सपूर्ण चरतक्षेत्रनां धणी एवो, जिनोपि के० जिन वतां पण यमिन
पायहृत्-यमित के० पारयिताना जे अपायके० क्षेत्र, तेउनो हृत्के० हरण करना
अनृत् के० होतो हरां तस्म के० ते, अक्षपाशायमितशमितमोहाय-अक्ष
पाश, के० इन्द्रियरूप जे पाश तेउए करीने आयामित के० प्रबल एवो शमिन के०
समाज्योछे, मोह के० मोक्षरूप कर्मनो आयामित के० विस्तार पामनारो, तन

के० संताप जेणो, एवा श्री कुंधुनाथाय के० कुंधुनाथ नामक जिनेश्वरने मम
के० मारा नमः के० नमस्कार, नवतु के० थाउं. ॥ १ ॥

सकलजिनपतिन्यःपावनेभ्योनमःस ॥ त्रयनरवर
देन्यःसारवादस्तुतेन्यः ॥ समधिगतनुतिन्योदेववृ
दाजरीयो ॥ नयनरवरदेन्यःसारवादस्तुतेन्यः ॥ २ ॥

व्याख्या-तेन्यः के० ते, सकलजिनपतिन्यः के० संपूर्ण एवा तीर्थंकरोने मा
हरो नमः के० नमस्कार, अस्तु के० थाउं. ते जिनपति केवाठे? तो के-पावनेन्यः
के० पवित्र, अने सन्नयनरवरदेन्यः-सतुके० उत्तमप्रकारनां ठे, नयन के० नेत्रो,
रवके० धर्मदेशना शब्द, अने रवके० दंत जेमना एवा, अने सारवादस्तुतेन्यः-
सार के० उत्तम ठे, वाद के० वचन जेमनां, एवा पुरपोए स्तुतेन्यः के० स्तवन क
रेला, अने गरीयोनयनरवरदेन्यः-गरीय के० मोहोठो ठे. नय के० नैगमादिक नय
गुज्ञान जेउने, एवा नरके० मनुष्योने माटे वरदेन्यः के० वर देनारा, अने सारवात्
के० स्तुति शब्दे युक्त एवा, देववृंदात् के० देवसमुदायची, समधिगतनुतिन्यः के०
प्रात थएली ठे स्तुति जेउने, एवा ठे. ॥ २ ॥

स्मरतविगतमुज्जैनचंडचकास ॥ त्कविपदगमजंगहेतुदंतंकृतांतं ॥

द्विरदमिवसमुद्यद्दानमार्गधुताऽधै ॥ कविपदगमजंगहेतुदंतंकृतांतं ॥ ३ ॥

व्याख्या-हे जनो, यूयंके० तमे, जैनचंड के० जिनेश्वरसंवंधी, कृतांत के० सि
धांतने, द्विरदमिव के० हस्तिनी साम्यताए स्मरत के० स्मरण करो. ते जिनसि
धांत अने हस्ति केवाठे? ते क्रमे करी कहे ठे. विगतमुज्ज-विगतके० गयुं ठे, मुद्राके०
प्रमाण जेनुं, एटले अत्यंत विशाल, एवो. तेमज गजपण अत्यंत विशाल, अने चका
सत्कविपदगमजंग-चकासतके० शोभायमान ठे, कविपदानिके० पंक्तिओ सन्मान
करवाने योग्य एवा शब्द गमके० सरखा पांवोना आलावा, अने जंग के० रचना जेने
विपे एवो तेमज-गजपदके०-शोभायमान अने पंक्तिओ सन्मान करवाने योग्य ठे; पद
गमजंग के० पायना चाजवानी रचना जेनेविपे एवो-अने कृतांतंतुदंत के० मृ
त्युने टालनारो-गजपदके०-कृतांत के० कस्यो ठे, पोताना प्रचुनो अंत के० सन्म्यादि
कोनो नाश जेणो, एवा जे कृतांतके० चमत्तुव्य एवा पण ऋतुने बुद्धनेविपे तुदंत के०
व्यथा उत्पन्न करनारो, अर्थात्-मारनारो-अने न मुद्यत् के०
देदीप्यमान ठे. दानमार्ग के० दाननो क्रम

ठे दानमार्गके० मढोदके सहित एवो मार्ग जेथी एवो. अने धुतार्थकविपदग
तके० उखेडी नाख्युठे, अथके० पापथी उत्पन्न थएला एक के० असाधारण
पत्के० आपदारूप अगके० वृद्ध जेणे एवो -गजपदे, धुतके० नष्ट थपुठे, अथ
के० पापजेनु, एवो जे पुण्यवान पुरुष, तेनुज जे एक विपद के० केउन विशिष्ट
एवु स्थान, ते प्रत्ये गके० सचार करनारो एवो- अने अजगके० नगरहित एवो, गज
पण शत्रुथी नग रहित एवो-अने हेतुदतके० दृष्टातरूपठे दांत जेने, एटने दते
युक्त एवा पुरुषज बीजाने स्पष्ट बोध करनारो थायठे, तेमज सिद्धातपण दृष्टांत
रूप दते युक्त होतो थकोज लोकोने बोध करनारो, एमाटे हेतुदत जाणवो गज
पण शत्रुनो नाश करवा माटे हेतुके० कारण ठे दत जेना एवोठे ॥ ३ ॥

प्रचलदचिररोचिश्चारुगात्रेसमुद्यत्सदसिफलकरामेऽजीमहासेरिचिती॥
सपदिपुरुषदत्तेतचवतुप्रसादा । सदसिफलकरामेऽजीमहासेरिचिती॥४॥
ध्याय्या-प्रचजत् के० चजन पामनारी जे अचिर के० विजली, तेनी सरस्वी
जे रोचि के० कान्ति-तेणे करीने सुदरने गात्र के० शरीर जेनु, एवी हे प्रचनवि
भारुगात्रे-अने अजीमके० बीजाने जयोत्पादक नथी, हासके० हास्य जेनु, एवी
हे अजीमहासे । अने समुद्यत् के० दंढीप्यमान एवा, सदसिके० उत्तम खद्ग अने
फनरु के० गेटक, ए आयुयोए करी रामा के० मनोहर, एवी हे सदसिफलकरामे
अने अरि के० शत्रु तेउथी जे जीके० नय, तेणे करीने श्ताके० रहित एवी हे अ
ग्निने । अने अजी के० नयरहित एवीजे महासरिजी के० महोटी महिषी, तेन
विदे इना के० आगेदण करनारी एवी हे जीमहासरिजीने । एवी हे पुरुषदत्ते के०
पुण्यदत्ता नामे अशिष्टायक देवि, तेके० तारो प्रसादा के० प्रसाद, मेके० मने सदसिके०
मनानेविदे, सपदिक० त्वरित फजकरा के० मनोवाधित फलने उत्पन्न करनारो, नय
तुके० घाउ ॥ ४ ॥ इति कुष्ठनायजिनस्तुति संपूर्णा ॥ १३ ॥ ॥ लोकसरया ॥ १६ ॥

अवनरण-हवे अरनाय जिननी स्तुति कहेते

व्यमुंचच्चरुवर्तिलक्ष्मीमिदत्तुणमिवय क्षणेनतं । सन्नमदमरमा
नमसारमनेकपराजितामर ॥ जुतकलधौतकांतमानमतानदित
चरिज्जकिजाक । सन्नमदमरमानससारमनेकपराजितामर ॥ १ ॥

ध्याय्या-इह के० आ नगतेऊत्रनेरिपे य के० जे अरनाय जिनवर, अने
रुद्रराजि-इहनेरुद्र के० इन्ति, तेउए करी राजित के० शोनायमान, एवी चरुवर्त

लक्ष्मी के० नवनिधानादिक चक्रवर्तिनी संपत्तिने तृणमिव के० तृणनी जेम, व्यसुं
चत् के० ठोडतो हवो. हे नव्यजनो! तमे तं के० ते अरं के० श्रीअरनाथ नामे
जिनेश्वरने आनमत के० नमस्कार करो. ते अरनाथ केवो ठे? तोके-सन्नमदमर
मानसंसार-सन्नके० नाश पामेल ठे, मद के० आठ मद, मर के० मरण, मान
के० अहंकार, अने संसार के० जन्ममरणरूप संसार जेथी; एवो अने-डुतकल
धौतकांत-द्रुत के० गालेलु एवुं जे कलधांत के० सुवर्ण, तेना सरखो कांत के०
मनोहर. अने आनंदितचूरिज्जिक्किचाक्सन्नमदमरमानसं-आनंदित के० आने
ठ पमाडेला ठे, चूरिज्जिक्किचाक् के० महोटी जक्ति सेवन करनारा एवा सन्नमत
के० उत्तम प्रकारे करी नमस्कार करनारा, अमर के० देव जेणे एवो, अने सारं
के० सारजूत एवो अने, अनेकपराजितामर-अनेक के० घणा पराजित के० परा
जव पमाडेला ठे अमर के० मागधतीर्थकुमार प्रमुख देव जेणे. एवो ठे. ॥ १ ॥

स्तौतिसमंततः समवसरणचूर्मौयंसुरावलिः ॥ सकल
कलाकलापकलिताऽपमदाऽरुणकरमपापदं ॥ तंजि
नराजविसरमुञ्जासितजन्मजरंनमाम्यहं ॥ सकलक
लाकलाऽपकलितापमदारुणकरमपापदं ॥ २ ॥

आख्या-सकलकलाकलापकलिता-सकल के० संपूर्ण जे कलाउ, एटजे ज्ञान
कला, तेउनो जे कलाप के० समूह-तेणे करीने कलित के० शोजित, एवी अ
ने सकलकला के० स्तुतिरूप कोलाहल शब्दे युक्त एवी अने, कला के० मनोहर
एवी सुरावलिः के० चारनिकाय देव, तेनी जे श्रेणी-यंके० जे जिनसमूहने स
मवसरणचूर्मा के० समवसरणचूर्मिनेविपे समंततः के० चारे तरफ चार वा
छुए स्तोति के० स्तुति करे ठे; तके० ते अपमदारुणकर-अप के० गया ठे म
द के० आठ मद जेथी, अने अरुण के० आरक्त ठे. कर के० हस्त जेना एवा,
अने अपापदं-अपाप के० पुण्य, तेने देनारा एवा, अने समुञ्जासितजन्मजरं-स
मुञ्जासित के० टाव्यां ठे, जन्म अने जरा जेणे एवा, अने अपकलिताप-अप
के० गयो ठे, कलि के० क्लेश अने ताप के० संताप जेथी एवा, अने अदारुणक
रं के० नथी जे दारुण के० जयंकर एवुं जे कर्म, तेने करंके० करनारा एवा, अ
ने अपापदं-अप के० गएली ठे अपाद जेथी एवा, जिनराजविसरं के० जिन
श्रेष्ठोना समूहने, अहं के० हुं नमामि के० नमस्कार करुं ठुं. ॥ २ ॥

१३३ नीममहाजवाब्धिजवजीतिविचेदिपरास्तविस्फुरत् ॥
 १ परमतमोहमानमतनूनमलघनमघवतेऽहितं ॥ जिन
 २ पतिमतमपारमर्त्यामरनिर्वृतिशर्मकारणं ॥ परमत
 मोहमानमतनूनमलघनमघवतेऽहित ॥ ३ ॥

व्याख्या—हेनव्यजनो ! तमे जिनपतिमत के० श्रीजिनेश्वरना मतने नूत के० निश्चये करीने आनमतके० वदन करो ते जिनमन केबु ठे० तो के—नीममहा जवाब्धि जवजीतिविचेदि—नीम के० नयकर एवो जे महानवाब्धिके० महोदो जवसमुद्गतेयी उपनी जे जवजीति के० जन्म मरणादिकजय, तेनु विचेदिके० चेदन करनारु, अ ने परास्तविस्फुरत्परमतमोहमान—परास्त के० निराकरण कखा ठे, विस्फुरत् के० प्रगट एवा परमत के० शाक्यादिक मिथ्यात्वमतना मोह के० अज्ञान अने मान के० अहंकार जेणे एबु, अने अतनून के० महोदु, अने अलके० अत्यत, घनके० निविड गहन एबु, अने अघवते के० पापी पुरुषमाटे अहित के० अहितकारक ए बु, अने अपारमर्त्यामरनिर्वृतिशर्मकारण—अपार के० अनतठे अने मर्त्य के० मनुष्य अने अमर के० देव, तेउनुजे निर्वृति के० मोहसुख, तेनु कारण के० नि मित एबु, अने परमतमोह—परम के० उत्कृष्ट एबु जे तमके० अज्ञान तेनो नाश करनारु एबु, अने अलघनमघवता—अलघनके० कोइ पण उल्लघन करवामाटे अशक्य एवो जे मघवा के० अच्युतेंइ, तेणे ईहितके० श्रवणुकरवानी इष्टा करेबु एबु

याऽत्रविचित्रवर्णविनतात्मजपृष्ठमधिष्ठिताद्भुता ॥
 १ त्समतनुजागविकृतधीरसमदवैरिवधामहारिणि ॥
 २ तडिद्विज्जातिसाध्यघनमूर्धनिचक्रधरास्तुसामुदे ॥
 समतनुजागविकृतधीरसमदवैरिवधामहारिणि ॥ ४ ॥

व्याख्या—अत्र के० आ जगत्नेविपे असमदवैरिव—असम के० निरूपम एवो दवैरिव के० दावानलज जाणे होयना । एवा अने धामहारिणि के० पोताना तेने करीने मनोहर एवा महारिणि के० मोटा चक्रायुधोए करीने गविके० नूमिनेविपे रुतधीरसमदवैरिवधा—रुतके० कखोठे, धीरके० धैर्यवान अने समदके० मद सहित एवा शत्रुनो वध जेणे एवी माटेज चक्रधरा के० चक्रधरा नामे करीने प्रतिद ए वी याके० जे अविष्टायक देवी, साध्यघनमूर्धनि के० सध्याकाल सबंधी मेयना

मस्तकनेविषे, एटले मेघ ऊपर तडिदिवं के० विजली सरखी जाति के० जोचेते ;
सा के० ते चक्रपरा देवी, मुदे के० हर्षने माटे अस्तुके० याउ. ते देवी केवी ते ?
तो के-विचित्रवर्णविनतात्मजष्टमधिष्ठिता-विचित्र के० नानाप्रकारनोठे वर्ण
के० शरीरनो रंग जेनो, एवो जे विनतात्मज के० गरुड, तेना एष्ट के० एष्टनाग
प्रत्ये अधिष्ठता के० आरूढ यनारी, अने दुतात्समतनुजाक् के० अग्नि सरखा ई
दीप्यमान तनुं के० देहने धारण करनारी, अने अविरुतधी. के० विकाररहितने
बुद्धि जेनी, अने असमतनुजा-असम के० निरुपमठे, तनुजा के० शरीरनी कांती
जेनी एवीने. ॥ ४ ॥ इति अरनाथजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १० ॥ ०० ॥

अवतरण- हवे मल्लिनाथजिननी स्तुति रुचिरावृत्ते करीने कहेते.

नुदंस्तनुंप्रवितरमल्लिनाथमे ॥ प्रियंगुरो
चिररुचिरोचितांवरं ॥ विडंबयन्वररुचिमंद
लोज्ज्वलः ॥ प्रियंगुरोऽचिररुचिरोचितांवरं ॥ १ ॥

व्याख्या-हेगुरो के० गुरु एवा हे मल्लिनाथ के० हे मल्लिनाथनामे जिनेश्वर !
प्रियंगुरोचिः के० प्रियंगु वृद्ध सरखी जेनी कांति ठे एवा अने वररुचिमंदलोज्ज
लः-वर के० श्रेष्ठ एवुं जे रुचिमंदल के० कांतिमंदल तेणे करीने उज्ज्वल के० ई
दीप्यमान एवो तुं. अरुचिरोचितां-नथी जे रुचिरके० मनोहर, अने उचितके० योग्य
एवा तनुं के० पोताना देहने नुदन् के० रूप पमाडता थका अने अचिररुचिरोचि
तांवरं-अचिररुचि के० विजली, तेणे रोचित के० प्रकाशित एवुं जे अंबर के०
आकाश, तेने विडंबयन् के० अनुकरण करतो थको एटले विजलीए पुन. गया
मेघ सरखुं शरीर धारण करतो थको, मेके० मने प्रियके० प्रियकाक ग्या वरके०
वरने प्रवितर के० समर्पण कर. ॥ १ ॥

जवाज्ञतंजगदवतोवपुर्व्यथा ॥ कदंबकैरवशतपत्रसंपदं ॥

जिनोत्तमानस्तुतदधतःस्त्रजस्फुरत्कदंबकैरवशतपत्रसंपदं ॥ ७ ॥

व्याख्या-हे जगज्जनों ! तमे वपुर्व्यथाकदंबकै-वपुके० शरीर, नेनी जे व्यथा
के० पीडा तेउतो जे कदंब के० समुदाय, तेउए करीने अवशतके० पत्रवत्, अने नपत्रके०
ताप पामनारठे व्रत के० प्राणी जेनेविषे, एवुं जे पदके० स्थान, तेप्रत्ये गन्तरे० गान
थएजा एवा जगतके० जगतने जवान के० वेगकरीने अवन. के० गृह्य कर्माणा
एवा अने स्फुरत्कदंबकैरवशतपत्रसंपद-स्फुरत के० प्रशस्ति पदा जे पद

ત્વમવનતાન્જિનોત્તમકૃતાંતજવાદિહ્યોઽવસદનુમાનસંગ
મનયાતતમોદયિત ॥ શિવસુખસાધકસ્વન્નિદધત્સુધિ
યાંચરણ વસદનુમાનસંગમનયાતતમોદયિત ॥ ૩ ॥

બ્યાख्या-સત્ કે૦ ઉત્તમ પ્રકારનું જે અનુમાન કે૦ પ્રત્યક્ષ ! અનુમાન ૪
ઉપમાન ૩ આગમ ૪ એ ચારપ્રકારના અનુમાન, તેનો છે સગમન કે૦ સગતી જે
ને એવા હે સદનુમાન સગમન ! અને યાત કે૦ ગણ્ય છે, તમ કે૦ અજ્ઞાન જેનું
એવા જે યતિ, તેવના દયિત કે૦ વહન એવા હે યાતતમોદયિત ! અને ગમ
કે૦ સરસ પાવોના અલાપ અને નય કે૦ નૈગમાદિક સાતનય, તેવ કરી
આતત કે૦ વિસ્તૃત એવા હે ગમનયાતત ! અને મોદ કે૦ આનંદ ઉત્પન્ન કરના
રા એવા હે મોદયિત ! એવા હે જિનોત્તમ કૃતાંત કે૦ જિનશ્રેષ્ઠોના સિદ્ધાંત ! ત
કે૦ તુ, સુધિયાં કે૦ પદ્મિતોના અનુમાનસ કે૦ મનનો અગીકાર કરીને વસત
કે૦ વાસ કરતો થકો અને શિવસુખ સાધક કે૦ મોક્ષ સુખનું સાધક એવા ચ
રણ કે૦ ચારિત્રને સમન્નિદધત્કે૦ દેખાડતો થકો, અવનતાનું કે૦ તમારામોદે અ
ત્યંતનમ્ર એવા વિહુષ કે૦ જિનમત જાણનારા પદ્મિતોને જવાત્ કે૦ સતારથી અ
વ કે૦ રક્ષણ કરો ॥ ૩ ॥

અધિગતગોધિકાકનકરુક્તવગોર્યુચિતા ॥ કમલકરા
જિતામરસનાસ્યતુલોપકૃત ॥ મૃગમદપત્રજગતિલકૈર્વ
દનદધતી ॥ કમલકરાજિતામરસનાસ્યતુલોપકૃત ॥ ૪ ॥

બ્યાख्या-હે જ્યજન ! ગૌરી કે૦ ગૌરીનામે જે અધિષ્ઠાયકદેવી, તે તવ કે૦ તા
રા લોપકૃત કે૦ નાશ કરનારો જે શત્રુ તેને તે નશ્યસ્યતુ કે૦ નાશ કરો તે ગૌરી
દેવી કેવીંતે ? તો કે-અધિગતગોધિકા-અધિગત કે૦ પ્રાપ્ત થઈ, ગોધિકા કે૦ દે
વવાહન વિશેષ જેને એવી, અને કનકરુક્ કે૦ સોનાસરસી છે કાંતી જેની, અને
કમલકરા કે૦, કમલ છે હસ્તનેવિપે જેના એવી, અને જિતામરસના-પોતાના
સ્વરૂપસૌદર્ય કરીને જિત કે૦ નિપ્રજ કરીંતે, અમરસના કે૦ દેવોની સના જે
પો, એવી, અને મૃગમદપત્રજગતિલકૈ-મૃગમદ કે૦ કસ્તૂરિ, તેનો જે પત્રજગે
પત્રરચના અર્થાત્ પીશ્વલ, અને તિલક, એવ કરીને ઓચિતા કે૦ યોગ્યને વિ
ન્હો જેનેરિપે એવી, અને અલકરાજિ કે૦ નૃકુટી અને વાંકડા કેશ ઇત્યાદિકે
કરીને રાજિ કે૦ શોભાપમાન અને તામરસનાસિ-તામરસ કે૦ કમલ, તેના સ

रखीने जात के० कांति जेनी एवा, अने अतुलोपकृतं के० अतुल्यते उपकार के० मौक्तिकोना अलंकार जेनेविपे, एवा वदनं के० मुखने द्यति के० धार ए करनारी एवीने. ॥ ४ ॥ इति श्रीमुनिसुव्रत जिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ७० ॥ ७० ॥

अवतरण०—हवे नमिनाथ जिननी स्तुति शिखरिणीरुते करीने कहेने.

स्फुरद्विद्युत्कांतेप्रविकिरवितन्वंतिसततं ममायासंचारोदितम
दनमेऽद्यानिलपितः ॥ नमन्नव्यश्रेणीचवचयचिदांलद्वय
चसा ममायासंचारोदितमदनमेद्यानिलपितः ॥ १ ॥

व्याख्या—हे स्फुरद्विद्युत्कांते के० स्फूरण पामेने विजजितरखी कांति जेनी एवा, अने हे चारो के० हे मनोहर? अने हे दितमद—दित के० दूर कया वे, मद के० आत मद जेणे एवा, अने हे अमायसंचार के० नथी, मायानो एटले कपटनो संचार जेनेविपे, अथवा जेथी मायानो संचार नथी एवा, अने हे नमन्नव्य श्रेणीचवचयचिदांलद्वयवचसांप्रलपित के० नमन करनारा जे नय्यज नो, तेउनी जे श्रेणी, तेनी जे चवचय के० संसारचय तेहुं चेदन करनारा एवा हय के० मनोहर एवा वचसां के० उपदेशरूप वचनने लपितः के० जाण कर नारा, अने हेदितमदनमेद्यानिल—दित के० प्रगट एवो जे, मदन के० कामदेव, तेज जाणे मेय, तेना नाशने माटे अनिल के० वायुसरखा अने पित के० पि ता सरखा हे नमे के० हे नमिनाथ तीर्थकर, त्वं के० तूं, सतत के० निरंतर आयास के० संसारचरणरूप आयासने वितन्वंति के० विस्तार करनारां एवां म म के० मारां अद्यानि के० पापोने प्रविकिर के० विखेरी नाख. ॥ १ ॥

नखांशुश्रेणीभिः कपिशितनमन्नाकिमुकुटः सदानोदीनाना
मयमलमदारैरिततमः ॥ प्रचक्रैविश्वंयःसजयतिजिनाधीश
निवद्ः सदानोदीनानामयमलमदारैरिततमः ॥ ७ ॥

व्याख्या—यः के० जे जिनेश्वरसमूह. विश्वं के० जगतने इततमः के० गयुं वे अज्ञान जेनुं एवुं करतो हवो; सोऽयं के० ते आ अत्यंत प्रख्यात एवो जिनाधी शनिवह. के० जिनेश्वरदेवोनो समूह, जयति के० सर्वोत्कृष्टं करीने वतणूक करे वे. ते केवोने? तो के—नग्वाशुश्रेणीभिः के० पोताना नगकिण्णना समुदाये करीने कपिशितनमन्नाकिमुकुटः—कपिशित के० कपितवण कयो वे, नम इ के० नमन करनारा नाकि के० देवताना मुकुट के० किरीट जेणे एवा. अने नानाजन

ત્વમવનતાન્જિનોત્તમકૃતાંતજવાદિહુપોઽવસદનુમાનસગ
મનયાતતમોદયિત ॥ શિવસુખસાધકસ્વન્નિદધત્સુધિ
યાચરણં વસદનુમાનસંગમનયાતતમોદયિત ॥ ૩ ॥

બ્યાખ્યા-સત્ કે૦ ઉત્તમ પ્રકારનું જે અનુમાન કે૦ પ્રત્યક્ ૧ અનુમાન ૨
ઉપમાન ૩ આગમ ૪ એ ચારપ્રકારના અનુમાન, તેનો છે સગમન કે૦ સગતી જે
ને એવા હે સદનુમાન સગમન ! અને યાત કે૦ ગણું છે, તમ કે૦ અજ્ઞાન જેનું
એવા જે યતિ, તેડના દયિત કે૦ વહન એવા હે યાતતમોદયિત ! અને ગમ
કે૦ સરસ્વા પાઠોના અલાપ અને નય કે૦ નૈગમાદિક સાતનય, તેડે કરી
આતત કે૦ વિસ્તૃત એવા હે ગમનયાતત ! અને મોટ કે૦ આનંદ ઉત્પન્ન કરના
રા એવા હે મોદયિત ! એવા હે જિનોત્તમ કૃતાંત કે૦ જિનશ્રેષ્ઠોના સિદ્ધાંત ! ત
કે૦ તુ, સુધિયા કે૦ પદ્મિતોના અનુમાનસ કે૦ મનનો અગીકાર કરીને વસત
કે૦ વાસ કરતો થકો અને શિવસુખ સાધક કે૦ મોહ સુખનું સાધક એવા ચ
ણ કે૦ ચારિત્રને સમન્નિદધતુકે૦ દેખાડતો થકો, અવનતાનકે૦ તમારામટે અ
ત્યંતનમ્ર એવા વિહુપ કે૦ જિનમત જાણનારા પદ્મિતોને જવાતુ કે૦ સત્તારથી અ
વ કે૦ રક્ષણ કરો ॥ ૩ ॥

અધિગતગોધિકાકનકરુકૃતવગોર્યુચિતા ॥ કમલકરા
જિતામરસનાસ્યતુલોપકૃતં ॥ મૃગમદપત્રજગતિલકૈર્વ
દનદધતી ॥ કમલકરાજિતામરસનાસ્યતુલોપકૃતં ॥ ૪ ॥

બ્યાખ્યા-હે જ્યજન ! ગૌરી કે૦ ગૌરીનામે જે અધિષ્ઠાયકદેવી, તે તવ કે૦ તા
રા લોપકૃતં કે૦ નાશ કરનારો જે શત્રુ તેને તે નશ્યસ્યતુ કે૦ નાશ કરો તે ગૌરી
દેવી કેવીંતે ? તો કે-અધિગતગોધિકા-અધિગત કે૦ પ્રાપ્ત થઈએ, ગોધિકા કે૦ દે
વવાહન વિશેષ જેને એવી, અને કનકરુકુ કે૦ સોનાસરસી છે કાતી જેની, અને
કમલકરા કે૦ કમલ છે હસ્તનેવિષે જેના એવી, અને જિતામરસના-પોતાના
સ્વરૂપસોદર્યે ॥ કરીને જિત કે૦ નિપ્રજ કરીંતે, અમરસના કે૦ દેવોની સના જે
એ, એવી, અને મૃગમદપત્રજગતિલકૈ-મૃગમદ કે૦ કસ્ટૂરિ, તેનો જે પત્રજગકે૦
પત્રરચના અર્થાત્ પીથજ, અને તિલક, એડે કરીને ઓચિતા કે૦ યોગ્યતે વિ
ન્હો જેનેવિષે એવી, અને થલકરાજિ કે૦ નૃકુટી અને વાકડા કેશ ઇત્યાદિકે
કરીને રાજિ કે૦ શોજાયમાન અને તામરસનાસિ-તામરસ કે૦ કમલ, તેના સ

एवीत्रे ज्ञान के० कांति जेनी एवा. अने अतुलोपकृत के० अतुल्यते उपकार के० मोक्षादिकोना अत्रंकार जेनेविषे. एवा वदनं के० मुखने दयति के० धार ए कर्नारी एवीत्रे. ॥ ४ ॥ इति श्रीमुनिसुव्रत जिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ७० ॥ ८० ॥

अवनरण-दवे नमिनाथ जिननी स्तुति शिखरिणीवृत्ते करीने कहेते.

स्फुरद्विद्युत्कांतेप्रविकिरवितन्वंतिसततं ममायासंचारोदितम

दनमेऽद्यानिलपितः ॥ नमन्नव्यश्रेणीनवचयनिदांल्लघव

चसा ममायासंचारोदितमदनमेद्यानिलपितः ॥ १ ॥

व्याख्या-हे स्फुरद्विद्युत्कांते के० स्फूर्ण पामेते विजजिसरखी कांति जेनी एवा. अने हे चागे के० हे मनोहर? अने हे दितमद-दित के० दूर कखा वे. मद के० आठ मद जेणे एवा, अने हे अमायसंचार के० नथी, मायानो एटले कपटनो संचार जेनेविषे, अथवा जेथी मायानो संचार नथी एवा, अने हे नमन्नव्य श्रेणीनवचयनिदांल्लघवचसांप्रलपित के० नमन करनारा जे नव्यज नो, तेउनी जे श्रेणी, तेनो जे नवचय के० संसारनय तेनुं जेदन करनारा एवा एय के० मनोहर एवा वचसां के० उपदेगरूप वचनने लपितः के० जाण कर गारा, अने हेदितमदनमेद्यानिल-दित के० प्रगट एवो जे, मदन के० कामदेव, तेज जाणे मेय, तेना नाशने माटे अर्निल के० वायुसरखा अने पितः के० पि ता सरखा हे नमे के० हे नमिनाथ तीर्थकर, त्वं के० तुं, सतत के० निरंतर आयासं के० सत्सारत्रमणरूप आयासने वितन्वति के० विस्तार करनारां एवां म म के० मारां अद्यानि के० पापोने प्रविकिर के० बिखेरी नाख. ॥ १ ॥

नखांगुश्रेणीजिः कपिशितनमन्नाकिमुकुटः सदानोदीनाना

मयमलमदारैरिततमः ॥ प्रचक्रेविश्वंयःसजयतिजिनाधीश

निबद्धः सदानोदीनानामयमलमदारैरिततमः ॥ २ ॥

व्याख्या-य. के० जे जिनेश्वरसमूह. विश्वं के० जगतने इततमः के० गयुं ठे अज्ञान जेनुं एयुं करतो हवो; सोऽयं के० ते आ अत्यंत प्रख्यात एवो जिनाधी शनिबद्ध के० जिनेश्वरदेवनो समूह, जयति के० सर्वोत्कर्ष करीने वर्तणूक करे ठे. ते केवोत्रे? तो के-नखांगुश्रेणीजि के० पोताना नखकिरणना समुदाये करीने कपिशितनमन्नाकिमुकुटः-कपिशित के० कपिलवर्ण कखो ठे, नमः के० नमन करनारा नाकि के० देवताना मुकुट के० किरीट जेणे एवो, अने नानाऽम

त्वमवनतान्जिनोत्तमकृतातजवादिङ्गपोऽवसदनुमानसग
मनयाततमोदयित ॥ शिवसुखसाधकस्वजिदधत्सुधि
यांचरणं वसदनुमानसंगमनयाततमोदयित ॥ ३ ॥

व्याख्या—सत् के० उत्तम प्रकारनु जे अनुमान के० प्रत्यक्ष ? अनुमान ३
उपमान ३ आगम ४ ए चारप्रकारना अनुमान, तेनो ठे सगमन के० सगती जे
ने एवा हे सदनुमान सगमन । अने यात के० गएलुं ठे, तम के० अज्ञान जनु
एवा जे यति, तेठना दयित के० बल्लज एवा हे याततमोदयित । अने गम
के० सरखा पावोना अलाप अने नय के० नैगमादिक सातनय, तेठए करी
यातत के० विस्तृत एवा हे गमनयातत । अने मोद के० आनंद उत्पन्न करना
रा एवा हे मोदयित । एवा हे जिनोत्तम कृतांत के० जिनश्रेष्ठोना सिद्धांत । त
के० तु, सुधियां के० पदितोना अनुमानस के० मननो अगीकार करीने वस्त
के० वास करतो यको अने शिवसुख साधक के० मोक्ष सुखनु साधक एवा चर
ण के० चारित्रने समजिदधत्के० देखाडतो यको, अवनतानके० तमारा मोद अ
त्पंतनम्र एवा विष्णु के० जिनमत जाणनारा पदितोने जवात् के० सत्तारयी अ
व के० रक्षण करो ॥ ३ ॥

अधिगतगोधिकाकनकरुक्तवगोर्युचिता ॥ कमलकरा
जितामरसजास्यतुलोपकृत ॥ मृगमदपत्रजगतिलकैर्व
दनदधती ॥ कमलकराजितामरसजास्यतुलोपकृतां॥४॥

व्याख्या—हे नव्यजन ! गौरी के० गौरीनामे जे अधिष्टायकदेवी, ते तव के० ता
रा लोपकृत के० नाश करनारो जे शत्रु तेने ते नश्यत्यतु के० नाश करो ते गौरी
देवी केवीत्रे ? तो के—अधिगतगोधिका—अधिगत के० प्राप्त यज्ञे, गोधिका के० वे
ववाहन विज्ञेय जेने एवी, अने कनकरुक् के० सोनासरखी ठे कांती जेनी, अने
कमलकरा के० कमल ठे हस्तनेविपे जेना एवी, अने जितामरसजा—पोताना
स्वरूपसोदर्ये, करीने जित के० निष्प्रज करीत्रे, अमरसजा के० देवोनी सजा जे
णे, एवी, अने मृगमदपत्रजगतिलके—मृगमद के० कस्तूरि, तेनो जे पत्रजके०
पत्ररचना अर्थात् पीथल, अने तिलक, एउए करीने उचितां के० । योग्ये द्वि
न्हो जेनेविपे एवी, अने थलकराजि के० नृकुटी अने बांकडा केश इत्यादिके
करीने राजि के० शोभायमान अने तामरसजासि—तामरस के० कमज, तेना स

रखीने जात के० कांति जेनी एवा, अने अतुलोपकृतं के० अतुल्यते उपकार के० मौक्तिकोना अलंकार जेनेविपे, एवा वदनं के० मुखने दयति के० धारण करनारी एवीने. ॥ ४ ॥ इति श्रीमुनिसुव्रत जिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ७० ॥ ८० ॥

अवतरण०—हवे नमिनाथ जिननी स्तुति शिखरिणीवृत्ते करीने कहेते.

स्फुरद्विद्युत्कांतेप्रविकिरवितन्वंतिसततं ममायासंचारोदितम
दनमेऽद्यानिलपितः ॥ नमन्नव्यश्रेणीजवचनयजिदांष्टद्वय

चसा ममायासंचारोदितमदनमेद्यानिलपितः ॥ १ ॥

व्याख्या—हे स्फुरद्विद्युत्कांते के० स्फूरण पामेते विजजिसरखी कांति जेनी एवा, अने हे चारो के० हे मनोहर? अने हे दितमद—दित के० दूर कखा ते, मद के० आत मद जेणे एवा, अने हे अमायसंचार के० नथी, मायानो एटले कपटनो संचार जेनेविपे, अथवा जेथी मायानो संचार नथी एवा, अने हे नमन्नव्य श्रेणीजवचनयजिदांष्टद्वयवचसांप्रलपितः के० नमन करनारा जे नव्यज नो, तेउनी जे श्रेणी, तेनो जे जवचनय के० संसारजय तेनुं जेदन करनारा एवा हय के० मनोहर एवा वचसां के० उपदेशरूप वचनने लपितः के० जाण कर नारा, अने हेदितमदनमेद्यानिल—दित के० प्रगट एवो जे, मदन के० कामदेव, तेज जाणे मेय, तेना नाशने माटे अनिल के० वायुसरखा अने पितः के० पि ता सरखा हे नमे के० हे नमिनाथ तीर्थकर, त्वं के० तु, सतत के० निरंतर आयास के० संसारत्रमणरूप आयासने वितन्वंति के० विस्तार करनारां एवां म म के० मारां अद्यानि के० पापोने प्रविकिर के० बिखेरी नाख. ॥ १ ॥

नखांशुश्रेणीजिः कपिशितनमन्नाकिमुकुटः सदानोदीनाना
मयमलमदारेरिततम. ॥ प्रचक्रैविश्वंयःसजयतिजिनाधीश

निवहः सदानोदीनानामयमलमदारेरिततमः ॥ ७ ॥

व्याख्या—यः के० जे जिनेश्वरसमूह. विश्वं के० जगतने इततमः के० गणुं ते अज्ञान जेनुं एवुं करतो हवो; सोऽयं के० ते आ अत्यंत प्रख्यात एवो जिनाधीश निवहः के० जिनेश्वरदेवोनो समूह, जयति के० सर्वोत्कर्षे करीने वर्तणूक करे ते. ते केवोने? तो के—नखांशुश्रेणीजिः के० पोताना नखकिरणना समुदाये करीने कपिशितनमन्नाकिमुकुट.—कपिशित के० कपिलवर्ण कखा ते, नन्ना के० नमन करनारा नाकि के० देवताना मुकुट के० किरीट जेणे एवा, अने नानाऽम

યમલમદારે - નાના કે૦ નાના પ્રકારના જે ધ્યામય કે૦ રોગ અને મલ કે૦
 ઠ કર્મરૂપ મલ, તટ્ટપી જે શરી કે૦ શત્રુ તેનો સદા કે૦ નિરતર નાશ કરના
 અને દીનાના કે૦ દીનપુરુષોને માટે સદાન કે૦ દીક્ષાસમયે દાનસહિત
 અને ચલમદારેરિતતમ - ચલમ કે૦ અતિશયે કરીને દાર કે૦ સ્ત્રીએ રિતત
 કે૦ જેના ધૈર્યપણાનુ ચલન કહ્યું નથી, એવો છે ॥ ૨ ॥

જલવ્યાલવ્યાગ્રજ્વલનગજરુઘ્નનયુધો ॥ ગુરુર્વાહોઽપા
 તાપદઘનગરીયાનસુમત ॥ કૃતાતેસ્ત્રાસીઠસ્ફુટવિકટહેતુપ્રમિ
 તિજ્ઞા ॥ ગુરુર્વાઽહોપાતાપદઘનગરીયાનસુમત ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા-હે જવ્યજનો ! અપાતાઽપદઘનગરીયાનસુમત - એટલે નથી પાત
 કે૦ અથ પાત, અપત્ કે૦ આપદા, અને અથ કે૦ પાપ જેનેવિપે, એવી જે ના
 રી કે૦ મોઢરૂપ નગરી, તેનેવિપે જે યાનકે૦ ગમન, તેવિપે સુમત કે૦ અત્યત
 માન્ય એવા, વાહ કે૦ અશ્વસરખો ગુરુ કે૦ મોહોટો, અને સ્ફુટવિકટહેતુપ્ર
 મિતજ્ઞાઠ-સ્ફુટ કે૦ સ્પષ્ટ એવા વિકટ કે૦ પરસ્પર મલનારા જે પ્રમાણ, તેનો
 જે હેતુ કે૦ સાધકદૃષ્ટાત, અને પ્રમિતિ કે૦ ઊત્કૃષ્ટજ્ઞાન, તેને નજન કરનારો
 ટલે તેણેકરી શુક્ત એવો, અને ઊરુ કે૦ વિસ્તીર્ણ અને પદઘનગરીયાન્-પદ કે૦
 અધિકાર, તેડે કરીને ઘનકે૦ નિવિઢ હોવાથી ગરીયાન્ કે૦ શ્રેષ્ઠતર અને પાતા
 કે૦ રક્ષણ કરનારો જે કૃતાત કે૦ સિદ્ધાંત તે અસુમત કે૦ પ્રાણીડને જલ, વ્યાન
 વ્યાગ્ર, જ્વલન ગજ રુઘ્નનયુધ કે૦ પાણી સર્પ વાઘ દાવાનલ હુણગજ નાગ,
 રાદિક હુટરોગ કારાગૃહાદિકઘન અને સગ્રામ-એડંથી ત્રાસીષ્ટ કે૦ રક્ષણ કરો

વિપદ્ધન્યૂદવોદલયતુગદાક્ષાવલિધરા ॥ સમાનાલીકાલીવિ
 શદચલનાનાલિકવર ॥ સમધ્યાસીનાજોજૂતઘનનિજાજોધિ
 તનયા ॥ સમાનાલીકાલીવિશદચલનાનાલિકવર ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા-હે જવ્યજનો, ગદાક્ષાવલિધરા-ગદા કે૦ ગદાનામે આયુધ અને શ
 ક્ષાવલિ કે૦ જપમાત્રા તેડેને ધરા કે૦ ધારણ કરનારી અને અસમા કે૦ અતા
 ધારણ અને નાજિકાઽજીવિશદચલના-નાલી કે૦ કમલ તેડેની જે આની
 કે૦ શ્રેણી તેના સરસા વિશદ કે૦ ઊગ્ગલ છે ચલન કે૦ ચરણ જેના એવી, અને
 વિશદચલ નાનાજિકવર-વિશત્ કે૦ લીન થનારા અને અચલ કે૦ નિશ્ચન એવા
 જે નાના ન કે૦ ઘણા ધ્રમર, તેડે કરીને મિશ્રવર્ણ એવા નાજિકવર કે૦ શ્રે

कमजनेविपे नमःप्राप्तीना के० वेसनारी अने अंचोचृतयननिजा के० उदके क
गी पूर्ण एवा मेघसखी श्यामवर्ण अने अंचोचितनयासमानाऽजी के० लक्ष्मीत
रखी ने मखी जेनी एवी, काजी के० काजीनामे जे अधिष्ठायकडेवी, ते वः के० त
मारा विपद् के० अत्रुना समुदायने दजयतु के० नाश करो. ॥ ४ ॥ इति श्री न
मिनाथजिन स्तुतिः संपूर्णा. ॥ २१ ॥ श्लोकसंख्या ॥ ८४ ॥

अवतरण० हवे श्री नेमिनाथ जिननी स्तुति शार्दूलविक्रीडितवृत्तेकरीने कहेने.

चिह्नेषोजितराजकरणमुखेयोलक्षसंख्यंक्षणा ॥ दक्षामंजन
जासमानमहसंराजीमतीतापदं ॥ तंनेमिनमनम्रनिर्वृत्तिकरंच
क्रेयदूनांचयो ॥ दक्षामंजनजासमानमहसंराजीमतीतापदं ॥ १ ॥

व्याख्या-य.के० जे नेमिनाथ जगवान्, रणमुखेके० संग्राममुखनेविपे लक्ष्म
रखेके० लक्ष्मे संख्या जेनी, एवा कजितराजके० वलवान् एवा राजाऽना सैन्य
ने क्षणात् के० वेगे करीने चिह्नेपके० ज्यहां त्यहां पलायमान करतो हवो; च
के० अने य.के० जे यदूनां के० यादवोनी दक्षाके० चतुर एवी राजीके० श्रेणी
ने अतीतापदके० गएजीने आपदा जेथी एवी चक्केके० करतो हवो; हेजनके० हे
नव्यजन! तुं तके० ते नम्रनिर्वृत्तिकरके० नमन करनारा प्राणीऽने मोक्षमुखने
देनारा एवा, अने अंजनजासमानमहसं-अंजनके० काजल, तेना सरखुं जासमा
नके० दैदीप्यमानने महन्के० तेज जेतुं एवा अने जासमानके० पोताना स्वरूप
नी कांतिए करीने शोभायमान एवा, अने अहसंके० हास्यरहित एवा, अने राजी
मतीतापदके० दीक्षाकालनेविपे राजीमतीनामे स्त्रीने विरहतापने देनारा एवा ने
मिके० श्रीनेमिनाथतीर्थकरने नमः के० वंदनकर ॥ १ ॥

प्रात्राजीक्षितराजकारजऽवज्यायोपिराज्यंजवा । आसंसारमहो

दधावपिहिताशास्त्रीविहायोदितं ॥ यस्याः सर्वतएवसाहरतुनोराजी

जिनानांजवा । आसंसारमहोदधावपिहिताशास्त्रीविहायोदितं ॥ ७ ॥

व्याख्या-याके० जे जिनश्रेणी, उदितके० उदय पामेजा ज्यायोपिके० अतिप्रौढ
एवा पण, राज्यके० राज्यने रजऽवके० तृणसरखुं जवातके० वेगेकरीने विहायके०
तजीने प्रात्राजीतके० प्रव्रज्याने ग्रहण करती हवी, अने यस्याके० जे जिनश्रेणी
शुं, पिहिताशास्त्रीविहायः-पिहिताके० आवाहित करीने आशास्त्रीके० दिशारूप स्त्री
अने विहायस्के० आकाश जेणे एवुं, अने अदितके० अखंम एवुं सारमहःके०

सारजूत एवु जे तेज ते, सर्वतएवके० सर्व दिशाउनेविपेज दयावके० प्रसार पाम
तु हवु साके० ते जितराजकाके० जेणे राजसमूह जीत्योठे एवी, अने संसार
होदयावपिके० ससारसमुझनेविपे पण हिताके० हितकारक एवी, अने शास्त्री
के० अज्ञानोने देशनातु शासन करनारी एवी, जिनानांके० जिनोनी रानीके०
श्रेणी जे, ते न के० अमारा नवायासके० ससाररूप क्लेशने हरतुके० हरणकां

कुर्वाणाऽणुपदार्थदर्शनवशात्तास्वत्प्रज्ञायास्त्रपा ॥

मानत्याजनकृतमोहरतमेशस्तादरिजोहिका ॥ अ

ह्योन्यातवचारतीजनपतेप्रोन्मादिनांवादिना ॥ मा

नत्याजनकृतमोहरतमेशस्तादरिजोहिका ॥ ३ ॥

व्याख्या-हे तमोहरतम के० अज्ञानने अत्यंत हरण करनारा, अने हे ईशके०
हे नियमनकरनारा ! अने हे जनरुतमोहरत-जन के० लोक, तेथोतुं रुत के०
निराकरण कछुठे, मोह के० मूढपण, अने रत के० मैथुन जेणे, एवा हे निनपते
के० हे जिनेश्वर, तव के० ताहारी चारती के० देशनारूप वाणी, मे के० मारा, अ
रिजोहिका के० शत्रूनों डोह करनारी अर्थात् नाश करनारी स्तात् के० थाउं तेवा
णी केवी ठे ? तोके-अणुपदार्थदर्शनवशात्-अणुके० सूक्ष्म जे जीवाजीवादि
नवपदार्थ, तेउना दर्शनवशात् के० अवलोकन योगेकरीने तास्वत्प्रज्ञाया के० सूर्यनी
कातीने त्रपा के० लक्षाप्रत्ये कुर्वाणा के० उत्पन्न करनारी, अने शस्ता के० प्र
स्त अने अदरिजोहिक-अदरिज के० महोठो ठे ऊह के० विचार जेनेविपे एवी,
अने अहोन्या के० कोइथी पण ह्योन न पामनारी, अने प्रोन्मादिनां के० प्रक
करीने उत्पन्न थयो ठे चन्माद के० दर्प जेउने एवा, वादिना के० परवादी पुरुषा
तुं मानत्याजनरुत-मान के० अजिमान तेनु जे, त्याजन के० मोहण करनारी

दस्तालवितचूतचुविलतिकायस्याजनोऽन्यागमत्॥वि

श्वासेवितताम्रपादपरतावाचारिपुत्रासकृत् ॥ साजू

तिंवितनोतुनोर्जुनरुचि सिंहेऽधिरुढोह्यस ॥ दिश्वा

सेवितताम्रपादपरतावाचारिपुत्राऽसकृत् ॥ ४ ॥

व्याख्या-यम्या के० जे अंवानामक देवीना, विश्वासेवितताम्रपादपरता-विश्व
के० त्रिभुवन, तेणे आसेवित के० अत्यंत सेवन करेला एवा अने ताम्रके० आ
क एवा जे पादके० चरण, तेना परताके० शरणपणाने जन के० जे लोक त

अन्यागमत्के० प्राप्त यता हवा; सा के० ते अंवा के० अंवानामे अधिष्ठायकदे
वी. नः के० अमारे माटे, असकृत्के० वारंवार, जूतिकां० ऐश्वर्यने वितनोत्के०
विस्तार करो. ते अंवादेवी केवीठे? तोके-हस्तालंबितचूतचुंबिलतिका-हस्तालंबि
त के० हस्तनेविपे ग्रहण करेली ठे चूतचुंबि के० अंवानेविपे लटकनारी एवी
लतिका के० वेल जेणे एवी, अने वाचा के० पोतानी वाणीए रिपुत्रासकृत् के० ज
त्रुने त्रास उत्पन्न करनारी, अने अर्जुनरुचिः के० सुवर्ण सरखी ठे रुचि एटले
कांति जेनी एवी, अने उद्धतद्विश्वासे के० प्रसार पामेठे अचंचलत्व अकूरत्वादिक
विश्वास जेनो एवा सिंह के० सिंहनेविपे अधिरुढा के० आरोहण करनारी, अने
वितताम्रपादपरता-वितत के० विस्तार पामेलुं एवुं जे आम्रपादप के० आम्रवृक्ष
तेनेविपे रता के० प्रीति धारण करनारी अर्थात् महोटा आम्रवृक्षना अधोजागे
तेज अंवापरथी नीचे लटकनारी वेलीने धारण करीने सिंहनेविपे वेसनारी एवी,
अने चारिपुत्रा-चारि के० निरंतर संचार करवानो स्वनावठे जेमनो एवा ठे
पुत्र जेना एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्री नेमिनाथ जिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ११ ॥ ८८ ॥

अवतरण-हवे पार्श्वनाथजिननी स्तुति स्वधरावृत्ते करीने कहेठे.

मालामालानवाहुर्दधदधदरंयामुदारामुदारा॥ल्लीनाऽलीनामिहली
मधुरमधुरसासूचितोमाचितोमा ॥ पातात्पातात्सपार्श्वोरुचिररुचिर
दोदेवराजीवराजी॥पत्राऽपत्रायदीयातनुरतनुरवोनंदकोनोदकोनो॥१॥

व्याख्या-यदीया के० जे पार्श्वनाथ जिननी तनुः के० मूर्ति, देवराजीवराजीप
त्रा-देव के० देवोए रचेली जे राजीवराजी के० कमलानी श्रेणी तेठे पत्र
के० वाहन जेनुं, अपत्रा के० आपत्तिथी रक्षण करनारी एवीठे, एवो स. के० ते
पार्श्व के० पार्श्वनाथजिन, मा के० मुजने पातात् के० नरकादिकनेविपे जे पात,
तेथी पातात् के० रक्षण करो. ते पार्श्वनाथ केवोठे? तो के-आलानवाहु.-आ
लान के० हस्तिबंधन करवानो स्तंभ, तेना सरखा पुष्ट ठे वाहु जेना एवो, अने
यां के० जे मालाने उदारा के० मोहोटी अने मधुरमधुररता-मधुर के० रम
युक्त एवुं जे मधु के० मकरंद तेविपे ठे रस के० अतिरुचि जेने एवी अलीना के० त्र
मराठनी आली के० श्रेणी, ते मुदा के० हपेंकरीने धारात्के० समीपजागनेविपे अर
के० अत्यंत, लीना के० आसक्त होती यही अदयत् के० पुष्परमने प्रागन
हवी; एवी माजा के० पुष्पमालाने दधत के० धारण करनारी, अने रुचि

સૂચિત કે૦ ઉત્તમ યોગ્ય એવી જે ઠમા કે૦ કીર્તિ, તેણે કરીચિત કે૦ વ્યાસ,
 અને રૂદ્ર કે૦ આજ્ઞામિનેવિપે અતતુરવ-અતતુ કે૦ એક યોજનપર્યંત શ્રવણ
 યથે, રવ કે૦ દેશનાશબ્દ જેનો, અને નદક કે૦ હર્ષ ઉત્પન્ન કરનારો,
 ચિરરુચિરદ-રુચિરકે૦ મનોહર ઠે રુચિ કે૦ કાતિ જેઝંની એવા ઠે, રદ કે૦
 જેના એવો, અને નોનોદક કે૦ બીજાને હુલ્લ ઉત્પન્ન કરનારો નથી એવો ॥

રાજીરાજીવવક્રાતરલતરલસત્કેતુરગતુરંગ ॥ વ્યાલ
 વ્યાલગ્રયોધાચિતરચિતરણેનીતિહયાતિહયા ॥ સારા
 સારાજિનાનામલમલમલમતેવૌધિકામાઽધિકામા ॥ દવ્યા
 દવ્યાધિકાલાનનજનનજરાત્રાસમાનાઽસમાના ॥ ૬ ॥

વ્યાસ્યા-યા કે૦ જે જિનાના કે૦ જિનોની રાજી કે૦ શ્રેણી, તરલતરનસત્કે
 તુરગતુરગવ્યાલવ્યાલગ્રયોધાઽચિતરચિતરેણ-તરલતર કે૦ અત્યંત ચંચળ એવો
 જે કેતુ કે૦ ધ્વજ, તેણે, અને રગત્ કે૦ નૃત્ય કરનારા એવા જે તુરગ અને
 વ્યાલ કે૦ મદાધ એવો જે ગજ, તેઝંનેવિપે વ્યાલગ્ર કે૦ આરુઢ થણા જે પા
 થ કે૦ વીર, તેઝં કરીને આધિત કે૦ વ્યાસ એવુ રચિત કે૦ રચેલુ રણ કે૦ સ
 ગ્રામ, તેનેવિપે નીતિહત્ કે૦ જયનો નાશ કરનારી ઠે, સા કે૦ તે, આરાત્ કે૦
 શીઘ્ર અધિકામાત્-અધિક કે૦ વૃદ્ધિ પામેલો જે આમ કે૦ રોગ, તેનાથી અવ્યા
 ત્ કે૦ રક્ષણ કરો તે જિનરાજી કેવીઝે ૧ તો કે-રાજીવવક્રા-રાજીવ કે૦ કમ
 લો, તેઝંના સરલાઠે વક્ર કે૦ મુલો જેમના એવી, અને અતિહયા કે૦ અત્યંત
 મનોહર, અને સારા કે૦ અતિશ્રેષ્ઠ, અને અમલમતે-અમલ કે૦ સ્વઘ ઠે, મતિ
 કે૦ વૃદ્ધિ જેમની એવા જીવોનેકારણે અલ કે૦ અત્યંત, વૌધિકામા કે૦ વૌધ કર
 વાની રૂઢા ધારણ કરનારી, અને અવ્યાધિકાલાનનજનનજરાત્રાસમાન-અ કે૦ ન
 થી, વ્યાધી કે૦ પીડા, કાલાનન કે૦ મરણ, જનન કે૦ જન્મ, જરા કે૦ રૂદ
 પણુ, ત્રાસ કે૦ થકસ્માત્ ઉત્પન્ન થણો જય અને માન કે૦ અજિમાન જેને
 એવી, અને અસમાના કે૦ અનુપમ એવીઝે ॥ ૭ ॥

સચોઽસચોગજિદ્વાગમલગમલયાજૈનરાજીનરાજી ॥
 નૂતાનૂતાર્થધાત્રીહતતદ્વતતમ પાતકા પાતકામા ॥ શા
 સ્ત્રીશાસ્ત્રીનરાણાહૃદયહૃદયશોરોધિકાવાધિકાવાઽ ॥ દે
 વાદેયાન્મુદંતેમનુજમનુજરાત્યાજયતીજયંતી ॥ ૮ ॥

व्याख्या-जैनराजी के० जिनगज संबंधिनी एवी जे वाक् के० देशनारूप वा
ली ते हे नव्यजन ! ते के० तने मुदं के० हर्षने देयात् के० थापो. ते जैनराजी
केवीडे ? तोके-तय के० गीत्रः अस्तयोगजित्-अस्तयोग के० मन, वचन अने
काया एउंनो जे निच व्यापार तेनी जित् के० जेद करनारी, अने अमलगमलया
अमज के० निर्मल एवा जे गम के० सरखा पाठना आलावा तेउंनो ठे लय
के० ध्यान जेयी एवी, अने इनराजीनूता-इन के० सूर्य तेउंनी जे राजी के०
श्रेणी, तेणे नूता के० स्तवन करेली अने नूतार्थधात्री-नूत के० नवीन जे अर्थ,
तेने धात्री के० धारण करनारी, अने इह के० आ जगत्मध्ये, ततहततमः
पातका-तत के० विस्तीर्ण एउं, हत के० नष्ट कखुं ठे. तमःपातक के० अज्ञान
रूप पातक जेणे एवी, अने अपातकामा के० नथी, पात के० नरकादिकनेविपे
पढवानो काम के० इडा जेने एवी, अने शास्त्री के० शास्त्रनो ठे संबंध जेने एवी,
अने नराणां के० मनुष्योने शास्त्री के० सम्मार्गने शिखवनारी, अने अयशोरोधि
का के० अपयशने दूर करनारी, अने अवाधिका के० कोइए पण जेने गांजी
नथी एवी, अने आदेया के० सर्व लोकोए ग्रहण करवामाटे योग्य एवी, अने
मनुजमनु के० मनुष्यना अनुजह्ने करीने जरा के० वृद्धपणाने त्याज्यंती के०
तजावनारीअर्थात् मनुष्यकने वृद्धपणानो त्याग करावनारी, अने जयंती के० संप्र
र्ण परवादीपुरुषोने जीतनारी एवी ठे. ॥ ३ ॥

यातायातारतेजाःसदसिसदसिभृत्कालकांतालकांताऽ ॥

पारिपारिंहराजंसुरवसुरवधूपूजितारंजितारं ॥ सात्रा

सात्रायतांत्वामविपमविपभृन्नूपणान्नीपणान्नी ॥ हीनाऽ

हीनाग्रपत्नीकुवलयवलयश्यामदेहाःमदेहा ॥ ४ ॥

व्याख्या-हे नव्यजन ! सदसि के० सजानेविपे अपारिं के० शत्रुरहित एवी
पारिंहराजं के० अजगरोनो राजा एवी जे अजगर तेकपर याता के० आरूढयना
री एवी, याके० जे अहीनाग्रपत्नी-अहीन के० धरएँइ, तेनी अग्रपत्नी के० पट्ट
राणी एवी वीरोदया नामक अधिष्ठायक देवी, साके० ते जितारंके० जीत्योठे, आ
र के० शत्रुसमूह जेणे एवी, त्वां के० तने त्रासात् के० संसाररूपजयथी त्राय
तां के० रक्षण करो. ते वीरोदया देवी केवीडे ? तोके-तारतेजाः-तारके० वैदीप्यमान

સૂચિત કે૦ ઉત્તમ યોગ્ય એવી જે ઝમા કે૦ કીર્તિ, તેણે કરીચિત કે૦ વ્યાપ્ત એવો
 થને હ્રદ કે૦ આનૂમિનેવિપે અતનુરવ -અતનુ કે૦ એક યોજનપર્યંત શ્રવણ
 યથે, રવ કે૦ દેશનાશબ્દ જેનો, થને નદક કે૦ હર્ષ ઉત્પન્ન કરનારો, થને
 ચિરુચિરદ -રુચિરકે૦ મનોહર ઠે રુચિ કે૦ કાંતિ જેઝની એવા ઠે, રદ કે૦ દર્શ
 જેના એવો, થને નોનોદક કે૦ બીજાને હુલ્લ ઉત્પન્ન કરનારો નથી એવોઠે ॥૧॥

રાજીરાજીવિવક્રાતરલતરલસત્કેતુરગતુરંગ ॥ વ્યાલ
 વ્યાલગ્રયોધાચિતરચિતરણેજીતિહદ્યાતિહદ્યા ॥ સારા
 સારાજિનાનામલમલમલમતેર્વોધિકામાઽધિકામા ॥ દવ્યા
 દવ્યાધિકાલાનનજનનજરાત્રાસમાનાઽસમાના ॥ ૨ ॥

વ્યાખ્યા-યા કે૦ જે જિનાના કે૦ જિનોની રાજી કે૦ શ્રેણી, તરલતરલસત્કે
 તુરગતુરગવ્યાલવ્યાલગ્રયોધાઽચિતરચિતરેણ-તરલતર કે૦ અત્યંત વચન એવો
 જે કેતુ કે૦ ધ્વજ, તેણે, થને રગત્ કે૦ નૃત્ય કરનારા એવા જે તુરગ થને
 વ્યાલ કે૦ મદાધ એવો જે ગજ, તેઝનેવિપે વ્યાલગ્ર કે૦ શારૂદ્ધ થણા જે યો
 ધ કે૦ વીર, તેઝ કરીને આચિત કે૦ વ્યાપ્ત એવુ રચિત કે૦ રચેલુ રણ કે૦ સ
 ગ્રામ, તેનેવિપે જીતિહત્ કે૦ જયનો નાશ કરનારી ઠે, સા કે૦ તે. આરાત્ કે૦
 શીઘ્ર અધિકામાત્-અધિક કે૦ વૃદ્ધિ પામેલો જે આમ કે૦ રોગ, તેનાથી અવ્યા
 ત્ કે૦ રક્ષણ કરો તે જિનરાજી કેવીઠે ? તો કે-રાજીવિવક્રા-રાજીવ કે૦ કમ
 લો, તેઝના સરલાઠે વક્ર કે૦ મુલો જેમના એવી, થને અતિહદ્યા કે૦ અત્યંત
 મનોહર, થને સારા કે૦ અતિશ્રેષ્ઠ, થને અમલમતે-અમલ કે૦ સઘ ઠે, મનિ
 કે૦ વૃદ્ધિ જેમની એવા જીવોનેકારણે અલ કે૦ અત્યંત, વોધિકામા કે૦ વોધ કર
 વાની હ્રદા ધારણ કરનારી, થને અવ્યાધિકાલાનનજનનજરાત્રાસમાન-અ કે૦ ન
 થી, વ્યાધી કે૦ પીડા, કાલાનન કે૦ મરણ, જનન કે૦ જન્મ, જરા કે૦ વૃદ્ધ
 પણુ, ત્રાસ કે૦ અકસ્માત્ ઉત્પન્ન થણો જય થને માન કે૦ અનિમાન જેને
 એવી, થને અસમાના કે૦ અનુપમ એવીઠે ॥ ૨ ॥

સદ્યોઽસદ્યોગનિદ્વાગમલગમલયાજૈનરાજીનરાજી ॥
 નૂતાનૂતાર્થયાત્રીહૃતતહૃતતમ પાતકા પાતકામા ॥ શા
 સ્ત્રીશાસ્ત્રીનરાણાહૃદયહૃદયશોરોધિકાવાધિકાવાઽ ॥ દે
 યાદેયાન્મુદંતેમનુજમનુજરાત્યાજયતીજયંતી ॥ ૩ ॥

બ્યાખ્યા-જૈનરાજી કે ૦ જિનરાજ સંવંધિની એવી જે વાકુ કે ૦ દેગનારૂપ વા
ળી તે હે જબ્યજન ! તે કે ૦ તને મુદં કે ૦ હર્યને દેયાત્ કે ૦ આપો. તે જૈનરાજી
કેવીઝે ? તોકે-સયઃ કે ૦ ગ્રીઘ્રઃ અસયોગજિત્-અસયોગ કે ૦ મન, વચન અને
કાયા એવંતો જે નિચ વ્યાપાર તેની જિત્ કે ૦ જેદ કરનારી, અને અમલગમલયા
અમલ કે ૦ નિર્મલ એવા જે ગમ કે ૦ સરસા પાવના આલાવા તેવંતો ઠે લય
કે ૦ ધ્યાન જેથી એવી, અને જ્ઞરાજીનૂતા-જ્ઞ કે ૦ સૂર્ય તેવંતી જે રાજી કે ૦
એણી, તેણે નૂતા કે ૦ સ્તવન કરેલી અને નૂતાર્યધાત્રી-નૂત કે ૦ નવીન જે અર્ય,
તેને ધાત્રી કે ૦ ધારણ કરનારી, અને રૂઢ કે ૦ આ જગત્મથ્યે, તતહતતમઃ
પાતકા-તત કે ૦ વિસ્તીર્ણ એવું, હત કે ૦ નષ્ટ કયું ઠે. તમઃપાતક કે ૦ અજ્ઞાન
રૂપ પાતક જેણે એવી, અને અપાતકામા કે ૦ નથી, પાત કે ૦ નરકાદિકનેવિપે
પદવાનો કામ કે ૦ રૂઢા જેને એવી, અને શાસ્ત્રી કે ૦ શાસ્ત્રનો ઠે સંવંધ જેને એવી,
અને નરાણાં કે ૦ મનુષ્યોને શાસ્ત્રી કે ૦ સન્માર્ગને શિશવનારી, અને અયશોરોધિ
કા કે ૦ અપયશને દૂર કરનારી, અને અવાધિકા કે ૦ કોરૂપે પણ જેને ગાંજી
નથી એવી, અને આદેયા કે ૦ સર્વ લોકોએ ગ્રહણ કરવામાટે યોગ્ય એવી, અને
મનુજમનુ કે ૦ મનુષ્યના અનુલક્ષે કરીને જરા કે ૦ વૃદ્ધપણને ત્યાજ્યંતી કે ૦
તજાવનારી અર્થાત્ મનુષ્ય કને વૃદ્ધપણનો ત્યાગ કરાવનારી, અને જયંતી કે ૦ સંપૂ
ર્ણ પરવાદીપુરુષોને જીતનારી એવી ઠે. ॥ ૩ ॥

યાતાયાતારતેજાઃસદસિસદસિનૃત્કાલકાંતાલકાંતાઃ ॥

પારિંપારિંદ્રરાજંસુરવસુરવધૂપૂજિતારંજિતારં ॥ સાત્રા

સાત્રાયતાંત્વામવિપમવિપનૃપણાન્નીપણાન્ની ॥ હીનાઃ

હીનાઅપત્નીકુવલયવલયશ્યામદેહાઃમદેહા ॥ ૪ ॥

બ્યાખ્યા-હે જબ્યજન ! સદસિ કે ૦ સન્નાનેવિપે અપારિં કે ૦ અત્રુરહિન એવો
પારિંદ્રરાજં કે ૦ અજગરોનો રાજા એવો જે અજગર તેકપર ચાતાં કે ૦ આરુદ્યના
રી એવી, ચાકે ૦ જે અહીનાઅપત્ની-અહીન કે ૦ ધરણંડ, તેની અપત્ની કે ૦ પટ
રાણી એવી વીરોદયા નામક અધિષ્ઠાયકે દેવી. તાકે ૦ તે જિતારંકે ૦ જીત્યોઝે, આ
ર કે ૦ અત્રુસમૂહ જેણે એવી, ત્વાં કે ૦ તને ત્રાતાત્ કે ૦ સન્નારૂપનયથી ત્રાય
તાં કે ૦ રહુણ કરો. તે વીરોદયા દેવી કેવીઝે ? તોકે-તારતેજા-તારકે ૦ દૈવીન્યમાન

ठे, तेजके० काति जेनी एवी, अने सदसिन्नत्के० उत्तम प्रकारनाखड्डने धारण क
रनारी, अने कालकातालकाता-कालके० नीलवर्ण, अने कातके० सुंदरने, अल
काके० केशना अग्रजाग जेना एवी, अने सुरवसुरवधूपूजिता- सुके० उत्तमने र
के० शब्द जेउनो, एवीउं जे सुरवधूके० वेवागनाउं, तेउंए पूजिता के० पूजन क
रेली अने अविपमविपन्नूपणा-अविपम के० सोम्य, एवो जे विपन्नृत् के० सर्प,
ते ठे नूपण के० आचरण जेने एवी, अने अजीपणा के० नयकरपणा रहित,
अने जीहीना के० नयरहित, अने कुवलयवलयश्यामदेहा-कुवलय के० कमल,
तेनु वलय के० जे समूह, तेना सरखो श्यामवर्ण ठे देह जेनो एवी, अने अम
देहा के० नयी मढके० गर्वनी इहा जेने, एवी ठे ॥४॥ इति श्रीपार्श्वनाथजिनस्तुति
अवतरण-हवे महावीर जिननीस्तुति दमकवृत्तेकरीने कहे ठे

नमदमरशिरोरुहस्त्रस्तसामोदनिर्निजमंदारमालारजोरजिताग्नेय
रित्रीकृताऽवनवरतमसगमोदरतारोदितोऽनगनार्यावलीलापदेहे
क्षिताऽमोहिताक्षोन्नवान् ॥ ममवितरतुवीरनिर्वाणशर्माणिजाता
वतारोधराधीशसिद्धार्यनाम्निक्षमालकृता ॥ वनवरतमसगमोदा
रतारोदितोऽनगनार्यावलीलापदेहेक्षितामोहिताऽक्षोन्नवान् ॥ १ ॥

व्याख्या-हे नमदमरशिरोरुहस्त्रस्तसामोदनिर्निज मंदारमालारजोरजिताग्ने-
नमत् के० नमस्कार करनारा एवा जे अमर के० देव, तेउंना जे शिरोरुह के०
मस्तकसवधी केश, तेउंथी स्त्रस्त के० गजित, एवी जे सामोद के० सुगंतहित ए
वी निर्निज के० टपकती एवी मंदारमाला के० कटपट्टकना पुष्पोनी जे रज के०
पराग तेणे करीने रजीत के० रगयुक्त ठे अंग्री के० चरण जेना एवा, अने हे
रित्रीकृतावन-रित्री के० पृथ्वी तेनु कृत के० करेखु ठे अवन के० रक्षण जे
एवा, अने हे वरतमसगम-वरतम के० अतिश्रेष्ठ ठे, सगम के० सगती
एवा, अने हे असगमोद के० नयी सग के० सतारसग अने मोद के०
जेने एवा, अने हे अरत के० मेथुनरहित एवा, अने हे अरोदित के०
रहित एवा, अने हे अनगन-अगना के० हे स्त्रीरहित एवा, अने हे आर्याव
श्रेष्ठ पुरुषोत्तु रक्षण करनारा, अने हे हित के० हे हितकरनारा हे वीर के०
महावीर, लीलापदे के० क्रीडाउ स्थान एवा अने क्षणालकृतो के० पृथ्वीनेविने

अलंकाररूप एवा धराधीशसि-धार्यधाम्नि-धराधीश के० पृथ्वीपति एवो जे सिद्धा
र्य के० सिद्धार्थ नामनो राजा. तेना धाम्नि के० गृह्णेविपे जातावतारः के० ययो
वे अवतार जेनो एवा, अने द्वितामः-द्वित के० निवारण कस्योवे ग्राम के० रो
ग जेणे एवा. अने अक्षोभवान् के० क्षोभरहित एवा. अने उदारतारोदितानंगना
यावलीजापदेहेद्वितामोद्विताह -उदार के० विगाज ठे, तारा के० कीकी जेउनी.
अने उदित के० प्रगट ठे. अनंग के० कामदेव जेउने, एवी जे नारी के० मनु
ष्य देवादिकोनी तरुण स्त्रीउ, तेउनी जे आवली के० श्रेणी तेना जे लाप के० जा
यणो, अने वेहेद्वित के० देहनेविपे कामबुद्धि एवलोकन, तेउए करीने अमोद्वित
के० मोहने नथी पामी अह के० इंद्विउ जेमनी, एवा जगवन् के० तमे मम के०
मने निर्वाणशर्माण के० मोक्षमुखने अनवरत के० निरंतर वितर के० समर्पण करो.

समवसरणमत्रयस्याःस्फुरत्केतुचक्रानकानेकपद्मेडुरुक्चामरोत्सर्पि
सालत्रयी ॥ सदवनमदशोकपृथ्वीक्षणप्रायशोजातपत्रप्रज्ञागुर्वरा
राट्परैताद्वितारोचितं ॥ प्रवितरतुसमीहितंसाऽर्द्धतांसंततिर्नक्तिजा
जान्वाञ्जोधिसंभ्रांतजव्यावलीसेविता. ॥ सदवनमदशोकपृथ्वी
क्षणप्रायशोजातपत्रप्रज्ञागुर्वराराट्परैताद्वितारोचितं ॥ ९ ॥

व्याख्या-अत्रके० आ जगतनेविपे, यस्याः के० जे अरिहंतश्रेणीतुं समवसर
ण के० धर्मदेशनास्थान, आराराट् के० अत्यंत गोनतुं हनुं; साके० ते अस
दवनमदशोकपृथ्वी के० अविद्यमान जे सदवन के० संतापसहित, मदके०
आठ मद, अने गोक-तेउए करी पृथ्वीके० मोहोटी एटले संताप, मद अने गोक-
एउए करीरहित एवी, समवसरण नूभिठे अने नवाञ्जोधिसंभ्रांतजव्यावलीसेविता-ज
व के० संसाररूप जे अञ्जोधिके० समुद्र, तेनेविपे संभ्रांतके० व्याकुल थएजा जे न
व्यके० नव्यप्राणित, तेउनी जे आवली के० श्रेणी, तेणे सेवित के० सेवन करे
ली एवी, अने ईक्षुण्णप्राके० ज्ञानरूप चक्रुने देनारी एवी अर्द्धतां के० अरिहंतोनी जे
संतती के० श्रेणी, ते नक्तिजाजां के० नक्तिवंत एवा पुरुषोतुं समीहित के० वांछि
त जे, तेने प्रवितरतु के० उत्पन्नकरो. ते समवसरण केउंठे १ तो के-स्फुरत्केतुच
क्रानकानेकपद्मेडुरुक्चामरोत्सर्पिसालत्रयीतत्-स्फुरत् के० स्फुरण पामनारो जे
केतुके० ध्वज, चक्र के० धर्मचक्र, आनक के० देवडुंनि, अनेकपद्म के० देवोए र

ચેલા એવા ઘણા કમલો, ફરુકામર કે ૦ ચડ્સરચી ઠે કાનિ જેડની
 ચામરો, અને નલ્લપિ કે ૦ ઝવે પ્રસારપામનારી જે સાજરચી કે ૦ ગ્રણપ્રાકાર,
 ઝાંકરીને સત્ કે ૦ પ્રધાન એવુ, અને અવનમદશોકપ્રચીકણ નાપશોના
 નાગુસ્-અવનમત્ કે ૦ વદન કરનારાં ઠે, અશોકવૃક્ષ જેનેવિપે, અને
 પ્રાય કે ૦ ધૃત્વીનેવિપે ઇત્સાહરૂપ ઠે ગોના જેની, એવુ જે ધ્યાતપત્ર કે ૦
 તેની જે પ્રજા કે ૦ કાતી, તેણે કરીને ગુરુ કે ૦ મોહોટુ, અને પરેતાહિતારો
 પરંત કે ૦ નષ્ટ થયા ઠે અહિત કે ૦ શત્રુ જેડના, એવા જે પુરુષો, તેડાંકરીને
 રોચિત કે ૦ અત્યંત ગોનિત એવુ, અને ૫ ૧ તપત્રનનાગુર્વરાસદપરેતાહિ
 ત-યશોનાત કે ૦ યજ્ઞેકરીને શોનિત એવા જે પત્ર કે ૦ વાહનો, તેડી જે
 કે ૦ કાતી, તેને નાકે કે ૦ સેવન કરનારા જે ડર્બરાસ કે ૦ નમિપતી, અને
 કે ૦-પિશાચ દેવતા, અને અહિ કે ૦ નાગદેવતા, અને તારા કે ૦ નદ્ર દેવતા-
 તેડાંકરીને ઇચિત કે ૦ યોગ્ય એવુ ઠે ॥ ૨ ॥

પરમતતિમિરોગ્રજાનુપ્રજાનૂરિજગૈર્ગંજીરાનૃશવિશ્વવર્ચેનિકાચ્યેવિ
 તીર્થાત્તરા ॥ મહતિમતિમતેહિતેશસ્યમાનસ્યવાસસદાઽતન્વતીતાપ
 દાનદધાનસ્યસાઽમાનિન ॥ જનનમૃતિતરાગનિષ્પાસસારનીરાક
 રાતર્નિમઙ્ગઙ્ગનોત્તારનોર્જારતીર્થકૃત્ ॥ મહતિમતિમતેહિતેશસ્ય
 માનસ્યવાસસદાતન્વતીતાપદાનંદધાનસ્યસામાનિન ॥ ૩ ॥

બ્યાખ્યા-હે અતન્વતીતાપત્-અતનુકે ૦ મહોટી અતીત કે ૦ નષ્ટ થએલીને,
 પત્કે ૦ આપઢા જેનાથી એવા, અને હે મતિમતેહિતકે ૦ બુદ્ધિમાન્ એવા પુરુષે
 જપિત એવા, હે તીર્થકૃત્કે ૦ દેતીર્થકર દેવ જગવાન્ ॥ ઇશસ્યકે ૦ સમર્થ એવા
 મતે કે ૦ જિનશાસનરૂપ મતનેવિપે હિકે ૦ નિશ્ચયે કરીને શસ્યમાનસ્યકે ૦
 વાને યોગ્ય એવો, અને ધ્યાનદધાનસ્યકે ૦ ધ્યાનદત્તુ કેવલ સ્થાન એવો, અને
 નિન કે ૦ માનરહિત એવો, અને ન કે ૦ અમોને સામાનિકે ૦ પ્રિયવસ્તુને
 કે ૦ દેનારો એવો જે તુ તેકે ૦ તારી જારતીકે ૦ વેશનારૂપ જે વાણી, સાકે ૦ તે
 અવર્થકે ૦ જગત્તનેવિપે મુખ્ય એવા, અને મહતિકે ૦ પીસતાહીશ જાણ યોગ્ય
 સ્તારયુક એવા નિકાચ્યકે ૦ મોહરૂપ ધરનેવિપે વાસકે ૦ વસતીને વિતીર્થાત્તરને
 સમર્પણ કરો તેવાણી કેવીઝે ॥ તો પરમત ૧૧ નાગુ ૧૧

सनरूप जे तिमिरके० अंधकार, तेना नाश कारणे, उग्रजानुप्रज्ञके० उग्रसूर्यनी
कांति सरखीने; अने नूरिचंगैः के० घणा जे जंग. तेउए करीने नृशंके० अरु
त, गजोराके० गंजीर. अने जननमृतितरंगनिष्पारसंसारनीराकरांतनिमज्जकानो
नारनीः-जननके० जन्म अने मृतिके० मरणरूप ठे तरंग के० कल्लोल जेनेविपे
एवो जे निष्पार के० पाररहित संसारनीराकर के० संसाररूप समुद्र, तेना अंतः
के० मध्यजागनेविपे निमज्जत् के० बुडनारा जे जन के० चविकजानो, तेउने
उत्तारे के० उतरवामाटे नौःके० नौकारूप. अने तापदान के० संतापना ठेठनने
आतन्वती के० करनारी, अने मानस्य के० जे पूजादिक सत्कार, तेनी संसत्वा
के० सत्ता सरखी अथवा सत्ताज होयना ! एवीने संसत्वा-अर्थां वा शब्द इव श
ब्दार्थी अथवा उत्प्रेक्षा वाचक जाणवो. ॥ ३ ॥

सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीठीलुठतारहारस्फुरश्मिसारक
मांजोरुहे ॥ परमवसुतरांगजारावसन्नाशितारातिनाराजितेनासि
नीहारतारावलक्षेमदा ॥ कृणरुचिरुचिरोरुचंचत्सटासंकटोत्कृष्टकं
ठोन्नटेसंस्थितेनव्यलोकंत्वमंवांसविके ॥ परमवसुतरांगजारावसन्ना
शितारातिनाराजितेनासिनीहारतारावलक्षेमदा ॥ ४ ॥

व्याख्या- हे सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीठीलुठतारहार स्फुरश्मिसारक
मांजोरुहे- सरजस के० वेगयुक्त एवा, नत के० नमन करनारा जे, नाकि
के० देवो, तेउनी नारीजन के० स्त्रीजन, तेमना जे उरोज के० स्तन, तद्रूप जे पी
ठी के० आसन, तेनेविपे लुठत् के० लुठन करनारा जे तार के० मनोहर एवा
हार के० पुष्पहार, तेउनां स्फुरत् के० दैदीप्यमान जे रश्मि के० किरणो तेउए
करीने सार के० श्रेष्ठ ठे, क्रमांजोरुहे के० चरणकमल जेना एवी, अने हेअजि
ते के० कोइए पण जेने जीती नथी एवी, अने कृणरुचिरुचिरोरुचंचत्सटासंकटो
त्कृष्टकंठोन्नटे- कृणरुचि के० विजली, तेना सरखी रुचिर के० मनोहर एवी, अ
ने उरु के० महोटी जे चंचत् के० दैदीप्यमान एवी सटा के० जटा. तेणे करीने
संकट के० अतिशय जरचक एवोजे उत्कृष्ट कंठ, तेणे करीने उन्नट के० गूर एवो,
अने नासिनीहारतारावलक्षे-नासि के० शोचनशील, एवुं जे नीहार के० हि
म अने तारा के० तारामंमल, तेना सरखो वलक्ष के० शुभ्रवर्ण एवो, गजारो

ચેલા એવા ઘણા કમલો, ડહરુકામર કે ૦ ચંદ્રસરખી છે કાનિ જેડની એવા
 ચામરો, અને ઇત્સર્પિ કે ૦ ઝાંચે પ્રસારપામનારી જે સાજત્રયી કે ૦ ત્રણપ્રાકાર, તે
 ઝાંચે કરીને સત્ કે ૦ પ્રધાન એવું, અને અવનમદશોકપૃથ્વીક્ષણ પ્રાયશોનાનપત્ર
 નાગુરુ-અવનમત્ કે ૦ વદન કરનારા છે, અશોકવૃક્ષ જેને વિષે, અને પૃથ્વીક્ષણ
 પ્રાય કે ૦ પૃથ્વીને વિષે ઇત્સાહરૂપ છે શોના જેની, એવું જે આતપત્ર કે ૦ ઘર ત્રણ
 તેની જે પ્રજા કે ૦ કાતી, તેણે કરીને ગુરુ કે ૦ મોહોદુ, અને પરેતાહિતારોચિત-
 પરેત કે ૦ નષ્ટ થયા છે અહિત કે ૦ શત્રુ જેડના, એવા જે પુરુષો, તેડાંકરીને અ
 રોચિત કે ૦ અત્યંત શોનિત એવું, અને યશોનાતપત્રપ્રજાગુર્વરાટપરેતાહિતારોચિ
 ત-યશોનાત કે ૦ યગેકરીને શોનિત એવા જે પત્ર કે ૦ વાહનો, તેડીની જે પ્રજા
 કે ૦ કાતી, તેને જાકે કે ૦ સેવન કરનારા જે ઊર્વરાટ કે ૦ જમિપતી, અને પરેત
 કે ૦ પિશાચ દેવતા, અને અહિ કે ૦ નાગદેવતા, અને તારા કે ૦ નક્ષત્ર દેવતા-
 તેડાંકરીને ઇચિત કે ૦ યોગ્ય એવું છે ॥ ૨ ॥

પરમતતિમિરોગ્રજાનુપ્રજાનૂરિન્નગૈર્ગંજીરાનૂશવિશ્વવર્ચેનિકાચ્યેવિ
 તીર્થાત્તરા ॥ મહતિમતિમતેહિતેશસ્યમાનસ્યવાસસદાતન્વતીતાપ
 ઢાનદધાનસ્યસામાનિન ॥ જનનમૃતિતરાગનિષ્પાસસારનીરાક
 રાતર્નિમઙ્ગજ્ઞનોત્તારનોર્જારતીર્થકૃત્ ॥ મહતિમતિમતેહિતેશસ્ય
 માનસ્યવાસસદાતન્વતીતાપદાનંદધાનસ્યસામાનિન ॥ ૩ ॥

આર્યા-હે અતન્વતીતાપત્-અતનુકે ૦ મહોટી અતીત કે ૦ નષ્ટ થઈને, આ
 પત્કે ૦ આપદા જેનાથી એવા, અને હે મતિમતેહિતકે ૦ બુદ્ધિમાન્ એવા પુરુષે અન્નિ
 લપિત એવા, હે તીર્થકૃત્કે ૦ હેતીર્થકર દેવ જગવાન્ ! ઈશ્યકે ૦ સમર્થ એવા,
 મતે કે ૦ જિનશાસનરૂપ મતને વિષે હિકે ૦ નિશ્ચયે કરીને શસ્યમાનસ્યકે ૦ પ્રજા
 વાને યોગ્ય એવો, અને આનદધાનસ્યકે ૦ આનંદનું કેવલ સ્થાન એવો, અને
 નિન કે ૦ માનરહિત એવો, અને ન કે ૦ અમોને સામાનિકે ૦ પ્રિયવસ્તુને
 કે ૦ દેનારો એવો જે તુ તેકે ૦ તારી જારતીકે ૦ વેશનારૂપ જે વાણી, સાકે ૦ તે
 શ્વર્થકે ૦ જગત્તને વિષે મુખ્ય એવા, અને મહતિકે ૦ પીસતાલીશ લાખ યોજન
 સ્તારયુક્ત એવા નિકાચ્યેકે ૦ મોહરૂપ ઘરને વિષે વાસકે ૦ વસતીને વિતીર્થાત્તરા
 સમર્પણ કરો તે વાણી કેવી છે ? તોકે-પરમતતિમિરોગ્રજાનુપ્રજા-પરમા

सनरूप जे तिमिरके० अंधकार. तेना नाज कारणे, उग्रनानुप्रज्ञाके० उग्रसूर्यनी
 कांति सरस्वीने; अने नृनिर्गः के० घणा जे जंग. तेउए करीने नृशंके० अक्ष
 त, गजोराके० गंजीर. अने जननमृत्तितरंगनिष्पारसंसारनीराकरांतनिमज्जाऊनो
 नारनाः—जननके० जन्म अने मृतिके० मरणरूप ठे तरंग के० कल्लोल जेनेविपे
 एवो जे निष्पार के० पाररहित संसारनीराकर के० संसाररूप समुद्र, तेना अंतः
 के० मध्यजागनेविपे निमज्जात् के० बुडनारा जे जन के० चविकज्जानो, तेउने
 उषारे के० उतरचामाटे नौःके० नौकारूप, अने तापदान के० संतापना ठेदनने
 आतन्वती के० करनारी, अने मानस्य के० जे पूजाटिक सत्कार, तेनी संसत्वा
 के० सजा सरस्वी अथवा सजाज होचना! एवीने संसत्वा—अर्थां वा शब्द इव श
 दार्था अथवा उत्प्रेक्षा वाचक जाणवो. ॥ ३ ॥

सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीठीलुवतारहारस्फुरश्मिसारक
 मांजोरुहे ॥ परमवसुतरांगजारावसन्नाशितारातिनाराजितेनासि
 नीहारतारावलक्षेमदा ॥ कृष्णरुचिरुचिरुरुचंचत्सटासंकटोत्कृष्टकं
 ठोन्नटसंस्थितेनव्यलोकंतमंवांशविके ॥ परमवसुतरांगजारावसन्ना
 शितारातिनाराजितेनासिनीहारतारावलक्षेमदा ॥ ४ ॥

व्याख्या— हे सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीठीलुवतारहार स्फुरश्मिसारक
 मांजोरुहे— सरजस के० वेगयुक्त एवा, नत के० नमन करनारा जे, नाकि
 के० देवो, तेउनी नारीजन के० स्त्रीजन, तेमना जे उरोज के० स्तन, तद्रूप जे पी
 ठी के० आसन, तेनेविपे लुवत् के० लुंवन करनारा जे तार के० मनोहर एवा
 हार के० पुष्पहार, तेउनां स्फुरत् के० देदीप्यमान जे रश्मि के० किरणो तेउए
 करीने सार के० श्रेष्ठ ठे, क्रमांजोरुह के० चरणकमल जेना एवी, अने हेअजि
 ते के० कोइए पण जेने जीती नथी एवी, अने कृष्णरुचिरुचिरुरुचंचत्सटासंकटो
 त्कृष्टकंठोन्नटे— कृष्णरुचि के० विजली, तेना सरस्वी रुचिर के० मनोहर एवी, अ
 ने उरु के० महोटी जे चंचत् के० देदीप्यमान एवी सटा के० जटा, तेणे करीने
 संकट के० अतिशय जरचक एवोजे उत्कृष्ट कंठ, तेणे करीने उन्नट के० शूर एवो,
 अने नासिनीहारतारावलक्षे—नासि के० शोचनशील, एवुं जे नीहार के० हि
 म अने तारा के० तारामंजल, तेना सरस्वी वलक्ष के० शुभ्रवर्ण एवो, गजारी

चूमि-तेने विषे सार के० प्रधान एवा हे वसुधासार! हे तीर्थनाथ के० हे तीर्थ करदेव! तव के० तने आसाद्यमाना के० प्राप्त थएली, वाणी के० पातरीश गुणो ए करी विराजमान एवी धर्मोपलक्षण वाणी ते, मे के० मादरा रुदयनेविषे आहितानि के० स्थापन करेला एवा हितानि के० मनोवाठितने क्रियात् के० करो ते वाणी केवीठे? तो के-नित्य के० निरतर-हेतूपपत्तिप्रतिहतकुमतप्रोदतध्वातबाधा-हेतु के० वस्तु स्थापन करनारा लिंग अने उपपत्ति के० पुक्ति-तेणे करीने प्रतिहत के० निराकरण कखोठे, कुमत के० कुत्सित पुरुषनो मतरूप प्रोदत के० उत्कट एवो ध्वात के० अधिकाररूप अर्थात् अज्ञानरूप ग्रंथी जेणे एवी, अने अपापाया-अपके० गयोठे, अपायके० क्लेश जेथी एवी, अने सुधासा रहया-सुधा के० अमृत, तेनी जे आसारके० वेगयुक्तवृष्टि, तेना सरखी हयके० मनोहर अने, निर्वाणमार्गप्रणयपरिगता-निर्वाणमार्ग के० मोक्षमार्ग-तेनेविषे जे प्रणयीके० स्नेहवाला एवा यती, तेउए परिगत के० अंगीकार करेली एवीठे.

रक्षुक्षग्रहादिप्रतिहतिशमिनीवाहितश्वेतजास्व ॥ त्सन्ना
लीकासदाप्तापरिकरमुदितासाक्षमालाजवत ॥ शुभ्राश्री
शांतिदेवीजगतिजनयतात्कुम्भिकाजातियस्या ॥ सन्ना
लीकासदाप्तापरिकरमुदितासाक्षमालाजवतं ॥ ४ ॥

व्याख्या-हे नव्यजन! यस्य के० जे श्रीशांतिदेवीना परिकर के० हस्तने विषे नूपणत्वे करी उदिता के० उदय पामेली अने आस के० प्राप्त थएली एवी जे कुम्भिका के० कमल, ते सदा के० निरतर, जाति के० शोनेठे, सा के० ते, श्री शांतिदेवी के० श्रीशांतिदेवीनामे अधिष्ठायक देवी, जगति के० जगत्नेविषे, ज वत के० तु जे तेने, ह्मालाजवत-ह्माके० उपशम, तेनोठे लाजके० प्राप्ति जेने एवा अथवा ह्मा के० पृथ्वी, तेनोठे लाज जेने, एवाने जनयतात् के० उत्पन्न करो ते शांतिदेवी केवीठे? तो के, रक्षुक्षग्रहादिप्रतिशमिनी! रक्षु के० राक्षस, कुक्ष के० माकिनी शाकिनी प्रमुख छट व्यतरादिक अने ग्रहके० शनैश्वरादिक जे क्रूर ग्रह, तेउथी जे प्रतिहति के० उपघात, तेनी शमिनी के० उपशम करनारी, अने वाहितश्वेतजास्वत्सन्नालीका-वाहित के० वाहन कखुंठे, श्वेत के० शुभ्र, जा स्वत के० वैदीप्यमान एवु सत् के० उत्तम एवु नालीक के० कमल जेणे, एवी अ ने सदाप्ता-सत् के० साधु, तेउने आस के० मान्य एवी अने परिकरमुदिता के०

जटा ममलादिक साहित्ये हर्ष पामेली, अने शुभा के० वणें श्वेतवर्ण एवी, अने सन्नालीका-सन्न के० नष्ट अयुंठे, अलीक के० असत्य जेथी, एवीठे. ॥ ४ ॥ इति श्रीवासुपूज्यजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ ४७ ॥

अवतरण-हवे श्रीविमलनाथजिननीस्तुतीष्ट्वीवृत्तेकरीने कहेते.

अपापदमलंगनंशमितमानमामोहितं ॥ नतामरसज्ञासुरं

विमलमालयामोहितं ॥ अपापदमलंगनंशमितमानमा

मोहितं ॥ नतामरसज्ञासुरंविमलमालयाऽमोहितं ॥ १ ॥

अर्थ.-अमे विमलं के० श्रीविमल नामक जिनेश्वरने, आनमामः के० अत्यंत नमस्कार करीएठे. ते विमलनाथ केवाठे ? तो के, अपापदं-अप के० गएजीठे, आपदा के० आपत्ति जेथी एवा. अने अलंगनंशं के० अत्यंत कर्मक्षयथी वत्पन्न अयुं जे निविडसुख. तेने प्राप्त यएला. अने हिन के० सर्व प्राणी मात्रना हितकारी. अने नतामरसज्ञासुरं-नत के० नष्ट ठे. अमर के० देव अने सज्ञासुर के० कांतियुक्त असुर जेने एवा, अने विमल के० निर्मल एवी जे माला के० पुष्पमाला-तेणे करीने मोहित के० सुगंधयुक्त करेला. अने अपापदं के० पापने देनाग न ही; एवा अने अलंगनं के० कोऽ पण जेनी आछासुं उजंघन करे नही. एवा. अने शमितमानं के० शमन कछुंठे मान के० अनिमान जेणे एवा. अने नयामोहितं के० कोऽ पण विषये करीने किंचित पण मोहने न पामेला, अने तामरसज्ञासुर के० आरक्त क मज सरखा दैवीप्यमान अने, आलयामोहित-आलय के० गृह, तेनी प्राप्ति ए अने नाशे, अमोहितं के० प्राप्त अनारो जे हर्ष किवा खेद, तेणे रहित. एवाठे. ॥ १ ॥

सदानवसुराजिताअसमराजिनाजीरदाः ॥ क्रियासुरुचिता

सुतेसकलचारतीरायताः ॥ सदानवसुराजिताअसमरा

जिनाजीरदाः ॥ क्रियासुरुचितासुतेसकलचारतीरायताः ॥ २ ॥

आख्या:-हेनअजलन ! जेजिन. सदानवसुराजिता:-सदानव के० अमुरकुमा रसहित जे, सुर के० देव, तेउए अजित के० न जीतेजा, अने असमराः के० संशामरहित. अने सकलचारतीरा-सकल के० संपूर्ण जे, चार के० संसारानार. ते ना नीरा. के० तटनेविषे रहेनारा एठले संतारे अजित एवा अने यत्ता. के० यत्न करनारा, अने सदानवसुराजिता - के० दाननहित. एवुं जे वसु के० सुवर्ण -

ऐ करी। राजित के० शोजित— अने अतमराजिनाजीरदा — अतम के० निरूप
पमपऐ राजि के० शोजितठे नाजि अने रद के० दतजेना एवा, अने सकलजा-
कल के० सुदर एवी जे जाके० काती, तेऐसहित, अथवा सपूर्णकातीए युक्त ए
वा, अने जीरदा के० जयनो नाश करनारा एवा ते जिना के० तेतीर्यकर तेके०
तने उचितासुके० करवा माटे योग्य एवी अने रुचितासुके० पणितपुरुषोने मान्य,
एवी क्रियासुके० धर्मानुष्ठान क्रियानेविषे—आयता के० विस्तृतएवी रती के० त
तोपने क्रियासु के० करो ॥ २ ॥

सदायतिगुरोरहोनमतमानवैरचित ॥ मतवरदमेन
सारहितमायताजावत ॥ सदायतिगुरोरहोनमतमान
वैरचितं॥ मतवरदमेनसारहितमायताजावत ॥ ३ ॥

व्याख्या — अहो के० हेलोको, यतिगुरो के० यतीना गुरु एवा अने आयता
जावत — आयत के० विशाल एवी जे आजा के० काती, ते ठे जेने एवा, गुरो के०
तीर्थकरना, मर्तके० सिद्धातमतने तमे जावत के० नक्तिए करीने सदाके० निरत
र, नमत के० वदन करो ते मत केबुठे? तोके—मानवे के० मनुष्योए, अचित के०
पूजित, अने वरदके० इहितपरने आपनारुं, अने एनसाके० पापे करीने रहित ए
बु, अने रह के० रहस्यनूत, अने जेने मानके० अजिमान अने वैरपण मान्यनयी
एबु, अने आयता के० वृद्धिपामनारा एवा वरदमे के० श्रेष्ठ एवा आत्मदमे करीने
चित के० व्याप्त एबु, अने सारहित के० सर्वजनने अजिमत अने हितकारक एबु,
अने सदायति—सत् के० मोहोटीठे आयति के० प्रसुता जेथी एबु, अने मर्त के०
सर्वजनने मान्य एबुठे ॥ ३ ॥

प्रजाजितनुतामलपरमचापलारोहिणी ॥ सुधावसुरजीमना
मयिसनाक्षमालेहित ॥ प्रजाजितनुताऽमलपरमचापलाऽरो
हिणी ॥ सुधावसुरजीमनामयिसनाक्षमालेहित ॥ ४ ॥

व्याख्या — रोहिणी के० रोहिणी नामे जे अधिष्ठायक देवी ते, अल के० अत्यंत, परके०
उत्कृष्टपणे प्रजाजिके० नजनशील, एवी, अने क्षमाले के० क्षमावान् एवी, ते मयिके०
मारेविषे, अमजके० निर्मल अने हितके० हितकारक एवा ईहितके० वांछितने, तनुता
के० विस्तारकरो ते रोहिणीदेवी केबोठे? तोके—अचापलाके० चपलपणाएरहित अने
सुधावसु — सुधा के० चूनो तेना सरस्वीठे, वसुके० काती जेनी, अथवा सुधाके० अमृत,

तेजने, वसुके ० इत्य जेनुं एवी. अने अजीमना: के ० जयरहित ठे मन जेनुं एवी, अने सना
 द्माला के ० कांतियुक्ते अद्माला के ० जपमाला जेनी एवी, अने प्रजाजितनुता-प्रजा
 के ० ते देवीनी कांती ए जे जितके ० जीतेला जे लोक, तेउं ए नुता के ० स्तुती करेली, अने
 परमचापला-परम के ० उत्कृष्ट एवं जे चापके ० धनुष्य, तेने ग्रहण करनारी, अ
 ने सुधावसुरजीके ० महोटावेगे करीने दोहनारी जे सुरनिके ० कामधेनु, ते प्रत्ये आ
 रोहिणीके ० आरोहण करनारी, अने अनामयिसना-आमयके ० रोग, तेणे रहित
 एवीने सनाके ० पर्यदा जेनी एवीने. ॥४॥ इति विमलजिनस्तुति. संपूर्ण. ॥५॥

अवतरण ०-हवेथी अनंतजिननाथनी स्तुति, द्रुतविजंघित वृत्तेकरीने कहेठे.

सकलधौतसहासनमेरव ॥ स्तवदिशंत्यग्निपेकजलाहवाः ॥ म

तमनंतजितः स्नपितो ह्यसत् ॥ सकलधौतसहासनमेरवः ॥ १ ॥

आख्या-हे नव्यजन, सकलधौतसहासनमेरवः-सकल के ० संपूर्ण, धौत
 के ० कालन कछुं ठे, सहास के ० सप्रकाश-अर्थात् पुष्पादिकोए विकसित एवं
 नमेरु के ० देवताउनुं वृद्ध जेणे एवो, अने स्नपितो ह्यसत् सकलधौतसहासनमे
 रव-स्नपित के ० स्नान करावुं ठे, उह्यसत् के ० वैदीप्यमान, सकलधौत के ०
 सुवर्णसहित, अने सहासन के ० अग्निपेक माटे जे सिंहासन, तेणे सहित, एवो
 मेरुके ० मेरुपर्वत जेणे, एवा अनंतजिन के ० श्रीअनंतजिननाथनो अग्निपेक, ज
 लाहवाः के ० मेरुपर्वत उपर जन्माग्निपेक करवामाटे प्राप्त थएलो जे उदकनो प्र
 वाह, ते तवके ० तमारा, मतं के ० मनोवांछितने, दिशंतु के ० आपो. ॥ १ ॥

ममरतामरसेवितेक्षण प्रदनिहंतुजिनैः एकदं वक ॥ व

रदपादयुगंगतमङ्गता ममरतामरसेवितेक्षण ॥ २ ॥

आख्या-रत के ० प्रीति ए तत्पर एवा जे अमर के ० देवो, तेउं ए सेवित के ०
 सेवन करेला, एवा हे रतामरसेवित! अने क्षण के ० महोत्साह, तेने प्रद के ०
 उत्तम प्रकारे करीने देनारा, एवाहें क्षणप्रद! अने वर देनारा एवा हे वरद! अने
 वितत के ० विस्तीर्ण ठे नेत्रो जेनां, एवा हे वितेक्षण! हे जिनैः एकदं वक के ० हे
 जिनैः समूह, ते के ० तमारुं, अमरतामरसे-अमरके ० देव, तेउं ए मामेला जे ता
 मरस के ० कमलो, तेनेविषे गत के ० प्राप्त एवं पादयुगं के ० चरणयुगज, ते मम
 के ० मारा, अज्ञता के ० अज्ञानीपणाने निहंतु के ० संहार करो. एट्ठे नाश करो

एो करी राजित के० शोजित- अने असमराजिनाजीरदा - असम के० निरूप
पमपणे राजि के० शोजितने नाजि अने रद के० दतजेना एवा, अने सकलजा-
कज के० सुदर एवी जे जाके० काती, तेणेसहित, अथवा संपूर्णकातीए युक्त ए
वा, अने जीरदा के० जयनो नाश करनारा एवा ते जिना के० तेतीर्थकर तेके०
तने उचित्तुसुके० करवा माटे योग्य एरी अने रुचित्तुसुके० पणितपुरुषोने मान्य,
एवी क्रियासुके० धर्मासुष्ठान क्रियानेविषे-आयता के० विस्तृतएवी रती के० स
तोपने क्रियासु के० करो ॥ २ ॥

सदायतिगुरोरहोनमतमानवैरचितं ॥ मतवरदमेन
सारहितमायतानावत ॥ सदायतिगुरोरहोनमतमान
वैरचित॥ मतवरदमेनसारहितमायतानावत ॥ ३ ॥

व्याख्या - अहो के० हेलोको, यतिगुरो के० यतीना गुरु एवा अने आयता
नावत - आयत के० विशाल एवी जे आजा के० काती, ते ठे जेने एवा, गुरो के०
तीर्थकरना, मतके० सिद्धांतमतने तमे नावत के० नक्तिए करीने सदाके० निरत
र, नमत के० वदन करो ते मत केबुठे? तोके-मानवै के० मनुष्योए, अचित के०
पूजित, अने वरदके० इक्षितरने आपनारुं, अने एनसाके० पापे करीने रहित ए
बु, अने रह के० रहस्यनूत, अने जेने मानके० अनिमान अने वैरपण मान्यनपी
एबु, अने आयता के० वृद्धिपामनारा एवा वरदमे के० श्रेष्ठ एवा आत्मदमे करीने
चित के० व्याप्त एबु, अने सारहित के० सर्वजनने अनिमित्त अने हितकारक एबु,
अने सदायति-सत् के० मोहोटीने आयति के० प्रनुता जेथी एबु, अने मत के०
सर्वजनने मान्य एबुने ॥ ३ ॥

प्रजाजितनुतामलपरमचापलारोहिणी ॥ सुधावसुरजीमना
मयिसजाह्ममालेहित ॥ प्रजाजितनुताऽमलपरमचापलाऽरो
हिणी ॥ सुधावसुरजीमनामयिसजाह्ममालेहित ॥ ४ ॥

व्याख्या - रोहिणी के० रोहिणी नामे जे अधिष्ठायक देवी ते, अल के० अत्यंत, परके०
उत्कृष्टपणे प्रजाजिके० जजनशील, एवी, अने ह्ममाले के० ह्ममावान् एवी, ते मयिके०
मारेविषे, अमजके० निर्मल अने हितके० हितकारक एवा ईहितके० वाहितने, तनुता
के० विस्तारकरो ते रोहिणीदेवी केबोने? तोके-अचापलाके० चपलपणाए रहित अने
सुधावसु - सुधा के० चूना तेना सरखीने, वसुके० काती जेनी, अथवा सुधाके० अमृत,

जिने, वस्तुके ० इत्य जेनुं एवी, अने अनीमनाः के ० नयरहित ठे मन जेनुं एवी, अने सजा
हमाला के ० कांतियुक्त ठे अहमाला के ० जपमाला जेनी एवी, अने प्रजाजितनुता-प्रजा
० ते देवीनी कांती ए जे जितके ० जीतेला जे लोक, तेउ ए नुता के ० स्तुती करेली, अने
रामचापला-परम के ० उत्कृष्ट एतुं जे चापके ० धनुष्य, तेने ग्रहण करनारी, अ
० सुधावसुरजीके ० महोटावेगे करीने दोढनारी जे सुरजिके ० कामधेनु, ते प्रत्ये ध्या
० हिणीके ० आरोहण करनारी, अने अनामयिसजा-आमयके ० रोग, तेणे रहित
एवीने सजाके ० पर्यदा जेनी एवीने ॥४॥ इति विमलजिनस्तुतिः संपूर्णा ॥५॥

अवतरण ०-ह्वे श्री अनंतजिननाथनी स्तुति, द्रुतविजंबित वृत्तेकरीने कहेवे.

सकलधौतसद्दासनमेरव ॥ स्तवदिशंत्यजिपेकजलाहवाः ॥ म

तमनंतजितः स्त्रपितांल्लसत् ॥ सकलधौतसद्दासनमेरवः ॥ १ ॥

व्याख्या-हे नव्यजन, सकजर्थातसद्दासनमेरवः-सकज के ० संपूर्ण, धौत
० क्लान कखुं ठे, सद्दास के ० सप्रकाश-अर्थात् पुष्पादिकोए विकसित एतुं
मेरु के ० देवताउतुं वृद्ध जेणे एवो, अने स्त्रपितांल्लमत्सकजर्थातसद्दासनमे
० व-स्त्रपिन के ० स्नान करावुं ठे, उल्लसत् के ० वैदीप्यमान, सकजर्थात के ०
० पूर्णसहित, अने सद्दासन के ० अजिपेक माटे जे सिंहासन, तेणे सहित, एवा
मेरुके ० मेरुपर्वत जेणे, एवा अनंतजिन के ० श्रीअनंतजिननाथनो अजिपेक ज
० गहवाः के ० मेरुपर्वत उपर जन्मानिपेक करवामाटे प्राप्त यएलां जे उदकनो प्र
॥६॥ ते तवके ० तमारा, मन के ० मनोवाञ्छितने, दिशंतु के ० आपो. ॥ १ ॥

ममरतामरसेविततेक्षण प्रदनिदंतुजिनें डकदंबक ॥ व

रदपादयुगंगतमझता ममरतामरसेविततेक्षण ॥ २ ॥

व्याख्या-रत के ० प्रीति ए तत्पर एवा जे अमर के ० देवो, तेउ ए सेवित के ०
वन करेला, एवा हे रतामरसेवित! अने क्षण के ० महोत्साह, तेने प्रद के ०
० नम प्रकारे करीने देनारा, एवाहे क्षणप्रद! अने वर देनाग एवा हे वर! अने
० वत के ० विस्तीर्ण ठे नेत्रो जेनां, एवा हे वितेक्षण! हे जिनें डकदंबक के ० द
० जेनें डकदंबक, ते के ० तमारुं, अमरतामरसे-अमरके ० देव, तेउ ए मानेला जे ता
० रत के ० कमलो, तेनेविषे ० प्राप्त एतुं पादयुगं के ० ॥ २ ॥
० मारा, अङ्गता के ० ॥ निदंतु के ० संहार करो ॥

ऐ करी, राजित के० शोचित- अने असमराजिनाजीरदा - असम के० निरूप
पमपणे राजि के० शोचितवे नाजि अने रद के० दतजेना एवा, अने सकजना-
कज के० सुंदर एवी जे चाके० काती, तेणेसहित, अथवा सपूर्णकातीए बुक ए
वा, अने जीरदा के० जयनो नाश करनारा एवा ते जिना के० तेंतीयकर तेंके०
तने चचितासुके० करवा माटे योग्य एरी अने रुचितासुके० पमितपुरुषोने मान्य,
एवी क्रियासुके० धर्मानुष्ठान क्रियानेविषे-आयता के० विस्तृतएवी रती के० स
तोपने क्रियासु के० करो ॥ २ ॥

सदायतिगुरोरहोनमतमानवैरचितं ॥ मतंवरदमेन
सारहितमायताजावत ॥ सदायतिगुरोरहोनमतमान
वैरचितं॥ मतंवरदमेनसारहितमायताजावत ॥ ३ ॥

व्याख्या - अहो के० हेजोको, यतिगुरो के० यतीना गुरु एवा अने आयता
जावत - आयत के० विशाल एवी जे आजा के०काती, ते ठे जेने एवा, गुरो के०
तीर्थकरना, मर्तके० सिद्धांतमतने तमे जावत के० नक्तिए करीने सदाके० निरत
र, नमत के० वदन करो ते मत केबुठे? तोके-मानवै के० मनुष्योए, अचित के०
पूजित, अने वरदके० इष्टितवरने आपनारू, अने एनसाके० पापे करीने रहित ए
बु, अने रह के० रहस्यनूत, अने जेने मानके० अजिमान अने वैरपण मान्यनधी
एबु, अने आयता के० वृद्धिपामनारा एवा वरदमे के० श्रेष्ठ एवा आत्मदमे करीने
चित के० व्याप्त एबु, अने सारहित के० सर्वजनने अजिमत अने हितकारक एबु,
अने सदायति-सत् के० मोहोटीवे आयति के० प्रजुता जेथी एबु, अने मर्त के०
सर्वजनने मान्य एबुठे ॥ ३ ॥

प्रजाजितनुतामलपरमचापलारोहिणी ॥ सुधावसुरजीमना
मयिसजाक्षमालेहित ॥ प्रजाजितनुताऽमलपरमचापलाऽरो
हिणी ॥ सुधावसुरजीमनामयिसजाक्षमालेहित ॥ ४ ॥

व्याख्या - रोहिणी के० रोहिणी नामे जे अधिष्ठायक देवी ते, अल के० अत्यंत, परके०
उत्कृष्टपणे प्रजाजिके० नजनशोज, एवी, अने क्षमाले के० क्षमावान् एवी, ते मयिके०
मारेविषे, अमर्जके० निर्मल अने हितके० हितकारक एवा ईहितके० वाञ्छितने, तनुता
के० विस्तारकरो ते रोहिणीदेवी केबोठे? तोके-अचापलाके० चपलपणाएरहित अने
सुधावसु - सुधा के० चूनो! तेना सरखीवे, वसुके० काती जेनी, अथवा सुधाके० अमृत,

तेजत्रे वसुके० ऽथ जेजुं एवी. अने अजीमनाः के० जयरहितवे मन जेजुं एवी. अने मजा
दमाजाके० कांतियुक्ते अहमाजाके० जपमाजा जेनी एवी. अने प्रजाजितनुता-प्रजा
के० ते देवीनी कांतीए जे जितके० जीतेजा जे लोक, तेउए नुता के० सुती करेली, अने
परमचापला-परम के० उत्कृष्ट एवुं जे चापके० धनुष्य, तेने ग्रहण करनारी, अ
ने सुधावसुरजीके० महोटावेगे करीने दोढनारी जे सुरनिके० कामधेनु, ते प्रत्ये आ
गोहिणीके० आरोग्य करनारी, अने अनामयित्तना-आमयके० रोग, तेणे रहित
एवीने तनाके० पर्यदा जेनी एवीने. ॥४॥ इति विमलजिनस्तुति. संपूर्णा. ॥७॥

अवतरण०-ह्वेथी अनंतजिननाथनी स्तुति, द्रुतविजंघित वृत्तेकरीने कहंठे.

सकलधौतसहासनमेरव ॥ स्तवदिशंत्यभिपेकजलाहवाः ॥ म

तमनंतजितः स्त्रपितांल्लसत् ॥ सकलधौतसहासनमेरवः ॥ १ ॥

आख्या-हे नय्यजन, सकलधौतसहासनमेरवः-सकल के० संपूर्ण, धौत
के० हासन कह्युं ठे, सहास के० सप्रकाश-अर्थात् पुष्पादिकोए विकसित एवुं
नमस् के० देवताउनुं वृद्ध जेणे एवां, अने स्त्रपितांल्लसत् सकलधौतसहासनमे
रव-स्त्रपित के० स्नान कराव्युं ठे, उल्लसत् के० दैदीप्यमान, सकलधौत के०
सुवर्णसहित, अने सहानन के० अभिपेक माटे जे सिंहासन. तेणे सहित, एवां
मेरुके० मेरुपर्वत जेणे, एवा अनंतजिन के० श्रीअनंतजिननाथनो अभिपेक ज
लाहवाः के० मेरुपर्वत उपर जन्माभिपेक करवामाटे प्राप्त थएलो जे उदकनो प्र
वाह, ते तवके० तमाग, मतं के० मनोवांछितने, दिशंतु के० आपो. ॥ १ ॥

ममरतामरमेविततेक्षण प्रदनिदंतुजिनेंजकदंबक ॥ व

रदपादयुगंगतमङ्गता ममरतामरसेविततेक्षण ॥ २ ॥

आख्या-रत के० प्रीतिए तत्पर एवा जे अमर के० देवो, तेउए सेवित के०
सेवन करेला, एवा हे रतामरमेवित! अने क्षण के० महोत्साह, तेने प्रद के०
वत्तम प्रकारे करीने देनारा, एवाह क्षणप्रद! अने वर देनारा एवा हे वरद! अने
वितत के० विस्तीर्ण ठे नेत्रो जेनां, एवा हे वितेक्षण! हे जिनेंजकदंबक के० हे
जिनेंजममूह, ते के० तमारं, अमरतामरसे-अमरके० देव, तेउए मानेजां जे ता
मरस के० कमलो, तेनेविषे गतं के० प्राप्त एवुं पादयुगं के० चरणयुगज, ते मम
के० मारा, अङ्गतां के० अङ्गानीपणाने निदंतु नंदार करो. एट्ठे

ऐ करी राजित के० शोजित- अने असमराजिनाजीरदा - असम के० निरूप
पमपणे राजि के० शोजितठे नानि अने रद के० दतजेना एवा, अने सकजना-
कल के० सुदर एवी जे जाके० काती, तेणेसहित, अथवा सपूर्णकातीए युक्त ए
वा, अने जीरदा के० नयनो नाश करनारा एवा ते जिना के० तैतीर्थकर तैके०
तने उचितासुके० करवा माटे योग्य एवी अने रुचितासुके० पणितपुरुषोने मान्य,
एवी क्रियासुके० धर्मानुष्ठान क्रियानेविषे-आयता के० विस्तृतएवी रती के० स
तोपने क्रियासु. के० करो ॥ २ ॥

सदायतिगुरोरहोनमतमानवैरचित ॥ मतवरदमेन
सारहितमायताजावत ॥ सदायतिगुरोरहोनमतमान
वैरचित॥ मतवरदमेनसारहितमायताजावत ॥ ३ ॥

व्याख्या - अहो के० हेलाको, यतिगुरो के० यतीना गुरू एवा अने आयता
जावत - आयत के० विशाल एवी जे आजा के० काती, ते ठे जेने एवा, गुरो के०
तीर्थकरना, मतके० सिद्धातमतने तमे जावत के० नकिए करीने सदाके० निरत
र, नमत के० वदन करो ते मत केबुठे ? तोके-मानव के० मनुष्योए, अंचित के०
पूजित, अने वरदके० इच्छितरने आपनारुं, अने एनसाके० पापे करीने रहित ए
बु, अने रह के० रहस्यनूत, अने जेने मानके० अजिमान अने वैरपण मान्यनयी
एबु, अने आयता के० वृद्धिपामनारा एवा वरदमे के० श्रेष्ठ एवा आत्मदमे करीने
चित के० व्याप्त एबु, अने सारहित के० सर्वजनने अजिमत अने हितकारक एबु,
अने सदायति-सत् के० मोहोटीठे आयति के० प्रनुता जेथी एबु, अने मत के०
सर्वजनने मान्य एबुठे ॥ ३ ॥

प्रजाजितनुतामलपरमचापलारोहिणी ॥ सुधावसुरजीमना
मयिसजाह्मालोहित ॥ प्रजाजितनुताऽमलपरमचापलाऽरो
हिणी ॥ सुधावसुरजीमनामयिसजाह्मालोहित ॥ ४ ॥

व्याख्या - रोहिणी के० रोहिणी नामे जे अधिष्ठायक देवी ते, अल के० अत्यंत, परके०
उल्लेखपणे प्रजाजिके० नजनशील, एवी, अने ह्माले के० ह्मालान् एवी, ते मधिके०
मारेविषे, अमजके० निर्मल अने हितके० हितकारक एवा ईहितके० वाञ्छितने, तनुता
के० विस्तारकरो ते रोहिणीदेवी केवीठे ? तोके-अचापलाके० चपलपणाएरहित अने
सुधावसु - सुधा के० चूना तेना सरखीठे, वसुके० काती जेनी, अथवा सुधाके० अमृत,

तेजने, वसुके ० इत्य जेनुं एवी, अने अनीमना: के ० नयरहितवे मन जेनुं एवी, अने सजा
 दमालाके ० कांतियुक्तवे अहमालाके ० जपमाला जेनी एवी, अने प्रजाजितनुता-प्रजा
 के ० ते देवीनी कांतीए जे जितके ० जीतेला जे लोक, तेउए नुता के ० स्तुती करेली, अने
 परमचापला-परम के ० उत्कृष्ट एवं जे चापके ० धनुष्य, तेने ग्रहण करनारी, अ
 ने सुधावसुरजीके ० महोटावेगे करीने दोडनारी जे सुरजिके ० कामधेनु, ते प्रत्ये ध्या
 रोहिणीके ० आरोहण करनारी, अने अनामयितना-आमयके ० रोग, तेणे रहित
 एवीने सनाके ० पर्यदा जेनी एवीने ॥४॥ इति विमलजिनस्तुति. संपूर्णा. ॥७२॥

अवतरण ०-ह्वेश्री अनंतजिननाथनी स्तुति, द्रुतविजंघित वृत्तेकरीने कहेवे.

सकलधौतसद्दासनमेरव ॥ स्तवदिशंत्यभिपेकजलाहवाः ॥ म

तमनंतजितः स्त्रपितो ह्रस्वत् ॥ सकलधौतसद्दासनमेरवः ॥ १ ॥

व्याख्या-हे नव्यजन, सकलधौतसद्दासनमेरवः-सकल के ० संपूर्ण, धौत
 के ० द्वाजन कछुं ठे, सद्दास के ० सप्रकाश-अर्थात् पुष्पादिकोए विकसित एवं
 नमेरु के ० देवताउनुं वृद्ध जेणे एवो, अने स्त्रपितो ह्रस्वत् सकलधौतसद्दासनमे
 रव-स्त्रपित के ० स्नान कराव्युं ठे, उह्रस्वत् के ० दैवीप्यमान, सकलधौत के ०
 सुवर्णसहित, अने सद्दासन के ० अजिपेक माटे जे सिंहासन, तेणे सहित, एवा
 मरुके ० मेरुपर्वत जेणे, एवा अनंतजिन के ० श्रीअनंतजिननाथनो अजिपेक, ज
 लाहवा. के ० मेरुपर्वत उपर जन्मानिपेक करचामाटे प्राप्त यएजो जे उदकनो प्र
 वाह, ते तवके ० तमारा, मत के ० मनोवांछितने, दिगंतु के ० आपो. ॥ १ ॥

ममरतामरमेविततेक्षण प्रदनिदंतुजिनें षकदंबक ॥ व

रदपादयुगंगतमझता ममरतामरसेविततेक्षण ॥ २ ॥

व्याख्या-रत के ० प्रीतिए तत्पर एवा जे अमर के ० देवो, तेउए मेवित के ०
 सेवन करेला, एवा हे रतामरमेवित! अने क्षण के ० महोत्साह, तेने प्रद के ०
 वनम प्रकारे करीने देनारा, एवाह क्षणप्रद! अने वर देनारा एवा हे वरद! अने
 वितत के ० विस्तीर्ण ठे नेत्रो जेनां. एवा हे वितेक्षण! हे जिनें षकदंबक के ० रं
 जिनें षमूह, ते के ० तमारं. अमरतामर
 मरत के ० कमजो, तेनेविषे गवं के ०
 के ० मारा, अज्ञतां के ०

राजत्यानवपद्मरागरुचिनि पादैर्जिताष्टापदा ॥ ७
 ऽकोपद्रुतजातरूपविजयातन्वार्यधीरक्ष्मां ॥ बिभ्र
 त्यामरसेव्ययाजिनपतेश्रीशातिनाथाऽस्मरो ॥ ८
 पद्रुतजातरूपविजयातन्वार्यधीरक्ष्मां ॥ ९ ॥

व्याख्या-- हे जिनपते के० हे केवलीना अधिपते एवा हे शातिनाथ के० शाति
 नाथ नामे हे जगवन् । तु मा के० मने रक्ष के० पालन कर तु केवोते? (ते सबो
 धने करी कहेते) हे अकोप के० कोपरहित, अने हे आर्य के० हे श्रेष्ठ, अने हे
 धीर के० परीसहादिके करीने क्षोच न पामनारा, अने अमरसेव्यया के० देवोए
 सेवन करवा माटे योग्य एवा, अने द्रुतजातरूपविजया-द्रुत के० तपावेबु ए
 तु जे जातरूप के० सुवर्ण, तेना सरखीछे विजा के० काती जेनी, एवी अने क्ष्मां
 के० सहनशक्तिने, विज्रत्या के० धारण करनारी एवी, अने अतन्वा के० महोटी
 एवी, अने नवपद्मरागरुचिनि -नव के० नवीन जे पद्म के० कमल, तेनो जे रा
 ग के० रग, तेना सरखीछे रुचि के० काति जेमनी एवा पादै के० चरणोए करी
 ने राजत्या के० शोचनारी एवी तत्वा के० पोतानी मूर्तिंए जिताष्टापदा-जित
 के० जीत्योते, अष्टापदादिके० सुवर्णपर्वत एवो मेरुजेणे एवा, अने हे अस्मरोडिकाप
 द्रुत-स्मर के० कदर्प, तेनो जे उडैक के० वेग-तेणे करीने उपद्रुत के० उपद्रवने
 पामेजा नई एवा, अने जातरूप-जात के० उत्पन्न थयुते, जगतकरता अतिशय
 एवु रूप के० सादर्य जेने एवा, अने विजय के० नीकली गयोते जय जेयी, एवा
 अने हे आर्यधी-आर्य के० प्रशंसा करवा माटे योग्यते, धीके० बुद्धि जेनी एवा,
 अथवा आर्यधी एवो तु, मारू रक्षुण कर एवो सबध आ श्लोकमा श्रीशातिना
 थने मेरुपर्वतनी सादृश देखाड्याते, ते एम के-मेरुपर्वत पण पद्मरागमणिमय
 एवा पोताना पादै के० भूलज्जत जे पर्वतो, तेउए करी शोचेते, अने सुवर्णकरीने
 पोतवर्ण एवी जूमिने धारण करेते, अने देवोए सेव्य इत्यादिक सादृश्य जाणवु ॥ १ ॥

तेजीयासुरविद्विपोजिनरुपामालादधानारजो ॥ रा
 ज्यामेडुरपारिजातसुमन संतानकाताचिता ॥ की
 र्त्वाकुदसमत्विपेपदपियेनप्राप्तलोकत्रयी ॥ रा
 ज्यामेडुरपारिजातसुमन सतानकाताचिता ॥ १ ॥

व्याख्या—येके० जे जिनश्रेष्ठ, प्राप्तलोकत्रयीराज्याः के० प्राप्त थयुंते त्रैलोक्यतुं राज्य जेने, एवुं ठतां पण ईषदपि के० किंचित पण, नमेडुः के० मदने न स्वीकारता हवा, ते जिनवृषाः के० ते जिनश्रेष्ठ, जीयासुः के० जयवंत थाउ. ते केवाठे ? तोके, अविधिपः के० जेमने शत्रुनथी एवा, अने रजोराज्यामेडुरपारिजातसुमन संतानकांतां-- रजके० पराग, तेनी जे राजी के० श्रेणी, तेणे करीने मेडुर के० पु ए एवा जे पारिजातसुमनःसंतान के० कल्पवृक्षोना पुष्पानो समुदाय, तेउए करीने कांतके० मनोहर एवी, मालां के० पुष्पमालाने दधाना के० धारणकरनारा, अने कुंवसमत्विपा के० कुंदपुष्पसरखी श्वेतवर्ण जेनी कांतीठे, एवी कीर्त्या के० कीर्ति ए चिता के० व्यास, अने अपारिजातसुमनःकांतांचिताः—अपके० नष्ट थयोठे, अरि जातके० शत्रुसमूह जेथी, एवा जे सुमनस के० देव अथवा पंमित, तेउनो जे संता न के० समुदाय, तेमनो जे कांतके० मस्तकप्रांत अथवा कांता के० स्त्रीउ, तेमणे अंचित के० पूजित, एवाठे. एमां मस्तक पद्मे अंचितके० वंदन करेला, एवु समजवु.

जैनैर्जमतमातनोतुसततंसम्यक्दृशांसजुणा ॥ लीलाजंगमहा

रिचिन्नमदनंतापापहृद्यामरं ॥ डूर्निर्जदनिर्तरांतरतमोनिर्ना

शिपर्युल्लस ॥ लीलाजंगमहारिचिन्नमदनंतापापहृद्यामरं ॥ ३ ॥

व्याख्या—जैनैर्इ के० जिनैऽसंबंधी एवुं मत के० सिद्धांतरूप जे मत ते, स म्यक्दृशांके० सम्यक्दृष्टिपुरुषोने सजुणालीलाजं के० उत्तमगुणोनी जे श्रेणी, तेना जानने, सतत के० निरंतर, आतनोतु के० विस्तारकरो. ते मत केवुंठे? तोके—गम हारि—गमके० समानपाठना आलावा तेउए करीने हारि के० मनोहर, अने चिन्नमद न के० जेदन कखोठे मदन जेणे एवुं, अने तापापहृत् के० संसारसंबंधी तापनो नाश करनाहं, अने यामरं—यामके० महाव्रत, तेने र के० देनाहं, अने डूर्निर्जद निरंतरांतरतमोनिर्नाशि—डूर्निर्जद के० जेदन करवामाटे अयोग्य, अने निरंतर के० निविड एवुं जे आंतरतम के० मनथी उत्पन्न थएवुं मोहरूप तम, तेनो निर्नाशि के० अव्यंतनाश करनाहं, अने पर्युल्लसलीलाजंगमहारिनिवृत्त-पर्युल्लसत् के० अति शयवे लीला के० विलास जेउनी एवा, अने अजंग के० न नाश पामनारा एवा जे महारि के० महोटा शत्रु, तेउवुं निवृत्त के० जेदन करनाहं, अने नमदनंतापापहृद्या मरं—नमत् के० वंदन करनाठे, अनंत के० अतंख्य, अपाप के० निष्पाप, अने हय के० मनोहर, एवा अमर के० देव जेने, ने. ॥ ३ ॥

दंष्ट्रत्रकममलूनिकलयन्सब्रह्मशक्तिःक्रियात् ॥ सं
 त्यज्यानिशमीक्षणेशमिनोमुक्ताक्षमालीहित ॥
 तत्ताष्टापदपिप्पिलरुचिर्योऽधारयन्मूढता ॥ सत्य
 ज्यानिशमीक्षणेशमिनोमुक्ताक्षमालीहित ॥ ४ ॥

व्याख्या-य ब्रह्मशक्ति के०, जे ब्रह्मशक्ति नामक यक्षदेव, शमिन के० उ
 शमयुक्त एवा कोऽपण मुनिने अनिश के० निरतर ईक्षण के० पोताना थवने
 कने करीने, मूढता के० मूर्खपणाने, सत्यज्य के० दूर करीने, ते मुक्ताक्षमाली
 हित-मुक्त के० त्यागीठे, अक्षमा के० कूरता जेणे, एवा जे यति, तेमनी जे अ
 ली के० श्रेणी, तेने पण, ईहित के० इहित, एवा हित के० मोक्षरूप हितने अ
 धारयत् के० धारण करतो हवो, स के० ते ब्रह्मशक्ति नामक यक्ष, क्षण
 के० वेगेकरीने श के० सुखने क्रियात् के० करो ते ब्रह्मशक्ति यक्ष केवोते? तो
 के-तति के० उत्तम थने अज्य के० नवीन एवा दंष्ट्रत्रकममलूनिक-दंष्ट्र के०
 रत्नमय दंष्ट्र, ठत्र के० सुवर्णरु ठत्र, अने कमलरूप के० पाणीए जरेलु कमलन-
 एउने कजयन् के० धारण करनारो, अने शमी के० उपशमे युक्त, अने इन के०
 श्रेष्ठ अने मुक्ताक्षमाली के० मोतीउनी ठे जपमाला जेनी एवो, अने तत्ताष्टापद
 पिप्पिलरुचि तत्त के० तपेलो जे अष्टापदपिप्पिल के० सुवर्णपिप्पिल, तेना सरली
 पिप्पिल के० पीतवर्ण ठे रुचि के० कात्ती जेनी एवोठे ॥ ४ ॥ इति श्रीशक्तिजिन स्तुति
 अवतरण-हवे श्री कुण्डुनाथनीस्तुति मालिनीवृत्तेकरीने कहेवे

जैवतुममनम श्रोकुण्डुनाथायतस्मा ॥ यमितशमितमोहा
 यामितापायहृद्य ॥ सकलचरतर्जताञ्जलिनोप्यह
 पाशा ॥ यमितशमितमोहायामितापायहृद्य ॥ १ ॥

व्याख्या-य के० जे कुण्डुनाथ जगवान्, हृद के० मनोहर, अने सकलचरत
 र्जता के० सपूर्ण चरतक्षेत्रनो धणी एवो, जिनोपि के० जिन ठता पण अमिता
 पायहृत्-अमित के० पारविनाना जे अपायके० क्लेश, तेउनो हृत्के० हरण करनारो
 अचूत् के० होतो हवो तस्मै के० ते, अक्षपाशायमितशमितमोहाय-अक्ष
 पाश, के० इन्द्रियरूप जे पाश तेउए करीने आयमित के० प्रबल एवो शमित के०
 समाध्योठे, मोह के० मोक्षरूप कर्मनो आयामि के० विस्तार यामनारो, तप

शोचनकृतजिनस्तुति.

के० संताप जेणो. एवा श्री कुंघुनाथाय के० कुंघुनाथ नामक
के० मारा नमः के० नमस्कार, नवतु के० थाउ. ॥ १ ॥

सकलजिनपतिन्यःपावनेभ्यो नमः ॥ नयनरवर
देन्यःसारवादस्तुतेन्यः ॥ समधिगतनुतिन्योदेववृं
दाजरीयो ॥ नयनरवरदेन्यःसारवादस्तुतेन्यः ॥ २ ॥

ब्याख्या-तेन्यः के० ते, सकलजिनपतिन्यः के० संपूर्ण एवा ती
हो नम. के० नमस्कार, अस्तु के० थाउ. ते जिनपति केवाठे? तो के०
के० पवित्र, अने सन्नयनरवरदेन्यः-सत्के० उत्तमप्रकारनां ठे, नयन
रवके० धर्मदेगना शब्द, अने रदके० दंत जेमना एवा, अने सारवाद
सार के० उत्तम ठे, वाद के० वचन जेमनां, एवा पुरपोए स्तुतेन्य के०
रेला, अने गरीयो नयनरवरदेन्यः-गरीय के० मोहोढो ठे, नय के० नैगमा
वृजान जेउने, एवा नरके० मनुष्योने माटे वरदेन्य के० वर देनारा, अने
१० स्तुति शब्दे युक्त एवा, देवदंदात् के० देवसमुदाययी, समधिगतनुतिन्य
१० त थएली ठे स्तुति जेउने, एवा ठे. ॥ २ ॥

स्मरतविगतमुज्जैनचंडंचकास ॥ त्कविपदगमजंगंदेतुदंतंकृतांतं ॥
विरदमिवसमुद्यहानमार्गंध्रुताऽयै ॥ कविपदगमजंगंदेतुदंतंकृतांतं ॥

ब्याख्या-हे जनां, यूयंके० तमे, जैनचंडं के० जिनेवरत्तंवंधी, कृतांतं के०
धांतने, विरदमिव के० हस्तिनी साम्यताए स्मरत के० स्मरण करे. ते
धांत अने हस्ति केवाठे? ते कमे करी कहे ठे. विगतमुज्ज-विगतके० गुरुं
प्रमाण जेउं, एटले अत्यंत विज्ञान, एवो. तेमज गजपण अत्यंत विद्वान्
तत्कविपदगमजंग-चकासतके० शोचायमान ठे, कविपदानि के०
करवाने योग्य एवा शब्द गमके० तरखा पावोना आजावा, अने
विपे एवो तेमज-गजपदे-शोचायमान अने पंतिताए नन्मान
मजंग के० पायना चाजवानी रचना जेनेविपे एवो-अने
ने टालनारो-गजपदे-कृतांतं के० कर्वा ठे. पोताना
नो नाश जेणो, एवा जे कृतांतंके० यमनुज एवा पण
या उत्पन्न करनारो, अर्थात्-माग्नारो-अने
प्यमान ठे. दानमार्ग के० दाननो

ठे दानमार्गके० मद्योदके सहित एवो मार्ग जेथी एवो अने पुतार्थकविपदग-
 तके० उखेडी नारखुठे, अघके० पापथी उत्पन्न थएला एक के० असाधारण वि-
 पत्के० आपदारूप अगके० वृक्ष जेणे एवो-गजपट्टे, धुतके० नष्ट थयुठे, अघ
 के० पापजेनु, एवो जे पुण्यवान, पुरुष, तेनुज जे एक विपद के० केवल विजि
 एवु स्थान, ते प्रत्ये गके० सचार करनारो एवो-अने अजगके० नगरहित एवो, गज
 पण शत्रुथी नग रहित एवो-अने हेतुदत्तके० दृष्टातरूपठे दात जेने, एटजे दत्ते
 युक्त एवो पुरुषज बीजाने स्पष्ट बोध करनारो थायठे, तेमज सिद्धातपण दृष्टांत
 रूप दत्ते युक्त होतो थकोज लोकोने बोध करनारो, एमाटे हेतुदत्त जाणवो गज
 पण शत्रुनो नाश करवा माटे हेतुके० कारण ठे दंत जेना एवोठे ॥ ३ ॥

प्रचलदचिररोचिश्चारुगात्रेसमुद्धात्सदसिफलकरामेऽनीमहासेऽरिजिती॥
 सपदिपुरुषदत्तेतेनवतुप्रसादा । सदसिफलकरामेऽनीमहासेरिजिती॥४॥

॥ व्याख्या-प्रचलत् के० चलन पामनारी जे अचिर के० विजली, तेनी सरली
 जे रोचि के० काति-तेणे करीने सुदरठे गात्र के० शरीर जेनु, एवी हे प्रचलदचि
 श्रारुगात्रे-अने अनीमके० बीजाने नयोत्पादक नथी, हातके० हाम्य जेनु, एवी
 हे अनीमहासे । अने समुद्यत् के० दंडीप्यमान एवा, सदसिके० उत्तम खड्ग अने
 फलक के० खेटक, ए आशुधोए करी रामा के० मनोहर, एवी हे सदसिफलकरामे
 अने अरि के० शत्रु, तेउथी जे जीके० नय, तेणे करीने इत्ताके० रहित एवी हे अ
 रिजिती । अने अनी के० नयरहित एवीजे महासरिजी के० महोटी महिपी, तने
 विपे इत्ता के० आरीहण करनारी एवी हे नीमहासरिजिती । एवी हे पुरुषदत्ते के०
 पुरुषदत्ता नामे अधिष्ठायक देवि, तेके० तारो प्रसादा के० प्रसाद, मेके० मने सदसिके०
 सजानेविपे, सपदिके० त्वरित फलकरा के० मनोवाञ्छित फलने उत्पन्न करनारो, नव
 तु के० थार्ड ॥ ४ ॥ इति कृष्णनाथजिनस्तुति संपूर्ण ॥ १३ ॥ श्लोकसख्या ॥ ५ ॥

अचतरण-हवे अरनाथ जिननी स्तुति कहेवे

व्यमुचक्रवर्तिलक्ष्मीमिहृत्तणमिवय कृणेनतं । सन्नमदमरमा
 नससारमनेकपराजितामर ॥ जुतकलधौतकांतमानमतानदित

चूरिजिजिजाक् । सन्नमदमरमानससारमनेकपराजितामर ॥ १ ॥

॥ व्याख्या-इह के० आ नरतहेत्रनेविपे य के० जे अरनाथ जिनखर, अने
 कपराजि-अनेकप क० हस्ति, तेउए करी राजित के० शोभायमान, एवी चक्रवर्ति

लक्ष्मी के० नवनिधानादिक चक्रवर्तिनी संपत्तिने तृणमिव के० तृणनी जेम, व्युं
 चतु के० ठोढतो हवो. हे नय्यजनो ! तमे तं के० ते अरं के० श्रीअरनाथ नामे
 जिनश्वरने ध्यानमत के० नमस्कार करो. ते अरनाथ केवो ठे? तांके-सन्नमदमर
 माननंतारं-सन्नके० नाथ पामंज ठे, मद के० आठ मद, मर के० मरण, मान
 के० अहंकार, अने संसार के० जन्ममरणरूप संसार जेथी; एवो अने-इतकल
 योतकांन-द्रुत के० गालेजुं एवुं जे कलधात के० सुवर्ण, तेना सरखो कांत के०
 मनोहर. अने ध्यानंदितनूरिन्किनाक्स्तन्नमदमरमानतं-ध्यानंदित के० ध्यानं
 द पमाडेला ठे, नूरिन्किनाक् के० महोटी नक्ति सेवन करनारा एवा सन्नमत
 के० उत्तम प्रकारे करी नमस्कार करनारा. अमर के० देव जेणे एवो, अने सारं
 के० सारजुत एवो अने. अनेकपराजितामरं-अनेक के० घणा पराजित के० परा
 नव पमाडेला ठे अमर के० मागधतीर्यकुमार प्रमुख देव जेणे. एवो ठे. ॥ १ ॥

स्तोतिसमंततः समवसरणजूमौयंसुरावलिः ॥ सकल
 कलाकलापकलिताऽपमदाऽरुणकरमपापदं ॥ तंजि
 नराजविसरमुञ्जासितजन्मजरनमाम्यहं ॥ सकलक
 लाकलाऽपकलितापमदारुणकरमपापदं ॥ २ ॥

व्याख्या-सकलकलाकलापकलिता-सकल के० संपूर्ण जे कलाउ, एटले ज्ञान
 कला, तेउनो जे कलाप के० समूह-तेणे करीने कलित के० शोचित, एवी अ
 ने सकलकला के० स्तुतिरूप कोलाहल शब्दे युक्त एवी अने, कला के० मनोहर
 एवी सुरावलिः के० चारनिकाय देव. तेनी जे श्रेणी-यंके० जे जिनसमूहने स
 मवसरणजूमो के० समवसरणजूमिनेविपे समंततः के० चारं तरफ चार वा
 छुए स्तोति के० स्तुति करे ठे; नंके० ते अपमदारुणकरं-अप के० गया ठे म
 द के० आठ मद जेथी, अने अरुण के० आरक्त ठे. कर के० हस्त जेना एवा,
 अने अपापदं-अपाप के० पुण्य, तेने देनारा एवा, अने समुञ्जासितजन्मजरं-स
 मुञ्जासित के० टाव्यां ठे, जन्म अने जरा जेणे एवा, अने अपकलितापं-अप
 के० गयो ठे. कलि के० क्लेश अने ताप के० संताप जेथी एवा, अने अदारुणक
 र के० नथी जे दारुण के० नयंकर एवुं जे कर्म, तेने करंके० करनारा एवा, अ
 ने अपापदं-अप के० गएली ठे आपदा जेथी एवा, जिनराजविसरं के० जिन
 श्रेयोना समूहने, अहं के० हुं नमामि के० नमस्कार करुं हुं. ॥ २ ॥

लक्ष्मी के० नवनिधानादिक चक्रवर्त्तिनी संपत्तिने तृणमिव के० तृणनी जेम, व्यसुं
चत् के० ठोढतो हवो. हे जय्यजनो ! तमे तं के० ते अरं के० श्रीअरनाथ नामे
जिनेश्वरने ध्यानमत के० नमस्कार करो. ते अरनाथ केवो ठे? तोके-सन्नमदमर
मानसंतारं-सन्नके० नाग पामेल ठे, मद के० आठ मद, मर के० मरण. मान
के० अहंकार, अने संतार के० जन्ममरणरूप संतार जेथी; एवो अने-दुतकल
धौतकात-दुत के० गालेलुं एवुं जे कलधौत के० सुवर्ण, तेना सरखो कांत के०
मनोहर, अने ध्यानदितचूरिज्जिक्किनाक्स्तन्नमदमरमानसं- ध्यानदित के० ध्याने
द पमाडेला ठे, चूरिज्जिक्किनाक् के० महोटी नक्ति सेवन करनारा एवा सन्नमत
के० उत्तम प्रकारे करी नमस्कार करनारा. अमर के० देव जेणे एवो, अने सारं
के० सारजुत एवो अने, अनेकपराजितामरं-अनेक के० घणा पराजित के० परा
नव पमाडेला ठे अमर के० मागधतीर्यकुमार प्रमुख देव जेणे. एवो ठे ॥ १ ॥

स्तौतिसमंततः समवसरणजूमौयंसुरावलिः ॥ सकल
कलाकलापकलिताऽपमदाऽरुणकरमपापदं ॥ तंजि
नराजविसरमुञ्जासितजन्मजरंनमाम्यहं ॥ सकलक
लाकलाऽपकलितापमदारुणकरमपापदं ॥ २ ॥

व्याख्या-सकलकलाकलापकलिता-सकल के० संपूर्ण जे कजाउ, एटले ज्ञान
कला, तेउनो जे कलाप के० समूह- तेणे करीने कजित के० शोजित, एवी अ
ने सकलकला के० स्तुतिरूप कोलाहल शब्दे युक्त एवी अने, कला के० मनोहर
एवी सुरावलिः के० चारनिकाय देव. तेनी जे श्रेणी-यंके० जे जिनसमूहने स
मवसरणजूमौ के० समवसरणजूमिनेविषे समंततः के० चारे तरफ चार वा
छए स्तौति के० स्तुति करे ठे; नंके० ते अपमदारुणकर-अप के० गया ठे म
द के० आठ मद जेथी, अने अरुण के० धारक्त ठे, कर के० हस्त जेना एवा,
अने अपापदं-अपाप के० पुण्य. तेने देनारा एवा, अने समुञ्जासितजन्मजरं-म
मुञ्जासित के० टाव्यां ठे, जन्म अने जग जेणे एवा, अने अपकलितापं-अप
के० गयो ठे कलि के० क्लेश अने ताप के० संताप जेथी एवा, अने अदारुणक
र के० नथी जे दारुण के० जयंकर एवुं जे कर्म, तेने करके० कर्नारा एवा, अ
ने अपापदं-अप के० गएली ठे आपदा जेथी एवा, जिनराजवित्तं के० जिन
श्रेष्ठोना समूहने, अहं के० हुं नमामि के० नमस्कार करुं हुं. ॥ २ ॥

॥ १ ॥ नीममहाजवाब्धिजवजीतिविजेदिपरास्तविस्फुरत् ॥

॥ परमतमोहमानमतनूनमलघनमघवतेऽहितं ॥ जिन
पतिमतमपारमर्त्यामरनिर्वृतिशर्मकारणं ॥ परमत
मोहमानमतनूनमलघनमघवतेऽहितं ॥ ३ ॥

व्याख्या—हेनव्यजनो ! तमे जिनपतिमत के० श्रीजिनेश्वरना मतने नून के० निश्चये करीने आनमतके० वदन करो ते जिनमन केबु ठे ? तो के—नीममहा जवाब्धि जवजीतिविजेदि—नीम के० नयकर एवो जे महानवाब्धिके० महोदो जवसमुद्, तेणी ठपनी जे जवजीति के० जन्म मरणादिकजय, तेनु विजेठिके० जेदन करनारु, अ ने परास्तविस्फुरत्परमतमोहमान—परास्त के० निराकरण कखा ठे, विस्फुरत् के० प्रगट एवा परमत के० शाक्यादिक मिथ्यात्वमतना मोह के० अज्ञान अने मान के० अहंकार जेणे एबु, अने अतनून के० महोदु, अने अलके० अत्यंत, घनके० निविड गहन एबु, अने अघवते के० पापी पुरुषमाटे अहितं के० अहितकारक ए बु, अने अपारमर्त्यामरनिर्वृतिशर्मकारण—अपार के० अनंतठे अने मर्त्य के० मनुष्य अने अमर के० देव, तेउनुजे निर्वृति के० मोहसुख, तेनु कारण के० नि मित्त एबु, अने परमतमोह—परम के० उत्कृष्ट एबु जे तमके० अज्ञान तेनो नाश करनारु एबु, अने अलघनमघवता—अलघनके० कोइ पण उलघन करवामाटे अशक्य एवो जे मघवा के० अच्युतें, तेणे ईहितके० श्रवण, करवानी इहा करेबु एबु

॥ याऽत्रविचित्रवर्णविनतात्मजपृष्ठमधिष्ठिताहुता ॥

॥ त्समतनुजागविकृतधीरसमदवैरिवधामहारिणि ॥

॥ तडिद्विजातिसाध्यघनमूर्धनिचक्रधरास्तुसामुदे ॥

॥ समतनुजागविकृतधीरसमदवैरिवधामहारिणि ॥ ४ ॥

व्याख्या—अत्र के० आ जगत्नेविषे असमदवैरिव—असम के० निरूपम एवो दवैरिव के० दावानलज जाणे होयना ! एवा अने धामहारिणि के० पोताना तेने करीने मनोहर एवा महारिणि के० मोटा चक्रायुधोए करीने गविके० नूमिनेविषे रुतधीरसमदवैरिवधा—रुतके० कखोठे, धीरके० धैर्यवान अने समदके० मद सहित एवा शत्रुनो वध जेणे एवी माटेज चक्रधरा के० । चक्रधरा नामे करीने प्रतिद ए वी याके० जे अधिष्ठायक देवी, साध्यघनमूर्धनि के० सध्याकाल सर्वधी मेयना

शोभनकृतजिनस्तुति.

मस्तकनेविपे, एटले मेघ कपर तडिदिवं के० विजली सरखी नाति के० शोभने
 सा के० ते सकधरा देवी, मुदे के० हर्पने माटे अस्तुके० थाउं. ते देवी केवी ठे
 तो के-विचित्रवर्णविनतात्मजपृष्ठमधिष्ठिता-विचित्र के० नानाप्रकारनोठे वर्ण
 के० शरीरनो रंग जेनो, एवो जे विनतात्मज के० गरुड, तेना पृष्ठ के० पृष्ठनाग
 प्रत्ये अधिष्ठता के० आरुढ थनारी, अने दुतात्समतनुनाक के० अग्नि सरखा है
 दीप्यमान तनुं के० देहने धारण करनारी, अने अविरुतधी. के० विकाररहितठे
 बुद्धि जेनी, अने असमतनुना-असम के० निरूपमठे, तनुना के० शरीरनी कांती
 जेनी एवीठे. ॥ ४ ॥ इति अरनाथजिनस्तुति. संपूर्णा ॥ १० ॥ ७२ ॥
 अवतरण- हवे मछिनाथजिननी स्तुति रुचिरावृत्ते करीने कहेठे.

नुदंस्तनुंप्रवितरमछिनाथमे ॥ प्रियंगुरो
 चिररुचिरोचितांवरं ॥ विडंबयनवररुचिमंम
 लोज्ज्वलः ॥ प्रियंगुरोऽचिररुचिरोचितांवरं ॥ १ ॥

व्याख्या-हेगुरो के० गुरु एवा हे मछिनाथ के० हे मछिनाथनामे जिनेश्वर!
 प्रियंगुरोचिः के० प्रियंगु वृद्ध सरखी जेनी कांति ठे एवा अने वररुचिमंमलोज्ज्व
 -वर के० श्रेष्ठ एवं जे रुचिमंमल के० कांतिमंमल तेणे करीने उज्ज्वल के० है
 प्यमान एवो तुं, अरुचिरोचितां-नथी जे रुचिरके० मनोहर, अने उचितके० योग्य
 तनुं के० पोताना देहने नुदन् के० क्य पमाडता थका अने अचिररुचिरोचि
 र-अचिररुचि के० विजली, तेणे रोचित के० प्रकाशित एवं जे अंवर के०
 श, तेने विडंबयन् के० अनुकरण करतो थको एटले विजलीए युक्त एवा
 तरखुं शरीर धारण करतो थको, मेके० मने प्रियके० प्रियकारक एवा वरके०
 प्रवितर के० समर्पण कर. ॥ १ ॥
 वाजतंजगदवतोवपुर्व्यथा ॥ कदंबकैरवशातपत्रसंपदं ॥

नोत्तमान्स्तुतदधतःस्त्रजंस्फुरत्कदंबकैरवशातपत्रसंपदं ॥ १ ॥
 व्या-हे नव्यजनो! तमे वपुर्व्यथाकदंबकै-वपुके० शरीर, तेनी जे व्यथा
 तेउनो जे कदंब के० समुदाय, तेउए करीने अवशके० परवश, अने तपत्के०
 तारठे त्रस के० प्राणी जेनेविपे, एवं जे पदके० स्थान, तेप्रत्ये गतके० प्राप्त
 जगत्के० जगत्ने जवात के० वेगे करीने अवत के० रक्षण करनारा
 -स्फुरत के० प्रकुञ्चित एवा जे

के० कदव नामक वृक्षनां फल, कैरव के० चङ्गिकासीकमल, अने शतपत्र के०
 तो पांसडीना कमज, एउनी ठे सपत् के० सपदा जेनेविषे एवी सज के० मा
 जाने दधत के० धारण करनारा एवा जिनोत्तमान के० अदीदीपसवधी सपूर्ण
 तीर्थकरणे स्तुत के० स्तवन करो ॥ २ ॥

ससपददिशतुजिनोत्तमागम । शमावद्वन्नतनुतमोद्दरोदिते ॥

सचित्तनू कृतद्वयेनयस्तप । शमावद्वन्नतनुतमोद्दरोदिते ॥३॥

ध्याव्या-य के० जे चित्तनू के० कामदेव, ते तप समीके० तप अने उपशम, एउने
 अहनके० प्रहार करतो हवो, अर्थात् नहिसरखा करतो हवो, अने अदितेके० अर्थात्
 नित एवा मोद्दरोदिते-मोद्दके० मूढपणु अने रोदित के० रुदन, एउने अतनुत
 के० विस्तार करतो हवो, स के० ते कामदेव, इह के० आ जगत्नेविषे येन
 के० जे आगमे, कृत के० नष्ट कखो, अने जे तनुतमोद्दर के० महाअज्ञाननु ह
 रण करनार अने गके० सुखने आवहनके० उत्पन्न करनार एवो स के० ते जि
 नोत्तमागम-जिनके० सामान्यकेवली, तेउमध्ये जे उत्तम के० तीर्थकर, तेउनी
 आगम के० सिद्धांत, ते सपद के० सपत्तिने, दिशतुके० समर्पण करो एउने जे
 मन्त्रे तप अने उपशम-एउनी नाश करीने निरतर मोद्द अने शोक उत्पन्न कखो,
 ते मदननो नाश करनारो, अने अज्ञाननो नाश करी सुख उत्पन्न करनारो एवो ते
 निनसिद्धांत, अमोने मोद्दसपत्ति आपो एवो जावार्थ ॥ ३ ॥

द्विपगतोद्विपरमतादमश्रिया प्रजातिमेचकितहरिद्विपन्नगे ॥

वटाव्दयेरुतवमतिश्रयकराट् प्रजातिमेचकितहरिद्विपन्नगे॥४॥

ध्याव्या-यकराट् के० कपर्दिनामे जे यद्दोनोराजा, ते मेके० मारा इमनि
 याप्रजाति के० उपशमरूप लक्ष्मीए शोचनारा एवा हटि के० हृदयनेविषे रमता
 के० रमण करे ते यद्दराज केवो ठे ? तो के-चकितहरिद्विप के० पोतानी शोना,
 सामर्थ्य, स्थूलपणु इत्यादिक गुणोए नयेकरीचकित कखोठे इहो ऐरावत गज
 जेणे, एवा द्विप के० दम्निप्रत्ये गत के० आरूढ बनारो अने विपन्नगेके० सर्पदिन
 एवा वटाव्दयेनगे के० वट नामक वृक्षना अधोनागे, रुतवसति के० करेनुठ
 म्निस्थान जेणे एवो, अने प्रजातिमेचकितहरित्-प्रजा के० कातिए अमेचकित
 के० अतिगप इयामरण करीउठे हरित के० दिशाउजेणे एवो ठे ॥ ४ ॥ अति
 श्री भविनायजिनस्तुति सपूर्ण ॥१॥ श्लोक मख्या ॥ ७६ ॥

અવતરણ-હવેશ્રીમુનિસુવ્રત જિનસ્તુતિ નર્દટકવૃત્તે કરીને કહેઠે.

જિનમુનિસુવ્રતઃસમવતાજનતાવનતઃ ॥ સમુદિતમાનવા

ધનમલોન્નવતોન્નવતઃ ॥ અવનિવિકીર્ણમાદિપતયસ્ય

નિરસ્તમનઃ ॥ સમુદિતમાનવાધનમલોન્નવતોન્નવતઃ ॥ ૧ ॥

બ્યાખ્યા-હે જ્યજનો! જે મુનિસુવ્રત નામે જગવાન્ દીક્ષાગ્રહણે કરીને અ
લોન્નવતઃ કે ૦ લોન્નપરિણામરહિત એવો જવતઃ કે ૦ થવા લાગ્યો ઠતાં, તે દીક્ષા
કાલના વર્ષદાન સમયે, અવનિવિકીર્ણ કે ૦ નૂમિનેવિપે પસરેલા એવા, યસ્ય કે ૦
જે મુનિસુવ્રતના ધન કે ૦ ઇચ્છને સમુદિતમાનવાઃ-સમુદિત કે ૦ હર્ષ પામેલા
જે જ્યજાણી તેઠ, આદિપત કે ૦ ગ્રહણ કરતા હવા; અને જે જનતાવનતઃ કે ૦
જનસમૂહ વદન કરેલો, અને નિરસ્તમનઃસમુદિતમાનવાધનમલઃ-નિરસ્ત કે ૦
ટાક્યા ઠે, મનઃ સમુદિત કે ૦ મનનેવિપે એક ઠેકાણે મલેજાં એવાં માન કે ૦ અ
નિમાન, વાધન કે ૦ રોગાદિકની પીડા અને મલ કે ૦ આઠ કર્મરૂપ મલ જેણે
એવો તે જિનમુનિસુવ્રતઃ કે ૦ શ્રીમુનિસુવ્રતનામે તીર્થંકરદેવ, તે જવતઃ કે ૦ તમોને
જવતઃ કે ૦ સંસારથી સમવતાત કે ૦ ઉત્તમ પ્રકારે કરીને રક્ષણ કરો. ॥ ૧ ॥

પ્રણમતતંજિનવ્રજમપારવિસારિરજો ॥ દલકમલાનના

મહિમધામજયાસમરુક્ ॥ યમતિતરાંસુરેંદ્રવરયોપિદિલા

મિલનો ॥ દલકમલાનનામહિમધામજયાસમરુક્ ॥ ૨ ॥

બ્યાખ્યા-હે જ્યજનો! યંકે ૦ જે જિનસમૂહને, અપાર વિસારિરજોદલકમલાન
ના-અપાર કે ૦ દૂરપ્રદેશ પર્યંત, વિસારિ કે ૦ પ્રસાર પામનારી ઠે, રજકે ૦ ધૂલ
જેનો, અને વિસ્તીર્ણ ઠે દલ કે ૦ પત્રો જેનાં એવું જે કમલ, તેના સરખું ઠે આન
નકે ૦ મુલ જેનું એવી અને અરુક્ કે ૦ રોગરહિત એવી, અને ઇલામિલનોદલકમ
લા-ઇલા કે ૦ પૃથ્વી, તેનેવિપે જે મિલન કે ૦ આલોટડું, તેણેકરીને ઝત્ કે ૦
પ્રાપ્ત થયુંઠે, અલકકે ૦ કેશનેવિપે મલકે ૦ મલિનપણુ જેના એવી, અને હિમધામ
જયાસમરુક્કે ૦ ચંડનીકાંતિ સરસ્વી જેની કાંતિ ઠે એવી, સુરેંદ્રવરયોપિત્કે ૦ દેવેંદ્ર
ની શ્રેષ્ઠ સ્ત્રી જે ઇંડાણી, તે અતિતરાં કે ૦ અત્યંત પ્રેમેકરીને નનામ કે ૦ વંદન ક
રતી હવી; તંકે ૦ તે મહિમધામ કે ૦ મહિમાનું કેવલ ઘર એવા અને જયાસં કે ૦
સાત પ્રકારના જયનો નાશ કરનારા એવા જિનવ્રજ કે ૦ જિનસમૂહને તમે પ્રણમ
ત કે ૦ વંદન કરો. ॥ ૨ ॥

के० कदव नामक वृक्षनां फूल, कैरव के० चङ्किकासीकमल, अने शतपत्र के०
सो पांखड़ीना कमल, एउनी ठे सपत् के० सपदा जेनेविषे एवी सज के० मा
जाने दधत के० धारण करनारा एवा जिनोत्तमान के० अढीदीपसवधी संपूर्ण
तीर्थकराने स्तुत के० स्तवन करो. ॥ २ ॥

ससंपददिशतुजिनोत्तमागम । शमावहन्नतनुतमोहरोदिते ॥

सचित्तजू कृतवद्वयेनयस्तप । शमावहन्नतनुतमोहरोदिते ॥३॥

व्याख्या—य के० जे चित्तजू के० कामदेव, ते तप समीके० तप अने उपशम, एउने
अहनके० प्रहार करतो हवो, अर्थात् नहिसरखा करतो हवो, अने अदितेके० अल
मित एवा मोहरोदिते—मोहके० मृदपणु अने रोदित के० रुदन, एउने अतनुत
के० विस्तार करतो हवो, स के० ते कामदेव, इह के० आ जगत्तेविषे येन
के० जे आगमे, कृत के० नए कखो, अने जे तनुतमोहर के० महाअज्ञाननु ह
रण करनार अने गके० सुखने आवहनके० उत्पन्न करनार एवो स के० तेजि
नोत्तमागम—जिनके० सामान्यकेवली, तेउमध्ये जे उत्तम के० तीर्थकर, तेउनो
आगम के० सिद्धांत, ते सपद के० सपत्तिने, दिशतुके० समर्पण करो एउले जे
मदेवे तप अने उपशम—एउनो नाश करीने निरतर मोह अने शोक उत्पन्न कखो,
ते मदननो नाश करनारो, अने अज्ञाननो नाश करी सुख उत्पन्न करनारो एवो ते
जिनसिद्धांत, अमाने मोहसपत्ति आपो एवो जावार्थ ॥ ३ ॥

क्षिपगतोददिरमतादमश्रिया प्रजातिमेचकितहरिधिपन्नगे ॥

वटावद्वयेकृतवमतिश्रयत्तराट् प्रजातिमेचकितहरिधिपन्नगे॥४॥

व्याख्या—यद्गराट् के० कपर्दिनामे जे यद्गोनोराजा, ते मेके० मारा वमजि
याप्रनाति के० उपशमरूप लक्ष्मीए शोचनारा एवा हृदि के० हृदयनेविषे रमता
के० रमण करो ते यद्गराज केवो ठे ? तो के—चकितहरिधिप के० पोतानी शोना,
सामर्थ्य, स्थूजपणु इत्यादिक गुणोए नयेकरीचकित कखोठे इइनो ऐरावत गज
जेणे, एवा क्षिप के० हस्तिप्रत्ये गत के० आरूढ बनारो अने विपन्नगेके० संपरहित
एवा वटावद्वयेनगे के० वट नामक वृक्षना अधोनागे, रुतवसति के० कोठु ठे व
मिस्थान जेणे एवां, अने प्रजातिमेचकितहरित्—प्रजा के० कातिए अमेचकित
के० अतिशय इयामणी बरीउठे हरित के० दिशाउजेणे एवो ठे. ॥ ४ ॥ श्री
श्री मन्त्रिनाथजिनस्तुति संपूर्ण ॥१॥ श्लोक सख्या ॥ ४६ ॥

અવતરણ-હવેશ્રીમુનિસુવ્રત જિનસ્તુતિ નર્દટકવૃત્તે કરીને કહેઠે.
જિનમુનિસુવ્રત:સમવતાજ્જનતાવનત: ॥ સમુદિતમાનવા
ધનમલોજવતોજવત: ॥ અવનિવિકીર્ણમાદિપતયસ્ય
નિરસ્તમન: ॥ સમુદિતમાનવાધનમલોજવતોજવત: ॥ ૧ ॥

આશ્વા-હે જવ્યજનો! જે મુનિસુવ્રત નામે જગવાન્ દીક્ષાગ્રહણે કરીને અ
લોજવત કે ॥ લોજપરિણામરહિત એવો જવત: કે ॥ થવા લાગ્યો ઠતાં; તે દીક્ષા
કાલના વર્ષદાન સમયે, અવનિવિકીર્ણ કે ॥ જૂમિનેવિપે પસરેલા એવા, યસ્ય કે ॥
જે મુનિસુવ્રતના ધન કે ॥ ઇચ્છને સમુદિતમાનવા-સમુદિત કે ॥ હર્ષ પામેલા
જે જવ્યપ્રાણી તેઠ, આદિપત કે ॥ ગ્રહણ કરતા હવા; અને જે જનતાવનત: કે ॥
જનસમૂહ વંદન કરેલો, અને નિરસ્તમન:સમુદિતમાનવાધનમલ:—નિરસ્ત કે ॥
આશ્વા ઠે, મન: સમુદિત કે ॥ મનનેવિપે એક ઠેકાણે મળેજાં એવાં માન કે ॥ અ
માન, વાધન કે ॥ રોગાદિકની પીડા અને મલ કે ॥ આવ કર્મરૂપ મલ જેણે
તે જિનમુનિસુવ્રત: કે ॥ શ્રીમુનિસુવ્રતનામે તીર્થકરદેવ, તે જવત: કે ॥ તમોને
ત: કે ॥ સંસારથી સમવતાત કે ॥ ઉત્તમ પ્રકારે કરીને રહુણ કરો. ॥ ૧ ॥
પ્રણમતતાંજિનવ્રજમપારવિસારિરજો ॥ દલકમલોનાના
મહિમધામજયાસમરુક્ ॥ યમતિતરાંસુરેંશ્વરયોપિદિલા
મિલનો ॥ દલકમલોનાનામહિમધામજયાસમરુક્ ॥ ૭ ॥

આશ્વા-હે જવ્યજનો! યંકે ॥ જે જિનસમૂહને, અપાર વિસારિરજોદલકમલોના
પાર કે ॥ દૂરપ્રદેશ પર્યંત, વિસારિ કે ॥ પ્રસાર પામનારી ઠે, રજકે ॥ ધૂલ
ને વિસ્તીર્ણ ઠે દલ કે ॥ પત્રો જેનાં એવું જે કમલ, તેના સરખું ઠે આન
વ જેઠું એવી અને શ્રુક્ કે ॥ રોગરહિત એવી, અને જ્ઞામિલનોદલકમ
કે ॥ પૃથ્વી, તેનેવિપે જે મિલન કે ॥ આલોટબું, તેણેકરીને ઝૂત કે ॥
, અલકકે ॥ કેશનેવિપે મલકે ॥ મજિનપણુ જેના એવી, અને હિમધામ
કે ॥ ચંડનીકાંતિ સરસ્વી જેની કાંતિ ઠે એવી, સુરેંશ્વરયોપિત્કે ॥ દેવેંશ
જે ઇંડાણી, તે અતિતરાં કે ॥ અત્યંત પ્રેમેકરીને નનામ કે ॥ વંદન ક
કે ॥ તે મહિમધામ કે ॥ મહિમાનું કેવલ ઘર એવા અને જયાસં કે ॥
જયનો નાશ કરનારા એવા જિનવ્રજં કે ॥ જિનસમૂહને તમે પ્રણમ
કરો. ॥ ૨ ॥

के० कदम्ब नामक वृक्षनां फूल, कैरव के० चङ्गविकासीकमल, अने शतपत्र के०
सो पांसडीना कमल, एउनी ठे सपत् के० सपदा जेनेविषे एवी सज के० सा
लाने दयत के० धारण करनारा एवा जिनोत्तमान के० अढीदीपसबधी सपुष्प
तीर्थकरणे स्तुत के० स्तवन करो ॥ २ ॥

ससपटदिशतुजिनोत्तमागम । शमावहन्नतनुतमोद्दरोदिते ॥

सचित्तजू कृतद्वयेनयस्तप । शमावहन्नतनुतमोद्दरोदिते ॥३॥

ध्याव्या-य के० जे चित्तजू के० कामदेव, ते तप समीके० तप अने उपशम, एउने
अहनके० प्रहार करतो हवो, अर्थात् नहिसरखा करतो हवो, अने अदितेके० अक्ष
मित एवा मोद्दरोदिते-मोद्दके० मूढपणु अने रोदित के० रुदन, एउने अतनुत
के० रिस्तार करतो हवो, स के० ते कामदेव, इह के० आ जगत्नेविषे येन
के० जे त्यागमे, कृत के० नष्ट कखो, अने जे तनुतमोद्दर के० महाअज्ञाननु
रण करनार अने गके० सुखने आवहनके० उत्पन्न करनार एवो स के० ते जि
नोत्तमागम-जिनके० सामान्यकेवली, तेउमध्ये जे उत्तम के० तीर्थकर, तेउने
त्याग के० सिद्धांत, ते सपद के० सपत्तिने, दिशतुके० समर्पण करो एउने जे
मदेवे तप अने उपशम-एउनो नाश करीने निरतर मोद्द अने शोक उत्पन्न कखो,
ते मदननो नाश करनारो, अने अज्ञाननो नाश करी सुख उत्पन्न करनारो एवो ते
जिननिर्द्धांत, अमाने मोद्दसपत्ति थापो एवो जावाये ॥ ३ ॥

द्विपगनोद्दिरमतादमश्रिया प्रजातिमेचकितहरिद्विपन्नगे ॥

वटावटयेकृतवमतिश्रयक्षराट् प्रजातिमेचकितहरिद्विपन्नगे ॥४॥

ध्याव्या-यक्षगट् के० कर्पाटिनामे जे यक्षोनोराजा, ते मेके० मारा समधि
पाप्रजाति के० उपशमरूप लक्ष्मीए शोचनारा एवा हटि के० हृदयनेविष रमती
के० रमण करे ते यक्षराज केवो ठे ? तोके-चकितहरिद्विप के० पोतानी जोना,
सामर्थ्य, स्थूतपणु इत्यादिक गुणोए नयेकरीचकित कखो ठे इहनां एरावत गज
जेणे, एवा द्विप के० हनिप्रत्येगत के० आरूढ बनारो अने विपन्नगेके० संपर्दिन
एवा वटावटयेनगे के० वट नामक वृक्षना अघोनागे, कृतवसति के० कहेवु ठ
निस्थान जेणे एवो, अने प्रजातिमेचकितहरित्-प्रजा के० कांतिए कहेवु कित
के० अतिशय श्यामरूप कगीउठे हरित के० विशाउजेणे एवो ठे ॥ ४ ॥ अने
श्री मखिनायजिनस्तुति सपुष्पा ॥१९॥ २लोक मख्या ॥ ४६ ॥

अवतरण-ह्वेश्रीमुनिसुव्रत जिनस्तुति नर्दटकवृत्ते करीने कहेते
जिनमुनिसुव्रतःसमवताज्जनतावनतः ॥ समुदितमानवा
धनमलोचवतोचवतः ॥ अवनिविकीर्णमादिपतयस्य
निरस्तमनः ॥ समुदितमानवाधनमलोचवतोचवतः ॥ १ ॥

व्याख्या-हे जव्यजनो! जे मुनिसुव्रत नामे जगवान् दीक्षाग्रहणे करीने अ
लोचवतः के० लोचपरिणामरहित एवो जवतः के० यवा लाग्यो ठतां. ते दीक्षा
कालना वर्षदान समये, अवनिविकीर्ण के० नूतिनेविपे पसरला एवा, यस्य के०
जे मुनिसुव्रतना धनं के० इव्यने समुदितमानवाः-समुदित के० हरे पामेजा
जे जव्यप्राणी तेउ, आदिपत के० ग्रहण करता हवा; अने जे जनतावनत के०
जनसमूहे वंदन करेलो, अने निरस्तमनःसमुदितमानवाधनमल-निरस्त के०
दाया ठे, मनः समुदित के० मननेविपे एक ठेकाणे मजेजां एवा मान के० अ
निमान, वाधन के० रोगादिकनी पीडा अने मज के० आठ कर्मरूप मज जेणे
एवो ते जिनमुनिसुव्रतः के० श्रीमुनिसुव्रतनामे तीर्थकरदेव, ते जवत के० तमाने
जवतः के० संसारयी समवतात के० उत्तम प्रकारे करीने रक्षण करा. ॥ १ ॥

प्रणमततंजिनव्रजमपारविसारिरजो ॥ दलकमलानना
महिमधामनयासमरुक् ॥ यमतितरांसुरेंडवरयोपिदिला
मिलनो ॥ दलकमलाननामहिमधामनयाममनक् ॥ २ ॥

व्याख्या-हे जव्यजनो! यंके० जे जिनसमूहने, अपार विनागिजोदलकमलान
ना-अपार के० दूरप्रदेश पर्यंत, वितारि के० प्रसार पामनारी ठे. रजके० भूज
जेनी, अने विस्तीर्ण ठे दल के० पत्रो जेनां एवुं जे कमल, तेना नगवुं ठे आन
नके० मुख जेजुं एवी अने अरुक् के० गंगरहित एवी, अने इजामिजनोदजकम
ला-इजा के० पृथ्वी, तेनेविपे जे मिजन के० आजादवुं, तेणेरनी वन के०
प्रात ययुंठे, अलकके० केजनेविपे मलकं० मजिनपणु जना एवी, अने निमयाम
नयासमरुक्के० चंडनीकांति नगवी जेनी कांति ठे एवी. सुरेंडवरयोपिदिरं० देवेंड
नी श्रेष्ठ स्त्री जे इंडाणी, तं अतितरां के० अत्यंत प्रेमेकरिने ननान के० वंदन क
रतो हवी; तंके० ते महिमधाम के० अने नयाम के०
सात प्रकारना जवनो ॥ तंके० वंदन

ત્વમવનતાન્જિનોત્તમકૃતાંતન્નવાદિહૃયોઽવસદ્નુમાનસગ
મનયાતતમોદયિત ॥ શિવસુખસાધકસ્વન્નિદધત્સુધિ
યાંચરણં વસદ્નુમાનસંગમનયાતતમોદયિત ॥ ૩ ॥

વ્યાખ્યા-સત્ કે० ઉત્તમ પ્રકારનું જે અનુમાન કે० પ્રત્યક્ષ ૧ અનુમાન
ઉપમાન ૨ આગમ ૪ એ ચારપ્રકારના અનુમાન, તેનો જે સગમન કે० સંગતી
ને આપ્યું છે સદનુમાન સગમન ૧ અને યાત કે० ગણ્યું છે, તમ કે० અજ્ઞાન જે
આપ્યું જે યતિ, તેજના દયિત કે० વદ્વજન આપ્યું છે યાતતમોદયિત ૧ અને
કે० સરસા પાણીના અલાપ અને નય કે० નૈગમાદિક સાતનય, તેજે
આતત કે० વિસ્તૃત આપ્યું છે ગમનયાતત ૧ અને મોદ કે० આનંદ ઉત્પન્ન કર્યું
આપ્યું છે મોદયિત ૧ આપ્યું છે જિનોત્તમ કૃતાંત કે० જિનશ્રેષ્ઠોના સિદ્ધાંત ૧
કે० તું, સુખિયાં કે० પદ્મિતોના અનુમાનસ કે० મનનો અગીકાર કરીને વસ
કે० વાસ કરતો થયો અને શિવસુખ સાધક કે० મોક્ષ સુખનું સાધક આપ્યું
આપ્યું કે० ચારિત્રને સમન્નિદધતુકે० દેખાડતો થયો, અવનતાન્કે० તમારામાટે
ત્યતનઘ આપ્યું વિહુય કે० જિનમત જાણનારા પદ્મિતોને જવાત કે० સંતારથી
વ કે० રક્ષણ કરો ॥ ૩ ॥

અધિગતગોધિકારુનકરુક્તવગોર્યુચિતા ॥ કમલકરા
જિતામરસન્નાસ્યતુલોપકૃત ॥ મૃગમદપત્રજગતિલકૈવ
લનદયતી ॥ કમલકરાજિતામરસન્નાસ્યતુલોપકૃત ॥ ૪ ॥

વ્યાખ્યા-હે નચ્ચજન ૧ ગૌરી કે० ગૌરીનામે જે અધિષ્ઠાયકદેવી, તે તપ કે० તપ
રા લોપટત કે० નાશ કરનારો જે શત્રુ તેને તે નચ્ચસ્યતુ કે० નાશ કરો ત ગૌરી
દેવી કેવીને ? તો કે-અધિગતગોધિકા-અધિગત કે० પ્રાપ્ત થઈએ, ગોધિકા કે०
વવાહન સિંહો જેને આવી, અને કનકરુક્ કે० સોનાસરસી જે કાંતી જેની, અને
કમલકર કે० કમળ જે દક્ષિણેવિષે જેના આવી, અને જિતામરસન્ના-પાન
સ્વરૂપસૌંદર્ય કરીને જિત કે० વિપ્પજ કરીએ, અમરસન્ના કે० દેવોની સના
પે આવી, અને મૃગમદપત્રજગતિજન -મૃગમદ કે० કમ્પૂરિ, તેનાં જે પત્રનગર
પત્રરચના અર્થાત્ પીચલ, અને તિજક, એટલે કરીને ઊચિતાં કે० યોગ્યને
જેનેવિષે આવી, અને અજકરાજિ કે० નૃકુટી અને વાંકઢા કેશ ક્યારે
કરીને રાજિ કે० શોનાયમાન અને તામરસન્નાસિ-તામરસ કે० કમળ, તના

रखीने जात के० कांति जेनी एवा, अने अतुलोपरुतं के० अतुल्यते उपकार के० मौक्तिदिकोना अलंकार जेनेविषे, एवा वदनं के० मुखने दधति के० धारण करनारी एवीने. ॥ ४ ॥ इति श्रीमुनिमुव्रत जिनस्तुतिः संपूर्णा ॥ १० ॥ ८० ॥

अवतरण०—हवे नमिनाथ जिननी स्तुति शिखरिणीवृत्ते करीने कहेते.

स्फुरद्विद्युत्कांतेप्रविकिरवितन्वतिसततं ममायासंचारोदितमदनमेऽद्यानिलपितः ॥ नमन्नव्यश्रेणीनवन्नयन्निदांल्लघ्वचसा ममायासंचारोदितमदनमेद्यानिलपितः ॥ १ ॥

व्याख्या—हे स्फुरद्विद्युत्कांते के० स्फुरण पामेते विजजिसरखी कांति जेनी एवा, अने हे चारो के० हे मनोहर? अने हे दितमद—दित के० दूर कखा वे, मद के० आठ मद जेणे एवा, अने हे अमायसंचार के० नथी, मायानो एटले कपटनो संचार जेनेविषे, अथवा जेथी मायानो संचार नथी एवा, अने हे नमन्नव्य श्रेणीनवन्नयन्निदांल्लघ्वचसांप्रलपितः के० नमन करनारा जे नव्यज नो, तेउनी जे श्रेणी, तेनो जे नवन्नय के० संसारजय तेहुं जेदन करनारा एवा हय के० मनोहर एवा वचसां के० उपदेशरूप वचनने लपितः के० जापण कर नारा, अने हेदितमदनमेद्यानिल—दित के० प्रगट एवो जे, मदन के० कामदेव, तेज जाणे मेघ, तेना नाशने माटे अनिल के० वायुसरखा अने पितः के० पि ता सरखा हे नमे के० हे नमिनाथ तीर्थकर, त्वं के० तुं, सतत के० निरंतर आयासं के० संसारत्रमणरूप आयासने वितन्वति के० विस्तार करनारां एवां म म के० मारां अद्यानि के० पापोने प्रविकिर के० विखेरी नाख. ॥ १ ॥

नखांशुश्रेणीजिः कपिशितनमन्नाकिमुकुटः सदानोदीनानामयमलमदारेरिततमः ॥ प्रचक्रैर्विश्वंयःसजयतिजिनाधीश

निवहः सदानोदीनानामयमलमदारेरिततमः ॥ १ ॥

व्याख्या—यः के० जे जिनेश्वरसमूह. विश्वं के० जगतने इततमः के० गयुं ते अज्ञान जेहुं एहुं करतो हवो; सोऽयं के० ते आ अत्यंत प्रख्यात एवो जिनाधीश निवहः के० जिनेश्वरदेवनो समूह, जयति के० सर्वोत्कर्ष करीने वर्तणूक करे ते. ते केवोने? तो के—नखांशुश्रेणीजिः के० १. गणना : समुदाये के० करीने कपिशितनमन्नाकिमुकुटः—कपिशित के० नमन करनारा नाकि के० देवताना के० १०५

सारजूत एवं जे तेज ते, सर्वतएवके० सर्व दिशाउनेविपेज दधावके० प्रसार
तु हवु- साके० ते जितराजकाके० जेणे राजसमूह जीव्योठे एवी, थने
दादधावपिके० सत्सारसमुझनेविपे पण हितके० हितकारक एवी, थने
के० अज्ञानने देशनानु शासन करनारी एवी, जिनानाके० जिनोती राना
थेणी जे, ते न के० थमारा नवायासके० सत्साररूप क्लेशने हरतुके० हरणको

कुर्वाणाऽणुपदार्थदर्शनवशाद्भास्वत्प्रज्ञायास्त्रया ॥

मानत्याजनकृतमोहरतमेशस्तादरिजोहिका ॥ अ

क्षोन्यातवचारतीजनपतेप्रोन्मादिनावादिना ॥ मा

नत्याजनकृतमोहरतमेशस्तादरिजोहिका ॥ ३ ॥

ध्यात्वा-हे तमोहरतम के० अज्ञानने अत्यंत हरण करनारा, थने हे ईशके
हे निपमनकरनारा ! थने हे जनकृतमोहरत-जन के० लोक, तेथोनुं कृत के०
निगसरण क्युठे, मोह के० मूढपण, थने रत के० मेषुन जेणे, एवा हे निपम
के० हे निनेश्वर, तव के० ताहारी चारती के० देशनारूप वाणी, मे के० मारा,
रिजोहिका के० शत्रूतो झोह करनारी अर्थात् नाश करनारी स्तात् के० थारु तव
पो केवी ठे ? तोके-अणुपदार्थदर्शनवशात्-अणुके० सूक्ष्म जे जीवानीशक्ति
नवपदार्थ, तेउना दर्शनवशात् के० अवजोरुन योगेकरीने भास्वत्प्रज्ञाया के० संपूर्ण
कांतीने प्रपं के० लक्षाप्रत्ये कुर्वाणा के० उत्पन्न करनारी, थने शक्ता के० प्र
स्त थने अदरिजोहिक-अदरिज के० महोठो ठे ऊह के० विचार जेनेरिपे एवी
थने अक्षोन्या के० कोऽयी पण क्षोज न पामनारी, थने प्रोन्मादिना के० प्र
करीने अस्वय पयो ठे वन्माद के० दर्प जेउने एवा, वादिना के० परमादी पु
नु मानत्याजनकृत-मान के० अनिमान तेनु जे, त्याजन के० मोहरण करनारी

हस्तालक्षितचूनचुचिलतिकायम्याजनोऽन्यागमत्॥वि

श्वासेवितताघपाटपरतांवाचारिपुत्रामरुन् ॥ साजू

तिविननोनूनोर्जुनन्चि मिढेऽप्रिमुदोत्तम ॥ द्विधा

मेविननाघपाटपरतावाचि ॥ ४ ॥

ध्यात्वा-मन्या के०

विश्वासेवितताघपाटपरतावाचि

के० विद्वान, तेणे

नेना एवा थने ताघके० वा

न एवा जे पावके०

ने जन रे० जे जोह ते

अज्यागमत्के० प्राप्त यता दवा; सा के० ते अंवा के० अंवानामे अधिष्ठायकदे
वी. न के० अमारे माटे, अमरुत्के० चारंवार, जूतिकां० ऐश्वर्यने वितनोनुके०
विस्तार करो. ते अंवादेवी केवीने? तोके-हस्तालंवित्रचूतचुंविजलिका-हस्तालंवि
त के० दस्तनेविपे ग्रहण करेली ठे चूतचुंवि के० आंवानेविपे लटकनारी एवी
लतिका के० वेज जेणे एवी. अने वाचा के० पोतानी वाणीए रिपुत्रास्तकृत के० ग
हुर्जने त्रास उत्पन्न करनारी, अने अर्जुनरुचि: के० सुवर्ण सरखी ठे रुचि एटले
कानि जेनी एवी. अने उल्लसद्विधाते के० प्रसार पामेठे अचंचलत्व अकूरत्वादिक
विश्वास जेनो एवा सिद्ध के० सिंहनेविपे अधिष्ठा के० आरोहण करनारी, अने
वितताप्रपादपरता-वितत के० विस्तार पामेछुं एछुं जे आचपादप के० आचवृद्ध
तेनेविपे रता के० प्रीति धारण करनारी अर्थात् महोटा आचवृद्धना अयोनागे
तेज आंवापरथी नीचे लटकनारी वेलीने धारण करीने सिंहनेविपे वेसनारी एवी,
अने चारिपुत्रा-चारि के० निरंतर संचार करवानो खनावठे जेमनो एवा ठे
पुत्र जेना एवीने. ॥ ४ ॥ इति श्री नेमिनाथ जिनस्तुति. संपूर्णा ॥ २१ ॥ ८८ ॥
अवतरण-हवे पार्श्वनाथजिननी स्तुति स्वधरावृत्ते करीने कहेते.

मालामालानवाहुर्दधदधदरंयामुदारामुदारा॥ह्नीनाऽलीनामिहाली
मधुरमधुरसासूचितोमाचितोमा ॥ पातात्पातात्सपाश्वोरुचिररुचिर
दोदिवराजीवराजी॥पत्राऽपत्रायदीयातनुरतनुरवोनंदकोनोदकोनो॥२॥

व्याख्या-यदीया के० जे पार्श्वनाथ जिननी तनु: के० मूर्ति, देवराजीवराजीप
त्रा-देव के० देवोए रचेजी जे राजीवराजी के० कमलोनी श्रेणी तेठे पत्र
के० वाहन जेछुं, अपत्रा के० आपत्तिथी रक्षण करनारी एवीने, एवो स: के० ते
राश्व के० पार्श्वनाथजिन, मा के० मुजने पातात् के० नरकादिकनेविपे जे पात,
तेथी पातात् के० रक्षण करो. ते पार्श्वनाथ केवांठे? तो के-आजानवाहु:-आ
जान के० हस्तिबंधन करवानो स्तंभ, तेना सरखा पुष्ट ठे वाहु जेना एवो, अने
यां के० जे मालाने उदारा के० मोहोटी अने मधुरमधुररसा-मधुर के० रस
पुक्त एछुं जे मधु के० मकरंद तेविपे ठे रस के० अजिरुचि जेने एवी अलीनां के० अ
मरावनी आली के० श्रेणी, ते मुदा के० हयंकरीने आरात् के० समीपनागनेविपे अरं
के० अत्यंत, जीना के० आसक्त होती थकी अदधत् के० पुष्परसने प्राशन करती
हवी; एवी माला के० पुष्पमालाने दधत के० धारण करनारी, अने सूचितोमाचित-

सारजूत एवुं जे तेज ते, सर्वतएवके० सर्व दिशाउनेविपेज दयावके० प्रसार साम
तु हबु- साके० ते जितराजकाके० जेणे राजसमूह जीत्योठे एवी, अने संसार
होदयावपिके० समारसमुझेविपे पण हिताके० हितकारक एवी, अने काली
के० अज्ञानने देशनानु शासन करनारी एवी, जिनानाके० जिनोनी राजीके०
श्रेणी जे, ते न के० अमारा नवायासके० संसाररूप केशने हरतुके० हरणको
कुर्वाणाऽणुपदार्थदर्शनवशाज्जास्वत्प्रजायास्त्रपा ॥

मानत्याजनकृतमोहरतमेशस्तादरिजोहिका ॥ अ
होन्त्यातवचारतीजनपतेप्रोन्मादिनांवादिनां ॥ मा
नत्याजनकृतमोहरतमेशस्तादरिजोहिका ॥ ३ ॥

व्याख्या-हे तमोहरतम के० अज्ञानने अत्यंत हरण करनारा, अने हे ईश्वर
हे नियमनकरनारा ! अने हे जनकृतमोहरत-जन के० लोक, तेथोतुं कृत के०
निराकरण करुठे, मोह के० मूढपण, अने रत के० मैथुन जेणे, एवा हे जिनपते
के० हे जिनेश्वर, तव के० ताहारी चारती के० देशनारूप वाणी, मे के० मारा. अ
रिजोहिका के० शत्रूना डोह करनारी अर्थात् नाश करनारी स्तात् के० थाउं तेवा
णी केवी ठे ? तोके-अणुपदार्थदर्शनवशात्-अणुके० सूक्ष्म जे जीवाजीवादि
नवपदार्थ, तेउना दर्शनवशात् के० अवलोकन योगेकरीने जास्वत्प्रजाया के० सर्व
कांतीने त्रपा के० लज्जाप्रत्ये कुर्वाणा के० उत्पन्न करनारी, अने शस्ता के० प्र
स्त अने अदग्जोहिक-अदरिज के० महोठो ठे ऊह के० विचार जेनेविपे एवी,
अने अहोन्त्या के० कोइथी पण होज न पामनारी, अने प्रोन्मादिनां के० प्र
करीने उत्पन्न थयो ठे वन्माट के० दर्प जेउने एवा, वादिना के० परवादी पुरुष
नु मानत्याजनकृत-मान के० अतिमान तेनु जे, त्याजन के० मोहण करनारी.

दस्तालचितचूतचुबिजतिकायस्याजनोऽन्यागमत्॥वि
श्वासेविततांघपादपरतावाचारिपुत्रासकृत् ॥ साज
तिवितनोतुनोर्जुनरुचि सिद्धेऽपिरुटोद्धस ॥ दिश्वा
सेविततांघपादपरतावाचारिपुत्राऽसकृत् ॥ ४ ॥

व्याख्या-यन्या के० जे अंशानामक वेरीना, विश्वासेविततांघपादपरता-वि
के० त्रिभुवन, तेणे आसेवित के० अत्यंत सेवन करेला एवा अने ताबके० अ
क एवा जे पादके० चरण, तेना परताके० शरणपणाने जन के० जे लोक ते,

अन्यागमत्के० प्राप्त यता हवा; सा के० ते अंवा के० अंवानामे अधिष्ठायकदे
बी. न. के० अमारे माटे, अस्तकृतके० वारंवार. नूतितके० ऐश्वर्यने वितनोतुके०
विस्तार करो. ते अंवादेवी केवीत्रे? तोके-हस्ताजं वितचूतचुं विलतिका-हस्ताजं वि
त के० हस्तनेविपे ग्रहण करेली ठे चूतचुं वि के० अंवानेविपे लटकनारी एवी
लतिका के० वेल जेणे एवी, अने वाचा के० पोतानी वाणीए रिपुत्रास्तकृत के० अ
नुर्वने प्राप्त उत्पन्न करनारी, अने अर्जुनरुचि: के० सुवर्ण सरस्वी ठे रुचि एटले
कांति जेनी एवी, अने उल्लसद्विधाते के० प्रसार पामेठे अचंचलत्व अकूरत्वादिक
विश्वास्त जेनो एवा सिंह के० सिंहनेविपे अघिरुढा के० आरोहण करनारी, अने
विततात्रपादपरता-वित्त के० विस्तार पामेळुं एवुं जे आन्नपादप के० आन्नवृद्ध
तेनेविपे रता के० प्रीति धारण करनारी अर्थात् महोटा आन्नवृद्धना अधोनागे
तेज आंवापरथी नीचे लटकनारी वेजीने धारण करीने सिंहनेविपे वेसनारी एवी,
अने चारिपुत्रा-चारि के० निरंतर संचार करवानो स्वभावठे जेमनो एवा ठे
पुत्र जेना एवीत्रे. ॥ ४ ॥ इति श्री नेमिनाथ जिनस्तुति: संपूर्णा ॥ २२ ॥ ८० ॥

अवतरण-हवे पार्श्वनाथजिननी स्तुति स्मधरावृत्ते करीने कहेत्रे.

मालामालानवाहुर्दधदधदरंयामुदारामुदारा॥क्षीनाऽक्षीनामिह्वाली
मधुरमधुरसासूचितोमाचितोमा ॥ पातात्पातात्सपाश्वोरुचिररुचिर
दोदेवराजीविराजी ॥ पद्माऽपद्मायदीयातनुरतनुरवोनंदकोनोदकोनो ॥ १ ॥

व्याख्या-यदीया के० जे पार्श्वनाथ जिननी तनु: के० भूति, देवराजीविराजीप
त्रा-देव के० देवोए रचेजी जे राजीवराजी के० कमलोंनी श्रेणी नेत्रे पृष्ठ
के० वाहन जेनुं, अपत्रा के० आपत्तिथी रक्षण करनारी एवीत्रे, एवो स: के० त
पार्श्व के० पार्श्वनाथजिन, मा के० मुजने पातात् के० नरकादिकनेविपे जे पाने,
तेथी पातात् के० रक्षण करो. ते पार्श्वनाथ केवीत्रे? तो के०-आज्ञानवाहु-आ
ज्ञान के० हनिबंधन करवानो स्तंभ, तेना सरखा पृष्ठ ठे वाहु जेना एवो, अने
यां के० जे माज्ञाने उदारा के० मांहाटी अने मधुरमधुरसा-मधुर के० स
उक्त एवुं जे मधु के० मकरद तेविपे ठे रत्न के० अजिन्वि जेने एवी अने के० इ
मरावनी आजी के० श्रेणी, तेमुदा के० हर्षकरीने आगतके० सर्वोत्तमनेविपे
के० अत्यंत, जीना के० आतक होती यकी अद्वयत के० पुण्यगर्भ के० कर्त
हवी, एवी माजा के० पुण्यमाज्ञाने दयत के० धारण करनारी, अने भूतिरूपजिन -

સૂચિત કે૦ ઉત્તમ યોગ્ય એવી જે ઠમા કે૦ કીર્તિ, તેણે કરીચિત કે૦ વ્યાપ્ત થશે, અને રૂઢ કે૦ આનૂમિનેવિપે અતતુરવ -અતતુ કે૦ એક યોજનપર્યંત શ્રવણ થયે, રવ કે૦ દેશનાશબ્દ જેનો, અને નદક કે૦ હર્ષ ઉત્પન્ન કરનારો, અને ચિરુચિરદ -રુચિરકે૦ મનોહર ઠે રુચિ કે૦ કાંતિ જેઠની એવા ઠે, રવ કે૦ રૂઢ જેના એવો, અને નોનોદક કે૦ વીજાને હુલ્લ ઉત્પન્ન કરનારો નથી એવોઠે. ૫૧ ॥

રાજીરાજીવવક્રાતરલતરલસત્કેતુરગતુરંગ ॥ બ્યાલ
બ્યાલગ્રયોધાચિતરચિતરણેનીતિહયાતિહયા ॥ સારા
સારાજિનાનામલમલમલમતેવૌધિકામાઽધિકામા ॥ દબ્યા
દબ્યાધિકાલાનનજનનજરાત્રાસમાનાઽસમાના ॥ ૨ ॥

બ્યાલ્યા-યા કે૦ જે જિનાના કે૦ જિનોની રાજી કે૦ શ્રેણી, તરલતરલસત્કેતુરગતુરગબ્યાલબ્યાલગ્રયોધાઽચિતરચિતરેણ-તરલતર કે૦ અત્યંત ચલણ એવો જે કેતુ કે૦ ધ્વજ, તેણે, અને રગત્ કે૦ નૃત્ય કરનારો એવા જે તુરગ અને બ્યાલ કે૦ મદાધ એવો જે ગજ, તેઠનેવિપે બ્યાલગ્ર કે૦ આરુઢ થયેલા જે યોધ કે૦ વીર, તેઠણે કરીને આચિત કે૦ વ્યાપ્ત એવું રચિત કે૦ રચેલું રણ કે૦ સગ્રામ, તેનેવિપે જીતિહત્ કે૦ જયનો નાશ કરનારી ઠે, સા કે૦ તે, આરાત્ કે૦ શીઘ્ર અધિકામાત્-અધિક કે૦ વૃદ્ધિ પામેલો જે આમ કે૦ રોગ, તેનાથી અબ્યાત્ કે૦ રક્ષણ કરો તે જિનરાજી કેવીઠે ? તો કે-રાજીવવક્રા-રાજીવ કે૦ કમલો, તેઠના સરલાઠે વક્ર કે૦ મુલો જેમના એવી, અને અતિહયા કે૦ અત્યંત મનોહર, અને સારા કે૦ અતિશ્રેષ્ઠ, અને અમલમતે-અમલ કે૦ સ્વચ્છ ઠે, મતિ કે૦ વૃદ્ધિ જેમની એવા જીવોનેકારણે અજ કે૦ અત્યંત, વોધિકામા કે૦ વોધ કરવાની શક્તિ ધારણ કરનારી, અને અબ્યાધિકાલાનનજનનજરાત્રાસમાન-અ કે૦ નથી, વ્યાધી કે૦ પીડા, કાલાનન કે૦ મરણ, જનન કે૦ જન્મ, જરા કે૦ વૃદ્ધિ પણુ, ત્રાસ કે૦ અકસ્માત્ ઉત્પન્ન થયેલો જય અને માન કે૦ અનિમાન જેને એવી, અને અત્તમાના કે૦ અનુપમ એવીઠે ॥ ૨ ॥

સથોઽસથોગજિદ્વાગમલગમલયાજૈનરાજીનરાજી ॥
નૂતાનૂતાર્થધાત્રીદતતદતતમ પાતકા પાતકામા ॥ શા
સ્ત્રીશાસ્ત્રીનરાણાહૃદયહૃદયશોરોધિકાવાધિકાવાઽ ॥ ટે
યાદેયાન્સુદંતેમનુજમનુજરાત્યાજયંતીજયંતી ॥ ૩ ॥

संज्ञां तत्तां यत्तां कसत्तां, हंशुकाचामर के० च० मग्गी ने रति जेदनी
 चामरा, अने चम्पारि के० चने प्रमाणावमनारी जे मात्रयी के० प्रणशार, ३
 रण करीन मत के० प्रवान मनु, अने अवनमदशाकृष्णीहण प्रायशोनानप्र
 नागुरु-अवनमन के० पदन कगनागने, अशोकपट्ट जेनरिपे, अने २-४
 प्राय के० शरीरनिपि चम्पारूप ने शोना जेनी, मनु जे आनपत्र के० त्र
 तैनी जे प्रना के० कांती, तैणे करीने गुरु के० मोदादु, अने १०-११
 परंत के० नष्ट अथा ने अति के० शत्रु जेदना, मग जे गुरुको, १०
 गचिन के० अर्थन शोनिन मनु, अने ११-१२ ६ १३-१४
 न-यशानात के० यशकरीने शोनिन मग जे पत्र के० पादना, तैनी जे
 के० कांती, तैने नाक के० मेरन कगनाग जे अरेगगट के० नमिपनी, अने
 के० पिशाच रैयता, अने अति के० नागदेयता, अने ताग के० नष्ट्र देयता
 तैण करीने चचित के० योग्य मनु ने ॥ २ ॥

परमततिमिगेप्रजानुप्रजाचृचिगंगनीगचृगंविश्वयंनिकाध्वेपि
 तीयांतग ॥ मदतिमतिसंतद्विनेशम्यमानस्यग्रामंमटास्तन्यतीनाप
 दानदधानम्यमाऽमानिनः ॥ जननमृतिनरांगनिष्पाममाग्नीगर
 गंननिमडाकृन्तांताग्नौर्जागतीतीर्थरुन् ॥ मदतिमतिसंतद्विनेशम्य
 मानम्यग्रामंमटानन्यतीनापदानदधानम्यमामानिनः ॥ ३ ॥

आग्या-हे अतन्यतीनापत-अतनुके० मडांटी अतीन के० नष्ट आनीने,
 पतरु० आपदा जेनार्थी मग, अने ने मतिसंतद्वितके० बढिमान् मग गुरु
 तावित मग, हे तीर्थरुत्के० क्षतीधर देव जगान्! ह्यम्यके० समये एवा,
 मते के० जिनशामनरूप मतनेरिपे दिके० निधये करीने मानम्य
 गान योग्य मग, अने आनंदधानम्यके० आनंदनु के० अथान मग, अने
 निन के० मानरहित मग, अने न के० अमाने मामानिके० प्रियमनुने
 के० दनागे मग जे तुं तैके० तारी नास्तीके० वेदनारूप जे बाणी, माके०
 अर्थके० जगतनेरिपे मृग्य मग, अने मद्यतिके० पीयतातीन ताप योनि
 गाम्युक मग निर्यायेके० मोक्षरूप पग्नेरिपे ग्रामके० रमतीने
 ममपण करे ते बाणी करीने १ तोके-परमततिमिगे

मनरूप जे तिमिरके० अंधकार, तेना नाश कारणे, उग्रजानुप्रनाके० उग्रसूर्यनी
कानि सरखीठे; अने चूरिचंगे के० घणा जे जंग. तेउए करीने चूरिके० अखं
त, गजोशके० गंजीर. अने जननमृत्तितरंगनिष्पारसंतारनीराकरांतनिमझझनो
कारनाः—जननके० जन्म अने मृत्तिके० मरणरूप ठे तंग के० कव्वोज जेनेविपे
एवो जे निष्पार के० पाररहित संतारनीराकर के० संताररूप समुद्र, तेना अंतः
के० मय्यजागनेविपे निमझत् के० बुडनारा जे जन के० चविकजनो, तेउने
उषारे के० उतरवामाटे नौ.के० नौकारूप, अने तापदान के० संतापना वेदनने
आतन्वती के० करनारी, अने मानस्य के० जे पूजादिक सत्कार, तेनी नंसत्वा
के० सजा मरखी अथवा सजाज होयना। एवीठे संसत्वा—अर्हीयां वा गद्य ५ व ग
दार्थो अथवा उत्प्रेक्षा वाचक जाणवो. ॥ ३ ॥

सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीठीलुवतारहारस्फुरडश्मिसारक
मांजोरुहे ॥ परमवमुतरांगजारावसन्नाशितारातिचाराजितेनासि
नीहारतारावलहेमदा ॥ कृष्णरुचिरुचिरुचंचत्सटासंकटोत्कृष्टकं
गेत्रेसंस्थितेभव्यलोकंतमंवांऽविके ॥ परमवमुतरांगजारावसन्ना
शितारातिचाराजितेनासिनीहारतारावलहेमदा ॥ ४ ॥

व्याख्या— हे सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीठीलुवतारहार स्फुरडश्मिसारक
मांजोरुहे— सरजस के० वेगयुक्त एवा, नत के० नमन करनारा जे, नाकि
के० देवो, तेउनी नारीजन के० स्त्रीजन, तेमना जे उरोज के० नन. तट्टप जे पी
ठी के० आसन, तेनेविपे लुवत् के० लुवन कर्नारा जे तार के० मनांवर एवा
हार के० पुष्पहार, तेउनां स्फुरत् के० वैदीप्यमान जे गडिम के० किंग्गो तेउए
करीने नार के० श्रेष्ठ ठे, क्रमांजोरुहे के० चरणकमज जेना एवी. अने द्येयजि
ते के० कोइए पण जेने जीती नथी एवी. अने कृष्णरुचिरुचिरुचंचत्सटानंकटो
त्कृष्टकंगेत्रे— कृष्णरुचि के० विजजी, तेना सरखी रुचि के० मनांवर एवी. अ
ने उत् के० महोटी जे चंचत् के० वैदीप्यमान एवी सटा के० जटा. तेणे करीने
मकट के० अतिशय जग्वक एवोजे उत्कृष्ट कंठ. तेणे करीने उन्नत के० शृण एवो
अने जातिनीहारतारावलहे—जानि के० शोचनगीज. एवुं जे नीहार के० डि
म अने तारा के० तारामंजज, तेना सरखो वजह के० शुद्धवर्ण एवो, गजानो

चेला। एषा घणा कमलो इडुरुक्चामर के० चडसरखी ठे कानि जेउनी एका
 चामरो, अने उत्सर्पि के० उचे प्रसारपामनारी जे साजत्रयी के० त्रणप्राकार, त
 उए करीने सत् के० प्रधान एवु, अने अवनमदशोकष्टवीक्षण प्रायशोचनपत्र
 नागुरु-अवनमत् के० वदन करनारा ठे, अशोकवृक्ष जेनेविपे, अने पृथ्वीहृष
 प्राय के० पृथ्वीनेविपे उत्साहरूप ठे शोचा जेनी, एवु जे आतपत्र के० ठत्र त्र
 तेनी जे प्रजा के० काती, तेणे करीने गुरु के० मोहोदु, अने परेताहितारोचित
 परेत के० नष्ट थया ठे अहित के० शत्रु जेउना, एवा जे पुरुषो, तेउएकरीने
 रोचित के० अत्यंत शोचि एवु, अने यशोनातपत्रप्रजागुर्वराराट्परेताहि
 त-यशोनात के० यशेकरीने शोचि एवा जे पत्र के० वाहनो, तेउनी जे
 के० काती, तेने जाके के० सेवन करनारा जे उर्वराराट् के० नमिपती, अने परेत
 के० पिशाच देवता, अने अहि के० नागदेवता, अने तारा के० नक्षत्र देवता
 तेउए करीने उचित के० योग्य एवु ठे ॥ १ ॥

परमततिमिरोग्रजानुप्रजानूरिजगैर्गजीराजृशविश्ववर्येनिकाय्येवि
 तीर्यात्तरा ॥ महतिमतिमतेहितेशस्यमानस्यवाससदाऽतन्वतीताप
 दानदधानस्यसाऽमानिन ॥ जननमृतितरागनिष्पाससारनीराक
 रातीनिमङ्गजनोत्तारनौर्जारतीतीर्थकृत् ॥ महतिमतिमतेहितेशस्य
 मानस्यवाससदातन्वतीतापदानंदधानस्यसामानिन ॥ ३ ॥

व्याख्या-हे अतन्वतीताप-अतनुके० महोटी अतीत के० नष्ट थएजीने,
 पतके० आपदा जेनाथी एवा, अने हे मतिमतेहितके० बुद्धिमान् एवा पुरुष
 लपित एवा, हे तीर्थरुतके० हेतीर्थकर देव जगवान् । ईशस्यके० समर्थ
 मते के० जिनशासनरूप मतेनेविपे हिके० निश्चये करीने शस्यमानस्यके०
 वाने योग्य एवो, अने आनदधानस्यके० आनंदनु केवल स्थान एवो, अने
 निन के० मानरहित एवो, अने न के० अमोने सामानिके० प्रियवस्तुने
 के० देनारो एवो जे तु तेके० तारी जारतीके० वेशनारूप जे वाणी, साके०
 श्ववर्येके० जगत्तेनेविपे मुख्य एवा, अने महतिके० पीसतालीश लाख योजन
 स्तारयुक्त एवा निकाय्येके० मोक्षरूप घरनेविपे वास्के० वसतीने ।
 समर्पण करो ते वाणी केवीने ?

सनरूप जे तिमिरके० अंधकार, तेना नाश कारणे, उग्रजानुप्रजाके० उग्रसूर्यनी
 क्रांति सरखीठे; अने नूरिजंगे के० घणा जे जंग. तेउए करीने नृशंके० अर्ध
 त, गजोराके० गंजीर. अने जननमृतितरंगनिष्पारसंसारनीराकरांतनिमज्जानो
 नारना:-जननके० जन्म अने मृतिके० मरणरूप ठे तरंग के० कछोल जेनेविपे
 एवो जे निष्पार के० पाररहित संसारनीराकर के० संसाररूप समुद्र, तेना अंतः
 के० मध्यजागनेविपे निमज्जत् के० बुढनारा जे जन के० चविकज्जनी, तेउने
 ठगारे के० उतरवामाटे नौ:के० नौकारूप, अने तापदान के० संतापना ठेदनने
 आतन्वती के० करनारी, अने मानस्य के० जे पूजादिक सत्कार, तेनी संसत्वा
 के० सजा सरखी अथवा सजाज होयना! एवीठे संसत्वा-अर्ह्यां वा शब्द इव श
 दार्था अथवा उत्प्रेक्षा वाचक जाणवो. ॥ ३ ॥

सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीगीलुठतारहारस्फुरश्मिसारक
 मांजोरुहे ॥ परमवसुतरांगजारावसन्नाशितारातिनाराजितेनासि
 नीहारतारावलक्षेमदा ॥ कृणरुचिरुचिरोरुचंचत्सटासंकटोत्कृष्टकं
 ठोन्नटसंस्थितेनव्यलोकंतमवांसविके ॥ परमवसुतरांगजारावसन्ना
 शितारातिनाराजितेनासिनीहारतारावलक्षेमदा ॥ ४ ॥

व्याख्या- हे सरजसनतनाकिनारीजनोरोजपीगीलुठतारहार स्फुरश्मिसारक
 मांजोरुहे- सरजस के० वेगयुक्त एवा, नत के० नमन करनारा जे, नाकि
 के० देवो, तेउनी नारीजन के० स्त्रीजन, तेमना जे उरोज के० स्तन, तद्रूप जे पी
 ठी के० आसन, तेनेविपे लुठत् के० लुंठन करनारा जे तार के० मनोहर एवा
 हार के० पुष्पहार, तेउनां स्फुरत् के० वैदीप्यमान जे रश्मि के० किरणो तेउए
 करीने सार के० श्रेष्ठ ठे, क्रमांजोरुहे के० चरणकमल जेनाएवी, अने हेयजि
 ते के० कोइए पण जेने जीती नथी एवी, अने कृणरुचिरुचिरोरुचंचत्सटासंकटो
 उत्कृष्टकंठोन्नट- कृणरुचि के० विजली, तेना सरखी रुचिर के० मनोहर एवी, अ
 ने उरु के० महोटी जे चंचत् के० वैदीप्यमान एवी सटा के० जटा, तेणे करीने
 संकट के० अतिशय जरचक एवोजे उत्कृष्ट कंठ, तेणे करीने उन्नट के० गूर एवो,
 अने नासिनीहारतारावलक्षे-नासि के० शोचनशील, एवुं जे नीहार के० हि
 म अने तारा के० तारामंजल, तेना सरखो वलक्ष के० शुभ्रवर्ण एवो,

કે० હસ્તિનો શઘુ જે સિંહ, તેનેવિપે સંસ્થિતે કે० વેસનારી એવી, થને શિતારાતિ
 નારાજિતે— શિત કે० ચન્નકાટ ધરનારું જે આર કે० પીતલ, તેના કરતાં જે જ
 તિના કે० અતિશય કાતિ, તેણે કરીને રાજિત કે० શોનિત એવી, થને હે અન્ન કે०
 માતા એવી, હે અન્નિકે કે० અંવાનામાક અધિષ્ઠાયકદેવિ, ત્વકે० તુ સુતરાં કે० અ
 ત્પત, પર કે० પ્રધાન એવા, જ્યલોક કે० જ્યપ્રાણિર્ણને અવ કે० રહુણ નર તું
 કેવી ઠે ? તોકે— પરમવસુતરાગજા—પરમ કે० વલ્કુષ્ઠ, થને વસુતર કે० તેજવત
 એવા ઠે અંગજ કે० પુત્રજેના એવી, થને રાવસન્નાશિતારાતિનારા—રાવ કે० પાંતાના
 મધે કરીને સન્નાશિત કે० અત્પત નાશ પમાડયોઠે, અરાતિનાર કે० ગત્રુસમૂહ જેણે
 એવી, થને નાસિની કે० શોનાયમાન એવી, થને હારતારા કે० હારસરસી તાર
 કે० વગ્વજ એવી, થને વલદેમદા—વલ કે० પરાક્રમ થને દેમ કે० મગલ, ર
 ઈને આપનાર, થને અવસન્ના કે० સ્વેદરહિત થને અમદા કે० મદરહિત એવીને ॥
 ॥ ૪ ॥ ઈતિ શ્રીમહાવીરજિનસ્તુ સપૂર્ણા ઈતિ શ્રીશોનનમુનિકૃતા ચતુર્વિંશતિ જિન
 સ્તુતિઃ વાજાયમોધસહીત સપૂર્ણા ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

ઈતિ શ્રીશોનનમુનિકૃત ચતુર્વિંશતિ
 જિનસ્તુતિ અર્થસહીત સમાપ્તા

अथश्रीजववैराग्यशतकअर्थसहितप्रारंभः

संसारमि असार, नहि सुहं वाहि वेअणा पउरे ॥ जाणंतो इह जी
वो. नकुणइ जिणदेसिअं धम्मं ॥१॥ अज्जं कल्लं परं परारि, पुरिसा
चिंतंति अत्त संपत्तिं ॥ अंजलिगयं व तोयं, गलंतमात्तं न पिबति ॥२॥

व्याख्या-ए संसारमां जे पदार्थ ठे ते सर्वे असार घणुं निरस ठे; एहं जगवं
ते कहु ठे. ए संसारमां ए जीवने कोइ पण ठेकाणे कोइ पण गतीमां एक क्खणमा
त्र सुख नथी. वाहि के० व्याधि अने वेदनाए पउरे के० प्रचूर एटले घणा एवा
साढात्रण कोटि रोगोए करीने ए शरीर पूयुं ठे. ए जीव सर्व पदार्थने असार जा
णतो यको पण, बहुलकर्म माटे श्रीवीतरागनो उपदेश्यो दयामूल धर्म नथी
करतो, अने संसारनो लोलुपि यको धर्मरत्न खूवे ठे. ॥ १ ॥ आज, काल, पदो
र अथवा परार एटले आगले वरसे पुरिसा के० पुरुष. ते शुं चितवे ठे? तोके-
अर्थसंपत्ति अर्थ एटले हुं धन पामीश, सुखी यइश. वली ते मूट मनमांहे एम
विमांसे ठे जे, हुं धन यशे तेवारे धर्म करीश; पण ते पुरिसाके० पुरुषो, न पिबंति
के० नथी देखता के जेम अंजली के० हाथना खोवामां रहेजुं पाणी गती जाय
ठे, तेम आसुष्य गली जायठे. ते देखता नथी. ॥ २ ॥

जंकल्ले कायवं, तं अज्जं चिय करेह तुरमाणा ॥ बहुविग्यां दुमुदुत्तां
मा अवरण्हं पडिस्केह ॥३॥ ही संसार सदायं, चरियं नेहाणु गय
रत्तावि ॥ जे पुबण्ह दिश. ते अवरण्ह न दीमंति ॥ ४ ॥

व्याख्या-वली मूर्ख मनमांहे चिंतवेठे जे हुं राजे करीश, पण राज कोणे
दीती ठे जे काले शुं यजे? तेमाटे जं के० जे राज के० राजे करतो सोय नठे
ते अज्जं के० आज करजे अर्थात् जे धर्मपार्थ सोय ते तुरमाणा के० तुरमाणा
पको करजे. दीज करीश नही. कारण राजचक्रां साधने परे ठे राजा एम
हर्षमांहे पण बहुविग्यो के० कोटि विग्यो उपजे; एमांटे राज राज हुं जेठे; एम
लज्जालची हे जीव! राजने राजे ना रते एममांहे आसुष्य हुं जेठे तेरा
पु करीश? ॥ ३ ॥ ही इतिवृत्ते ते प्राणी, समाना समान्यते ते चरियं; चरिय
ने अति विषम ठे. नेहाणुगरत्तावि के० पोताना मारने कहुमां करीने रत्तं
शतक एवा जे पोताना कहुंदी ते देटा देटी, धन, रत्न इत्यादि पोताना मारिजे
जे जे पुबण्ह के० परेले परांने एममांहे दिश दीश ते अवरण्ह के०

પહોરે નવીસંતિ કે૦ નહીં દીમે એવો સંસારનો કારમો રાગ ને માટે વિપમ સ
જાવ છે તોપણ જીવ, પ્રતિબોધ પામતો નથી ॥ ૪ ॥

મા સુપદ જગિંચ યદ્, પલાઈઅવમિ કી સર્વીસમદ્ ॥ તિહિ જણા
અણુલગ્ગા, રોગોઅ જરાય મચ્છુઅ ॥ ૫ ॥ દિવસ નિસા ઘડિમાલે
આઠ સલિલ જિઆણ ધિતૂણાં ॥ ચઢાઈચ્છ ઘડિમાલે કાલરદ્દં જમાહેઈ ॥ ૬ ॥

વ્યાખ્યા—રે આત્મા, પ્રમાદ કરીને માણુપદ કે૦ સુદ્ ન જા જગિયવેકે૦ સદાકાલ
જાગતો રહે કારણ, કાલરૂપી આદેહી ફરતો રહે છે. તેમાટે હે જીવ! જ્યાં થકી
પલાઈઅવમિ કે૦ પલાયન કરીજવુલ્યા કૌસલીસમદ્ કે૦ કેવો વિસામો ભેડને નિષિત
કેમ સુદ્ રહે જુ? જ્યાં ચોર લાગે ત્યાં જાગતા રહેજુ, સુદ્ રહેજુ નહીં. જો સુદ્
તો ઘેતરાઈશ રે જીવ! તારી પૂઠે ત્રણ જણ છુડમન લાગ્યાઠે, તો કેમ નિર્મિ
ત સુવે છે? ન સુદ્ રહે ધર્મરૂપી જાગરણ કર તે ત્રણ જણ કોણ? તોફે—એ
કતો રોગ, વીજી જરા અને ત્રીજું મૃત્યુ એ ત્રણ વેરી તારી પૂઠે લાગ્યા ઠતાં જુ કે
મ સુવે છે? ॥ ૫ ॥ આ સંસારરૂપ કૂપ છે, તેમા દિવસ અને રાત્રી—એ વે ઘડીમાલા
ઘડલે ઘઢાઈની શ્રેણીઠે, તે જીવાણ કે૦ જીવોના આયુષ્યરૂપ સલિલ કે૦ પાણી
ને ધિતૂણ કે૦ લઈને એક સ્વાલી થાયઠે એક જરાય છે તેને ચડમા અને સૂર્ય એવે
વજદિઆ જોતશ્યા થકા એ કાલરૂપ અરદ્દને જમાહેઈકે૦ જમાહે છે આયુષ્યરૂપ
પાણી છુટાડે છે, તો પણ પ્રાણી સમતાજાવને સમજતો નથી ॥ ૬ ॥

સા નઠિ કલાતંનઠિ, ઝંસદ્ તં નઠિ કિપિ વિઝાણાં ॥ જિણ ધરિઝ્ઝ કાયા
સ્વક્રતિ કાલસપ્પેણ ॥ ૭ ॥ ટીહર ફાણદનાલે, મહિઅર કેસર દિ
સા મદ્ દલિહ્મે ॥ કપિઅઈ કાલજમરો જણમય રટ પુહવિ પઝમે ॥ ૮ ॥

વ્યાખ્યા—સંસારમાહે એવી કલા પણ કોઈ દીસતી નથી, અને વલી એવું ઔપય
પણ કોઈ નથી દેશ્વાતુ, તથા એવું, કિપિકે૦ કોઈ વિઝાણ કે૦ વિજ્ઞાનપણ નથી દેશ્વાતુ
કે જે કજાએ કરી, અથવા જે થીપધે કરી અથવા જે વિજ્ઞાને કરી કાલસપ્પેણ કે૦
કાલસર્પે કરીને કાયા સ્વક્રતિ કે૦ સ્વભાવ છે, તેને ધરિઝ્ઝ કે૦ ધરી રાશીએ એટ
લે વીજા સર્વ જાતના વિષ ઝતરે પણ કાલરૂપ સર્પના મ્હસતુ વિષ ઝતરે નહીં
॥ ૭ ॥ ધૃત્વીરૂપ કમલ વચ્ચાણે છે દીર્ઘફલિદ એટલે મહોટો ઝોપનાગ તે રૂપ ઝાં
વો નાજકે૦ ઢામો જે કમલને નીચે છે, વલી જે ધૃત્વીરૂપ કમલને વિષે મહિધર એ

टले पर्वतरूप केसर ते कमलना तलुउठे, वली दशदिशारूप महोटी पांखडी
उठे. ऊपियऽ कालजमरो के० प्रत्यक्ष देखातो कालरूप जमरो ते आखा लोक
पीया मयरं के० मकरंद एटले जीवरूप मकरंद जे कमलनो रस, तेने पान करे
वे. जेम कमलनो रस जमरो पीए, तेम अर्हीयां जीवरूप कमलने तेनो रस
कालरूपी जमरो पीएवे. ॥ ८ ॥

गया मिसेण कालो, सयल जिआणं ठजंग वेसंतो ॥ पासं कद्वि न
मुंचड, ताधम्मे उळमं कुणह ॥ ९ ॥ कालंमि अणाईए, जीवाणं वि
विहकम्मवसगाणं ॥ तं नत्ति संविहाणं, संसारे जं न संजवडं ॥ १० ॥

आख्या-जे गरीरनी ठांया देखायते, अने निरंतर जीवनी साथे फरे वे,
ते गया नथी पण एतो गायाने मिपे काल फरे वे, ते जेम बेरी ठलजेव ता
कतो फरेवे, तेम कालरूप पिअून सकल जीवना ठलने शत्रुनी पेरे जुएवे. जेम
इज्जेन होय ते केडभूके नहीं, तेम ए ठांयाने मिपे काल जे वे ते पासंकद्विनमुं
चड के० जीवनी क्यारेपण केड भूकतो नथी; ते माटे हे जीव, जिनधर्मेना मार्ग
ने अने तीर्थकरनी वाणीने अंगीकार करीने रुडीपेरे आठर. ए सद्गुरुनो उपदे
शवे. ॥ ९ ॥ ए अनादिकालनेविपे जीवो क्रोध मान माया अने लोचने योगे वि
विध प्रकारना कर्मना वश यका संसारमां पड्या नाना प्रकारनां दुःख सही रह्या
वे, माटे एवा जीवोने तके० ते नथी संविहाणं के० संविधान एटले एहवो संव
ध के जके० जे नसंसारेसंजवड के० संसारमां संजवे नही अर्थात् बडा संबंध
संजवेवे पुनःजो जिनवरनोधर्म करतो संसाररूप चक्रमांहे न जमे. ॥ १० ॥

बंधवा सुयणा सवे पिअ माया पुत्त जारिआ ॥ पेअव
णाउ नियत्तंति दाउणं सल्लिलंजलि ॥ ११ ॥ विहडं
ति सुआ विहडंति बंधवा, विहडंति सुसंचिउअतो ॥ इको
कद्वि न विहडड, धम्मो रेजीव जिणचणिउ ॥ १२ ॥

आख्या-बंधव, के० नाइबंध अने सुयणा के० सज्जन सर्वे पिता, माता,
पुत्र, नार्या धन सुवर्ण ए सर्वे आ संसारनेविपे स्वप्न समानवे. ए सर्व जे कुटुंबवे
ते जीवने पेयवणाउ के० प्रेतवन जे इमशान त्यां सूकीने त्यां यकी नियत्तंति के०
पाठा वलेवे. शुं करीने पाठा वलेवे? तो के दाऊणके० वेडने, सज्जिजंजलि के०

जयवेराग्यशतक.

पसली आपीने पाठा करे ठे ॥ ११ ॥ सुआ के० सुत एटले पुत्रते पठ
एटले विघटेठे वधर के० जाड पण विठडे ठे जगत्मा स्वार्थ करी
हे स्वार्थवश सद्गुठे अने सुसचिउंअगो के० रुढीपरे सचित क्यु एव
० इव्य एटले सुकतनी लक्ष्मी पण विठडे, नाअपामे ठे कृदिसपदा
जाणवी मात्र एक वस्तु, हे जीव परजव जाता सखी थाय एवी अने
करनार एवी अविहडठे ते एके केवल धर्म-श्रीतीर्थकरे नारखोने ते वि
जीवनो सखा जाणवो ए कथमपि के० कोडप्रकारे पण विठडे नही ॥

इकम्मपासवक्षो जीवो ससारचारएठाई॥अडकम्मपासमुको,आ
सिवमदिरे ठाड ॥ १३ ॥ विहवो सऊणसगो विसयसुहाड विलास
जेआई ॥ नलिनीदलग्गघोलिर जलजवपरिचचल सब ॥ १४ ॥

ख्या-ए जीव, निविडवधन के० जेणे करीने तूटेज नही एवा आतकर्म
वधाणो थको ससाररूप चारक के० वधीखानानेविपे ताम ताम जन्म
करेठे अने जो ए जीव आतकर्मरूप पाशवी ससारमा मुकायतो मो
नेविपे जड रहे ॥ १३ ॥ जीवने विहवो के० रिजव जे लक्ष्मीना अने
कुटवना जे सगळे, तेनु फल अशाश्वतुठे, पिर रहे नही, वली विजाने
जलित के० मनोहर एवा ठे पाच इडिना विषयसुख एटले खी तवंगीमनो
नास तथा खावु पीवु शृंगार खेज ख्याल विनोद ते पण अशाश्वतुठे अने
इठे जेम नलिनी के० कमलिनीना दलग्न के० दल जे पादडा तेने अमे
प्रथमजार्ग रहेलु जलविडु ते जेम घोडिर के० चपलठे तेम या पण
वजंके० चचल जाणवा ॥ १४ ॥

कठ वल तं कठ, कुवण अगचंगिमा कठ ॥ सब मणिचंपिठ
ठ नठ कयतेण ॥ १५ ॥ धणकम्मपासवक्षो जवनयरचउपढेसु
विहाउ ॥ पावइ विहंवणाउ जीवो को इठ सगणं से ॥ १६ ॥

ख्या-तं कठवजके० ते कायानु बल क्या गयु? ते जोवननु वज क्या गयु?
प्रगचंगिमा के० शरीरनु मनोहरपणु ते पण क्या गयु? अने ते रूप रगसा
यु? थरे वृथावस्या आवी हवे चेतो, अगनु उद्योतपणु पण क्या गयु? बुद्धि
पागइ? रेजीव ए सपली वस्तुठेअणिचं क० अनित्य अशाश्वत ठे, एमपि

बहके० देखो. अहो जीव! दिहुके० ए सर्व तमातो तें दीगें जे कयंतेणंनु के० ज
मगजाए नष्ट कीथो एवो दीगें, तो पण अज्ञानवशे करी नथी जाणतो के सर्व अ
नित्य वस्तुओ. नजरे देखतां चाली जायठे तोपण जीव समजे नहीज ॥ १७ ॥
ए जीव, धन के० निविडकर्मना पागें वंधाणो थको जवरूपी नगरना चारगतिरप
वकटांमांहे विविध प्रकारना रूप करतो कर्मना वगें नरक निगोटमांहे अनेक
विडंबना पामे ठे. इहां जीवने शरण कोण थाय? ॥ १६ ॥

घोरंमि गप्पवासे, कलमल जंवाल असुइ बीजठे ॥ वसित अणंत
खुत्तो, जीवो कम्माणुजावेणं ॥ १७ ॥ चुलसीई किरलोए, जाणीणं
जव सयसहस्साई ॥ इक्किक्किमिअजीवो अणंतखुत्तोसमुप्पन्नो ॥ १८ ॥
आख्या-एजीव, घोरंमिके० महावोर विहामणा एवा गजवीसनंघिपे वस्यो, ग
जवास केवो ठे? तोके कजमजजंवाजके० मलरूप कर्म. तेणे करी अशचि ठे.
अपवित्र ठे. वली विजत्त के० गंडो ठे. ते गर्भमांहे जीवकम्माणुजावेण के०
कर्मना अनुजावे करीने अणंतखुत्तो के० अनंनिवार वस्यो. ॥ १७ ॥ तिके० निधे
चउगज लोकमांहे चोराजीजाख योनि जीवने उपजवानी ठे. ते गतेरु यो
निनघिपे ए संसारी जीवे अनंतीवार अवतार लीया, कंठजाएरु तवंरी वगा;
तेउंभी संख्या पण न पामी ए. ॥ १८ ॥

माया पिय वंधूहि ॥ संसारठेहि पूरिउलोगो ॥ बहुजोणिनिवामी दिनय
तेनाणंचसरणंच ॥ १९ ॥ जीवोवाहिविलुत्तो सफरोइयनिडलेनड
फडई ॥ सयलोविजणोपिठइ कोमकोवेअणाधिगमे ॥ २० ॥

आख्या-अवहार रात्रीमां संनारगुहेहिंके० संनारगुहेदिपे न्या एवा वस्यो० व
णो एवो जे चोरामी जाख जीव्यांती, तेनेघिपे निवान कर्मागं एता ते मात.
पिता, नाई, ईत्यादिक-तेणे करीने अजगजजोकर पृथो ठे. एतले जगंठे. एता
ने मातापितादिक तेके० तने ताणके० स्वरूप कर्माने समये नही. अने एतले
के० जाणे माखवाने पण समर्थ नयके० नथी ॥ १९ ॥ ए संनारी जीव एतले
जानती आधि. तेणे करी दिवुत के० लोपाणो पीटलो ठे एता एतले एता
जणे. जेस मातुं पाणीविना तडकटे-टजवडे. तेस ए जीव जेणे एता एता
नयके० ठे. दुख आये हायदगज छापी जे ठे. दुख तेणे तेणे एता एता
नयके० देवे विजयाए. आनण इतएतका चिन्हाए एता एता एता

वेदना निवारवाने अर्थे कोण शक्तिवत थाय? अर्थात् कोऽ समर्थ
 मा जाणसि जीव तुम ॥ पुत्त कलत्ताऽ मद्यमुद्वहेऊ ॥ निउ
 अ॥ ससारेससरंताणं ॥ ११ ॥ जणणी जायइ जाया ॥ जाया
 आय पुत्तोअ ॥ अणवठाससारे कम्मवसासवजीवाण ॥

व्याख्या-हे जीव! तु एम माजाणसिके० जाणीश नही के,
 माता, पिता, वाइ, नाइवय इत्यादिक सहु स्वजनवर्ग सुखना
 ससारमां ससरताणके० परिग्रमण करतां जीवाने ए माता पिताने
 सर्व निउणके० थाकरु ससारबंधनहु कारणठे, पण ससार गोडावे न
 माता ते जायाके० स्त्रीपणे थाय, अने स्त्री ते मातापणे थाय, अने
 पुत्रपणे थाय, पुत्र पितापणे थाय एम ससारमाहे अणवठाके० अनवर
 से अनियमितपणुठे, पण निश्चयपणु नथी सर्व जीवो कर्मने वश थका
 जिएठे, पण तेनी जीवने खबर नथी मोहे करीने माहरू माहरू करेठे
 जीव ससारमाहे परवश थको धर्मनो उद्यम करी शकतो नथी ॥ ११ ॥

न सा जाई न सा जोणी न त ठाण न त कुल ॥ नजाया न मूआ
 जठ ॥ सवेजीवाअणतसो ॥ १२ ॥ त कपि नठि ठाणं ॥ लोए वाल
 गगकोडिमित्तपि ॥ जठ न जीवा बहुसो सुहड खपरपरपत्ता ॥ १४ ॥

व्याख्या-चक्रदराजमा एवी कोइ जातिनथी, एवी कोइ योनि नथी, एवु कोइ
 नथी, अने एवु कोइ कुल नथी के ज्या जीव, जनम्यो नथी के सुठ नथी ए
 एएक ठेकाणे एएक जीव अनतीगर फरती ससारमा जन्मोठे ॥ १२ ॥ ते चोइ
 जजोरुमाहे वालाग्रनी थणीमात्र तेहु कोटी अतल्यातमा जाग जेटलु गमनथी
 के ज्या जीव, बहुसा के० घणीगर सुखड खनी परपरा नथी पाम्यो अर्थात् सर्व ठेका
 ए जीव सुखड खनी परपरा पाम्योठे पण कर्मद्वयनी परपरा पाम्यो नथी ॥ १४ ॥
 सवाउ ऊद्दीउ पत्ता सवेविसयणसवधा ॥ ससारेतोविरमसु, ततो ज
 डमुणमिअप्पाण ॥ १५ ॥ एगोवयइकम्म, एगोवद्वयउमरणस
 णाइ ॥ विमदडनयमिन्नमडड, एगुच्चिअकम्मवेलविउ ॥ १६ ॥

व्याख्या-हे जीव, तु सपजी चक्रवर्ति प्रमुखनी जेइदि सपदा ते ससारमां अ
 नती वार पाम्या, अने सयनां स्वजनसवधी सगपण पण अनतीगर पाम्या

जो तुं पोताना आत्मस्वरूपने जाणोउं तो संसारची विराम पामी छु खोनो अंत कर,
तेवारे आत्मानो निस्तार आय. ॥२५॥ ए जीव एकजोज पोते कर्म बंधन करेठे. अ
ने बंधन प्रहार अने मरण इत्यादिक कष्ट ते पोते एकजोज आ संसारमां सहेठे. ए
जीव कर्म बंधन करतो थको कर्मनो प्रेस्यो नवमांहे एकजो चिअके० निश्चयची
ब्रमण करेठे, पण जो ते वीतरागना वचन सद्देतो संसारसमुड्मां न नमे. ॥२६॥

अन्नोनकुणइअहिअं, हिअंपिअप्पाकरेइनदुअन्नो॥अप्पकयंसुहइ
खं, जुंजसिताकीसदीणमुहो ॥ २७ ॥ बहुआरंजविठत्तं, वित्तं विलसं
तिजीवसयणगणा ॥ तज्जुणिअपावकम्मं, अणुहवसिपुणोतुमंचेवा ॥ २८ ॥

व्याख्या-हे जीव तने अनेरो कोइ अहित करतो नथी, अने हित पण पोतानो
आत्माज करेठे, अथवा अहित पण आत्माज करेठे. पण बीजो कोइ करतो नथी.
जीव पोतेज पोताने सुख करेठे. अने छु.ख करेठे, अने पोतानांज कर्मोए करी चार
गतिनां सुखइ:ख नोगवेठे. तो हे जीव ! तुं शाकारण माटे दयामणु सुख क
रेठे? ॥ २७ ॥ हे जीव, तुं घणा आरंजे करी वित्तके० इव्यप्रत्ये कपार्जन करेठे ते
इयने विलसंतिके० नोगवेठे. कोण नोगवेठे? तो के स्वजनना गण एटले समूह ते
नोगवेठे. पण ते इव्य कपार्जन करतां पोते आरंजथी उपाज्जुं जे पापकर्म, तेने
तुं नोगवेठे अने नोगवीश. अने जो ए आरंजथी विराम न पामे तो फरी आगामिक
काले पण तेनु छु ख तनेज नोगवतुं पडशे, पण बीजो कोइ नोगवशे नहीं ॥ २८ ॥

अहइक्खियाइंतहज्जुक्खिआइंजहचिंतआइंमिंजाइं ॥ तहथोवंपिन
अप्पा विचंतिठंजीवकिंजणिमो ॥ २९ ॥ खणजंगुरं सररीरं, जीवोअ
न्नोअसासयसरूवो ॥ कम्मवसासंबंधो, निबंधोइठकोतुज्जं ॥ ३० ॥

व्याख्या-अह के० अथ अथानंतर एटले पूर्वे दृष्टांत कखु तेम बीजुं कहेठे,
जेम मिंजाइ के० वालक छुखीआंठे तेमज ए वालक छुख्यांठे, एम तुं कर्मने
वश थको मूढपणाथी वारंवार चितवे ठे, तेम अरेजीव तुं थोवपि के० थोडीसी
पण पोताना आत्मानी चिंता करत तो सुखी थात, पण हे जीव तुं मूढपणे पोते
आत्मस्वरूप चितवतो नथी तो तने शुं कहीए? ॥ २९ ॥ हे जीव, आ शरीर
खणजंगुर ठे, अने अशाश्वतु ठे, अने ए जीवतो शरीरथी जुदोठे अने तेनुं शाश्व
तुस्वरूप ठे. आ कायादिकनो संबंध जीवने कर्मना वशे करीने ठे. अरे तने आ प्रति

वध शो? एटले इहा शरीरनेविपे ताहरे शामाटे प्रतिवध करवो जोइये
कह् आयकहचलिअ, तुमपिकह् आगनुकह् गमिही॥ अतुन्नपि
एह्, जीवकुडुवकनुतुप्र ॥ ३१ ॥ खणनगुरेसरिरे, मणुअनवेअ
लसारिठे ॥ सारंइतिअमित्त, जकीरइसोहणोधम्मो ॥ ३२ ॥

ब्याख्या-हे जीव, आ ताहरु कुडुव क्याथी आव्यु अने कोण गतिमा
अने तु पण क्याथी आव्यो अने कइ गतिमा जइश? कुडुवनी गतागति अ
री पोतानी गतागतिनी परस्पर जो तने खवर नथी तो हे जीव! तारु ए कुडु
क्याथी अने तु पण ए कुडुवनो क्याथी? जेतु चारे गतिमा मारु कुडुव मारु कुडुव
करतो फस्यो? ॥ ३१ ॥ मनुष्यजवनेविपे कृष्णजगुर एवु जे आ शरीर ते
पमलके० वादलप्राये असार ठे एटले वादला जेम घडीमा चढी आवे ने पढ
विसराल थाय, तेम मनुष्यनो अचतार पण वीसराल यता वार न लागे सारतो
लोज ठे के जे मनुष्यना जरेकरी शोचन एवो रुडो धर्म कराय ठे माटे हे जीव
श्रीजीतरागनो धर्म आचरणकर ए विना बीजो काऽ आ ससारमा सार नथी॥ ३२ ॥

जन्मइसकजराइसक, रोगायमरणाणिय ॥ अहोइसकोहुससारो, ज
ठकीसतिजतुणो ॥ ३३ ॥ जावनइदियहाणी, जावनजररकसीप
रिप्फुरइ ॥ जावनरोगविआरा, जावनमच्चूसमुत्तिअइ ॥ ३४ ॥

ब्याख्या-जन्मनु इ ख, जरानु इ ख, रोगेकरीने इ ख अने मरण पामवा
इ ख थहो ॥ इतिप्राश्न्य, एहवो इ खमय निश्चेयकी आ समार ठे, त्याजीयो किं
तिके० केम रहे ठे? जउके० जे ससारनेविपे रह्यो जीव जन्ममरणादिक घणा वेश पा
मे ठे, तेम ठता तेमा आसक यऽ रहेठे ए आश्चर्य ॥ ३३ ॥ ज्या सुधी इडिउनीहाणी
यऽ नथी, एटजे इडिउ पाचे परवडा ठे, ज्यासुधी जरारूप राह्मणी परिस्फुर
यऽ नथी एटजे प्रगट यऽ नथी, एटले अतिशयपणे स्फुरणा पामी नथी, व्यापी न
थी नजी ज्या लगी रोगरूप विकार प्रगट थयो नथी, अने ज्या सुधी मरण वल्लित
एटजे वदय थायु नथी त्यासुधी हे जीव! तु बीतरागना उर्मनु आचरण कर
जठ नेहमि पलित्ते, कूव खणित्त न सकए कोऽ ॥ तद्वमपत्तेमरणे,
यम्मो कट कीरए जीव ॥ ३४ ॥ रुवमसामयमेय, त्रिगुलयाचचल
जए जीअ ॥ सजाणुरागमरिम, खणरमणीअ च ताम्त्र ॥ ३५ ॥

બાલ્યા-હે જીવ, જેમ ઘરમાં ચારેદિશાએ ધ્યાન લાગે તે સમયે કોઈ ઉપમા
જીવ કૂત્રો રાખીને પાણી કાઢી શકતો નથી. અર્થાત્ ધ્યાન લાગે તેવારે રૂપ સ્વોદ્ધવા
સેતે તે કાંઈ કામ થાવે નહીં-કારણ, ધ્યાન ડાલવવા તરત પાણી જોડે. તેમ
હે જીવ! મરણકાલ પ્રાપ્ત થયો ઠતાં તું ધર્મપણ શીરિતે કરી શકશે? એમ ચિત્તમાં
વિચારીને હમણાંથીજ શ્રીવીતરાગના ધર્મનું આચરણ કર. ॥ ૩૫ ॥ હે જીવ! શ્યા
શરીરનું રૂપ જે સુંદરપણુ છે તે અશાશ્વતુ છે, અધિર છે વિયુજતા કે ૦ વિજતીની
પેરે જગતમાં જીવિતવ્ય ચંચલ છે. અને રમણીક એવું જે તારુણ્ય તે ક્ષણિક છે.
તથા સંધ્યાકાલના પંચવર્ણ રાગના રંગ સરખું છે. ॥ ૩૬ ॥

ગયકત્રચંચલાનં, લઘીઠિતિઅસચાવસારિતં ॥ વિસયસુહંજીવાણં,
બુદ્ધસુરેજીવમામુપ્પ ॥ ૩૭ ॥ જહસંજાએસઝણાણ સંગમોજહપદે
અપદિઆણં ॥ સયણાણંસંજોગો, તદેવરણંનંગુરોજીવ ॥ ૩૮ ॥

બાલ્યા-હે જીવ! ગયકત્ર કે ૦ હાથીના કાનની પેરે લઘી કે ૦ લક્ષી ચંચલ
છે; અને વિસયસુહં કે ૦ વિપયનાં સુખછે તે તિઅસચાવ કે ૦ ત્રિદશચાપ એટલે ફંડ
ધનુષના સરખાં એટલે પહેલાં તો અતિ વદ્ધન લાગે, અને પછી ડુઃખદાઈ પાયછે તથા
વિનિશ્ચરછે, એવું જાણીને હે નવ્યજીવ, તું જાણ યજ્ઞને બુદ્ધ પણ મૂર્ખ યજ્ઞ મોહનેવિ
પે મુજાડા માં. શ્રીવીતરાગના ધર્મને આચરણ કર. ॥ ૩૭ ॥ હે જીવ! જેમ સંધ્યા
સમયે સકળાણકે ૦ પંચીડનો સંગમ એટલે સંધ્યા સમયે જૂઠી જૂઠી જાતનાં પંચીડ
વૃદ્ધ કપરે એકઠાં થાયછે, તે પ્રાતઃકાલે સર્વ પોતપોતાને મન ગમતે ઠેકાણે ઘડી
જાયછે, અને જેમ માર્ગે જતાં પંચીડનો સંગમ થાયછે અર્થાત્ એવે સંગમ ક્ષણિક છે;
તેમ સંસારનેવિષે જે સયણકે ૦ સજ્જન સગાડનો સંયોગછે તે પણ ક્ષણનંગુર છે. ॥ ૩૮ ॥

નિસાવિરામે પરિજ્ઞાવયામિ । મેદ્દે પલિતે કિમહં સુયા
મિ ॥ ધ્રુવંતમપ્યાણમુવસ્કયામિ જંધમ્મરહિત્તિદિઅ દા
ગમામિ ॥ ૩૯ ॥ જાજા વચ્ચઈ રયણી, ન સા પલિનિઅત્ત ॥
અહમ્મં કુણ માણસ, અફલા જંતિરાડત્ત ॥ ૪૦ ॥

બાલ્યા-જેમ નિશા કે ૦ શત્રી વિરામપામે થકે પાઠલે પહોરે જાગીઘડીને પ્રમા
દ ન કરતાં એમ પરિજ્ઞાવયામિ કે ૦ ધિંતવળા કરે જે ધરનેવિષે અગ્નિ લાગ્યોછે તો
કહોને કેવી રીતે નિશ્ચિંતપણે સુઈ રહી? એટલાંતે વદ્ધત મધ્યાણકે ૦ ઘાડના એટલે

वलता आत्माने केम लेखामां नथी गणतो? केम धर्मरहित दिवस निर्गमुनु? हु दाजुनु तो पण तेनी केम उपेक्षा करुनु? अथवा वृक्षास्या ए आयुष्यरूपी रात्रीनो पाठलो पहोर जाणवो ए अथस्थानेविपे सत्सारथी सचेत थया ठता थ ने सत्सारनी अनेक विभवनारूप अग्नि लाग्यो ठता थने तेणो करी अनेक वेदनाउ सहेवी पडती ठता धर्मरहित एटले श्रीवीतरागजापितरमनु आचरण कथा वि ना केम दिवस निर्गमावुनु? एवो जावार्थे ॥ ३९ ॥ जे जे रजनी जायते ते रात्री तथा दिवस पाठा नही आवे एटले पढिनियत के० निर्वत थता नथी. अथर्मक रणहार माणसनो रात्री दिवस ते अफलाके० निष्फज जायते ॥ ४० ॥

जस्सठि मच्चुणासक जस्स अठि पलायणं ॥ जो जाणे न मरि
स्सामि, सोउककेसु एसिया ॥ ४१ ॥ दम्कलिअकरिता, वच्चतिहु
राइउंय दिवसाय ॥ आउसविह्वता, गयाविन पुणो निअतंति ॥ ४२ ॥

आख्या-जेहने मरण साये मित्रपण ठे, अथवा जेने मरणथी दूर पनायन करवानी शक्तिठे, थने जे जाणोठे के हुं मरवानो नथी, ते निश्रे एम ककेसु के० वाहे जे आगमिक काले हु निचितोयको धर्म करीश पण जेने मरणसाये मित्र पण नथी, थने मरणथी दूर पलायन करवानी शक्ति पण नथी. थने जे जाणे ठे के हु निश्रे मरवानोज हुतो ते प्राणी एम केम विचारे जे हु आगमिक काले धर्म करीश? तेने तो आज थनु होय तो आवती काल उपर जरोसो रासवोज नही ए कारण माटे सर्व जविकजनोए श्रीवीतरागधर्मनु अप्रमादपणे आचरण करु ॥ एवो जावार्थे ॥ ४१ ॥ दम् के० मन वचन कायाना अद्युनयोग ते जीवने दमेठे थने कलिके० बढवाड तथा क्लेश करता सताप करतां जीवने जे रात्र दिवस तिके० गया ते पण पाठा आयुष्यमानियततिके० बधता नथी एटले जे गयाते गयाज

जहे वमी हो वमिय गहाय, मच्चूनर नेइहु अतकाले ॥
न तस्स माया न पिया न जाया ॥ कालमित्तमि सह्रा
जवति ॥ ४३ ॥ जीअं जलविंडुसम, सपत्तीउ तरगलोलाउ
सुमिणयसम च पिम्म, जजाणसुतकरिआसु ॥ ४४ ॥

आख्या-जेम केसरसीतिह्वे ते मृग के० हरिपने यूयमाथी ग्रही
म, काजते ते नर के० मनुष्यने आयुष्यने अतकाले निश्रये स्वजनादिकना

५ जायते, ते समये तेहने मात, पिता, जाऽ. चार्यादिक कोऽ सहाय यतां नथी. सहु को
५ देखतां काज तेने लऽजायते. तेउं सर्व खेद पामतां थकां वेशी रहेते, पण तेने काज
के० मरणने अक्सरे मरणनां विजागी सखा कोऽ यातां नथी ॥४३॥ ए जीवने जीवित
व्यते ते जलविंडु समान अर्थात् जलविंडु जेम थोडीवार रहे तेम जीवितव्य पण
थोडो वयत रहेते. संपत्तिउं जेते ते पाणीना तरंग के० कल्लोजनी समान जोलाउं
के० चंचलते, अने पिम्मं के० प्रेमते अर्थात् संसारनेविपे पुत्र पुत्रादिक ऊपर जे
स्नेहते ते सुमिणय के० स्वप्न समानते. एवुं जाणीने हे जीव! जे कांऽ धर्म कर
णी करवी घटे ते कर, पण प्रमाद करीश नही. ॥ ४४ ॥

संक्राराग जलबुबुलवमे जीविए जलविंडुचंचले ॥ जुवणोय नऽवेगसं
निजे पावजीव किमियं न बुद्धसे ॥४५॥ अन्नवसुआ अन्नव गेहिणी
परिअणोविअन्नव ॥ नूअवलिव कुडंबं, पिक्कितंतदयकयंतेण ॥४६॥

व्याख्या—हे जीव ! संख्या समयनी राताग, जलविंडु अने जलना परपोटानी
कपमात्रे जेने एवुं जीवितव्य चंचलते: माननी अणी ऊपर रख जे जलविंडु तेना सर
खुं आयुष्य अचिरते. अने यौवनवयते ते नदीना पूरना वेग समान जातां वार लागे
नही एवुंते. अर्थात् क्लृप्तते: ए माटे हे पापकर्मना करनारजीव ! तुं केम बूजतो
नथी ? अर्थात् सर्व क्लृप्तनंगुर जाणतो ठतां केम बोधने पामतो नथी ॥ ४५ ॥
हे जीव ! सुअ के० सुत ते पुत्र ते पण अन्नव के० अनेरेवामे मरीने पडोता, अने
गेहिणी के० स्त्री ते पण अन्नव के० अन्यवामे मरीने पडोती, अने परिअणोवि
के० परिजन जे दासदासी प्रमुख कुटुंब परिवार पण मरीने अन्यस्थानके पडोता
ए कुटुंब मेजो ते हतऽतिखेदे कयंतेणके० यमराजाये नूयवलिवपिक्कित के० नू
तना वाकुजानी परे जूड जूड विखेरी नाखुं. अर्थात् ए सर्वे, नूत जेम वलि वा
कुजा नाखी दीए तेम सर्व सगा संबंधीने देखतां यमराजा ए कुटुंबने गत्यंतर
मां नाखी दीएते. ए तगा कुटुंब सहु पोयणने माटे तने बलगी रखांते. ॥ ४६ ॥

जीविए नवे नवे, मिद्धिआड देहाड जाड संसारे ॥ ताणं न सागरे
दि, कीरड संखा अणंतेहि ॥४७॥ नयणोदयंपि तासि सागर सलि
लाउ बहुयरं होड ॥ गलिअंरुअमाणीणं माऊणं अन्नमन्नाणं ॥४८॥

व्याख्या—आ जीव नवो नवनविपे जेटजा देह आ संसारने विपे मेव्या, तेउं
जे छेछुं करीए तो ते अनंता सागरोपमे पण तेनी संख्या न थाय. अर्थात् आ

बलता आत्माने केम लेखामां नथी गणतो? केम धर्मरहित दिवस निर्गमबु? हु
 दाकुबु तो पण तेनी केम उपेक्षा करुबु? अथवा वृक्षावस्था ए आयुष्यरूपी
 रात्रीनी पाठलो पहोर जाणवो ए अस्थानेविषे सत्तारथी सचेत थया उता अ
 ने सत्तारनी अनेक विभवनारूप अग्रि लाग्यो उतां अने तेणे करीअनेक वेदनाउ
 सहवी पडती उतां धर्मरहित एटले श्रीवीतरागजायितधर्मनु आचरण कखा वि
 ना केम दिवस निर्गमाबु? एवो जावार्थे ॥ ३९ ॥ जे जे रजनी जायते ते रात्री
 तथा दिवस पाठा नही आवे. एटले पडिनियत्त के० निर्वत यता नथी. अथर्मक
 रणहार माणसनो रात्री दिवस ते अफलाके० निष्फल जायते ॥ ४० ॥

जस्सञ्चि मञ्चुणासक्कं जस्स अञ्चि पलायणं ॥ जो जाणे न मरि
 र्ससामि, सोउरुक्केसु एसिया ॥ ४१ ॥ टंमकलिअकरिन्ता, वच्चतिदु
 राइउय दिवसाय ॥ आउसविह्वता, गयाविन पुणो निअत्तंति ॥ ४२ ॥

व्याख्या—जेहने मरण साथे मित्रपणुं ठे, अथवा जेने मरणथी दूर पजायत
 करवानी शक्तिठे, अने जे जाणोठे के हु मरवानो नथी, ते निधे एम कस्केसु के०
 वाठे जे आगमिक काले हु निचितोथको धर्म करीश पण जेने मरणसाथे मित्र
 पणु नथी, अने मरणथी दूर पलायन करवानी शक्ति पण नथी, अने जे जाणो ठे
 के हु निधे मरवानोज बुता ते प्राणी एम केम विचारे जे हु आगमिक काले धर्म
 करीश? तेने तो आज थतु होय तो आवती काल उपर नरीसो राखवोज नही ए
 कारण माटे सर्व जविकजनोए श्रीवीतरागधर्मनु अप्रमादपणे आचरण करबु ॥
 एवो जावार्थे ॥ ४१ ॥ दम के० मन वचन कायाना अशुभयोग ते जीवने दुमेने
 अने कलिके० बढवाड तथा क्लेश करता सताप करता जीवने जे रात्र दिवस वच
 तिके० गया ते पण पाठा आयुष्यमा नियत्ततिके० वधतानथी एटले जे गयातेगपान

जहे वसी हो वमियं गहाय, मञ्चूनर नेइदु अतकाले ॥
 न तस्स माया न पिया न जाया ॥ कालमित्तमि सहरा
 जवति ॥ ४३ ॥ जीअ जलविहसम, सपत्तीउ तरगलोलाउ ॥
 सुमिणायसम च पिम्म, जजाणसुतकरिआसु ॥ ४४ ॥

व्याख्या—जेम केसरीसिद्धे ते मृग के० हरिपाने यूथमांथी ग्रही लेइजायते ते
 म, कालठे ते नर के० मनुष्यने आयुष्यने अतकाले निधये सजनादिकना यूथमांथी ल

इजायते: ते समये नहने मान. पिता. जाइ. जायादिक कोइ सहाय यतां नथी. सहु को
इइवतां काज तेने जइजायते. तेउ नवे खेद पामतां यतां बेसी रहेते. पण तेने काज
के० मरणे अबनरे मापनां विनागी नखा कोइ घानां नथी ॥४३॥ ए जीवने जीवित
अत्रे ते जजविडु समान अयात् जजविडु जेम बोडीवार रहे तेम जीवितव्य पण
यांदां बचन रहते. संपनिड जेते ते पाणीना तरंग के० कज्जोसनी समान जोजाव
के० चंचलते. अने पिन्म के० प्रेमते अयात् संतारनेविषे पुत्र पुत्रादिक ऊपर जे
सहेते ते सुमिणय के० स्वप्न समानते. एवुं जाणीने हे जीव! जे कांइ धर्म कर
णी करवी घटे ते कर. पण प्रमाद करीश नहीं. ॥ ४४ ॥

मंजराग जलबुबुबुवमे जीविए जलविडुचंचले ॥ जुबणेय नइवेगसं
निजे पावजीव किमियं न बुचसे ॥४५॥ अन्नहमुआ अन्नह गेदिणी
परिअणोविअन्नह ॥ नूअबलिव कुडवं. पिस्सितंतद्वयकयंतेण ॥४६॥

व्याख्या—हे जीव ! संन्या समयनी राताश. जजविडु अने जजना परपोटानी
कपमाने जेने एवुं जीवितव्य चंचलते. माननी अणी ऊपर रहु जे जजविडु तेना सर
खुं आयुष्य अग्रिने. अने यावनवयते ते नवीना पुरना वेग समान जाता बार जागे
नही एवुंते. अयात् कृणिकते; ए माटे हे पापकर्मना करनारजीर ! तु रेम एतां
नथी ? अयात् नवे कृणजंगुर जाणतो ठतां केम बोपने पामतो नथी ॥ ४५ ॥
हे जीव ! सुअ के० सुत ते पुत्र ते पण अन्नह के० मनेरेगामे मरीने परोता. मने
गेदिणी के० स्त्री ते पण अन्नहके० अन्यगामे मरीने परोती. मने परिस्तराणांरि
के० परिजन जे दासदासी प्रमुख कुटुंब परिवार पण मरीने मन्मथपानके परोतां
ए कुटुंब भेजो ते हतइतिखेदे कयंतेणके० पमराजावे सुअरिगिदिशिन के० सु
तना वाकुजानी परे जूड जूड विखेरी नाखुं. मयात् ए तरे. नून जेम बलि वा
कुजा नाखी दीए तेम सर्व सगा संबंधीने दयतां पमराजा ए दुदमने मयंतर
मां नाखी दीएते. ए सगा कुटुंब सहु पोषणने माटे तने पजनी रहते. ॥ ४६ ॥

जीवेण नवे नवे, मिद्धिआइं वेदाइ जाइ संनारि ॥ नाण न नागंर
दि. कीरइ संखा अणनेदि ॥४७॥ नयणोदयं पि नामि नागर मलि
लाउ वदुवरं टोइ ॥ गलिअंतउमाणीणं माकुलं अन्नमन्नानं ॥४८॥

व्याख्या—आ जीवे नवो नवनेदिने नेटल हेइ आ ने निं ला. नेटहुं
जो सेवुं करीए तां ते अमंता नागोरमे पण नथी

जीवे नरोत्तमनेविषे अनता देह धारण करी करीने सूक्यात्रे ॥ ४७ ॥
 के० माताना नेत्रना जे पाणी अर्थात्, आसु एटले जीवने आ सत्तार
 उनेविष ड स पामता माताना नेत्रासु एटला वधा थयात्रे के अत्तर
 गर ममुडना पाणी करता पण ते नेत्रोदक बहुतर के० घणुज थाय अ
 उ पण अन्नमन्त्राणके० अनेरी अनेरी एटले घणी जाणरी ॥ ४८ ॥

ज नरए नेरडआ डुहाड पावति घोरणाटाड ॥ तत्तोअणत गुणि
 निगोअमप्रेडुह होड ॥ ४९ ॥ तमिविनिगोअमप्रे वसिउ रे ज

विविदकम्मवसा ॥ विसदतो तिसुडुह, अणतपुग्गल परावत्ते ॥ ५० ॥
 आग्या-जे नररुनेविषे नागकीजीय अनत घोर बीहामणा ड स पामे

ते नररुनां ड मथी पण अनतगुणा अधिक ड स जीवने निगोदमां जग
 रणनां तथा अनता जीवतु एक शरीरने तेना ड स थायने अर्थात् अनतड
 निगादमां जागया पडेत्रे ॥ ४९ ॥ एरी तेज निगोदमाहे अनतकाय वनस्पतीन

पामाड र जीव' विविधप्रसागना कर्मयगे करीने तु तेनेविषे वस्यो घणा अनता
 ननरान लगे रद्या अने त्या वसता यस्ते ते घणा तीदण उगिक कवण निगाव
 नां ड सा विगोपेरुगीने सहन कयां, ते अनत पुजनपरायनसुखी एरा ड ससहा

नीदरिअरुदवितत्तो, पत्तोमणुअत्तणपिरेजीव ॥ तवविजिणयरय
 म्मो, पत्तोचितामणिमरितो ॥ ५१ ॥ पत्तेवितमिरेजिअ, कुणमिपमा
 यनयतुमचेव ॥ जेणनववकूवे पुणोविपडितुडुहलहमि ॥ ५२ ॥

आग्या-रे जीव'अनुरुमेते नरक निगादमाहेथी कदरीके० काइरुमहतुरुवे करी
 न नीरुआ, अने अक्कि० निधे मनुष्यना अयतार पाम्या अन त्या रनी चितामणी
 मग्गा मनाशान्न सुगदायर एरा रीतरागजापित जिनयमे तु पाम्या ॥ ५१ ॥ र जीव'
 ने वसे पाम्या ता हवे तु प्रमाद करीन नही जे प्रमादरुगे पुनरपि एटन करीपण
 नररुप अरुपनेविषे पढीन जन्म जगमणरुप ड स पामीश माट प्रमाद करीनही
 उरलक्षो जिणयम्मो, नयअणु चित्तो पमायदोमेण ॥ ५३ ॥
 जीव अप्पेग्गिअ, सुवदुपग्ग विम् गिदमि ॥ ५३ ॥
 मोअति ने वगया, पत्ता ममवठिअमि मरणमि ॥ ५४ ॥
 पमाय वसेण, नमजि ॥ ५५ ॥

આસ્વા-હા ઇતિચ્છે રે જીવ! જિનધર્મે તું પામ્યો ઠતાં તે પ્રમાદના દોષેકરી તેં
આચર્યો નહી. તો તેણે કરી હે જીવ, તું પોતેજ પોતાના આત્માનો વૈરી સમાન
થયો. તો આગજ જતાં તું પરવશ થકો ઘણાં હુલ્લસોશીશ; ને પશ્ચાત્તાપ કરીશ; મા
ટે પ્રમાદ કરીશ નહી. અપ્રમાદપણે ધર્મકર ॥ ૫૩ ॥ જેડાં જિનધર્મે સંપાદન કયો નહી,
અર્થાત્ જિનધર્મ પામીને તેનું આચરણ કયું નહી, પઠી વાપડા સોચના-પશ્ચાત્તાપ ક
રે, તે રાંઠુ અને પ્રમાદી જીવ ઠેઠે મરણ આવે થકે ઇત્યાવજમાં કેડ શોચના કરે, અને
કોને કહે? એવા પાપકર્મી જીવો પ્રમાદ વગેરે રહ્યાથકા અંત સમયે સોચના કરેઠે. ૫૪

ધી ધી ધી સંસારે, દેવો મરિકુળ જં તિરી હોડ ॥ મરિકુળ રાયરાયા
પરિપન્નદ નરય જાલા ૫૫ ॥ જાડ અણાહો જીવો, હમસ્સ પુપ્ફં
વ કમ્મવાય દ્વઝાધણ ધન્ના દ્વરણાદં, વર સયણ કુડુંવ મિલ્લેવિ ॥ ૫૬ ॥

આસ્વા-ધિક્ક ધિક્ક ધિક્ક ! આ સંસારનેવિપે ધિક્કાર, જે સંસારમાંહે દેવો સ
રવા ઉત્તમ જીવ મરીને વલી તિર્યંચની ગતિનેવિપે ઉત્પન્ન થાયઠે, અને રાજાડનો
રાજા, જેને શોજ હજાર ચક્કો સેવા કરે, એવો ચક્રવર્તિ પણ નરકની અગ્નિજ્વાલામાં
હેઘણું પચા ૫૬, તો વિનોષેકરીને ૫૭ ઉપરાંત વૈરાગ્યનું વીજું કયું ઠેકાણું ઠે વારુ ?
॥ ૫૫ ॥ જાવ પરલોકનેવિપે અનાય અશરણ જીવ, હમસ્સ કે ૦ વૃદ્ધનાં પુપ્પ
નીપરે જેમ વાયરે પ્રેણું ફૂજ અનાય થાય ઠે, તેમ જીવ કર્મરૂપી વાયરે પ્રેણો થ
કો હણાવઠે. એટલે ધન ધાન્ય, આનરણ અને, ઘર સજ્જન કુડુંવ પરિવાર ૫૮ પ
ડતાં મેલીને જીવ વાપડો કર્મનો પ્રેણો એકલો જાય ઠે. ॥ ૫૬ ॥

વસિયં ગિરી સુવસિયં, ઢરી સુવસિયં સમુદ્ધ મપ્રંમિ ॥ રુક્કગ્ગે સુચ્ચ વ
સિચ્ચં, સંસારે સંસરેતેણં ॥ ૫૭ ॥ દેવોનેરડ ઇતિય, કીડ પયં ગુત્તિ મા
ણસોણસો ॥ રૂવસ્સીય વિરૂદ્ધો, સુદ્ધજાગી હુક્કજાગીય ॥ ૫૮ ॥

આસ્વા-૫ જીવ આ સંસારનેવિપે સંસૃતિ કે ૦ જન્મ મરણ, તેણે કરીને અને
ક વાર ગિરિકે ૦ પર્વતનેવિપે વસ્યો, ઢરી કે ૦ પર્વતની શુંફાનેવિપે અનેકવાર વસ્યો,
સમુદ્ધમપ્રંમિ કે ૦ સમુદ્ધનેવિપે અનેકવચ્ચત વસ્યો, અને રુક્કગ્ગે કે ૦ વૃદ્ધના અગ્ર
જાગે ઘણા વચ્ચત વસ્યો. એમ સંસારમાંહે આવાગમન કરતો વસ્યો ॥ ૫૭ ॥ વ
જી ૫ જીવ ક્યારેક દેવતા થયો, ક્યારેક નરકનેવિપે વસ્યો, ક્યારેક વીડ થયો,
ક્યારેક પતંગ થયો, ક્યારેક મનુષ્યનો અવતાર થયો. વલી ૫ જીવ, ક્યારેક રુ

जीने जगोजवनेविषे अनता देह धारण करी करीने मूक्यात्रे ॥ ४७ ॥ नयणोदय
के० मातांना नेत्रना जे पाणी अर्थात्, आंसु. एटले जीवने आ सत्तारमा नवज
वनेविषे डख पामता मातांना नेत्रांसु एटला वधा यथात्रे के अस्मभ्याता सा
गर समुद्रना पाणी करतां पण ते नेत्रोदक बहुतर के० घणुज थाय. अने माता
उ पण अन्नमन्नाणके० अनेरी अनेरी एटले घणी जाणरी ॥ ४८ ॥

ज नरए नेरइआ डहाड पावति घोरणताड ॥ ततोअणत गुणिअ
निगोअमप्रेडहं होइ ॥ ४९ ॥ तमिविनिगोअमप्रे वसितरं जीव
विविहकम्मवसा ॥ विसहंतो तिरुडहं, अणतपुग्गल परावत्ते ॥ ५० ॥

व्याख्या—जे नरकनेविषे नारकीजीव अनत घोर बीहामणा डख पामे वे,
ते नरकना डखथी पण अनतगुणा अधिक डख जीवने निगोदमा जन्मम
रणना तथा अनता जीवनु एक शरीरने तेना डख थायत्रे अर्थात् अनतडख
निगोदमा नोगववा पडेढे ॥ ४९ ॥ एवी तेज निगोदमाहे अनतकाय वनस्पतीना
परमाहे रे जीव। विविधप्रकारना कर्मजो करीने तु तेनेविषे वस्यो घणा अनता
नतकाल लगे रह्यो अने त्या वसतो थको तें घणा तीव्र उधिक कठण निगोद
नां डखो विजपेकरीने सहन कखा, ते अनत पुनजपगवर्तसुधी एवा डखसह्या

नीहरिअरुहविततो, पत्तोमणुअत्तणंपिरेजीव ॥ तच्चविजिणवरध
म्मो, पत्तोचितामणिसरिठो ॥ ५१ ॥ पत्तेवितमिरेजिअ, कुणसिपमा
यतर्यंतुमचेव ॥ जेणजवधकूवे पुणोविपडिउडहलहसि ॥ ५२ ॥

व्याख्या—रे जीव॥ अनुक्रमेते नरक निगोद माहेथी कडवीके० काइएकमहत्तुरुष्टे करी
ने नोकळ्यो, अने अधिक० निश्रे मनुष्यनो अवतार पाय्यो अने त्या वज्जीचितामणी
सरखो मनोवाचित सुखदायक एवो वीतरागजापित जिनधर्मे तु पाय्या ॥ ५१ ॥ रे जीव
ते धर्मे पाय्यो तो हवे तु प्रमाद करीश नही जे प्रमादेकरी पुनरपि एटले फरीपण
नवरूप अथकूपनेविषे पहीने जन्म जरामणरूप डख पामीण माटे प्रमाद करीशनही

नुवलखी जिणधम्मो, नयअणु चिन्नो पमायदोसेण ॥ हा
जीव अप्पवेरिअ, सुवहुपरउ विसू रिहिसि ॥ ५३ ॥
सोअति ते वराया, पत्ता समुवडिअमि मरणमि ॥ पाय
पमाय वसेण, नसचिउ जोहं जिणधम्मो ॥ ५४ ॥

व्याख्या—हा इतिखेदे रे जीव! जिनधर्म तुं पाव्यो ठतां ते प्रमादना दोपेकरी तें
आचखो नही. तो तेणे करी हे जीव, तुं पोतेज पोताना आत्मानो वैरी समान
थयो. तो आगल जतां तुं परवश थको घणां डुख सोशीश; ने पश्चात्ताप करीश; मा
टे प्रमाद करीश नही. अप्रमादपणे धर्मकर ॥ ५३ ॥ जेउए जिनधर्म संपादन कखो नही,
अर्थात् जिनधर्म पामीने तेतुं आचरण कथुं नही, पठी वापडा सोचना—पश्चात्ताप क
रे, ते रांक अने प्रमादी जीव ठेहे मरण आवे थके उतावजमां केइ सोचना करे, अने
कोने कहे? एवा पापकर्मी जीवो प्रमाद वगैरे रह्याथका अंत समये सोचना करेठे. ५४

धी धी धी संसारे, देवो मरिऊण जं तिरी होइ ॥ मरिऊण रायराया
परिपन्नइ नरय जालाए ॥ ५५ ॥ जाइ अणाहो जीवो, डमस्स पुप्फं
व कम्मवाय हउ ॥ धण धन्ना हरणाइं, वर सयण कुडुंव मिह्लेवि ॥ ५६ ॥

व्याख्या—धिक धिक धिक! आ संसारनेविपे धिकार, जे संसारमांहे देवो स
रखा उत्तम जीव मरीने वली तिर्यचनी गतिनेविपे उत्पन्न थायठे, अने राजाउनो
राजा, जेने शोल हजार बद्धो सेवा करे, एवो चक्रवर्ति पण नरकनी अग्निज्वालामां
हे धणुं पचाए ठे, तो विनोपेकरीने ए उपरांत वैराग्यनुं वीजुं कथुं ठेकाणुं ठे वारु ?
॥ ५५ ॥ जाय परलोकनेविपे अनाथ अशरण जीव, डमस्स के० वृद्धनां पुप्प
नीपरे जेम वायरे प्रेक्षुं फूज अनाथ थाय ठे, तेंम जीव कर्मरूपी वायरे प्रेक्षो थ
को हणायठे. एटले धन धान्य, आनरण अने, वर सज्जन कुडुंव परिवार ए सहु प
डतां मेजीने जीव वापडो कर्मनो प्रेक्षो एकलो जाय ठे. ॥ ५६ ॥

वसियं गिरी सुवसियं, दरी सुवसियं समुद्र मंत्रमि ॥ रुक्कगो मुअ व
सिअं, संसारे संसरेतेणं ॥ ५७ ॥ देवोनेरइ उतिय, कीड पयं गुत्ति मा
एसोएसो ॥ रूवस्सीय विरूवो, मुहजागी डुकजागीव ॥ ५८ ॥

व्याख्या—ए जीव आ संसारनेविपे संमृति के० जन्म मरण, तेणे करीने अने
क वार गिरिके० पर्वतनेविपे वस्यो, दरी के० पर्वतनी गुंफानेविपे अनेकवार वन्यो,
समुद्रमंत्रमि के० समुद्रनेविपे अनेकवखत वन्यो, अने रुक्कगो के० वृद्धना अथ
जागे घणा वखत वस्यो. एम संसारमांहे आवागमन करतो वन्यो ॥ ५७ ॥ व
जी ए जीव क्यारेक देवता थयो, क्यारेक नरकनेविपे वन्यो, क्यारेक कीट थयो,
क्यारेक पतंग थयो, क्यारेक मनुष्यनो अवतार धन्यो. वली ए जीव, क्यारेक रु

पत्नी थयो, क्यारेक कुरूपी थयो, क्यारेक सुखनो जागी थयो थने क्यारेक इत्त
नो विजागी पण थयो ॥ ५८ ॥

रानुत्तिय छुम गुत्तिअ, एससवा गुत्तिए सवे अविठ ॥ सा
मी दासो पुळो, खलति अधणो धणवडति ॥ ५९ ॥
नवि इत्त कोड निअमो, सकम्मविणिविठ सरिस कय चि
ठो ॥ अन्नन्न रूववेसो, नदुव परिअत्तए जीवो ॥ ६० ॥

व्याख्या-वली ए जीव क्यारेक चक्रवर्ति राजा पण थयो, एज जीव क्यारेक हुम
के० राक थयो, एज क्यारेक चामाज थयो एज क्यारेक वेदनो जाण एवो थयो, ए
ज क्यारेक स्वामि के० सर्वनो मुख्य एवो थयो, थने क्यारेक बीजाउतो दास थयो,
एज जीव क्यारेक सर्व जगतने पूज्य के० पूजन करवा योग्य थयो, थने खजुर
तिनिअ क्यारेक छुट्ट डुर्जन थयो, एज क्यारेक खलति के० खल एटले दुर्जन थ
यो, एज जीव क्यारेक अधणो के० निर्धन थयो थने एज जीव क्यारेक द्या सत्ता
रनेविपे धणवड के० धनवत पण थयो ॥ ५९ ॥ एरीते कोइपण एवो निअय नियम
नथी. के ए जीव सदा सरखु रूप थने सरखो वेषधारण करे जेवा पोताना कर्म
स्थाप्यांते एटले जेवीतरेहना कर्म उपाज्यां ते प्रमाणे चेष्टा करेथे, थने नदुवानी
परे अन्नन्न के० थनेरां थनेरां रूप थने वेष परावर्त्तते ॥ ६० ॥

नरए सुवेअणानु, अणोवमाउं असाअ बहुलाउं ॥
रेजीर तए पत्ता, अणतखुत्तो बहुविहाउं ॥ ६१ ॥
देवत्ते मणुअत्ते, परान्निउंगतण उवगएण ॥ जी
सणइहं बहुविहं, अणंतखुत्तो समणुअ ॥ ६२ ॥

व्याख्या-नरकनेविपे थनोपम एटले नयी जेने कोइ उपमा के० बराबरी ए
वी थनेक वेदनाउं जोगवीउं थशाता वेदनीज नरकमाहे घणी ठे एरी आ स
सारनेविपे थनेक थशाताउं जोगवीउं रे जीर एम बहुविहो के० थनेक प्रकारे थ
णतखुत्तोके० थनति वार पाम्यो ठे ॥ ६१ ॥ हे जीव तु देवतामाहे थने मनुष्यमाहे
परान्नियोगके० पारका थान्नियोगिक एटले चाकरपणए उपन्यो यका बहु प्रकारनां
जीवणके० जपकर एवाठेदन जेवन ताडनादिक इ खोतें थनतीवार थनुनव्या ॥ ६२ ॥

तिरियेगइं अणुपत्तो, नीम महावेअणा अणेगविद्धा ॥

जम्ममरणेरद्वे, अणंतखुत्तो परिप्रमिउ ॥ ६३ ॥

जावंति केवि डुक्का, सारीरा माणसाव संसारे ॥

पत्तो अणंतखुत्तो, जीवो संसारकंतारे ॥ ६४ ॥

व्याख्या—हेजीव, तुंतिर्येचनीगतिनेअनुक्रमेपास्यो थको, महोटीनयंकर एवीथने क प्रकारनी वेदनाउं तें सहन करी, त्यां जन्म मरणरूप एवा आसंसाररूपी कूप ना थरद्वेनेविषे थनंतिवार तुं अतिशयपणे परिज्ज्म्यो. ॥ ६३ ॥ एम जे कांड डुःख आ संसारनेविषे जात जातनां कहेवाय ठे, एटजे केटलांक मनसंवंधी थने केट लांक शरीरसंवंधी—इत्यादिक जे जे डुःख ठे ते ते आ संसाररूपी कंतार के० थरएथने विषे थनंतिवार जीव पास्यो ठे. ॥ ६४ ॥

तएहा अणंतखुत्तो संसारे तारिसी तुमं आसी॥ जं पसमेउं सबो दद्वी

ए मुदयं न तीरिज्जा ॥ ६५ ॥ आसी अणंतखुत्तो संसारे ते बुद्धा वि

तारिसया ॥ जं पसमेउं सबो, पुग्गल काऊवि न तरिज्जा ॥ ६६ ॥

व्याख्या—हेजीव, आ संसारनेविषे जेवी तएहाके० तृष्णा तारितीके० तादृसी एटजे तेवीं तुमंके० तने अणंतखुत्तोके० थनंतिवार आसीके० होती हवी, जप समेउंसबोके० जे तृपाने सयजाए समुझोतुं उदक उपशमाववाने समर्थ न थाय. ॥ ६५ ॥ तेमज हे जीव! आ संसारनेविषे थनंत कुथा तने यती हवी, जे कुथा ने उपशमाववाने सयजाए पुज्जना समूहपण समर्थ न थाय. ॥ ६६ ॥

काऊण अणेगाइं, जम्म मरण परिअट्टण सयाइं ॥ ६७ ॥

खेण माणुसत्तं, जइ लद्ध जद्वियं जीवो ॥ ६८ ॥

तं तद् डल्लद्व लंजं, विज्जुलया चंचलं च मणुयत्तं ॥ थम्मं

मि जोवि सीयइ, सो काउरिसो न सप्पुरिसो ॥ ६९ ॥

व्याख्या—आ संसारनेविषे जीव, जन्ममरणनां जे पगवर्त्तन एटजे वाग्वान उ पजवुं थने मरवुं तेना थनेक शकडा, ते प्रत्ये काऊणके० करीने थयात्तु जन्म मरणनां थनंतां डुःख जोगवीने पठी डुक्केणके० डुखे करीने जइ के० जो जहि धियंके० थकामनिर्जराए करीने जीवोके० जीव ते माणुगनंके० मनुष्यपण लद्ध के० पामे. ॥ ६७ ॥ ते डल्लेन थने विज्जुलना के० विजजीना जेहुं चंचलंके० अस्थि

पत्नी थयो, क्यारेक कुरूपी थयो, क्यारेक सुखनो जागी थयो थने क्यारेक डल
नो विजागी पण थयो ॥ ५८ ॥

राजुत्तिय छम गुत्तिय, एससवा गुत्तिए सवे अविऊ ॥ सा
मी दासो पुज्जो, खलति अधणो धणवइति ॥ ५९ ॥
नवि इव कोइ निअमो, सकम्मविणिविठ सरिस कय चि
ठो ॥ अन्नरुववेसो, नडुव परिअत्तए जीवो ॥ ६० ॥

व्याख्या-वली ए जीव क्यारेक चक्रवर्ति राजा पण थयो, एजजीव क्यारेक हुम
के० राक थयो, एज क्यारेक चामाल थयो, एज क्यारेक वेदनो जाण एवो थयो, ए
ज क्यारेक स्वामि के० सर्वनो मुख्य एवो थयो, थने क्यारेक बीजाउनो दात थयो,
एज जीव क्यारेक सर्व जगतने पूज्य के० पूजन करवा योग्य थयो, थने खडुइ
तिनिश्चे क्यारेक डट्ट डुक्कन थयो, एज क्यारेक खलति के० खल एटले दूर्जन थ
यो, एज जीव क्यारेक अधणो के० निर्धन थयो थने एज जीव क्यारेक था संता
रनेविपे धणवइ के० धनवत पण थयो ॥ ५९ ॥ एरीते कोइपण एवो निश्चय नियम
नथी, के० ए जीव सदा सरखु रूप थने सरखो वेपधारण करे जेवां पोतानां कर्म
स्थाप्यांते एटले जेवी तरेहना कर्म उपाज्यां ते प्रमाणे चेष्टा करेते, थने नडुवानी
परे अन्नरु के० थनेरां थनेरां रूप थने वेप परावर्त्तते ॥ ६० ॥

नरए सुवेअणाउं, अणोवमाउं असाअ बहुलाउं ॥
रेजीव तए पत्ता, अणतखुत्तो बहुविहाउं ॥ ६१ ॥
देवत्ते मणुअत्ते, परान्निउगत्तए उवगएण ॥ जी
सणडहं बहुविह, अणतखुत्तो समणुअ ॥ ६२ ॥

व्याख्या-नरकनेविपे अनोपम एटले नथी जेने कोइ उपमा के० बराबरी ए
वी थनेरु वेदनाउं नोगवीउं अशाता वेदनीज नरकमाहे घणी ठे एवी था तं
सारनेविपे थनेक अशाताउं नोगवीउं रे जीव एम बहुविहो के० थनेक प्रकारे अ
णतखुत्तोके० थनति वार पाम्यो ठे ॥ ६१ ॥ हे जीव तु देवतामांहे थने मनुष्यमांहे
परान्नियोगके० पारका थानियोगिक एटले चाकरपणाए उपम्यो थको बहु प्रकारा
नीयणके० नर्पकर एवावेदन जेवन ताडनादिक ड खोतें थनतीमार थनुनया ॥ ६२ ॥

तिरियेगइं अणुपत्तो, जीम महावेअणा अपेगविहा ॥

जम्ममरणेरहट्टे, अणंतखुत्तो परिप्रमिठ ॥ ६३ ॥

जावंति केवि डुक्का, सारीरा माणसाव संसारे ॥

पत्तो अणंतखुत्तो, जीवो संसारकंतारे ॥ ६४ ॥

ब्याख्या—हेजीव, तुंतिर्येचनीगतिनेअनुक्रमेपाम्यो थको, महोटीचयंकरएवीअने क प्रकारनी वेदनाउं तें सहन करी, त्यां जन्म मरणरूप एवा आसंसाररूपी कूप ना अरहट्टनेविपे अनंतितवार तुं अतिशयपणे परिनम्यो. ॥ ६३ ॥ एम जे कांड डुख आ संसारनेविपे जात जातनां कहेवाय ठे, एटले केटलांक मनसंवंधी अने केट लांक शरीरसंवंधी—इत्यादिक जे जे डुख ठे ते ते आ संसाररूपी कंतार के० अरण्यने विपे अनंतितवार जीव पाम्यो ठे. ॥ ६४ ॥

तएहा अणंतखुत्तो संसारे तारिसी तुमं आसी॥ जं पसमेउं सबो दही ए मुदयं न तीरिजा ॥ ६५ ॥ आसी अणंतखुत्तो संसारे ते बुद्धा वि तारिसया ॥ जं पसमेउं सबो, पुग्गल काऊवि न तरिजा ॥ ६६ ॥

ब्याख्या—हेजीव, आ संसारनेविपे जेवी तएहाके० तृष्णा तारिसीके० तादसी एटले तेवी तुमंके० तने अणंतखुत्तोके० अनंतितवार आसीके० होती हवी, जंप समेउंसबोके० जे तृपाने सयलाए समुझोनुं उदक उपशमाववाने समर्थ न थाय. ॥ ६५ ॥ तेमज हे जीव ! आ संसारनेविपे अनंत कुधा तने यती हवी. जे कुधा ने उपशमाववाने सयलाए पुज्जना समूहपण समर्थ न थाय. ॥ ६६ ॥

काऊण अपेगाइं, जम्म मरण परिअट्टण सयाइं ॥ ६७ ॥

खेण माणुसत्तं, जड लहड जह्वियं जीवो ॥ ६७ ॥

तं तह डुल्लह लंजं, विडुलया चंचलं मणुयत्तं ॥ ६८ ॥

मि जोवि सीयड, सो काउरिसो न सप्पुरिसो ॥ ६८ ॥

ब्याख्या—आ संसारनेविपे जीव, जन्ममरणनां जे पगवर्त्तन एटले बारवार उ पजवुं अने मरवुं तेना अनेक गडकडा, ते प्रत्ये काऊणके० करीने अर्थात् जन्म मरणनां अनंतां डुख नोगवीने पठी डुखेणके० डुखे करीने जड के० जो जडि द्वियंके० अकामनिर्जराए करीने जीवोके० जीव ते माणुसत्तंके० मनुष्यपण लट्ट के० पामे. ॥ ६७ ॥ ते डुल्लह अने विडुलता के० विजजीना जेवुं चंचलंके० अम्वि

ળીને દે ગીતમ! પ્રમાદ ન કર્યો. નિરંતર ધર્મનેવિપે ડચમ કરવો એમ નગવાન કહેવે.

સંબુદ્ધ કિંન બુદ્ધદા, સંવોદી સ્વલુ પેચ હુન્નદા ॥ નોહું

વણમંતિરાદ્ધ, નો સુજહં પુણરાવિ જીવિયં ॥ ૭૩ ॥

મદ્દરા બુદ્ધાય પાસદ, ગપ્પઞા વિ ચયંતિ માણવા ॥

સેણે જદ્ વટ્ટયં દરે. એવં આગ્ગકયં મિ તુટ્ઠ ॥ ૭૪ ॥

બ્યાલ્યા-અહો નબ્બજીવો! તમે સંબુદ્ધાદ્ધકે ૦ બુજો. સમ્યક્ત્વ રત્ન પામો. કેમ પ્રતિ
વોધ પામતા નથી? કેમકે પરજવનેવિપે વોધિવીજ તેદુકે ૦ નિશ્ચયે દોહલી છે. વારંવાર
સમકિત ન પામીએ. જે રાત્રી અંને ટિચન ગયાં તે ફરીને ન આવે. વલી વારંવાર સંયમ
ચારિત્ર સદ્ધિત જીવિતવ્ય તેપણ પામું સુજન નથી. તેમાટે ધર્મ પામી પ્રમાદ ન
કરો. ॥૭૩॥ દે જીવ! તું જો તો સ્વરો કે, મદ્દરાકે ૦ વાલકો તથા વૃદ્ધો અંને ગર્જને
વિપે રહ્યા એવા જે મનુષ્યો તે પણ ચવે એટલે મરણ પામે, ત્યાં કશું વલ ચાલે
નહી. સિંચાણો જેમ વટ્ટયંકે ૦ વર્તક એટલે ચિમ્મકલી તથા તેતરને હેરીલેડ જાય
તેમ આયુષ્પનો અંત આવે થકે આયુષ્પણ તૂટે. ત્યારે જીવ મરણ પામે. ॥૭૪॥

તિહુંવણ જણં મરંતં, દઢૂણ નિયંતિ જે ન અપ્પાણં ॥ વિરમંતિ ન પાવા

વે ॥ ધિન્ધી ધિઘતણં તાણં ॥ ૭૫ ॥ મામાજં પદ્ વદુઅં, જે વદ્ધા ચિક્ક

ણેદિં કમ્મેદિ ॥ સેવેસિ તેસિ જાયડ ॥ દિન્નવેસો મહાદોસો ॥ ૭૬ ॥

બ્યાલ્યા-સ્વર્ગ, મૃત્યુ અંને પાતાલ-એ તિહુંવણ કે ૦ ત્રણે લોકના જનને મર
તા દેહીને પણ જે મનુષ્ય પોતાના આત્માને નથી સંવરતા, અંને પાપ કર્મથી
વિરમતા કે ૦ ડસરતા નથી, તેના ધીઘાડપણને ધિક્ક ધિક્ક છે. તેના જેવો કોઈ
મૂર્ખ નથી. ॥ ૭૫ ॥ હ્યાં શિષ્ય ગુરુને કહે છે કે. મામા જંપદ્ વદુઅં કે ૦ ઘણો
ઉપદેશ ન આપો; અર્થાત્ ઘણું ઘણું ન વોલો. કેમકે જે નબ્બજીવો, ચીકણા કે ૦
કળણ એવાં જે આત્મ કર્મો તેમના, વધને કરી વંધાયાઠે, તે સધલા જીવોને, હિતકારી એવો
જે ઉપદેશ અર્થાત્ ધર્મના માર્ગનો ઉપદેશ, તે મહોદો દોષરૂપ થઈ પરિણમે છે. ॥

કુણસિ મમતં ધણ સયણ વિદ્ધવ પમુદે સુણંત હક્કેસુ ॥ સિઢિલેસિ

આયરંપુણ, અણંત સુક્કં મિમુક્કંમિ ॥ ૭૭ ॥ સંસારોહહદેવ, હક્કફ

લો હસદ્ હક્કરૂવોયા ॥ નચયંતિ તંપિ જીવા, અડ્ઢવદ્ધા નેદ્ નિઅણેદિ ૭૮

બ્યાલ્યા-અણંત હક્કેસુ કે ૦ અનંતુ છે હ. સ્વ જેનેવિપે એવા જે ધન કે ૦ સ્વ

२ एवु मनुष्यपण पामीने जे जिनधर्मनेविपे सीदाय, प्रमादकरे, ते काठरीतो के०
कापुरुष एटले-कुत्तित पुरुष जाणवो पण, ते न सपुरिसोके० सत्-उत्तम पुरुष नही.
माणुस्सजम्मे तडिलक्षएणं ॥ जिणदधम्मो न कउय जेणं ॥
तुट्टे गुणे जह धाणुक एणं ॥ हठा मलेवाय अयस्स तेण ॥ ६९ ॥
रेजीव निसुणि चचल सहाय ॥ मिह्वेविणुसयल विवज्जनाव ॥
नवनेय परिग्गह विविहजाला॥ससारि अत्ति सदु इदजाला॥ ७० ॥

व्याख्या-मनुष्यनो जन्म ते समुद्रना तटसमान लाथ्यो अर्थात् नवसमुद्रना
तटसमान था मनुष्यादेह पाम्यो उता जे जीवे जिनेश्वर श्रीवीतरागनो धर्म न
कखो अर्थात् न आचखो, ते जीवने जेम तूटेली पणठे करीने धनुष भरनार
पुरुषने पढी अवश्य हाथ घसवा पडे, तेम परवश थको पोतानु चित्तुं काम न
साधे तो अवश्य हाथ घसवा पडे एटले अते पञ्चात्ताप करे ॥ ६९ ॥ अरे वचन
स्वनायवत जीव! तु निसुणिके० साजल के था, ससारनेविपे समस्त जे आत्मपुत्र
थी बाह्यजाव, ते नवप्रकारना जे धनधान्यादिक परिग्रह ते रूप जे विविध प्रकार
ना जाल ते बधनसमानठे ए सर्व इदजाल समान देखता मनोहर ठे, पण परमा
र्थ जोता असारठे, ते प्रत्ये मिह्वेविके० त्याग करीने तु आत्म धर्मेन थादर ॥ ७० ॥

पियपुत्त मित्त घर घरणि जाड ॥ इह लोडय सब निय सुह सहाय ॥
नविअत्ति कोड तुह सरणि मुक्क ॥ इकलुतु सहसि तिरि निरयड
रु ॥ ७१ ॥ कुसग्गे जह उंसविडुए थोव चिडड लवमाणए ॥
एवं मणुआण जीवियं समय गोयम मा पमायए ॥ ७२ ॥

व्याख्या-रे मूर्खजीव! प्रियके० वध्वन एवा पुत्र, मित्र अने स्वजनादिक तथा घर
के० महोटा महेज, तथा घरणिके० स्त्रीप्रमुख अने जाइके० न्याति गोत्र प्रमुखाजाति-
ए सजलाए इहजोएके० था लोकनेविपे नियके० पोताना सुखना सहायके० सहा
इ ते साधनाराठे एटले पोताना सुखने इधनाराठे, पण कोड तारु शरणहेतु नथी.
एटले तने ड स थावजो तेवारे ते ड खथी तने कोड राखजो नही अने तु एकजो
ज तिर्यंच तथा नरकादिकना ड स सहन करीश ॥ ७१ ॥ जेम कुसग्गे के० न
जना अम्रजागनेविपे उंसविडु के० जाकलनु टीपु जे लवायमान अने वापरे हा
लतु एवु थोडो काज रहे, ए प्रमाणे मनुष्यनु जीवित के० थापुष्य अधियर जा

एनि हे गौतम! प्रमाद न करवो. निरंतर धर्मेनेविपे उद्यम करवो एम जगवान कहेते.
 संबुद्ध किंन बुद्धा, संबोही खलु पेच्च उल्लहा ॥ नोदुं
 वणमंतराइउ, नो सुलहं पुणरावि जीवियं ॥ ७३ ॥
 महरा बुद्धाय पासह, गप्पता वि चयंति माणवा ॥
 सेणै जह वट्ठयं हरे, एवं आउत्तयं मि तुट्ठइ ॥ ७४ ॥

व्याख्या—अहो जव्यजीवो! तमे संबुद्धहके० बुजो. सम्यक्त्व रत्न पामो. केम प्रति
 बोध पामता नथी? केमके परजवनेविपे बोधिबीज तेहुके० निश्चये दोहली ठे. वारंवार
 समकित न पामीए. जे रात्री अने दिवस गयां ते फरीने न आवे. वली वारंवार संयम
 चारित्र सहित जीवितव्य तेपण पामवुं सुलन नथी. तेमाटे धर्म पामी प्रमाद न
 करो. ॥७३॥ हे जीव! तुं जो तो खरो के, महराके० बालको तथा वृद्धो अने गर्जने
 विपे रह्या एवा जे मनुष्यो ते पण चवे एटले मरण पामे, त्यां कयुं बल चाले
 नही. सिंचाणो जेम वट्ठयंके० वर्तक एटले चिमकली तथा तेतरने हेरीलेइ जाय
 तेम आयुष्यनो अंत आवे थके आयुष्यपण तूटे. त्यारे जीव मरण पामे. ॥७४॥

तिहुंयण जणं मरंतं, दधूण नियंति जे न अप्पाणं ॥ विरमंति न पावा
 उ ॥ धिद्धी धिद्धतणं ताणं ॥ ७५ ॥ मामाजं पद बहुयं, जे वद्धा चिक
 णोहिं कम्मेहि ॥ सब्बेसि तेसि जायइ ॥ दिव्वएसो महादोसो ॥ ७६ ॥

व्याख्या—स्वर्ग, मृत्यु अने पाताल—ए तिहुंयण के० त्रणे लोकना जनने मर
 ता देखीने पण जे मनुष्य पोताना आत्माने नथी संवरता, अने पाप कर्मथी
 विरमता के० उतरता नथी, तेना धीगाइपणाने धिक् धिक् ठे. तेना जेवो कोइ
 मूर्ख नथी. ॥ ७५ ॥ इहां शिष्य गुरुने कहे ठे के. मामा जपह बहुयं के० घणो
 उपदेश न आपो; अर्थात् घणुं घणुं न वोलो. केमके जे जव्यजीवो, चीरुणा के०
 कण एवां जे आठ कर्मो तेमना, बधने करी बंधायाठे, ते सयला जीवोने, हितकारी एवो
 जे उपदेश अर्थात् धर्मेना मार्गनो उपदेश, ते महोदो दोषरूप थइ परिणमे ठे. ॥

कुणसि ममत्तं धण सयण विहव पमुहे सुणंत उक्केसु ॥ सिट्ठिलेसि
 आयरंपुण, अणंत सुखं मिमुक्कंमि ॥ ७७ ॥ संसारोइहदेव, उक्कफ
 लो इसह उक्करुवोया ॥ नचयंति तं पि जीवा, अइवक्षा नेह निअलेहि ७८
 व्याख्या—अणंत उक्केसु के० अणंत ठे इख जेनेविपे एवा जे धन के० इअ

अने सयण के० स्वजन ते परिवार अने वैनव प्रमुखनेविषे तु ममता धारण करे
 ठे, ते सर्व केवां ठे? तो के पुण के० बली अन्तस्तुख ज्या ठे एवा मोहनेविषे जे
 जीवना आदर के० उद्यम ते सर्वने शिथिल करे एवां ठे ॥७७॥ आ चारे गतिरूप
 ससार ठे ते ड खनो हेतू के० कारणरूप ठे फल जे थकी एवु ठे, अने ए सत्ता
 ड गे करी सहन थाप एवो ड खमय ठे. अर्थात् केवल ड खस्वरूप ठे; तोपण
 अत्यंत स्नेहरूप साकले वधायला एवा जीवो आ सत्तारने ठांमता नथी ॥ ७८॥

नियक्रम पवणचलित, जीवो समारकाणणे घोरें॥ काकाविडवणाउ
 न पावए डसहडुकाउ ॥७९॥ मिसिरमि सीयलानिल ॥ लहरि सह
 स्मेदि चित्र घणदेहो॥तिरियत्तणमि रत्ने, अणतसो निहणमणुपतो॥८०॥

ध्याय्या-पोताना कर्मरूपी वायरे चलाव्यो एवो जीव, घोर के० जपंकर सत्ता
 रूप एवा काननेके० वननेविषे काकाके० कोण कोण विटवना नथी पामतो? अर्थात्
 सरे विटवना ड सह के० ड गे करीने सहन थाप एवु ठे ड र जेनेविषे एरी वि
 टवना? पामेन ठे ॥ ७९॥ मिसिरके० शीतकाल संबंधी जे सीयलानिलके० अत्यंत
 शीत एवा पवननी लहरि ते सहस्मेदि के० सहस्रोए करीने घनदेहो के० पणुं
 दट एवु जे निर्धच सचरीनु शरीर, ते निन्न के० जेदाणु ठे एवो आ जीव तु रान
 के० अटवीमाहे अन्तरीशर ड र जोगरी निहण के० निधन एटले माण तें
 निर्धचना जपनेविषे पाय्यो ते सनार ॥ ८० ॥

गिम्मापयमनतो, रत्नेगुहिन पिबामित बहुमो ॥ सपत्तोतिरियजने
 मरणडुद बहु प्रसूरतो ॥ ८१ ॥ वामामुरन्नमज्जे, गिरिनिऊरणोद
 नेदिरुत्तो ॥ मीयानिल मज्जितं मज्जिमितिरियनणंरुमा ॥ ८२ ॥

ध्याय्या-यनी निर्धचना जपे रान के० अटवीनेविषे गिम्माप १० मीमफान
 ना नापे करीने मन्मथे० तप्यो यरा एवा आ जीव, उदित १० नग्या अने रिता
 मित १० तरदयो एवो होता यरा बहुमा १० यणीशर मग्नना ड रान गुणावि
 रतो के० दधानाप करना यरो पाय्यो ॥ ८१ ॥ यनी निर्धचना अन्तार आ ची
 व' यशोमानमा अटवी अने पर्वनोनां निऊरणोनां ज पाणी नण ररा यन्त १०
 रुदतो यरो दीडा पामता यरो, अने शीतल एवा पवन करी दाट्या यरा द
 नर्नशर मण पाय्यो ॥ ८२ ॥

एवं तिरियनवेसु ॥ कीसंतो दुःखसयसहस्सेहिं ॥ वसितुं अणंत
खुतो, जीवो जीसण नवारणे ॥८३॥ उच्छक्कम्मपलया, निले रि
उंजीसणंमि नवरणे॥हिंमंतो नरएसुवि, अणंतसोजीवपत्तोसि॥८४॥

ब्राह्म्या-एवीरीते जीव! जीपण के० नयंकर एवा नवारणेके० आ नवरूप अ
रएनेविपे तिर्यचना अवतारे क्लेश पामतो यको अने दुःखना शत, सहस्र, ल
ह कोडि नोगवतो यको अनंत काल वस्यो. ॥८३॥ हे जीव तुं, उच्छक्कम्मपलया
निले-उष्टके० आकरां एवां जे आवकर्म ते रूपजे प्रलयकालनो पवन.तेणे करीने प्रेयो
यको जीसणंमि के० नयंकर एवा नवरणेके० नवरूपी अरएनेविपे हिंमंतो यको
नरकनेविपे पण नमतो यको पूर्वोक्त दुःखने अनंतीवार पत्तोके० पाम्यो ठे. ॥८४॥

सत्त सुनरय महीसु, वज्जानल दाहसीय वेयणासु ॥ वसितुं अणंतखु
तो. विलवंतो करुणसद्देहिं ॥८५॥ पिय माय सयण रहित. डुरंतवाही
हिपीडित बहुसो ॥ मणुयनवे निस्सारो, विलवितुं किंन तं सरसि॥८६॥

ब्राह्म्या-सत्तसुनरयमहीसुं के० साते नरक पृथ्वीनेविपे वज्जानल के० वज्रस
मान कवण एवो जे अग्नि, तेनो दाह के० ताप, तेना जेवोठे ताप ज्यां, तथा नि
य के० शीत अर्थात् परमदाह-तेनी वेदनाठे जेनेविपे, त्या रे जीव तुं, करुण स
द्देहिं के० दयामणा सादे करीने विलवंतो के० विलाप करतो यको अनंतखु
तो के० अनंतीवार वसितुं के० रह्यो. ॥ ८५ ॥ हे जीव ! पिता माता अने स्व
जन-एउए रहित एटले एकजो ठतो, बली डुरंतव्याधि के० दुःखे करीठे अंत
एटले ठेडो जेनो एवी मोटी जे पीडा, तेणे करी तुं अनंतीवार पीडा पाम्यो यको
निस्तार एवा मनुष्यना नवनेविपे पण तुं विजाप करतो हवो; ते तुं थुं नयी तंचारतो?

पवणुव गयणुमग्गो अलखितं नमड नववणे जीवो॥ ठाण ठाणं मि
समु, क्किण धणसयणसंधाए ॥८७॥ विद्धिक्कंता असयं, जम्म जराम
रण तिरक्कुंतोहिं ॥ उहमणु हवंति घोरं, संसारं संसरंतिजिया ॥८८॥

ब्राह्म्या-ए जीव, आकाशनेविपे वायुनी जेम आ नवरूप अरएनेविपे वाम
वाम धन के० इय, स्वजन के० कुटुंबनो समूह तेउने ठांणीने नमेठे. ॥ ८७ ॥ ए
जीव, जन्म, वृक्षपण, अने मरण-ए रूप तिरक्कुंत के० तीक्ष्ण जाले करी वा

नववैराग्यशतक

स्वार विधायते, घोर के० नयकर एवी अशाता वेदनीय अनुजवेते, थने
तिरूप सत्तारनेविपे सत्तरतिके० भ्रमण करेते ॥ ८८ ॥

तहवि खणपि कयाविहु॥ अन्नाण नुयग मकियाजीवा ॥ सत्तारचार
गाउं, नयउं विज्जति कईयावि ॥ ८९ ॥ कीलसि कियत वेज, सरीर वावी

सुजउ पइसमयं ॥ कालरहट्ट घडीहि, सो सिजइजीवियनोहं ॥ ९० ॥

ब्याख्या—निश्चये अज्ञानरूपी नुयंग के० सापे मखेला एवा जे मूखे सत्तारी जीवोते
सत्ताररूपी चारगाके० बधीखाना थकी तहविके० तोपण कयाविहुके० कोइवारे खण
पिके० एक कृणमात्र पण उद्वेग पामता नथी, अने उतरता नथी ॥ ८९ ॥ रे जीव, त
य समयनेविपे कालरूप अरहट्टनी धमिए करी आयुष्यरूपी जजनो समूह जेमांथीशो
पायते, एवी आ शरीररूपी वापिकानेविपे तु केटलाकाल केजीके० रमत करीश ॥ ९० ॥

रेजीव बुज्जमामुज्ज ॥ मा पमाय करे सिरपाव ॥ किपरजोए गुरु डक्क
जायण होहिसि अयाण ॥ ९१ ॥ बुज्जसु रे जीवतुम मामुज्ज सुजिणमय
मिनाऊण ॥ जम्मा पुणरवि एसा, सामग्गी उद्धवा जीव ॥ ९२ ॥

ब्याख्या—रे अजाणजीव' रे पाप कर्मना करनार' तु प्रतिबोध पाम, मुजाइश नहीं
अने पांचप्रकारना प्रमाद करीश नहीं, कारण, परलोकनेविपे गुरुके० मोहोटा एवा डक्क
तु नाजन के० गम तु यइश नहीं एमाटे रे मूर्खा' तु चेत ॥ ९१ ॥ रे जीव तु प्रतिबोध
पाम, सत्तारनेविपे मुजाइ मरीश नहीं, जिनधर्मनेविपे तत्व जाणीने ते आचरण
कर कारण, हे नव्य जीव' पुनरपि आवी सामग्गी, जे वारवार मनुष्यपण, आर्य
व्रत, सिद्धांत भवण अने श्रद्धान करवु एवा चार अगनी प्राप्ती मलवी डर्नने ९२
उलहोपुण जिणधम्मो, तुमपमायायरोसुहेसीय ॥ इसह च नरय
डक्कं कहहोहिसि तनयाणामो ॥ ९३ ॥ अधिरेण थिरोसमलेण नि

ममलो परवसेण साहीणो ॥ देहेण जइ विट्ठणइ धम्मोता कि न पजतए ४
ब्याख्या—हे जीव' बली श्रीवीतरागनो परुष्यो जिनधर्म महाडुर्धनने, थने तु
प्रमादने आदरतो थको सुखनेवांछेते अने नरकनां, डक्कतो डक्के करी सहन
एवां ते तो ताहरी कथनविषयति के० शीगती थरो ? ते थमे जाणता नथी
॥ अधिर एवा शरीरे करी थिर एवो धर्म आचरीए, मजसहित एग शरी
जैनधर्म स्वाधीनते, माटे ते करवो जरा रोगादिके करी परवश एवा शरी
नर्य स्वाधीन ते ते करवु एवा देहे धर्म आचरत

धरुं वंधारीए तो श्रीजिनधर्महुं पूर्ण फल छुं न पामीए? अपिहु सर्व पामीए ॥
 जह चिंतामणिरयणं सुलहं नहु होइतुछ विहवाणं ॥ गुणविहव व
 क्षियाणं जियाणतह धम्म रयणंपि ॥६५॥ जहदिछी संजोगो, नहो
 ५ जच्चंधयाण जीवाणं॥तह जिणमय संजो गो न होइमिहंध जीवाणं॥६
 व्याख्या-जह के० जेम चिंतामणिरत्न, तुछविहवाणं के० अल्पधनना धणीने
 मजहुं सुलन नथी, तेम गुणविहववक्षियाणंके० समकितप्रमुख गुण रूप विजव जे
 संपदा तेणेकरी रहित एवा जीवोने धम्मरयणंपिके० धर्मरत्न पामवो सुलन नथी.
 ॥६५॥जहके० जेम, दिछीसंजोगोके० नेत्रनो संजोग, जच्चंधयाणजीवाणंके० जन्म
 धी अंध एवा जीवोने नहोइके० नथाय, तह के० तेम, जिणमय के० जिनेश्वरनो
 जाण्योजे धर्म, तथा-तत्त्व विचार, तेनी प्राप्ति मिहंधजीवाणंके० मिथ्यातदर्शने मो
 हित एवा अंध जीवोने नहोइ के० नथाय. ॥ ६६ ॥

पच्चरुमणं तगुणे जिणंद धम्मे न दोस लेसोवि ॥ तहविहु अन्नाणं
 धा, नरमंति कयावितंमि जिया ॥६७॥ मिछे अणंतदोसा, पयडा दी
 संति नविय गुण लेसो ॥ तहविय तंचेव जिया, हामोहंधानि सेवंति॥६

६ व्याख्या-पच्चरुं के० प्रत्यक्षपणे जिणंदधम्मेअणंतगुणा के० श्रीजिनेश्वर
 नाधर्मेनेविपे अणंत गुणठे. न दोसलेसोवि के० राग द्वेषादिकदोषनो लेश पण
 नथी; तहविहु के० तोपण अन्नाणंधजिया के० अज्ञाने करी जे आंधजा जीवो ठे
 तेउ, तंमि के० ते जिनेश्वरजापित धर्मविपे कयाविनरमंति के० कदापि काले प
 ण रमे नही एठले चित्तलगावे नहीं ॥६७॥ मिछेके० मिथ्यातमतने विपे अणंतदो
 सा के० प्राणिहिंसादिक अणंतदोष, पयडादीसंति के० प्रगटपणे देखाय ठे, नवि
 पगुणलेसो के० दया क्रमा प्रमुख गुणनो जवलेस न दीते; तहविया के० तोपण,
 जिया के० जीव, तंचेवके० ते मिथ्यामतनेज हा इति खेदकरीने गुरुकहे ठे. मो
 हंधानिसेवंति के० मोहकरी अंध एवाजे प्राणीठे ते मिथ्यात्वने सेवे ठे. ॥ ६८ ॥

धिक्खीताण नराणं विन्नाणे तद्गुणेषु कुसलत्तं ॥ सुहसच्च धम्मरयणे
 सुपरिक्क जे नयाणंति ॥ ६९ ॥ जिणधम्मोय जिवाणं अपुवो क
 णपायवो ॥ सग्गापवग्गसुक्काणं फलाणं दाइ गोइमो ॥ ७० ॥
 व्याख्या-धिक्खीके०धिकार पढो, धिकारपढो ताणनराणंके० ते मनुष्योना विन्नाणे

नववैराग्यशतक

के० विज्ञानने विपे, तहके० तेमज, गुणोसुके० दानप्रसुख गुणने विपे, कुतजत के०
चतुराई प्रत्येपण, के जेके० जे जीवो सुहसत्रधम्मरयणोके० नजाताचा धर्म
विपे सुपरिक नयाणतिके० नजी परीक्षाकरी नथीजाणता एटले थारुढो धर्म
के बीजो रूढो धर्म ठे ? एवी परीक्षा नकरी जाणे ॥ एए ॥ आ जिनधर्म, नभ
जीवोने अपूर्व कण्णपायवोके० अपूर्व कण्णवृद्ध ठे सग के० स्वर्ग, अपवगक
मोक्ष, तेहनां सुक्काण के० सुखरूप एवा फज्जणके० फज्जने दाइ के० देणहार ठे
धम्मोवंधुसुमित्तोय, धम्मोयपरमोगुरु ॥ मुक्तमग्गे पयठाण, धम्मो
परम सदिणो ॥ १०१ ॥ चउगइणं तड्हानल पलित्त नवकाणणे
महान्निमे ॥ सेवसु रे जीवतुम, जिणवयण अमियकुडसम ॥ १०२ ॥
व्याख्या-ए धर्म वंधु के० नाइ थने सुमित्तो के० नजो मित्रवे एहज धर्म प
रमोगुरु के० उत्कृष्ट सद्गुरुवे, वली एहज धर्म सुरकमग्गपयछाणके० मोक्ष मार्गने
विपे जे घालनारा-तेउने परमसदिणोके० उत्कृष्टो रखते ॥ १०१ ॥ चारे गतिमाहे
जे जन्म जरा मरणरूप थनत डख, तेहज थनन के० महा अग्नि, तेणे करी
पजित्तके० दग्ध थएजो एवो महान्निमेनवकाणणोके० महा नपकर नवरूपी थरल-
तेनेविपे थरे जीव, तुमके० तु अमियकुडसम जिणवयणसेवसुके० अमृत कुडसमान
एवा श्रीजिनवचनने सेव लायमा वजतां जलकुममां पेसतु तेहज वचावते ॥ १०२ ॥
विसमे नवमरुदेसे, अणंतड्ह गिम्मताव सतत्तो ॥ जिणधम्मकप्प
रु सरसुतुमं जीव सिवसुहद ॥ १०३ ॥ किंवहुणा जिणधम्म, जइय
व जह्मवोदहिंघोर ॥ लद्धतरिय मणतमुह लद्ध जिउमासयणाण ॥
व्याख्या-विसमे के० महाविषम एवा नमरुदेसे के० सत्तारूप निर्जन मठ
नेविपे, त्यां जे थनत डख तेहज जाणे गिम्मा के० ग्रीष्म काजना तापनी लहे,
करी सतत्तो के० घणो तप्यो थको जीवरहेते त्यां जिणधम्मकप्परुक्कके० नित्य
तुम के० तु सरसुके० दोडीने पहोच ॥ १०३ ॥ किंवहुनाके० यणु छु कहेवु,
धम्मजइयव के० जिनधर्मनेविपे यत्त करवो जहके० जेम जिनधर्म मेवन क
नवोदहिंघोर लद्धतरिय के० नपसर एवा समार ससुइन उतावने पार
थपत सुहमासयणाण के० थनतु सुखते जनेविप एव थनतु
तेहने जिउजहके० जीव पावे ॥ १०३ ॥

स्तवन.

॥ अथ श्रीरूपचवीरस्तवप्रारंभः ॥

॥ ध्यायार्थगुणम् ॥ सकलार्थसिद्धिताधन-हरिचंदनचास्त्रचरणपरिचरणा ॥
चनकजसंचरणा निरुपायिज्ञानवरचरणा ॥ १ ॥ परमपुस्तार्थगतये पुरुषोत्तमप
देशिना वंदे ॥ पुरुषवरपुंमरीका पुरुषोत्तमरूपचवीरजिनौ ॥ २ ॥ अनुष्टुप्स्तवम् ॥
स्तवनं कमलाकेजिनवनं विश्वपावनम् ॥ मूलं मंगलमाजायाः स्तवनं जिनचंद्रयोः
॥ ३ ॥ मागधिका ॥ अपुरपि जिन योजवज्जुषो निखिलतया खजु केन वास्यते ॥
तदपि गुणवतां गुणग्रहो नवति विशालफलाय केवलम् ॥ ४ ॥ ध्यालिंगनकम् ॥ तव
चिकुरावजिकांतिकदंकरवितकायस्त्वं दरवातहतांबुदसुंदरमेरुमिवोद्धतितम् ॥ तव
ये हृदये हृदयाजुजनस्मरवीरशुचं जिननानिजवं जननानिजवं यदि नेष्टति तम् ॥
॥ ५ ॥ मागधिका ॥ सुतरां सुतरो नवो नव, जननजराजटिलोपि तांप्रतम् ॥ मम
पश्यत एव तावकं दर्शनमंतिमं देवपावकम् ॥ ६ ॥ संगतकम् ॥ विनमदमरनरनि
करमुकुटतटवटितमणीशुचितरुचिस्त्रिमुपचिततिमिरहम् ॥ अजिनवनवकनक
कमलपरिकजितमृडतजं प्रथमजिनपदयुगुजमपगजितमजमनिगमवतु माम् ॥ ७ ॥
सोपानकम् ॥ उजसि तेजनि राजसिताव्रनिते यशनि व्यातमसूत सुतं मस्तेवि सु
देवि तथा ॥ पुण्यवती नवती नुवि दीपशिखेव महो विश्वजनेषु तमोहरणेन तया
परुतम् ॥ ८ ॥ वेष्टकम् ॥ नरहस्तिगंधहस्तिनं सुतममल्लवल्गुविदमल्लविल्लारिपातकं
नि सपत्नरत्नं प्रमुदितवदस्तुदमिममिच्छुदमंदारसुंदरं यशो विव्रनं ॥ चरमदेवदेव
देवदेवजसुमुनिजनपूजितातिगयराजिनं विजितमममोहमहं जानजयपतारिकं च
पुरचपुरतवरधर्मचक्रवर्तिनमनुपमममदमदम् ॥ ९ ॥ रागकजुष्टकम् ॥ तव वीर
यशो, जगतीत्रितयं चमकृत्ते ॥ त्रिशजामुतशिष्टताजितमंदोजितमंदगाडि
स्तवम् ॥ १० ॥ वेष्टकम् ॥ मधुकरकुजकाजिमाचिकुराग्निमागरदट्टमीगजांकावु
सुनगं सुकुमाजवाजदजत्स्व श्रवणपुगं रतिपतिरिजिनासागपमानमान
देवोऽज्ज्वलदशनमिवांबुजं सहस्रमम् ॥ ११ ॥ रागकनंदितम् ॥ ध्यायार्थ
नितं जनिनप्रमदम् ॥ प्रीतापि रत्नापने संतोषिनिनी ॥ १२ ॥ चित्रजंगा
जांविनसुगो सुत्यनकनरुदंहरिरो सुजां वनरुकोमजं सुतिगं न
रगं ॥ इत्युमागनपूषकेतसिंहारो रिरुदंकरमदमम् ॥

मरागतामंडमध्यतार पेङ्कारशब्दसारमूर्धना मधुरसप्तवर्गमानतानमानशोभमान
भीतगानमेकतानमेव कापि सृजति ॥ नटति कापि करणबंधचारुचारिकांगहारताल
मेलनादिषतुरमेकधीरवीर सापि न तव ध्याननिदाकरी ॥ २७ ॥ सप्तभिः कुलकम् ॥ नंदि
तकम् ॥ प्रथमं गुणवंतं, चरमं जगवंतम् ॥ प्रभुताविजवंतं, जज जोः शुजवंतम्
॥ २८ ॥ नासुरकम् ॥ जिन मारुदेवो जयति युगादिदेवो युगादितमोजरजरित जर
ते सविता ॥ नानि नृपति कुजगगनविनासी, नविककमलवनखंमविकासी मोह्य
हनमतिरजनिविनाशी तेजोधनजनतापरिहासी ॥ ३० ॥ अपरनाराचकम् ॥ देवता
लशालिपुष्पकर्णपूरलालसालिजालगुमगुमायमाननादकुपितगगनगामिकामिनीजिरा
दिदेव तावकीनपीनयशसि सप्रमोदनोदितानिराजसुंदरातिसुंदरेषु मेरुकाननांतरे
७ सुप्रवीणवेणुवादिवाद्यवादनादसादरानिरेकरीतिगीतिमार्गयोलनावतारिते का
मपेनुङ्गयपानपारिजातफलवितानलेहनातिशायि सातमनुजैकगम्यमजनि वास
वेषु ॥ ३१ ॥ अपरललितकम् ॥ वीरया जगति तुंगवीरमदवाहिनी, जगदजगरयु
रुक्मरिषुविपुलवाहिनी ॥ त्रिभुवनैकसुजट मे विधेहि सहायतां, येन जिनेश ज
यामि सुखेन शिवाय ताम् ॥ ३२ ॥ वानवासिका ॥ अकर्मसिद्धौ मलैर्निपिद्धौ स्व
नावशुद्धौ स्वयंप्रबुद्धौ ॥ जिनेषु वृद्धौ गुणैः समृद्धौ मया निरुद्धौ हृदि प्रबुद्धौ ॥ ३३ ॥
॥ अपरांतिका ॥ आदिमांतिमजिनौ नमामि तौ नेमुपां सपदि दत्तकामितौ ॥ यद्
क्षेन सहसैव नामितौ क्षेपरागसुजटौ बलामितौ ॥ ३४ ॥ आर्या ॥ इति मतिमूढे
न मया नीतं नुतिगोचरं जिनपयमलं ॥ सुरलालितपदकमलं नाशयतु सतामना
दिमलं ॥ ३५ ॥ खंडितपरपाखंडं करिराजकरप्रचंडसुजटमं ॥ कीर्तिलतावनखं
न ज्ञानादिकगुणमतिकरं ॥ ३६ ॥ शांतरसमुधाकुंमं जिनपुंगवयुगलकं गलि
तदंडं ॥ पावितनारतरखं ददातु मम शिवसुखमखं ॥ ३७ ॥ संप्रति सुविहृत
यतिपति, सूरिश्रीहीरविजयगुरुराज्ये ॥ श्रीसकलचंडवाचक, बालकमुनिशांतिचं
डेण ॥ ३८ ॥ कवितामदपरिहारानुवता विमलाशयेन जिनराजा ॥ यदवापि
सुरुतमतुलं संये शांतिर्नवतु तेन ॥ ३९ ॥ इति श्रीसकलचंडवाचकबालकमुनिशां
तिचंडविरचितश्रीक्षेत्रवीरस्तवः समाप्तः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ श्रीरुद्रयप्रदीपपट्टिंशिका प्रारभ्यते ॥

शब्दादिपंचविषयेषु विचेतनेषु
तरगतान्यपि चेष्टितानि

॥ अथ श्रीरुद्रयप्रदीपपट्टिंशिका प्रारभ्यते ॥

शा कर्तुं कृमायेन घतेरिदं । जानंतितत्ताप्रजातिर्कृत्ते केविनोके
 सम्पत्तिरकिर्ननुपस्पधिते सम्पत्तिरुत्तरात्तत्ता । सप्तानुत्तरा
 स्पेवसिद्धिर्ननुपस्पधिते १ गिरहंरुमिनितापमं कृत्ते २ गिरहंरुमिनि
 बधमिवचेतनहिते मोक्षपतितनुपत्रपत्रितं ॥ नोगार्थमेतन्ननिनाजरी
 तकिजयोगिनावे । जातारिपंचेद्विषयादिसम्पत्तिरज्ञानात्तत्ता ३ कृत्तिप
 द्मांसमेवोत्थिपुरीषमूत्र पूर्णनुराग कृत्तिपेरुचते । दृष्टात्ताकाप्रियेक
 द्वात्किमुत्तुह्यती ४ धननकेदनिधनगरी ररिद्धिण केधनिनोनदृष्टा ।
 धनेतिदृष्टात्ताकासुखीत्यादितिमेतिगार ५ समारम्भ गानपरोस्तिमोग स
 परमापधन । तद्वोगद्वयस्यनिनागनाय मशाम्पतोपक्रियतेरिगार ६ अ
 विचेत्तुप्रतीति स्तत्तस्यनिष्ठात्रगुस्त्रसादात् । सुगरीरिमात्रजनेनेर ना
 नेष्टुत्तु स्त्री ७ मोक्षाधिकारेन्नमतीदृतात् सत्तात्र गिरहंरुम्यमान । या
 होदयेन यथास्थितपत्रपतिनात्मरूपं १० अथाह्यनथाचदुषामनाय
 णिशत्रोपमानि । विपेणतुत्याविषयाभतेदा येनहदिस्यान्मलायानुत्तुति
 कितेपरदोषदृष्टया कार्यचक्रितेपरचितयाच । दृष्टाकथविषयमिवात्तुके वृ
 जसर्वमन्यत् ११ यस्मिन्नरुतेकर्मणितीत्यन्नेगो ५ त्वानुत्तुम्यनथास्तिना
 तापोमरणहिषायन् भूत्वापिकुप्यात्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तु
 नतपोज्ञानमुत्तु
 दसौमोहरिपुर्जनानां ज्ञानविवेकचनिराकरोति । मोक्षानिनूनहिजगद्विन
 बोधादपयातिमोह १५ सर्वत्रसर्वस्यसदाप्रवृत्तिर्द्वयस्यनाशापसुग्यस्य
 पिद्ध सनविनाशमेति सुखनकस्यापिजनेस्थिरत्व १६ यत्तुद्विमात्रपि
 भ्रमननवेकोनजेतमत्तु
 कुधातुपाकामविकाररोप हेतुभतद्वेपजयद्वदति । तद्वत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तु
 श्वरादूरतरत्यजति १७ गृहीतलिगस्यचचेदनाशा गृहीतलिगाविषयानिजा
 तलिगोरसलोलुपभेद् विद्वन्नास्तिततोऽधिकहि १८ यत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तुत्तु
 बहिर्विरागाहदिवद्वरागा । तेदनिजावेपपराभधूता मनासिनोकम्यतुरज
 मुग्धभलोकोपिहियत्रमार्गे निवेशितस्तत्ररतिकरोति । धूर्तस्यचाक्ये पमिगो
 पानचिन्नभ्रमतीहलोके १९ येनि स्पृहास्त्यक्तसमस्तारागा स्तत्त्वेकनिष्ठागनि
 ना । सतोपपोषेकविज्जिनीयाना ह्तेरंजयतिस्वमनोनलोक २२ तावद्विवादी

जदयप्रदीपपदत्रिशिका.

विंनानिपिप्राप्यवरं हि लोके जने जनेक. कथयन् प्रवृत्त
 तथैव तेषां तज्जनेदाः । नानापथे तर्जनेनः प्रवृत्त
 तत्तत्तदेवेदकलाचरैः ॥ २४ ॥ तदेव राज्यं हियं न तदेव तपस्तदेवेदकलाचरैः
 तत्तत्तदेवेदकलाचरैः ॥ २५ ॥ रुष्टैर्जनैः कियति
 एकपापात्पतति नरके याति पुण्यात्स्वरेकः पुण्यापुण्यप्रचयविगम
 तंगात्तूनननवति सुखं न द्वितीयं न कार्यं तस्मादेको विचरति सदा
 त्रैलोक्यमेतद्वदति निर्जितं यैर्मनोजयेते पियतो न शक्ताः । मनोजय
 तपां त्रिलोकी विजयं वदति ॥ २६ ॥ मनोजयान्नास्ति परो हियोगो
 रसायनं चान्न धातुवादाः । ध्यानानि मन्त्राश्च समाधियोगा
 तत्त्वप्रकाशी नयं थकोटिपठनं जनरं जनाय । संजीवनीति परमौषधमेतदेव स्थलीः
 तावत्सुखेष्टाविषयादिभोगे यावत्सुखं तस्य ॥ २७ ॥ तदेव
 यथायथा कार्यशताकुजं वै कुत्रापि नो विश्वमतीदृशितं । तपात्
 इति स्थितं सारविचारहीनैः ॥ २८ ॥ परमसुखमिदं यदुज्यतेऽतः समार्थो मन
 इति हृदयप्रदीपपदत्रिशिका संपूर्णा ॥

मार्गानुसारीना लक्षण ॥

कुजशीजसमैः सार्धं कृतो दाहो न्यगोत्रजेः ॥
 अथर्षवादीनकापि राजा विपुविशेष
 अनेकनिर्गमदार विवाजितनिके
 व्ययमायोचितं कुर्वन् वेपं वित्तानुसारतः । अष्टनिधीयुषैर्मुक्तः शाखा
 काजेनोक्ता च सारस्यतः ।

धेन त्रिवर्गमपि साधयन् ॥५॥ यथावदतिर्यास्ताथै दीने च प्रतिपत्तिरुत् । सदाना
 विष्टश्च पक्षपातिगुणोपुच ॥ ७ ॥ अदेशाकालयोश्चर्या त्यजन् ज्ञानन्वलाव न ।
 स्थानानवृत्तानां पूजक पोष्यपोषक ॥८॥ दीर्घदर्शीविज्ञोपद्वा कृतज्ञोलोकवत्तन
 लङ्का सदय सौम्य परोपकृतिकर्मव ॥ ९ ॥ अंतरगारिपद्मर्ग परिहारपराय
 वशीकृतेन्द्रियग्रामो गृहिधर्माय कल्पते ॥ १० ॥ ॥ ॥ ॥

॥ इति श्रीप्रकरणरत्नाकरपुस्तके

तृतीयभाग. समाप्त ॥

